၉၉၂၀
J/99
၆.၃၁၂

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ်(၂၉)ကျမ်းစာ၊

သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ

[ပါဠိတော်နိဿယ နောက်ဆက်တွဲ ပါသည်။]

ပဌမအုပ်

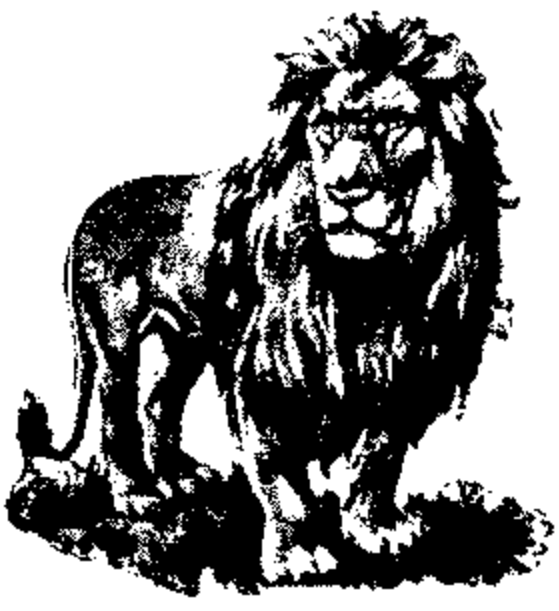

ကျပ်ထူးဖုံး

နှုန်း-၁၃၀၊

နယူးဘာဝေးမာဝေး ဝိဇ္ဇာကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

သီလကွန်ဘာသာဦးကာ (၀)
ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်
အမှတ် (၂၅၃ / ၂၀၀၀) (၅)
စာအုပ်စာတမ်း စာနယ်ဇင်း မျက်နှာပုံး
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက် အမှတ် (၂၂၂ / ၂၀၀၀) (၅)

ခုနှစ် - ၂၀၀၀ ဂွန်လ
အုပ်ရေ - ၅၀၀၀
အကြေမ် - စတုတ္ထ
တန်ဖိုး -

ထုတ်ဝေသူ - ဦးမောင်မောင် (မြို့-၀၃၂၅၃၁)
မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ, ဝိန်းတန်းရပ်, အမရပူရမြို့။

ပုံနှိပ်သူ - ဦးမောင်မောင် (မြို့-၀၁၈၂၄)
နယူးဘားမားအော့ဖ်ဆက်ပိုင်ကပုံနှိပ်တိုက်,
မဟာဂန္ဓာရုံ - မြင်းမူကျောင်း, အမရပူရမြို့။

ပြန့်ဝေရာဌာနများ- မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်, ဇရပ်ဝင်း, အမရပူရမြို့။
၁၂၃-၀၊ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရှင်စောပုရပ်ကွက်၊
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အခြေခံနိဒါန်း

ယော သော သီလာဒိကွန္ဓေဟိ, သုဂတော အတုလော သုတော၊
ဓမ္မဝဂ္ဂေါ သံဃဝဂ္ဂေါ, ဂုရုဝဂ္ဂေါပိ ပါကဋော။

ယော သော သုဂတော–မဟာကရုဏာ, ဉာဏ်ပညာဖြင့်, များစွာကယ်တင်, နိဗ္ဗာန်ဝင်ငြား, အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယေဟိ သီလာဒိကွန္ဓေဟိ–သီလကွန္ဓ, စသည့်ငါးဖြာ, အကြင် ဂုဏ်တော်ရတနာတို့ဖြင့်၊ အတုလော–လူ့ထက်လည်းချွန်, နတ်ထက်လွန်လျက်, ရှင်မွန်ဆူဆူ, အတူမရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုတော–ဗြဟ္မာ သကြား, လူနတ်များ၌, ထင်ရှားမြင့်မော်, ကျော်စောတော်မူပါပေ၏၊ ယော သော ဓမ္မဝဂ္ဂေါ–မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မကွန်ဟု, ဆယ်တန်မြှက်ဖော်, အကြင် တရားတော်အစုသည်လည်း၊ အတုလော–လောကီတရား, အစားစားထက်, ထူးခြားကဲမွန်, တုဘက်လွန်သည်ဖြစ်၍၊ သုတော–ပညာရှိအပေါင်း, သူတော်ကောင်းအလယ်, ခံ့ထယ်ထင်ရှား, ကျော်ကြားတော်မူပါပေ၏၊ ယော သော သံဃဝဂ္ဂေါ–လမ်းမှန်ကျင့်ကာ, အရိယာဟု, ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်, အကြင် သံဃာတော် အစုအဝေးသည်လည်း၊ အတုလော–ဘုရားလက်ထက်, အဆက်ဆက်မှ, တုဖက်ကြလည်း, လုံးမပြူ, အတူမရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုတော–ပညာရှိအပေါင်း, သူတော်ကောင်းတို့, ညွှတ်ပြောင်းထိုက်စွာ, ထင်ရှားတော်မူပါပေ၏၊ ယော သော ဂုရုဝဂ္ဂေါပိ–ကျောက်ထီးတမျှ, လေးစားရသည့်, ငါ့ကျေးဇူးရင်, အကြင်ဆရာရှင် အပေါင်းသည်လည်း၊ ပါကဋော–ကိုယ့်ဂိုဏ်း ကိုယ့်နယ်, ကိုယ့်နိကာယ်၌, ထိပ်ဝယ်တင်ထား, ထင်ရှားတော်မူပါပေသည်တကား။[သီလကွန္ဓဝဂ္ဂနှင့် လိုက်လျော်အောင် "ဓမ္မဝဂ္ဂေါ"စသည်ဖြင့် ဆိုပါသည်။]

တေသံ နော ပူဇနတ္ထာယ, ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတာ၊
ဟေသတေ.ယံ ဘာသာဋ္ဌိကာ, သီလကွန္ဓတ္ထဝဏ္ဏနာ။

တေသံ–ထိုသီလကွန္ဓ, စသည်အပြား, လွန်ထင်ရှားသည့်, သုံးပါးရတနာ, မြတ်ဆရာတို့အား၊ နော–ရတနာသုံးဖြာ, မြတ်ဆရာကို, မှန်စွာနေ့စဉ်, ကျေးဇူးတင်သော ငါတို့၏၊ ပူဇနတ္ထာယ–ဓမ္မရတနာ, ဖွင့်ပြကာဖြင့်, ကောင်းစွာကော်ရော်, ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတာ–ဆရာတော်ရင်, ကျေးဇူးရှင်တို့, နေ့စဉ်ချနည်း, လမ်းမှန်မှီးသော၊ သီလကွန္ဓတ္ထဝဏ္ဏနာ–သီလကွန်ဝဂ်, ဌကထာနက်ကို, ထပ်လျက်ဆင့်ကာ, ဖွင့်ရာဖွင့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အယံ ဘာသာဋ္ဌိကာ–ဘာသာဋ္ဌိကာ; အမည်သာသည့်, မှီရာသိပ်သည်း, ဤနိဿယည်းသည်လည်း၊ ဟေသတေ–နောင်လာ ခုခေတ်, ရှုစားရစ်ဖို, မူသစ်ရတနာ, ဖြစ်ပေါ်ပါလိမ့်သတည်း။

စ၍ လေ့လာချိန်။ ။ မိမိသည် ဤသီလကွန် အဋ္ဌကထာကို ၁၅နှစ် ပြည့်ကာစဖြစ်သော ကျောင်းသားအရွယ် ငယ်စဉ်ကပင် မြောင်းမြဆရာတော် လောင်း သက္ကသီဟခမ္မာစရိယ အထံ၌ ကိုယ်တိုင်ဆိုဝါဖြင့် သင်ယူခဲ့ရပါသည်၊ ထို့နောက် ပခုက္ကူ-မဟာဝိသုတာရာမတိုက်သို့ ရောက်စဉ်အခါ၌လည်း ထပ်၍ လေ့လာရုံမက, သက္ကသီဟ-ပရိယတ္တိစာမေးပွဲ မဝင်ခင်လည်းကောင်း, ဝင်ပြီးမှ လည်းကောင်း ကိုယ်တိုင်ပင် ပို့ချခဲ့ပါသည်။

အခက်ဆုံး။ ။ ထိုမျှလောက် အထပ်ထပ် လေ့လာပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၏ ဘာသာဋီကာကို ပို့ချရင်း ရေးသားပြန်သောအခါ လွယ်မည့် အယောင်ဖြင့် ခက်ခဲသော အချက်များစွာကို တွေ့ရပါသည်၊ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာသည် အဘိဓမ္မာညဝါနှင့် သဘာဝခမ္မ အခြေရပြီးသူတို့အတွက် ဤမျှ လောက် မခက်လှပါ၊ မူလဋီကာအတွက်သာ ခက်ခဲပါသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏သာ အာရုံဖြစ်နိုင်သော တိတ္ထိတို့ဆိုင်ရာ ဘာသာဝါဒ ကြောင့် ရှေ့ပိုင်းသုတ်များ၌ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ရှုပ်ထွေးလာသဖြင့် ခက်ပြီးရင်း ခက်ရင်း ဖြစ်ရကား အခက်ဆုံး အဋ္ဌကထာဟု ဆိုထိုက်ပါသည်။

ခက်မှ ဉာဏ်တက်။ ။ အခက်ဆုံးအာရုံသည် အတက်ဆုံးဉာဏ်၏ကျက်စား ရာဖြစ်သောကြောင့် ဤ အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ရေးသားရာ၌ သတိ သမာဓိ စူးစိုက်စွာ အခြွေအရံပါသော ထက်မြက်သောဉာဏ်ကို မဖြစ်-ဖြစ်အောင် ထူထောင်ရပါ သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းစာကို ပို့ချ ရေးသားချိန်ဝယ် မိမိဉာဏ်လည်း တိုးတက်၍လာသကဲ့သို့ ထင်ရပါသည်။

တောင့်တခြင်း။ ။ မိမိမှာ ဉာဏ်တက်လာလေ ဘုရားအာရုံ ထုံမိလေ ဖြစ်သောကြောင့် ဤကျမ်းစာကို လေ့လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း အလားတူ သတိ သမာဓိ ပညာ သဒ္ဓါထက်စေလိုသောကြောင့် ဘုရားရှင်ကို နေ့စဉ်နေ့စဉ် တွေ့မြင် ဖို့ရာ ဘုရားရှေ့နှုတ်တော်ထွက် ပါဠိတော်နိသယကိုပါ နောက်ဆက်တွဲ စီစဉ် ထားပါသည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ အရသာပေါ်သည့်တိုင်အောင် လေ့လာနိုင် ပါစေသတည်း။

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ, ပမာဒေန ဘမေန ဝါ၊
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော, သန္တော သံသောဓယန္တု တံ။

အရှင်ဓနကာဘိဝံသ **သာသနာသဏ္ဌာန်**

၂၅၁၃

အကွာရာစဉ်				စာမျက်နှာ
အင်္ဂဝိဇာ	...	...	...	၅၆၄
အဂ္ဂတ္တရအမည်	...	...	...	၁၃၇
အဂ္ဂလင်္ဂ, အင်္ဂလင်္ဂ	...	...	...	၅၆၄
အဂ္ဂေါ, ဧရေဠော, သေဠော	...	...	...	၃၉၁
အစဉ်အတိုင်းဖွင့်ရကျိုး	...	...	...	၃၁၅
အစ္ဆရိယံ	...	...	...	၂၇၆
အဗ္ဗာသယဿ အဓိဝုတ္တိ	...	...	...	၃၂၀
အညမညဿ	...	...	...	၂၅၂
အတ္တ=အတ္တဘာဝ	...	...	...	၄၄၈
အတ္တဗ္ဗာသယစသည် ဝစနတ္ထ	...	...	...	၃၁၈
အန္တရာကထာ	...	...	...	၃၀၇
အန္တရိတတ္တာ	...	...	...	၄၅၆
အတ္တာဒါန ပရိဒီပနံ	...	...	...	၃၆၄
အန္ဓေဝါသီ	...	...	...	၂၃၂
အတ္ထ, ဓမ္မ, ဝိနယဝါဒီ	...	...	...	၄၇၈
အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ (အနက်အမျိုးမျိုး)	...	...		၂၀
အတ္ထသံဟိတံ	...	...	...	၄၈၀
အန္ဓတမံ	...	...	...	၃၃၂
အဓိဝစနံ	...	...	...	၃၂၆
အဓိဝါသနခန္တီ	...	...	...	၃၃၈
အဓောဝိရေစနံ(ဝမ်းချူ)	...	...	...	၅၈၅
အနုဘိရဒ္ဓိ	...	...	...	၃၂၈
အနိစ္စနှင့် အနိစ္စတာ	...	...	...	၆၅
အနိယျာနိကော	...	...	...	၂၄၁
အနုစ္ဆဝိကာ၌ ဆဝိ၏အနက်	...	...	...	၂၅
အနုဓာရ(ရိ)ယမာနေ	...	...	...	၃၉၀
အနုပ္ပဒါတာ၌ ၂နက်	...	...	...	၄၆၅
အနုယောဂ် အနုယုတ္တာ	...	...	...	၆၁၆
အနုသဝါဒိမတ္တသမ္ဘန္ဓိတေန	...	...	...	၂၅၂
အနုသန္ဓေတက် (ကျမ်းဂန်နှင့်ညီပုံ)	...	...		၁
အနေကဗ္ဗာသယ သမုဋ္ဌာနံ	...	...	...	၁၅၅
အနေကပရိယာယေန	...	...	...	၂၃၇
အပစ္စက္ခ၌ အနက်မှန်	...	...	...	၅၁
အပ္ပစ္စယော	...	...	...	၃၂၇
အပ္ပတိတာ	...	...	...	၃၂၇
အပဓာနကို စွဲကိုင်	...	...	...	၅၁၁

မှတ်ဖွယ်အကွရာစဉ် မာတိကာ

အကွရာစဉ်				စာမျက်နှာ
အပ္ပမတ္တက်	...	...	...	၃၅၃
အပရာဓိတ ပလ္လင်္ကော	...	...	...	၄၁၇
အပရော နယော ထားပုံ	...	...	...	၁၂၂
အပ္ပသာဝဇ္ဇ	...	...	...	၄၃၂
အပိန် တုမှေ (အနက်ပေး)	...	...	...	၃၃၁
အမ္ဗလဋ္ဌိကာ (ဥယျာန်)	...	...	...	၂၆၈
အဗ္ဘန္တရ, ဗာဟိရနိဒါန်း	...	...	...	၁၄၅
အဘိနိဟာရေန	...	...	...	၃၈၄
အဘိလာပမတ္တာဘေဒေါ	...	...	...	၂၁၅
အဗ္ဗုတံ (အဗ္ဗုတ)	...	...	...	၂၇၇
အရကျက်မှ၌ သတိ, အဓိပ္ပာယ်သိကားဉာဏ်			...	၁၈၁
အရစ္ဆတ္ထ ပနရိလျှင် ကိုဆာပ်ထည့်		...	...	၂၄
အရဏဝဂ်	...	...	...	၁၉၀
အလက်ာရော	...	...	...	၃၅၇
အဝဏ္ဏ, ဒေါသ, နိန္ဒ,	...	...	...	၂၄၀
အဝဓာရဏအနက် အပိုဆောင်း		...	...	၁၆၁
အဝဓာရဏော	...	...	...	၁၅၃
အဝိသံဝါဒကောဋ္ဌ မှတ်ဖွယ်	...	...	...	၄၆၀
အသမော, အသမသမော	...	...	...	၂၅၀
အသမ္ဘောသ	...	...	...	၁၇၉
အဟတော, အာဟတော	...	...	...	၅၆၂
အာဂမ, အဓိဂမဗျတ္တိ	...	...	...	၁၉၀
အာဂမဝရ	...	...	...	၁၉
အာဘာရသိလမတ္တက်	...	...	...	၄၄၃
အာဏာ, ဓမ္မစက္ကံ	...	...	...	၇၄
အာမကမံသဋ္ဌ မှတ်ချက်	...	...	...	၄၉၆
အာပလက်	...	...	...	၂၈၀
အာယုဟနံ	...	...	...	၃၉၉
အာရုဘာဝရီ(အနုဘာဝရီ-ပျက်)	...	...	...	၄၅၀
အာလောကသညာ	...	...	...	၃၉၅
အာဝါဟနံ, ဝိဝါဟနံ	...	...	...	၅၇၆
အာသဘိ	...	...	...	၃၉၁
ဣတိ၏အာဒျတ္ထ နိဒဿနတ္ထ		...	...	၁၀၃
ဣတိ ဣဒံအဖွင့်	...	...	...	၁၀၄
ဣတိ ဘဝါဘဝကထာ	...	...	...	၅၁၃
ဣတိဝိ (ဣမ္ပဒ်ကို ဝိဓဂါမ သမာရမ္ဘဋ္ဌပါသည်ဟု ရေးထားခဲ့၏ ပပါသင့်ကြောင်း ဧဒေါက်ဋ္ဌ ပြလတ္တံ၊)		...	...	၅၁၄

အကွေ့ရာစဉ်				စာမျက်နှာ
ကျွတိဝါ၌ ဝိကပ္ပနတ္ထ	...	...	...	၄၄၂
ကျွတ္ထိ ကုမာရိက	...	...	...	၄၉၆
ကျွဒါနိ ဝတ္တာဗ္ဗံ–ဟု ဆိုနိုင်	...	...	...	၁၅၇
ကျွဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ	...	...	...	၁၇၂,၂၃၅
ဥက္ကာပါ	...	...	...	၇၁
ဥက္ကောဋ္ဌန ဝဏ္ဏန နိကတိ	...	...	...	၅၀၃
ဥစ္စာသယန မဟာသယန	...	...	...	၄၉၁,၅၃၆
ဥဇုဝိပစ္စနီကဝါဒါ	...	...	...	၂၅၃
ဥဋ္ဌာနံ ကျကဏ်	...	...	...	၅၇၈
ဥဒါနံပုဒ် နက်	...	...	...	၁၃၉
ဥဒ္ဒ–အဓောဝိရေစနံ	...	...	...	၅၈၄
ဥပနိဓာပညတ္တိ	...	...	...	၁၇၈
ဥပဂ္ဂမောနော ဥပဂ္ဂတိ	...	...	...	၂၄၉
ဥပါဒါပညတ္တိ	...	...	...	၁၇၇
ဥပ္ပိလာပနပ်ိတိ	...	...	...	၃၄၁
ဥပ္ပိလာဝိ(တ)တ္ထံ	...	...	...	၃၄၀
ဥဘတောလောဟိတကုပဓနံ	...	...	...	၅၃၉
ဥသန္ဓဓာတုကံ၌ ဓာတ် ၃ မျိုး		...	...	၆၉
ဥသူယဝိသုဂ္ဂါရံ	...	...	...	၂၆၇
ဧကပုဂ္ဂလော၌(ဧကအနက်)	...	...	...	၂၄၉
ဧကဘတ္တိကော	...	...	...	၄၈၄
ဧကေ၏အနက်	...	...	...	၅၀၈
ဧကေန အာကာရေန	...	...	...	၁၅၆
ဧကံသမယံဟု ဆိုရကျိုး	...	...	...	၂၀၈
ဧတ္ထာဝတာ၏အနက်	...	...	...	၁၂၅
ဧတ္ထာဝတာ၏ စပ်ပုဒ်	...	...	...	၃၁၀
ဧတ္ထာဝတာ၏ပိဏ္ဍတ္ထ	...	...	...	၁၇၃
ဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထ	...	...	...	၁၆၉
ဧဝ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ	...	...	...	၁၄၇
ဧဝန္တိ၌ ကျတ်၏အနက်	...	...	...	၁၄၇
ဩရမတ္တက်	...	...	...	၃၅၄
ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂတိဒဏ္ဍ	...	...	...	၂၆၅
ကဇ္ဇိသအခင်း	...	...	...	၅၃၆
ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ	...	...	...	၃၀၆
ကမ္ဘာကမ္ဗံ, ဖလာဖလံ	...	...	...	၁၁၇
ကယဝိက္ကယ	...	...	...	၄၉၉
ကရဏာသီတလဟဒယံ	...	...	...	၃
ကရဏာပညာဖြင့် ဂုဏ်တော်အားလုံးယူ		...	...	၉

မှတ်ဖွယ်အကွာရာစဉ် မာတိကာ

အကွာရာစဉ်				စာမျက်နှာ
ကဝိ ၄ မျိုး	...	...	...	၅၇၅
ကာကဿမာနှာ	...	...	...	၂၇၂
ကာဝ ပနှင့် ပနုအနုက်မရှိ	...	...	...	၃၀၈
ကာယတိကိဿကတ်	...	...	...	၅၈၇
ကာယနုတ္ထ(နေတ္ထ)	...	...	...	၃၀၇
ကာလ, သမယယုတ္တံ	...	...	...	၂၉၇
ကုဟက, လပက	...	...	...	၅၅၇
ကုဋဥာဂါရသာလာ	...	...	...	၂၇၄
ကြိယာ ၅ တန်	...	...	...	၁၆၈
ခတ္တိဝိဇာ	...	...	...	၅၆၅
ခန္ဓက်	...	...	...	၉၂
ခရောဒက်, ခါရောဒက်	...	...	...	၂၄၄
ခုဒ္ဒကနိကာယ အမည်	...	...	...	၁၃၈
ဂဏနုပရိမ္ဘေဒေါ	...	...	...	၂၀၃
ဂိလာသု (ကိလာသု)	...	...	...	၂၉၉
ဂိဝါယာမက်	...	...	...	၅၁၉
ဂေဟ (နေကွမ္ဘ)သိတ	...	...	...	၃၄၅
ဂေါတမသာဝကော	...	...	...	၂၀၂
ဃတမာယု, ဒဓိဗလ် ဖလူပစာ၏ဥပမာ		...	...	၁၂၉
ဃနတာဠ်	...	...	...	၅၂၃
စက် ၄ ပါး	...	...	...	၁၈၈
စောဒနာပရိဟာရ	...	...	...	၃၈
ဆန်ဒ ဝဏ္ဏာန်	...	...	...	၃၆၅
ဇုတပမာဒဌာန	...	...	...	၅၂၈
ဉတ္တိ ဒုတိယကမ္မ	...	...	...	၅၇
တထာဂတော အဖွင့်	...	...	...	၃၈၂
တထာဟိ၌ ဝိဘတ် ၇ လုံး ကြေပုံ		...	...	၅၃
တထာဟံ ဘဂဝတာ ဒေသိတ်၏ပဒတ္ထ		...	...	၁၃၂
တထ် အဝိတထ်	...	...	...	၄၀၃
တ သဒ္ဒါ၏ ပကတတ္ထ ပဋိနိဒ္ဒေသ		...	...	၂၇၉
တာဒိလက္ခဏ်	...	...	...	၃၃၉
တိရတ္ဆာနကထာ	...	...	...	၅၄၆
တိရတ္ဆာနဝိဇ္ဇာနှင့် မိတ္ထာဒီဝ		...	...	၅၄၆
တုလာကဋ္ဌ ဝသည်	...	...	...	၄၉၉
ဒေဝဒုဝတ်တို့၏ ဋ္ဌိကာသစ်ဖွင့်ပုံ		...	...	၁၀၆
ဒထဒေါ	...	...	...	၄၅၇
ဒဆရုံသပဒီပ	...	...	...	၂၇
ဒဏ္ဍ, သတ္တဘေဒ	...	...	...	၄၃၈

အက္ခရာစဉ်				စာမျက်နှာ
ဒသဗလဉာဏ်	...	...	...	၁၉၉
ဒယာပနော	...	...	...	၄၃၉
ဒိဋ္ဌိသီလ သာမညသံဃာတ	...	...	...	၂၂၈
ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ	...	...	...	၄၀၂
ဒိသာကာလုသိယံ	...	...	...	၅၇၂
ဒုပ္ပညေဟိဋ္ဌ ဒုဏ်အနက်	...	...	...	၁၂၅
ဒုလ္လဘာသမ္ဘတ္တိ (သဒ္ဒါသံမ္ဘတ္တိ)	...	...	...	၂၉၄
ဒူတေယျကထာ	...	...	...	၅၅၆
ဒူတေယျ ပဟိနဂမန	...	...	...	၄၉၈
ဒေဝဒူတေဟိ	...	...	...	၂၃၄
ဒေဝဒုန္ဒုဘိ	...	...	...	၅၇၂
ဒေသနာကုသလပုဂ္ဂိုလ်	...	...	...	၄၈၁
ဒေသနာဝိလာသပုညဿယ	...	...	...	၄၂၃
ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏ္ဍီ	...	...	...	၅၂
ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်	...	...	...	၁၄၀
ဓမ္မကောသ	...	...	...	၁၈၂
ဓမ္မဂီတ အပ်	...	...	...	၄၈၈
ဓမ္မတ္ထေနက အဖြစ်မှ လွတ်စေပုံ	...	...	...	၁၅၇
ဓမ္မ, ဒေသနာတို့၏ အရကောက်	...	...	...	၁၁၉
ဓမ္မနေတ္တိ	...	...	...	၁၉၇, ၃၂၆
ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက	...	...	...	၁၈၂
ဓာရဏာဗလ	...	...	...	၁၆၀
ဓာရ(ရီ) ယမာနေ	...	...	...	၃၆၄
ဓာရာနုပ္ပဝဇ္ဇနံ	...	...	...	၅၇၃
နဂ ဥပဋ္ဌာသိ (အနက်ထူး)	...	...	...	၄၁၆
နဂ နိဗ္ဗာနံ ခမန္တိ၌ ဗျာနအရ	...	...	...	၁၂၈
နာနာဓိမုတ္တိကတာ	...	...	...	၂၈၄
နာနာနယ နိပုဏ်	...	...	...	၁၅၅
နာမအနက်	...	...	...	၂၂၀
နိက္ခ္ဍေန	...	...	...	၃၀၁
နိဒါန်းကို ဆိုရကျိုး	...	...	...	၃၁၄
နိဓာနဝတ်	...	...	...	၄၇၉
နိပုဏ်	...	...	...	၁၈
နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ စသည်	...	...	...	၃၉၈
နိဗ္ဗုဒ္ဓံ	...	...	...	၅၂၆
နိမ္မဒန	...	...	...	၄၁၈
နိမ္မတဗုဒ္ဓ	...	...	...	၃၆၇
နိသယနင့် မြန်မာပြန်	...	...	...	၅၉၄

မှတ်ဖွယ်အကွေ့ရာစဉ် မာတိကာ

အကွေ့ရာစဉ်				စာမျက်နှာ
နိုလ္လာဌိတဇိဝ္ဟါ	...	...	...	၂၇၂
နိုဝါသေတ္တာ မှတ်ချက်	...	...	...	၂၉၀
နေ့ကွမ္မ	...	...	...	၃၉၄
နေမိတ္တိကာ နိုပ္ပေသိကာ	...	...	...	၅၅၈
နေ့လာ	...	...	...	၄၇၂
နံ+ဝိတက္ကယမာနံ အနုက်ပေးပုံ	...	...	...	၃၀၅
နုတ်ကတော်ထွက်ခြင်း	...	...	...	၅၂၄
ပကိုတ္တာဒီဗောဓ	...	...	...	၃၆၈
ပစ္စယိကော	...	...	...	၄၅၈
ပဋ္ဌာန်လိ, ဃရဒ္ဓပန	...	...	...	၅၁၈
ပဋ္ဌမတ္ထေဟိ	...	...	...	၂၂၉
ပညာ ၂ မျိုး	...	...	...	၅
ပဋ္ဌာဟဏ အမျိုးမျိုး	...	...	...	၄၉၃
ပဋ္ဌိသခ်ါနုပဿနာ	...	...	...	၄၀၁
ပတိဘာနုစိတ္တ ဝိစိတ္တံ	...	...	...	၂၆၉
ပတိယာယိတဗ္ဗကော	...	...	...	၄၅၈
ပဒဝိတိဟာရ	...	...	...	၃၉၃
ပဗ္ဗတာနုင် သဒ္ဓမ္မသဝဏ	...	...	...	၂၉၅
ပဘိန္နမဒ် စဏ္ဍာဟတ္ထိ	...	...	...	၂၄၂
ပယောဂ, ဥဒ္ဓါရ	...	...	...	၅၇၈
ပရိဗ္ဗာဇကော	...	...	...	၂၃၁
ပရိယန္ဓဝတိ	...	...	...	၄၈၀
ပရိယာယော	...	...	...	၂၃၆
ပရိယာယ် ဟောရကျိုး	...	...	...	၃၃၇
ပရေ၏ အနုက်များ	...	...	...	၃၂၄
ပါဏာတိပါတ	...	...	...	၄၄၀
ပါဏာတိပါတ	...	...	...	၄၃၁
ပါတရာသော	...	...	...	၂၅၇
ပါယသ် (မဓုပါယသ်)	...	...	...	၃၆၈
ပါရမီ ၃ မျိုး	...	...	...	၃၈၅
ပိ၏ သမ္ပိတ္ထနုတ္ထ	...	...	...	၂၃၀
ဂိယော မနုဿပေါဂရ	...	...	...	၃၅၉
ပိသုဏ, ဖရုသ, သမ္ဖပ္ပလာပ	...	...	...	၄၆၁
ပုထုဇနုအဖွင့်	...	...	...	၃၇၅
ပုဗ္ဗဏ်မတ္တံ	...	...	...	၃၉၂
ပုဗ္ဗာရုဟ် ဌိကာသစ်ဖွင့်ပုံ	...	...	...	၁၁၁
ပုရုဏကဿ	...	...	...	၄၅၄
ဓမ္ပဒိုဌာ	...	...	...	၄၇၃

အကွာရာစဉ်				စာမျက်နှာ
ပေါရီ	...	...	...	၄၇၄
ဖြင့်+ကြောင့် အနက်ထူးပုံ	...	...	...	၄
ဗာတ္တိသ တိရစ္ဆာနကထာ	...	...	...	၁၁၃
ဗီဇဂါမဏ္ဍ ဗီဇအနက်	...	...	...	၄၈၂
ဗုဒ္ဓတ္ထုစရိယ	...	...	...	၃၈၈
ဗုဒ္ဓ၏ အရကောက် (လုက်ဘ)	...	...	...	၁၁
ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တိယန္တသ	...	...	...	၃၄၃
ဗုဒ္ဓေါပိဏ္ဍ အပိအနက်	...	...	...	၁၁
ဗျဉ္ဇန သိလိဋ္ဌတာ	...	...	...	၂၃၁
ဗျာကရောတိ	...	...	...	၂၃၁
ဘဂဝါတိ ဂရု	...	...	...	၂၁၆
ဘဝဂ် ပရိဝါသသ	...	...	...	၃၆၆
ဘာဏဝါရော	...	...	...	၉၁
ဘာရတယုဒ္ဓ သီတာဟရဏ	...	...	...	၄၇၆
ဘုမ္မ, ကရဏ, ဥပယောဂ	...	...	...	၂၁၁
ဘုရားရှင်၏ မဲ့သစကွေ	...	...	...	၂၈၁
မဏ္ဍနံ	...	...	...	၃၅၇
မဏ္ဍလမ်ောင်ဌ	...	...	...	၂၇၄
မနာပါ	...	...	...	၄၇၅
မနောရမ်	...	...	...	၂၅
မဟာတာ	...	...	...	၂၂၇
မမ္ဘော်ဒက	...	...	...	၄၆၈
မာဏဝက	...	...	...	၈၆၉
မာဏဝေါ (တရုဏော)	...	...	...	၂၃၃
မာရသေနမထနာနံ	...	...	...	၁၄
မာရသေနာ	...	...	...	၄၁၅
မာသကပုဒ်ပြီး	...	...	...	၄၉၂
မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန	...	...	...	၄၈၉
မာသောစိတ္တာ၌ သောက အရကောက်		...	...	၄၁
မိဂစက္ကံ (မိဂဝါက္ကံ)	...	...	...	၅၆၈
မိထုနာ	...	...	...	၄၅၁
မုခုလ္လောကိ (က) ကာ	...	...	...	၃၇၇
မုဏ္ဍကုဋ္ဌမ္ဘိက ဇီဝိကာ	...	...	...	၅၂၀
မုဒ္ဒါ, အစ္ဆန္နကဂဏနာ	...	...	...	၅၇၃
မုသာဝါဒ	...	...	...	၄၅၂
မူလဘေသဇ	...	...	...	၅၈၆
မေယ်ာဝဏ္ဏံ	...	...	...	၅၆၃
မေတ္တာ မုဒိတာကို မယူ	...	...	...	၃

အကွေ့ရာစဉ်				စာမျက်နှာ
မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု	...	...	...	၁၆၃
ယထာတံ အကာသိဋ္ဌ အနုက်ပေးပုံ	...	...	...	၆၆၇
ယထာဝါ တထာဝါ	...	...	...	၈၈၄
ယထာဝါ ပနေကေ	...	...	...	၆၁၁
ယမကာ ယမကာ	...	...	...	၃၆၅
ယာထာဝတော	...	...	...	၄၁၁
ယာဝဋ္ဌိဒံ	...	...	...	၂၇၈
ယုဂနဒ္ဓါနံ	...	...	...	၄၀၈
ယေနု ၊ပေ၊ တေနုပသက်မိ	...	...	...	၃၀၂
ယောဂိသ	...	...	...	၃၅၆
ရေပုမြစ်	...	...	...	၂၂၄
ရှင်အာနန္ဒာ၏ တောဒက်ရ ငါးဌာန	...	...	...	၁၅၈
လေးအသချေ့ မှတ်ချက်	...	...	...	၃၆၈
လောကဂရုံ (ဂုရုံ)	...	...	...	၈
လောကာယတ ဝိတဏ္ဍာ	...	...	...	၅၅၁
ဝဇိရသံယာတ သမာနုကာယော	...	...	...	၂၂၁
ဝဏ္ဏ=ကျေးဇူးအနက် မဟုတ်	...	...	...	၂၅၁
ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ	...	...	...	၂၄၇
ဝဏ္ဏာ (ဇာတိပမာဏ)	...	...	...	၃၂၁
ဝဏ္ဏာ ဝဏ္ဏော	...	...	...	၃၂၃
ဝတ္ထုဗ္ဗယုတ္တကာလ်	...	...	...	၄၇၇
ဝန္ဒနာမယံ ပုညံ	...	...	...	၁၈
ဝယုံ, သန္ဓမာနုကာ, ပါဋ္ဌကီ	...	...	...	၅၁၆
ဝရဏာ နုဂရံ, ဂေါဓာ ဂါမော	...	...	...	၂၆၈
ဝဿ, ဝေါဿ	...	...	...	၅၈၃
ဝသိတဂန္ဓကုဋိဋ္ဌ ဂမကသမာသ်	...	...	...	၆၆
ဝသိသတေဟိ (ဝသိအနက်)	...	...	...	၂၁
ဝါ၏ အနုက်များ	...	...	...	၃၂၃
ဝါဒေါနုင့် ဒေါသော ပရိယာယ်	...	...	...	၅၅၅
ဝိကပ္ပနုတ္တ	...	...	...	၃၂၄
ဝိကာလဘောဇနု	...	...	...	၄၈၅
ဝိတက္ကဝိစာရဓ္ဓမ်	...	...	...	၃၉၇
ဝိတ္ထမ္ဘနု	...	...	...	၄၀၄
ဝိတ္ထာရနုင့် ပါကဋ အခွဲ	...	...	...	၃၃၈
ဝိဇုယသလ္လေခ အကျဉ်း	...	...	...	၅၁၃
ဝိပ္ပကတာ	...	...	...	၃၀၈
ဝိပ္ပုရိတ, ဝိဠုရိတ	...	...	...	၂၆၀
ဝိမုယ	...	...	...	၂၇၈

အကွာရာစဉ်				စာမျက်နှာ
ဝိမုတ္တိရသ်	...	...	...	၁၀၀
ဝိဝဋ္ဋ (နိဗ္ဗာန်)	...	...	...	၄၀၁
ဝိသ (ဝိသ) ဂန္ဓံ	...	...	...	၇၇
ဝိသူကဒဿန	...	...	...	၄၈၆
ဝိဟရတိ, ယပေတိ	...	...	...	၄၄၁
ဝီတမလ=ဂတမလ	...	...	...	၁၃
ဝီရိယသမထ်သာ ပါဋ္ဌမုန်	...	...	...	၇၉
ဝုတ္တနေလ်ဝိယ (သီလ်ဝိယ) [မှက္ခဲ့ကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ နိုက္ခေပ ကဏ္ဍ သုတ္တန်ကဒုက် အဖွင့်ဌ ရှုပါ။]	...	...	...	၄၇၂
ဝေတာဋ္ဌ	...	...	...	၅၂၃
ဝေဝစန် (ပရိယာယ)	...	...	...	၃၃၆
ဝေသာရဇ္ဇာဏ် ၄ ပါး	...	...	...	၁၉၈
သဉ္ဇာရစ္ဆဒ်၏ အနက်မှန်	...	...	...	၅၃၈
သက်မွှ် စသည်	...	...	...	၁၄၃
သခ်ါန်	...	...	...	၅၇၄
သစ္ဆိကတ္ထပရမတ္ထ	...	...	...	၁၇၆
သတ္တိပဋ္ဌာန်	...	...	...	၆၀
သဒ္ဓါယိကော	...	...	...	၄၅၉
သန္ဓာဂါရသာလာယ်	...	...	...	၆၁
သနုရာမရလောကဂရ (ဂုရုံ)	...	...	...	၇
သန္ဓိကာရ	...	...	...	၅၁၃
သန္ဓိသိန္ဓ, သန္ဓိပတိတ	...	...	...	၂၇၅
သမ္ပတိစ္ဆကော	...	...	...	၃၉၀
သပ္ပုရိသဘူမိ (အ)	...	...	...	၁၉၆
သဗ္ဗညုတ္တာနာဝရဏ	...	...	...	၂၈၀
သမ္ဘန္ဓစသော ဖွင့်နည်း ၆ မျိုး	...	...	...	၁၄၅
သဗ္ဗပါလိဖုလ္လံ	...	...	...	၂၆၁
သမ္ဘဟုလာ (သမ္ဘဟုလာ)	...	...	...	၂၇၃
သမ္ဘူတသမုဒါဂတဋ္ဌော	...	...	...	၄၁၂
သမဂ္ဂ (ဂ္ဂါ) ရာမော	...	...	...	၄၆၆
သမဋ္ဌတရံ	...	...	...	၅၀၁
သမတ္ထာ, သမာဒိန္နာ	...	...	...	၁၅၃
သမနုညော	...	...	...	၄၄၃
သမသမတ္ထပနေန	...	...	...	၄၄
သမဿာသိတကာယော	...	...	...	၂၉၆
သမုဒယော	...	...	...	၄၂၆
သမ္မောသ	...	...	...	၁၇၉
သယံ ပါဋ္ဌိဘာနံ	...	...	...	၂၃၉

အကွေ့ရာစဉ်				စာမျက်နှာ
သလ္လကတ္တိယ်	...	...	...	၅၈၆
သဟိတ် ဖေ	...	...	...	၅၁၄
သာဓိယောဂ (သာဝိယောဂ)	...	...	...	၅၀၅
သာမညနိဒ္ဒေသ, ဇကသေသ	...	...	...	၁၂၈
သာဟသကာရ	...	...	...	၅၀၇
သာလိဝိဟိုဝသော ၇ ပါး	...	...	...	၄၉၄
သိလမတ္တက်	...	...	...	၃၅၄
သိလေ ပတိဋ္ဌာယ	...	...	...	၃၆၂
သိသာနုလောကိနော	...	...	...	၂၅၅
သီဟနာဒ်	...	...	...	၃၀၁
သီဟနာဒ နုဒီနော	...	...	...	၁၉၉
သီဟိုဠ်ကျွန်းမည်ပုံ	...	...	...	၂၃
သုဂတသြရသ (သား ၄ မျိုး)	...	...	...	၁၃
သုတ္တန်ကေပ ၄ မျိုး	...	...	...	၃၁၇
သုတ်၏ ကမ္မတ္ထ, ဘာဝတ္ထ	...	...	...	၁၆၈
သုပိန်	...	...	...	၅၆၀
သုလဘပိဏ္ဍတ် (ပါတ်)	...	...	...	၂၅၆
သုဝဏ္ဏရသ ပိဋ္ဌာနိ	...	...	...	၂၉၂
သုဝမ္မဝမ္မိတာ	...	...	...	၂၆၃
သူငယ်နာဆေး	...	...	...	၅၈၆
သောတပထ်	...	...	...	၁၅၅
သောမနဿိတာ (ကာ)	...	...	...	၃၂၇
သံခိယမေဓော	...	...	...	၂၇၅
သံဂါယနာတင်ရာ ဌာနရွေးပုံ	...	...	...	၅၆
သံဂီတာ၏ အနက်	...	...	...	၂၂
သံဃုတ္တ အမည်	...	...	...	၁၃၇
သံသနှင့်, သမေဓိ	...	...	...	၂၈၅
သစ်ပင် အသက်မရှိကြောင်း	...	...	...	၄၈၃
သစ်ပင် မဖျက်ရခြင်း အကျိုး	...	...	...	၄၈၃
သုဝဏ်အားလုံးအတွက် မှတ်ဖွယ်	...	...	...	၅၉၁
ဟတ္ထမုခ	...	...	...	၅၅၃
[illegible] ပိသံ	...	...	...	၂၄၃
[illegible]	...	...	...	၄၄၀
[illegible]	...	...	...	၂၃၄
[illegible]	...	...	...	၂၇၄

သီလက္ခန်ဓာကထာ

ဘာသာဋီကာ

ဂန္ဌာရမ္ဘအဖွင့်

ဗုဒ္ဓပွဏ္ဏာမ။ ။(အဟံ–ငါသည်၊) ကရဏာသီတလဟဒယ်–မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် အေးမြသော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသော၊ ဝါ–မဟာကရုဏာတော်ကြောင့် အေးမြသော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူထသော၊ ပညာပဒ္ဒေါတဝိဟတမောဟတမံ–ပညာတည်းဟူသော အရောင်မျှားဖြင့် အထူးပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ရှိတော်မူထသော၊ ဝါ–မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို ပညာတည်းဟူသော အရောင်မျှားဖြင့် အထူးပယ်ဖျောက်တော်မူပြီးထသော၊ သ နရာမရလောကဂရုံ–လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တလောက၏ ကျောက်ထီးတန်ဆူ အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူထသော၊ (တစ်နည်း) သ နရာမရလောကဂရုံ–လူတို့နှင့်တကွဖြစ်သော နတ် ဗြဟ္မာအပေါင်း၏ ကျောက်ထီးတန်ဆူအလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်တော်မူထသော၊ သုဂတံ–တင့်တယ်သာညှင်း ကိုယ်တော်၏ ကြွခြင်း, ဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ခြင်းရှိတော်မူထသော၊ ဂတိဝိမုတ္တံ–ငါးပါးသော ဂတိတို့မှ အထူးသဖြင့် လွတ်တော်မူပြီးထသော၊

အနုသန္ဓေ။ ။ခပ်သိမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာ ပညဝါတို့သည် ဦးစွာပဌမ ကျမ်း၏အစ၌ အန္တရာယနိဝါရဏာ ဂန္ထပရိသမာပနအကျိုး မြှော်ကိုး တောင်းတ လိုရှိကြ၍ ပဏာမဂါထာကို ပြုကြသည်အားလျှော်စွာ အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ ထေရ်မဟာသည်လည်း ထုံးစံလာနည်းအကျ ပဏာမမဂါထာကိုပြုတော်မူလိုရကား "ကရုဏာသီတလဟဒယံ"စသော ဂါထာ ၃–ရပ်ကို မိန့်ဆိုအပ်သတည်း၊ ထိုတွင် ပဌမဂါထာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား–"ကရုဏာသီတလဟဒယစသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပါ၏"ဟူလို၊ ဒုတိယ တတိယ ဂါထာတို့၏ အဓိပ္ပါယ်များကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းဆိုပါ။ [ဤပဏာမ ၃–ဂါထာလုံးပင် ပထမ အရိယာ ဂါထာချည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် တစ်ချို့စာမူ၌ "သ နရမရုလောကဂရုံ"ဟု ပါ၌ရှိလျှင်လည်း အသင့်ပင်ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။]

ကျမ်းဂန်းနှင့် ညီပုံ။ ။ဤပြခဲ့သော အနုသန္ဓေ တက်ပုံသည် ကစ္စာနသံခိပ်ဆရာတော်စသော ရှေးဆရာတို့၏ တက်ပုံတည်း၊ ဤ အနုသန္ဓေတက်ပုံသည် သီလက္ခန်ဋီကာဟောင်းဝယ် "အထ ဝါ မဂ်လဘာဝတော သဗ္ဗကိရိယာသု ပုဗ္ဗကိစ္စဘာဝတော ပဏ္ဍိတေဟိ သမ္မာစရိတဘာဝတော အာယတိ' ပရေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတောစ သံဝဏ္ဏနာယံ ရတနတ္တယပဏာမ ကိရိယာ"စသော ပဏာမကိရိယ၏ အကျိုးပြုစကားနှင့် ညီပါသည်။

(ဗုဒ္ဓ–မြတ်စွာဘုရားကို၊) ဝန္ဒေ–အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့ ချီးမြောက်ထောမနာ ရှိခိုးပါ၏၊ ကရုဏာသီတလဟဒယံ-သော၊ ဝါ-သော၊ ပညာပဒ္ဓောတ ဝိဟာတမောဟတမံ-သော၊ ဝါ-သော၊ သနရာမရလောကဂရုံ-သော၊ သုဂတံ-သော၊ ဂတိဝိမုတ္တံ–သော၊ (ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ–အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့ ချီးမြောက်ရှိခိုးပြီး၍လည်းကောင်း၊) [အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ၌ လုမ်းစပ်၊.... ဋီကာသစ်အလို "နာထံ"ဟု ထည့်၊ ဤ၌ကား နောက်ဂါထာ၌ "ဗုဒ္ဓေါပိ" ကိုကြည့်၍ "ဗုဒ္ဓံပိ"ဟု ထည့်ပါသည်။]

မှန်၏–"ဦးစွာပဌမ ကျမ်းအစ၌"ဟူသော စကားသည် "သဗ္ဗကိရိယာသု ပုဗ္ဗကိစ္စဘာဝတော"နှင့် သဘောတူ၏၊ "ခပ်သိမ်းသော ကျမ်းပြုဆရာ ပညာဝါတို့သည် ပဏာမမင်္ဂလာကို ပြုကြသည်အားလျော်စွာ"ဟူသော စကားသည် "မင်္ဂလဘာဝတော ပဏ္ဍိတေဟိ သမ္မာစရိတဘာဝတော"နှင့် လျော်၏၊ "အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ ထေရ်မဟာသည်လည်း ထုံးစံဥာဏ်လာနည်းအကျ ပဏာမမင်္ဂလာကို ပြုတော်မူလိုရကား"ဟူသော စကားသည် "အာယတိ ပရေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ အာပဇ္ဇနတော"နှင့် လျော်ပေသည်၊ ထို့ပြင် "အန္တ ရာယနိဝါရဏ ပဂန္ထပရိသမာနအကျိုး မြော်ကိုးတောင်းတ လိုရှိကြ၍"ဟူသော စကားသည် "အထ ဝါ ရတနတ္တယပဏာမ ကရဏံ ပူဇနီယပူဇာပုညဝိသေသနိဗ္ဗတ္တနတ္ထံ၊ တံ အတ္တနော ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကသိ ကမ္မသိ ဗလာနုပ္ပါဒနတ္ထံ"နှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။

ဆက်ဦးအုံ–ဤ သီလကွန်ဋီကာဟောင်းစကား၌ "ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကသိ ကမ္မသိ"ဟူသည် မိမိ၏ ယခုရအပ်ဖြီးသော ဉာဏ်ပညာအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသော သမ္ပတ္တိလူ.ဘဝ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရှေးကံတည်း၊ ထို ရှေးကံကို ရတနတ္တယပဏာမ စေတနာတည်းဟူသော ကောင်းမှုအထူးက နောက်ထပ် အားပေးလိုက်သောအခါ ထို ရှေးကံနှင့် ဤဘဝကံသည် ပေါင်းစပ်၍ ကျမ်းမပြီးမီအကြား၌ တွန့်တိုဆုတ်နစ်၍မသွားကြဘဲ အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်အောင် စောင့်ရှောက်လျက် ရှိကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဟောင်း၌ "တဒုဘယံ အနန္တ ရာယေန အဋ္ဌကထာယ ပရိသမာပနတ္ထံ"ဟု မိန့်သည်။

၂–ပါးစုံဖြင့် ထောမနာပုံ။ ။ဤ သုတ္တန်ဒေသနာတော်သည် ဝိနည်းဒေသနာတော်ကဲ့သို့ ကရုဏာတစ်ပါးသာ ပဓာနရှိသည်မဟုတ်၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကဲ့သို့ ပညာတစ်ပါးသာ ပဓာနရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ ကရုဏာ ပညာ ၂–ပါးစုံ ပဓာနရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိဖွင့်အပ်မည့် သုတ္တန်ဒေသနာတော်အားလျော်စွာ ကရုဏာ ပညာ ၂–ပါးစုံဖြင့် ထောမနာပြုရသည်၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော်၏ ၂–ပါးစုံ ပဓာနဖြစ်ပုံကို-မူလဋီကာနှိုင်းယဉ် ဥဘယပွဓာနပုဒ်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။ [ပကတိဟောသာ အာစရိယာနံ, ယဒိဒံ အာရမ္ဘာနုရူပထောမနာ၊–ဝိနည်းဋီကာ။]

ကရုဏာသီတလဟဒယံ။ ။ကရုဏာ၏ ဝစနတ္ထကို ဋီကာများမှီ၍ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပဌမဂါထာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ သီတလံ၌ "သီတ+လ"ဟုခွဲ၊ သီတ၌ ပါဠိကျမ်းစာတို့ဝယ် "သိ–ဃေဝါယံ"ဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်းဟု ကြံကြ၏၊ "ဥဏ္ဏာဘိတတ္တော်ဟိ–အပူနှိပ်စက်အပ်

သူတို့သည်၊ သေဝိယတိ–မှီဝဲအပ်၏၊ ဣတိ သီတံ၊ ဣကို ဒီဃပြု၊ သီတံ–အအေးဓာတ်ကို+ လာဘိ–ယူတတ်၏၊ ဣတိ သီတလံ၊ လာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ သဏ္ဌာနအာဘိဓာန်၌ "သီတံ+ ယသ အတ္ထိတိ သီတလံ"ဟု အသယတ္ထျတ္ထ လပစ္စည်းဖြင့်လည်း တစ်နည်းပြု၏၊ ဤနေရာ၌ အအေးဓာတ်ရှိသော (အေးမြသော)စိတ်ကို ကောက်ပါ၊ နှလုံးသားသည် အတွင်းကျသကဲ့သို့ စိတ်လည်း အတွင်းကျသောကြောင့် စိတ်ကိုလည်း ဟဒယဟု ခေါ်ရသည်၊ ကရုဏာယ+သီတလံ ကရုဏာသီတလံ၊ ကရုဏာသီတလံ+ဟဒယံ ယသာတိ ကရုဏာသီတလဟဒယော (ဗုဒ္ဓေါ)။

ကရုဏာ၏ အရကောက်။ ။သုတ္တန်ဋီကာတို့၌ ကရုဏာ၏အေးမြပုံကို ၃–နည်းဖွင့်ပြ၍ ထို ၃–နည်းတွင် ပဌမနည်း၌ ကရုဏာသာမည်ဖြစ်သော ဘုရားဖြစ်ရာအခိုက်၌ဖြစ်သော ကရုဏာကို ယူ၏၊ ဒုတိယနည်း၌ ဘုရားဖြစ်ရာအခိုက်၌ဖြစ်သော မဟာကရုဏာကို ယူ၏၊ တတိယနည်း၌ ဘုရားဆုပန်တော်မူသည်မှစ၍ တိသုပိ အဝတ္ထာသု (ဘုရားဆုပန်ရာအခိုက်, ဘုရားလောင်းအဖြစ်ဖြင့် ပါရမီတော်ဖြည့်ရာအခိုက်, ဘုရားဖြစ်ရာအခိုက်ဟူသော ၃–အခိုက် အခါတို့၌)ဖြစ်သော ကရုဏာကို ယူ၏။ [တီသု စေတ္ထ ဝိကပ္ပေသု ပဌမေ ဝိကပ္ပေ အဝိသေသ ဘူတာ ဗုဒ္ဓဘူမိဂတာ, ဒုတိယေ တထေဝ မဟာကရုဏာဘာဝူပဂတာ, တတိယေ ပဌမာဘိနိ ဟာရတော ပဋ္ဌာယ တိသုပိ အဝတ္ထာသု ပဝတ္တာ ဘဂဝတော ကရုဏာ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။] ဝိနည်း အဘိဓမ္မာတို့၌ အရကောက်ပုံကို ထို၏အဖွင့်များ၌ ရှုပါ။

မဟာကရုဏာသာ။ ။ဘုရားရှင်နှင့်စပ်သော ကရုဏာမှန်လျှင် ဘုရားဆုပန်ခိုက်၌ဖြစ်စေ, ပါရမီဖြည့်ခိုက်၌ဖြစ်စေ, ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးမှဖြစ်စေ, အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကရုဏာထက် သတ္တိအားဖြင့် သာရမည်သာ၊ မှန်၏–ဒီပင်္ကရာဘုရားအထံ ဆုပန်တော်မူချိန်၌ သခေါ်များစွာ လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့ရှိကြပါသော်လည်း သတ္တဝါတို့၏အပေါ်၌ "မုတ္တော မောစေယျံ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်နိုင်အောင် ပြင်းပြသော ကရုဏာကား မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၌မျှ မဖြစ်ကြ၊ အလောင်းတော် သုမေဓာရှင်ရသေ့၌ကား ထိုကရုဏာတော်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ကရုဏာသည် "မဟာ"ဟု ဝိသေသနပြုလောက်အောင် မြင့်မြတ်သောကရုဏာ ဖြစ်ပါပေသည်။

မေတ္တာ မုဒိတာကို မယူ။ ။စိတ်ကို အေးမြစေရာ၌ ကာရုဏာသာမက, မေတ္တာ မုဒိတာတို့လည်း အေးမြစေနိုင်ကြပါ၏၊ မှန်၏–မေတ္တာ မုဒိတာတို့သည် (မေတ္တာ၏ သူတစ်ပါး တို့၏စီးပွားကို ဆောင်လိုခြင်း, မုဒိတာ၏ သုခစသည်မှာ မယုတ်လျော့စေလိုခြင်း ဖြစ်ရကား) ဗျာပါဒ အရတိ (သူတစ်ပါးကို သေစေလိုသော ဒေါသ, သူ့စည်းစိမ်း၌ မမွေ့လျော်နိုင်သော ဒေါသ)တို့နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂–ပါးလုံးပင် မိမိစိတ်ကို လွန်စွာ အေးမြစေနိုင်ပါပေသည်။

ကရုဏာ၏ သာလွန်ပုံ။ ။သို့သော် ကရုဏာကား သူတစ်ပါးဒုက္ခကို ပယ်လိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါး၏ ပူပန်နေခြင်းကို သည်းမခံနိုင်၊ ညှဉ်းဆဲ တတ်သော ဝိဟိံသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်လည်းဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ ကရုဏာသည်သာ မေတ္တာ မုဒိတာတို့ထက်ထူးကဲစွာ စိတ်တော်အေးမြခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပါပေသည်၊ ဥပမာ–စိတ္တ ပဿဒ္ဓိသည် စိတ်၌ယှဉ်သောအခါ စိတ်ကို အေးမြစေကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် အတိသယနည်း

ပဓာနနည်းအားဖြင့် ကရုဏာကိုသာခေါင်းတပ်၍ "ကရုဏာသီတလ"ဟု မိန့်အပ်ပေသည်။ [အခြားနည်းများကို ဋီကာ၌ကြည့်ပါ။]

ဖြင့်+ကြောင့် အနက်ပေးပုံ။ ။"ဖြင့်"ဟူသော အနက်သည် ကရုဏာကရကအနက်တည်း၊ ကာရကဟူသမျှသည် ကြိယာနှင့် အတူတကွ သဟစရဏ ဖြစ်မြဲတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကရုဏာတော် ယှဉ်နေခိုက်ဖြစ်သော စိတ်တော်ကို ရည်ရွယ်၍ "မဟာကရုဏာတော်ဖြင့်+အေးမြသော"ဟု ပေးပါသည်၊ "ကြောင့်"ဟူသော အနက်သည် ဟိတ်အနက်တည်း၊ ထိုဟိတ်သည် ကြိယာနှင့် အတူမဖြစ်, ကြိယာ၏ အကြောင်းမျှသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဟာကရုဏာ မယှဉ်ခိုက်မှာလည်း မဟာကရုဏာတော်ဓာတ်ခံပါနေကြောင့် စိတ်တော် အမြဲအေးမြနေပုံကို ရည်ရွယ်၍ "မဟာကရုဏာတော်ကြောင့်+အေးမြသော"ဟု ပေးပါသည်။ ဋီကာတို့ဝယ် "ကရုဏာဝ ဝိသေသေန ဘဂဝတော စိတ္တသ စိတ္တပဿဒ္ဓိဝိယ သီတိဘာဝ နိမိတ္တံ၊–ဟဒယသီတလဘာဝ ကာရဏတာ ဝုတ္တာ"စသော စကားများသည် ကရုဏာ၏ အကြောင်းဖြစ်ပုံ (ဟိတ်အနက်ပေးသင့်ပုံ)ကို ပြသော သာဓကများပင် ဖြစ်ပါသည်။]

မှန်ပါသည်–ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စိတ်တော်သည် ဘုရားဖြစ်ရာအခါ၌သာ အေးမြတော်မူသည် မဟုတ်ပါသေး၊ ပါရမီဖြည့်တော်မူစဉ် အခါ၌လည်း သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာစေတော်မူလိုသော မဟာကရုဏာ ဓာတ်ခံပါနေသောကြောင့် ပင်ပင်ပန်းပန်း ပါရမီဖြည့်တော်မူရစေကာမူ ထိုပူပန်မှုတွေကို မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် ငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်ရကား မပင်မပန်းသကဲ့သို့ အေးအေးမြမြပင် စိတ်ကို ထားတော်မူနိုင်ပါသည်။....[ကရုဏာနုဘာဝနိဗ္ဗာပိယမာနသံသာရ ဒုက္ခသန္တာပဿ ဟိ ဘဂဝတော ပရဒုက္ခာပနယနကာမတာယ အနေကာနိပိ အသင်္ခေ့ယျာနိ ကပ္ပါနံ အကိလန္တ ရူပသေဝ၊–ဋီကာ။]

ပညာ၊ပေ၊ မောဟာတမ်။ ။ပ+ဇာနာတိ–အနိစ္စတာ စသော ဖုသန ကဏ္ဍ စသောအပြားတို့ဖြင့်+ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏၊ ဣတိ ပညာ၊ ပကာရေဟိ–အနိစ္စတာစသော ဖုသန ကဏ္ဍ စသော အပြားတို့ဖြင့်+ဇောတတိ(အဝဇောတတိ)–အတွင်းရောက်အောင် ထွင်းဖေါက် ထွန်းပြတတ်၏၊ ဣတိ ပဇ္ဇောတော၊ ပညာဝ+ပဇ္ဇောတော ပညာပဇ္ဇောတော၊ [စန္ဒ, သူရိယ, အဂ္ဂိ, ပညာဟူသော အရောင်လေးမျိုးတို့တွင် အသာဆုံး အကြီးအမှူးသည် ပညာရောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်"ပညာရောင်မှူးဖြင့်"ဟုအနက် ဆိုပါသည်၊...."ဧတေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ ဣမေသံ စတုန္နံ ပဇ္ဇောတာနံ၊ ယဒိဒံ ပညာပဇ္ဇောတော၊– စတုက္ကအဂ်ုတ္တိရိ, ၅–ပ, အာဘာဝဂ်။]

ဝိဟတမောဟတမ။ ။ဝိသေသေန+ဟတံ ဝိဟတံ၊ ကိလေသာကိုပယ်ရာ၌ အခြားရဟန္တာများမှာ ဝါသနာကျန်သေးသော်လည်း ဘုရားရှင်မှာ အထုံဝါသနာ (ကိလေသာ၏ သတ္တိကလေးမျှ) မကျန်ရစ်တော့၊ ဤသို့ မောဟအမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သောကြောင့် "ဝိသေသ"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိသဒ္ဒါသည် ဝိသေသအနက်ဟော၊ ပညာပဇ္ဇောတေန+ဝိဟတံ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတံ၊ တမောဝိယ တမော၊ မောဟောယေဝ+တမော မောဟတမော၊ အမှောင်နှင့်တူသော မောဟ၊ ဝါ–မောဟတည်းဟူသော အမှောင်၊ တမသဒ္ဒါသည် မောဟအနက်ကို တိုက်ရိုက်ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ မောဟပုဒ်နှင့် တွဲရသောကြောင့် "အမှောင်နှင့်တူ" ဟူသော သဒိသအနက်ကို ကြဲရသည်၊ "တမော"ဟု သြကာရန္တ ရှိသော်လည်း မနောဂိုဏ်း

နပုံလိန်ဟု သက္ကတအဘိဓာန် ဆိုသည်။] ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတံ(တော)+မောဟတမော ယသာတိ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမော၊ (ဗုဒ္ဓေါ)။

ပညာ ၂-မျိုး။ ။"ပညာ"အရ ပဋိဝေဓဟု ခေါ်အပ်သော အရဟတ္တမဂ်ပညာကို ကောက်ရသောနည်း, ပတိဝေဓပညာ ဒေသနာပညာ ၂-ပါးလုံးကို ကောက်ရသောနည်း, သဗ္ဗညုတပညာကို ကောက်ရသောနည်းအားဖြင့် ဋီကာတို့၌ ၃-နည်းဖွင့်ကြ၏၊ ထိုတွင် ဒုတိယနည်း၌ "ပညာ"ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် ဖြစ်စေ "ပညာစ-ပတိဝေဓပညာလည်း+ပညာစ-ဒေသနာပညာလည်း၊ ပညာ-တို့"ဟု ဧကသေသ်ပြုသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ ပညာ ၂-မျိုးလုံးကို ယူနိုင်သည်။

ပတိဝေဓပညာ ယူလျှင်။ ။ပညာအရ ပတိဝေဓ (အရဟတ္တမဂ်ပညာ)ကို ယူလျှင်, မောဟတမအရ ကိုယ်တော်မြတ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မောဟအမှောင်ကို ယူပါ၊ ဤအလို "ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ-ပဋိဝေဓပညာတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူး ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော+ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ရှိသော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ရှိတော်မူထသော၊ ဝါ-ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ရှိသော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို ပတိဝေဓတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူး ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီးထသော"ဟု ပေးပါ။

ပညာ ၂-ပါးကိုယူလျှင်။ ။ပညာအရ ပတိဝေဓပညာ, ဒေသနာပညာ (တရားဟောတော်မူရာ၌ ဝေနေယျဩဝါဒယစသည်ကိုပါ သိသောပညာ)ကိုယူလျှင်, မောဟတမအရ ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ရှိသော မောဟအမှောင်ကိုလည်းကောင်း, ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ရှိသော မောဟအမှောင်ကိုလည်းကောင်း ယူပါ၊ ဤအလို "ပတိဝေဓပညာ ဒေသနာပညာတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူး ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ဖြစ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်, ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ဖြစ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ရှိတော်မူထသော၊ ဝါ-ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ဖြစ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်, ဝေနေယျသန္တာန်၌ဖြစ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို ပတိဝေဓပညာ, ဒေသနာပညာတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူးပယ်ဖျောက်တော်မူပြီးထသော"ဟု ပေးပါ။

သဗ္ဗညုတပညာကို ယူလျှင်။ ။ပညာအရ အနာဝရဏဉာဏ်ဟု ခေါ်ရသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာကိုယူလျှင်, မောဟတမအရ ဥယျာဝရဏ (ဥယျမမ်တရားအားလုံး၏ သဘောကို ဖုံးကွယ်တတ်သော) မောဟအမှောင်ကို ယူပါ၊ ဤအလို "သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူး ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော+ဥယျာဝရဏ မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ရှိတော်မူထသော၊ ဝါ-ဥယျာဝရဏ မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာတည်းဟူသော အရောင်မှူးဖြင့်+အထူး ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီးထသော"ဟု ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ တတိယနည်းဝယ် "မောဟကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော ဉာဏ်"ဟူသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်း၊ ထို ဉာဏ်ကိုရလျှင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်း ရပြီးဖြစ်ရကား အကြောင်း၏အမည်ကို အကျိုးခံတင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလည်း "မောဟတမဝိဓမန"ဟု ဆိုရသည်။ [ဇတ္တ စ မောဟတမဝိဓမနန္တေ အဓိဂတတ္တာ အနာဝရဏ ညာဏံ ကာရဏူပစာရေန သသန္တာနေ(ကိုယ်တော်၏သန္တာန်၌) မောဟတမဝိဓမနံ ဒဋ္ဌမ္ပိ၊-ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအုံ—အနာဝရဏတည်းဟူသော သမ္ဘည္ဓတညာဏ်သည် မောဟကို အထူးပယ်စရာ မရှိတော့၊ အရဟတ္တမဂ်က ဝါသနာနှင့်တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်လိုက်လျှင် ဥယျာအားလုံးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟကို ပယ်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဘည္ဓတ ညာဏ်တော်က မောဟကိုပယ်သည်ဟု ဆိုရာ၌ ကာရဏူပစာရစကားဟု မှတ်ပါ။ [အဘိနီဟာရ သမ္ဘတ္တိယာ (ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်တော်မူခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်) သဝါသနပွဟာနမေဝ ဟိ ကိလေသာနံ ဥယျာဝရဏပွဟာနန္တိ၊–ဋီကာ။] ဤနည်းဝယ် သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ မောဟကို လည်း သမ္ဘည္ဓတညာဏ်တော်က (အာသယာနုသယကို သိတော်မူခြင်း စသည်ဖြင့်) ပယ်ဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကာရဏူပစာရအားဖြင့်ပင် ပရသန္တာနမောဟတမဝိဓမနတို့ကို မှတ်ထိုက်သည်။ [ဤ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဋီကာအဖွင့်အရ၊ ပညာပဒ္ဓောတဝိဟတမောဟတမံကို အနက် ၃–မျိုး ပေးနိုင်သော်လည်း နိဿယ၌ကား ၃–မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံအောင် သာမန်အနက် တစ်မျိုးသာ ပေးထားခဲ့ပါသည်။]

စောဒနာဖွယ်။ ။ပဟာနသမ္ဘတ္တိ (ပယ်ခြင်း၏ပြည့်စုံလုံလောက်ပုံ)ကို ပြသောအားဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြရာ၌ အဘယ်ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ(မောဟ)တစ်ပါး ပယ်ပုံကိုသာ ယူရပါသနည်းဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏။အဖြေကား–အဝိဇ္ဇာ(မောဟ)တစ်ပါးကို ပယ်ပုံပြလိုက်လျှင် အကုသိုလ်အားလုံး၌ အဝိဇ္ဇာ(မောဟ)ဂဟယှဉ်သောကြောင့် တဒေကဋ္ဌ (ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့်အတူတကွ တစ်ခုသောစိတ်၌ တည်ကြယှဉ်ကြသော)ကိလေသာအားလုံး ပယ်ပုံကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်ရကား အဝိဇ္ဇာတစ်ပါးတည်းကို ပယ်မှုဖြင့်သာ ထောမနာပဏာမကို ပြရပါသည်၊ ဤအလို သဟစရဏ နည်းဖြင့် အခြားကိလေသာပယ်ပုံကို ပြပြီးဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

တစ်နည်း။ ။ဝိဇ္ဇာ(ဉာဏ်)သည် အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားဖြစ်ခြင်း၏လည်းကောင်း, သံသရာမှ ဆုတ်နစ်ခြင်း၏လည်းကောင်း အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့, အဝိဇ္ဇာသည်လည်း အလုံးစုံ သော အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏လည်းကောင်း, သံသရာဝယ် ကျင်လည်ရခြင်း၏လည်းကောင်း အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပဓာနဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာပယ်ပုံကိုပြလိုက်လျှင် အပဓာနဖြစ်သော အခြားကိလေသာပယ်ပုံကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့သည်၊ [အထဝါ သကလကုသလဓမ္မ ဥပ္ပတ္တိယာ သံသာရနိဝတ္တိယာ စ ဝိဇ္ဇာဝိယ, နိရဝသေသာကုသလဓမ္မုပ္ပတ္တိယာ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာစ အဝိဇ္ဇာယေဝ ပဓာနကာရဏန္တိ၊–ဋီကာသစ်။]

အဝိဇ္ဇာ မုဒ္ဓါတိ ဇာနာဟိ, ဝိဇ္ဇာ မုဒ္ဓါဓိပါတိနီ၊
သဒ္ဓါသတိ သမာဓိဟိ, ဆန္ဒဝီရိယေန သံယုတာ၊–(သုတ္တံနိပါတ်)

ပါရာယနဝဂ်ဂါထာလည်း ဤပြခဲ့သောအဓိပ္ပါယ်၏ သာဓကဖြစ်နိုင်သည်။ [အဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာသည်၊ မုဒ္ဓါ–ကိလေသာအားလုံး၏ ဦးထိပ်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဇာနာဟိ–သိပါလော၊ သဒ္ဓါ သတိ သမာဓိဟိ–တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒဝီရိယေန–နှင့်လည်းကောင်း၊ သံယုတာ–ယှဉ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–သည်၊ မုဒ္ဓါဓိပါတိနီ–အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ဦးထိပ်ကို လွှမ်းမိုး၍ကျစေတတ်, ဖြတ်တောက်တတ်သော တရားတည်း၊ (ဣတိ–သို့၊ ဇာနာဟိ–လော)။]

သနရာမရလောကဂရံ။ ။နရဓာတ်သည် ဆောင်ခြင်းအနက်ကိုဟောအ၏၊ နရတိ–ထိုထို ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တတ်အ၏၊ ဣတိ နရောလို့ ဤ နရသဒ္ဒါသည် ကမ္ဘာတည်စ ယောက်ျား မိန်းမဟု မကွဲပြားသေးသော ပဌမကာလ၌ သတ္တဝါသာမညကိုဟောအ၏၊ ထို့နောက်အတော်ကြာ၍

ဒုတိယဆင့်ရောက်မှ မိန်းမ ယောကျ်ားဟု ကွဲပြားခြင်း၏၊ ထိုအခါ လူယောကျ်ားအနက်ကို ဟောရာ၌ "ဗေဒူဘာဝ-မိန်းမတို့ထက် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နရတိ ဣတိ နရော"ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏။ ["နရောစ နရောစ နရာ"ဟုဖြစ်စေ, ဗဟုဝုစ်ဝိဘာတ်သက်၍ဖြစ်စေ "နရာ"ဟု ဖြစ်၏။] မရဏံ မရော၊ နတ္ထိ မရော ဧတေသန္တိ အမရာ၊ အလွန် အသက်ရှည်သည်အတွက် သေခြင်းမရှိဟု ယူဆရသော နတ်ဗြဟ္မာတို့။

ဆက်ဦးအုံ—နရာစ+အမရာစ နရာမရာ၊ သဟ+နရာမရေဟိ ယော ဝတ္တတိတိ သ နရာမရော၊ (လောကော)၊ သတ္တောကာသ သခ်ါရဟု လောက ၃-ပါးရှိသော်လည်း ဂရုံဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုထောက်၍ အလေးဂရုပြုတတ်သော သတ္တလောကကိုသာ ယူ၊ ["လောကီယန္တိ ဧတ္ထ ပုညာပုညာနိ တဗ္ဗိပါကောစာတိ လောကော-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ထို ၂-မျိုး၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း တွေ့မြင်အပ်ရာဖြစ်သောကြောင့် သတ္တဝါဟူသမျှသည် လောကမည်၏"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ "လောက-ဒဿနေ"ဟူသော ဓာတ်, အပစ္စည်း။] သ နရာမရောစ+သော+လောကောစာတိ သ နရာမရလောကော။

မေးဖွယ်။ ။သ နရာမရောပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ထုံးစံမှာ-"လောကော"ဟူသော အညပုဒ်အနက်သာ ပဓာန ရရှိးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နရအမရတို့နှင့် တကွဖြစ်သော်လောက"ဟူရာ၌ နရအမရ(လူနတ်)တို့သည် အပဓာနဝိသေသနမျှသာ ဖြစ်ကြ၏၊ လောကအရ၌ နရအမရမှကြွင်းသော အောက်တန်းစား သတ္တဝါများသာ ရ၏၊ ဘုရားရှင်ကို အလေးဂရုပြုတတ်သူသည် နရအမရသာတည်း၊ နရအမရမှကြွင်းသော အောက်တန်းစားများ မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါနှင့်အနက်သည် ဤနေရာ၌ အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား—သဒ္ဒါဟူသည် လူတို့၏ ပြောရိုးအတိုင်းဖြစ်၏၊ လူတို့ကား ပဓာနကိုလည်း အပဓာန အနေအားဖြင့် ပြောတတ်ကြ၏၊ ဥပမာ-"သရာဒိကာယ ပရိသာယ-မင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော ပရိသတ်၌"ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ ဤ၌ မင်းသည် ပဓာနဖြစ်သော်လည်း "မင်းနှင့် တကွဖြစ်သော"ဟု အပဓာန ဝိသေသနအနေအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် ယူသော အခါ၌ကား "ပရိသတ်ခြံရံနေသောမင်း"ဟု မင်းကို ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအနေအားဖြင့် ပဓာန အပဓာနအဖြစ်ကို မစောဒနာထိုက်တော့၊ "လူနတ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော လောက"ဟူရာ၌လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် "နဂါး ဂဠုန်စသော အခြားသတ္တဝါ ကဲ့လေးများနှင့် တကွဖြစ်သော လူနတ်"ဟု မှတ်ပါ။ ["နတ်"ဟူရာ၌ ဗြဟ္မာများလည်း ပါဝင်သည်။]

ဋီကာ။ ။နေ စေတ္ထ ပဓာနာပဓာနဘာဝေါ စောဒေတဗ္ဗော၊ အညော ဟိ သဒ္ဒဂ္ဂမော, အညော အတ္ထဂ္ဂမော၊ ဒေါသေသု ဟိ သမာသပဒေသု ပဓာနံပိ အပဓာနံဝိယ နိဒ္ဒိသိယတိ၊ ယထာ-သရာဒိကာယ ပရိသာယာတိ။

တစ်နည်း။ ။လောကသဒ္ဒါ၏ သတ္တလောက အနက်ဟောပုံမှတစ်ပါး သမူဟအနက် ဟောပုံအားဖြင့်လည်း ဋီကာတို့ တစ်နည်းပြသေး၏၊ "သမူဒါယဝသေန-တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ 'လောကီယတိ ပညပီယတိ-ပညတ်အပ်၏၊ ဣတိ လောကော"ဟု ပြု၊ သဟ+နရေဟိ ယော ဝတ္တန္တိတိ သနရာ၊ သနရာစ-လူတို့နှင့်တကွလည်း ဟုတ်၏၊ တေ+

အမရာစ–နှတ်တို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ သနရာမရာ၊ သနရာမရာနံ+လောကော–အပေါင်း တည်း၊ သနရာမရလောကော–အပေါင်း။ ဤနည်းခြင်း နရနှင့် အမရတို့ကိုသာ ယူခြင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ (အလွန်အမြတ်ကို ညွှန်ပြသော)နည်းတည်း၊ ဥပမာ–"သတ္တာ ဒေမနုဿာနံ"၌ ကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ပြင်–"အမရ"အရ၌ နတ်ဗြဟ္မာဟူသော ဥပပတ္တိဒေဝသာ မက, ရဟန္တာဟူသော ဝိသုद्धိဒေဝတို့ကိုလည်း ဤနည်းခြင်း ယူရသည်၊ ဘာကြောင့်နည်း"အမရလောက–အမရတို့၏ အပေါင်း"ဟု ဆိုသောကြောင့်တည်း၊ ရှေ့နည်းခြင်းကား "အမရ"အရ ဥပပတ္တိ နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သာ ယူရသည်။

လောကဂရုံ (ဂုရုံ)။ ။သနရာမရလောကဿ+ဂရု သနရာမရလောကဂရု၊ အဘိဓာန် (၈၄၀)၌ "ဂုရု"ဟု ရှိ၏၊ အာစရိယ စသည်နှင့် လေးသောအရာကို ဟော၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိကဏ္ဍ(၂)သုတ်၌ ဂရဓာတ် တစ်နည်း, ဂိရဓာတ်နောင် ကုပစ္စည်းဖြင့် "ဂရု"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂုရု, ဂရု"ဟူသော ဝါဒသည် ရှေးကပင် ကွဲခဲ့သော အယူအဆတည်း၊ "ရာဇာဒိ ရာဇဂုရု"ဟူသော ရှေးသုံး, "မဟာရဋ္ဌဂုရု"ဟူသော ယခုခေတ် အသုံးသည် "ဂုရု"သဒ္ဒါကို ထောက်ခံသော အသုံးများတည်း၊ ဤ၌ကား စာရှိအတိုင်း "ဂရု"ဟုပင် သုံးစွဲရတော့မည်။ [ဂရတိ သိဠတိ သိသေ မေတ္တာဒကေနာတိ ဂရု=တပည့်တို့ကို မေတ္တာရေချမ်းဖြင့် သွန်းဖြန်း တတ်သော ဆရာ။]

အလေးပြုနှင့် ဆရာ။ ။အနက် ၂–မျိုးတွင် "ဘဂဝါ၊ပေ၊ ဥတ္တမံ ဂါရဝဋ္ဌာနံ"ဟူသော ဋီကာကို ထောက်လျှင် "ဂရု–ရိသေလေးစားအုပ် မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု "အလေးပြုအပ်"အနက်ကို ယူသင့်၏၊ နောက်၌"ဘဂဝါတိ ဂရု"စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာလည်း ဖွင့်ဦးလတ်၊ ဋီကာသစ်ကား "ဣဓ ပန သမ္ဘလောကာစရိယ ဘဝ်ဘာဂတော"ဟု အာစရိယနက်ကို ယူသွား၏၊ သို့သော် ဆရာဟူသော အနက်ထက် "အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်"ဟူသောအနက်က သာ၍ အဆင့်အတန်းမြင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–"ဆရာ"ဟု ဆိုရာ၌ တပည့်သာဝကတို့သာ မက, တပည့်သာဝက မဟုတ်ကြသော တိတ္ထိစသူတို့ကပင် "အလေးဂရု အရိုအသေပြုရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့်တည်း။

ဝန္ဒေ။ ။ဝဒိဓာတ်သည် ဝန္ဒနအနက် ထောမနအနက် ၂–နက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝန္ဒေတိ နမာမိ, ထောမေမိတိ ဝါ အတ္ထော"ဟု ဋီကာတို့ ဓာတ်နက်ကို ဖွင့်ကြသည်၊ ရှိခိုးရာ၌ ချီးမွမ်းကြောင်းဂုဏ်ကို မပြဘဲ ရှိခိုးရုံသာဖြစ်သော ကေဝလပဏာမ, ဂုဏ်ထူးကိုပြ၍ ချီးမွမ်းသော ရှိခိုးမှုဟူသော ထောမနာပဏာမဟု ၂–မျိုးရှိ၏၊ ဤဂါထာ၌ "ဂရုဏာသိတလ ဟဒယ"စသည်ဖြင့် ဂုဏ်တော်များကို ထုတ်ပြရှိခိုးသောကြောင့် ထောမနာပဏာမတည်း၊ ဣကာရန္တ ဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ "ဝန္ဒ"ဟု ဖြစ်၏၊ မိဝိဘတ်ကို ပြေ၍ "ဝန္ဒေ"ဟု ဖြစ်သည်၊ "ဝန္ဒေ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ရှိခိုးမှုကိုပြုလျှင် "ရှိခိုးပြီး၍"ဟု အတိတ်ရှိခိုးမှုကို သိနိုင်သောကြောင့် "ဝန္ဒိတ္တာ"ဟု ဝါကျတစ်ခုထည့်၍ "အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ"၌ စပ်ရသည်၊ ဤသို့ဝပ်မှလည်း ကျမ်းဆရာ၏ အလိုကျသည်။ ["ဝန္ဒိတ္တာ"စသည်ရှိရာ၌လည်း "ဝန္ဒာမိ" ဝသော ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို ထည့်ရသည်။]

သုဂတ်။ ။သောဘန်+ဂတ် (သွားခြင်း) ယသောတိ သုဂတောဝါ ချဲ့ဦးအုံ့—ဘုရားရှင်၏ ဝေနေယျတို့အထံသို့ ကိုယ်ခန္ဓာတော်ဖြင့် ကြွတော်မူခြင်းသည် ထိုဝေနေယျတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ ကိုဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် တင့်တယ်တော်မူ၏၊ ထိုပြင်—ရူပကာယ(ခန္ဓာကိုယ်)တော်၌ လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားအပ်ရကား ကြွလှမ်းတော်မူသောအခါ....ဓုတ, ဝိလမ္ဗိတ, အနုကမ္ပန, နိပ္ပီဠန, ဥက္ကုဋိက, ကုဋိလ, အာကုလတာစသော အပြစ်တို့မှ ကင်းသော ကြောင့် ပြုံးရွှင်သော ဟသ်မင်း, ဆင်မင်း, ခြသေ့မင်းတို့၏ ကြွလှမ်းခြင်းကဲ့သို့ ဖုံးမျှော်၍ မဝန့်ခိုင်အောင် ကျက်သရေကို ဆောင်တော်မူရကား တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိတော်မူပါပေသည်၊ ဘုရားဆုပန်တော်မူသည်မှစ၍ ဘုရားဖြစ်သည့်တိုင်အောင် ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သတိ ဝိရိယတော်တို့နှင့်တကွ ဉာဏ်တော်၏ဖြစ်ခြင်းသည် တင့်တယ်သော ဉာဏဂမန ပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။လက်ခါ ခြေခါ လက်ရမ်း၍ သွားခြင်းသည် ဓုတတာ(လှုပ်ရမ်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော) အပြစ်တည်း၊ ခါးကိုင်း ခါးကုန်းစသည်ဖြင့် ကိုယ်တစ်ပိုင်းကို တွဲရရွဲဆွဲသကဲ့သို့ သွားခြင်းသည် ဝိလမ္ဗိတတာ အပြစ်တည်း၊ ချွတ်ချော်သော သွားခြင်းသည် ခလိတတာ အပြစ်တည်း၊ ခြေကို ဒဏ္ဍတ်ဆွဲ၍ သွားခြင်း(ရှပ်တိုက်၍ သွားခြင်း)သည် အနုကမ္ပနတာ အပြစ်တည်း၊ ခြေဖျားဖြင့်ဖြစ်စေ, ဖနောင့်ဖြင့်ဖြစ်စေ ပျာရီပျာယာ ဖိနိပ်၍ သွားခြင်းသည် နိပ္ပီဠနတာ အပြစ်တည်း၊ အလယ်၌ ဖဝါးအရာမထင်ဘဲ ဖနောင့်နှင့် ခြေဖျားရာ တစ်မျိုးမျိုးသာ ထင်အောင် ဖဝါးစွန်းနင်းလျက် သွားခြင်းသည် ဥက္ကုဋိကတာ အပြစ်တည်း၊ ဂေါက်တိုကောက်ကွေး သွားခြင်းသည် ကုဋိလတာ အပြစ်တည်း၊ ထက်ဝန်းကျင် ရှပ်နေအောင် (ဖယ်ရမ်းဖယ်ရမ်း)သွားခြင်းသည် အာကုလတာ အပြစ်တည်း။ [တစ်ချို့ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာဋီကာ ကြည့်၍ ရေးသည်။]

ဂတိဝိမုတ္တိ။ ။ဂန္ဓဗ္ဗာ–ကသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့် ရောက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဂတိယော၊ နိရယဂတိ, ပေတ, တိရစ္ဆာန, မနုဿ, ဒေဝဂတိအားဖြင့် ၅–ပါးသော ဂတိတို့တည်း၊ ဂတိဟိ+ဝိမုတ္တောဝါ–အထူး လွတ်တော်မူသည်တည်း၊ ဂတိဝိမုတ္တောဝါ (အဖေါ်ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် သတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်) ဘဝသို့ ရောက်ထိုက်သော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဟူသမျှသည် နောက်ထပ် ဘဝအကျိုးကို မပေးနိုင်တော့ရကား ဘုရားရှင်မှ နောက်ထပ် ဘဝအသစ် မရှိတော့သည့်အတွက် ဂတိ(ဘဝ)တို့မှ အထူးသဖြင့် လွတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်။ [ဝိမုတ္တောကို "သုဒ္ဓ+မုတ္တောဝါ, ဝိသံယုတ္တောဝါ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဝိ၏ ဝိသေသနအနက်ကိုပင် "သုဒ္ဓ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိသံယုတ္တောကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။]

ကရုဏာ ပညာ ၂–ပါးဖြင့် သိမ်းယူ။ ။"ကရုဏာသီတလဟဒယ်"ပါဒ်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အရင်းခံအစဖြစ်သော မဟာကရုဏာတော်ကို ပြ၏၊ "ပညာပဒ္ဒောတ ဝိဟတမောဟတမ်"ပါဒ်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော အဆုံးတရားတော်ကို ပြ၏၊ အစနှင့်အဆုံးကို ပြသဖြင့် အလယ်ဖြစ်သော သမ္မာပတိပတ်နှင့် ပညာများကိုလည်း မဗ္ဗေဒီပနည်းအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်ရကား ဘုရားဂုဏ်တော်အားလုံးကို ဤ ဂါထာဖြင့် သိမ်းကျုံးယူနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဓမ္မပ္ပဏာမ။ ။ဗုဒ္ဓေါ–ဆိုအပ်ပြီးဋ္ဌား, ဂုဏ်တော်များသခင်, ဘုရားရှင်သော် မှလည်း၊ ယံ ဓမ္မံ–အကြင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မကွန် ပတိပတ်, ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ ဘာဝေတွာစေဝ–ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ဖြစ်စေပြီး တိုးပွားစေပြီး၍ လည်းကောင်း၊ သစ္ဆိကတွာစ–မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ–ဘုရားအဖြစ်သို့၊ ဝါ–ဗုဒ္ဓ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္ဗညုတညာဏ်တော်သို့၊ ဥပဂတော–ရောက်တော်မူပြီ၊ ဂတမလံ–ကင်းသော ကိလေသာအညစ်ရှိတော်မူသော၊ ဝါ–ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ ကင်းတော်မူသော၊ အနုတ္တရံ–

ဗုဒ္ဓေါ။ ။ဧဝံ သခ်ေပန သကလသမ္ဗညုဂုဏောဟိ (အလုံးစုံသော သမ္ဗညုဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်) ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝိတွာ ဣဒါနိ သဒ္ဓမ္မံ ထောမေတုံ ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိမာဟ၊– **ဋီကာကျမ်းတက်**၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဘုရားရှင်သော်မှလည်း ဤမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားတော်ကို (တစ်နည်း) ပရိယတ် ပတိပတ်နှင့်တကွ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားတော်ကို ဖြစ်စေတော်မူပြီး မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီး၍သာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ရပေသည်၊ ဤမျှလောက် မြင့်မြတ်တော်မူသော အညစ်အကြေးကင်း၍ သန့်ရှင်းသော အတူမရှိလောက်အောင် အသာဆုံးဖြစ်တော်မူသော ထိုတရားတော်ကိုလည်း ရှိခိုးပါ၏"ဟူလို။

အမှာ။ ။ရှေ့ဗုဒ္ဓံကို ပြန်၍ပေါင်းဖို့ရာ "တံ ဓမ္မံ အပိ"ဟု အပိသဒ္ဒါထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ "ဘာဝေတွာစေဝ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္ဆိကတွာစ–ကြောင့်လည်းကောင်း"ဟုဟိတ် အနက်လည်း ဆရာတို့ပေးကြသေး၏၊"ဘာဝေတွာ သစ္ဆိကတွာတိစ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာ နိဒ္ဒေသော"ဟူသော ဋီကာကိုကြည့်၍ ဤ၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနတစ်နက်ကိုသာ ပေးလိုက်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ ဝစနတ္ထ။ ။"ဗုဇ္ဈိတာ (သစ္စာတို့ကို သိတော်မူတတ်၏၊) ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗောဓေတာ ပဇာယ (သတ္တဝါတို့ကို သစ္စာတို့ကို သိစေတော်မူတတ်၏၊) ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟု နိဒ္ဒေသနည်းအတိုင်းလည်း ပြုကြ၏၊ "အဗုဇ္ဈိ–သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ ဤသို့ပြုရာ၌ အတိတ် ကတ္တားဟော (တ)ပစ္စည်းကြောင့် သိတတ်သော ကတ္တားကို တွေ့ရသော်လည်း သိအပ်သောကံကို တိုက်ရိုက်မပြုသဖြင့် မသိနိုင်၊ ဤသို့ တိုက်ရိုက်မပြုရာဝယ် "ဥယျောမ် (သိဖွယ်တရား ဟူသမျှ)ကို အလုံးစုံ အကုန်အစင်သိတော်မူ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူရသည်၊ ဥပမာ–"ဒိက္ခိတောဝ(ဦးပြည်းခေါင်းတုံး ရသော့သည်) နု ဒဒါတိ–မပေးတတ်"ဟူရာ၌ "မည်သည့် အရာကို"ဟု သတ်မှတ်ချက်မရှိသောကြောင့် "ဘာဆို, ဘာကိုမျှမပေးတတ်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူရသကဲ့သို့တည်း။

ဋီကာ။ ။ပဒေသဂ္ဂဟဏော ဟိ အသတိ (တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ယူခြင်းမရှိလသော်) ဂဟေတဗ္ဗဿ (ယူထိုက်သော အနက်၏) နိပ္ပဒေသတာဝ ဝိညာယတိ၊ ယထာ–ဒိက္ခိတောနု ဒဒါတိတိ။....ဗုဓောတ်၏ ဓာဂရအနက်ကို ယူ၍ "အဗုဇ္ဈိဓာဂရိ–မောဟတည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟုလည်းကောင်း, ဝိကသနအနက်ကို ယူ၍ "အဗုဇ္ဈိဝိကသိ–(သိဖွယ်ဟူသမျှကို မသိနိုင်ဘဲ ငုံသကဲ့သို့ ဖြစ်နေရာမှ သိသောအားဖြင့်) ပွင့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟုလည်းကောင်း ပြုကြသေး၏။

မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရား၊ရှိတော်မမူသော၊ တံ ဓမ္မံ(အပိ)–ထို မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မကွန်ပတိပတ်, ဆယ်ပါး၊သော တရား၊တော်မြတ်ကိုလည်း၊ ဝန္ဒေ–အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက်, ကျမ်းပြီး၊မြောက်ဖို့, ချီး၊မြှောက်ထောမနာ, ရှိခိုး၊ပါ၏၊ [ဗုဒ္ဓေါပိ–သော်မှ လည်း၊ ယံ ဓမ္မံ–ကို၊ ဘာဝေတွာစေဝ–၍လည်း၊ကောင်း၊ သစ္ဆိကတွာစ–၍လည်း၊ကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ–သို့၊ ဥပဂတော–ပြီ၊ ဂတမလံ–သော၊ ဝါ–သော၊ အနုတ္တရံ–သော၊ တံ ဓမ္မံ(အပိ)–ကိုလည်း၊ ဝန္ဒိတွာ–အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက်, ကျမ်းပြီး၊မြောက်ဖို့, ချီး၊မြှောက် ရှိခိုး၊ပြီး၍လည်း၊ကောင်း၊ ("အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ"ဒ္ဒ လှမ်း၊စပ်။)]

ဗုဒ္ဓ၏ အရကောက်။ ။အတ္ထတော ပန (အနက်အရကောက် အား၊ဖြင့်ကား) ပါရမိတာ ပရိဘာဝိတော (ပါရမီတော်အစွမ်း၊ဖြင့် တစ်ကိုယ်တော်လုံး ထုံမွှန်း မွှေး၊ကြိုင်စေအပ်သော) သယမ္ဘူညာဏေန (ဆရာမခို အလိုလို၊ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ဖြင့်) သဟ ဝါသနာယ ဝိဟတ (ပယ်ဖျောက်အပ်) ဝိဒ္ဓသ္တ (မှုန်မှုန်ညက်ညက် ချေမှုန်းအပ်သော) နိရဝသေသကိလေသော (ကိလေသာ အကြွင်းအကျန်ရှိတော်မမူသော) မဟာကရုဏာ သမ္ဘည္ဘတညာဏာဒိ အပရိမေယ္ယ ဂုဏာဂဏာဓာရော (မဟာကရုဏာဉာဏ်, သမ္ဘည္ဘတာဉာဏ် အစရှိသော မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ဂုဏ်အပေါင်း၏ တည်ရာ၊ဖြစ်တော်မူသော ခန္ဓာတော်အစဉ်သည် ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏၊–ဋီကာ။

[ဆောင်] လက္ခဏာတော် ကြီး၊ငယ်, အသွယ်သွယ်ဖြင့်, သပ္ပါယ်လှစွာ, ကိုယ်အင်္ဂါ၊ဝယ်, ပါရမီတော်အဟုန်, ကိုယ်လုံး၊ခြုံ၍, မှုန်းထုံသင်း၊ကြူး, သယမ္ဘူ၊ဟု, ဉာဏ်တူ၊ကင်းလတ်, အရဟတ်ဖြင့်, သတ်ဖြတ်ခပင်း, ကိလေရှင်းသား, ဉာဏ်ရင်းမဟာ, ကရုဏာနှင့်, သမ္မာသမ္ဗောဓိ, အစရှိလတ်, ဉာဏ်တော်မြတ်၏, ကိန်း၊ဝပ်စံပျော်, ခန္ဓာပေါ၊ဝယ်, ဘွဲ့.တော်ဗုဒ္ဓ, တင်ပါရသည်, လောကထွင့်ထား....မြတ်ဘုရား။

အပိသဒ္ဒါ၏အနက်။ ။ဗုဒ္ဓေါပိဒ္ဒ အပိသဒ္ဒါကို သမ္ဘာဝနာအနက်ဟော ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ သမ္ဘာဝိယတေ–ထင်ရှား၊ဖြစ်စေခြင်း။ သမ္ဘာဝနံ–ခြင်း။ ["သမ္ဘာဝနာ"ဟု ဣတ္ထိလိင််လည်း ရှိ၏။] အရာဝတ္ထု၊တစ်ခုကို ထင်စွာ၊ဖြစ်စေလိုလျှင် ချီ၍ မြှောက်၍ ပြရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ထင်စွာ၊ဖြစ်စေခြင်း"ဟူသော သဒ္ဒတွင်းကို "ချီ၊မြှောက်ခြင်း"ဟု အဓိပ္ပါယ်တွင် ပေး၊ကြ၏။ [ယခုအခါ၌ကား "ချီး၊မြှောက်"ဟု သုံး၊စွဲကြ၏၊] ဤနေရာ၌ တရား၊တော်ကို ချီ၊မြှောက်လိုသော ကြောင့် "ဗုဒ္ဓေါပိ"ဟုဆိုသည်၊ "တရား၊တော်သည် သာမညမဟုတ်ပါ၊ ပြအပ်ခဲ့သော ဂုဏ်တော်အပေါင်း၏ တည်ရာ မြတ်စွာဘုရား၊သော်မှ ဤ၊တရား၊တော်ကို ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ဖြစ်စေနိုင်, ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှ ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ပါသည်၊ ဤ၊တရား၊တော်သည် ဤမျှလောက် မြင့်မြတ်သော၊ဂုဏ်တော်ရှိပါသည်"ဟူလို။

ဗုဒ္ဓဘာဝံ။ ။ဗုဒ္ဓသ+ဘာဝေါ ဗုဒ္ဓဘာဝေါ၊ ဘာဝသဒ္ဒါ၏ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ် အနက် ဟောပုံကို သဒ္ဒါကျမ်း၊အတိုင်းသိပါ၊ ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်ကြောင်း (ပရစိတ္တ ဝိဇာနနဉာဏ် ရှိသူတို့က "ဤ၊ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ကား ဗုဒ္ဓဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပါတကား"ဟု သိသောဉာဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်း) မှာ အရဟတ္တမဂ်နှင့် သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်တည်း၊ ထို ၂–ပါး၊ကိုရတော်မူမှ ဗုဒ္ဓဖြစ်ရကား "ဗုဒ္ဓဘာဝန္တိ သမ္မာသမ္ဗောဓိ (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သို့)"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

ဘာဝေတွာ။ ။"ဘူ–သတ္တာယ်"ဟူသော ဓာတ်နက်ကိုရည်ရွယ်၍ "ဥပ္ပါဒေတွာ"ဟု လည်းကောင်း, "ဘူ–ဝဗုနေ"ဟူသော ဓာတ်နက်ကိုရည်ရွယ်၍ "ဝဗေတွာစ"ဟုလည်းကောင်း, ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုတွင်အောက်မှင်တရားတို့ကို ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းကို "ဘာဝေတွာ" ဟုဆို၍ အထက်မင်တရားကို တိုးလာစေခြင်းကို "ဝဗေတွာ"ဟု ဆိုသည်။ [အရိယာမဂ္ဂသခ်ါတံ ဓမ္မံ ဘာဝေတွာ၊–ဋီကာ။] "ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ"မာတိကာပုဒ်၌ မင်တရားတို့ကို "ဘာဝနာ" ဟု ခေါ်သောကြောင့် အရိယာမင်ကိုသာ ဘာဝေတွာ၏ ကံအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

သစ္ဆိကတွာ။ ။"သစ္ဆိ (သ+အစ္ဆိ)–မျက်စိနှင့်တကွ+ဖြစ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၏၊ အာရုံက မျက်စိနှင့်တကွဖြစ်"ဟူသည် မျက်စိအောက် ရောက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "မျက်မှောက်–မျက်စိအောက်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုရသည်၊ ဤ သစ္ဆိကတွာဖြင့် ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ပြ၏၊ ဖိုလ်သည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေနိုင်, ဥပါဒ်စေနိုင်သော တရားဖြစ်သော်လည်း "သောတာပတ္တိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ"စသည်ဖြင့် သုံးစွဲလေ့ရှိ သောကြောင့် ဖိုလ်ကိုလည်း သစ္ဆိကရဏကြိယာ၏ ကံအဖြစ်၌ သွင်းသည်။ [ဖလနိဗ္ဗာနသခ်ါတံ ပန သစ္ဆိကတွာ၊–ဋီကာ။]

ပရိယတ် ပတိပတ်။ ။ပြအပ်ခဲ့သောနည်း၌ "အနုတ္တရံ (လောကုတ္တရာ)"ဟူသော ဝိသေသနကိုင်ဲ့၍ မင်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကိုသာ ဖွင့်ခဲ့သော်လည်း ထို လောကုတ္တရာတရားတို့ကို ပရိယတ်က ပြတတ်သောကြောင့် ပရိယတ်တရားကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် ယူနိုင်၏ဟု ဖွင့်၏။ [အခြားတစ်နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။] "အကြင်တရားကိုဖြစ်စေနိုင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှ ဘုရားဖြစ်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပါရမီတော်တရားများကို လည်းကောင်း, ဘုရားမဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ သိက္ခာ ၃–ပါးဟူသော ပတိပတ်တရားတော် များကိုလည်းကောင်း ယူနိုင်၏၊ ထိုတရားများသည် ဝိတမလလည်းဖြစ်ကြ, အခြားပုဂ္ဂိုလ် တို့နှင့် မဆက်ဆံသောကြောင့် အနုတ္တရလည်း ဖြစ်ကြပေသည်၊ အားလုံးခြုံသောအခါ "ယံ ဓမ္မံ" အရ "မင်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ ဓမ္မကွန်ဟူသော ပရိယတ်တရားနှင့် ပတိပတ်တရားအားလုံး ရသည်"ဟု မှတ်ပါ။ [ပရိယတ္တိသဒ္ဒမ္မသ္မိ ပဝုတ္တာ ဣဓ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ပေ၊ တထာ "ယံ ဓမ္မံ ဘာဝေတွာ, သစ္ဆိကတွာ"တိစ ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓကရ ဓမ္မဘူတာဟိ ပါရမိတာဟိ သဟ ပုဗ္ဗဘာဂေ အဓိသီလ သိက္ခာဒယောပိ ဣဓ ဓမ္မသဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

စေဝနှင့် စ။ ။စေဝနှင့်စ သည် အပြန်အလှန်ဆည်းသော အညမညသမုစ္စည်းအနက်ရှိ၏၊ ဤတရားများကို "ဘာဝေတွာ"အရ ဖြစ်စေရုံ တိုးပွားစေရုံမျှဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်သေး၊ "သစ္ဆိကတွာ"အရ မျက်မှောက်ပြုရုံမျှဖြင့်လည်း ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်သေး၊ ဘာဝနာ သစ္ဆိကရဏ ၂–မျိုးလုံး ပြုနိုင်ပြီးမှသာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူနိုင်သည်–ဟူလို။

ဥပဂတောဟု။ ။"ပတ္တော, အဓိဂတောတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပတ္တောဖြင့် "ဥပ အနက်မရှိ"ဟု ပြ၏၊ မှန်၏–ထိုတရားများကို ဘာဝနာအမှု သစ္ဆိကရဏအမှုပြုနိုင်လျှင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ကပ်နေဖွယ်မလို, တစ်ခါတည်း ရောက်တော့၏၊ "ရောက်"ဆိုသော်လည်း နေ့ရာတစ်ခုသို့ ရောက်ခြင်းမျိုးမဟုတ်, "ရခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဓိဂတော"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။

သံဃပ္ပဏာမ။ ။သုဂတသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ (ပုတ္တာနံ–၌စပ်၊ သြရသာနံ၌ မစပ်ရ၊) သြရသာနံ–ရင်၌ပေါက်ဖွား, သားနှင့်တူကုန်သော၊ ဝါ–တရားရင်နှစ် သားစင်စစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ မာရသေန မထနာနံ–မာရ်နတ်, မာရ်နတ်၏ စစ်တပ်ကို မွေနှောက် ဖျောက်ဖျက်နိုင်ကုန်သော၊ ဝါ–မာရ်နတ်၏ ကိလေသာစစ်တပ်ကို မွေနှောက် ဖျောက်ဖျက်နိုင်ကုန်သော၊ အဌန်္ဂ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပုတ္တာနံ–သားတော်တို့၏၊ သမ္ဘဟံ–အပေါင်းဖြစ်သော၊ အရိယသံဃံ အပိ–အရိယာသံဃာတော်ကိုလည်း၊

ဝိတမလံ, ဂတမလံ။ ။ပါဠိ ၂–ထွေရှိ၏၊ ဝိတကို "ဝိ+ဣတ"ဟု ခွဲ၊ ဣတ၌ ဂတိ အနက်မှာ ဣဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက်ကို လာ၏၊ ဝိရဟာဝေသန–ကင်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်+ ဧတိပဝတ္တတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိတော၊ မလတော+ဝိတော ဝိတမလော၊ "ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ ကင်းသော"ဟုပေး၊ (တစ်နည်း) ဝိတံ+မလံ ယဿတိ ဝိတမလော၊ "ကင်းသော ကိလေသာအညစ်အကြေးရှိသော"ဟုပေး၊ "ဂတ"ဟုရှိရာ၌ "ဝိဂတ"နှင့် အနက်တူ၏၊ ဥပသာရပုဒ်သည် ဓောတကမ္မသာဖြစ်၍ ဂတပုဒ်ရင်းက "ကင်း"ဟူသော အနက်ကို ဟောနိုင်၏။ [သ ဥပသဂ္ဂေါဝိယ အနုပသဂ္ဂေါပိ ဂတသဒ္ဒေါ ဝိရဟတ္တဝါစကော ဝေဒိတဗ္ဗော၊–ဋီကာသစ်။] "မလတော+ဂတော ဂတမလော၊ ဂတံဝါ မလံ ယဿတိ ဂတမလော"ဟု ရှေ့အတိုင်းပြု။ [နတ္ထိ ဥတ္တရော ယဿတိ အနုတ္တရော။]

သုဂတသ။ ။ဒေဝ သခေ်ပေနဝ (ရှေ့၌ "သခေ်ပေန"ဟု ဆိုခဲ့၍ "သခေ်ပေနချင်း ထပ်သောကြောင့် ဒေဝထည့်သည်၊) သဗ္ဗဓမ္မဂုဏေဟိ သဒ္ဓမ္မံ အဘိတ္ထဝိတ္တာ ဣဒါနိ အရိယသံဃံ ထောမေတုံ သုဂတသာတိ အာဒိမာဟ–ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ပင် အလုံးစုံသော ဓမ္မဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် သဒ္ဓမ္မကို ချီးမွမ်းထောမနာပြီး၍ ယခုအခါ၌ အရိယာသံဃာတော်ကို ချီးမွမ်းထောမနာခြင်းငှာ သုဂတသ အစရှိသော ဂါထာစကားကို မိန့်တော်မူသည်။

သြရသာနံ။ ။ဥရသိ–ရင်၌+ဘဝါ–ဖြစ်သော ကြီးပွားသော သားတို့တည်း၊ သြရသာ–တို့၊ [ဘဝအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ "သြရသာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဘာဝေတွာကဲ့သို့ ဘူဓာတ်၏ ဖြစ်ခြင်းအနက် ကြီးပွားခြင်းအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဘဝါကို ဓာတာဟုလည်းကောင်း, သံဝဏ္ဏာဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သည်။] မိဘတို့၏ ရင်၌ဖြစ်ကြ ကြီးပွားကြသော သားအရင်းတို့သည် မိဘ၏ အမွေအနှစ်ကို ရကြသကဲ့သို့, ဘုရားရှင်၏ တရားတော်အဆုံး၌ အရိယာဖြစ်ကြ (အရိယဓာတိအားဖြင့် မွေးဖွားကြသော) အရိယာသံဃာ သားရတနာများလည်း ဘဘုရား၏ အမွေအနှစ်ဖြစ်သော ဝိမုတ္တိသုခ (အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာ)ကိုလည်းကောင်း, မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟူသော တရားရတနာတို့ကို လည်းကောင်း အမွေရကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သြရသာဝိယာတိ သြရသာ"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်ရသည်။

မုခ္ယ သြရသဖြစ်ပုံ။ ။ဘုရားရှင်၏ တရားဒေသနာတော်သည် ဘုရားရှင်၏ရင်၌ဖြစ်၏၊ [ရင်၌ဖြစ်သော လုလ္လတော်ဖြင့် ဟောတော်မူရသောကြောင့် တရားတော်ကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ရင်"ဟု ဆိုရ၏၊] ထို တရားတော်၏ အာနုဘော်ကြောင့် အရိယာဓာတိအားဖြင့် ဖြစ်ကြရသော

ဝါ–အရိယာတို့၏ အပေါင်းကိုလည်း၊ သိရသာ–ဦးခေါင်းရတနာ, မြတ်အင်္ဂါဖြင့်၊ ဝန္ဒေ–အန္တ ရာယ်ကင်းပျောက် ကျမ်းပြီးမြောက်ဖို့ ချီးမြှောက်ထောမနာ ရှိခိုးပါ၏။ [သုဂတသေ–၏၊ သြရသာနံ–ကုန်သော၊ ဝါ–ကုန်သော၊ မာရသေနမထနာနံ–ကုန်သော၊ ဝါ–ကုန်သော၊ အဌန္ဓံ–ကုန်သော၊ ပုတ္တာနံ–တို့၏၊ သမ္ဘဟံ–သော၊ အရိယသံဃံ အပိ–ကိုလည်း၊ သိရသာ–ဖြင့်၊ ဝန္ဒိတွာ–၍လည်းကောင်း၊ ("အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ"ဒ္ဒ လုမ်းစပ်။)]

အရိယာသံဃာတော်များသည် "ဥရေ–တရားတည်းဟူသော ရင်ဒ္ဒ+ဇာတာ–ဖြစ်ကြရသူတို့တည်း၊ သြရသာ–တို့"ဟုပြု၍ ဥပမာတဒ္ဓိတ်မဆင့်ရ (သဒ်သူပစာရ မကြံဘဲ) မုချအားဖြင့်ပင် သြရသ မည်နိုင်ပေသည်။ [အထဝါ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာနုဘာဝေန အရိယဘူမိ' သြက္ကမမာနာ (သက်ရောက်ဆဲ မဂ္ဂဌလည်းဖြစ်ကုန်သော) သြက္ကန္တာစ (သက်ရောက်ပြီး ဖလဋ္ဌလည်းဖြစ်ကုန်သော) အရိယသာဝကာ ဘဂဝတော ဥရေ ဝါယာမဇနိတာဘိဇာတတာယ နိပ္ပရိယာယေန သြရသပုတ္တာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တို့၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။အရှင်သာရိပုတြာစသော သာဝကတို့သည် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ကိုလည်း ဘုရားရှင်လျှင် အရင်းခံရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, လက္ခဏာစသောအားဖြင့် ထူးထွေကွဲပြားမှု မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "ဘုရားရှင်၏ တရားတော်"ဟုပင် ဆိုရ၏၊ ထို့ကြောင့် သာဝကတို့၏ တရားတော်ကြောင့် အရိယာဖြစ်ရသော သံဃာတော်များလည်း သုဂတ၏ သြရသဟုပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။ [သာဝကေဟိ ပဝတ္တိယမာနာပိ ဟိ ဓမ္မဒေသနာ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ ဣစ္ဆေဝ ဝုစ္စတိ၊ တံမူလိကတ္တာ လက္ခဏာဒီ ဝိသေသာဘာဝတောစ၊–ဋီကာ။]

သား ၄–မျိုး။ ။အတ္တဇသား (မိမိကြောင့်ဖြစ်သော သားရင်း), ဓေတ္တဇသား (နတ်ပြည်ဝယ် မိမိ၏ နယ်နိမိတ်ဌဖြစ်သော သား), အန္တေဝါသိကသား (ရဟန်းတော်များဝယ် ဆရာ၏ အနီးနေတပည့်ကို သားကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်ရသောကြောင့် သားဟုပင် ခေါ်နိုင်၏၊) ဒိန္နကသား (မိဘရင်းတို့က ပေးအပ်သော မွေးစားသား), ဤသို့ သားလေးမျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် အရိယာသံဃာတော်သည် ဘုရားရှင်၏ အတ္တဇသားတော်များပင် ဖြစ်သည်။ [ဇောနေ (ဤ) သြရသာနံ ပါဠိဖြင့်) စတုဗိဓေသု အရိယသံဃသ အတ္တဇပုတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

မာရဝေ၊ မထနာနံ။ ။သံကိလေသနိမိတ္တံ ဟုတ္တာ (ညစ်နွမ်းခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၍) ဂုဏ် မာရေတိ ဝိဟာဝေတိ–နှိပ်စက် ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ မာရော၊ သိနာတိ ပရေ ဗန္ဓတိ ဇဝါယတိ သေနာ၊ မာရ်နတ်သည်လည်းကောင်း, မာရ်နတ်၏ စစ်တပ်သည်လည်းကောင်း, ဘုရားဖြစ်ခါနီးဌ အနောက်အရှက် ပြုသကဲ့သို့, သာဝကတို့၏ တရားထူး ရခါနီးဌ အနောက်အရှက် မပြုလာကြပါပေ၊ သို့သော် ထိုမာရ်နတ်နှင့် စစ်တပ်တို့၏ ခြိမ်းခြောက်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ကိလေသာဖြစ်၏၊ ထို အကြောင်းကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးလိုက်လျှင် အကျိုး မာရ်နတ်နှင့် စစ်တပ်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးပြီးဖြစ်သောကြောင့် သာဝကတို့ကို "မာရဝေန မထန"ဟု ဆိုရပါသည်။

ဋီကာ။ ။ယဒိပိ အရိယသာဝကာနံ မဂ္ဂါမိဂမသမယေ ဘဂဝတောဝိယ တာဒ္ဓ ရာယ ကရဏတ္ထं ဒေဝပုတ္တမာရော, မာရဝါဟိနိဝါ (မာရ်စစ်တပ်သည်လည်းကောင်း) နှ ကေဠေနှ အပသာဒေတိ၊ တေဟိ(တာဟိ) ပနှ အပသာဒေတဗ္ဗတာယ ကာရဏော(အကြောင်းကိလေသာကို) ဝိမထိတေ တေပိ(တာပိ) ဝိမထိတာဧ၀ နာမ ဟောန္တိတိ အာဟ "မာရသေနမထနာနံ"ဣတိ၊ ဤနည်းခြင့် "မာရောစ+မာရသေနာစ မာရသေနာ"ဟု ဧကဒေသ သရူပေကသော သ် (မာရ တစ်စိတ်ချင်း သုတိတူသော ဧကသော သ်)ပြုပါ၊ ဘူ၀ါဒိ မထဓာတ်သည် "ဝိလောဌန"အနက် ဟောတည်း၊ မထေန္တိ ဝိလောဌေန္တိ–မွေနှောက်ခြင်းအားဖြင့် ဖျောက်ဖျက်တတ်ကုန်၏၊ ဤတိ မထနာ၊ မာရသေနာယော–တို့ကို+မထနာ မရသေနမထနာ။ [မထေန္တိခြင့် အကို ဧပြု။]

တစ်နည်း။ ။မာရ်နတ်က အရိယာဖြစ်ဖို့ရန် ကျင့်ကြံသော ယောဂီတို့၏ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးရာ၌ ကိလေသာတို့သည် အဖေါ်သဟဲဖြစ်ကြသောကြောင့် ကိလေသာတို့ကို "မာရသေနာ"ဟု ဆိုအပ်၏၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ အပြားရှိသော (သို့မဟုတ် အဆုံးမရှိအောင် အပြားရှိသော)ထို ကိလေသာစစ်တပ်ကို သတိဂုဏ်, ပညာဂုဏ်, ဝီရိယဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ် စသော လက်နက်မျိုးစုံတို့ဖြင့် (မဂ် ၄–ပါးတို့ဖြင့်) တစ်သန်းစီ တစ်သန်းစီ မွေနှောက် ဖျောက်ဖျက်နိုင်ရကား အရိယာသံဃာတော်များကို "မာရသေနမထန"ဟု ဆိုရသည်။

ဋီကာ။ ။အထ၀ါ–ခန္ဓာဘိသင်္ခါရ မာရာနံဝိယ ဒေ၀ပုတ္တမာရသဟိ ဂုဏမာရဏော သဟာယဘာဝူပဂမနတော ကိလေသဗလကာယော သေနာတိ ဝုစ္စတိ၊ သာစ တေဟိ ဒိယမ္ဘ သဟာသဘေဒါ, အနန္တဘေဒါ၀ါ ကိလေသ၀ါဟိနီ သတိမမ္ဘ၀ိစယ ဝီရိယ သမထာဒိဂုဏ ပဟရဏေဟိ ဩဝိသော ဝိမထိတာ ဝိဟတာ ဝိဒ္ဓသ္သာစာတိ မာရသေန မထနာ၊ ဤဋီကာ၌ "သာစ တေဟိ ဝိမထိတာ"ကိုထောက်၍ "မာရဿ+သေနာ မာရသေနာ၊ မထိယတေတိ မထနာ၊ မာရသေနာ+မထနာ ယေဟိတိ မာရသေန မထနာ"ဟု ကတ္တားအနက်ကို အရကောက်ရသော တတိယာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုပါ၊ ကိလေသာစစ်တပ် ၁၀–ပါးသည် သုတ္တနိပါတ် ပဓာနသုတ်၌ လာ၏၊ ထိုအဌကထာ၌ အဓိပ္ပါယ်လည်း အကျယ်ပြု၏၊ အကျဉ်းချုပ်ကား–

ကာမာရတိ ခုပ္ပိပါသာ, တဏှာစ ထိနမိဒ္ဓတာ၊
ဘီရုတာ ဝိစိကိစ္ဆာစ, မက္ခော ထမ္ဘောစ အဌမော၊
လာဘော သိလောကော သက္ကာရော, မိစ္ဆာလဒ္ဓါစ ယော ယသော၊
အတ္တုက္ကံသပရ၀မ္ဘာ, ဒသမာ မာရသေနကာ။

အမှာ။ ။"အရိယသံဃ"အဖွင့်ကိုလည်းကောင်း, "သိရသာ၀ဏ္ဏ"ဟု သိရသာ ထည့်ရခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ သံဃပဏာမအဖွင့်၌ပြထားပြီ၊ ထိုပြင် "မာရသေနမထနာနံ"ဟူသော ဤပါဠိခြင့် အရိယာသံဃာဖြစ်သော သားရတနာတို့၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအားလျော်သော အနုဇာတသား၏ အဖြစ်ကိုပြ၏။ [ဧတေန တေသံ ဘဂ၀တော အနုဇာတပုတ္တတံ ဒဿေတိ၊–ဋီကာ၊ "အဘထက်သာသော အတိဇာတသား, အဘအောက်ညံ့သော အ၀ဇာတသား, အဘနောက် အတူလိုက်သော အနုဇာတသား"ဟု သား ၃–မျိုး၊ ၏၊ ထိုတွင် အရိယာသာ၀ကတို့သည် ဘုရားသို့အစဉ်လိုက်၍ ကိလေသာတို့ကို ဖျက်နိုင်သော အနုဇာတသားများ ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။]

ပဏာမ ပယောဇဉ်။ ။ဣတိ–ဤဂါထာ ၃–ရပ်ဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပသန္နမတိနော–ကြည်လင်ရွင်ပျသော ဉာဏ်ပညာရှိသော၊ ဝါ–ကြည်လင်ရွင်ပျသော စိတ်ရှိသော၊ မေ–ငါ၏၊ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ–ရတနာ ၃–ပါးအပေါင်းခဋ္ဌ ကိုင်းညွှတ်ရိုကြိုး ရှိခိုးခြင်းစေတနာဟူသော၊ ဝါ–ရတနာ ၃–ပါးအပေါင်းကို ချီးမွမ်းကြောင်းစေတနာဟူသော၊ ယံ ပုညံ–အကြင် ဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) တဿ(ပုညဿ)–ထို ဉာဏသမ္ပယုတ် တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်၏၊ အာနုဘာဝေန–အစွမ်းသတ္တိဖြင့်၊ ဝါ–အစွမ်းသတ္တိ ကြောင့်၊ သုဝိဟတန္တရာယော–ကောင်းစွာ ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော အန္တရာယ်ရှိ သည်၊ ဝါ–အန္တရာယ်ကို ကောင်းစွာ ပယ်ဖျောက်ပြီးသည်၊ ဟုတ္မာ–ဖြစ်၍၊ ("အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ"ဟု လှမ်းစပ်။)

ဣတိ မေ။ ။ဒေဝ ဂါထာတ္တယေန သခေါ်ပတော သကလဂုဏသံကိတ္တနမုခေန (အလုံးစုံ သော ရတနာ ၃–ပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို ထုတ်ဖော်မှုကို အဦးပဓာနပြုသောအားဖြင့်) ရတနတ္တယဿ ပဏာမံ ကတ္တာ ဣဒါနိ တံ နိပစ္စကာရံ (ထိုပျပ်ဝပ်မှုကို ပြုခြင်း, ပြုကြောင်း စေတနာကို) ယထာဝေပေတော ပယောဇနေ ပရိဏာမေန္တော (အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော အန္တရာယ်ကင်းခြင်းအကျိုးခံ့ ညွှတ်စေလို အကျိုးပေးစေလိုသည်၏ဖြစ်၍) ဣတိမေတိ အာဒိမာဟ။ [နိပစ္စကာရ ပုဒ်ပြီးပုံကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဆက်ဦးအုံ–ဣတိ မေ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော ဂါထာ ၃–ရပ်၌လာသော နည်းကို ညွှန်ပြ၏၊ ထို "နည်း"ဟူသည် ကရဏာသီတလဟဒယစသော ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးခြင်းစသော နည်းတည်း။ [ဣတိ သဒ္ဒါ နိဒဿနေ၊ တေန ဂါထာတ္တယေန ယထာဝုတ္တနယံ နိဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။] "မေကို ကတ္တားဟောကြောင်လျှင် "လဒ္ဓ–ရအပ်ပြီ"ဟုထည့်၊ သမ္ပဒါန်ကြောင်လျှင် "အတ္ထိ"ဟု ထည့်၊ သာမိကြောင်လျှင် "ယံ ပုညံ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ၃–နည်းပြ၏၊ မိမိကား "အတ္ထိ"ကြိယာသည် သမ္ပဒါန်မင်္ဂဇဲဟု ယူဆ၍ သာမိအနက်ဖြင့် ပုညံ၌ စပ်လျက် "အတ္ထိ"ဟု ထည့်သည်။

ပသန္နမတိနော။ ။ပသီဒီယတေ–ကြည်လင်ခြင်း၊ ပသန္နာ–ခြင်း၊ ဤသို့ ဋီကာတို့၌ ဘာဝသာဓနပြုသော်လည်း ပရမတ်တရားကို အရကောက်ရာ၌ ကတ္တုသာဓု ကရဏသာဓု ကိုလည်း ပြုနိုင်သည်၊ ပသန္နာ+မတိ (စိတ်သည်၊ ဝါ–ပညာသည်) ယသ အတ္ထိ ဣတိ ပသန္နမတိ၊ ထိုစိတ် ထိုပညာဟူသည် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်, ထို စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ပညာတည်း၊ ထိုစိတ် ထိုပညာသည် သဒ္ဓါကြောင့်သာ မက, ပီတိသောမနဿ ကြောင့်လည်း ကြည်လင်ရွင်ပျလျက်ရှိသည်။

ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ။ ။[ရတနတ္တယ၏ ပုဒ်နက်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထား ပြီ။] ဝန္ဒနာမယံ၌ မယသည် သွတ္ထိ၌သက်သောပစ္စည်းဖြစ်၍ ဒါနမယံ၌ မယကဲ့သို့တည်း၊ ဝန္ဒီယတေ–ရှိခိုးခြင်း၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၊ ဝန္ဒနာ–ခြင်း၊ ဤသို့ရှေး၌ပြခဲ့သော ဝဒိဓတ်အတွက် ၂–နက် ဖွင့်ကြသည်။ [ဝန္ဒနာ စေတ္ထ ကာယဝစီဝိတ္တေဟိ(ရတနာ ၃–ပါး၌ ကိုင်းညွှတ်သောကိုယ်,

ကရဏာသိတလဟဒယ် စသည်ဖြင့် ရှုတ်ဆိုသောနှုတ်, ထိုကိုယ်နှုတ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရတနာ ၃-ပါး ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြုသော စိတ်တို့ဖြင့်) တိုဏ္ဍ ရတနာနှင့် ဂုဏာနိန္ဒတာ, ထောမနာဝါ။] ရတနတ္တယေ-ဌ(ဝါ) ရတနတ္တယသ-ကို+ဝန္ဒနာမယ် ရတနတ္တယ ဝန္ဒနာမယ်။

တစ်နည်း။ ။"ဝန္ဒနာ"အရ စေတနာအား သဟဇာတစသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော သဒ္ဓါ ပညာ သတိ ဝီရိယ ပီတိ သောမနဿစသော သမ္ပယုတ်တရားစုကို ယူ၍ ထိုတရားအစုတို့သည် ထက်သန်အောင် သိုင်းဝိုင်း ယှဉ်တွဲ၍ ကျေးဇူးပြုအပ်သော စေတနာကို "ဝန္ဒနာမယ"ဟု ယူပါ၊ ဤအလို မယပစ္စည်းသည် သောဝဏ္ဏမယ်ဌ်ကဲ့သို့ ပကတအနက်ဌ် သက်၏၊ "ဝန္ဒနာယ+ပကတံ ဝန္ဒနာမယ်-ရှိခိုးခြင်းဟူသော သဒ္ဓါ ပညာသတိ ဝီရိယစသော သမ္ပယုတ်တရားသည် ကျေးဇူးပြုအပ်သော စေတနာဟူသော"ဟု ပေးပါ။ [အပိစ တာသော စေတနာယ သဟဇာတာဒေါပကာရကော (သဟဇာတာဒိ+ဥပကာရကော) သဒ္ဓါ ပညာ သတိ ဝီရိယာဒိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မော ဝန္ဒနာ၊ တာယ ပကတန္တိ ဝန္ဒနာမယ်၊ ယထာ-သောဝဏ္ဏမယ် ရူပိယမယန္တိ၊-ဋီကာသစ်။]

ပုညံ။ ။ပုဇ္ဇာဝဝဟလနိဗ္ဗတ္တနတော-ပူဇော်ထိုက်သော သုဂတိဘဝ ပူဇော်ထိုက်သော ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုညံ-ပုညမည်၏၊ ဤအလို "ပုဇ္ဇံ ဧနေတီတိ ပုညံ"ဟု ပြု၊ ပုဇ္ဇနောင် ဧနေတိအနက်ဌ် ဏျပစ္စည်း, ဏအနုဗန်ချေ၊ သုတ်ကြီးဖြင့် ဇ္ဇချေ, နလာ၊ ရှုကို ဥပြု၊ ဒွေဘော်လာ။ [အဘိဓာနပဒီပိကာသူစိဌ် ပုဇ္ဇသဒ္ဒုပဟ ဧနဓာတ်ဟု ကိတ်ပုဒ်ကြဲ၍ ဧနကို နပြုလေ၏။] (တစ်နည်း) အတ္တနော သန္တာနံ (မိမိကိန်းရာ ခန္ဓာစဉ်ကို) ပုနာတိ-သုတ်သင်တတ်၏၊ (ဖြူစင်အောင် သုတ်သင်တတ်၏)၊ ဣတိ ပုညံ၊ သဏ္ဌာတဌ် ပူဓာတ်, ဌအနုဗန်ရှိသော ဏျပစ္စည်းဖြင့် "ပုဏျ"ဟုရှိ၏၊ ပါဠိဌ်ဌ်လည်း "ပု-သောခေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် သုတ်ကြီးဖြင့် ဥည ပစ္စည်းသက်၍ "ပုညံ"ဟု ပြီးစေသင့်၏၊ သို့သော် အဘိဓာနပဒီပိကာသူစိဌ် ပုဓာတ် ဏျပစ္စည်းကြ၍ ရုပ်ပြီးစေသည်၊ သဒ္ဒနီတိဌ်လည်း ပုဓာတ်ပင်ကြသည်။

သုဝိဟတန္တ ရာယော။ ။ဝိဟညိတ္ဌာတိ ဝိဟတော၊ သုဌု-ကောင်းစွာ (မိမိအထံ မဓရာက်နိုင်အောင် ကောင်းကောင်းကြီး)+ဝိဟတော-အထူး ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးတည်း၊ သုဝိတော၊ [အန္တ ရာယပုဒ်ပြီး ပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာဌ် ပြထားပြီ။] သုဝိဟတော+အန္တ ရာယော ယသ္သာတိ (ယေနာ တိ၀ါ) သုဝိဟတန္တ ရာယော၊ ခန္ဓာအစဉ်ဌ် ဖြစ်လာမည့် အဗျတ္တဘေးရန် ဗဟိဒ္ဓဘေးရန်များကို ကောင်းစွာ ပယ်ဖျောက် ကာကွယ်ပြီးဖြစ်သည်၊-ဟူလို။ [အာနဘာဝေန ပုဒ်ကိုလည်း ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာဌ် ပြထားပြီ။]

ဋီကာ။ ။ဧတေန (ဤ သုဝိဟတန္တ ရာယောပါဌ်ဖြင့်) အတ္တနော ပသာဒသမ္ပတ္တိယာ (မိမိကြည်ညိုပုံ၏ ကောင်းမွန် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ရတနတ္တယသ္မိ ခေတ္တဘာဝ သမ္ပတ္တိယာ (ရတနာ ၃-ပါးလုံး၏ ရှိခိုးဖို့ရာ ခေတ်ဖြစ်ကြောင်း ဂုဏ်တော်အပေါင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) တံ ပုညံ အတ္တပဂ္ဂဟသနသ (အနက်ကို ထင်စွာပြုခြင်း, အဌကထာစီရင်ခြင်းကို) ဥပယာတက ဥပဒ္ဒ၀ါနံ (ကပ်၍ ဖျက်ဆီးတတ်သော ဘေး ဥပဒ္ဒ၀ေါ တို့ကို) ဝိဟနနေ သမတ္ထံတိ ဒသ္သေတိ။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဂုဏာဘိတ္ထဝေန်။ ။ဒီဃ သုတ္တကိတသ–ရှည်လျားသော သုတ်တို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ ဝါ–ရှည်လျားသော သုတ်တို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒီဃသ–ဒီဃမည်သော၊ နိပုဏသ–သိမ်မွေ့နက်နဲထသော၊ ဗုဒ္ဓါနု ဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတသ–မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သစ္စာပတိဝေဓဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ သစ္စာ ၄–ပါးကို သိကြကုန်သော အရိယာသာဝကတို့သည် ဖွင့်ပြအပ် ချီးမွမ်းအပ်ထသော၊ ဝါ–မြတ်စွာဘုရား, မြတ်စွာဘုရားသို့အစဉ်လိုက်၍ သစ္စာ ၄–ပါးတရားကို သိကြ

ဒီဃသ။ ။ဝေ ရတနတ္တယသ နိပစ္စကာရကရဏေ (ဗျပ်ဝပ်မှုကိုပြုကြောင်း ပဏာမကို ပြုခြင်း၌) ပယောဇနံ ဒသေတွာ-ဣဒါနိ ယသာ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္ထံ သံဝဏ္ဏေတုကာမော၊ တသာ တာဝ (မဖွင့်မီ ရှေးဦးစွာ) ဂုဏာဘိတ္ထဝနဝသေန (ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဥပညာပနတ္ထံ (အစစ္စာ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ) ဒီဃသာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဆိုလိုရင်းကား–ရတနတ္တယ ပဏာမ၏ အကျိုးပယောဇဉ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်၏ ဂုဏ်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဒီဃသစသော ဂါထာကို မိန့်သည်၊–ဟူလို။

ဒီဃသုတ္တကိတသ။ ။ဤ ဒီဃနိကာယ်၌လာသော သုတ်တို့သည် အခြားသော မဇ္ဈိမနိကာယ် သံယုတ္တနိကာယ် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်တို့၌လာသော သုတ်တို့ထက်ရှည်၏၊ ဤသို့ရှည်လျားသောသုတ်တို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သောကြောင့် ဤနိကာယ်ကို "ဒီဃ+နိကာယ်" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤစကားဖြင့် "ဒီဃနိကာယ်"ဟူရာ၌ "ဒီဃ"ဟူသော အမည်သည် အနွတ္တအမည် (အနက်မှန်သို့ လိုက်သောအမည်) ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပုဒ်ကို ဒီဃသ၏ အရင်လည်း ပေး, ဟေတုမဏ္ဍဝိသေသနလည်း ပေးသည်။ [ဒီဃသုတ္တေဟိ+အကိတော–မှတ်သားအပ်သော နိကာယ်တည်း၊ ဒီဃသုတ္တကိတော၊ အက်ခတ် (အကိခတ်) သည် ဤနေရာ၌ လက္ခဏ အနက်ဟောတည်း။]

မေးဖွယ်။ ။"ဒီဃသ"ဟူသော ဝိသေသနသည် အာဂမဝရသ၏ ဝိသေသနဖြစ်၏၊ ထိုနိကာယ်၌ပါသော သုတ်တို့သာရှည်၍ ဒီဃဟု ခေါ်သင့်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် နိကာယ်ကို "ဒီဃ"ဟု ခေါ်ရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–အစိတ် အစိတ်သုတ်တို့၏ ဒီဃအမည်ကို အပေါင်းနိကာယ်၌ တင်စားအပ်သော ဧကဒေသုပစာရ (အဝယဝုပစာရ)အားဖြင့် နိကာယ်ကိုလည်း "ဒီဃ"ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

နိပုဏသ။ ။နိပုဗ္ဗ ပုဏာဓာတ်သည် ဓမ္မကိစ္စကရဏ (တရားသဖြင့်ကိစ္စကို ပြုလုပ်ခြင်း) အနက်ဟောဟု ထောမနိမိဆို၏၊ "နိဃသသ–အကြွင်းမရှိအောင်၊ ပုဏတိ–ဓမ္မကိစ္စကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ နိပုဏော"ဟု ပြု၍ လူကြီးလူကောင်း လူလိမ္မာအနက်ကို ဟော၏၊ ထို လူကြီးလူကောင်းသည် သိမ်မွေ့သကဲ့သို့ သိမ်မွေ့သော တရားများကို "နိပုဏ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ သဏှဌ္ဌဝါစီ ရှင်ဋီ အနိပ္ပန္နပါဠိပဒီကလည်း ကြဲကြသေး၏၊ ထိုသိမ်မွေ့သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသော တရားတို့ကို ပြသောကြောင့် ဤနိကာယ်ကိုလည်း (အနက်၏အမည်ကို သဒ္ဒါ၌တင်စားသော ကာရကူပစာရအားဖြင့်) နိပုဏဟု ချီးကြူးရသည်။ [ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိ နိပုဏတ္ထသဒ္ဒေါ၊ တော (သိမ်မွေ့သောအနက်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နိပုဏသ၊–ဋီကာ။]

ကုန်သော အရိယာသာဝကတို့သည် ဖွင့်ပြအပ်ထသော၊ သဒ္ဓါဝဟဂုဏ္ဏာသ–ရတနာ ၃–ပါး၌ ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါကိုဆောင်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိထသော၊ အာဂမနဝရသ–မိမိ သူတစ်ပါးစီးအပွားတို့၏ လာရာလာကြောင်း ကောင်းမြတ်သော နိကာယ်၏၊ ဝါ–အာဂမဟု သမုတ်အပ်သော ဘာရတပုရာဏ်, နရသီဟပုရာဏ် အစရှိသော ကျမ်းတို့ထက် ကောင်းမြတ်သော နိကာယ်၏။ [အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထं ၌စပ်။]

အာဂမဝရသ။ ။အာဂစ္ဆန္တိ အတ္တတ္ထပရတ္ထာ ဧတ္ထာတိ အာဂမော–မိမိစီးပွား သူတစ်ပါးစီးပွားတို့ကို ပြထားသည့်အတွက် ထိုစီးပွား ၂–မျိုးတို့၏ လာရာ နိကာယ်၊ တစ်နည်း–အာဂစ္ဆန္တိ အတ္တတ္ထပရတ္ထာ ဧတေန ဧတသ္မာဝါတိ အာဂမော၊ ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့အထံသို့ ထိုစီးပွား ၂–မျိုးတို့၏ လာကြောင်းလည်းဖြစ်, လာခဲ့ရာလည်းဖြစ်သော နိကာယ်၊ အာဂမောစ+သော+ဝရောစာတိ အာဂမဝရော။

တစ်နည်း။ ။သာသနာပဆရာတို့ စီရင်အပ်သော ဘာရတပုရာဏ် နရသီဟပုရာဏ် စသော ပုရာဏ်ကျမ်းများကို "အာဂမ"ဟု သမုတ်ထားကြ၏၊ ထို အာဂမတို့ထက် မြတ်သောကြောင့် ဤနိကာယ်ကို "အာဂမဝရ"ဟု ခေါ်၏၊ [အပိစ အာဂမသမ္မတေဟိ ဗာဟိရကပဝေဒိတေဟိ (သာသနာပဆရာတို့သည် သိစေအပ်ဟောပြအပ်ကုန်သော) ဘာရတပုရာဏကထာ နရသီဟပုရာဏကထာဒီဟိ ဝရောတိပိ အာဂမဝရော။]

ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတသ။ ။ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏+အနုဗုဒ္ဓါ–သစ္စာပွတိဝေဓာဏ်ကို အစဉ်လိုက်၍ သိကုန်သော သာဝကတို့တည်း၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ–တို့၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေဟိ–တို့သည်၊ သံဝဏ္ဏိတော–ဖွင့်ပြအပ်, ချီးမွမ်းအပ်သည်တည်း၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတော–အပ်သည်၊ ဤနည်း၌ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓအရ အရှင်သာရိပုတြာစသော သာဝကတို့သာ ရ၏၊ "သံဝဏ္ဏိတာ"အရ၌ကား အနက်ကိုဖွင့်ခြင်း အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ, ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းခြင်း ဂုဏသံဝဏ္ဏနာ ၂–မျိုးရ၏၊ သာမညနိဒ္ဒေသနည်းကြပါ၊ သို့မဟုတ် ဧကသေသ် ကြပါ။

တစ်နည်း။ ။ဗုဒ္ဓါစ+အနုဗုဒ္ဓါစ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ၊ ဤနည်း၌ ဘုရားရှင်နှင့် သာဝကတို့ကို ရ၏၊ "သံဝဏ္ဏိတ"အရ၌ကား ဖွင့်ပြခြင်းဟူသော အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ တစ်မျိုးသာရသည်၊ မှန်၏–ပါဠိတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ဟိုနေရာ ဒီနေရာဝယ် ပကိဏ္ဏကဒေသနာအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်တော်မူပြီးဖြစ်၏၊ ထို့နောက် သံဂါယနာတင်ရာကာလ စာပေပို့ချရာကာလ စသည်တို့၌ အရှင် မဟာကဿပစသော အနုဗုဒ္ဓသာဝကတို့က ထပ်၍ ဖွင့်ပြတော်မူကြသည်။ [သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနေဝ ဟိ တိဏ္ဏမ္ပိ ပိဋကာနံ အတ္ထဝဏ္ဏနဏ္ဏမော ဘာသိတော၊ ယာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ၊ တတော သံဂါယနာဒိဝသေန သာဝကေဟိတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။]

သဒ္ဓါဝဟဂုဏ္ဏာသ။ ။အခြားသော နိကာယ်တို့လည်း ရတနာ ၃–ပါး၌ ကြည်ညိုခြင်းကို ဆောင်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိကြပါပေကုန်၏၊ သို့သော် ဤ ဒီဃနိကာယ်ကား အထူးသဖြင့် ကြည်ညိုခြင်းကို ဆောင်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိသောကြောင့် အတိသယနည်းအားဖြင့် ဤနိကာယ်ကိုသာ"သဒ္ဓါဝဟဂုဏ်"ဟု ချီးကြူးရပေသည်၊ ချဉ်ဦးအုံ–ဤနိကာယ်တွင်ပါဝင်သော ဗြဟ္မဇာလ သုတ်၌ သီလ ၃–မျိုး, ၆၂–ပါးသော မိစ္ဆာအယူများကို အကြွင်.မဲ့ ညွှန်ပြတား.ခြင်.ကြောင့်

အာဂမနဝိသုဒ္ဓိ။ ။အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ–အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ယာ အဋ္ဌကထာ–အကြင် အဋ္ဌကထာကို၊ အာဒိတော–ရှေးဦးအစ, ပဌမသံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊ ပဋ္ဌဟိ ဝသိသတေဟိ–အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ သင်္ဂီတာ–ပုဒ်နက်မှန်သရွေ့, မကျန်စေအောင်, သိမ်းဆည်းကာ, သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ၊ ပစ္ဆာပိ–ဒုတိယ တတိယသံဂါယနာတင်ရာ နောက်အခါတို့၌

လည်းကောင်း, သုတ်မဟာဝဂ္ဂဝယ် မဟာနိဒါနသုတ်၌ ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်ကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, သုတ်ပါထေယျဝယ် ပါထိကသုတ်၌ တိတ္ထိတို့ကို နှိပ်နင်း၍ မည်သူမျှ ဆန့်ကျင်ဘက် မတွန်းလှန်နိုင်သော သီဟနာဒ (ရဲရင့်သော တရားတော်)ကို မိန့်မြွက်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, သမ္မသာဒနီယ (အနုတ္တရိယ)သုတ်စသည်တို့၌ အထူးအားဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော်များကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဤနိကာယ်သည် ရတနာ ၃–ပါး၌ အလွန်အကဲ ကြည်ညိုခြင်းကို ဆောင်နိုင်ပါသည်။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ။ ။ဧဝံ သံဝဏ္ဏေတမ္ဗ ဓမ္မဿ အဘိတ္ထဝနံဝိ ကတ္တာ ဣဒါနိ သံဝဏ္ဏနာယ သမ္ဗတိဝဏ္ဏမာနာယ (ယခု ဆိုအပ်လတ္တံ့သော) အာဂမနဝိသုဒ္ဓိ ဒဿေတုံ အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထန္တိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာသစ်။ [ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် ဖွင့်ပြထိုက်သော ဒီဃနိကာယ် ပါဠိတော်ဓမ္မကိုလည်း ချီးမွမ်းမှုကိုပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ယခုဆိုအပ်လတ္တံ့သော သံဝဏ္ဏနာယအဋ္ဌကထာ၏ လာခဲ့ရာ အဋ္ဌကထာဟောင်း၏ စင်ကြယ်ပုံကို (အရှင်မဟာကဿပ စသော ထေရ်တို့ သံဂီတိပြုခဲ့သော အဋ္ဌကထာဖြစ်သည့်အတွက် စင်ကြယ်ပုံကို) ပြခြင်းငှာ "အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထ"စသော ဂါထာကို မိန့်သည်။]

အနက်အမျိုးမျိုး။ ။အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၌ အတ္ထအရ အနက်အမျိုးမျိုးကို ဋီကာသစ် ဖွင့်ပြ၏၊ ပါဋ္ဌတ္ထ–ပါဋ္ဌရှိအတိုင်း သိအပ်သောအနက်၊ ဘာဝတ္ထ–အဓိပ္ပါယ်နက်၊ ["သဘာဝတ္ထ–ပရမတ္ထသဘော အနက်"ဟုလည်း ရှိ၏။] ဥယျုတ္ထ–သိထိုက်သော အနက်၊ ["ဂမျမာနတ္ထ" နှင့် သဘောတူပင်။] ပါဌာနုရူပတ္ထ–ထို ပါဋ္ဌလျှောက်အနက်၏ အလျော်ဖြစ်သောအနက်၊ သာဝသေသတ္ထ–အကြွင်းရှိသော အနက်၊ နိရဝသေသတ္ထ–အကြွင်းမရှိသော အနက်၊ နိတတ္ထ–ဆောင်အပ်ပြီးသော (ပြည့်စုံပြီးသော)အနက်၊ နေယျတ္ထ–မပြည့်စုံသဖြင့် ပုဒ်တစ်ပါးကိုဆောင်၍ သိထိုက်သောအနက်၊ ဤသို့စသော အနက်များတည်း။ [ပကာသနတ္ထံ၌ သဝိဘတ်ကို အံ့ပြုသောနည်းဖြင့် "ပကာသနတ္ထာယ"ဟုလည်းကောင်း, ပကာသနနောင် သဝိဘတ်ကို တွဲ့ပြုသောနည်းဖြင့် "ပကာသနာယဝါ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်၌ ၂–နည်းဖွင့်သည်။]

အဋ္ဌကထာ။ ။ကထိယတိ စောဒယတိ ကထာ၊ အတ္ထသ–အနက်အမျိုးမျိုးကို+ကထာ–ဖွင့်ဆိုကြောင်း ကျမ်းစာတည်း၊ အဋ္ဌကထာ–စာ။ ["တ္ထာနံ ဋ္ဌယုဂ်"ဟူသော သဒ္ဒနီတိ သန္ဓိ (၃၀၇)သုတ်ဖြင့် တ္ထကို ဋ္ဌပြု၊ ဋ္ဌပြုရာ၌ ဋနှင့် ဌအစုံပြု။]

ယာယတ္ထမဘိဝဏ္ဏေန္တိ, ဗျဉ္ဇနတ္ထပဒါနုဂံ၊
နိဒါန ဝတ္ထုသမ္ဗန္ဓံ, သော အဋ္ဌကထာ မတာ။–(ဋီကာသစ်)

လည်း (သတ္တဟိ ဝသိသတေဟိ–အရှင်ယသ အစရှိသော ခုနစ်ရာသော ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသဟိ ဝသိသတေဟိ–အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိသ အစရှိသော တစ်ထောင်သော ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊) အနုသံဂီတာစ–ပုဒ်နက်မှန်သရွေ့, မကျန်စေ့အောင်, သိမ်းရှိဆိုကာ, နောက်ထပ်လည်း သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ။

ယာယ–အကြင် သံဝဏ္ဏနာဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓနတ္ထပဒါနုဂ်–သဒ္ဒါ, အနက်, ပုဒ်တို့သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ နိဒါနဝတ္ထုသြမ္ဘန်–နိဒါန်း, ဝတ္ထုတို့နှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းရှိသော၊ [နိဒါန်းလည်းပါ, ဝတ္ထုကြောင်းလည်းပါသော၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာတို့၌ ဝတ္ထုကြောင်းလည်းပါသည်।] အတ္ထ–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ အဘိဝဏ္ဏေန္တီ–သေချာကျန, ဖိဖိစီးစီး ဖွင့်ပြကြကုန်၏၊ သော–ဤ သံဝဏ္ဏနာကို၊ အဋ္ဌကထာ–အဋ္ဌကထာဟူ၍၊ မတာ–သိအပ်ပြီ။

အာဒိတော, ပဋ္ဌာ။ ။ပဌမ သံဂါယနာတင်ရာအခါကို "အာဒိတော"ဟု ဆိုသည်၊ [တောပစ္စည်းကို သတ္တမီအနက်၌သက်။] ဒုတိယ တတိယ သံဂါယနာတင်ရာအခါတို့ကို "ပဋ္ဌာ"ဟု ဆိုသည်၊ ပဌမ သံဂါယနာတင်ရာ၌ အရှင်မဟာကဿပစသော ငါးရာသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ တင်တော်မူကြ၏၊ ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ရာ၌ အရှင်မဟာယသထေရ်စသော ခုနစ်ရာသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ တင်တော်မူကြ၏၊ တတိယ သံဂါယနာတင်ရာ၌ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိသထေရ်စသော တစ်ထောင်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ တင်တော်မူကြ၏၊ ထိုသို့ တင်တော်မူကြပုံကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း၌ ပြထားသည်။

ဝသိသတေဟိ။ ။ဆဋ္ဌာဘိညတာယ ပရမေန စိတ္တဝသိတာဝေန သမန္နာဂတတ္တာ (၆–ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိကြသည့်အတွက် လွန်မြတ်သော စိတ္တဝသီဘော်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) ဗျာနာဒီသု ပဌဝိဓ ဝသိတာသဗ္ဗာဝတောစ (ဗျာန်အစရှိသည်တို့၌ အာဝဇ္ဇန သမာပဇ္ဇနစသော ငါးပါးသော ဝသီဘော်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) ဝသိနော–ဋီကာ၊ ဝသိန်+သတာနိ ဝသိသတာနိ။

ဆက်ဦးအုံ—"စိတ္တဝသိဘာဝေန"၌ ဝသိဘာဝသဒ္ဒါ "ပဌဝိဓဝသိတာ"၌ ဝသိတာသဒ္ဒါတို့သည် အနက်တူသဒ္ဒါတို့တည်း၊ "ဝသဓာတ်သည် "အလို"ဟူသော အနက်ကိုဟောဘ၏"ဟု ထောနိမိဆို၏၊ ဓာတုတ္ထသင်္ခဟ၌ အခြားအနက်များကိုလည်း ပြ၏၊ ဝသန်–လိုလားခြင်း၊ ဝသော–ခြင်း၊ ["အလို"ဖြင့် အလိုအတိုင်း ထားနိုင်ခြင်းတိုင်အောင် ယူပါ။] ဝသော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဝသိနော၊ စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်း ထားနိုင်ခြင်းရှိသူ (စိတ်ကို အစိုးရသူ)ကို "စိတ္တဝသီ"ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်၏၊ ဗျာန်အဘိညာဉ် ဖိုလ်စိတ်တို့၌ မိမိအလိုအတိုင်း ဝင်စားနိုင်ထနိုင်သူကို "ဗျာနာဒီသု ဝသီ"ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝသီ–မိမိစိတ်၌ အစိုးရခြင်းရှိသူ၊ ဝါ–ဗျာန်စသည်တို့၌ အစိုးရခြင်းရှိသူ"ဟု ပေးပါ။ [ရှေးက "ဝသန် သမတ္ထန် ဝသော၊ သော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဝသိနော"ဟူသော အဘိဓာနပဒီပိကာသူစိ၌လာသော ဧကေဝါဒ ဝိဂ္ဂဟကို မှီး၍ "ဝသိနော–အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာတို့သည်"ဟု ပေးလေ့ရှိသော အနက်မှာ အခြေအမြစ် မရှိလှပါ။]

ဒေါသပရိဟာရဏာ။ ။ပန–ထိုသို့ပင် သံဂါယနာ ၃–တန် တင်အပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ အထ–သံဂါယနာ ၃–ဖြာ တင်ပြီးရာကာလမှ နောက်၌၊ (သာ အဋ္ဌကထာ–ထိုအဋ္ဌကထာကို၊) [ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "ဧသာ"ဟု တိုက်ရိုက်ရှိ၏၊ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ယာ"ဟုပင် ရှိသည်။] (ယသ္မာ–အကြောင့်ကြောင့်၊) မဟာမဟိန္ဒေန–မဟာမဟိန္ဒမည်သော၊ ဝသိနာ–မိမိစိတ်၌ အစိုးရခြင်းရှိသော

သံဂီတာ။ ။အတ္တံ ပကာသေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ (အနက်အဓိပ္ပာယ် မပေါ်လွင်သောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါ်လွင်အောင် ထင်ရှားပြသင့်ရာ ဌာန၌) အယံ ဧတသ္မ အတ္ထော, အယံ ဧတသ္မ အတ္ထောတိ သင်္ဂီဟေတ္တာ ဝုတ္တာ (ဤကား ဤပုဒ် ဤဝါကျ၏ အနက်, ဤကား ဤပုဒ် ဤဝါကျ၏အနက်ဟု သိမ်းယူ၍ ဆိုအပ်ပြီ)၊–သံဂီတာ၌ သံကို "သင်္ဂီဟေတ္တာ" ဟုလည်းကောင်း, ဂီတာကို "ဝုတ္တာ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ကို မေး–ဖြေပြီးနောက် စုပေါင်း၍ ရွတ်သကဲ့သို့, အဋ္ဌကထာကို စုပေါင်း၍ မရွတ်ဘဲ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ကြခြင်းကိုပင် "အဋ္ဌကထာ သံဂါယနာတင်ခြင်း"ဟု မှတ်ပါ။

အနုသံဂီတာစ ပဋ္ဌာပိ။ ။"ပဋ္ဌာပိ"ဟု ရှိနေသောကြောင့် အနုကို "ပုန"အနက်ဟော ဟု မှတ်ပါ၊ ပဋ္ဌာပိ၌ ပိဖြင့် ပဌမသံဂါယနာကိုပေါင်း၊ "ပဌမသံဂါယနာ၌သာ မကသေး, ဒုတိယ တတိယ သံဂါယနာတင်ရာ၌လည်း သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ"ဟူလို၊ စဖြင့် သံဂီတာကို ဆည်း၊ "အရှင်မဟာကဿပထေရ်တို့ ပဌမသံဂါယနာတင်ရံသာ မဟုတ်သေး, အရှင်ယသ စသည်တို့လည်း ဒုတိယ တတိယ သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ"ဟူလို။ [ပိဖြင့် ကာလကိုပေါင်း၍, စဖြင့် သံဂါယနာတင်ခြင်းကြိယာကို ဆည်းသည်၊ ဌိကာသစ်၌ကား ပိသဒ္ဒါကိုလည်း သမုစ္စည်း အနက်ဟောဟု ဆို၍ "သမုစ္စယ ဒ္ဌယဉ္စိ ပစ္ဆေကဲ ကိရိယာကာလ သမုစ္စိနောတိ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဒေါသပရိဟာရဏာ။ ။"သံဂါယနာ ၃–တန် တင်အပ်ပြီးသော ရှေးအဋ္ဌကထာရှိပါလျက် အဋ္ဌကထာသစ်ကိုပြုလျှင် ပုနရုတ္တိဒေါသ နိရုတ္ထကဒေါသ ရောက်ရာသည်မဟုတ်လော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုအပြစ်ကိုပယ်ခြင်းငှာ "သီဟဠဒီပ ပန"စသော ဂါထာတို့ကို မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဂါထာတို့ကို ဒေါသပရိဟာရဏာ–အပြစ်ကိုပယ်သော ဂါထာဟု မှတ်ပါ။ ["အတ္တံ ပကာသယိဿာမိ"တိုင်အောင် မြှော်၍တက်သည်။] ဆိုလိုရင်းကား–"ထို ရှေးအဋ္ဌကထာသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ အရှင်မဟာမဟိန္ဒထေရ်သည် ဇမ္ဗုဒီပ်မှ ဆောင်ယူလျက်, ထိုသို့ဆောင်ယူပြီးနောက် သီဟိုဠ်ဆရာတို့က သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထားအပ်သောကြောင့် အခြားကျွန်းသူကျွန်းသားတို့အား ကျေးဇူးမများတော့ပါ၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာသစ်ကို စီရင်ပါမည်၊ ထိုသို့စီရင်မှုကြောင့် ပုနရုတ္တိဒေါသလည်း မရောက်, နိရုတ္ထကဒေါသလည်း မရောက်ပါ"ဟူလို။ [ပုန–ထပ်၍+ဥတ္တိ–ဆိုခြင်းဟူသော အပြစ်၊ နိရုတ္ထက–အကျိုးထူးမရှိသော အပြစ်။]

ယသ္မာ တသ္မာ ထည့်ရပုံ။ ။"သီဟဠဒီပ ပန"စသော ဂါထာသည် ဤအဋ္ဌကထာသစ် စီရင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသော ဂါထာတည်း။ [တံ ပရိဟာရဏေနေဝ ဟိ ဣမိဿာ သံဝဏ္ဏနာယ နိမိတ္တံ ဒဿေတိ–ထို ပုနရုတ္တိဒေါသ နိရုတ္ထကဒေါသကို ပယ်ခြင်းဖြင့်ပင်

ရဟန္တာအရှင်မြတ်သည်၊ ဝါ–ဗျာန်အဘိညာဉ် စသည်တို့၌ အစိုးရခြင်းရှိသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်သည်၊ သီဟဠဒီပ–သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့၊ အာဘတာ–ဇမ္ဗုဒီပ်မှ ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ (အထ–သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူပြီရာ ထိုအခါမှ နောက်၌၊ တမ္မပဏ္ဏိ ယေဟိ–သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ နေလေ့ရှိသော ထေရ်တို့သည်၊ ဒီပဝါသိနံ–သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ နေလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ သီဟဠဘာသာယ–သီဟိုဠ် ဘာသာဖြင့်၊ ထပိတာ–ထား၊အပ်ပြီ။

ဤအဋ္ဌကထာသစ်ကို စီရင်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြရာရောက်၏။] ထို့ကြောင့် "ယသ္မာ"ဟု ဤဂါထာ၌ထည့်၍ "အပနေတ္တာ"စသော ဂါထာ၌ "တသ္မာ"ဟု ထည့်ရသည်။ [ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ဤနေရာမျိုး၌ တိုက်ရိုက်ပင် ယသ္မာ တသ္မာ ပါသည်။]

သီဟိုဠ်ကျွန်းအမည်ရပုံ။ ။တိုကျွန်း၏အနွယ်အဆက်၌ အစဆုံးမင်းသားသည် အဘဖြစ်သော ခြင်္သေ့ကို ဖမ်းယူတတ်သောကြောင့် "သီဟ+လာဟိ ဂဏာတိ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "သီဟဠ"ဟု အမည်ရ၏။ [သီဟသဒ္ဒ+ပဟ+လာဓာတ်, (အ)ပစ္စည်း၊ လကို ဠပြု။] ထို အစဉ်အဆက်မင်းတို့သည် "သီဟဠသ+အပစ္စံ သီဟဠော"ဟု အပစ္စတဒ္ဓိတ်ပြု၍ဖြစ်စေ, အမျိုးအနွယ်တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့်ဖြစ်စေ "သီဟဠ"ဟု အမည်ရကြ၏၊ ထို သီဟဠ အမည်ရကြသော မင်းတို့၏နေ့ရာကိုကား "သီဟဠာနံ+နိဝါသော သီဟဠော"ဟု နိဝါသတဒ္ဓိတ် ပြု၍ဖြစ်စေ, ဌာနီလူတို့၏အမည်ကို ဌာနနှင့်တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့် ဖြစ်စေ "သီဟဠ"ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို၊–ဋီကာသစ်။

အာဘတာ...ထ။ ။အာဘတာတိ ဇမ္ဗုဒီပတော အာနီတာ၊ အထတိ သံဂီတိကာလတော ပဋ္ဌာ၊ အထတိဝါ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေနာဘတကာလတော ပဋ္ဌာ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ၂–နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်းအလို "အာဘတာ"၌စပ်၊ "သံဂါယနာ ၃–တန် တင်ရာကာလမှနောက်၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်အပ်ပြီ"ဟူလို၊ ဒုတိယနည်းအလို "ထပိတာ"၌စပ်၊ "မဟာမဟိန္ဒထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ပြီးရာကာလမှ နောက်၌ သီဟိုဠ်ဆရာတော်တို့သည် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထား၊အပ်ပြီ"ဟူလို၊ [ဋီကာပေါင်း၌ကား နောက်တစ်နည်းသာပြ၏။] သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်ထား၊ရာ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းသား၊တို့ သိလွယ် နား၊လည်လွယ်ခြင်း၊သည် အကျိုး၊ရတည်၊ ထို့ပြင်–ထိုသီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဂိုဏ်း၊ကြီး ၃–ဂိုဏ်း၊ရှိသည်တွင် မဟာဝိဟာရဂိုဏ်း၏ အဖွင့်မှတစ်ပါး အခြား၊ဂိုဏ်း၊တို့၏ အဖွင့်နှင့် မရောစေရခြင်း၊သည် အကျိုး၊တစ်မျိုး၊ပင်တည်း။

ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။ ။ဝသိနာကို ရှေ့၌ဖွင့်ခဲ့သည့်အတိုင်း အနက် ၂–မျိုး၊ပေး၊သည်၊ ဣဒိဓာတ်သည် ပရမ ဣဿရိယ (အလွန် အစိုး၊ရခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ "ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတိ–အလွန် အစိုး၊ရခြင်း၊ကို ပြု၊တတ်၏၊ ဣတိ ဣန္ဒော၊ မဟန္တော–ကြီ.ကျယ်သော+ဣန္ဒော–အစိုး၊ရသူတည်း၊ မဟိန္ဒော–သူ၊ ဤသို့ မင်.သာ.ဘဝ၌ "မဟိန္ဒ" အမည်ရပြီးနောက် ရဟန်းပြုသောအခါ သီလစသော ဂုဏ်အား၊ဖြင့် မြတ်သောကြောင့် "မဟန္တော–မြတ်သော+မဟိန္ဒော–မဟိန္ဒထေရ်တည်း၊ မဟာမဟိန္ဒော–ခြုံသော မဟာမဟိန္ဒထေရ်"ဟု အမည်တော်ဖြစ်သည်။

(တစ်နည်း) ဒီဃသုတ္တက်ိတသ-သော၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဒီဃသ-မည်သော၊ နိပုဏသ-သော၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတသ-သော၊ ဗါ-သော၊ သဒ္ဓါဝဟဂုဏသ-သော၊ အာဂမဝရသ-၏၊ ဝါ-၏၊ အတ္ထပကာသနတ္ထံ-ငှာ၊ ယာ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ အာဒိတော-၌၊ ပဋ္ဌဟိ ဝသိသတေဟိ-တို့သည်၊ (ကိဏ္ဏာပိ)သံဂီတာ-အကယ်၍ကား သံဂါယနာတင်အပ်ပါပေပြီ၊ ပဏ္ဍာပိ-၌လည်း၊ (သတ္တဟိ ဝသိသတေဟိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသဟိ ဝသိသတေဟိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊) (ကိဏ္ဏာပိ) အနုသံဂီတာစ-အကယ်၍ကား နောက်ထပ်လည်း သံဂါယနာတင်အပ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သံဂါယနာတင်အပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ အထ-၌၊ (သာ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊) မဟာမဟိန္ဒေန-သော၊ ဝသိနာ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ သီဟဠ ဒီပ-သို့၊ အာဘတာ-ပြီ၊(အထ-၌၊ တမ္မပဏ္ဏိယေဟိ-တို့သည်၊) ဒီပဝါသီနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ သီဟဠဘာသာယ-ဖြင့်၊ ထပိတာ-ပြီ။

ဒီပဝါသီနမတ္ထာယ။ ။ဤပါဠိကိုလည်း "ထပိတာ"ဟူသော ရှေ့ကြိယာသို့ လှည့်၍လည်းကောင်း, "အပနေတွာ အာရောပေန္တော"ဟူသော နောက်ကြိယာသို့ လှမ်း၍လည်းကောင်း စပ်နည်း ၂-မျိုးကို ဋီကာတို့ပြကြ၏၊ ထိုတွင် "ထပိတာ"သို့ လှမ်း၍စပ်ရာ၌ "ဒီပဝါသီ" ဟူသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသူကျွန်းသား;တို့တည်း၊ "သီဟိုဠ်ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့ အကျိုးငှာ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထားအပ်ပြီ"ဟူလို၊ နောက်သို့ လှမ်း၍စပ်ရာ၌ကား ဓမ္မဒီပ်ကျွန်းသားနှင့် အခြားကျွန်းသားအားလုံး ပါဝင်သည်၊ "ထို ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့ အကျိုးငှာ သီဟိုဠ်ဘာသာကို ပယ်၍ ပါဠိဘာသာကို ပေထက်အက္ခရာတင်မည်"ဟူလို။

ပန၏ အရစိသံသူစန။ ။"သီဟဠဒီပ ပန"၌ ပနသဒ္ဒါသည် အရစိသံသူစန အနက်ရှိ၏၊ အရစိ-မနုစ်သက်ဖွယ်ကို+သံသူစန-ထင်ရှားပြသော နိပါတ်၊ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ သံဂါယနာ ၃-တန် တင်တော်မူအပ်သော အဋ္ဌကထာဖြစ်သည်မှာ အလွန်အားရဖွယ် ကောင်းပါပေ၏၊ ပန-သို့သော် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူပြီးနောက် သီဟိုဠ်ဆရာတော်တို့သည် ထို အဋ္ဌကထာဟောင်းကို သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထားအပ်သည်မှာ-(အခြားကျွန်းသားတို့ နားမလည်နိုင်စရာ ဖြစ်သွားသောကြောင့်) နှစ်သက်ဖွယ် မကောင်းတော့ပါ-ဟူလို၊ ထိုသို့ နှစ်သက်ဖွယ် မကောင်းပုံကို "သို့သော်"ဟု အနက်ပေးရသော "ပန"သဒ္ဒါက ထွန်းပြသည်။

ကိဏ္ဏာပိ ထည့်ရကျိုး။ ။ဤကဲ့သို့ "ပန"သဒ္ဒါမျိုးရှိရာ၌ ရှေ့ဝါကျသည် မြှောက်ပင့်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထ (သမ္ဘာဝနာ)ဝါကျဖြစ်၏၊ ဤနေရာ၌လည်း သံဂါယနာ ၃-တန် တင်အပ်ပြီးဖြစ်ခြင်းကို (အားရဖွယ်ကောင်းလျှက်) မြှောက်ပင့်ရသည်၊ ထိုသို့ မြှောက်ပင့်ခြင်းကို ထွန်းပြသော အနုဂ္ဂဟဓောတက (သမ္ဘာဝနာဓောတက) ကိဏ္ဏာပိသဒ္ဒါလည်း ရှိရ, မရှိလျှင် ထည့်ရသည်၊ ဤ၌ မရှိသောကြောင့် "ကိဏ္ဏာပိ"ထည့်ကာ အနုက်တစ်နည်းပေးလိုက်ပါသည်။ [ပနသဒ္ဒေါ အရစိသံသူစနေ၊ တေန ကာမဋ္ဌ သာ သံဂီတိတ္တယမာရုဠှာ၊ တထာပိ ဧဝံဘူတာတိ အရစိယ ဘာဝံ သံသူစေတိ၊ တဒတ္ထ သမ္ဘန္ဓတာယ ပန ပုရိမဂါထာယ ယဋ္ဌ သံဂီတာ အနုသံဂီတာစာတိ၊ သမနုဂ္ဂဟတ္ထယောဇနာ သမ္ဘဝတိ၊ အညတ္ထာပိ ဟိ တထာ ဒိဿတိတိ၊-ဋီကာသစ်။]

ကရဏာပွကာရ။ ။တသ္မာ–ထိုကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ရှေးအဋ္ဌကထာဟောင်း၏ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူအပ်, သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဟံ–ငါသည်၊(ဒီပဝါသိနံ–ဧမ္ဗူဒိပ်နှင့်တကွသော အခြားကျွန်းခ၌နေသူတို့၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊) တတော–ထိုအဋ္ဌကထာဟောင်းမှ၊ သီဟဠဘာသံ–ချပ်ဝတ်သင်ဘိုင်းနှင့်တူသော သီဟိုဠ်ဘာသာကို၊ အပနေတွာန–ပယ်၍၊ မနောရမံ–ပညာရှိတို့၏ စိတ်ကို မွေ့လျော်စေနိုင်သော၊ တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ–ပါဠိတော်နည်းနာ အသွားအလာ၏ တင့်တယ်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ဝါ–ပါဠိတော်နည်းနာ အသွားအလာအား

အပနေတွာန။ ။ဧဝံ ဟောတု ပေါရာဏဋ္ဌကထာ (ရှေးအဋ္ဌကထာဟောင်းသည် ဤသို့ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ဖြစ်နေသည်မှာ ဟုတ်ပါစေတော့၊) အဓုနာ ကရီယမာနာ ပန အဋ္ဌကထာ ကထံ ကရီယတီတိ အနုယောဂေ သတိ (မေးစီစစ်ခြင်းရှိလ်သော်) ဣမိသာ အဋ္ဌကထာယ ကရဏပွကာရံ ဒဿေတုမာဟ–အပနေတွာနာတိ အာဒိ။–ဋီကာသစ်။

ဆိုလိုရင်းကား–ရှေးအဋ္ဌကထာဟောင်း၏ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ထားအပ်သောကြောင့် အခြားကျွန်းသားတို့ နားမလည်နိုင်လျှင် ယခု အဋ္ဌကထာသစ်ကို မည်သို့မည်ပုံ စီရင်မည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ကျမ်းပြုပုံအစီအစဉ်ကို ပြလိုရကား "အပနေတွာန"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ပါဠိလျှောက်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သိပါ။]

သီဟိုဠ်ဘာသာပယ်ပုံ။ ။ပေထက်ခ၌ရေးသောအခါ သီဟိုဠ်ဘာသာကို ပေထက်မတင်ဘဲ ပါဠိဘာသာကိုသာ တင်ခြင်း(ရေးခြင်း)ကို "သီဟိုဠ်ဘာသာ ပယ်၍"ဟု ဆိုသည်၊ "ထိုမူလ အဋ္ဌကထာဟောင်းမှ သီဟိုဠ်ဘာသာကို ပယ်၍"ဟု ဆိုသောကြောင့် ယခု အဋ္ဌကထာသစ်သည် အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် မူလအဋ္ဌကထာအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု သိသာ၏။ [အပနေတွာတိ ကဠုကသဒိသံ သီဟဠဘာသံ အပနေတွာန၊–ဋီကာ။] ကဠုက၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဂန္ဌာရမ္ဘအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

မနောရမံ။ ။"မနောရမံ တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ ဝိဂတဒေါသံ"တို့သည် ဘာသံ၏ ဝိသေသနပုဒ်တို့တည်း၊ မနော–စိတ်ကို+ရမယတိ–မွေ့လျော်စေတတ်၏၊ ဣတိ မနောရမာ (ဘာသာ)၊ ရမဒ္ဒ ရမုဓာတ်, ကာရိတ်ကျေ, အပစ္စည်း၊–ထောမနိမိ။ [ဋီကာတို့၌ "မနံ+ရမယတိ"ဟု ပြုကြ၏။] မှန်၏–မာဂဓဘာသာသည် ပညာရှိတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ဆွဲဆောင်နိုင် မွေ့လျော်စေနိုင်သော သတ္တိရှိ၏။

တန္တိနယ။ ။တနောတိ အတ္ထံ ဒေတာပဟတိ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်ချဲ့ကြောင်း(အဋ္ဌကထာဖွင့်ကြောင်း)ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, တနယတိ အတ္ထဝေနဝိဝရိယတိ–အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖွင့်အပ်(အဋ္ဌကထာ ဖွင့်အပ်)သောကြောင့်လည်းကောင်း, ပါဠိတော်ကို "တန္တိ"ဟုခေါ်ရ၏၊ "တနု–ဝိတ္ထာရေ"ဓာတ်, တိပစ္စည်း၊ "တန္တိယာ–ပါဠိတော်၏+နယော–နည်း"ဟူသည် "ပါဠိဂတိ–ပါဠိတော်အသွား"တည်း။

အနုစ္ဆဝိကံ။ ။"အနုစ္ဆဝိကာ"၌ ဆဝိသဒ္ဒါသည် "ကန္တိသောဘာ ဧတိစ္ဆဝိ"ဟူသော အဘိဓာန်(၅၄)၌ "တင့်တယ်ခြင်း"အနက်ကိုဟော၏၊ ဆာယာသဒ္ဒါသည်လည်း အမရကောသ အဘိဓာန် ၂၃–ဝဂ် ၁၅၇–ဂါထာ၌"ဆာယာသူရိယပ္ပိယာကာန္တိ"ဟု"ကာန္တိ"အနက်ဟောကြောင်း

လျော်သော၊ ဝိဂတဒေါသ-အသဘာဝနိုရတ္တိဖြစ်သော ဘာသန္တရတို့နှင့် ရောယှက်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှကင်းသော၊ ဘာသ-သဘာဝနိုရတ္တိဖြစ်သော မာဂဓဘာသာကို၊ အာရောပေန္တော-ပေထက်သို့ တင်လျက်လည်းကောင်း။

ထေရဝံသပွဒီပါနံ-အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသောထေရ်တို့၏ အနွယ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသောထေရ်တို့၏ အနွယ်၌ မီးရှူးတန်ဆောင်သဖွယ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော၊ သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ-အလွန် သိမ်မွေ့သော အထူးထူးအပြားပြား ဆုံးဖြတ်အပ်သော ဝိမတိစ္ဆေဒနိကထာ ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ ဝါ-အလွန်ကျမ်းကျင်သော အထူးထူးအပြားပြား ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဝိနိစ္ဆယဉာဏ် ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရေ-မဟာမေဃဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ နိဝါသိနံ-အမြဲနေလေ့ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ ထေရာနံ-တိပိဋကဓရာ အစရှိသော ထေရ်တို့၏၊ သမယံ-အယူကို၊ အဝိလောမေန္တော-မဆန့်ကျင်စေဘဲလည်းကောင်း။

မိန့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဆဝိနှင့် ဆာယာသည် ပရိယာယ်ဖြစ်၍ ဆဝိ'ကို ဆာယာဟု အနက်ဖွင့်ကြသည်၊ အနုသည် အနုဂတ အနက်ဟော၊ သမာသန္တ(က)ပစ္စည်းသက်၍ "အနုစ္ဆဝိကာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ တန္တိနယာယ-ပါဠိတော်၏နည်းဖြစ်သော အသွားအလာ၏၊ ဝါ-အား၊ အနုစ္ဆဝိကာ-တင့်တယ်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော ဘာသာတည်း၊ တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကာ။ ["တင့်တယ်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်"သည်ကို "လျှောက်ပတ်သည်"ဟု အဓိပ္ပာယ်နက် ပေးကြသည်၊ ရှေးကသော် "အနုစ္ဆဝိက-အရိပ်အရောင်သို့ အစဉ်လိုက်သော"ဟု မိမိလည်း ပေးခဲ့၏၊ မကောင်းပါ။]

ဝိဂတဒေါသ။ ။ပါဠိဘာသာကို "သဘာဝနိရုတ္တိ"ဟု ခေါ်၏၊ [သ-ထင်ရှားရှိနေသော+ဘာဝ-အထည်ကိုယ်၊ ပရမတ္ထသဘာဝသည် သူ့သဘောမှ မရွှေ့လျှားသကဲ့သို့ ပါဠိဘာသာလည်း ဘယ်တော့မှ မပြောင်းမလွဲ မပျောက်ကွယ်နိုင်၊] မာဂဓောဘာသာ၏ မပျောက်ကွယ်နိုင်ပုံကို ရူပသိद္ဓိဘာသာဋီကာ နာမ်အစဉ် ပြထားပြီ၊ အခြားဘာသာတို့ကား အပြောင်းအလွဲ အပျက်အစီး ရှိကြ ပျောက်ကွယ်နိုင်ကြသောကြောင့် "အသဘာဝနိရုတ္တိ"မည်၏၊ အသဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်သော ဘာသာတစ်ပါးတို့နှင့် ရောရှိနေခြင်းကို "ဒေါသ"ဟု ခေါ်၍ ထိုသို့ ရောနှောခြင်းမှ ကင်းရှင်းသည်ကို "ဝိဂတဒေါသ"ဟု ခေါ်သည်။

သမယံ အဝိလောမေန္တော။ ။"သမယံ၊ပေ၊ ပကာသယိသာမိ"တိုင်အောင်လည်း ကရဏပွဓာရ (ကျမ်းပြုပုံ အခြင်းအရာ)ကိုပြသော စကားပင်တည်း၊ "ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ လဒ္ဓိတ္ထိ, သိဒ္ဓန္တော သမယော ဘဝေ"ဟူသော အဘိဓာန် (၁၆၁)နှင့်အညီ အသိအမြင် အဆုံးအဖြတ် အယူဝါဒကို "သမယ"ဟု ခေါ်၏၊ သမယသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဒိဋ္ဌိအနက်ဟောတည်း။ ဤကား၌ သမယံကို "သိဒ္ဓန္တံ"ဟု ဖွင့်၏၊ သိဒ္ဓေါ(နိစ္စိတော) အန္တော ယသ္မာတိ သိဒ္ဓန္တော-ပြီးပြီးသော (ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသော) အဖို့ရှိသောအယူ။] အဝိလောမေန္တောသည် ဝိလောမဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဏတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ "ဝိလောမေ"ဟု ဖြစ်သော နာမတ်ဟု ကြပါ။

မှတ်ချက်။ ။"တိပိဋကစူဠနှာဂ စသော အရှင်မြတ်တို့၏ အယူနှင့် မဆန့်ကျင်စေရ" ဟူသော ဤဝကားပြင့် ဤအဋ္ဌကထာသစ်ဝယ် အတ္ထဒေါသဘာဝ (အနုက်အဖွင့်၏အပြစ်) မရှိခြင်းကို ပြ၏၊ မှန်၏၊–ထို အရှင်တို့၏အယူနှင့် မဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာသစ်၌ ထိုအရှင်တို့၏ ဝါဒဖြစ်သော ထေရဝါဒများကိုလည်း ပြထားလိမ့်မည်။

ထေရာနံ။ ။ထိရာ ဒေသံ အတ္ထိတိ ထေရော–ခိုင်မြဲသော သီလ, သုတ, စျာန, ဝိမုတ္တိ (အရဟတ္တဖိုလ်)ဟူသော ဂုဏ်လေးမျိုးရှိသော အရှင်မြတ်တို့တည်း၊ ဤကား "စတ္တာရော ဘိက္ခဝေ ထေရကရဏာ ဓမ္မာ၊ပေ၊ သီလဝါ၊ပေ၊ ဗဟုဿုတော၊ပေ၊ စတုန္နံ ဈာနာနံ၊ပေ၊ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတော ဝိမုတ္တိ"စသော စတုက္ကဂုတ္တရပါဠိတော်ကိုမှီး၍ ဋီကာသစ် ဖွင့်ပြအပ်သော နည်းတည်း၊ ဤနည်းသည် တိပိဋကစူဠနှာဂစသော ထေရ်တို့၏ "ထေရ" ဟူသော အမည်နှင့် လိုက်လျောပုံကိုပြ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ဗဟုဿုတ ဂုဏ်အင်္ဂါပါရှိသော ကြောင့်တည်း။

ထေရဝံသ။ ။ဝံသ(အနွယ်)ဟူသည် အစဉ်အဆက်တည်း၊ ဝသတိ နိဝသတိ ဧတေနာတိ ဝံသော–မပြတ်မစဲ ခွဲမြဲ တည်နေကြောင်းဖြစ်သော အနွယ်၊ ဝသဓာတ်, အပစ္စည်း, နိဂ္ဂဟီတ်လာ။ [ထိရေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ (သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဟူသော ဂုဏ်တို့နှင့်) သမန္နာဂတတ္တာ ထေရာ၊ (မဟာကဿပါဒယော)။ တေဟိ အာဂတာ အာစရိယပ္ပရမ္ပရာ ထေရဝံသော၊–ဋီကာ။]

ပဒီပါနံ။ ။တပ္ပရိယာပန္နာ ဟုတ္ဝာ (ထိုအနွယ်၌ အတွင်းဝင်ကုန်သည်ဖြစ်၍) အာဂမာ ဓိဂမသမ္ပန္နတ္တာ (ပရိယတ် ပဋိဝေဓာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည့်အတွက်) ပညာပဒေါတေန တဿ (ထိုအနွယ်ကို) သမုဇ္ဇလနတော ထေရဝံသပဒီပါ၊–ဋီကာ၊ ဤအလို "ထေရဝံသ–အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ထေရ်တို့၏ အနွယ်ကို+ပဒီပန္တိ–အပြားအားဖြင့် ထင်ရှားပြတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ထေရဝံသပဒီပါ"ဟု ပြုပါ၊ ဤအတိုင်း ပဌမနည်း အနုက်ပေးသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"အရှင်မဟာကပဿပစသော ရှေးထေရ်ကြီးများ၏ အနွယ်ကို "မိမိတို့ကဲ့သို့ တပည့်ကောင်း အဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်ရာ အနွယ်တော်ဖြစ်ကြောင်းကို တိပိဋကစူဠနှာဂစသော ထေရ်တို့က ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ပြရာရောက်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

တစ်နည်း။ ။တသ္မိံ ဝါ ပဒီပသဒိသာတိ ထေရဝံသပ္ပဒီပါ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤနည်းအလို "ပဒီပါဝိယာတိ ပဒီပါ၊ ထေရဝံသေ+ပဒီပါ ထေရဝံသပ္ပဒီပါ"ဟု ပြု၍ ဒုတိယနည်း အနုက်ပေးရသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"တိပိဋကစူဠနှာဂစသော မဟာဝိဟာရဝါသီ ထေရ်တို့သည် အာဂမ (ပိဋက) အဓိဂမ(ပတိဝေဓ)နှင့် ပြည့်စုံကြသောကြောင့် အရှင်မဟာကဿပစသော ရှေးရှေး ထေရ်တို့၏ အနွယ်၌ မီးရှူးတန်ဆောင်သဖွယ် တင့်တယ် ထွန်းပကြပေသည်"–ဟူလို။ [ယခုအခါ ဆရာတော်ကြီးများလည်း မိမိတို့အဆက်၌ ထိုကဲ့သို့ မီးရှူးတန်ဆောင် တပည့်ကြီးများ ပေါ်ထွက်လာအောင် ကြိုးစားတော်မူကြသည်။]

ကျမ်း၏ ပယောဇဉ်တစ်မျိုး။ ။ပုနပ္ပုန်–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ အာဂတံ–လာသော၊ (ဋီကာတို့အလို "အာဘာတံ–ဆောင်ယူအပ်သော"ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊) အတ္ထံ–အနက်အဖွင့်ကို၊ ဟိတ္ဝာ–ပယ်စွန့်၍၊ သုဇနသ–သူတော်ကောင်းအပေါင်း၏၊ တုဋ္ဌတ္ထံစ–နှစ်သက်ခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသ–၃ ပါးသော သဒ္ဓမ္မ၏၊ စိရဋ္ဌိတတ္တာ–ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ အတ္ထံ–အနက်အဖွင့်ကို၊ ပကာသယိဿာမိ–ထင်ရှားပြပေအုံ့။

သုနိပုဏာဝိနိစ္ဆာယာနံ။ ။"ဝိ+နိစ္ဆယ"ဟု ခွဲ၊ ဝိ+နိ ပုဗ္ဗ စိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဝိဝိဓေဟိ–အထူးထူးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်+နိစ္ဆိယတေ–ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊ ဤသို့ ကမ္မသာဓ်ပြုလျှင် "ဝိမတိစ္ဆေဒနိကထာ"ဟု ခေါ်အပ်သော အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ရ၏၊ [ဝိမတိ–ယုံမှားသံသယကို +ဆေဒနိ–ဖြတ်တတ်သော+ကထာ–စကား။] ဤအလို "နိပုဏ"သဒ္ဒါသည် "သိမ်မွေ့(ယဉ်ကျေး)"အနက်ကို ဟောဏ၏၊ "သုဋ္ဌု–နိပုဏော သုနိပုဏော၊ သုနိပုဏော+ဝိနိစ္ဆယော ဇတေသံတိ သုနိပုဏာဝိနိစ္ဆယာ"ဟု ပြု၍ ပဋ္ဌမနည်း အနက်ပေးသည်။ [ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနေသု (ခက်ဆစ်ခက်ရာတို့၌) ခိလမဒ္ဒနာကာရေန (ကြောင့်တံသင်းကို နှုတ်ပယ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်= ဝိစိကိစ္ဆာကြောင့်ကို နှုတ်ပယ်သည့်အနေအားဖြင့်) ပဝတ္တာ ဝိမတိစ္ဆေဒနိကထာ။]

တစ်နည်း။ ။"ဝိနိစ္ဆိနာတိတိ ဝိနိစ္ဆယော"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြုလျှင်ပြအပ်ခဲ့သော ဝိမတိစ္ဆေဒနိကထာကို အာရုံပြုသော ဝိနိစ္ဆယဉာဏ် ရ၏၊ ဤနည်း၌ နိပုဏသဒ္ဒါသည် ဆေက(ကျွမ်းကျင်ခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ၏၊ "ဝိနိစ္ဆယ(ဆုံးဖြတ်မှု) ပြုရာ၌ အလွန် ကျွမ်းကျင်တော်မူကြသည်" ဟူလို။ [ဤစကားဖြင့် "ယခု အဋ္ဌကထာသစ်၌ပါသော အဆုံးအဖြတ်သည် အရှင်မဟာကဿပ စသော ထေရ်တို့ အစဉ်အဆက် ဆောင်ရွက်လာသော မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းသား ထေရ်တို့၏ အဆုံးအဖြတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပမာဏပြုလောက်သော အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သည်"ဟု ပြသည်။

ပုနပ္ပုနာဂတံ။ ။ရှေး မဟာအဋ္ဌကထာဖွင့်နည်းသည် ဝိနည်းပါဠိတော်ဝယ် ပဒဘာဇနီ ဖွင့်နည်းနှင့် တူ၏၊ ဝိနည်း၌ "ယော ပန ဘိက္ခု"ကို ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌လည်း ဖွင့်၏၊ ဒုတိယ တတိယ ပါရာဇိကစသော နောက်နောက် သိက္ခာပုဒ်များ၌လည်း ထပ်၍ထပ်၍ ဖွင့်၏၊ ရှေး မဟာအဋ္ဌကထာလည်း ထိုအတူပင် ဖွင့်အပ်ပြီးအနက်ကို ထပ်၍ ထပ်၍ ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ဤအဋ္ဌကထာသစ်၌ကား ထိုသို့ မထပ်စေရအောင် ရှေးက ဖွင့်အပ်ပြီး အနက်ကို နောက်ထပ် မဖွင့်တော့ဘဲ ပုနရတ္တိဒေါသ ဂန္ဓဂရုဒေါသမှ ရှောင်ကွင်း၍ ကျဉ်းနိုင်သမျှကျဉ်းအောင် စီစဉ်ပါမည်–ဟူလို။

သုဇနသစ တုဋ္ဌတ္ထံ။ ။ကရဏပုကာရ (ကျမ်းပြုပုံ အခြင်းအရာ)ကို ပြရာအခန်း၀ယ် ကျမ်း၏ အကျိုးပယောဇဉ်ကိုပါထည့်၍ "ဒီပ၀ါသီနမတ္ထာယ–ဓမ္မဒီပ်ကျွန်းသားတို့၏ အကျိုးငှာ" ဟု ပြခဲ့၏၊ ယခုအခါ ထိုအကျိုးအပြင် အခြားသော အကျိုးပယောဇဉ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သုဇနသစ တုဋ္ဌတ္ထံ"ဟု မိန့်သည်၊ စသဒ္ဒါ သမ္မိဏ္ဍန (သမုစ္စယ)ဟောတကတည်း၊ "သုဇန–သူတော်ကောင်းတို့၏အကျိုး"ဟုဆိုသောကြောင့်"ဤအဋ္ဌကထာသစ်သည် ဓမ္မဒီပ်သုဇနအတွက်

ဂန္ဓဂရုဒေါသ ပယ်ပုံ။ ။ပန–ဂန္ဓဂရု, ကျမ်းလေးမှကို, ယခုအခေ, ပယ်ခဲ့ပေအုံ့၊ သီလကထာ–သီလနှင့်စပ်သော စကားလည်းကောင်း၊ ဓုတင်ဓမ္မာ–ကိလေသာကို, လွှပ်ခါတတ်သောတရားတို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာနိ–ပါဠိ အဋ္ဌကထာ, ကျမ်းလာဥဿုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိစေဝ–လေးဆယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့လည်းကောင်း၊ စရိယာဝိဓာန သဟိတော–စရိုက်တို့၏သဘော အစရှိသည်ကို စီရင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဗျာနသမာပတ္တိ ဝိတ္ထာရော–ဗျာန်သမာပတ်အကျယ်လည်းကောင်း။

သာမက, သုဇနတွင် ပါဝင်ကြသော သီဟိုဠ်ထေရ်တို့၏ အကျိုးလည်း ဖြစ်ပါသည်"ဟု ပြသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ဤ အဋ္ဌကထာသစ်က သင်ယူပို့ချ၍ လွယ်ကူသည့်အတွက် ထိုသီဟိုဠ်ကျွန်းသားတို့အားလည်း ကျေးဇူးများသောကြောင့်တည်း။

ဋီကာ။ ။သုဇနသဿတိ စသဒ္ဒါ သမ္ပိတ္ထာနတ္ထော၊ တေန နဲ ကေဝလံ ဇမ္ဗုဒီပ ဝါသိနမေဝ အတ္ထာယ၊ အထခေါ သာဓုဇနတောသနတ္ထဉ္စာတိ သမုစ္စိနောတိ၊ တေနေဝ စ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပဝါသိနမ္ပိ အတ္ထာယာတိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဥဂ္ဂဟဏာဒိ သုကရတာယ တေသမ္ပိ ဗဟူပကာရတ္တာ။ ဋီကာသစ်ဌကား "စသဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော"စသည်ဖြင့် ဆိုအ၏၊ မြန်မာတို့က စကို သမုစ္စယဧောတကဟု ခွဲရိုးရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း ဆိုဟန်တူသည်။

စီရဏ္ဍိတတ္ထံ စ ဓမ္မသ။ ။ဤ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့၌ ပြအပ်ခဲ့သော အကျိုး ၂–ပါးကို ပေါင်းသည်၊ ဒီပဝါသိအတွ, သုဇနတုဋ္ဌိအတွ, အကျိုး ၂–မျိုးသာမက, သဒ္ဓမ္မ ၃–ရပ်၏ ကြာရှည် တည်တံ့ခြင်းအကျိုးလည်း ရှိသည်–ဟူလို၊ ချဲ့ဦးအုံ့–အဋ္ဌကထာဟူသည် ပါဠိတော်၏ ပုဒ်ဗျဉ်းကိုလည်းကောင်း, အနုက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း မှန်ကန်အောင် ဖွင့်ပြတတ်သော ကျမ်းစာဖြစ်၏၊ ပုဒ်ပါဠိအကွရာ အနုက်အဓိပ္ပာယ် မှန်ကန်လျှင် ကျင့်နည်းပတိပတ် မှန်ကန်၍ ပတိဝေဓတိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာသည် ပရိယတ် ပါဠိတော် သဒ္ဓမ္မကို ကြာရှည်တည်အောင် ထားနိုင်ရုံမက, ပတိပတ် ပတိဝေဓသဒ္ဓမ္မကိုလည်း ကြာရှည်စွာ တည်အောင် ထားနိုင်ပါသည်။ [ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ သဒ္ဓမ္မသ ဋ္ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ အနန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒွေ၊ သုနိက္ခိတ္တံ–ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ထားအပ်သော၊ ပဒဗျဉ္ဇနံစ–ပုဒ်ဗျဉ်းလည်းကောင်း၊ သုနိတော–ကောင်းစွာဆောင်အပ် (လွယ်ကူ စွာသိအပ်)သော၊ အတ္ထောစ–အနုက်အဖွင့်လည်းကောင်းတည်း၊–အင်္ဂုတ္တရဒုက။]

သီလကထာ စသည်။ ။ကျမ်း၏ အကျိုးပယောဇဉ်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ အဋ္ဌကထာသစ်၏ ဂန္ဌဂရု (ကျမ်း၏ ကြီးလေးကျယ်ဝန်းမှု) အပြစ်ကိုပယ်လိုသောကြောင့် သီလကထာ စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏–"သီလကထာ စသည်တို့ကို ဤအဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်မစီရင်တော့" ဟု ဆိုသဖြင့် "ဤအဋ္ဌကထာသစ်သည် ကြီးလေးကျယ်ဝန်းမည် မဟုတ်ပါ"ဟု ဆိုရာရောက်သည်။ [ဂန္ထသ–ကျမ်းဂန်၏+ဂရု–(ကျယ်ဝန်းသည့်အတွက်) ကြီးလေးသည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဂန္ထဂရု–အဖြစ်၊ ဂရုဒ္ဌ ဘာဝပ္ပစ္စယနုကြို။]

သဗ္ဗာ–လောကီ လောကုတ္တရာ, ၂–ဖြာ ဥသုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ အဘိညာ
ယောစ–အဘိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ပညာသင်္ခဏ နိစ္စယောစေဝ–ပညာကို
ပေါင်းရုံ၍ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားလည်းကောင်း၊ ခန္ဓဓာတာယတနိန္ဒြိယာနိ–
ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန, ဣန္ဒြေတို့လည်းကောင်း၊ အရိယာနိ–အရိယာအဖြစ်ကို
ပြုတတ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ–၄ ပါးကုန်သော၊ သစ္စာနိစေဝ–သစ္စာတို့လည်းကောင်း

တစ်နည်း။ ။"ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဤအဋ္ဌကထာသစ်၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ယူကြ ကြည့်ရှု
ကြပါလေ"ဟု ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နည်းဥပဒေသကို ညွှန်ပြ၍ ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ အကျယ်
စိုရင်အပ်ခဲ့ပြီးသော သီလကထာစသည်ကို အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ် ပြလိုသောကြောင့် သီလကထာ
စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏–ဤ သီလကထာစသော စကားတို့သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌လာသော
သီလနှင့်ဒွေသ ဓုတင်နှင့်ဒွေသ စသည်တို့၏ ဥဒ္ဒေသခေါင်းစဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ဝက္ခေါဒနာ–သီလကထာတိ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တာဒိဝသေန သီလဝိတ္ထာရကထာ၊ ဤစကားဖြင့်
သီလနှင့်ဒွေသ၏ ဥဒ္ဒေသကိုပြု၏၊ ဓုတဝမ္မာတိ ဝိဏ္ဏပါတိကင်္ခါဒယော တေရသ ကိလေသ
ဓုနနက ဝမ္မာ၊ (ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါတတ်သော တရားတို့)၊ ဤစကားဖြင့် ဓုတင်နှင့်ဒွေသ၏
ဥဒ္ဒေသဂုဏ်ပြု၏၊ "ကမ္မဋ္ဌာနာနိဇေဝ သဗ္ဗာနိ"ဖြင့် ပထဝီကသိဏာနှင့်ဒွေသစသော နှင့်ဒွေသ၏
ဥဒ္ဒေသဂုဏ်ပြု၏။[ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ အာကာသနှင့် အာလောကကသိဏ်းမပါဘဲ ၃၈–ပါး
သာပါ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ ထိုကသိဏ်း ၂–ပါးပါ၏၊ ထို ၂–မျိုးလုံးကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ပြထားသော
ကြောင့် "သဗ္ဗာနိ"ဟု ဆိုသည်။]

စရိယာ ဝိဓာနေ၊ ပေ၊ ဝိတ္ထာရော။ ။ရာဂစရိတာဒီနံ သဘာဝါဒိဝိဓာနေန သဟပဝတ္တော
ဤ စရိယာဝိဓာနသဟိတော ပါဠိဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏနှင့်ဒွေသ၏ ဥဒ္ဒေသကိုပြုသည်ဟု
ယူသင့်၏၊ မှန်၏–ထို နှင့်ဒွေသ၌ "ရာဂစရိုက်ရှိသူသည် ဣရိယာပုထ်လေးပါး၌ ယဉ်ကျေး၏"
စသည်ဖြင့် သဘောစသည်ကို စိစစ်ထားသည်၊ ဤပုဒ်ကား "ဗျာနသမာပတ္တိ ဝိတ္ထာရော"၏
ဝိသေသနတည်း၊ ထိုတွင် ဗျာနဟူသည် ရူပဗျာန် ၄–ပါးတည်း၊ သမာပတ်ကား အရူပသမာပတ်
တည်း၊ တစ်နည်း–ဝသီဘော် မမြောက်သေးဘဲ ရအပ်ကာမျှဖြစ်သော ရူပ အရူပဗျာန်ကို
"ဗျာန"အရ ယူ၍ သမာပဇ္ဇန ဝသီဘော်မြောက်သဖြင့် အလိုရှိတိုင်း ဝင်စားအပ်သော ဗျာန်တို့ကို
"သမာပတ်"ဟု ခေါ်သည်၊ တစ်နည်း–လောကီဗျာန်တို့ကို "ဗျာန"ဟုခေါ်၍, လောကုတ္တရာ
ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာနသမာပတ်ကို "သမာပတ္တိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤ "ဗျာနသမာပတ္တိ ဝိတ္ထာရော"ဖြင့်
ဗျာန်သမာပတ်အကျယ်၏ ဥဒ္ဒေသကို ပြသည်။

သဗ္ဗာစ အဘိညာယော။ ။လောကီအဘိညာဉ် ၅–ပါး, လောကုတ္တရာ အာသဝက္ခယ
အဘိညာဉ် တစ်ပါး, ဤ ၆–ပါးလုံးကို ယူစေလို၍ "သဗ္ဗာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဤပါဠိဖြင့်
ဣဒ္ဓိဝိဓနှင့်ဒွေသစသော အဘိညာနှင့်ဒွေသ၏ ဥဒ္ဒေသကို ပြသည်။

ပညာသင်္ခဏ နိစ္စယော။ ။သံပုဗ္ဗ+ကလဓာတ်သည် ဧကတြဋ္ဌိကရဏ–တစ်ခုတည်း
သောအရာ၌ မတည်သော်လည်း တည်သကဲ့သို့ ပြုခြင်း (ပေါင်းခြင်း)အနက်ဟောဟု ထောမနိဓိ
ဆိုအ၏၊ ထိုကြောင့် ဋီကာ၌လည်း "ဉာဏဝိဘင်္ဂါဒီသု အာဂတနယေန (ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်

သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏာနယာ–အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သိမ်မွေ့သော ဧကတ္တ အစရှိသောနည်းရှိသော၊ ပစ္စယာကာရဒေသနာ–ပစ္စည်းတို့၏ အခြင်းအရာသတ္တိကို ဆိုရာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာလည်းကောင်း၊ အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ–မလွတ်သော ပါဠိတော်ဟူသော လမ်းကြောင်းရှိသော၊ ဝါ–မလွတ်သော ပါဠိတော်အစဉ်ရှိသော၊ ဝိပဿနာဘာနာစေဝ–ဝိပဿနာဘာဝနာလည်းကောင်း။

စသည်၌ လာသော ဧကဝိညာဏာဝတ္ထု, ဒုဝိညာဏာဝတ္ထု အစရှိသောနည်းဖြင့်) ပညာယ(ကို) သက်လေတွာ သမ္မိဏ္ဍောတွာ နိဋ္ဌယော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ဧကဝိညာဏစသည် မပါသော်လည်း ထို ပညာအားလုံးကိုပေါင်း၍ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားများပါသည်ဟု ပြု၏၊ သက်လနေနေ–အပေါင်းအားဖြင့်(ပေါင်း၍)+ဝိနိစ္ဆယော–ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ သက်လနနိစ္ဆယော–ကား၊ ပညာယ+သက်လနနိစ္ဆယော–တည်း၊ ပညာသက်လနနိစ္ဆယော–ကား၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထုဖြစ်၏၊ နိဿယ၌ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ပေးထားသည်။ ["ပညာသက်လ ဝိနိစ္ဆယော"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ သင့်သည်သာ၊ "ပညာသင်္ဂဟ" ဟု ရှိသည်ကား အဖွင့်များနှင့် မညီ။]

ဓမ္မာ၊ပေ၊ နိပုဏနယာ။ ။ဤပါဠိတို့ဖြင့် ခန္ဓနိဒ္ဒေသ စသည်တို့၏ ဥဒ္ဒေသကို ပြု၏၊ ထိုတွင် "သုပရိသုဒ္ဓ နိပုဏနယာ"သည်"ပစ္စယာကာရဒေသနာ"၏ ဝိသေသနတည်း၊ "ဟေတု စသော ပစ္စည်းတို့၏+အခြင်းအရာ"ဟူသည် ထိုပစ္စည်းတို့၏ သတ္တိတည်း၊ ထို ပစ္စယာကာရကို ဆိုရာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာကိုပင် "ပစ္စယာကာရဒေသနာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဒေသနာသည် နိကာယန္တရလခွဲတို့နှင့် မရောသောကြောင့် သုပရိသုဒ္ဓလည်း ဖြစ်၏၊ အာရမဏယန ကိစ္စယန စသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့် တစ်စုတည်း တစ်တွဲတည်း တစ်ခဲတည်းဖြစ်နေသောကြောင့် ယခုဖြစ်နေသော ရုပ်ဖာမ်အစုကို ခွဲစိတ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းလှသော်လည်း ခွဲစိတ်၍ပြထားသောကြောင့် နိပုဏလည်းဖြစ်၏၊ ဧကတ္တနည်း, နာနတ္တနည်းစသော နည်း ၄–မျိုးလည်း ပါရှိ၏။ [ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။]

အဝိမုတ္တ၊ပေ၊ ဘာဝနာစေဝ။ ။ဝိပဿနာဘာဝနာကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ အကျယ်ပြထား၏၊ ထိုသို့ပြရာ၌ ပဋိသမ္ဘဒါမဂ်စသည်တို့၌ လာသောနည်းကို ယူ၍ ပြထားသောကြောင့် မိမိ၏ လမ်းစဉ် မဟုတ်ဘဲ ပါဠိတော်၏ လမ်းစဉ်ဖြစ်ရကား အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂဖြစ်သည်။ [ဤနည်း'၌ မဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ပါဠိတော်ဟူသော အကြောင်းကို ဟောအ၏၊ ထိုအကြောင်းဟူသည် ထိုထိုအနုက်ကို သိခြင်း, သတ္တာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း အကြောင်းတည်း၊ တစ်နည်း–မဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ပကတိလမ်းနှင့်တူသော အစဉ်အဆက်ကို ဟောအ၏၊ ဤနည်း'၌ "တန္တိမဂ္ဂ–ပကတိလမ်း၏ အစဉ်နှင့်တူသော ရှည်လျားသော ပါဠိတော်အစဉ်အဆက်"ဟု အနုက်မှတ်ပါ။]

ဋီကာသစ်။ ။ပဋိသမ္ဘိဒါဒိသု အာဂတနယ် အဝိသဒ္ဒိတ္တာဝ ဝိစာရိတတ္တာ အဝိမုတ္တောတန္တိမဂ္ဂေါ ယသ္မာတိ အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ မဂ္ဂေါတိစေတ္ထ ပါဠိသခါဏာ ဥပါယော တံတာဒတ္ထာ; အဝေဘာသေ, သဗ္ဗပတိဝေဓေ ဝါ ဥပါယ ဘာဝတော၊ ပဗေဒေါ ဝါ ဒီယဘာဆဒ ပကတိမဂ္ဂ သဒိသတ္တာ။

ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံကို၊ ယသ္မာ–အကြောင့်ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂေ–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ မယာ–ငါသည်၊ သုပရိသုဒ္ဓ–အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ(ဆိုခဲ့ပြီ)၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ သီလကထာ စသော အလုံးစုံ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ အလွန်သန့်ရှင်းစွာ ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိယျော–အလွန်၊ ဝါ–ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း၊ ဧတံ–ဤ သီလကထာစသော အလုံးစုံကို၊ ဣဓ–ဤ ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ နိ ဝိစရယိဿာမိ–မစီရင်တော့အံ့။

ဣတိ ပန သဗ္ဗံ။ ။"ဣတိသဒ္ဒေါ ပရိသမာပနေ(ပြီးဆုံးခြင်းအနက်၌)၊ ယထာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသ ဥဒ္ဒေသသ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော၊ သဗ္ဗ–ကို"ဟု ပေးရသည်၊ "ပနာတိ ဝစနာလင်္ကာရမတ္တံ, ဝိသုံ အတ္ထာဘာဝတော–အနက်သီးခြား ပေး၍ မရသောကြောင့် ပနသဒ္ဒါသည် စကားတန်ဆာမျှသာ ဖြစ်၏"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း "အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ"ဟု ပြတ်ပြီးစကားကို ဆက်၍ ဂန္ဓဂရုအပြစ်ကို ပယ်မြစ်သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ဆရာတို့က "ဝါကျာရမ္ဘဟေတုက"ဟု ယူတော်မူကြသည်၊ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ပနကို အနက်ပေးထားပါသည်။

သုပရိသုဒ္ဓံ။ ။ပဒတ္ထသံကိဏ္ဏသ ဝတ္ထုဗ္ဗသစ အဝုတ္ထသ အဝသေသသ အဘာဝတော သုဝိသေယျဘာဝေန သုပရိသုဒ္ဓံ–ဋီကာသစ်၊ "ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ထို အလုံးစုံကို အလွန်စင်ကြယ်စွာ, ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီ"ဟူရာ၌ ပုဒ်အနက်တို့၏ ရောယှက် ရှုပ်ပွေခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, ဆိုထိုက်လျက် မဆိုဘဲ ချန်ထားအပ်သောအရာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, အလွန်သိလွယ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ခဲ့သည်ကို "အလွန်သန့်ရှင်းစွာ"ဟု ဆို၏။ [ဤပုဒ်ကို "သဗ္ဗံ"သို့ ပြန်လှည့်၍စပ်ရသော နာမဝိသေသနနည်း, "ဝုတ္တံ"၌စပ်ရသော ကြိယာဝိသေသနနည်း ဟု ၂–နည်းပြသော်လည်း နောက်နည်းကိုသာ နိဿယ၌ ပေးထားပါသည်၊ ပဌမနည်းအလို "ဣတိ–ဤသို့သော၊ သုပရိသုဒ္ဓံ–အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ သဗ္ဗံ–ကို"ဟု ပေးပါ။]

တသ္မာ ဘိယျောပေ၊ သာမိ။ ။"ဘိယျော–အလွန်၊ ဝါ–အကျယ်၊ နိ ဝိစရယိဿာမိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "သီလကထာစသည်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကဲ့သို့ အကျယ်စီရင်လျှင် ပုနရတ္တိဒေါသ, ဂန္ဓဂရုဒေါသ ရောက်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အကျယ်မစီရင်တော့ဘဲ ပုဒ်အနက်မျှလောက်ကိုသာ စီရင်တော့မည်"ဟု ဆိုရာရောက်သည်။ [ဘိယျောတိ အတိရေကဲ၊ အတိဝိတ္ထာရဏ္ဏေ အတ္ထော၊ ဧတေန ပဒတ္ထမတ္တမေဝ ဝိစရယိဿာမီတိ ဒဿေတိ။]

မုက်ချက်။ ။"ဝိစရယိဿာမီတိ စ ဂါထာဘာဝတော (အရိယာဂါထာ၏အဖြစ်ကြောင့်) နိ ဝုဒ္ဓိဘာဝေါ (စဋ္ဌ စာဟု ဝုဒ္ဓိမဖြစ်ခြင်း) ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "နေတံ"ဟု ရှိမှ ဆန်းတည့်သည်၊ "နတံ"ဟု ရှိလျှင်ကား "ဝိစာရယိဿာမိ"ဟုံ စာဌ ဒီဃရှိမှ ဆန်းတည့်မည်။

အဝိစာရဏာ ကာရဏာ။ ။ဟိ–ဧကန်အကြောင်း, ထပ်လောင်း၍ ပြဦးအုံ၊ ဩ(ဧသော) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ–ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည်၊ စတုန္နမ္မဂ်–၄ ရပ်လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာဂမာနံ–နိကာယ်ကြီးတို့၏၊ မဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ တတ္ထ–ထို နိကာယ်ကြီး ၄–ရပ်တို့၌၊ ယထာဘာသိတံ–အကြင်အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဝါ–အကြင်အကြင် အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည် ဖွင့်ဆိုအပပြီးသော၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသယိဿတိ–ထင်ရှားပြနိုင်လိမ့်မည်၊ ဣစ္စေဝ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍သာလျှင်၊ (မယာ) ဩ(ဧသော) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ–ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို၊ ကတော–ပြုစီရင်အပ်ပြီ၊ (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၏ နိကာယ်ကြီး ၄–ရပ်တို့၏အလယ်၌ တည်၍ ထိုနိကာယ်ကြီး ၄–ရပ်တို့၌ ယထာဘာသိတအနက်ကို ထင်ရှားပြနိုင်လိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ စီရင်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ သီလကထာ အစရှိသော အလုံးစုံကို၊ ဣဓ–ဤ အဋ္ဌကထာသစ်၌၊ ဘိယျော–အလွန်၊ ဝါ–ကျယ်ဝန်းစွာ၊ နှ ဝိစရယိဿာမိ–မစီရင်တော့အုံ၊) တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ သီလကထာစသော အလုံးစုံ၏

မဇ္ဈေ၊ပေ၊ အာဂမာနံ ဟိ။ ။ဣဒါနိ တသ္မေဝ အဝိစာရဏာသ ဧကန္တကာရဏံ နိဒ္ဒါရေန္တော (ယခုအခါ ထိုအကျယ် မစီရင်ခြင်း၏ ဧကန်ခိုင်လုံသော အကြောင်းကို ထုတ်ပြလိုသည်ဖြစ်၍) မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက် အလိုအားဖြင့် "မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ပေ၊ ကတော"သည် သီလကထာ စသည်ကို အကျယ်မစီရင်ခြင်း၏ အကြောင်းပြ ကာရဏဝါကျတည်း၊ သူ၏ ဖလဝါကျမှာ ရှေ့၌ရှိသော "ဘိယျော, နေတံ ဣဓ ဝိစရယိဿာမိပင်တည်း" မှတ်ပါ။

မေးပွယ်။ ။ထို ဘိယျောစသော ဝါကျသည် "ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ"၏ ဖလဝါကျ ဖြစ်ခဲ့ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "မဇ္ဈေ၊ပေ၊ ကတော"၏ ဖလဝါကျ ဖြစ်ရပြန်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ"၏ ဖလဝါကျဖြစ်ခဲ့ပြီးသော်လည်း ထိုအကြောင်းပြဝါကျထက် သာ၍ ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြဖြစ်သောကြောင့် ထို ဘိယျောစသော ဝါကျသည် "မဇ္ဈေ၊ပေ၊ ကတော"၏ ဖလဝါကျဖြစ်ရပြန်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "တသ္မေဝ အဝိစာရဏာသ ဧကန္တကာရဏံ နိဒ္ဒါရေန္တော"ဟု မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။စုဏ္ဏိယများ၌ အကျိုးဝါကျတစ်ခုအတွက် အကြောင်း ၂–မျိုး ၃–မျိုး ပြလျှင် ကာရဏ(ဟေတု)ဝါကျ တစ်ခုတည်း ပြုလုပ်လေ့ရှိ၏၊ ဤ၌ ဂါထာဖြစ်သောကြောင့်သာ ၂–နေရာကွဲနေ၏၊ စုဏ္ဏိယဖြစ်လျှင် တစ်ဝါကျတည်း၌ စသဒ္ဒါ ထည့်ရုံမျှဖြင့် ပြီးနိုင်ပါသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"သီလကထာစသော အလုံးစုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကလည်း နိကာယ်ကြီး ၄–ရပ်တို့၏ အလယ်၌ တည်၍ ထိုနိကာယ်ကြီး ၄–ရပ်တို့၌ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော (တစ်နည်း–အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဖွင့်ဆိုအပ်တိုင်းသော) အနက်ကို ထင်ရှားပြနိုင်လိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဝိရင်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့် ဤသီလကထာစသည်ကို ဤအဋ္ဌကထာသစ်၌ အကျယ်စီရင်တော့မည် မဟုတ်ပါ"ဟုလို။

ဤအဌကထာသစ်၌ အကျယ် စီရင်တော့မည် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တမ်ပြီ–ထို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာန–ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဧတာယ အဌကထာယ–သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဤဒီဃနိကာယ် အဌကထာနှင့်၊ သဒ္ဒိ–တက္ခ၊ ဒီဃာဂမနိသိတ်–ဒီဃနိကာယ် ပါဠိတော်၌မှီသော၊ အတ္ထ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဇာနထ–သိကြကုန်လော၊ ဣတိ–ပဏာမစသည်ကို ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

တသ္မာ၊ပေ၊ နိဿိတမတ္ထံ။ ။ဤ တသ္မာ၏အစွဲကိုကား ပြုခဲ့ပြီးသော "ဘိယ္ယော၊ပေ၊ ဝိစရယိသာမိ"ဖလဝါကျကို ပြန်၍စွဲရသည်၊ တသ္မာ–ထိုသို့ သီလကထာစသော အလုံးစုံသော စကားရပ်၏ ဤအဌကထာသစ်၌ အကျယ် မစီရင်အပ်လတ္တံ့၏ အဖြစ်ကြောင့် "ထို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကိုလည်း ဉာဏ်အားဖြင့် သိအောင်ယူပြီး၍ ဤအဌကထာသစ်နှင့် တွဲကာ ဒီဃနိကာယ် ပါဠိတော်၌ မှီသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိကြပါလေ"ဟူလို၊ ဤအလို တသ္မာစသော ဤ ဝါကျသည် လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျတည်း။

ရိုးရာကျမ်း။ ။"တသ္မေ၀ အဝိစရဏသ ဧကန္တကာရဏံ နိဒ္ဒရေန္ဒော"ဟူသော ဋီကာဖွင့်ကို ကောက်ချက်ချ၍ပြုခဲ့သော ဝါကျခွဲပုံသည် "ဟိသဒ္ဒေါ ကာရဏော"ဟူသော ဋီကာနှင့်လည်းကောင်း အောက်ပါ ရှေးနိယာယ်များနှင့်လည်းကောင်း ညီ၍ ရိုးရာလည်းကျသည်။

၁။ တသ္မာ ရှေ့, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြား၍ ရှိမှခ်။

၂။ တသ္မာ ထို, ဟိတ်၏ ဖိုလ်, စွဲဆို မြဲထုံးစံ။

၃။ အကျိုးတစ်ပါး, ရှိတုံပြားက, တစ်ပါးအကျိုး, ရရိုးသည်လျှင်,
လဒ်ဂုဏ်ပင်ဟု, စာနာရှု, ကျမ်းပြု ဉာဏ်အဟုတ်။

ဆိုလိုရင်းကား–"တသ္မာ တံ ဝိ"ဝါကျ၏ ရှေ့၌ "အာဂမနံ ဟိ"ကဲ့သို့ ဟိတ်(ဟေတု ဝါကျ)ကို တွေ့လျှင် တသ္မာ ထိုင်ရာဝါကျနှင့် ဟေတုဝါကျတို့ အကြောင်းအကျိုး မဆက်စေဘဲ ကွဲပြားပါစေ၊ ထိုသို့ကွဲပြားမှ လက်ခံအဘည်ပြုပါ၊ တသ္မာကိုကား ထို ဟေတုဝါကျ၏ရှေ့က ဖလဝါကျကို ပြန်၍စွဲပါ၊ ဤသို့ ထုံးစံရှိပါသည်–ဟူလို၊ "အကျိုးဝါကျတစ်ခုရှိပြီးနောက် အကျိုးတစ်ပါးကိုပင် ထပ်၍ပြလျှင် ထိုဝါကျကို "လဒ္ဓဂုဏ–ထို အကျိုး၏တံဆိပ် အကျိုးရပုံ ဂုဏ်ကိုပြသော ဝါကျ"ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။

ယထာဘာသိတံ။ ။"ဘဂ၀တာ ယံယံ ဒေသိတံ၊ ဒေသိတာနုရူပံ ဝါ"ဋီကာသစ်၌ ၂–နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်းဖြင့် "ယံယံ+ဘာ၀ိတံ ယထာဘာသိတံ"ဟု ဝိဿာဇ္ဇပဌမာအဗျယီဘော ကိုပြု၏၊ ဒုတိယနည်းဖြင့် "ဘာသိတဿ+အနုရူပံ ယထာဘာသိတံ"ဟု အနုရူပတ္ထစတုတ္ထီ အဗျယီဘောကိုပြု၏၊ ပဌမနည်းအတိုင်းသာ နိဿယ ပေးထားပါသည်၊ "အပိစ သံ၀ဏ္ဏေဟိ သံ၀ဏ္ဏနာ၀သေန ယံယံ+ဘာသိတံ ယထာဘာသိတံ၊ ဘာသိတာနုရူပံတိပိ အတ္ထော"ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤနောက်နည်းတွင်လည်း ပဌမနည်းကိုသာ ပေးထား၏၊ နောက်နည်းများ အလို "ယထာဘာသိတံ–ဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်ပြီးအားလျော်စွာ၊ ဝါ–အဌကထာ ဆရာတို့ဖွင့်အပ်ပြီးအားလျော်စွာ"ဟု ပေးပါ၊ တတ္ထကိုလည်း ဤ"ယထာဘာသိတံ"၌ စပ်ပါ၊

"ထိုနိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်တို့၌ ဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသာ (အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည် ဖွင့်ဆိုအပ်တိုင်းသာ) အနုက်"ဟူလို။

ဣဒ္ဓေ၀ ကတော။ ။ဣဒ္ဓေ၀ကို "ဣမိနာ၀ ကာရဏေန"ဟုလည်းကောင်း "ဣဒမေ၀ ကာရဏံ မနသိ သန္ဓိဓယ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် နောက်နည်းကိုသာ သဘောကျ၍ ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-"အဲဒီ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည် နိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်(ဖွင့်ပြအပ်)သော အနုက်ကို ထင်ရှားပြလိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ သာလျှင်"ဟူလို၊ "ကတော"၏ကဲ့ကို "ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဒေ"ကိုပင် လိုက်ပါစေ၊ တစ်ပုဒ်တည်းကို ၂-ထပ် အနုက်ပေးရာ၌ အဓိကာရနည်း, အာဝုတ္တိနည်း, တန္တနည်းတည်း၊ [ကတောတိ ဇေ္ဇာပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဒေသာတိ ပဒံ ကမ္မဘာ၀ေန သမ္ဗန္ဓတိ အာ၀ုတ္တိနယာဒိ နယေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။"မဗ္ဗေ ဌတ္ဝာ"ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သည် ဒီဃ-မဇ္ဈိမ-သံယုတ္တ-အင်္ဂုတ္တရ ဟူသော နိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်နှင့် အထူးဆက်ဆံသော အဋ္ဌကထာဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ဝိနည်းအဘိဓမ္မာစသော ခုဒ္ဒကနိကာယ်များနှင့်ကား အထူးမဟုတ်, သာမညလောက်သာ ဆက်ဆံကြောင်းကိုလည်း ပြသည်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်တွင် ဝိနည်းအဘိဓမ္မာတို့ ရောနှောပါ၀င်နေသောကြောင့် အခြား ခုဒ္ဒကနိကာယ် သုတ်များနှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က အထူးဆက်ဆံပါသော်လည်း မပြတော့ဘဲ နိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်ကိုသာ "စတုန္နံပိ အာဂမာနံ"ဟု ပြထားသည်။

ဣတိ။ ။ဣတိသဒ္ဒါသည် "ဣတိ ဟေတုပကာရေသု"စသော အဘိဓာန်လာအနုက်တို့တွင် သမာပန-ပရိသမာပန (ပြီးဆုံးခြင်းကို ပြသော)နိပါတ်တည်း၊ ရတနတ္တယပဏာမ, ပယောဇဉ်, သံ၀ဏ္ဏေတဗ္ဗပါဠိတော်၏ ဂုဏ်, အဋ္ဌကထာသစ်၏ အာဂမနဝိသုဒ္ဓိ, ဒေါသ ပရိဟရဏ, ကရဏပွကာရ, ကျမ်း၏ အကျိုးပယောဇဉ်, ဂန္ထဂရုဒေါသပရိဟရဏ, ပဋိညာဉ်, ဥယျောဇဉ်တို့ကို ကျမ်းဆရာအများပင် ဂန္ထာရम္ဘအခန်း၌ ပြလေ့ရှိကြ၏၊ ထိုအားလုံးကိုပြရာ ဂန္ထာရမ္ဘအခန်းသည် ဤနေရာ၌ ပြီးပါပြီ-ဟူလို။

ဋီကာ၏ နိမိတ်စသည်ခွဲပုံ။ ။"ဇေ္ဇာ သိဟဠဒီပ အာဘာတာတိအာဒိနာ အတ္ထပွကာသနသု နိမိတ္တံ ဒသေတိ၊ ဒီပဝါသိနံ မတ္ထာယ, သုဇနသု တုဋ္ဌတ္ထံ, စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မသံဃာတိ ဇေတေန ပယောဇနံ၊ အ၀သိဋ္ဌေန ကရဏပွကာရံ"ဟု ဋီကာဟောင်း၌ "သိဟဠဒီပ ပန"မှ စ၍ နောက်စကားများကို နိမိတ္တ, ပယောဇန, ကရဏပွကာရ ၃-မျိုးအတွင်း၌ သွင်းထား၏၊ မိမိကား ဂန္ထဂရုကိုပယ်သော "သိလကထာ"စသည်များလည်း ကျမ်းပြုပုံ အခြင်းအရာ ကရဏပွကာရပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်၊ ပဏာမစသော ရှေ့စကားရပ်များနှင့် "ပကာသယိဿာမိ"ဟူသော ပဋိညာဉ် "ဝိဇာနထ"ဟူသော ဥယျောဇဉ် (တိုက်တွန်းမှု)တို့ကိုမူ အတူ မဖွင့်သော်လည်း သိလောက်သောကြောင့် ဋီကာ၌ မပြတော့ဟု မှတ်ပါ။

ဂန္ထာရမ္ဘအဖွင့် ပြီး၏။

နိဒါနကထာ အဖွင့်

တတ္ထ–ထိုဒီဃသ အာဂမဝရသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိဟူသော စကားရပ်၌၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ–ထိုဒီဃာဂမနိသိတံ အတ္ထံဟူသော စကားရပ်၌၊ ဒီဃာဂမော နာမ–ဒီဃာဂမမည်သည်၊ ဝါ-ဒီဃနိကာယ်မည်သည်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ–သီလက္ခန္ဓဝဂ်လည်းကောင်း၊ မဟာဝဂ္ဂေါ–မဟာဝဂ်လည်းကောင်း၊ ပါထိကဝဂ္ဂေါ–ပါထိကဝဂ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဂ္ဂတော–ဝဂ်အားဖြင့်၊ တိဝဂ္ဂေါ–၃ ဝဂ်ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သုတ္တတော–သုတ်အားဖြင့်၊ စတုတ္တိံသ သုတ္တသဟဿာ–၃၄ သုတ်

တတ္ထ။ ။"ဒီဃသ အာဂမဝရသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ–ဒီဃနိကာယ်မြတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြပေအုံ့"ဟု ပဋိညာဉ်ကိုပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပတိညာတပကရဏ (ဝန်ခံအပ်ပြီးသော ကျမ်း)ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "တတ္ထ ဒီဃာဂမော နာမ"စသောပါဠိကို မိန့်၊ ဤကား– မြန်မာဆရာတို့၏ ကျမ်းတက်ရိုးတည်း။

ဋီကာသစ်တက်ပုံ။ ။"ဝိဘာဂဝန္တ–ဝေဘန်အပ်သော အပြားရှိသော နိကာယ်"ဟူသည် သီလက္ခန္ဓဝဂ်, မဟာဝဂ်, ပါထိကဝဂ်ဟူသော ဝဂ်အပြား, ဗြဟ္မဇာလသုတ်အစရှိသော သုတ်အပြားရှိသော ဒီဃနိကာယ်တည်း၊ ထို အပြားရှိသာ နိကာယ်၏သဘောကို ထင်စွာပြရာ၌ ဝဂ်အပြား သုတ်အပြားကို ရှေးဦးစွာပြမှ ရှင်းလင်းနားလည်လွယ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအပြားကို ပြခြင်းငှာ "တတ္ထ ဒီဃာဂမောနာမ"စသည်ကို မိန့်။

တတ္ထ အစွဲ။ ။တ သဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကိုင်ဲသော (ပြန်၍ညွှန်းသော) ဝုတ္တာပေက္ခအနက်ရှိ၏၊ ထိုထိုင်ရာ၌ "ဒီဃသ အာဂမဝရသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ"၌ပါသော ဒီဃာဂမကို င်ဲသည်ဟုလည်းကောင်း, "ဒီဃာဂမနိသိတံ"၌ပါသော ဒီဃာဂမကို င်ဲသည်ဟုလည်းကောင်း ဆိုနိုင်၏၊ ထိုတွင် "ဒီဃသ အာဂမဝရသ"သည် တတ္ထ၏ တည်ရာဌာနနှင့်ဝေး၏၊ "ဒီဃာဂမနိသိတံ"သည် တတ္ထ၏ တည်ရာဌာနနှင့်နီး၏၊ အဝေးကို င်ဲသည်ဖြစ်စေ အနီးကို င်ဲသည်ဖြစ်စေ တတ္ထ၌ တသဒ္ဒါဖြစ် ညွှန်ပြနိုင်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–တ သဒ္ဒါသည် လက်ညှိုးထိုး၍ပြသကဲ့သို့ အဝေးကို ညွှန်ပြရိုးရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်က အနီးဖြစ်သော ဒီဃာဂမကိုပင် ဂန္ထာရမ္ဘ စကားတစ်ရပ် အပြီးသတ် ခြားကွယ်နေသဖြင့် အဝေးကဲ့သို့ စိတ်ထည်း၌ ယူဆထားသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နိသယ၌ နည်း ၂–ပါးလုံး၌ပင် "တတ္ထ–ထို"ဟုချည်း အနက်ပေးပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။တတ္ထာတိ ဒီဃသ အာဂမဝရသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိတိ ယဒိဒံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မိံ ဝစနေ၊...အထဝါ တတ္ထာတိ ဒီဃာဂမနိသိတံ ယံ ဝုတ္တံ၊ ကေသ္မိံ ဝစနေ၊ ဒီဃာဂမနိသိတန္တိ ဝုတ္တံ အာသန္နဝစနံပိ တံ သဒ္ဒေန ပဋိနိဒ္ဒိသတိ, အတ္ထနော ဗုဒ္ဓိယံ (စိတ်၌) ပရမ္မုခံဝိယ ပရိဝတ္တမာနံ ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တနတော။

ဒီဃာဂမောနာမ။ ။တတ္ထနှင့် ဒီဃာဂမောနာမသည် ("ရှေ့+သာခါ"ကဲ့သို့) အပေါင်းအာဓာရ+အစိတ် အာဓာယ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရ၏၊ "ထိုဒီဃသ အာဂမဝရသ ဟူသောပါဠိ၌ ဒီဃာဂမ–ဟူသည်"ဟူလို၊(တစ်နည်း) "ထိုဒီဃာဂမနိသိတံ ဟူသောပါဠိ၌ ဒီဃာဂမ–ဟူသည်" ဟူလို၊ ဋီကာတို့၌ "ယသ အတ္ထံ ပကာသယိသာမိတိ ပဋိညာတံ၊ သော ဒီဃာဂမောနာမ

တို့ကို သိမ်းယူရာသည်၊ ဝါ-၃၄ သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ-ထို ဒီဃနိကာယ်၏၊ ဝဂ္ဂေသု-ဝဂ်တို့တွင်၊ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ-သည်၊ အာဒိ-အစတည်း၊ သုတ္တေသု-သုတ်တို့တွင်၊ ဗြဟ္မဇာလ-ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည်၊ (အာဒိ)၊ ဗြဟ္မဇာလသမပိ-၏လည်း၊ ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာဒိက-ဧဝံ မေ သုတံ အစရှိသော၊ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန-အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ပဌမ မဟာသင်္ဂီတိကာလေ-ပဌမ မဟာသံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊ ဝုတ္တं-ဆိုအပ်သော၊ (လျှောက်အပ်သော)၊ နိဒါနံ-နိဒါန်းသည်၊ အာဒိ-တည်း။

ဝဂ္ဂသုတ္တဝသေန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧဝံ ဝိဘာဂေါတိ ဝါ အတ္ထော"ဟုလည်းကောင်း "ယော ဒီဃာဂမော ဝုတ္တော၊ သော ဒီဃာဂမောနာမ ဝဂ္ဂသုတ္တဝသေန ဧဝံ (ဤဆိုအပ်လတဲ့အတိုင်း) ဝိဘဇိတဗ္ဗော, ဧဒိသောတိဝါ အတ္ထော"ဟုလည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ပေါ်လွင်အောင် ဖွင့်ကြသည်။ [ဆရာတို့သည် ထိုအဖွင့်ကိုပါ ယူ၍ နိဿယအနက် ပေးတော်မူကြ၏၊ မိမိကမူ ခက်မည်စိုး၍ ထိုအဖွင့်ကို မယူဘဲ ပေးပါ၊သည်။]

သခေါ, ဝိတ္ထာရ။ ။"တတ္ထချိုလျက်, စကားတက်မူ, မှတ်ယူဝိတ္ထာရ"နှင့်အညီ "ဒီဃသ အာဂမဝရသ, ဒီဃဂမနိဿိတ"စသော စကားသည် (တစ်နည်း-ဂန္ဓာရမ္ဘ တစ်ခန်းလုံးသည်) ဒီဃနိကာယ်၏အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှပြထားသော သခေါပဝါကျတည်း၊ တတ္ထစချိုသော ဒီဃနိကာယ် အဌကထာ ၃-ကျမ်းလုံးကာ ထိုအကျဉ်းကို ချဲ့သော ဝိတ္ထာဝါကျတည်း။ [ဤ အသွားမျိုးသည် အဋ္ဌသာလိနီအဌကထာ၏ အစဉ်လည်း ပါ၏။]

ဝဂ္ဂတော တိဝဂ္ဂေါ။ ။တယော+ဝဂ္ဂါ ယသ္သာတိ တိဝဂ္ဂေါ၊ ဝဂ္ဂတောသည် "တယော ဝဂ္ဂါ"ဟူသော ဝါကျ၏အဋ္ဌက်နှင့် ၃-ဝဂ်ချင်းတူသောကြောင့် ထိုအတွင်းအနက်၌ စပ်ရသော အဘိန္နဝိသေသနတည်း။

စတုတ္ထိသ သုတ္တသင်္ဂဟော။ ။စတုတ္ထိသ+သုတ္တာနိ စတုတ္ထိသသုတ္တာနိ၊ သင်္ဂယ္ဆိ ဇတ္တာတိ သင်္ဂဟော၊ စတုတ္ထိသ သုတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူရာ နိကာယ်တည်း၊ စတုတ္ထိသ သုတ္တသင်္ဂဟော-ကာယ်၊ ဤသို့ အစိတ်အစိတ်ပြုမှ ဝိကြေ့ဟ်အစစ် ဖြစ်သည်၊ ဋီကာတို့၌ကား အလွယ်ပြထား၏၊ (တစ်နည်း) "သင်္ဂဟဏံ-သင်္ဂဟော၊ စတုတ္ထိသသုတ္တာနံ-တို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်း ယူရေတွက်ခြင်းသည်၊ ဇတ္တာတိ စတုတ္ထိသသုတ္တသင်္ဂဟော"ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗိဟိလည်း ပြုပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား "သင်္ဂဟော ဂဏနာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဤ စတုတ္ထိသ သုတ်တို့သည် ဒီဃနိကာယ်သုတ်များ ဖြင့်ကြ၏"ဟု တစ်ပေါင်းတည်း ရေတွက်ရခြင်း-ဟူလို၊ ဤသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဓာတုကထာ အဌကထာ၌လာသော သင်္ဂဟ ၄-မျိုးတွင် ဓာတိသင်္ဂဟဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။]

အာဒီ။ ။"သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါ အာဒိ"စသည်ဝယ် "အာ"ဟုသည် သင်္ကေတယနာတင်ဝဋ် အတိုင်း အဝမှာဟင်ရသောကြောင့် သင်္ကေတိဟူ အဝတည်း။ [အဘယ့်ကြောင့် သီလက္ခန္ဓဝဂ်ကိုလည်းကောင်း, ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကိုလည်းကောင်း အာဒိဟု သင်္ကေတယနာတင်အပ်ပါသနည်ဟူသော အမေး၏ အဖြေကို ဋီကာကြည့်၍ သိကြပါလေ။]

သော ပဌမ မဟာသံဂီတိနာမစ-ဤပဌမ မဟာသံဂါယနာမည်သည်ကိုလည်း၊ (ဝေဒီတဗ္ဗာဒ်စပ်)၊ ဝါ-ဤပဌမ မဟာသံဂါယနာမည်သည်လည်း၊ (အာရဗ္ဘာဒ်စပ်)၊ (တစ်နည်း) စ-ဆက်ဦးအုံ့၊ သော မဟာသံဂီတိနာမ-မည်သည်ကို၊ ဝါ-မည်သည်၊ ဝိယနပိဋကေ-ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ (စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်, ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကတ်၌၊) တန္တိ-ပါဠိတော်သို့၊ ကိဉ္စာပိ အာရဗ္ဘာ-အကယ်၍ကား တက်ရောက်ပြီး ဖြစ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဤပဌမ မဟာသံဂါယနာမည်သည်၏ ဝိနည်းပိဋက ပါဠိတော်သို့ တက်ရောက်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ-နိဒါန်းဌ်ကျင်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဣဓာပိ-ဤ ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၏ အစဌ်လည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ-သိထိုက်သေး၏။

ပဌမ၊ပေ၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ။ ။ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ပဌမ မဟာသံဂီတိနာမ သော"ကို ဝေဒီတဗ္ဗာဌ် ဝုတ္တာက်အဖြစ်ဖြင့် ပဓာနစပ်၍ အာရဗ္ဘာဌ်ကား အပဓာနစပ်ပါ၊ အာရဗ္ဘာဌ် အာပုဗ္ဗ, ရဟာဓာတ်, ကတ္တားဟော တပစ္စည်းတည်း၊ "တက်ရောက်ပြီ"ဟု ပေး၊ ထို့ကြောင့် အာရဗ္ဘာဌ်စပ်ခိုက် "သည်"ဟု ပေးရသည်၊ "အာရဗ္ဘာ-တင်အပ်"ဟု ကဲ့အနက်မပေးရ၊ "အာရောပိတာ"ဟု ရှိရာဌ်သာ "တက်ရောက်စေအပ်, ဝါ-တင်အပ်" ဟု ကဲ့အနက် ပေးရသည်။

ကိဉ္စာပိ၊ပေ၊ မာရဗ္ဘာ။ ။ကိဉ္စာပိကို အနုဂ္ဂဟတ္ထဟေတုက (ချီမြှောက်ခြင်းအနက်ကို ထွန်းပြသော) နိပါတ်ပုဒ်ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ပဌမ သံဂါယနာကို ဝိနည်းပါဠိတော် စူဠဝဂ္ဂ ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဌ် သံဂါယနာတင်ပြီးခြင်းကို ချီပင့် မြှောက်မြှင့်သည်၊ ထိုသို့ မြှောက်မြှင့်ကြောင်းကို ကိဉ္စာပိသဒ္ဒါက ထင်ရှားပြသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ကိဉ္စာပိ ထိုင်ရာဝါကျကို "အနုဂ္ဂဟတ္ထဝါကျ (သမ္ဘာဝနာဝါကျ)"ဟု နာမည်တပ်ကြသည်။

နိဒါန၊ပေ၊ ဝေဒီတဗ္ဗံ။ ။ပန သဒ္ဒါကို အရုစိယတ္ထဟေတုက-မနှစ်သက်အပ်သော အနက် (ကျေနပ်ဖွယ်မဟုတ်သော အနက်)ကို ထွန်းပြသော နိပါတ်ပုဒ်ဟု ခေါ်ကြ၏၊ "သံဂါယနာတင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၏အစဝယ် စာသင်ယဉ်တို့မှာ'ထိုသံဂါယနာ အကြောင်းကို မသိနိုင်သောကြောင့် ကျေနပ်ဖွယ် မဟုတ်သေးပါ"ဟူသော အနက်ကို ပနသဒ္ဒါက တင်ရှားပြသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပနထိုင်ရာဝါကျကိုလည်း "အရုစိယတ္ထဝါကျ(ဂရဟာဝါကျ)" ဟု နာမည်တပ်ကြသည်။ [ကိဉ္စာပိတိ အနုဂ္ဂဟတ္ထော၊ တေန ပါဠိယမ္ပိ သာ သံဂီတိ မာရဗ္ဘာ ယေဝါတိ အနုဂ္ဂဟံ ကရောတိ၊ ဧဝံပိ တတ္ထာရဗ္ဘမတ္တေန ဣဓ (ဤအဋ္ဌကထာ၏ အစဌ်) သောတုနံ နိဒါနကောသလ္လံ နု ဟောတီတိ ပနသဒ္ဒေန အရုစိယတ္ထံ ဒဿေတိ၊-ဋီကာသစ်။]

စောဒနာ ပရိဟာရဝါကျ။ ။ကိဉ္စာပိ စချီသော ဝါကျတို့သည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာမည့် အချက်ကို ကျမ်းဆရာကိုယ်တိုင် ရည်မှန်းလျက်ရှိကြောင်းပြသော ဝါကျတို့တည်း၊ မှန်၏-"အကယ်၍ကား သံဂါယနာတင်အပ်ပြီး မှန်ပါပေ၏"ဟူသော စကားသည် စောဒက ပုဂ္ဂိုလ်က "သံဂါယနာတင်အပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော"ဟူသော မေးခွန်းကို ဝန်ခံသောစကားတည်း၊

- **တစ်နည်း။** ။ဘေဒနာဝါကျထည့်၍ တစ်နည်းအနက်ပေးလိုလျှင် ဤအတိုင်း ပေးပါ၊ အာစရိယ-အရှင် အဌကထာဆရာ၊ ဧသော ပဌမ မဟာသံဂီတိနာမ-မည်သည်ကို၊ ဝါ-မည်သည်၊ ဝိနယပိဋကေ-၌၊ တန္တိ-သို့၊ အာရုဠှာနုနု-တက်ရောက်ပြီးမဟုတ်ပါလော၊ အထ-ထိုသို့တက်ရောက်ပြီးဖြစ်ပါလျက်၊ ကိမတ္တံ- အဘယ်အကျိုးငှာ၊ ဣဓာပိ-၌လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ပါသေး သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား။ စောဒနာ-စောဒနာတည်း၊ ဘဒ္ဒြမုခ-ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော ငါ့ရှင်စောဒက၊ ဧသော ပဌမ မဟာသံဂီတိနာမ-သည်ကို၊ ဝါ-မည်သည်၊ ဝိနယပိဋကေ-၌၊ တန္တိ-သို့၊ ကိဉ္စာပိ အာရုဠှာ-ပြီ၊ ပန-သော်လည်း၊ နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ-ငှာ၊ ဣဓာပိ-၌လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်သေး၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ ပရိဟာရော-အဖြေတည်း။

"ပဋ-ထိုသို့ သံဂါယနာတင်အပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း"ဟူသော စကားသည် စောဒက၏ အလိုကို ပယ်ချသော "လက္ခဏာရုစိ"စကားတည်း။ ["သော်"ဟု အနုက်ပေးရသော လက္ခဏာ အနုက်နှင့် မနှစ်သက်ဖွယ်ကိုပြသော "လည်း"ဟု ပေးရသောအနုက်ကို "လက္ခဏာရုစိ"ဟု ခေါ်သည်။]

စောဒကာဘောဂဝါကျ။ ။ထို့ကြောင့် "ကိဉ္စာပိ၊ပေး ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟူသော စကားသည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံဝါကျကို ဖြေဆိုရာရောက်သော ပရိဟာရဝါကျသဘော ရှိရကား "ကိဉ္စာပိ"ဖြုတ်၍ "နနု"ထည့်လျှင် စောဒကာဘောဂ(စောဒက၏ နှလုံးသွင်းကိုပြသော)ဝါကျ ဖြစ်၏၊ "နနု"ကား စောဒကာဘောဂစောတကနိပါတ်တည်း။

စောဒနာဝါကျ။ ။ထို့နောင် "အဖြေမြင်, အတင်သိ, မိ၏ ကျမ်းရိုးအနေတည်း"ဟူသော ဂိုယာပ်နှင့်အညီ "နိဒါနကောသလ္လတ္ထं"ဟူသော အဖြေကိုကြည့်၍ "အထ ကိမတ္တံ ဣဓာပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု ထည့်လျှင် စောဒနာဝါကျဖြစ်တော့၏။

နာမည်တစ်မျိုး။ ။စောဒကာဘောဂဝါကျကို "စောဒကာဘောဂဟေတုဝါကျ"ဟု လည်းကောင်း, ဘေဒနာဝါကျကို "စောဒကာဘောဂဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဂိုဿယဉ် (တစ်နည်း) အနုက်ပေးထားသည်။ [စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် တင်အပ်သောအပြစ်ကို ရှောင်လွှဲကြောင်းစကားကို "ပရိဟာရ"ဟု ခေါ်၏၊ အဖြေဝါကျဟုလည်း ခေါ်သည်၊ တိုဝှိ ပရိဟာရဝါကျ လုပ်ရာ၌ "ပရိဟာရာဘောဂဝါကျ"ဟု အခြားနေရာ၌ သီးခြားရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ သီးခြားမရှိ၊ "နိဒါနကောသလ္လတ္ထं"ကိုပင် ပရိဟာရ်ဆရာ၏"နှလုံးသွင်း-အာဘောဂ" ဟု မှတ်ပါ။]

နိယာမ်။ ။ကိဉ္စာပိငုံ, ပါဠိတိုင်ရုံကား, တင်တဲ့ အပြစ်, ဝိဝစ် စောဒက, ဆရာ ပြသည့်, အာဘော်ဘည်း။

ပဋ-တထာပိ, ဆိုက်သည့် ကြိယာ, တိုင်အောင်မှာကား, ဆရာပရိဟာရ, ပြသည့် အာဘော်တည်း။

[ပဌမ မဟာသံဂါယနာတင်ပုံ အကျယ်ကို ပြလိုရှိ၍ "ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနဒီ"စသည် မိန့်၊ ထို ပဌမ မဟာသံဂါယနာတင်ပုံ အကျယ်၏ အဓိပ္ပာယ်များကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ထို့ကြောင့် နိသယကိုသာ ရေးပါတော့မည်။] ဟိ-ရဲ့ဦးအံ့၊ လောကနာထေ-သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ-ဓမ္မစက်ကို ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ဖြစ်စေ တော်မူခြင်းကိစ္စကို၊ ဝါ-ဓမ္မစက်ကို ဟောတော်မူခြင်း ကိစ္စကို၊ အာဒိ'ကတ္တာ-အစပြု၍၊ ယာဝ သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကဝိနယနာ-သုဘဒ်ပရိဗ္ဗိုဇ်ကို ဆုံးမတော်မူခြင်း ကိစ္စတိုင်အောင်၊ ကတဗုဒ္ဓကိစ္စော-ပြုအပ်ပြီးသော ပုဗ္ဗကိစ္စရှိသည်(ဖြစ်၍)၊ ကုသိနာရာယံ-ကုသိနာရုံမြို့၏ အနီး၌၊ ဥပဝတ္တနေ-အကွေ့ဖြစ်သော၊ [ဝါ-"ဥယျာဉ်ရှေ့ လျှောက်, စဉ်ငယ်မြောက်သို့, ကွေ့ကောက်ကပ်ကာ, သွားရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် ဥပဝတ္တနမည်သော"ဟု ဝိဂြိုဟ်နက်လည်း ပေးနိုင်၏။] မလ္လာနံ-မလ္လမင်းတို့၏၊ သာလဝနေ-အင်ကြင်းဥယျာဉ်၌၊ ယမကသာလာနံ-အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ-ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊ ပစ္ဆိမသမယေ-မိုးသောက်အခါ၌၊ အနုပါဒိသေသာယ-ကိလေသာတို့မှကြွင်းသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကင္ဒတ္တာရုပ် မရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော်၊....

ဘဂဝတော-၏၊ ဓာတုဘာဇနဒိဝသေ-ဓာတ်တော်ကို ဝေဘန်ရာနေ့၌၊ သန္နိပတိတာနံ-ကောင်းစွာ ကြွရောက်တော်မူလာကြကုန်သော၊ (တစ်နည်း) သန္နိပတိတာနံ-ကာယသာမဂ္ဂိကို ပေးသောအားဖြင့် စည်းဝေးကြွရောက်လာကြကုန်သော၊ သတ္တန္နံ ဘိက္ခုသတသဟဿာနံ-၇ သိန်းသော ဂဏာပါမောက္ခရဟန်းတို့၏၊

ဘဂဝတောဝေ၊ သန္နိပတိတာနံ။ ။ဘဂဝတော၏နောက်၌ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာဝယ် "ပရိနိဗ္ဗာနေ"ဟု ပါသေး၏၊ ဤ၌ မပါ၊ ထို့ကြောင့် ဘဂဝတောကို "ဓာတု"ဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်၌ စပ်၊ "မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်ဆော"ဟူလို၊ သန္နိပတိတာနံ၌ "သမ်ဗာဟုလဒေသနာ, သဟိတအနက်"ဟု ဋီကာတို့၌ အနက် ၂-မျိုးပြု၏၊ ထိုတွင် "ကောင်းစွာ ကြွရောက်လာခြင်း" ဟူသော သမာသမ အနက်ကိုယူလျှင် ဓာတုဘာဇနဒိဝသေကို သန္နိပတိတာနံ၌ မစပ်နိုင်၊ "ဥသာဟံ ဇနေသိ"၌ စပ်ရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ရဟန်းတော်တို့သည် ဓာတုဘာဇနနေ့မှ ကြွရောက်လာကြသည်မဟုတ်၊ စောစောကပင် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူလိမ့်မည်တဲ့ဟု ကြားရသဖြင့် ကြွရောက်တော်မူနှင့်ကြသောကြောင့်တည်း၊ သဟိတအနက်ကို ယူလျှင်ကား ဓာတုဘာဇနနေ့၌ ကာယသာမဂ္ဂိကို ပေးသောအားဖြင့် အတူတကွ စည်းဝေးကြသောကြောင့် ဓာတုဘာဇနဒိဝသေကို သန္နိပတိတာနံ၌ စပ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် သန္နိပတိတာနံကို ၂-နက်ပေးထားသည်၊ ဤအနက်၌ "သန္နိပတိတာနံ"ကို နောက်ပုဒ်နှင့်သာ မက, "ဘိက္ခူနံ ဥသာဟံ ဇနေသိ"ဝယ် ဘိက္ခူနံနှင့်လည်း စပ်နိုင်သည်။

သံဃတ္တောရော-သံဃထေရ်ဖြစ်တော်မူသော၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ-အရှင် မဟာကဿပသည်၊ ("အနုသရန္တော, မညမာနော, ဣတိ စိန္တယန္တော"တို့၌ စဉ်ငယ်ဆိုက်၍ "ဉဿာဟံ ဇနေသိ"၌ လှမ်းစပ်၊) ဘဂဝတိ-သည်၊ သတ္တာဟ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး၍ ၇-ရက်ရှိလသော်၊ (ဝုတ္ထာဝစနံ၌ လှမ်းစပ်၊) သုဘဒ္ဒေန-သုဘဒ္ဒမည်သော၊ ဝုပဗ္ဗဇိတေန-ကြီးသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းပြုသူသည်၊ ဝါ-တောထွက် ရဟန်းကြီးသည်၊ (ဝုတ္ထာဝစနံ၌စပ်၊) အာဝုသော-တို့၊ အလံ-ဝမ်းနည်းပူဆွေး ငိုကြွေးဖို့ရာ မသင့်ပါ၊ မာ သောစိတ္တ-စိတ်၌ပြင်းစွာ ဝမ်းမနည်း ကြပါကုန်လင့်၊ မာ ပရိဒေဝိတ္တ-နှုတ်ဖြင့် ပြင်းစွာမငိုကြွေးကြပါကုန်လင့်၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ တေန မဟာသမဏေန-ထို ရဟန်းကြီးမှ၊ (နိသက္ကတ္တေ ကရဏာဝစနံ)၊ သုမုတ္တာ-ကောင်းစွာလွှတ်ကြရကုန်ပြီ၊ (မယံ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊) ဣဒံ-ဤအမှုသည်၊ ဝေါ-သင်တို့အား၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝေါ-တို့အား၊ နု ကပ္ပတိ-မအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥပဒ္ဒုတာစ-ချုပ်ချယ်အပ်ကုန်သည်လည်း၊ ဟောမ-ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ (တံ ကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန် (တစ်နည်း) ဟောမ-ဖြစ်ကြရပါကုန်ပြီ၊ (အတီတတ္ထေ ဝတ္တမာနဝစနံ၊ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ-ဟူလို၊) ဣဒါနိ ပန-ဤအခါ၌ကား၊ မယံ-တို့သည်၊ ယံ-အကြင် အမှုကို၊ (ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆိသာမ-အလိုရှိကြကုန်အံ့၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ကရိသာမ-ပြုနိုင်ကုန်တော့အံ့၊ ယံ-အကြင် အမှုကို၊ (ကာတုံ-ငှာ၊) နု ဣစ္ဆိသာမ-အလိုမရှိကြကုန်အံ့၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ နု ကရိသာမ-မပြုဘဲ နေနိုင်ကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္ထာဝစနံ-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ အနုသရန္တော-အမှတ်ရတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာစ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) ဉဿာဟံ ဇနေသိ၌စပ်၊) ဤဒိသဿ-ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သော၊ (ဤမျှလောက်များပြားသော၊) သံဃသန္နိပါတဿ-သံဃာ့အစည်းအဝေး၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒုလ္လဘဘာဝံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ရနိုင်ခဲမည့်အဖြစ်ကို၊ မညမာနော-သိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာစ-

---

အလံ အာဝုသော စသည်။ ။အလန္တိ ပဋိက္ခေပဝစနံ၊ နု ယုတ္တန္တိ အတ္ထော၊ "ဘုသဒု (တန့်ဆာ ဆင်ခြင်း), အရဟတိ(ထိုက်၏)"ဟူသော အနုက်များကို တားမြစ်လို၍ "ပဋိက္ခေပ (ပယ်မြစ်)အနုက်"ဟု ဖွင့်သည်၊ မာ သော စိတ္တာတိ-စိတ္တေ ဥပ္ပန္နဗလဝသောကေနု (စိတ်၌ဖြစ်သော အားကြီးသော ဝမ်းနည်းခြင်းဖြင့်) မာ သောကမကတ္တ၊ မာ ပရိဒေဝိတ္တာတိ-ဝါစာယ မာ ဝိလာပ (ထိုထိုဤဤ ပြောဆိုငိုကြွေးခြင်းကို) အကတ္တ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤအတိုင်း ဝိသယ အနုက် ပေးထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။သောကပရိဒေဝဝသည်တို့၌ "သောက-ဝိုးရိမ်ခြင်း"ဟု အနုက်ပေးကြ၏၊ သေသောသူ့ကို(ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို) လွမ်းခြင်းသည် ဝိုးရိမ်ခြင်း မဟုတ်၊ ဝမ်းနည်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝမ်းနည်းခြင်း"ဟု သုံးနွဲလိုက်ပါသည်၊ တစ်ခုတစ်ခု ဘေးဖြစ်မည်ကို ကြောင့်ကြရာ၌သာ "ဝိုးရိမ်ခြင်း"ဟု ခေါ်ရသည်။

ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥသဟဲ ဧနေသိ-ဠ္ဌစပ်၊) [ခုနစ်သိန်းသော ဂဏပါမောက္ခထေရ် အမှူးရှိသော မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သော သံဃာ့အစည်းအဝေးကို ရည်ရွယ်၍ "ဤဒိသသံဃသန္နိပါတ"ဟု ဆိုသည်။]

သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ပဌမအကြိ

ယံ (ဌာနံ)-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ပါပဘိက္ခု-ယုတ်မာသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါဝစနံ-ပြဋ္ဌာန်းသော စကားတော်သည်၊ ဝါ-မြတ်သော စကားတော်သည်၊ အတီတသတ္တုကံ-လွန်လေပြီးသော ဆရာရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ပကွံ-အလဓိ အသင်းအပင်းကို၊ [ပကွန္တိ အလဓိပကွံ။] လဘိတ္တာ-ရ၍၊ ဝါ-ရလသော်၊ နစိရဿေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ သဒ္ဓမ္မံ-၃ ပါးသော သဒ္ဓမ္မကို၊ (ပရိယတ်, ပတိပတ်, ပဋိဝေဓဟူသော သာသနာတော်ကို၊) အန္တရဓာ ပေယျုံ-ကွယ်စေကုန်ရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤသာသနာတော်ကို ကွယ်စေခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ပန-ရှိသည်သာ၊ စ-ဆက်ဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) စ-ထိုသို့ပင် အတီတသတ္တုကပါဝစနဟု မှတ်ထင်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဓမ္မဝိနယော-သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်းသည်၊ တိဋ္ဌတိ-ပါဠိအနက်, မဟျက်စုံညီ, လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ဖြစ်တည်သေး၏၊ တာဝ-ထိုဓမ္မဝိနယ တည်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ပါဝစနံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ အနတီတသတ္တုကမေဝ-မလွန်သေးသော ဆရာရှိသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ-သာဓကကား၊ ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဒေသိတော, ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာတိ-ယော ဝေါ၊ပေ၊ သတ္ထာဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ ဝေါ-သင်တို့အား၊ (ပါရာဇိကဏ်၌ "ခေါ"ဟု ရှိသည်၊) ယော ဓမ္မောစ-အကြင် သုတ်, အဘိဓမ္မာကိုလည်းကောင်း၊ ယော ဝိနယောစ-အကြင် ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသိတော-ဟောလည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပညတ္တော-ပညတ်လည်း ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ သော ဓမ္မောစ-သည်လည်းကောင်း၊ သော ဝိနယောစ-သည်လည်းကောင်း၊ မမ-ငါ၏၊ အစ္စယေန-ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူရာအခါ၌၊ ဝါ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ သတ္ထာ-ဆရာသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ရစ်လိမ့်မည်။ (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဠိတော်။)

(တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ အတီတသတ္တုကပါဝစနဟု ထင်သူတို့က အလဓိ အသင်းအပင်းကိုရ၍ မကြာမီပင် သဒ္ဓမ္မကို ကွယ်ပျောက်စေကုန်ရာပါသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ဓမ္မဝိနယ တည်သေးသမျှ ပါဝစန၏ အနတီတသတ္တုက၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဟံ-ငါသည်၊ ယထာ-အကြင် အပြားအားဖြင့်၊ (ဓမ္မော-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယော-ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိယမာနေ-သံဂါယနာတင်အပ်

သော်၊) ဣဒံ သာသနံ-ဤ သာသနာတော်သည်၊ အဒ္ဓနိယံ-ရှည်သောကာလသို့ ရောက်နိုင်သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ-ကြာမြင့်ရှာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိသည်၊ အသေ-ဖြစ်ရာ၏၊ တထာ-ထိုအပြားအားဖြင့်၊ (ဝါ-သာသနာတော်၏ မြဲမြံခိုင်ကြောင့်, အရှည်ခံ၍ တည်တန့်နိုင်လောက်အောင်သော အပြားအားဖြင့်၊) ဓမ္မဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ယန္ဒုတ္ထသံဂါယေယျ-အကယ်၍ သံဂါယနာတင်ရပါမူကား၊ ကောင်းလေစွာ၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ စိဏ္ဏေယဏ္ဌော-ကြာမိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤသို့ "ဣတိ စိဏ္ဏယဏ္ဌော"ဟု လုံးစပ်။)

သံဂါယနာ တင်ဖို့ရန် ဒုတိယအကြံ စ-သည်သာမကသေး၊ ယံ (ယသ္မာ)-အကြောင့်ကြောင့်၊ အဟံ-ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊(အနုဂ္ဂဟိတော ပသံဟိတော တို့ဟု စပ်၊)ကဿပ-ကဿပ၊ တွံ-သင်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ သာဏာနိ-ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ယက်အပ်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗသနာနိ-ပြီးပြီးသော ဝတ်ရုံခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော၊ ပံသုကူလာနိ-ပံသုကူသင်္ဃာန်းတော်တို့ကို၊ ဓာရေဿသိ ပန-ဆောင်နိုင်အံ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ စီဝရေ-သင်္ဃာန်းတော်၌၊ (အတ္တနာ-ကိုယ်တော်နှင့်၊) သာဓာရဏာ ပရိဘောဂေနစေဝ-တူသော ဆောင်ခြင်းရှိသော သုံးဆောင်တော်မူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆက်ဆံသော သုံးဆောင်တော်မူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ "စေဝ"တိုက်ရိုက်ပါ၏၊ ဧတ္ထာက်၌"သမသမတ္ထပနေနစ"ဟု စပါလတ်ဖြစ်သောကြောင့် ပါမှုကောင်းသည်။]

သာဓာရဏာပရိဘောဂေန။ ။သာဓာရဏာ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဆက်ဆံ"ဟူသော ဝေါဟာရသည် "မည်သူနှင့်+ဆက်ဆံသည်"ဟု သဟယောဂကို ဝဲ့သောဝေါဟာရတည်း၊ ထို့ကြောင့်"အတ္တနာ သမသမတ္ထပနေန"မှ အတ္တနာပုဒ်ကိုယူ၍ "ကိုယ်တော်နှင့်+ဆက်ဆံ"ဟု အနက်ပေးပါဟုလည်းကောင်း, တစ်နည်း "ဘဂဝတာ အနုဂ္ဂဟိတော"မှ ဘဂဝတာပုဒ်ကိုယူ၍ "မြတ်စွာဘုရားနှင့်+ဆက်ဆံ"ဟု အနက်ပေးပါဟုလည်းကောင်း ဋီကာဆရာတော်၏ ၂-နည်းမှတ်၏၊ "ဘာကြောင့် ထိုသို့ ယူနိုင်သနည်း"ဟု မေးမှယ်ရှိ၍ "ဒကဿပိ ဟိ ကရဏနိဒ္ဒေသဿ သဟယောဂ ကတ္တုတ္ထဇောတကတ္ထ သမ္ဘဝတော-ကရိဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော တစ်ခုတည်းသော အတ္တနာပုဒ် (တစ်နည်း) ဘဂဝတာပုဒ်၏ သာဓာရဏာစပ်ခိုက် သဟယောဂ အနက်, အနုဂ္ဂဟိတောစပ်ခိုက် ကတ္တားအနက်ကို ထွန်းပြနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း"ဟု အကြောင်းပြသည်။

ဋီကာသစ်။ ။"ဓာရေဿသိ ပန မေ တွံ ကဿပ သာဏာနိ ပံသုကူလာနိ-ငါ၏ ပံသုကူသင်္ဃာန်းတို့ကို ဆောင်နိုင် (ဝတ်ရုံနိုင်)မည်လား"ဟူသော ဝေါဟာရတော်ကို ထောက်လျှင် အတ္တနာ သာဓာရဏ ပရိဘောဂအနက်သည် သိနိုင်လောက်သောကြောင့်လည်းကောင်း, သိနိုင်လောက်ရာ၌ သုံးရွဲခြင်း မသုံးရွဲခြင်းမှာ ဝဒန္တုပဂ္ဂိုလ် အလိုအတိုင်းပြုစိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း "အတ္တနာ"ပုဒ်ကို အထူး မသုံးရွဲတော့ဟု ဖွင့်၏၊ ဤဋီကာသစ်အလို အတ္တနာပုဒ်ကို လည်းကောင်း, ဘဂဝတာကိုပုဒ်ကိုလည်းကောင်း မယှဉ်ဘဲ အနက်ပေးနိုင်၏။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဟံ-သည်၊ ယာဝဒေ-အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ကာမေဟိ-ဝတ္ထုကိုလေသာ ၂-ဖြာသော ကာမတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တရားတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ (ဇဝ)-ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ-ဝိတက်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဝိစာရံ-ဝိစာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဝိဝေကဇံ-နိဝရဏာတို့၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ-ဖရဏာပီတိ စေတသိကသုခရှိသော၊ ပဌမံ ဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ (ဝိဟာရိတုံ-နေခြင်းငှာ၊) အာကခ်ါမိ-အလိုတော်ရှိ၏၊ (တာဝဒေ-ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊) ကာမေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ(ဇဝ)-သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ-သော၊ သဝိစာရံ-သော၊ ဝိဝေကဇံ-သော၊ ပီတိသုခံ-သော၊ ပဌမံ ဈာနံ-ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟာရာမိ-နေတော်မူနိုင်၏။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကဿပေါပိ-သည်လည်း၊ ယာဝဒေ-လုံး၊ ကာမေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ(ဇဝ)-လျှင်၊ သဝိတက္ကံ-သော၊ သဝိစာရံ-သော၊ ဝိဝေကဇံ-သော၊ ပီတိသုခံ-သော၊ ပဌမံ ဈာနံ-ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ (ဝိဟရိတုံ-ငှာ၊) အာကခ်ံတိ-၏၊ (တာဝဒေ-လုံး၊) ကာမေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ-သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ(ဇဝ)-သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ-သော၊ သဝိစာရံ-သော၊ ပီတိသုခံ-သော၊ ပဌမံ ဈာနံ-ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏၊ ဣတိ ဇဝမာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရ ဆဋ္ဌာဘိညာပဘေဒေ-အစဉ် အတိုင်းဝင်စား၍ နေကြောင်းဖြစ်သော ၉-ပါးသော သမာပတ်, ၆-ပါးသော အဘိညာဉ် အပြားရှိသော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ၌၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တော်နှင့်၊ သမသမတ္ထပနေနစ-ထပ်တူထပ်မျှထားတော်မူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနုဂ္ဂဟိတော-ချီမြှောက်တော်မူအပ်ပြီ။

သမသမတ္ထပနေန။ ။ဤပုဒ်၏အနက်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ဖွင့်ပြီးဖြစ်၏၊ "သမသမတ္ထပန-အလွန် တန်းတူထား"ဟူရာ၌ ဘုရားရှင် ရတော်မူအပ်သော သမာပတ် အဘိညာဉ်တို့နှင့် သမာပတ်ချင်း, အဘိညာဉ်ချင်းတူသည်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဘုရားရှင်သည် နေ့စဉ် ကုဋေသိန်းပေါင်း နှစ်ဆယ့်လေးသိန်း အရေအတွက်ရှိအောင် ဝင်စားတော်မူသကဲ့သို့ လည်းကောင်း, ရေ မီးအစုံစသော အဘိညာဉ်တို့ကို အသုံးပြုတော်မူသကဲ့သို့လည်းကောင်း, အရှင်မဟာကဿပလည်း ဝင်စားနိုင် အသုံးပြုနိုင်သည်ဟုကား မဆိုလိုပါ။ [နဟိ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဘဂဝါဝိယ ဒေဝသိက် စတုဝီသတိ ကောဋိသတသဟဿာ သမာပတ္တိ ယော သမာပဇ္ဇတိ, ယမကပါဋိဟာရိယာဒိ ဝသေနစ အဘိညာယော ဝဠဉ္ဇေတိ၊-ဋီကာ။]

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝါ-သည်သာမကသေး၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ပါဏီ-လက်တော်ကို၊ စာလေတွာ-လှုပ်စေတော်မူ၍၊ အလဂ္ဂဝိတ္တတာယစေဝ-အမျိုး ၄-ပါးတို့၌ မငြိကပ်သောဝိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စနှောပမ ပဋိပဒါယစ-လ ဟူသော ဥပမာရှိသော အကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-လနှင့် တူသော အကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပသံသိတော-ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ (တသွာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ချီမြှောက်ခံရ, ချီးမွမ်းခံရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) တသ မေ-ထိုငါ၏၊ အည့်-သံဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စမှ တစ်ပါးသော၊ ကိံ-အဘယ်ကိစ္စသည်၊ အာဏာဏျ-ကြေးမြို မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ဝါ-ကြေးကင်းကြောင်းကိစ္စသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့နည်း။

[(တစ်နည်း) စ-ဆက်၊ ဝါ-သည်သာမကသေး၊ အဟံ-ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ပေ၊ သမသမတ္တပနေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယံ အနုဂ္ဂဟီတော-အကြင် ချီမြှောက်တော်မူအပ်ပြီ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝါ-သည်သာမကသေး၊ အာကာသေ-၌၊

တထာ၊ပေ၊ ပသံသိတော။ ။ဤဝါကျသည် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ တထာသဒ္ဒါသည် အတိဒေသအနက်၌, အနုကမှန (ဥပသံဟာရဏာ)အနက်, ဥပမာနိဂမနအနက်, ပကာသနာ အနက်, သမုစ္စည်းအနက်အားဖြင့် အနက်များစွာကို ထွန်းပြနိုင်၏၊ ဤနေရာ၌ နောက် ၂-နက်သာသင့်၏၊ "ချီမြှောက်ရုံမက, ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ"ဟုလို၊ အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ, အဟိတ်စိတ်-တထာ သောတဝိညာဏ်ပုဒ်၏ အဖွင့်၌ ဆောင်ပုဒ်နှင့် တကွ ပြတားပြီ။

ပါဏီ၊ပေ၊ အလဂ္ဂစိတ္တတာယ။ ။ဘုရားရှင်သည် ကောင်းကင်၌ လက်တော်ကို မြှောက်၍ လှုပ်ပြတော်မူ၏၊ ဘိက္ခုတို့...အမျိုးလေးပါး၏ အိမ်သို့ ချဉ်းကပ်သော ရဟန်းသည် (ဤလက်၏ ကောင်းကင်၌ မငြိကပ်ပုံကဲ့သို့) အမျိုး၌ မငြိကပ်ရ၊ (သံယောဇဉ် မတွယ်စေရ)၊ ကဿပသည် အမျိုးတို့အိမ်သို့ ချဉ်းကပ်လျှင် မတွယ်တာ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အမျိုးတို့ကို မငြိကပ်ခြင်း၌ အရှင်မဟာကဿပကို သက်သေထား၍ ချီးမွမ်းတော်မူသည်။

စနှောပမပဋိပဒါယ စ။ ။ဘိက္ခုတို့...အမျိုးလေးပါး၏အိမ်သို့ ချဉ်းကပ်သော ရဟန်းသည် လနှင့်တူစွာ အမြဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်စေလျက် ချဉ်းကပ်ကြရမည်၊ လသည် ကောင်းကင်၌ သွားနေဝဉ် မည်သည့်နှင့်မျှ ပေါင်းသင်းခြင်း,ချစ်ခြင်း, တွယ်တာခြင်း နှစ်သက်ခြင်း, တောင့်တခြင်း, ရာဂထကြွခြင်းကို မပြု၊ ထိုသို့ မပြုသော်လည်း လူအများက မြတ်နိုး နှစ်သက်ကြသကဲ့သို့, ကဿပလည်း လနှင့်တူသော အကျင့်ရှိပေသည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အရှင်မဟာကဿပကို သက်သေထား၍ ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ [အလဂ္ဂစိတ္တ, စနှောပမ ပဋိပဒါအကျယ်ကို ကဿပသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း သီလက္ခန် ဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ၊ အလဂ္ဂစိတ္တတာယ, ပဋိပဒါယတို့၌ ကရိဏ်းအနက်, အာဓာရအနက် ၂-နည်းဖွင့်သည်၊ နိဿယ၌ ကရိဏ်းအနက်သာ ပေးထား၏၊ ဋီကာ နောက်နည်းအလို "၌"ဟု ပေးပါ၊ အလဂ္ဂစိတ္တ အဖြစ်၌လည်းကောင်း, စနှောပမအကျင့်၌လည်းကောင်း ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည်-ဟုလို။]

ပါဏိ-ကို၊ စာလေတွာ-၍၊ အလဂ္ဂစိတ္တတာယစေဝ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စနှောပမ ပဋိပဒါယစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယံ ပသ်ဟိတော-အကြင် ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ-ထိုချီမြှောက်တော်မူခြင်း, ချီးမွမ်းတော်မူခြင်း၏၊ အည်-သော၊ ကိ-သည်၊ အာဏာဏျံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဘဝိသတိ-နည်း၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်တိုင်းလည်း တစ်နည်း အနက်ပေးနိုင်၏။]

ရာဇာ-မင်းသည်၊ သ့ က ကဝစ ဣသရိယာနုပ္ပဒါနေန-မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော ချပ်ဝတ်တန်ဆာ, ရာထူး ဌာနန္တရကို ပေးခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ကုလဝံသပ္ပ တိဋ္ဌာပက-မင်းမျိုး မင်းနွယ်ကို တည်တံ့စေနိုင်သော၊ ပုတ္တ-သားကို၊ (အယံ-ဤသားသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော-မင်းမျိုး မင်းနွယ်ကို တည်တံ့ စေနိုင်သူသည်၊ ဘဝိသတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မန္တွာ-သိ၍၊ အနုဂ္ဂဏှာ တိ)ဝိယ-ချီမြှောက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဘဂဝါ-သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ အယံ-ဤ ကဿပသည်၊ မေ-ငါ၏၊ သဒ္ဓမ္မဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော-သူတော်ကောင်းတရား တည်းဟူသော အနွယ်ကို တည်တံ့စေနိုင်သူသည်၊ ဘဝိသတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တွာ-သိတော်မူ၍၊ အသာဓာရဏောန-တစ်ပါးသော သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော၊ ဣမိနာ အနုဂ္ဂဟေန-ဤ ချီမြှောက်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဟေသိ နန္တ-ချီမြှောက်တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဥဒ္ဒါရာယ-မွန်မြတ်သော၊ ဣမာယစ ပသ်သာယ-ဤ ချီးမွမ်းတော်မူခြင်းဖြင့်လည်း၊ ပသ်သိ နန္တ-ချီးမွမ်း တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တယန္တော-ကြံမိသည်၊ (ဟုတ္တာစ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) ဓမ္မဝိနယ သံဂါယနတ္ထံ-သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သံဂါယနာတင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေသိ-ဖြစ်စေပြီ။

ဣတိ စိန္တယန္တော။ ။"ဒေဝ ဣတိသဒ္ဒေန အန္တရဓာပေယျုံ, သံဂါယေယျုံ, ကိမည် အာဏာဏျံ ဘဝိသတီတိ ဝစနပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဌာနံ ခေါပနေတံ ဝိဓ္ဓတီတိ အာဒိ ဝါကျတ္တယံ နိဒဿေတိ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "အန္တရဓာပေယျုံ-ရာ၏၊ ဣတိ စိန္တယန္တော ဟုတ္တာစ"ဟု ပေးရသည်၊ သို့သော် "အန္တရဓာပေယျုံ, ယာဝစ၊ပေ၊ ပါဝစနံ ဟောတိ"ဝါကျ တို့သည် သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ကြံစည်ခြင်း၏အကြောင်းပြ ဝါကျတို့သာဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မာတိ ဟိ ပဒံ အဋ္ဌာဟာရိတ္တာ သံဂါယေယျုန္တိပဒေန သမ္မန္ဓနိယံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်ခဲ့သည်။

ဆက်ဦးအုံ-ဋီကာသစ်ဆရာသည် "ယာဝစ"စသော ဝါကျကိုသာ သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ကြံစည်ခြင်း၏ အကြောင်းပြဝါကျဟု ဆိုသော်လည်း ထို"ယာဝ"စသော ဝါကျသည်ပင် "ဌာနံ ခေါ ပနေတံ၊ပေ၊ အန္တရဓာပေယျုံ" ဝါကျ၏အဆက် ဥပနျာသဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ဝါကျ၌ "အတီတသတ္တုကံ ပါဝစနံ"ကိုပင် ပြောင်းပြန်ပြု၍ "အနတီတသတ္တုကမေဝ ပါဝစနံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အန္တရဓာပေယျုံ" ဝါကျကို ဣတိဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော

ဝိဿဇ္ဇနာကားရာဝါကျဟု ဖွင့်ခြင်းကို ခေါ်ဆိုပါ။ မိမိကား "သံဂါယယဏ"နှင့် အာဂတဏ္ဍ ဘဝိသတိ၊ နုနုပေ၊ ပသံသီ"ဟု ဝိဿဇ္ဇနာကာရ ၂-ဝါကျသာ အနှစ်အားဖြင့် ရှိနိုင်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

ပြန်၍ ရှင်းပြခြင်း။ ။"ဧဝံဝက္ကပဝတ္တနံ ဟိ"မှ စ၍ "ဥဿာဟံ ဇနေသိ"တိုင်အောင် ဝါကျများသည် ဂုဏ်မျှောလှသောကြောင့် အသိဉာဏ်မရှင်းဘဲဖြစ်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပြန်၍ ရှင်းပြပါဦးမည်–

၁။ "ဧဝံဝက္ကပဝတ္တနံ ၊ပေ၊ လောကနာထေ"သည် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် ဖြစ်ပျက်ပုံကို ပြလိုရှိ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပုံကို အခြေခံစသောစကားတည်း။

၂။ "ဘဂဝေဘာ ဓာတုဘာဇနီယေ"သည် ဥဿာဟဇနနီ ဖြစ်ရာနေ့ကိုပြသော စကား တည်း။

၃။ "သန္နိပတိတာနံ ၊ပေ၊ မဟာကဿပေါ"သည် ဥဿာဟဇနနကြောင်း၏ ကတ္တားကို ပြသော စကားတည်း။

၄။ "သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတေ ၊ပေ၊ ဝုတ္တဝဝနမနုဿရန္တော"သည် ဥဿာဟကိုဖြစ်စေခြင်း၏ ပဌမအကြောင်းပြ စကားတည်း။

၅။ "ဤဒိသဿ ၊ပေ၊ မည္ဃမာနော"သည် ဥဿာဟကိုဖြစ်စေခြင်း၏ ဒုတိယအကြောင်းပြ စက

်းတည်း။

၆။ "ဌာနံ ခေါ ၊ပေ၊ စိန္တယန္တော"တိုင်အောင်သည် ဥဿာဟကိုဖြစ်စေခြင်း၏ တတိယ အကြောင်းပြ စကားတည်း။

၇။ ထို တတိယအကြောင်းပြ စကားရပ်တို့တွင် "ဌာနံ ခေါ ၊ပေ၊ ပါဝစနံ ဟောတိ"သည် သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ကြံဆည်ခြင်း၏အကြောင်းပြ ကာရဏဝါကျတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် "တသ္မာ"ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်။

၈။ "ဝုတ္တံ ဟေတံ ၊ပေ၊ သတ္ထာတိ"သည် အနုတီတသတ္တုကပါဝစနု၏ သာဓကပေ။

၉။ "ယန္နုနာဟံ ၊ပေ၊ စိရဋ္ဌိတိကံ"သည် သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ကြံဆည်ပုံတည်း။

၁၀။ "ယဉ္စာဟံ ၊ပေ၊ အနုဂ္ဂဟိတော ၊ပေ၊ ပသံသိတော"တို့သည် ကျေးဇူးတော်တည်းဟုဆိုသော ကြွေးများတင်နေပုံကိုပြသော စကားတည်း။ သံဂါယနာတင်ဖို့ရန်ထပ်မံ၍ အကြောင်း ပြသော စကားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။]

၁၁။ "တသ ၊ပေ၊ ဘဝိသတိ"သည် သံဂါယနာတင်ခြင်းမှ တစ်ပါးသော အခြားနည်းဖြင့် ကြွေးဆပ်၍ မကျေနိုင်ပုံကိုပြသော စကားတည်း။ ["သံဂါယနာတင်ဖို့ရန်မှ တစ်ပါး အခြားနည်း မရှိသောကြောင့် သံဂါယနာတင်မှ ဖြစ်မည်"ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် သံဂါယနာ တင်ဖို့ရန် ထပ်မံ၍ အကြံဖြစ်ပုံကိုပြသော စကားလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။]

၁၂။ "နနု ဝ ၊ပေ၊ ပသံသိ"သည် မိမိကိုယ်ကို မိမိပြန်၍ ဘေဒနာသော စကားတည်း၊ ဤစကားပြင့် "တသ ကိမည် အာဂတဏ္ဍ ဘဝိသတိ" ဟူသော ရှေ့စကားကို သာ၍ လေးနက်ဝေ(နိုင်မြဲခေ)သည်၊ ဤသို့ ရှည်လျားသော စကားရပ်ကြီးကို သူ့ အခန်းနှင့်သူ ခွဲကြည့်မှ ရှင်းလင်းပါလိမ့်မည်။

မယာ–ငါသည်၊ ဝုတ္တသေ–ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထသေ–အနက်ကို၊ သာဓက်–ပြီးစေတတ်သော၊ ယထာ (ကိ ဝစနံ)–အဘယ်စကားကို၊ ကော–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူသနည်း၊ မယာ–သည်၊ ဝုတ္တသေ–သော၊ အတ္ထသေ–ကို၊ သာဓက်–သော၊ အထခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ၊ပေ၊ ဝိနယဝါဒိနော ဒုဗ္ဘလာ ဟောန္တိ–အထခေါ၊ပေ၊ ဟောန္တိ ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ–ဤစကားကို၊ သံဂီတိကာရော–သံဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ [ကြွင်းသော အနက်ပေးနည်းကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ၊ [အာဝုသောဟု ခေါ်၍ "ဧကမိဒါဟံ"စသည်ဖြင့် သိစေပြီးဟူလို၊] (ကိ–အဘယ်သို့ခေါ်၍ သိစေတော်မူသနည်း၊) အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ သမယံ–အခါ၌၊ [ဣဒ အနက်မရှိ] ပါဝါယ–ပါဝါမြို့မှ၊ ကုသိနာရံ–ကုသိနာရုံမြို့သို့၊ (ဂမိဿामိ–သွားအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊) မဟတာ–များစွာသော၊ ဘိက္ခုသံ္ဃေန–ရဟန်းအပေါင်းနှင့်၊ ပဋ္ဌမတ္ထေဟိ–၅ လီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတေဟိ–ရဟန်းအရာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော–အဝေးရှည်သော ခရီးကိုသွားသည်၊ (အမှိ–ဖြစ်၏၊) ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော၊ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍं–သုဘဒ္ဒကဏ္ဍကို၊ ဝိတ္ထာရတော–ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ အသ–ထို သုဘဒ္ဒကဏ္ဍ၏၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနာဝသာနေ–မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၏ အဆုံးနား၌၊ အာဂတ ဌာနေယေဝ–လာသော ပါဠိရပ်၌သာ၊ ကထယိဿာမ–ဖွင့်ဆိုကုန်အံ့။

တတော–ထို သုဘဒ္ဒကဏ္ဍမှ၊ (တစ်နည်း) တတော–ထို အားတက်သရော ဖြစ်စေရာအခါမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အာဟ–ဆက်၍မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ–အဘယ်သို့ဆက်၍ မိန့်တော်မူသနည်း၊) အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ အဓမ္မော–ကုသလကမ္မပထတရား

တတော ပရံ။ ။"တတော ဘိက္ခူနံ ဉဿာဟဇနနတော"ဟု ဋီကာဟောင်းဖွင့်ရာ၌ သုဘဒ္ဒကဏ္ဍဝယ် အားတက်သရော ဖြစ်စေသောစကား မပါသေးသောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို သာရတ္ထဋီကာဆရာ စသည်တို့က မနှစ်သက်ကြ၍ "တတော သုဘဒ္ဒကဏ္ဍတော"ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအတိုင်း ပါရာဇိကဏ်နိဿယ၌ တစ်နည်းသာ ပေးထားသည်၊ ဤ၌ကား သုဘဒ္ဒကဏ္ဍဝယ် သုဘဒ္ဒ၏ ပြောစကားထည်း၌ "ယခုအခါ ငါတို့လုပ်ချင်ရာ လုပ်နိုင်ကြပြီ"ဟူသော စကားသည် သံဂါယနာမတင်လျှင် မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် သံဝေဂဖြစ်စရာ စကားလုံးဖြစ်ရကား "ထိုစကားကိုပင် ဉဿာဟဇနန၏ အကြောင်းဟု ယူဆလျှင် ဋီကာဟောင်း အဖွင့်လည်း စိစစ်ဖွယ်မလိုပါ, (သင့်သည်သာ)"ဟု ယူဆနိုင်ကြောင်းကို ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။ [ယဒိ ပန သုဘဒ္ဒကဏ္ဍမေव ဉဿာဟဇနနဟေတုဘူတသ သုဘဒ္ဒေန ဝုတ္တဝစနသ ပကာသနတ္တာ ဉဿာဟဇနနန္တိ ဝဒေယျ၊ နတ္ထေဝေတ္ထ ဝိစာရေတဗ္ဗတာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဆယ်ပါး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးသည်၊ ပုဂ္ဂဒိပ္ပတိ–မကြာမီ ထွန်းကားလိမ့်မည်၊ ဝါ–မထွန်းကားမီ၊ ဓမ္မော–ကုသလ ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးကို၊ ပုဂ္ဂ ပဋိဗာဟိယျတိ–မကြာမီ တားမြစ်အပ်လိမ့်မည်၊ ဝါ–မတားမြစ်အပ်မီ၊ အဝိနယော–သံဝရဝိနည်း, ပဟာနဝိနည်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောတံရားသည်၊ ပုဂ္ဂ ဒိပ္ပတိ–မည်၊ ဝါ–မီ၊ ဝိနယော–သံဝရဝိနည်း, ပဟာနဝိနည်းကို၊ ပုဂ္ဂ ပဋိဗာဟိယျတိ–အပ်လိမ့်မည်၊ ဝါ–မီ၊ အဓမ္မဝါဒိနော–အဓမ္မကို ပြောဆိုလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဗလဝန္တော–အားရှိကုန်သည်၊ ပုဂ္ဂ ဟောန္တိ–မကြာမီ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ ဝါ–မဖြစ်ကြမီ၊ ဓမ္မဝါဒိနော–တို့သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ–အားမရှိကုန်သည်၊ ပုဂ္ဂ ဟောန္တိ–မည်၊ ဝါ–မီ၊ အဝိနယဝါဒိနော–အဝိနယကို ပြောဆိုလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဗလဝန္တော–ကုန်သည်၊ ပုဂ္ဂ ဟောန္တိ–မည်၊ ဝါ–မီ၊ ဝိနယဝါဒိနော–တို့သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ–ကုန်သည်၊ ပုဂ္ဂ ဟောန္တိ–မည်၊ ဝါ–မီ၊ မယံ–တို့သည်၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ ဝါ–ယခုနယ်က ကြိုတင်၍၊ ဓမ္မဋ္ဌ–သုတ်အဘိဓမ္မာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယာမ–သံဂါယနာတင်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–ဆက်၍ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အာဟံသု–လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊(ကိုယ်–နည်း၊) ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ တေနဟိ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ (တစ်နည်း) တေနဟိ–ထိုသို့ သံဂါယနာတင်လိုပါလျှင်၊ ထေရော–သည်၊ ဘိက္ခူ–သံဂါယနာတင်ရန် လျော်ကန်မည့် ရဟန်းတို့ကို၊ [သံဂီတိယာ အနုရူပေ ဘိက္ခူ။] ဥစ္စိနုတု–ရွေးချယ်တော်မူပါ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟံသု–လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ထေရော–သည်၊ သကလနဝင်သတ္တုသာသနပရိယတ္တိ ဓရေ–အလုံးစုံ ၉–ပါးသောအင်္ဂါရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဆုံးမကြောင်းပရိတ်ယတ်ကို ဆောင်ဝိုင်းကုန်သော၊ အနေကသတေစ–အရာမက များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ရာပေါင်းများစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနေက သဟဿေစ–အထောင်မက များစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ထောင်ပေါင်းများစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုထုဇနေ သောတာပန္န သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ သုက္ခဝိပဿက ခီဏာသဝဘိက္ခူ–ပုထုဇဉ် ရဟန်း, သောတာပန်ရဟန်း, သကဒါဂါမ်ရဟန်း, အနာဂါမ်ရဟန်း, သုက္ခဝိပဿက ရဟန်းတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ–ရှောင်ကြဉ်၍၊ (ချန်လှပ်၍)၊ တိပိဋက သဗ္ဗပရိယတ္တိပ္ပ ဘေဒဓရေ–ပိဋကတ် ၃–ပုံဟူသော အလုံးစုံသော ပရိယတ္တိအပြားကို ဆောင်ဝိုင်းကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တေ–ပဋိသမ္ภิทาသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ ဝါ–ရောက်အပ် ရအပ်ပြီးသော ပဋိသမ္ภิทาဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ မဟာခုဘာဝေ–ကြီးသော အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ယေဘုယျေန–များသောအားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဧတဒဂ္ဂ–ဧတဒဂ်ရာထူးသို့၊ အာရောပိတေ–တင်အပ်ပြီးကုန်သော၊ တေဝိဇ္ဇာဒိဘေဒေ–တေဝိဇ္ဇ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဧကူန ပဉ္စသတေ–တဝ်ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့သော ငါးရာအတိုင်

အရှည်ရှိကုန်သော၊ ခီဏာသဝ ဘိက္ခုယေဝ–ရဟန္တာရဟန်းတို့ကိုသာ၊ ပရိဂ္ဂဟေသိ–ပိုင်းခြားရှိယူတော်မူပြီ၊ ဝါ–ရွေးချယ်တော်မူပြီ၊ ယေ–ယင်း ရဟန်းတော်တို့ကို၊ (တိပိဋကာ သဗ္ဗပရိယတ္တိပွဘေဒရေ စသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော တစ်ပါးယုတ် ငါးရာသော ရဟန်းတော်တို့ကို၊) သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အထ'ခေါ် အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ် ဧကေနူနာနိ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ ဥစ္စိနိတိ–အထခေါ် ၊ပေ၊ ဥစ္စိနိဟူသော၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူပြီ၊ [အထခေါ်–၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ ဧကေနူနာနိ–တစ်ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ–ငါးရာသော ရဟန္တာတို့ကို၊ ဥစ္စိနိ–ရွေးချယ်တော်မူပြီ။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ပြဦးအုံ့၊ ကိဿ–အဘယ့်ကြောင့်၊ ထေရော–အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်၊ (ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ–ငါးရာသော ရဟန္တာတို့ကို၊) ဧကေနူနံ-တစ်ပါးဖြင့် ယုတ်လျော့အောင်၊ အကာသိ-ပြုရသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ အာယသ္မာတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏၊ (သြကာသဠ် စပ်၊) သြကာသကရဏတ္ထံ–အခွင့်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ (တစ်နည်း) သြကာသကရဏတ္ထံ–အခွင့်ပြုလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ထေရော–သည်၊ ပဉ္စ အရဟန္တသတာနိ–တို့ကို၊ ဧကေနူနံ–အောင်၊ အကာသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ တေန အာယသ္မတာ–ထို အရှင်အာနန္ဒာနှင့်၊ သဟာပိ–တကွလည်းကောင်း၊ ဝိနာပိ–ကင်းရှိလည်းကောင်း၊ ဓမ္မသံဂီတိ–သုတ်အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာတင်ခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ပြုခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–အကြင့်ကြောင့်၊ သော အာယသ္မာ–ထို အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ သေက္ခော-သေက္ခသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) သကရဏီယော–အထက်မဂ် အလိုငှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သေက္ခသကရဏီယ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေန အာယသ္မတာ–ထို အရှင်အာနန္ဒာနှင့်၊) သဟာပိ–တကွလည်း၊ (ဓမ္မသံဂီတိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊) နသက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (တစ်နည်း) ပန–သဟာပိ နသက္ကာ၏ အကြောင်းပြမှုတစ်ပါး ဝိနာပိ နသက္ကာ၏ အကြောင်းပြကို ဆိုဦးအုံ့၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အသ–ထို အရှင်အာနန္ဒာ၏၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒသ ဗလဒေသိတံ–မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော၊

ယသ္မာ ပန ကိဉ္စိ အပစ္စက္ခံ။ ။ဤဝါကျသည် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာလာ ဝါကျနှင့် မတူတတ်၊ "ယံကိဉ္စိ–ကိဉ္စိ"ဟု ပါဠိ ၂–ထွေရှိ၏၊ "ကိဉ္စိ"ဟု ရှိသော ပါဠိသာ ကောင်း၏၊ "တရားတစ်ပုဒ်တစ်လေမျှ မျက်မှောက်မဟုတ်သော တရားမရှိ"ဟူလို၊ "ဒသဗလေန ဒေသိတံ =ဒသဗလ ဒေသိတံ"ဟု ပါဠိ ၂–ထွေရှိသည်ကား သင့်သည်ချည်းသာ။

သုတ္တဂေယျာဒိကံ-သုတ္တဂေယျ အစရှိသော၊ အပစ္စက္ခံနာမ-မျက်မှောက်မဟုတ်သော တရားမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

မယာ-သည်၊ ဝုတ္တသ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထသ-အနက်ကို၊ (သုတ္တဂေယျာ ဒိကံ အပစ္စက္ခံနာမ နတ္ထိဟူသော အနက်ကို၊) သာဓေ-ပြီးစေတတ်သော၊ ယထာ ကိ'ဝစနံ-အဘယ်စကားကို၊ ကော-သည်၊ အာဟ-ဆိုသနည်း၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တသ-သော၊ အတ္ထသ-ကို၊ သာဓေ-သော၊ ဒွါသီတိဗုဒ္ဓတောဂဏ်'ပေ၊ ပဝတ္တိ နောတိ-ဒွါသီတိ'ပေ'ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ-ကို၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-အရှင်အာနန္ဒာ သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ [ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဒွါသီတိ သဟဿာနိ-ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတော-ဘုရားအထံတော်မှ၊ ဂဏ်-

---

အပစ္စက္ခံ နာမ။ ။"အက္ခာနံ-ဣန္ဒြေတို့၏+ပတိ-ရှေးရှုတည်း၊ ပစ္စက္ခံ-ရှေးရှု၊ ဝါ-မျက်မှောက်၊ နံ+ပစ္စက္ခံ အပစ္စက္ခံ"ဟု ပြုပါ၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ တိုက်ရိုက်နာခံရသည် ဖြစ်စေ, အရှင်သာရိပုတြာစသော ရဟန်းတော်တို့အထံမှ နာခံရသည်ဖြစ်စေ အားလုံး ပဂုဏာဘာဝ (နှုတ်တက်ရ)ဖြစ်နေသောကြောင့် "အရှင်အာနန္ဒာ၏ မျက်မှောက်ချည်းဖြစ်နေသည်"ဟူလို။ ပါရာဒိကဏ်ဋ္ဌ "အသမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံနာမ နတ္ထိ"ဟု ရှိ၏၊ သာဝကဘာသိတ တရားပင်ဖြစ်စေ, ဘုရားအထံတော်မှ နည်းရ၍ ဟောအပ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသိတအမည် ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရဟန်းတော်အထံမှ နာခံရသော်လည်း ဘုရားအထံတော်မှ နာခံရသည်ဟုပင် ဆိုနိုင်သည်-ဟူလို။]

မှတ်ချက်။ ။"ယသ္မာ ပနသ"ဋ္ဌ အသကို အပစ္စက္ခံ၌ "အနေန"ဟုလည်းကောင်း, နတ္ထိကိုင့်၍ ကြိယာပဋိဂ္ဂါဟက (ကြိယာကိုခံယူတတ်သော) သမ္ပဒါန်ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ပစ္စက္ခသဒ္ဒါသည် "မျက်မှောက်ပြုအပ်"ဟု အနက်ပေးရသော ဂဲဟောကြိယာပုဒ် မဟုတ်ပါ၊ ပြခဲ့သောဝိဂြိုဟ်အရ သမာသ်သာဖြစ်ပါသည်၊ တို့ကြောင့် အသ၏ကတ္တားအနက်ကို ပဌမစဉ်းစားပါ၊ နတ္ထိကြိယာကို "သမ္ပဒါန်ငံ့သော ကြိယာ"ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ မတွေ့ရပါ၊ ထို့ကြောင့် "အသာတိဝါ နတ္ထိတိ ဇတ္ထ ကြိယာပဋိဂ္ဂါဟကဝစနံ"ဟူသော အဖွင့်ကိုလည်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်၊ မိမိကား ပစ္စက္ခံ၌စပ်ဖို့ရာ သမ္ပန်အနက်ကိုသာ သုံးစွဲလိုက်ပါသည်၊ "ထို အရှင်အာနန္ဒာ၏+မျက်မှောက်"ဟူလို။

ဒွါသီတိ ၊ပေ၊ ပဝတ္တိနော။ ။ဤဂါထာသည် ပါရာဒိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်း လေးထောင်ပြခန်းကျမှ ပါ၏၊ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထို ပါရာဒိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ပဝတ္တိနောကို "ဒီဝါဂ္ဂေ ဟဒယေဝါ ပဝတ္တိနော ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာ"ဟု ဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း, "ပဝတ္တမာနာ ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာ ဒီဝါဂ္ဂေ ပရိဝတ္တန္တိ"ဟု သာရတ္ထ၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒီဝါဂ္ဂေ (တစ်နည်း) ဟဒယေ"ဟု ထည့်၍ ပဝတ္တိနောကိုလည်း ပဗုဇ္ဇဝတ္တ (ဝတ)ဓာတ် ကတ္တားဟော ဣပစ္စည်းဟု ကြံသည်။

ကေစိဝါဒ။ ။ဤဂါထာ၌ ကေစိဆရာတို့သည် ယေမေကို "ယေ+ဣမေ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ယေ ဣမေ ဓမ္မာ-အကြင် တရားတို့ကို၊ ဗုဒ္ဓသ-သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနဿ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိနော-ဖြစ်စေအပ် ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို တရားတို့တွင်၊

သင်ယူခဲ့ပြီ၊ ဒွေသဟဿာနိ–နှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဘိက္ခုတော–အရှင်သာရိပုတ္တြာစသော ရဟန်းတော်တို့အထံမှ၊ ဂဏှိ–သင်ယူခဲ့ပြီ၊ ယေ ဓမ္မာ–အကြင် ဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့သည်၊ မေ-ငါ၏၊ (ဒီဝါ ဂေ–လျှာဖျားခ၌) ပဝတ္တိနော–နှုတ်တက်ရှုဖြစ်လာကြကုန်၏၊ (တစ်နည်း) (ဟဒယေ–စိတ်နှလုံးခ၌) ပဝတ္တိနော–အမြဲမပြတ်ဖြစ်နေကြကုန်၏။(တေ ဓမ္မာ–ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့သည်၊) စတုရာသီတိ သဟဿာနိ–ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့တည်း၊] တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မျက်မှောက်မဟုတ်သော တစ်စုံတစ်ခုသော တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တေန အာယသ္မတာ-နှင့်၊) ဝိနာပိ–ကင်း၍လည်း၊ (ဓမ္မသံဂီတိ-သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊) နိ သက္ကာ-မတတ်ကောင်း။

ယဒိ ဧဝံ–အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ [(တစ်နည်း) တေန အာယသ္မတာ–နှင့်၊ ဝိနာပိ–၍လည်း၊ ဓမ္မသံဂီတိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ ယဒိ နိ သက္ကာ-အကယ်၍ မတတ်ကောင်းအုံ၊ ဧဝံသတိ–ဤသို့ မတတ်ကောင်းလသော်၊] သေဏ္ဌာ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာနောပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဓမ္မသံဂီတိ ယာ–သုတ် အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာတင်ခြင်းအား၊ ဗဟုကာ ရတ္တာ–များသော လျှော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေရေန–အရှင်မဟာကဿပ ထေရ်သည်၊ ဥစ္စိနိတဗ္ဗော–ရွေးချယ်ထိုက်သည်၊ အသ–ဖြစ်၏၊ အထ–ထိုသို့ ရွေးချယ်ထိုက်ပါလျက်၊ ["အထတိ ပုစ္ဆာယံ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ၌ပါသော အထကို ပုစ္ဆာအနက်ဟောဟု ဋီကာသစ်၌-ဆို၏။] ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ နု ဥစ္စိနိတော-ရွေးချယ်တော်မမူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပရူပဝါဒ ဝိဝဇ္ဇနတော-သူတစ်ပါး၏ စွပ်စွဲခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်လိုခြင်းကြောင့်၊ (နု ဥစ္စိနိတော–အပ်၊ ဣတိ-

---

ဒွါသီတိ သဟဿာနိ–တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတော–မှ၊ ဂဏှိ၊ ဒွေသဟဿာနိ–တို့ကို၊ ဘိက္ခုတော–မှ၊ ဂဏှိ၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ စတုရာသီတိ သဟဿာနိ–တို့တည်း"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် ထိုအနက်အလိုအားဖြင့် "ဘုရားရှင်နှင့် ရဟန်းတော်တို့ ဟောအပ်သော်တရားတို့တွင် ရှင်အာနန္ဒာ သင်ယူပြီးသာ၊ တရားတော်သာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်"ဟု သိရ၍ "ဓမ္မက္ခန္ဓာ ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိ၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုကား မသိရသောကြောင့် အများက လက်မခံအပ်သော ကေစိဝါဒဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤဂါထာသည် ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဂေါပကမောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်၌ မလာ၊ တိ'သနိပါတ် အာနန္ဒထေရဂါထာ၌သာ လာသော ဂါထာတည်း။ ထိုဂါထာ၏ အဋ္ဌကထာ၌ "အထ ဧကဒိဝသံ ဂေါပကမောဂ္ဂလ္လာနောနာမ ဗြာဟ္မဏော ထေရံ ပုစ္ဆိ၊ တွံ ဗာဟုသုတောတိ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပါဂဒေါ၊ ကိတ္တိကာ ဓမ္မာ တေ သတ္တာရာ ဘာသိတာ၊ တယာ စ ဓာရိတာတိ၊ တသ္မ ထေရော ပဋိဝစနံ ဒေန္တော ဒွါသီတိ ဂါထာမာဟ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဂါထာကို အနက်ပေးရာ၌ "ဗြာဟ္မဏ"ဟု အာလုပ်ထည့်၍ ရှေးက အနက်ပေးကြသည်။

ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ ထေရော-သည်၊ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ-အရှင် အာနန္ဒာ၌၊ အတိဝိယ-အလွန်သာလျှင်၊ [ဝိယသဒ္ဒါ ဧဝအနက်ဟော၊] ဝိသဿော-အကျွမ်းဝင်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တထာဟိ-ထိုစကား မှန်၏၊ နံ-ထို အရှင် အာနန္ဒာကို၊ သိရသ္မိံ-ဦးခေါင်း၌၊ ပလိတေသု-ဆံဖြူတို့သည်၊ ဇာတေသုပိ-ပေါက် ကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-ပေါက်ရာအခါကျတောင်မှလည်း၊ အယံ ကုမာရကော-ဤ ဦးပဉ္စင်းကလေးသည်၊ မတ္တံ-ကိုယ်ပမာဏကို၊ နု သညာသိ-မသိတတ်လေစု၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကုမာရကဝါဒေန-ကုမာရကဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားဖြင့်၊ ဝါ-ကုမာရကဟူသော အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ သြဝဒတိ-ပြောဆို ဆုံးမတော်မူ၏။ [နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိတိ ဧတ္ထ ဝါသဒ္ဒေါ ပဒပူရဏော၊-ဋီကာသစ်။]

တထာဟိ။ ။"တထာဟိမှာ, ဥပကာ, ရံခါချဲ့မြဲစွဲ"ဟူသော နိယာမ်နှင့်အညီ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ အနက်ပေးပုံကို ပြထားပြီ။...."တထာဟိဟု, ရှိသည့်ပုဒ်ဆုံး, ခုနစ်လုံး, ကြေသုံး ဝိဘတ္တိ"ဟူသော နိယာမ်နှင့်အညီ တထာပုဒ်၌ ဝိဘတ်ခုနစ်လုံးကျေပုံကို ပြ၍ အနက်ကျယ်ပေးကြသေး၏၊ ထိုပေးပုံကို ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်၏ ပခုက္ကူရှေနည်း နိသယ၌ ရှုကြပါလေ၊ ဤ၌ အကျဉ်းမျှ ပြပါမည်။

ပဌမာကြေပုံ။ ။ထောရော ဟိ ၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူသော၊ ယံ ဝစနံ-ကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တံ ဝစနံ)-ထိုစကားသည်၊ ဟိ (သစ္စံ-မှန်၏။ ["ဟိ ယုတ္တံ-သင့်၏"ဟုလည်း ပေးပါ။]

ဒုတိယာကြေပုံ။ ။ထေရော ဟိ ၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူသော၊ ယံ ဒဠ္ဍိယဝစနံ-အကြင် ဒဠ္ဍိစကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တံ ဒဠ္ဍိယဝစနံ)-ကို၊ ဟိ (ဒဠ္ဍံကရိဿာမိ)-ခိုင်မြဲအောင် ပြုဦးအုံ၊ [ဝိတ္ထာရဖြစ်လျှင် ယံ ဝစနံ-အကြင် သခေါ်ပစကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ တံ ဝစနံ-ကို၊ "ဟိ (ဝိတ္ထာရေဿာမိ)"ဟု ဆိုပါ၊ ဤ၌ကား ဝိတ္ထာရ ဆိုရလောက်အောင် မကျယ်ချေ။]

တတိယာကြေပုံ။ ။တေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ထေရော အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိသဿော အဟောသိ၊ တထာ ဟိ (တေန ဧဝ ကာရဏေန)-ထို အကြောင်းကြောင့်ပင်၊ နံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ၊ပေ၊ သြဝဒတိ-ပြောဆို ဆုံးမတော်မူ၏၊ [အကျွမ်းဝင်သော ကြောင့်၊ ဤကဲ့သို့ ဆုံးမသည်-ဟူလို။]

စတုတ္ထီကြေပုံ။ ။ထေရော ဟိ၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူသော၊ ယံ ဥပျဝစနံ-အကြင် ဥပဟ ဖြင့် သိစေအပ် သိစေထိုက်သောစကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တဿ ဥပျဝစနဿ)-အား၊ အနုရူပ်-လျော်သော၊ ဥပဟ-သိစေတတ်သော စကားကို၊ ဟိ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒဿေမိ)-ထုတ်၍ပြဦးအုံ၊[သာဓကစကားဖြင့်လျှင် "ယံ သာဓျဝစနံ-အကြင် သက်သေဖြင့် ပြီးစေထိုက်သော စကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တဿ သာဓျဝစနဿ) အနုရူပ် သာဓက် ဟိ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒဿေမိ)"ဟု ဆိုနိုင်၏၊ ဤ၌ကား သာဓက မဖြစ်လောက်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ အာယသ္မာ-အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ သက္ကုလပ္ပသုတောဟု-သာကီဝင်မင်းမျိုးခ္ခ မွေးဖွားသော၊ (တစ်နည်း) သက္ကုလပ္ပသုတောဟု-သာကီမင်းမျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားသော၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဘာတာ-ညီတော်ဖြစ်သော၊ စူဠပိတုပုတ္တောဟု-ဘဏ္ဍားတော် သားတည်း၊ တတ္ထ (သတိ)-ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်၊ [(တစ်နည်း) တတ္ထ-ထိုဝိသယတို့၏အဖြစ်, သက္ကုလပ္ပသုတ တထာဂတဘာတု စူဠပိတုပုတ္တ၏အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ (ဥပဝေယျုံ)ခ္ခစပ်၊) (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထို ဝိသယတို့၏အဖြစ်, သက္ကုလပ္ပသုတ တထာဂတဘာတု စူဠပိတုပုတ္တ၏အဖြစ်ကြောင့်၊] ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဆန္ဒော-ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာဂမနံဝိယ-ဖြစ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ (တစ်နည်း) ဆန္ဒာဂမနံဝိယ-ဆန္ဒာဂတိ လိုက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ မည္ဝမာနာ-မှတ်ထင်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊) (ဥပဝေယျုံ)ခ္ခစပ်၊) ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော-

---

ပဋ္ဌမိကြေပုံ။ ။ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ထေရော-သည်၊ပေ၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တထာ ဟိ (တသ္မာ ဧဝ)-ထို့ကြောင့်ပင် နံ-ကို၊ပေ၊ သြဝဒတိ။ ["တထာဟိ (တတော ဧဝ)" ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။]

ဆဋ္ဌိကြေပုံ။ ။ထေရော ဟိ၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူသော၊ ယံ ဥပ္ပဏ္ဏဝစနံ-ကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တသ္မာ ဥပ္ပဏ္ဏဝစနသ္မာ)-၏၊ ဥပဂတံ-ဥပဂတစကားကို၊ ဟိ (ဥဒ္ဓိတ္တာ ဒသ္သေမိ)။ [သာဓက ဖြစ်နိုင်ရာ၌ "ယံ သာဓျဝစနံ"ဟုလည်းကောင်း, "တထာ (တသ္မာ သာဓျဝစနသ္မာ)-၏၊ သာဓကံ-သာဓကကို"ဟုလည်းကောင်း ဆိုနိုင်၏။]

သတ္တမိကြေပုံ။ ။ထေရော ဟိ၊ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူသော၊ ယံ လက္ခဏဝစနံ-အကြောင် မှတ်သားထိုက်သော လက္ခဏစကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ၊ တထာ (တသ္မိံ လက္ခဏဝစနေ)-၌၊ လဇ္ဇမာနံ-ရထိုက်သော၊ လက္ခဏဝစနံ-မှတ်သားကြောင်း စကားကို၊ ဟိ (ဥဒ္ဓိရိတ္တာ ဒသ္သေမိ)၊ [လက္ခဏနေရာ၌ "ဥပပျ"ဟုလည်းကောင်း, လက္ခဏနေရာ၌ "ဥပက"ဟုလည်းကောင်း ဆိုနိုင်၏၊ ,သာဓကဖြစ်လျှင် "သာဓျ, သာဓက"ဟု ဆိုပါ။]

သက္ကုလပ္ပသုတောစာယံ။ ။ဝိသယတို့ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းမှတစ်ပါး အခြားအကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "သက္ကုလပ္ပသုတောစ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ စသဒ္ဒါသည် "ရှေ့အကြောင်းသာမက, သက္ကုလပ္ပသုတ စသော အကြောင်းတစ်မျိုးလည်း ရှိသေး၏"ဟု ပြသော သမုစ္စယဓောတကတည်း၊ "စ-သည်သာမကသေး"ဟု ပေးပါ၊ [ဤဝါကျသည် သမုစ္စယဝါကျ, ရှေ့"ထေရော၊ပေ၊ ဝိသယော အဟောသိ"ဝါကျကား သမုစ္စေတဗ္ဗဝါကျ, စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စယဓောတက ဟု ခွဲပါ၊ ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ "စ-ဆက်ဦးခဲ့"ဟု ပေးခဲ့သည်ကို ပြင်ပါ။]

အသေက္ခ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော။ ။အသေက္ခဘူတာ-အသေက္ခဖြစ်၍ဖြစ်သော+ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်တည်း၊ တံ+ပတ္တာတိ တထာ၊-ဋီကာ၊ ဤအလို ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သည် သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါ, အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သူကို

အသေက္ခဖြစ်၍ ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တံ-သေက္ခဖြစ်၍ ပဋိသမ္ဘိဒါသို့သာ ရောက်သော၊ အာနန္ဒံ-ကို၊ ထေရော-ထေရ်သည်၊ ဝါ-ထေရ်ကြီးနှယ်၊ ဥစ္စိနိ-ရွေးချယ်ဘိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥပဝဒေယျုံ-စွပ်စွဲကုန်ရာ၏၊ တံ ပရူပဝါဒံ-ထို သူတစ်ပါးတို့၏ အမှတ်လွဲ၍ စွပ်စွဲခြင်းကို၊ (ထို သူတစ်ပါးတို့၏ အမှတ်လွဲ၍ စွပ်စွဲမည့်အရေးကို၊) ပရိဝဇ္ဇေန္တော-ရှောင်ကြဉ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (နဲ ဥစ္စိနိဒ္ဒေသ၊) ["ဟေတ္ထော အန္တသဒ္ဒေါ"-ဋီကာသစ်၊] အာနန္ဒံ-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ဓမ္မသံဂီတိ-သုတ် အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာတင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ဌာ၊ နဲ သက္ကာ-ကောင်း၊ ဘိက္ခုနုယောဝ-တို့၏သာလျှင်၊ အနုမတိယာ-လျှောက်ထားသိခြင်းအားဖြင့်၊ဝါ-အလိုက်သိစွာ တောင်းပန်ခြင်းအားဖြင့်၊ နံ-ထို အာနန္ဒကို၊ ဂဟေသဟာမိ-ယူရတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ နဲ ဥစ္စိနိ-ရွေးချယ်တော်မမူ၊ အထ-တစ်ပါးလျှော် ငါးရာတို့ကို ရွေးချယ်ပြီးဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ သယမေဝ-မိမိတို့အလိုအလျောက်သာလျှင်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာနန္ဒသ-၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ထေရံ-ကို၊ ယာစိ'သု-တောင်းပန်ကြကုန်ပြီ။

ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့မိန့်တော်မူသနည်း၊ ဘိက္ခု အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ ၊ပေ၊ ဥစ္စိနတူတိ-ဘိက္ခု ၊ပေ၊ ဥစ္စိနတုဟူ၍၊ (အာဟ-မူပြီ၊) ["ဥဿာဟံ ဧနေသိ၊ ယထာဟ"တုန်းက အတိုင်း အနက်ကျယ်လည်း ပေးပါ။] ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာယသ္မန္တံ မဟာကဿပံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ'-နည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ သေက္ခော-သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ-အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါ၏၊ (တထာပိ-ထိုသို့ သေက္ခဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥစ္စိနတုဒ္ဒေသ၊) ဆန္ဒာ-ချစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေါသာ-မုန်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မောဟာ-မသိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘယာ-ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဂတိ'-မရောက်ထိုက်သောအမှုသို့၊ ဂန္တုံ-ရောက်ခြင်းငှာ၊ အဘာဗော-မထိုက်ပါ၊ စ-အဂတိလိုက်ရုံသာ မကသေး၊ (ဝါကျသမုစ္စယဧောတက) အနေန-ဤ အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ ဓမ္မောစ-သုတ် အဘိဓမ္မာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟုံ-များစွာ၊ [ကြိယာဝိသေသနဖြစ်၍ "ဗဟုံစ"ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်၊]

"အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ "အသေက္ခပဋိသမ္ဘိပတ္တော-အသေက္ခဖြစ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ရောက်ကုန်သော"ဟု ပေးပါ၊ (တစ်နည်း) အသေက္ခာစ+တော+ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာစာတိ ဝါ တထာ၊ တာဒိသေ၊-ဋီကာ၊ ဤအလို "အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဖြစ်ကုန်သော"ဟု ပေးပါ၊ နိဿယဒ္ဒကား "အသေက္ခာ+ဟုတ္တာ+ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာ"ဟု ဟုတ္တာပုဒ်အကြောကြို၍ ပေးလိုက်ပါသည်။

ပရိယတ္တော–သည်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဘဏ္ဍေ–ရား၊ တေနဟိ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ ထေရော–သည်၊ အာယသ္မန္တံ ပိ အာနန္ဒ–ကိုလည်း၊ ဥစ္စိနတု–မူပါ၊ (ဣတိ–သို့၊ အဝေါစုံ–ကုန်ပြီ၊ ဣတိတစ်လုံး အကြောက်) အထ–တောင်းပန်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ ဗွိ အာနန္ဒ–ကိုလည်း၊ ဥစ္စိနံ–ရွေးချယ်တော်မူပြီ၊ [နိဂုံးကိုပြလိုရ၍ ဧဝံ စသည်မိန့်၊] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ အနုမတိယာ–လျှာ်စွာ တောင်းပန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ–အလိုက်သိစွာ တောင်းပန်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဥစ္စနိတေန–ရွေးချယ်အပ်ပြီးသော၊ ဝါ–ရွေးချယ်၍ ယူအပ်ပြီးသော၊ [ဥစ္စိနိတ္တာ ဂဟိတေန၊]တေန အာယသ္မတာ–ထိုအရှင်အာနန္ဒာနှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ ပဠေ ထေရသတာနိ–ငါးရာသော ထေရ်တို့သည်၊ အဟေသုं–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ [ဋီကာသစ်၌ "အပိစ ဧဝံ ၊ပေ၊ ဥစ္စိနိတိ နိဂမနံ၊ တေနာ ယသ္မာတာတိအာဒိ ပန သန္ဓိဋ္ဌာန ဂဏနဒဿနံတိပိ ဝဒန္တိ"ဟု တစ်နည်းပြသေး၏၊ ထိုအလို "ဥစ္စိနိ"နောင် ပိဒ်ခတ်၍ "ဥစ္စိနိ–ပြီ" ဟု စကားဖြတ်ပြီးမှ "တေန အာယသ္မတာ"စသည်ဆက်၊ "တေန"တစ်ခုလည်း ပိုသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။]

[ယခုအခါ သံဂါယနာတင်ရာဒေသစသည် ရွေးချယ်ပုံကိုပြလိုသောကြောင့် အထခေါ စသည်ကို မိန့်၊] အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ (သံဂါယက ရဟန်းတော်တို့ကို ရွေးချယ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊)ထေရာနံ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ ဧတံ(ပရိဝိတက္ကံ)–ဤအကြံသည်၊ ဝါ–ဤအတိုင်အပင်သည်၊ [ဧတံ ပရိဝိတက္ကံ အဟောသိ၊ နုသဒ္ဒေန ဟိ ပရိဝိတက္ကံ ဒဿေတိ–ဦးသစ်၊ သို့သော် ကြံရုံဖြင့်မပြီး, အကြံအတိုင်း တိုင်ပင်မှ ကိစ္စပြီးမည်၊ ထို့ကြောင့် "တိုင်ပင်"ဟုလည်း ပေးပါသည်၊] (ကိ–နည်း၊) မယံ–တို့သည်၊ ကတ္ထ–အဘယ်အရပ်၌၊ ဓမ္မဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယေယျာမနုခေါ–သံဂါယနာတင်ကုန်ရာအုံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ ဝါ–ဤအတိုင်အပင်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ အထ–တိုင်ပင်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရာနံ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ–တို့၏၊ ဧတံ–ဤ အကြံသည်၊ ဝါ–ဤအဆုံးအဖြတ်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြန်ပြီ၊ (ကိ)၊ ရာဇဂဟံ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့သည်၊ ဝါ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏အနီး ပတ်ဝန်းကျင်သည်၊ [ရာဇဟန္တိ ရာဇဂဟသာမန္တံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ၊] မဟာဂေါစရံ–ကျယ်ဝန်းသော ဆွမ်းခံရာအရပ်ရှိ၏၊ ပဟူတသေနာသနံ–များသော ကျောင်း အိပ်ရာနေရာရှိ၏၊ မယံ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–မိုးလပတ်လုံး၊

မဟာဂေါစရံ ပဟူတသေနာသနံ။ ။တန်ခိုးကြီးပါ၏ ကြီးမားတော်မူကြသော အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့သည် သံဂါယနာတင်သောအခါ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့အား တည်းခိုဖို့ရန် ကျောင်းဆောက်ခြင်း, ဆွမ်းကွမ်းပို့ခြင်းစသည်အားဖြင့် အထူးတာဝန်ပေးတော် မမူလိုကြ၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းနေရာများ၍ နေ့စဉ် ဆွမ်းခံစာဖို့ရန် လွယ်ကူသော ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို သံဂါယနာတင်ရာဌာန အဖြစ်ဖြင့် ရွေးချယ်တော်မူကြသည်။

ဝသန္တာ–နေကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ယန္ဒုနှ သံဂါယေယျာမ–အကယ်၍ သံဂါယနာတင်ကြရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ အညေ–အခြားကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–ဝါသို့၊ ယန္ဒုနှ နဥပဂစ္ဆေယျုံ–အကယ်၍ မကပ်ရောက်ပါကုန်မူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ ဝါ–ဤအဆုံးအဖြတ်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြန်ပြီ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, ‘စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ နေသံ–ထို ထေရ်တို့၏၊ ဧတံ–ဤအကြံသည်၊ ဝါ–ဤအဆုံးအဖြတ်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ရသနည်း၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဣဒံ ပန ထာဝရကမ္မံ–ဤထာဝရအမှုကို၊ ဝါ–ဤအရှည်တည်တံ့ကြောင်းအမှုကို၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ ပန မပါ၊ ဣဒံ ဟုသာ ရှိ၏၊ ထာဝရကမ္မန္တိ စိရဋ္ဌာယိကမ္မံ၊] ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော–သုဘဒ္ဒအလား ကွဲပြားသောသဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလောတိ သုဘဒ္ဒသဒိသော၊] သံဃမဇ္ဈေ–သံဃာ့အလယ်သို့၊ ပဝိသိတ္ဝာ–ဝင်၍၊ ဥဏ္ဏောဒေယျ–လှုပ်ရှောက်ချားရာ၏၊ ဝါ–တားမြစ်ရာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ စိုးရိမ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ။

အထ–ထိုမှနောက်၌၊ (တစ်နည်း) အထ–ဆုံးဖြတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–အရှင်မဟာကဿပသည်၊ ဥတ္တိဒုတိယေန–ဥတ်ဟူသော ၂–ကြိမ်မြောက်ရှိသော၊ ကမ္မေန–ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သာဝေသိ–ကြားသိစေပြီ၊ (ကိုယ်–အဘယ်သို့ ကြားသိစေသနည်း၊) အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ သံဃော–သံဃာတော်သည်၊ မေ–ငါ၏၊(ဝစနံ–ကို၊) သုဏာတု–နားစိုက်ပါလော၊ သံဃဿ–၏၊ (ကမ္မံ–သံဂီတိ ဒေသ ဥစ္စိနနက်, သံဂါယကကဿမ္မတိက်, အညနိဝါရဏက်သည်၊) ပတ္တကလ္လ–

ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန။ ။“ကရောတိ အနေနာတိ ကမ္မံ”နှင့်အညီ ကံပြုကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဝါစာ(ကံပြုကြောင်းစကား)ကို “ကမ္မ”ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကမ္မကို ရေတွက်သောအခါ နောက်ပြန်ရေတွက်ရ၏၊ ဥပမာ–“အဌမကော သောတာပန္နော”ဟူရာ၌ ရဟန္တာမှစ၍ နောက်ပြန်ရေတွက်ရသောကြောင့် သောတာပန်သည် အဌမက(ရှစ်ယောက်မြောက်) ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကမ္မဝါစာတစ်ကြိမ်, ဥတ်”ဟု ရေတွက်လျှင် ဥတ်သည် ဒုတိယဖြစ်၏၊ “ဥတ္တိ+ဒုတိယာ ယသ္မာတိ ဥတ္တိဒုတိယံ (ကမ္မံ)။ [ကမ္မဝါစာ ၄–ကြိမ်ရှိရာ၌ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မ”ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤကမ္မဝါစာသည် ပဠဝတိက သံဂီတိကွန်ကဋ်၌ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဏ်အဌကထာ၌ ဤနေရာဝယ် ဤကမ္မဝါစာကို မပြတော့၊ “ပဠဝတိကသံဂီတိကွန်ကဋ်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်”ဟု သဘောထားဟန်တူသည်၊ ဤအဌကထာကား နောက်၌ ဤကမ္မဝါစာလာမည်မဟုတ်သောကြောင့် ထိုပါဠိတော်မှယူ၍ ပြထားဟန်တူသည်၊ သို့သော် ဤကမ္မဝါစာ၏ အနက်ကို ဋီကာတို့ မဖွင့်ကြသောကြောင့် နောက်ဆရာများ လက်ထက်မှ ထည့်ထားအပ်သည်ဟု သော်လည်း ကြံသင့်ပါသည်။

လျောက်ပတ်သောအခါရှိသည်၊ ယဒိ(သိယာ)–အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) သံဃော–သံဃာတော်သည်၊ အညေဟိ–တစ်ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–မိုးလပတ်လုံး၊ နိ ဝသိတဗ္ဗံ–မနေရာ၊ ဝါ–မနေရ၊ ဣတိ–ဤသို့ တားမြစ်၍၊ ["ဝတ္ထာ–ဆိုး၍"ဟု ဆရာတို့ ထည့်ကြသည်။] ဣမာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ–ဤငါးရာသော ရဟန်းတို့ကို၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–လုံး၊ ဝသန္တေ–နေကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ငှာ၊ သမ္မန္နေယျ–သမုတ်ရာပါ၏၊ သော–ဤသည်ကား၊ ဥတ္တိ–ဥတ်တည်း၊ ဝါ–သံဃာတော်ကို သိစေကြောင်းစကားတည်း။

ကမ္မဝါစာ အာဝုသော–တို့၊ သံဃော–သည်၊ မေ–၏၊ (ဝစနံ) သုဏာတု–

လော၊ သံဃော အညေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–လုံး၊ နိ ဝသိတဗ္ဗံ–ရာ၊ ဝါ–ရ၊ ဣတိ–၍၊ ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ–တို့ကို၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–လုံး၊ဝသန္တေ–ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ငှာ၊ သမ္မန္နတိ–သမုတ်ပါ၏၊ ယဿ အာယသ္မတော–အကြင် အရှင်အား၊ အညေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–လုံး၊ နိ ဝသိတဗ္ဗံ–ရာ၊ ဝါ–ရ၊ ဣတိ–၍၊ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ–တို့ကို၊ (သမ္မုတိဒ္ဒစပ်၊) ရာဇဂဟေ–၌၊ ဝဿံ–လုံး၊ ဝသန္တာနံ–ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ငှာ၊

ဝသန္တာ ဝသန္တာနံ။ ။"ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ"ကို ငဲ့၍ "ဝသန္တာနိ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ သို့သော် "ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိတိ ဂဏနဝသေန ဝတ္ထာ ဝဿံ ဝသန္တာတိ ပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော ကတော"ဟူသော ဝဇိရဗုဒ္ဓိ (ပဉ္စသတိက သံဂီတိကွန်က) ဋီကာကို ထောက်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြသော "ဝသန္တာ"သာ ရှေးပါဠိဖြစ်ဟန်တူ၏၊ သို့သော် "သမ္မနေယျ, သမ္မနတိ"တို့ဒ္ဒစပ်ခိုက် အဝုတ္တက်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝသန္တေ"ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါနေကောင်းသည်၊ "ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ"ဟု ရှိရာ၌ကား "ဝသန္တာနံ"ဟု ရှိခြင်း, နိဂုံး၌ "သမ္မတာနိ"ဟု ရှိခြင်းသည် စာသွားကောင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤကမ္မဝါစာကို "ဣမာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ"ကို ထောက်၍ သံဂါယက (သံဂါယနာတင်မည့်) ရဟန်းတော်များကို သမုတ်သော ကမ္မဝါစာဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ "ရာဇဂဟေ ဝဿံ ဝသန္တာ"ကို ထောက်၍ သံဂီတိဒေသကို သမုတ်သော ကမ္မဝါစာဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ "နိ အညေဟိ၊ပေ၊ ဝသိတဗ္ဗံ"ကို ထောက်၍ "အညဘိက္ခု နိဝါရဏကမ္မဝါစာ"ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ [ကမ္မဝါစာအတွင်း၌ "ယဿ ယသ္မတော ခမတိ၊ ဣမေသံ၊ပေ၊ ဝသိတဗ္ဗံတိ"ဝါကျမှ "ဣမေသံ၊ပေ၊ ဝသိတဗ္ဗံ"ပုဒ်တို့ကို "ယဿ နက္ခမတိ"ဝါကျ၌လည်းကောင်း, နိဂုံးဝယ်"ခမတိ သံဃဿ"ဝါကျ၌လည်းကောင်း လိုက်စေ၍ အနက်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံ၏၊ ထိုကြောင့် ကမ္မဝါစာတိုင်းဝယ် ဤအတိုင်း အနက်ပေးရပါသည်၊ ကမ္မဝါစာအတွင်း၌ မကျေနပ်သော ရဟန်းတော် တစ်ပါးပါးကို ရည်ရွယ်၍ "ယဿ ယသ္မတော"ဟု ဆို၏၊ နိဂုံး၌ကား သံဃာတော်အားလုံးပင် ကျေနပ်သည်လက္ခဏာဖြင့် ဆိတ်ဆိတ်နေကြသောကြောင့် "ခမတိ သံဃဿ"ဟု ဆိုသည်။]

သမ္မုတိ(သမ္မတိ)–သမုတ်ခြင်းသည်၊ ခမတိ–နှစ်သက်၏၊ သော အာယသ္မာ–ထို နှစ်သက်သော အရှင်သည်၊ တုဏ္ဏီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ အသ–ဖြစ်ရာ၏၊ ယသ (အာယသ္မတော)–အား၊ (အညေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ နှ ဝသိတဗ္ဗံ–ရာ၊ ဝါ–ရ၊ ဣတိ–၍၊ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ–တို့ကို၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ ဝသန္တာနံ–ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ဌာ၊ သမ္မုတိ(သမ္မတိ)–သမုတ်ခြင်းသည်၊) နက္ခမတိ–မနှစ်သက်၊ သော(အာယသ္မာ)–ထို မနှစ်သက်သော အရှင်သည်၊ ဘာသေယျ–ပြောရာပါ၏၊ ဝါ–ပြောပါလေ။

နိဒါန်း သံဃေန–သံဃာတော်သည်၊ အညေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ နှ ဝသိတဗ္ဗံ–ရာ၊ ဝါ–ရ၊ ဣတိ–၍၊ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ–တို့ကို၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ ဝသန္တာ–ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ဌာ၊ သမ္မတာနိ–သမုတ်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ သံဃသ–အား၊ (အညေဟိ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ နှ ဝသိတဗ္ဗံ–ရာ၊ ဝါ–ရ၊ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ–တို့ကို၊ ရာဇဂဟေ–ဌ၊ ဝသံ–လုံး၊ ဝသန္တာနံ–ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–ဌာ၊ သမ္မုတိ(သမ္မတိ)–သည်၊ ခမတိ–၏၊ တသ္မာ–ထိုသို့ နှစ်သက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တုဏ္ဏီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ (အာသိ–ဖြစ်ပြီ၊) ဧဝံ–ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ သံဃာ၏ နှစ်သက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ–ဤသံဃာ၏ နှစ်သက်ကြောင်းကို၊ ဓာရယာမိ–သိမှတ်ရပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (သာဝေသိ–ပြီ။)

ပန–ဆက်ဦးအုံ့၊ (ဥပန္နာသ)၊ အယံ ကမ္မဝါစာ–ဤကမ္မဝါစာကို၊ တထာ ဂတသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနတော–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာနေ့မှ၊ ဧက ဝိသတိမေဒိဝသေ–၂၁ ရက်မြောက်နေ့၌(ထေရေန–အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်၊) ကတာ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ့၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ–

ယသော ယသ္မတော ခမတိ။ ။ခမတိကို "ခမ္မတိ"ဟု မဒွေးဘော်ဖြင့် ပြင်၍ ယသော ယသ္မတောကို "ဆဋ္ဌီကတ္တား"ဟု ရှေးဆရာတော်အချို့တို့ ယူဆကြသတတ်၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မဝါပါဠိ, ခမတိပုဒ်အနေ, စာတွေက လွန်များ၊...မဒွေးဘော်, ရှိ–မဲ့လျော် မလျော်ဟု, နေပြည်တော် သဒ္ဓါတတ်တို့ ဆုံးဖြတ်ကြလား"ဟူသော မန်လည်ဆရာတော်၏ အမေးဌ "မဒွေးဘော်, ရှိမှပင် လျော်မည်ဟု, နေပြည်တော် သဒ္ဓါတတ်တို့, ဆုံးဖြတ်ကြသား"ဟု ဥဒုမ္ဗရတောရ ဆရာတော်က ဖြေတော်မူလေသည်၊ မိမိကား "ယသေဒါတုကာမော ရောစတေ"သုတ်အရ "ရောစနတ္ထသမ္ဗဒါန်"ဟု ယူဆ၍ "ယသောယသ္မတော"ကို သမ္ဗဒါန်, "ခမတိ"ကို ကတ္တားအနက် သုံးစွဲလိုက်ပါသည်။

ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊ (ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သောပြည့်သော လရှိရာနေ့၌၊) ပစ္စုဿသမယေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ ပရိနိဗ္ဗုတော–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီ၊ အထ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်း၏ အခြားမဲ့၊ [အထာတိ အနန္တရတ္ထေ နိပါတော၊ ပရိနိဗ္ဗာနာနန္တရမေဝါတိ အတ္ထော–ဋီကာသစ်၊] သတ္ထာဟံ–ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ အသေ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ–ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်မူသော၊ သရီရံ–အလောင်းတော်ကို၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ–နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ပူဇေယိ'သု–ပူဇော်ကြကုန်ပြီ၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–ဤနည်းအားဖြင့်၊ သတ္ထာဟံ–ခုနစ်ရက်သည်၊ သာဓုကီဠန ဒိဝသာနာမ–သာဓုကီဠန နေ့တို့မည်သည်၊ (သူတော်ကောင်းတို့၏ အနိစ္စရာစသည်နှင့် စပ်, အရပ်ရပ်သောဂီတတို့ကို သီဆိုကြ၍ ပျော်မြူးရာနေ့တို့မည်သည်၊) အဟောသုံ–ကုန်ပြီ။

တတော–ထို ခုနစ်ရက်မှ နောက်၌၊ သတ္ထာဟံ–သတ္ထာဟဉ္စ၊ စိတကာယ–အတောင် တစ်ရာနှစ်ဆယ်မြင့်သော စန္ဒကူးနံ့သာပုံပေါ်၌၊ အဂ္ဂိနာ–မီးဖြင့်၊ (သရီရံ–အလောင်းတော်သည်၊) ဈာယိ–လောင်းကျွမ်းပြီ၊ သတ္ထာဟံ–ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ သတ္တိပဋ္ဌာနံ–လုံတို့သည် ပြုအပ်သောလျှောင်းချိုင့်နှင့်တူသော အကာအရံကို၊ ကတ္တာ–

ဘဂဝါဟိ။ ။ဧကဝိသတိမဒိဝသေ၌ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ချဲ့ပြလိုရှိ၍ "ဘဂဝါဟိ" စသည်မိန့်၊ ဟိသည် ဝိတ္ထာရဇောတက၊ ဋီကာသစ်၌ "ဧဝံ ကတဘာဝေါစ ဣဟာယ ဂဏနာယ ဝိညာယတီတိ ဒဿေတိ ဘဂဝါဟိတိ အာဒိနာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဖွင့်ပုံထောက်လျှင် "ဟိသည် ဥပကဟေတု ဇောတက"ဟု ယူရလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "ကသ္မာ အယံ ကမ္မဝါစာ ၊ပေ၊ ကတာ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်သနည်း"ဟု ပုစ္ဆာထည်း၍ "ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ပေ၊ ဘိက္ခူဥစ္စိနိတ္ထာ အယံ ကမ္မဝါစာ ကတာ၊ တသ္မာ အယံ ကမ္မဝါစာ၊ပေ၊ ကတာ–ပြီ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ"ဟု ပေးရလိမ့်မည်။

တတော၊ပေ၊ ဈာယိ။ ။"တတော သတ္ထာဟံ"၌ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မီးလောင်ခြင်းမဟုတ်သောကြောင့် သတ္ထာဟံကို အစွန္တသံယောဂ အနက်မပေးဘဲ "သတ္ထာဟ–၌"ဟု ပေးသည်၊ တို ခုနစ်ရက်အတွင်းဝယ် နောက်ဆုံးရက်၌သာ မီးလောင်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း သတ္ထာဟဖြင့် ရေတွက်ပြနေသောအရာဖြစ်၍ "တတော သတ္ထာဟံ–ထိုနောက် သတ္ထာဟ၌"ဟု ဆိုနိုင်၏၊ ဈာယိ၌ ဈေဓာတ်သည် "အဂ္ဂိဈာယတိ"၌ကဲ့သို့ အကမ္မကဖြစ်ရကား "အဂ္ဂိနာ–ဖြင့်၊ (သရီရံ) ဈာယိ–လောင်ကျွမ်းပြီ"ဟု ပေးသည်၊ ကံပါလျှင် "အဂ္ဂိနာ ကုဋိံ ဈာပေတိ"ဟု ကာရိတ်ရုပ်ရှိသည်။ [ဆရာတို့ကား "အဂ္ဂိနာ–သည်၊ ဈာယိ–လောင်းကျွမ်းအပ်ပြီ"ဟု ပေးတော်မူကြ၏၊ စိတကာယာတိ–ဝိသသတရတနစ္စာယ စန္ဒနဒါရုစိတကာယ၊–ဋီကာမျှား။]

သတ္တိ ပဋ္ဌာနံ။ ။သတ္တိဟူသော ဌာနီဖြင့် ဌာနဖြစ်သော ယောဂျားတို့ကို ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ပဋ္ဌာရသဒ္ဒါလည်း "ချိုင့်"ဟူသောအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဤနေရာ၌ သဒ်သူပစာရအားဖြင့် ချိုင့်နှင့်တူစွာ အလွန် လုံခြုံသောအကာအရံကို ယူပါ။ [သတ္တိဟတ္ထာ ပုရိသာ ဟိ

၍၊ သန္ဓာဂါရသာလာယံ–သန္ဓာဂါရမည်သော အိမ်တော်၌၊ ဓာတုပုဏ္ဏံ–ဓာတ်တော်ပုဏ္ဏော်မှုကို၊ ကရိ(သု–ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဧကဝိသတိဒိဝသာ–နှစ်ဆယ့်တစ်ရက်တို့သည်၊ ဂတာ–လွန်သွားကုန်ပြီ၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ "အမုမာသော အတိက္ကန္တော" ဟု ရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ဝါဒကွဲရခြင်းအကြောင်းကို ဋီကာတို့ကိုမှီး၍ ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဇေဋ္ဌမူလ သုက္ကပက္ခ ပဉ္စမိယံယေဝ–ဇေဋ္ဌနက္ခတ်, မူလနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော နယုန်လဆန်းပက္ခ ငါးရက်မြောက်နေ့၌ပင်လျှင်၊ ဓာတုယော–ဓာတ်တော်တို့ကို၊ ဘာဇယိ(သု–ဝေဖန်ကြကုန်ပြီ၊ ဧတသ္မိံ ဓာတုဘာဇနဒိဝသေ–ဤ ဓာတ်တော်ဝေဖန်ရာနေ့၌၊ သန္ဓိပတိတသ–ကာယသာမဂ္ဂိပေးသော အားဖြင့် စည်းဝေးကြရောက်လာသော၊ မဟာဘိက္ခုသံ(ယသ–များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းအား၊ သုဘဒ္ဒေန–သုဘဒ္ဒမည်သော၊ ဝုဓ ပဗ္ဗဇိတေန–ကြီးသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းပြုသူသည်၊ ဝါ–တောထွက် ရဟန်းကြီးသည်၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ အနာစာရံ–မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို၊ အာရောစေတွာ–ပြောပြပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဥစ္စိနိတွာစ–ရွေးချယ်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ (ထေရေန–သည်၊) အယံ ကမ္မဝါစာ–ဤ ကမ္မဝါစာကို၊ (ဤ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာကို၊) ကတာ–ပြုအပ်ပြီ။

သတ္တိတော၊ ယထာ–ကုန္တာပစရန္တိ ("လုံ့တို့သည် လှည့်လည်ကုန်၏"ဟူရာ၌ လုံ့ကိုင်သူများကို ကုန္တာ ဟုခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ တာ–ထို လုံ့တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊) ဟိ သမန္တတာ ရက္ခာပဏ ဝသေန ပဠုရပဋိဘာဂတ္တာ (လျှောင်ချိုင့်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သတ္တိပဠုရံ–ဋီကာသစ်၊ သတ္တိဟိ–လုံ့တို့သည်+ကတော–ပြုအပ်သော+ပဠုရော–လျှောင်ချိုင့်နှင့်တူသော အကာအရံတည်း၊ သတ္တိပဠုရော–လုံ့တို့သည် ပြုအပ်သော လျှောင်ချိုင့်နှင့်တူသော အကာအရံ၊ စစ်သားတစ်ယောက်၏ လုံ့နှင့် အခြားတစ်ယောက်၏ လုံ့သည် ဆက်စပ်နေအောင် ပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ထားခြင်းကို ဆိုသည်။

သန္ဓာ(ဂ္ဂ)ဂါရသာလာယံ။ ။"သန္ဓာဂါရံ နာမ ဧကာ မဟာသာလာ (ကြီးစွာသော ရုံး, ဝါ–အိမ်တော်)"ဟု ဖွင့်၏၊ စစ်ချီတက်ရာကာလ စသည်တို့၌ "မင်းတို့သည် ထိုရုံး၌ တည်၍ ဤမျှလောက် စစ်သည်တို့သည် ရှေ့ကသွားကြ, ဤမျှလောက် စစ်သားတို့က နောက်က, ဘေးကလိုက်ကြ, ဤမျှလောက်က ဆင်ကိုစီးကြ"စသည်ဖြင့် "သန္ဓံ ကရောန္တိ မရိယာဒံ ဗန္ဓန္တိ၊ တသ္မာ တံ ဌာနံ သန္ဓာဂါရန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု အဋ္ဌကထာတို့ရှိ ဋီကာ၌လည်းကောင်း, ဤဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ သန္ဓာသဒ္ဒါသည် ပဋိညာ–မရိယာဒါ အနုက်တို့ကို ဟောတ်ဟု အမရကောသ အဘိဓာန် (၂၃ ဝဂ်, ၁၀၂ ဂါထာ၌)ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် သန္ဓံကို မရိယာဒံဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအလို "သန္ဓံ ကရောန္တိ ဧတ္ထာတိ သန္ဓာကရဏံ၊ သန္ဓာကရဏံစ+တံ+အဂါရံစာတိ သန္ဓာဂါရံ"ဟု ပြု၍ ကရဏဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသည်ဟု ကြံ၍ "သန္ဓာဂါရသာလာယံ–စစ်ချီတက်သွား, စစ်သည်များကို, ပိုင်းခြားပြုရာ, အိမ်တော်သာ၌"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။အပိစ "ဥယျောဂဋ္ဌာနတောဝ(စစ်တိုက်ရာအရပ်မှ) အာဂန္တွာပိယာဝ ဂေဟသု အလ္လဂေါမယ ပရိဘဏ္ဍာဒီနိ ကရောန္တိ (ယခုအခါ ဆေးသုတ်သကဲ့သို့ ရှေးက နွားချေးကို သုတ်ကြသည်။) တာဝ ဒွေ တီဏိ ဒိဝသာနိ ရာဇာနော တတ္ထ သန္ထမ္ဘန္တိ(ဝိဿမန္တိ ပရိဿယံ ဝိနောဒေန္တိတိပိ) သန္ထာဂါရံ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်ကြ၏၊ သန္ထမ္ဘန္တိကို ကြည့်၍ ဤနည်းဖြင့် "သန္ထမ္ဘာဂါရံ"ဟု ဆိုလိုလျက် မ္ဘကိုချေ "သန္ထာဂါရ"ဟု ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ "သန္ထမ္ဘန္တိ တ္ထောတိ သန္ထံ၊ သန္ထံ စ+တံ+အာဂါရစာတိ သန္ထာဂါရံ"ဟုပြု၍ "သန္ထာဂါရသာလာယံ-စစ်တိုက်ပြန်ငြား, မင်းအများတို့, နားနားနေနေ, အပန်းဖြေရာ, အိမ်တော်သာ၌"ဟု ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။"ဝိဿမန္တိ ပရိဿယံ ဝိနောဒေန္တိ"အဖွင့်သည် အဂ္ဂိတ္ထိရ်ဋီကာ မပါ၊ "သန္ထမ္ဘန္တိ"ကြိယာသည်ပင် မူလပါ၌ ဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်မည်၊ ဋီကာသစ် ဆရာသည် တတိယနည်း၌ သန္ဓာဂါရ ရုပ်ပြီးပုံကို သေချာစွာ ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် "သန္ထာဂါရ"ဟု ဖြစ်နိုင်ဖွယ်မရှိ၊ အကယ်၍ ထိုသို့ဖြစ်နိုင်လျှင် ရုပ်ပြီးပုံကို ဋီကာသစ်ဆရာ ပြပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သန္ထမ္ဘန္တိနေရာဝယ် အခြား ကြိယာတစ်မျိုးကို စဉ်းစားသင့်သေး၏"ဟု ထင်ပါသည်။

တစ်နည်း။ ။ရာဇုနံ ဝါ သဟ အတ္ထာနုသာသနံ (စီးပွားကိုသွင်သင် ပြသရာဖြစ်သော) အဂါရန္တိပိ သန္ဓာဂါရံ၊ ဟကာရဿ ဓကာရံ အနုဿရာဂမဠ (နိဂ္ဂဟီတ်လာခြင်းကိုလည်း) ကတွာ၊ ဤနည်း၌ "သဟ-(မင်းအများတို့ တစ်ပါးတည်းဖြင့် ကိစ္စ မပြီးစေဘဲ) အတ္ထတက္ခ+အတ္ထာနုသာသနံ-တိုင်းသူပြည်သား၏ စီးပွားကို သွန်သင်ပြသရာဖြစ်သော+အဂါရံ-အိမ်(ရုံး)တည်း၊ သန္ဓာဂါရံ"ဟု မဇ္ဈေလောပပြု "သန္ဓာဂါရသာလာယံ-တိုင်းသူပြည်သား, စီးအပွားကို, မပြားတမူ, အတူအစည်, သွန်သင်ပြရာ, အိမ်တော်သာ၌"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။ယသ္မာ ဝါ တတ္ထ သန္ဓိပတိတ္တာ ဣမသ္မိံ ကာလေ ကသိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣမသ္မိံ ကာလေ ဝပိတုန္တိ အာဒိနာ ယရာဝါသကိစ္စံ သမ္ပန္နယန္တိ၊ တသ္မာ ဆိန္နံ ယရာဝါသံ သန္ဓေန္တိပိ သန္ဓာဂါရံ၊ ဤအလို သံပုဗ္ဗ, ဓာတုတ်ဖြင့် "ဆိန္နံ သန္ဓေန္တိ တ္ထောတိ သန္ဓံ၊ (သန္ဓံစ+တံ+အဂါရံစာတိ သန္ဓာဂါရံ"ဟု ပြုပါ၊) မတိုင်ပင်ဘဲ ပစ်ထားလျှင် ပေါက်ကြားသွားဖွယ်ရှိသော အိမ်ရေးအိမ်ရာကို ပတ်ဆိုရာဖြစ်သော အိမ်တော်-ဟူလို၊ [စာအုပ်တို့ ၌"သန္ဓရန္တိ-သန္ဓာရေန္တိ"ဟု ရှိကြသော်လည်း "ဒွိဓာ ဘိန္နံ မဟာရဋ္ဌံ, သန္ဓေတုံ ယံ ပဟောသတိ"စသော ပါဠိတော်ကိုထောက်၍ "သန္ဓေန္တိ"ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။] ဤအလို "သန္ဓာဂါရသာလာယံ-အိမ်တွင်းစိုးစို, အပေါက်တို့ကို, ပိတ်ဆို့ကြရာ, အိမ်တော်သာ၌"ဟု ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤပြခဲ့သောအနက်များကို "တရားစီရင်ရာ ဝိနိစ္ဆယရုံး"ဟူသော အဓိပ္ပာယ် မပါသောကြောင့် "လွတ်ရုံး၌"ဟု ပေးသောအနက်ကို စဉ်းစားပါ၊ ဤ သန္ဓာဂါရသာလာကား စစ်ချီ စစ်တက်ရာ လမ်းမကြီးအနီး၌ရှိသော "အိမ်တော်ကြီး သို့မဟုတ် ရုံးကြီး"ဟု ယူပါ။ ["ရုံး"ဟူသည်လည်း "အိမ်"၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဘာသန္တရ စကားတစ်မျိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "လွတ်ရုံး"မဟုတ်သော သာမန်ရုံး အဖြစ်ကိုကား လက်ခံနိုင်ပါသည်။]

စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမံ ကမ္မဝါစံ–ကို၊ (တစ်နည်း) ပန–ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမံ ကမ္မဝါစံစ–ဤ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာကိုလည်း၊ ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ ထေရော–အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ–သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ–ခေါ်၍ ပြောဆိုတော်မူပြီ၊ (ကိ–အဘယ်သို့ သိစေတော်မူသနည်း၊ ဝါ–အဘယ်သို့ ခေါ်၍ ပြောဆိုတော်မူသနည်း၊)အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ဝါ–သင်တို့ဖို့၊ စတ္တာလီသဒိဝသာ–အရက်လေးဆယ်တို့ကို၊ သြကာသော–အခွင့်ကို၊(အားလပ်ခွင့်ကို၊) ဝိဝေါ–ပြုအပ်ပြီ၊(ပြုလိုက်ပြီ၊) တတော–ထို အရက်လေးဆယ်မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ နော–တပည့်တော်တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ အယံ နာမ ပလိဗောဓော–ဤမည်သော ပလိဗောဓသည်၊ အတ္ထိ–ရှိသေး၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝါ–ပြောဆိုခွင့်ကို၊ နု လဗ္ဘာ–မရအပ်၊ (ဂ၀ေါ ကိတန္တ ပတိရူပက နိပါတ်ပုဒ်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အရက်လေးဆယ်လုံးလုံး အားလပ်ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်၍ ထို့နောက်မှ မည်သည့် ပလိဗောဓရှိ၏ဟု ပြောခွင့်မရသော ကြောင့်) ဧတ္ထန္တရေ–ဤအရက်လေးဆယ်အတွင်း၌၊ ယသ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ရောဂပလိဗောဓောဝါ–အနာရောဂါဟူသော ပလိဗောဓသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိစ္စလုပ်ငန်းကို နှောက်ရှက်တတ်သော အနာရောဂါသည်သော်လည်းကောင်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယ ပလိဗောဓောဝါ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စဟူသော ပလိဗောဓသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိစ္စလုပ်ငန်းကို နှောက်ရှက်တတ်သော ဆရာဥပဇ္ဈာယ်၏ တာဝန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတု ပလိဗောဓောဝါ–မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စဟူသော ပလိဗောဓသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိစ္စလုပ်ငန်းကို နှောက်ရှက်တတ်သော မယ်ခမည်းတော်၏ တာဝန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ [ပလိဗောဓပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာ ဋီကာ ပဌမပါရာဇိက ဝဏ္ဏိပုတ္တကဝတ္ထု အဖွင့်၌ ရှုပါ။] ပတ္တံ–ဝါ–သပိတ်ကိုသော်လည်း၊ ပစိတဗ္ဗံ–ဖုတ်ထိုက်၏၊ စီဝရံ–ဝါ–သင်္ကန်းကိုသော်လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ–ချုပ်ဆိုးသမ္ဘပြုထိုက်၏၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ ပလိဗောဓံ–ထို ပလိဗောဓကို၊ ဆိန္ဒိတ္ဝာ–

ဣမဿ ပန ကမ္မဝါစံ။ ။"စ ပနဟု, တက္ကတက်ရာ, စ နက်မှာဆက်, ပနနက်, ထူးချက် ဓိပ္ပါယ်စွဲ"နှင့် အညီ "စ ပန–ဆက်၍အထူး, မိန့်ဆိုဦးအံ့"ဟု ပေးကြသော်လည်း ဤနေရာ၌ အထူးအဓိပ္ပါယ်ကို မတွေ့ရ၊ ထပ်၍ဆက်သော အဆက်သာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပန–ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမံ ကမ္မဝါစံစ–ကိုလည်း"ဟု စအတွက် ရှေးကမ္မဝါစာကိုင်ံသော အပေက္ခာ အနက်ကိုပေးလိုက်သည်၊ ဥပမာ–အက္ခရာပါဒယောဒ္ဓ အပိသည် ရှေ့သုတ်လာ အက္ခရာကိုင်ံသော အပေက္ခာ အနက်ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ သမုစ္စည်းသမ္ပိဏ္ဍနတို့၌ အနက်နှစ်ခု သုံးခု စသည်ရှိရ၏၊ အပေက္ခာအနက်၌ကား ရှေ့ဝါကျအနက်နှင့် ဤဝါကျအနက်တို့ တစ်မျိုးသာရှိရသည်။ [စတ္တာလီသဒိဝသေ အရ"နယုန်လဆန်း ၆–ရက်နေ့မှစ၍ ဝါဆိုလပြည့်နေ့အထိ ရေတွက်ရသည်"ဟု မှတ်ပါ။]

ဖြတ်ပြီး၍၊ တံ ကရဏီယံ-ထိုသံဂါယနာတင်ခြင်း ကိစ္စကိုသာ၊ ကရောတု-ပြုလော၊ ဝါ-ပြုရမည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာမန္တေသိ-သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ခေါ်၍ ပြောဆိုတော်မူပြီ။

၈ ပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအုံ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ထေရော-အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပဋ္ဌသတာယ-ငါးရာအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ [ပဋ္ဌ+သတာနိ ယသ္မာတိ ပဋ္ဌသတာ၊] ပရိသာယ-ပရိသတ်သည်၊ ပရိဝုတော-ထက်ဝန်းကျင် တားဆီးအပ်သည်၊ ဝါ-ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ရာဇဂဟံ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီ၊ [ပရိဝုတောဒ္ဓ ပရိပုဗ္ဗ ဝုသံဝရဏောဟူသော ဓာတ်၊] အညေပိ-အရှင်မဟာကဿပမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာထေရာ-မဟာထေရ်တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ပရိဝါရေ-အခြံအရံတို့ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ သောကသလ္လသမပ္ပိတံ-သောကတည်းဟူသော မြှားကြောင့်သည် စူးဝင်အပ်သော၊ [သုဋ္ဌု+အပ္ပိတော သမပ္ပိတော၊] မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ အဿာသေတုကာမာ-သက်သာစေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်]၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) တံတံဒိသံ-ထိုထို အရပ်မျက်နှာသို့၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲကြွတော်မူကြကုန်ပြီ၊ [ဤနေရာ၌ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဆိုပုံနှင့် မတူ၊ မတူပုံကို ဋီကာသစ်၌ နီးနှောပြထား၏။] ပန-အထူးကား၊ (တစ်နည်း၊) ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ပုဏ္ဏထေရော-ပုဏ္ဏထေရ်သည်၊ သတ္တသတ ဘိက္ခုပရိဝါရော-ခုနစ်ရာသော ရဟန်းအခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနံ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ အရပ်သို့၊ အာဂတာဂတံ-ရောက်လာ ရောက်လာသော၊ မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ အဿာသေဿာမိ-သက်သာရာ ရစေအုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကုသိနာရာယမေဝ-ကုသိနာရုံမြို့၌သာလျှင်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

အာယသ္မာ အာနန္ဒော-အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အပရိနိဗ္ဗုတံဿ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော် မမူသေးသော၊ (ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ် သင်္ကန်းတော်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ပက္ကမတိ)ယထာ-ဖဲကြွသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-

---

သတ္တသတ၊ပေ၊ အဿာသေဿာမိ။ ။သတ္တ+သတာနိ သတ္တသတံ၊ သတ္တသတံ+ဘိက္ခူ သတ္တသတဘိက္ခူ။ သတ္တသတဘိက္ခူ+ပရိဝါရော ယသ္မာတိ သတ္တသတဘိက္ခုပရိဝါရော၊ "အဿာသေဿာမိ"ဒ္ဌ အာပုဗ္ဗ သသဓာတ် ကာရိတ် ဏေပစ္စည်း၊ "ရှုသာရှိုက်သာ ရှိစေအုံ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "သက်သာရာ ရစေအုံ"ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဖြစ်၏၊ အဿာသေတုကာမာဒ္ဌလည်း ဤနည်းပင်၊ "အဿာသေတုံ ကာမေန္တိ အဿာသေတုကာမာ"ဟု ပြု။

ဤအထူ၊ ပရိနိဗ္ဗုတသာပိ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပတ္တစီဝရံ–သပိတ် သင်္ကန်းတော်ကို၊ သယမေဝ–ကိုယ်တိုင်သာ၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ပဠုဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-ငါးရာသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ သာဝတ္ထိ–သာဝတ္ထိမြို့သည်၊ (အတ္ထि၊) တေန–ထိုအရပ်၌၊ စာရိကံ–ဒေသစာရီကို၊ ပက္ကာမိ–ဖဲကြွတော်မူပြီ၊ [ယေန သာဝတ္ထိ၊ တေနဏ အခြားအနက်နှင့် အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ।] ပန–ဆက်ဦးအံ့၊ ဂစ္ဆတော ဂစ္ဆတော–ကြွတော်မူတိုင်း ကြွတော်မူတိုင်းသော၊ အသ–ထို အရှင်အာနန္ဒာ၏၊ ပရိဝါရာ–အခြံအရံတို့သည်၊ ဂဏာနုပထံ–ဂဏန်းလမ်းကို၊ ဝိတိဝတ္တာ–လွန်ကုန်ပြီ၊ တေန အာယသ္မတာ–ထို အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ်ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ မဟာပရိဒေဝေါ–သည်းထန်စွာ ငိုကြွေးခြင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

ပန–ဆက်ဦးအံ့၊ အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ [ပုဗ္ဗံ+အနုဂတံ အနုပုဗ္ဗံ၊ "ရှေ့လမ်းစဉ်သို့ အစဉ်လိုက်သောအားဖြင့်"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး।] ထေရေ–အရှင်အာနန္ဒာ ထေရ်သည်၊ သာဝတ္ထိं–သို့၊ အနုပဗ္ဗတ္တေ–အစဉ်ရောက်လသော်၊ သာဝတ္ထိဝါသိနော–သာဝတ္ထိမြို့၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာ ထေရ်သည်၊ အာဂတောကိရ–ကြွလာပြီတဲ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ သုတ္တာ–ကြား၍၊ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ–လက်တို့၌ နံ့သာပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–နံ့သာပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်ကို လက်စွဲကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ (ပတိ+ဥဂ္ဂန္တွာ)–ရှေးရှုတက်သွား၍၊ ဝါ–ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ဘဂ္ဂေ အာနန္ဒ–အရှင်ဘုရားအာနန္ဒာ၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ ဘဂဝတာ–နှင့်၊ သဒ္ဓိं–အတူ၊ အာဂစ္ဆထ–ကြွလာတော်မူကုန်၏၊ အဇ္ဇ-ယနေ့တော့၊ ဝါ–ယခုတော့၊ ကုဟिं–အဘယ်အရပ်၌၊ ဘဂဝန္တံ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ ထပေတ္တာ–ပစ်ထားခဲ့၍၊ အာဂတာ–ကြွလာကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ အာဒီနိ–ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒမာနာ–ပြောဆိုကုန်လျက်၊ ပရောဒိသု–ပြင်းစွာ ငိုးကြွေးကြကုန်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓသ–အလုံးစုံသော တရားတော်ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေဝိယ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာနေ့၌ကဲ့သို့၊ မဟာပရိဒေဝေါ အဟောသိ၊ တတြ–ထို သာဝတ္ထိမြို့၌၊ [သုဒံ အနက်မရှိ၊ နိပါတ်မျှသာ।] အာယသ္မာ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ အနိစ္စတာဒီ ပဋိသညုတ္တာယ–အနိစ္စတာ အစရှိသော သဘောနှင့်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မိယာ–

အနိစ္စတာ ၊လေ၊ ဓမ္မိယာ။ ။အနိစ္စ အရ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ" နှင့် အညီ အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး သင်္ခါရတရားတို့ရ၏၊ "အနိစ္စာနံ ဘာဝေါ အနိစ္စတာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသောအခါ မမြဲခြင်းသဘောလက္ခဏာ ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "အနိစ္စတာဒီ

တရားနှင့်ယှဉ်သော၊ ဝါ-တရားအားလျောတ်ပတ်သော၊ ဝါ-တရားရှိသော၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ တံ မဟာဇနံ-ထိုများစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သညာပေတွာ-ကောင်းစွာ သိစေပြီး၍၊ ဝါ-သက်သာရာ ရစေပြီး၍၊ ဇေတဝနံ-ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဒသဗလေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝသိတဂန္ဓကုဋိ-သီတင်းသုံးတော်မူအပ်ပြီးသော ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ-ရိုကိုးဝပ်ချပြီး၍၊ ဒ္ဝါရံ-တံခါးကို၊ ဝိဝရိတ္တာ-ဖွင့်ပြီး၍၊ မဇ္ဈပိဋ္ဌ-ညောင်စောင်းအင်ပျဉ်တော်ကို၊ နိဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ပညွှေတ္တာ-ခါ၍၊ ဂန္ဓကုဋိ-ကို၊ သမ္မဇ္ဇိတ္တာ-တံမျက်လှည်း၍၊ မိလာတမာလာကစဝံ-ညှိုးနွမ်းပြီးသော ပန်းအမှိုက်ကို၊ ဝါ-ညှိုးနွမ်းလေပြီး ပန်းတည်းဟူသော အမှိုက်ကို၊ [မိလာတ မာလာ၊ သာယေဝ ကစဝံ၊ မိလာတံ ဝါ မာလာသင်္ခါတံ ကစဝံ တထာ၊-ဋီကာသစ်။] ဆဋ္ဌေတ္တာ-စွန့်၍၊ မဇ္ဈပိဋ္ဌ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်တော်ကို၊ အတိဟရိတ္တာ-တစ်ဖန်ဆောင်၍၊ ဝါ-မူလနေရာသို့ ရွှေ့ရွှဆောင်၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ယထာဌာနေ-အကြင်အကြင် တည်ရာအရပ်၌၊ ဝါ-တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ ထပေတ္တာ-ထား၍၊ [ပဌမံ ထပိတဌာနံ အနတိက္ကမိတ္တာ ယထာဌိတဌာနေယေဝ ထပေတ္တာ၊-ဋီကာသစ်။] ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဌိတကာလေ-တည်ရှိတော်မူရာအခါ၌၊ ကရဏီယံ-ပြုသင့် ပြုထိုက်သော၊ ဝတ္တံ-သေနာသနဝတ်ကို၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ပဋိသညုတ္တာယာတိ-သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ အာဒိနာ အနိစ္စသဘာဝ ပဋိသညုတ္တာယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဋီကာသစ်အဖွင့်၌ အာဒိမပါ၊ အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ ပါနေ၏၊ ထို့နောက် ဋီကာသစ်၌ "ဓမ္မေန ယုတ္တာ၊ ဓမ္မဿ ဝါ ပတိရူပါ ဓမ္မီ"ဟု ယုတ္တတ္ခိတ် ပတိရူပတ္ခိတ် ဖွင့်၏၊ "ဓမ္မော ဇေါ်သာ အတ္ထိတိ ဓမ္မီ"ဟု အဿတ္ထိ အနက်လည်းဖြစ်သင့်ပါသည်၊ သညာပေတွာအရ ကောင်းစွာသိစေခြင်းဟူသည် သက်သာရာ ရစေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "သညာပေတွာတိ သုဋ္ဌု ဇာနာပေတွာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ "သမဿသာသေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။

ဝသိတဂန္ဓကုဋိ ဝန္ဒိတ္တာ။ ။ဝသိတပုဒ်သည် ဒသဗလေနပုဒ်ကို ငဲ့နေသော်လည်း ဂမကသတ္တိရှိသောကြောင့် ဂန္ဓကုဋိပုဒ်နှင့် သမာသ် တွဲနိုင်၏၊ [သမာသ် တွဲပြီးသောအခါ ဂန္ဓကုဋိဟူသော နောက်ပုဒ် ပြဋ္ဌာန်းသော်လည်း ဒသဗလေနပုဒ်ကို ဝသိတဟူသော ရှေ့ပုဒ်သာ စပ်ရသည်၏အဖြစ်ကို သိစေတတ်သောသတ္တိကို "ဂမကသတ္တိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသမာသ်မျိုးကိုလည်း "ဂမ္မကသမာသ်"ဟု ခေါ်သည်၊] ထို မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူအပ်ပြီ.သော ဂန္ဓကုဋိသည် ပရိဘောဂစေတီ ထိုက်သောကြောင့် "ဝန္ဒိတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ ဝန္ဒိတ္တာကို ဝိဝရိတ္တာ၌ စပ်ပါ၊ ရှိခိုးဝပ်ချပြီးမှ ဖွင့်သည်-ဟူလို။ [ပရိဘောဂ-ဘုရားရှင်၏ အသုံး အဆောင်တော်ဖြစ်သော+စေတိယ-စေတီတော်၊ ဝါ-ရိုသေထိုက် အဆောက်အဉ်။]

စ–ဆက်ဦးအုံ၊ ကုရုမာနော–ပြုလသော်၊ နာနကောဌကသမ္ဘူနေ ဥဒကုပဌာ ပနာဒိကာလေသု–ရေချိုးခန်းကို တံမြက်လှည်းခြင်း, ချိုးရေတည်ထားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အခါတို့၌၊ ဂန္ဓကုဋိ–ဂန္ဓကုဋိကို၊ ဝန္ဒိတွာ–ရှိခိုးဝပ်ချပြီး၍၊ [အကာသိ ၌စပ်။] ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ တုမှာကံ–နောင်တော်ဘုရားတို့၏၊ နာနကာလော နနု–ရေသုံးသပ်တော်မူခြင်း၏ အခါမဟုတ်ပါလော၊ ဝါ–ရေသုံးသပ်တော်မူချိန် မဟုတ်ပါလော၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ ဓမ္မဒေသနာကာလော (နနု)–တရားဟောတော်မူခြင်း၏အခါ မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ–တရားဟောတော်မူချိန် မဟုတ်ပါလော၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့အား၊ သြဝါဒဒါနကာလော (နနု)–သြဝါဒပေးတော်မူခြင်း၏အခါ မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ–သြဝါဒပေးတော်မူချိန် မဟုတ်ပါလော၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ သီဟသေယျကပဋိဇာဂရကာလော(နနု)–ခြင်္သေ့မင်း၏ အိပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ကျိန်းဆက်တော်မူခြင်းကို၊ ဝါ–ခြင်္သေ့မင်း၏ အိပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ကျိန်းစက်တော်မူခြင်းကို ပြုတော်မူချိန်မဟုတ်ပါလော၊ အယံ–ဤအခါသည်၊ မုခဓောဝနကာလော(နနု)–မျက်နှာသစ်တော်မူခြင်း၏အခါ မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ–မျက်နှာသစ်တော်မူချိန်မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ပရိဒေဝမာနောဝ–ပြင်းစွာ ငိုကြွေးလျက်သာ၊ အကာသိ–ပြုပြီ။

ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏာဂုဏာမတရသညျတာယ–ဂုဏ်အပေါင်းတည်းဟူသော အမြိုက်အရသာကို သိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ–စွဲမြဲတည်တံ့သော ချစ်ခြင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အခီဏာသဝေါစ–မကုန်သေးသော အာသဝေါရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနေကေသု–များစွာကုန်သော၊ ဇာတိသတသဟဿေသု-ဘဝအသိန်းတို့၌၊ အညမညဿ-အချင်းချင်းအား၊ ဥပကာရ သဠေနိတ စိတ္တမဒ္ဒဝေါစ–လျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုခြင်းသည် ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော စိတ်၏ နှည့်သူ၏အဖြစ်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (အညော–အရှင်အာနန္ဒာမှ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပရိဒေဝမာနော–ပြင်းစွာ ငိုကြွေးလျက်၊ အကာသိယထာ–ပြုသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ.အတူ၊ အာယသ္မာပိအာနန္ဒော-အရှင်အာနန္ဒာသည်လည်း၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဂုဏာဂုဏာမတရသညျတာယ-ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ–စွဲမြဲတည်တံ့သော

ယထာ တံ အကာသိ။ ။ယထာ တန္တိ အာဒိနာ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဥပမာယ အာဝိကရောတိ၊ တတ္ထ ယထာ အညောပိ ဘဂဝတော ဂုဏာဂုဏာမတရသညျတာယ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ အခီဏာသဝေါစ အနေကေသုစ ဇာတိသတသဟဿေသု အညမညဿူပကာရ သဠေနိတစိတ္တ မဒ္ဒဝေါစ အကာသိ၊ ဧဝံ အာယသ္မာပိ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဂုဏာဂုဏာမတရ သညျတာယ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ ၊ပေ၊ စိတ္တမဒ္ဒဝေါစ ဟုတ္တာ အကာသိတိ ယောဇနာ။– ဤဋီကာဖွင့်အတိုင်း နိဿယယ၌ အနက်ပေးထားပါသည်။

ချစ်ခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ အခီဏာသဝေါစ–သည်လည်းကောင်း၊ အနေကေသု–ကုန်သော၊ ဧကတိသတသဟဿေသု–တို့၌၊ အညမညသ–အား၊ ဥပကာရသဠာယတနိတစိတ္တမဒ္ဒဝေါစ–သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ပရိဒေဝမာနောဝ–ပြင်းစွာငိုကြွေးလျက်သာ၊ အကာသိ–ပြီ။

တမေနံ–ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ အညတရာ–တစ်ယောက်သော၊ (အမျိုးအမည် အနွယ်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊) ဒေဝတာ–နတ်သည်၊ (သံဝေဇေသိ၌စပ်၊) ဘန္တေ အာနန္ဒ–အရှင်အာနန္ဒာ၊ တုမှေ–အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ဝါ–အရှင်ဘုရားတို့က၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (သို့ကလောက်၊) ပရိဒေဝမာနာ–ငိုကြွေးကုန်လသော်၊ ကထံ–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အညေ–အခြားသူတို့ကို၊ အဿာသေဿထ–သက်သာစေနိုင်ကုန်တော့အုံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ (တစ်နည်း) ဣတိ–ဤသို့အစရှိသောစကားဖြင့်၊ သံဝေဇေသိ–ထိတ်လန့်စေပြီ၊ ဝါ–သံဝေဂဖြစ်စေပြီ၊ သော–ထို အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ တဿာ–

တစ်နည်း။ ။အပိစ ဧတေန တထာဂတရဏဟေတုံ (ထိုကဲ့သို့ ငိုကြွေးလျက်ပြုခြင်း၏ အကြောင်းကို၊) ဒဿေတိ၊ ယထာ အညေပိ (အရှင်အာနန္ဒာမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော) ယထာဝုတ္တသဘာဝါ (အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပတိဋ္ဌိတပေမ စသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူတို့သည်) အဟုံသု၊ တထာ အာယသ္မာပိ အာနန္ဒော၊ ဘဂဝတောပေ၊ ပတိဋ္ဌိတပေမတ္တာစေဝ အခီဏာသဝတ္တာစ အနေကေသု၊ပေ၊ ဥပကာရသဠာယတနိတစိတ္တမဒ္ဒဝတ္တာစာတိ ဟေတုအတ္ထသ လဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ဟေတုဂဗ္ဘာနိ ဟိ ဧတာနိ ပဒါနိ (ဝိသေသန ၃–ပုဒ်တို့သည် အတွင်း၌ ဟိတ်အနက်ရှိသော 'ပုဒ်များ'တည်း)၊ တဒတ္ထသေဝ–တိုပုဒ်တို့၏ အနက်ကပင်၊ တထာဂတရဏဟေတုဘာဝတော၊–ဋီကာသစ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤနည်းအလို "ပတိဋ္ဌိတပေမော"စသော ဝိသေသန ၃–ပုဒ်တို့ကို ဟိတ်အနက်ရှိသော "ဟေတုမန္တ ဝိသေသန"ဟု ယူ၍ "အညေပိ–အရှင်အာနန္ဒာမှ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ဘဂဝတော ဂုဏဂဏာမတရသညုတ္တာယ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ ၊ပေ၊ စိတ္တမဒ္ဒဝေါစ ဟုတ္တာ အဟုံသု ယထာ၊ တထာ ဘဂဝတော ဂုဏဂဏာမတရသညုတ္တာယ ပတိဋ္ဌိတပေမောစေဝ ၊ပေ၊ စိတ္တမဒ္ဒဝေါစ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဂုဏ၊ပေ၊ ရသသညုတ္တာယ ပတိဋ္ဌိတပေမတ္တာစေဝ–လည်းကောင်း၊ အခီဏာသဝတ္တာစ–လည်းကောင်း၊ အနေကေသု ဧကတိသတသဟဿေသု ဥပကာရသဠာယတနိတစိတ္တမဒ္ဒဝတ္တာစ–လည်းကောင်း၊ ပရိဒေဝမာနောဝ အကာသိ–ပြီ"ဟု အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

ဣတိ သံဝေဇေသိ။ ။သံဝေဇေသိတိ "နနု ဘဂဝတာ ပဋိကစ္စေဝ အက္ခာတံ သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေါ ဝိနာဘာဝေါ"တိ အာဒိနာ သံဝေဂဇနေသိတိ အာစရိယ ဓမ္မပါလတ္ထေရေန ဝုတ္တံ၊ ဧဝံသတိ "ဘန္တေ၊ပေ၊ အဿာသေဿထာတိ ပဌမံ ဝတ္တာ"တိ သဟ ပါဌသေသေန ယောဇနာ အသ၊ ယထာရုဟတော ပန အာဒျတ္ထေန ဣတိ သဒ္ဒေန "ဝေမာဒိနာ သံဝေဇေသိ"တိ ယောဇနာပိ ယုဇ္ဇတေဝ၊ ယေန ကေနစိ ဟိ ဝစနေန သံဝေဂဇနေသိ၊ တံ သဗ္ဗမ္မိ သံဝေဇနေသ ကာရဏံ သမ္ဘဝတီတိ၊–ဋီကာသစ်။

ထိုနတ်၏၊ ဝစနေန–စကားကြောင့်၊ သံဝိဂ္ဂဟဒယော–ထိတ်လန့်သော စိတ်နှလုံး ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) သန္ဓမ္ဘိတ္တာ–ကောင်းစွာ ထောက်ပံ့ပြီး၍၊ (စိတ်ကို ကောင်းစွာ တင်းထားပြီး၍၊) တထာဂတသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနတော–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာနေ့မှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ဌာန နိသဇ္ဇ ဗဟုလတ္တာ–များသော ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဌာနဉ္စ+နိသဇ္ဇာစ ဌာနနိသဇ္ဇံ၊ ဌာနနိသဇ္ဇံ+ဗဟုလံ ယသ္သာတိ ဌာနနိသဇ္ဇ ဗဟုလော၊] ဥဿန္နဓာတုကံ–များသော သလိပ်, သည်းခြေ, လေဟူသော ဓာတ်ရှိသော၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ သမသီသေတုံ–သက်သာစေခြင်းငှာ၊ ဒုတိယဒိဝသေ–ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်ရာနေ့ကို ထောက်၍ ၂–ရက်မြောက်နေ့၌၊ ဝါ–သံဃေဂဖြစ်စေရာနေ့ကို ထောက်၍ ၂–ရက်မြောက်နေ့၌၊ ခီရ ဝိရေစနံ–နွားနို့ဟူသော ဝမ်းလျှောဆေးကို၊ ဝါ–သလိပ်, သည်းခြေ, လေတို့၏ ကင်းဆိတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဆေးဖြင့် ရောစပ်အပ်သော နွားနို့ကို၊ ပိဝိတ္တာ–သောက်ပြီး၍၊ ဝိဟာရေယေဝ–၌သာ၊ နိသိဒိ–ပြီ။

ယံ–ယင်း နွားနို့ဟူသော ဝမ်းလျှောဆေးသောက်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ သုဘေန–သုဘမည်သော၊ မာဏဝေန–လုလင်သည်၊ ပဟိတံ–စေလွှတ်အပ်သော၊ မာဏဝကံ-လုလင်ငယ်ကို၊တေ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ–ပြောဆိုပြီ၊(ကိုး) မာဏဝက–

ဥဿန္နဓာတုကံ။ ။ဥပဓိ သဒ္ဒါတ်သည် စုဝေးများခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဥဿန္နကို "ဥပစိတ–ဆည်းပူအပ်"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သလိပ်, သည်းခြေ, လေတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတုတို့မည်၏၊ မညီမညွှတ်ဖြစ်သောအခါ ကိုယ်ကို ဖျက်တတ်သော ကြောင့် ဒေါသတို့လည်းမည်၏၊ ကိုယ်ကို မကြည်မလင်စေတတ်သောကြောင့် မလတို့လည်း မည်၏၊ တစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော အာကာသအားဖြင့်လည်း ဓာတ် ၅–မျိုးပြား၏။

ဝါယုပိတ္တကဖါ ဒေါသာ, ဓာတဝေါစ မလာ တထာ၊
တတ္ထာပိ ပဠဓာ ချာတာ, ပစ္စေကံ ဒေဟဓာရဏာ၊–ဋီကာသစ်။

ဝါယုပိတ္တကဖါ–လေ, သည်းခြေ, သလိပ်တို့သည်၊ ဒေါသာ–အပြစ်တို့လည်းမည်၏၊ ဓာတဝေါစ–ဓာတ်တို့လည်းမည်၏၊ တထာ–ထိုပြင်၊ မလာ–အညစ်အကြေးတို့လည်းမည်၏၊ တတ္ထာပိ–ထို ဝါယုစသော ၃–မျိုးတို့တွင်လည်း၊ ပစ္စေကံ–သီး၊ ပဠဓာ–အားဖြင့်၊ ချာတာ–ဆိုအပ် ကုန်၏၊ ဒေဟဓာရဏာ–ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆောင်ထားတတ်ကုန်၏။

မာဏဝကေန။ ။မနုနော–မနုမည်သော၊ မဟာသမ္မတမင်း၏+အပတ္ထံ–သားစဉ်မြေးဆက်တည်း၊ မာနဝေါ–ဆက်၊ ဤနည်းအရ လူဟူသမျှကို "မာနဝ"ဟု ခေါ်၏၊ မုဒ္ဓဏာဖြင့် "မာဏဝ"ဟု ရှိရာ၌ကား နကို ဏပြု၍ "လူရွယ် လူငယ်"အနက်ကို ဟောဘ၏၊ သွတ္ထိ၌ ကပစ္စည်းသက်လျှင် "မာဏဝက"ဖြစ်သည်ဟု ထောမနိဓိဆိုသည်။ [ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ "ဏဝေါ ပကွာဒီဟိ"သုတ်၌ ရှုပါ။]

လုလင်ငယ်၊ (ယသ္မာ–အကြောင့်ကြောင့်၊) အဋ္ဌ–ယနေ့၊ မေ–ငါ၏၊ ဝါ–သည်၊ ပိတာ–သောက်အပ်သော၊ ဘောသဒ္ဓမတ္တာ–အနည်းငယ်သောဆေးသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ [အပ္ပမတ္တကံ ဘောသဒ္ဓံ၊ အပ္ပတ္ထောတိ အယံ မတ္တသဒ္ဒေါ၊ "ပမာဏိသရိယေမတ္တာ, အက္ခရာဝယ ဝပ္ပကေ"၊ (အဘိဓာန်)။] (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ အာဂန္တုံ–လာခြင်းငှာ၊) အကာလော–အခါမဟုတ်သေး၊ [ယသ္မာ တသ္မာ မထည့်ဘဲ အစဉ်အကိုင်းလည်းပေးနိုင်၏။] သေ္ဓပိ–နက်ဖန်ဦးလည်း၊ (ကာလဿ–အခါကိုလည်းကောင်း၊ သမယဿ–အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ–စဉ်းစား၍၊ (တစ်နည်း)ကာလဿ သမယဿ ဥပါဒါယ–အခါအခွင့် အကြောင်းသင့်မှ၊ အပ္ပေဝနာမ ဥပသင်္ကမေယျာမ–ချဉ်းကပ်နိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဝါ–လာနိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ အဝေါစ–ပြီ။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ သမယအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

ဒုတိယဒိဝသေ–ဝမ်းလျှောဆေးသောက်ရာနေ့ကိုထောက်၍ နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ [ဒုတိယဒိဝသေတိ ခီရဝိရေစနပိတ ဒိဝသတော ဒုတိယ ဒိဝသေ၊–ဋီကာသစ်၊] စေတကတ္ထေရေန–စေတကထရ်ဟူသော၊ ပစ္ဆာသမဏေန–နောက်လိုက်ရဟန်းနှင့်တကွ၊ [သဟတ္ထ၊] ဂန္တွာ–သွား၍၊ သုဘေန–သုဘမည်သော၊ မာဏဝေန–လုလင်သည်၊ ပုဋ္ဌော–မေးအပ်သည်။(ဟုတ္တာ)၊ ဣမသ္မိံ ဒီဃနိကာယေ–ဤ ဒီဃနိကာယ်၌၊ သုဘသုတ္တံနာမ–သုဘသုတ်မည်သော၊ ဒသမံ–ဆယ်သုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ သုတ္တံ–သုတ်တော်ကို၊ အဘာသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ အထ–သုဘသုတ်ကို ဟောပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ ဧတဝန မဟာဝိဟာရေ–ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကြီး၌၊ ခဏ္ဍာဖုလ္လ ပဋိသန်ရဏံ–ကျိုးပြတ်သောအရပ်, ပေါက်ကွဲသောအရပ်ကို ပြင်ဆင်မှုကို၊ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ကာရာပေတွာ–ပြုစေပြီး၍၊ ဝဿူပနာယိကာယ–ဝါကပ်ရာနေ့သည်၊ (ဝါဆိုရာနေ့သည်၊) ဥပဂဋ္ဌာယ–နီးကပ်လသော်၊ ဘိက္ခုသံဃံ–ရဟန်းသံဃာကို၊ သြဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ရာဇဂဟံ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ဂတော–ကြွတော်မူပြီ၊ အညေ–အရှင်အာနန္ဒာမှ အခြားကုန်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ–သုတ် အဘိဓမ္မာဝိနည်းကိုသဘောတူ ပေါင်းယူမည်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခူပိ–ရဟန်းတော်တို့သည်လည်း၊ တထာ–ထို့အတူတည်း၊ [ဘိက္ခုသံဃာကို စွန့်၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ကြွကြသည်–ဟူလို။] ဟိ–ဆက်ဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–မှန်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဂတော–ကြွတော်မူကြကုန်သော၊ တေ–ထို ရဟန်းတော်တို့ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ အထခေါ ထေရာ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟံ အဂမံသု ဓမ္မဋ္ဌ ဝိနယဋ္ဌ သံဂါယိတုန္တိ–အထခေါ၊ပေ၊ သံဂါယိတုံဟူသော၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ–သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ [အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ ထေရာ–နှင့်သော၊ ဘိက္ခူ–

တို့သည်၊ ဓမ္မဋ္ဌ–သုတ် အဘိဓမ္မာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယဋ္ဌ–ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိတုံ–သံဂါယနာတင်ခြင်းငှာ၊ ရာဇဂဟံ–သို့၊ အဂမံသု–ကြွတော်မူကြကုန်ပြီ၊] တေ–ထို ရဟန်းတော်တို့သည်၊ အာသင္ဍိပုဏ္ဏာမာယံ–ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ (အာသင္ဍိနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော ပြည့်ဝသောလရှိရာနေ့၌၊) ဥပေါသထံ–ဥပုသ်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ပါဋိပဒဒိဝသေ–အထွက် တစ်ရက်နေ့၌၊ ဝါ–ဝါဆိုလပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌၊ သန္နိပတိတ္တာ–စုဝေး၍၊ ဝဿံ–ဝါသို့၊ ဥပဂစ္ဆိံသု–ကပ်ကြကုန်ပြီ။

တေန ခေါပန သမယေန–ထိုအခါ၌၊ (သံဂါယနာတင်ဖို့ရန် ရောက်လာရာ ထိုအခါ၌၊) ရာဇဂဟံ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို၊ ပရိဝါရေတ္တာ–ဝိုင်းရံ၍၊ [မြို့၏ အပြင်၌ တည်ရှိသောကြောင့် "ပရိဝါရေတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။] အဌာရသ မဟာဝိဟာရာ–တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ တေသဗ္ဗေပိ–ထိုအလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်လည်း၊ ဆဋ္ဌိတပတိတဥက္ကပါ–စွန့်ပစ်အပ်ကုန်, ပြိုကျကုန်, အမှိုက်အပေါင်းရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့ဦးအံ့၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ–အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ ပတ္တစီဝရံ–သပိတ် သင်္ကန်း ကို၊ အာဒါယ–၍၊ ဝိဟာရေစ–ကျောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏေ–ပရိဝုဏ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌေတ္တာ–စွန့်ပစ်၍၊ အဂမံသု–သွားကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုကျောင်းတိုက်တို့၌၊ [ခဏ္ဍာဖုလ္လ ပဋိသန်ရဏာနိ ဣမိနာ သမ္ဘဿော၊] ကတိကဝတ္တံ–ကတိကဝတ်ကို၊ ကုရုမာနာ–ပြုလိုကုန်သော၊ [ကုရုမာနာတိ ကတ္တုကာမာ၊] ထေရာ–ထေရ်တို့သည်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနပူဇနတ္ထံ–(သေသနကွန္ဒက) စကားတော်ကို ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ တိတ္ထိယဝါဒ ပရိမောစနတ္ထဉ္စ–တိတ္ထိတို့၏ ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်မှ မိမိတို့ကို လွတ်မြောက်စေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ပဌမံ မာသံ–ပဌမလပတ်လုံး၊ ခဏ္ဍာဖုလ္လပဋိသန်ရဏံ–ကျိုးပြတ်သော အရပ်, ပေါက်ကွဲသောအရပ်ကို ပြင်ဆင်မှုကို၊ ကရောမ–ပြုကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေသုံ–ကြံစည်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။ [သစ်သားကျောင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ခဏ္ဍာ"အုဋ်ကျောင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ဖုလ္လ"ဟုဆိုဟန်တူသည်၊ ဤပုဒ်

ဆဋ္ဌိတပတိတဥက္ကာပါ။ ။အဝကုထံ ပူတိဘာဝံ အပေါတိ အဂမာသီတိ ဥက္ကာပေါ၊ အဝကို ဥပြု, ထကို လပြု၍ "ဥက္ကာပ"ဟု ဖြစ်၏၊ အပဓာတ် ဏပစ္စည်း၊ (တစ်နည်း) ဥသည် ဥစ္ဆိဒ္ဒ အနက်ဟော၊ ဥစ္ဆိဒ္ဒေါ+ကလာပေါ ဥကလာပေါ၊ ဝဏ္ဏသက်ဆိုပြု၍ (သုတ်ကြီးဖြင့် ကဏ် အ ကိုချေ, ဏ်ကို လသို့ကပ်၍) "ဥက္ကာပေါ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဥပမာ–သီနေဟောမ္ဘ သ္ဘောဟာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့နောက် "ဥက္ကာပေါယေသံ အတ္ထိတိ ဥက္ကာပါ"ဟု အသတ္ထိဆင့်ပါ၊ ကြွင်းသော အဓိပ္ပာယ်များကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

များကို စူဠဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌ "ခဏ္ဍန်တို့ ဘိန္နောကာသော (ပြတ်သော အရပ်)၊ ဖုလ္လန်တို့ ဖလိတောကာသော (ကွဲသောအရပ်)"ဟု ဖွင့်၏။]

ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ထင်ရှားအောင်ပြဦးအုံ့၊ [ဝုတ္တံ ဟောတိကို ကြည့်၍ တပွါကဋ္ဌကရဏ တစ်နည်းကြဲသည်၊] တိတ္ထိယာ–တိတ္ထိတို့သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ပြောဆိုကုန်ရာသနည်း၊) သမဏာသ ဂေါတမသ-ရဟန်းဂေါတမ၏၊ သာဝကာ-သာဝကတို့သည်၊ သတ္ထရိ-ဆရာသည်၊ ဌိတေယေव–တည်ရှိစဉ်သာလျှင်၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်းတို့ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိ'သု–သုတ်သင်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–စောင့်ရှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးလသော်၊ ဆရှေသုံ–စွန့်ပစ်ကြကုန်ပြီ၊ ကုလာနံ–အမျိုးတို့၏၊ မဟာဓနပရိစ္စာဂေါ–များစွာသော ဥစ္စာတို့ကို စွန့်လျှူရခြင်းသည်၊ ဝိနသတိ–ပျက်စီး၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဒေယျုံ–ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ တေသံ–ထို တိတ္ထိတို့၏၊ ဝါဒပရိမောစနတ္ထဉ္စ–ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်မှ မိမိတို့ကို လွတ်မြောက်စေခြင်းအကျိုးငှာလည်း၊ စိန္တေသုံ–ကြံစည်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ဤအနက်ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ပန–ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝဉ္စ–ဤသို့လည်း၊ (တစ်နည်း) စ ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ စိန္တေ ယိတ္တာ–ကြံစည်ပြီး၍၊ ဝါ–တိုင်ပင်ပြီး၍၊ ကတိကဝတ္တံ–ကတိကဝတ်ကို၊ ကရိ'သု–ပြုကြကုန်ပြီ။ [ကတေန–တမင််လာပြုခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ–ဖြစ်စေအပ်သော ဝတ်တည်း၊ ကတိက်–ဝတ်၊ နဂိရိုးရာအားဖြင့် ရှိပြီးမဟုတ်, တမင််လာပြုလုပ်အပ်သော ကျင့်ဝတ်–ဟူလို။]

ယံ–ယင်: ကတိကဝတ်ပြုခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ အထခေါ၊ပေ၊ သံဂါယိသာမာတိ–အထခေါ၊ပေ၊ သံဂါယိသာမဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ–သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဤကား နိယမအထူးမလိုသော မိမိကိုယ်တိုင်ပင် နိယမဖြစ်နေသော ယသဒ္ဒါဟု ယူဆသော အနက်ပေးနည်းတည်း၊ (တစ်နည်း) "ယတသဒ္ဒါ နိစ္စသမ္မန္ဓာပေက္ခာ"နှင့် အညီ, တသဒ္ဒါထည့်၍ အနက်ပေးဦးအုံ့၊] ယံ–အကြင် ကတိကဝတ်ပြုခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ အထခေါ၊ပေ၊ သံဂါယိသာမာတိ–အထခေါ၊ပေ၊ သံဂါယိသာမဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ–သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ (တဒေဝ ကတိကဝတ္တကရဏံ–ထို ကတိကဝတ်ပြုခြင်းကိုပင်၊) သန္ဓာယ–၍၊ (မယာပိ–ငါသည်လည်း၊) ဧဝံ စိန္တေ ယိတ္တာ၊ပေ၊ ကရိ'သူတိ–ဧဝံ၊ပေ၊ ကရိ'သုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ [အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ ထေရာနံ–ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့၏၊ ဧတံ–ဤအကြံသည်၊ ဝါ–ဤအတိုင်အပင်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊)

အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ–ကျိုးပြတ်သော အရပ်, ပေါက်ကွဲသောအရပ်ကို ပြင်ဆင်မှုကို၊ ဝဏ္ဏိတံ–ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ [သေနာသနဝတ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်း, သေနာသနနှင့်စပ်၍ မျှားစွာ ဟောတော်မူခြင်းကို "ချီးမွမ်းအပ်"ဟု ဆိုသည်၊] အာဝုသော–တို့၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ ပဌမံမာသံ–ပဌမလပတ်လုံး၊ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ–ကို၊ ကရောမ–ပြုကြကုန်စို့၊ မဇ္ဈိမံမာသံ–မဇ္ဈိမလပတ်လုံး၊ သန္နိပတိတွာ–စုဝေး၍၊ ဓမ္မဉ္စ–သုတ် အဘိဓမ္မာကို လည်းကောင်း၊ ဝိနယဉ္စ–ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း၊ သံဂါယိဿာမ–သံဂါယနာတင်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ ဝါ–ဤသို့ တိုင်ပင်ပြီ။

တေ–ထိုထေရ်တို့သည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ–အကြံဖြစ်ရာနေ့ကိုထောက်၍ နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ [ဒုတိယဒိဝသေတိ–ဧဝံ စိန္တိတဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသေ၊ သော စခေါ ဝဿူပနာယိကဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသောဝ၊–ဋီကာသစ်၊] ဂန္ဓာ–သွားရ၍၊ ရာဇဂေါရေ–မင်း၏ ဝ်ခါးပေါက်၌၊ (နန်းတော်တခါးပေါက်၌၊)အဋ္ဌသု–ရပ်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ အာဂန္တွာ,ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊ ဘန္တေ–တို့၊ ကိံ–အဘယ်ကိစ္စကြောင့်၊ အာဂတာ–ကြွလာတော်မူကြကုန်သည်၊ အတ္ထ–ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်၍၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ–ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးလျှောက်ပြီ၊ ထေရာ–ထေရ်တို့သည်၊ အဌာရသ မဟာဝိဟာရ ပဋိသင်္ခရဏာတ္ထာယ–တဆဲ့ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို ပြင်ဆင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဟတ္ထကမ္မံ–ဟတ္ထကမ်ကို၊ ဝါ–လက်၏အလုပ်ကို၊ [ဟတ္ထကမ္မန္တိ–ဟတ္ထကိရိယံ၊ ဟတ္ထကမ္မသ ကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊]ပဋိဝေဒေသုံ–သိစေကြကုန်ပြီ၊ [ပဋိဝေဒေသုန္တိ ဇာနာပေသုံ၊] ရာဇာ–မင်းသည်၊ ဟတ္ထကမ္မကာရေဝေါ–ဟတ္ထကမ်ကို ပြုလုပ်တတ်ကုန်သော၊ မနုဿေ–လူတို့ကို၊ (ဗိသုကာ လက်သမားတို့ကို၊) အဒါသိ–ပေးလိုက်ပြီ၊ ထေရာ–တို့သည်၊ပဌမံမာသံ–ပဌမလပတ်လုံး၊ သဗ္ဗဝိဟာရေ–အလုံးစုံသောကျောင်းတို့ကို၊ ပဋိသင်္ခါရာပေတွာ–ပြင်ဆင်စေပြီး၍။ ရညော–မင်းအား၊ အာရောစေသုံ–မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူကြကုန်သနည်း၊) မဟာရာဇ–မဟာရာဇာ၊ ဝိဟာရ ပဋိသင်္ခရဏံ–ကျောင်းတိုက်တို့ကို ပြင်ဆင်မှုသည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ–ဓမ္မဝိနယကို သိမ်းယူကြောင်း သံဂါယနာကို၊ ကရောမ–ပြုကုန်တော့အုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ [ယခုပင် ပြုတော့မည်ဖြစ်၍ သမီပဝတ္တမာန်ဖြင့် "ကရောမ"ဟုထားသည်။]

ဘန္တေ–တို့၊ သာဓု–ကောင်းပါပြီ၊ ဝိသဇ္ဇာ–စွန့်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ရှဉ့်ရှားခြင်းကင်း ရဲတင်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကရောထ–ပြုတော်မူပါကုန်၊ မယှံ–ဒကာတော်၏၊ အာဏာစက္ကံ–အာဏာစက်သည်၊ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဓမ္မစက္ကံစ–ဓမ္မစက်သည်လည်း၊ ဟောတု–စေ၊ ဘန္တေ–တို့၊

အာဏာပေထ–စေခိုင်းတော်မူပါကုန်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ကရောမိ–ပြုရပါမည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ–မဟာရာဇာ၊ သင်္ဂဟံ–သိမ်းယူကြောင်း သံဂါယနာကို၊ ကရောန္တာနံ–ပြုကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ သန္ဓိသဒ္ဒေါ–စုဝေ. နေထိုင်ခြင်း၏အရပ်ကို၊ ဝါ–စည်းဝေးနေထိုင်ရာအရပ်ကို၊ (ကာတုံ–ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊) ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ [နိသိဒနံ နိသဇ္ဇာ၊ သန္ဓိ ပတိတွာ+နိသဇ္ဇာ သန္ဓိသဇ္ဇာ၊ သန္ဓိသဇ္ဇာယ+ဌာနံ သန္ဓိသဒ္ဒေါ။] ဘန္တေ–တို့၊ ကတ္ထ–အဘယ်အရပ်၌၊ ကရောမိ–ပြုရပါမည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ–ဇာ၊ ဝေဘာရပဗ္ဗတပဿေ–ဝေဘာရတောင် နံဘေး၌၊ သတ္တပဏ္ဏိဂုဟာ ဒ္ဝါရေ–စရည်းပင်ပေါက်ရာ လိုဏ်တံခါး၏အနီး၌၊ ကာတုံ–ငှာ၊ ယုတ္တံ–၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ။

ဘန္တေ–တို့၊ သာဓု–ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ ခေါ–ဤသို့လျှင်၊ အဇာတသတ္တု–အဇာတသတ်မည်သော၊ ရာဇာ–သည်၊ ဝိသုကမ္မုနာ–ဝိသကြုံနတ်သားသည်၊ ဝါ–ဗိသုကာနတ်သားသည်၊ [သဏ္ဌာနတ္ထဲ "ဝိသွကြမာန်"ဟု ဆိုသောကြောင့် သွမှ ဝအစား သဒ္ဒေဘော်ပြု၍ "ဝိသကမ္မုနာ"ဟုလည်း ပြင်ကြ၏၊ အကျယ် အဓိပ္ပါယ် များကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။] နိမ္မိတသဒိသံ–ဖန်ဆင်းအပ်သော မဏ္ဍပ်နှင့်တူစွာ၊ (ကာရာပေတွာ၌စပ်၊) သုဝိဘတ္တ ဘိတ္တိတ္ထမ္ဘသောပါနံ–ကောင်းစွာ ဝေဘန်အပ်သော နံရံ, သည်တိုင်, စောင်းတန်းလည်းရှိထသော၊ နာနာဝိဓမာလာ ကမ္မ လတာကမ္မ ဝိစိတ္တံ–အထူးထူး အပြားပြား ပြုလုပ်အပ်သော် ပန်း, အထူးထူး. အပြားပြား ပြုလုပ်အပ်သော နွယ်တို့ဖြင့်လည်း ထူးဆန်းထသော၊ ["အထူးထူး အပြားပြားသော ခြုံးပန်းမှ ခြုံးနွယ်မှတို့ဖြင့်လည်း ဆန်းကြယ်ထသော"ဟုလည်း

အာဏာ, ဓမ္မစက္ကံ။ ။"စရတိ ပဝတ္တတိ–အပိတ်အပင် အတားအဆီးမရှိလောက်အောင် အဆက်မပြတ်လည်၍ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ စက္ကံ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတို့ မပိတ်ပင် မတားဆီးနိုင်လောက်အောင် ဆက်ကာဆက်ကာ လည်၍ဖြစ်တတ်သော အရာဝတ္ထုကို "စက္က"ဟု ခေါ်၏၊ "အာဏာယေဝ–အာဏာသည်ပည်၊ စက္ကံ၊ ဓမ္မောယေဝ စက္ကံ ဓမ္မစက္ကံ"ဟုပြု၊ ဓမ္မဟူသည် သူတစ်ပါးအား တစ်ဆင့်ဟောပြောတတ်သော ဒေသနာ ဉာဏ်, မိမိကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ပဋိဝေဓဉာဏ် နှစ်မျိုးလုံးပင်တည်း၊ မှန်၏– သံဂါယနာတင်ရာ၌ မိမိကိုယ်တိုင် ပဋိဝေဓဉာဏ်ရှိပြီးမှ သူတစ်ပါးတို့အား သိစေဖို့ရန် ဟောပြော ရှုတ်ဆိုခြင်းဟူသော သံဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သည်၊ ထိုဉာဏ် နှစ်မျိုးလုံးသည် သံဂါယနာတင်ရာ၌ အဆက်မပြတ် လည်၍ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "စက္က"မည်၏။ [အာဏာ ယေဝ အပ္ပဋိဟတ ဝုတ္တိယာ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ အာဏာစက္ကံ၊ တထာ ဓမ္မောယေဝ စက္ကန္တိ ဓမ္မစက္ကံ၊ တံ ပနိဓ ဒေသနာညာဏပဋိဝေဓညာဏဝသေန ဒုဝိဓမ္မိ ယုဇ္ဇတိ၊ တဒုဘယေနေဝ သံဂီတိယာ ပဝတ္တနတော၊–ဋီကာသစ်။]

ပေးကြသည်။] ရာဇဘဝနဝိဘူတိ-မင်းနန်းတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-မင်းနန်းတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းကို၊ အဘိဘဝန္တံ ဣဝစ-လွမ်းမိုးသကဲ့သို့လည်း ဖြစ်ထသော၊ ဝါ-လွမ်းမိုးတော့ မတတ်လည်းဖြစ်ထသော၊ ဒေဝဝိမာနသိရိ-နတ်ဗိမာန်၏အသရေကို၊ အဝဟသန္တံ ဣဝစ-ပြက်ရယ် ပြုသကဲ့သို့လည်းဖြစ်ထသော၊ သိရိယာ-ကျက်သရေအပေါင်း၏၊ နိကေတနံ ဣဝစ-စုဝေးတည်နေရာ အိမ်ကဲ့သို့လည်း ဖြစ်ထသော၊ ["နိကေတမိဝ" ဟုလည်းရှိ၏၊ နိကေတတိ နိဝသတိ ဧတ္ထာတိ နိကေတော၊ (နိကေတနံ)၊ နိကေတောဒ္ဓ ဏာပစ္စည်း, နိကေတနံဒ္ဓ ယုပစ္စည်းသာ ကွဲ၍ နှစ်ပုဒ်လုံးပင် သင့်သည်။] (တစ်နည်း) ဧလန္တံ ဣဝစ-တောက်ပသကဲ့သို့လည်းဖြစ်ထသော၊ ဒေဝမနုဿ နယနဝိဟာရိနံ-နတ် လူတို့၏ မျက်လုံးတည်းဟူသော ၄က်တို့၏၊ ဧကနိပါတတိတ္ထံ ဣဝစ-တစ်ပေါင်းတည်း ကျရောက်ရာ ဆိပ်ကမ်းကဲ့သို့လည်းဖြစ်ထသော၊ သမ္ဘိဏ္ဍိတံ-တစ်နေရာတည်းဌ ပေါင်းစုအပ်သော၊ လောကရာမဏေယျကံ ဣဝ-လောကဝယ် မွေ့လျော်ဖွယ်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ [အလင်္ကာ ကျမ်းလာ အဘူတောပမာတည်း။] ဒဋ္ဌဗ္ဗသာရမဏ္ဍံ-ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုအပ်ကောင်းမြတ်သော အဆင်တန်ဆာရှိသော၊ မဏ္ဍာပံ-မဏ္ဍာပ်ကို၊ ဝါ-ဓမ္မာရုံကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ ဝိဝိဓ ကုသုမဒါမောလမ္ဘက ဝိနိဋ္ဌလန္တ စာရုဝိတာနံ-အထူးထူး အပြားပြား တွဲလျားကျသော ပန်းကုံးတို့ကို အန်ထွက်စေလျက် တင့်တယ်သော မျက်နှာကြက်လည်း ရှိထသော၊ နာနာရတနဝိစိတ္တြ မဏိကောဋ္ဌမတလံ ဣဝ-အမျိုးမျိုးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ပတ္တမြားတို့ကို ဖြတ်တောက်ထုရိုက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေအပ်သော မြေအပြင်ကဲ့သို့၊ နာနာပုပ္ဖူ ပဟာရဝိစိတ္တြ သုပရိနိဋ္ဌိတဘူမိကမ္ဘံ-အမျိုးမျိုးသော ပန်းပူဇော်ခြင်းဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ကောင်းစွာပြီးပြီးသော မြေအမှုလည်းရှိထသော၊ နံ(မဏ္ဍာပံ)-ထို မဏ္ဍာပ်ကို၊ ဝါ-ထိုဓမ္မာရုံကို၊

လောကဗေ၊ သမ္ဘိဏ္ဍိတံ။ ။ဧကတ္ထ-တစ်ခုသောအရပ်ဌ၊ ပိဏ္ဍိတံ-ပေါင်းစုအပ်သော၊ ရာသိကတံ-အစုပြုအပ်သော (သမ္ဘိဏ္ဍိတံကို ထပ်ဖွင့်၊) လောကေ-ဌ၊ ရမဏီယံ ဘာဝဝိယ-မွေ့လျော်ဖွယ်ဝတ္ထုဒ္ဓ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (အဆင်တန်ဆာ)ကဲ့သို့၊-(ဋီကာ)၊ ဤဋီကာအလို "သမ္ဘိဏ္ဍိတံ"ဟူသော ဝိသေသနကို ရှေးဦးစွာပေး၊ "ရမဏီယသ+ဘာဝေါ ရာမဏေယျကံ" ဟုလည်းပြု။ [ရမဏီယာဒီတော ကဏ်သုတ်ဖြင့် စီရင်။] "ရမဏီယံ"အရ မွေ့လျော်အပ်သော အရာဝတ္ထုရ၍၊ ထိုဝတ္ထုဒ္ဓ၏ ဖြစ်ကြောင်းဘာဝအနက်ကား အစွမ်းကုန် လှပသော အဆင်တန်ဆာများရသည်၊ ဤသို့ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာဌ် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ၊ "ယံယံ ဝါ လောကေ ရမိတု မရဟတိ၊ တံ သဗ္ဗံ သမ္ဘိဏ္ဍိတမိဝါ,တိပိ အတ္ထော"ဟူသော ဋီကာသစ်အလို "ရမိတဗ္ဗန္တိ ရုမဏီယံ၊ ရမဏီယံယေဝ ရာမဏေယျကံ"ဟု သွတ္ထဌ် ကဏ် ပစ္စည်းသက်၊ "လောကရာမဏေယျကံ-လောကဝယ် မွေ့လျော်ဖွယ် ဟူသမျှကို၊ သမ္ဘိဏ္ဍိတံ ဣဝစ-ပေါင်းစုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း"ဟု ပေးပါ။ [ကြွင်း အဓိပ္ပါယ်များကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာဌ် ရှုပါ။]

ဗြဟ္မဝိမာနသဒိသံ–ဗြဟ္မာ့ဗိမာန်နှင့် တူစွာ၊ ဝါ–တူအောင်၊ အလင်္ကာရိတ္ဝာ–တန်ဆာဆင်ပြီး၍။

တသ္မိံ မဟာမဏ္ဍပေ–ထို ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဓမ္မာရုံ၌၊ ပဉ္စသတာနံ–ငါးရာအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့ကို၊ အနုဂ္ဂါနိ–မဖြတ်နိုင်သော အဖိုးရှိကုန်သော၊ ပဉ္စကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏာသတာနိ–ငါးရာသော အပ်စပ်သော အပေါ်လွှမ်းအခင်းတို့ကို၊ ပညပေတ္ဝာ–ခင်းပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏာဘာဂေ–တောင်အရပ်အဖို့ကို၊ နိသီဒိယ–မှီ၍၊ ဝါ–ကျောပေး၍၊ ဥတ္တရာဘိမုခံ–မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှု မျက်နှာမူသော၊ ထေရာသနံ–ထေရ်၏နေရာကိုလည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပမဇ္ဈေ–မဏ္ဍပ်အလယ်၌၊ ပုရတ္ထာဘိမုခံ–အရှေ့အရပ်သို့ ရှေ့ရှုမျက်နှာမူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ–အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော–ဘုန်းတော်ကြီးဘုရား၏၊ အာသနာရဟံ–သီးတင်းသုံးတော်မူခြင်းကိုထိုက်သော၊ ဓမ္မာသနံ–တရား၏နေရာကို၊ ဝါ–ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၏ နေရာကို၊ ပညပေတ္ဝာ–ခင်းပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဓမ္မာသနေ၌၊ ဒန္တခစိတံ–ဆင်စွယ်တို့ဖြင့် စီအပ်သော၊ [ဒန္တေဟိ+ခစိတံ ဒန္တခစိတံ၊ စုရာဒိ "ခစ"ဓာတ်သည် "ဗန္ဓန–ဖွဲ့စီခြင်း"အနက်ကို ဟောတတ်၏။] ဗီဇနိံ–လေးထောင့်ရပ်ကို၊ [ဗီဇနိန္တိ–စတုရဿ ဗီဇနီ–သာရတ္တ။] ထပေတ္ဝာစ–ထားပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–ရဟန်းသံဃာတော်အား၊ အာရောစာပေသိ–လျှောက်ထားစေပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘန္တေ–တို့၊ မမ–ဒကာတော်၏၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စသည်၊ (နေထိုင်ရာအရပ်ကို စီမံခြင်းကိစ္စသည်၊) နိဋ္ဌိတံ–ပြီးစီးပါပြီ၊ ဣဒါနိ–ဤသို့၊ (အာရောစာပေသိ–စေပြီ။)

စပန–ဆက်၍ အထူးပြဆိုဦးအုံ၊ တသ္မိံ ဒိဝသေ–ထိုလျှောက်ထားစေရာနေ့၌၊ (တစ်နည်း) ပန–ဆက်ဦးအုံ၊ တသ္မိံ စ ဒိဝသေ–၌လည်း၊ ဧကစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ရဟန်းတို့သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–အရှင်အာနန္ဒာကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ အာဟံသု–ပြောကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ–ဤရဟန်းအပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်းသည်၊ ဝိသဝန္ဒံ–

တသ္မိဉ္စ ပန ဒိဝသေ။ ။အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "တသ္မိဉ္စ ပန ဒိဝသေ"စသည်ကို မိန့်၊ ဤသို့ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းဟူသော အထူးကို ဆက်၍ပြသောကြောင့် "စ သဒ္ဒါသည် ဝါကျာရဏ္ဍာဧတတက, ပနသည် ဝိသေသတ္ထဧတတက" ဟု ဤနေရာ၌ ကြေနိုင်ပါ၏၊ "ထိုနေ့"ဟူသည် "အာရောစေသိ"အရ မဏ္ဍပ်ပြီးကြောင်းကို လျှောက်ထားစေရာနေ့တည်း၊ ထိုကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဣဒါနိ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အသေက္ခဘူမိသမာပတ္တေန ဒသေ္ဓ တသ္မိဉ္စ ပနာတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ တသ္မိဉ္စ ပန ဒိဝသေတိ တထာ ရညာ အာရောစာပိတဒိဝသေ သာဝတ္ထိမာဿသ ကာဠပက္ခစတုတ္ထဒိဝသေ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဝါခေါင်လဆုတ် ၄–ရက်နေ့"ဟု ဆိုလိုသတတ်။

ညီစို့စို့အနံ့ကို၊ ဝါယန္တောဝ–လိုင်စေလျက်၊ ဝါ–နံစေလျက်၊ ဝိစရတိ–လှည့်လည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟံသု–ကုန်ပြီ၊) ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ တံ–ထိုစကား ကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ–၌၊ ဝါ–တွင်၊ အညော–ငါမှတစ်ပါး သော၊ ဝိသဂန္ဓံ–ကို၊ ဝါယန္တောဝ–လျက်၊ ဝါ–လျက်၊ ဝိစရဏကဘိက္ခုနာမ– လှည့်လည်သောရဟန်းမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ အဒ္ဓါ–မချွတ်ဧကန်၊ (ဧကံသတ္တ နိပါတ်)၊ ဧတေ–ဤရဟန်းတို့သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြ ကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြ၍၊ သံဝေဂံ–ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ (ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟေတုပညာဏ်သို့၊) အာပဇ္ဇိ–ရောက်ပြီ၊ [သံဝေဂပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဧကစ္စေ–အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ နံ–ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ အာဟံသုယေဝ–တိုက်ရိုက်ပင် ပြောကြကုန်ပြီ၊ [ဧဝေဖြင့် ရှေ့၌ ပြအပ်သော သန္ဓာယဘာသိတကို ကန့်သည်။] (ကိံ–နည်း၊) အာဝုသော အာနန္ဒ– ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ သွေ–နက်ဖန်၌၊ သန္ဓိပါတော–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေး တည်း၊ ဘဝိ–သင်သည်လည်း၊ သေက္ခော–သေက္ခသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သကရဏီယာ– အထက်မဂ်အလို့ငှာ ပြုဖွယ်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နက်ဖန် ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးဖြစ်လတ္တံ့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တစ်နည်း) တေန– ထိုသို့ သေက္ခသကရဏီယ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ–သင့်အား၊ (ယုတ္တံ၌စပ်၊ အလမတ္ထသမ္ဘဒါန်၊) ဝါ–သင်သည်၊ (ဂန္ဓံ၌ အဝုတ္တကတ္တား၊) သန္ဓိပါတံ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့၊ ဂန္ဓံ–သွားခြင်းငှာ၊ ဝါ–သည်၊ နု ယုတ္တံ–မသင့်၊ အပ္ပမတ္တော– မမေ့မလျော့သည်၊ ဟောဟိ–ဖြစ်ပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊(အာဟံသုယေဝ–တိုက်ရိုက် ပင် ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။)

ဝိသဂန္ဓံ။ ။"ဝိသဂန္ဓံ–ဝိသဂန္ဓံ"ဟု ပါ၌ ၂–ထွေရှိရာ ဝိသဂန္ဓံဟူသော ပါ၌၏အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ဤဋီကာသစ်၌ကား "ဝိသဂန္ဓံ"ဟူသော ပါ၌ကို ပဌမဖွင့်၏၊ အနတ္တဇနနတော ဝိသသက်သတာယ ကိလေသော ဝိသံ၊ တသ ခီဏာသဝ ဘာဝတော အညထာဘာဝသင်္ခါတာ သတ္တိဂန္ဓော၊ ဤအလို အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ် ၍ အဆိပ်နှင့် တူသောကြောင့် ကိလေသာကို "ဝိသ"ဟုခေါ်၏၊ ရဟန္တာအဖြစ်မှ တစ်ပါးသော အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သောသတ္တိသည် ထိုဝိသဟု ခေါ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အနံ့ပင်တည်း၊ ဤအလို "ဝိသဂန္ဓံ–အဆိပ်နံ့ကို"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။အပိစ ဝိသဇနနက ပုပ္ပါဒိဂန္ဓ ပဋိဘာဂတာယ–အဆိပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပန်းအစရှိသည်တို့၏ အနံ့နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနဝိဓ ဒုက္ခဟောတု ကိရိယာဇနနကော– အမျိုးမျိုးသောအပြားရှိသော ဒုက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကိလေသောဝ–ကိုပင်၊ ဝိသဂန္ဓောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဤအလို "ဝိသဂန္ဓ–အဆိပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပန်းစသည်နှင့် တူသော ကိလေသာနံ့ကို"ဟု ပေးပါ။

အထခေါ–ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ သေ–နက်ဖန်၌၊ သန္ဓိပါတေ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးတည်း၊ ယွာဟံ (ယော+အဟံ)–အကြင်ငါသည်၊ သေက္ခော–သေက္ခသည်၊ သမာနော–ဖြစ်ပါလျက်၊ သန္ဓိပါတံ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့၊ ဂစ္ဆေယ္မံ–သွားရာ၏၊ (တသ မေ–ထိုငါ၏၊) ဧတံ–ဤသို့ သေက္ခဖြစ်ပါလျက် ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့ သွားခြင်းသည်၊ နေ ခေါ ပတိရူပံ–မလျောက်ပတ်ချေ၊ (တစ်နည်း) အဟံ–ငါသည်၊ သေက္ခော–သေက္ခသည်၊ သမာနော–ဖြစ်လျက်၊ သန္ဓိပါတံ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့၊ ယံ ဂစ္ဆေယ္မံ–အကြင်သွားရာ၏၊ သေက္ခသ–သေက္ခဖြစ်၍၊ သမာနသ–ဖြစ်သော၊ မေ–ငါ့အား၊ ဝါ–ငါ၏၊ ဧတံ–ဤသွားခြင်းသည်၊ နေ ခေါ ပတိရူပံ–မလျောက်ပတ်ချေ၊ ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစား၍၊ ဗဟုဒေဝရတ္တိံ–များစွာသောလျှင်ဖြစ်သော ညဉ့်ကို၊ [ဗဟု+ဧဝမ္ (ဒ်)လာ၍ "ဗဟုဒေဝ"ဖြစ်သည်ဟု ကြံသည်၊] (တစ်နည်း) ဗဟုဒေဝရတ္တိံ–များစွာသော နေ့ညဉ့်ကို၊ [ဒီဝမ္ ဣကို ဧပြု၍ ဒေဝ ဖြစ်သည်ဟု ကြံသည်၊ ဤပုဒ်ကို ဝိတိနာမေတွာ၌စပ်၊] ကာယဂတာယ–ကိုယ်၌ဖြစ်သော၊ ဝါ–ဆံအစရှိသော ကောဋ္ဌာသအပေါင်း၌ဖြစ်သော၊ သတိယာ–သတိဖြင့်၊ ဝိတိနာမေတွာ–လွန်စေပြီး၍၊ ရတ္တိယာ–၏၊ ပစ္ဆိုသသမယေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ စင်္ကမာ–စင်္ကြံမှ၊ သြရောဟိတွာ–သက်ဆင်း၍၊ ဝိဟာရံ–ကျောင်းခန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ–ဝင်၍၊ နိပဇ္ဇိသာမိ–လျှောင်းရဦးတော့အုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ အာဝဇ္ဇေသိ–စောင်းလိုက်ပြီ၊ ဝါ–လဲလိုက်ပြီ၊ ဒွေ–၂ ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒါ–ခြေတို့သည်၊ ဘူမိတော–မြေမှ၊ ဝါ–တည်းရာအရပ်မှ၊ မုတ္တာ–လွတ်ကုန်ပြီ၊ သီသံ–ဦးခေါင်းသည်လည်း၊ ဗိမ္မောဟနံ–ခေါင်းအုံးသို့၊ အပ္ပတ္တံ–မရောက်တတ်သေး၊ ဧတသ္မိံ အန္တရေ–ဤကာလအတွင်း၌၊ အနုပါဒါယ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို မယူမူ၍၊ (တစ်နည်း) အနုပါဒါယ–ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူမူ၍၊ အာသဝေဟိ–အာသဝေါတို့မှ၊ ဝါ–အာသဝေါနှင့်တကွ ဖြစ်သော ကိလေသာအားလုံးတို့မှ၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ ဝိမုစ္စိ–လွတ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) အနုပါဒါယ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို မယူခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) အနုပါဒါယ–ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူခြင်းကြောင့်၊ အာသဝေဟိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့သည်၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ဝိမုစ္စိ–လွတ်အပ်ပြီ၊ ဤသို့လည်း ပေးပါ။]

နေ ခေါ ပနေတံ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆေယ္မံ။ ။မေတန္တိ မမ ဧတံ ဂမနံ၊ ယွာဟန္တိ ယော အဟံ၊ ယန္တိ ဝါ ကိရိယာပရာသမနံ၊ တေန ဂစ္ဆေယျန္တိ ဧတ္ထ ဂမနကိရိယံ ပရာမသတိ၊ ကိရိယာ ပရာမသနသ္မိ ယံ တံ သဒ္ဒဿ အယံ ပကတိ၊ ယဒိဒံ နပုံသကလိင်္ဂေန, ဧကဝစနေန စ ယောဂတော၊ တထာယေဝ တတ္ထ တတ္ထ ဒဿနတော၊ ဋီကာသစ်။

ဟိ–ချဲ့ဦးအံ့၊ အယ် အာယသ္မာ–ဤ အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ စက်မေနု–စကြီ သွားခြင်းဖြင့်၊ ဗဟိ–ကျောင်းပြင်ဘက်၌၊ ဝိတိနာမေတွာ–အချိန်ကို လွန်စေ၍၊ ဝိသေသ–အထက်မဂ်ဖိုလ်ဟူသော တရားထူးကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတုံ–ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊(ဟုတွာ)၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊(ကိ)၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မံ–ကို၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ နနု–မိန့်တော်မူဘူးသည် မဟုတ်ပါလော၊ (ကိ–နည်း၊) အာနန္ဒ–အာနန္ဒာ၊ တွံ–သင်သည်၊ ကတပုညော–ပြုအပ်ပြီးသော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကောင်းမှုရှိသည်၊ အသိ–ဖြစ်၏၊ ပဓာနံ–အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လကို၊ အနုယုဉ္ဇ–အားထုတ်လော၊ ခိပ္ပံ–လျင်မြန်စွာ၊ အနာသဝေါ–အာသဝေါ မရှိသည်၊ ဝါ–အာသဝေါကင်းကွာ ရဟန္တာသည်၊ ဟောဟိသိ–ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (အဝေါစ နနု–မိန့်တော်မူဘူးသည် မဟုတ်ပါလော၊) [မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊] စ–ဆက်ဦးအံ့၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ ကထာဒေါသောနာမ–စကားတော်၏ ချွတ်ယွင်းချက်အပြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဘုရားရှင်တို့မှာ ကထာဒေါသ မရှိပါသော်လည်း၊ မမ–ငါ၏၊ ဝါ–သည်၊ ဝိရိယံ–ကို၊ အစ္စာရဒ္ဓံ–အလွန်အားထုတ်အပ်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝီရိယလွန်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မေ–၏၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဥဒ္ဓစ္စာယ–ပျံ့လွင့်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–သည်၊ ဝိရိယသမထံ–ဝိရိယသမာဓိ ၂–ပါးကို၊ ယောဇေမိ–ယှဉ်စေဦးတော့အံ့၊ "ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီ"ဟု ရှေ့လှည့်စပ်။

ဟန္ဒ။ ။ဟန္ဒာတိ ဝေါသဂ္ဂဝစနံ (အခြားကိစ္စတို့ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊) တေန ဟိ (ဟိ–မှန်၏၊ တေန–ထို ဟန္ဒဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊) အဓုနာယေဝ ယောဇေမိ၊ နု ပနာဟံ ပဝဋ္ဌံ ကရောမိ (အခြားကိစ္စချဲ့ထွင်မှုကို မပြုတော့အံ့၊) ဣတိ ဝေါသဂ္ဂံ ကရောတိ၊ "ပြောနေကြာရော, ယခုဘဲ ယှဉ်စေမည်"ဟူလို။

ဝိရိယသမထံ။ ။ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ရေးပြီးပါပြီ၊ ဤ၌ သာရတ္ထဋီကာအဖွင့်ကို ယူ၍ ထပ်မံရှင်းပြပါဦးမည်၊ "စက်မနဝိရိယသ အဓိမတ္တတ္တာ တသ ပဟာနဝသေန (ထို စက်မနဝိရိယကို ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) သမာဓိနာ သမရသတာပါဒနေန (သမာဓိနှင့် တူမျှသောကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်) ဝိရိယသမထံ ယောဇေမိ (နှား ၂–ကောင်ကို ထမ်းပိုးထမ်းညီအောင် ယှဉ်စေသကဲ့သို့, ဝိရိယ သမာဓိ ၂–ပါ.ကို ယှဉ်စေအံ့)။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်၌ သမရသတာ ပါဒနေနကို ထောက်၍ "ဝိရိယသမတ်"ပါဋ္ဌကို အမှန်ဟု ယူဆလျက် "ဝိရိယ၏+သမာဓိနှင့်+ညီမျှသည်၏အဖြစ်"ဟုလည်းကောင်း, "ဝိရိယနှင့်+သမာဓိ၏+ညီမျှသည်၏အဖြစ်"ဟုလည်းကောင်း အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် သမတာ ပုဒ်က သမာဓိကိုငဲ့နေလျှင် ဝိရိယပုဒ်နှင့် သမာသ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ဝိရိယသမထံ"သာ နေရာတိုင်း၌ ပါဋ္ဌမှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီး၍၊ (ဣတိတစ်လုံး အကြေကြံပါ၊) စက်မာ–စကြ်ံမှ၊ သြရောဟိတွာ–သက်ဆင်း၍၊ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနေ–ခြေဆေးရာအရပ်၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ မဏ္ဍကေ–ညောင်စောင်းငယ်၌၊ နိသီဒိတွာ–ထိုင်၍၊ ထောက်–အတန်ငယ်၊ ဝိသမိသာမိ–အပန်းဖြေရဦးတော့အုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ မဏ္ဍကေ–ညောင်စောင်းငယ်၌၊ အပနာမေသိ–စောင်းလိုက်ပြီ၊ ဒွေ–နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒါ–ခြေတို့သည်၊ ဘူမိတော–မှ၊ ဝါ–မှ၊ မုတ္တာ–နုတ်ပြီ၊ သီသံ–သည်၊ ဗိမ္ဗောဟနံ–သို့၊ အပ္ပတ္တံ–သေး၊ ဧတသ္မိံ အန္တရေ–၌၊ အနုပါဒါယ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို မယူမူ၍၊ (တစ်နည်း) အနုပါဒါယ–ကိလေသာတို့၏ အနည်းငယ်မျှကို မယူမူ၍၊ အာသဝေဟိ–တို့မှ၊ဝါ–တို့မှ၊ စိတ္တံ–သည်၊ဝိမုတ္တံ–ပြီ၊ ထေရဿ–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏၊ စတုဣရိယာပထ ဝိရဟိတံ–လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်တို့မှကင်းသော၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ (အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊) [ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "အဟောသိ"ဟု တိုက်ရိုက်ပါသည်၊ ခြေတို့၏တည်ရာမှ လွတ်ခြင်းကြောင့် "ရပ်နေ ထိုင်နေသည်"ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ ဦးခေါင်း၏ ခေါင်းအုံးသို့ မရောက်ခြင်းကြောင့် "လျောင်းနေသည်"ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ အသွားအတွက်ကား ပြောဖွယ်ရာပင် မရှိ။]

တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣမသ္မိံ သာသနေ–ဤ သာသနာတော်၌၊ အနိပန္နော–လျောင်းဆဲလည်းမဟုတ်ဘဲ၊ အနိသိန္နော–ထိုင်ဆဲလည်းမဟုတ်ဘဲ၊ အဋ္ဌိတော–ရပ်ဆဲလည်းမဟုတ်ဘဲ၊ အစက်မန္တော–စကြ်ံသွားဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ ကောဘိက္ခု–အဘယ်ရဟန်းသည်၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တော–ရောက်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝုတ္တေ–ပြောဆို မေးမြန်းအပ်သော၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ (အနိပန္နော-ဘဲ၊ အနိသိန္နော-ဘဲ၊ အဋ္ဌိတော-ဘဲ၊ အစက်မန္တော-ဘဲ၊ အရဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တော–ရောက်ပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တုံ–ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏။ [အနိပန္နောစသော သုံးပုဒ်တို့သည် တပစ္စည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း "လျောင်းပြီးလည်းမဟုတ်ဘဲ"ဟု မပေးရ၊ "လျောင်းဆဲလည်း မဟုတ်ဘဲ"ဟု ပေးစေလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "အနိပန္နောတိ အာဒီနိ ပစ္စုပ္ပန္နဝစနာနေဝ"ဟု မိန့်သည်၊ "အစက်မန္တော"၌ အန္တပစ္စည်းကို ထောက်လျှင်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကြောင်း သိသာပါ၏၊ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံသာ ထူးဆန်းသည် မဟုတ်သေး၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပုံလည်း ကောင်းကင်၌ စံတော်မူသောကြောင့် ထူးဆန်းသည်သာ၊ ဓမ္မပဒ ဗာလဝဂ်, ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဝတ္ထု၌ ရှုပါ။]

အထ–ရဟန္တာဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရာ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ ဒုတိယဒီဝသေ–အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန္တာဖြစ်ရာနေ့ကို ထောက်၍ နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ [ဒုတိယဒီဝသေတိ ထေရေန အရဟတ္တပ္ပဒီဝသတော ဒုတိယဒီဝသေ၊] ကာဠပက္ခဿ–ဝါခေါင်လဆုတ်ပက္ခ၏၊ ပဋ္ဌမိယံ–ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ ကတာဘတ္တ ကိစ္စာ–ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပတ္တစီဝရံ–သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ ပဋိသာမေတ္တာ–သိမ်းဆည်းပြီး၍၊ ဓမ္မသဘာယံ–တရားသဘင်၌၊ သန္နိပတိ'သု–စုဝေးကြကုန်ပြီ၊ [သဟ+ဘာသန္တိ ဧတ္ထာတိ သဘာ၊ ဓမ္မဿ+သဘာ ဓမ္မသဘာ၊ (မဏ္ဍပေါယေဝ)။] အထခေါ–စည်းဝေးကြရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ အရဟာ–ရဟန္တာသည်၊ သမာနော–ဖြစ်လျက်၊ သန္နိပါတံ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့၊ အဂမာသိ–ကြွသွားပြီ။

ကထံ–အဘယ်သို့၊ ဝါ–အဘယ်ပုံ၊ အဂမာသိ–ကြွသွားသနည်း၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (အဟံ–ငါသည်၊) သန္နိပါတမဏ္ဍ–ခီဏာသဝ သံဃာ့အစည်းအဝေး၏ အလယ်သို့၊ ပဝိသနာရဟော–ဝင်ခြင်းကိုထိုက်သည်၊ အမှိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တော–အလွန် ရွှင်လန်းသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (တစ်နည်း) ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တော–ပါမောဇ္ဇဖြင့် ရွှင်လန်းသော စိတ်, ပီတိဖြင့် နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) [ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တောတိ အတိဝိယ သောမနဿ စိတ္တော၊ (အနက်တူသဒ္ဒါ, ဆင့်၍လာ, မြင့်စွာ အနက်ပေး၊) ပါမောဇ္ဇေန ဝါ ဟဋ္ဌစိတ္တော, ပီတိယာ တုဋ္ဌစိတ္တော။] ဧကံသံ (ဧကသ္မိံ အံသေ)–တစ်ခုသောအဖိုး၌၊ ဝါ–လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုန်းထက်၌၊ စီဝရံ–သင်္ကန်းကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍၊ (တစ်နည်း) ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္တာ–လက်ကန်တော့တင်၍၊ ဗဒ္ဓနာ–အညွှာမှ၊ မုတ္တတာလပဏ္ဍံဝိယ–ကြွေကျသော ထန်းသီးမှည့်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ["မုတ္တ" နေရာဝယ် "ပဝုတ္တ" ဟုလည်းရှိ၏၊ အကျယ်ကို မဟာဝဂ္ဂ–မဟာခန္ဓကအဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။] ပဏ္ဍုလမ္ဗလေ–ဖျော့တော့ဝင်းဝါ, ကမ္ဗလာကော်ဇောဌ၌၊

ပဋ္ဌမိယံ ကာဠပက္ခဿ။ ။ဋီကာသစ်၌ "ဒုတိယဒီဝသေကို ပဋ္ဌမိယ်၏ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသန"ဟု ဖွင့်သွား၏၊ သို့သော် "ပဋ္ဌမိယံ ကာဠပက္ခဿ"ဟူသော ပါဠိသည် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ ဒုတိယဒီဝသေအရ နှစ်ရက်မြောက်နေ့ကို သရုပ်ဖော်သော စကားတစ်ရပ်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိသေသနမပေးဘဲ တစ်မျိုးပေးလိုက်သည်၊ "ကာဠပက္ခ ပဋ္ဌမီ" ဟူသော စကားသည်လည်း ဇမ္ဗုဒီပ်အခေါ်ကို လိုက်၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ မှန်၏–ထို ဇမ္ဗုဒီပ်၌ အထက်လက ပြည့်လျှင် ခေါ်ဝေါ်ရိုး ဝေါဟာရမာသလည်း ပြည့်တော့၏၊ [ကာဠကွဿာတိ သာဝဏမာသကာဠပက္ခဿ ပဌမဒိဝသံ (ဝါဆိုလပြည့်မှ ဝါခေါင်လပြည့် အထိ တစ်လပတ်လုံး) ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသန်ရဏ မကဲသု၊ ပဌမမာသဘာဝေါစ မဇ္ဈိမပွဒေသ ဝေါဟာရေန၊ တတ္ထ ဟိ ပုရိမပုဏ္ဏမိတော ယာဝ အပရာ ပုဏ္ဏမိ၊ တာဝ ဧကော မာသောတိ ဝေါဟာရန္တိ။–ဋီကာသစ်။]

နိုက္ခိတ္တဇာတိမဏိဝိယ–ချထားအပ်သော ဇာတ်ရှိသော ပတ္တမြားကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ချထားအပ်သော ပတ္တမြားအစစ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိဂတဝလာဟကေ–ကင်းသော မိုးတိမ်ရှိသော၊ နဘော–ကောင်းကင်၌၊ သမုဂ္ဂတပုဏ္ဏာ စန္ဒောဝိယ–ကောင်းစွာတက်လာသော လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗာလာတပ သမ္ဘဿ ဝိကသိတရေဏု ပိဠွရဂဇ္ဇ–တက်သစ်စနေရောင်၏ အတွေ့ကြောင့်ပွင့်သော ကြာတိုက်၏အတွင်း၌ ရှေ့အဆင်းနှင့်တူသော ဝတ်မှုန်ဝတ်ဆံရှိသော၊ ပဒုမ်ဝိယ စ–ပဒုမ္မာကြာပန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပရိသုဒ္ဓေန–ထက်ဝန်းကျင်လည်း စင်ကြယ်ထသော၊ ပရိယောဒါတေန–ထက်ဝန်းကျင်လည်း ဖြူစင်ထသော၊ သပ္ပဘောန–ကိုယ်ရောင်, သီလရောင်နှင့်တကွလည်း ဖြစ်ထသော၊ [သပ္ပဘောနာတိ ဝဏ္ဏပ္ပဘာယ သီလပ္ပဘာယစ သမန္နာဂတေန၊] သသိရိကေန–အသရေနှင့်တကွလည်း ဖြစ်ထသော၊ မုခဝရေန–မြတ်သော မျက်နှာတော်ဖြင့်၊ (ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏာ)၊ အတ္ထနော–မိမိ၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ အာရောစယမာနော ဝိယ–လျှောက်ထားသကဲ့သို့၊ အဂမာသိ–ကြွသွားပြီ။ ["ဗန္ဓနာ မုတ္တတာလပဏ္ဏဝိယ" စသော ဥပမာလေးရပ်ကို ပရိသုဒ္ဓေနစသော ဝိသေသနလေးပုဒ်၏ ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုဟန်တူသည်။]

အထ–အရှင်အာနန္ဒာကြွလာရာ ထိုအခါ၌၊ နံ–ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ–အရှင်မဟာကဿပ၏၊ ဧတံ–ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ(ကိုး)၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တော–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊

ပဏ္ဏာ ၊ပေ၊ မဏိဝိယ။ ။ပဏ္ဏာ ၊ပေ၊ မဏိဝိယာတိ သိတပိတပဘာယုတ္တပဏ္ဏရောမ ဧလမ္ဗလေ (အဖြူ အရွှေအံ့ရောင်နှင့်ယှဉ်သော ဖျော့သောအမွေ့ဖြင့်ဖြစ်သော ကမ္ဗလာ၌)၊ ထပိတော ဇာတိမာ မဏိဝိယ၊ ဇာတိဝစနေန စေတ္ထ ကုတ္တိမ် နိဝတ္တေတိ၊–ဋီကာ။ ဤဋီကာ ဖွင့်အရ နိဿယအနက် ပေးထားသည်၊ "ဇာတိမဏိ"ဟူရာ၌ "ဇာတိမန္တမဏိ"ဟု ဆိုလိုလျက် "မန္တ"ဟူသောပုဒ်ကို ချေထားသည်၊ "တွင်းထွက်ပတ္တမြားအစစ်"ဟူလို၊ ဤ"ဇာတိ"ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့် အတုပြုလုပ်အပ်သော ချက်ကျောက်ကို ကန့်သည်။ ["ကရဏဲ ကုတ္တိ–အတုပြုလုပ်ခြင်း၊ ကုတ္တိယာ+နိဗ္ဗတ္တံ ကုတ္တိမံ–အတုပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ချက်ကျောက်"ဟုပြု။]

ဗာလာ ၊ပေ၊ ပိဠွရဂဇ္ဇ။ ။လူငယ်ကို "ဗာလ"ဟုခေါ်ရ၏၊ လူငယ်ကဲ့သို့ တက်သစ်စနေရောင်ကိုလည်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ဗာလ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိကသိယိတ္တာတိ ဝိကသိတံ၊ ဝိပုဗ္ဗ, ကသဓာတ်, ပွင့်ခြင်းအနက်ဟော၊ ရေဏုသဒ္ဒါသည် "ဝတ်မှုန် ဝတ်ဆံ"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ပိဠွရသဒ္ဒါကား သုဝဏ္ဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဗာလာ၊ပေ၊ ဝိယာတိ တရုဏသူရိယပဘာသမ္ဘဿေန ဖုလ္လိတသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏပရာဂဂဇ္ဇ (ကြာတိုက်၏အတွင်း၌ ဝတ်မှုန် ဝတ်ဆံရှိသော) သတပတ္တပဒုမ် ဝိယ"ဟု ဖွင့်သည်။

အာနန္ဒော–သည်၊ သောဘတိ၀တ ဘော–တင့်တယ်ပါပေစွ ဣဿော်...။ [ဘောသည် ပုဂ္ဂလာလပနမဟုတ်၊ ဓမ္မာလပနတည်း။] သတ္ထာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သစေ ဓရေယျ–အကယ်၍ သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူအုံ့၊ (ဧ၀ံသတိ–သော်၊) အဒ္ဓါ–မ၌တ်ဧကန်၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ အာနန္ဒသ–အာနန္ဒာအား၊ သာ၀ုကာရံ–ကောင်းချီးကို၊ [ကောင်းလေစွဟု အားရနှစ်လို, မြွက်ဆိုအပ်သော အသံကို၊] ဒဒေယျ–ပေးတော်မူရာ၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ ဣဒါနိ–ဤအခါ၌၊ အသ–ထို အာနန္ဒာအား၊ အဟံ–သည်၊ သတ္ထာရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးတော်မူထိုက်သော၊ သာ၀ုကာရံ–ကို၊ ၀ါ–ကို၊ ဒဒါမိ–ပေးအုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) တိက္ခတ္တုံ–သုံးကြိမ်၊ သာ၀ုကာရံ–ကို၊ ၀ါ–ကို၊ အဒါသိ–ပြီ။

ပန–၀ါဒန္တရကား၊ မဇ္ဈိမဘာဏကာ–မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို ရွတ်အံ့သရဇ္ဈယ်သော ထေရ်တို့သည်၊ ၀ါ–မဇ္ဈိမနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်၊ ၀ဒန္တိ–မိန့်ဆိုကြကုန်၏၊ (ကိုး)၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ (ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို၊) ဥပေတုကာမော–သိစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ–အတူ၊ နဂတော-မသွား၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ ယထာ၀ုဏ်–အကြင်အကြင် ကြီးသူတို့အတိုင်း၊ ၀ါ–ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ ပတ္တာသနေ–ရောက်အပ်သော နေရာ၌၊ နိသီဒန္တာ–ထိုင်ကုန်လတော်၊ အာနန္ဒတ္ထေရသ–၏၊ အာသနံ–နေရာကို၊ ထ၀ေတ္ဝာ–ချန်ထား၍၊ နိသိန္နာ–ထိုင်ကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုရဟန်းအပေါင်းတွင်၊ [တတ္ထာတိ တသ္မိं ဘိက္ခုသံ၌။] ကေစိ–အချို့သော ရဟန်းတို့သည်၊ ၀ါ–တို့က၊ ဧ၀ं–သို့၊ အာဟံသု–မေးကြကုန်ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဧတံ-ဤနေရာသည်၊ ကဿ–အဘယ်သူ၏၊ အာသနံ-နေရာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟံသု)၊ အာနန္ဒသ-၏၊ (အာသနံ-နေရာပါတည်း၊) ဣတိ-သို့၊ (အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) အာနန္ဒော ပန–သည်ကား၊ ကုဟိं–အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတော-သွားသနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးကြကုန်ပြီ၊ တသ္မိं သမယေ–ထိုအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ မယှံ–၏၊ ဂမနကာလော-သွားချိန်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီ၊[ဂမနဿ+ကာလော ဂမနကာလော၊] တတော-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ အာနုဘာ၀ं–အာနုဘော်ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြလျက်၊ ပထ၀ိယံ–၌၊ နိမုဇ္ဇိတ္ဝာ–ငုပ်၍၊ အတ္တနော–၏၊ အာသနေ ယေ၀–၌သာလျှင်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဒဿေသိ–ပြပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ၀ဒန္တိ–မိန့်ဆိုကြကုန်၏၊ အာကာသေန–ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂန္တွာ–၍၊ (အတ္တနော–၏၊ အာသနေ ယေ၀–၌သာလျှင်၊) နိသီဒိ–ထိုင်ပြီ၊ ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဧကေ–အချို့ဆရာတို့သည်၊(၀ဒန္တိ)၊ ယထာ၀ါ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (အာဂမနံ–ကြွလာ

ခြင်းသည်၊) ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ တထာဝါ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (အာဂမနံ)၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ (တစ်နည်း) ယထာဝါ တထာဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်မူလည်း၊(အာဂမနံ-သည်၊) ဟောတု-စေ၊ သဗ္ဗညူတေ-အလုံးစုံသော ဝါဒတို့ခ္ခ်ုလည်း၊ တံ-ထို အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ဒီဃော-၍၊ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ-၏၊ သာဓုကာရဒါနံ-ကောင်းချီးပေးခြင်းသည်၊ ယုတ္တမေဝ-သင့်လျော်သည်သာ။ [သဗ္ဗညူတေ သဗ္ဗေသုပိ တီသုဝါဒေသု၊ "သဗ္ဗထာပိ"ဟုလည်း မှတ်ကွဲရှိသည်။]

ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ တသ္မိ-ထို အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ အာဂတေ-ရောက်လာလသော်၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပတ္ထေရော-အရှင်မဟာကဿပထေရ်သည်၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-မေးတော်မူပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊ ဝါ-နည်း၊) အာဝုသော-တို့၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ သံဂါယာမ-သံဂါယနာတင်ကြကုန်မည်နည်း၊ ဓမ္မံ ဝါ-သုတ် အဘိဓမ္မာကိုမူလည်း၊ သံဂါယာမ ကိံ-သံဂါယနာတင်ကုန်မည်လော၊ ဝိနယံ ဝါ-ဝိနည်းကိုမူလည်း၊ သံဂါယာမ ကိံ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာမန္တေသိ-ပြီ၊ ဝါ-ပြီ၊) ["ကိံ"နေရာဝယ် "ကံ"ဟုလည်း မှတ်ကွဲရှိ၏၊ ဓမ္မံဝါ ဝိနယံဝါတို ဇော်ဌ ဝါသဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပနေ၊ တေန ကိမေကံ တေသု ပဌမံ သံဂါယာမာတိ ဒသ္သေတိ။]

ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ [တိုက်ရိုက်ခေါ်ရန် မသင့်သောကြောင့် "မဟာကဿပ"ဟု မပါသင့်။] ဝိနယော နာမ-ဝိနည်းမည်သည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနဿ-ဘုရားသာသနာတော်၏၊ အာယု-အသက်ပါတည်း၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းသည်၊ ဋ္ဌိတေ-ပါဋိ အနက်, မပျက်စုံညီ, လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္ဓာန်ခ္ခ် ဖြစ်တည်လသော်၊ သာသနံ-သည်၊ ဋ္ဌိတံ-တည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ["ဝိနယေ၊ပေ၊ ဟောတိ"ဟူသော ဤဝါကျသည် ဝိနယ၏ အာယုဖြစ်ပုံကို ထပ်၍ ပြသော ဝါကျတည်း။] [(တစ်နည်း) (ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊) ဝိနယေ-သည်၊ ဋ္ဌိတေ-လသော်၊ သာသနံ-သာသနာတော်သည်၊ ဋ္ဌိတံ-တည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊) ဝိနယောနာမ-ဝိနည်းမည်သည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနဿ-ဘုရားသာသနာတော်၏၊ အာယု-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝိနည်းမည်သည်၏ ဘုရားသာသနာတော်၏ အသက်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဤနည်းအလို နောက်ဝါကျသည် ကာရဏ, ရှေ့ဝါကျသည် ဖလ၊ ဤနည်းကို ဋီကာသစ် ဖွင့်ထား၏။]

ယထာဝါ တထာဝါ။ ။ယထာဝါ တထာဝါ အာဂစ္ဆတု၊ အာဂမနာကာရမတ္တံ နပမာဏံ၊ အာဂန္တွာ ဂတကာလေ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ သာဓုကာရဒါနမေဝ ပမာဏံ၊ သတ္ထာရာ ဒါတဗ္ဗသာဓုကာရဒါနေနေဝ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ အညေသမ္ပိ ဥပဓိတတ္တာ, ဘဂဝတိ ဓရမာနေ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတာယစ ပသံသာယ ထေရဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ၊ တသ္မာ တမတ္တံ ဒဿေန္တော ယထာဝါတိ အာဒိမာဟ-ဋီကာသစ်။

ပဌမ-ရှေးဦးစွာ၊ ဝိနယံ-ဝိနည်းကို၊ သံဂါယာမ-သံဂါယနာတင်ကြပါကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟံသု-ပြီ၊) ကံ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဓုရံ-ပဓာနကို၊ ဝါ-ဝန်ဆောင်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ (သံဂါယာမ-သံဂါယနာတင်ကြကုန်မည်နည်း၊) ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ-အရှင်ဥပါလိကို၊ (ဓုရံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သံဂါယာမ-ကုန်စို့၊) ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

[ဤဆိုအပ်လတ္တံသော ကိ အာနန္ဒောစသော စကားများသည် အဌကထာဆရာ၏ ပုစ္ဆာတည်း၊ သံဂါယနာတင် ရဟန်းတို့၏ပုစ္ဆာ မဟုတ်၊] အာနန္ဒော-အာနန္ဒာသည်၊ (ဓုရော-ပဓာနသည်၊ ဝါ-ဝန်ဆောင်သည်၊ ဟောတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊) နဲ ပဟောတိ-မစွမ်းနိုင်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ နော နဲ ပဟောတိ-မစွမ်းနိုင်မဟုတ် စွမ်းနိုင်သည်သာ၊ အပိစ-ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ [ခေါ ပန-အနက်မရှိ၊] သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓရမာနောယေဝ-သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ်ကပင်၊ ဝိနယ ပရိယတ္တိ-ဝိနည်း ပရိယတ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ-အရှင်ဥပါလိကို၊ ဧတဒဂ္ဂ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ယဒိဒံ ဥပါလိတိ-ဧတဒဂ္ဂ၊ပေ၊ ဥပါလိဟူ၍၊ ဧတဒဂ္ဂေ-ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အရှင်ဥပါလိ၏ မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ်ကပင် ဧတဒဂ်အရာ၌ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဥပါလိတ္ထေရံ-ဥပါလိထေရ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ ဝိနယံ-ကို၊ သံဂါယာမ-ကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) [ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊ ယဒိဒံ(ယော+အယံ) ဥပါလိ-အကြင် ဥပါလိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ(ဧသော)-ဤဥပါလိသည်၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ-သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနယဓရာနံ-ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-တို့တွင်၊ အဂ္ဂံ(အဂ္ဂေါ)-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဝါ-အသာဆုံးတည်း၊ (တစ်နည်း) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဥပါလိ-ဥပါလိဟူသော၊ ယဒိဒံ(ခန္ဓပဉ္စကံ)-အကြင် ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ(ခန္ဓပဉ္စကံ)-သည်၊ မမ-၏၊ သာဝကာနံ-ကုန်သော၊ ဝိနယဓရာနံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-တို့တွင်၊ အဂ္ဂံ-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ ဤသို့ အနက်ပေးရပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

တတော-ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးရာအခါမှ နောက်၌၊ ထေရော-အရှင်မဟာကဿပ ထေရ်သည်၊ ဝိနယံ-ကို၊ ပုစ္ဆနတ္ထာယ-မေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင် သာလျှင်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ သမ္မနိ-သမုတ်ပြီ၊ [ဤအတ္တနာကို ဝိသေသနအနက်ဟာ တတိယန္တနာမ်ပုဒ်ဟု လည်းကောင်း, တတိယန္တနာမ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော နိပါတ်ပုဒ်ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဆို၏၊] ဥပါလိတ္ထေရောပိ-ဥပါလိထေရ်သည်လည်း၊ (ဝိနယံ-ကို၊) ဝိသဇ္ဇနတ္ထာယ-ဖြေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အတ္တနာဝ အတ္တာနံ)

သမ္မနိ–သမုတ်ပြီ၊ တတြ–ထိုသို့ သမုတ်ရာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ပါဋိ–သံဂီတိကွန္ဒက ပါဋိတော်တည်း၊ အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ သံဃံ–ကို၊ ဥပေသိ–သိစေပြီ၊ (ကိုး)၊ အာဝုသော–တို့၊ သံဃော–သံဃာတော်–သည်၊ မေ–ငါ၏၊ (ဝစနံ–စကားကို၊) သုဏာတု–နားစိုက်ပါလော၊ သံဃဿ–၏၊ (ကမ္မံ–ဝိနယပုဗ္ဗနကံသည်၊ (တစ်နည်း) ကမ္မံ–ဝိနယသံဂါယနကံသည်၊) ပတ္တကလ္လံ–လျောက်ပတ်သောအခါရှိသည်၊ ယဒိ(သိယာ)–အကယ်၍ဖြစ်အုံ၊ (ဧတံသတိ–ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) အဟံ–သည်၊ ဥပါလိ–ကို၊ ဝိနယံ–ဝိနည်းကို၊ ပုစ္ဆေယျံ–မေးရာ၏၊ [ပုစ္ဆမာတ်က ဒွိကမ္မကဖြစ်၍ "ဥပါလိ–ဝိနယံ"ဟု ကံနှစ်ပုဒ်ထားသည်၊] ဣတိ–သို့၊ ဥပေသိ–သိစေပြီ၊ အာယသ္မာဝိ ဥပါလိ–သည်လည်း၊ သံဃံ–ကို၊ ဥပေသိ–ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဘဒ္ဒေ–တို့၊ သံဃော–သည်၊ မေ–တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ) သုဏာတု၊ သံဃဿ–၏၊ (ကမ္မံ–ဝိနယ ဝိသဇ္ဇနကံသည်၊ (တစ်နည်း) ကမ္မံ–ဝိနယသံဂါယနကံသည်၊ ပတ္တကလ္လံ–ရှိသည်၊ ယဒိ(သိယာ)–အုံ၊ (ဧတံသတိ)၊ အဟံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန–သည်၊ ဝိနယံ–ကို၊ ပုဋ္ဌော–မေးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိသဇ္ဇေယျံ–ပြောဆိုရာပါ၏၊ ဝါ–ဖြေဆိုရပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ–သို့၊ ဥပေသိ–ပြီ၊ [ပဓာနကံ, အပဓာနကံ နှစ်မျိုးတွင် ပုစ္ဆမာတ်က အပဓာနကံကို ဟောသောကြောင့် "အဟံ ပုဋ္ဌော"ဟု ဝုတ္တကံထား၍ "ဝိနယံ"ကို အဝုတ္တကံထားသည်၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ "ဓာတ်ကံကို ဟောသောကြောင့်"ဟု အဆိုမှားသွား၏။]

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ သမ္မန္နိတ္တာ–ပြီး၍၊ အာယသ္မာ ဥပါလိ–သည်၊ အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–ထ၍၊ ဧကံသံ(ဧကသွံ အံသေ)–တစ်ခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဝါ–လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ စီဝရံ–ကို၊ ကတ္တာ–ပြီး၍၊ (တစ်နည်း) ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္တာ–လက်ကန်တော့တင်ပြီး၍၊ ထေရေ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ–ပြီး၍၊ ဓမ္မာသနေ–တရား၏နေရာ၌၊ ဝါ–တရားဟောပလွင်၌၊ ဒန္တ ခစိတံ–ဆင်စွယ်တို့ဖြင့် စီအပ်သော၊ ဗီဇနိံ–လေးထောင့်ယပ်ကို၊ ဂဟေတ္တာ–ကိုင်၍၊ နိသီဒိ–ထိုင်ပြီ၊ တတော–ထိုမှနောက်၌၊ (အရှင်ဥပါလိထေရ် ထိုင်နေပြီးရာကာလမှနောက်၌၊) အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ ထေရာသနေ–ထေရ်၏နေရာ၌၊ နိသီဒိတ္တာ–၍၊ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ–ကို၊ ဝိနယံ–ကို၊ ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ (ကိုး)၊ အာဝုသော ဥပါလိ–ငါ့ရှင် ဥပါလိ၊ ပဌမံ ပါရာဇိကံ–ပဌမ ပါရာဇိကကို၊ ကတ္ထ–အဘယ်အရပ်၌၊ (ဘဂဝတာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊) ပညတ္တံ–ပညတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဒ္ဒေ–အရှင်ဘုရား၊(ပဌမံပါရာဇိကံ–ကို၊) ဝေသာလိယံ-ဝေသာလီမြို့၌၊ (ပညတ္တံ–ပညတ်တော်မူအပ်ပါပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ကံ–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ (ပညတ္တံ–နည်း၊)

ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ကလန္ဒပုတ္တ–ကလန္ဒသူဌေး၏ သားဖြစ်သော၊ သုဒိန္နံ–သုဒိန်ကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ ပညတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–ပြီ၊ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ–အဘယ်ဝတ္ထုကြောင့်၊ ပညတ္တံ–နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ မေထုနဓမ္မေ–မေထုန် အကျင့်ကြောင့်၊ (မေထုန်ကို ကျင့်ခြင်းကြောင့်၊) [နိမိတ္တတ္တေ ဘုမ္မဝစနံ၊] ပညတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အထခေါ–ထိုအခါ၌၊ (ဝိနည်းကို မေး–ဖြေရာ ထိုအခါ၌၊) အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ–ကို၊ ပဌမသ္မိံ ပါရာဇိကသ္မိံ–၏၊ ဝတ္ထုမ္ဟိ–ဝတ္ထုကိုလည်း၊ (မေထုနဓမ္မဟူသော ဝတ္ထုကိုလည်း၊) ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ နိဒါနမ္ဟိ–နိဒါန်းကိုလည်း၊ (ဝေသာလီမြို့ဟူသော နိဒါန်းကိုလည်း၊) ပုစ္ဆိ–မူပြီ၊ ပုဂ္ဂလမ္ဟိ–ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ (ရှင်သုဒိန်ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊) ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ ပညတ္တိမ္ဟိ–မူလပညတ်ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ အနုပညတ္တိမ္ဟိ–အနုပညတ်ကိုလည်း၊ (အန္တ ဓမသော တိရစ္ဆာနဂတာ ယပိဟူသော အနုပညတ်, သိက္ခာသာဓီဝသမာပန္နော သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလ္ယံ အနာဝိကတ္တာဟူသော အနုပညတ်ကိုလည်း၊) ပုစ္ဆိ၊ အာပတ္တိ'ပိ–အာပတ်ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိ၊ အနာပတ္တိ'ပိ–အနာပတ်ကိုလည်း၊ (အနာပတ္တိ အစာနန္တ ဿသစသော အနာပတ်ကိုလည်း၊) ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ ပုဗ္ဗော ပုဗ္ဗော–မေးအပ် မေးအပ်သော၊ ဝါ–မေးအပ်တိုင်းသော၊ အာယသ္မာ ဥပါလိ–သည်၊ ဝိသဇ္ဇေသိ–ဖြေဆိုပြီ။ [ပဌမံ ပါရာဇိကံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ–ဤသံဃာယနာတင်အပ်ပြီးသော ပဌမပါရာဇိကပါဠိတော်၌၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အပနေတဗ္ဗံ ဝါ–ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝါ–

ကိံ ပနေတ္ထ။ ။သံဃာယနာတင်အပ်ပြီးသော ပဌမပါရာဇိကပါဠိတော်၌ သံဂီတိကာရကထေရ်တို့၏ စကားနှင့် ရောနှောလျက်ရှိလေသလော၊ သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓဝစနချည်း သက်သက်လေလော၊ ဤသို့ တွေးတောဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုတွေးတောမှုကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း, သံဃာယနာတည်အပ်ပြီးသော စကားအားလုံး၏ (သံဂီတိကာရကထေရ်တို့၏ စကားနှင့် တကွ အားလုံး၏) အလေးပြုလောက်သော ပမာဏ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း ပုစ္ဆာထုတ်၍ဖြေလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ကိံ ပနေတ္ထ"အစရှိသော စကားကို မိန့်သတည်း။ [ဧတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေတိ ဧတိသ္မိံ တတာသံဂီတာယ ပဌမပါရာဇိကပါဠိယံ–ဋီကာသစ်။]

အပနေတဗ္ဗံ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ။ပိုလွန်နေသည့်အတွက် အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်, သို့မဟုတ် မှားယွင်းနေသည့်အတွက် မသင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် စွန့်ပယ်ထိုက်သော စကားကို "အပနေတဗ္ဗ"ဟု ဆိုသည်၊ မပြည့်စုံသည့်အတွက် ဆောင်ယူ၍ ထည့်ထိုက်သော စကားကို "ပက္ခိပိတဗ္ဗ"ဟု ဆိုသည်။–ဋီကာသစ်။

ထည့်သွင်းထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ ကိုး-ရှိသလော၊ နတ္ထိ ကိုး-မရှိသလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ဧတ္ထ ပဌမပါရာဇိကေ-ဌ၌ ကိဉ္စိ-သော၊ အပနေတဗ္ဗံ-ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-ချဲ့ဦးအုံ၊ ဗုဒ္ဓသ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတေ-ဟောတော်မူအပ်သောတရား၌၊ အပနေတဗ္ဗံ နာမ-ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၏၊ တထာဂတာ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ နိရတ္ထကံ-အနက် အဓိပ္ပာယ်မရှိသော၊ ဧကဗျဉ္ဇနံပိ-တစ်ခုသော အက္ခရာကိုသော်မှလည်း၊ နဝဒန္တိ-ဟောတော်မမူကြကုန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ-ကြောင့်၊) ဗုဒ္ဓသ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတေ-၌၊ အပနေတဗ္ဗံ နာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိသနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တထာဂတာ-တို့သည်၊ နိရတ္ထိကံ-သော၊ ဧကဗျဉ္ဇနံပိ-ကိုသော်မှလည်း၊ နဝဒန္တိ-ဟောတော်မမူကြကုန်၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော တစ်ခုတည်းသော ပုဒ်ဗျည်းကိုမျှ ဟောတော်မမူကြကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗုဒ္ဓသ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတေ-၌၊ အပနေတဗ္ဗံ နာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ["နဟိတက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါ ဒဋ္ဌိစွဲ"နှင့်အညီ, "နဟိ"၌ ဟိကို ဒဋ္ဌိဖောတက, ဟေတုဖောတက နှစ်နည်းကြ၍ အနက်နှစ်နည်း ပေးလိုက်သည်။]

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ သာဝကာနံဝါ-သာဝကတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝတာနံဝါ-နတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘာသိတေ-ပြောဆိုလျှောက်ထားအပ်သော တရား၌၊ အပနေတဗ္ဗမ္မိ-ပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တံ-ထိုပယ်ထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းကို၊ ဓမ္မသံဂါဟကတ္ထေရာ-သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်းကို သံဂါယနာတင်ကုန်သော ထေရ်တို့သည်၊ အပနယိ်သု-ပယ်ကြကုန်ပြီ။ [မြတ်စွာ ဘုရားကမေး၍ ဖြေဆိုအပ်သောတရား, မိမိတို့အလိုအလျောက် ဟောပြောပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားက ထောမနာပြုအပ်သော တရားများကို "သာဝကာနံ ဒေဝတာနံ ဘာသိတ"ဟု ဆိုသည်၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ ပန-ထည့်သွင်းထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းသည်ကား၊ သဗ္ဗတ္ထာပိ-အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဘာသိတ, သာဝကဘာသိတ, ဒေဝတာဘာသိတတို့၌လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ တသ္မာ, (အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဘာသိတ, သာဝကဘာသိတ, ဒေဝတာဘာသိတတို့၌ ထည့်သွင်းထိုက်သော ပုဒ်ဗျည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယတ္ထ-အကြင် ပါဠိတော်၌၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ပက္ခိပိတုံ-ဌာ၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ တတ္ထ-ထိုပါဠိတော်၌၊) တံ-ထိုစကားကို၊ ပက္ခိပိ်သုယေဝ-ထည့်သွင်းကြကုန်သည်သာ၊ ("တေန သမယေန, ဧဝံ ဝုတ္တေ"စသည်ဖြင့် ထည့်သွင်းကြသည်-ဟူလို။) [သဗ္ဗတ္ထာပိတိ ဘဂဝတော သာဝကာနံ ဒေဝတာနဉ္စ ဘာသိတေ။]

ပန–ပရိယာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ တံ–ထိုထည့်သွင်းထိုက်သော စကားဟူသည်၊ ကိं–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တေန သမယေနာတိ၀ါ–တေန သမယေနဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ၀ါ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ အထခေါတိ၀ါ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧ၀ं ဝုတ္တေတိ၀ါ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧတဒေ၀ါစာတိ၀ါ–ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧ၀မာဒိကံ–ဤသို့ အစရှိသော၊ သမ္မန္တ၀စနမတ္တं–ရှေးစကားနောက်စကားတို့၏ ဆက်စပ်ကြောင်းစကားမျှသာတည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ပန–ဆက်၊ ဧ၀ं–ဤသို့လျှင်၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗယုတ္တं–ထည့်သွင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်နှင့်ယှဉ်သော ပုဒ်ဗျည်းကို၊ ၀ါ–ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ယှဉ်သောပုဒ်ဗျည်းကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ–ထည့်သွင်းပြီး၍၊ ဣဒံ–ဤ စကားရပ်သည်၊ ပဌမပါရာဇိကံ–ပဌမပါရာဇိကတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ကိတ္တေတ္တာ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုပြီး၍၊) ထပေသုံ–ထားကြကုန်ပြီ၊ ["ပက္ခိပိတဗ္ဗဘာ၀ယုတ္တက"ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာ၀ပွဓာနကြောပါ၊ (တစ်နည်း) "ပက္ခိပနံ ပက္ခိပိတဗ္ဗं"ဟု ဘာ၀သာဓနကြောပါ၊ ကတ္တာဗ္ဗယုတ္တက–ဌ ကတ္တာဗ္ဗကို ဘာ၀ပွဓာန–ဘာ၀သာဓန ကြောရသကဲ့သို့တည်း၊ ကိတ္တေတ္တာကား ဋီကာထည့်ပါဌ်တည်း။]

ပဌမပါရာဇိကေ–ပဌမပါရာဇိကသည်၊ သင်္ဃာ–သိမ်းယူကြောင်း သံဃယနာသို့၊ အာရဒ္ဓေ–တက်ရောက်ပြီးလသော်၊ [ပဌမပါရာဇိကေ–ကို၊ သင်္ဃာ–သို့၊ "အာရဒ္ဓေ–တင်အပ်ပြီးသော်"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏။] ပဋ္ဌာအရဟန္တ သတာနိ–ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ သင်္ဃာ–သိမ်းယူကြောင်း သံဃယနာသို့၊ အာရောပိတနယေနေ၀–တက်ရောက်စေအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ၀ါ–တင်အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂ၀ါ ဝေရဉ္ဇာယं ဝိဟရတိတိ–တေန သမယေန၊ပေ၊ ဝိဟရတိဟူ၍၊ [ဤအလို ဣတိသဒ္ဒါ နိဒဿန အနက်ဟောတည်း၊ ကြွင်းသမျှကို နိဒဿေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ယူပါ။] (တစ်နည်း) တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂ၀ါ ဝေရဉ္ဇာယं ဝိဟရတိတိ–တေန သမယေန၊ပေ၊ ဝိဟရတိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ [ဤအလို အာဒိအနက်ဟော ဣတိတစ်လုံး အကျေကြောပါ။] ဂဏသဇ္ဇာယံ–အပေါင်းအားဖြင့် သရဇ္ဇာယ်ခြင်းကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ [ဂဏတော+ဃသဇ္ဇာယော ဂဏသဇ္ဇာယော၊ တစ်နည်း–"ဂဏဿ+သဇ္ဇာယော ဂဏသဇ္ဇာယော–အပေါင်း၏ သရဇ္ဇာယ်ခြင်း"ဟု ပေး၊] တေသံ–ထိုငါးရာသော ရဟန္တာတို့၏၊ သဇ္ဇာယာရဒ္ဓကာလေယေ၀–သရဇ္ဇာယ်ခြင်းကို စတည်အားထုတ်အပ်ရာ အခါ၌ပင်၊ သာ၀ုကာရံ–ကောင်းပေစွဟု အားရနှစ်လို မြွက်ဆိုအပ်သော အသံကို၊ ၀ါ–ကောင်းချီးကို၊ ဒဒမာနာ၀ိယ–ပေးသကဲ့သို့၊ မဟာပထ၀ီ–သည်၊ ဥဒကပရိယန္တं–ရေအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ အကမ္ပိတ္ထ–တုန်လှုပ်ပြီ။ [ရေပါလှုပ်သည်–ဟူလို။]

ဇတေနေဝ နယေန–ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သေသာနိ–ပဌမ. ပါရာဇိကမှ ကြွင်းကုန်သော၊ တီဏိ–ကုန်သော၊ ပါရာဇိကာနိ–ပါရာဇိကတို့ကို၊ 'သင်္ဃ–သိမ်းယူကြောင်းသံဂါယနာသို့၊ အာရောပေတွာ–တက်ရောက်စေပြီး၍၊ ဝါ–တင်ပြီး၍၊ ဣဒံ–ဤ သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါရာဇိကကဏ္ဍံ–ပါရာဇိကကဏ္ဍတည်း၊ ဝါ–ပါရာဇိကအခန်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ကိတ္တေတွာ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုပြီး၍၊) ထပေသုံ–ထားကြကုန်ပြီ၊ တေရသ–၁၃ ပါးကုန်သော၊ သံဃာဒိသေသာနိ–သံဃာဒိသေသ်တို့ကို၊ (ဣဒံ–သည်၊) တေရသက်–တေရသကတည်း၊ ဝါ–၁၃ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ဒွေ–၂ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) အနိယတာနိ–အနိယတတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ) ထပေသုံ၊ တိ သ–သုံးဆယ်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) နိဿဂ္ဂိယာနိ–နိဿဂ္ဂိမည်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ–ပါစိတ္တိယသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ၊ ဒွေ နဝုတိ–၉၂ ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) ပါစိတ္တိယာနိ–သုဒ္ဓပါစိတ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ စတ္တာရီ–လေးပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) ပါဋိဒေသနီယာနိ–ပါဋိဒေသနီယတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ၊ ပဉ္စသတ္တတိ–၇၅ ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) သေခိယာနိ–သေခိယတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ၊ [ပါဋိတော်၌ "ပဉ္စသတ္တတိ"ဟု အရေအတွက်သင်္ချာ မပါသော်လည်း သံဂါယနာတင်ရာ၌ "ဤမျှလောက်ကိုသာ သေခိယအမည်ဖြင့် တင်သည်"ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ "ပဉ္စသတ္တတိ"ဟု သင်္ချာဖော်ထားသည်။] သတ္တ–ကုန်သော၊ ဓမ္မေ–တရားတို့ကို၊ အဓိကရဏသမထာတိ–အဓိကရဏသမထတို့ဟူ၍၊ (ကိတ္တေတွာ) ထပေသုံ၊ ဒေဝ–ဤသို့လျှင်၊ သတ္တဝိသာ ဓိကာနိ–၂၇ ပါး အပိုအလွန်ရှိကုန်သော၊ [သတ္တမပါဘဲ "ဝိသာဓိကာနိ"ဟု မူကွဲရှိ၏။] ဒွေ သိက္ခာပဒသတာနိ–နှစ်ရာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (အယံ–ဤ သိက္ခာပုဒ် အပေါင်းသည်၊)မဟာဝိဘင်္ဂေါ–ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကိတ္တေတွာ–၍၊ ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ မဟာဝိဘင်္ဂေါ၀သာနေပိ–၌လည်း၊ ပုရိမနယေနေ၀–လျှင်၊ မဟာပထဝီ–သည်၊ အကမ္ပိတ္ထ–တုန်လှုပ်ပြီ။ [သာဓုကာရံ ဒဒမာနာဝိယ ဥဒက ပရိယန္တံ ကတ္တာကို "ပုရိမနယေနေ၀"ဟု ဆိုသည်။]

တတော–ထို ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်းကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာအခါမှ နောက်၌၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ–ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၌၊ အဋ္ဌ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ ဣဒံ–ဤ သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါရာဇိကကဏ္ဍံနာမ–ပါရာဇိကကဏ္ဍမည်၏၊ ဝါ–ပါရာဇိကအခန်းမည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ–ထားကြကုန်ပြီ၊

သတ္တ–ရသ ၁၇ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣဒံ–ဤ သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်၊) သတ္တရသက်–သတ္တရသကတည်း၊ ဝါ–၁၇ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ)၊ ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ တီသ–သုံးဆယ်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊) နိဿဂ္ဂိယာနိ–နိဿဂ္ဂိယမမည် ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာနိ–ပါစိတ္တိယသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ)၊ ထပေသုံ၊ ဆသဋ္ဌိသတသိက္ခာပဒါနိ–တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) ပါစိတ္တိယာနိ–သုဒ္ဓပါစိတ္တိ သိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ)၊ ထပေသုံ၊ ["ဆသဋ္ဌိသတံ သိက္ခာပဒါနိ"ဟု ဝါကျလည်းရှိ၏၊ "ဆသဋ္ဌိသတံ–တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို"ဟု ပေးပါ၊] အဋ္ဌ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) ပါဋိဒေသနီယာနိ–ပါဋိဒေသနီသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ)၊ ထပေသုံ၊ ပဉ္စ သတ္တတိ–၇၅ ပါးသော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ (ဣမာနိ–တို့သည်၊) သေခိယာနိ–သေခိယသိက္ခာပုဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ [သတ္တ–၇ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေ–တရားတို့ကို၊ (ဣမေ–တို့သည်၊) အဓိကရဏသမထာ–အဓိကရဏသမထတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ)၊ ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တီဏိ သိက္ခာပဒသတာနိ–သုံးရာသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ–၄ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိစ–သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (အယံ–ဤသိက္ခာပုဒ်အပေါင်းသည်၊) ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေါ–ဘိက္ခုနီဝိဘင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကိတ္တေတွာ–၍၊ အယံ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေါနာမ–ဤ ဥဘတောဝိဘင်းမည်သည်၊ စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရော–ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော ဘာဏဝါရရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ (ကိတ္တေတွာ–၍၊) ထပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ [ဤ၌လည်း တွက်ကြည့်သောအခါ သုံးရာ

ဘာဏဝါရော။ ။ဘဏိတဗ္ဗောတိ ဘာဏော၊ ဘာဏော+ဝါရော ယသ္မာတိ ဘာဏဝါရော၊ ယသ္မ–အကြင် အကွာရာအပေါင်း ရှစ်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိ၏၊ ဘာဏော–တစ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုထိုက်သော၊ ဝါရော–အလှည့်အကြိမ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော–ထို အကွာရာအပေါင်း ရှစ်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိသည်၊) ဘာဏဝါရော–ဘာဏဝါရမည်၏၊ အပန်းဖြေ၍ ရပ်နားမနေဘဲ တစ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုထိုက်သောပါဠိကို "တစ်ဘာဏဝါရ"ဟု ခေါ်၏၊ ရှစ်လုံးဘွဲ့. ဂါထာပေါင်း ၂၅၀ နှင့် ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် "အကွာရာအပေါင်း ရှစ်ထောင်ရှိသည်"ဟု ရေတွက်ကြသည်။

အဋ္ဌကွာရာ ဧကပဒံ, ဧကဂါထာ စတုပ္ပဒံ၊
ဂါထာ ဧကာ မတော ဂန္ဓော, ဂန္ဓော ဗာတ္တိံသတက္ခရော။

ဗာတ္တိံသက္ခရ ဂန္ဓာနံ, ပညာသဒ္ဒိသတံ ပန၊
ဘာဏဝါရော မတော ဧကော, သဋ္ဌက္ခရသဟဿကော။

လေးပါးမက, သုံးရာ့တစ်ဆယ့်ပါး ရှိသောကြောင့်"ရှေးက အဓိကရဏသမထာ ၇-ပါး မပါလေရော့သလား"ဟု တွေးမိပါသည်။] ဥဘတော ဝိဘင်္ဂါဝသာနေပိ-ဌ္ဌလည်း၊ ဝုတ္တာနယေနေဝ-သာလျှင်၊ မဟာပထဝီကမ္မေါ-ခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

ဧတေနေဝုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊ အသီတိဘာဏဝါရ ပရိမာဏ-ဘာဏဝါရ ရှစ်ဆယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ခန္ဓက်-စုဋ္ဌဝဂ္ဂ မဟာဝဂ္ဂခန္ဓကကိုလည်း ကောင်း၊ ပဋ္ဌဝီသတိ ဘာဏဝါရ-နှစ်ဆယ့်ငါး ဘာဏဝါရရှိသော၊ ပရိဝါရ-ပရိဝါရကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂီဟ-သိမ်းယူကြောင်း သဂါထနှာသို့၊ အာရောပေတွာ-တက်ရောက်စေပြီး၍၊ ဝါ-တင်ပြီး၍၊ ဣဒံ-ဤ တရားအပေါင်းသည်၊ ဝိနယပိဋကံ နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ကိတ္တေတွာ-၍၊) ထပေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဝိနယပိဋကာဝ သာနေပိ-ဝိနည်းပိဋကတို့၏ အဆုံးဌ္ဌလည်း၊ ဝုတ္တာနယေနေဝ-သာလျှင်၊ မဟာပထဝီ ကမ္မော-ကြီးစွာသော မြေတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ တံ-ထို ဝိနည်း ပိဋကကို၊ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိ-အရှင်ဥပါလိကို၊ ပဋိစ္ဆာပေသုံ-လက်ခံစေကြကုန် ပြီ၊ ဝါ-အပ်နှင်းကြကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ပြော၍ အပ်နှင်းကြကုန်သနည်း၊) အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ဣမံ-ဤ ဝိနည်းပိဋကကို၊ တုယှံ-သင်၏၊ နိသိတကေ-

---

ခန္ဓက်။ ။ခန္ဓသဒ္ဒါသည် ပညတ်ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ "ဒါရကွန္ဓော-သစ်တုံး" ဟူရာ၌ တုံး တည်းဟူသော ပညတ်အနက်ကို "ခန္ဓ"သဒ္ဒါက ဟောသကဲ့သို့တည်း၊ ဤနေရာ၌ လည်း "ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္မဒါ"အစရှိသော ဝိနည်းကဲပညတ်, စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့ကို ဟောသည်၊ ဤအလို သမူဟအနက်၌ ကဏ် ပစ္စည်းတည်း၊ "ခန္ဓာနံ+သမူဟော-ခန္ဓကော=ဝိနည်းကဲဟူသော ပညတ်, သိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့၏အပေါင်း"ဟု ပြု။ [ခန္ဓာတိစေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္မဒါဒိ ဝိနယကမ္မသင်္ခါတာ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပဒသင်္ခါတာစ ပညတ္တိယော အဓိပ္ပေတာ၊ ခန္ဓာနံ သမူဟော ခန္ဓကော၊-သာရတ္ထဒီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ကာသဓာတ် ကို ပစ္စည်းကြ၍ ဓာတွန်သကိုချေ, ကာ၏ အာကို ရသ ပြုပြီးလျှင် "ခန္ဓေ-ဝိနည်းကဲဟူသော ပညတ်, စာရိတ္တ ဝါရိတ္တဟူသော ပညတ်တို့ကို၊ ကာသတိ ပကာသတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ ခန္ဓကော"ဟု ပြု။ [ခန္ဓာနံ ဝါ ကာသနတော ဒီပနတော ခန္ဓကော၊-သာရတ္ထဒီကာ၊ (စာအုပ်များ၌"ပကာသနတော"ဟုရှိသည်)။]ယောဇနာ၌ကား-ကာသ ဓာတ်မကြဲဘဲ"က"ကို ပကာသနအနက်ဟောဟု ကြဲလေသည်၊ မည်သည့်ဓာတ်ဟူ၍ကား မပြ။

တစ်နည်း။ ။ခန္ဓသဒ္ဒါသည် "ဘာဂ"အနက် "ရာသိ"အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို ဝိနည်းကဲဟူသော ပညတ်, စာရိတ္တ ဝါရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့၏ တစ်ဖို့စီ တစ်ခုစီ ဖြစ်သော အဖို့အစုကို " ခန္ဓ"ဟုခေါ်ပါ၊ ဤအလို "က"သည် အနက်မရှိ။ [အပိစ ဘာဂရာ သတ္ထတာပေတ္ထ ယုဇ္ဇတိယေဝ ဘာသ ပညတ္တိနံ ဘာဂတော ရာသိတောစ ဝိဘာတ္တတ္တာ၊-သာရတ္ထဒီကာ။] သီလကွန်ဒီကာသစ်၌ ဤအတိုင်းဖွင့်ထားသည်။

မှီ၍နေသော တပည့်တို့ကို၊ ဝါစေဟိ–ဆိုစေပါလော၊ ဝါ–ပို့ချပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍ အပ်နှင်းကြကုန်ပြီ။

ဝိနယပိဋကာ သင်္ဂီဟာဝသာနေ–ဝိနည်းပိဋကကို သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အဆုံး၌၊ ဥပါလိတ္ထေရော–သည်၊ ဒန္တ ခစိတံ–သော၊ ဗီဇနံ–ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ–ချ၍၊ ဓမ္မာသနာ–မှ၊ ဝါ–မှ၊ သြရောဟိတ္တာ–သက်ဆင်းပြီး၍၊ ထေရေ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ–ရှိခိုးပြီး၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ပတ္တာသနေ–ရောက်အပ်သောနေရာ၌၊ နိသီဒိ–ထိုင်ပြီ၊ ဝိနယံ–ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–သံဂါယနာတင်ပြီး၍၊ ဓမ္မံ–သုတ် အဘိဓမ္မာကို၊ သံဂါယိတုကာမော–သံဂါယနာတင်ခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသော၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–အရှင်မဟာကဿပသည်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ဓမ္မံ–သုတ် အဘိဓမ္မာကို၊ သံဂါယန္တော ဟိ–သံဂါယနာတင်ကုန်သော ငါတို့သည်၊ ကံ ပုဂ္ဂလံ–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဓုရံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဓမ္မော–ကို၊ သံဂါယိတဗ္ဗော–သံဂါယနာတင်ထိုက်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ပုစ္ဆိ)၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ (ဓမ္မံ–ကို၊ သံဂါယန္တော ဟိ–တို့သည်၊) အာနန္ဒတ္ထေရံ–ကို၊ ဓုရံ–ကို၊ဝါ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ (ဓမ္မော–ကို၊ သံဂါယိတဗ္ဗော–သံဂါယနာတင်ထိုက်ပါ၏၊) ဣတိ–သို့၊ အာဟံသု–လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ [ပိဋကသုံးပုံလုံး ဓမ္မ အမည်ရသော်လည်း ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် သုတ် အဘိဓမ္မာကိုသာ ဓမ္မအရ ယူပါ။] အထခေါ–၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ သံဃံ, ဥပေသိ–သိစေတော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ သုဏာတု မေ အာဝုသော သံဃော၊ သံဃသ–၏၊ (ကမ္မံ–ဓမ္မပုစ္ဆနကံသည်၊ (တစ်နည်း) ကမ္မံ–ဓမ္မသံဂါယနကံသည်၊) ပတ္တကလ္လံ ယဒိ(သိယာ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဟံ–သည်၊ အာနန္ဒံ–ကို၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပုစ္ဆေယျံ–မေးရာ၏၊ ဣတိ (ဥပေသိ)၊ အထခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သံဃံ ဥပေသိ၊ (ကိံ)၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ သံဃသ (ကမ္မံ–ဓမ္မဝိသဇ္ဇနကံသည်၊ (တစ်နည်း) ကမ္မံ–ဓမ္မသံဂါယနာကံသည်၊) ပတ္တကလ္လံ၊ ယဒိ(သိယာ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဝါ–ကို၊ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန–သည်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပုဋ္ဌော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိသဇ္ဇေယျံ–ဖြေရာပါ၏၊ ဣတိ–သို့၊ (ဥပေသိ)၊ အထခေါ–၌၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္တာ ထေရေ ဘိက္ခူ ဝန္ဒိတ္တာ ဓမ္မသနေ ဒန္တ ခစိတံ ဗီဇနိံ ဂဟေတ္တာ, နိသီဒိ–ထိုင်ပြီ။

တံ အာယသ္မန္တံ ၊ပေ၊ ဝါစေဟိတိ။ ။ဤဝါကျသည် အချို့ စာအုပ်များ၌ ကျနေ၏၊ တံ ပန ဝိနယပိဋကံ ဘာဏကေဟိ ရက္ခိတံ ဂေါပိတံ သင်္ဂီဟာရုဠ္ဟနယေနေဝ စိရကာလံ အနုဿရိတုံ (မယောက်သည်) ဟုတ္တာ ပတိဋ္ဌဟိဿတီတိ အာယသ္မန္တံ ဥပါလိတ္ထေရံ ပဋိစ္စာပေသုံ "အာဝုသော ဣမံ တုယှံ နိဿိတကေ ဝါစေဟိတိ"ဟု ဋီကာရှိသောကြောင့် ရှေးက ထိုပါဌ် ရှိဟန်တူသည်။

အထခေါ်–အရှင်အာနန္ဒာ ထိုင်နေပြီးရာထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ်–အရှင်မဟာကဿပသည်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော–တို့၊ ပဌမံ–ရှေးဦးစွာ၊ ကတရံ ပိဋကံ–အဘယ် ပိဋကကို၊ သံဂါယာမ–သံဂါယနာတင်ကြကုန်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ (ပဌမံ)၊ သုတ္တန္တပိဋကံ–သုတ္တန်ပိဋကကို၊ (သံဂါယာမ–သံဂါယနာတင်ကြပါကုန်စို့)၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သုတ္တန္တပိဋကေ–သုတ္တန်ပိဋကဌ၌၊ စတသော–လေးပါးကုန်သော၊ သံဂီတိယော–သဟောတူရာပေါင်း၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော သံဂီတိတို့သည်၊ ဝါ–နိကာယ်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တာသု–ထို သံဂီတိတို့တွင်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ကတရံသံဂီတိ–အဘယ် သံဂီတိကို၊ ဝါ–အဘယ်နိကာယ်ကို၊ (သံဂါယာမ–ကုန်မည်နည်း၊) ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ [ဝိနည်း အဘိဓမ္မာတို့က ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ အကျုံဝင်သောကြောင့် ထိုအဘိဓမ္မာကိုကြဉ်၍ "သုတ္တန္တေ စတသော သံဂီတိယော" ဟု မိန့်သည်။] ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ (ပဌမံ–စွာ၊) ဒီဃသံဂီတိ–ဒီဃသံဂီတိကို၊ ဝါ–ဒီဃနိကာယ်ကို၊ (သံဂါယာမ–ကုန်စို့၊) ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဒီဃသံဂီတိယာ-ဒီဃသံဂီတိ၌၊ ဝါ–ဒီဃနိကာယ်၌၊ စတုတ္ထိ'သ–သုံးဆယ့်လေးပါးသော၊ သုတ္တာနိ–သုတ်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တယော–သုံးပါးကုန်သော၊ ဝဂ္ဂါ–ဝဂ်တို့သည်၊ ဝါ–သုတ်အစုတို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) [(တစ်နည်း) ဒီဃသံဂီတိယံ–၌၊ ဝါ–၌၊ သုတ္တာနိ–သုတ်တို့သည်၊ စတုတ္ထိ'သ–သုံးဆယ့်လေးပါးသည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်၏၊) ဝဂ္ဂါ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့သည်၊ တယော–သုံးပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊] တေသု–ထို ဝဂ်တို့တွင်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ကတရံ ဝဂ္ဂံ–အဘယ်ဝဂ်ကို၊ (သံဂါယာမ–ကုန်မည်နည်း၊)ဣတိ–ဤသို့မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–ရား၊ (ပဌမံ–စွာ၊) သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂံ–သီလက္ခန္ဓဝဂ်ကို၊ (သံဂါယာမ–ကုန်စို့၊) ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေ–သီလက္ခန္ဓဝဂ်၌၊ တေရသ–တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော၊ သုတ္တန္တာ–သုတ်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တေသု–ထိုသုတ်တို့တွင်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ကတရံ သုတ္တံ–အဘယ်သုတ်ကို၊ (သံဂါယာမ–ကုန်မည်နည်း၊) ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ တိဝိဓသီလာလကံတံ–သုံးပါးအပြားရှိသော

ဒီဃသံဂီတိ။ ။သံဂီတိယောတိစ သံဂါယနကာလေ (သံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊) ဒီဃာဒိဝသေန (ဒီဃနိကာယ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဝိသုံဝိသုံ နိယမေတွာ (သတ်မှတ်၍) သင်္ဂယှမာနတ္တာ (သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နိကာယာဝ ဝုစ္စန္တိ၊ တေနာဟ ဒီဃသံဂီတိ'တိ အာဒိ၊ သံဂီယတေတိ သံဂီတိ–သဟောတူရာပေါင်း၍ ရွတ်ဆိုအပ်သော နိကာယ်၊ ဒီဃောစ+သော+သံဂီတိစာတို–ဒီဃမည်သော သဟောတူရာပေါင်း၍ ရွတ်အပ်သော နိကာယ်၊ ဝါ–ဒီဃနိကာယ်။

သီလဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ (စူဠသီလလ, မဇ္ဈိမသီလ, မဟာသီလ သုံးမျိုးဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊) နာနာဝိဓ မိစ္ဆာဇီဝ ကုဟန လပနာဒိ ဝိဒ္ဓံသနံ–အထူးထူး သော အပြားရှိသော မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်သော ကုဟန ပလန အစရှိသည်တို့ကို ဖျက်ဆီး တတ်သော၊ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဇာလ ဝိနိဝေဌနံ–၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ကွန်ယှက်ကို ဖြေရှင်းနိုင်သော၊ ဒသသဟဿီလောကဓာတုကမ္ပနံ–တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၏ တုန်လှုပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မဇာလသုတ္တံနာမ–ဗြဟ္မဇာလသုတ် မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ–ထို ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို၊ ပဌမံ–စွာ၊ သံဂါယာမ–ကုန်စို့၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ [အဘယ်ကြောင့် ရှေးဦးစွာ ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ရသနည်းဟု မေးလျှင် "တိဝိဓသီလာလင်္ကာရံ စသော ဝိသေသနတို့ ကြောင့် ရှေးဦးစွာ သံဂါယနာတင်ရသည်"ဟု ဖြေရသည်၊ ဤ ဝိသေသနတို့သည် ဟိတ်အနက်လည်းရသော ဟေတုမန္တ ဝိသေသနတို့တည်း။]

အထခေါ–၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း၊) အာဝုသော အာနန္ဒ–ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ ဗြဟ္မဇာလံ–ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို၊ ကတ္ထ–အဘယ်အရပ်၌၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ ရာဇဂဟံ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏၊ အန္တရာစ–အကြား၌လည်းကောင်း၊ နာဠန္ဒံ–နာဠန္ဒာမြို့၏၊ အန္တရာစ–အကြား၌လည်းကောင်း၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ–အမ္ဗလဋ္ဌိကာ ဥယျာဉ်၌၊ ရာဇာဂါရကေ–မင်းကွန်းစံနန်းတော်၌၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပါပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ကံ–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊(ဘာသိတံ–သနည်း၊) ဣတိ–ပြီ၊ သုပ္ပိယံ–သုပ္ပိယမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဉ္စ–ပရိဗ္ဗာဇိကိုလည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဒတ္တံ–ဗြဟ္မဒတ္တမည်သော၊ မာဏဝံစ–လုလင်ကိုလည်းကောင်း၊ (အာရဗ္ဘ–၍၊ ဘာသိတံ–ပါပြီ၊) ဣတိ–ပြီ၊ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ–အဘယ်ဝတ္ထုကြောင့်၊ (ဘာသိတံ–နည်း၊)

နာနာဝိဓ ၊ပေ၊ ဝိဒ္ဓံသနံ။ ။နာနာဝိဓေ မိစ္ဆာဇီဝဘူတေ ကုဟနလပနာဒယော ဝိဒ္ဓံသေတီတိ နာနာဝိဓမိစ္ဆာဇီဝကုဟနလပနာဒိ ဝိဒ္ဓံသနံ၊ တတ္ထ ကုဟနာတိကုဟာယနာ၊ ပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပန ဣရိယာပထသန္ဓိသိတသဓိတေန တိဝိဓေန ဝတ္ထုနာ ဝိမှာပနာတိ အတ္ထော၊ လပနာတိ ဝိဟာရံ အာဂတေ မနုဿေ ဒိသ္မာ ကိမတ္ထာယ ဘောန္တော အာဂတာ၊ ကိံ ဘိက္ခူ နိမန္တေတုံ၊ ယဒိ ဧဝံ ဂစ္ဆထ၊ အဟံ ပစ္ဆတော ဘိက္ခူ ဂဟေတ္မာ အာဂစ္ဆာမီတိ ဧဝမာဒိနာ ဘာသနာ၊ အာဒိသဒ္ဒေန ပုပ္ပဒါနာဒယော နေမိတ္တိကာဒယောစ သင်္ဂဟိတာ၊ အပိစေတ္ထ မိစ္ဆာဇီဝသဒ္ဒေန ကုဟနလပနာဟိ သေသံ အနေသနံ ဂဏှာတိ၊ အာဒိသဒ္ဒေန ပန တဒဝသေသံ မဟိစ္ဆတာဒိကံ ဒုသီလျန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာသာရ။

ဣတိ–ပြီ၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေ–ချီးမွမ်းကဲ့ရဲ့ခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေ–ဂုဏ်ကိုပြောဆိုခြင်း, အပြစ်ကို ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ ("ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဘာသနေ"ဟု ဆိုလိုလျက် "ဘာသန"ဟူသော နောက်ပုဒ်ချေထားသည်၊) ဘာသိတံ–ပါပြီ၊ ဣတိ–ပြီ၊ အထခေါ–ဗြဟ္မာလသုတ်ကို မေးဖြေရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ-သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒ-ကို၊ ဗြဟ္မာလဿ-ဗြဟ္မာလသုတ်၏၊ နိဒါနမ္မိ–နိဒါန်းကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ ပုဂ္ဂလမ္မိ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ ဝတ္ထုမ္မိ–ဝတ္ထုကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ဝိသဇ္ဇေသိ–ဖြေပြီ၊ ဝိသဇ္ဇနာဝသာနေ–ဖြေခြင်း၏အဆုံး၌၊ ပဌေ အရဟန္တသတာနိ–ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ ဂဏသဏ္ဌာယံ–အပေါင်းအားဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ (တစ်နည်း) ဂဏသဏ္ဌာယံ-အပေါင်း၏ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ အဂ်သု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပထဝီကမ္ပေါ–မြေတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ–ပြီ။ [ဝုတ္တနယေနေဝဖြင့် "သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ ဝိယ ဥဒကပရိယန္တံ ကတ္တာ"ကို ညွှန်းသည်၊ အန္တရာစ ရာဇဂဟံစသော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို နောက်၌ အဋ္ဌကထာဝယ် တွေ့ရပါလိမ့်မည်။]

ဧဝံ–ဤသို့၊ ဗြဟ္မာလ်–ဗြဟ္မာလသုတ်ကို၊ သံဂါယိတ္မာ–သဘောတူရာပေါင်းကာ ရွတ်ဆိုပြီး၍၊ ဝါ–သံဂါယနာတင်ပြီး၍၊ တတော–ထို ဗြဟ္မာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အာဝုသော အာနန္ဒ–ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ သာမညဖလံ ပန–သာမညဖလသုတ်ကိုကား၊ ကတ္ထ–၌၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဘာသိတံ–နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာနုက္ကမေန–ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဗြဟ္မာလေန–ဗြဟ္မာလသုတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–တကွ၊ သမ္ဘေပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေရသ–၁၃ ပါးကုန်သော၊

အာဒိနာ နယေန။ ။"သာမညဖလံ ပနာဝုသော အာနန္ဒ ကတ္ထ ဘာသိတံ"ဟူသော အမေးဌ "ရာဇဂဟေ ဘန္တေ ဇီဝကမ္ဗဝနေတိ၊ ကေန သဒ္ဓိန္တိ၊ အဇာတသတ္တုနာ ဝေဒေဟိပုတ္တေန သဒ္ဓိ'တိ၊ အထခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သာမညဖလသုတ်နိဒါနမ္မိ ပုစ္ဆိ၊ ပုဂ္ဂလမ္မိ ပုစ္ဆိ"တို့ကို အာဒိဖြင့် ညွှန်ပြသည်။

ကေန သဒ္ဓိ'။ ။ဗြဟ္မာလသုတ်ကို မေးစဉ်က "ကံ အာရဗ္ဘ"ဟု မေး၏၊ ဤသာမညဖလသုတ်ကို မေးရာ၌မူ "ကေန သဒ္ဓိ'"ဟု မေးတော်မူသည်၊ အကြောင်းကား–ဤသာမညဖလသုတ်ကို မေးတော်မူရာ၌ မြတ်စွာဘုရားချည်း ဟောတော်မူသည် မဟုတ်၊ အဇာတသတ်မင်းကလည်း တိတ္ထိတို့ထံ မေး ဖြေခဲ့ပုံများကို လျှောက်ထားသော စကားလည်းပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကံ အာရဗ္ဘ"ဟု မမေးဘဲ "ကေန သဒ္ဓိ'"ဟု မေးတော်မူသည်၊ အရှင်အာနန္ဒာကလည်း "အဇာတသတ္တုနာ ဝေဒေဟိပုတ္တေန သဒ္ဓိ'"ဟု ဖြေတော်မူသည်။

သုတ္တန္တေ–သုတ်တို့ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–၍၊ ဝါ–၍၊ အယံ–ဤသုတ်အစုသည်၊ သီလက္ခန္ဓ ဝဂ္ဂါနာမ–သီလက္ခန္ဓဝဂ်မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကိတ္တေတ္တာ–၍၊ ထပေသုံ–ပြီ။

တဒန္တရံ–ထို သီလက္ခန္ဓဝဂ်ကို သံဂါယနာတင်ရာကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ မဟာဝဂ္ဂံ–မဟာဝဂ်လည်းကောင်း၊ တဒန္တရံ–ထို မဟာဝဂ်ကို သံဂါယနာတင်ရာ ကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ပါထိကဝဂ္ဂံ–ပါထိကဝဂ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ–သုံးပါးသော ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရခြင်းရှိသော၊ စတုတ္ထိသ သုတ္တ ပဋိမဏ္ဍိတံ–၃၄ ပါးသော သုတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ စတုသင်္ခ်ဘာဏဝါရ ပရိမာဏံ–ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော ဘာဏဝါရအတိုင်းအရည်ရှိသော၊ တန္တိ–ပါဠိတော်ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–သဘောတူရာပေါင်းကာ ရွတ်ဆိုပြီး၍၊ ဝါ–သံဂါယနာ တင်ပြီး၍၊ အယံ–ဤ သုတ်အပေါင်းသည်၊ ဒီဃနိကာယောနာမ–ဒီဃနိကာယ် မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–ပြီး၍၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေသုံ–လက်ခံစေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–အပ်နှင်းကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ပြော၍ အပ်နှင်းကြ ကုန်သနည်း၊) အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ ဣမံ–ဤ ဒီဃနိကာယ်ကို၊ တုယှံ–သင်၏၊ နိဿိတကေ–မှီ၍နေသော တပည့်တို့ကို၊ ဝါစေဟိ–ဆိုစေပါလော၊ ဝါ–ပို့ချပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍ အပ်နှင်းကြကုန်ပြီ။

တတော–ထို ဒီဃနိကာယ်ကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ ကာလမှ၊ အနန္တရံ–အခြားမဲ့၌၊ အသီတိဘာဏဝါရ ပရိမာဏံ–ရှစ်ဆယ်သော ဘာဏဝါရအတိုင်းအရည် ရှိသော၊ မဇ္ဈိမနိကာယံ–မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–၍၊ ဝါ–၍၊ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရသ–တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏၊ နိဿိတကေ–မှီ၍နေသော တပည့်တို့ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ဝါ–ကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ တုမှေ–သင်တို့သည်၊ ဣမံ–ဤ မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို၊ ပရိဟာရထ–ဆောင်ရွက်ကြကုန် လော၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍ အပ်နှင်းကြကုန်ပြီ၊ [ပရိဟာရထာတိ ဥဂ္ဂဟာဏဝါစနာဒိ ဝသေန ဓာရေထ–သင်ယူခြင်း ပို့ချခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောင်ကြ ကုန်လော၊–ဋီကာသစ်။] တတော–ထိုမဇ္ဈိမနိကာယ်ကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ ကာလ မှ၊ အနန္တရံ–၌၊ သတဘာဏဝါရ ပရိမာဏံ–တစ်ရာသောဘာဏဝါရ အတိုင်း အရည်ရှိသော၊ သံယုတ္တနိကာယံ–သံယုတ္တနိကာယ်ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–၍၊ ဝါ–၍၊ မဟာကဿပတ္ထေရံ–ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ဝါ–ကုန်ပြီ၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘန္တေ– ရား၊ ဣမံ–ဤ သံယုတ္တနိကာယ်ကို၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့၏၊ နိဿိတကေ– တို့ကို၊ ဝါစေထ–ဆိုစေပါကုန်လော၊ဝါ–ပို့ချပါကုန်လော၊ ဣတိ–ပြီ၊ တတော– ထို သံယုတ္တနိကာယ်ကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ ကာလမှ၊ အနန္တရံ–၌၊ ဝိသတိ ဘာဏဝါရသတ,ပရိမာဏံ–တစ်ရာနှစ်ဆယ်သော ဘာဏဝါရအတိုင်းအရည်ရှိသော၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယံ–အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို၊ သံဂါယိတ္တာ–၍၊ ဝါ–၍၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရံ–

ကို၊ ပဋိစ္စပေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ဝါ–ကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဣမံ–ဤ အဂ်ုတ္တရနိကာယ်ကို၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ နိဿိတကေ–တို့ကို၊ ဝါစေထ–လော၊ ဣတိ–ပြီ။

တတော–ထို အဂ်ုတ္တရနိကာယ်ကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ ကာလမှ၊ အနန္တရံ–အခြားမဲ့၌၊ ဓမ္မသင်္ဂဟ ဝိဘင်္ဂ ဓာတုကထာ ပုဂ္ဂလညတ္တိ ကထာဝတ္ထု ယမက ပဋ္ဌာန်–ဓမ္မသင်္ဂဏီ, ဝိဘင်း, ဓာတုကထာ, ပုဂ္ဂလညတ်, ကထာဝတ္ထု, ယမိုက်, ပဋ္ဌာန်းကို၊ အဘိဓမ္မောတိ–အဘိဓမ္မာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (ပေါရာဏာကေဟိ–ရှေးဆရာတို့သည်၊) သံဝဏ္ဏိတံ–ဖွင့်ဆိုအပ်သော၊ သုခုမညာဏ ဂေါစရံ–သိမ်မွေ့သောဉာဏ်၏ ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) သုခုမ ညာဏဂေါစရံ–သိမ်မွေ့သော ဉာဏ်ရှိသူတို့၏ ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ်သော၊ တန္တိ–ပါဠိတော်ကို၊ သံဂါယိတွာ–၍၊ ဝါ–၍၊ ဣဒံ–ဤ ပိဋကသည်၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကံနာမ–အဘိဓမ္မပိဋကမည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တွာ–ဆို၍၊ ပဗ္ဗ အရဟန္တ သတာနိ–ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ သဗ္ဗာယ–သရဗ္ဗာယ်ခြင်းကို၊ အကံသု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပထဝီကမ္ပော–မြေတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

တတော–ထိုအဘိဓမ္မပိဋကကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာ ကာလမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ဇာတကံ–ဇာတ်တော်လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေသော–စူဠနိဒ္ဒေသ, မဟာနိဒ္ဒေသလည်း ကောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေါ–ပဋိသမ္ภิဒါမဂ်လည်းကောင်း၊ အပဒါနံ–အပဒါန်လည်း ကောင်း၊ သုတ္တနိပါတော–သုတ္တနိပါတ်လည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒကပါဌော–ခုဒ္ဒကပါဌ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဒံ–ဓမ္မပဒလည်းကောင်း၊ ဥဒါနံ–ဥဒါန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝုတ္တကံ–ဣတိဝုတ်လည်းကောင်း၊ ဝိမာနဝတ္ထု–ဝိမာနဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ပေတဝတ္ထု–ပေတဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ထေရဂါထာ–ထေရဂါထာလည်းကောင်း၊ ထေရီဂါထာ–

ဓမ္မသင်္ဂဟ ၊ပေ၊ ဂေါစရံ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဟ စသည်ကို သမာသ်ပုဒ်ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မသင်္ဂဟောစ ဝိဘင်္ဂေါစ ဓာတုကထာစ ပုဂ္ဂလပညတ္တိစ ကထာဝတ္ထုစ ယမကံစ ပဋ္ဌာနံစ ဓမ္မသင်္ဂဟ ဝိဘင်္ဂဓာတုကထာ ပုဂ္ဂပညတ္တိကထာဝတ္ထု ယမကပဋ္ဌာနံ"ဟု သမာသ်တွဲပါ၊ သို့သော် နောက်၌ကား "ဓမ္မသင်္ဂဟော ဝိဘင်္ဂေါ ဓာတုကထာ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ကထာဝတ္ထု ယမက ပဋ္ဌာနန္တိ ဣဒံ အဘိဓမ္မပိဋကံ နာမ"ဟု ဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ပြလိမ့်မည်၊ ဧဝံ သံဝဏ္ဏိတံ၌ "ပေါရဏာကေဟိတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်၌ ကတ္တားထည့်၏၊ ထိုသို့ ထည့်သဖြင့် အဘိဓမ္မာ ၇–ကျမ်းတွင် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ထည့်သွင်းခြင်းသည် "ရှေးဆရာတို့၏အလိုတည်း"ဟု သိစေ၏၊ ဝိတဏ္ဍဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့က ကထာကဝတ္ထု၏နေရာ၌ မဟာဓမ္မဟဒယဝိဘင်းကျမ်းကို ဖြစ်စေ မဟာဓာတုကကထာကျမ်းကိုဖြစ်စေ ထည့်သွင်းလိုကြ၏၊ သုခုမညာဏဂေါစရံကို "သုခုမညာဏေန+ဂေါစရာ သုခုမညာဏဂေါစရာ"ဟုလည်းကောင်း "သုခုမံ+ညာဏံ ယေသန္တိ သုခုမညာဏာ"ဟု သမာသ်တွဲ၍ "သုခုမညာဏာနံ (သိမ်မွေ့သောဉာဏ်ရှိသူတို့၏) ဂေါစရာ သုခုမညာဏဂေါစရာ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်၌ နှစ်နည်းပြ၏။

ထေရိဂါထာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမံ တန္တိ-ဤပါဠိတော်ကို၊ သံဂါယိ တွာ-၍၊ ဝါ-၍၊ အယံ-ဤကျမ်းအပေါင်းသည်၊ ခုဒ္ဒကဂန္ထောနာမ-ခုဒ္ဒကဂန္ထ မည်၏၊ ဝါ-ငယ်သောကျမ်းတို့၏ အပေါင်းမည်၏၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝတ္တွာ-၍၊ အဘိမ္မပိဋကသ္မိံ ယေဝ-အဘိမ္မပိဋကဋ္ဌသာ၊ သင်္ဂဟံ-သဘောတူပေါင်းယူ ကြောင်း သံဂါယနာသို့၊ အာရောပယိ သု-တက်ရောက်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-တင်ကြ ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒီဃဘာဏကာ-ဒီဃနိကာယ်ကို ရွတ်ဆိုသောထေရ်တို့ သည်၊ ဝါ-ဒီဃနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဇ္ဈိမဘာဏကာ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့သည်၊ စရိယာပိဋက ဗုဒ္ဓဝံသေဟိ-စရိယာပိဋက, ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိတော်တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ-အတူ၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ ခုဒ္ဒကဂန္ထံ နာမ-ဤ ခုဒ္ဒကဂန္ထ မည်သည်ကို၊ ဝါ-ဤ သေးငယ်သော ကျမ်းတို့၏ အပေါင်းမည်သည်ကို၊ သုတ္တန္တပိဋကေ-သုတ္တန္တပိဋကဋ္ဌ၊ ပရိယာပန္နံတိ-အကျုံးဝင်၏ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏။

ဧဝံ-ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဤဘုရား စကားတော်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဧကဝိဓံ စသည်၌စပ်၊) ရသဝသေန-ရသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ရသ၏အနက်ကို နောက်ဝိမုတ္တိရသ၌ ပြမည်။] ဧကဝိဓံ-တစ်ပါးသာ အဖို့ရှိ၏၊ ဓမ္မဝိနယဝသေန-ဓမ္မဝိနယတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ-၏၊ ပဌမမဇ္ဈိမ ပစ္ဆိမဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓံ-၏၊ ပိဋကဝသေန-ပိဋက၏ အပြားအားဖြင့်၊ တထာ-ထို့အတူ သုံးပါးအပြားရှိ၏၊ နိကာယဝသေန-နိကာယ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိဓံ-၅ ပါးအပြားရှိ၏၊ အင်္ဂဝသေန-အင်္ဂါတို့၏အပြား အားဖြင့်၊ နဝဝိဓံ-ရှိ၏၊ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန-ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၏အပြားအားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ သဟဿဝိဓံ-ရှစ်သောင်းလေးထောင် အပြားရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဧဝမေတံ။ ။ဧဝံ နိမိတ္တာ ပယောဇနာ ကာလ ဒေသ ကာရက ကရဏပ္ပကာရေဟိ ပဌမံသံဂီတိ ဒသေတွာ ဣဒါနိ တတ္ထ (ထိ ပဌမသံဂီတိဋ္ဌ) ဝဝတ္ထာပိတေသု ဓမ္မဝိနယေသု နာနာပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ ဧကဝိဓာဒိဘေဒ ဒသေတုံ ဧဝမေတန္တိ အာဒိမာဟ၊-ဦးကာသစ်၊ နိမိတ္တာဟူသည် သံဂါယနာမတင်လျှင် သုဘဒ္ဒကဲ့သို့သော အဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထွန်းကားလာမည့် အကြောင်းတည်း၊ ပယောဇနာဟူသည် ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို နှိမ်နှင်း၍ သာသနာတော်၏ အရှည်တည်တဲ့ခြင်းတည်း၊ "ယန္နူနာဟံ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သံဂါယေယျံ၊ ယထယိဒံ သာသနံ အဒ္ဓနိယံ အသ စိရဋ္ဌိတိကံ"ဟူသော စကားသည် သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အကျိုးပြုစကား တည်း၊ သံဂါယနာတင်ရာကာလ, သံဂါယနာတင်ရာဒေသ, ကာရကသံဃာတော် ငါးရာ, သံဂါယနာတင်ပုံ အခြင်းအရာတို့ကို ကာလ, ဒေသ, ကာရက, ကရဏပ္ပကာရ ဟု ဆိုသည်၊ ထို အားလုံးကို ရှေ့ဆိုင်ရာအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ-ဟူလို။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ရသဝသေန–ရသ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကဝိဓံ–တစ်ပါးသာ အဖို့ရှိသနည်း၊ ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ့၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အနုတ္တရံ–အတူမရှိမြတ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ–မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိစွမ်းနိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတွာ–ထိုးထွင်းကာ သိတော်မူပြီး၍၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ အနုပါဒိသေသာယ–ဥပါဒိမည်သော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကဋ္ဌတွာရပ် အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏၊ ဧတ္ထန္တရေ–ဤ ဘုရားဖြစ်တော်မူရာကာလ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာကာလ၏ အကြားဌ၊ [ဧတ္ထန္တရေတိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနသဿ ပရိနိဗ္ဗာယနသဿ ဝိဝရေ–ဦးကသတ်။] ပဋ္ဌစတ္တာလီသဝဿာနိ–လေးဆယ့်ငါးဝါတို့ပတ်လုံး၊ ဒေဝမနုဿ နာဂ ယက္ခာဒယော–နတ်,လူ,နဂါး,ဘီလူး အစရှိသူတို့ကို၊ အနုသာသန္တော နဝါ–ဆုံးမတော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော နဝါ–ဆင်ခြင်တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ [ပစ္စဝေက္ခန္တော နဝါတိ ဥဒါနာဒိဝသေန (သူတစ်ပါးတို့အား မဟာဘဲ ဥဒါန်းကျူးတော်မူခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ပဝတ္တမာနမ္ပိ သန္ဓာယာဟ–ဦးကသတ်။] ယံ–အကြင်တရားစကားကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ["ယံ ဟိ"ဟု ဟိ၏ အပြင်ဌ်ရှိသော ယံကို ဝါကျအဆုံး ဝုတ္တံဌ်သာစပ်ရ၏၊ အနားကပ်နေသော သမ္မာသမ္ဗောဓိ"ဌ် မစပ်ရ။] သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော၊ တံ–ထိုစကားတော်သည်၊ ဧကရသ မေဝ–တစ်ခုတည်းသော အရသာရှိသည်သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိရသမေဝ–အရဟတ္တဖိုလ်

ကထံ ၊ပေ၊ ယံ ဟိ။ ။"ကထံ–တတ္ထ, ဟိတ်ပြုနောက်မှာ, ဟိရောက်လာ, ချဲ့ကာ ယူကြမင်း"နှင့်အညီ "ကထံ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထုတ်ပြီးနောက် "ယံ ဟိ"စသည်ကဲ့သို့ တက်လာသောဝါကျကို "ဝိတ္ထာရဝါကျ"ဟုခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဦးကသတ်ဌ် "ယံ ဟိတိအာဒိ ဝိတ္ထာရော" ဟု မိန့်သည်၊ ဤနေရာဌ် "ဧဝမေတံ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ကို အကျယ်ပြလို၍ ကထံဟု ပုစ္ဆာဝါကျ အဝိထည့်လျက် တက်လာသောဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝမေတံ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟူသော ဝါကျကို သခ်ေပဝါကျ, "ယံ ဟိ" စသောဝါကျကို ဝိတ္ထာရဝါကျဟု ခွဲပါ၊ "ကထံ"ဟု တက်လာသောဝါကျနှင့် တွဲလျှင်ကား "ကထံ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ"သည် ပုစ္ဆာဝါကျ, "ယံ ဟိ" စသည်ကား ဝိသဇ္ဇနဝါကျဟုလည်း ခွဲနိုင်ပါသည်၊ ကထံဝါကျကို သခ်ေပ, နောက်ဝါကျကို ဝိတ္ထာရဟုကား ခွဲလိုမည် မထင်ပါ။ [သမ္မာသမ္ဗောဓိ"၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာ ဦးကာ ပြထားပြီ။]

ဝိမုတ္တိရသံ။ ။ဝိမုတ္တိသဒ္ဒါသည် "ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဝိမုတ္တိ"ဟု ပြုလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်ရ၏၊ "ဝိမုစ္စတိ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲ၊ ဣတိ ဝိမုတ္တိ"ဟု ပြုလျှင် အရဟတ္တမဂ်ရ၏၊ ရသဓာတ်သည် အသာဒအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ရသိတဗ္ဗော အသာဒိတဗ္ဗောတိ ရသော"ဟု ပြုပါ၊ ဝိမုတ္တိ+ရသော ယသောတိ ဝိမုတ္တိရသံ၊ "အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော သာယာအပ်သော အရသာရှိ၏"ဟု ပေးပါ။ [ရသ သဒ္ဒါသည် "ဂုဏသမ္ပတ္တိ ကိစ္စအနက်ကို ဟော၏"ဟု ယူ၍ နောက်နည်းများကို ပေးသည်။]

ဟူသော အရသာရှိသည်သာလျှင်၊ (တစ်နည်း) ဧကရသမေဝ–တစ်ခုတည်းသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသည်သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိရသမေဝ–အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသည်သာလျှင်၊ (တစ်နည်း) ဧကရသမေဝ–တစ်ခုတည်းသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိရသမေဝ–အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ (တစ်နည်း) ဧကရမေဝ–တစ်ခုသောကိစ္စရှိသည်သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိရသမေဝ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်စေခြင်းကိစ္စရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ–၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ တဒေတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊) ရသဝသေန–ဖြင့်၊ ဧကဝိဓံ–၏။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊) ဓမ္မဝိနယ ဝသေန–အားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ–နည်း၊ စ–ဆက်ဦးအုံ့၊ (နောက်ဝါကျ၌ "ဟိ"ဟု တွေ့ရလတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် "စ–ချဲ့ဦးအုံ့"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊) သဗ္ဗမေဝ–သော၊ ဧတံ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ ဓမ္မောတိစေဝ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိနယောတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [ဤတိကို နေရာရှေ့စပ်။] သရီ–ခေါ်ဝေါအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ တတ္ထ–ထို ဓမ္မဝိနယ ၂–ပါးတို့တွင်၊ ဝိနယပိဋကံ–ဝိနည်းပိဋကသည်၊ ဝိနယော–ဝိနယမည်၏၊ အဝသေသံ–ဝိနည်းပိဋကမှ ကြွင်းသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊ ဓမ္မော–ဓမ္မမည်၏၊ [ဓမ္မဝိနယအမည်ရခြင်း၏ သာဓကကို ပြလိုသောကြောင့် "တေနေဝါဟ"စသည်ကို မိန့်။] တေနေဝ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့ ဝိနယပိဋက၏ ဝိနယမည်သည်၏အဖြစ်, ကြွင်းသော ဗုဒ္ဓဝစန၏ ဓမ္မမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ယန္ဒုနေ မယံ၊ပေ၊ သံဂါယာမာတိ–ယန္ဒုနေ၊ပေ၊ ယာမဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဟံ ဥပါလိ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗေယုဇ္ဇိ စ–အဟံ၊ပေ၊ ယျံဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ–သည်၊) အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊) ဓမ္မဝိနယဝသေန–ဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ–၏။ [ရှေ့ဝါကျသည် သာရ၊ တေနေဝ ဝါကျကား သာဓက၊ ဓမ္မဝိနယတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသ္ဘာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ထို၌ ဝိနယသဒ္ဒ သန္ဓိဓာနောကို "ဝိနယသဒ္ဒ သန္ဓိဓာနေ–ဝိနယသဒ္ဒါ၏ အနီး၌"ဟုပြင်၍ ပယုတ္တောတ်ပ စပ်ပါ။]

ကထံ–လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊) ပဌမမဇ္ဈိမ ပစ္ဆိမဝသေန–အားဖြင့်၊ တိဝိဓံ–သုံးပါးအပြားရှိသနည်း၊ ဟိ–အဖြေကို ဆိုဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ သဗ္ဗမေဝ–သော၊ ဣဒံ–ဤဘုရားစကားတော်သည်၊ ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနံ–ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ–လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ တိပဘေဒံ–သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ အနေကဇာတိ သံသာရံ၊ပေ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါတိ–အနေက ၊ပေ၊ ခယမဇ္ဈဂါဟူသော၊ ဣဒံ–ဤစကားတော်သည်၊ ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနံ–ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနမည်၏၊ ဝါ–ရှေးဦးစွာ ဘုရားစကားတော်မည်၏။

ဂါထာနက်။ ။(ယသ္မာ–အကြောင့်ကြောင့်၊) ဇာတိ–ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသည်၊ (ဧရာ ဗျာဓိ မရဏမိသတာယ–အို နာ သေရေး, ဒုက္ခဘေးတို့နှင့်, ရောထွေးမှု နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပုနပ္ပုနံ–ထပ်ကာထပ်ကာ၊ (ဥပဂန္တုံ–ကပ်ရောက်ခြင်းငှာ၊) ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲလှချေ၏၊ (တသ္မာစ–ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ–ထို တဏှာယောက်ျား, လက်သမား၊ အဒိဋ္ဌေ–ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် မတွေ့မြင်အပ်သေးသည်ရှိသော်၊ သာ ဇာတိ–ထိုဇာတိသည်၊ နု နိဝတ္တတိ–ဆုတ်နစ်မည် မဟုတ်၊ တသ္မာစ–ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊) ဂဟကာရံ–ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာယောက်ျား လက်သမား၊ ဂဝေသန္တော–မရမနေ ရှာဖွေသော၊ (အဟံ–သည်၊) အနိဗ္ဗိသံ–တဏှာမြင်ရန်, သဗ္ဗဉ်ဉာဏ်ကို, ဧကန်ပိုင်ပိုင်, မရနိုင်သေးသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထက် ကာလံ–ဤမျှလောက် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး၊) အနေကဇာတိသံသာရံ–အသိန်းမက ဘဝများစွာ သံသရာစက်ဝိုင်းကို၊ သန္ဓာဝိဿံ–ဆုံဝယ်တပ်နွား, ရဟတ်ချားသို့, ပြေးသွား ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ။

ဂဟကာရက–ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာယောက်ျား, ဟဲ့...လက်သမား၊ (ဒါနိ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တွံ–သင်သည်၊ ဝါ–ကို၊) ဒိဋ္ဌော–ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပြီးသည်၊ အသိ–ဖြစ်၏၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဂေဟံ–ခန္ဓာအိမ်ကို၊ နု ကာဟသိ–ပြုလုပ်ရတော့မည် မဟုတ်၊ တေ–၏၊ သဗ္ဗာ–ကြွင်းမဲ့ညဿုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ ဖာသုကာ–ကိလေသာအခြင်ရနယ်တို့ကို၊ ဘဂ္ဂါ–မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ချိုးဖျက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဂဟကူဋံ–ခန္ဓာအိမ်၏ အဝိဇ္ဇာအထွဋ်ကို၊ ဝိသင်္ခတံ–ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ စိတ္တံ–ငါ၏စိတ်သည်၊ ဝိသင်္ခါရဂတံ–သင်္ခါရကင်းမြဲ, နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့, အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ပြီ၊ (အဟဗ္ဗ–သည်လည်း၊) တဏှာနံ–အသင် တဏှာတို့၏၊ ခယံ–ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အဗ္ဗဂါ–ရပြီ၊ (တစ်နည်း) ဝိသင်္ခါရဂတံ–သင်္ခါရကင်းမြဲ, နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့, အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ တဏှာနံ–တို့၏၊ ခယံ–ကို၊ အဗ္ဗဂါ–ပြီ။

ကေစိ–အချို့သော ခန္ဓကဘာဏကာ ထေရ်တို့သည်၊ ယဒါဟဝေ ပါတုဘာဝန္တိ ဓမ္မာတိ–ဓမ္မာ အစရှိသော၊ ခန္ဓကေ–မဟာဝဂ္ဂခန္ဓကဌ၌၊ ဝါ–မဟာဝဂ္ဂခန္ဓကတည်းက၊ [ဥဒါနဂါထံ၌ အပေါင်း အာဓာရ+အစိတ် အာဓာယ်စပ်၊ ရကွေ+သာခါကဲ့သို့တည်း၊]

ယဒါ၊ပေ၊ ဓမ္မာတိ။ ။ယဒါ၊ပေ၊ ဓမ္မာတိ ဇော္ဌ နိဒဿနတ္ထော အာဒျတ္ထောစ ဣတိ သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော နိဒဿနေန ဟိ မရိယာဒဝစနေနစ ဝိနာ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသကာရိနာဝ အတ္ထော ပရိပုဏ္ဏော နု ဟောတိ၊ (နိဒဿန ဣတိသဒ္ဒါနှင့်လည်းကောင်း, အာဒိအတွက် မရိယာဒ အနက်ကိုဟောသော ဣတိသဒ္ဒါနှင့်လည်းကောင်း ကင်း၍ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသကို

ဥဒါနဂါထံ-ဥဒါန်းဂါထာကို၊(ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနန္တိ-ဟူ၍၊) ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ ဆိုကြပါသော်လည်း၊ သော-ဤ ယဒါဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ မေ့မာ အစရှိသော ဂါထာကို၊ [ဝေဒိတဗ္ဗာ ၌စပ်။] ပါဠိပဒဒိဝသေ-ဥပုသ် အထွက်တစ်ရက်နေ့၌၊ (ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့၌၊) သဗ္ဗညုဘာဝပွတ္တသ-သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသည်၍၊ သောမနဿမယညာဏေန-သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဝါ-သောမနဿသည် သဟဇာတာဒိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုအပ်သော ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပစ္စယာကာရံ-ပဋိစ္စသမุป္ပါဒ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တသ-ဆင်ခြင်တော်မူစဉ်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော၊ ဥဒါနဂါထာတိ-ဥဒါန်းဂါထာဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-အဖို့တစ်ပါကား၊ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး အခါ၌၊ ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ, ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ, အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာတိ-ဟန္ဒ ဒါနိ၊ပေ၊ ဒေထဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားတော်ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဣဒံ-ဤစကားတော်သည်၊ ပစ္ဆိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ-မည်၏။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဟန္ဒ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဝေါ-သင်တို့ကို၊ အာမန္တယာမိ-သတိပေးနှိုးဆော် သိစေတော်မူ၏၊ (ကိံ-နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊) သင်္ခါရာ-ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝယဓမ္မာ-ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တုမှေ-တို့သည်၊ အပ္ပမာဒေန-ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြင့်၊ (တိဝိဓသိက္ခံ-သီလ, သမာဓိ, ပညာ ၃ ဖြာသော သိက္ခာကို၊) သမ္ပာဒေထ-ပြီးစီးစေကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာမန္တယာမိ-၏။] ဥဘိန္နံ-ပဌမပစ္ဆိမ, ဗုဒ္ဓဝစန ၂-ပါး၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ ယံ-အကြင်တရားစကားတော်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဧတံ-ဤ တရားစကားတော်သည်၊ မဇ္ဈိမ ဗုဒ္ဓဝစနံနာမ-မည်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) ပဌမ မဇ္ဈိမ ပစ္ဆိမဝသေန-အားဖြင့်၊ တိဝိဓံ-၏၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာ ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပြုလေ့ရှိသော ဣတိသဒ္ဒါ တစ်ပုဒ်ထည်းဖြင့်သာ အနက်မပြည့်စုံ၊)-ဋီကာသစ်၊ **ဆိုလိုရင်းကား**-"ဓမ္မာ"၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ပဒတ္ထဝိပလ္လာသနိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ထို ဣတိ တစ်ပုဒ်ထည်းသာ ဆိုလျှင် "ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာတိ-ယဒါ ဟဝေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ"ဟူသော ဟု အနက်ပေး၍-အာတာပီနော စသောပုဒ်များကို မပြနိုင်၊ နိဒဿန ဣတိသဒ္ဒါဖြင့်ကား တိုက်ရိုက် မပါသော အာတာပီနောစသော ပုဒ်များကိုလည်း နိဒဿေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြနိုင်၏၊ နိဒဿန အနက်ဟော ဣတိသဒ္ဒါကို မယူဘဲ အာဒျတ္တအနက်ဟော ဣတိသဒ္ဒါကို ယူလျှင်လည်း အာတာပီနော စသော ပုဒ်များကို အာဒိဝန္ဓအဖြစ်ဖြင့် ယူနိုင်၏၊ ထိုသို့ ယူနိုင်ဖို့ရာ "နိဒဿနတ္ထ သို့မဟုတ် အာဒျတ္ထ ဣတိ သဒ္ဒါ တစ်ပုဒ် အကြေကြေပါ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ကထံ–လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္မိ တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊) ပိဋကဝသေန–ဖြင့်၊ တိဝိဓံ–နည်း၊ စ–ဆက်၊ (တစ်နည်း) စ–အဖြေကား၊ သဗ္ဗမ္မိ–သော၊ တေ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ ဝိနယပိဋကံ-ကလည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တပိဋကံ–ကလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ–ကလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တိပွဘေဒမေဝ–သုံးပါးအပြားရှိသည်ပင်၊ ဟောတိ–၏၊ [ဗုဒ္ဓဝစနကဲ့သို့ ပိဋကသည်လည်း သုံးပါးအပြားသည်–ဟူလို၊ ဤ ဝေမျိုးကို သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏ ဟုချည်း မှတ်ပါ။] တတ္ထ–ထို သုံးပါးတို့တွင်၊ ပဌမသံဂီတိယံ–ပဌမသံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊ သံဂီတ္ဌ–သံဂါယနာတင်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အသံဂီတ္ဌ–သံဂါယနာ မတင်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗမ္မိ–အလုံးစုံကိုလည်း၊ [အသံဂီတ္ဌိ–သံဂီတိကွန္ဓက (စူဠဝဂ္ဂ၌ ပါသော သံဂီတိကွန္ဓက) ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏာဒီ။] သမောဓာနေတွာ–ပေါင်း၍၊ [ဝိနယပိဋကံနာမ ၌စပ်၊] ဥဘယာနိ–ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပါတိမောက္ခာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိဘင်္ဂါ–ပါတိမောက်ကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ ပဒဘာဇနီတို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါဝီသတိ– နှစ်ဆယ့် နှစ်ပါးသော၊ ခန္ဓကာ-မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓကတို့လည်းကောင်း၊ သောဠသ- တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ပရိဝါရာ–ပရိဝါတို့လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) သောဠသပရိဝါရော–တစ်ဆယ့်ခြောက်ဝါရတို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော ပရိဝါရလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣဒံ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ ဝိနယပိဋကံ နာမ–ဝိနည်းပိဋကမည်၏။

ဗြဟ္မဇာလာဒိ စတုတ္ထိသ ,သုတ္တသင်္ဂဟော–ဗြဟ္မဇာလသုတ် အစရှိသော သုံးဆယ့်လေးသုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–ဗြဟ္မဇာလသုတ် အစရှိသော သုံးဆယ်လေးသုတ်တို့ကို သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိသော၊ ဒီဃနိကာယော–ဒီဃနိကာယ်လည်းကောင်း၊ မူလပရိယာယသုတ္တာဒိ ဒိယမုသတဒ္ဒိသုတ္တသင်္ဂဟော–မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသော တစ်ရာ့ငါးဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသော တစ်ရာ့ငါးဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိသော၊ [ဒိယမုသတ–အခွဲအား်ဖြင့် နှစ်ရာ၊ ဝါ–တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊] မဇ္ဈိမနိကာယော–ကာယ်လည်းကောင်း၊ ဩဝါဒတရဏ သုတ္တာဒိ သတ္တသုတ္တသဟဿ သတ္တသတဒ္ဒါသဒ္ဒိသုတ္တသင်္ဂဟော–ဩဝါဒတရဏ သုတ် အစရှိသော ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာ ခြောက်ဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ

ဣတိ ဣဒံ။ ။ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဗုဒ္ဓဝစနကို ညွှန်ပြ၍ ဣဒံသဒ္ဒါဖြင့် ထိုဗုဒ္ဓဝစနကို ပြန်၍ သုံးသပ်သည်၊ တစ်နည်း–ဣတိသဒ္ဒါသည် ဣဒံအနက်ကို ဟောဆ၊ တိုက်ရိုက်ပါသော ဣဒံသဒ္ဒါကား ဝစနသီလိဋ္ဌတာမတ္တတည်း၊ တစ်နည်း–ဣတိ ဣဒံ နှစ်ပုဒ်သည် ဣဒံအနက်ကိုဟောသော ပရိယာယ်ပုဒ် နှစ်ပါးတည်း၊ "ဣဒါနေတရဟိ ဝိဒ္ဓတိ"၌ "ဣဒါနိ= ဧတရဟိ"ဟု ပရိယာယ် ပြသကဲ့သို့တည်း၊–ဋီကာသစ်။

သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–သြဃတရဏာသုတ် အစရှိသော ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာ ခြောက်ဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိသော၊ သံယုတ္တနိကာယော–ကာယ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တပရိယာဒါန သုတ္တာဒီ နဝသုတ္တသဟာသ ပဉ္စသတ သတ္တ ပညာသ သုတ္တသင်္ဂဟော–စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိသော ကိုးထောင် ငါးရာ ငါးဆယ့်ခုနစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိသော ကိုးထောင့်ငါးရာ ငါးဆယ့်ခုနစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိသော၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော–ကာယ်လည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ ဓမ္မပဒ၊ပေ၊ စရိယာပိဋကဝသေန–ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ, ဓမ္မပဒ, ဣတိဝုတ်, သုတ္တနိပါတ်, ဝိမာနဝတ္ထု,ပေတဝတ္ထု, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ, ဇာတ်, နိဒ္ဒေသ, ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, အပဒါန်, ဗုဒ္ဓဝင်, စရိယာပိဋကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပန္နရသပဗဟေဒေါ–တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသော၊ ခုဒ္ဒကနိကာယော–ကာယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣဒံ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ (တစ်နည်း) ဣတိ ဣဒံ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ သုတ္တန္တ ပိဋကံနာမ–မည်၏၊ ဓမ္မသင်္ဂဟော–ဓမ္မသင်္ဂဏီလည်းကောင်း၊ ဝိဘင်္ဂေါ–ဝိဘင်းလည်းကောင်း၊ ဓာတုကထာ–လည်းကောင်း၊ပေ၊ ပဋ္ဌာန်–ပဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣဒံ–ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကံနာမ–အဘိဓမ္မပိဋက မည်၏။

[ပိဋကသုံးသွယ်ကို ပြပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌ နိကာယ်အပြားကို ပြသင့်သော်လည်း ပြအပ်ပြီးသော ဝိနယသဒ္ဒါ, သုတ္တသဒ္ဒါ, အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ, ပိဋကသဒ္ဒါတို့၏ ဝစနတ္ထ(သဒ္ဒါနက်)ကို ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ"စသည်ကို မိန့်၊] တတ္ထ–တိုသုံးသွယ်သော ပိဋကတို့တွင်၊ [အယံ ဝိနယော, ဣတရံ ဣတရောတို့၌ စပ်ပါ၊] (ဣမသ္မိ ဝိနယသ္မိ–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၏၊) ဝိဝိဓ ဝိသေသ နယတ္တာ–အထူးထူး အပြားပြား များသောနည်း, ထူးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာယဝါစာနံ–ကိုယ်နှုတ်တို့ကို၊ ဝိနယနတောစေဝ–ဆုံ့မတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ–ဝိနယသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊ အယံ ဝိနယော–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ ဝိနယောတိ–ဝိနယမည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတော–ဆိုအပ်ပြီ။

ဟိ–ချဲ့၊(တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–အကြင့်ကြောင့်၊ [နောက်၌ တသ္မာရှိသောကြောင့် ဟိကို ဟေတုဧတကလည်း ကြံသည်။] ဧတ္ထ–ဤဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ဝိဝိဓာ–အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော၊ ပဉ္စဝိဓ ပါတိမောက္ခ ဒ္ဒေသ ပါရာဇိကာဒိ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓ မာတိကာ ဝိဘင်္ဂါဒိပဗဟေဒါ–ငါ.ပါ. အပြားရှိသော ပါတိမောက္ခဒ္ဒေသ, ပါရာဇိကအစရှိသော ခုနစ်ပါးသော အာပတ်အစု, မာတိကာ ဝိဘင်း အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ နယာ–နည်းတို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) တသ္မာ ဝိဝိဓနယတ္တာ–ထိုသို့ အထူးထူးအပြားပြား များသောနည်း

ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ "နည်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အပေးမှား၏၊ နည်းရှိသောအရာကား ဝိနည်းတစ်ပါးတည်းဖြစ်၍ "နံ့ည်းရှိကုန်"ဟု မပေးရ။] စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (ဝိဝိဓနယတ္တာဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး ဝိသေသနယတ္တာဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ် ဝိတ္ထာရကား၊) တ္ထေ–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ဝိသေသဘူတာ–ထူးကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒဋ္ဌိကမ္မသိထိလ ကရဏာပဓာနာ–မူလပညတ်ကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း, လျော့အောင်ပြုခြင်း, အကျိုးရှိကုန်သော၊ အနုပညတ္တိနယာ–အနုပညတ်နည်းတို့သည်၊ (သန္တိ၊) တဲ့သမ္မာ ဝိသေသနယတ္တာ–ထိုသို့ ထူးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။

စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (ဝိသေသနယတ္တာဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပ ဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး ဝိနယနတောစေဝ ကာယဝါစာနံဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပ ဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ် ဝိတ္ထာရကား၊) ကာယိကဝါစသိက အဗ္ဗောစာရ နိသေဓနတော–ကိုယ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု, နှုတ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုကို တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပွဓာန, ဘာဝလောပ၊) ["ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြားကို လွမ်းမိုး၍ကျင့်ခြင်း, ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြားကို လွမ်းမိုး၍ကျင့်ခြင်းကို တားမြတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟုလည်း ပေးပါ။] ဩ(ဧသော)–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊ ကာယံ–ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစဉ္စ–နှုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနေတိ–ကန့်မြစ် ဆုံးမတတ်၏၊ ကာယဝါစာနံ–ကိုယ် နှုတ်တို့ကို၊ တသ္မာ ဝိနယနတောစ–ထိုသို့ ကန့်မြစ် ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနယောတိ–ဝိနယမည်၏ ဟူ၍၊ အက္ခာတော–ဆိုအပ်ပြီ၊ တေန–ထို ဝိဝိဓနယတ္တာအစရှိသော ဟိတ်သုံးရပ်ဖြင့်၊ ဧတသ–ဤ ဝိနယသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထं–ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဝိဝိဓ ဝိသေသနယတ္တာ၊ပေ၊ အက္ခာတောတိ–ဟူသော၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)–ဤ ဂါထာစကားကို၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တं–ဆိုအပ်ပြီ၊(ဆိုခဲ့ပြီ)။

တေန၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။တေနာတိ ဝိဝိဓနယတ္တာဒိဟေတုနာ ကရဏဘူတေနာတိ ဝဒန္တိ၊–ဋ္ဌိကာသစ်၊ ဤဋ္ဌိကာသစ် အဖွင့်အတိုင်း နိဿယ, ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ အဓိပ္ပါယ်တို့၌ ပြထားပြီ၊....အပိစ ဝိဝိဓာဟိတိ အာဒိဝါကျသဲ ယထာဝုတ္တသဲ ဂုဏ် ဒသ္သေန္တော တေနာတိ အာဒိမာဟာတိပိ သမ္ဘန္ဓံ ဝဒန္တိ၊ ဧဝံသတိ တေနာတိ ဝိဝိဓနယတ္တာဒိနာ ဟေတုဘူတေနာတိ အတ္ထော၊ ဤအလို လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျဟု ဆိုလိုသည်၊ "တေန–ထို ဝိဝိဓနယတ္တာ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ပေ၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)–ကို၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ"ဟု အနက်ပေးပါ။

ပန-ကား၊ (ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား၊) ဣတရံ-ဝိနည်းပိဋကမှတစ်ပါးသော သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ [အက္ခာတံ ဌ္ဌစပ်၊] (ဣတရဿ-ဝိနည်းပိဋကမှ တစ်ပါးသော သုတ္တန်ပိဋက၏၊) အတ္ထာနံ-စီးပွားတို့၏၊ [သုဝုတ္ထတော ဌ္ဌစပ်၊] ဝါ-တို့ကို၊ [သုစနတော စသည်ဌ္ဌစပ်၊] သုစနတော-ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပ၊] သုဝုတ္ထတော-ကောင်းစွာ ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဝနတော-သီးတတ်ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထ-ထိုမြို့၊ သုဒနတော-သွန်ချုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တာဏာ-ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တသဘာဂတောစ-တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (သုတ္တတ္ထဝိဒူဟိ-သုတ္တသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊) သုတ္တန္တိ-သုတ္တ မည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတံ-ပြီ။

ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထို သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊ အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒေ-အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ အတ္ထေ-စီးပွားတို့ကို၊ ဝါ-စီးပွား, အနက်တို့ကို၊ သူစေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ (အတ္ထာနံ-တို့ကို၊ ဝါ-တို့ကို၊ တသ္မာ သုစနတော-ထိုသို့ ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) စ-ကား၊ (သုစနတောဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠ်၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သုဝုတ္ထတောဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပ၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရကား၊) ဧတ္ထ-ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ဌ္ဌ၊ (အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒါ-ကုန်သော၊) အတ္ထာ-တို့ကို၊ ဝါ-တို့ကို၊ သုဝုတ္ထာ-ကောင်းစွာဟော တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) ဝေနေယျဗ္ဗာ သယာနုလောမေန-ဝေနေယျတို့၏ အဗ္ဗာသယအား လျော်သောအားဖြင့်၊ ဝုတ္ထတ္ထာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ အတ္ထာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့၏၊ တသ္မာ သုဝုတ္ထတော-ထိုသို့ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) ['ကသ္မာ ဧတ္ထ (အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒါ (အတ္ထာ

အထ ဝါ။ ။အထ ဝါ ဝုတ္ထဝစနမေဝ သန္ဓာယ ပေါရာဏေဟိ အယံ ဂါထာ ဝုတ္ထာတိ သံသန္ဒေတုံ (နှီးနှောပြခြင်းငှာ၊) တေနာတိ အာဒိ ဝုတ္ထန္တိပိ ဝဒန္တိ၊ ဒုတိယနယေဝိယ တေနာတိ ပဒဿ အတ္ထော၊ ဤနည်းအလို "ဝိဝိဓဟိ"စသော ရှေ့အကျယ်နှင့် ဤ ဂါထာအကျဉ်းကို နှီးနှောပြီးပြသော ဝါကျာရမ္ဘာဝါကျဟု ဆိုလိုသည်၊ "တေန-ထို ဝိဝိဓနယတ္ထာ အစရှိသော ဟိတ်သုံးရပ်ကြောင့်၊ ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္ထာ၊ပေ၊ အက္ခာတောတိ-ဟူသော၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)-ကို၊ (ပေါရာဏေဟိ-ရှေးဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊"ဟု အနက်ပေးပါ။

သုဝုတ္ထာ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊ ဝေနေယျဿာသယာနုလောမေန ဝုတ္တတ္ထာ ဧတ္ထ (အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒီဘေဒါ) အတ္ထာ သုဝုတ္ထာ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ”ဟု ဤသို့ အကျယ်လည်း ပေးနိုင်သည်။] စ–ကား၊ (သုဝုတ္ထတောဟူသော အကျဉ်းသခ်ေပ ဟိတ်ပါဠ်၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သဝနတောပေ၊ ကား၊) သသံ–ကောက်သည်၊ ဖလံ–အသီးကို၊ သဝတိ ဣဝ–သီးတတ်သကဲ့သို့(တထာ-တူ၊) ဧတံ–ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊ (အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒီဘေဒေ–ကုန်သော၊) အတ္ထေ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊ သဝတိ–သီးတတ်၏၊ ပသဝတိ–ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (အတ္ထာနံ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊ တသ္မာ သဝနတော–ထိုသို့ သီးတတ်ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။)

စ–ကား၊ (သဝနတောဟူသော အကျဉ်းသခ်ေပဟိတ်ပါဠ်၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သူဒနတောဟူသော၊ပေ၊ကား၊) ဧတံ–ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊ (အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒီဘေဒေ–ကုန်သော၊ အတ္ထေ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊ သူဒတိ–သွန်ချတတ်၏၊ (ကိမိဝ–အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) [အဖြေကို မသိသေးဘဲ သာမည အနေဖြစ်၍ နပုလ္လိန်ဖြင့် မေးသည်။] ဧနေ–နွားမသည်၊ ခီရံ–နို့ရည်ကို၊ သူဒတိ ဣ–သွန်ချသကဲ့သို့တည်း၊ ပဋ္ဌရတိ–သွန်ချတတ်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ၊ (အတ္ထာနံ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊ တသ္မာ သူဒနတော–ထိုသို့ သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) စ–ကား၊ (သူဒနတောဟူသော အကျဉ်းသခ်ေပဟိတ်ပါဠ်၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သုတ္တဏာဟူသော ၊ပေ၊ကား၊) ဧတံ–ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊) [ရှေ့ဝါကျမှ လိုက်သည်၊] သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ (အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒီဘေဒေ–ကုန်သော၊) နေ–ထို စီးပွားတို့ကို၊ ဝါ–ထို စီးပွားအနက်တို့ကို၊ တာယတိ–စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ရက္ခတိ–စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (အတ္ထာနံ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊ တသ္မာ သုတ္တာဏာ–ထိုသို့ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။)

စ–ကား၊ (သုတ္တာဏာဟူသော အကျဉ်းသခ်ေပဟိတ်ပါဠ်၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သုတ္တသဘာဂတောဟူသော ၊ပေ၊ကား၊) ဧတံ–ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်၊ သုတ္တသဘာဂ်–တမျဉ်းကြိုး, ပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖို့ရှိ၏၊ ဝါ–တမျဉ်းကြိုး, ပန်းသီချည်နှင်သဘောတူ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ တစ္ဆကာနံ–လက်သွားတို့၏၊ သုတ္တံ–တမျဉ်းကြိုးသည်၊ [တိုင်းတာကြောင်း မျဉ်းကြိုးဖြစ်၍ “တာမျဉ်းကြိုး” ဟု ဆိုလိုသည်။] ပမာဏံ–လိုရင်း ပမာဏသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဧတမ္ပိ–ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်သည်လည်း၊ ဝိညုနံ–

တရားဆုံးဖြတ်သော ပညာရှိတို့၏၊ (ပမာဏံ–လိုရင်း ပမာဏသည်၊ ဟောတိ၊) စ–တမျှဉ်းကြိုးနှင့် တူပုံသာမကသေး၊ သုတ္တေန–ချည်ဖြင့်၊ သင်္ဂီဟိတာနိ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ ဝါ–သီကုံးအပ်ကုန်သော၊ ပုပ္ပါနိ–တို့ကို၊ (ဝါတေန–လေသည်၊) နိ ဝိကိရိယန္တိ ယထာ–အရပ်တစ်ပါးသို့ ရောက်သွားအောင် ဖရိုဖရဲ မဖြန့်ကြဲအပ် မဖြန့်ကြဲနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ နိ ဝိဒ္ဓသိယန္တိ ယထာ–မဖျက်ဆီးအပ် မဖျက်ဆီးနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝံ–ဤအတူ၊ ဧတေန–ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ဖြင့်၊ သင်္ဂီဟိတာ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊(အတ္တတ္ထ ပရတ္ထာဒိဘေဒါ–ကုန်သော၊) အတ္ထာ–တို့ကို၊ ဝါ–တို့ကို၊(မိစ္ဆာဝါဒေန–မိစ္ဆာဝါဒသည်၊) နိ ဝိကိရိယန္တိ–ဖရိုဖရဲ မကြဲအပ် မကြဲနိုင်ကုန်၊ နိ ဝိဒ္ဓသိယန္တိ–မဖျက်ဆီးအပ် မဖျက်ဆီးနိုင်ကုန်၊ (တသ္မာ သုတ္တ သဘာဂတောစ–ထိုသို့ တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် တူသောအဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထိုသို့ တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တတ္ထဝိဒူဟိ–တို့သည်၊ သုတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ အက္ခာတံ–ပြီ၊) တေန–ထို အတ္ထာနံ သူစနတော အစရှိသော ဟိတ်ခြောက်ရပ်ဖြင့်၊ ဧတသ–ဤသုတ္တသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထ ကောသလ္လတ္ထံ–ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ အတ္ထာနံ သူစနတောပေ၊ အက္ခာတန္တိ–ဟူသော၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)–ကို၊ (တစ်နည်း) ဧတံ(အတ္ထဝစနံ)–ဤအနက်ကို ပြကြောင်း စကားကို၊ (မယာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊(ဆိုခဲ့ပြီ)။

ပန–ကား၊ (သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား၊) ဣတရော–သုတ္တန်ပိဋကတ်မှ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ (အက္ခာတောဒ္ဒစပ်ပါ၊) ယံ(ယေန)–ကြောင့်၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ "ယသ္မာ"ဟု စွဲခဲ့၏၊] ဣတ္ထ–ဤ အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ဝုဗိမဿော–တိုးပွားခြင်းရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သလက္ခဏာ–အမှတ်အသားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူဇိတာ–ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္နာ–ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိကာ–လွန်ကဲကုန်သော၊ ဓမ္မာစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေန–ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝုဗိမဿ အစရှိသော တရားတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (အဘိဓမ္မတ္ထဝိဒူဟိ–အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊) အဘိဓမ္မောတိ–အဘိဓမ္မမည်၏ ဟူ၍၊ အက္ခာတော–ဆိုအပ်ပြီ။

အမှာ။ ။"ယံ(ယေန) ဣတ္ထ ဝုဗိမဿော ဓမ္မာ ဝုတ္တာ၊ တေန အဘိဓမ္မောတိ အက္ခာတော"ဤသို့ စသည်ဖြင့် အသီးအသီး ဝါကျခွဲ၍လည်း အနက်ပေးနိုင်ပါသည်၊ ဣတ္ထ အဘိဓမ္မေ ဝုဗိမဿော ဓမ္မာ ယေန ဝုတ္တာ၊ တေန အဘိဓမ္မောနာမ အက္ခောတိ ပစ္စေက် ယောဇနာတဗ္ဗံ–ဋီကာသစ်။

ဟိ–ချဲ့၊ အယံ အာဘိသဒ္ဒေါ–ဤ အာဘိသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုဗိုလက္ခဏ ပုဒ္ဓိတ ပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု–ဝုဗိုအနက်, လက္ခဏအနက်, ပုဒ္ဓိတအနက်, ပရိစ္ဆိန္နအနက်, အဓိကအနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–ထင်ရှား၏၊ ဝါ–တွေ့မြင်အပ်၏၊ [ထိုထို ပါဠိတော်၌ "တွေ့မြင်အပ်၏"ဟူလို၊] တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ–ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့၊ ဒေသ(ဒေသော)–ဤ အာဘိသဒ္ဒါသည်၊ [အာဂတောဒ္ဓစပ်၊] ဗာဒ္ဓာ မေ (အာဝုသော) ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အာဘိက္ကမန္တိ၊ နော ပဋိက္ကမန္တိတိ အာဒီသု–ဗာဒ္ဓာ၊ပေ၊ နော ပဋိက္ကမန္တိ အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝုဗိယံ–တိုးပွားခြင်းဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော–လာ၏၊ [အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ မေ–ငါ၏၊ ဗာဒ္ဓာ–ပြင်းပြကုန်သော၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲစေတတ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာ–ဝေဒနာတို့သည်၊ အာဘိက္ကမန္တိ–တိုးပါကုန်၏၊ နော ပဋိက္ကမန္တိ–မဆုတ်ပါကုန်၊ (ကသဏပသ်ယုတ် စသည်၌ လာသည်၊)] ယာ တာရတ္တိယော အာဘိညာတာ အာဘိလက္ခိတာတိ အာဒီသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ လက္ခဏော–အမှတ်အသားဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော–၏၊ [အာဘိညာတာ–လ ထက်ဝက်စသော အမှတ်အသားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ ဝါ–ထင်ရှားကုန်သော၊ အာဘိလက္ခိတာ–လ ထက်ဝက်စသော အမှတ်အသားဖြင့် မှတ်သားအပ်ကုန်သော၊ ယာ တာရတ္တိယော–အကြင်ညဉ့်တို့သည်၊ သန္တိ၊ (တာသု ရတ္တိသု–တို့၌၊ အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ ဝိဟရामိ–၏၊) (မူလပဏ္ဏာသ, ဘယဘေရဝသုတ်)]။

ရာဂေဘိရာဂေ မနုဇိန္ဒောတိ အာဒီသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပုဒ္ဓိတေ–ပူဇော်ထိုက်ဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော–၏၊ [မနုဇိန္ဒော–လူတို့ကို အစိုးရသော၊ ရာဂေဘိရာဂေ–မင်း အပေါင်းတို့သည် ပူဇော်ထိုက်သော စကြာမင်းသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ရဇ္ဇံ–မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေဟိ–ပြုစေပါလော၊) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသသေလသုတ်၊)] ပဋိဗလော ဝိနေတုံ အာဘိဓမ္မေ အာဘိဝိနယေတိ အာဒီသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပရိစ္ဆိန္နေ–ပိုင်းခြားအပ်ဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော–၏၊ [အာဘိဓမ္မေ–ပိုင်းခြား ကန့်သတ်အပ်သော ဓမ္မအရာ၌လည်းကောင်း၊ အာဘိဝိနယေ–ပိုင်းခြား ကန့်သတ်အပ်သော ဝိနည်းအရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝိနေတုံ–တပည့်တို့ကို သင်ကြားပို့ချဆုံးမခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလော–စွမ်းနိုင်၏၊ (ဝိနည်း, မဟာဝဂ္ဂ–ပဌမဇ္ဈာနကထာ စသည်၌ လာသော ပါဠိ၊)]၊ အညမညသက်ရ ဝိရဟိတေ–အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်းမှကင်းသော၊ ဓမ္မေစ–ဓမ္မအရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝိနယေစ–၌လည်းကောင်း၊ (ဝိနေတုံ–ငှာ၊ ပဋိဗလော–၏၊) ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အာဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေနာတိ အာဒီသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓိကေ–အလွန်အကဲဟူသော အနက်၌၊ အာဂတော–၏၊ [အာဘိက္ကန္တေန–အလွန်နှစ်သက်အပ်သော၊ ဝဏ္ဏေန–အဆင်းဖြင့်၊ (ဝန္ဒတိ–ရှိခိုးလာသူကား၊ ကော–အာဘယ်သူနည်း၊)....ဝိမာန ဝတ္ထု၌လာသော ပါဠိ။]

စ–ဆက်၊ (အတ္ထယုတ္တိကို ဆက်၍ပြဦးအုံ့၊) ဇေ့ဌ–ဤ အဘိဓမ္မပိဋကပါဠိတော် မြတ်၌၊ [ဝုတ္တာ၌စပ်၊] ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂ ဘာဝေတိ၊ မေတ္တာ သဟဂတေန စေတသာ ဧကံဒိသံ ဖရိတ္တာ ဝိဟရတိတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝုဒိမန္ဓော–တိုးပွားခြင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တရား‌တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ–ထိုသို့ ဝုဒိမန္ဓတရား‌တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) ["ဝုဒိမန္ဓော ဓမ္မာပိ"ဟု ပိကို နောက်ရွှေ့ထိုင်၍လည်း ပေးနိုင်သည်၊ ထိုသို့ပေးရာ၌ ပိဖြင့် "သ လက္ခဏာ ဓမ္မာပိ"စသည်ကို ပေါင်း၊ ဤ၌ကား "သ လက္ခဏာပိ"စသည်ကို ပေါင်းသည်၊] [ရူပူပပတ္တိယာ–ရူပဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ–ရူပဘဝ၌ဖြစ်ခြင်း၏၊ မဂ္ဂ–အကြောင်းဖြစ်သော စျာန်ကို၊ ဘာဝေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ–တိုးပွားစေ၏၊ မေတ္တာသဟဂတေန–မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ–စိတ်ဖြင့်၊ ဧကံဒိသံ–တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာကို၊ ဝါ–တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာ၌နေရသာ သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ (ဌာနုပစာရ၊) ဖရိတ္တာ–ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ–နေ၏။]

ရူပါရမဏ်ဝါ သဒ္ဒါရမဏ်ဝါတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ အာရမဏာ ဒီဟိ–အာရုံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ လက္ခဏိယတ္တာ–မှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သ လက္ခဏာပိ–အမှတ်အသားနှင့် တကွဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–နှိပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ထိုသို့ သလက္ခဏတရား‌တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ရူပါရမဏ်ဝါ–ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သဒ္ဒါရမဏ်ဝါ–သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဝါ–ထင်ရှား‌၏။]

သေက္ခာ ဓမ္မာ, အသေက္ခာ ဓမ္မာ, လောကုတ္တရာ‌ဓမ္မာတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ပူဗိတာပိ–ပူဇော်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ (ဝုတ္တာ–နှိပ်ပြီ၊) ပူဇာရဟာ–ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ ဝုတ္တာ၊) ဣတိ အယံ–

ဇေ့ဌ။ ။[ကျမ်းတက်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] စကားပြတ်ပြီးမှ "ယံ ဇေ့ဌ ဝုဒိမန္ဓော"စသော ဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြန်၍ဆက်သော ဝါကျရမ္ဘတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ကား–"ဥပန္နာသေ စသဒ္ဒေါ"ဟု ဆိုသည်၊ ရှေးခေတ်က ဥပန္နာသနှင့် ဝါကျာရမ္ဘကို သဘောတူဟု ယူကြောင်းကို "ပဌမ မဟာသံဂီတိနာမ စေသာ"၌ ဋီကာသစ် ဖွင့်ခဲ့ပြီ။

ပူဇာရဟာ။ ။ပူဇိတာကို ပူဇာရဟာဟု ဖွင့်ရခြင်း၌ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား–"ပူဇာရဟာတိ ဧတေန ကတ္တာဒိသာ‌ဓနံ (ကတ္တာ‌အစရှိသော သာ‌ဓနကိုလည်းကောင်း), အတီတာဒိကာလံ (အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟူသော ကာလကို လည်းကောင်း), သက္ကာ‌ဏောယျတ္ထံဝါ (အရဟာ, သက္ကာ‌ဏောယျ နှစ်နက်ရှိရာတွင် သက္ကာ‌ဏောယျ အနက်ကိုလည်းကောင်း) နိဝတ္တေတိ"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–သာ‌ဓနခုနစ်ပါးမှအလွတ်,

ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပါယော-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊["အဓိပ္ပါယော-အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း"ဟု ပေးကြ၏၊ အဓိပ္ပါယပုဒ်၏ အဖွင့်ကို "ဒေသနာတိ ပညတ္တိ၊ ယထာဓမ္မံ ဓမ္မာဘိလာပေါတိ အဓိပ္ပါယော"၌ ပြလတ့်၊ "သေက္ခာ ဓမ္မာ"စသည်တို့၏ အနက်ကို မာတိကာ နိဿယအတိုင်း ပေးပါ။] ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သဘာဝပရိစ္ဆိန္နတ္တာ-သဘောအားဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နာပိ-ပိုင်းခြားအပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာ-နှိပ်၊) တသ္မာ-ထိုသို့ ပရိစ္ဆိန္နတရား တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) [ဖဿော-တွေ့ထိခြင်းသဘောသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝေဒနာ-ခံစားခြင်းသဘောသည်၊ ဟောတိ-၏၊] မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ, အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ, အနုတ္တရာ ဓမ္မာတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အဓိကာပိ-လွန်ကဲသည်လည်းဖြစ်ကုန် သော၊ (ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာ-နှိပ်၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အဓိကတရား တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဒူဟိ-တို့သည်၊ အဘိဓမ္မောနာမ-အဘိဓမ္မမည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတော-ဆိုအပ်ပြီ၊) တေန-ထို ဝုဒ္ဓိမန္တတာစသော ဟိတ်ငါးရပ်ဖြင့်၊ တေသု-ဤ အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထं-ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ယံ ဧတ္ထ ဝုဒ္ဓိမန္တော ၊ပေ၊ အက္ခာတောတိ-ဟူ၍၊ ဧတံ(ဂါထာဝစနံ)-ကို၊ (မယာ)၊ ဝုတ္တं-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

ပန-ကား၊ (ဝိနယ, သုတ္တ, အဘိဓမ္မသဒ္ဒါတို့၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး, ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား၊) ဧတ္ထ-ဤအချင်းချင်းထူးခြားသော ဝိနယ, သုတ္တ, အဘိဓမ္မသဒ္ဒါတို့၌၊ (သမောဓာနေတဗ္ဗ-ပေါင်းစပ်ထိုက်သော၊ ဝါ-သမာသ်တွဲထိုက်သော၊) ယံ-အကြင် ပိဋကသဒ္ဒါသည်၊ အဝိသိဋ္ဌ-အနက်အားဖြင့် မထူး၊ တံ ပိဋကံ-ထို ပိဋကသဒ္ဒါကို၊ [တံ ပိဋကန္တိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်၊ (အာဟု ၌စပ်၊)] ပိဋကတ္ထဝိဒူ-ပိဋကသဒ္ဒါ၏အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊ ပရိယတ္တိဗုဒ္ဓေနတ္ထတော-သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-သင်ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသော အနက်ရှိ၏ဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ တေန-ထို ပိဋကသဒ္ဒါနှင့်၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊

ကာလသုံးပါးမှလည်း အလွတ်, သက္ကရောယျအနက်လည်း မဟုတ်သော အရဟာအနက်ကို တပစ္စည်းက ဟောသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သို့သော် ကိတ်ပစ္စည်းမှန်လျှင် သာဓနတစ်ပါးပါးကို ဟောရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မသာဓနဒ္ဒ သွင်းပါ၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မသာဓနနှင့် တကွ အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ဟု မသုံးသပ်အပ်သော အနာမဋ္ဌ ကာလသာမန်ဖြစ်သော အရဟာအနက်ကို "ပူဇိတာ"၌ တပစ္စည်းက ဟောသည်-ဟု မှတ်ပါ။

ဝါ–သမာသ်တွဲ၍၊ [တေနာတိ အာဒိနာ သမာသံ ဒသေတိ၊–ဋီကာသစ်။] တယောပိ–သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနယာဒယော–ဝိနယ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဥယျာ–သိထိုက်ကုန်၏။

ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–အကြင့်ကြောင့်၊ [နောက်၌ တသ္မာရှိသည်။] ပရိယတ္တိပိ–သင်ယူအပ်သော ပါဠိကိုလည်း၊ မာ ပိဋကသမ္မဒါနေနာတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပိဋကန္တိ–ပိဋကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ [ပိဋကသမ္မဒါနေန–ပိဋကကျမ်းစာကို ကောင်းစွာပေးရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ–ပိဋကကျမ်းစာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းကာမျှဖြင့်၊ မာ(ဂဏ္ဌိတ္ထ)–ဤအယူဝါဒသည် ငါတို့ ကျမ်းစာနှင့် ညီမျှ၏ဟု အတည်မယူကြကုန်လင့်၊] အထ၊ပေ၊ အာဒါယာတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဘာဇနမ္မိ–တောင်းကိုလည်း၊ (ပိဋကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊) [အထ–ထိုအခါ၌၊ ပုရိသော–ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည်၊ ကုဒါလပိဋကံ–ပေါက်တူးနှင့် တောင်းကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ အာဂစ္ဆေယျ–လာရာ၏။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိယတ္တိကိုလည်းကောင်း ဘာဇနကိုလည်းကောင်း ပိဋကဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပိဋကံ–ပိဋကသဒ္ဒါကို၊ ပိဋကတ္ထဝိဒူ–တို့သည်၊ ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထတော–အားဖြင့်၊ ဝါ–ဟူ၍၊ အာဟု–နှိပ်။

တေန သမောဓာနေတွာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဥယျာတိ–တေန၊ပေ၊ ဥယျာ ဟူသည်ကား၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဣဒါနိ တေန သမောဓာနေတွာ"စသည်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ "ဣဒါနိ"မပါသင့်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဧဝံ–ဤသို့၊ ဒုဝိဓတ္ထေန–နှစ်ပါးအပြားရှိသော အနက်ရှိသော၊ တေန ပိဋကသဒ္ဒေန–ထို ပိဋကသဒ္ဒါနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ သမာသံ–သမာသ်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဝိနယောစ–ဝိနယလည်း ဟုတ်၏၊ သော–ထို ဝိနယဟူသည်၊ ပရိယတ္တိဘာဝတော–သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသဿတသ အတ္ထသ–ထိုထို အနက်၏၊ ဝါ–ထိုထို စီးပွားဟု၏၊ ဘာဇနတောစ–တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိဋကဉ္စ–ပိဋကလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ ဝိနယပိဋကံ–ဝိနယပိဋကမည်၏၊ ယထာ ဝုတ္တေနေဝ–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ သုတ္တန္တဉ္စ–သုတ္တလည်းဟုတ်၏၊ [အန္တ သဒ္ဒါ အနက်မရှိ။] တံ–ထို သုတ္တဟူသည်၊ ပိဋကဉ္စ–ပိဋကလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ သုတ္တန္တ ပိဋကံ–၏၊ အဘိဓမ္မောစ–အဘိဓမ္မလည်း ဟုတ်၏၊ သော–ထို အဘိဓမ္မဟူသည်၊ ပိဋကဉ္စ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ–မည်၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ တယောပိ–သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ ဝိနယာဒယော–ဤ ဝိနယအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဥယျာ–သိထိုက်ကုန်။

စ–ဆက်၊ ဇဝံ–ဤသို့၊ ဥတ္တာ–စာသင်သားတို့ သိပြီးခြင်းကြောင့်၊ ပုနပိ–တဖန်လည်း၊ ဝါ–ထပ်၍လည်း၊ တေသု ဇဝ ပိဋကေသု–ထို ပိဋကသုံးပုံတို့၌ပင်၊ [နာနာပဿကာရကောသလ္လတ္ထं ၌စပ်၊] နာနာပဿကာရကောသလ္လတ္ထं–အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် ကျွမ်းကျင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ တေသု–ထိုပိဋကသုံးပုံတို့၌၊ [ပရိဒီပယေ, ဝိဘာဝယေတို့၌စပ်၊] ယထာရဟံ–ထိုက်သည် အားလျော်စွာ၊ ဒေသနာသာသနကထာဘေဒံ–ဒေသနာအထူးအပြား, သာသနအထူးအပြား, ကထာအထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဿာနု ဂမ္ဘီရဘာဝဉ္စ–သိက္ခာ,ပဟာန်, ဂမ္ဘီရဘောဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဒီပယေ–ထက်ဝန်းကျင် ပြုရာ၏။

ပရိယတ္တိဘေဒံ–သင်ယူပုံ အထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ [ဝိဘာဝယေ၌စပ်၊] ယဟိं–အကြင် သုံးပါးသော ပိဋကတို့၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ယထာ–အကြင် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ခြင်းဟူသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံ သမ္မတ္တိं(စ)–အကြင် ပြည့်စုံခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ယံ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ–အကြင် ပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်ရ၏၊ (တဟိं–၌၊) တမ္မိ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဘာဝယေ–ထင်စွာပြုရာ၏၊ (တစ်နည်း) ယဟိं–၌၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ယထာ–အကြင် ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းဟူသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံ ပရိယတ္တိဘေဒံ–အကြင် သင်ယူပုံ အထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ ယံ သမ္မတ္တိं(စ)–သို့လည်းကောင်း၊ ယံ ဝိပတ္တိဉ္စာပိ–သို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ (တဟိं–၌၊) တမ္မိ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံကိုလည်း၊ ဝိဘာဝယေ–ထင်စွာပြုရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤကာသစ်၌ ယထာနှင့်တွဲဖို့ရာ "တထာ"ထည့်ပါ၌ပါသော်လည်း သာရတ္ထဋီ၌ "တထာ"ထည့်ပါ၌ မပါ၊ တံ သဗ္ဗံဖြင့် ယထာ၏ အနက်ကိုပါယူသွား၏၊ ဥပမာ–"ယေသံ သခ်ံတ ဓမ္မာနံ, ယေ ဓမ္မာ ပစ္စယာ ယထာ၊ တံ ဝိဘာဂံ"၌ ယ အားလုံး၏အနက်ကို တ တစ်ခုတည်းဖြင့် ညွှန်ပြသကဲ့သို့တည်း။

တတြ–ထိုဂါထာတို့၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံသော စကားကား၊ ပရိဒီပဟာ–ပရိဒီပယေ အရ ပဌမဂါထာ၏အနက်ကို ထက်ဝန်းကျင် ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိဘာဝနာစ–ဝိဘာဝယေ အရ ဒုတိယဂါထာ၏အနက်ကို ထင်စွာပြုခြင်းသည်

ပရိဒီပဟာ, ဝိဘာဝနာစ။ ။ပဌမဂါထာဝယ် "ပရိဒီပယေ"ဟု ဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ ထိုပဌမဂါထာ၏အနက်ကို အကျယ်ပြလို၍ "ပရိဒီပဟာ"ဟုလည်းကောင်း, ဒုတိယဂါထာဝယ် "ဝိဘာဝယေ"ဟု ဆိုခဲ့သည်အားလျော်စွာ ထိုဒုတိယဂါထာ၏အနက်ကို အကျယ်ပြလို၍ "ဝိဘာဝနာစ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ဤကာသစ်၌ကား ဤနည်းအပြင် "ပရိဒီပဟာတိ–သမ္ဘဝေ ပကာသနာ၊ ကိဉ္စိမတ္တံပိ အသေသေတ္တာ ဝိဘဇနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဝိဘာဝနာတိ ဇဝံ ပရိဒီပနာသပိ သတိ ဝုဋ္ဌံ ပရိဗ္ဗန္ဓမကတ္တာ သောတုနံ သုဝိညေယ္ယဘာဝေန အာဝိဘာဝနာ၊ သခ်ံသနံ ပရိဒီပနာ၊ ဝိတ္ထာရေန ဝိဘာဝနာတိပိ ဝဒန္တိ"ဟု အခြားနှစ်နည်းကိုလည်း ပြသေး၏။

လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တိ–ကိ–သုံးပုံကုန်သော၊ ဧတာနိ ပိဋကာနိ–ဤ ပိဋကတို့ကို၊ [ဝုစ္စန္တိ ၌စပ်၊] ယထာက္ကမံ–အကြင်အကြင် အစဉ်ရှိတိုင်း၊ အာဏာ ဝေါဟာရ ပရမတ္ထဒေသနာတိစ–အာဏာဒေသနာ, ဝေါဟာရဒေသနာ, ပရမတ္ထ ဒေသနာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [ကထာတိစမှ ဣတိစကို ယူ၍ပေးသည်၊] ယထ ပရာဓ ယထာနုလောမ ယထာဓမ္မ သာသနာနိတိစ–ယထာပရာဓသာသနာ, ယထာ နုလောမသာသနာ, ယထာဓမ္မသာသနာတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံဝရာသံဝရ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကထာတိစ–သံဝရာသံဝရကထာ, ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌန ကထာ, နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒကထာတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဟိ–ထပ်၍ချဲ့ဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–နိဒ္ဒေသမှတစ်ပါး ပဋိနိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအံ့၊ [ဋီကာသစ်အလို တစ်နည်းစွဲပုံကို အောက်၌ ပြထားသည်၊] ဧတ္ထ–ဤ ပိဋကသုံးပုံ တို့တွင်၊ ဝိနယပိဋကံ–ကို၊ [ဝုစ္စတိ၌စပ်၊] အာဏာရဟေန–အာဏာထားခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အာဏာဗာဟုလ္လတော–အာဏာများသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ (ဝိနယပိဋကသ–၏၊ ဝါ–ကို၊) ဒေသိတတ္တာ–ဟောတော်မူအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဏာဒေသနာတိ–အာဏာဒေသနာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ် ၏၊ သုတ္တန္တ ပိဋကံ–ကို၊ ဝေါဟာရကုသလေန–အခေါ်အဝေါ် ပညတ်၌ ကျွမ်းကျင် တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝေါဟာရဗာဟုလ္လတော–ပညတ်၏ များသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ (သုတ္တန္တ ပိဋကသ–၏၊ ဝါ–ကို၊) ဒေသိတတ္တာ–ကြောင့်၊ ဝေါဟာရ ဒေသနာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ–ကို၊ ပရမတ္ထကုသလေန–ပရမတ်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော–ပရမတ်၏ များသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ (အဘိဓမ္မပိဋကသ) ဒေသိတတ္တာ–ဟောတော်မူအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမတ္ထဒေသနာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ [ဒေသနာဘေဒမှတစ်ပါး သာသနဘေဒကား–ဟူလို၊] ပဌမ–ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ [ဝုစ္စတိ၌စပ်၊] ပစုရာ ပရာဓာ–များသော အပြစ်ရှိကုန်သော၊ ယေ တေ သတ္တာ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊

ဧတ္ထ ဟိ။ ။"ဧတ္ထ ဟိ"၌ "ဟိ"၏ ပဋိနိဒ္ဒေသဖြစ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ ဋီကာသစ်၌ကား ထိုနည်းအပြင် ဟိကို "ယသ္မာ"ဟု ပဌမမှင့်၍ "ကသ္မာတိ ဝါ အတ္ထော"ဟု ဒုတိယမှင့်လေသည်၊ ထိုနှစ်မျိုးတွင် "ယသ္မာ"ဟု မှင့်ခြင်းမှာ နောက်၌ စပ်ဖွယ် လည်း သီးခြားမရှိ၊ ရှေ့သို့လှည့်၍လည်း မစပ်သင့်သောကြောင့် ကောင်းမည်မထင်၊ "ကသ္မာ"ဟု မှင့်ရာ၌ကား "ကသ္မာ–ကြောင့်၊ တိ–ကိ–ကုန်သော၊ ဧတာနိပိဋကာနိ–တို့ကို၊ အာဏာဝေါဟာရ ပရမတ္ထဒေသနာတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ–သနည်း"ဟု ရှေ့ဝါကျကို လှည့်၍ စပ်နိုင် ၏၊ ထို ကသ္မာ၏ အဖြေကား–ဒေသိတတ္တာ, သာသိတာတိ၌ ဣတိကသ္မာ, ကထိတောတိ၌ ဣတိတသ္မာတို့တည်း။

(သန္တိ)၊ တေ–ထိုမျှားသော အပြစ်ရှိသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ယထာပရာဓံ–အပြစ်အားလျော်စွာ၊ ဇေတ္ထ–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ သာသိတာ–ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ‘ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာ ပရာဓသာသနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဒုတိယံ–နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ အနေကဗျာသယာနုသယ စရိယာဓိမုတ္တိကာ–များသောအဗျာသယ, များသောအနုသယ, များသောစရိုက်, များသော အဓိမုတ္တိရှိကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့ကို၊ ယထာနုလောမံ–အကြင်အကြင် အဗျာသယ အစရှိသည်တို့ အားလျော်စွာ၊ ဇေတ္ထ–ဤသုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ သာသိတာ–ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အဗျာသယ စသည်အားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာနုလောမ သာသနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တတိယံ–သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ ဓမ္မပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တေ–သဘာဝဓမ္မ အစုမျှ၌၊ အဟံ–ငါတည်း၊ မမံ–ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ သညိနော–ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့ကို၊ ယထာဓမ္မံ–သဘာဝဓမ္မအားလျော်စွာ၊ ဇေတ္ထ–ဤ အဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ သာသိတာ–ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဘာဝဓမ္မအားလျော်စွာ ဆုံးမတော်မူရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာဓမ္မ သာသနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–အပ်၏။

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ [သာသနဘေဒမှတစ်ပါး ကထာဘေဒကား၊] ပဌမံ–ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ အဗျာစာရ် ပဋိပက္ခဘူတော–လွန်ကျူးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (“စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြားကို လွမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော”ဟုလည်း ပေးပါ၊ နောက်၌“သညမဝေလံ အဘိဘဝိတ္မာ ပဝတ္တော အာစာရော အဗျာစာရော” ဟု ဖွင့်သည်၊) သံဝရာသံဝရော–ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်း, ကြီးသော စောင့်စည်းခြင်းကို၊ ဝါ–ငယ်သော စောင့်စည်းကြောင်း, ကြီးသော စောင့်စည်းကြောင်းတရားကို၊ ဇေတ္ထ–ဤ ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သံဝရာသံဝရကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သံဝရာသံဝရကထာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သံဝရာသံဝရောတိ–ဟူသည်ကား၊ ခုဒ္ဒကော–ငယ်သော၊ သံဝရောစေဝ–စောင့်စည်းခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–စောင့်စည်းကြောင်းတရား သည်လည်းကောင်း၊ မဟန္တော–ကြီးသော၊ သံဝရောစ–သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဝါ–သည်လည်းကောင်းတည်း၊ (ကိမိဝ–အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ခုဒ္ဒက်–ငယ်သော၊ ကမ္မံစေဝ–ကံသည်လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ–ကြီးသော၊ ကမ္မံစ–သည်လည်းကောင်း၊) ကမ္မာကမ္မံ–ကမ္မာကမ္မမည်သည်၊ ဝါ–ကံငယ်, ကံကြီးမည်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ–ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ခုဒ္ဒက်–သော၊ ဖလံစေဝ–

အသီးသည်လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ-သော၊ ဖလံစ-သည်လည်းကောင်း၊) ဖလာဖလ-ဖလာဖလ မည်သည်၊ ဝါ-သစ်သီးငယ်, သစ်သီးကြီးမည်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်း ကောင်းတည်း၊ ဒုတိယ-နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ ဒွါသင္ဌဒိဋ္ဌိ ပဋိပက္ခဘူတာ-ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ-မိစ္ဆာအယူကို ဖြေရှင်းကြောင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော တရားတို့ကို၊ ဇဋ္ဌ-ဤ သုတ္တန်ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ကထိတာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တတိယ-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော အဘိဓမ္မ ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်ကို၊ ရာဂါဒိ ပဋိပက္ခဘူတော-ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ-နာမ် ရုပ် နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားကြောင်း တရားကို၊ [ပရိစ္ဆေဒေါ၌ ပိုင်းခြားကြောင်း, ပိုင်းခြားတတ်, ပိုင်းခြားခြင်းဟု သုံးဝိကပ်ရနိုင်သည်၊] ဇဋ္ဌ-ဤအဘိဓမ္မပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒကို ဟောတော်မူအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

[ပဌမဂါထာ၏ အပရဒုကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "တီသုပိ"စသည် မိန့်။] စ-ကား၊ (ပဌမဂါထာ ပုဗ္ဗမုဒ္ဓ၏အကျယ်မှတစ်ပါး အပရဒုဒ္ဓ၏အကျယ်ကို ဆိုဦးအုံ့၊) တီသုပိ-သုံးပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု-ဤ ပိဋကတို့၌၊ တိဿော-နှ်သော၊ သိက္ခာ-သိက္ခာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တီဏိ-နှ်သော၊ ပဟာနာနိ-ပဟာန်တို့ကို လည်းကောင်း၊ စတုဗ္ဗိဓော-လေးပါးအပြားရှိသော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါစ-နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ တထာဟိ-ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ့၊ ဝိနယပိဋကေ-၌၊ ဝိသေသေန-အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသော အားဖြင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ-အဓိသီလသိက္ခာကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သုတ္တန္တပိဋကေ-၌၊ (ဝိသေသေန-အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသော

ကမ္မာကမ္မံ, ဖလာဖလံ။ ။"သံဝရာသံဝရော"ဝယ် အသံဝရ၌ အသဒ္ဒါ၏ ဝုမိုအနက်ဟောကြောင်းကို အခြားသုံးစွဲရိုးပုဒ်ဖြင့် ပြီးစေလိုသောကြောင့် "ကမ္မာကမ္မံ ဝိယ"စသည်ကို မိန့်သည်။ ကမ္မ+အကမ္မ ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အ သည် ဝုမိုအနက်ဟောဖြစ်၍ ကြီးသောက်ကို ဟောဏ်၊ "အကမ္မ" ပုဒ်က ကြီးသောက်ကို ဟောပြီးဖြစ်၍ "ကမ္မ"အရ ငယ်သောက်ကို ပါရိသေသနည်း စသည်ဖြင့် ယူရတော့သည်၊"မဟန္တံ+ကမ္မံ အကမ္မံ"ဟု ပြုပြီးမှ "ကမ္မဉ္စ+အကမ္မဉ္စ ကမ္မာကမ္မံ"ဟု ဒွန္ဒသမာသ်တွဲပါ၊ "ဖလာဖလံ"၌လည်း နည်းတူ၊ ဤဝါကျသည် ပါရာဇိကဏ်အဌကထာ၌ မပါ၊ ဤအဌကထာ၌သာ ပါနေ၏၊ ဤအဌကထာမှာလည်း ရှေးဦးကာတို့က ဤဝါကျကို မဖွင့်ကြ၊ ရှေ, သံဝရာသံရ ကိုသာ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သံဝရာသံဝရောတိ"စသော ဝါကျကို "ဆရာတို့ အဓိပ္ပါယ်ပြောရာမှ ပါဝင်လာသော ဝါကျ"ဟု ထင်သည်။

အားဖြင့်၊) အဓိစိတ္တသိက္ခာ–ကို၊ ဝုတ္တာ–ပြီ၊ [လောကီစျာန်သမာဓိနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို "အဓိစိတ္တ"ဟု ခေါ်သည်။] အဘိဓမ္မပိဋကေ–၌၊ (ဝိသေသေန–အဓိသီလ, အဓိစိတ္တသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်၊) အဓိပညာသိက္ခာ–ကို၊(ဝုတ္တာ–ပြီ၊)["အဘိဓမ္မ ပိဋကာ၌ မဂ်ပညာ, ဖိုလ်ပညာဟူသော အဓိပညာနှင့် ထိုအဓိပညာ၏ အခြေခံ ဖြစ်သော နာမ်ရုပ်တရားတို့ကိုသာ မျှားစွာဟောတော်မူသည်"ဟု ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြင်ပါ။]

စ–ကား၊ (သိက္ခာ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး ပဟာန်၏အကျယ်ကို ဆိုဦးအုံ့၊) ဝိနယပိဋကေ–၌၊ ကိလေသာနံ–သံကိလေသာတို့၏၊ ဝါ–ကံကိလေသာတို့၏၊ ဝိတိက္ကမပွဟာနံ–ဝိတိက္ကမပဟာန်ကို၊ ဝါ–လွန်ကျူးမှုကို ပယ်ရှားကြောင်း တရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်သနည်း၊) သီလသ–ဝိနည်း၌ ဟောတော်မူအပ်သော သီလ၏၊ ကိလေသာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့၏၊ ဝိတိက္ကမပွဠိပက္ခတ္တာ–လွန်ကျူးမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ–၏၊) သုတ္တန္တ ပိဋကေ–၌၊ (ကိလေသာနံ–သံကိလေသတို့၏၊) [ဤ၌ "ကံကိလေသာတို့၏"ဟု မပေးရ၊ ကံ အထမြောက်သော ကိလေသာကိုသာပယ်သည် မဟုတ်၊ ကိလေသာ အားလုံးကို ပယ်သည်။] ပရိယုဋ္ဌာနပွဟာနံ–ပရိယုဋ္ဌာန ပဟာန်ကို၊ ဝါ–ကုသိုလ် အခွင့်အလမ်းကို ကုန်ခန်းစေ၍ ထကြွမှုကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) (ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ–သနည်း၊) သမာဓိသ–သုတ္တန်ဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော သမာဓိ၏၊(ကိလေသာနံ–တို့၏၊) ပရိယုဋ္ဌာနပွဠိပက္ခတ္တာ–ပရိယုဋ္ဌာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ–၏၊) အဘိဓမ္မပိဋကေ–၌၊ (ကိလေသာနံ–တို့၏၊) အနုသယပွဟာနံ–အနုသယပဟာန်ကို၊ ဝါ–အစဉ်မပြတ် ကိန်းဝပ်ခြင်းကို ပယ်ရှားကြောင်း တရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) (ကသ္မာ ဝိညာယတိ၊) ပညာယ–အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော ပညာ၏၊ (ကိလေသာနံ–တို့၏၊) အနုသယပွဠိပက္ခတ္တာ–အနုသယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ–၏)။

စ–သည်သာမကသေး၊ [ပဟာန်နှင့်စပ်၍ ဆိုဖွယ်ကျန်သေး၏–ဟူလို၊ စ–သည် သမုစ္ဆေယတ္ထဧကတက။] ပဌမေ–ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ (ကိလေသာနံ–ကိလေသာတို့ကို၊) တဒင်္ဂပဟာနံ–တဒင်္ဂပဟာန်ကို၊ ဝါ–ထိုထို သုသီလ အစိတ်အပိုင်းဖြင့် ထိုထို ဒုသီလကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) ဣတရေသု–ဝိနည်းမှ တစ်ပါးသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်တို့၌၊ (ကိလေသာနံ–တို့ကို၊) ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပွဟာနာနိ–ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်, သမုစ္ဆေဒပဟာန်တို့ကို၊ ဝါ–ပယ်ခွါခြင်းအားဖြင့် ပယ်ရှားကြောင်း တရား, အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပယ်ရှားကြောင်းတရားတို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ–နိ–ပြီ)။

စ–သည်သာမကသေး၊ ပဌမေ–ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၌၊ ဒုစ္စရိတ သံကိလေပပဟာန်–ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်ဟူသော သံကိလေသကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) ဣတရေသု–ဝိနည်းမှတစ်ပါးသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်တို့၌၊ တဏှာဒိဋ္ဌိ သံကိလေသပပဟာန်–တဏှာ သံကိလေသ, ဒိဋ္ဌိ သံကိလေသတို့ကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ "ဒုစ္စရိတသံကိလေသသ ပဟာနံ၊ ဣတရေသု တဏှာဒိဋ္ဌိ သံကိလေသာနံ"ဟု ရှိ၏၊ ပဟာနံကို ရှေ့မှလိုက်စေသည်။])

စ–ဆက်၊ (တစ်နည်း) စ–သိက္ခာ, ပဟာန်တို့၏ အကျယ်မှတစ်ပါး, ဂမ္ဘီရဘာဝ၏ အကျယ်ကား၊ ဇေတ္ထ–ဤသုံးပုံသော ပိဋကတို့တွင်၊ ဧကမေကသ္မိं–တစ်ပုံတစ်ပုံသောပိဋကာ၌၊ စတုဗ္ဗိဓောပိ–လေးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မတ္ထ ဒေသနာ ပဋိဝေဓ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ–ဓမ္မ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, အတ္ထ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, ဒေသနာ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, ပဋိဝေဓ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော–၏၊ တတ္ထ–ထိုဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့တွင်၊ ဓမ္မောတိ–ကား၊ တန္တိ–ပါဠိတော်တည်း။ အတ္ထောတိ–ကား၊ တဿာယေဝ–ထို ပါဠိတော်၏ပင်၊ အတ္ထော–အနက်တည်း၊ ဒေသနာတိ–ကား၊ မနသာ–စိတ်တော်ဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတာယ–

ဧကမေကသ္မိံစတ္ထေ။ ။"ဧကမေကသ္မိံဣတ္ထာတိ ဧတေသု တီသု ပိဋကေသု ဧကမေကသ္မိं ပိဋကေ၊ စသဒ္ဒေါ ဝါကျာရမ္ဘေ, ပကာရန္တရေ၀ါ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် ဝါကျာရမ္ဘဖွင့်ရာ၌ "သိက္ခာ, ပဟာန်တို့၏ အကျယ်ကို ဆရာပြု၍ သိရပါပြီ, ဂမ္ဘီရဘာဝ၏ အကျယ်ကိုကား အဘယ်သို့ မှတ်ရပါမည်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဧကမေကသ္မိံဣတ္ထ"စသည်ကို မိန့်ဟု ကျမ်းတက်ပါ၊ ဤသို့ ကျမ်းတက်လျှင် "ပြီးပြတ်စင်းစင်း, စုတ်ထုတ်လျှင်မူ, ဖြစ်ခြင်း ဝါကျာရမ္ဘပြီ"ဟူသော ရှေးနိယာမ်နှင့် ညီပါပေသည်၊ သို့သော် အကျဉ်းသခေါ်ပ ဝါကျဝယ် သိက္ခာ, ပဟာန်တို့၏အကျယ်ကို ပြုပြီးနောက် ဂမ္ဘီရဘာဝ၏ အကျယ်ကို ပြလိုရ၍ တက်လာသောကြောင့် ပကာရန္တရသဘောက သာ၍ သင့်မည်ထင်သည်။

စတုဗ္ဗိဓောပိ။ ။စတုဗ္ဗိဓောပိ၌ ပိသဒ္ဒါဟုလည်းကောင်း, အပိသဒ္ဒါဟုလည်းကောင်း နှစ်နည်းပြု၍ အဝယဝသမ္ပိဏ္ဏနအနက်ဟောဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ထို အဝယဝသမ္ပိဏ္ဏနမျိုး၌ အစိတ်ကို ပေါင်းဆည်းမြဲဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပိသဒ္ဒေါ, အပိသဒ္ဒေါ ဝါ အဝယဝသမ္ပိဏ္ဏနေ၊ တေန နယေန ကေဝလံ စတုဗ္ဗိဓသ္မိံ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ၊ အထခေါ ပစ္ဆေကံ တဒဝယဝါနမ္ပိတိ သမ္ပိဏ္ဏနံ ကရောတိ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ [ဤ အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ "အပေါင်းနောင်ယိုင်, ထိုင်သည့် စ–ပိ, ရှိသည့်သဒ္ဒါ, ဆည်းရာကြောင်းဟိတ်, ခတ်ကြိတ်ကြိတ်, အစိတ်အစိတ်နေ"ဟု ရှေးဆရာတို့လည်း နိယာမ်ဆိုတော်မူကြသည်။]

ဒေသနာ၏ တစ်နည်းအရကောက်။ ။ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ဒေသနာအရ ပရမတ္ထသရုပ်ကိုကောက်၍ ဓမ္မ, ဒေသနာတို့၏ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ကွဲပြားပုံကို ဋီကာတို့ ဖွင့်သည့်အတိုင်း ပြခဲ့ပြီ၊ "ဒေသီယတိ သမုဒ္ဒါပီယတိ သဒ္ဒေါ စောယာတိ ဒေသနာ"ဟု

မဟောမီ ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီးသော၊ တသာ တန္ဆီယာ–ထိုပါဠိတော်ကို၊ ဒေသနာ–နှုတ်မြွတ်၍ ဟောတော်မူခြင်းတည်း၊ ပဋိဝေဓောတိ–ကား၊ တန္ဆီယာစ–ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ တန္ဆီ အတ္ထသမ–ပါဠိတော်၏အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာဘူတာဝဗောဓော–မဖေါက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း၊ ဝါ–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်တည်း၊ [ဓမ္မနှင့် ဒေသနာတို့ အရတူသော ကြောင့် "တန္ဆီယာ တန္ဆီ အတ္ထသမ"ဟု ဓမ္မနှင့် အတ္ထကိုသာပြု၍ "ဒေသနာယ" ဟု မပြတော့။]

အဝုတ္ထကတ္တုသာမ်ဝစနတ်ပြု၍ "သဝိညာတ္တိက ဝစီသောဒသဒ္ဒရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ဒေသနာ"ဟု ဋီကာတို့ တစ်နည်းကောက်ကြသေး၏၊ ထိုအလို ဓမ္မအရ ပရမတ္ထသဒ္ဒရုပ်ကို, ဒေသနာအရ ထိုသဒ္ဒရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ရသောကြောင့် အရကောက်ကွဲပြား ပြီးဖြစ်သည်။ [အထဝါ ယထာဝုတ္တသဒ္ဒသမုဋ္ဌာပကော စိတ္တုပ္ပါဒေါ ဒေသနာ, ဒေသီယတိ သမုဋ္ဌာပီယတိ သဒ္ဒေါ ဧတေနာတိ ကတ္တာ၊ မုသာဝါဒါဒယော ဝိယ၊–ဋီကာသစ်။]

တသာ တန္ဆီယာ ဒေသနာ။ ။တန္ဆီအရ မဟောမီ ရှေ့အဖို့ဝယ် စိတ်ဖြင့်ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒရုပ်ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုပရမတ္ထသဒ္ဒရုပ်ကို ထပ်၍ဟောလို့ မဖြစ်ပါ၊ သို့ရာဝယ် ထိုမှတ်သားအပ်ပြီးသော ပရမတ္ထသဒ္ဒနှင့် သဘောတူသောကြောင့် "တသာ တန္ဆီယာ"ဟု သဒ်ဿုပစာရအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ ဥပမာ–"ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့သည် တိုးပွားခြင်းငှာ ဖြစ်ကုန်၏"ဟူရာ၌ ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကား မတိုးပွားနိုင်၊ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်အားဖြင့် ချုပ်ခဲ့ပြီ၊ ထို ကုသိုလ်တရားတို့နှင့် သဘောတူဖြစ်သော ကုသိုလ်တစ်မျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "ဥပ္ပန္နာ စ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘိယ္ယောဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ" ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့လည်းကောင်း, လောကီ ဥပမာအားဖြင့် "မနေ့က ဆေးကလေးကပ်စမ်းပါ"ဟု ပြောသကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။

ပရမတ္ထဝါဒီဆရာတို့၏ ဝါဒ၌ မှတ်ဖွယ်။ ။ပရမတ္ထဝါဒီဆရာတို့က "ပရမတ္ထသဒ္ဒကို ဓမ္မဟုလည်းကောင်း, ဒေသနာဟုလည်းကောင်း ကောက်ယူကြောင်း, ပညတ္တိဝါဒီဆရာတို့ကနာမပညတ်ကို ဓမ္မဟုလည်းကောင်း, ဒေသနာဟုလည်းကောင်း ကောက်ယူကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုတွင် ပရမတ္ထဝါဒီဆရာတို့၏ ဝါဒ၌ ပရမတ္ထသဒ္ဒသည် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို မပြနိုင်သေးရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုအမေးကို ဖြေလို၍ ဋီကာ၌ "ကိဉ္စာပိ အက္ခရာဝလိဘူတော ပညတ္တိသဒ္ဒေါ ယေဝ အတ္ထသဒ္ဒပကော၊ တထာပိ မူလကာရဏဘာဝတော အက္ခရသညာတောတိ အာဒိသု ဝိယ တသာ ယေဝ အတ္ထောတိ ပရမတ္ထသဒ္ဒေါ ယေဝ အတ္ထသ ဒ္ဒပကဘာဝေန ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–အတ္ထော အက္ခရသညာတောသုတ်ဝယ် ပုဒ်ကသာ (ပုဒ်အဖြစ်သို့ရောက်သော ပညတ္တိသဒ္ဒါကသာ)အနက်ကို သိစေတတ်ပါသော်လည်း မူလအကြောင်းရင်းကို လိုက်၍ "အက္ခရသညာတော=အနက်ကို အက္ခရာတို့ဖြင့် သိအပ်၏"ဟု ဆိုသကဲ့သို့, ဤ၌လည်း အကြောင်းရင်းဖြစ်သော တစ်လုံးတစ်လုံးသော ပရမတ္ထသဒ္ဒကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြနိုင်သော ဓမ္မဟုလည်းကောင်း, ဒေသနာဟုလည်းကောင်း ဆိုရသည်–ဟူလို။

ပညတ္တိဝါဒီ။ ။တစ်ဖန် ပညတ္တိဝါဒီဆရာတို့၏ ဝါဒ၌လည်း မေးဖွယ်ရှိသေး၏၊ "မနုသာ ဝဝတ္ထပိတပါဠိကို နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ဒေသနာမည်၏"ဟု ဆိုရာ၌ အပေါင်း ပညတ်ဖြစ်သော သဒ္ဒါကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်၍မဖြစ်နိုင်၊ ပရမတ္ထသဒ္ဒါကိုသာ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်၍ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၏၊ ထို ပညတ္တိဝါဒီဆရာတို့ကား ဟောတော်မူခိုက်၌ ပရမတ္ထသဒ္ဒါရုပ်တွေ ဖြစ်၍နေသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသောအခါ ပုဒ်အဖြစ်ရောက်သော ပညတ္တိသဒ္ဒါကသာ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေတတ်ရကား "ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဟူသော အပေါင်းပညတ္တိသဒ္ဒါကိုသာ ဒေသနာခေါ်သည်"ဟု ယူနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒေသနာတိ ပညတ္တိ"ကိုပင် ကောက်ချက်ချ၍ "ဒေသနာဟူသည်လည်း ပညတ်ပင်တည်း"ဟု ယူဆကြသည်။

သဒ္ဒဝါဒီတို့ကို မကဲ့ရဲ့။ ။သို့သော် ဓမ္မနှင့် ဒေသနာ နှစ်မျိုးလုံးပင် ပရမတ္ထသဒ္ဒဟု ယူဆသော သဒ္ဒဝါဒီဆရာတို့ကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ထိုက်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....."ပရမတ္ထသဒ္ဒါမှ လွတ်သော သဒ္ဒါဟူသည် မရှိသောကြောင့်တည်း"ဟု ပရမတ္ထသဒ္ဒဝါဒကိုလည်း ပညတ္တိဆရာတို့က ခွင့်ပြုကြလေသည်။ ["တဒုဘယမ္ပိ ပန ပရမတ္ထတော သဒ္ဒေါ်ယေဝ၊ပေ၊ ဣမမေဝ နယံ ဂဟေတ္တာ၊ပေ၊ တေပိ (ထိုသဒ္ဒဝါဒီဆရာတို့ကိုလည်း) အနုပဝဇ္ဇာဝ၊ ယထာ ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိ ဝိပါကာ ပရိတ္တာရမဏာတိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ သမ္ဘဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု မိန့်လေသည်။]

ဆိုလိုရင်းကား–"ကာမာဝစရပဋိသန္ဓေဝိပါက်စိတ်သည် ("ကာမဝိပါက်, ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဟသိတုပ္ပါဒ်, ဤနှစ်ဆယ့်ငါးရပ်, ကာမဓာတ်, မြဲမှတ် အာရုံတည်း"နှင့်အညီ ကာမတရား ဟူသော ပရမတ်ကို ဧကန် အာရုံပြု၏"ဟု ဆိုရာ၌ ရာဂ အစရှိသော အကုသိုလ်တို့က မိန်းမ ယောကျ်ားအစရှိသည်တို့၏ လှပသော အခြင်းအရာပုံသဏ္ဌာန်ကို အာရုံပြုလျှင် ထိုပုံသဏ္ဌာန် ပညတ်ဟူသော ကမ္မနိမိတ်ကို တစ်ရံတစ်ခါ အာရုံပြုရပေလိမ့်မည်၊ မေတ္တာစသော ကုသိုလ်တို့က သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုရာ၌လည်း ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေစိတ်က ထို ပညတ်ဟူသော ကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြုရပေလိမ့်မည်၊ သို့သော် ထို ပညတ်တို့၏ အရင်းခံ အထည်ကိုယ်မှာ ပရမတ္ထရုပ်နာမ်သာ ဖြစ်သောကြောင့် "ကာမဝိပါက် ပဋိသန္ဓေစိတ်လည်း ဧကန် ပရမတ်ကို အာရုံပြု၏"ဟု အရင်းခံလိုက်၍ ဆိုရသကဲ့သို့ ပရမတ္ထသဒ္ဒဝါဒီဆရာတို့ အလိုအားဖြင့်လည်း အရင်းခံ ပရမတ္ထသဒ္ဒကိုလိုက်၍ "ဓမ္မနှင့် ဒေသနာဟူသည် ပရမတ္ထသဒ္ဒသာတည်း"ဟု ဆိုနိုင်ပါပေသည်–ဟူလို။

သဒ္ဒေါ ဓမ္မော ဒေသနာစ, ဣစ္စာဟု အပရေ ဂရု၊
ဓမ္မော ပဏ္ဏတ္တိ သဒ္ဒေါတု, ဒေသနာစာတိ စာပရေ။

သဒ္ဒေါ–ပရမတ္ထသဒ္ဒရုပ်သည်၊ ဓမ္မော–ဓမ္မလည်းမည်၏၊ ဒေသနာစ–ဒေသနာလည်းမည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အပရေ–အခြားကုန်သော၊ ဂရု–(ဓမ္မနှင့် ဒေသနာတို့အရ ပရမတ္ထသဒ္ဒကို ကောက်ကြသော) ပရမတ္ထသဒ္ဒဝါဒီ ဆရာတို့သည်၊ အာဟု–ဆိုကြကုန်ပြီ၊ တု–ဝါဒန္တရကား၊ ပဏ္ဏတ္တိသဒ္ဒေါ–ပညတ္တိသဒ္ဒါသည်၊ ဓမ္မော–၏၊ ဒေသနာစ–၏၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်း၊ အပရေ–ကုန်သော၊ (ဂရု–(ဓမ္မနှင့် ဒေသနာတို့အရ အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ်ကို ကောက်ကြသော) ပညတ္တိဝါဒီ ဆရာတို့သည်၊ အာဟု–ကုန်ပြီ။) ["ပု+ရိ+သော"ဟု ရွတ်ဆိုခိုက်၌ တစ်လုံးတစ်လုံးသည် ပရမတ္ထသဒ္ဒ, "ပုရိသော"ဟု ပြီးသောအခါ ပညတ္တိသဒ္ဒဟု ခွဲရပုံကို သတိပြုပါ။]

စ–ကား၊ (ပဋိဝေဓမှတစ်ပါး ဂမ္ဘီရဘာဝကား၊) တိသုပိ–သုံးပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု–ဤပိဋကတို့၌၊ ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓာ–ဤ ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့သည်၊ [ဂမ္ဘီရာ၌ ပဓာန, ဒုက္ခောဂါဟာစသည်၌ အပဓာနစပ်။] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သသာဒီဟိ–ယုန် အစရှိသော သတ္တဝါကလေးတို့သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ–မဟာသမုद्रာသည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဒုက္ခောဂါဟောဝိယစ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–သက်ဝင်နိုင်ခဲ သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အလဘနေယျပွတိဠော ဝိယစ–မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထောက်တည်ရာ မရနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထာ–တူ၊) မန္ဒဗုဒ္ဓိဟိ–နဲသော ပညာရှိသူတို့သည်၊ ဝါ–ပညာနဲသူ လူပြိန်းတို့သည်၊ ဒုက္ခောဂါဟာစ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–သက်ဝင်နိုင်ခဲကုန်သည်လည်းကောင်း၊ အလဘနေယျပွတိဠာစ–မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထောက်တည်ရာ မရနိုင်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ–ကုန်၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မဟာသမုद्रာဝယ် ယုန်သူငယ်အလား မန္ဒဗုဒ္ဓိတို့ ဒုက္ခောဂါဟ အလဘနေယျပွတိဠတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဂမ္ဘီရာ–နက်နဲခက်ခဲကုန်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထ–ဤသုံးပုံသော ပိဋကတို့တွင်၊ ဧကမေကသ္မိံ–၌၊ စတုဗိဓောပိ–သော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။ [ဧဝံ စသည်ကား နိဂုံးဝါကျ။]

အပရော နယော–တစ်နည်းကား၊ (တစ်နည်း) (ပုဗ္ဗနယတော–ရှေ့နည်းမှ၊) အပရော–တစ်ပါးသော၊ နယော–နည်းကို၊(မယာ–သည်၊ ဝုစ္စတေ–ဆိုအပ်၏၊ ဝါ–ဆိုဦးအုံ၊) ဓမ္မောတိ–ဓမ္မောဟူသည်ကား၊ ဟေတု–အကြောင်းတည်း၊ (တစ်နည်း) ဟေတု–အကြောင်းသည်၊ ဓမ္မောတိ–ဓမ္မမည်၏၊ ဟိ–သာဓကကား၊ ဟေတုမှိ ဥဿဏ် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါတိ–ဟူသော၊ ဧတေ(သုတ္တံ)–ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊)(တစ်နည်း) (ကသ္မာ–ကြောင့်၊) ဟေတု–သည်၊ ဓမ္မောတိ–မည်၏၊ (ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်သနည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဟေတုမှိ ဥဿဏ် ဓမ္မ

အပရော နယော။ ။အကြောင်းအကျိုး တစ်မျိုးမျိုးကို လဲလိုလျှင် "ဝါ"ဟု ဖြစ်စေ "အထဝါ"ဟု ဖြစ်စေ ထားလေ့ရှိ၏၊ အကြောင်းအကျိုး နှစ်မျိုးလုံးကို လဲလိုရာ၌ကား "အပရော နယော"ဟု ထားလေ့ရှိ၏၊ ဤသို့ ရှေးဆရာတို့ ယူကြသောနည်းသည် ဤနေရာ၌ ကိုက်ညီပေ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊....ဓမ္မအတွက် ပါဠိဟူသော အနက်မှတစ်ပါး အကြောင်းဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း,အတ္ထအတွက် အဘိဓေယျ(ဟောနက်)ဟူသော အနက်မှတစ်ပါး ဖလ(အကျိုး)ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း, နှစ်မျိုးစုံလဲ၍ပြသောကြောင့်တည်း။

[ဆောင်] ကြောင်း–ကျိုး နှစ်ခု, တစ်ခုခု, လဲမှု ဝါ–ထဝါ၊
ကြောင်း–ကျိုး နှစ်ပါး, လဲလိုဝြား, ထားကြ အပရောသာ။

ပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူ၍၊ ဧတံ(သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊(ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊) ဟေတု-သည်၊ ဓမ္မောတိ-မည်၏၊ (ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏၊) [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း နှစ်နည်းပေးနိုင်သည်၊ ဟေတုမှိ-အကြောင်း၌၊ ဉာဏံ-သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-မည်၏၊-ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်း၌ လာသော ပါဠိတော်။] အတ္ထောတိ-ကား၊ ဟေတုဖလံ-အကြောင်း၏ အကျိုးတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူသော၊ ဧတံ(သုတ္တံ)-ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊) [ဟေတုဖလေ-အကြောင်း၏ အကျိုး၌၊ ဉာဏ်-သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ-မည်၏၊] ဒေသနာတိ-ကား၊ ပညတ္တိ-ပရမတ္ထသဒ္ဒဟူသော ပညတ်တည်း၊ ဝါ-နာမပညတ်တည်း၊ ယထာဓမ္မံ-အကြင် အကြင် အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းသဘော, သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးသဘော၌၊ ဝါ-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းသဘော, သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးသဘော အားလျော်စွာ၊ ဓမ္မာဘိလာပေါ-မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သောအနက်သို့ ရှေ့ရှုတ်ဆို အပ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒတည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပါယော-မိမိ၏ အလိုတည်း၊[ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ "မှန်ကန်စွာ"ဟု ကြိယာဝိသေသန အနက် ပေးခဲ့၏၊ ဤ၌ "ဓမ္မော အဝိပရီတော သဘာဝဘူတော အဘိလာပေါ" ဟူသော ဋီကာနှင့်အညီ ပေးပါသည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ အနုလောမ ပဋိလောမ သခေါပ ဝိတ္ထာရာဒိဝသေန-အနုလုံ, ပဋိလုံ အကျဉ်း, အကျယ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထနံ-ဟောပြောကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။

ပဋိဝေဓောတိ-ကား၊ အဘိသမယော-အဘိသမယတည်း၊ [နောက်၌ တရားကိုယ်အားဖြင့် အကျယ်လာမည်ဖြစ်၍ အကျဉ်းပေးလိုက်သည်၊] သောစ-တိ အဘိသမယသည်လည်း၊ လောကိယ လောကုတ္တရော-လောကီ လောကုတ္တရာ

အနုလောမ ကထနံ။ ။ဤဝါကျသည် ပါရာဇိကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ ဒေသနာအရ ဟော်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို တစ်နည်းကောက်ပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ "ဒေသိယတိ သမုဒ္ဒါပိယတိ သဒ္ဓေါ ဧတောယာတိ ဒေသနာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုခဲ့သည့်အားလျော်စွာ ဟောကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်ရအောင် "ကထိယတိ အတ္ထော ဧတောနာတိ ကထနံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည်၊ အနုလောမ, ပဋိလောမကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"စသော အနုလောမ, "အဝိဇ္ဇာယတ္ထေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော"စသော ပဋိလောမနည်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ပင် အဝိဇ္ဇာကို အကျဉ်းတစ်မျိုး အကျယ်တစ်မျိုး ဟောတော်မူ အပ်သော စကားကို ရည်ရွယ်၍ "သခေါပ, ဝိတ္ထာရ"ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ လာသော ဧကတ္တနည်း, နာနတ္တနည်း, အဗျာပါရနည်း, ဧဝံမဗ္ဘတာနည်း စသည်တို့ကို လည်းကောင်း, နိတ္တဏ္ဍနည်း, နေယျတ္ထနည်း စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း, နေတ္တိ၌လာသော နန္ဒိယာဝတ္ထနည်း စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း သိမ်းယူရသည်"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

ဖြစ်သော၊ ဝိသယတောစ-အာရုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသမ္ဘောဟတောစ-မတွေ့ဝေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထာနုရူပ်-သင်္ခါရစသော အကျိုးတရား အားလျော်စွာ၊ မေ့သေ-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာနုရူပ်-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားအားလျော်စွာ၊ အတ္ထေသု-သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိပထာနုရူပ်-ဟောဖေါ် ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ပညတ္တိသု-ဒေသနာဟူသော သဒ္ဒပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒေသနာဟူသော နာမပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ အဝဗောဓော-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ်တည်း၊ ဝါ-ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်းဉာဏ်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထို ပိဋကတ်၌၊ ဝါ-ထိုထို ပါဠိရပ်၌၊ [တတ္ထတတ္ထာတိ တသ္မိं တသ္မိं ပိဋကေ၊ ပါဠိပဒေ ဝါ၊-ဋီကာသစ်။] တေသံ တေသံ ဝုတ္တာဓမ္မာနံ-ထိုထို ဟောကော်မူအပ်သော ရုပ်,ဝေဒနာ, သညာ,သင်္ခါရ,ဝိညာဉ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသော တရားတို့၏၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော-ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သော၊ သလက္ခဏသင်္ခါတော-မိမိ မိမိတို့၏ ရုပပွန, ဝေဒိယနစသော လက္ခဏာဟု ဆိုအပ်သော၊ အဝိပရီတ သဘာဝေါ-မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှတ်သောသဘောသည်၊ (ပဋိဝေဓော-မည်၏၊) [ဤဝါကျလည်း ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ "ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏၊ ဣတိ ပဋိဝေဓော"ဟု ဝစနတ္ထပြုလျှင် ထိုထို ရုပ်စသည်တို့၏ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဘောရ၏။]

ဣဒါနိ-၌၊ [ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောဝ်စပ်၊] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတေသု ပိဋကေသု-တို့၌၊ ယံယံ ဓမ္မဇာတံ၊-အကြင်အကြင် အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း အပြားသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကြင်အကြင် အဝိဇ္ဇာစသော ဖြစ်သမျှ အကြောင်း သည်လည်းကောင်း၊ ယံယံ အတ္ထဇာတံ၊-အကြင်အကြင် သင်္ခါရစသော အကျိုး အပြားသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကြင်အကြင် သင်္ခါရစသော ဖြစ်သမျှ အကျိုးသည် လည်းကောင်း၊ ယထာယထာ-အကြင်အကြင် အပြားအားဖြင့်၊ ဉာဏေတဗ္ဗော-သိစေထိုက်သော၊ (သိစေလိုရင်းဖြစ်သော၊) အတ္ထော-အနက်သည်၊ သောတုနံ-တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-စာသင်သားတို့၏၊ ဉာဏဿ-၏၊ အဘိမုခေါ-ရှေးရှု သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တထာတထာ-ထိုထို အပြားအားဖြင့်၊ (သောတုတို့ဉာဏ်၏ ရှေးရှုဖြစ်လောက်အောင်သော ထိုထို အပြားအားဖြင့်၊) တဒတ္ထဇောတိကာ-ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထွန်းပြတတ်သော၊ ယာစအယံ ဒေသနာ-အကြင် ဒေသနာသည် လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ-ဤပိဋကတွင် ပါဝင်သော ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာတို့၌၊ အဝိပရီတာဝဗောဓ သင်္ခါတော-မဖေါက်မပြန် ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယောစ ပဋိဝေဓော-သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဧတ္ထ ဧတေသု ပိဋကေသု-တို့၌၊) တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုထို ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ,ဝိညာဉ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသော တရားတို့၏၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော-သော၊ သ လက္ခဏာ

သခ်ါတော-သော၊ ယောစ အဝိပရိတသဘာဝေါ-အကြောင် မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ-သဗ္ဗမ္မိ-ဤအလုံးစုံသော ဓမ္မ, အတ္ထ,ဒေသနာ, ပဋိဝေဓ အပေါင်းသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အနုပစိတ ကုသလ သမ္ဘာရေဟိ-မဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ် အဆောက်အဦးရှိကုန်သော၊ ဒုပ္ပညေဟိ-ပညာမဲ့သူ လူပြိန်းတို့သည်၊ သသာဒီဟိ-တို့သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ-သည်၊ဝါ-ကို၊ (ဒုက္ခောဂါဟော)ဝိယစ-သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-သို့လည်းကောင်း၊ (အလဘနေ ယျပ္ပတိဋ္ဌော)ဝိယစ-သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ၊) ဒုက္ခောဂါဟံစ အလဘနေယျပ္ပတိဋ္ဌံစ ဟောတိ၊တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ မဟာသမုဒ္ဒြာဝယ် ယုန်သူငယ်အလား ဒုပ္ပညတို့ ဒုက္ခောဂါဟ အလဘနေယျပ္ပတိဋ္ဌတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊)ဂမ္ဘီရံ-၏၊ ဧဝမ္မိ-ဤသို့လည်း၊ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ-တွင်၊ ကေမေကသိုံ-ဌ၊ စတုဗ္ဗိဓောပိ-သော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ-နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ့၊(တစ်နည်း) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထာဝတာ-"ဧတာနိ ဟိ တိဏိ ပိဋကာနိ"အစ"ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"အဆုံးရှိသော ဤစကား အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဒါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်၊ ဒေသနာသာသနကထာ ၊ပေ၊ ပရိဒီပယေတိ-ဒေသနာ၊ပေ၊ ပရိဒီပယေဟူသော၊

ဒုပ္ပညေဟိ။ ။"အနုပစိတ ကုသလသမ္ဘာရေဟိ"ပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာ ဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဒုပ္ပညေဟိ"ကိုကား "နိပ္ပညေဟိ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဒုသဒ္ဒါသည် "အဘာဝအနက်ဟော"ဟု သိရ၏၊ ထိုသို့ မဖွင့်လျှင် ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုဋ္ဌအနက်ကို ယူ၍ "ဒုပ္ပညေဟိ-မကောင်းသော ပညာရှိသူတို့သည်"ဟုလည်းကောင်း, ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုသိတ အနက်ကိုယူ၍ ပညာ၌ စပ်ပြီးလျှင် "ဒုပ္ပညေဟိ-ဖျက်ဆီးအပ်သော ပညာရှိသူတို့သည်"ဟုလည်းကောင်း အနက်ပေးမှားရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုသီလ၌ ဒုသဒ္ဒါသည် ဒုဋ္ဌအနက် ဒုသိတ အနက်ကို မဟောဘဲ အဘာဝအနက်ကို ဟောရသကဲ့သို့, ဤ၌လည်း "အဘာဝအနက်ဟော"ဟု သိစေလို၍ "နိပ္ပညေဟိ"ဟု ဖွင့်ရသည်၊ [တတော၀ ဒုပ္ပညေဟိ၊ နိပ္ပညေဟိတိ အတ္ထော၊ နိ ဟိ ပညဝတော ပညာယ ဝါ ဒုဋ္ဌဘာဝေါ ဒုသိတဘာဝေါစ သမ္ဘ၀တိတိ နိပ္ပညတ္တာယေ၀ ဒုပ္ပညာ၊ ယထာ ဒုသီလောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

ဧတ္ထာ၀တာ။ ။"ဧတ္ထာ၀တာစ"စသော ဝါကျကို နိဂုံးဟု ယူရိုးရှိ၏၊ သို့သော် ဧ၀ံ (ဤဆိုအပ် ဖွင့်အပ်ပြီးသော အစဉ်ဖြင့်) ပဌမဂါထာယ အနုနံ (မယုတ်လျော့အောင်) ပရိပုဏ္ဏံ (ပြည့်စုံစွာ) ပရိဒီပိတတ္ထဘာ၀ံ ("ပရိဒီပနာ"ဟု စချီသော စကားအားလျော်စွာ ထက်ဝန်းကျင် ပြအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေန္တော ဧတ္ထာ၀တာတိ အာဒိမာဟ၊-ဤ ဋီကာသစ်ကျမ်းတက်ပုံအားဖြင့် "ဧတ္ထာ၀တာ"စသော ဝါကျသည် ပြတ်ပြီးကို ပြန်၍ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘ၀ါကျဟု ယူစေလိုဟန်တူသည်။]

ဆက်ဦးအုံ-"ဧတ္ထာ၀တာတိ ပရိဏ္ဍေ၀ဏ္ဍေ နိပါတော၊ဧတ္ထကောနု ဝစနက္ကမေနာတိ အတ္ထော" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ဤအလို နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ နိဿယ၌ ပဌမနည်းပေးထား၏၊ ဧတံ ဝါ+ ပရိမာဏံ ယဿာတိ ဧတ္ထာ၀ံ၊ (အာ၀န္တပ္ဖဋိ ကြ)၊ တေန ဧတပ္ပရိမာဏ၀ဝတာ သဒ္ဒတ္ထက္ကမေန

အယံ ဂါထာ–သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာဝ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ [ဝုတ္တော+အတ္ထော ဧတိသာတိ ဝုတ္တတ္ထာ။]

ပန–ကား၊ (ပဌမဂါထာ၏ ပရိဒီပနာမှတစ်ပါး ဒုတိယဂါထာ၏ဝိဘာဝနာကို ဆိုဦးအုံ၊) ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္မတ္တိ်ပေ၊ တမ္မိ သဗ္ဗံ ဝိဘာဝယေတိ–ပရိယတ္တိဘေဒံ ၊ပေ၊ ဝိဘာဝယေဟူသော၊ တ္ထေ–ဤဂါထာ၌၊ (ဧဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံသော နည်းဖြင့်၊ အတ္ထော–ကို၊ (တစ်နည်း) ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) [ဧဝံ အတ္ထော ဝိနိစ္ဆယောတိဝါ သေသော၊–ဋီကာသစ်၊ ပါရာဇိကဏ်နိဿယ၌ ဤတည့်ပါ၌ ကျန်နေသောကြောင့် ဧတ္ထ၏ စပ်ပုဒ်လိုနေသည်။] တီသု–သုံးပုံကုန်သော၊ ပိဋကေသု–တို့တွင်၊ (ဧကမေကသ္မိ–၌၊) တိဝိဓော–သုံးပါးအပြားရှိသော၊ ပရိယတ္တိ ဘေဒေါ–သင်ယူပုံ အထူးအပြားကို၊ ဝါ–သင်ယူအပ်သော ပါဠိ အထူးအပြားကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပရိယတ္တိယော–သင်ယူခြင်းတို့သည်၊ ဝါ–သင်ယူအပ်သော ပါဠိတို့သည်၊ အလဂဒ္ဒူပမာ–အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်လည်းကောင်း၊ နိဿရဏတ္ထာ–နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ္တိ–ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တိသော–သုံးမျိုးတို့တည်း၊ တတ္ထ–ထိုသုံးမျိုးသော ပရိယတ်တို့တွင်၊ ယာ–အကြင် ပရိယတ်ကို၊ ဝါ–အကြင် သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတာ–မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဥပါရမ္ဘာဒိ ဟေတု–ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပရိယာပုဏာ–သင်ယူအပ်ပြီ၊ အယံ–ဤ ပရိယတ်သည်၊ ဝါ–ဤ သင်ယူအပ်သော ပါဠိသည်၊ အလဂဒ္ဒူပမာ–အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်မည်၏၊ ဝါ–မြွေဖမ်းခြင်း ဥပမာရှိသော သင်ယူခြင်းမည်၏၊ ဝါ–မြွေဖမ်းခြင်း ဥပမာရှိသော သင်ယူအပ်သော ပါဠိမည်၏၊ ယံ–ယင်း မကောင်းသဖြင့် သင်ယူခြင်းကို၊ [ယန္တိ ယံ ပရိယတ္တိဒုဂ္ဂဟာဏံ–ဋီကာသစ်။] သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) သေယျာထာပိ၊ပေ၊ ဓမ္မာနန္တိ–သေယျထာပိ ၊ပေ၊ ဓမ္မာနံဟူသော၊ (ဧတံ သုတ္တံ–ဤအလဂဒ္ဒသုတ်ကို၊) ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [မဇ္ဈိမ–ပံ။]

(ဤဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဒ္ဒါအစဉ် အနက်အစဉ်အားဖြင့်) ဣတိ အတ္ထော” ဟု ဒုတိယတစ်နည်း ဖွင့်၏၊ ဤအလို ပရိမာဏ အသယတ္ထိတဒ္ဓိတ် ကြ၍ ဒုတိယတစ်နည်း ပေးထားသည်။

တီသု ပိဋကေသု။ ။တီသု ပိဋကေသုကို နိဒ္ဒါရဏ သမုဒါယအနက်ပေး၍ ဧကမေကသ္မိ ဟူသော အဓိကာရပုဒ်၌ စပ်ထိုက်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ တစ်နည်း အားဖြင့် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ် အလိုအတိုင်း အာဓာရအနက်လည်း ဖြစ်သင့်၏၊ ဤအလို “တီသု ပိဋကေသု–တို့၌”ဟု အနက်ပေး၍ “တိဝိဓော ပရိယတ္တိဘေဒေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”၌ အာဓာရ+အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ။ [အထဝါ ဝတ္တိစ္ဆာနုပဋ္ဌိကတ္တာ သဒ္ဒပဋိပတ္တိယာ နိဒ္ဒါရဏမိဓ အဝတ္တုကာမေန အာဓာရောယေဝ ဝုတ္တော၊–ဋီသစ်။]

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သေယျထာပိ–ဤသို့ ရံခါ ဖြစ်တန်ရာသော ဥပမာမည်သည်ကား၊ အလဂဒ္ဒတ္ထိကော–မြွေဆိုးကို အလိုရှိသော၊ ဝါ–မြွေဆိုးဖြင့် အလိုရှိသော၊ အလဂဒ္ဒဂဝေသီ–မြွေဆိုးကိုရှာလေ့ရှိသော၊ [တဿိလတ္ထ ဏိပစ္စည်း၊] ပုရိသော–သည်၊ အလဂဒ္ဒပရိယေသနံ–မြွေဆိုးကို ရှားမှီးခြင်းငှာ၊ စရမာနော–လှည့်လည်သည်၊ (အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊) [ပရိကပ္ပေါ်ပမာဖြစ်၍ "အဿ"ဟု ပရိကပ္ပကြိယာထည့်သည်။] ဧသော–ထိုယောက်ျားသည်၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ အလဂဒ်–မြွေဆိုးကို၊ ပဿေယျ–တွေ့ရာ၏၊ တမေနံ–ထိုမြွေဆိုးကို၊ ဝါ–၏၊ ဘောဂေဝါ–ကိုယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နဂ်ုဋ္ဌေဝါ–အမြီး၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှေယျ–ဖမ်းကိုင်ရာ၏၊ [ဘောဂေတိ သရီရေ။] တဿ–ထို မြွေဖမ်းသမား ယောက်ျား၏၊ သော အလဂဒ္ဒေါ–သည်၊ ပဋိ ပရိဝတ္တိတ္တာ–ပြန်လည်၍၊ ဟတ္ထေဝါ–လက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗာဟာယံ ဝါ–လက်မောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ အညတရသ္မိံ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေဝါ–အင်္ဂါကြီးငယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ [ဟတ္ထဗာဟမှ ကြွင်းသမျှကို "အညတရ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ"ဟု ဆိုသည်။] ဒုံသေယျ–ကိုက်ရာ၏၊ [အလဂဒ္ဒေါ–မြွေဟောက်"ဟု ပေးကြသော အနက်ကို မြွေဟောက်ကပြန်၍ ကိုက်လေ့မရှိသော ကြောင့် စဉ်းစားပါ။] သော–ထိုမြွေဖမ်းသမား ယောက်ျားသည်၊ တတော နိဒါနံ–ထို မြွေကိုက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ မရဏံဝါ–သေခြင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ မရဏမတ္တံ–သေခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ–သေလုမတ္တဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံဝါ–ဆင်းရဲသို့သော်လည်းကောင်း၊ နိဂစ္ဆေယျ–ရောက်ရာ၏၊ တံ–ထိုသို့ မြွေကိုက်ခံရခြင်း, မရဏ မရဏမတ္တဒုက္ခသို့ ရောက်ရခြင်းသည်၊ ကိဿ ဟေတု–အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အလဂဒ္ဒဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ–မကောင်းသဖြင့် ဖမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (အဖမ်းမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧဝမေဝ ခေါ–ဤအတူသာလျှင်၊ ဣဓ–ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ မောဃပုရိသာ–အနှစ်မမှီး အချည်းနှီးသော ယောက်ျားတို့သည်၊ ဝါ–အလကား ယောက်ျားတို့သည်၊ ဓမ္မံ–ပါဠိကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ–သင်အံလေ့ကျက် ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြကုန်၏၊ [ဓမ္မန္တိ ပါဠိဓမ္မံ–ဋီကာ၊

တတော နိဒါနံ။ ။ဤ"တတော နိဒါနံ"ပုဒ်၏ မရဏ မရဏမတ္တံ ဒုက္ခံ၌ စပ်ရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ဖြစ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဟေတွတ္ထေစ ပစ္စတ္တဝစနံ၊ ကာရဏတ္ထေ နိပါတပဒမေတန္တိ ဝိ ဝဒန္တိ"ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို "တတော နိဒါနံ"ကို ,အလုတ္တကမ္မဓာရည်း, တစ်နည်း–သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျဟု ကြံ၍ "ထို မြွေကိုက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်"ဟု ပေးပြီးလျှင် "နိဂစ္ဆေယျ"၌ စပ်ပါ။

ပါဠိမမ္ဘသရုပ်ကို သုတ္တ–ဂေယျစသော အင်္ဂါကိုးပါး ထုတ်ပြသည်။] သုတ္တံ–သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ပေ၊ ဝေဒုလ္လံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏာန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–ထိုမောဃပုရိသတို့သည်၊ တံ ဓမ္မံ–ထိုပါဠိကို၊ ပရိယာပုဏိတွာ–သင်ယူပြီး၍၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုပါဠိတို့၏၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝါ–အကျိုးကို၊ နံ ဥပပရိက္ခန္တိ–မစူးစမ်း မစိစစ်ကြကုန်၊ တေသံ–ထို မောဃပုရိသတို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ တေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ အနုပပရိက္ခတံ–မစူးစမ်း မစိစစ်ကုန်လသော်၊ [ဂစ္ဆတဲ့ကဲ့သို့ နံဝိဘတ်။] နိဗ္ဗာနံ–အကြွင်းမဲ့ ရှုဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်ကို၊ နံ ဓမ္မေ–မခံ့ကုန်၊ [(တစ်နည်း)တေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ အနုပပရိက္ခတံ–ကုန်သော၊ တေသံ–တို့၏၊ နိဗ္ဗာနံ–ကို၊ နံ ဓမ္မေ–ကုန်၊ ဤသို့လည်းပေးပါ။]တေ–ထို မောဃပုရိသတို့သည်၊ ဥပါရမ္ဘာ နိသ်သာ စေဝ–ဥပါရမ္ဘ အကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (သူတစ်ပါးတို့ ဝါဒဒ္ဒ်ကပ်၍ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊) ဣတိ–ဤသင်ယူအပ်သော ပါဠိဖြင့်၊ ဝါဒပွမောက္ခာနိသ်သာစ–သူတစ်ပါးတို့ တင်အပ်သော အပြစ်၏ လွတ်ခြင်းအကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိဝါဒပွ

အတ္ထံ။ ။အတ္ထန္တိစ ,ယထာဘူတံ ဘာသိတတ္ထံ ပယောဇနတ္ထံစ သာမညနိဒ္ဒေသေန စကသေသနယေန ဝါ ဝုတ္တံ–ဋီကာသစ်။ [နှားဌ် ကြားအပ်သော(သုတိ) အသံအားဖြင့် တူသောကြောင့် တစ်ပုဒ်တည်းသာ ညွှန်ပြခြင်းကို "သာမညနိဒ္ဒေသ–တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောပုဒ်"ဟု ခေါ်၏။] "အတ္ထံ"ဟု သာမညဆိုထားသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသ အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း, "အတ္ထော စ အတ္ထော စ အတ္ထော"ဟု စကသေသနည်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း, ဘာသိတတ္ထ(ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်၏အနက်ဖြစ်သော အတ္ထ)ကို လည်းကောင်း, ပယောဇနတ္ထ(အကျိုးဖြစ်သော အတ္ထ)ကိုလည်းကောင်း နှစ်မျိုးလုံးယူနိုင်သည်၊ မှန်၏–ပါဠိတော်ကို ကောင်းစွာ မသင်ယူသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ် အမှန်အကန်ကိုလည်း မသိနိုင်၊ ထိုပါဠိတော်၏ အကျိုးရကိုလည်း မသိနိုင်ပါ၊ ဤနေရာဝယ် အောက်ပါဂါထာကို မှတ်ထိုက်၏။

ယံ ပဒံ သုတိသာမညံ, အနေကအတ္ထဒီပကံ၊
တံ သာမညနိဒ္ဒေသောတိ, စကသေသနယောတိ ဝါ။

နိဗ္ဗာနကွမန္တိ။ ။နိဗ္ဗာနကွမန္တိတိ နိဗ္ဗာနံ နိသေသေန ပေကွန် ပညံ နဓမ္မေ၊ (နိကို "နိသေသ"ဟု ဖွင့်၍ ဗျာနံကို "ပေကွန်"ဟု ဖွင့်သည်၊) ဗျသဒ္ဒေါဟိ ဣဝ ပေကွနေ ယော၀ါ နိ–စိန္တနဗျာယနေသု၊ တံ စ ဉာဏပေကွနမေဝ၊ နိ စကွပေကွန်၊ အာရမဏူပနိဗ္ဗာန မေဝ ဝါ၊ နိ လကွဏူပနိဗ္ဗာန်၊ တသ္မာ ပညာယ ဒိသ္မာ ရောစေတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ နိ ဟောန္တိတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ နိသေသေန ဗျာယတေ ပေကွတေတိ ဟိ နိဗ္ဗာန်၊ သန္ဓိ၀သေန အနုသရလောပေါ နိဗ္ဗာနကွမန္တိတိ၊ (သန္ဓိစပ်၍ ကဒ္ဒေါ်လာသဖြင့် နိဂ္ဂဟီတ်ချေထားသည်၊) နိဗ္ဗာန် ဓမန္တိတိပိ ပါဌော (သန္ဓိမစပ်ဘဲလည်း ပါဌ်ရှိ၏၊) ပညာကို မခံ့ပုံကို ပါရာဒိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြပြီးပြီ။

ဣတိဝါဒပွမောက္ခာနိသံသာ စ-သူတစ်ပါးတို့ တင်အပ်သော ထိုထို အပြစ်၏ လွတ်ခြင်း အကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ["ထိုထို အပြစ်ကို လွတ်စေခြင်း" ဟုလည်း ဋီကာသစ်ဖွင့်သေး၏။] (ဟုတ္တာ)၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ-ကုန်၏။

စ-ဆက်ဦးအံ့၊ ယသ-အကြင်သီလစသည်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏၊ ဝါ-အကြင် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ (ကုလပုတ္တာ-တို့သည်၊) ဓမ္မံ-ကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ-ကုန်၏၊ အသ ဓမ္မသ-ထိုပါဠိဓမ္မ၏၊ တဉ္စ အတ္ထံ-ထိုသီလာဒိ ပရိပူရဏအကျိုးကိုလည်း၊ ဝါ-ထိုမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်အကျိုးကိုလည်း၊ (ဧတေ ဒုဂ္ဂဟိတ ဂ္ဂါဟိနော-ထိုမကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်သည် မည်လောက်အောင် သင်ယူကြ သော မောယပုရိသတို့သည်၊) နာနုဘောန္တိ-မခံစားကြရကုန်၊ (တစ်နည်း) စ-ဆက်၊ ယသ-အကြင် ဥပါရမ္ဘ, ဣတိဝါဒပွမောက္ခ၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ ဓမ္မံ-ကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ-ကုန်၏၊ အသ-ထိုပါဠိဓမ္မ၏၊ တဉ္စ အတ္ထံ-ထိုဥပါရမ္ဘ, ဣတိဝါဒ ပွမောက္ခအကျိုးမျှကိုလည်း၊ (ဧတေ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟိနော-တို့သည်၊) နာနုဘောန္တိ-ကုန်၊ တေသံ-ထိုမောယပုရိသတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဒုဂ္ဂဟိတာ-မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ-ထိုပါဠိတို့သည်၊ ဒီယရတ္တံ-ရှည်စွာသောညဉ့် ဓတ်လုံး၊ အဟိတာယ-စီးပွားမဲ့အလို့ငှာ၊ ဒုက္ခာယ-ဆင်းရဲခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ကုန်၏၊ တံ-ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ (ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကျိုးကို မခံစားရခြင်း, အဟိတဒုက္ခ အကျိုးငှာ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊) ကိဿဟေတု-အဘယ်အကြောင်း ကြောင့်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဓမ္မာနံ-ပါဠိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ-မကောင်း သဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [တံတိ ယထာဝုတ္တသ အတ္ထသ အနနုဘဝနံ, တေသဉ္စ ဓမ္မာနံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တနံ ပရာမသတိ၊ - ဋီကာသစ်။]

ပန-ကား၊ (အလဂဒ္ဒူပမာပရိယတ္တိမှတစ်ပါး နိဿရဏတ္ထာပရိယတ္တိကား၊) ယာ-အကြင်ပရိယတ်ကို၊ (အကြင် သင်ယူခြင်းကို၊ ဝါ-အကြင် သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊) သုဂ္ဂဟိတာ-ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ပြီ၊ သီလက္ခန္ဓာဒိ ပါရိပူရိယေဝ-သီလက္ခန္ဓ အစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူး၏ ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ အာကင်္ခ-မာနေနှ - လိုလား တောင့်တသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိယာပုဏာ - သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု - ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ နှ ပရိယာပုဏာ-

---

အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ ။"တေ ဓမ္မာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ"အရ ဖလူပစာ ဖြစ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ ဖလူပစာ၏ ဥပမာကား-"ယတမာယု, ဒမိဝလ်"တည်း၊ ထောပတ်စား၍ အသက်ရှည်သောကြောင့် အကျိုးအသက်၏ အမည်ကို အကြောင်းထောပတ်၌ တင်စား၍ "ထောပတ်သည် အသက်"ဟု ဆိုထားသကဲ့သို့လည်း ကောင်း, နို့ဓမ်းသောက်၍ အားရှိသောကြောင့် အကျိုးအား၏အမည်ကို အကြောင်းနို့ဓမ်း၌ တင်စား၍ "နို့ဓမ်းသည်+အား"ဟု ဆိုထားသကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။

ဟေတု–ဥပါရမ္ဘအစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ နေ ပရိယာပုဏ္ဏာ–သင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊ အယံ–ဤပရိယတ်သည်၊ ဝါ–ဤသင်ယူခြင်းသည်၊ ဝါ–ဤသင်ယူအပ်သော ပါဠိသည်၊ နိဿရဏတ္ထာ–နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ်မည်၏၊ ဝါ–သံသရာဝဋ်, ဘဝညွှတ်မှ, လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော သင်ယူခြင်းမည်၏၊ ဝါ–သံသရာဝဋ်, ဘဝညွှတ်မှ, လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော သင်ယူအပ်သော ပါဠိမည်၏၊ ယံ–ယင်း ကောင်းစွာသင်ယူခြင်းကို၊ ဝါ–ယင်း ကောင်းစွာသင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ တေသံ တေ ဓမ္မာ၊ပေ၊ ဓမ္မာနဉ္စိ–ဟူသော၊ (ဧတံ သုတ္တံ–ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [တေသံ–ထို အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ သုဂ္ဂဟိတာ–ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ ဒီဃရတ္တံ–လုံး၊ ဟိတာယ–စီးပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ–ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ–ကုန်၏၊ တံ–ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ (ထိုသို့ ကောင်းကျိုးရ၍ ဟိတသုခအကျိုးငှာ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊) ကိသဟေတု၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ သုဂ္ဂဟိတတ္တာ–ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။]

ပန–ကား၊ (နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ္တိမှတစ်ပါး ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ္တိကား၊) ယံ–အကြင် ပရိယတ်ကို၊ ဝါ–အကြင်ပါဠိကို၊ ပရိညာတကွန္ဒေ–ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ပြီးသော ဒုက္ခသစ္စာဟူသော ခန္ဓာရှိသော၊ ဝါ–ဒုက္ခသစ္စာဟူသော ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ သိပြီးသော၊ ပဟီနကိလေသေ–ပယ်အပ်ပြီးသော သမุဒယသစ္စာဟူသော ကိလေသာရှိသော၊ ဝါ–သမุဒယသစ္စာဟူသော ကိလေသာကိုပယ်ပြီးသော၊ ဘာဝိတမဂ္ဂေ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော် မဂ္ဂသစ္စာရှိသော၊ ဝါ–မဂ္ဂသစ္စာကို ဖြစ်စေပြီးသော၊ ပဋိဝိဒ္ဓါကုပ္ပေ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ ဝါ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိပြီးသော၊ သစ္ဆိကတနိရောဓေ–မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော နိရောဓသစ္စာရှိသော၊ ဝါ–နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုပြီးသော၊ ခီဏာသဝေါ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေဝလံ–ဥပါရမ္ဘ စသည်မဖက် သက်သက်၊ ပဝေဏိပါလ နတ္ထာယ–တရားတော်၏ အစဉ်အဆက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝံသာနုရက္ခဏတ္ထာယ–မြတ်စွာဘုရား၏ အနွယ်တော်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိယာပုဏာတိ–သင်ယူ၏၊ အယံ–ဤပရိယတ်သည် ဝါ–ဤသင်ယူခြင်းသည်၊ ဝါ–ဤသင်ယူအပ်သော ပါဠိသည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ–ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ်မည်၏၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာတိုက်စိုးနှင့်တူသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်ယူခြင်းမည်၏၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာတိုက်စိုးနှင့်တူသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်ယူအပ်သော ပါဠိမည်၏၊ ဣတိ–ပရိယတ္တိဘေဒ အပြီးတည်း။

ပန–ကား၊ (ပရိယတ္တိဘေဒ်ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သမ္ဘတ္တိ်ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရကား၊) ဝိနယေ–ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–ကောင်းစွာကျင့်သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သီလသမ္ဘဒံ(သီလသမ္ဘတ္တိ်)–သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊

နိဿာယ–မှီ၍၊ (ပကတ္တူပနိဿယ ပြု၍၊) တိသော–ကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–တို့သို့၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်၏၊ (ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိနယေ–၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သီလသမ္ဘဒံ–ကို၊ နိဿာယ–၍၊ တိသော–ကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–တို့သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်သနည်း၊) တတ္ထ–ထို ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ တာသံ ယေဝစ–ထို ၃–ပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့ကိုသာလျှင်လည်း၊ ပဘေဒဝစနတော–အပြားအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ဝိနယေ သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သီလသမ္ဘဒံ နိဿာယ တိသော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏာတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊) သုတ္တေ–၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု)၊ သမာဓိသမ္ဘဒံ–သမာဓိ၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဆ–ကုန်သော၊ အဘိညာ–အဘိညာဉ်တို့သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ (ကသ္မာ သုတ္တေ သုပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု–သည်၊) သမာဓိသမ္ဘဒံ–ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဆ အဘိညာ ပါပုဏာတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊) တတ္ထ–ထို သုတ္တန်ပိဋကတ်၌၊ တာသံ ယေဝစ–ထို ၆–ပါးသော အဘိညာဉ်တို့ကို သာလျှင်လည်း၊ ပဘေဒဝစနတော–ကြောင့်၊ (သုတ္တေ သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု သမာဓိသမ္ဘဒံ နိဿာယ ဆ အဘိညာ ပါပုဏာတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–၏၊) အဘိဓမ္မေ–၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု–သည်၊) ပညာသမ္ဘဒံ–ပညာ၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ နိဿာယ–၍၊ စတသော–ကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ–ဒါတို့သို့၊ ပါပုဏာတိ၊ (ကသ္မာ အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော (ဘိက္ခု) ပညာသမ္ဘဒံ နိဿာယ စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊) တာသဉ္စ–ထို ၄–ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့ကို လည်း၊ တတ္ထေဝ–ထို အဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌သာ၊ ပဘေဒဝစနတော–ကြောင့်၊ (အဘိဓမ္မေ သုပ္ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ပညာသမ္ဘဒံ နိဿာယ စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပါပုဏာတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–၏၊) ဧဝံ–လျှင်၊ ဧတေသု–ဤ ၃–ပုံသော ပိဋကတ်တို့၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု)၊ ယထာက္ကမေန–အကြင်အကြင် အစဉ်းအားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇတ္တယ ဆဋဘိညာ စတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါဘေဒံ–ဝိဇ္ဇာ ၃–ပါးအပေါင်း, ၆–ပါးသော အဘိညာဉ်, ၄–ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါအပြားရှိသော၊ ဣမံ သမ္ဘတ္တိं–ဤပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ–၏။ [ဧဝံ–စသည်ကား နိဂုံး။]

ပန–ကား၊ (သမ္ဘတ္တိ'ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး ဝိပတ္တိ'ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရကား၊) ဝိနယေ–၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော–မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သော၊ (ဘိက္ခု–သည်၊) အနုညာတ သုခသမ္ဘဝ အတ္ထရဏပါဝုရဏာဒိ ဖဿ သာမည တော–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ကောင်းသောအတွေ့ရှိသော အခင်းအခြုံ အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့နှင့် တူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တောသု–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဥပါဒိန္နက ဖဿာဒီသု–ဥပါဒိန္နကဖြစ်သော မာတုဂါမ၏ အတွေ့အစရှိသည်တို့၌၊ အနဝဇ္ဇသညီ–အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊

ဟိ–သာဓကကား။ တထာဟံ ဘဂဝတာ၊ပေ၊ အန္တ ရာယာယာတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (ဝစနံ)–ဤစကားကို၊ အရိဋ္ဌေနာပိ–အရိဋ္ဌရဟန်းသည်လည်း၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ [ယေ မေ (ယေ+ဣမေ)ဓမ္မာ–အကြင် မေထုန်အကျင့်တို့ကို၊ အန္တ ရာယိကာ–သဂ္ဂမောက္ခ၏ အန္တ ရာယ်၌ ယှဉ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝုတ္တာ–ကုန်ပြီ၊ တေ ဓမ္မေ–ထိုမေထုန်အကျင့်တို့ကို၊ ပဋိသေဝတော–မှီဝဲသော ရဟန်း၏၊ (တေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊) ယထာ–အကြင် အပြားအားဖြင့်၊ အန္တ ရာယာယ–သံဂ္ဂမောက္ခ၏ အန္တ ရာယ်အကျိုးငှာ၊ နာလं–မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ တထာ–ထိုအပြားအားဖြင့်၊ အဟံ–သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ အာဇာနာမိ–သိ၏။] တတော–ထိုသို့ အပြစ်မရှိဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ (ဝိတိက္ကမိတ္တာ–လွန်ကျူး၍၊) ဒုဿီလဘာဝံ–ဒုဿီလ၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်၏။

သုတ္တေ–၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု–သည်၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ စတ္တာရော–၄–ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ ပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ–ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ သန္တော–ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ သံဝိဇ္ဇမာနာ–လောကသင်္ကေတအနေအားဖြင့် ရအပ်ကုန်၏၊ [ပရမတ္ထအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ထင်ရှားမရှိသော်လည်း လောကသင်္ကေတအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်–ဟူလို။] ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓိဗာယံ–ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ အဇာနန္တော–မသိသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) ဒုဂ္ဂဟိတံ–မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ (မှားမှားယွင်းယွင်း)၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ယံ–ယင်း မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင် ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ အတ္တနာ၊ပေ၊ ပသဝတိတိ–ဟူသော၊ (ဧတံ သုတ္တံ–ကို၊ ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [အဲတ္တနာ–မိမိသည်၊ ဒုဂ္ဂဟိတေန–မကောင်းသဖြင့်ယူအပ်သော သဘောဖြင့်၊ (တစ်နည်း) အတ္တာနာ–၏၊ ဒုဂ္ဂဟိတေန–မကောင်းသဖြင့် ယူခြင်းဖြင့်၊ အမှေ စေဝ–ငါဘုရားတို့ကိုလည်း၊ အဇ္ဈာစိဏ္ဏတိ–စွပ်စွဲ၏၊ အတ္တာနဉ္စ–မိမိကိုလည်း၊ (မိမိ၏ ကုသိုလ်အမြစ်အရင်းကိုလည်း)၊ ခနတိ–တူးဖျက်၏၊ ဗဟုံစ–များစွာလည်း၊ အပုညံ–မကောင်းမှုကို၊ ပသဝတိ–ဖြစ်စေ၏။] တတော–ထိုသို့ မကောင်းသဖြင့် ယူအပ် သည်မည်လောက်အောင် ယူခြင်းကြောင့်၊ မိစ္ဆဒိဋ္ဌိတံ–မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်၏။

တထာဟံ ဘဂဝတာစသည်။ ။အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထသမ္ဘန္ဓော၊–ယေ ဣမေ ဓမ္မာ အန္တ ရာယိကာ ဣတိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ ဒေသိတာ စေဝ ပညတ္တာစ၊ တေ ဓမ္မေ ပဋိသေဝတော ပဋိသေဝန္တသ္မိ ယထာ ယေန ပကာရေန တေ ဓမ္မာ အန္တ ရာယာယ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အန္တ ရာယ ကရဏတ္ထံ နာလं, သမတ္ထာ နု ဟောန္တိ၊ တထာ တေန ပကာရေန အဟံ ဘဂဝတာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ အာဇာနာမိတိ၊–ဋီကာသစ်။

အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-သော၊(ဘိက္ခု-သည်၊)ဓမ္မစိန္တံ-သဘာဝဓမ္မကို စဉ်းစားကြံစည်ခြင်းကို၊ အတိဓာဝန္တော-လွန်၍ ပြေးသွားသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) အစိန္တေယျာနိပိ-မကြံအပ် မကြံနိုင်သော အကြောင်းတရားတို့ကိုလည်း၊ ဝါ-မကြံအပ်မကြံထိုက်သော အကြောင်းတရားတို့ကိုလည်း၊ [စိန္တေတု မသက္ကုဏောယျာနိ အနုရဟရူပါနိဝါ အစိန္တေယျာနိနာမ၊-ဋီကာ။] စိန္တေတိ-ကြံမိ၏၊ တတော-ထိုသို့ကြံမိခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တကွေပ်-စိတ်၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့၊ ဝါ-စိတ်ကတောက်ကတက်ဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ ["စိတ္တကွေပ်-စိတ်ကို ပစ်လွင့်ကြောင်းဖြစ်သော ရူးသွပ်ခြင်း, ပင်ပန်းခြင်းသို့"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။] ဟိ-သာဓကကား၊ စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အသာတိ-ဟူသော၊ ဧတေ သုတ္တံ-ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အစိန္တေယျာနိ-မကြံအပ် မကြံနိုင်ကုန်သော၊ ဝါ-မကြံအပ် မကြံထိုက်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ-ဤအကြောင်းအရာတို့ကို၊ နု စိန္တေတဗ္ဗာနိ-မကြံသင့် မကြံထိုက်ကုန်၊ ယာနိ-ယင်း မကြံအပ် မကြံထိုက်သော အကြောင်းအရာတို့ကို၊ စိန္တေန္တော-ကြံသူသည်၊ ဥမ္မာဒဿ-ရူးသွပ်ခြင်း၏၊ ဝိဃာတဿ-(မရူးသော်လည်း) စိတ်ပင်ပန်းခြင်း၏၊ ဘာဂီ-အဖို့ရှိသည်၊ အသ-ဖြစ်ရာ၏၊ ("ရူးဖို့ရှိ, စိတ်ပင်ပန်းဖို့ရှိသည်"ဟူလို၊) စတုကဋ္ဌတ္ထရ, အပဏ္ဏကဝဂ်။]

ဧဝံ-လျှင်၊ ဧတေသု-ဤသုံးပုံသော ပိဋကတို့၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-သော၊ (ဘိက္ခု)၊ ယထာဂ္ဂမေန-ဖြင့်၊ ဒုဿီလဘာဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာ စိတ္တကွေပဘေဒ-ဒုဿီလ၏ အဖြစ်, မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏အဖြစ်, စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း အပြားရှိသော၊ ဣမံ ဝိပတ္တိ-ဤပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ ဣတိ-ဝိဘာဝနာအပြီးတည်း၊ စ-နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧတ္ထာဝတာ-"ဤ ပန တီသု ပိဋကေသု"အစ "ဝိပတ္တိ ပါပုဏာတိ" အဆုံးရှိသော ဤစကားအပိုင်းအခြားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထာဝတာ-ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော သဒ္ဒါအစဉ် အနက်အစဉ်ဖြင့်၊ ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ဘတ္တိ၊ပေ၊ ဝိဘာဝယေ ဣတိ-ဟူသော၊ အယမ္ပိဂါထာ-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့ဂါထာကို ပေါင်း၊] ဝုတ္တတ္ထာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ နာနပ္ပကာရတော-အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့်၊ ပိဋကာနိ-တို့ကို၊ ဥတ္တာ-သိပြီး၍၊ တေသံ-ထိုပိဋကတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ကို၊ တိဝိဓန္တိ-ဟူ၍၊ ဥဘတဗ္ဘံ-သိထိုက်၏။

ဧဝံ နာနပ္ပကာရတော။ ။ဤစကားကို "ကထံ ပိဋကဝသေန တိဝိဓံ"ကို ပြန်၍အုပ်သော နိဂုံးဟု ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ ဤသီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ကား "ကထံ ပိဋကဝသေနာတိ အာဒိဝစနသမ္ဘဋ္ဌေနေန ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓံ ဒဿေန္တော ဧဝံ နာနပ္ပကာရတောတိ အာဒိမာဟ"ဟုဆို၏၊ထိုအလို"ကထံ ပိဋကဝသေန တိဝိဓံ"ဟူသော ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကား

ပရိယတ္တိဘေဒံစသော ဂါထာ၏ အနက်ကျယ်။ ။ပရိယတ္တိဘေဒ–သင်ယူပုံ အထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိဘာဝယေဋ္ဌစပ်၊) ယဟိ–အကြင် သုံးပုံသော ပိဋကတ္ဌ၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ယထာ–အကြင် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းဟူသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံ သမ္မတ္တိ်စာပိ–ဝိဇ္ဇတ္တာယ, ဆဇ္ဇာဘိညာ, စတု ပဋိသမ္ဘိဒါ ဟူသော အကြင် ပြည့်စုံခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ယံ ဝိပတ္တိ်စာပိ–ဒုဿီလဘာဝ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာ, စိတ္တက္ခေပဟူသော အကြင်ပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်ရ၏၊ တဟိ–ထိုသုံးပုံသော် ပိဋကတ္ဌ၊ တမ္မိသဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းဟူသော အပြား, သမ္မတ္တိ ဝိပတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ (ပိုဖြင့် ပရိယတ္တိဘေဒံကို ပေါင်း၊) ဝိဘာဝယေ–ထင်စွာပြုရာ၏။ [ဤကား ပရိယတ္တိဘေဒံကို ဝိဘာဝယေဋ္ဌ စပ်သောနည်းတည်း။]

တစ်နည်း။ ။ယဟိ–ဋ္ဌ၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ယထာ–အကြင် ဥပါရမ္ဘ, နိဿရဏ, ဓမ္မကောသရက္ခဏကြောင့် သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းဟူသောအပြားဖြင့်၊ ယံ ပရိယတ္တိဘေဒံစ–အကြင်သင်ယူပုံ အထူးအပြားသို့လည်းကောင်း၊ ယံ သမ္မတ္တိ်စာပိ–သို့လည်းကောင်း၊ (ရှေ့အတိုင်းပေး၊) ယံ ဝိပတ္တိ်စာပိ–သို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ တဟိ–ဋ္ဌ၊ တမ္မိသဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ဥပါရမ္ဘစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းအပြား, ပရိယတ္တိဘေဒ, သမ္မတ္တိ ဝိပတ္တိဟူသမျှကိုလည်း၊ ဝိဘာဝယေ–ရာ၏။ [ဤကား ပရိယတ္တိဘေဒံကို ပါပုဏာတိဋ္ဌ စပ်သောနည်းတည်း။]

တို့၏ ဆက်သွယ်ပုံကိုပြသော စကား"ဟု မှတ်ပါ၊ မိမိကား–"ဧဝံ ဥတ္တာစ ပုနပိ တေသုယေဝ ပိဋကေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ၊ပေ၊ ပရိဒီပယေ၊ပေ၊ ဝိဘာဝယေ"ဟု စချိသော စကားကို ပင် နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံနှင့် လိုက်လျောအောင် "နာနပ္ပကာရ ကောသလ္လတော ဥတ္တာ" ဟု ဆိုရ၍ ကထံ ပိဋကဝသေနဟူသော စကားအရ အကျယ်ပြအပ်သော ဝိတ္ထာရကိုပင် နိဂုံးအုပ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

အနက်ကျယ်ပေးပုံ။ ။ပရိယတ္တိဘေဒ–စသော ဂါထာဋ္ဌ အဓိပ္ပာယ် နှာ်းလည်နိုင်မည် မဟုတ်သောကြောင့် ရှေ့ဋ္ဌ အနက်အကျဉ်းမျှပေးခဲ့၏၊ ယခုသော် "ပရိယတ္တိဘေဒသို့ ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းဟူသည်–ဥပါရမ္ဘ, ဣတိဝါဒပဓမောက္ခ, နိဿရဏ, ဓမ္မကောသရက္ခဏ ဟူသော အကြောင်းများတည်း"ဟုလည်းကောင်း, "ပရိယတ္တိဘေဒ ဟူသည် ထိုအကြောင်းသုံးမျိုးကြောင့် သင်ယူပုံ သင်ယူနည်း ကွဲပြားခြင်းတည်း"ဟုလည်းကောင်း, "သမ္မတ္တိ ဝိပတ္တိ သို့ ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းဟူသည် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းတည်း"ဟုလည်းကောင်း, "သမ္မတ္တိဟူသည် ဝိစ္ဆာသုံးပါး, အဘိညာဉ် ခြောက်ပါး, ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးတည်း"ဟုလည်းကောင်း, နှာ်းလည်ကြပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း နိဿယဋ္ဌ ထပ်၍ အနက်ကျယ် ပြထားပါသည်။ [အနက် နှစ်နည်းပေးပုံနှင့် စပ်၍ စိစစ်ချက်များကို ပါရာဇိကဏ်ဋ္ဌ ရှုပါ။]

["ဧဝမေတံ သဗ္ဗမ္မိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ရသဝသေန ဧကဝိဓံ၊ ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒုဝိဓံ" စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သော မာတိကာအစဉ်ဝယ် ဝိဌကသုံးသွယ်နှင့်စပ်သော သိထိုက်သမျှ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ နိကာယ်ငါးဖြာကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ကထံ"စသည် မိန့်။] ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္မိ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) နိကာယ ဝသေန-နိကာယ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပဋ္ဌဝိဓံ-ငါးပါးအပြားရှိသနည်း၊ စ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) စ-ချဲ့၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဧတံ-ဤဘုရားစကားတော်သည်၊ ဒီဃနိကာယော-ဒီဃနိကာယ်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ခုဒ္ဒက နိကာယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌပ္ပဘေဒံ-ငါးပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ ကတမော-အဘယ်သည်၊ ဒီဃနိကာယော-ဒီဃနိကာယ် မည်သနည်း၊ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟနိ-သုံးဝဂ်ဖြင့် သိမ်းယူရခြင်းရှိကုန်သော၊ ဗြဟ္မာဇာလာ ဒိနိ-ဗြဟ္မာဇာလသုတ် အစရှိကုန်သော၊ စတုတ္တိံသ-သုံးဆယ့်လေးပါးသော၊ သုတ္တာနိ-သုတ်တို့သည်၊ ဒီဃနိကာယော-မည်၏၊ (တစ်နည်း) ဒီဃနိကာယော-ဟူသည်၊ ကတမော-နည်း၊ တိသဂ္ဂသင်္ဂဟနိ-နှင့်သော၊ ဗြဟ္မာဇာလာဒိနိ-နှင့်သော၊ စတုတ္တိံသ-သော၊ သုတ္တာနိ-သုတ်တို့တည်း၊ ["တယော+ဝဂ္ဂါ တိဝဂ္ဂံ (သမာဟာရဒိဂု)၊ တိဝဂ္ဂေန+သင်္ဂဟော ဧတေသန္တိ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟနိ"ဟုပြု၊ သမာဟာရဒိဂုဖြစ်လျှင် "သုံးဝဂ်တို့ဖြင့်"ဟုလည်း ပေးနိုင်ပါသည်၊ နောက် သင်္ချာများ၌လည်း နည်းတူ၊ ဋီကာတို့၌ "တီဟိ ဝဂ္ဂေဟိ သင်္ဂဟော ဧတေသန္တိ"ဟု ပြုသည်ကား လဟုက နည်းတည်း။]

ယသ-အကြင်နိကာယ်၏၊ (သုတ္တဂဏနာတော-သုတ်အရေအတွက်အားဖြင့်၊) စတုတ္တိံသေ၀-သုံးဆယ့်လေးပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သုတ္တန္တာ-သုတ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဝဂ္ဂသင်္ဂဟ၀သေန-ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-သိမ်းယူ ကြောင်း ဝဂ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဝဂ္ဂေါ-သုံးဝဂ်ရှိသော၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူကြောင်း အရေအတွက်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ပဌမော-ရှေးဦးစွာသော၊ သေ-ဤနိကာယ်သည်၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဒီဃနိကာယ်ဟူ၍၊ အနုလောမိကော-အနုက်အားလျော်သော အမည်ရှိ၏၊ ဝါ-အန္ဒတ္ထနာမည်ရှိ၏။ [အန္ဒတ္ထနာမည်ရှိပုံမှာ "ဒီဃပွမာဏာ၀စနံ သုတ္တာနံ"စသည်ဖြင့် ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ပန-ပရိဟာရ၀ဂ္ဂမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ၊ သေ-ဤ နိကာယ်ကို၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-နည်း၊ ဒီဃပွမာဏာနံ-ရှည်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနံ-သုတ်တို့၏၊ သမူဟတောစ-အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိ၀ါသတောစ-တည်နေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ [ဝုစ္စတိတိုင်ရဲ့ ရည်ရွယ်သည်။] (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ [လောကတောတိုင်အောင် ရည်ရွယ်သည်။] သမူဟ နိ၀ါသာ-အပေါင်းတည်နေရာတို့ကို၊ နိကာယောတိ-နိကာယဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နှ၏၊

စ–သာဓကကား၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ စိက္ခလ္လိကနိကာယောတိ ဧဝမာဒိနိ–နာဟံ ၊ပေ၊ စိက္ခလ္လိကနိကာယော ဤသို့အစရှိသော ဥဒါဟရဏ်တို့သည်၊ ဧတ္ထ–ဤနိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟအနက်, နိဝါသအနက်တို့ကို ဟောသည်၏အဖြစ်၌၊ သာသနတောစ–သာသနာတော် ပြယုဂ်မှလည်းကောင်း၊ လောကတောစ–လောကီ ပြယုဂ်မှလည်းကောင်း၊ (သမာနီတာနိ–ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်ကုန်သော၊) သာဓကာနိ–သက်သေတို့တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တိရစ္ဆာနဂတာ–တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဒံ(ဣမေ)ပါဏာ–ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ (ဣဒံနိပါတ်ပုဒ်၊) (စိတ္တာ)ယထာ–ဆန်းကြယ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဝါ–သို့ကလောက်၊ စိတ္တံ–ဆန်းကြယ်သော၊ အည်–တိရစ္ဆာန်အပေါင်းမှ တစ်ပါးသော၊ ဧကနိကာယမ္မိ–တစ်ခုသော အပေါင်းကိုလည်း၊ အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ နဿပသာမိ–မြင်တော်မမူ၊....ပေါဏိကနိကာယော–ပေါဏိကမင်းတို့၏ နေရာ၊ စိက္ခလ္လိကနိကာယော–စိက္ခလ္လိကမင်းတို့၏ နေရာ၊] ဧဝံ–ဤအတူ၊ သေသာနမ္ပိ–ဒီဃနိကာယ်မှ ကြွင်းသော နိကာယ်တို့၏လည်း၊ နိကာယဘာဝေ–နိကာယမည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဝစနတ္ထော–သဒ္ဒါအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

ကတမော–သည်၊ မဇ္ဈိမနိကာယော–နည်း၊ မဇ္ဈိမပဗမာဏာနိ–အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ["ဒီဃနိကာယ်သုတ်များလောက်လည်း မရှည်, သံယုတ္တ–အင်္ဂုတ္တရ သုတ်များလောက်လည်း မတို"ဟူလို။] ပဉ္စဒသဝဂ္ဂ သင်္ဂဟာနိ–တဲ့စ်ဆယ့်ငါးဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိကုန်သော၊ မူလ ပရိယာယသုတ္တာဒီနိ–မူလပရိယာယသုတ် အစရှိကုန်သော၊ ဒီယမုသတံ–အခွဲအားဖြင့် နှစ်ရာသော၊ ဝါ–တစ်ရာ့ငါးဆယ်သော၊ (သုတ္တာနိစ–သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊)ဒွေ–နှစ်ပါးကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယော–မည်၏။....ယတ္ထ–အကြင် နိကာယ်၌၊ ဒီယမုသတသုတ္တန္တာ–အခွဲအားဖြင့် နှစ်ရာသောသုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါ–တစ်ရာ့ငါးဆယ်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ သုတ္တာနိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ၊) ပဉ္စဒသဝဂ္ဂ ပရိဂ္ဂဟော–တစ်ဆယ့်ငါးဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်အပ်သော၊ သော နိကာယော–ထိုနိကာယ်တည်း၊ မဇ္ဈိမော–မဇ္ဈိမနိကာယ်မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ပဉ္စဒသဝဂ္ဂပရိဂ္ဂဟောတိ–ပဉ္စဒသဟိ ဝဂ္ဂေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတော၊ သင်္ဂဟိတော၊–ဋီကာသစ်၊ "ပရိဂ္ဂယှတေတိ ပရိဂ္ဂဟော"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြုပါ။]

ကတမော–သည်၊ သံယုတ္တနိကာယော–နည်း၊ ဒေဝတာသံယုတ္တာဒိဝသေန–ဒေဝတာသံယုတ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ကထိကာနိ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ သြဃတရဏာဒီနိ–သြဃတရဏသုတ် အစရှိကုန်သော၊ သတ္တသုတ္တ သဟဿာနိစ–ခုနစ်ထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တသုတ္တသတာနိ–ခုနစ်ရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါသဋ္ဌိ–ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊

သုတ္တာနိစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ သံယုတ္တနိကာယော–မည်၏။....သတ္တသုတ္တ သဟသာနိ–ခုနစ်ထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တသုတ္တသတာနိ စ–ခုနစ်ရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွါသဋ္ဌိ–ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ သုတ္တန္တာစေဝ–သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧသော–ဤသုတ် အပေါင်းသည်၊ သံယုတ္တသင်္ဂီဟော–သံယုတ္တနိကာယ်၏ သိမ်းယူအပ်သော သုတ်အပေါင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [သံယုတ္တသင်္ဂီဟောတိ–သံယုတ္တနိကာယသ+သင်္ဂီဟော ဂဏာနာ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို"ဧသော–ဤအရေအတွက်သည်၊ သံယုတ္တသင်္ဂီဟော–သံယုတ္တနိကာယ်၏ သိမ်းယူကြောင်း အရေအတွက်တည်း"ဟု ပေးပါ။]

ကတမော–သည်၊ အဂ္ဂတ္တရနိကာယော–နည်း၊ ဧကေက အင်္ဂါတိရေကဝသေန–တစ်ပါးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ပိုလွန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ကထိတာနိ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စိတ္တပရိယာဒါနာဒီနိ–စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိကုန်သော၊ နဝသုတ္တသဟသာနိ–ကိုးထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသုတ္တသတာနိ–ငါးရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တပညာသံ–ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ သုတ္တာနိစ–သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂတ္တရနိကာယော–မည်၏။....နဝသုတ္တသဟသာနိ–ကိုးထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသုတ္တသတာနိစ–ငါးရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တပညာသ–ငါးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ သုတ္တာနိ–သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အယံ–ဤအရေအတွက်သည်၊ အဂ္ဂတ္တရေ–အဂ္ဂတ္တရနိကာယ်၌၊ သင်္ဂီဟော–အရေအတွက်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

သံယုတ်။ ။သံယုဇ္ဇန္တီ ဇော်ဘာတိ သံယုတ္တံ၊ သုတ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ဝဂ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ပေါင်းစပ်ထားအပ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် "သံယုတ္တ"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဗျဉ္ဇနသမုဒါယေ ပဒံ၊ ပဒသမုဒါယေ စ ဝါကျံ၊ ဝါကျသမုဒါယေ သုတ္တံ၊ သုတ္တသမုဒါယေ ဝဂ္ဂေါ" ဟု အမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဝဂ်တို့၏အပေါင်း၌ "သံယုတ္တ"ဟူသော အမည်သည်ဖြစ်၏၊ [နတ်သည် မေးလျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်ဖြေဆိုတော်မူသော သုတ်–ဝဂ်တို့၏ အပေါင်းသည် "ဒေသတာသံယုတ်"မည်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ။]

အဂ္ဂတ္တရ။ ။ဧကေကေဟိ အင်္ဂေဟိ+ဥပရူပရိ+ဥတ္တရော အဓိကော ဇော်ဘာတိ အဂ္ဂတ္တရော၊–ဋီကာသစ်၊ "အင်္ဂေဟိ+ဥတ္တရေ ဇော်ဘာတိ"ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ "အင်္ဂါတို့အားဖြင့် အပိုအလွန်ရှိရာဖြစ်သော နိကာယ်"ဟု ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဧကဂုဏ်တွေ့ စသည်၌လာသော သုတ်များထက် ဒုကဂုဏ်တွေ့ စသည်၌လာသော သုတ်များသည် အင်္ဂါအားဖြင့် တစ်ပါးပိုလွန်၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ဥတ္တရော အဓိကော–ပိုလွန်ခြင်း"ဟု ဘာဝသာဓနအနက် ပေး၍ မရ၊ "ပိုလွန်သည်၏အဖြစ်"ဟုသာ ပေး၍ရ၏၊ "အင်္ဂေဟိ"ကိုလည်း ဥတ္တရောနှင့် စပ်ရသော အဘိန္နဝိသေသနကြောင့်၊ (တစ်နည်း) "အင်္ဂါနံ"ဟု သမ္ဗန္ဓအနက် ပေးပါ၊ ပါရာဇိကဏ်၌ကား ဤသို့ မစိစစ်ခဲ့၍ "ပိုလွန်ခြင်း"ဟု ပေးခဲ့မိသည်၊ အင်္ဂါဟူသည်လည်း ဓမ္မကောဋ္ဌာသ–တရားအစုတည်း၊ [အင်္ဂန္တိ စ ဓမ္မကောဋ္ဌာသော၊–ဋီကာသစ်။]

ကတမော-သည်၊ ခုဒ္ဒနိကာယော-နည်း၊ သကလ်-အလုံးစုံသော၊ ဝိနယ ပိဋကံ-ဝိနည်းပိဋကသည်လည်းကောင်း၊ သကလ်-သော၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ-သည် လည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒကပါဌာဒယော-ခုဒ္ဒကပါဌ အစရှိကုန်သော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ [ပုဗ္ဗေတိ-သုတ္တန္တ, ပိဋကနိဒ္ဒေသေ-ဋီကာသစ်။] ဒသိတာ-ပြအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပဋ္ဌဒသပ္ပဘေဒါစ-တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ နိကာယေ-တို့ကို၊ ထပေတ္တာ-ထား၍၊ အဝသေသံ-နိကာယ် ကြီးလေးရပ်မှ ကြွင်းသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရားစကားတော်သည်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယော-မည်၏။....ဒီဃအာဒိကေ-ဒီဃနိကာယ် အစရှိကုန်သော၊ စတုရောပိ-လေးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ နိကာယေ-ဤနိကာယ်ကြီးတို့ကို၊ ထပေတ္တာ-၍၊ တဒဿ-ထို နိကာယ်ကြီးလေးရပ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရားစကားတော်ကို၊ ခုဒ္ဒကော နိကာယော-ခုဒ္ဒကနိကာယ်မည်၏ဟူ၍၊ မတော-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ် ၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) နိကာယဝသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌဝိဓံ-၏။ [ဧဝံစသည်ကား နိဂုံး။]

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) အင်္ဂဝသေန-အင်္ဂါတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ နဝဝိဓံ-နည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း)ဟိ-ချဲ့၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ဣဒံ-ဤ ဘုရားစကားတော်သည်၊ သုတ္တံ-သုတ္တလည်းကောင်း၊ ၊ပေ၊ ဝေဒလ္လံ-ဝေဒလ္လလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နဝပ္ပဘေဒံ-ကိုးပါးအပြားရှိ သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ကိုးပါးတို့တွင်၊ ဥဘတော ဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသ ခန္ဓကပရိဝါ ရာ-ဥဘတောဝိဘင်း, စူဠနိဒ္ဒေသ, မဟာနိဒ္ဒေသ, မဟာဝဂ္ဂခန္ဓက, စူဠဝဂ္ဂခန္ဓက, ပရိဝါရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တနိပါတေ-သုတ္တနိပါတ်၌၊ (သုတ္တနိပါတ်ထည်းက၊)

ခုဒ္ဒကနိကာယ်။ ။ဒီဃနိကာယ်-မဇ္ဈိမနိကာယ်တို့၌ "ဒီဃပဿမာဏာနံ, မဇ္ဈိမပဿမာဏာနံ"ဟု ဆိုထားသကဲ့သို့ ဤ၌"ခုဒ္ဒကပဿမာဏာနံ"ဟု မဆို၊ ထိုသို့မဆိုခြင်းကြောင့် သိရသော အဓိပ္ပါယ်မှာ ဤ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ပါဝင်သော ဘုရားစကားတော်သည် အားလုံးပင် ကျဉ်းသော(ငယ်သော) ပမာဏရှိကြသည်မဟုတ်၊ ဝိနည်းပါဠိတော် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် စသည်တို့ကဲ့သို့ ရှည်သော ပမာဏရှိသော ဘုရားစကားတော်များနှင့် အလယ်အလတ် ပမာဏရှိသော ဘုရားစ်ကားတော်များ လည်း ပါဝင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ခုဒ္ဒကဟူသော နာမည်သည် အနွတ္တနာမည်ချည်းမဟုတ်" ဟု သိရ၏။

မှန်၏-ကျဉ်းသော(ငယ်သော) ပမာဏရှိသော သုတ်များ၌ အနွတ္တနာမည်ဖြစ်၍ ဝိနည်း ပါဠိတော်, အဘိဓမ္မာပါဠိတော် စသည်တို့ကဲ့သို့ ရှည်သော သို့မဟုတ်၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော (ဒီဃနိကာယ် စသည်တို့နှင့် သဘောချင်းမတူသော) ဝိနည်း အဘိဓမ္မာစသော ဘုရားစကားတော် များကိုလည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ သွင်းထားသည်။ [တေနစ ဝိညာယတိ၊-"နု သဗ္ဗတ္ထ ခုဒ္ဒကပရိယာပန္နေသု တသ အနွတ္တသာမညတာ၊ ဒီဃနိကာယာဒီ သဘာဝ ဝိပရိတဘာဝသာမညေန (ဒီဃနိကာယအစရှိသော သဘော၏ ပြောင်းပြန်၏ အဖြစ်အားဖြင့် တူသည်အဖြစ်ကြောင့်) ပန ကတ္ထစိ တဗ္ဗောဟာရတာ"တိ၊-ဋီကာသစ်။]

မင်္ဂလသုတ္တ ရတနသုတ္တ နာလကသုတ္တ တုဝဋ္ဋကသုတ္တာနိစ–မင်္ဂလသုတ်, ရတနသုတ်, နာလကသုတ်, တုဝဋ္ဋကသုတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညမ္မိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ သုတ္တနာမက်–သုတ္တအမည်ရှိသော၊ တထာဂတဝစနံ–ဘုရားစကားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တိ–သုတ္တဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊ [သုတ္တန္တိ–ဟူသော အာကာရကိုင်ဆ၍ "ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ဧကဝုစ်ထား၊သည်။] သမ္ဘမ္မိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သဂါထက်–ဂါထာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သုတ္တံ–စုဏ္ဏိယသုတ်ကို၊ ဂေယျန္တိ–ဂေယျဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝိသေသေန–အထူးအားဖြင့်၊ [သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၌ တစ်စုတစ်ဝေးတည်း များစွာတည်ရှိသော "ဝိသေသ"ဟု ဆိုသည်။] သံယုတ္တကေ–သံယုတ္တနိကာယ်၌၊ သကလောပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သဂါထာဝဂ္ဂေါ–သဂါထာဝဂ်ကို၊ (ဂေယျန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊) သကလမ္ပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ–ကိုလည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂါထက်–ဂါထာမရှိသော၊ သုတ္တံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အညမ္ပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အဌဟိ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ–အင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ အသင်္ခဟိတံ–မသိမ်းယူအပ်သော၊ ယံ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံစ–ထို ဘုရားစကားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေယျာကရဏန္တိ–ဝေယျာကရဏဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဓမ္မပဒံ–ဓမ္မပဒကိုလည်းကောင်း၊ ထေရဂါထာ–ကိုလည်းကောင်း၊ ထေရီဂါထာ–ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တနိပါတော–သုတ္တနိပါတ်၌၊ ဝါ–သုတ္တနိပါတ်ထည်းက၊ နော သုတ္တနာမိကာ–သုတ္တအမည်မရှိကုန်သော၊ သုဒ္ဓိကဂါထာစ–စုဏ္ဏိယမဖက် သက်သက်သော ဝတ္ထုဂါထာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါထာတိ–ဂါထာဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ သောမနဿညာဏမယိကဂါထာ ပဋိသံယုတ္တာ–သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဂါထာတို့နှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဒွေ အသီတိသုတ္တန္တာ–ရှစ်ဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို၊ ဥဒါနန္တိ–ဥဒါနဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ–ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသုတ္တရသတသုတ္တန္တာ–ဆယ်သုတ် အလွန်ရှိသော တစ်ရာသောသုတ်တို့ကို၊ ဣတိ ဝုတ္တကန္တိ–ဣတိ ဝုတ္တကဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ အပဏ္ဏကဇာတကာဒီနိ–အပဏ္ဏကဇာတ် အစရှိကုန်သော၊ ပညာသာမိကာနိ–ငါးဆယ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ပဏ္ဏာသတကသတာနိ–ငါးရာသော ဇာတ်တို့ကို၊ ဇာတကန္တိ–ဇာတကဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊

ဥဒါနံ။ ။ဥဒါနပုဒ်နက်ကို သီလကွန်ဋီကာသစ် ဖွင့်သည့်အတိုင်း ပါရာဇိကဏ္ဍာဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ နိဒါကထာ သာဂရစိန္တာအဖွင့်၌ကား ထိုဋီကာနည်းတို့ကို အပြစ်ပြု၍ တစ်နည်းပြထား၏၊ ရှုပါလေ၊ သို့သော် "ဥဒါနနဋ္ဌာန"ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ကား "ဥဒနနဋ္ဌာန"ဟု ရှိမှကောင်းမည်၊ ဥ+အနဓာတ် ယုပစ္စည်း၊ ဒ အကွာရာလာ၍ "ဥဒနန"ဟု ဖြစ်သည်။

စတ္တာရော မေ ဘိက္ခဝေ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ အာနန္ဒေတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ-စတ္တာရော မေ၊ပေ၊ အာနန္ဒေ အစရိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မ ပဋိသံယုတ္တာ-အစ္ဆရိယ အဗ္ဘုတဓမ္မနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ သုတ္တန္တာ-တို့ကို၊ အဗ္ဘုတဓမ္မန္တိ-အဗ္ဘုတဓမ္မဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ စူဠဝေဒလ္လ၊ပေ၊ မဟာပုဏ္ဏမာဒယော-စူဠဝေဒလ္လသုတ်,မဟာဝေဒလ္လသုတ်, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်, သက္ကပဉ္ဍသုတ်,သခ်ါရဘာဇနီယသုတ်, မဟာပုဏ္ဏမသုတ် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ ဝေဒဠ-အသိဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ တုဋ္ဌိဠ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိသောမနဿကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါလဒ္ဓါ-ရ၍ရ၍၊ ပုစ္ဆိတသုတ္တန္တာ-မေးလျှောက်အပ်သော သုတ္တန်တို့ကို၊ ဝေဒလ္လန္တိ-ဝေဒလ္လဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ) အဂ်ီဝသေနေ-ဖြင့်၊ နဝဝိဓံ-၏။ [ဧဝံ-စသည်ကား နိဂုံး။]

ကထံ-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန-ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့် စတုရာသီတိ သဟဿဝိဓံ-ရှစ်သောင်းလေးထောင် အပြားရှိသနည်း၊ စ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) စ-ချဲ့၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊ ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏ္ဍိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိနောတိ-ဒွါသီတိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိနောဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရိဒီပိတ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန-အရှင်အာနန္ဒာသည် ပြအပ်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ သဟဿပ္ပဘေဒ-ရှစ်သောင်းလေးထောင် အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

ဂါထာအနက်။ ။ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ ဒွါသီတိသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတော-ဘုရားအထံတော်မှ၊ ဂဏှိ-သင်ယူခဲ့ပြီ၊ ဒွေသဟဿာနိ-နှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဘိက္ခုတော-အရှင်သာရိပုတ္တြာ

ပရိဒီပိတ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန။ ။အရှင်အာနန္ဒာသည် ဂေါပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို မပြ၊ ထေရဂါထာ၌သာ မိမိဂုဏ်ကို ထင်ရှားစေလိုမှုပြသည်၊ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ "ဂေါပကမောဂ္ဂလ္လနသုတ္တေ"ဟူသော စကားကို စဉ်းစားပါ၊ "ပရိဒီပိတ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေန"ကို "စတုရာသီတိသဟဿပ္ပဘေဒ ဟောတိ"၌စပ်ပါ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည် ထက်ဝန်းကျင်ပြအပ်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့် "ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရေတွက်ရသည်"ဟု ဆိုသဖြင့် "အရှင်အာနန္ဒာ မပြအပ်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာများလည်း ရှိသေး၏"ဟု သိရ၏၊ ထို ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကား ကထာဝတ္ထုကျမ်း, မာဓုရိယသုတ် စသည်, ဝိမာနဝတ္ထု စသည်၌လာသော အချို့ဂါထာများတည်း။[ဧဝံ ပရိဒီပိတ ဓမ္မက္ခန္ဓဝသေနာတိ၊ပေ၊ ဣမိနာ ဧဝံ တေန အပရိဒီပိတာ ပိ ဓမ္မက္ခန္ဓာ သန္တိတိ ပကာသေတိ၊ တသ္မာ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏမာဓုရိယသုတ္တာဒီနံ ဝိမာနဝတ္ထာဒီသု ကေသဉ္စိ ဂါထာနံစဝသေန စတုရာသီတိသဟဿတောပိ ဓမ္မက္ခန္ဓာနံ အဓိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဋီကာသစ်။]

စသော ရဟန်းတော်တို့အထံမှ၊ ဂဏှိ-ပြီ၊ ယေ ဓမ္မာ-အကြင် ဓမ္မကွန္ဓာတရား တို့သည်၊ မေ-၏၊ (ဇိဝှဂ္ဂေ-လျှာဖျားဌ၌၊) ပဝတ္တိနော-နှုတ်တက်ရွရွဖြစ်လာကြကုန် ၏၊ (တေ ဓမ္မာ-ထို ဓမ္မကွန္ဓာတရားတို့သည်၊) စတုရာသီတိသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်း လေးထောင်တို့တည်း။

တတ္ထ-ထို ဓမ္မကွန္ဓာတို့တွင်၊ ဧကာနုသန္ဓိကံ-တစ်ပါးသော အနုသန္ဓေရှိသော၊ သုတ္တံ-သုတ်သည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-ဓမ္မကွန္ဓာတည်း၊ ယံ-အကြင် သုတ်သည်၊ အနေကာနုသန္ဓိကံ-များသော အနုသန္ဓေရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုများသော အနုသန္ဓေရှိသော သုတ်၌၊ အနုသန္ဓိဝသေန-အနုသန္ဓေတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဓမ္မကွန္ဓဂဏနာ-ဓမ္မကွန္ဓာ အရေအတွက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဂါထာဗန္ဓေသု-ဂါထာ ဗန္ဓတို့၌၊ ပဋိပုစ္ဆနံ-ပြဿနာမေးကြောင်း စကားတည်း၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-တည်း၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ဖြေကြောင်း စကားတည်း၊ ဧကော-သော၊ (ဓမ္မကွန္ဓော-တည်း၊) အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဧကမေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ တိက ဒုကဘာဇနံ-တိက်ကို ဝေဖန်ကြောင်း, ဒုက်ကို ဝေဖန်ကြောင်း စကားသည်လည်းကောင်း၊ ဧကမေကံ-သော၊ စိတ္တဝါရဘာဇနံစ-စိတ်အကြိမ်ကို ဝေဘန်ကြောင်း စကားသည် လည်းကောင်း၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-တည်း၊ ဝိနယေ-၌၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ [ရှင်သုဒိန်ဝတ္ထုမျိုးတည်း၊] မာတိကာ-မာတိကာ သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ [ဒွေမာတိကာခေါ် သိက္ခာပုဒ်များတည်း၊] ပဒဘာဇနီယံ-ပဒဘာဇနီသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ["ယောပနာတိ-ယောယာဒိသော" စသော မာတိကာ အဖွင့်တည်း၊] အန္တ ရာပတ္တိ-အန္တ ရာပတ္တိဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အာပတ္တိ-အာပတ္တိ ဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ္တိဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တိကစ္ဆေဒေါ-တိက်တို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း စကားသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တတ္ထ-ထို ဝတ္ထုစသည် တို့တွင်၊ ဧကမေကော-သော၊ ကောဋ္ဌာသော-အဖို့အစုသည်၊ ဧကမေကော-သော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဧဝं-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ) ဓမ္မကွန္ဓဝသေန စတုရာသီတိသဟဿဝိဓံ (ဟောတိ)။ [ဤ "ကောဋ္ဌာသော"ပါဠိဖြင့် ဗန္ဓသဒ္ဒါ၏ အစုအနက်ကို ပြသည်။]

စတုရာသီတိသဟဿဝိဓံ။ ။ဓမ္မကွန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် တွက်ပုံကိုပြသော အောက်ပါ ဂါထာကို ဝဓိရတ္တသင်္ဂဟဋီကာ၌ ပါသည်-ဟု ပိဋကနိတိ၌ ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဧကဝိသတိ သဟဿာနိ, ခန္ဓာ ဝိနယပိဋကေ၊
ဧကဝိသတိ သဟဿာနိ, တထာ သုတ္တန္တပိဋကေ၊
ဒ္ဝါစတ္တာလီသ သဟဿာနိ, ခန္ဓာဘိဓမ္မပိဋကေ၊
ဣတိ တံ စတုရာသီတိ, သဟဿံ ခန္ဓတော နမေ။

[နိဂုံးကိုပြလိုရှိ ဧဝံ စသည်မိန့်။] ဧဝံ-လျှင်၊ အသောဒတော-အပြားမရှိသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ [ရသဋ္ဌ အဘိန္နဝိသေသန စပ်၊] ရသဝသေန-ရသ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဧကဝိဓံ-တစ်ပါးသော အဖို့ရှိသော၊ သောဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ [ဓမ္မဝိနယာဒိ ဋ္ဌစပ်၊] ဓမ္မဝိနယာဒိဝသေန-ဓမ္မဝိနယ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓာဒိ ဘေဒံ-ဒုဝိဓ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ကို၊ သင်္ဂါယန္တေန-သံဂါယနာ တင်တော်မူသော၊ မဟာကဿပပွမုခေန-အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိ သော၊ ဝသိဂဏေန-ရဟန္တာအပေါင်းသည်၊ [သံဂီတံ ဋ္ဌ စပ်၊] အယံ-ဤတရားသည်၊ ဓမ္မော-ဓမ္မတည်း၊ အယံ-သည်၊ ဝိနယော-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနံ-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ မဇ္ဈိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ပစ္ဆိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝိနယပိဋကံ-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ သုတ္တန္တပိဋကံ-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ-တည်း၊ အယံ-ဤသုတ်အပေါင်းသည်၊ ဒီဃနိကာယော-တည်း၊ပေ၊ အယံ-ဤခုဒ္ဒကပါဌစသော တရားတော်အပေါင်းသည်၊ ခုဒ္ဒကနိကာ ယော-တည်း၊ ဣမာနိ-ဤသည်တို့ကား၊ သုတ္တာဒီနိ-သုတ္တ အစရှိကုန်သော၊ နဝင်္ဂါနိ-အင်္ဂါကိုးပါးတို့တည်း၊ ဣမာနိ-ဤတရားတို့သည်၊ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓ သဟဿာနိ-တို့တည်း၊ ဣတိ ဣမံ ပဘေဒံ-ဤအထူးအပြားကို၊ ဝဝတ္ထပေတ္တွာဝ-ပိုင်းခြားမှ သာလျှင်၊ သံဂီတံ-ပြီ။

စ-သည်သာမကသေး၊ ကေဝလံ-ဥဒ္ဒါနသင်္ဂီဟ စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဣမမေဝ-ဤအပြားကိုသာ၊ (ဝဝတ္ထပေတ္တွာ-၍၊ သံဂီတံ-သံဂါယနာတင်အပ်သည် ကား၊ နု-မဟုတ်သေး၊) အည်-အခြားသော၊ [အညမ္ပိမှ ပိကို "သင်္ဂီဟပွဘေဒံ"ဋ္ဌ ရှေ့ထိုင်စေ။] ဥဒ္ဒါနသင်္ဂီဟ၊ပေ၊ ပဏ္ဏာသသင်္ဂီဟာဒီ အနေကဝိဓ-ဥဒ္ဒါနသင်္ဂီဟ, ဝဂ္ဂသင်္ဂီဟ, ပေယျာလသင်္ဂီဟ, ဧကနိပါတ, ဒုကနိပါတ အစရှိသော နိပါတသင်္ဂီဟ, သံယုတ္တသင်္ဂီဟ, ပဏ္ဏာသသင်္ဂီဟ အစရှိသော မျိုးသောအပြားရှိသော၊ စာရိသု ပိဋကေသု-ပိဋကသုံးပုံတို့၌၊ သန္ဓိဿမာနံ-ကောင်းစွာ တွေ့မြင်အပ်သော၊ သင်္ဂီဟပွ ဘေဒပိ-သင်္ဂီဟအပြားကိုလည်း၊ ဝဝတ္ထပေတ္တွာ ဧဝ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပြီး၍ သာလျှင်၊ သတ္တဟိ မာသေဟိ-ခုနစ်လတို့ဖြင့်၊ သံဂီတံ-ပြီ။["သတ္တဟိ မာသေဟိ" ကို "ကြိယာပဝဂ္ဂ"ဟု ဋီကသစ်ဖွင့်၏၊ ကြိယာပဝဂ္ဂ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရူပသိဒ္ဓိဘာသာ ဋီကာ တတိယာဝိဘတ်ခန်း "ယော ကာရေဟိ သ ဟေတု"သုတ်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

[သံဂါယနာအဆုံး၌ အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ပုံများကို ပြလိုရှိ၍ "သံဂီတိ ပရိယောသာနေ စသ"စသည်မိန့်။] စ-ဆက်၊ အသ-ထိုဘုရားစကားတော်ကို၊ သံဂီတိပရိယောသာ နေ-သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အဆုံး၌၊ မဟာကဿပတ္ထေရေန-အရှင်မဟာကဿပ ထေရ်သည်၊ ဒသဗလဿ-၏၊ ဣဒံ သာသနံ-ကို၊ ပဋ္ဌဝဿသဟဿ ပရိမာဏ

ကာလ-အနှစ်ငါးထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တနသမတ္တံ-ဖြစ်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ["ပဝတ္တနေ+သမတ္တံ ပဝတ္တနသမတ္တံ"ဟုပြု၊ "ပဝတ္တနာယ+သမတ္တံ ပဝတ္တနသမတ္တံ"ဟု အခြားတစ်နည်းကိုလည်း ဋီကာသစ်၌ ပြသေး၏၊ "ဖြစ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်ကို"ဟု ပေးပါ။] ဣတိ-သို့၊ သဠာယတပွမောဒါ-လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သာဓုကာရံ-ကောင်းပေစွဟု, အားရနှစ်လို, မြွက်ဆိုအပ်သော အသံကို၊ ဝါ-ကောင်းချီးကို၊ ဒဒမာနာဝိယ-မပေးသော်လည်း ပေးသကဲ့သို့၊ [သာဓု ဣတိ ကရီယတီတိ သာဓုကာရော၊ သာဓုမခေါ်တတ်ဘဲ ခေါ်တတ်သကဲ့သို့ ဆိုအပ်သော တဒ္ဓမ္မုပစာတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "သဠာယတပွမောဒါဝိယ, သာဓုကာရံ ဒဒမာနာဝိယဟု နှစ်နေရာထိုင်"ဟု ဖွင့်၏။] အယံ မဟာပထဝီ-သည်၊ ဥဒကပရိယန္တံ-ရေအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အနေကပွကာရံ-တစ်ပါးမက များသောအပြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ ကမ္မိ-တုန်လှုပ်ပြီ၊ သက်မ္မိ-အထက်အထက်သို့ တက်ကာတက်ကာ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္မကမ္မိ-အထက်အောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံ အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္မဝေဓိ-အရပ်လေးမျက်နှာ ယိမ်းထိုး၍ အမျိုးမျိုး ပြင်းစွာအပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ပြီ၊ အနေကာနိ-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ အစ္ဆရိယာနိစ-ပန်းမိုးရွာခြင်း, အဝတ်မြှောက်ခြင်း အစရှိသော အံ့ဩဖွယ်တို့သည်လည်း၊ [အစ္ဆရံ ပဟာရိတုံ ယုတ္တာနိ အစ္ဆရိယာနိ၊ ဝုပ္ပဝဿ စေလုက္ခေပါဒီနိ၊-ဋီကာသစ်။] ပါတုရဟောသုံ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပဌမ မဟာသံဝိတိနာမ-ပဌမ မဟာသံဝါယနာမည်၏။

ယာ-ယင်း ပဌမ မဟာသံဝါယနာကို၊ လောကေ-၌၊ (ယေန-အကြောင့်ကြောင့်၊) ပဠုဟိသတေဟိ-ငါးရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ ကတာ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငါးရာသောရဟန္တာတို့ ပြုတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဠုသတာတိစ-ပဠုသတာသံဝါယနာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထေရေဟေဝ-ရဟန္တာ

သက်မ္မိစသည်၌ တစ်နည်း။ ။အထဝါ ပုရတ္ထိမတော ပစ္ဆိမတောစ ဥန္နမနသြနမနဝသေန သက်မ္မိ၊ ဥတ္တရတော ဒက္ခိဏတောစ ဥန္နမနသြနမနဝသေန သမ္မကမ္မိ၊ မဇ္ဈိမတော ပရိယန္တတောစ ဥန္နမနသြနမနဝသေန သမ္မဝေဓိ-ဋီကာသစ်၊ ["သက်မ္မိ-အရှေ့အနောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္မကမ္မိ-တောင်မြောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္မဝေဓိ-အလယ်နှင့် အစွန်အဖျား နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပြင်းစွာအပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ပြီ"ဤသို့ ပေးပါ၊ မြေကြီးသည် အရှေ့ဘက်ကနိမ့်လျှင် အနောက်ဘက်က မြင့်၏၊ အနောက်ဘက်ကနိမ့်လျှင် အရှေ့ဘက်က မြင့်၏၊ ဤသို့ တုန်လှုပ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "သက်မ္မိ"ဟု ဤသို့စသည်ဖြင့် သမ္မကမ္မိ, သမ္မဝေဓိဖြစ်ပုံကိုလည်း သိပါ။]

ထေရ်တို့ချည်းသာ၊ ကတတ္တာ–ပြုတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေရိကာ တိစ–ထေရိကာသံဂါယနာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ["ထေရေဟိ+ ကတာ ထေရိကာ"ဟုပြု၊ အခြားနည်းများကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထား ပြီ။] ဣတိ–ပဌမ မဟာသံဂါယနာ အပြီးတည်း၊ (ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်၏၊) ["နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ ပန ဣဓာပိ ၉၀ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ကို ပြန်၍အုပ်သည်။]

ဣမိသာ ပဌမ မဟာသံဂီတိယာ–ဤပဌမ မဟာသံဂါယနာသည်၊ ဝတ္တမာနာ ယ–ဖြစ်လတော်၊ ဝါ–ဖြစ်စဉ်က၊ ဝိနယသင်္ဂီဟာဝသာနေ–ဝိနည်းပိဋကကို သိမ်းယူ ကြောင်း သံဂါယနာ၏အဆုံး၌၊ သုတ္တန္တ ပိဋကေ–၌၊ အာဒိနိကာယသ–အစုဖြစ် သော ဒီဃနိကာယ်၏၊ အာဒိသုတ္တံ–အစသုတ်ဖြစ်သော၊ ब्रह्मजालं–ब्रह्मजाल သုတ်ကို၊ ပုစ္ဆန္တေန–မေးတော်မူသော၊ အာယသ္မာတာ မဟာကဿပေန–သည်၊ ब्रह्मजालं အာဝုသော အာနန္ဒ ကတ္ထ ဘာသိတန္တိ ၉၀မာဒိ ဝုတ္တဝစနပရိယော သာနေ–ब्रह्मजालं၊ပေ၊ ဘာသိတံ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် မေးတော်မူအပ်သော စကား၏ အဆုံး၌၊ ယတ္ထစ–အကြင်အရပ်၌လည်း၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ယဉ္စ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဘာသိတံ–ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ဟောရာအရပ်, ဟောကြောင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပကာသေန္တော–ထင်ရှား ပြလိုသော၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ ၉၀ မေ သုတန္တိ အာဒိ–၉၀ မေ သုတ် အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ब्रह्मजालसुत्तादိ ၊ပေ၊ နိဒါနမာဒိတိ–ब्रह्मजालसुत्तादि၊ပေ၊ နိဒါနမာဒိဟူ၍၊ (မယာ–သည်၊ ဟေဋ္ဌာ– အောက်၌၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊(ဆိုခဲ့ပြီ၊) ဣတိ–နိဒါနကထာ အပြီးတည်း။

ဣမိသာ၊ပေ၊ နိဒါနမာဒိတိ။ ။ပဌမသံဂါယနာတင်ခန်း ပြီးသော်လည်း ရှေ့၌ "ब्रह्मजालसुत्तादि ၉၀ မေ သုတန္တိအာဒိက် အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသံဂီတိ ကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ"ဟု ဆိုသောစကားနှင့် ရှေ့ဇနောက် ဆက်သွယ်ပြလိုသောကြောင့် "ဣမိသာ ပဌမ မဟာသံဂီတိယာ"စသည်ကို မိန့်ရပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣမိသာ ပဌမ မဟာသံဂီတိယာ"မှစ၍"ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိတိ"ဟူသော စကားတိုင်အောင်သည် "ब्रह्मजालसुत्तादि ၊ပေ၊ နိဒါနမာဒိ"ဟူသော ရှေ့စကားနှင့် အဆက်အသွယ်ကိုပြသော ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓ စကားတည်း၊ တစ်နည်း–နိဂုံးစကားတည်း၊ ဤနေရာရောက်မှ "ဗာဟိရနိဒါန်း"ဟု ခေါ်အပ်သော နိဒါနကထာ ပြီးသည်။ [ဣမိနာ ယထာဝုတ္တပဌမမဟာသံဂီတိယံ တထာဝစနမေဝ သန္ဓာယ မယာ ဟေဋ္ဌာ ၉၀ ဝုတ္တန္တိ ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓံ ယထာဝုတ္တဝိတ္ထာရဝစနဿ ဝါ ဂုဏ် ဒဿေတိတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဗာဟိရနိဒါန်းအဖွင့် ပြီး၏၊

ဗြဟ္မာလသုတ် အဖွင့်
(အဗ္ဗန္တရ နိဒါန်း)

၁။ တတ္ထ-ထိုဧတံ မေ သုတံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဧဝန္တိ-ဧတံဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတပဒံ-နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ (တစ်နည်း)ဧဝန္တိ-ဧတံ အစရှိသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတပဒံ-တည်း၊ မေတိ အာဒီနိ-မေ အစရှိသောပုဒ်တို့သည်၊ နာမပဒါနိ-နာမ်ပုဒ်တို့တည်း၊ [အာဒိဖြင့် "သုတံ,ဧကံ,သမယံ"စသော ပုဒ်တို့ကိုယူ။] ပဋိပန္နော ဟောတိတိ ဧတ္ထ-ပဋိပန္နော ဟောတိဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပဋိတိ-ပဋိဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂပဒံ-ဥပသာရပုဒ်တည်း၊ [ပတိဥပသာရ၏ ကာရိယဖြစ်သောကြောင့် ပဋိကိုပင် ဥပသာရပုဒ်ဟုဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) ပတိပန္နောဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူသည်၊ "ပတိတိ ဥပသဂ္ဂပဒံ"ဟုလည်း ရှိပါစေ။] ဟောတိတိ-ဟောတိဟူသော ပုဒ်သည်၊ အာချာတပဒံ-အာချာတ်ပုဒ်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမိနာ နယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ တာဝ-ပဒတ္ထမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဒဝိဘာဂေါ-ပုဒ်တို့၏ ဆဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အနုသန္ဓေ။ ။ဗြဟ္မာဝတာစ ဗြဟ္မာလသ သာဓာရဏာတော ဗာဟာရနိဒါနံ ဒဿေတ္တာ ဣဒါနိ အဗ္ဗန္တရနိဒါနံ သံဝဏ္ဏေတုံ တတ္ထ ဧဝန္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊-ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိသော "ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ ဟိ"အစ "နိဒါနမာဒိတိ"အဆုံးရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့် အခြားသုတ်များနှင့် ဆက်ဆံသောအားဖြင့် ဗြဟ္မာလသုတ်၏ ဗာဟိရနိဒါန်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အဗ္ဗန္တရနိဒါန်းကို ဖွင့်ပြခြင်းငှာ "တတ္ထ ဧဝန္တိ"အစရှိသော စကားကို မိန့်တော်မူအပ်သတည်း။

အဗ္ဗန္တရနိဒါန်း။ ။ဗြဟ္မာလသုတ်အတွင်း၌ပါသော အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏ (သို့မဟုတ်) သံဂါယနာတင်ထေရ်အပေါင်း၏ အခြေခံစကားကို "အဗ္ဗန္တရနိဒါန်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထို အဗ္ဗန္တရနိဒါန်းကိုကား "ဧဝံ မေ သုတံ"မှစ၍ "မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယ္ယုံ"စသော ဘုရားစကားတော် မရောက်မီ "အထခေါ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တောတိ"တိုင်အောင်သော စကားတို့ဖြင့် ပြလိမ့်မည်။

ဖွင့်နည်း ခြောက်မျိုး။ ။ထိုသို့ ဖွင့်ပြရာ၌ ခြောက်မျိုးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဖွင့်မှုကို ရှေးဆရာတို့ ပြုကြသည်၊ ထိုခြောက်မျိုးသော အခြင်းအရာကား-သမ္ဗန္ဓ, ပဒ, ပဒဝိဘာဂ, အတ္ထ, အနုယောဂ, ပရိဟာရတည်း၊ ထိုအခြင်းအရာ ခြောက်မျိုးကိုပင် ရည်ရွယ်၍ ရှေးဆရာတို့သည် အောက်ပါဂါထာကို မိန့်တော်မူကြသည်။ [ထိုဂါထာ၌ ပဒဖြင့် ပဒဝိဘာဂကိုလည်းကောင်း, ဤ၌ ပဒဝိဘာဂဖြင့်လည်း ပဒဝိဂ္ဂဟကိုလည်းကောင်း ယူရသည်။]

သမ္ဗန္ဓော စ ပဒဏ္ဍော, ပဒတ္ထော ပဒဝိဂ္ဂဟော၊
စောဒနာ ပရိဟာရောစ, ဆဗ္ဗိဓာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ။

သမ္ဗန္ဓ။ ။ဒေသနာတော်၏ အဆက်အသွယ် အနုသန္ဓေကို "သမ္ဗန္ဓအားဖြင့် ဖွင့်ခြင်း"ဟု ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ ပါဠိတော် နိဒါန်းရောက်အောင် "ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ ဟိ"စသော ဗာဟိရနိဒါန်းကို ပြခြင်းသည်လည်းကောင်း, "ဧဝံ မေ သုတံ"မှစ၍ "အထခေါ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော"

တိုင်အောင် အဗ္ဗုဒ္ဓ ရနိဒါန်းနှင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်ကို ဆက်သွယ်၍ ပြခြင်းသည်လည်း ကောင်း အနုသန္ဓေသမ္ဗန္ဓတည်း၊ [ထိုထိုနေရာ၌ ပြလေ့ရှိကြသော အနုသန္ဓေကျမ်းတက်လည်း ဤ သမ္ဗန္ဓသံဝဏ္ဏနာပင် ဖြစ်သည်။]

ပဒ, ပဒဝိဘာဂ။ ။ဧဝံ တစ်ပုဒ်, မေ တစ်ပုဒ်, သုတं တစ်ပုဒ် ဤသို့ ဖွင့်ခြင်းသည် ပဒသံဝဏ္ဏနာမည်၏၊ ဧဝံသည် နိပါတ်ပုဒ်, မေ စသည်တို့ကား နာမ်ပုဒ်, ပတိကား ဥပသာရ ပုဒ်, ဟောတိကား အာချာတ်ပုဒ်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းသည် နိပါတ်ပုဒ်, နာမ်ပုဒ်, ဥပသာရပုဒ်, အာချာတ်ပုဒ် စသည်ဖြင့် ဝိသေသနာမည်တပ်၍ ဖွင့်သောကြောင့် ပဒဝိဘာဂအားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းမည်၏၊ ဝိဘာဂသဒ္ဒါသည် ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားအနက်ကို ဟော၏၊ ဤ ပဒဝိဘာဂကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ "ပဒစ္ဆေဒ"ဟု ခေါ်၏။ [ပဒဝိဘာဂေါတိ ဟိ ပဒါနံ ဝိသေသော ယေဝ အဓိပ္ပေတော၊–ဋီကာသစ်။]

ပဒတ္ထ။ ။"အတ္ထော ပန ဧဝံ သဒ္ဒေါ တာဝ"စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းသည် ပုဒ်၏အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်းဟူသော ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ များစွာသော ဌာနတို့၌ ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာကို တွေ့ရပါ လိမ့်မည်၊ မြန်မာနိဿယလည်း ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာများပင်တည်း။

ပဒဝိဂ္ဂဟ။ ။နောက်၌ "ဘိက္ခုနံ+သံဃော ဘိက္ခုသံဃော၊ ပဌ+မတ္ထာ ဧကေသန္တိ ပဌမတ္ထာနိ၊ ဘိက္ခုနံ+သတာနိ ဘိက္ခုသတာနိ"စသော အဖွင့်များသည် ပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပြသော ပဒဝိဂ္ဂဟ အဖွင့်များတည်း။

စောဒနာ။ ။ယုံမှားသံသယရှိလောက်သော နေရာ၌ "ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော၊ ကသ္မာ စ သုပ္ပဋိယော အနုဗဒ္ဓေါ၊ ကသ္မာ စ သော ရတနတ္တယသ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ"ဤသို့ စသည်ဖြင့် မေးမြန်းဖွင့်ခြင်းသည် စောဒနာအားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "နနု"စသည် ဖြင့် ပြအပ်သော အဖွင့်များလည်း စောဒနာအားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းပင်တည်း။

ပရိဟာရ။ ။"ဘဂဝါ တာဝ တသ္မိံ ကာလေ"စသောအားဖြင့် ပြအပ်သော စကားများ သည် ထိုအမေးကို ဖြေသောအားဖြင့် ဖွင့်ပြအပ်သော ပရိဟာရ အဖွင့်များတည်း၊ "ကိဉ္စာပိ" ဝုံ၍ တက်လာသော ဝါကျများလည်း စောဒနာပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာလိုသော အချက်ကို ဖြေသော အားဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ပရိဟာရသံဝဏ္ဏနာများပင်တည်း။ [ပရိဟာရ–တင်အပ်သောအပြစ်ကို ရှောင်လွှဲကြောင်းစကား၊ ဝါ–အဖြေ။]

အရျပ်မှာ–"ဘုရားပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နောင်လာနောက်သားတို့ နားလည် အောင် ဖွင့်ပြရာ၌ ဤပြခဲ့သော သံဝဏ္ဏနာခြောက်ဆင့်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ဖွင့်ပြလေ့ရှိသည်"ဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ ဖွင့်ပြလေ့ရှိသော သံဝဏ္ဏနာခြောက်မျိုးတွင် ဗဟိရနိဒါန်းဖြင့် အနုသန္ဓေသမ္ဗန္ဓ ကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ယခုအခါ၌ ပဒဝိဘာဂကို စတည်၍ ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် "တတ္ထ ဧဝန္တိ နိပါတပဒံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ တတ္ထကို ဧဝန္တိစသည်၌ အပေါင်း အာဓာရ+အစိတ်အဓာယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ၊ ရကွေ့သာခါ ကဲ့သို့တည်း၊ တစ်နည်း–"တတ္ထ–ထိ ဧဝံ မေ သုတं အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌ–ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော၊ ဝါ–ပါဝင်သော၊) ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော ပုဒ်သည်"ဟု "သမဘိနိဝိဋ္ဌ"ထည့်၍လည်း ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏၊ [ပဒဝိဘာဂကိုပြလျှင် ပဒကိုလည်း ခွဲခြား၍ ပြပြီးဖြစ်တော့၏။]

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (ပဒဝိဘာဂမှတစ်ပါး ပဒတ္ထကို ဆိုဦးအုံ့၊) အတ္ထတော–ပုဒ်၏ အနက်အားဖြင့်၊ တာဝ–မေ သုတံ စသည်တို့မှ ရေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဒ္ဓော–ညွှန်ပြအပ်သော၊) ဧဝံသဒ္ဒါ–ဧဝံသဒ္ဒါသည်၊ ဥပမူပဒေသ သမ္ပဟံသန ဂရဟာဏ ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရ နိဒဿနာဝဓာရဏာဒီအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ–ဥပမာ အနက်, ဥပဒေသအနက်, သမ္ပဟံသနအနက်, ဂရဟာဏအနက်, ဝစန သမ္ပဋိဂ္ဂဟ အနက်; အာကာရအနက်, နိဒဿနအနက်, အဝဓာရဏအနက် အစရှိသော တစ်ပါးမက များသော အနက်အပြားရှိ၏၊ တထာဟိ–ထိုစကား မှန်၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ–ထို စကားကို ချဲ့ဦးအုံ့၊ [ဥပကဟေတု အနက်လည်း ပေးနိုင်သည်။] ဧသ (ဧသော)–ဤ ဧဝံသဒ္ဒါသည်၊ ဧဝံ ဧာတေန မစ္ဆေန, ကတ္တာဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟုန္တိ ဧဝမာဒီသု–ဧဝံ ဧာတေန မစ္ဆေန, ကတ္တာဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု–ဤသို့

ဧဝန္တိ နိပါတပဒံ။ ။ဧဝန္တိ ဧတ္ထ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌ ဣတိ သဒ္ဒါ အာဒိအတ္ထော၊ အန္တရာ သဒ္ဒ စသဒ္ဒါဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟိတတ္တာ၊ "ဧဝန္တိ"ဟု တိုက်ရိုက်ပါသော ဣတိသဒ္ဒါသည် ပဒတ္ထ ဝိပလ္လာသ ("ဤသို့"ဟု ပေးရိုးအနက်ကို ပြောင်းလွဲစေသော) နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ ထို့ကြောင့် အာဒိအနက်ဟော (အာဒျတ္ထ) ဣတိတစ်ပုဒ်ကို အကျော်ကြို၍ ထိုဣတိသဒ္ဒါဖြင့် အန္တရာ သဒ္ဒါ စသဒ္ဒါ စသည်တို့၏ နိပါတ်ပုဒ်အဖြစ်ကို ညွှန်ပြသည်။ (တစ်နည်း) နယဂ္ဂဟဏေန ဝါ တေ ဂဟိတာ၊–"ဤအလို ဣတိသဒ္ဒါတစ်ပုဒ် အကျေမကြဲဘဲ ဧဝံသဒ္ဒါ၏ နိပါတ်ပုဒ် အဖြစ်ကို နည်းယူ၍ အန္တရာသဒ္ဒါ စသဒ္ဒါစသည်တို့၏ နိပါတ်ပုဒ် အဖြစ်ကိုလည်း "ဣမိနာ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟူသော စကားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် နိဿယဟု နှစ်နည်း အနက်ပေးထားသည်။

အတ္ထတော ပန။ ။ပဒဝိဘာဂကို ပြပြီး၍ ပဒတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် "အတ္ထတော ပန"စသည်မိန့်၊ ဤနေရာ၌ သောတုတို့၏ သံဝဏ္ဏနာနည်းဝယ် ကျမ်းကျင်ကို့အလို့ငှာ ဖွင့်ပုံဖွင့်နည်းအပြားကို ဦးကာသစ်၌ သုံးနည်းနှစ်မျိုး, ငါးနည်းတစ်မျိုး, ခြောက်နည်း တစ်မျိုး, ရှစ်နည်းနှစ်မျိုးအားဖြင့် အမျိုးမျိုးပြထား၏၊ ထိုဦးကာသစ်၌ ရှုပါ။

တထာ ဟေသ။ ။ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အနေကတ္ထ ပဘေဒအဖြစ်ကို ပြယုဂ် ဥဒါဟရဏ် အားဖြင့်သာ သိနိုင်ရကား ပြယုဂ် ဥဒါဟရဏ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "တထာဟေသ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "တထာဟိမှာ, ဥပကာ, ရံခါချဲ့–မြဲစွဲ"နှင့်အညီ ဤ "တထာဟေသ"စသော ဥဒါဟရဏ်ပြ ဝါကျကို ဥပကဟေတုဝါကျ, ဧဝံသဒ္ဒါ ၊ပေ၊ အနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါဟူသော ဝါကျကို ဥပေတဗ္ဗဖလဝါကျဟုလည်းကောင်း, တထာ ဟေသစသော ဝါကျများကို ဝိတ္ထာရဝါကျ, ရှေ့ဝါကျကို သခေ်ပဝါကျဟုလည်းကောင်း, တထာ ဟေသစသော ဝါကျများကို ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ, ရှေ့ဝါကျကို ဒဋ္ဌိယဝါကျဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ။

ဧဝံ ဧာတေန။ ။ဓမ္မပဒ ပုပ္ပဝဂ် (၅၃) ဂါထာ၏ အပရဒ္ဓကို ယူထားသော သာဓကတည်း၊ "ယထာပိ ပုပ္ဖရာသိမှာ, ကယိရာ မာလာဂုဏေ ဗဟု"ဟု ပုဗ္ဗဒ္ဓရှိ၏၊ ဟောတော် မူလိုရင်းမှာ–"လိမ္မာတတ်သိ ပညာရှိသည် ပန်းအစုတည်းဟူသော ပန်းပုံထည်းမှ ပန်းကုံး

အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဥပမာယံ–ဥပမာအနက်၌၊ အာဂတောပိ–လာ၏။ [ဒဝံ–ဤ့အတူ၊ ဧကတေန–မွေးဖွားသောလာသော၊ မစ္ဆေန–သေရခြင်း သဘောရှိသော သတ္တဝါသည်၊ ဗဟုံ–များစွာ၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်ကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏၊ "မရတိ–သေတတ်၏၊ (သေးရခြင်းသဘော ရှိ၏၊) ဣတိ မစ္ဆော"ဟု ဝစနတ္ထ ပြု။]

ဒဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ၊ ဒဝံ တေ ပတိက္ကမိတဗ္ဗန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဥပဒေသေ–နည်းလမ်း ညွှန်ပြခြင်း အနက်၌၊ (အာဂတောပိ) [တေ–သင်သည်၊ ဒဝံ–ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–သည်ပုံသည်နည်း၊ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ–

များစွာတို့ကို သီးကုံးသကဲ့သို့ ဤ့အတူ မွေးဖွားလာသော သေရခြင်း သဘောရှိသော သတ္တဝါဟူသမျှသည် လူ့ဘဝကိုရခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို မြိုခိုရခြင်း၊ သူတော့်တရား နာရခြင်း၊ ယောနိသော မနသိကာရ (အရာရာ၌ သင့်တင့်အောင် နလုံးသွင်းတတ်ခြင်း)၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ ပြည့်စုံခြင်း စသော အစုအပုံထည်းမှ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ စသော ပုညကြိယာတို့ကို များစွာ ပြုသင့်ကြသည်"ဟူလို၊ [လူ့ဘဝကို ရခြင်းစသော အစုအပုံသည် ပုပ္ပရာသိနှင့် တူ၏၊ ပန်းကုံးကဲ့သို့ လှပ တင့်တယ်ခြင်း၊ အကျိုးရနံ့ ကောင်းခြင်းစသော ဂုဏ်ရှိရကား ဒါန သီလစသော ပုညကြိယာတို့သည် ပန်းကုံးတို့နှင့် တူကြကုန်၏။]

ဥပမာယံ အာဂတောပိ။ ။"ဥပမီယတိ ဧတာယာတိ ဥပမာ"ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့် အညီ နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ဥပမာနကိုပင် ဤနေရာ၌ "ဥပမာ"ဟု ခေါ်ထား၏၊ ပြခဲ့သော ဥဒါဟရဏ်၌ ပုပ္ပရာသိနှင့် မာလာဂုဏတို့သည်သာ ဥပမာတည်း၊ ယထာသဒ္ဒါကား ထို ဥပမာ၏ အခြင်းအရာကို ပြသော ဥပမာကာရတည်း၊ မှန်၏–မြန်မာတို့က "ဒဝံ–ဤ့ အတူ"ဟု ပေး၍ "ယထာကို ဥပမာဧတာ, ဒဝံကို ဥပမေယျဧတာ"ဟု ယူကြသော်လည်း ကျကျနနပေးလျှင် "ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပုပ္ပရာသိမှာ–မှ၊ မာလာဂုဏော–တို့ကို၊ ကယိရာ–ပြုရာ၏၊ ဒဝံ–ဤပန်းအစုမှ ပန်းကုံးတို့ကို ပြုပုံ အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ပေ ၊ ကတ္တဗ္ဗံ–၏"ဟု ပေးရပါသည်။

ထိုသို့ပေးလျှင် ယထာ၏ အနက်သည် အနိယမ အာကာရအနက်ဖြစ်၍ ဒဝံ၏ အနက်ကား ထိုအာကာရကို နိုင်ုံးအုပ်သော နိယမအာကာရအနက် ဖြစ်၏၊ ထို အာကာရသည်လည်း ဥပမာအပေါ်၌မှီသော အာကာရဖြစ်ရကား ဥပမာကာရဟူသော အာကာရဝိသေသတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥပမာယံ အာဂတောပိ"ဟု မိန့်သည်။[တေသံ (ထို ပန်းအစု ပန်းကုံးတို့၏) ဥပမာကာရော စ ယထာ သဒ္ဒေန အနိယမတော ဧတာတိတော၊ တသ္မာ ဒဝံ သဒ္ဒေ နိယမတော ဥပမာကာရ နိဂမနတ္ထောတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ၊ တထာပိ သော ဥပမာကာရော နိယမိယမာနော (နိယမပြုအပ်သော ထို ဥပမာကာရသည်) အတ္ထတော ဥပမာဝ ဟောတိ၊–ဋီကာများ။]

ဥပဒေသေ။ ။"ဒဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ–ရှေ့သို့ တိုးရမည်" ဤသို့ နည်းလမ်း ညွှန်ပြခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအနက်ကို ဒဝံသဒ္ဒါက ဟောသော်လည်း ထို အခြင်းအရာသည် ဥပဒေသနှင့်စပ်သော အခြင်းအရာဖြစ်သောကြောင့် အများနှင့်

ရှေ့သို့ တိုးရမည်၊ ဝါ–သွားရမည်၊ တေ–သည်၊ ဧဝံ–အားဖြင့်၊ ဝါ–နည်း၊ ပတိဂ္ဂမိတမ္ပိ–နောက်သို့ ဆုတ်ရမည်၊ ဝါ–ပြန်ရမည်၊–အဂ်ိတ္ထာ၊ စတုက္ကာ, ဘယဝဂ်, ဘယသုတ်။] ဧဝမေတံ ဘဂဝါ၊ ဧဝမေတံ သုဂတာတိ အာဒိသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမ္ဘဟ်သနေ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းခြင်း အနက်၌၊ (အာဂတော)၊[ဘဂဝါ–ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဧတံ–ဤတရားတော်သည်၊ ဧဝံ–ဤဟောတော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအတိုင်း မှန်ပါပေ၏၊ သုဂတ–ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၊ ဧတံ–သည်၊ ဧဝံ–၏၊–အဂ်ိတ္ထာ, တိက, မဟာဝဂ်, ကေသမုတ္တိသုတ်။] ဧဝမေဝ ပနာယံ ဝသလီ ၊ပေ၊ ဘာသတီတိ အာဒိသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဂရဟာဏော – ကဲ့ရဲ့ခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော၊) [ဧဝမေဝ–ဤ အခြင်းအရာ

ဆက်ဆံသော အခြင်းအရာ (အာကာရ) အနက်ကို မယူဘဲ ဝိသေသဖြစ်သော ဥပဒေသ အနက်ကို ယူ၍ "ဥပဒေသေ"ဟု ဆိုသည်။ [တထာ ဧဝံ ဣမိနာ အာကာရေန အဘိဂ္ဂမိတဗ္ဗန္တိ အာဒိနာ ဥပဒိသိယမာနာယ (ညွှန်ပြအပ်သော) သမဏသာရုပ္ပါယ အာကပ္ပသမ္ပတ္တိယာ (အသွင်အပြင်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို) ဥပဒိသနာကာရောပိ (ညွှန်ပြခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်လည်း) အတ္ထိတော ဥပဒေသောယေဝါတိ အာဟ ဧဝံ ၊ပေ၊ ဥပဒေသေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

သမ္ဘဟ်သနေ။ ။ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အမှန်အတိုင်းသိကုန်သော ရဟန်းတော်တို့၏ ရှင်လန်းအားတက်ခြင်းသည် သမ္ဘဟ်သန မည်၏၊ (ရှင်လန်းစေခြင်း မဟုတ်၊ ထို ရဟန်းတော်တို့သည် ပြုအပ်သော ရှင်လန်းခြင်းစိတ်အားတက်ကြွခြင်းတည်း၊) ဤ၌လည်း ဧဝံသဒ္ဒါသည် ရှင်လန်းပုံ အခြင်းအရာဟူသော သမ္ဘဟ်သနာကာရ အနက်ကို ဟောဘ၏၊ ထို အာကာရသည် သမ္ဘဟ်သနအပေါ်၌ တည်သော ကြောင့် "သမ္ဘဟ်သနေ"ဟု ဆိုသည်။ [ဧဝမေတန္တိ ဧတ္ထ ပန ဘဂဝတာ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ အဝိပရီတတော ဇာနန္တေဟိ ကတံ တတ္ထ သံဝိဇ္ဇမာနဂုဏာနံ (ထို တရားတော်၌ ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်တို့အတွက်) ပကာရေဟိ ဟ်သနံ ဥဒဂ္ဂတာကရဏံ သမ္ဘဟ်သနံ၊ တတ္ထ သမ္ဘဟ်သနာကာရောပိ အတ္ထိတော သမ္ဘဟ်သနမေဝါတိ ဝုတ္တံ သမ္ဘဟ်သနေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဂရဟာဏော။ ။"အယံ ဝသလီ–ဤအကောင်မသည်"ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ထောက်၍ ဤစကားတစ်ရပ်လုံးသည် ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကား ဟု သိသာ၏၊ ထို ကဲ့ရဲ့ပုံ အခြင်းအရာကိုလည်း ဧဝံသဒ္ဒါက ထွန်းပြသောကြောင့် သာမညဖြစ်သော အာကာရ အနက်ကိုမယူဘဲ ဝိသေသဖြစ်သော ဂရဟာဏအနက်ကိုယူ၍ "ဂရဟာဏော"ဟု ဆိုသည်။ [ဧဝမေဝ ဗနာယန္တိ ဧတ္ထ စ ဒေါသ ဝိဘာဝနေန ဂါရယ္ဟဝစနံ ဂရဟာဏံ၊ တဒါ ကာရောပိ အတ္ထိတော ဂရဟာဏံ နာမ၊ တသ္မာ ဂရဟာဏောတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

မုတ်ရျက်။ ။ဤနေရာ၌ "ဝသလီ"ဟု ကဲ့ရဲ့သံပါသော စကား၏ သဒ္ဒန္တရသန္ဓိဓာန (သဒ္ဒါတစ်ပါး၏ အနှီး၌တည်ခြင်း)ကြောင့် စကားတစ်ရပ်လုံး၏ ဂရဟာဏ စကားဖြစ်ကြောင်း သိရသကဲ့သို့ အခြားနေရာများ၌လည်း ဥပမာ စသော သဒ္ဒန္တရသန္ဓိဓာနကြောင့်

အတိုင်းသာ၊ ဝါ–သည်လိုချည်းသာ၊ အယံ ဝသလီ–ဤ အကောင်မသည်၊ ယသ္မိံ ဝါ တသ္မိံ ဝါ–ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အရပ်၌၊ (တွေ့ရာမြင်ရာ အရပ်၌၊) မုဏ္ဍကာသ–စက်ဆုပ်အပ်သော ကတုံးဖြစ်သော၊ တာသ သမဏကာသ–ထို ရဟန်းယုတ်၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဘာသတိ–ပြော၏၊ (ပြော၍ ပြော၍ နေဘိ၏၊)] ဧဝံ ဘန္တေတိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဂဟော–စကားတော်ကို လက်ခံခြင်း အနက်၌၊ (အာဂတော)၊ [ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝံ–ဤ မိန့်တော်မူအပ်သော အခြင်း အရာအတိုင်းပါ၊ ဝါ–ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ ခေါ–ဤသို့လျှင်၊ တေ ဘိက္ခူ–ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဝါ–၏၊ (ဝစနံ–စကားတော်ကို၊) ပစ္စဿောသုံ–ရှေးရှုနားထောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ("ဝန်ခံကြကုန်ပြီ"ဟု မပေးနှင့်။)]

ဥပမာစသော အနက်ကို သိရ၏။ [သော စေတ္ထ ဂရဟာဏာကာရော ဝသလီတိ အာဒိ ခုံသနသဒ္ဒသန္နိဓာနတော ဧဝံ သဒ္ဒေန ပကာသိတောတိ ဝိညာယတိ၊ ယထာ စေတ္ထ ဧဝံ ဥပမာကာရာဒယောပိ ဥပမာဒိဝသေန ဝုတ္တာနံ ပုမ္မရာသိအာဒိသဒ္ဒါနံ သန္နိဓာနတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဓောတကမတ္တာ ဟိ နိပါတာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဆက်ဦးအုံ—ဤ ပြယုဂ်သည် သဂါထာဝဂ္ဂ, ဗြာဟ္မဏသံယုတ်, အရဟန္တဝဂ်, ဓနဉ္ဇာနီသုတ်လာသော ပြယုဂ်တည်း၊ ထိုဝတ္ထုဟု စောစောက ဗြာဟ္မဏအယူရှိ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သေးသော ယောကျ်ားနှင့် ဘုရားကိုအလွန်ကြည်ညိုသော သောတာပန် ဓနဉ္ဇာနီတို့ သမီးခင်ပွန်း ဖြစ်ကြ၏၊ ယောကျ်ားက ဗြာဟ္မဏများကို ထမင်းကျွေးလို၍ ဒီတစ်ရက်တော့ "နမော တဿ"စသော ဂုဏ်တော်ကို မရွတ်ဖို့ရာ တောင်းပန်ထား၏၊ သို့သော် ထိုထမင်းကျွေးခိုက်မှာ ဓနဉ္ဇာနီသည် ချော်ရှိလဲသောကြောင့် "နမော တဿ ဘဂဝတော"စသော ဘုရားဂုဏ်တော် ဥဒါန်းကို ရွတ်ဆိုမိလေသည်၊ ထိုအခါ ယောကျ်ားပုဏ္ဏားက သန်လျက်ကိုကိုင်၍ ကြိမ်းမောင်းသောကြောင့် "ဧဝမေဝ ပနာယံ ဝသလီ"စသော ဂရဟာစကားကို ဆိုလေသည်။

ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဂဟော။ ။ဘုရားရှင်သည် တရားဟောတော်မူလိုသောအခါ ထိုတရားကို ကောင်းမွန်စွာနာယူခြင်း, နှလုံးသွင်းခြင်း၌ "တံ သုဏာထ ၊ပေ၊ သာဓုကံ မနသိကရောထ" ဟု တိုက်တွန်းတော်မူလေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ အတိုက်တွန်းခံရသော ရဟန်းတော်တို့က ထိုကောင်းစွာနာယူခြင်း, နှလုံးသွင်းခြင်း၌ မိမိတို့တည်ပါကြောင်းကို ဝန်ခံခြင်းသည် ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟုမည်၏၊ ဤ၌လည်း ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟာကာရအနက်ကို ဧဝံသဒ္ဒါက ဟောသော်လည်း ထိုအာကာရသည် ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟု၌တည်ရကား သာမညဖြစ်သော အာကာရအနက်ကို မယူဘဲ ဝိသေသဖြစ်သော သမ္ဘဋ္ဌဟအနက်ကိုယူ၍ "ဝစန သမ္ဘဋ္ဌဟော"ဟု ဆိုသည်။ [ဧတ္ထ ပန ဓမ္မသ သဝနမနသိကာရေသန္ဓိယောဇိတောဟိ (တိုက်တွန်းအပ်ကုန်သော) ဘိက္ခူဟိ တတ္ထ အတ္ထနော ဌိတဘာဝသ ပဋိဇာနနမေဝ ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟော၊ တဒါကာရောပိ အတ္ထတော ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟောယေဝ နာမ၊ တေနာဟ ဝစနသမ္ဘဋ္ဌဟောတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဧဝံ ဗျာခေါ် အဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိတိ အာဒီသု-အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အာကာရေ-အခြင်းအရာအနက်၌၊ (အာဂတော)။ [ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ-တရားတော်ကို၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဇာနာမိ ဗျာခေါ် (ဝိယ ခေါ်)-သိသကဲ့သို့ ရှိပါ၏၊-အရိုင်္ဂသိက္ခာပုဒ်၏နိဒါန်ဝတ္ထု ပါဠိတော်။] ဧဟိ တွံ မာဏဝက ၊ပေ၊ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာတိ အာဒီသု-တို့၌၊ နိဒဿနေ-ညွှန်ပြခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော)။[မာဏဝက-လုလင်ငယ်၊ တွံ-သည်၊ ဧဟိ-လာလော၊ ယေန-အကြောင်အရပ်၌၊ သမဏော အာနန္ဒော-ရဟန်းတော် အာနန္ဒာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-ထိုရဟန်းတော် အာနန္ဒာရှိရာ အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမ-သွားလေလော၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-သွားပြီး၍၊ မမ-ငါ၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) မမ ဝစနေန-ငါ၏အလျှောက်ဖြင့်၊ သမဏံ အာနန္ဒံ-ရဟန်းတော် အာနန္ဒာကို၊ (ပုစ္ဆ၌ စပ်၊) အပ္ပါဗာဓံ-နိုပ်စက်ပြင်းစွာ မခံသာအောင် ကြီးစွာသော ရောဂါ၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပါတင်္ကံ-ဆင်းရဲ ငြိုငြင်, အသက်ရှင်ဖွယ်, ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လဟုဋ္ဌာနံ-လျင်မြန်ပေါ့ပါး, ထသွားနိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗလံ-ကိုယ်အားကိုလည်းကောင်း၊ ဖာသုဝိဟာရံ-၄ ပါးကျရိယာ, မျှတကာဖြင့်, ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို

ဧဝံ ဗျာခေါ် ၊ပေ၊ အာကာရေ။ ။"ဧဝံ ဗျာခေါ်"ကို "ဧဝံ+ဝိယ+ခေါ်"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ "ဧဝံ ခေါ်ဆိုရေ ဝိယ ဗျာ"ဟူသော သဒ္ဒနိတိ သန္ဓိ(၁၇၁)သုတ်ဖြင့် ဧဝံသဒ္ဒါ ခေါ် သဒ္ဒါတို့၏ အလယ်၌ရှိသော ဝိယကို ဗျာပြု၊ ဤသဒ္ဒနိတိသုတ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဋီကာသစ်၌ "ဧဝံ ခေါ် တိ ဟိ ဣမေသံ ပဒါနမန္တရေ ဝိယသဒ္ဒဿ ဗျာပဒေသောတိ နေရုတ္တိကာ"ဟု ဆိုသည်၊ အာကာရေ အရ ဥပမာ-ဥပဒေသစသော အနက်တို့နှင့် မရောသော အာကာရသက်သက်ကို ယူစေလိုမှ "အာကာရေတိ အာကာရမတ္တေ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

အပ္ပါဗာဓံ, အပ္ပါတင်္ကံ။ ။အာပုဗ္ဗ ဘူဝါဒိ တကိဓာတ်သည် "ကိစ္ဆဇီဝန"အနက်ကို ဟောဂ၏၊ နာစေး, ခေါင်းကိုက်စသော အနာရောဂါကလေးများဖြစ်သောအခါ အသက်ရှင်ရခြင်းသည် ချမ်းချမ်းသာသာ မရှိလှ၊ ထိုသို့ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရကြောင်းဖြစ်သော ရောဂါငယ်များကို "အာတင်္ကံ"ဟု ခေါ်၏၊ "အာတင်္ကံတိ (ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရ၏၊) အနေနာတိ အာတင်္ကော"ဟု ပြု၊ အာတင်္ကံအရ ရောဂါငယ်များကို ယူလတ်ဖြစ်၍ "အာဗာဓ"အရ ကြီးကျယ်သော အနာရောဂါများကို ယူရတော့သည်၊ "အာ (ဘူသော) ဗာဓတိ (နိုပ်စက်တတ်၏၊) ဣတိ အာဗာဓော"ဟု ပြုပါ၊ အပ္ပသဒ္ဒါကား အပ္ပဟာရိတေပုဒ်၌ကဲ့သို့ အဘာဝအနက်ကို ဟောဂ၏၊ "အာဗာဓသ+အဘာဝေါ အပ္ပါဗာဓံ၊ အာတင်္ကံသ+အဘာဝေါ အပ္ပါတင်္ကံ"ဟု အဗျယီဘော သမာသ်ပြုပါ။[အပ္ပါဗာဓန္တိ ဝိသဘာဂဝေဒနာဘာဝံ၊ အပ္ပါတင်္ကန္တိ ကိစ္ဆဇီဝိတကရရောဂါဘာဝံ၊-သုဘသုတ် အဋ္ဌကထာကို မှီသော ဋီကာသစ်။]

လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆ–မေးလေလော၊ (ကိ–အဘယ်သို့ မေးရမည်နည်း၊) တောဒေယျပုတ္တောတောဒေယျပုတ္တာ၏ သားဖြစ်သော၊ သုဘော–သုဘမည်သော၊ မာဏဝေါ–လုလင်သည်၊ ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ–အရှင်အာနန္ဒာကို၊ အပ္ပါဗာဓံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပါတင်္ကံ–ကိုလည်းကောင်း၊ လဟုဋ္ဌာနံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဗလံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဖာသုဝိဟာရံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆတိ–မေးလိုက်ပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးလေလော၊ ဧဝဉ္စ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒေဟိ–လျှောက်လေဦးလော၊ [စဖြင့် မေးခြင်းကိုဆည်း၊] (တစ်နည်း) စ–မေးလျှောက်ရံသာ မကသေး၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–သည်ပုံသည်နည်း၊ ဝဒေဟိ–လော၊ (ကိ–အဘယ်သို့လျှောက်ရမည်နည်း၊) သာဓု–တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဝံ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ တောဒေယျပုတ္တသ–သော၊ သုဘသ–သော၊ မာဏဝသ–၏၊ နိဝေသနံ–အိမ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန–ထိုသုဘလုလင်၏ အိမ်ရှိရာ အရပ်သို့၊ အနုကမ္ပံ–လျော်စွာတုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဝါ–သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ ဥပသင်္သမတု ကိရ–ကြွတော်မူပါလောတဲ့၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်လေဦးလော၊-[သုဘသုတ်, သုဘမာဏဝဝတ္ထု။]

တံ ကိမညထ ကာလာမာ ၊ပေ၊ ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတိတိ အာဒီသု–တို့၌၊ အဝမာရဏော–ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်၌၊ (အာဂတော)၊ [ကာလာမာ–ကာလာမ အမျိုးသားတို့၊ တံ–ထို မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော စကားကို၊ ကိ မညထ–အဘယ်သို့မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ–ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာဝါ–ကုသိုလ်တို့လော၊ အကုသလာဝါ–အကုသိုလ်တို့လော၊ ဣတိ–ဤသို့မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဣမေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ အကုသလာ–အကုသိုလ်တို့ပါတည်း၊ (ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ၊) (ဣမေဓမ္မာ–အကုသိုလ်ဖြစ်သော ဤတရားတို့သည်၊) သာဝဇ္ဇာ ဝါ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သလော၊ ဝါ–အပြစ်ရှိကုန်သလော၊ အနဝဇ္ဇာ ဝါ–အပြစ်မရှိကုန်သလော၊ ဣတိ–ပြီ၊ ဘန္တေ–ရား၊ (ဣမေဓမ္မာ–တို့သည်၊) သာဝဇ္ဇာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဝါ–အပြစ်ရှိပါကုန်၏၊ (ဣတိ–ပြီ၊) (ဣမေ ဓမ္မာ–အကုသလသာဝဇ္ဇဖြစ်သော ဤတရားတို့ကို၊) ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ –ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်သလော၊

လဟုဋ္ဌာနံ ၊ပေ၊ နိဒဿနံ။ ။အာဗာဓ အာတင်္ကတို့ မရှိသည့်အတွက် ပေါ့ပေါ့ပါးပါ ထသွားနိုင်ခြင်းကို "လဟုဋ္ဌာန"ဟု ဆို၏၊ ကာယဗလကို "ဗလ"ဟုလည်းကောင်း, ဣရိယာပုထ်လေးဖြာတို့၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို "ဖာသုဝိဟာရ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ၌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် ပြောဆိုပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြသော အာကာရနိဒဿန အနက်ရှိသော်လည်း သာမညဖြစ်သော အာကာရအနက်ကို မယူဘဲ ဝိသေသဖြစ်သော နိဒဿနအနက်ကိုသာ ယူ၍ "နိဒဿနေ"ဟု ဆိုသည်။[သော စ ဝဒနာကာရော ဣဓ ဧဝံသဒ္ဒေန နိဒဿီယတိတိ ဝုတ္တံ နိဒဿနေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဝိညုပ္ပသတ္တာ ဝါ-ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သလော၊ (ဣတိ-ပြီ၊) ဘန္တေ-ရား၊ (ဣမေ ဓမ္မာ-အကုသလသာဝဇ္ဇဖြစ်သော ဤတရားတို့ကို၊) ဝိညုဂရဟိတာ-ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့အပ်ပါကုန်၏၊ (ဣတိ-ပြီ၊ ဣမေ ဓမ္မာ-အကုသလသာဝဇ္ဇ ဝိညုဂရဟိတဖြစ်သော ဤတရားတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊) သမတ္တာ-ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ပြည့်စုံလုံလောက်ကုန်သည်၊ သမာဒိန္နာ-ကောင်းစွာ ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) အဟိတာယ-စီးပွားမဲ့အလို့ငှာ၊ ဒုက္ခာယ-ဆင်းရဲအလို့ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ ဝါ-ဖြစ်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သလော၊ နော သံဝတ္တန္တိ ဝါ-မဖြစ်မူလည်း မဖြစ်ကုန်သလော၊ ကထံ-အဘယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်သို့၊ ဧတ္ထ-ဤဖြစ်, မဖြစ် စကားနှစ်ရပ်၌၊ ဧဝါ-သင်တို့၏၊ (မတိ-အလိုသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ (ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊) သမတ္တာ-ကုန်သည်၊ ဝါ-ကုန်သည်၊ သမာဒိန္နာ-ကုန်သည်၊ ဝါ-ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ကုန်လသော်၊) အဟိတာယ-ငှာ၊ ဒုက္ခာယ-ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာ အားဖြင့်သာ၊ ဝါ-ဤသို့သာ၊ ဧတ္ထ-ဤဖြစ်, မဖြစ် စကား ၂ ရပ်၌၊ နော-တပည့်တော်တို့၏၊ (မတိ-အလိုသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊-အဂ္ဂိတ္ထရ, တိကနိပါတ်, မဟာဝဂ်, ကေသမုတ္တိသုတ်။]

သမတ္တာ, သမာဒိန္နာ။ ။သံ အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဒါဓာတ်၏ ဒကို တပြု အာကို ရသပြု၍ "သမတ္တ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သမတ္တာ-ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်ကုန်သည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "သမတ္တာတိ ပရိပူရိတာ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ သမာဒိန္နာ၌လည်း သံ အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်, တပစ္စည်းပင်တည်း၊ တ ကို ဣန္ဒပြု၍ "သမာဒိန္န"ဟု ဖြစ်၏၊ "ကောင်းစွာ ယူအပ်ကုန်သည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "ဆောက်တည် အပ်ကုန်သည်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်၏။

အဝေါရဏော။ ။ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်ကို "အဝေါရဏအနက်"ဟု ခေါ်၏၊ ဘုရားရှင်သည် ကာလာမ အမျိုးသားတို့ကို အဟိတဒုက္ခအကျိုးငှာ ဖြစ်, မဖြစ် နှစ်ရပ်တွင် တစ်ရပ်ရပ်၌ ဆုံးဖြတ်စေလိုသောကြောင့် "ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတိ"ဟု မေးတော်မူ၏၊ ထိုအခါ သမတ္တာ ဘန္တေ ၊ပေ၊ ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတိ"ဟု ဆုံးဖြတ်ချက် စကားကို လျှောက်ထားကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဧဝံသဒ္ဒါသည် ဆုံးဖြတ်ပုံအခြင်းအရာ အဝေါရဏာကာရအနက်ကို ဟောဘ၏၊ သို့သော် သာမညဖြစ်သော အာကာရအနက်ကို မယူဘဲ ဝိသေသဖြစ်သော အဝေါရဏအနက်ကို ယူ၍ "အဝေါရဏော"ဟု မိန့်သည်။

ဧဝံ နော။ ။ဧတ္ထ စ တေသံ ယထာဝုတ္တမ္မောနံ အဟိတဒုက္ခာဝဟဘာဝေ သန္ဓိဋ္ဌာနဇနနတ္ထံ အနုမတိဂ္ဂဟဏဝသေန သံဝတ္တန္တိ ဝါ နော ဝါ, ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတီတိ ဝုတ္တတ္တာ တဒါကာရ သန္ဓိဋ္ဌာနံ ဧဝံသဒ္ဒေန ဝိဘာဝိတံ၊ သောစ တေသံ ဓမ္မာနံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တနာကာရော နိယမိယမာနော အတ္ထတော အဝေါရဏမေဝါတိ ဝုတ္တံ အဝေါရဏောတိ၊-ဋီကာသစ်။

သွာယံ (သော+အယံ)–ထို ဧဝံသဒ္ဒါကို၊ ဣမ–ဤ ဧဝံ မေ သုတံဟူသော ပါဠိ၌၊ အာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏောသု–အာကာရအနက်, နိဒဿနအနက်, အဝဓာရဏအနက်တို့၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–မှတ်ထိုက်၏၊ တတ္ထ–ထိုသုံးမျိုးသော အနက်ရှိသော ဧဝံသဒ္ဒါတို့တွင်၊ [“တတ္ထတိ တောသု တီသု အတ္ထေသု”ဟု ဋီကာသစ်၌ အတ္ထကိုစွဲသော်လည်း နောက်၌ “ဧဝံသဒ္ဒေန”ဟု ရှိသောကြောင့် သဒ္ဒါကိုစွဲသည်။] အာကာရတ္ထေန–အာကာရအနက်ရှိသော၊ ဧဝံသဒ္ဒေန–ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဧတမတ္ထံ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ပြသနည်း၊) (ဘဂ္ဂေ–အရှင်ဘုရား၊ [အရှင်အာနန္ဒာက အရှင်မဟာကဿပကို ခေါ်သော အာလုပ်၊] နာနာနယနိပုဏံ–အထူးထူးသော နည်းတို့ဖြင့် သိမ်မွေ့နက်နဲထသော၊

အာဒီသဒ္ဒါဖြင့် ယူဖွယ်။ ။ဧဝံသဒ္ဒေါ ၊ပေ၊ အဝဓာရဏာဒီ အနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ”ဟု သခေါ်ပဝါကျတုန်းက အာဒီသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုခဲ့၏၊ ထိုအာဒီသဒ္ဒါအတွက် “ဣဒံအနက်, ပုစ္ဆာအနက်, ပရိမာဏအနက်စသော အနက်တို့ကို ယူပါ”ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထိုတွင် “ဧဝံဂတာနိ–ဤသို့ဖြစ်သော အပြားရှိကုန်၏၊ ဧဝံ ဝိဓော–ဤသို့သော အပြားရှိ၏၊ ဧဝမာကာရော–ဤသို့သော အခြင်းအရာ အပြားရှိ၏၊” ဤသို့စသော ပါဠိရပ်တို့၌ ဧဝံသဒ္ဒါကို “ဣဒံ အနက်ရှိ၏”ဟု ဆိုသည်၊ ဂတဝိဓာကာရသဒ္ဒါ ပန ပကာရပရိယာယာ–ဤ၌ပါသော ဂတသဒ္ဒါ, ဝိဓသဒ္ဒါ, အာကာရသဒ္ဒါတို့သည် ပကာရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တို့တည်း၊–ဋီကာသစ်၊ ပုစ္ဆာအနက်ဟော ဧဝံသဒ္ဒါ၏ပုံစံကို “ဧဝံ သုတေ သုနာတာ” စသည်ဖြင့် အမွှဋ္ဌသုတ်၌ တွေ့ရလတံ့၊ “ဧဝံ လဟုပရိဝတ္တော–ဤသို့လျင်မြန်သော အပြောင်းအလွဲရှိ၏၊ ဧဝမာယုပရိယန္တော–ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြားရှိ၏” ဤနေရာ၌ ပရိမာဏအနက်၌ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

သွာယမိဓ ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အတ္ထုဒ္ဒါရကို ပြပြီး၍ အတ္ထုဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “သွာယမိဓ” စသည်ကို မိန့်၊ တစ်နည်း–“ဤနေရာ၌ ထိုဧဝံသဒ္ဒါသည် အဘယ်အနက်တို့၌ ဖြစ်ပါသနည်း၊ “အလုံးစုံသောအနက်တို့၌ ဖြစ်ပါသလော”ဟု အဓိကစောဒနာကိုလည်းကောင်း, အမှတ်မရှိ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသောအနက်၌ ဖြစ်ပါသလော”ဟု ဥဒ္ဓိနစောဒနာကိုလည်းကောင်း ပြုဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သွာယမိဓ” အစရှိသောပါဠိကို မိန့်၊ ထိုအလုံးစုံသောအနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အမှတ်မရှိ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော အနက်၌လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏ သုံးနက်တို့၌ ဖြစ်သည်–ဟူလို။[ဣမ ပန သော ကတမေသု ဘဝတိ၊ သဗ္ဗတ္ထဝါ (အဓိကစောဒနာ) အနိယမတော ပဒေသေဝါတိ စောဒနာယ သွာယမိဓတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

တတ္ထ ၊ပေ၊ ဒီပေတိ။ ။တစ်နက်တည်း၌သာ ဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် သုံးနက်တို့၌ ဖြစ်ပါသနည်းဟူ၍လည်းကောင်း, သုံးနက်တို့၌ ဖြစ်ပါစေတော့၊ ထိုသုံးနက်တို့တွင် အဘယ်အနက်ဖြင့် အဘယ်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသည်ဟုလည်းကောင်း မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တတ္ထ ၊ပေ၊ ဒီပေတိ”ဟု မိန့်သည်၊...[နနု ဧကသ္မိံယေဝ အတ္ထေ သိယာ၊ ကသ္မာ တီသုပိတိစ၊ ဟောတု(သုံးနက်တို့၌ဖြစ်သည်မှာ ရှိပါစေတော့၊) တိဋ္ဌမေသု အတ္ထေသု ကေန ကိမတ္ထံ ဒီပေတီတိစ အနုယောဂ် ပရိဟာရဏ္ဌာ တတ္ထာတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာသစ်။]

အနေကဗျာသယသမုဋ္ဌာန်–များစွာသော အဗျာသယဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိထ သော၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ–အနက်, သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံထသော၊[အတ္ထဗျဉ္ဇနတို့၏ အကျယ်ကို သာမညဖလသုတ် သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံအဖွင့်၌ တွေ့ရလတံ့။] ဝိဝိဓ ပါဋိဟာရိယံ–အမျိုးမျိုးသော တန်ခိုးပြာဋิဟာရိထသော၊[ပါဋิဟာရိယဟုဒ်၏ အနက်ကို ဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊ အဌသာလိနီ ဂန္ထာရမ္ဘ အဖွင့် မူလဋီကာ၌ လည်း ပြထားသည်။] ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ–နက်နဲသောဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓရှိထသော၊[ဓမ္မ, အတ္ထ, ဒေသနာ, ပဋိဝေဓတို့၏ အကျယ်ကို "ဂမ္ဘီရဘာဝ"အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] သဗ္ဗသတ္တာနံ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ (ကြားနာရသော သတ္တဝါအားလုံးတို့၏။) သကသကဘာသာနုရူပတော–မိမိဉစ္စာ မိမိဉစ္စာဖြစ်သော ဘာသာအားလျော်စွာ၊ သောတပထံ–သောတဒ္ဒါရတည်းဟူ သော လမ်းကြောင်းသို့၊ ဝါ–သောတဝိညာဉ်၏အကြောင်းဖြစ်သော သောတ ဒ္ဒါရသို့၊ အာဂစ္ဆန္တံ–ရောက်လာနိုင်ထသော၊ တသ ဘဂဝတော–၏၊ ဝစနံ–

နာနာနယနိပုဏံ။ ။နာနပ္ပကာရာ+နယာ နာနာနယာ–စကတ္တနည်း, နာနတ္တ နည်း, အဗျာပါရနည်း, ဧဝံမဂ္ဂတာနည်းဟု ဆိုအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဌကထာ၌ ပြခဲ့သောနည်းတို့၊ ဝါ–နန္ဒိယာဝတ္တနည်း, တိပုက္ခလနည်းစသော နေတ္တိဋ္ဌလာသော နည်းတို့၊ (တစ်နည်း) အမျိုးမျိုးသော ပါဋိတော် အသွားနည်းတို့၊ နာနာနယေဟိ+နိပုဏံ–သိမ်မွေ့ နက်နဲသော စကားတော်တည်း၊ နာနာနယနိပုဏံ–တော်။

အနေကဗျာသယသမုဋ္ဌာနံ။ ။ဒေသနာသာသနကထာအဖွင့်တုန်းက ပြခဲ့သော သဿတဒိဋ္ဌိစသော အာသယကို "အဗျာသယ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအဗျာသယသည် အပွ ရဇက္ခတာ စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် များသောကြောင့် အနေကဖြစ်၏၊ တစ်နည်း–မိမိ၏ အလိုဆန္ဒ, သူတစ်ပါးတို့၏ အလိုဆန္ဒ, ပုစ္ဆာဝသိက, အတ္ထုပ္ပတ္တိအားဖြင့် များသောကြောင့် အနေကဖြစ်၏၊[အတ္တဗျာသယစသော အပြားကို အဗျတ္တိက နိဒါန်းအဆုံး၌ တွေ့ရလတံ့।] မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားတော်သည် ထိုသို့များစွာသော အဗျာသယကြောင့် ဖြစ်ရကား အနေကဗျာသယ သမုဋ္ဌာနလည်း ဖြစ်တော်မူသည်၊ "အနေကဗျာသယာ+သမုဋ္ဌာနံ ဧတသာတိ အနေကဗျာသယသမုဋ္ဌာနံ"ဟု ပြု။

သောတပထံ အာဂစ္ဆန္တံ။ ။သောတမေဝ–သောတဒ္ဒါရသည်ပင်၊ ပထော–ကြားခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ သောတပထော–အကြောင်း၊(တစ်နည်း) သဝနံ–ကြားခြင်း၊ သောတံ–ခြင်း၊ (သောတဝိညာဉ်)၊ သောတသ–၏၊ ပထော–အကြောင်းဖြစ်သော သောတဒ္ဒါရတည်း၊ သောတပထော–ဒ္ဒါရ၊ ဆိုလိုရင်းကား–မြတ်စွာဘုရားသည် သဘာဝ နိရုတ္တိဖြစ်သော မာဂဓဘာသာဖြင့်သာ တရားဟောတော်မူပါသော်လည်း တရားနာ သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မိမိတို့၏ဘာသာအလိုက် (မြန်မာလည်း မြန်မာဘာသာအလိုက်) နား၌ ကြားကြရသည်–ဟူ၏။ [ဓမ္မနိရုတ္တိယာဝ ဘဂဝတိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ သဗ္ဗေသံ သုဏန္တာနံ နာနာဘာသိတာနံ တံတံ ဘာသာနုရူပတော ဒေသနာ သောတပထမာဂစ္ဆတိတိ အာဟ သဗ္ဗ ।ပေ। မာဂစ္ဆန္တန္တိ၊ သောတမေဝ သောတပထော၊ သဝနံ ဝါ သောတံ၊ တသ ပထော တထာ၊ သောတဒ္ဒါရန္တိ အတ္ထော–ဋီကာသစ်။]

စကားတော်ကို၊ သဗ္ဗပ္ပကာရေန–အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ [ဋီကာ၌ "သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်" ဟု ရှိ၏, ကောင်းသည်။] ကော–အဘယ်သူသည်၊ ဝိညာတုံ–သိခြင်းငှာ၊ ဝါ–နားလည်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော–စွမ်းနိုင်ပါအုံ့နည်း၊ (အသမတ္ထောယေဝ–မစွမ်းနိုင်သည်သာ၊ တသ္မာ–ထိုသို့မည်သူမျှ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပန–စင်စစ်အားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထာမေန–အလုံးစုံသော အားအစွမ်းဖြင့်၊ (အားကုန်ထုတ်သဖြင့်၊) သောတုကာမတံ–နာခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဧနေတွာပိ–ဖြစ်စေ၍လည်း၊ ဝါ–ဖြစ်စေပါသော်လည်း၊ မေ–တပည့်တော်သည်လည်း၊ (ဗြဟ္မဇာလံ–ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာသုတ်၏ နာမည်ကို ထည့်ပါ၊) ဧဝံ–ဤတစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုတံ–နားယူမှတ်သားဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ မယာပိ–လည်း၊ ဧကေနာကာရေန–တစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုတံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။)

သဗ္ဗာကာရေန။ ။အလုံးစုံသော အခြင်းအရာဟူသည် မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာတည်း၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာဟူသည်လည်း ဘာသာအမျိုးမျိုးရှိသူတို့ နားလည်လောက်အောင် နတ်ဗြဟ္မာတို့ နားလည်လောက်အောင် ဟောတော်မူအပ်သော အခြင်းအရာတည်း၊ ထိုအခြင်းအရာကား တစ်ပါးမက များပြားလှသောကြောင့် အဘယ်သူသည် ထိုအခြင်းအရာအတိုင်း သိနိုင်ပါအုံ့နည်း၊ မသိနိုင်ပါ–ဟူလို၊ ဤမှနောက်၌ "တသ္မာ"ဟု ပါဌသေ့သထည့်၍ ဧကေနာကာရေန သုတံ၌စပ်၊ ပနကား ဧကံသတ္ထုနိပါတ်တည်း။

ဧနေတွာပိ ၊ပေ၊ သုတံ။ ။ဝိသဒ္ဒါသည် (တစ်နည်း) အဝိသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာအနက်ကို ဟောဂ၏၊ သဒ္ဓါ, သတိ, ပညာ, ဝီရိယစသော တရားတို့ကို–သဗ္ဗတ္ထာမဟု ဆို၏၊ ထိုသို့အားကုန်လွတ်၍ ကြားနာလိုသော ဆန္ဒကို ဖြစ်စေပါသော်လည်း ဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ကား မကြားနိုင်ပါ၊ "တရားတော်က အလွန်ဆန်းကြယ်ပါသည်"ဟု တရားတော်ကို သမ္ဘာဝနာပြုသည်၊ ထို့ကြောင့် "နည်းအမျိုးမျိုး အခြင်းအရာအမျိုးမျိုးထည်းက ယခုလျှောက်ထားမည့် တစ်မျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ ကြားလိုက်ရပါသည်"ဟူလို၊ ဤအလို "ဧဝံ–ဤတစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်" ဟု ပေးပါ၊ မယာပိ၌ ပိသဒ္ဒါသည် "အခြားသူကိုပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ရှိ၏"ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ တပည့်တော်ကဲ့သို့သော အခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း နည်းတစ်မျိုး, အခြင်းအရာတစ်မျိုးတည်းသာ ကြားနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အာကာရအနက်ရှိသော ဧဝံသဒ္ဒါက "ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း နည်းမျိုးစုံအောင်တော့ မကြားနာနိုင် မမှတ်သားနိုင်ပါ၊ ဤလျှောက်အပ်လတ်သော နည်းတစ်မျိုးလောက်သာ ကြားနာ မှတ်သားနိုင်ပါသည်"ဟု ပြပုံကို ဤနေရာ၌ သတိ ပြုခဲ့ပါ၊ နောက် အဝေါရဏအနက်နှင့် ပြန်၍ ညှိရပါလိမ့်မည်။

နိဒဿနတ္ထေန–နိဒဿနအနက်ရှိသော၊ (ဧဝံသဒ္ဒေန–ဖြင့်၊)[နိဒသေတိ၌ စပ်၊] အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ နေ သယမ္ဘု–ကိုယ်တိုင်ဖြစ်နိုင်သူ မဟုတ်ပါ၊ (ဘုရား မဟုတ်ပါ၊) မယာ–သည်၊ ဣဒံ–ဤဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ နေ သစ္ဆိ ကတံ–မျက်မှောက်ပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ ပရိ မောစေန္တော–ဓမ္မတ္ထေနကအပြစ်မှ လွတ်စေလိုခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ဓမ္မတ္ထေနက အပြစ်မှ လွတ်စေလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မေ–တပည့်တော်သည်လည်း၊ (ဗြဟ္မ ဇာလံ–ကို၊) ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–ဤလျှောက်အပ်လတ္တံ့သည့်အတိုင်း၊ သုတံ–နာယူ မှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ မယာပိ–သည်လည်း၊ (ဗြဟ္မဇာလံ–ကို၊) ဧဝံ–သို့၊ ဝါ–အတိုင်း၊ သုတံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–လျှောက် ထိုက်သော၊ (လျှောက်တော့မည့်ဖြစ်သော၊) သကလံ–အလုံးစုံသော၊ သုတ္တံ– ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်ကို၊ နိဒဿေတိ–ညွှန်ပြ၏။

နေ မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတံ။ ။"သယံ ဘဝတိတိ သယမ္ဘု"အရ ဆရာမရှိဘဲ အလိုလိုဖြစ်သော ဘုရားတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ "နေ သယမ္ဘု"ဟု ဆိုသဖြင့် "ဘုရား မဟုတ်ပါ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏၊ ဘုရားမဟုတ်ဟု ဆိုလျှင် အမျိုးမျိုးသော အဓိပ္ပာယ်ကို ရနိုင်သော်လည်း "ဧဝံ မေ သုတံ–တပည့်တော် ကြားရံသာ ကြားလိုက်ရပါ၏"ဟု ဆိုသဖြင့် "ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် မပြုနိုင်ပါ"ဟူသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို သိနိုင်သောကြောင့် "နေ မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတံ"ဟု အရာဌာနအားလျော်စွာ ဖွင့်ရသည်။ [နေ မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတန္တိ ဧတ္ထပန နေ အတ္တနော ဉာဏေနေဝ အတ္တနာ သစ္ဆိကတန္တိ ပကရဏတော အတ္ထော ဝိညာယတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ပရိမောစေန္တော။ ။စတုတ္ထပါရာဇိကပါဠိတော်၌ ဤသာသနာတော်ဝယ် အချို့သော ပါပဘိက္ခုသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော ဓမ္မဝိနယကို သင်ယူပြီး တတ်သိသောအခါ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် တတ်သိထားသကဲ့သို့ ပြောဆိုဝါကြွားလေ့ရှိ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဓမ္မတ္ထေနက (တရားသူခိုး) ဟု ဆိုရ၏၊ ထိုအပြစ်မှ လွတ်စေခြင်းကို "ပရိ မောစေန္တော"ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ပရိမောစေန္တောဿ အန္တပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်၌ သက်"ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝပွဓာနလည်း ကြံ၍ ဟိတ်အနက် ပေးလိုက်ရသည်၊ ဋီကာဟော်ဒေါ်ကား–"ပရိမောစာပနဟေတု"ဟု ဘောအနက်ကိုသာ ဖွင့်လေသည်။

ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ။ယခုမှ "ဧဝံ မေ သုတံ"ကို ဖွင့်နေခြင်းဖြစ်ရကား အဘယ့်ကြောင့် "ဧဝံ မေ သုတံ"ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ် တစ်သုတ်လုံးကို ညွှန်ပြနိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–သံဝဏ္ဏနာကို ပြုစုကြသော အဋ္ဌကထာ ဋီကာဆရာတို့သည် မဖွင့်မီကပင် ဆိုင်ရာတစ်သုတ်လုံးကို တစ်ကျမ်းလုံးအတွက် "မည်သည့်နေရာ၌ မည်သို့ ဖွင့်မည်"ဟု စဉ်းစား စီစဉ်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဆရာသည်လည်း ထိုသို့ တစ်သုတ်လုံးအတွက် စီစဉ်ပြီးဖြစ်ရကား မိမိဉာဏ်ထည်း၌ မျက်မှောက်ဖြစ်နေသောကြောင့် "ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ"ဟု ဆိုသည်။[ဣမဿ သုတ္တဿ သံဝဏ္ဏနာပဋိကာရ ဝိစာရဏေန အတ္တနော ဉာဏဿ ပစ္စက္ခတံ သန္ဓာယ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

အဝဓာရဏတ္ထေန–အဝဓာရဏာ အနက်ရှိသော၊ (ဧဝံသဒ္ဒေန–ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့်၊) [ဒဿေသန္တော, ဧနေတိဋ္ဌ စပ်။] ဧတေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုသုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော ၊ပေ၊ သတိမန္တာနံ ၊ပေ၊ ဂတိမန္တာနံ ၊ပေ၊ ဓိတိမန္တာနံ ၊ပေ၊ ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒောတိ–ဧတေဒဂ္ဂံ ၊ပေ၊ အာနန္ဒော–ဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဘဂဝတာ–မြတ်စွာဘုရားသည်လည်းကောင်း၊[ပသတ္ထာဘာဝါနုရူပ်ဝယ် ပသတ္ထ၌ စပ်၊ ဋီကာအလို "သတိမန္တာနံ ဂတိမန္တာနံ"ဟု ရှေ့နောက်ရှိပါစေ၊ ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ မမ–ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ–သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟုသုတာနံ–များသောသုတ ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့တွင်၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) အာနန္ဒော–အကြင် အာနန္ဒာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ (ဧသော)–ဤအာနန္ဒာသည်၊ မမ–၏၊ သာဝကာနံ–ကုန်သော၊ ဗဟုသုတာနံ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့တွင်၊ ဝါ–တို့ထက်၊ အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ)–အမြတ်ဆုံးတည်း၊ (အသာဆုံးတည်း၊) ၊ပေ၊ သတိမန္တာနံ–တရားတော်ကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားကြောင်း သတိရှိကုန်သော၊ (မမေ့နိုင်သော သတိရှိကုန်သော၊) ၊ပေ၊ ဂတိမန္တာနံ–ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော နည်းအားဖြင့် သိစွမ်းနိုင်သော ဉာဏဂတိရှိကုန်သော၊ ပေ ၊

ဗဟုသုတာနံ။ ။ဗဟု+သုတံ+ယေသန္တိ ဗဟုသုတာ–များသော ကြားနာအပ်သော ပရိယတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ အရှင်အာနန္ဒာမှတစ်ပါး အခြားသော ဗဟုသုတရဟန်းများလည်း ရှိကြပါ၏၊ သို့သော် အရှင်အာနန္ဒာကား သင်ယူတုန်းကပင် ဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တ (တရားဘဏ္ဍာစိုးအဖြစ်) ကို ရည်မှန်း၍ သင်ယူခဲ့သောကြောင့် ဗဟုသုတရဟန်းတို့တွင် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး ဖြစ်ရပါသည်။ [ဗဟုသုတာနန္တိ အာဒီသု ပန အညေပိ ထေရာ ဗဟုသုတာ သတိမန္တော ဂတိမန္တော ဓိတိမန္တော ဥပဋ္ဌာကာစ အတ္ထိ၊ အယမေဝါယသ္မာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဂဏှန္တော ဒသဗလဿ သာသနေ ဘဏ္ဍာဂါရိပရိယတ္တိယံ ဌတ္မာ ဂဏှိ၊ တသ္မာ ဗဟုသုတာနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော၊–ဋီကာသစ်။]

သတိမန္တာနံ။ ။မန္တ၌ပစ္စည်းသည် ပဟူတအနက်ကို ဟောဂ၏၊ ထို့ကြောင့် "သတိမန္တာနံ–များသော သတိရှိကုန်သော"ဟု အနက်ပေးနိုင်သည်၊ ထိုသတိဟူသည်လည်း ဓာရဏာသတိ–သင်ယူအပ်ပြီးသော တရားတော်တို့ကို မပျောက်မပျက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် (မမေ့နိုင်) သော သတိတည်း။[ဣမသ္မိဿ ထေရဿ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဓာရဏာသတိ အညေဟိ ထေရေဟိ ဗလဝတရာ အဟောသိ၊ တသ္မာ သတိမန္တာနံ အဂ္ဂေါနာမ ဇာတော၊–ဋီကာသစ်။]

ဂတိမန္တာနံ။ ။ကာယဂတိ, ဉာဏဂတိ နှစ်မျိုးတွင် ဤနေရာ၌ ဉာဏဂတိ (ဉာဏ်အသွား) ကို ယူပါ၊ မှန်၏–ဤအရှင်အာနန္ဒာသည် တစ်နေရာတည်း၌ ရပ်၍ ပုဒ်ပေါင်းခြောက်သောင်းတို့ကို သင်ယူစွမ်းနိုင်သော ဉာဏဂတိရှိ၏၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍

"မုခပါဋ္ဌဟု, ပိဋကတ်မှ, သင်ယူသောခါ, ဆန်းလက်ဖြင့်, ဂါထာလည်းကောင်း, လေးဆပေါင်း၍, ခြောက်သောင်းတိုက်တိုက်, ခန့်သည့်ပိုဒ်ကို, ရပ်ကြိုက်သင်ကြား, ပန်းနယ်ခူးလျက်, နွယ်ခြူးရင်းကိုင်, စင်လုံးယိုင်သို့"

ဓိတိမန္တာန်–သင်ယူခြင်း, သရဇ္ဈာယ်ခြင်းအားဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သော ဝိရိယ ရှိကုန်သော၊ ပေ ၊ ဥပဇ္ဈာကာန်–ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုန်–တို့တွင်၊ ဝါ–တို့ထက်၊ အဂ္ဂ (အဂ္ဂေါ)–တည်း၊–ဧတဒဂ္ဂဝဂ်, ဧကနိပါတ်, အဋ္ဌကထာ...သာဝကာန် ဘိက္ခုန် ဗဟုဿုတာန်စသော ပုဒ်တို့ကို ရှေ့နောက်ငဲ့သော ကာကော လောကနနည်းကြီ၍ ပေးလိုက်ပါသည်။]

အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော ဓမ္မကုသလော ဗျဉ္ဇနကုသလော နိရုတ္တိကုသလော ပုဗ္ဗာပရကုသလောတိ–အာယသ္မာ ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗာပရကုသလော ဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဓမ္မသေနာပတိနာစ–တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တြာသည်လည်းကောင်း၊[အာယသ္မာ အာနန္ဒော–အရှင်အာနန္ဒာသည်၊ အတ္ထကုသလော–အနက်၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဝါ–အကျိုး၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဓမ္မကုသလော–ပါဠိ၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဝါ–အကြောင်း၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဗျဉ္ဇနကုသလော–အနက်ကိုပြတတ်သော အက္ခရာ၌

ဟု ရှေးဆရာတို့ စပ်ဆိုတော်မူကြသည်။...[အယမေဝါယသ္မာ ဧကပဒေ ဌတ္ဝာ သဒ္ဒိပဒသဟဿာနိ ဂဏှန္တော သတ္ထာရာ ကထိတနိယာမေန သဗ္ဗပဒါနိ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ ဂတိမန္တာန် အဂ္ဂေါနာမ ဇာတော၊–ဋီကာသစ်။]

ဓိတိမန္တာန်။ ။ဓာရေတီတိ ဓိတိ၊ ဓာဓာတ်, တိပစ္စည်းဖြင့် အာကို ဣပြု၍ "ဓိတိ" ဟု ဖြစ်၏၊ သင်ယူခြင်း, ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်ခြင်းအားဖြင့် ဆောင်ထားနိုင်သော ဝိရိယကို "ဓိတိ"ဟု ဆိုသည်။[တသ္မေဝ စာယသ္မတော ဗုဒ္ဓဝစန် ဥဂ္ဂဏှနဝိရိယံ သဗ္ဗယနဝိရိယဉ္စ အညေဟိ အသဒိသံ အဟောသိ၊ တသ္မာ ဓိတိမန္တာန် အဂ္ဂေါနာမ ဇာတော၊-ဋီကာသစ်။]

ဥပဇ္ဈာကာန်။ ။အရှင်အာနန္ဒာမှတစ်ပါး အခြားသော ရဟန်းတို့လည်း ဘုရားရှင်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးကြပါ၏၊ သို့သော် ထိုအခြားရဟန်းတော်တို့သည် ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော် ကျေနပ်လောက်အောင် မပြုစု မလုပ်ကျွေးနိုင်ကြပါ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည်ကား ဘုရားရှင်၏စိတ်တော် ကျေနပ်လောက်အောင် ပြုစုလုပ်ကျွေးနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပဇ္ဈာကရဟန်းတို့တွင် အသာဆုံးဖြစ်ရပါသည်။[အညေပိ ဟိ တထာဂတံ ဥပဋ္ဌဟိံသု၊ နှ စ ပန ဗုဒ္ဓါနံ မနံ ဂဟေတ္တာ ဥပဋ္ဌဟိတုံ သက္ကောန္တိ၊ အယံ ပန ထေရော ဥပဇ္ဈာကဋ္ဌာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အာရဒ္ဓဝိရိယော ဟုတ္တာ တထာဂတဿ မနံ ဂဟေတ္တာ ဥပဋ္ဌဟိ၊ တသ္မာ ဥပဇ္ဈာကာန် အဂ္ဂေါနာမ ဇာတော၊–ဋီကာသစ်။]

အတ္ထ, ဓမ္မကုသလော။ ။ဘာသိတတ္ထေ (ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိ၏အနက်၌ လည်းကောင်း) ပယောဇနတ္ထေစ ဆေကော၊ ဓမ္မောတိ ပါဠိဓမ္မော၊ နာနာဝိဓော ဝါ ဟောတု၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ ပေးထားသည်။

ဗျဉ္ဇနကုသလော။ ။"အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတိ ပကာသေတိ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ အက္ခရာကို "ဗျဉ္ဇန"ဟု ယူရသောနည်းကို ဋီကာ၌ ပဌမဖွင့်၏၊ ထိုနည်း၌ အနက်ကို ပုရိသောကဲ့သို့သော ပုဒ်တစ်ပုဒ်ကသာ ပြနိုင်သော်လည်း ထိုပုဒ်၏ "ပ်, ဥ, ရ်, ဣ, သ်,

လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဝါ–အနက်ကို ပြည့်စုံစွာပြတတ်သော ဝါကျ၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ နိရုတ္တိကုသလော–အနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ရွတ်ဆိုကြောင်း ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဝါ–နိရုတ္တိနည်း၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ပုဗ္ဗာပရကုသလော–ရှေ့စကား နောက်စကားတို့၏ အဆက်အသွယ်၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊ ဝါ–ရှေ့စကားအဖို့နှင့် နောက်စကားအဖို့ကို ရောနှောခြင်း၌လည်း ကျွမ်းကျင်ပါပေ၏၊–အဂုတ္တိရ်, ပဉ္စကနိပါတ်, စတုတ္ထပဏ္ဏာသ အာဃာတဝဂ်, ခိပ္ပနိသန္တိသုတ်။] ပသတ္ထဘာဝါနုရူပ်–ချီးမွမ်းအပ်သည်၏အဖြစ် အားလျော်စွာ၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဓာရဏဗလံ–ဆောင်နိုင်ခြင်းဟူသော အားကို၊ ဝါ–ဆောင်ခြင်း၌အားကို၊ ဒသေန္တော–ပြလျက်၊ ဝါ–ပြခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့၏၊ သောတုကာမတံ–နာယူလိုကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (နာလိုသော ဆန္ဒကို၊) ဇနေတိ–ဖြစ်စေ၏။

(ကိ–အဘယ်သို့၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဓာရဏဗလံ–ဆောင်ခြင်းဟူသော အားကို၊ ဝါ–ဆောင်ခြင်း၌အားကို၊ ဒသေန္တော–ပြလျက်၊ ဝါ–ပြခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ သောတုကာမတံ–နာယူလိုသူ၏အဖြစ်ဟူသောဆန္ဒကို၊ ဇနေတိ–

သြ" စသော အကွာရာလျှင် အရင်းခံရှိသောကြောင့် အရင်းခံကိုလိုက်၍ "အကွာရာက အနက်ကို ပြတတ်သည်"ဟု ဆိုသည်၊ အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောအပေါင်းပုဒ်၏ ဗျဥ္ဇနအမည်ကို အစိတ်အကွာရာ၌ တင်စားထားသော ဧကဒေသ္ဝုပစာတည်း၊ တစ်နည်း–ပြခဲ့သောဝိဂြိုဟ်အရ ဆိုလိုရင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အပြည့်အစုံပြနိုင်သော "ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ"ကဲ့သို့သော ဝါကျကို "ဗျဥ္ဇန"ဟု ယူရသောနည်းကိုလည်း ဒုတိယဖွင့်၏။

နိရုတ္တိကုသလော။ ။နိဟရိတ္တာ ဥတ္တိ နိရုတ္တိ–သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ၊ တစ်နည်း–ဝဏ္ဏာဂမ, ဝဏ္ဏဝိပရိယာယ စသော နိရုတ္တိနည်း ငါးပါးကိုလည်း "နိရုတ္တိ"ဟု ဖွင့်သေး၏။

ပုဗ္ဗာပရကုသလော။ ။ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားတို့၏ အဆက်အသွယ်ဖြစ်သော ပုဗ္ဗာနုသန္ဓေ အပရာနုသန္ဓေကိုလည်းကောင်း, သုတ်တစ်သုတ်၌ "မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ"ကဲ့သို့သော ရှေ့စကားအဖို့နှင့် စူဠသီလစသော နောက်စကားအဖို့တို့၏ ရောနှောဆက်စပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း "ပုဗ္ဗာပရ"ဟု ခေါ်၏။

ဓာရဏဗလံ ဒသေန္တော။ ။ဓာရဏဗလန္တိ ဓာရဏသင်္ခါတံ ဗလံ၊ ဓာရဏော ဝါ ဗလံ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ နှစ်နည်းပေးထား၏၊ "ဇဝံ မေ သုတံ" ဝယ် ဇဝံကို ရွတ်ဆိုသော အရှင်အာနန္ဒာသည် ဤသို့သာ (ဤအတိုင်းသာ) ကြားနာမှတ်သားရပါ၏"ဟု ဆိုသဖြင့် "ကြားနာခဲ့သည့်အတိုင်း ယခုတိုင်အောင် မပျောက်မပျက် ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်ပါ၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ပြသောကြောင့် "ဘုရားလက်ထက်တော်က နာယူခဲ့သည့်အတိုင်း ယခုအချိန်တိုင်အောင် ဤသုတ်သည် မပျောက်မပျက် တည်ရှိပါပေသည်"ဟု ယူဆ၍ ဤသုတ်ကို ကြားနာရာ၌ "သတ္တဝါတို့မှာ အားတက်သရော နာယူလိုသော ဆန္ဒဖြစ်ကြသည်"ဟူလို။

ဖြစ်စေသနည်း၊) မေ–တပည့်တော်သည်၊ (ဗြဟ္မဇာလ–ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို၊) ဧဝं–ဤတစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဝါ–ဤသို့သာ၊ သုတं–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ တဗ္ဗ–ထိုသုတ်သည်လည်း၊ အတ္ထတော ဝါ–အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနတောဝါ–သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနူနံ–ယုတ်လည်း မယုတ်လျှော့ပါ၊ အနဓိကं–ပိုလည်း မပိုလွန်ပါ၊ ဧဝမေဝ–ဤလျှောက်အပ်လတ့ံသည့်အတိုင်းသာ၊ ဝါ–ဤမြတ်စွာဘုရား, ထံတော်ပါး၌, နာကြားအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်းသာ၊ (ဟောတိ–ဖြစ်ပါ၏၊) အညထာ–လျှောက်အပ်လတ့ံသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–မြတ်စွာဘုရား ထံတော်ပါး၌ နာကြားအပ်ခဲ့သော အခြင်းအရာမှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နမဖြစ်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (အတ္ထနော ဓာရဏဗလံ ဒသေန္တော

ဧဝं မေ သုတं။ ။အဝဓာရဏအနက်ကို ပြရာ၌ဌာနဖြစ်သောကြောင့် "ဧဝं" အတွက် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အာကာရအနက် နိဒဿနအနက် အပေါ်မှာ "သာ"ဟူသော အဝဓာရဏ အနက်ကို အပိုဆောင်း၍ ပေးရပါသည်၊ ထိုအနက်နှစ်မျိုးအပေါ်၌ အပိုဆောင်း၍ ပေးအပ် သော "သာ"ဟူသောအနက်သည် အဝဓာရဏအနက်တည်း၊ ဥပမာ–"ပုရိသ–အိုဃောက္ခား"ဟု ပေးရာ၌ လိန်အနက်အပေါ်မှာ အာလုပ်အနက် အပိုဆောင်းထားသောကြောင့် "အာလုပ်အနက်"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း။

တဗ္ဗ ခေါ ၊ပေ၊ နု အညထာ။ ။"ဧဝं မေ သုတं"နှင့် တကွ ဤဝါကျသည် "ဓာရဏဗလं ဒဿေန္တော"အရ ဓာရဏဗလ ဒဿနဖြစ်ပုံကိုပြသော အာကာရဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကိံ ဓာရဏဗလं ဒဿေန္တော ၊ပေ၊ ဧနေတိ"ဟု ပုစ္ဆာထည့်၍ "ဣတိ ဓာရဏဗလं ဒဿေန္တော ၊ပေ၊ ဧနေတိ"ဟု ပြန်လှည့်ရပါသည်။ ["ကိံ ဧနေတိ ၊ပေ၊ ဣတိ ဧနေတိ"ဟု ပေးတော်မူကြသော ဆရာတို့ကား "သောတုကာမတာဧနနာကာရ"ဟု ယူဆတော်မူကြဟန်တူပါသည်။]

ဆက်ဦး၊ အုံ–ဤဝါကျ၌ တဗ္ဗဖြင့် "ဧဝं သုတं"ဝယ် သုတ်ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ "တဗ္ဗ သုတ်–ထိုကြားနာအပ်ပြီးသော သုတ်သည်လည်း"ဟူလို၊ ဧဝမေဝသည် ဧဝं၏အဝဓာရဏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ တဗ္ဗ ခေါ ၊ပေ၊ အနုဓိကံသည် ဧဝအနက်၏ အကျိုးပြ(ဧဝတ္ထဖလ)တည်း၊ နု အညထာကား ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် နှစ်စေအပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထတည်း၊ နု အညထာကို "ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတာကာရတော နု အညထာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဟောင်း၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းသည် အညထာအရ ဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာကို ယူမည်စိုး၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နု ပနု ဘဂဝတာ ဒေသိတာကာရတော"ဟု ဗျတိရေကဝါကျထည့်၍ ဖွင့်ပြန်သည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ–ယခုလျှောက်ထားမည့် "မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ"စသော ပါဠိတော်သည် ဘုရားအထံတော်၌ ကြားနာအပ်ခဲ့တုန်းက အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါ၏၊ ဘုရားအထံတော်၌ ကြားနာတုန်းက ဧကအာကာရ (အခြင်းအရာတစ်မျိုးသာ) မှတ်သားနိုင်ခဲ့ပါ၏၊ "ထိုမှတ်သားခဲ့တိုင်းသော အခြင်းအရာတစ်မျိုးကား ယခုတိုင်အောင်ပင် မမေ့မပျောက်ဘဲ ယခုလျှောက်အပ်လတ့ံအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်"ဟူလို။

သတ္တာနံ သောတုကာမတံ ဧနေတိ၊) ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–မှတ်ထိုက်ပါ၏။ [ဤကား "ဧဝမေဝ နု အညထာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု ပါဠိပြင်၍ မိမိသဘောကျ ပေးအပ်သော အနက်တည်း။]

အာစရိယဝါဒ။ ။ဆရာတို့ကား "ကိုး–သို့၊ ဧနေတိ–ဖြစ်စေသနည်း၊ မေ–သည်၊ (ဗြဟ္မာလ်–ကို၊) ဧဝံ–သာ၊ ဝါ–သာ၊ သုတံ–ပြီ၊ တဋ္ဌ–ကိုလည်း၊ ဝါ–သည်လည်း၊ အတ္ထတောဝါ–လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနတောဝါ–လည်းကောင်း၊ အနုနံ–ပါ၊ အနဓိကံ–ပါ၊ ဧဝမေဝ–ဤမြတ်စွာဘုရား, ထံတော်ပါးဌ, နာကြား အပ်ခဲ့သည့်အတိုင်းသာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–မှတ်ထိုက်ပါ၏၊ အညထာ–မြတ်စွာဘုရား, ထံတော်ပါးဌ နာကြားအပ်ခဲ့သော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ နု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–မမှတ်ထိုက်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဧနေတိ–ဖြစ်စေ၏" ဤသို့ ပေးတော်မူကြပါသည်။

ဒဋ္ဌဗ္ဗံနှင့် မစပ်သင့်။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ "ဧဝမေဝ နု အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် အနွယ ဗျတိရေက နှစ်ဝါကျရှိရာဝယ် ကြိယာကို အနွယဝါကျဘက်၌ သာ ထား၍ ဗျတိရေကဝါကျဘက်၌ လိုက်စေရိုးတည်း၊ ဤ၌ ဧဝမေဝသည် အနွယ, နု အညထာသည် ဗျတိရေကတည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံကို ထိုစကားနှစ်ရပ်နှင့် စပ်စေလိုလျှင် "ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, နု အညထာ"ဟုသာ ထားရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့မထားဘဲ နု အညထာနောက်၌ ထားသောကြောင့် "ဧဝမေဝ, နုအညထာ"တို့ကို ဒဋ္ဌဗ္ဗံနှင့် မစပ်ထိုက်ပါ၊ ထို့ကြောင့် နု အညထာနောက်၌ ရှေ့လှည့်ဖို့ ဣတိတစ်လုံး အကျော်ကြ၍ "ဣတိ–ဤ အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–မှတ်ထိုက်၏"ဟု ပေးပါသည်။

အညထာ၏အနက်။ ။အညထာကို "ဘုရားအထံတော်၌ နာခံအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာ"ဟူသောအနက်ကို မယူဘဲ "ဘုရားဟောတော်မူ တိုင်းသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာ"ဟူသော အနက်ကိုယူလျှင် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ရောက်ရာ၏၊ ချဲ့ဦးအံ့–ဝေဝဒ္ဒါ၏ အာကာရ အနက်ကို ဖွင့်တုန်းက "ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော အခြင်းအရာတို့က နာနပ္ပကာရ (အထူးထူးများ)သောကြောင့် ဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မည်သူမှ မဆောင်နိုင်"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ "ဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ"ဟု ဆိုလျှင် ထိုအာကာရအနက်က စကားနှင့် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အညထာအတွက် "နု ပန ဘဂဝတာ ဒေသိတာကာရ တော–ဘုရားဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ မဟုတ်"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ မှန်၏–အာကာရစသော အနက်သုံးမျိုးတို့သည် တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး မဆန့်ကျင်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် အချင်းချင်း ထောက်ခံလျက် ရှိကြရပေသည်။

ဋီကာသစ်။ ။အညထာ(ဤ အဓိပ္ပာယ်မဟုတ်လျှင်) ဘဂဝတာ ဒေသိတာကာရေ နေဝ ဓာရေတုံ သမတ္ထနတောဟေဋ္ဌာ ဝုတ္ထာဝစနေန (ဘုရားဟော်တော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားနှင့်) ဝိရုဇ္ဈေယျ၊ နု ဟေတ္ထ ဒ္ဝိန္နံ အတ္ထာနံ (အာကာရ အဝဓာရဏအနက်တို့၏) အတ္ထန္တရတာ ပရိဟာရော

မေသဒ္ဒေါ–မေသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ တီသု–သုံးပါးကုန်သော၊ အတ္ထေသု–အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–ထင်ရှား၏၊ ဝါ–တွေ့မြင်အပ်၏၊ တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ–ထို စကားကို ချဲ့ဦးအုံ့၊ အသ–ထို မေသဒ္ဒါ၏၊ [အတ္ထောတို့၌ စပ်၊] ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မယာတိ–မယာဟူသော၊ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ [မေ–ငါသည်၊ ဂါထာဘိဂီတံ–ဂါထာဖြင့် ရှေးရှု သီဆိုအပ်သော ဆွမ်းကို၊ အဘောဇနေယျံ–စားခြင်းကိုမထိုက်၊ ဝါ–မစားထိုက်။] သာဓု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ သံခိတ္တေန

(အချင်းချင်း ကွဲပြားသော အနက်တစ်မျိုးတစ်ခြားစီ၏ အဖြစ်ကို ရွက်ဆောင်ခြင်းသည်) ယုတ္တော၊ (ကသ္မာ) တေသံ ဒ္ဝိန္နံပိ အတ္ထာနံ သုတဘာဝဒီပနေန ဧကဝိသယတ္တာ (ထိုနှစ်နက်လုံးတို့၏လည်း ကြားနာအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအားဖြင့် တူသောစပ်ရာ ဝိသယရှိကုန်သည်၏–သုတသဒ္ဒါ၌ချည်း စပ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊) ဣတရထာ (ဤသို့မဟုတ်လျှင်) ထေရော ဘဂဝတော ဒေသနာယ (ဒေသနာတော်ကို) သဗ္ဗထာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ (အလုံးစုံ အကုန်အစင် နာခံမှတ်သားနိုင်ခြင်း ဖြစ်လသော်) ပစ္ဆိမတ္ထဝသေန (နောက်အဝဓာရဏာအနက်၏အစွမ်း ဖြင့်) သမတ္ထော, ပုရိမတ္ထဝသေနစ (ရှေ့အာကာရအနက်၏အစွမ်းဖြင့်ကား) အသမတ္ထောတိ အာပဇ္ဇေယျ (ဤသို့ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓိဒေါသ ရောက်စရာရှိသည်။)

အချုပ်မှာ–အာကာရအနက် နိဒဿနအနက် အဝဓာရဏာအနက် ၃ မျိုးသည် တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး မဆန့်ကျင်စေရ၊ အာကာရ (တစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာ) ဟူသည် နိဒဿန (ယခုညွှန်ပြအပ်လတ္တံ့သော) အခြင်းအရာပင် ဖြစ်၏၊ ထိုညွှန်ပြအပ်လတ္တံ့သော အခြင်းအရာဟူသည်လည်း အဝဓာရဏာ (ဘုရားအထံတုန်းက နာခံခဲ့ရသည့်အတိုင်းသာ ဖြစ်၏၊) ထိုအတိုင်းမှ တစ်စုံတစ်ခုမျှ ယုတ်လျော့ ပိုလွန်ခြင်း မရှိပါ၊ "ဤသို့တစ်နက်နှင့်တစ်နက် မဆန့်ကျင်ရုံသာမက အချင်းချင်း ထောက်ခံလျက် ရှိသည်"ဟု မှတ်ပါ။

မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု။ ။မေသဒ္ဒါသည် အမှသဒ္ဒါမှ ဖြစ်လာ၏၊ ထိုအမှသဒ္ဒါအခိုက်တုန်းက မိမိဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော နိယကဗျတ္တခန္ဓာအစဉ် အနက်တစ်နက်၌သာ ဖြစ်၏၊ သို့သော် တတိယာ, စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌိဝိဘတ်တို့နှင့် ယှဉ်သောအခါ ကတ္တား, သမ္မဒါန်, သာမိအနက်အားဖြင့် သတ္တိသုံးမျိုး ဝင်လာသောကြောင့် "မေသဒ္ဒါသည် သုံးပါးသော အနက်တို့၌ ထင်ရှား၏"ဟု ဆိုသည်၊ အခြားနေရာများ၌လည်း နည်းတူ။ [ယော ပရော နာ ဟောတိ (အကြင် ခန္ဓာအစဉ်သည် သူတစ်ပါးမဟုတ်)၊ သော အတ္တာတိ (ထိုသတစ်ပါးမဟုတ်သော ခန္ဓာအစဉ်သည် အတ္တမည်၏၊) ဧဝံ ဝုတ္တာယ နိယကဗျတ္တသခ်ါတာယ သသန္ဓတိယံ (မိမိခန္ဓာအစဉ်၌) ဝတ္တနတော တိဝိဓောပိ မေ သဒ္ဒေါ ကိဉ္စာပိ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္တေ ဒိဿတိ၊ ကရဏသမ္ပဒါနသာမိ နိဒ္ဒေသဝသေန ပန ဝိဇ္ဇမာနဘေဒံ သန္ဓာယာဟ မေ သဒ္ဒေါ တီသု အတ္တေသု ဒိဿတီတိ၊–ဋီကာ။]

ဂါထာ ၊ပေ၊ အဘောဇနေယျံ။ ။ဤပါဠိသည် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်, အရဟန္တဝဂ်, သုန္ဒရိကသုတ်၌လာသော ပါဠိတည်း၊ ဘောဇဉ်ကိုရှေးရှု၍ ဂါထာဖြင့် သီဆိုတော်မူပုံကို ထိုသုတ်၌ ရှုပါ၊ အဘိဂီတံပုဒ်က ကတ္တားကိုင်ဆောင်သောကြောင့် မေသည် မယာဟူသော ကတ္တား

ဓမ္မံ ဒေသေတူတိ အာဒီသု-တို့၌၊ မယ္ဟန္တီ-မယုံဟူသော၊ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ)၊[ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ သံခိတ္တေန-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေတု-ဟောတော်မူပါ၊-သဒ္ဓာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်, ဆန္ဒဝဂ်, ပုဏ္ဏသုတ်၊ ဤ၌ ဒေသေတုပုဒ်က အာရောစနတ္ထဖြစ်သောကြောင့် မေသဒ္ဒါသည် သမ္ပဒါန်အနက်၌ ဖြစ်ရသည်၊ "အာရောစနတ္ထသမ္ပဒါန်" ဟူလို။]

ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထာတိ အာဒီသု-တို့၌၊ မမာတိ-ဟူသော၊ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ)၊[ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊ မေ-ငါ၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ-တရားတည်းဟူသော အမွေကို ခံယူတတ်သူတို့သည်၊ ဘဝထ-ဖြစ်ကြကုန်လော၊-မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်, မူလပရိယာယဝဂ်, ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၊ ဤ၌လည်း ဓမ္မဒါယာဒါပုဒ်က "ငါ၏+အမွေ"ဟု သမ္ဗန္ဓကို ငဲ့သောကြောင့် သမ္ဗန္ဓ(သာမီ) အနက်၌ ဖြစ်ရသည်။] ပန-အတ္ထဒ္ဒါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဓ-ဤဒေသ မေ သုတံဟူသောပါဌ်၌၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ သုတံ-နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း ကောင်း၊ မမ-၏၊ သုတံ-နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း ကောင်း၊ အတ္ထဒ္ဒယေ-အနက်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏။

အနက်ဟောပုဒ် ဖြစ်ရသည်၊ အဘောဇနေယျံ၌ "ဘောဇနံ အရဟတီတိ ဘောဇနေယျံ"ဟု ပြု၍ အရဟတိအနက်၌ ဏေယျသ္မက်၊ နဝ+ဘောဇနေယျံ အဘောဇနေယျ-စားခြင်းကို မထိုက်၊ ဝါ-မစားထိုက်။

ဣဓ ပန ၊ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ။ ။"သစေဣဓ, နောက်ပန, ဝိသေသဟုစ္စ"နှင့်အညီ "ဣဓ ပန ၊ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ"ဟူသော ဤဝါကျသည် ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော အနက်အထူးကို ပြသော အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသဝါကျတည်း။ "မေ သဒ္ဒေါ ၊ပေ၊ မမာတိ အတ္ထော"ဟူသော သခ်ေပ ဝိတ္ထာရ ရှေ့ဝါကျတို့ကား ထိုထိုနေရာ၌ အများနှင့် ဆိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ရသင့်သမျှအနက်တို့ကို ထုတ်၍ပြသောကြောင့်လည်းကောင်း အတ္ထဒ္ဒါရဝါကျ, သာမညဝါကျမည်၏၊ ထိုအတ္ထဒ္ဒါရ သာမညဝါကျတွင်လည်း "**တထာဟိမှာ, ဥပကာ, ရံခါ ချဲ့မြှဲ့**"ဟူသည်နှင့် အညီ "မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ"သည် သခ်ေပဝါကျ၊ "တထာဟိ ၊ပေ၊ မမာတိ အတ္ထော"သည် ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း။

တစ်နည်း။ ။မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိသည် ဒဋ္ဌိယဝါကျ၊ တထာဟိ ၊ပေ၊ မမာတိ အတ္ထောသည် ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ၊ (တစ်နည်း) မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိသည် ဥပျဝါကျ၊ တထာဟိ ၊ပေ၊ မမာတိ အတ္ထောသည် ဥပကဝါကျတည်း၊ ဥပကအနက်ပေးရာ၌ "ကသ္မာ မေ သဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုမေသဒ္ဒါ၏၊ ပေ၊ မမာတိ အတ္ထော (ဟောတိ)၊ တတော (တသ္မာ)-ကြောင့်၊ မေသဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏"ဟု ပေးပါ၊ နေရာတိုင်း ဤနည်းချည်းတည်း။

သုတန္တိ ဣတ္ထ–သုတ်ဟူသော ဤပုဒ်၌၊ သဥပသဂ္ဂေါစ–ဥပသာရနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အနုပသဂ္ဂေါစ–ဥပသာရ မရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံသုတသဒ္ဒေါ–ဤသုတသဒ္ဒါသည်၊ (သုတ်ဟူသော တစ်ပုဒ်လုံး၏ အတွင်းကျသော ဤသုတသဒ္ဒါသည်၊) ဂမနဝိသုတ ကိလိန္ဒ ဥပစိတာနုယောဂ သောတဝိညေယျ သောတဒ္ဒါရာနုသာရ ဝိညာတာဒီအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ–သွားခြင်းဟူသောအနက်, ထင်ရှားကျော်စောဟူသော အနက်, စိုစွတ်ဟူသော အနက်, ဆည်းပူးအပ်ဟူသော အနက်, အားထုတ်ခြင်းဟူသော အနက်, သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံဟူသော အနက်, သောတဒ္ဒါရသို့အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သောတရားဟူသော အနက်, အစရှိသော တစ်ပါးမကများသောအနက် အပြားရှိ၏။ တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ–ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ့၊ အသ–ထိ သုတသဒ္ဒါ၏၊ သေနာယ ပသုတောတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားသူ၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [သေနာယ–စစ်တပ်သို့၊ ပသုတော–သွားသူ၊] သုတဓမ္မသ ပသုတောတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိသုတဓမ္မသ–ထင်ရှားကျော်စောသော တရားရှိသော၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊[သုတဓမ္မသ–ထင်ရှားကျော်စောသော တရားရှိထသော၊ ပသုတော–နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဥပဓိဝိဝေကကို ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်မြင်စွမ်းနိုင်ထသော၊-ဝိနည်း, မဟာဝဂ္ဂ, မုစလိန္ဒကထာ၊ ပသုတောတိ တံ ဝိဝေကံ, ယံ ဝါ ကိဉ္စိ ပသိတဗ္ဗံနာမ၊ တံ သဗ္ဗံ အတ္ထာနော ဝိရိယာဘိလာမိဂတေန ဉာဏစက္ခုနာ ပသန္တသ–မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ ဤ၌ သုတသဒ္ဒါသည် ဥပသာရ မရှိဘဲလျက် ဝိသုတအနက်ကို ဟောရသည်။]

သဥပသဂ္ဂေါစ အနုပသဂ္ဂေါစ။ ။ဧဝံ မေ သုတံ၌ သုတသဒ္ဒါသည် ဥပသာရ ပုဒ် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် သဥပသဂ္ဂသုတသဒ္ဒါကို အတ္ထဒ္ဒါရအဖြစ်ဖြင့် ယူရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ဥပသာရပုဒ်တို့သည် (ရှိပြီးအနက်ကို ထွန်းပြရုံသာ ထွန်းပြတတ်သော) ဓောတကမျှသာ ဖြစ်၏၊ ဝါစကအဖြစ်ဖြင့် မဟောနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဥပသာရပုဒ်ရှိသော်လည်း သုတပုဒ်ရင်း၏ အနက်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် သဥပသဂ္ဂသုတသဒ္ဒါကိုလည်း အတ္ထဒ္ဒါရ၌ ယူရပါသည်။ [ကိဉ္စာပိ ဥပသဂ္ဂေါ ကိရိယံ ဝိသေသေတိ၊ ဓောတကဘာဝတော ပန သတိပိ တသ္မိံ (ထိုဥပသာရပုဒ်သည် ရှိသော်လည်း) သုတသဒ္ဒေါ ဧဝ တံတံ အတ္ထံ အနုဝဒတီတိ (ထို့ကြောင့်) အနုပသဂ္ဂသ သုတသဒ္ဒသ အတ္ထဒ္ဒါရေ သဥပသဂ္ဂသ ဂဟဏံ နု ဝိဠ္ဠတီတိ ဒသ္သေန္တော သဥပသဂ္ဂေါစ အနုပသဂ္ဂေါစာတိ အာဟ၊–ဋီကာ။]

သေနာယ ပသုတောဝ။ ။ပသုတောဝ၌ ပရှေးရှိသော သုဓာတ်တည်း၊ ဓာတုတ္ထ ဝိသေသက ဥပသာရကြောင့် "သု–သဝနေ" စသည်အရ ကြားနာခြင်းစသော အနက်ကို မဟောဘဲ သွားခြင်းအနက်ကို ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဂစ္ဆန္တော"ဟု ဖွင့်သည်။

အဝဿုတာ အဝဿုတသာတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ကိလိန္နာ–ဆန္နရာဂဖြင့် စိုစွတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကိလိန္နဿ–ဆန္နရာဂဖြင့် စိုစွတ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ၊) [အဝဿုတာ–ဆန္နရာဂဖြင့် စိုစွတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဝဿုတဿ–ဆန္နရာဂဖြင့် စိုစွတ်သော၊ (ပုရိသပုဂ္ဂလဿ–၏၊ အဓက္ခက် စ်သည်၌စပ်၊)–ပါစိတ်ပါဋ္ဌိတော်, ဘိက္ခုနီ ပဋ္ဌမပါရာဇိကစသည်၊ ကိလိန္နာ၌ ကိလိဒ ဓာတ်, တပစ္စည်း, စိုစွတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ အဝဿုတာ၌ အဝပုဗ္ဗ, သု ဓာတ်, တပစ္စည်း, စိုစွတ်ခြင်းအနက်ဟောပင်တည်း၊ "အဝဿတိတိ အဝဿုတာ"ဟု ပြု။] တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပကန္တိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဥပစိတံ–ဆည်းပူးအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)။ [တုမှေဟိ–သင်တို့သည်၊ အနပ္ပက်–မနည်းသော၊ ပုညံ–ကောင်းမှုကို၊ ပသုတံ–ဆည်းပူးအပ်ပြီ၊–ခုဒ္ဒကပါဠိ ပါဠိတော်, တိရောကုဋ္ဋသုတ်၊ ပသုတံကို "ပသုယိတ္ထာတိ ပသုတံ"ဟု ပြု။]

ယေ စ္စာနပ္ပသုတာ ဓီရာတိ အာဒီသု–တို့၌၊ စ္စာနာနုယုတ္တာ–စျန်ကို အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ယေ ဓီရာ–အကြင် ပညာရှိတို့သည်၊ စ္စာနပ္ပသုတာ–စျာန်ကိုအဖန်ဖန် အားထုတ်တော်မူကြကုန်၏၊–ဓမ္မပဒပါဠိတော်, ဗုဒ္ဓဝဂ်, ဒေဝေါရောဟဏဝတ္ထု။] ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံတိ အာဒီသု–တို့၌၊ သောတဝိညေယျံ–သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံ၊ ဝါ–သောတဒ္ဒါရဖြင့် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံ၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဒိဋ္ဌံ–စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်ထိုက်သော ရူပါရုံ၊ သုတံ–သောတဝိညာဉ်သည် ကြားထိုက်သော သဒ္ဒါရုံ၊ မုတံ–ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်သည် ဖွဲ့စပ်အပ် ရောက်အပ်သော ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊–ပါစိတ်ပါဋ္ဌိတော်, မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ် ပဒဘာဇနီ၊ မု–ဗန္ဓနေ ဓာတ်တည်း၊ (တစ်နည်း) "မုနဉ္ဉာဏော"ဟူသော ဓာတ်ကိုယူ၍ "မုတံ–ရောက်၍ သိထိုက်သော"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ ဒိဋ္ဌံစသည်၌ တပစ္စည်းသည် အရဟအနက် ဟော၊ ထို့ကြောင့် "မြင်ထိုက်"ဟု ပေးရသည်။]

သောတဝိညေယျံ။ ။ဝိညာတဗ္ဗံတိ ဝိညေယျံ၊ သောတေန ဝိညေယျံ သောတဝိညေယျံ၊ သောတအရ သောတပသာဒ သောတဒ္ဒါရကို မှီ၍ရသော်လည်း ထို သောတပသာဒ သောတဒ္ဒါရ၌မှီသော သောတဝိညာဉ်ကို ကာရဏူပစာရ, ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ဤအလို "သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံ"ဟု ပေး၊ တစ်နည်း–သောတဒ္ဒါရတည်းဟူသော အဆောက်အဦနှင့်တကွ ဆိုအပ်သောစကားဖြစ်၍ သောတအရ သောတဒ္ဒါရကိုပင် ယူပါ၊ ဝိညေယျံ၏ ကတ္တားကို "သောတဝိညာဏေန"ဟု ထည့်၊ ဤအလို "သောတဒ္ဒါရဖြင့် သောတဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော သဒ္ဒါရုံ"ဟု ပေး။ [သောတဝိညေယျံတိ သောတဒ္ဒါရနိဿိတေန ဝိညာဏေန ဝိညာတဗ္ဗံ၊ သသမ္ဘာရကထာ ဝါ ဒသာ၊ သောတဒ္ဒါရေန ဝိညာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

သုတဓရော သုတသန္ဓိစယောတိ အာဒိသု-တို့၌၊ သောတဒ္ဓါရာနုသာရ ဝိညာတဓရော-သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် သိအပ်သော တရားကို ဆောင်နိုင်သူ၊ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ)၊[သုတဓရော-သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် နာယူမှတ်သားအပ်ပြီးသော တရားကို ဆောင်နိုင်သူ၊ သုတသန္ဓိစယော-သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်သည် နာယူမှတ်သားအပ်ပြီးသော တရား၏ကောင်းစွာ စုဝေးရာ သေတ္တာသဖွယ် ဖြစ်သူ၊-မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ မဟာယမကဝဂ်၊ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်။]

ပန-အတ္ထဒ္ဒါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဣဓ-ဤ၌ဝိုဝ် မေ သုတံဟူသော ပါဠိ၌၊ အသ-ထိုသုတသဒ္ဒါ၏၊ သောတဒ္ဓါရာနုသာရေန-သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဥပဓာရိတံ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိဝါ အတ္ထော-ဤအနက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဓာရဏံ-ဆောင်ရွက် မှတ်သားရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိဝါ အတ္ထော-သည်လည်းကောင်း၊(ဟောတိ)၊[ဥပဓာရဏန္တိ ဝါတိ အတ္ထော ဟု ရှိသည်မှာ ဣတိတစ်လုံး အပိုပင်၊] ဟိ-မှန်၊ (သုတသဒ္ဒါ အနက်နှစ်ပါးဌ ဖြစ်ခြင်းသည် မှန်၏၊) မေသဒ္ဒသ-မေသဒ္ဒါ၏၊ မယာတိ အတ္ထော-မယာဟူသော အနက်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဧဝံ-ဤတစ်မျိုး

သုတဓရော သုတသန္ဓိစယော။ ။သုတအရ သောတဒ္ဓါရဝိထိဖြင့် ကြားအပ်သော သဒ္ဒါရုံသာမက တရားနာယူသောအခါ ရှေးဦးစွာ သောတဒ္ဓါရိကဝိထိဖြင့် ကြား၏၊ ထို့နောက် တဒနုဝတ္တိကမနောဒ္ဓါရိကဝိထိဖြင့် ထပ်၍ကြား၏၊ ထို့နောက် မနောဒ္ဓါရိကဝိထိအစဉ်ဖြင့် ထိုကြားအပ်ပြီးသော တရားကို မှတ်သား၏၊ အဆက်ဆက် မမေ့အောင် ဆောင်ထား၏၊ ထိုသို့မှတ်သားနိုင်သူ ဆောင်ထားနိုင်သူကို "သုတဓရ"ဟုလည်းကောင်း, သုတသန္ဓိစယ-သုတ၏+သံ-ကောင်းစွာ၊ နိစယ-စုဝေးရာ (မမေ့မပျောက်အောင် သိမ်းထားရာ "ပူတာ တံတင်း"ဟု ရှေးကခေါ်သော သေတ္တာသဖွယ် ဖြစ်သူ)ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။

ဆက်ဦးအုံ့-သောတဒ္ဓါရာနုသာရဝိညာတဓရောတို့ သောတဒ္ဓါရာနာရေန မနောဝိညာဏေန ဝိညာတဓမ္မဓရော၊ နု ဟိ သောတဒ္ဓါရနိဿိတ ဝိညာဏမတ္တေန ဓမ္မော ဝိညာယတိ-သောတဒ္ဓါရဌိတသော သောတဝိညာဉ်ဖြင့် ဓမ္မကို မသိနိုင်၊ အထခေါ် တဒနုသာရမနောဝိညာဏေနေဝ၊-စင်စစ်ကား ထိုသောတဒ္ဓါရဝိထိသို့ အစဉ်လိုက်သော တဒနုဝတ္တိကမနောဒ္ဓါရိကဝိညာဉ်ဖြင့်သာ သိနိုင်သည်။

မှတ်ရှုတ်။ ။"သုတံ"အရ နားဖြင့်ကြားနာအပ်သော သဒ္ဒါရုံအနိုက်သာ ရသော်လည်း ကြားနာပြီးနောက် မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဉ်အစဉ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်, မှတ်သားအပ်ပြီးနောက် မမေ့မပျောက်အောင် ဆောင်ထားအပ်သော တရားအပေါင်းတိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "သုတံ-နာယူ+မှတ်သား+ဆောင်ထားအပ်"ဟု အနက်ပေးနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

တည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–ဤသို့၊ ဝါ–ဤတစ်မျိုးတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဝါ–ဤသို့သာ၊ သုတံ–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထား အပ်ပါပြီ၊ သောတဒ္ဓါရာနုသာရေန–သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဥပဓာရိတံ–ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ယုဇ္ဇတိ–သင့်၏၊ (မေသဒ္ဓသ–၏၊) မမာတိအတ္ထော–သည်၊ သတိ–သော်၊ မမ–၏၊ ဧဝံ–ဖြင့်၊ ဝါ–သို့၊ ဝါ–ဖြင့်သာ၊ ဝါ–သို့သာ၊ သုတံ–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ–သည်၊ ယုဇ္ဇတိ–၏။

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တီသု–သုံးပါးကုန်သော၊ ဧတေသု ပဒေသု–ဤပုဒ်တို့တွင်၊ ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော ပုဒ်သည်၊ သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ–သောတဝိညာဉ်အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏ကိစ္စကို ညွှန်ပြသောပုဒ်တည်း၊ ဝါ–

မေသဒ္ဓသ ဟိ ၊ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ။ ။ရှေ့ပုဒ်နောက်ပုဒ်တို့၏ စကားအဆက်အသွယ်ကို မသိဘဲ ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် မည်သည့်အနက် ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏ စာစပ် အဆက်အသွယ်ကို သိရမှ မည်သည့်အနက် သင့်မြတ်ကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် မေသဒ္ဓါဟူသော အဆက်အသွယ်နှင့်တကွ သုတသဒ္ဓါ၏ ကံအနက်, ဘောအနက်ဖြစ်သင့်ရာကို ပြလိုသောကြောင့် "မေသဒ္ဓသ ဟိ ၊ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ"ဟု မိန့်သည်၊ မေသဒ္ဓါ၏ မယာဟူသော ကတ္တားအနက်ဖြစ်လျှင် သုတသဒ္ဓါ၏ ကံအနက်သည် သင့်၏၊ မေသဒ္ဓါ၏ သမ္မန်အနက်ဖြစ်လျှင် သုတသဒ္ဓါ၏ ဘောအနက်သည် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် သုတသဒ္ဓါသည် ဒွါဒိပ္ပာယိကပဒ–အလိုရှိအပ်သော အနက်နှစ်မျိုးရှိသော ပုဒ်ဖြစ်ရလေသည်။ [သုတသဒ္ဓသ 'ကမ္မဘာဝသာဓနဝသေန ဒွါဒိပ္ပာယိကပဒတ္တာ ယထာယောဂံ မယာ သုတန္တိစ မမ သုတန္တိစ အတ္ထဒ္ဒယေ ယုဇ္ဇတိ'–ဋီကာသစ်။]

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု။ ။ဤပြအပ်ခဲ့သော အနက်များသည် ပုဒ်တစ်ပုဒ်ဖြင့် သိထိုက်သော သဒ္ဒတ္ထများတည်း၊ (ဧဝံအတွက် အာကာရ နိဒဿန အဝဓာရဏာအနက်, မေ အတွက် ကတ္တားအနက် သမ္မန်အနက်, သုတံအတွက် သောတာဒ္ဓါရာနုသာရဝိညာတဟူသော အတွင်းအနက်နှင့်တကွ ကံအနက် ဘောအနက်ဟူသော တပစ္စည်း၏ အနက်များကို "သဒ္ဒတ္ထ"ဟု ဆိုသည်၊) ဤသို့ပုဒ်တစ်ပုဒ်ဖြင့် သိထိုက်သော အနက်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ထိုသုံးပုဒ်တို့ဖြင့် သိထိုက်သော ဒဿနတ္ထကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဧဝံ သဒ္ဒတော ဉာတဗ္ဗမတ္ထံ ဝိညာပေတွာ ဣဒါနိ တေဟိ ဒဿေတဗ္ဗမတ္ထံ နိဒဿေန္တော ဧဝမေတေသုတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာသစ်။] ဤနေရာဝယ် ကြိယာဝါးတန်ကိုပြသော ရှေးဆရာတို့၏ အောက်ပါလင်္ကာကို မှတ်သားသင့်၏။

[ဆောင်] ဆတ်ဆတ်မုချ, တိုက်ရိုက်ပြက, ဒဿနဆို၊ အကြောင်းကိုပြ, ဒီပနမျိုး၊
ကျိုးပကာသန၊ မူလကြောင်းမှာ, ဝိဘာဝမှန်၊ ကျိုးပရမ္ဘရာ, နဘာဝါဟု,
ကြိယာဝါးတန်, ကောက်နည်းကြို၏၊ တစ်ဖန်ဆိုကြ, ဝိဘာဝမှ,ကာရဏာ
ဒုတိယ, ကျိုးဖလဟု, တစ်နည်းပြုသည်, မှတ်ရှုနောင်လာ အချုပ်တည်း။

သောတဝိညာဉ်အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏ ကိစ္စကို ညွှန်ပြကြောင်း ပုဒ်တည်း။ [“ညွှန်ပြကြောင်း”ဟု ပေးလျှင် ညွှပြတတ်သူမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ကတ္တားတည်း၊ “ညွှန်ပြတတ်”ဟု ပေးလျှင်ကား ပုဂ္ဂိုလ်ကတ္တား မလို။] မေတိ–ပုဒ်သည်၊ ဝုတ္တဝိညာဏသမ္ဖဿပုဂ္ဂလနိဒဿနံ–ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိညာဉ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ သုတန္တိ–ပုဒ်သည်၊ အသုဘဘာဝပဋိကွေ့ပတော–မကြားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အနုနာမိကာဝိပရိတဂ္ဂဟာဏနိဒဿနံ – မယုတ် မလွန် မဖောက်မပြန်အောင်

ဧဝန္တိ ၊ပေ၊ ကိစ္စနိဒဿနံ။ ။ဧဝံ မေ သုတံဟု သုတသဒ္ဒါ၏အနီးဌ် ယှဉ်စပ်အပ်သော ဧဝံသဒ္ဒါသည် သဝနက္ကြိယာကို ထွန်းပြသော သဒ္ဒါသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ ထိုသဝနက္ကြိယာဟူသည် သောတဝိညာဉ်အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏ ကြားခြင်းကိစ္စတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဧဝန္တိ သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ”ဟု ဆိုသည်၊ သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏကိစ္စသည် ဧဝံ မေ သုတံပါဠိဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော ဒဿနတ္တ ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ဤနည်းဌ ဧဝံသဒ္ဒါသည် အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏသုံးမျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သော ဒဿနတ္တကို ဟောဏ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ထိုသုံးမျိုးလုံးပင် သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏကိစ္စကို ပြနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ သောတဝိညာဏာဒိဌ အာဒိဖြင့် ဝိထိအစဉ်အတိုင်း သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ, ဝုဋ္ဌော, ဇော, တဒါရုံတို့ကိုလည်းကောင်း, တဒနုဝတ္တိက မနောဒ္ဓါရဏ်ဌလာသော ဝိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း ယူပါ၊ မေတိ ဝုတ္တဝိညာဏသမ္ဖဿပုဂ္ဂလနိဒဿနံဌ နိဒဿနတ္တကား ထင်ရှားပြီ။

သုတန္တိ ၊ပေ၊ ကိစ္စနိဒဿနံ။ ။သုတံ–ကြားအပ် (နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်)ဟု ဆိုသဖြင့် “သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ”နှင့်အညီ ဧဝသဒ္ဒါရနိုင်သောကြောင့် “ကြားအပ်သည်သာ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် သုတံဖြင့် မကြားအပ်သည်၏အဖြစ် (မကြားရခြင်း)ကို တားမြစ်နိုင်၏၊ တစ်နည်း–အညတ္ထာပေါဟန (အခြားအနက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော) နည်းအားဖြင့် မကြားအပ်သည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော အခြားအနက်ကို ပယ်ရှားနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတို့ အောက်ပါဂါထာကို ဆိုကြသည်။

ဧဝါဒိသတ္ထိယာ ဧဝေ, အညတ္ထာပေါဟနေနစ၊
ဒ္ဒိဓာ သဒ္ဒေါ အတ္ထန္ဒရံ, နိဝတ္တေတိ ယထာရဟံ။

တစ်နည်း။ ။ဧဝေဖြင့် ဒိဋ္ဌစသည်ကို တားမြစ်၏၊ ထိုသို့ အသုဘာဝ (ကြားအပ်သော အာရုံမဟုတ်သော) ဒိဋ္ဌစသည်ကို ပယ်ရှားခြင်းကြောင့် “တပည့်တော်သည် ဤပြဟ္မာလသုတ်တော်ကို မိမိဉာဏ်ဖြင့် သိအပ် မြင်အပ် မျက်မှောက်ပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ကြားရုံသာ ကြားအပ်ပါသည်”ဟုလည်းကောင်း, ထိုကြားအပ်သော သုတ်ကိုလည်း အယုတ်လျော့ အပိုအလွန် မရှိအောင် (နဂိုအတိုင်းမှ ပြောင်းလွဲခြင်း မရှိအောင်) ဆောင်ထားအပ်ပါသည်ဟုလည်းကောင်း, အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “အနုနာမိကာဝိပရိတဂ္ဂဟာဏနိဒဿနံ”ဟု ဆိုသည်၊ အသုဘာဝပဋိကွေ့ပတောကို ထောက်၍ ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အဝဓာရဏာအနက်ကို ရည်ရွယ်သည်ဟုလည်းကောင်း, အနုနာမိကာဝိပရိတဂ္ဂဟာဏလည်း ဧဝသဒ္ဒါ၏ အကျိုးပြ (ဧဝတ္ထဖလ)ဟုလည်းကောင်း မှတ်ပါ။

နာယူခြင်းကိုညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ ၀ါ–မယုတ်မလွန် မဖောက်မပြန်သောသုတ်ကို နာယူခြင်းကို ညွှန်ပြတတ်သော ပုဒ်တည်း၊ ၀ါ–ညွှန်ပြကြောင်းပုဒ်တည်း။ [အနုနာဓိကနေရာ၀ယ် "အနုနာနဓိက" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ်– "ဥိနံစ+အဓိကံစ+ဥိနာဓိကံ၊ နဉ+ဥိနာဓိကံ အနုနာဓိကံ" ဟု ပြုပါ။]

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ ဧ၀န္တိ–ဧ၀ံဟူသောပုဒ်သည်၊ သောတဒ္ဓါရာနုသာရေန–သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ပ၀တ္တာယ–ဖြစ်သော၊ တဿာ ဝိညာဏဝီထိယာ–ထို မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏဝီထိ၏၊ [ပ၀တ္တိဋ္ဌ စပ်၊] နာနပ္ပကာရေန–(သဒ္ဒါအနက်တို့ကို ယူခြင်းဟူသော) အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့်၊ အာရုမဏော-တရာတည်းဟူသော အာရုံ၌၊ ပ၀တ္တိဘာ၀ပ္ပကာသနံ–ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိ

အဿ၀နဘာ၀, အ၀ိပရီတ၀ုဗ္ဘဟဏ်။ ။"ဘာ၀သဒ္ဒါနှင့် တွဲ၍ပြသောကြောင့် သ၀နကို ကမ္မသာဓနပြုရမည်"ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏၊ ထိုအလို "သုယတီတိ သ၀နံ၊ နဉ+သ၀နံ အဿ၀နံ၊ အဿ၀နဿ+ဘာ၀ေါ အဿ၀နဘာ၀ေါ"ဟု ပြုပါ၊ အ၀ိပရီတ၀ုဗ္ဘဟဏ်၌ကား "အ၀ိပရီတံ–မဖောက်မပြန် မပြောင်းလွဲအောင်+ဂဟဏံ အ၀ိပရီတ၀ုဗ္ဘဟဏံ"ဟုလည်းကောင်း, "အ၀ိပရီတဿ (မဖောက်မပြန်သောသုတ်ကို)+ဂဟဏံ အ၀ိပရီတ၀ုဗ္ဘဟဏံ"ဟုလည်းကောင်း နှစ်နည်း ပြုရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤယောဇနာနည်း၌ ကြားခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သောတ ဝိညာဉ်စသည်တို့၏ ကိစ္စကိုလည်းကောင်း, ကြားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း, ကြားပုံကြိယာ အထူးကိုလည်းကောင်း ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ယှဉ်စပ်ပါဟု ဋီကာသစ် ဆို၏။

တထာ ဧ၀န္တိ တဿာ။ ။ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် "ဧ၀ံ မေ သုတं"ဟူသော ပုဒ်သုံးပါးအပေါင်း၏ တစ်မျိုးသောနည်းအားဖြင့် ဒဿနတ္ထဖြစ်သော အဲတ္ထယောဇနာ နည်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အခြားသော ပကာသနတ္ထ အပြားအားဖြင့်လည်း အတ္ထ ယောဇနာနည်းကို ပြခြင်းငှာ "တထာ ဧ၀န္တိ တဿာ"အစရှိသော စကားကို မိန့်သည်၊ ဤတထာမျိုးကို "ပကာရန္တရဇောတက"ဟု ဆိုကြသည်၊ တဿာဖြင့် ရှေ့နည်း၌ပါသော သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏဝီထိကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်ဟု ထင်မည်စိုးသောကြောင့် "သောတဒ္ဓါရာနုသာရေန ပ၀တ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ"ဟု တဿာ၏အစွဲကို ပြသည်။

နာနပ္ပကာရေန။ ။"နာနပ္ပကာရေနာတိ ဝက္ခမာနေန အနေကဝိဟိတေန ဗျဉ္ဇနတ္ထဂ္ဂဟဏာကာရသင်္ခါတေန နာနာ၀ိဓေန အာကာရေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ဗြဟ္မာလသုတ်၌ လာသော သဒ္ဒါအနက်များကို မှတ်ယူပုံ အခြင်းအရာ အမျိုးမျိုးကို နာနပ္ပကာရဟု သိပါ၊ ဤနာနပ္ပကာရေနပါဒ်ဖြင့် ဤယောဇနာနည်း၌ အာကာရအနက် ရှိသော ဧ၀ံသဒ္ဒါကို ယူထားသည်ဟုလည်း ပြသည်။

ပ၀တ္တိဘာ၀ပ္ပကာသနံ။ ။ပ၀တ္တိဘာ၀ကို "ပ၀တ္တိယာ အတ္ထိဘာ၀"ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ဘာ၀အတွက် "အတ္ထိဘာ၀"ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "ပ၀တ္တိယာ+ဘာ၀ေါ–ထင်ရှားရှိ ခြင်းတည်း၊ ပ၀တ္တိဘာ၀ေါ၊ ပ၀တ္တိဘာ၀ဿ+ပကာသနံ ပ၀တ္တိဘာ၀ပ္ပကာသနံ၊ ဤနည်း၌

ခြင်းကို ထင်ရှားပြသော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ မေတိ-ပုဒ်သည်၊ အတ္တပ္ပကာသနံ-မိမိကို ထင်ရှားပြသောပုဒ် (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သောပုဒ်) တည်း၊ သုတန္တိ-ပုဒ်သည်၊ ဓမ္မပ္ပကာသနံ-တရားကို ထင်ရှားပြသော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဧတ္ထ-ဤယောဇနာနည်း၌၊ သခေါ-တည်း၊ နာနပ္ပကာရေန-ဖြင့်၊ အာရမဏော-၌၊ ပဝတ္တာယ-သော၊ ဝိညာဏဝိထိယာ-မနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏဝိထိဖြင့်၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ အညံ-တရားနာခြင်းကိစ္စမှ တစ်ပါးသော ကိစ္စကို၊ နိ ကတံ-ပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဣဒံ-ဤ တရာနားခြင်းကိစ္စကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ အယံ ဓမ္မော-ဤတရားကို၊ သုတော-နာယူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေါ-တည်း။)

"ပကာသနံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဒဿနတ္ထမှတစ်ပါးသော ပကာသနတ္ထကို ပြသည်ဟု ယူရသည်၊ ပကာသနတ္ထဟူသည် "ကျိုးပကာသန"ဟူသော ရှေးဆရာတို့ နိယာမ်နှင့်အညီ ဒဿနတ္ထတုန်းက "သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညာဏကိစ္စကို ပြ၏"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ "သောတဒ္ဒါရာနုသာရေန ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝိထိယာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုဝိထိသည် အကြောင်းဖြစ်သော သောတဒ္ဒါရိက ဝိညာဏဝိထိ၏ အကျိုးနောက်လိုက် တဒနုဝတ္တိကမနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏဝိထိဖြစ်ရကား ရှေ့ဒဿနတ္ထဖြစ်သော သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စ၏ အကျိုးပြပင် ဖြစ်သည်။

သုတန္တိ ဓမ္မပ္ပကာသနံ။ ။ဤစကားအရ "သုတသဒ္ဒါသည် ဓမ္မဟူသော အနုက်ဟော"ဟု မမှတ်ပါလင့်၊ သုတ၏အရ ကြားနာအပ်သော ဓမ္မကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ အာရမဏော ပဝတ္တိဘာဝတုန်းက အာရမဏကိုပင် ဤ၌ ဓမ္မဟု ဆို၏၊ "ဒြဟ္မာလသုတ်တည်းဟူသော တရားအာရုံကို နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါသည်"ဟူလို။

အယံ ဟေတ္ထ သခေါ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော သုံးပုဒ်လုံး၏ အနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို သုံးမျိုးခွဲ၍ ပြသောကြောင့် သောတုတို့မှာ ဆိုလိုရင်း အကျဉ်းချုပ်ကို နားမလည်နိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဆိုလိုရင်း အကျဉ်းချုပ်ကို ထင်ရှားပြလို၍ "အယံ ဟေတ္ထ သခေါ"ဟု မိန့်သည်၊ "အမျိုးမျိုးသော အတ္ထဗျဉ္ဇနကို ယူသောအားဖြင့် တရားအာရုံ၌ဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရိက ဝိညာဏဝိထိဖြင့် တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်တော်၌ တရားနာယူမှုမှ တစ်ပါး အခြားအာရုံကို မပြုခဲ့ပါ၊ ဤတရားနာမှုကိုသာ ပြုအပ်ခဲ့ပါသည်"ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြသောကြောင့် "တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါက္ယ"ဟု ဆိုရ၏၊ ဧဝန္တို့ တသာဝစသော ရှေ့သုံးဝါက္ယကို "အပါကဋ္ဌဝါက္ယ"ဟု နာမည်တပ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤယောဇနာနည်း၌ သုတ်အရ သဝနကြိယာ၏ ကရိယာ်းဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏဝိထိဟူသော ဝိညာဉ်အထူးကိုလည်းကောင်း, မေ အရ အတ္တဟူသော ကတ္တားအထူးကိုလည်းကောင်း, သုတ်၏အရပင်ဖြစ်သော ကြားအပ်သော တရားအာရုံဟူသော ကံအထူးကိုလည်းကောင်းပြအပ်သည်ဟု မှတ်ပါ။[ဧဝံ သဝနကိရိယာယ ကရဏ ကတ္တုကမ္မဝိသေသော ဣမိဿာ ယောဇနာယ ဒဿိတောဟေ-ဋ္ဌိကာသစ်။]

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဧဝန္တိ-ဧဝံဟူသောပုဒ်သည်၊ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမမ္မပ္ပကာသနံ-ညွှန်ပြထိုက်သော တရားကို ထင်ရှားပြတတ်သော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ မေတိ-ပုဒ်သည်၊ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ သုတန္တိ-ပုဒ်သည်၊ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိစ္စကို ထင်ရှားပြတတ်သော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်တည်း၊ ဣဒံ (အတ္ထဇာတံ)-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ (ကိံ-အဘယ် အနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊) ယံ သုတ္တံ-အကြင်သုတ်ကို၊ နိဒ္ဒိသိဿာမိ-ညွှန်ပြရပါတော့မည်၊ တံ (သုတ္တံ)-ကို၊ မယာ-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သုတံ-နာယူမှတ်သားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ (ဟောတိ-၏။)

တထာ ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ။ ။ပကာသနတ္ထနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း ယောဇနာပုံ(အနက်အဓိပ္ပာယ် ယှဉ်စပ်ပုံ)ကို ပြလိုရှိ "တထာ ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမမ္မပ္ပကာသနံ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤနည်းခ္ခ နိဒဿနအနက်ရှိသော ဧဝံသဒ္ဒါကို ယူထားသည်၊ နိဒဿနဟူသည်လည်း နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗနှင့် မကင်းကောင်းသောကြောင့် "ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမမ္မပ္ပကာသနံ"ဟု မိန့်သည်၊ နိဒဿနအနက်သည် အကြောင်း, နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗတရားကား ထိုအကြောင်းကို ထောက်ဆ၍ သိရသော ပကာသနတ္ထအကျိုး-ဟူလို။

သုတန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စ။ ။ကြားနာကြောင်းဖြစ်သော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏဝီထိဟူသည် ပရမတ္ထသဘောတရားတည်း၊ ထိုဝိညာဉ်အစဉ်ကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, ကြားနာခြင်းကြိယာသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "မေတိ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ, သုတန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ"ဟု ဆိုသည်။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။"ဣဒံ ဝုတ္တံ, ဟောတိခ်က, ဂုဏ္ဍတ်ဖော်ပြ, ပိဏ္ဍတ္ထ"ဟူသော ရှေးနိယာမ်နှင့်အညီ "ယံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိဿာမိ"စသော စကားခ္ခ ဧဝံအနက်, မေအနက်, သုတံအနက်ဟု အစိတ်အစိတ် ပြန့်ကြဲကွဲပြားရှိ နေသောကြောင့် ဆိုလိုရင်းအနက် လျှို့ဝှက်တိမ်မြှုပ်နေ၏၊ ထိုတိမ်မြှုပ်နေသော အနက်ကို တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ပေါင်းရှိ ပိဏ္ဍတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အစချီသည်၊ ဝါကျအားဖြင့်ကား ရှေးအကျယ်စကားရပ်ကို ဝိတ္ထာရ, ဤဝါကျကို သခေ်ပဟု ခွဲသင့်၏၊ သခေ်ပ ဆိုသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်မှာ ပေါ်လွင်သောကြောင့် တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါကျလည်း ဖြစ်သင့်၏၊ "တထာ ဧဝန္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမမ္မပ္ပကာသနံ" စသော ရှေ့ဝါကျတို့ကို အပါကဋ္ဌဝါကျဟု မှတ်ပါ။[ဣဒံတိ အာဒိ ပိဏ္ဍတ္ထဒဿနံ၊-ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအတ္ထယောဇနာနည်းခ္ခ ဧဝံသဒ္ဒါဖြင့် ပုဂ္ဂလဗျာပါရ၏ တည်ရာဝိသယဖြစ်သော ဗြဟ္မစာလသုတ်တည်းဟူသော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမမ္မကိုလည်းကောင်း, မေအရ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း, သုတံအရ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိစ္စဗျာပါရကိုလည်းကောင်း ညွှန်ပြမှုကို ပြုအပ်၏ဟု မှတ်ပါ။[ဣမိဿာ ပန ယောဇနာယ ပုဂ္ဂလဗျာပါရဝိသယဿ ပုဂ္ဂလဿ ပုဂ္ဂလဗျာပါရဿစ နိဒဿနံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဋီကာသစ်။]

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊[နိဒ္ဒေသောကို ငဲ့၍ ပုဒ်သည်ဟု မပေးဘဲ "သဒ္ဒါသည်"ဟု ပေးသည်။] ယသ စိတ္တသန္ဓာနသ–အကြောင် စိတ်အစဉ်၏၊ (ဆိုအပ်ပြီးသော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏဝီထိဟူသော စိတ်အစဉ်၏၊) [ပဝတ္တိ, ဂဟဏံတို့ဌ် စပ်၊] နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ–အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာရုံဌ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နာနတ္ထဗျဥ္ဇနဂ္ဂဟဏံ–အမျိုးမျိုးသော အနက်သဒ္ဒါကို ယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ–ထို စိတ်အစဉ်၏၊ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော–အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော၊ အယံ–ဤ ပညတ်သည်၊ အာကာရပညတ္တိ–အခြင်းအရာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဥပါဒါပညတ်တည်း၊ မေတိ–သဒ္ဒါသည်၊ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော–ကတ္တားကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ သုတန္တိ–သည်၊ ဝိသယနိဒ္ဒေသော–ကတ္တား၏ဖြစ်ရာအာရုံကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ ဧတ္ထာဝတာ–ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဧဝံ မေ သုတံဟူသော ပုဒ်သုံးပါး အပေါင်းဖြင့်၊ နာနာကာရပ္ပဝတ္တေန–အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာရုံဌ်

တထာ ဧဝန္တိ ယသ။ ။နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနာကာရနိဒ္ဒေသောတို့ကို ထောက်၍ ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အာကာရအနက်ကို ယူ၍ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ယောဇနာနည်းကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဤနည်းဌ် ပကာသနံဟူသော စကား မပါ၊ နိဒ္ဒေသောစသည်ကို ကြည့်၍ ဒဿနတ္ထဟု ယူပါ။[ယသ စိတ္တသန္ဓာနသာတိ အာဒိပိ အာကာရတ္ထမေव ဧဝံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္တာ ပုရိမယောဇနာယ အညထာ အတ္ထယောဇနံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

အာကာရပညတ္တိ။ ။ပညတ်အမျိုးမျိုးတွင် ဥပါဒါပညတ်ကိုပင် အာကာရပညတ်ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဥပါဒါပညတ်က အမျိုးမျိုးရှိပြန်သောကြောင့် အာကာရဟု ဝိသေသနပြုရသည်။ [အာကာရပညတ္တိတိ စ ဥပါဒါပညတ္တိယေဝ၊ ဓမ္မာနံ ပန ပဝတ္တိအာကာရမုပါဒါယ ပညတ္တတ္တာ တဒညာယ ဥပါဒါပညတ္တိယာ ဝိသေသနတ္ထံ အာကာရပညတ္တိတိ ဝုတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။]

ဝိသယနိဒ္ဒေသော။ ။"ဝိသေသေန သေတိ ပဝတ္တတိ ဇော္တာတိ ဝိသယော"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ကတ္တား၏ ကြားနာခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ရာဌာနကို "ဝိသယ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနေရာဌ် ကြားနာအပ်သော ဗြဟ္မဇာလသုတ်တရားကို "ဝိသယ"ဟု ယူပါ။ [သုတန္တိ ဝိသယနိဒ္ဒေသောတိ သောတဗ္ဗဘူတော ဓမ္မော သဝနကိရိယာကတ္တုပုဂ္ဂလဿ (သဝနကြိယာ၏ ကတ္တားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏) သဝနကိရိယာဝသေန ပဝတ္တိဌာနန္တိ ကတ္တာ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ဧတ္ထာဝတာ။ ။ဤဧတ္ထာဝတာစသော စကားလည်း ပိဏ္ဍတ္ထကိုပြသော စကားပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယထာဝုတ္တဝစနေ ပိဏ္ဍတ္ထံ ဒဿေတုံ ဧတ္ထာဝတာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ [ဧတ္ထာဝတာ ဧတ္ထကေန ယထာဝုတ္တဌာနေန ပဒတ္ထယေန ကတံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာ။]

ဖြစ်သော၊ စိတ္တသန္တာနေန-စိတ်အစဉ်ဖြင့်၊ တံ သမ္ဘိဏောဟိ-ထို စိတ်အစဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ကတ္တု-ကတ္တားဟု၊ ဝိသယဂ္ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန်-အာရုံကိုယူခြင်း၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

စိတ္တသန္တာနေန တံသမ္ဘိဏောဟိ။ ။ဤ၌ စိတ္တသန္တာနေနနှင့် တံသမ္ဘိဏကတ္တုကို အရ မတူအောင် ခွဲထား၏၊ ပရမတ္ထ သဘောအားဖြင့်ကား တံသမ္ဘိဏကတ္တားဟူ၍ သီးခြား မရှိ၊ စိတ်အစဉ်ကိုပင် "ပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤသို့ စိတ္တသန္တာနနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရမတ္ထ အားဖြင့် အရ မပြားသော်လည်း ဝေဒနာပုဂ္ဂိုလ်က သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်းအားဖြင့် စိတ်ထည်း၌ ကွဲပြားသကဲ့သို့ ကြိုဆ၍ ဆိုလိုသောကြောင့် တံသမ္ဘိဏကတ္တားကိုပင် စိတ္တသန္တာနမှ တစ်မျိုး တစ်ခြားကဲ့သို့ ဆိုထားသည်၊ အဘေဒဘေဒူပစာတည်း။ [စိတ္တသန္တာန ဝိနိမုတ္တသ ပရမတ္ထ တော ကသ္သစိ ကတ္တု (ကတ္တားပုဂ္ဂိုလ်၏) အဘာဝေါ သဒ္ဒဝေါဟာရေန ဗုဒ္ဓိပရိကပ္ပိတ ဘေဒဝစနိစ္စာယ (စိတ်ဖြင့် ကြိုဆအပ်သော အကွဲအပြားကို ဆိုလိုရာ၌) စိတ္တသန္တာနတော အညံဝိယ တံသမ္ဘိဏ ကတ္တာ ဝုတ္တော စိတ္တသန္တာနေန တံသမ္ဘိဏောတိ၊-ဋီကာ။]

ကတ္တုဝိသယေ။ ။ကြားနာအပ်သော တရားသည် ကြားနာခြင်းကြိယာ၏ တည်ရာအာရုံဖြစ်သော်လည်း ထို ကြားနာခြင်းကြိယာနှင့် စပ်၍ဖြစ်သော စိတ်အစဉ်ကိုပင် "ကတ္တား"ဟု ဆိုထိုက်သောကြောင့် "ကတ္တုဝိသယေ (ကတ္တား၏ တည်ရာအာရုံ)"ဟု ဆိုထား သည်။ [သဝနကိရိယာဝိသယောပိ သောတဗ္ဗမဿ (ဝိသယော ဟောတိ၌ စပ်၊) သဝန ကိရိယာဝသေန ပဝတ္တစိတ္တသန္တာနသ ဣဓ ပရမတ္ထတော ကတ္တုဘာဝတော (သဝနဝသေန စိတ္တပဝတ္တိယာ ဧဝ ဝါ သဝနကိရိယဘာဝတော) တံ ကိရိယာကတ္တုစ (၏လည်း) ဝိသယော ဟောတီတိ ကတ္တာ ဝုတ္တော တံသမ္ဘိဏောတိ၊-ဋီကာ။]

ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန်။ ။"သုတ်-ကြားနာ မှတ်သားအပ်ပါပြီ"ဟု အတိတ် (တ) ပစ္စည်းဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ကြားနာခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကြိယာကို ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန်"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန် ကတ်ကိုထောက်၍ အဝဓာရဏအနက်ကို ယူကာ ယောဇနာသည်ဟုလည်း ဋီကာတို့၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ [ဧတေနဝါ အဝဓာရဏတ္ထံ ဧဝံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္တာ အယမတ္ထ ယောဇနာ ကတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဋီကာ၊ စာအုပ်တို့၌ "ဝိသယေ ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန်ဟုလည်း ကောင်း, "ဝိသယဂဟဏော သန္ဓိဋ္ဌာန်"ဟုလည်းကောင်း "ဝိသယဂ္ဂဟဏသန္ဓိဋ္ဌာန်"ဟု လည်းကောင်း ပါ၌အမျိုးမျိုး ရှိ၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအတ္ထယောဇနာနည်း၌ ဧဝံအရ မှတ်ယူပုံ အခြင်းအရာအထူးကို လည်းကောင်း, မေအရ မှတ်ယူတတ်သော ကတ္တားအထူးကိုလည်းကောင်း, သုတ်အရ ထိုကတ္တား၏ ကြားနာသောအားဖြင့် တည်ရာဝိသယ (အာရုံ) အထူးကိုလည်းကောင်း ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။[ဣမိဿာ ပန ယောဇနာယ ဂဟဏာကာရဂါဟကတဗ္ဗိသယ ဝိသေသနိဒဿနံ ကတံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊-ဋီကာသစ်။]

အထဝါ–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော–ပုဂ္ဂိုလ်၏ကိစ္စကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ သုတန္တိ–သည်၊ ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော–ဝိညာဉ်၏ကိစ္စကို ညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ မေတိ–သည်၊ ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော–နှစ်ပါးစုံသော ကိစ္စနှင့်ယှဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုညွှန်ပြတတ်သော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ ပန–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤယောဇနာနည်း၌၊ သခ်ေပေါ–တည်း၊ သဝနကိစ္စဝိညာဏသမင်္ဂီနာ–ကြားခြင်းကိစ္စရှိသော ဝိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလေန–ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော၊ မယာ–သည်၊ လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန–ရအပ်သော ကြားခြင်းကိစ္စရှိ၏ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရခြင်းရှိသော၊ ဝိညာဏဝသေန–ဝိညာဉ်ဟူသော အစွမ်းသတ္တိဖြင့်၊ သုတံ–နာယူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခ်ေပေါ–တည်း။)

အထဝါ။ ။ဧဝန္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒဿနံ စသည်ဖြင့် ယောဇနာခဲ့သော နည်းမှတစ်ပါး အခြားတစ်နည်းကို ပြလိုမှ "အထဝါ" စသည်ကို မိန့်၊ ဤနည်း၌ ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏ သုံးနက်လုံးကို ယူထားသည်။

ဧဝန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ ။"ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်"ဟု ဆိုလျှင် ဆောင်ထားအပ်ပြီးသော တရားတော်၏ သရုပ်သကောင်ဖြစ်သော အခြင်းအရာကို ဧဝံသဒ္ဒါက ထင်ရှားပြ၏၊ "ဧဝံ–ဤသို့"ဟု ဆိုလျှင် ဆောင်ထားအပ်ပြီးသော တရားတော်၏ သရုပ်သကောင်ဖြစ်သော အနက်ကို ဧဝံသဒ္ဒါက ညွှန်ပြ၏၊ "ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဤသို့သာ"ဟု ဆိုလျှင် ဆောင်ထားအပ်ပြီးသော တရားတော်၏ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော အဝဓာရဏအနက်ကို ဧဝံသဒ္ဒါက ထင်ရှားပြ၏၊ ထိုအနက်များသည် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဉ်အစဉ်၏ ကိစ္စဗျာပါရပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဧဝန္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော"ဟု မိန့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ သုတာနံ နာနာဝိဟိတာနံ သုတ္တသခ်ိတာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနာနံ ဥပဓာရိတရူပသ အာကာရသ နိဒဿနသ အဝဓာရဏသ ဝါ ပကာသန သဘာဝေါ ဧဝံသဒ္ဒေါတိ တဒါကာရာဒီဘူတသ ဥပဓာရဏသ ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ ဥပါဒါနဘူတဓမ္မပ္ပဗန္ဓဗျာပါရတာယ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ။

အယံ ပနေတ္ထ သခ်ေပေါ။ ။ဤဝါကျသည် တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျပင်တည်း၊ [သဝနမေဝ+ကိစ္စံ ယသ္သာတိ တထာ၊ သဝနကိစ္စန္တိ+ဝေါဟာရော သဝနကိစ္စဝေါဟာရော၊ လဒ္ဓါ+သော (သဝနကိစ္စဝေါဟာရော) ယေနာတိ တထာ၊ လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန ဝိညာဏသခ်ိတေန ဝသေန သာမတ္ထိယေနာတိ အတ္ထော။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအတ္ထယောဇနာနည်း၌ "ဧဝံအရ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ကတ္တား၏ ကိစ္စဗျာပါရကိုလည်းကောင်း, သုတံအရ (ဝိညာဏဝသေနဟူသော ကရိယာကိုကြည့်၍) ကရဏဗျာပါရကိုလည်းကောင်း, မေအရ ကတ္တားကိုလည်းကောင်း ညွှန်ပြ၏"ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

တတ္ထ–ထိုဇဝံ မေ သုတံဟူသော ပညတ်တို့တွင်၊ ဧဝန္တိစ–ဧဝံဟူသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ မေတိစ–မေဟူသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထဝသေန–မှန်ကန်သောအနက်, မဖောက်မပြန် မြတ်သောအနက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ (ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အာကာရစသော အနက်ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော ပညတ်တည်း၊) ဟိ–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့၊ ဇတ္ထ–ဤရုပ်, ဖဿ အရှိသော တရားအပေါင်း၌၊ (တစ်နည်း) ဇတ္ထ-ဤဇဝံ မေ ဟူသော ပုဒ်တို့၏အနက်၌၊ ယံ (ဓမ္မဇာတံ)–အကြင်အကြောင်းသည်၊ (တစ်နည်း) ယံ (အတ္ထဇာတံ)–အကြင်အကျိုးသည်၊ [ဇာတသဒ္ဒါအနက် မရှိ၊ အနက်ရှိကြဲလျှင် "အကြင်အကြောင်းအပေါင်းသည်"စသည် ပေး၊] ဧဝန္တိဝါ–ဧဝံဟူ၍လည်းကောင်း၊ မေတိဝါ–မေဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေသံ–ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ လဘေထ–ရရာ၏၊ တံ (ဓမ္မဇာတံ)–သည်၊ (တစ်နည်း) တံ (အတ္ထဇာတံ)–သည်၊ ပရမတ္ထတော–ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ကိं အတ္ထိ–အဘယ်မှာ ရှိအုံ့နည်း၊ (နတ္ထိယေဝ–မရှိသည်သာ။)

တတ္ထ ဧဝန္တိစ မေတိစ။ ။အနက်ကိုသိစေတတ်သော ပညတ်ဟူသမျှကို နာမ်ပညတ် (သဒ္ဒပတ်) ဟု ခေါ်၏၊ ထိုနာမပညတ်ဟူသမျှသည်လည်း ဝိဇ္ဇမာန, အဝိဇ္ဇမာနစသော ပညတ်ခြောက်ပါး၌ အတွင်းဝင်၏၊ ထိုပညတ်တို့တွင် ဧဝံစသော သဒ္ဒပညတ်တို့၏ သရုပ်သကောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝန္တိစ" စသည်ကို မိန့်သည်၊–ဤကား၊ ဧဝံဟု ဆိုအပ်သောအနက်၏ အာကာရစသောအနက်, မေဟု ဆိုအပ်သောအနက်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်ဖြစ်ရကား ထိုအနက်များသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်စသော ပရမတ္ထသဒ္ဒကို မပြနိုင်ကြ၊ အာကာရ စသည်တို့ကို ပြသောကြောင့် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်များ ဖြစ်ကြရသည်၊ အဝိဇ္ဇမာနဿ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အာကာရ, နိဒဿန, အဝမာရဏအနက်, ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအနက်ကို၊ ပညတ္တိ–အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော သဒ္ဒပညတ်တည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–ညတ်။

သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန။ ။သစ္စောယေဝ–မှန်ကန်သော အနက်သည်ပင်+သစ္စိကော၊ ဣက အနက်မရှိ၊ သစ္စိကောစ+သော+အတ္ထောစာတိ သစ္စိကဋ္ဌော၊ မျက်လှည့်ရုပ်တံလျှပ် (ရေ) ၏ အရောင်တို့သည် အထင်အရှား မရှိကြ၊ စိတ်ထည်း၌သာ ထင်နေရသော အရာများ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သစ္စိကဋ္ဌ (ဘူတတ္ထ) မဟုတ်ကြ၊ တစ်ဆင့်စကား ကြားသိရသော အကြောင်းအရာတို့လည်း သေချာပေါက် မှန်ကန်သော အနက်များ မဟုတ်သဖြင့် ပရမတ္ထ မဟုတ်ကြ၊ ရူပ, သဒ္ဒစသော သဘော, ရုပ်, ဝေဒနာစသော သဘောတို့ကား မှန်ကန်သော မြတ်သော အနက်သဘောများ ဖြစ်ကြသည်။

ကိဉ္စေတ္ထ။ ။ဤဝါကျကို "တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း, "ဟေတုဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာ၌နှစ်နည်းပြု၏၊ [တဒေဝတ္တံ ပါကဋ္ဌံ ကရောတိ ဟေတုနာဝါ သာဓေတိ ကိဉ္စေတ္ထ ·တ်တိ အာဒိနာ၊ ယံ ဓမ္မဇာတံ, အတ္ထဇာတံဝါ ဧဝန္တိဝါ မေတိဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ၊ တံ ဇတ္ထ ရူပဖဿာဒိဓမ္မသမုဒါယေ၊ ဧဝံ မေတိ ပဒါနံ ဝါ အတ္ထေ

သုတန္တိ–သုတ်ဟူသော ပညတ်သည်၊ (သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝေသေန–ဖြင့်၊) ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–ဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဟိ–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ ဧတ္ထ–ဤရူပ, ဖဿအစရှိသော တရားအပေါင်းဌ၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထ–ဤသုတ်ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်ဌ၊ ယံ တံ–အကြင် သဒ္ဒါရုံကို၊ သောတေန–သောတဒွါရဖြင့်၊ ဝါ–သောတဝိညာဏ်ဖြင့်၊ ဥပလဒ္ဓံ–ရအပ်ပြီ၊ တံ–ထို သဒ္ဒါရုံသည်၊ ပရမတ္ထတော–အားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနံ–ထင်ရှားရှိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [(တစ်နည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ သုတန္တိ–သည်၊ (သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝေသေန) ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ–နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)–အကြင်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဌ၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထ–ဌ၊ ယံ တံ–ကို၊ သောတေန–ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ ဥပလဒ္ဓံ–ပြီ၊ တံ–သည်၊ ပရမတ္ထတော–အားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနံ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သုတန္တိ–သည်၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝေသေန–ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–သည်၊ ဟောတိ–၏။)]

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ ဧဝန္တိစ–ဧဝံဟူသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ မေတိစ–မေဟူသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ တံတံ–ထိုထိုတရားအပေါင်းကို၊ ဥပါဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ ဝတ္ထုဗ္ဗတော–ဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပါဒါပညတ္တိ – ဥပါဒါပညတ်တည်း၊ သုတန္တိ – သုတ်ဟူသော ပညတ်သည်၊

ပရမတ္ထတော နု အတ္ထိတိ ယောဇနာ၊–ဋီကာသစ်။] ဤယောဇနာအတိုင်း တပ္ပါကဋီကရဏာ အနက်ပေးထားသည်၊ ဟေတုဝါကျလုပ်၍ အနက်ပေးလိုလျှင် "(ကသ္မာ) ဧဝံတိစ မေတိစ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝေသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ (ဟောတိ–နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ဧတ္ထ ယံ (ဓမ္မဇာတ်) (တစ်နည်း) ယံ (အတ္ထဇာတ်) ဧဝံတိဝါ မေတိဝါ နိဒ္ဒေသ် လဘေထ၊ တံ ဓမ္မဇာတ် (တစ်နည်း) တံ အတ္ထဇာတ် ပရမတ္ထတော ကိ' အတ္ထိ၊ (နတ္ထိယေဝ)၊ တသ္မာ ဧဝံတိစ ၊ပေ၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ (ဟောတိ)"ဟု ပေးပါ။

တထာ ဧဝန္တိစ မေတိစ။ ။ပြခဲ့သော ဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသော ပညတ်အခွဲသည် ရှေး အဋ္ဌကထာဟောင်းဌ်လာသော အခွဲတည်း၊ ယခုအခါ သင်္ဂီဟကာရဖြစ်သော အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ၏ ပညတ်အခွဲကို ပြလိုသောကြောင့် "တထာ ဧဝန္တိစ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဧဝံ အဋ္ဌကထာနယေန ပညတ္တိသရုပ် နိဒ္ဒါရေတွာ ဣဒါနိ အဋ္ဌကထာမုတ္တာကေနာပိ နယေန ဝုတ္တေသု ဆသု ပညတ္တိဘေဒေသု ဧဝန္တိ အာဒိနံ ပညတ္တိနံ သရုပ် နိဒ္ဒါရေန္တော တထာတိ အာဒိမာဟ၊ ဥပါဒါပညတ္တိအာဒယော ဟိ ပေါရာဏဋ္ဌကထာတော မုတ္တာ သင်္ဂီဟ ကာရေနေဝ အာစရိယေန ဝုတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။]

ဥပါဒါပညတ္တိ။ ။ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ပြီးသော အာကာရ, နိဒဿန, အဝဓာရဏာဖြစ်သော တရားတို့ကို ဧဝံဖြင့် ပြန်၍ သုံးသပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကြားနာအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့် ဧဝံကို "ဥပါဒါပညတ်"ဟု ခေါ်သည်၊ မိမိခန္ဓာအစဉ်ဌ် အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာတို့ကို စွဲ၍ "မေ"ဟု ဆိုရသောကြောင့် မေလည်း ဥပါဒါပညတ်ပင်၊ ဤဌ် ပညတ္တိအရ သဒ္ဒပညတ် မဟုတ်၊ အတ္ထပညတ်ဟု မှတ်ပါ။[ပညပေ တဗ္ဗဋ္ဌေန စေသာ ပညတ္တိနာမ၊ နု ပညာပနဋ္ဌေန၊–ဋီကာသစ်။]

ဒိဋ္ဌာဒီနိ–ဒိဋ္ဌအစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပနိဓာယ–ထောက်စာ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗတော–ကြောင့်၊ ဥပနိဓာပညတ္တိ–ဥပနိဓာပညတ်တည်း။

စ–ဆက်ဦးအုံ့၊ (ဒဿနတ္ထကို ပြုပြီး၍ ဒီပနတ္ထကို ဆက်၍ပြဦးအုံ့၊) ဇတ္ထ–ဤဇဝံ မေ သုတံဟူသော သဒ္ဒါ ၃ ပါးအပေါင်းတွင်၊ ဇဝန္တိဝစနေန–ဇဝံ ဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊) အသမ္မောဟံ–ပြင်းစွာ မတွေဝေခြင်းကို၊ ဝါ–ပြင်းစွာတွေဝေတတ်သော မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဉာဏ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြု၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ သမ္ဗုဇ္ဈော–ပြင်းစွာတွေဝေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နာနပ္ပကာရ ပဋိဝေဓသမတ္ထော–အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊) ဇဝန္တိ ဝစနေန–ဖြင့်၊ အသမ္မောဟံ–ကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ (ကိုတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊) ဟိ

ဥပနိဓာပညတ္တိ။ ။အာရုံသည် ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတ, ဝိညာတအားဖြင့် ၄ မျိုးရှိ၏၊ သုတဖြင့် ဒိဋ္ဌ, မုတ, ဝိညာတမဟုတ်ဟု သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ဒိဋ္ဌစသည်ကိုထောက်၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့် သုတံကို "ဥပနိဓာပညတ်"ဟု ဆိုရသည်၊ ဥပနိဓာပညတ် အကျယ်ကို ပုဂ္ဂလပညတ္တိဋ္ဌကထာ, မာတိကာဝဏ္ဏနာ၌ ရှုပါ။

ဇတ္ထစ ဇဝန္တိဝစနေန။ ။ပညတ်အားဖြင့် အနက်ကို သိရခြင်းဟူသော ဒဿနတဗ္ဗတ္ထကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ၌ သဒ္ဒသာမတ္ထိယအားဖြင့် ပြထိုက်သော ဒီပေတဗ္ဗတ္ထကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ဇတ္ထစ" စသည်ကို မိန့်၊ [ဇတ္ထာတိ ဇတသ္မိံ ဝစနတ္ထယေ၊ စသဒ္ဒေါ ဥပနျာသော၊ အတ္ထန္တရံ အာရဘိတုကာမေန ယောဇိတတ္တာ (အနက်တစ်မျိုးကို အားထုတ်လိုသည်ဖြစ်၍ သုံးစွဲအပ်သောကြောင့် စ သဒ္ဒါသည် ဥပနျာသတည်း)-ဋီကာသစ်။] ယခုအခါ ယူရိုးအားဖြင့်ကား ပြိတ်ပြီးမှ ဆက်၍လာသောကြောင့် ဝါကျာရမ္ဘနှင့်သာ လျော်သည်။ [သဒ္ဒါ၏ တိုက်ရိုက် ဟောပြအပ်သော အနက်အပြင်, ကာရဏူပစာ ၃လူပစာ တို့ဖြင့် အကျိုးအနက် အကြောင်းအနက်ကိုလည်း ဟောပြစွမ်းနိုင်သော သတ္တိကို "သဒ္ဒသာမတ္ထိယ"ဟု ခေါ်သည်။]

အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ။ ။သမ္မောဟဟူသည် ပြင်းစွာတွေဝေတတ်သော မောဟတည်း၊ ထိုမောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဉာဏ်ကို "အသမ္မောဟ"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဇဝံ သုတံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့် နာယူလိုက်ရပါသည်"ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ထိုနာယူစဉ်အခါတုန်းက "သမ္မောဟမရှိဘဲ အသမ္မောဟဉာဏ်ပညာ ဖြစ်နေ၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြ၏၊ [အခြင်းအရာဟူသော အနက်သည် ဇဝံသဒ္ဒါ၏ တိုက်ရိုက်အနက်တည်း၊ ထိုအခြင်းအရာအတိုင်း နာယူနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကား ဉာဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အကြောင်းကိုပြ, ဒီပနမျိုး"နှင့်အညီ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် နာယူမှတ်သားနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အသမ္မောဟကို "ဒီပနတ္ထ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို ဒီပနတ္ထ အသမ္မောဟကို ဇဝံသဒ္ဒါက ဖလူပစာရအားဖြင့် ပြသည်ဟုမှတ်ပါ။]

နဟိ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။"နဟိတက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါဒဋ္ဌိ"နှင့်အညီ ဒဋ္ဌိအနက်လည်းပေးနိုင်၏၊ ဉာပကဟိတ်အနက်လည်း ပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယဋ္ဌ နှစ်နည်းပေးထားသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "တဒေဝ ယုတ္တိယာ ဗျတိရေကေနစ သမတ္ထေတိ

(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သမ္ဘူဏ္ဍော–သည်၊ နာနပ္ပကာရပဋ္ဌိဝေဓသမတ္ထော–သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ, ဧဝန္တိ ဝစနေန–ဖြင့်၊ အသမ္မောဟံ–ကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–၏။)

သုတန္တိ ဝစနေန–သုတံဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော)၊ သုတသ–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်သော သုတ္တန်၏၊ အသမ္မောသံ–မပျောက်ပျက်ခြင်းကို၊ ဝါ–သမ္မောသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ ယသ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ–သည်၊ သုတံ–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပြီးသော သုတ္တန်သည်၊ သမ္မဋ္ဌံ–ပျောက်ပျက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာလန္တရေန–ကြားနာရာအခါမှ တစ်ပါးသောအခါ၌၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ သုတံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ နု ပဋ္ဌာနာတိ–ဝန်မခံနိုင်၊ [(တစ်နည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ သုတန္တိ ဝစနေန သုတသ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ယသ သုတံ သမ္ဘဋ္ဌံ ဟောတိ၊ သော ကာလန္တရေန မယာ သုတန္တိ နု ပဋ္ဌာနာတိ၊ တသ္မာ သုတန္တိ ဝစနေန၊ သုတသ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊ ဤသို့လည်းပေးပါ။] ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့စဝံသဒ္ဒါဖြင့် အသမ္မောဟကို ပြသည်၏အဖြစ် , သုတံသဒ္ဒါဖြင့် အသမ္မောသကို ပြသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)

နု ဟီတိ အာဒိနာ"ဟု ဗျတိရေကယုတ္တိ ဒဋ္ဌိဝါကျအနေအားဖြင့်သာ ဖွင့်သွားလေသည်၊ ဤဝါကျ၌ နာနပ္ပကာရဟူသည် မိမိလျှောက်အပ်လတ္တံသော သုတ်၌ အနက်အမျိုးမျိုး သဒ္ဒါအမျိုးမျိုးဟူသော အပြားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နာနပ္ပကာရေနာတိ ဝက္ခမာနေန အနေက ဝိဟိတေန ၊ပေ၊ နာနာဝိဓေန အာကာရေန"ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်။

အသမ္မောသံ။ ။မုသဓာတ်ကို "မောသနေ"ဟုလည်းကောင်း, "နဿနေ"ဟုလည်းကောင်း ဓာတ်နက်ဖွင့်၏၊ "ပျောက်ပျက်"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးရ၏၊ "မေ့လျော့"ဟူသော အနက်သည် ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်၌ တည်၏၊ ပျောက်ပျက်ဟူသော အနက်ကား အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုအပေါ်၌ တည်၏၊ ဤနေရာ၌ "သုတသ"ဟု သမ္ဗန်ရှိသောကြောင့် ကြားနာအပ်ပြီးသော တရား၏ "မပျောက်ပျက်"ဟုသာ အနက်ဖြစ်နိုင်သည်၊ ထိုကဲ့သို့ မပျောက်ပျက်ခြင်းကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်က မမေ့သောကြောင့် "မမေ့"ဟု တင်စား၍ ပြောကြသည်၊ သမ္ဘုသနံ သမ္ဘောသော၊ နနသမ္ဘောသော အသမ္ဘောသော–ပျောက်ပျက်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိ၊ ထိုသတိရှိသောကြောင့် ကြားနာအပ်ပြီးသော တရားတို့ ပျောက်၍မသွားရကား သုတ်သဒ္ဒါဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော သတိကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ပြ၏၊ ယသ ဟိ စသော ဝါကျသည် ဒဋ္ဌိဂရဏဝါကျ ဉာပကဟေတုဝါကျဟု နှစ်မျိုးရတည်း။

ဣစ္စေသ ၊ပေ၊ သိဒ္ဓိ။ ။စဝံ ဒီပိတေန ပန အတ္ထေန ကိ ပကာသိတန္တိ အာဟ ဣစ္စေသာတိ အာဒိ၊–ဋီကာသစ်၊ ပညာသိဒ္ဓိ သတိသိဒ္ဓိတို့သည် စဝံ သုတ်တို့က ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော ပကာသနတ္ထတည်း။[ဣတိကို "တသ္မာ အသမ္မောဟာသ အသမ္မောသသစ ဒီပိတတ္ထာ"ဟုလည်းကောင်း, အသကို "ထေရသ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။]

အသ-ထိုအရှင်အာနန္ဒာ၏၊ အသမ္မောဟေန-အသမ္မောဟဖြင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပညာသိဒ္ဓိ-ပညာ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) အသမ္မောသေန ပန-အသမ္မောသဖြင့်ကား၊ ဝါ-ကြောင့်ကား၊ (အသ-၏၊) သတိသိဒ္ဓိ-သတိ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

တတ္ထ-ထိုသတိ ပညာ နှစ်ပါးတို့တွင်၊ (အာယသ္မတော အာနန္ဒသ-၏၊) ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ-ပညာ၏ ပဓာနဖြစ်သော၊ ဝါ-ပညာရှေ့သွားရှိသော၊ သတိ ယာ-သတိဖြင့်၊ ဗျဥ္ဇနာဝဓာရဏာသမတ္ထတာ-သဒ္ဒါကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်း၌

အသမ္မောဟေန။ ။ဤနေရာ၌ အသမ္မောဟအရ ပညာကို မယူရ၊ ပညာမှတစ်ပါး သော သမာဓိ စသော ယုဇ္ဈဘက်တရားတို့ကို ယူရသည်၊ ထို သမာဓိ စသော တရားတို့က ပညာအား သဟဇာတပစ္စယသတ္တိ စသည်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည့်အတွက် အသမ္မောဟကြောင့် ပညာ၏ ပြီးစီးခြင်းဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ပညာသိဒ္ဓိသည် ဒီပနတ္ထဖြစ်သော အသမ္မောဟ၏ အကျိုးပကာသနတ္ထတည်း၊ ဤသို့ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှုကို ရည်ရွယ်၍ အသမ္မောဟေနကို ကရိဏ်းအနက် ပေးရသည်၊ တစ်နည်း-အသမ္မောဟအရ တရားနာ ခိုက်၌ဖြစ်သော အကြောင်းပညာကို ယူ၍ ပညာသိဒ္ဓိအရ ထိုအကြောင်းပညာက ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုအပ်သော နောက်နောက် ကာလ၌ဖြစ်သော အကျိုးပညာကို ယူလျှင်လည်း ပညာသိဒ္ဓိသည် အကျိုးပကာသနတ္ထပင်တည်း၊ ဤပကတူပနိဿယသတ္တိကို ရည်ရွယ်၍ အသမ္မောဟေနကို ဟိတ်အနက်ပေးရသည်။

• **အသမ္မောသေန။** ။အသမ္မောသဖြင့် (ကြောင့်) သတိသိဒ္ဓိကို ပြရာ၌လည်း အသမ္မောသအရ သတိကိုမယူဘဲ သတိမှတစ်ပါးသော သမာဓိ စသော သဟဇာတပစ္စည်း တရားတို့ကိုလည်းကောင်း, သတိသိဒ္ဓိအရ သဟဇာတပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော သတိကိုလည်း ကောင်း ယူပါ၊ တစ်နည်း-အသမ္မောသအရ တရားနာခိုက်၌ဖြစ်သော အကြောင်းသတိကို လည်းကောင်း, သတိသိဒ္ဓိအရ နောက်နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော အကျိုးသတိကိုလည်း ကောင်း ယူပါ၊ ဤသို့ယူလျှင် သတိသိဒ္ဓိ၌ သတိသည် အကျိုးဖြစ်သော ပကာသနတ္ထပင် တည်း။

တတ္ထ ၊ပေ၊ သမတ္ထတာ။ ။ဇဝံ ပကာသိတေန ပန အတ္ထေန ကိं ဝိဘာဝိတန္တိ အာဟ တတ္ထာတိ အာဒိ-ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာဖွင့်အတိုင်း "တတ္ထ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ၊ပေ၊ သမတ္ထတာ"ဟူသော စကားဖြင့် ဝိဘာဝနတ္ထကို ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ "ဝိဘာဝနတ္ထ"ဟူသည် ဤနေရာ၌ ဗျဥ္ဇနာဝဓာရဏာ သမတ္ထတာနှင့် အတ္ထပဋိဝေဓ သမတ္ထတာတည်း၊ "ဇဝံသုတ်-ဤသို့ နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ"ဟု ဆိုသဖြင့် သဒ္ဒါကိုလည်း နာယူမှတ်သား ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အနက်ကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင် ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိရ၏၊ ထိုအစွမ်းများကား အရှင်အာနန္ဒာ၏ မူလရှိရင်းစွဲ အစွမ်း များတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုအစွမ်းများကို "မူလကြောင်းမှာ, ဝိဘာဝမှန်"နှင့်အညီ ဒုတိယ ဖလူပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော "ဝိဘာဝနတ္ထ"ဟု ဆိုရသည်။

ဝိဘာဝနတ္ထ အယူတစ်မျိုး။ ။ဝိဘာဝနတ္ထကို ယူရာ၌ မူလအကြောင်းကို မယူဘဲ ပကာသနတ္ထ၏ နောက်၌ တစ်ဆင့်တက်၍ သိရသော ဒုတိယအကျိုးကို ယူကြသော အာစရိယဝါဒ အလိုအားဖြင့် "ဤပြခဲ့သော ဗျဥ္ဇနာဝဓာရဏာသမတ္ထတာ, အတ္ထပဋိဝေဓ

စွမ်းနိုင်သူ၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ–သတိ၏ ပဓာန ဖြစ်သော၊ ဝါ–သတိရှေ့သွားရှိသော၊ ပညာယ–ပညာဖြင့်၊ အတ္ထပဋိဝေဓသမတ္ထ တာ– အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သူ၏ အဖြစ်သည်၊

သမတ္ထတာ ၂ မျိုးသည် ပကာသနတ္ထဖြစ်သော သတိ ပညာသိဒ္ဓိကြောင့် ဧဝံ သုတ်တို့က ဒုတိယ ကာရဏူပစာရတ္ထအားဖြင့် ပြအပ်သောဝိဘာဝနတ္ထတို့တည်း"ဟု ယူပါ၊ ထိုသို့ ယူလျှင် သမတ္ထတာ ၂ မျိုးသည် အရှင်အာနန္ဒာ၌ မူလရှိရင်း မဟုတ်၊ သတိ ပညာသိဒ္ဓိကြောင့် ရအပ်သော အကျိုးများ ဖြစ်သည်ဟု ယူရပေလိမ့်မည်။[အလင်္ကာကျမ်း ဘာဝ ဝိဘာဝ အနုဘာဝအခန်း၌ကား အကြောင်းကိုသာ "ဝိဘာဝ"ဟု ဆိုသည်။]

ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ။ ။ထိုထိုသုတ်လာ သဒ္ဒါတို့၏ ထိုးထွင်း၍သိထိုက်သော အခြင်းအရာသည် အလွန် မနက်နဲချေ၊ ကြားနာအပ်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်မှတ်သားသောသတိ၏ ကိစ္စဗျာပါရသာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ"ဟု ပညာကို အပဓာနဝိသေသနဲ့ထား၍ သတိကို ပဓာနဝိသေသျှထားသည်၊ ဤပုဗ္ဗင်္ဂမဟူသည် ပဓာနပုဗ္ဗင်္ဂမတည်း။[ဗျဉ္ဇနာနဲ့ ပဋိဝိဒ္ဓါတဗ္ဗော အာကာရော နာတိဂမ္ဘီရော၊ ယထာသုတဓာရဏမေဝ တတ္ထ ကရဏီယံ၊ တသ္မာ တတ္ထ သတိယာ ဗျာပါရော အဓိကော၊ ပညာ ပန ဂုဏီဘူတာ (အပဓာနဖြစ်၍ဖြစ်၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယာတိ အာဒိ၊ ပညာယ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ ဟိ နိဗ္ဗစနံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာ စေတ္ထ ပဓာနဘာဝေါ၊–ဋီကာသစ်။]

တစ်နည်း။ ။ပဋ္ဌဝါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဉ် စသည်ဖြင့် ဝိထိစဉ်ဖြစ်ရာ၌ ပဋ္ဌဝါရာဝဇ္ဇန်းသည် စက္ခုဝိညာဉ်၏ ရှေ့၌ဖြစ်ရ–ရှေ့ကသွားရသော်လည်း ရူပါရုံကို မသိနိုင်သောကြောင့် ပဓာနမဟုတ်၊ ထို့အတူ ပညာသည် သတိ၏ရှေ့၌ ဖြစ်ရသော်လည်း သဒ္ဒါကို မှတ်ရာဝယ် ပဓာနမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "ပညာ+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ စေတိသာတိ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိဝစနတ် ပြု၍လည်း သတိကိုသာ ပဓာနကောက်ရသည်၊ ဤနည်း၌ ပုဗ္ဗင်္ဂမသဒ္ဒါသည် ပုရေစာရိက အနက်ဟောတည်း။[အပိစ ယထာ စက္ခုဝိညာဏာဒီသု အာဝဇ္ဇနာဒယော ပုဗ္ဗင်္ဂမာ သမာနာပိ တဒါရဏာသု အဝိဇာနနတော အပ္ပဓာနဘူတာ၊ ဧဝံ ပုဗ္ဗင်္ဂမာယပိ အပ္ပဓာနတ္တော သတိ ပညာ+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ စေတိသတိ နိဗ္ဗစနံပိ ယုဇ္ဇတိ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာစေတ္ထ ပုရေစာရိဘာဝေါ၊ ဣတိ သဟဇာတပုဗ္ဗင်္ဂမော ပုရေဇာတပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ ဒုဝိဓောပိ ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဣဓ သမ္ဘဝတိ၊–ဋီကာသစ်။]

သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ။ ။သတိပုဗ္ဗင်္ဂမဖြစ်ပုံကို ရှေးနည်းအတိုင်း သိပါ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကိစ္စ၌ ဉာဏ်ပညာ၏ ဗျာပါရသည် လွန်ကဲ၏၊ ထို့ကြောင့် "သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ"ဟု သတိကို အပဓာနဝိသေသန, ပညာကို ပဓာနဝိသေသျှအဖြစ်ဖြင့် ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ၌ စာအရကျက်နိုင်သူ အရကျက်၍ မမေ့နိုင်သူကို "ကျက်ဉာဏ်ကောင်းသူ"ဟု ဆိုကြ၏၊ သို့သော် ဗျဉ္ဇနာဝဓာရဏာကိစ္စ၌ သတိသာ ပဓာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကျက်ဉာဏ်ကောင်းသည် မဟုတ်၊ "ကျက်မှတ်သတိကောင်းသည်"ဟု ယူပါ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် နားလည်လွယ်သူ့အတွက်ကား "သဘောဉာဏ် စူးရှသည်"ဟု ချီးမွမ်းကြ၏၊ ထိုစကားသံသည် သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာနှင့် လျော်ပါပေ၏။

(ဟောတိ၊) တဒုဘယသမတ္ထတာယောဂေန–တိ ၂ ပါးစုံသော စွမ်းနိုင်သူ၏ အဖြစ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္ထဗျူဟနသမ္ပန္နသ–အနက်သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ["သက်သန ပကာသနစသော ၆ ပါးသောအနက်, အက္ခရပဒ စသော ၆ ပါးသောသဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော"ဟုလည်းကောင်း "အနက်သဒ္ဒါဟူသော အရသာအားဖြင့် ချိုမြိန်သောအရသာနှင့် ပြည့်စုံသော"ဟုလည်းကောင်း တစ်နည်းပေးပါ။] ဓမ္မကောသသ–ပရိယတ်တရားတည်းဟူသော ဘဏ္ဍာတိုက်ကို၊ အနုပါလနသမတ္ထတောဟု–စောင့်ရှောက်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တသိဒ္ဓိ – ပရိယတ်တရားတည်းဟူသော ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ယှဉ်သူ၏ အဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

[တစ်ခြားတစ်နည်းအားဖြင့်လည်း ဒီပနတ္ထနှင့် ပကာသနတ္ထကို ပြလိုရ၍ "အပရော နယော"စသည်ကို မိန့်သည်။] (ပုဗ္ဗနယတော–ရှေ့နည်းမှ၊) အပရော–အခြားသော၊ နယော–နည်းကို၊ (မယာ–ငါသည်၊ ဝုစ္စတေ–ဆိုအပ်၏။ ဝါ–ဆိုဦးအုံ့၊)

တဒုဘယ ၊ပေ၊ ယောဂေန။ ။ဒေ၀ ဝိဘာ၀ိတေန သမတ္ထတာ၀စနေန ကိမနုဘာ၀ိတန္တိ အာဟ တဒုဘယသမတ္ထတာယောဂေနာတိ အာဒိ၊–ဋီကာသစ်၊...ဤကျမ်းတက်ပုံကိုကြည့်၍ "တဒုဘယသမတ္ထတာ ၊ပေ၊ သိဒ္ဓိ"ဟူသောစကားသည် ဒုတိယကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော အဆက်ဆက် အကျိုးဖြစ်သော အနုဘာ၀တ္ထကို ပြသောစကားဟု သိပါ။

အတ္ထဗျူဟ သမ္ပန္နသ။ ။တတ္ထ အတ္ထဗျူဟသမ္ပန္နသာတိ အတ္ထဗျူဟေန ပရိပုဏ္ဏသ၊ ဤအလို သမ္ပန္နသဒ္ဒသည် ပရိပုဏ္ဏအနက်ဟော၊ သက်သနာဒီဟိ ၀ါ ဆဟိ အတ္ထပဒေဟိ အက္ခရာဒီဟိစ ဆဟိ ဗျူဟပဒေဟိ သမန္နာဂတသ၊ ဤနည်းအလို အတ္ထအရသာတွဲ သဗျူဟနံပုဒ်၌ ဖွင့်လှရှိသော သက်သန ပကာသနစသော အနက် ၆ ပါး, ဗျူဟနအရ အက္ခရပဒစသော သဒ္ဒါ ၆ ပါးကို ယူပါ၊ အတ္ထဗျူဟသခ်ါတေန ၀ါ ရသေန သာဒုရသသ၊ ဤနည်းအလို သမ္ပန္နသဒ္ဒါသည် ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာကို ဟော၏၊ "ဣမိသာ ဘန္တေ မဟာပထ၀ိယာ ဟောဒ္ဒိမတလံ သမ္ပန္နံ"၌ သမ္ပန္နသဒ္ဒါကဲ့သို့ပင်တည်း။

ဓမ္မကောသသ။ ။ကောသသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာဘဏ္ဍာထားရာ တိုက်တာ ကျီကြဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ "ကောသောဝိယာတိ ကောသော"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုပါ၊ "ဓမ္မောယေ၀–ပရိယတ္တိတရားသည်ပင်၊ ကောသော–ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားရတနာတို့ကို ထားရာဘဏ္ဍာတိုက်တည်း၊ ဓမ္မကောသော–တိုက်"ဟု သမာသ်တွဲပါ။ [ပရိယတ္တိဓမ္မောယေ၀ နု၀လောကုတ္တရရတနသန္နိဓာနတော သတ္တ၀ိဓေ၀ ဒသ၀ိဓေ၀ါ ရတနသ သန္နိဓာနော ကောသော ဝိယာတိ ဓမ္မကောသော၊–ဋီကာသစ်။]

ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက။ ။ဓမ္မောယေ၀–ပရိယတ္တိတရားသည်ပင်၊ ဘဏ္ဍာဂါရော–ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ ဘဏ္ဍာတို့ကို ထားရာဖြစ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် တူသည်တည်း၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရော၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရေ+နိယုတ္တော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော။

ဧဝန္တိ၀စနေန-ဧ၀ံဟုသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊) ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအား ဖြင့်၊ ဝါ-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်းအား ဖြင့်၊ [ယောနိသဒ္ဒါ "အကြောင်း" အနက် ဟော။] မနသိကာရံ-စိတ်၌ထားခြင်းကို၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ဒီပေတိ-ပြု၏၊ ဟိ (ကသ္မာ)-အဘယ်ကြောင့်၊ (ဧဝန္တိ၀စနေန-ဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ယောနိသော-အား ဖြင့်၊ ဝါ-အား ဖြင့်၊ မနသိကာရံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဒီပေတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) အယောနိသော-မသင့်သော အကြောင်းအား ဖြင့်၊ ဝါ-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်သောအား ဖြင့်၊ မနသိ-၌၊ ကရောတော-ထားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (တစ်နည်း) မနသိကရောတော-နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နာနပ္ပကာရပဋိ၀ေ၀ဘာ၀တော-အထူးထူးသောအပြားပြားအား ဖြင့် တရားတော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အထူးထူးသော အပြားပြား ရှိသော တရားတော်ကို ထိုးထွင်း၍

ယောနိသော မနသိကာရံ ဒီပေတိ။ ။ဧ၀ံသဒ္ဒါသည် ဟောအပ်ကုန်သော အာကာရ, နိဒဿန, အ၀ေ၀ရဏအနက်တို့၏ ဗြဟ္မစရိယသုတ်စသော သုတ္တန်တရားတော်လျှင် တည်ရာရှိသောကြောင့် ထိုသုတ်တို့ကို နာယူသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ ယောနိသောမနသိကာရဟူသော အကြောင်းရှိမှ နာယူနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧ၀ံသဒ္ဒါဖြင့် ယောနိသောမနသိကာရကို ပြခြင်းသည် သင့်မြတ်၏၊ ဤစကားအရ အာကာရ, နိဒဿန, အ၀ေ၀ရဏအနက်ကို ထောက်၍ အကြောင်း ယောနိသောမနသိကာရကို သိရသောကြောင့် ထို ယောနိသော မနသိကာရသည် ဧ၀ံသဒ္ဒါက ဖလုပစာရတ္ထအား ဖြင့် ပြအပ်သော ဒီပနတ္ထဖြစ်ရသည်၊ "အကြောင်းကိုပြ, ဒီပနမျိုး" ဟူသော စကားနှင့်အညီတည်း။

အယောနိသော ၊ပေ၊ ပဋိ၀ေ၀ဘာ၀တော။ ။ဤ၀ါကျ၌ အချို့စာ၀ယ် ဟိသဒ္ဒါပါ၏၊ "ဘာ၀တော"ကဲ့သို့ ကြိယာမပါသော "ဟိတ်ကတုံ" ဟု ခေါ်ရသော ဟေတု၀ါကျမျိုး၀ယ် ဟိသဒ္ဒါ မပါတတ်ချေ၊ ဟိသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း "ကသ္မာ" ဟု ပုစ္ဆာ၀ါကျ အပိုထည့်နိုင်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံပါ၏၊ ဤနေရာကား ဟိသဒ္ဒါပါနေသောကြောင့် "ဟိ (ကသ္မာ)" ဟု ဋီကာ၌ ပုစ္ဆာဧ၀တာက ဖွင့်ရလေသည်၊ ဤ၀ါကျသည် ယောနိသော မနသိကာရဒီပနတ္ထကို ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိစေတတ်သော ဗျတိရေကဉာပကဟေတု၀ါကျတည်း၊ ဉာပကဟေတု၀ါကျ အမျိုးမျိုးတွင်လည်း မီးခိုးတည်းဟူသော အကျိုးကိုထောက်၍ အကြောင်းမီးရှိမှန်း သိရသကဲ့သို့, အမျိုးမျိုး အစားစား မှတ်သားခြင်းတည်းဟူသော အာကာရ, နိဒဿန, အ၀ေ၀ရဏအနက်ကို ထောက်၍ ထို၏အဆက်အသွယ် အနွယ်ဖြစ်သော ယောနိသောမနသိကာရကို သိရသောကြောင့် ကာရိယဉာပကဟေတု၀ါကျတည်း။

မှန်၏-ယောနိသောမနသိကာရ (အရာရာ၌ သင့်တင့်အောင် နှလုံးသွင်းမှု) မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရားနာသောအခါ "ဤစကားလည်း-အပို, ဟိုစကားလည်း မလို"စသည်ဖြင့် ထိုထိုဤဤ ချန်လှပ်၍ သူမှတ်ချင်ရာ အချက်များကိုသာ မှတ်သားလေ့ရှိသောကြောင့် အမျိုးမျိုးအပြားပြားသော အနက်သဒ္ဒါကို ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဧ၀ं-ဤ

သိခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဇဝန္တိဝစနေန–ဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော ယောနိ သောမနသိကာရံ ဒီပေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏။)

သုတန္တိဝစနေန–ဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော)၊ အဝိဇ္ဇာပံ–မပျံ့လွင့်ခြင်းကို၊ ဝါ–ဝိဇ္ဇာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏၊ (ကသ္မာ, သုတန္တိဝစနေန–ဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဝိဇ္ဇာပံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊) ဝိဏ္ဍိတ္တစိတ္တသ–အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွင့်အပ်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဝနာဘာဝတော–ကြားနာခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (သုတန္တိဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော အဝိဇ္ဇာပံ ဒီပေတိ၊ ဣတိ (ဝိညာယတိ၊) တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ ဝိဏ္ဍိတ္တစိတ္တော–အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွင့်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ–ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ သဗ္ဗသမ္ဘတ္တိယာ-အလုံးစုံသော ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ ဝုစ္စမာနောပိ–ဟောအပ်ပါသော်လည်း၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ နု သုတံ–မကြားအပ်သေးပါ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဘဏထ–ဟော ပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဘဏာတိ–ပြောဆိုတတ်၏။

အခြင်းအရာအားဖြင့် "ဟု အမျိုးမျိုးအပြားပြား မှတ်သားခဲ့ကြောင်းကို ပြသဖြင့် "အရှင်အာနန္ဒာမှာ ယောနိသောမနသိကာရ ရှိကြောင်းကို ဇဝံသဒ္ဒါက ပြသည်"ဟု သိနိုင်ပါသည်။[အယောနိသောတိ အာဒိနာ ဗျတိရေကေန ဉာပကဟေတုဒဿနံ၊ တတ္ထ ကတ္ထစိ ဟိသဒ္ဒေါ ဒိဿတိ၊ သော ကာရဏော–ဋီကာသစ်။]

အဝိဇ္ဇာပံ ဒီပေတိ။ ။ဘုရားရှင်သည် တရားတော်ကို ဟောခါနီးဌ "တံ သုဏာထ၊ သာဓုကံ မနသိကရောထ"ဟု တိုက်တွန်းတော်မူလေ့ရှိ၏၊ ထိုစကားတော်ဌ "ကောင်းစွာ စိတ်စိုက်ကြ"ဟု တိုက်တွန်းတော်မူခြင်းသည် သမာဓိရှိရှိနှင့် နာယူကြဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူရာရောက်၏၊ အရှင်အာနန္ဒာလည်း "သုတံ–နာယူအပ်ခဲ့ပါပြီ"ဟု ရဲရဲဝံ့ဝံ့ လျှောက်ထားနိုင်သဖြင့် ထိုနာယူစဉ်က စိတ်မပျံ့လွင့်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိသည် သုတ်သဒ္ဒါ၏ ဖလူပစာရတ္တအားဖြင့် ပြအပ်သော အကြောင်းဒီပနတ္တ ဖြစ်ရသည်။ [စိတ္တံ ဝိဇ္ဇိပတိတိ ဝိဇ္ဇာပေါ–စိတ်ကို ပစ်လွင့်တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာပေါ-ဝိဇ္ဇာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိ။]

ဝိဏ္ဍိတ္တစိတ္တသ။ ။ဤဝါကျ၌ကား ဟိ မပါတော့၊ သို့သော် ဗျတိရေက ဉာပက ဟေတုဝါကျပင်တည်း၊ တထာဟိ စသည်ကား ထိုစကားကို ခိုင်မြဲသော ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ တည်း၊ ထိုဝါကျ၌ သဗ္ဗသမ္ဘတ္တိဟူသည် အနက်သဒ္ဒါတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း, ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြည့်စုံခြင်း, အကျိုးပယောဇဉ်၏ ပြည့်စုံခြင်း စသည်တည်း၊ ဝိဏ္ဍိပိယိတ္တ–အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွင့်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိဏ္ဍိတ္တံ၊ ဝိဏ္ဍိတ္တံ+စိတ္တံ ယသ္သာတိ ဝိဏ္ဍိတ္တစိတ္တော။ [ဝိဏ္ဍိတ္တစိတ္တသ္သာတိ အာဒိနာ ဗျတိရေကကာရဏေန ဉာပကဟေတုံ ဒဿေတွာ တဒေဝ သမတ္ထေတိ တထာ ဟိတိ အာဒိနာ–ဋီကာသစ်။]

စ-ဆက်ဦး အုံ၊ (ဒီပနတ္ထကိုပြပြီး၍ ပကာသနတ္ထကို ဆက်၍ပြဦးအုံ၊) ဇတ္ထ-ဤယောနိသောမနသိကာရ အဝိဇ္ဇေပတရား နှစ်ပါးအပေါင်းတွင်၊ ယောနိသောမနသိကာရေန-ယောနိသောမနသိကာရဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ အတ္တာနော၊) အတ္တသမ္မာပဏိဓိ-အတ္တာသမ္မာပဏိဓိစက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ ကတပုညတ်-ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာစက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ရှေးဘ၌ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ယောနိသောမနသိကာရေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တာနော အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ပုဗ္ဗေ ကတပုညတ် သာဓေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ အပ္ပဏိဟိတစိတ္တသ-မထားအပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးဘဝ၌၊ အကတပုညဿ ဝါ-ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ တဒဘာဝတော-ထို ယောနိသောမနသိကာရ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ယောနိသောမနသိကရေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တာနော အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ပုဗ္ဗေစကတပုညတ် သာဓေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ယောနိသော ၊ပေ၊ သာဓေတိ။ ။ကိ ဣမိနာ ပကာသိတန္တိ အာဟ ယောနိသောမနသိကာရေန စေတ္ထာတိ အာဒိ-ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်ပုံအရ "ယောနိသောမနသိကာရေန"စသော စကားသည် ပကာသနတ္ထကို ပြသောစကားဟု သိရ၏၊[စတ္ထာတိ စတသ္မိ ဓမ္မဒ္ဓယေ။] "အတ္တသမ္မပဏိဓိ"ဟူသည် မိမိစိတ်ကို ကောင်းသောအာရုံ၌ ကောင်းစွာထားခြင်းတည်း၊ အတ္တ-မိမိစိတ်ကို + သမ္မာ-ကောင်းစွာ + ပဏိဓိ-ထားခြင်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးရှေးဘဝ၌ + ကတပုညတာ-ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသူ၏အဖြစ်၊ (ရှေးရှေးဘဝက ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုခဲ့ဖူးခြင်း)၊ သာဓေတိဟူသော ကြိယာကား ရှေ့၌ပြုခဲ့သော သိဒ္ဓိနှင့် သဘောတူပင်။

သမ္မာ ၊ပေ၊ တဒဘာဝတော။ ။အရာရာ၌ သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်းတတ်ခြင်းဟူသော ယောနိသော မနသိကာရသည် မိမိ၏စိတ်ကို ကောင်းစွာထားတတ်သူ-ရှေးရှေးကောင်းမှုရှိသူ၌သာ ဖြစ်တတ်၏၊ ထို နှစ်မျိုးမရှိသူ၌ ယောနိသောမနသိကာရ မဖြစ်တတ်၊ ထို့ကြောင့် ယောနိသောမနသိကာရတည်းဟူသော အကျိုးကို မြင်ရသဖြင့် အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာစက်ဟူသော အကြောင်းနှစ်ပါးကို သိရသောကြောင့် ထို အကြောင်းနှစ်ပါးကို ပကာသနတ္ထဟု ဆိုရသည်။[ဇတ္ထစ ပဌမ ဖလေန ကာရဏသ သိဒ္ဓိဒဿနံ, နဒိပူရေန ဝိယ ဥပရိ ဝုဋ္ဌိသမ္ဘဝသ-မြစ်ရေပြည့်ခြင်းဖြင့် အထက်၌ မိုးရွာခြင်းအကြောင်း၏ ကောင်းစွာဖြစ်ပုံကို ပြသကဲ့သို့တည်း၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ယောနိသော မနသိကာရကို ဇဝ၏ ဒီပနတ္ထဟု ဆိုပြီးလျှင် ထို ဒီပနတ္ထဖြစ်သော ယောနိသော မနသိကာရ (အကျိုး) ဖြင့် အတ္တသမ္မပဏိဓိ ပုဗ္ဗေဝကတပုညတာ အကြောင်းကို ပြသည်ဟူသော ဋီကာဖွင့်အလိုအားဖြင့် "ကျိုးပကာသန"ဟူသော ရှေးဆရာတို့၏ ဝါဒသည် ဇကန်မုချ မဟုတ်, တဝ်ရုံတစ်ခါ အကြောင်းကိုလည်း ပကာသနတ္ထအဖြင့်ဖြင့် ပြသေး၏ဟု မှတ်ချက်တစ်ခု ရှိပေသည်။

အဝိဇ္ဇေပေန–အဝိဇ္ဇေပဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တာနော)၊ သဒ္ဓမ္မ သဝနံ–သဒ္ဓမ္မသဝနစက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–သူတော်ကောင်းတရားကို ကြား နာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ–သပ္ပုရိသူပနိဿယစက်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝါ–သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီခိုရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာဓေတိ– ပြီးစေ၏၊ (ကသ္မာ, အဝိဇ္ဇေပေန အာယသ္မာ-အာနန္ဒော အတ္တာနော သဒ္ဓမ္မသဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ သာဓေတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ–သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဝိဂ္ဂိတ္တာစိတ္တော–အထူးထူး'အပြားပြား ပစ်လွင့်အပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတုံ–သူတော်ကောင်း တရားကို

နဟိ ဝိဂ္ဂိတ္တာစိတ္တော ၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤ ၂ စကားသည် "အဝိဇ္ဇေပေန ၊ပေ၊ သာဓေတိ"ဟူသော ရှေ့စကား၏ ဗျတိရေက ဒဋ္ဌိကရဏစကားတည်း။ ဗျတိရေက ဉာပက ဟေတုစကားလည်း သင့်သည်သာ၊ ဤသို့ဒဋ္ဌိကရဏဉာပကဟေတု ပြုရာ၌ ဒဋ္ဌိယ–အကျိုး ဆက်မှာ သဒ္ဓမ္မသဝန–သပ္ပုရိသူပနိဿယဟု ၂ မျိုးရှိသောလည်း ဒဋ္ဌိကရဏဉာပက ဟေတုဘက်၌ ထို ၂ မျိုးလုံး၏ အထောက်အကြောင်းကို မပြဘဲ "နစ ၊ပေ၊ သောတုံ သဏ္ဍောတိ"ဟုလည်းကောင်း, "နစ ၊ပေ၊ သဝနံ အတ္ထိ"ဟုလည်းကောင်း သဒ္ဓမ္မသဝန တစ်ပါးတည်း၏ ဒဋ္ဌိကရဏဉာပကဟေတုကိုသာ ပြထား၏၊ အဝိဇ္ဇေပဖြင့် သပ္ပုရိသူပ နိဿယ၏ ပြီးစီးပုံကို မပြချေ၊ ထိုသို့ရိုးရှား မဟုတ်ဘဲ ပြရာ၌ အကြောင်း အဘယ်သို့ ပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–ဝိဂ္ဂိတ္တိစိတ္တ (စိတ်ပျံ့လွင့်သော) ပုဂ္ဂိုလ်၏ သူတော်သူမြတ်တို့ကို မှီခို ဆည်းကပ်ခြင်းဟူသော သပ္ပုရိသူပနိဿယ၏ မရှိခြင်းမှာ လောကမျက်မြင်အားဖြင့် ထင်ရှားနေသောကြောင့် အဝိဇ္ဇေပကြောင့် သပ္ပုရိသူပနိဿယ၏ ပြည့်စုံပုံကို အထူးမဆို တော့ပေ။ [ဝိဂ္ဂိတ္တာစိတ္တာနံ သပ္ပုရိသေ ပယိရုပါသနာဘာဝေ အတ္ထိတော သိဒ္ဓတ္တာ၊ အတ္ထိဝေသေနေ ဟိ သော ပါကဋ္ဌောတိ နံ ဝုတ္တော၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ကား ဒီပနတ္ထဖြစ်သော အဝိဇ္ဇေပအကြောင်းဖြင့် သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿယတည်းဟူသော အကျိုးကိုပြသောကြောင့် ထို ၂ ပါးကို ပကာသနတ္ထ အဖြစ်ဖြင့် ပြခြင်းမှာ "ကျိုးပကာသန"ဟူသော ရေးဆရာတို့၏ ဝါဒအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါပေ သည်။ [ဒုတိယံ ကာရဏေန ဖလဿ သိဒ္ဓိဒဿနံ၊ ဧကန္တဝသိနာ ဝိယ မေဃဝုဋ္ဌာနေန (ဧကန်ရွာမည့် မိုးတိမ်တို့၏ တက်ခြင်းဖြင့်) ဝုဋ္ဌိပဝတ္တိယာ (မိုးရေ၏ဖြစ်ခြင်း'ကို ပြသကဲ့သို့ တည်း၊–ဋီကာ။]

မေးဖွယ်။ ။ယောနိသော မနသိကာရတည်းဟူသော အကျိုးကြောင့် အတ္တသမ္ဘာ ပဏိဓိ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာဟူသော အကြောင်း ၂ ပါး၏ ပြီးစီးခြင်းကို "ယောနိသော မနသိကာရေန ၊ပေ၊ သာဓေတိ"ဟူသော စကားဖြင့် ပြသကဲ့သို့ ထို့အတူ အဝိဇ္ဇေပတည်း ဟူသော အကျိုးဖြင့် သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿယတည်းဟူသော အကြောင်း ၂ ပါးတို့၏ ပြီးစီးခြင်းကို ပြဆိုသင့်၏၊ သို့ပါလျက် "နဟိ ဝိဂ္ဂိတ္တာစိတ္တော" စသော ဒဋ္ဌိကရဏစကားဖြင့် အဝိဇ္ဇေပ. သပ္ပုရိသူပနိဿယတည်းဟူသော အကြောင်း ၂ ပါးကြောင့် သဒ္ဓမ္မသဝန တည်းဟူသော အကျိုးတစ်ပါး၏ ပြီးစီးခြင်းကို ပြဆိုထား၏၊ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဆိုထားရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

နာယူခြင်းငှာ၊ နှ သင်္ကြောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ သပ္ပုရိသေ–သူတော်ကောင်းတို့ကို၊ အနုပသယမာနသေ–မမှီခိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ သဝနံ–သူတော်ကောင်းတရားကို နာယူခြင်းသည်၊ နှ အတ္ထိ–မရှိနိုင်၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (အဝိဇ္ဇေပေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော သဒ္ဓမ္မသဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿဠ သာဓေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

(ပုဗ္ဗနယတော–ရှေ့နည်းမှ၊) အပရော–သော၊ နယော–ကို၊ (မယာ–သည်၊ ဝုစ္စတေ–၏၊ ဝါ–အံ့၊) ယသ္မာ–အကြောင့်ကြောင့်၊ [“ဟောတိ” ၌ စပ်၊] ဧဝန္တိ ယသ စိတ္တသန္တာနသ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တသ နာနာကာရနိဒ္ဒေသောတိ–ဧဝန္တိ ၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသောဟူ၍၊ (မယာ)' ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ၊) ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဘဒ္ဒကော–ကောင်းသော၊ (တစ်နည်း) ဧဝံဘဒ္ဒကော–ဤသို့ ကောင်းသော၊ ဝါ–သို့ကလောက် ကောင်းသော၊ သောစ အာကာရော–ထို အခြင်းအရာသည်လည်း၊ သမ္မာအပ္ပဏိဟိတတ္တာ နော–ကောင်းစွာ မထားအပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊

အဖြေကား – သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿတို့သည် ဧကန် အဝိဇ္ဇေပ၏ အကြောင်းမဟုတ်ကြ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ထို ၂ ပါးတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်၏ အပြင်ပက အကြောင်းများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ အဝိဇ္ဇေပ (စိတ်ပျံ့မလွင့်မှု) ကား သဒ္ဓမ္မသဝနု၏ ဧကန် အကြောင်း ဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–မိမိ၏ ကိုယ်တွင်းအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [သပ္ပုရိ သူပနိဿယသည် သဒ္ဓမ္မသဝနု၏ ဧကန်အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇေပလည်း သဒ္ဓမ္မ သဝနု၏ ဧကန် အကြောင်းဖြစ်သည် – ဟူလို။] ဤသို့ ဧကန် အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇေပရှိပါလျက် အနေကန် အကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓမ္မသဝန သပ္ပုရိသူပနိဿတို့ကို အကြောင်းလုပ်၍ အဝိဇ္ဇေပကို အကျိုးဟု ကြံစည်ခြင်းသည် အဘယ်မှာ အကျိုးရှိတော့အံ့နည်း၊ “အကျိုးမရှိတော့” ဟူလို၊ ထိုသို့အကျိုးမရှိသောကြောင့် အဝိဇ္ဇေပ သပ္ပုရိသူပနိဿယ ၂ ပါးကို အကြောင်း, သဒ္ဓမ္မသဝနကို အကျိုးလုပ်၍ ရိုးရာမဟုတ်သော စာသွားဖြင့် တစ်မျိုးပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ [“ဧတ္ထာဟ” မှစ၍ “ဖလဘာဝပရိကပ္ပနာတိ”တိုင်အောင် သော ဋီကာသစ်၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း။]

အပရော နယော ယသ္မာ။ ။ အခြားနည်းအားဖြင့် ဒီပနတ္ထစသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အပရော နယော ယသ္မာ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ယသ္မာကို “အကတပုညသ ဝါ ဟောတိ” ဝယ် ဟောတိ၌ စပ်၊ “ဧဝံ ဟိ ယသ စိတ္တသန္တာနသ ၊ပေ၊ နာနာကာရ နိဒ္ဒေသော”ဟူသော စကားကို ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် “ဝုတ္တံ”ဟု ဆိုသည်။

သောစ အာကာရော။ ။ “တသ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော” မှ အာကာရကို ယူ၍ “သော အာကာရော”ဟု ဆိုသည်၊ သောတဒ္ဓါရသို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဒ္ဓါရိကဝီထိ စိတ်အစဉ်သည် အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် တရားတည်းဟူသော အာရုံ၌ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမျိုးမျိုးသော အနက်သဒ္ဒါကို မှတ်ယူနိုင်၏၊ ဘုရားစကားတော်၏ အနက်သဒ္ဒါ အထူးအပြားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်၏၊ အချုပ်မှာ – အလုံးစုံသော သာသနာ

ပုဗ္ဗေ–ရှေးဦး၊ အကတပုညသဝါ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်ဦးလည်းကောင်း၊ နဲ ဟောတိ–မဖြစ်နိုင်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သို့ကလောက် ကောင်းသော အာကာရ၏ အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ မရှိသူ၏သန္တာန်ဦး မဖြစ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဘဒ္ဒကေန–ကောင်းသော၊ ဣမိနာ အာကာရေန–ဤ အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော)၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ–နောက်ဦးဖြစ်သော စက်နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒီပေတိ–ပြု၏။

သမ္ဘတ္တိသို့ သက်ဝင်နိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို "သော အာကာရော"ဟု ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။["ဗုဒ္ဓ သုဗုဒ္ဓတာ လောကေ, ဓမ္မသ္မိ သုဓမ္မတာ၊ သံဃသ္မိ သုပ္ပဋိပတ္တိ, ဧသော သာသနသမ္ဘဒါ"ဟူသော ၃ ပါးကို သကလသာသနသမ္ဘတ္တိဟု ဆိုဟန်တူသည်။]

ဧဝံ ဘဒ္ဒကော။ ။အရှင်အာနန္ဒာ၏ သုတ်တော်ကို နာယူမှတ်သားခြင်းသည် ပရဟိတ (သူတစ်ပါး၏စီးပွား)အတွက် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအနက်သဒ္ဒါအပြားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို (သူတစ်ပါးတို့၏စီးပွားကို ဖြည့်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်) ကောင်းမြတ်သည်ဟု ဆိုရသည်။ [ဧဝံကို "ယထာဝုတ္တေန နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏေန"ဟုလည်းကောင်း, ဘဒ္ဒကောကို "သုန္ဒရော သေဋ္ဌော"ဟုလည်း ကောင်း ဖွင့်၏၊ ဤအလို ဧဝံ+ဘဒ္ဒကောသည် သမာသ်ပုဒ် မဟုတ်၊ (တစ်နည်း) ဧဝံ (ဤဒီသော)+ဘဒ္ဒေါ ယသ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သမာသ်ပုဒ်ဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်သည်၊ နဲ+ပဏိဟိတော အပ္ပဏိဟိတော၊ သမ္ဘာ+အပ္ပဏိဟိတော သမ္ဘာအပ္ပဏိဟိတော၊ သမ္ဘာ အပ္ပဏိဟိတော+အတ္တာ (စိတ်) ယသ္သာတိ သမ္ဘာအပ္ပဏိဟိတတ္တာ။]

မှတ်ချက်။ ။အရှင်အာနန္ဒာ၏ တရားတော်၌ သဒ္ဒါအနက် အမျိုးမျိုးကို မှတ်ယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည် ပရဟိတ ပရိပူရဏအကြောင်းဖြစ်၍ ကောင်းသကဲ့သို့ "ယခုအခါ ပိဋကတ်ကျမ်းစာတို့ကို သာသနာတည်ရေးအတွက် သင်ယူပို့ချနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဒ္ဒါအနက်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မှတ်ယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်လည်း သာသနာတော်တည်ကြောင်း ကောင်းသော အာကာရပင် ဖြစ်သည်"ဟု မှတ်ပါ။

ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ။ ။"စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ စက္ကာနိ ၊ပေ၊ ပတိရူပဒေသ ဝါသော, သပ္ပုရိသူပနိဿယော, အတ္တသမ္မာပဏိဓိ, ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ"ဟု စတုက္ကအင်္ဂုတ္တရိ စက္ကဝဂ်၌ ဟောတော်မူ၏၊ ပါဠိတော်၏ ဒေသနာက္ကမအတိုင်း အတ္တသမ္မာပဏိဓိနှင့် ပုဗ္ဗေစကတပုညတာကို ပစ္ဆိမစက် ၂ ပါးဟု ဆိုသည်၊ စက္ကသဒ္ဒါသည် သမ္ဘတ္တိစက်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုသမ္ဘတ္တိကိုပင် "ဂုဏ"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ ထို အတ္တသမ္မာပဏိဓိ စသောဂုဏ်သည် ဘဝအဆက်ဆက်သို့ လည်ချိုးဖြစ်တတ်သောကြောင့် စက္ကမည်၏၊ (တစ်နည်း) စရန္တိ ဧတေန သတ္တာ သမ္ဘတ္တိဘဝေသု ဣတိ စက္ကံ–သမ္ဘတ္တိဘဝတို့၌ စက်ရှိသူ၏ လှည့်လည်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် စက္ကမည်၏၊ ဧဝံသဒ္ဒါက နာနတ္ထဗျဉ္ဇနကို ယူနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အတ္တသမ္မာပဏိဓိ ပုဗ္ဗေစကတပုညတာ စက် ၂ ပါးကို ဒီပနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်–ဟူလို။

သုတန္တိ-သုတ်ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သဝနယောဂေန-ကြားနာခြင်းကြိယာနှင့် ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော)၊ ပုရိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ-ရှေ့ဦးဖြစ်သော စက် ၂ ပါးအပေါင်း၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒီပေတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတန္တိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ သဝနယောဂေန-အားဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော ပုရိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ-ကို၊ ဒီပေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အပ္ပတိရူပဒေသေ-မသင့်သောအရပ်၌၊ ဝသတော-နေသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ သပ္ပုရိသူပနိဿယဝိရဟိတဿဝါ-သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီခိုရခြင်းမှ ကင်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ သဝနံ-သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရခြင်းသည်၊ နု အတ္ထိ-မရှိ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတန္တိ သဝနယောဂေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော ပုရိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ ဒီပေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။)

ဣတိ-ဤသို့ စက်လေးပါး၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ အသ-ထို အရှင်အာနန္ဒာ၏၊ ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဒယသိဒ္ဓိယာ-နောက်၌ဖြစ်သော စက်နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ အာသယသုဒ္ဓိ- အာသယ၏စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးစီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (မိမိမှာ ထင်ရှားရှိသည်ကိုပင် "ပြီးစီးသည်"ဟု ဆိုသည်၊) ပုရိမစက္ကဒ္ဒယသိဒ္ဓိယာ-ရှေ့၌ဖြစ်သော စက်နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ ပယောဂသုဒ္ဓိ-ပယောဂ၏စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ (သိဒ္ဓါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊)

ပုရိမစက္ကဒ္ဒယသမ္ဘတ္တိ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော ပါဠိတော်အတိုင်း ပတိရူပဒေသဝါသ, သပ္ပုရိသူပနိဿယ နှစ်ပါးကို "ပုရိမစက္ကဒ္ဒယ"ဟု ဆိုသည်၊ "သုတံ-ကြားနာအပ်ပါပြီ"ဟု ဆိုသဖြင့် တရားတော်ကို ကြားနာနိုင်လောက်ရာ ပတိရူပဒေသ၌ နေရခြင်း, တရားဟောပြနိုင်သော သူတော်ကောင်း (ဘုရားရှင်) ကို မှီခိုရခြင်းဟူသော အကြောင်းကို သုတသဒ္ဒါက ဖလုပစာရ ဒီပနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်-ဟူလို။

ဣစ္စသ ၊ပေ၊ အာသယသုဒ္ဓိ။ ။တေန ကိံ ပကာသိတန္တိ အာဟ-ဣစ္စသာတိ အာဒိ၊ ဤဋီကာအတိုင်း "ဣစ္စသ ၊ပေ၊ပယောဂသုဒ္ဓိ"ကို ပကာသနတ္ထပြသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ အာသယ၏အရ "ခန္ဓိစေဝါ နုလောမိကာ, ယထာဘူတဉ္စ ယံ ဉာဏံ၊ ဧတံ အာသယသုဒ္ဓိတံ"ဟု ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာဝယ် သာသနဘေဒအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ [ဤနေရာ၌ မဂ်ဉာဏ်ကိုလည်း ယထာဘူတဉာဏ်၌ ယူ၏၊] ထိုအာသယ မစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာတို့တည်း၊ အရှင်အာနန္ဒာ၏ သန္တာန်၌ ထိုကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာနေသောကြောင့် အာသယသုဒ္ဓိ၏ ပြီးပြီးသားဖြစ်နေပုံကို ကာရဏူပစာရ-ကျိုး ပကာသနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်၊ ပစ္ဆိမစက် နှစ်ပါး၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့် အာသယသုဒ္ဓိ အကျိုးကိုလည်း ရသည်-ဟူလို။

ပယောဂသိဒ္ဓိ။ ။ယောနိသောမနသိကာရ ရှေ့သွားရှိသော ဓမ္မသဝန (တရားနာခြင်း)ကို ပယောဂဟုလည်းကောင်း, အလုံးစုံသော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ပယောဂဟုလည်းကောင်း နှစ်နည်းဖွင့်၏၊ ပတိရူပဒေသ၌ရနေသူ သပ္ပုရိသူပနိဿယ

စ–ဆက်၊ (ပကာသနတ္ထမှတစ်ပါး ဝိဘာဝနတ္ထကို ဆက်၍ ဆိုဦးအုံ့၊) တာယ အာသယသုဒ္ဓိယာ–ထို အာသယ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်၊ (အသ–ထို အရှင် အာနန္ဒာ၏၊) အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော မဂ်ဖိုလ်တရား၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ (တာယ) ပယောဂသုဒ္ဓိယာ–ထို ပယောဂ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်၊ အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ – ပရိယတ်ဟူသော အာဂမ၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ဣတိ–ဤ၍ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝါ–ဤသို့ပြီးစီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပယောဂါသယသုဒ္ဓသ–စင်ကြယ်သော ပယောဂ အာသယရှိသော၊ အာဂမာ

ရှိသူမှာ ထို ပယောဂ နှစ်မျိုးလုံးပင် စင်ကြယ်နိုင်ရကား ပုရိမစက်နှစ်ပါး၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ဒီပနတ္ထ အဖြစ်ဖြင့် ပြနိုင်သော သုတသဒ္ဒါက ထို ပယောဂသိဒ္ဓိ၏ ပြီးစီးပုံကိုလည်း ကာရဏူပစာရ–ကျိုး ပကသာနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြနိုင်ပေသည်။

တာယစ အာသယသုဒ္ဓိယာ။ ။တေန ကိ ဝိဘာဝိတံတိ အာဟ–တာယစာတိ အာဒိ–ဋီကာသစ်၊ ဤကျမ်းတက်ပုံကိုကြည့်၍ "တာယစ ၊ပေ၊ အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ" ကို ဝိဘာဝနတ္ထကိုပြသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ "အဓိဂမေတဗ္ဗတော ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗတော ပဋိဝေဓော အဓိဂမော"ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဖွင့်ရကား ထိုးထွင်း၍သိထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်ကို "အဓိဂမ"ဟု ခေါ်၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်, ကမ္မဿကတာဉာဏ်, အောက်အောက် မဂ်ဉာဏ်ဟူသော အာသယ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် အထက်မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များ၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အဓိဂမဗျတ္တိသည် ပြီးစီးတော့၏။ [အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိတိ–ပတိဝေဓသစ်၊ တေ အဓိဂမေ ဆေကဘာဝသိဒ္ဓိ၊–ဋီကာ၊ ဗျတ္တိကို "ဆေကဘာဝ–ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်"ဟု ဖွင့်သည်၊ တိပစ္ဆည်း၏ ဘောအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။]

အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ။ ။အာဂမောတိ ပရိယတ္တိ၊ ပရိယတ်ပါဠိတော်ကို "အာဂမ"ဟု ခေါ်၏၊ [အာဂစ္ဆန္တိ အတ္ထာတ္ထပရတ္ထာဒယော ဧတေနာတိ အာဂမော–မိမိ သူတစ်ပါး စီးအပွားတို့၏ လာကြောင်းဖြစ်သော ပရိယတ်တရားဧးတာ၊ (တစ်နည်း) အာ (ဘုသော) ဂမိတဗ္ဗောတိ အာဂမော–အစီးအပွားကို တိုးပွားစေတတ်သည့်အတွက် အလွန်သိထိုက်သော တရားတော်၊] ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အရှင်အာနန္ဒာမှာ အာသယနှင့် ဓမ္မဿဝနပယောဂ, ကာယဝစီ ပယောဂတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် အဓိဂမ၌လည်းကောင်း, အာဂမ၌လည်းကောင်း ကျွမ်းကျင်မှု ပြီးစီးပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ဧဝံ သုတံသဒ္ဒါတို့က ဝိဘာဝနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ပြအပ်သော ဝိဘာဝနတ္ထတို့သည် မူလအကြောင်းများ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ အာသယပယောဂသုဒ္ဓိအတွက် တစ်ဆင့်တက်၍ ရအပ်သော အကျိုးများသာ ဖြစ်ကြပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒုတိယကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော အကျိုးကို ဝိဘာဝနတ္ထဟု ယူသော အာစရိယဝါဒသာ ဤနေရာ၌ သင့်ပါသည်။ [အာသယအရတုန်းက ရှေးရှေးမဂ်ကိုလည်း ယူ၍ ဤအဓိဂမအရ၌ နောက်နောက်မဂ်ကို ယူရခြင်းဖြင့်လည်း ဝိဘာဝနတ္ထက အကျိုးဖြစ်နေကြောင်း သာ၍ ထင်ရှားပါသည်။]

ဓိဂမသမ္ပန္နသ–အာဂမ အဓိဂမနှင့်ပြည့်စုံသော၊ (ထေရသ–အရှင်အာနန္ဒာ ထေရ်၏၊) ဝစနံ–ဧဝံ မေ သုတံ စသော နိဒါန်းစကားသည်၊ အရဏာဝုဂ်–အရဏာ် တက်ခြင်းသည်၊ ဥဒယတောဝ–တက်လာသော၊ သူရိယသ–နေ၏၊ (ပုဗ္ဗဂ်မံ–ရှေ့သွားသည်၊ ဘဝိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အရဟတိ) ဝိယ–ထိုက်သကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ယောနိသောမနသိကာရော–ယောနိသောမနသိကာရသည်၊ ကုသလ ကမ္မသ–ကုသိုလ်ကံ၏၊ (ပုဗ္ဗဂ်မော–သည်၊ ဘဝိတုံ–ငှာ၊ အရဟတိ) ဝိယ–ထိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဧဝံ–တူ၊) ဘဂဝတော–၏၊ ဝစနသ–တရား စကားတော်၏၊ ပုဗ္ဗဂ်မံ–သည်၊ ဘဝိတုံ–ငှာ၊ အရဟတိ–ထိုက်၏၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ဘုရားစကားတော်၏ ရှေ့သွားဖြစ်ထိုက်ခြင်းကြောင့်၊) ဌာနေ– သင့်လျော်ရာဌာနဿ၊ (ဘုရားစကားတော်၏ ရှေ့အဖို့ဿ၊) နိဒါနံ–နိဒါန်းကို၊ ထပေန္တော–ထားလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာဒိ–ဧဝံ မေ သုတံ အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊) အာဟ–ဆိုပြီ။

(ပုဗ္ဗနယတောဝ–မှ၊) အပရော–သော၊ နယော–ကို၊ (မယာ ဝုစ္စတေ၊) နာနပ္ပ ကာရပဋိဝေဓဒီပကေန–အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို

ဣတိ ပယောဂါသယသုဒ္ဓသ။ ။တေန ကိုယ် အနုဘာဝိတန္တိ အာဟ–ဣတိတိ အာဒိ၊–ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်ကိုကြည့်၍ "ဣတိ ၊ပေ၊အာဒိမာဟ"ကို တတိယကာရဏာ ပစာရအားဖြင့် အနုဘာဝနတ္ထကိုပြသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ ဤဝါကျ၌ ဥပမာ ၂ ထပ်ပါ၏၊ ထိုတွင် "အရဏာဝုဂ် ဝိယ သူရိယသ"သည် လောကကြောင်း ဥပမာဖြစ်၍ "ယောနိသော မနသိကာရော ဝိယ"သည် ဓမ္မကြောင်း ဥပမာတည်း၊ နေ၏ ရောင်ခြည်စွာတက်လာသော အရောင်ကို အရဏ (အရဏ်) ဟု ခေါ်၏၊ ဥဂ္ဂံ၌ ဥဂမ+ကွိပစ္စည်း၊ ဥဂ္ဂမနံ ဥဂ္ဂံ၊ အရဏသ+ ဥဂ္ဂံ အရဏာဝုဂ်–အရဏ်တက်ခြင်း၊ ဆိုလိုရင်းကား–"အာဂမ အဓိဂမ ၂ ပါးလုံး၌ ကျမ်းကျင်မှု ကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဧဝံ မေ သုတံစသော နိဒါန်းစကားသည် ဘုရားစကားတော်၏ ရှေ့တော်သွား ဖြစ်ထိုက်ပါပေသည်"ဟူလို။

အပရော ၊ပေ၊ ဧဝန္တိ ဣမိနာ။ ။ဣဒါနိ အပရမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသ အသမ္မောဟာ သမ္ဘောသသင်္ခါတသ ဒီပေတဗ္ဗသတ္ထသ ဒီပကေဟိ ဧဝံသဒ္ဒသုတသဒ္ဒေဟိ ပကာသေတဗ္ဗ မတ္ထံ ပကာသေန္တော အပရော နယောတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်ကိုထောက်၍ ယခုပြအပ်လတ္တံသော အနက်ကို "ပကာသနတ္ထ"ဟု သိရ၏၊ အဌကထာ၌ "သဗ္ဗာဝ ဒီပေတိ"ဟု ဒီပေတိကြိယာဖြင့် ဆိုသော်လည်း ရှေ့ဒီပနတ္ထမှ တစ်ဆင့်ပြအပ်သော ပကာသနတ္ထဟုပင် ဆိုရသည်–ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ– ဤပကာသနတ္ထသည် ရှေ့၌ပြအပ်သော ဒီပနတ္ထတို့တွင် ပဌမဆုံး ဒီပနတ္ထ ဖြစ်သော "ဧတ္ထ စ ဧဝန္တိ ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ ၊ပေ၊ သုတန္တိ ဝစနေန သုတသ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ"မှဆက်၍ တစ်နည်းပြအပ်သော ပကာသနတ္ထဖြစ်သည်၊ မှန်၏– "ဧဝန္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပတိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန"ဟူသောစကားသည် "အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ"၏ အကြောင်းပြ ဥပကဟေတုဝါကျဖြစ်သော "နှ ဟိ သမ္ပ||ဌော နာနပ္ပကာရ ပတိဝေဓသမတ္ထော ဟောတိ"ကို ယူထားသော စကားတည်း။

ပြတတ်သော၊ ဧဝန္တိ ဣမိနာ ဝစနေန–ဖြင့်၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊) အတ္တာနော–မိမိ၏၊ အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသင်္ခါဝံ – အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (တစ်နည်း) အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသင်္ခဲ–အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟူသော သမ္ပတ္တိတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏၊ သောတဗ္ဗပ္ပဘေဒပဋိဝေဓ ဒီပကေန–ကြားနာထိုက်သော တရားအပြားကို ထိုးထွင်းရှုသိခြင်းကို ပြတတ်သော၊ သုတန္တိ ဣမိနာ (ဝစနေန)–ဖြင့်၊ ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသင်္ခါဝံ–ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသင်္ခဲ–ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဟူသော သမ္ပတ္တိတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒီပေတိ–၏။)

ဧဝန္တိ ၊ပေ၊ ဒီပေတိ။ ။ဧဝံသဒ္ဒါသည် နာနပ္ပကာရပတိဝေဓဟူသော အသမ္ဘောဟကို ဒီပနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသောကြောင့် မိမိတည်းဟူသော အရှင်အာနန္ဒာမှာ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ ၂ ပါးနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၏ ထင်ရှားရှိခြင်းဟူသော အကျိုးပကာနတ္ထကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြသည်၊ ဒီပကေနပုဒ်ကို ဟေတုမန္တ ဝိသေသနလုပ်၍ "ပြခြင်းကြောင့်"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ '[ဟေတု ဂဗ္ဘဋ္ဌေတံ ပဒဗ္ဗယံ နာနပ္ပကာရ ၊ပေ၊ ဒီပေ တဗ္ဗတ္ထသ ဒီပကတ္တာတိ ဂုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

သမ္ပတ္တိသင်္ခါဝံ (သမ္ဘဝံ)။ ။အကျိုးကို သိသောဉာဏ်ကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဟုလည်းကောင်း, အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်စသော ၃ ပါးကို သိသောဉာဏ်ကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏၊ ထိုပဋိသမ္ဘိဒါ ၂ မျိုးနှင့်ပြည့်စုံကြောင်းကို "ဧဝံ–ဤအမျိုးမျိုးကို ထိုးထွင်း၍ သိသောအခြင်းအရာ"ဟု အနက်ထွက်သော ဧဝံသဒ္ဒါက ပြသည်–ဟူလို။ [သမ္ပတ္တိကို "ပြည့်စုံခြင်း"ဟု အနက်ပေးလျှင် "သင်္ခါဝ"ဟု ရှိရသည်၊ သန္တိယာ (ထင်ရှားရှိသော)သမ္ပတ္တိ၏)+ဘာဝေါ သင်္ခါဝေါ၊ သမ္ပတ္တိကို "ကောင်းစွာဖြစ်သော သမ္ပတ္တိ"ဟု အနက်ပေးလျှင် "သမ္ဘဝံ–ဖြစ်သင့်ခြင်းကို"ဟု ရှိရသည်၊ သမ္ဘဝနံ သမ္ဘဝေါ၊ သမ္ပတ္တိနံ+သမ္ဘဝေါ သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝေါ၊ ပဌမနည်း၌ အတ္တာနောကို သင်္ခါဝံ၌ စပ်၊ ဒုတိယနည်းဝယ် အတ္တာနောကို သမ္ပတ္တိ၌ စပ်။]

သုတန္တိ ၊ပေ၊ သင်္ခါဝံ။ ။ဧဝံ၏အနီး၌တည်သော သုတသဒ္ဒါသည် "ဧဝံ သုတံ–ဤအပြားအားဖြင့် နာယူမှတ်သားဆောင်ထားအပ်"ဟု ဆိုသဖြင့် ကြားနာထိုက်သော တရားအပြားကို နာယူခဲ့ကြောင်းကို ဒီပနတ္ထအဖြစ်ဖြင့် ပြသောကြောင့် မိမိမှာ အကြောင်းဖြစ်သော တရားကိုသိသော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, သဒ္ဒါအမျိုးမျိုးကိုသိသော နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၏ ထင်ရှားရှိခြင်းဟူသော အကျိုးပကာသနတ္ထကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြသည်။[အယံ သုတသဒ္ဒေါ ဧဝံသဒ္ဒသန္နိဓာနတော ၊ပေ၊ သာမညေန ဝုတ္တောပိ (သုတံဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊) သောတဗ္ဗမ္မဝိသေသံ အာမသတိတိ ဒသ္သေတိ–ဧဝံသဒ္ဒါ၏အနီး၌ တည်နေခြင်းကြောင့် "ဤအပြားအားဖြင့် ကြားနာအပ်"ဟု အနက်ထွက်ရကား ကြားနာအပ်ပြီးသော ဗြဟ္မာဇာလသုတ် ဧသော တရားအထူးကို သုတသဒ္ဒါဖြင့် သုံးသပ်သည်၊–ဋီကာ။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ယောနိသော မနသိကာရဒီပကံ - ယောနိသော မနသိကာရကို ပြတတ်သော၊ ဧဝန္တိ ဣဒံ ဝစနံ-ဧဝံဟူသော ဤစကားကို၊ ဘာသမာနော-ဆိုသော၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော) မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဧတေ ဓမ္မာ-ဤပရိယတ်တရားတို့ကို၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ အနုပေက္ခိတာ-အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဉာဏ်ဖြင့်၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ-ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏၊ သဝနယောဂဒီပကံ-ကြားနာခြင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းကို ပြတတ်သော၊ သုတန္တိ ဣဒံ ဝစနံ-ကို၊ ဘာသမာနော-ဆိုသော၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊) မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ ဓမ္မာ-ပရိယတ်တရားတို့ကို၊ သုတာ-နာယူအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဓာတာ-

---

ဧဝန္တိစ ဣဒံ ၊ပေ၊ ဒီပေတိ။ ။ဣဒါနိ ယောနိသော မနသိကာရသခ်ါတသ ဒီပေတဗ္ဗသဿတ္ထသ ဒီပကေဟိပိ တေဟိ (ထိုဧဝံသဒ္ဒါ သုတံသဒ္ဒါတို့ဖြင့်) ပကာသေတဗ္ဗ မတ္ထံ ပကာသေန္တော ဧဝန္တိ စာတိ အာဒိမာဟ၊-ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်၍ "ဧဝန္တိစ"မှ စ၍ "ပရိစိတာတိ ဒီပေတိ"တိုင်အောင် စကားရပ်သည် ဧဝံ သုတံသဒ္ဒါတို့က ကာရဏူပစာရ အားဖြင့် ပကာသနတ္ထကို ပြသော ဝါကျဟု သိသာ၏။ ["ဒီပေတိ"ဟု ဆိုသော်လည်း ဒီပနတ္ထ မဟုတ်, ရှေ့ဒီပနတ္ထတစ်နည်းမှ တစ်ဆင့်ပြအပ်သော ပကာသနတ္ထတည်းဟု မှတ်ပါ။]

ယောနိသောမနသိကာရဒီပကံ။ ။ရှေ့၌ အသမ္ဘောဟ, အသမ္ဘောသကို ပြခဲ့ပြီးနောက် "အပရော နယော၊ ဧဝန္တိ ဝစနေန ယောနိသောမနသိကာရံ ဒီပေတိ၊ သုတန္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤပကာသနတ္ထသည် ထိုယောနိသောမနသိကာရ အဝိက္ခေပဟူသော ဒီပနတ္ထမှ တစ်ဆင့် သိအပ်သောအနက်တည်းဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် "ယောနိသော မနသိကာရဒီပကံ ဝစနံ"ဟုလည်းကောင်း, "အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ"ဟူသော စကားကို ရည်ရွယ်၍ "သဝနယောဂဒီပကံ ဝစနံ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ "အဝိက္ခေပ (မပျံ့လွင့်ခြင်း)"ဟု ဆိုခြင်းနှင့် "သဝနယောဂ (ကြားနာခြင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်း)"ဟု ဆိုခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အတူပင်တည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း ...ထို ၂ မျိုးလုံးသည် "သုတံ-ကြားနာအပ်"ဟူသော သဒ္ဒါ၏ ပကာသနတ္ထချည်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ["ဧတေ မယာ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ" စသည်တို့ကား ပကာသနတ္ထတည်း။]

ဓမ္မာ မနသာနုပေက္ခိတာ စသည်။ ။"ဓမ္မာ"ဟူသည် ပရိယတ်တရားတော်တည်း၊ ဤနေရာ၌ သီလကို ဟောတော်မူထား၏၊ ဤနေရာ၌ သမာဓိကို ဟောတော်မူထား၏၊ ဤနေရာ၌ ဝိပဿနာစသော ပညာကို ဟောတော်မူထား၏၊ ဤသုတ်၌ စကားအဆက်အနုသန္ဓေတို့သည် ဤမျှလောက်ရှိကုန်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စိတ်ဖြင့်ကြည့်ရှုအပ်သည်ကို "မနသာနုပေက္ခိတာ"ဟု ဆို၏၊ "ဒိဋ္ဌိ"ဟူသည် အကြွင်းမရှိအောင် ရှုဆင်ခြင်တော်မူတတ်သော ဉာဏ်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဉာတပရိညာကို "ဒိဋ္ဌိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့တွင် "ဤတရားသည် ရုပ်, ဤတရားကား နာမ်၊ ရုပ်သည် ဤမျှရှိ၏" စသည်ဖြင့် ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်သည်ကို "သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ"ဟု ဆိုသည်။

ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဝစသာ–ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ ["ဝစသာ–နှုတ်ဖြင့်"ဟု ပေးရိုးရှိ၏၊] ပရိစိတာ–အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပါကုန်ပြီ။ [စာပြန်သလို ပြန်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပါကုန်ပြီ၊] ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

တဒုဘယေနပိ–ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဇဝံသဒ္ဒါ သုတံသဒ္ဒါဖြင့်လည်း၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိ–အနက်သဒ္ဒါ၏ ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေန္တော–ပြခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ပြနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပွဓာန)၊ သဝနေ–ကြားနာခြင်းဌာ၊ (ဗြဟ္မာလသုတ် စသည်ကို ကြားနာခြင်းဌာ၊) အာဒရံ–လေးစားခြင်းကို၊ ဇနေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ–အနက်သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဓမ္မံ–ပရိယတ်တရားကို၊ အာဒရေန–လေးစားခြင်းအားဖြင့်၊ အသုဏာန္တော–မကြားနာလသော်၊ ဝါ–မကြားနာခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–မကြားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟတာ–များစွာသော၊ ဟိတာ–စီးပွားမှ၊ ပရိဟာဟိရော–ထက်ဝန်းကျင်အားဖြင့် ပြင်ပသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့အနက်

သုတာ ဓာတာ စသည်။ ။သောတဒ္ဓါရိကဝိထိ၏ နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သော မနောဒ္ဓါရိကဝိထိ အစဉ်ဖြင့် ကြားနာခဲ့ရသည်ကို "သုတာ"ဟုလည်းကောင်း, ရှေးခက်ခဏ ထည့်အပ်သော ခြသေ့အဆီသည် ကောင်းစွာတည်နေသကဲ့သို့ စိတ်ထည်းဌ ကောင်းစွာ တည်နေအောင် မှတ်သားထားအပ်သည်ကို "ဓာတာ"ဟုလည်းကောင်း, ကျည်ကန်နေအောင် ရွတ်အပ် သရဇ္ဈာယ်ထားအပ်သည်ကို "ဝစသာ ပရိစိတာ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

တဒုဘယေနပိ ၊ပေ၊ ဇနေတိ။ ။ဣဒါနိ ပကာသေတဗ္ဗတ္ထဒွယဒီပကေန (ရှေ့နည်းနောက်နည်းအရ ပကာသနတ္ထနှစ်မျိုးစီကို ပြတတ်သော) ယထာဝုတ္တသဒ္ဒဒွယေန (ဇဝံ သုတံ သဒ္ဒါနှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့်) ဝိဘာဝေတဗ္ဗမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော တဒုဘယေနပိတိ အာဒိမာဟ၊–ဦးကာ၊ ဤကျမ်းတက်ပုံကိုကြည့်၍ "တဒုဘယေနပိ ၊ပေ၊ ဇနေတိ" ဝါကျကို ဝိဘာဝနတ္ထကိုပြသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ၊ ဒီပေန္တောဌ အန္တပစ္စည်းကို အာဒရဇနနဓာ၏ ကာရဏာဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဟိတ်အနက်ပေးရသည်။ [ဤဝိဘာဝနတ္ထလည်း မူလအကြောင်းမဟုတ်၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနပါရိပူရိအကြောင်းကြောင့် "လေးစားမှုကို ဖြစ်စေခြင်း"ဟူသော အကျိုးတည်း။]

အတ္ထဗျဉ္ဇနပရိပုဏ္ဏံ ဟိ။ ။ဤဝါကျကို "ဗျတိရေကေန ဝိဝရတိ၊ ယုတ္တိယာ ဝါ ဒဠ္ဠံ ကရောတိ"ဟု နှစ်နည်းဖွင့်၏၊ "ဗျတိရေက ဝိတ္ထာရဝါကျ, (တစ်နည်း) ယုတ္တိဒဠ္ဠီကရဏဝါကျ"ဟူလို၊ အသုဏာန္တောဌ အန္တပစ္စည်းကို လက္ခဏာအနက်, ဟိတ်အနက်ဟု နှစ်ချက်ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းအနက်ပေးထားသည်။["ဟောတိတိ တသ္မာ"ဟု ဤအဋ္ဌကထာနှင့် အဂ်ုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာတို့ဌ တွေ့ရ၏၊ သံယုတ်, ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာတို့ဌကား "တသ္မာ" ပုဒ် မပါ၊ ဣတိကို တသ္မာအနက်ပေးနိုင်သောကြောင့် "တသ္မာ" မပါမှ စာသွားကောင်း၏၊ "ဣတိ တသ္မာ"ဟု ဣတိအစွဲကို နိဿယဌ အပိုထည့်ရာမှ တသ္မာကို စာပြင်ဆရာတို့ ယူထားဟန်တူသည်။]

သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော တရားကို လေးလေးစားစား မနာယူသူ၏ မျှားစွာသော စီးပွားမှ ပြင်ပ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဒရံ–လေးစားခြင်းကို၊ ဧနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ သက္ကစ္စံ–ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ–ရိုရိုသေသေ၊ အယံ ဓမ္မော–ဤပရိယတ်တရားကို၊ သောတဗ္ဗော–နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားထိုက်၏၊ ဝါ–ပါလေ၊ ဣတိ–ဤသို့ တိုက်တွန်း၏။ [ဆရာတို့ကား "ကိ ဧနေတိ" ဟု ပုစ္ဆာထည့်၍ "ဣတိ ဧနေတိ" ဟု ပြန်လှည့်စေကြသည်။]

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ သကလေန–အလုံးစုံသော၊ ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣမိနာ ဝစနေန–ဧဝံ မေ သုတံဟူသော ဤသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော, တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ–မြတ်စွာဘုရားသည် အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်သော၊ ဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည် အပြားအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ–တရားကို၊ အတ္တနော–မိမိ၌၊ အဒဟန္တော–ငါ၏ဥစ္စာဟု မထားသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အသပ္ပုရိသဘူမိं-အသပ္ပုရိသ၏နယ်မြေကို၊ ဝါ-အသပ္ပုရိသ၏

ဧဝံ ၊ပေ၊ သကလေန။ ။ဧတေန ပန ဝိဘာဝေတဗ္ဗတ္ထဒီပကေန သဒ္ဒဒ္ဒယေန အနုဘာဝေတဗ္ဗတ္ထံ အနုဘာဝေန္တော (အဆင့်ဆင့် အကျိုးကို ထင်စွာပြလိုသည်ဖြစ်၍) ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣမိနာတိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်ကိုကြည့်၍ ယခုပြအပ်လတ္တံ့သော စကားကို အနုဘာဝတ္ထပြု ဝါကျဟု မှတ်ပါ။ [အနု–အဆင့်ဆင့်+ဘာဝ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်စွာဖြစ်စေတတ် ပြတတ်သော ဝါကျ၊ ဤအနုဘာဝတ္ထကို ဧဝံ မေ သုတံဟူသော သဒ္ဒါအားလုံးက တတိယကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော အဓိပ္ပာယတ္ထဟု မှတ်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့၌ "ဧဝန္တိ, သုတန္တိ" စသည်ဖြင့် ကိုယ့်အနက်နှင့်ကိုယ် အသီးအသီး ပြအပ်သော သဒ္ဒါတို့ကို ဆိုခဲ့၏၊ နောက်ဆုံး ဝိဘာဝနတ္ထ၌ကား "တဒုဘယေန ၊ပေ၊ ဧနေတိ"ဟု ဧဝံ သုတံ ၂ ပါးပေါင်း၍ ပြခဲ့၏၊ ဤအနုဘာဝတ္ထကို ပြရာ၌မူ "ဧဝံ မေ သုတံ" ၃ ပုဒ်လုံးဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "သကလေန ဝစနေန"ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏–"အတ္တနော အဒဟေန္တော" စသော အကျိုးများသည် မေသဒ္ဒါနှင့်တကွ ၃ ပုဒ်လုံးဖြင့် ပြအပ်သော အကျိုးများတည်း။

တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ။ ။ပဝေဒိတံ၌ ပဝုဗ္ဗ, ဝိဒ–ဉာဏေ၊ ဓာတ်, သွတ္ထု၌ ဏော ပစ္စည်းသက်၊ "အပြားအားဖြင့် သိတော်မူအပ်"ဟု ဖြစ်၏၊ တစ်နည်း–ကာရိတ်အနက်၌ ဏေပစ္စည်းသက်၍ "အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်, ဟောတော်မူအပ်"ဟု ဖြစ်၏။ [နိဿယ၌ ရှေ့နည်းကို မပေးဘဲ နောက်နည်းကိုသာ ပေးသည်။]

အတ္တနော အဒဟေန္တော။ ။[ဒဟေန္တော၌ ဓာတ် (ထပနအနက်ဟော) ဒေဘော်လာ, ဓ ကို ဒ, အာကို ရဿ, နောက်ဓကို ဟပြု။] ထားခြင်းအနက်နှင့်တွဲရာဝယ် အာဓာရ ရှိရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အတ္တနောကိုလည်း ဘုမ္မတ္ထ၌ သာမီဝိဘတ်ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ "မိမိ၌+မထား"ဟူသည် "ငါ၏ဥစ္စာ–ငါ၏တရား"ဟု မိမိအပေါ်၌ မထားခြင်းတည်း၊ အဒဟန္တောနောက်၌ "ဟုတ္တာ"ထည့်ပါဟု ဋီကာဖွင့်၏။

ဖြစ်ရာ အနရိယဝေါဟာရဟူသော အခိုက်အတန့်ကို၊ အတိက္ကမတိ-ကျော်လွန်၏၊ သာဝကတွဲ-သာဝကဟူ၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိစာနန္ဒော-ဝန်ခံသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) သပ္ပုရိသဘူမိ-သပ္ပုရိသ၏ နယ်မြေသို့၊ ဝါ-သပ္ပုရိသ၏ ဖြစ်ရာ အရိယဝေါဟာရဟူသော အခိုက်အတန့်သို့၊ သြက္ကမတိ-သက်ရောက်၏၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ အသဒ္ဓမ္မာ-မသူတော်တို့၏ တရားဟုဆိုအပ်သော အနရိယဝေါဟာရ အခိုက်အတန့်မှ၊ ဝါ-မသူတော်တို့၏ တရားဖြစ်သော အကုသိုလ်အစုမှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ဝုဋ္ဌာပေတိ-ထစေ၏၊ သဒ္ဓမ္မေ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားဟုဆိုအပ်သော အရိယဝေါဟာရ အခိုက်အတန့်၌၊ ဝါ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားဖြစ်သော ကုသိုလ်အစု၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ-တည်စေ၏။

အသပ္ပုရိသဘူမိ။ ။"ဘဝတိ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ၊ အသပ္ပုရိသဿ+ဘူမိ အသပ္ပုရိသဘူမိ"နှင့်အညီ အသပ္ပုရိသ၏ ဝိသယ (နယ်)ကို "အသပ္ပုရိသဘူမိ"ဟု ခေါ်၏၊ [အသပ္ပုရိသဘူမိတိ အသပ္ပုရိသဝိသယံ၊] "ထိုအသပ္ပုရိသနယ်"ဟူသည် ဘုရားစသော ဆရာမြတ်တို့၏ ကျေးဇူးကို မသိတတ်သော အနရိယဝေါဟာရအဝတ္ထာ (အရိယာမဟုတ်သော ပုထုဇဉ်လူယုတ်မာတို့၏ (ဘုရား တရား, ဆရာသမားတို့၏ စကားကို မိမိစကားဟု) ညာဖြန်း၍ ပြောဆိုခြင်း အခိုက်အတန့်) တည်း၊ ထိုကဲ့သို့ပြောဆိုခြင်းသည် တရားတော်ကို (ကိုယ်ဟာမဟုတ်ဘဲ) ခိုးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ပြောဆိုသူကို "မဟာစောရ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။[စတုတ္ထပါရာဇိက နိဒါန်းပါဠိတော်။]

သာဝကတွဲ ပဋိစာနန္ဒော။ ။ဤစကားသည် သပ္ပုရိသဘူမိသို့ သက်ရောက်ပုံကို သရုပ်ပြစကားတည်း၊ "ဧဝံ မေ သုတံ (ဤသို့ တပည့်တော် ကြားနာမှတ်သားလိုက်ရပါသည်)ဟု လျှောက်သဖြင့် မိမိသည် ဗုဒ္ဓ၏ တရားကို လိုက်နာသော ဗုဒ္ဓသာဝက ဖြစ်ကြောင်းကို ဝန်ခံရာရောက်၏၊ ထိုသို့ဝန်ခံခြင်းသည်ပင် သပ္ပုရိသနယ် (အရိယဝေါဟာရ အခိုက်အတန့်) သို့ သက်ရောက်ရာရောက်တော့သည်။

မေးဖွယ်။ ။အရှင်အာနန္ဒာမှာ "သုတ်သည် ငါ၏စကားဖြစ်၏"ဟု အထင်ကြီးမှု အဓိမာနလည်း မရှိပါဘဲ, အရှင်မဟာကဿပစသော ထေရ်တို့မှာလည်း "အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကိုယ်ပိုင်တရား"လေလားဟု ယုံမှားမှု မရှိပါဘဲ, အဘယ့်ကြောင့် အသပ္ပုရိသဘူမိကို လွန်မြောက်ကြောင်းစကားစုကို ပြနေရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-အဓိမာနကြောင့်လည်း မဟုတ်, ယုံမှားမှု အာသင်္ကာကြောင့်လည်း မဟုတ်, ဧဝံ မေ သုတံ ၃ ပုဒ်ကိုယ်က ဤကဲ့သို့သော အနုဘာဝတ္ထုကို ပြနိုင်သောကြောင့် ပြခြင်းဖြစ်သည်။[အချို့ကား နတ်တို့က "အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကိုယ်ပိုင်တရားလေလား"ဟု ယုံမှားကြသောကြောင့် ဧဝံ မေ သုတံ၏ တတိယကာရဏာပစာရအားဖြင့် ပြအပ်သော ဤ အသပ္ပုရိသဘူမိ သမတိက္ကမနစသော အနုဘာဝတ္ထုကို ပြရသည်ဟု ဆိုကြသည်။]

အသဒ္ဓမ္မ သဒ္ဓမ္မ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော အနရိယဝေါဟာရအခိုက်အတန့်ကို အသဒ္ဓမ္မဟုလည်းကောင်း, သာဝကအဖြစ်ကို ဝန်ခံခြင်းကို သဒ္ဓမ္မဟုလည်းကောင်း ဦးကာ၌ဖွင့်ပြီးလျှင် စကားအသုံးအနှုန်း တစ်မျိုးအားဖြင့် ရှေ့ဆိုအပ်ပြီးသော အနုဘာဝကိုပင် ပြသည်ဟု ဆို၏၊

မယာ–တပည့်တော်သည်၊ တသေဝ ဘဂဝတော–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ သာလျှင်၊ ဧတံ ဝစနံ–ဤစကားတော်ကို၊ ကေဝလံ–ကိုယ်တိုင်သိခြင်းနှင့် မဖက်သက်သက်၊ သုတမေဝ–ကြားနာရုံသာ ကြားနာအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒီပေန္တော–ပြသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) အတ္တာနံ–မိမိကို၊ ပရိမောစေတိ–အနရိယဝေါဟာရ အခိုက်အတန့်မှ လွတ်စေ၏၊ ဝါ–ဘုရားအတုပြုခြင်းဟူသော အမှုအရာမှ လွတ်စေ၏၊ သတ္ထာရံ–ဆရာကို၊ အပဒိသတိ–ညွှန်ပြ၏၊ ဧနဝစနံ–မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို၊ အပ္ပေတိ–သက်ရောက်စေ၏၊ ဝါ–ညွှန်ပြ၏၊ ဓမ္မနေတ္တိံ–တရားတည်းဟူသော နည်းဥပဒေသကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ–တည်စေ၏။

(တစ်နည်း) တရားတော်ကို မိမိကိုယ်တိုင် သိလေဟန်ဖြင့် ကုဟန (အံ့ဩစေခြင်း) လပန (ဝါကြွားရှုပြောခြင်း) စသော အကုသိုလ်အစုကို အသဒ္ဓမှ, ထိုအကုသိုလ်မှ ကင်းသော စိတ်အစုကို သဒ္ဓမှဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။

ကေဝလံ ၊ပေ၊ အပဒိသတိ။ ။ဤစကားလည်း ဆိုအပ်ပြီးသော အနုဘာဝတ္ထုကို စကားအသုံးအနှုန်း တစ်မျိုးပြင်၍ ပြကြောင်းစကားတည်း၊ ပရိမောစေတိ၏ အပါဒါန်ကို "အနရိယဝေါဟာရာဝတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်၏၊ သာဝက၏အဖြစ်ကို ဝန်ခံခြင်းသည်ပင် သတ္ထာရံ အပဒိသတိလည်း ဖြစ်၏၊ "တပည့်တော်က သာဝကဖြစ်ပါသည်"ဟု ဆိုသဖြင့် "ဘုရားရှင်က ဆရာဖြစ်ပါသည်"ဟု ဆိုရာရောက်သည်–ဟူလို၊ အပိစ သတ္ထုကပ္ပာဒိကြိယတော" ဟု တစ်နည်း ဖွင့်၏၊ "ဘုရားကဲ့သို့ ပြုခြင်းအမှုအရာ (ဘုရားဟန်ဆောင်ခြင်း) မှ လွတ်စေသည်"ဟူလို။

ဧနဝစနံ အပ္ပေတိ။ ။ဤ ဧနဝစနံ စသော စကားလည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော အနုဘာဝတ္ထုကို စကားအသုံးအနှုန်း တစ်မျိုးပြင်၍ ပြသောစကား, တစ်နည်း–အနုဘာဝတ္ထုတစ်မျိုးကို ပြသောစကားတည်း၊ အပ္ပေတိတိ နိဒဿေတိ၊–ဋီကာ၊ အပ္ပဓာတ်သည် ပါပုဏနအနက်ကို ဟောဏ်ဟု ဓာတ်ကျမ်းဌီးဆိုသော်လည်း ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့်အညီ နိဒဿနအနက်ဟောဟု ကြံပါ၊ တစ်နည်း–"အပ္ပဓာတ်, ဏေပစ္စည်းဖြစ်၍" "အပ္ပေတိ–သက်ရောက်စေ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "ညွှန်ပြ၏"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ကြံပါ၊ ဘုရားစကားတော်ကို ကွယ်ပျောက်မသွားစေဘဲ သက်ရောက် ထင်ရှားစေသည်–ဟူလို။

ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ။ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထ သမ္ပရာယိကတ္ထ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထတို့၌ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပို့ဆောင်တတ်သောကြောင့် တရားတော်ကိုပင် "နေတ္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက ပရမတ္ထေသု ယထာရဟံ သတ္တေ နေတီတိ နေတ္တိ၊ ဓမ္မောယေဝ+နေတ္တိ ဓမ္မနေတ္တိ၊–ဋီကာ၊ နေတ္တိ၏ ပညတ်နက်ကို အထူးမပြ၊ ပတိဋ္ဌာပေတိကြိယာကို ကြည့်၍ "နည်းဥပဒေသ"ဟု ကြံလိုက်ပါသည်၊ ဘုရားစကားတော်ကို မိမိဥစ္စာဟု မထားခြင်း, အနရိယဝေါဟာရ အခိုက်အတန့် စသည်မှ လွတ်စေခြင်း, သတ္ထုကပ္ပ–ဘုရားကဲ့သို့ပြုခြင်း=ဘုရားဟန်ဆောင်ခြင်းကို မပြုခြင်း စသည်သည် တရားနှင့်ယှဉ်သော နည်းဥပဒေသပင် ဖြစ်၏၊ ထို နည်းဥပဒေသကို လောကဌ် တည်စေသည်-ဟူလို။

အပိစ–တစ်နည်းကား၊ ဧဝံ မေ သုတန္တိ–ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အတ္တာနာ–မိမိသည်၊ ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ–ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပ္ပဋိဇာနန္တော–ဝန်မခံသည်၊ ပုရိမဝစနံ–ရှေးဦး ထင်ရှားရှိပြီးသော ဘုရားစကားတော်ကို၊ ဝိဝရန္တော–ဖွင့်လှစ်ဖော်ပြသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) မယာ–တပည့်တော်သည်၊ စတုဝေသာရဇ္ဇ ဝိသာရဒဿ–လေးပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဖြင့်ကင်းသော ရွံ့ရှား

အပိစ။ ။အပရမ္မိ အနုဘာဝေတဗ္ဗမတ္တံ အနုဘာဝေတိ အပိစာတိ အာဒိနာ–ဋီကာ၊ ဤကျမ်းတက်အရ ယခုပြအပ်လတ္တံသော "သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပါဒေတိ"တိုင်အောင်သော စကားကို တစ်နည်းအားဖြင့် အနုဘာဝတ္ထုကိုပြသော ဝါကျဟု မှတ်ပါ။ ["အတ္တာနာ ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ"၌ တရားသဘောကို စတည်၍ ဖြစ်စေခြင်းငှာ မည်သူမျှ မစွမ်းနိုင်၊ စ၍ ဟောပြသောအားဖြင့်သာ ဖြစ်တော်မူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပ္ပါဒိတဘာဝံကို "ဒေသနာဝသေန"ဟု ဝိသေသနထည့်၍ "ပဝတ္တိတဘာဝံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

ပုရိမဝစနံ ဝိဝရန္တော။ ။သံဂါယနာတင်သောအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာမလျှောက်မီ ရှေ့ကရှိပြီးသော ဘုရားစကားတော်ကို "ပုရိမဝစနံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို စကားတော်ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် လျှောက်ထားခြင်းကို "ဝိဝရန္တော"ဟု ဆိုသည်။ [ဤပုဒ်ကို ဟုတ္တာထည့်၍ "အသဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ, သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပါဒေတိ"ဝယ် ဝိနာသေတိ ဥပ္ပါဒေတိ တို့၌စပ်ပါ၊ "သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတမိဒံ"မှ စ၍ "ကာတဗ္ဗာ"တိုင်အောင်ကား အသဒ္ဓိယ ဝိနာသန, သဒ္ဓါသမ္ပဒဥပ္ပါဒနတို့၏ အာကာရတည်း။]

စတု ၊ပေ၊ ဝိသာရဒဿ။ ။"စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇညာဏေဟိ+ဝိသာရဒဿ, ဝိသာရဒဟေတုဘူတ စတုဝေသာရဇ္ဇညာဏသမ္ပန္နဿ ဝါ"ဟု ၂ နည်း ဖွင့်၏၊ ရှေးနည်းလွယ်ပြီ၊ နောက်နည်း၌ ဝိသာဒရ၏ "ဝိသာရဇ္ဇတိ ယေနာတိ ဝိသာရဒံ (ဉာဏ်)၊ စတုဝေသာရဇ္ဇံ+ဝိသာရဒံ ယဿာတိ စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒေါ"ဟု ပြု။ [ဝိသာရဒဿ–ကင်းသော ရွံ့ရှားခြင်းရှိသူ၏+ဘာဝေါ ဝေသာရဇ္ဇံ။]

ဝေသာရဇ္ဇညာဏ် ၄ ပါး။ ။၄ ဌာနတို့၌ မိမိ၏ ရွံ့ရှားခြင်းကင်း၍ ရဲရင့်ပုံကို ဆင်ခြင်သောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပေါ်လာသော သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ကို ဝေသာရဇ္ဇညာဏ်ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဉာဏ်၏ဖြစ်ရာ ၄ ဌာနဟူသည် (၁) အလုံးစုံကိုသိသော သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဟု ဝန်ခံတော်မူရာ၌ "မည်သည့်တရားကို မသိသေးပါ"ဟုလည်းကောင်း, (၂) အာသဝေါကုန်ပြီဟု ဝန်ခံတော်မူရာ၌ "မည်သည့် အာသဝေါ မကုန်သေးပါ"ဟုလည်းကောင်း, (၃) ရဟန်းများ၏ မေထုနပဋိသေဝနစသောအမှုကို အန္တရာယိကဓမ္မဟု ဟောတော်မူရာ၌ "အန္တရာယ်ကို မပြုနိုင်ပါ"ဟုလည်းကောင်း, (၄) ရာဂမှ ထွက်မြောက်ဖို့ရာ အသုဘဘာဝနာကို ဟောတော်မူရာ စသည်၌ "ရာဂမှ မထွက်မြောက်နိုင်ပါ" စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ကန့်ကွက်နိုင်သူ မရှိခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ မရှိသောကြောင့် ပရိသတ်၌ ရဲရင့်စွာ သီဟနာဒကို မိန့်တော်မူနိုင်သည်။

[ဆောင်] **အန္တရာယ, နိယျာနနှင့်, ဗုဒ္ဓ အာသဝက်, ဤ ၄ ချက်၌, ကန့်ကွက်နိုင်သူ, မရှိမူ၍, ကြည်ဖြူရွှင်ပြ, သောမနဿနှင့်, ယှဉ်ရသည်ခါ, ဉာဏ်တော်မှာ, ဝေသာရဇ္ဇာတွေ့။**

ခြင်းရှိတော်မူထသော၊ ဝါ–မရွံ့ရှားကြောင်းဖြစ်သော လေးပါးသော ဝေသာရဇ္ဇ ဉာဏ်ရှိတော်မူထသော၊ ဒသဗလခရဿ–ဆယ်ပါးသော ဉာဏဗလကို ဆောင်တော်မူထသော၊ အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော–သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓအဖြစ်ဟူသော မြတ်သော အရာ၌ တည်တော်မူထသော၊ (တစ်နည်း) အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော–ဥသဘ၏ ဥစ္စာ မတုန်မလှုပ်သောအရာ၌ တည်တော်မူထသော၊ သီဟနာဒနဒိနော–မြတ်သော တရားသံကို မိန့်မြွက်တော်မူထသော၊ ဝါ–ခြသေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းပမာ, ရဲရင့်စွာ မိန့်မြွက်တော်မူထသော၊ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမသ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါ

ဒသဗလခရဿ။ ။ဒသဗလအကျယ်ကို အဂုံတ္တရ–ဒသက, မဟာဝဂ္ဂ သီဟနာဒသုတ်၌ ရှုပါ၊ အကျဉ်းမှတ်ရန်ကား–

ဌာနာဌာနေ ဝိပါကေစ, ဉာဏံ ပဋိပဒါယစ၊
နာနာဓာတုမှိ လောကမှိ, သတ္တာနံ အဓိမုတ္တိယာ၊
ဈာနာဒီနံ သံကိလေသေ, ဝေါဒါနေစ ပရောပရေ၊
စုတူပပါတဉာဏဉ္စ, ဒိဗ္ဗစက္ခာသဝက္ခယံ၊
ဒသစလေဟိ သမ္ဘုန်, ဝန္ဒာမိ လောကနာယကံ။

အာသဘဋ္ဌာနဋ္ဌာယိနော။ ။သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓဘာဝသင်္ခါတေ ဥတ္တမဋ္ဌာနေ ဋ္ဌိတသ၊ ဤအလို အာသဘသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမအနက်ဟော၊ ဥသဘသ+ဏ္ဍန်္ဍ ဝါ အတ္ထေန အာသဘသင်္ခါတေ အဂမ္မနသဘာဝဘူတေ ဌာနေ ဋ္ဌိတသ၊ ဤအလို "ဥသဘသ+ဏ္ဍဒ် အာသဘံ"ဟု ပြု၊ ထို "ဥသဘ၏ဥစ္စာဖြစ်သော ဌာန"ဟူသည် ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ မြေ၌ ခြေလေးဘက်ဖြင့် တိမတ်စွာ ကြွားကြွားရွားရွား ရပ်တည်ခြင်းတည်း၊ ဘုရားရှင်လည်း ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါးတည်းဟူသော ခြေတော်တို့ဖြင့် ပရိသတ်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော မြေ၌ မကြောက်မရွံ့ မတုန်မလှုပ်ဘဲ တည်တော်မူနိုင်ပါသည်။ [ယထာ ဟိ နိသဘသင်္ခါတော ဥသဘော စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတ္တာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝံ တထာဂတောပိ ၊ပေ၊ ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ၊–စတုက္ကဋ္ဌ အဂုံတ္တိရိ၏။]

သီဟနာဒနဒိနော။ ။ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ ယဒါ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၊ပေ၊ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိနာ သီဟောပမသုတ္တာဒီသု အာဂတေန အနေကနယေန သီဟနာဒနဒိနော၊–ဋီကာ၊ သီဟနာဒံ နဒတိ သေဋ္ဌနာဒံ အာဘိတနာဒံ နဒတိ၊ သီဟနာဒသဒိသံ ဝါ နာဒံ နဒတိ၊–အဂုံတ္တရ စတုက္ကဋ္ဌ၊ ဤအဖွင့်အလို ပဌမနည်း၌ သီဟသဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌအနက်ဟော၊ နောက်နည်း၌ကား "သီဟသ+နာဒေါ(ဟောက်သံ) သီဟနာဒေါ၊ သီဟနာဒေါဝိယာတိ သီဟနာဒေါ"ဟု ပြု၊ ["နဒိနော"နေရာဝယ် "နာဒိနော"ဟု ပြင်ကြ၏၊ ပြခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်အရ ဣပစ္စည်းဖြင့် "နဒိနော"ဟုသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။]

သဗ္ဗတ္တုတ္တမသ။ ။"သဗ္ဗသတ္တေသု (တို့၌) သဗ္ဗသတ္တာနံဝါ (တို့ထက်) ဥတ္တမသ"ဟု ဖွင့်၍ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ, နိဒ္ဒါရဏဟေတုဟူသော နိဒ္ဒါရဏလက္ခဏာ မရှိ၊ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယနှင့် နိဒ္ဒါရဏီယနှစ်ပါးသာ ရှိသောကြောင့် နိဒ္ဒါရဏသမာသ် မဟုတ်

တို့၌ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူထသော၊ [“ရကွေ့ သာခါ”၌ကဲ့သို့ အပေါင်း အာဓာရ အစိတ်အာဓေယ် ကြိုပါ။] ဝါ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ထက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူထသော၊ ဓမ္မိဿရဿ–တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ အစိုးရဖြစ်တော်မူထသော၊ ဝါ–တရား၏ အစိုးရဖြစ်တော်မူထသော၊ ဓမ္မရာဇဿ–တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ မင်းဖြစ်တော်မူထသော၊ ဝါ–တရား၏ မင်းဖြစ်တော်မူထသော၊ ဓမ္မာဓိပတိနော–တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ အကြီးအကဲ ဖြစ်တော်မူထသော်၊ ဝါ–တရား၏ အကြီးအကဲဖြစ်တော်မူထသော၊ ဓမ္မပဗ္ဗဒိပဿ– တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ မီးရှူးတန်ဆောင်သဖွယ် ဖြစ်တော်မူထသော၊ ဝါ–တရားတည်းဟူသော မီးရှူးတန်ဆောင်ရှိတော်မူထသော၊ ဓမ္မပဗ္ဗဋ္ဌိသရဏဿ–တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ လည်းလျှောင်းရာ ဖြစ်တော်မူထသော၊ ဝါ–တရားတည်းဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိတော်မူထသော၊ [ဋ္ဌီကာ၌ “ပဋ္ဌိသရဏ”ဟု ရှိ၏။] သဒ္ဓမ္မံဝရစက္ကဝတ္တိနော–သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော မြတ်သော စကြာရတနာကို လည်စေတော်မူနိုင်

ဟု ဆို၏၊ သို့သော်–မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ သမာသကဏ္ဍ(၁၀)သုတ်၌ “ဥတ္တညတရေနာတိ–ဥတ္တေသု အဘိညာတေသု ပဗ္ဗဝဂ္ဂိယတ္ထေရေသု (တို့တွင်)+အညတရေန”ဟူသော မူလပ်, သက္ကစ္စသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် “အာမိသညတရန္တိ–စတုန္နံ ပစ္စယာမိသာနံ အညတရံ၊ ဧကန္တိ အတ္ထော”ဟူသော မူလပ်, ဓမ္မဒါယာဒသုတ် အဋ္ဌကထာတို့ကို ထောက်၍ ဆဋ္ဌိ သတ္တမီ, နိဒ္ဓါရဏသမာသ် ရှိသင့်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

ဓမ္မိဿရဿ စသည်။ ။ဓမ္မေန သတ္တာနံ ဣဿရဿ၊ ဓမ္မသော ဣဿရဿ, တဒုပ္ပါဒဝသေန (တရားကို ဖြစ်စေတော်မူနိုင်သည့်အတွက် “တရား၏ အစိုးရဖြစ်တော်မူသော”ဟု အနက်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊) ဣတိပိ ဝဒန္တိ၊ သေသပဒဒွယံ (ဓမ္မရာဇဿ, ဓမ္မာဓိပတိနော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်) တသော ဝတ္ထုဿ ပရိယာယန္တရဒီပနံ (ပရိယာယ်တစ်မျိုးအားဖြင့် ပြကြောင်းပုဒ်ဖြစ်၏)။

ဓမ္မပဗ္ဗဒိပဿ စသည်။ ။ဓမ္မေန လောကဿ ပဒီပမိဝ ဘူတဿ (သတ္တလောကၦ် ညာဏ်ရောင်ကို ဖြစ်စေတတ်သည့်အတွက် တရားကြောင့် သတ္တလောကၦ၏ မီးရှူးတန်ဆောင်သဖွယ်ဖြစ်တော်မူသော၊) တဒုပ္ပါဒကဘာဝေနဝါ ဓမ္မသခ်ါတပဒီပသမ္ဗန္ဓဿ၊ [ဓမ္မေန လောကပ္ပဋ္ဌိသရဏဘူတဿ, ဓမ္မသခ်ါတေန ဝါ ပဋ္ဌိသရဏေန သမ္ဗန္ဓဿ၊ ဤ ဝိကပ်အရ “တရားတည်းဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိခြင်း၏”၏ အထောက်မှာ “ယန္တုနာဟံ တမေဝ ဓမ္မံ သက္ကတ္တာ ၊ပေ၊ ဝိဟရေယျုံ=(ဤလောကၦ် ငါ့ထက်သာသော ကိုးကွယ်ရာ မရှိလျှင်) တရားကိုသာ ရိုသေလေးမြတ် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်၍ နေတော်မူအုံ့”ဟူသော သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်, ပ–ဝဂ်, ဂါရဝသုတ် စကားတည်း။]

သဒ္ဓမ္မံဝရစက္ကဝတ္တိနော။ ။သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိသဒ္ဓမ္မသခ်ါတဿ ဝရစက္ကဿ ပဝတ္တိနော၊ သဒ္ဓမ္မာနပေတဿ ဝါ အာဏာစက္ကဝရဿ ပဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တဿ ဘဂဝတော ဣဒံ ဝစနံ သမ္ဗုခါဝ မယာ ပဋ္ဌိဋ္ဌဟိတန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊–ဋ္ဌီကာသစ်။

ထသော၊ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓသ–မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်သာ ကြွင်းမဲ့ဉဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိတော်မူနိုင်ထသော၊ တသ ဘဂဝတော–ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဣဒံ ဝစနံ–ဤ တရားစကားတော်ကို၊ သမ္မုခါ–မျက်မှောက်တော်၌၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ–နာခံ မှတ်သားအပ်ပါပြီ၊ ဧတ္ထ–ဤတရားတော်၌၊ အတ္ထေဝါ–အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကျိုး၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မေဝါ–ပါဠိ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကြောင်း၌လည်းကောင်း၊ ပဒေဝါ–ပုဒ်၌လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနေဝါ–အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော ဝါကျ၌လည်း ကောင်း၊ ကခ်ါဝါ–အကြီးအကျယ် ယုံမှားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိမတိဝါ–အနည်းငယ် တွေးတောခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ နု ကာတဗ္ဗာ–မပြုထိုက်ပါ၊ ကွတိ–ဤသို့၊ သဗ္ဗေသံ–ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာနံ–နတ် လူတို့ ၏၊ ကွမသ္မိံ ဓမ္မေ–ဤတရားတော်၌၊ အဿဒ္ဓိယံ–ယုံကြည်ခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ် ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တဇပ္ပါဒ်ကို၊ ဝိနာသေတိ–ပျက်စီးစေ၏၊ သဒ္ဓါသမ္ပဒံ– သဒ္ဓါ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ–ဖြစ်စေ၏။

(ယေန ကာရဏေန–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဧဝံ မေ သုတန္တိ–ဧဝံ မေ သုတံပါဠိဖြင့်၊) အတ္တနာ–သည်၊ ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ–ကို၊ အပ္ပဋိဇာနန္တော–သည်၊ ပုရိမဝစနံ–ကို၊ ဝိဝရန္တော–သည်၊ ဟုတ္ဝာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အဿဒ္ဓိယံ–ကို၊ ဝိနာသေတိ–၏၊ သဒ္ဓါသမ္ပဒံ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ–၏၊) တေန–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဧဝံ မေ သုတံဟူသောပါဠိဖြင့် အဿဒ္ဓိယကို ဖျက်ဆီး၍ သဒ္ဓါသမ္ပဒါကို ဖြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိနာသယတိ ၊ပေ၊ ဂေါတမသာဝကောတိ–ဝိနာသယ

ဗျဉ္ဇနေဝါ စသည်။ ။ဗျဉ္ဇနေတိ ပဒသမုဒါယဘူတေ ဝါကျေ၊ (ဝါကျတစ်ရပ်ပြီးမှသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်အောင် ပြနိုင်သောကြောင့် ဝါကျကို "အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတီတိ ဗျဉ္ဇနံ"အရ ဗျဉ္ဇနဟု ခေါ်ရသည်၊) ကခ်ါဝါတိ ဧတ္ထ ဒဠ္ဠတရံ နိဝိဋ္ဌာ ဝိစိကိစ္ဆာ ကခ်ါ၊ နာတိသံသပ္ပနံ(အလွန် မယုံမှားသော) မတိဘေဒမတ္တံ (အသိ၏ ကွဲပြားခြင်းမျှသည်) ဝိမတိ၊ "ဝိဝိဓာ+မတိ ဝိမတိ"ဟု ပြု။

မှတ်ချက်။ ။"သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဣဒံ မယာ–တစ်ဆင့်ကြား မဟုတ်ပါ၊ တပည့်တော်ကိုယ်တိုင် ဘုရားမျက်မှောက်တော်၌ နာယူအပ်ပါသည်"ဟူသော စကားသည် အတ္ထ–ဓမ္မ–ပဒ–ဗျဉ္ဇနတို့၌ ကခ်ါဝိမတိ မပြုထိုက်ကြောင်းကို ပြသော စကားတည်း၊ "အတ္တနာ ဥပ္ပါဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဝစနံ ဝိဝရန္တော"ကား အဿဒ္ဓိယ ဝိနာသန သဒ္ဓါသမ္ပဒုပ္ပါဒနု၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ တပည့်တော်ဖြစ်စေအပ်သော တရားမဟုတ်ဘဲ ရှေ့၌ရှိပြီးသော ဘုရားစကားတော်ကိုသာ ထုတ်ဖော်ရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် မယုံကြည်မှု အဿဒ္ဓိယကို မဖြစ်စေဘဲ သဒ္ဓါ၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုသာ ဖြစ်စေထိုက်ပါသည်–ဟူလို။

တေနေတံ ဝုစ္စတိ။ ။တေနေတန္တိ အာဒိနာ ယထာဝုတ္တမေဝတ္ထံ (အကျယ်ဆိုအပ်ပြီးသော "အပိစ"စသော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပင်) ဥဒ္ဒါနဝသေန (အကျဉ်းဥဒ္ဒါန်း၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဒဿေတိ၊ ဤဋီကာကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်၍ "တေနတံ"စသည်သော တစ်ဂါထာလုံးကို သင်ခန်းပဝါကျ ဟုလည်းကောင်း, အပိစ–စသော ရှေ့ဝါကျကို ဝိတ္ထာရ

တိ ၊ပေ၊ ဂေါတမသာဝကော ဟုသော၊ ဒတ် (သင်္ဂီဟ၀ဝန်)–ဤ သိမ်းယူကြောင်း အကျဉ်း၀ကားကို၊ (မယာ–သည်၊) ၀ုဋ္ဌတိ–ဆိုအပ်၏။ [ဧ၀ံ ဧမ သုတံ ဣတိ–ဟူ၍၊ ဧ၀ံ–ဤသို့၊ ၀ဒံ–လျှောက်ထားသော၊ ဂေါတမသာ၀ကော–ဂေါတမ အနွယ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သာ၀กဖြစ်သော၊ ၀ါ–ဂေါတမအနွယ် ရှိသော သာ၀กဖြစ်သော၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော)၊ သာသနေ–ပရိယတ် သာသနာတော်၌၊ အသဒ္ဓံ–ယုံကြည်ခြင်း မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ် ဝိတ္တပြွါဒ်ကို၊ ဝိနာသေတိ–ပျက်စီးစေ၏၊ ၀ါ–ဖျက်ဆီး၏၊ ("အသဒ္ဓဘာ၀ံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာ၀ပုဒ် အကျေကြဲ၊) သဒ္ဓံ–ယုံကြည်ကြောင်း သဒ္ဓါကို၊ ၀ဍေတိ–တိုးပွားစေ၏။]

၀ါကျဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ။ ["ဥဒ္ဓံ–အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌+ဒါတိရကွတိ–အကျယ် အဓိပ္ပာယ်ကို မပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်တတ်၏" ဟုသော ဝိကြိုဟ်အရ အကျဉ်းရှုပ်၀ကားကို "ဥဒ္ဓါနိ" ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဒါဓာတ်သည် ရကွဲ၏အနက်ဟော၊ ဥနောက်ဖြစ်၍ ဒွေဘော်ရောက်လျက် "ဥဒ္ဓါနု" ဟု ပါ၌မှန်ရှိပါစေ၊ ဥဒါနိ:အနက်ဟော ဥဒါနုပုဒ်နှင့် မတူပါ၊ "ဘေနု" ဟု ရှိသောကြောင့် "ယေနု" စသော အနိမယ၀ါကျကို အပိုထည့်ရသည်။]

ဂေါတမသာ၀ကော။ ။ဂေါတမဂေါတ္တသ သမ္ဘာသမ္ဘဋ္ဌသ သာ၀ကော၊ ဂေါတမဂေါတ္တသမ္ဘဋ္ဌော(ဂေါတမအနွယ်ရှိသော-ဟူလို၊) သာ၀ကော(အာယသ္မာ အာနန္ဒော)၊ ဧ၀ံ ဧမ သုတံ ဟု အရှင်မဟာကဿပအား လျှောက်ထားအပ်သော စကားဖြင့် ဤဒြဟ္မာလသုတ်၏ ဘုရားဟော အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း, တဆင့်ကြား မဟုတ်ဘဲ ဘုရားရှင်၏ မျက်မှောက်တော်၌ ကိုယ်တိုင် နာယူအပ်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ထင်ရှားပြ၏၊ ထိုသို့ ပြသဖြင့် "ယခု လျှောက်အပ်သော တရားတော်၌ ချွတ်ချော်တိမ်းပါခြင်း မကောင်းသဖြင့် ရှုတ်ဆိုခြင်း၀သော အပြစ်များ မရှိပါ" ဟုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် ပြီးပီးတော့ ၏၊ ထိုသို့ ပြီးပီးခြင်းကြောင့် ပရိယတ်သာသနာတော်၀ယ် မယုံကြည်မှုကိုလည်း ပယ်နိုင်, ယုံကြည်မှုကိုလည်း တိုးပွားဝေနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"ဒဏ္ဍာ ပဌမာ၁ယော တိသော အတ္ထယောဒေါ အာကာရာ၊ အာဒ္ဓာသု အဂ္ဂဟိတ၀ိသေသ၁မေ ဒ၀ံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္တာ ယောဇိတာ" ဟု ဋီကာဆိုတ်၏ ပဌမ၏ ဂ၊ ကအနုက်များမှာ ဖွင့်ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် အထူးမဆိုတော့၊ ဤ၌ ပဌမ၀သော အတ္ထ ယောဒေါသုံးမျိုးဟသည် "အထ၀ါ ဒ၀ဏ္ဍိ ပုဂ္ဂလကိဉ္စိ ဒ္ဒေသော"၀သည် "ဒ၀ဏ္ဍိ၀ မေတိ၀" ၀သည်, "တထာ ဒ၀ဏ္ဍိ၀ မေတိ၀"၀သည်, သုံးနည်းတည်း။

ထိုနည်းတူ "တဿ ပရာ တိသော အာကာရတ္ထ၁မေ ဒ၀ံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္တာ ပိဘာ၀ိတာ" ဟု ဆိုပါ ဤ၌ "ပရာ တိသော"ဟသည် "ဒတ္ထ၀ ဒ၀ဏ္ဍိ ၀ဝ၀ေနု"၀သည်, "အ၀ရော ၊ ၊ ၊ ဒ၀ဏ္ဍိ ၀ ၊ ၊ ၊ ယောဇိသော မနုသိကာ၀ ဒီ၀ေတိ"၀သည်, "အ၀ရော နုယော၊ ယသ္မာ ဒ၀ဏ္ဍ ယသ ဝိတ္ထသ္ဘာ၊ နုသ"၀သည်တည်း။ ဤနည်းများ၌ အာကာရအနုက်ကို ပယ်ရှိ၍ ယောဇနာပြုသည်။

["ဧဝံ မေ သုတं"ပါဠိကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ "ဧကံ သမယံ"ပါဠိကို ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ဧကန္တိ"အစရှိသော ပါဠိကို မိန့်။] ဧကန္တိ-ဧကံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဿိတသော-အရေအတွက်ဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ သမယန္တိ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပရိစ္ဆိန္နနိဿိတသော-ဧကံဟူသော သင်္ချာဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော သမယကို ညွှန်ပြသော (ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) သဒ္ဒါတည်း၊ ဧကံ သမယန္တိ-ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ အနိယမိတ ပရိဒီပနံ-မည်သည့် သမယဟု မသတ်မှတ်အပ်သော သမယကို ထင်ရှားပြတတ်သော (ထင်ရှားပြကြောင်းဖြစ်သော) ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်းတည်း။

ထို့နောက် "ပစ္ဆိမာ ပန တိသော ယထာဂ္ဂမံ အာကာရတ္ထံ နိဒဿနတ္ထံ အဝဓာရဏတ္ထဉ္စ ဧဝံသဒ္ဒံ ဂဟေတ္တာ ယောဇိတာ"ဟု ဆိုအ၏၊ ဤ၌ "ပစ္ဆိမာ တိသော"ဟူသည် "အပရော နယော၊ ဧဝန္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဃေဓဒီပကေန"စသည်, "ဧဝं မေ သုတန္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန" စသည်, "အပိစ, ဧဝं မေ သုတန္တိ အတ္ထနာ"စသည်တည်း၊ ဤအနက်များ၌ ဧဝံသဒ္ဒါ၏ အာကာရ နိဒဿန အဝဓာရဏအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပုံကို အဓိပ္ပာယ်ကြည့်၍ သိပါ။

ဒဿနတ္ထ စသည်အမှာ။ ။ဋီကာဟောင်း၌ ဒဿနစသော ကြိယာများကို ခွဲခြား၍ မပြ၊ ဋီကာသစ်၌သာ ခွဲခြား၍ပြသည်၊ ဤ ဘာသာဋီကာ၌လည်း ဋီကာသစ်နောက်သို့ လိုက်၍သာ ခွဲခြားလိုက်ရသည်၊ အဋ္ဌကထာအလိုမှာ ဒဿနတ္ထ စသည်ကို ခွဲခြားလိုဟန် မတူပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဤနေရာ၌ နိဒဿေတိ ဒီပေတိ ကြိယာများကိုသာ သုံးစွဲ၍ ပကာသေတိ ဝိဘာဝေတိ အနုဘာဝေတိ ကြိယာများကို မသုံးစွဲပါ၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သုံးစွဲလေ့ရှိသော ဆရာ အချင်းချင်းလည်း ကောက်ပုံမတူတတ်သော ဒဿနစသော ကြိယာဝါးတန်ထုတ်နည်းကို အရေးကြီးသော အဓိပ္ပာယ်တစ်ရပ်ဟု မမှတ်ထိုက်တော့ပါ။

ဧကန္တိဂဏနပရိစ္ဆေဒေ

ဧကန္တိဂဏနပရိစ္ဆေဒေ။ ။"ဧကော တိသု သင်္ချာတုလျှာ-တုလျှာ-သဟာယ မိသနေ၊ သေဋ္ဌည သစ္ဆမုချေသု, အပ္ပမှိ ဂေဝလေပိစ"ဟူသော အနက်တို့တွင် "ဧကသဒ္ဒါသည် သင်္ချာအနက်ဟော"ဟု ပြလို၍ "ဧကန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဿိတသော"ဟု မိန့်သည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဿိတသောကို "ဂဏသ ပရိစ္ဆေဒနိဿိတသော-ဂဏန်း၏ အပိုင်းအခြားကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း"ဟု ဋီကာ သစ် ဖွင့်၏၊ "တစ်"ဟု ဆိုသဖြင့် နှစ်, သုံး လေးစသည် မဟုတ်ဟု ဂဏန်းကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်သည်-ဟူလို၊ ဤသို့ ဋီကာသစ် ဖွင့်သော်လည်း ပရိစ္ဆေဒ၏ကံမှာ ဂဏန်းမဟုတ်, သမယဖြစ်သောကြောင့် "ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါတိ ဂဏနေန ပရိစ္ဆိန္နနံ"ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ အနုဋီကာသုတ်ဋီကာ ဝိဂြိုဟ်အတိုင်းသာ ကောင်းသည်၊ ဂဏနေန-တစ်ဟူသော ဂဏန်း ဖြင့်+ပရိစ္ဆေဒေါ-သမယကို ပိုင်းခြားသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ"ဟု ပြုပါ၊ မဏိ မဇ္ဇုဋ္ဌီကား "ဂဏနသင်္ခါတော ပရိစ္ဆေဒေါ"ဟု ဖွင့်လေသည်။

တတ္ထ–ထိ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌော–ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော၊) သမယသဒ္ဒေါ–သမယသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ ["ဒိဿတိ"၌စပ်။] သမဝါယေ–အကြောင်း အပေါင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ခဏော–အခွင့်ဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ကာလေ–အခါဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ သမူဟေ–အပေါင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု–အကြောင်းဟူသော အနက်, အယူဟူသောအနက်တို့၌လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိလာဘေ–ရခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ပဟာနေစ–ပယ်ခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိဝေဓေစ–ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော သဘောဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဒိဿတိ–ထင်ရှားစေ၏၊ ဝါ–တွေ့မြင်အပ်စေ၏၊ [ပဋ္ဌိဝေဓေစ–ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း"ဟုလည်း ပေးကြစေ၏၊ ထိုအနက်ကို အကျယ်ဖွင့်လတ္တံ့သော စကားဖြင့် စဉ်းစားပါ။]

တထာဟိ–ထိုစကား မှန်စေ၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ–ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့၊ အသ–ဤသမယသဒ္ဒါ၏၊ ကာလဋ္ဌ–လာသင့်ရာအခါကိုလည်းကောင်း၊ သမယဋ္ဌ–အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဝါ–စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍၊ သွေပိ–နက်ဖန်၌လည်း၊ အပ္ပေဝနာမ ဥပသက်မေယျာမ–လာနိုင်ကုန်တန်ရာ၏၊ ဝါ–လာဖို့ရာမသေချာကုန်၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမဝါယော–အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းဟူသော၊ အတ္ထော–အနက်သည်၊ (ဒိဿတိ–ထင်ရှားစေ၏၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ (ယော သြကာသော–အကြင်အခွင့်ကို၊) ဗြဟ္မစရိယဝါသာယ–မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းငှာ၊ ခဏောစ–ခဏဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမယောစ–သမယဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်စေ၏၊ သော သြကာသော–သည်၊) ဧကောဝေါ–တစ်ခုတည်းသော တထာဂတုပ္ပါဒစသော နဝမခဏသာတည်း၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ခဏော–အခွင့်ဟူသော၊ (အတ္ထော ဒိဿတိ၊) [ပါရာဇိကဏ်၌ "ဣတိ ဧဝမာဒီသု"ဟု ရှိသည်၊] ဥဏ္ဏသမယော–အပူ၏ အခါလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပူချိန်လည်းကောင်း၊

တတ္ထ သမယသဒ္ဒေါ။ ။သမယသဒ္ဒါ၏ ဟောနိုင်သမျှအနက်တို့ကို အတ္ထုद्ध ရ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြအပ်ပြီး၍ ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို အတ္ထုद्धသ အဖြစ်ဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ သမယသဒ္ဒေါ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ "တတ္ထာတိ တသ္မိं ဧကံ သမယန္တိ ပဒဿယေ၊ သမဘိနိဝိဋ္ဌော သမယသဒ္ဒေါတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ သမဘိနိဝိဋ္ဌောကို ထည့်၍ ဖွင့်ပြခြင်းမှာ "တတ္ထ–ထိ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ ဒိဿတိ–ထင်ရှားစေ၏"ဟု အစပ်မှားမည်စိုးသောကြောင့်တည်း၊ သမဘိနိဝိဋ္ဌော မထည့်ဘဲ "တတ္ထ–ထိ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ သမယသဒ္ဒေါ–သမယသဒ္ဒါသည်"ဟု "ရကွေ့ သာခါ"ကဲ့သို့ အပေါင်းအာဓာရ အစိတ်အာဓေယ်လည်း စပ်နိုင်ပါသည်။

ပရိဇ္ဇာဟသမယော–အအိုက်၏ အခါလည်းကောင်း၊ ဝါ–အိုက်ချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ကာလော–အခါဟူသော၊ (အတ္ထো ဒီသတိ) ပဝနသ္မိं–ကပိလဝတ်ပြည်၏ အနီးတောအုပ်ကြီး၌၊ မဟာသမယယော–များစွာသော အပေါင်းသည်၊ ဝါ–ကြီးကျယ်သော အစည်းအဝေးသည်၊ (ဟောတိ–ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ သမူဟော–အပေါင်းဟူသော၊ (အတ္ထো ဒီသတိ။)

ဘဒ္ဒါလိ–ဘဒ္ဒါလိ၊ တေ–သည်၊ သမယောပိ–သိက္ခာပုဒ်ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာဝတ္ထိယံ–၌၊ ဝိဟရတိ–၏၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ မံ–ငါ့ကို၊ ဇာနိဿတိ–သိတော်မူလိမ့်မည်၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ သိတော်မူလိမ့်မည်နည်း၊) ဘဒ္ဒါလိနာမ–ဘဒ္ဒါလိမည်သော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်းသည်၊ သတ္ထု–ငါဘုရား၏၊ သာသနေ–သာသနာတော်၌၊ သိက္ခာယ–သိက္ခာ၌၊ အပရိပူရကာရီ–ဖြည့်ကျင့်မှုကို ပြုလေ့မရှိ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဇာနိဿတိ–သိတော်မူလိမ့်မည်၊ ဘဒ္ဒါလိ–ဘဒ္ဒါလိ၊ တေ–သည်၊ အယမ္ပိ သမယော–ဤ သိက္ခာပုဒ်ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ၊ ဣတိ အာဒီသု၊ ဟေတု–အကြောင်းဟူသော၊ (အတ္ထော ဒီသတိ။)

တေန ခေါ ပန သမယေန–၌၊ ဥဂ္ဂါဟမာနော–ဥဂ္ဂါဟမာနမည်သော၊ သမဏော မုဏ္ဍိကာပုတ္တော–ရဟန်းဦးပြည်းမ၏ သားဖြစ်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ သမယပ္ပဝါဒကေ–အယူကို အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုကြရာဖြစ်သော၊ တိန္ဒုကာစီရေ–တည်ပင်အစဉ်အတန်းရှိသော၊ (တည်ပင်အစဉ်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သော၊) ဧကသာလကေ – ဧကသာလကမည်သော၊ မလ္လိကာယ – မလ္လိကာမိဖုရား၏၊ အာရာမေ–အာရာမ်၌၊ ပဋိဝသတိ–နေ၏၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဒိဋ္ဌိ–အယူဟူသော၊ (အတ္ထော ဒီသတိ၊) ဒိဋ္ဌေဓမ္မေ–မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောင်၌၊ ဝါ–ပစ္စက္ခအတ္တဘောင်၌၊ ယော အတ္ထောစ–အကြင် စီးပွားသည်လည်းကောင်း၊ သမ္ပရာယိကော–တမလွန်ဘဝ၌ ယှဉ်သော၊ ယော အတ္ထောစ–သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ–၏၊) ဥဘော–၂ မျိုးကုန်သော၊ တေ အတ္ထေ–ထိုစီးပွားတို့ကို၊ ယော ဓီရော–အကြင် ပညာရှိသည်၊ အဓိဂဏှာတိ–ယူနိုင်၏၊ (ပါဠိတော်အတိုင်းထည့်၊) အတ္ထာဘိသမယာ–အစီးအပွား ၂ မျိုးကို ရခြင်းကြောင့်၊ သော ဓီရော–ထို ပညာရှိကို၊ ပဏ္ဍိတောတိ–ပဏ္ဍိတ်ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ–၏၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ပဋိလာဘော–ရခြင်းဟူသော၊ (အတ္ထော ဒီသတိ၊) သမ္ဘာ–ကောင်းစွာ၊ ဝါ–အကြင်းမဲ့၊ မာနာဘိသမယာ–မာနကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခသ–တေဘူမက ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏၊ အန္တံ–အဆုံးကို၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းဟူသော၊ (အတ္ထော ဒီသတိ)။

ဒုက္ခံသ-ဒုက္ခသစ္စာ၏၊ ပိဋ္ဌနတ္ထော-မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ညှင်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ သခ်ံတဋ္ဌော-ကောင်းစွာရောက်၍ အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုစီမံအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ သန္တာပဋ္ဌော-မိမိသဘောအားဖြင့် ပြင်းစွာ ပူလောင်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ [ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ "မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို"ဟု အပေးလွှဲ၏။] ဝိပရိဏာမဋ္ဌော-ဇရာ မရဏာ ၂ ပါးသည် ဖောက်ပြန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ အဘိသမယဋ္ဌော-ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော အနက်သဘောတည်း၊ ဝါ-ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော အနက်သဘောတည်း၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ပတိဝေဓော-ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော သဘောဟူသော၊ ဝါ-ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော၊ (အတ္ထော ဒိသတိ၊) [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အမှာ။ ။"တထာဟိ"၌ ဟိကို ဥပကဟေတုဇောတက ကြိုရ်လည်းကောင်း, တထာကို တသ္မာအနက် ကြိုရ်လည်းကောင်း, တစ်နည်း အနက်ပေးကြဟန်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။

ပန-အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး, အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဣဓ-ဤ ဇက် သမယ်ဟူသော,ပါ၌၌၊ အသ-ဤ သမယသဒ္ဒါ၏၊ ကာလော-အခါဟူသော၊ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေန-ထို ကာလအနက်ရှိသော သမယသဒ္ဒါဖြင့်၊ [ဒီပေတိ၌ စပ်ဖို့ရာ "တေနာတိ ကာလတ္ထေန သမယသဒ္ဒေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊] သံဝစ္ဆရဥတုမာသပက္ခမာသ ရတ္တိဒိဝ ပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္နသာယန ပဌမ မဇ္ဈိမ ပစ္ဆိမယာမ မုဟုတ္တာဒီသု-နှစ်, ဥတု, လ, တစ်လထက်ဝက်ဟူသော ပက္ခ, ညဉ့်, နေ့ နံနက်, နေ့လည်, ညနေ, ပဌမယာမ်, မဇ္ဈိမယာမ်, ပစ္ဆိမယာမ်, မုဟုတ် အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် အဘိဓာန်၌လာသော ခဏ, လယ, ခဏလယတို့ကို ယူ၊] ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု-ကာလ အထူးအပြားဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သမယေသု-အခါတို့တွင်၊ ဇက် သမယ်-တစ်ပါးသော အခါ၌၊ ("အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ"၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏။

ဣဓ ။ပေ၊ အတ္ထော။ ။သမဝါယအစရှိသော အနက်တို့၏ မဖြစ်သင့်သည့် အတွက် ကာလအနက်ကိုသာ ညွှန်ပြထိုက်သောကြောင့် "ဣဓ ပနသ္မ ကာလော အတ္ထော"ဟု မိန့်သည်၊ ဤသို့ မလိုရာအနက်တွေကိုပယ်ချ၍ လိုရာအနက်ကိုသာ ညွှန်ပြသောကြောင့် "ပန-နိပဇ္ဇောတဗ္ဗ, ပယ်လှန်ချ၍, ဂဟေတဗ္ဗအထူး, ပြဆိုဦးအုံ့"ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးကြသည်၊ ဝါကျသဘောအားဖြင့်ကား သမယအတွက် ရသင့်သောအနက်တို့ကို ပြရာသခ်ေပဝိတ္ထာရဖြစ်သော ရှေ့ဝါကျတို့ကို "အတ္ထဒ္ဒါရဝါကျ-သာမညဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း, ဤဝါကျကို လိုရင်းအနက်ကိုထုတ်ပြရာဖြစ်၍ ဝိသေသအနက်ဖြစ်သောကြောင့် "အတ္ထဒ္ဒေသဝါကျ ဝိသေသဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း ခွဲရသည်၊ နေရာတိုင်း ဤနည်းချည်းတည်း။

တတ္ထ–ထိ ဧကံ သမယံဟူသောပါဠိ၌၊ (စောဒနာ သောဓနာနယော–ကို၊ ဧဝံ–ဤဆို အပ်လတ္တံသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) သံဝစ္ဆရာဒီသု–နှစ် အစရှိကုန်သော၊ ဧတေသု သမယေသု–ဤအခါတို့တွင်၊ ယံယံ သုတ္တံ–အကြင် အကြင် သုတ်ကို၊ ယသ္မိံယသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ– အကြင်အကြင် နှစ်၌၊ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဥတုမှိ–အကြင်အကြင် ဥတု၌၊ ယသ္မိံယသ္မိံ မာသေ–အကြင်အကြင် လ၌၊ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပက္ခေ–အကြင်အကြင် ပက္ခ၌၊ ယသ္မိံယသ္မိံ ရတ္တိဘာဂေ၀ါ–အကြင်အကြင် ညဉ့်အဖို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ယသ္မိံယသ္မိံ ဒိ၀သဘာဂေ၀ါ–အကြင်အကြင် နေ့အဖို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ရတ္တိဘာဂနှင့် ဒိ၀သ ဘာဂ ၂ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးသာ ရနိုင်သောကြောင့် ဝိကပ္ပနတ္ထ၀ါသဒ္ဒါ ထည့်သည်။] တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော နှစ် ဥတု အစရှိသောအခါကို၊ ထေရသ–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ ၀ါ–၏၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ ကိဉ္စာပိ သုဝိဒိတံ–အကယ်၍ကား ကောင်းစွာ သိအပ်ပါပေပြီ၊ ကိဉ္စာပိ သုဝ၀ဝတ္ထာပိတံ–အကယ်၍ကား ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပါပေပြီ၊ ပန–သို့သော်လည်း၊ (ထိုသို့ပင် ထို အလုံးစုံ၏ ပညာဖြင့် ကောင်းစွာသိအပ် ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီး ပါသော်လည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အသုကဒိ၀သဘာဂေ၀ါ တိ–ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အသုကဒိ၀သဘာဂေ၀ါဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝုတ္တော–လျှောက်အပ်သော်၊ သုခေန–လွယ်ကူသဖြင့်၊ ဓာရေတုံ၀ါ–ဆောင်ရွက်မှတ်သား ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒိသိတုံ၀ါ–(ဆရာအဖြစ်ဖြင့်)ကိုယ်တိုင်ရွတ်ပြခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ၀ါ–(တပည့်အဖြစ်ဖြင့်)ဆရာကို ရွတ်ပြစေခြင်းငှာ

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ။ ။ဤပြခဲ့သော သံဝစ္ဆရ အစရှိသော သမယတို့တွင် မည်သည့် နှစ်, မည်သည့် ဥတု, မည်သည့် လ, မည်သည့် အမှောသဟူသော ပက္ခ, မည်သည့် ရတ္တိဘာဂ, မည်သည့် ဒိ၀သဘာဂ၌ မည်သည့်သုတ်ကို ဟောအပ်ကြောင်းကို အရှင်အာနန္ဒာ မှာ ကောင်းစွာသိအပ်ပြီး ပိုင်းခြားအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "ဧကံ သမယံ" ဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် ထိုအနက်တို့ကို ပေါင်း၍ မိန့်တော်မူပါသနည်း ဟု စောဒနာ ဖွယ်ရှိသောကြောင့် တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အစရှိသောပါဠိကို မိန့်၊ ကိဉ္စာပိ၏ စပ်ရာကြိယာသည် သုဝိဒိတံ သုဝ၀ဝတ္ထာပိတံတည်း၊ ထိုကြိယာတိုင်အောင်သော စကားကို စောဒက၏ အာဘော် အဖြစ်ဖြင့် ပြုပြီးလျှင် "တသ္မာ ဧကေနေ၀ပဒေန"စသော အဖြေ၀ါကျကို အမေးလုပ်၍ စောဒနာ ထုတ်ရိုးအတိုင်း ထုတ်လိုက်ပါသည်။ [ဋီကာတို့၌ကား ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုချုံး၍ "ကသ္မာ ပနေတ္ထ အနိယမိတ၀သေန ကာလော နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ နု ဥတုသံဝစ္ဆရာဒီနာ နိယမိတ ၀သေနာတိ အာဟ–တတ္ထ ကိဉ္စာပိတိ အာဒိနာ"ဟု မိန့်လေသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘော တူပင်တည်း။]

နု သတ္ထာ ၊ပေ၊ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ။ ။"ကိဉ္စာပိ ၊ပေ၊ သုဝ၀ဝတ္ထာပိတံ"၀ါကျကို စောဒက၏အာဘော်ကို ချီမြှောက်သော "အနုဂ္ဂဟ၀ါကျ"ဟုလည်းကောင်း, "ယသ္မာ ၊ပေ၊ ၀တ္ထုမ္ဘံ ဟောတိ"၀ါကျကို စောဒက၏ အကြောင်းပြဖြစ်သော အာဘောဂ၏ နှစ်သက်ဖွယ်

လည်းကောင်း၊ နှ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ စ–မတတ်ကောင်းရုံသာ မကသေး၊ ဗဟု–များစွာသော စကားသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝတ္တာဗ္ဗံ–ဆိုထိုက်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝစ္ဆရေ စသည်ဖြင့် လျှောက်အပ်သော် လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရွတ်ပြခြင်း၊ ရွတ်ပြစေခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်၊ များစွာသော စကားကိုလည်း ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧကေနေဝပဒေန–ဧကံ သမယံဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင်၊ တမတ္ထံ–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော မည်သည့်နှစ်, မည်သည့်ဥတုစသော အနက်ကို၊ သမောဓာနေတွာ–ပေါင်း၍၊ ဧကံ သမယန္တိ–ဧကံ သမယံဟူ၍၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော၊) အာဟ–လျှောက်ပြီ။ [ဆရာတို့ကား "တတ္ထ(တသ္မိं အဋ္ဌုတ္တိက နိဒါနေ)–ဌ"ဟု စွဲ၍ "အာဟ"ဌ စပ်ဟုလည်းကောင်း, (တစ်နည်း) "တတ္ထ (တေသု ပဒေသု)–ထို သမယဟောပုဒ်တို့တွင်"ဟု ပေး၍ "ဧကေနေဝ ပဒေန"ဌ စပ်ဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူကြသည်။]

ဝါ–တစ်နည်းကား၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိသမယော–မယ်တော်ဝမ်းတိုက်သို့ သက်ဝင်တော်မူရာအခါလည်းကောင်း၊ (ပဋိသန္ဓေနေတော်မူရာ အခါကို ဆိုသည်၊) [အဝပုဗ္ဗ ကမ္မဓာတ် တိပစ္စည်းဖြင့် "အဝက္ကန္တိ"ဟုလည်းကောင်း, အဝကို သြပြု၍ သြက္ကန္တိ"ဟုလည်းကောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ=ဂဗ္ဘောက္ကန္တိ"၂ မျိုးသာ သင့်၏၊ "ဂဗ္ဘောဝေါက္ကန္တိ"ကား မသင့်။] ဇာတိသမယော–ဖွားမြင်တော်မူရာ အခါလည်းကောင်း၊ သံဝေဂသမယော–သံဝေဂဖြစ်တော်မူရာ အခါလည်းကောင်း၊

မဟုတ်ကြောင်းကိုပြသောကြောင့် အရစ္ဆတ္ထဝါကျဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ၊ "သော်လည်း"ဟု အနက်ပေးရသော ပနသည် လက္ခဏာရစိအနက်ဟော အရစ္ဆတ္ထဇောတကတည်း၊ နောက်ဝါကျကိုထောက်လျှင် "ပရိဟာရာဘောဂဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း, "တသ္မာ ၊ပေ၊ အာဟ" ဝါကျကို "ပရိဟာရာဘောဂဖလဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း, တသ္မာစသော ဖလဝါကျကို ထောက်၍ ရှေ့ယသ္မာစသော ဝါကျကို "ကာရဏဝါကျ"ဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ။ [ဝစသာ ဓာရေတုံဝါ(နှုတ်တက်ဆောင်ထားခြင်းငှာ) သယံ ဥဒ္ဒိသိတုံဝါ(ဆရာ့ကိုယ်တိုင် ရွတ်ပြခြင်းငှာ) ပရေန ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ(တပည့်က ဆရာကို ရွတ်ပြစေခြင်း=ရွတ်ပြတော်မူပါဟု လျှောက်ခြင်းငှာ) နှ သက္ကာ၊–ဌီကာ။]

ဆိုလိုရင်းကား—အရှင်အာနန္ဒာထေရ်မှာ ဗြဟ္မစာလသုတ်စသော မည်သည့်သုတ်မဆို မည်သည့်နှစ်, မည်သည့်ဥတု, မည်သည့်လ, မည်သည့်ပက္ခ, မည်သည့်ညဉ့်အဖို့ သို့မဟုတ် မည်သည့်နေ့အဖို့ဌ ဟောတော်မူအပ်ကြောင်းကို ပညာဖြင့် ကောင်းစွာသိအပ်ပြီး ပိုင်းခြားအပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း, စကားလုံးတွေ များပြားနေသည့်အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းငှာလည်း မလွယ်၊ စာအုပ်မရှိသေးသောခေတ်က စာချသောအခါ ရွတ်ပြခြင်းငှာလည်း မလွယ်၊ ရွတ်ပြဖို့ တိုက်တွန်းခြင်းငှာလည်း မလွယ်၊ စကားလုံးတွေ များပြားသလောက် အများအပြားလည်း ဆိုရပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧကံ သမယံ"ဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင် ထိုအနက်အားလုံးကို ပေါင်းရုံး၍ အရှင်အာနန္ဒာထေရ် ဖြေဆိုလျှောက်ထားသည်–ဟူလို။

(သူအို သူနာ သူသေ ရဟန်းဟူသော နိမိတ်ကြီး ၄ ပါးကို မြင်၍ သံဝေဂဖြစ်ရာ အခါကို ဆိုသည်။) အဘိနိက္ခမနသမယော–တော်သို့ ရောရှုထွက်တော်မူရာအခါ လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခရကာရိကသမယော–ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ခရအကျင့်ကို ပြုကျင့်တော်မူရာအခါလည်းကောင်း၊ မာရဝိဇယသမယော–မာရ်နတ်၏ ရန်ကို အောင်မြင်တော်မူရာ အခါလည်းကောင်း၊ (ဗောဓိပင်အောက်ဝယ် နေမဝင်မီ အောင်မြင်တော်မူရာအခါကို ဆိုသည်။) အဘိသမ္ဗောဓိသမယော–သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူရာအခါလည်းကောင်း၊ (ဘုရားဖြစ်ရာအခါကို ဆိုသည်။) ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရသမယော–မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေကြောင်းဖြစ် သော စျာန်သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူရာအခါလည်းကောင်း၊ ဒေသနာ သမယော–တရားဟောတော်မူရာ အခါလည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနသမယော–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာအခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော–ဤသို့ အစရှိကုန် သော၊ [အာဒိဖြင့် ယမကပါဋိဟာရိယ သမယစသည်ကိုယူ။] ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဒေဝမနုဿေသု–နတ် လူတို့၌၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ (ဝိယသဒ္ဒါ ဧဝအနုက်ဟော၊) ပကာသိတာ–ထင်ရှားကုန်သော၊ [တစ်သောင်း သော လောကဓာတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်း အရောင်အဝါများ ထွက်ပေါ်ခြင်း စသည် ကြောင့် ထင်ရှားကုန်သော၊ ဋီကာဟောင်း၌ "သုပ္ပကာသာ"ဟုလည်း မှတ်ရှိ၏၊ အနုက်တူပင်။] အနေကကာလပ္ပဘေဒါ ဧဝ–တစ်ပါးမက များသောကာလ အထူးအပြားပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ [ရှေ့၌ "ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု"ဟု ပါခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် "ကာလပ္ပဘေဒါ ဧဝ"ဟု သန္ဓိဌာနာဝဓာရဏထည့်၍ ဆိုသည်။] ယေ ဣမေ သမယာ–အကြင်အခါတို့သည်၊ (သန္ဓိ)၊ တေသု သမယေသု–ထိုအခါတို့တွင်၊ ဒေသနာသမယသင်္ခါတော်–တရားဟောတော်မူရာအခါဟု ဆိုအပ်သော၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ သမယော–အခါ၌၊ ("အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတိ"၌စပ်၊) ဣတိ–ဤအနုက်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။ [ကာလော အတ္ထောဟု နောက်၌ရှိသော တေနပုဒ်ကို ဤဒီပေတိ၌လည်း စပ်။]

ယေဝါ ဣမေ ၊ပေ၊ သမယာ။ ။"ဥတုသံဝစ္ဆရ စသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့် သတ်မှတ်မှုကိုမပြုဘဲ သာမညဖြစ်သော သမယသဒ္ဒါကိုဆိုရခြင်း၌ ဤဆိုအပ်လတ္တံသော အကျိုးအာနိသင်ဂုဏ်ကိုလည်း ရအပ်သည်သာ"ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ယေဝါ ဣမေ" အစရှိသော်စကားကို မိန့်သည်၊ မှန်၏–မည်သည့်နှစ် မည်သည့်ဥတုဟု မသတ်မှတ်ဘဲ "ဧကံ သမယံ"ဟု သာမညကို ဆိုလိုက်ခြင်းကြောင့် တရားဟောတော်မူရာအခါဟူသော အနုက်လည်း ရနိုင်၏၊ ကရဏာကိစ္စကိုပြုတော်မူရာအခါဟူသော အနုက်လည်းရနိုင်၏၊ ပရဟိတကို ကျင့်တော်မူရာအခါဟူသော အနုက်လည်း ရနိုင်၏၊ ဓမ္မိကထာအခါဟူသော အနုက်လည်း ရနိုင်၏၊ ထိုသို့ အနုက်အမျိုးမျိုးကို ရနိုင်ခြင်းသည် "ဧကံ သမယံ"ဟု သာမညဆိုရခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင် ဂုဏ်ပင်တည်း။ [ဥတုသံဝစ္ဆရာဒိဝသေန နိယမံ အကတ္တာ သမယသဒ္ဒသ ဝစနေ အယမ္ပိ ဂုဏော လဒ္ဓေါယေဝါတိ ဒသ္သေန္တော ယေဝါ ဣမေတိ အာဒိမာဟ–ဋီကာ။]

စ–သည်သာမကသေး၊ ဉာဏကရဏာကိစ္စ သမယေသု–ဉာဏ်၏ ကိစ္စကို ပြုတော်မူရာအခါ, ကရဏာ၏ကိစ္စကို ပြုတော်မူရာအခါတို့တွင်၊ ယော အယံ ကရဏာကိစ္စ သမယော–အကြင် ကရဏာ၏ကိစ္စကို ပြုတော်မူရာအခါသည်၊ (အတ္ထိ၊) [တရားဟောတော်မူခြင်းဟူသည် ကရဏာတော်၏ ကိစ္စကို ပြုတော်မူခြင်းတည်း၊] အတ္တာဟိတ ပရဟိတ ပဋိပတ္တိသမယေသု–ကိုယ်တော်၏ စီးပွားကို ကျင့်တော်မူရာအခါ, သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားကို ကျင့်တော်မူရာအခါတို့တွင်၊ ယော အယံ ပရဟိတ ပဋိပတ္တိသမယော–အကြင် သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားကို ပြုကျင့်တော်မူရာ အခါသည်၊ (အတ္ထိ၊) သန္ဓိပတိတာနံ–အတူတကွ ကျရောက်လာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ–စည်းဝေးရောက်လာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကရဏီယဒွယ သမယေသု–ပြုဖွယ် ၂ ပါးအပေါင်း၏ အခါတို့တွင်၊ ["သန္ဓိပတိတာနံဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒွယံ ကရဏီယံ ဓမ္မီကထာဝါ အရိယောဝါ တုဏ္ဍီဘာဝေါ"ဟူသော ပြုဖွယ် ၂ မျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "ကရဏီယဒွယ"ဟု ဆိုသည်၊] ယော အယံ ဓမ္မီကထာ သမယော–အကြင် တရားစကားကို ပြုတော်မူရာအခါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဒေသနာပဋိပတ္တိ သမယေသု–တရားဟောတော်မူရာအခါ, ကျင့်တော်မူရာအခါတို့တွင်၊ ယော အယံ ဒေသနာသမယော–အကြင် တရားဟောတော်မူရာအခါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေသုပိ သမယေသု–ထို အခါတို့တွင်လည်း၊ အညတရံ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ သမယံ–အခါကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ဧကံ သမယန္တိ–ဧကံ သမယံဟူ၍၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော) အာဟ–လျှောက်ပြီ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ အဘိဓမ္မေ–အဘိဓမ္မပိဋကတ်၌၊ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရန္တိစ–ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣတော–ဤ ဧကံ သမယံဟူသောပုဒ်မှ၊ အညေသု–အခြားကုန်သော၊ သုတ္တပဒေသု–သုတ်ပုဒ်တို့၌၊ [သုတ္တန်တ်လာသောပုဒ်ကို "သုတ္တပဒ"ဟု ခေါ်၏၊ ဧကံ သမယံဟူသော သုတ်ပုဒ်မှ တစ်ခြားဖြစ်သောကြောင့် "အညေသု"ဟု ဆိုသည်။] ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိစ–ယသ္မိံ ၊ပေ၊ ကာမေဟိဟူ၍လည်းကောင်း၊ ["အညေသုစ, ကာမေဟိတိစ"ဟု စ ၂ လုံးရှိသည်ကား မကောင်း၊ နောက်စတစ်လုံး ပိုဟန်တူသည်၊] ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော–သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတောယထာစ–ပြုအပ်သကဲ့သို့လည်း

ယောစာယံ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော သမယတို့တွင် တချို့ကို နာမည်တစ်မျိုးဖြင့် သိမ်းယူ၍ ပြခြင်းငှာ ယောစာယံ စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏–ဉာဏကိစ္စ သမယ အတ္တာဟိတ ပဋိပတ္တိသမယဟူသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော အဘိသမ္ဘောဓိ သမယပင်တည်း၊ အရိယတုဏ္ဍီဘာဝ သမယဟူသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယပင်တည်း၊ "ကရဏာကိစ္စ, ပရဟိတ ပဋိပတ္တိ, ဓမ္မီကထာသမယ"တို့ဟူသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော ဒေသနာသမယပင်တည်း။

ကောင်း၊ ဝိနယေ–ဝိနယပိဋကဋ္ဌ၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ ကရဏာဝစနေန–ကရိဏာ:ဝိဘတ်ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသော–ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ["ကရဏာဝစနနိဒ္ဒေသော"ဟု ရှိလျှင် ရှေ့နောက်ညီ၏၊] ကတော ယထာစ–သို့လည်းကောင်း၊ တထာ–ထို့အတူ၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ ဇတ္ထ–ဤ ဧကံသမယံ ဟူသော ပုဒ်ဌ၊ [ဇတ္ထာတိ ဧကံသမယန္တိ ဣမသ္မိံ ပဒေ–ဋီကာ၊] (ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသံစ–သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကရဏဝစနနိဒ္ဒေသံစ–ကရိဏာ:ဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) အကတ္တာ–မပြုမူ၍၊ ဧကံသမယန္တိ–ဟူ၍၊ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော–ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတော–ပြုအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း။

တတ္ထ–ထို အဘိဓမ္မာပိဋကတ, အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်း ပိဋကတို့ဌ၌၊ တထာ–ထို သတ္တမီဝိဘတ်, တတိယာဝိဘတ်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထသမ္ဘဝတော–အနက်၏ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣဓ–ဤ ဧကံ သမယံဟူသောပုဒ်ဌ၊ အညထာ–သတ္တမီဝိဘတ် တတိယာဝိဘတ်မှ တစ်ပါးသော ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့်၊ အတ္ထသမ္ဘဝတောစ–အနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း;တည်း။ [(တစ်နည်း) တတ္ထ–တို့ဌ၊ တထာ–တို့ဖြင့်၊ အတ္ထသမ္ဘဝတောစ–လည်းကောင်း၊ ဣဓ–ဌ၊ အညထာ–ဖြင့်၊ အတ္ထသမ္ဘဝတောစ–လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မေ–ဌ၊ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရန္တိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣတော–မှ၊ အညေသု–

ကသ္မာ ပနေတ္ထ စသည်။ ။အဘိဓမ္မပိဋကတ, အခြားသောသုတ်ပုဒ်တို့ဌ သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြသကဲ့သို့လည်းကောင်, ဝိနည်းပိဋကဌ် ကရိဏာ:ဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တို့အတူ ဤ ဧကံသမယံပုဒ်ဌ သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့်လည်းကောင်း တတိယာဝိဘတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ညွှန်ပြမှုကို မပြုဘဲ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း၏အကျိုးကို ထုတ်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် မိမိကိုယ်တိုင် စောဒနာခြင်းဖြစ်သော်လည်း သူတစ်ပါးနှုတ်ဖြင့် စောဒနာသကဲ့သို့ "ကသ္မာ ပနေတ္ထ"စသည်ဖြင့် စောဒနာစကားကို ဖြစ်စေလေသည်။

ဘုမ္မ, ကရဏ, ဥပယောဂ။ ။ဘဝန္တိ ဇတ္ထာတိ ဘုမ္မံ–ဖြစ်တည်ရာ သြကာသအနက်၊ ဘုမ္မေ+ပဝတ္တံ+ဝစနံ ဘုမ္မဝစနံ၊ သြကာသအနက်ဌ ဖြစ်သောဝိဘတ်၊ ကရောတိ ကိရိယံ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ ဧတေနာတိ ကရဏံ၊ ကရဏော+ပဝတ္တံ+ဝစနံ ကရဏဝစနံ၊ ကရိဏာ:အနက်ဌဖြစ်သော တတိယာဝိဘတ်၊ ကိရိယာယ–ကြိယာနှင့်၊ ဥပယုဇ္ဇိတဗ္ဗော–ကပ်၍ယှဉ်ထိုက်သော ကဲ့အနက်တည်း၊ ဥပယောဂေါ–နက်၊ ဥပယောဂေ+ပဝတ္တံ+ဝစနံ ဥပယောဂဝစနံ။

ဆက်ဦးဆုံ—ဤ ကသ္မာ ပနေတ္ထ စသော ပုစ္ဆာဝါကျဌ "ယထာ ၊ပေ၊ ကရဏဝစနေန" ဟူသော ဥပမာဝါကျသည် အတွင်းဝင်နေ၏၊ ထို ဥပမာနဝါကျကို ရှေးဦးစွာ အနက်ပေးရ၍ "ကသ္မာ ပနေတ္ထ တထာ အကတ္တာ"ဟူသော ဥပမေယျဝါကျကို နောက်မှအနက်ပေးရသည်၊ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်မှာ ပါဠိလျှောက်အတိုင်း ထင်ရှားပြီ၊ ထိုအမေးကို "တတ္ထ တထာ ဣဓ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော"ဟု အကျဉ်းဖြေပြီးလျှင် ထို အကျဉ်းကို အကျယ်ချဲ့၍ ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤဝါကျတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာမှီး၍ သိနိုင်လောက်ပါပြီ။

ကုန်သော၊ သုတ္တာပဒေသု–တို့၌၊ ယသို့ သမယေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေ ဟိတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော–ကို၊ ကတော ယထာစ–လည်းကောင်း၊ ဝိနယေ–၌၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ ကရဏဝစနေန–ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသော–ကို၊ ကတော ယထာစ–သို့လည်းကောင်း၊ တထာ–တူ၊ ဘုမ္မဝစန နိဒ္ဒေသံစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ကရဏဝစနနိဒ္ဒေသံစ–ကိုလည်းကောင်း၊ အကတ္တာ–၍၊ ဣဓ–၌၊ ဧကံ သမယန္တိ–ဟူ၍၊ ဥပယောဂ ဝစနနိဒ္ဒေသော–ကို၊ ကတော–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊...ဤသို့ ပုစ္ဆာဝါကျမှ လိုက်သင့်ရာပုဒ်တို့ကို လိုက်စေ၍ ဉာဏ်ထက်သူများကို ချပေးပါ။]

[“ကထံ တတ္ထ, ဟိတ်ပြနောက်မှာ, ဟိရောက်လာ, ချဲ့ကာယူကြမင်း”နှင့် အညီ ဟေတုဝါကျ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကျဉ်းနေသောကြောင့် အကျယ်ပြလိုရကား “တတ္ထဟိ”စသည်ကို မိန့်။] ဟိ–ချဲ့ဦးအံ့၊ တတ္ထ–ထို အဘိဓမ္မပိဋကတ, အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်းပိဋကတ, ဧကသမယံဟူသော ပုဒ်တို့တွင်၊ အဘိဓမ္မေ–၌လည်းကောင်း၊ ဣတော–ဤ ဧကံသမယံဟူသော ပုဒ်မှ၊ အညေသု–ကုန်သော၊ သုတ္တာပဒေသုစ–တို့၌လည်းကောင်း၊ အဓိကရဏတ္ထော–အဓိကရဏအနက်သည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထောစ–ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏ အနက်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–ဖြစ်သင့်၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ [တံ ဒဠ္ဠံ ကရောန္တော အဓိကရဏံတီဟိ အာဒိ–ဋီကာသစ်။] (တစ်နည်း)ကသ္မာ–ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မေ–၌လည်းကောင်း၊ ဣတော–မှ၊ အညေသု–ကုန်သော၊ သုတ္တာပဒေသုစ–တို့၌လည်းကောင်း၊ အဓိကရဏတ္ထော–သည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထောစ–သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–ဖြစ်သင့်သနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ကာလတ္ထော–ကာလဟူသော အနက်ဖြစ်သော၊ ဝါ–ကာလသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော၊ သမယော(စ)–အခါသည်လည်းကောင်း၊ သမူဟတ္ထော–သမူဟဟူသော အနက်ဖြစ်သော၊ ဝါ–သမူဟသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော၊ သမယောစ–အပေါင်းသည်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ–ထို အဘိဓမ္မာပိဋကတ, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့၌၊ [“တတ္ထ တတ္ထ”ဟု ဝိစ္ဆာရှိသည်ကား မကောင်း၊ ပါရာဇိကဏ်၌လည်း တစ်ပုဒ်သာရှိသည်၊] ဝုတ္တာနံ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ–ဖဿအစရှိသောတရားတို့၏၊ အဓိကရဏံ–တည်ရာသည်၊ (ဟောတိ–၏)။

စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (တစ်နည်း) စ–သည်သာမကသေး၊ ခဏသမဝါယ ဟေတုသခ်ါတသ–ခဏ, သမဝါယ, ဟေတုဟု ဆိုအပ်သော၊ သမယသ–သမယ၏၊ (ဝါ–အခွင့်, အကြောင်းညီညွတ်ခြင်း, ပဓာနအကြောင်း၏၊) ဘာဝေန–ဖြစ်ခြင်းကြီယာဖြင့်၊ တေသံ–ထို ဖဿအစရှိကုန်သော တရားတို့၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ခြင်းကြီယာကို၊ လက္ခီယတိ–မှတ်သားအပ်၏၊ (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ကာလသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သောအခါ, သမူဟသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော အပေါင်း၏ အဘိဓမ္မာပိဋကတ, အခြားသုတ်ပုဒ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော

ဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ တည်ရာ၏အဖြစ်, ခဏ သမဝါယ ဟေတုဟု ဆိုအပ်သော သမယ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင်းဖြင့် ထို ဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင်း၏ မှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မေ–ဌ္ဌလည်းကောင်း၊ ဣတော–မှ၊ အညေသု–ကုန်သော၊ သုတ္တာပဒေသုစ–တို့ဌ္ဌလည်းကောင်း၊ အဓိကရဏတ္ထော–သည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထောစ–သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–၏၊) တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့ဌ္ဌ အဓိကရဏအနက်, ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊) တဒတ္ထဒေါတနတ္ထံ–ထို အဓိကရဏအနက်, ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ တတ္ထ–ထို အဘိဓမ္မပိဋကတ်, အခြားသော သုတ်ပုဒ်တို့ဌ္ဌ၊ ဘုမ္မဝစန နိဒ္ဒေသော–ကို၊ ကတော–ပြီ။

စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (အဘိဓမ္မာပိဋကတ် အညသုတ်ပုဒ်တို့ဌ္ဌ အဓိကရဏတ္ထ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထ ဖြစ်သင့်ပုံမှတစ်ပါး ဝိနည်းပိဋကဌ္ဌ ဟေတုတ္ထ ကရဏတ္ထ ဖြစ်သင့်ပုံကား၊) ဝိနယေ–ဌ္ဌ၊ ဟေတုအတ္ထော–ဟိတ်အနက်သည်လည်းကောင်း၊ ကရဏတ္ထောစ–ကရိယာအနက်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–

အဘိဓမ္မေ ၊ပေ၊ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။ ။ဤ ဝိတ္ထာရဝါကျဌ္ဌ "အဘိဓမ္မေ ၊ပေ၊ သမ္ဘဝတိ"ကို မူလဝါကျလုပ်ပြီးလျှင် "အဓိကရဏံ ဟိ ၊ပေ၊ လက္ခီယတိ"ကို ကာရဏဝါကျ, "အဘိဓမ္မေ ၊ပေ၊ သမ္ဘဝတိ"ကို ဖလဝါကျဟု တစ်ဖန်ပြု၍ "တသ္မာ တဒတ္ထ ဒေါတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော"ဝါကျကို လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျဟု ခွဲပါ၊ "တသ္မာ ရှေ, ဟိတ်ကိုတွေ, ပြားရ၍ ရှိမှခံ၊ (အကြောင်းအကျိုး မဆက်စပ်ဘဲ ကွဲပြားမှ လက်ခံ)၊ တသ္မာထို, ဟိတ်၏ဖိုလ်, စွဲဆိုမြဲထုံးစံ"နှင့်အညီ ပေးအပ်သော အနက်တည်း၊ ဤအနက်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာဌ္ဌ အောက် အဓိပ္ပာယ်မှာသာ ပြထားသည်၊ ကြွင်းသော တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်စီ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာဌ္ဌလည်းကောင်း, အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာဌ္ဌလည်းကောင်း ပြထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်ဌ္ဌ "တသ္မာတိ အဓိကရဏတ္ထသ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထသစ သမ္ဘဝတော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် "အဓိကရဏံ ဟိ" စသော ဝါကျကို ကာရဏဝါကျလုပ်၍ "အဘိဓမ္မေ ၊ပေ၊ သမ္ဘဝတိ"ကို ဖလဝါကျလုပ်သော အနက်ပေးရိုးအတိုင်း ဖလဝါကျကို ပြန်၍စွဲရသော "တသ္မာထို, ဟိတ်၏ဖိုလ်, စွဲဆိုမြဲထုံးစံ"ပင်တည်း၊ ကာလတ္ထော စသည်ဌ္ဌ သာရတ္ထဝယ် "ကာလသင်္ခါတော အတ္ထော ကာလတ္ထော ကာလသဒ္ဒသ အတ္ထော ကာလတ္ထော"ဟု ကမ္မဓာရဲ, တပ္ပုရိသ် ၂ မျိုးဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သာ ("သမယော–အခါသည်"ဟု ပေးရသောကြောင့်) သင့်လျော်၏၊ "ခဏသမဝါယဟေတု သင်္ခါတသ သမယသ"ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်လည်း သဘောတူ၏၊ သို့သော် ဤဋီကာသစ်ဌ္ဌ "ကာလ သင်္ခါတော, ကာလသဒ္ဒသ ဝါ အတ္ထော ယသ္သာတိ ကာလတ္ထော"ဟု သမယသဒ္ဒါရအောင် ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်ကိုကား စဉ်းစားသင့်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ သမယသဒ္ဒါသည် အဓိကရဏ မဖြစ်နိုင်ဘဲ "အခါ"သည်သာ အဓိကရဏ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဖြစ်သင့်၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ ဝိနယေ–၌၊ ဟေတုအတ္ထော–သည်လည်းကောင်း၊ ကရဏတ္ထော စ–သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–သနည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ယော သော သိက္ခာပဒပညတ္တိ သမယော–အကြင်သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရာအခါကို၊ သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ–အရှင် သာရိပုတ္တရာအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သော်မှလည်း၊ ဒုဗ္ဗိညေယျာ–မသိအပ် မသိနိုင်၊ ဟေတုဘူတေန–ဟိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တေန သမယေန–ထိုအခါကြောင့်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိဟေတုံ–သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ အပေက္ခမာနော စ–ရှုငဲ့တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ကရဏဘူတေန–ကရိယာ:ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တေန သမယေန–ထိုအခါဖြင့်၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ ပညာ ပယန္တော စ–ပညတ်တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထုတ်ထုတ် အရပ်၌၊ ဝိဟာသိ–သီတင်းသုံးတော်မူပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟိတ်ဖြစ်သော ထိုအခါကြောင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း၏အကြောင်းကို ရှုငဲ့တော်မူလျက်လည်းကောင်း, ကရိယာ:ဖြစ်သော ထိုအခါဖြင့် သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ပညတ်တော်မူလျက်လည်းကောင်း, မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုထိုအရပ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနယေ–၌၊ ဟေတုအတ္ထော–သည်လည်းကောင်း၊ ကရဏတ္ထော စ–သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ–၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဟိတ်အနက် ကရိယာ:အနက်တို့၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊) တဒတ္ထဒေတနတ္ထံ–ထို ဟိတ်အနက် ကရိယာ:အနက်ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ တတ္ထ–ထို ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ ကရဏဝစနေန–ကရိယာ:ဝိဘတ်ဖြင့်၊ ဝါ–တတိယာဝိဘတ်ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေ သော–ကို၊ ကတော–ပြီ။

ပန–ကား၊ (ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ဟိတ်အနက် ကရိယာ:အနက် ဖြစ်သင့်ပုံမှတစ်ပါး, ဤ ဧကံသမယံပုဒ် အခြားသောသုတ်ပုဒ်တို့၌ အစ္ဆန္ဒသံယောဇနအနက် ဖြစ်သင့်ပုံကား၊) ဣဓ–ဤ ဧကံ သမယံဟူသော ပုဒ်၌လည်းကောင်း၊ အညသ္မိံ–ဧကံ သမယံပုဒ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဧဝံ ဇာတိကေစ–ဤသို့သဘောရှိသော ပုဒ်၌လည်းကောင်း၊ အစ္ဆန္ဒသံယောဇနတော–အစ္ဆန္ဒသံယောဇနအနက်သည်၊ သမ္ဘဝတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဓ–၌လည်းကောင်း၊ အညသ္မိံ–သော၊ ဧဝံ ဇာတိကေစ–၌လည်းကောင်း၊ အစ္ဆန္ဒသံယောဇနတော–သည်၊ သမ္ဘဝတိ–နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ယံ သမယံ–အကြင်ကာလပတ်လုံး၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣမံ (သုတ္တန္တံ ဝါ)–ဤဗြဟ္မာလသုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အညံ–ဗြဟ္မာလသုတ်မှတစ်ပါးသော၊ သုတ္တန္တံ ဝါ–သုတ္တန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသေသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ တံ သမယံ–ထို ကာလပတ်လုံး၊ အစ္ဆန္ဒမေဝ–အပိုင်းအခြားကို လွန်၍သာလျှင်၊ ဝါ–အဆက်မပြတ်သာလျှင်၊ ကရဏာဝိဟာရေန–ကရုဏာဝိဟာရဖြင့်၊ ဝါ–ကရုဏာဝိဟာရလျှင် အရင်းခံရှိသော ပရဟိတပဋိပတ်ဖြင့်၊ ဝိဟာသိ–သီတင်းသုံးတော်မူပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဗြဟ္မာလသုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း, အခြားသော သုတ္တန်ကိုသော်လည်းကောင်း ဟောတော်မူရာ ကလာပတ်လုံး အဆက်မပြတ် ကရုဏာဝိဟာရဖြင့်

သီတင်းသုံးတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဝ-ဤဧကဲ့ သမယဟု ဒေါ်ခ္ခ်ိလည်း ကောင်း၊ အညသ္မိ-အခြားသော၊ ဧဝံ ဇာတိကေစ-ခ္ခ်ိလည်းကောင်း၊ အစ္ဆန္ဒ သံယောဇဿ-သည်၊ သမ္ဘဝတိ-၏၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤဧကဲ့ သမယဟု အခြားသော ဤသို့သဘောရှိသော ဟု တို့ခ္ခ် အစ္ဆန္ဒသံယောဇ အနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊) တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ-ထို အစ္ဆန္ဒသံယောဇအနက် ကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဝ-ဤဧကဲ့ သမယဟူသောဟု ခ္ခ်ိ၊ ဥပယောဂဝစန နိဒ္ဒေသော-ကို၊ ကတော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း။

တေန-ထို့ကြောင့်၊ တံတံ အတ္ထမပေက္ခိတ္တာ ၊ပေ၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓ တိ-တံတံ အတ္ထမပေက္ခိတ္တာ ၊ပေ၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓဟူသော၊ ဧတံ (သင်္ဂီဟဝစနံ)-ဤသိမ်းယူကြောင်း စကားကို၊ (မယာ-သည်၊) ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [တံတံ အတ္ထံ-ထိုထို အဓိကရဏအနက် ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက် ဟိတ် အနက် ကရိယာ်းအနက်ကို၊ အပေက္ခိတ္တာ-ရှုငဲ့၍၊ အညတြ-ဤဧကဲ့ သမယံဟူ သောပုဒ်, အခြား ဤသို့သဘောရှိသော ပုဒ်တို့မှ တစ်ပါးသော အဘိဓမ္မာပိဋကဿ, အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်းပိဋကတို့ခ္ခ်၊ ဘုမ္မေန-သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ကရဏေနစ-ကရိယာ်းဝိဘတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမယော-သမယ သဒ္ဒါကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန-သည်လည်းကောင်း၊ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေနစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ-ဤ ဧကဲ့ သမယံဟူသော ပုဒ်ခ္ခ်၊ (အစ္ဆန္ဒသံယောဇတ္ထံ-ကို၊ အပေက္ခိတ္တာ-ငဲ့၍၊) ဥပယော ဂေန-ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တော-ပြီ။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ပေါရာဏာ-ရှေးခ္ခ်ဖြစ်သော ဆရာတို့သည်၊ ဝဏ္ဏယန္တိ-ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏၊ (ကိံ-နည်း၊) ယသ္မိံ သမယေတိဝါ-ယသ္မိံ သမယေဟူသည် လည်းဖြစ်သော၊ ["ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံစိတ္တံ" စသည်ကို ရည် ရွယ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ယသ္မိံ သမယေ"ဟု ရှိစေ၊] တေန သမယေနာတိဝါ-တေန သမယေနဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧကဲ့ သမယန္တိဝါ-ဧကဲ့ သမယံဟူ သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧသ (ဧသော)-ဤသဒ္ဒါ ၃ ပါးအပေါင်းသည်၊ အဘိ လာပမတ္တဘေဒေါ-သဒ္ဒါမျှဖြင့် ကွဲပြားမှု၏၊ ဝါ-သဒ္ဒါလောက်သာ ကွဲပြားမှု၏၊

အဘိလာပမတ္တဘေဒေါ။ ။ ဝစနမတ္တေန (သဒ္ဒါမျှဖြင့်) ဘေဒေါ ဝိသေသော၊ နု ပန အတ္ထေန၊ တေနာဟ သမ္ဘတ္ထ ဘုမ္မမေဝတ္ထောတိ၊ သမ္ဘေသုပိ အတ္ထတော အာဓာရော ဧဝ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣမိနာစ ဝစနေန (ဤအဘိလာပမတ္တဘေဒသဒ္ဒါဖြင့်လည်း) သုတ္တဝိနယေသု ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော (သုတ္တန်ခ္ခ် ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ပြောင်းလွဲခြင်း, ဝိနည်းခ္ခ် တတိယာဝိဘတ်၏ ပြောင်းလွဲခြင်းကို) ကတော၊ ဘုမ္မတ္ထောဝါ ဥပယောဂကရဏ ဝိဘတ္တိယော သိဒ္ဓါတိ ဒဿေတိ၊ တသ္မာတိ အာဒိနာ တေသံ မတိဒဿနေ ဂုဏမာဟ၊ (တသ္မာဖြင့် လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြသည်-ဟူလို)၊-ဋီကာသစ်။

သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော သဒ္ဒါ ၃ မျိုးဌ၊ ဘုမ္မမေဝ–အဓိကရဏာသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ–သို့၊ (ဝဏ္ဏယန္တိ) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အလုံးစုံသော သဒ္ဒါ ၃ မျိုးဌ အဓိကရဏာအနက်သာ ဖွင့်ဆိုကြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧကံ သမယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တောပိ–ဆိုအပ်သော်လည်း၊ ဧကသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော–ဧကသ္မိံ သမယေဟူသော အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

ဘဂဝါတိ–ဘဂဝါဟူသည်ကား၊ ဂရု–ကျောက်ထီးတန်၊ အလေးပြုအပ်သော မြတ်စွာဘုရားတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ လောကေ–လောကဌ၊ ဂရုံ–ကျောက်ထီးတန်၊ အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊ စ–ဆက်ဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) စ–ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ အယံ–ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ–သီလအစရှိသော အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ထူးကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဂရု–အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သီလအစရှိသော အလုံးစုံသောဂုဏ်တို့ဖြင့် ထူးကဲသည့်အတွက် အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အလေးပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဘဂဝါတိ ဂရု။ ။ဘာရိယတ္ထေန–ထမ်းဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ပေါ့ပေါ့ဆဆ မပြုရ၊ လေးလေးပင်ပင် ထမ်းဆောင်ရသော အနက်သဘောကြောင့်၊) ဂရု–ဂရုမည်၏၊–ဋီကာ၊ ဤအလို ဂရုသဒ္ဒါသည် ဘာရိယတ္ထဝါစီ ရဋ္ဌိ အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကပုဒ်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို ဘာရိယတ္ထအနက်ကိုပင် လော်ကသင်္ကေတအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုရှု "ဂရုံ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏၊–ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့သည် သူတို့၏ ကိုးကွယ်ရာကို "ဘဂဝံ–ဘဂဝံ"ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ [လောကေတိ ဣမိနာ နု ကေဝလံ သာသနေ ယေဝ(သာသနာတော်၌သာ အလေးဂရုပြုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ဘဂဝါ"ဟု ခေါ်ရိုးရှိသည် မဟုတ်သေး၊) လောကေပိ ဂရုကာဟတ္ထေန ဘဂဝါတိ သင်္ကေတသိဒ္ဓိတိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

အယဉ္စ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အမည်ပေါ်၌ ဘဂဝါဟူသော အမည်သည် တက်ရောက်ရိုးဖြစ်လျှင် ဤ ငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည်သာ သာ၍ ဘဂဝါမည်တော်မူ၏–ဟု ပြလိုရှု "အယဉ္စ"စသည်ကို မိန့်၊ မှန်၏–ငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမာ မပြုနိုင်လောက်အောင် အစွမ်းသတ္တိရှိသော သီလစသော ဂုဏ်တော်အထူးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့်လည်းကောင်း, အလုံးစုံသော ကျေးဇူးမဲ့ကို ပယ်ရှားခြင်း ရှေ့သွားရှိသည်ဖြစ်၍ အကြွင်းမရှိအောင် စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ မနောပယောဂ၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့် သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကျေးဇူးဥပကာရကို စင်စစ် ပြုတော်မူလေ့ရှိတော်မူသောကြောင့်လည်းကောင်း, အနန္တလောကဓာတ်၌ အနန္တသတ္တဝါတို့၏ အမြတ်ဆုံး "ဂါရဝဋ္ဌာန" ဖြစ်တော်မူပါပေသည်။

ပေါရာဏောဟိပိ–ရှေးဦးဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်လည်း၊ ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ ၊ပေ၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတိတိ–ဟူသော၊ (ဧတံဂါထာဝစနံ–ဤ ဂါထာစကားကို၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဘဂဝါတိဝစနံ–ဘဂဝါဟူသောသဒ္ဒါ သည်၊ သေဋ္ဌံ–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဘဂဝါတိ ဝစနံ–သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ (တစ်နည်း) ဘဂဝါတိဝစနံ–ဘဂဝါ သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သောအနက်သည်၊ သေဋ္ဌံ–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သော အနက်တည်း၊ ဘဂဝါတိဝစနံ–သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်သောအနက်တည်း၊ (တထာ ဂတော–မြတ်စွာဘုရားသည်၊) ဂါရဝယုတ္တော–အလေးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်တော်မူ၏။ (ယေန ကာရဏတ္တယေန–အကြောင် အကြောင်း ၃ ပါးအပေါင်းကြောင့်၊ ယော တထာဂတော–သည်၊) ဂရု–ဂရုမည်တော်မူ၏၊ တေန (ကာရဏတ္တယေန)–ကြောင့်၊ သော(တထာဂတော)–ကို၊ ဘဂဝါ–ဘဂဝါ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။

အပိစ–တစ်နည်းကား၊ ဘာဂျဝါဘဂ္ဂဝါယုတ္တော ၊ပေ၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော်တိ–ဟူသော၊ ဣမိသာ ဂါထာယ–၏၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၊ အသ ပဒသ်–ဤ ဘဂဝါပုဒ်၏၊ ဝိတ္ထာရတ္ထော–အကျယ်အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] သောစ–ထို အကျယ်အနက်ကိုလည်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ–ဗုဒ္ဓါနုဿတိ နိဒ္ဒေသ၌၊ (မယာ) ဝုတ္တောယေव–ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ (ယောဘဂဝါ–သည်၊ ယတော–အကြောင့်ကြောင့်၊) ဘာဂျဝါ–ဘုန်းကံပါရမီ ရှိတော်မူ၏၊ တတော– ကြောင့်၊ (သော ဘဂဝါ၊) ဘဂဝါ–ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏၊ (ယောဘဂဝါ ယတော၊) ဘဂ္ဂဝါ–ချိုးဖျက်အပ်ပြီးသော ကိလေသာ ရှိတော်မူ၏၊ တတော– ကြောင့်၊ (သောဘဂဝါ၊) ဘဂဝါ–မည်တော်မူ၏၊ (ယော ဘဂဝါ ယတော၊) ဘဂေဟိ–ဣဿရိယ, စသည့် အပြား, ဘုန်း ၆ ပါးတို့နှင့်၊ ယုတ္တော–ယှဉ်တော်မူ ၏၊ တတော၊ (သောဘဂဝါ၊) ဘဂဝါ–မည်တော်မူ၏၊ (ယောဘဂဝါ ယတော– ကြောင့်၊) ဝိဘတ္တဝါ–ကုသိုလ်စသား, များအပြားဖြင့်, တရားတို့ကို ဝေဖန်တော် မူပြီ၊ တတော–ကြောင့်၊ (သော ဘဂဝါ၊) ဘဂဝါ–မည်တော်မူ၏၊ (ယော ဘဂဝါ ယတော၊) ဘတ္တဝါ–ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့ကို မှီဝဲတော်မူပြီ၊ တတော၊ (သော ဘဂဝါ) ဘဂဝါ–မည်တော်မူ၏၊ (ယော ဘဂဝါ ယတော၊) ဘဝေသု–ဘဝတို့၌၊

ပေါရာဏောဟိဝိ ဝုတ္တံ။ ။လောကသ်သာ အလေးဂရုပြုထိုက်သူကို ဘဂဝါဟု ခေါ်ရိုးရှိသည်မဟုတ်သေး၊ သာသနာတော်၌လည်း ရှေးဆရာတို့က အလေးဂရုပြုထိုက်သူ ကို "ဘဂဝါ"ဟု ခေါ်ရိုးရှိကြောင်းပြလို၍ "ပေါရာဏောဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ပေါရာဏော ဟိတိစ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ၊ ကြွင်းသောအဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝန္ဓဂမနော–ထွေးအန်ပြီးသော သွားကြောင်း တဏှာရှိတော်မူ၏၊ ဝါ–သွားကြောင်းတဏှာကို ထွေးအန်တော်မူပြီ၊ တတော၊ (သော ဘဂဝါ၊) ဘဂဝါ–မည်တော်မူ၏။ ["အပိစ"စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော ဤဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်များကို လည်း ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

စ–ဆက်ဦးအံ့၊ ဇေ–ဤ နိဒါန်းစကားရပ်၌၊ [ဇေ–ကား တေသို့ နိဒါန ဝစနေ၊] ဇေ–ကား ဝတ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဝစနေန–ဧဝံ မေ သုတံ ဟူသော စကားဖြင့်၊ ယထာသုတံ–အကြင်အကြင် ကြားနာအပ်ပြီးသော၊ ဓမ္မံ–တရားကို၊ ဒသ္သေန္တော–ပြခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ပြတော်မူသော၊ (ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊) ဘဂဝတော–၏၊ ဓမ္မကာယံ–တရားတည်းဟူသော ကိုယ်တော်ကို၊ ပစ္စက္ခံ–မျက်မှောက်ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ တေန–

ဇေ–ကား စသည်။ ။ဧကံ သမယံ ဘဂဝါပုဒ်တို့၏ အစိပ်အနက်ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အပေါင်းအနက်ကိုပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဧဝံ မေ သုတံဟူသော ရှေ့ ၃ ပုဒ်၏ ကြွင်းကျန်သေးသော သမုဒါယတ္ထနှင့်တကွပြခြင်းငှာ "ဇေ–ကား"စသည်ကို မိန့်။ ["ဧဝံ မေ သုတံ"၏ သမုဒါယတ္ထကို ရှေး၌ ကျယ်ဝန်းစွာ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၏၊ သို့သော် မကုန်တတ်သေး၊ ကြွင်းကျန်၍နေသေး၏၊ ထိုကြွင်းကျန်နေသော သမုဒါယတ္ထလည်း ဧကံ သမယံ၏ သမုဒါယတ္ထနှင့် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ဆက်သွယ်၍နေ၏၊ ဆက်သွယ်ပုံကို နောက်၌ ပြလတ္တံ့သောစကားဖြင့် သိပါ၊ ထို့ကြောင့် ဧဝံ မေ သုတံဟူသော ရှေ့ပုဒ် ၃ ပါး၏ သမုဒါယတ္ထနှင့်တကွ ဧကံ သမယံ၏ သမုဒါယတ္ထကို တစ်ပေါင်းတည်း ပြရပါသည်။] ဤ "ဇေ–ကား"ကို "ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဝစနေန"၌လည်းကောင်း "ဧကံ သမယံ ဘဂဝါတိ ဝစနေန"၌လည်းကောင်း စပ်ပါ၊ "ဇေ–ကား"ဟု ရှိရာ၌ နိဂမဝါကျများ၏၊ ဆရာတို့လည်း နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, အဝယဝတ္ထမှတစ်ပါး သမုဒါယတ္ထကိုပြသော ပကာသနအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း အနက်ပေးတော်မူကြသည်၊ မိမိကား ပြတ်ပြီးသော အဝယဝတ္ထကို သမုဒါယတ္ထအားဖြင့်လည်းကောင်း, ပြတ်ပြီးသော ဧဝံ မေ သုတံ၏ သမုဒါယတ္ထကို ကျန်သေးသော သမုဒါယတ္ထအားဖြင့်လည်းကောင်း ပြန်၍ဆက်သော "ဝါကျာရမ္ဘ"ဟုပင် ထင်သည်။

ယထာသုတံ ၊ပေ၊ ကရောတိ။ ။"ဧဝံ မေ သုတံ–ဤသို့ တပည့်တော် ကြားနာအပ်ပါပြီ"ဟု လျှောက်သဖြင့် ထိုကြားနာအပ်ပြီးသော တရားသည် ထိုလျှောက်ထားချိန်၌ အရှင်အာနန္ဒာ၏စိတ်တွင် ထင်မြင်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္စက္ခံ ကရောတိ–မျက်မှောက်ပြု၏"ဟု ဆိုသည်၊ "ယော ခေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဒေသိတော, ပညတ္တော၊ သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ"ဟု မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့် ထိုတရားတော်သည် သတ္ထုအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မကာယံ"ဟု ဆိုသည်။ [တထာဂတသ ဟေတံ ဝါသေဋ္ဌ အဓိဝစနံ ဓမ္မကာယော ဣတိပိ၊–ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော် အဂ္ဂညသုတ်။]

တေန ၊ပေ၊ သမသ္သာသေတိ။ ။ထိုသို့ ဓမ္မကာယကို မျက်မှောက်ပြုသည့်အတွက် အာဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တေန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို ဓမ္မကာယကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြင်ရသဖြင့် ပျင်းရို

ထိုသို့ ဓမ္မကာယကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ ပါဝစနံ-ဤမြတ်သော ဘုရားစကားတော်သည်၊ အတိက္ကန္တသတ္တုကံ-ကွယ်လွန်ပြီးသော ဆရာရှိသည်၊ နိ-မဟုတ်၊ အယံ-ဤတရားတော်သည်၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ သတ္ထာ-ဆရာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဒဿနေန-မဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) သတ္ထုအဒဿနေန-မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ [ဋီကာသစ်၌ ဝါကျ, သမာသ် ၂ မျိုးဖွင့်၏၊] ဥက္ကဏ္ဌိတံ-ပျင်းရိနေသော၊ ဝါ-ဆင်းရဲ ငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဝါ-အထက်၌တည်သော လည်ရှိသော၊ ဧနံ-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ သမသဿသေတိ-သက်သာရာရစေ၏။

(ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊) ဧကံ သမယံ ဘဂဝါတိ ဝစနေန-ဟူသော စကားဖြင့်၊ တသ္မိံ သမယေ-ဗြဟ္မာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ-ထင်ရှားရှိတော်မမူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပြတော်မူသော၊ (ထေရော-သည်၊) ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာန်-ရူကာယ၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကို၊ သာရေတိ-ပြီးစေ၏၊ တေန-ထိုသို ပြီးစေခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ ဝိဓဿနာမ-ဤသို့ အပြားရှိသည်မည်

ငြီးငွေ့နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို သက်သာရာရစေခြင်း အကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ သမသဿသေတိ၌ သံ+အာပုဗ္ဗ, သသဓာတ်သည် "ကောင်းစွာ ရှုနိုင် ရှိုက်နိုင်ခြင်း" အနက်ကို ဟောအ၏၊ "ကောင်းစွာ ရှုနိုင် ရှိုက်နိုင်စေ၏" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "သက်သာရာ ရစေ၏" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ [ဥက္ကဏ္ဌိတပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာချခန်းအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

နယိဒံ ၊ပေ၊ ပါဝစနံ။ ။ပါဝစနံကို "ပ+ဝစနံ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ပသည်.ပကဋ (ဥတ္တမ) အနက်ဟောတည်း၊ ဒီဃပြု၍ "ပါ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ပကဋ်-မြတ်သော+ဝစနံ-စကားတော်တည်း၊ ပါဝစနံ-တော်၊ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ၌ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြောင့် "ဣဒံ ပါဝစနံ-ဤမြတ်သော ဘုရားစကားတော်သည်၊ နိ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ-သင်တို့အတွက် ကွယ်လွန်ပြီးသော ဆရာရှိသူတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဟုတ်" ဟု အနက်ဖွင့်ကြ၏၊ ဆိုလိုရင်းကား-သင်တို့မှာ ဆရာ မကွယ်လွန်သေးပါ၊ ပါဝစနတည်းဟူသော ဆရာရှိနေပါသည်-ဟူလို၊ ဤကား ဝဒန္တိဝါဒတည်း၊ သမာနဝါဒကား-ပါဝစနသည် သတ္ထုကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်ခြင်းကြောင့် ပါဝစနတည်းဟူသော သတ္ထု မကွယ်လွန်သေးပါ၊ ထင်ရှားရှိနေပါသေးသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြောင့်ဖွယ် မလိုဟု သမာနဝါဒက ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် သတ္ထုကို မဖူးမြင်ရသည့်အတွက် ပျင်းရိငြီးငွေ့နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို သက်သာရာ ရစေနိုင်သည်သာ။

ဧကံ ၊ပေ၊ သာရေတိ။ ။"ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ-အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည်" ဟု ဆိုသဖြင့် ဗြဟ္မာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ရာ ထိုအခါဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ ထင်ရှားရှိတော်မမူကြောင်းကို ပြ၏၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် ဗြဟ္မာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ရာ ထိုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယတော်၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မပြီးအဖြစ်ကို ပြီးစေသည်၊

သော၊ ဝါ–ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ အရိယမမ္မသ–အရိယာတို့၏ တရားကို၊ ဝါ–မြတ်သောတရားကို၊ ဒေသကော–ဟောပြတော်မူနိုင်သော၊ ဒသ

ဆက်ဦးအုံ၊– မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိတော်မူသေးသော်လည်း "အခါတစ်ပါးတုန်းက မြတ်စွာဘုရားသည်"ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏၊ သို့သော် ထိုအချိန်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရား ရှိတော်မမူသည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ"ဟု အရှင်အာနန္ဒာ မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာ၏ သန္ဓာယဘာသိတကို လိုက်၍ "တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဒူမာနဘာဝံ ဒသေန္တော"ဟု ဆိုသည်။

မုတ်ချက်။ ။ ဤနေရာ၌ "ဧဝံ မေ သုတံ"ဟူသောစကားဖြင့် မွေကာယကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း "ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ"ဟူသောစကားဖြင့် ရူပကာယတော်၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကို ပြီးစေခြင်းဟု စကား ၂ ရပ် ဆက်သွယ်နေပုံကို သတိပြုပါ၊ ဤသို့ စကား ၂ ရပ်၏ သမုဒါယအနက်ချင်း ဆက်သွယ်နေပုံကို ပြလိုသောကြောင့်ပင် "ဧဝံ မေ သုတံ" အတွက် ကြွင်းသေးသော သမုဒါယအနက်ကို ဤနေရာကျမှ ပြရပေသည်။

တေန ၊ပေ၊ ဧနေတိ။ ။ ထို ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာန်ကို ပြီးစေသည့်အတွက် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တေန ၊ပေ၊ ဧနေတိ"ဟု မိန့်သည်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယတော်မှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောအားဖြင့် စုတေရသေးသောကြောင့် အသက်ရှင်နေရခြင်း ဇီဝိတမာန်ဖြင့် ယစ်မူးနေသော လူအပေါင်းကို ထိတ်လန့်စေခြင်း၊ သူတောင်းတရား၌ အားထုတ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးရှိသည်–ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ "တေန"ကို သံဝေဇေတိ၌သာ စပ်၍ "ဥဿာဟံ ဧနေတိ"အတွက် "တတောယေဝ–ထိုသို့ ထိတ်လန့်စေခြင်းကြောင့်ပင်"ဟု ဟိတ်အပိ ထည့်လေသည်၊ ထိုဋီကာအလိုအားဖြင့်ကား "သဒ္ဓမ္မေစ"ဟု စသဒ္ဒါပါပုံ မရပါ၊ မိမိကား–စသဒ္ဒါ တိုက်ရိုက်ပါသည့်အတွက် ရှေ့ဝါကျနှင့် အကျိုးတူသော သမုစ္စည်းအနက်သာ ဖြစ်သင့်ရကား "တေန"ကို "သံဝေဇေတိ, ဧနေတိ" ဟူသော ဖိုလ် ၂ ချက်၌ စပ်ထိုက်၏ဟု ယူဆပါသည်။]

ဧဝံ ဝိဓသ အရိယမမ္မသ။ ။ ဧဝံ ဝိဓသာတိ ဧဝံ ပကာရသ (ဝိဓအတွက် အပြား) အနက်ကိုလည်းကောင်း "ဧဝံ သဘာဝသာတိပိ အတ္ထော"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ဤနောက်အနက်ကား မြန်မာများ ပေးရိုးဖြစ်သော ဝေါဟာရတ္ထတည်း၊ အရိယ ဓမ္မသာတိ အရိယာနံ ဓမ္မသ, အရိယဘူတသ္သ ဝါ ဓမ္မသ၊–ဋီကာသစ်။

နာမ။ ။ "ဧဝံ ဝိဓသနာမ"၌ နာမသဒ္ဒါကို "ဂရုဟာအနက်ဟော"ဟု ဖွင့်၍ ထိုနာမသဒ္ဒါ၏ "ဒေဒိသော အပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော–ဤကဲ့သို့သော ဘုရားသည်လည်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံရသေး၏၊ ကာနာမ ကထာ အညေသန္တိ ဂရုဟတ္တံ ဧတေတိ"ဟုလည်း ဋီကာသစ်၌ အဓိပ္ပာယ် ပြု၏၊ "ဧဝံ ဝိဓသနာမ"ကို "အရိယဓမ္မသ"၌ စပ်ရမည်ဖြစ်ပါ လျက် "သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော"၌ လှမ်းကျော်၍ စပ်ပုံနှင့်တကွ ဂရုဟာအနက် ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ မိမိကား အရိယဓမ္မကို မြှင့်တင်သော ရိုးရာသမ္ဘာဝနာဧာတက ဟုသာ ယူဆလိုပါသည်၊ "ဤသို့သဘောရှိသော (ဤမျှလောက် အဆင့်အတန်းမြင့်သော) အရိယဓမ္မ"ဟူလို၊ သမုစ္စည်းအနက်ကို ထွန်းပြသော အပိသဒ္ဒါမဟုတ်သောကြောင့် ထို နာမသဒ္ဒါဖြင့် ဂရုဟာကိုလည်း ပေါင်းဆည်းဖွယ် မလိုပါ။

ဗလဓရော–ဆယ်ပါးသော ကာယဗလ, ဉာဏဗလကို ဆောင်တော်မူသော၊ ["ဒသဗလော"ဟု မူကွဲရှိ၏၊] ဝဇိရသံဃာတသမာနကာယော–ဝဇိရစိန် အပေါင်းနှင့်တူသော ကိုယ်ရှိတော်မူသော၊ (စိန်တုံးနှင့်တူသော ကိုယ်ရှိတော်မူသော၊) သောပိ ဘဂဝါ–ထိုမြတ်စွာဘုရားသော်မှလည်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတော–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရတုံသေး၏၊ အညေန–မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးသော၊ ကေနဲ–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝိတေ–အသက်ရှင်ခြင်း၌၊ အာသာ–မျှော်လင့်တောင်တမှုကို၊ ဧနေတဗ္ဗာ–ဖြစ်စေထိုက်ပါတော့အံ့နည်း၊ (နု ဧနေတဗ္ဗာဧဝ–မဖြစ်စေထိုက်တော့သည်သာ၊) ဣတိ–သို့၊ ဧဝိတမဒမတ္တံ–ဧဝိတမဒမာန်ဖြင့် ယစ်မူးနေသော၊ (အသက်ရှင်ခြင်း၌ မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့် ယစ်မူး၍နေသော၊) ဧနံ–လူအပေါင်းကို၊ သံဝေဇေတိ–ထိတ်လန့်စေ၏၊ စ–ထိတ်လန့်စေရုံသာ မကသေး၊ အသေ–ထိုလူအပေါင်း၏၊ သဒ္ဓမ္မေ–သူတော်ကောင်းတရား၌၊ ဥဿာဟံ–အားထုတ်ခြင်းကို၊ ဧနေတိ–ဖြစ်စေ၏။

ဝဇိရ ၊ပေ၊ ကာယော။ ။"ဝဇိရစိန်လက်နက် မိုးကြိုးစက်"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ဝဇိရစိန်သည် မိမိကို အခြားသော မဏိပါသာဏတို့က မဖောက်ခွဲနိုင်၊ မိမိကသာ အခြားသော မဏိပါသာဏတို့ကို ဖောက်ခွဲနိုင်၏၊ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်အင်္ဂါတော် အစိတ်အပိုင်းလည်း တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ ပေါက်ပြဿားအောင် မဖောက်ခွဲနိုင်၊ ထို့ကြောင့်ပင် အရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်ပေါ်မှ ကျောက်တုံးဖြင့် လိုမ်ချစဉ်တုန်းက ကျောက်ချပ်ကလေးသည် ခြေမတော်အပေါ်၌ ကျရောက်ပါသော်လည်း ခြေမတော်မပေါက်မကွဲချေ။ ဤသို့လျှင် လက် ခြေအင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတို့သည် ဝဇိရစိန်နှင့်တူ၍ လက် ခြေအင်္ဂါ အပေါင်းဖြစ်သော ကိုယ်တော်ကား ဝဇိရစိန်အပေါင်းနှင့် တူတော်မူသည်။

သောပိ ဘဂဝါ။ ။ဤပိသဒ္ဒါကိုကား "သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထ"ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ မိမိကား "သမ္ဘာဝနာဧောတက"ဟု ဆိုလိုပါသည်၊ ထို သမ္ဘာဝနာဧောတက ပိသဒ္ဒါဖြင့် "တိုမျှလောက် ဂုဏ်တော်အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သော်မှ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရတုံသေး၏၊ အခြားသူတို့၏ သေဖျောက်ရခြင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာမလို၊ မည်သူမဆို သေရမည်သာ"ဟု ဂရဟာအနက်ကို ဆည်းသည်၊ ထိုသို့ ပိသဒ္ဒါ၏ ဆည်းအပ်သော ဂရဟာအနက်၏ သာမတ္ထိယတ္ထကို "ကေနဲ အညေန ၊ပေ၊ သံဝေဇေတိ"ဟု မိန့်သည်။ [နာမသဒ္ဒါ၏ သမ္ဘဝနာသည် အရိယဓမ္မအတွက်, သောပိ၌ ပိ၏ သမ္ဘဝနာကား ဘဂဝါအတွက်တည်း၊ ဤသို့ စပ်ရာကွဲသောကြောင့် တစ်ဝါကျတည်း၌ သမ္ဘာဝနာဧောတက ၂ မျိုးရှိနိုင်ပါသည်။]

ဧဝိတမဒမတ္တံ။ ။"ငါသည် ရှေးကလည်း အသက်ရှည်ခဲ့လေပြီ, ယခုလည်း အသက်ရှင်တုန်း, နောင်လည်း အသက်ကြာရှည်လိမ့်ဦးမည်"ဟု စိတ်ကြီးဝင်မှု မာန်မာနကို "ဧဝိတမဒ"ဟု ခေါ်၏။ [ဧဝိတ–အသက်ရှင်ခြင်း၌+မဒေါ–မာန်ယစ်ခြင်းတည်း၊ ဧဝိတမဒေါ–ခြင်း၊ ဧဝိတမဒေန–အသက်ရှင်ခြင်း၌ မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့်+မတ္တော (ပမတ္တော)–လွန်စွာ ယစ်မူးသူတည်း၊ ဧဝိတမဒမတ္တော–သူ၊ "သံဝေဇေတိ"၌ သံပုဗ္ဗ, ဝိဇိဓာတ်သည် ကြောက်ရွံ့ခြင်းအနက်ဟော, ကာရိတ်ဟောပစ္စည်း။]

စ–ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝန္တိ–ဧဝဟူ၍၊ ဘဂဝန္တော–ရှင်တော်ဆိုလျှောက်ထားသော၊ (ထေရော–သည်၊) ဒေသနာသမ္ဘတ္တိ–ဒေသနာတော်၏ ပြည့်စုံပုံကို၊ နိဒ္ဒိသတိ–ညွှန်ပြ၏၊ မေသုတန္တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝန္တော–သော၊ ထေရော–သည်၊) သာဝကသမ္ဘတ္တိ–ကြားနာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြည့်စုံပုံကို၊ (နိဒ္ဒိသတိ၊) ဧကံ သမယန္တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝန္တော ထေရော)၊ ကာလသမ္ဘတ္တိ–ကာလ၏ ပြည့်စုံပုံကို၊ (နိဒ္ဒိသတိ)၊ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝန္တော ထေရော၊) ဒေသကသမ္ဘတ္တိ–ဟောပြောသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြည့်စုံပုံကို၊ (နိဒ္ဒိသတိ)။

ဧဝန္တိ ၊ပေ၊ နိဒ္ဒိသတိ။ ။သမုဒါယတ္ထကို ပြပြီး၍ သဒ္ဒါ၏ပြစွမ်းနိုင်သော သာမတ္ထိယတ္ထဖြင့် ညွှန်ပြထိုက်သော နိဒဿေတဗ္ဗတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝန္တိ, မေ သုတန္တိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ လျှောက်အပ်လတ္တံ့သော သုတ်ကို "ဧဝံ–ဤသို့ (ဤလျှောက်အပ်လတ္တံ့သည့်အတိုင်း)"ဟု ညွှန်ပြသောကြောင့် ဒေသနာတော်ဖြစ်သောသုတ်၏ ပြည့်စုံပုံ, သမ္ဘတ္တိဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြရာရောက်သည်၊ မှန်၏–အရာဝတ္ထုတစ်ခုသည် ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသော သမ္ဘတ္တိမဟုတ်လျှင် မည်သူမျှ မညွှန်ပြတုံ၊ ဖုံးကွယ်၍ပင် ထားတတ်သေး၏။

သာဝကသမ္ဘတ္တိ။ ။"သာဝက"အရ ဤနေရာ၌ တပည့်သာဝကကို မဆိုလို၊ "သုဏာတီတိ သာဝကော"အရ ဒေသနာတော်ကို ကြားနာတတ်သော သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "သာဝကသမ္ဘတ္တိန္တိ သုဏန္တပုဂ္ဂလသမ္ဘတ္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အရှင်အာနန္ဒာက "မေ သုတံ–တပည့်တော် ကြားနာခဲ့ရပါသည်"ဟု မိမိကိုယ်ကို ထုတ်ဖော်၍ လျှောက်သဖြင့် ကြားနာသောပုဂ္ဂိုလ်က ဧတဒဂ် ၅ မျိုးရ၍ ငါးဌာနတို့၌ အရှင်သာရိပုတြာ၏ ချီးမွမ်းကို ခံရလောက်အောင် သမ္ဘတ္တိဖြစ်ကြောင်း, ထိုသို့ကြားနာရာ၌ တစ်ဆင့်ကြားလည်း မဟုတ်, အဆက်ဆက် မှတ်သားခဲ့ခြင်းလည်း မဟုတ်, ကိုယ်တိုင် နာယူခဲ့ရခြင်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြသည်။

ကာလသမ္ဘတ္တိ။ ။ဘဂဝါသဒ္ဒါ၏ အနီး၌ ယှဉ်စပ်အပ်သော "ဧကံ သမယံ–အခါတစ်ပါး"ဟု ဆိုသဖြင့် တိုအခါသည် ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အခါကောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဧကံ သမယံဖြင့် "ကာလသမ္ဘတ္တိ–ကာလ၏ ကောင်းမွန်ပြည့်စုံခြင်း"ကို ပြသည်ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏–ကာလဟူသမျှတို့တွင် ဗုဒ္ဓပွါဒကာလသည် အသာဆုံး အကောင်းဆုံး ကာလတည်း။

ဒေသကသမ္ဘတ္တိ။ ။"ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ"၌ "ဘဂဝါ"ဟု ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြသောကြောင့် တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံးဖြစ်သော ဘုရားရှင်ဖြစ်တော်မူရကား ထို ဘဂဝါသဒ္ဒါဖြင့် သုတ်ကို ဟောပြသော ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၏ သမ္ဘတ္တိဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြသည်၊ မှန်၏–လောက၌ အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ, ကျမ်းစာ တစ်မျိုးမျိုးကိုဖြစ်စေ, တရားတစ်မျိုးမျိုးကိုဖြစ်စေ ပြုလုပ်ရေးသား ဟောပြသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မေးလေ့ရှိ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က သမ္ဘတ္တိဖြစ်လောက်အောင် ဂုဏ်ထူးရှိသောပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်လျှင် ထိုအလုပ်ကိုလည်းကောင်း, ထိုကျမ်းစာကိုလည်းကောင်း, ထိုတရားကိုလည်းကောင်း မလေးစားကြ၊ ထို့ကြောင့် ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်က သဗ္ဗသတ္တာတို့၏ မဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဖြစ်ကြောင်းကို "ဘဂဝါ"ဖြင့် ညွှန်ပြရသည်။

အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒန္တိ (ဇတ္တု)–ဍ်ာ်၊ (သမဘိနိဝိဋ္ဌော)–ကောင်းစွာ အကျုံးဝင်သော၊) အန္တရာသဒ္ဒေါ–အန္တရာသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာရဏာခဏာစိတ္တ ဝေမဇ္ဈဝိဝရာဒီသု–အကြောင်းဟူသော အနက်, ခဏဟူသော အနက်, စိတ်ဟူသောအနက်, အလယ်ဟူသောအနက်, အကြားဟူသောအနက် အစရှိသော အနက်တို့ဍ်ာ်၊ ဒီသတိ–ထင်ရှား၏၊ ဝါ–တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ တထာဂတာ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ အညတြ–ကြဉ်၍၊ ကော–အာဘယသူသည်၊ တဒန္တရံ–ထို အကြောင်းကို၊ ဇာနေယျ–သိနိုင်ပါအုံ့နည်း၊ ဣတိစ–ဤပါဠိရပ်ဍ်ာ်လည်းကောင်း၊ ဧနာ–လူတို့သည်၊ သင်္ကမ–ပေါင်းဆုံ၍၊ ဝါ–စုရုံး၍၊ မဗ္ဗ–တပည့်တော်မကိုလည်း ကောင်း၊ တဗ္ဗ–အရှင်ဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ မန္ဒေန္တိ–တိုးတိုးပြောကြကုန်၏၊ ဝါ–တိုင်ပင်ကြကုန်၏၊ အန္တရံ–အကြောင်းကား၊ ကိံ–အဘယ်နည်း၊ (တစ်နည်း) ကိံ အန္တရံ–အကြောင်းမည်သို့ဟု မသိရ၊ ဣတိစ–ဤပါဠိရပ်ဍ်ာ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ဍ်ာ်၊ ကာရဏော–အကြောင်းဟူသော အနက်ဍ်ာ်၊ အန္တရာသဒ္ဒေါ၊ (ဒီသတိ)၊ [ပဌမဥဒါဟရဏ်သည် အဂ်ုတ္တိုရ်ပါဠိတော်, ဆဋ္ဌနိပါတ်, ဓမ္မိကဝဂ်, မိဂသာလသုတ်တော်တည်း၊ ဒုတိယ ဥဒါဟရဏ်ကား သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်, ကုလဃရဏီသုတ် ပါဠိတော်တည်း။]

အန္တရာစ ၊ပေ၊ အန္တရာသဒ္ဒေါ။ ။"ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ"ဟူသော ပုဒ်အပေါင်း၏ အမျိုးမျိုးသော အနက်အဖွင့်ကို ပြပြီး၍, ယခုအခါ အန္တရာစ ရာဇဂဟံစသော ပုဒ်တို့၏ အနက်အဖွင့်ကို ပြုလိုတော်မူသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "အန္တရာစ ရာဇဂဟံ"စသည်ကို မိန့်၊ "အပေါင်းတည်ထ, စိတ်ဖွင့်ပြ, ဇတ္တုမရှိ ထည့်လေမြဲ"နှင့်အညီ "အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒန္တိ(ဇတ္တု)"ဟု ထည့်ရသည်၊ ထို ဇတ္တုကိုလည်း ဒီသတိဍ်ာ် အစပ်မှားမည် စိုးသောကြောင့် "သမဘိနိဝိဋ္ဌော"ဟု ဋီကာသစ် ထည့်သည်၊ ထိုသို့ မထည့်ဘဲ "အပေါင်း အာဓာရ+အစိတ်အာဓေယ်"လည်း စပ်နိုင်ပါသည်။

ကာရဏ ၊ပေ၊ ဝိဝရာဒီသု။' ။ထိုအနက်များကို အန္တရာသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းက ဟောနိုင်သည်မဟုတ်၊ ထိုထိုအရာဍ်ာ်လာသော အန္တရာသဒ္ဒါ အသီးသီးကသာ ဆိုင်ရာအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် အန္တရာသဒ္ဒါချင်း တူသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, ဧကသေသနည်းအားဖြင့် အန္တရာသဒ္ဒါတစ်ခုတည်းက ထိုအနက်များဍ်ာ် ထင်ရှားသည်ဟု ဆိုသည်၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ သမယအဖွင့်ဍ်ာ်ပြထားသော "သာမညဝစနီယတ္ထံ, ဥပါဒါယ အနေကာ"စသော ဂါထာကိုလည်းကောင်း, ပရိယတ္တိဘေဒအခန်း အတ္ထံပုဒ်အဖွင့်ဍ်ာ် ပြခဲ့သော "ယံ ပဒံ သုတိသာမညံ"စသော ဂါထာကိုလည်းကောင်း သတိပြုပါ။

တဒန္တရံ ၊ပေ၊ အာဒီသုဟိ။ ။ပြခဲ့သောအနက်တို့တွင် ထိုထိုအနက်ကို ပဂရဏ(အရာဌာန)အားဖြင့်လည်းကောင်း, သာမတ္ထိယအားဖြင့်လည်းကောင်း သိရသောကြောင့် ဆိုင်ရာဥဒါဟရဏ်ကိုထုတ်၍ အကျယ်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "တဒန္တရံ ၊ပေ၊ အာဒီသုဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [တဒန္တရန္တိ တံ ကာရဏံ၊ မဗ္ဗ တဗ္ဗ မန္ဒေန္တိ ကိမန္တရံ ကိံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အညတရာ–အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ ဝါ–တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိ–မိန်းမသည်၊ ဝိဒ္ဓန္တရိကာယ(ဝိဒ္ဓ+အန္တရိကာယ)–လျှပ်စစ်ပျက်ဆဲခဏာ၌၊ ဘာဇေန်–အိုးခွက်ကို၊ ဓောဝန္တီ–ဆေးနေစဉ်၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ အဒ္ဒသ–မြင်ပါပြီ! ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ခဏော–ခဏာဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ)၊ [မဒ္ဓိမပဏ္ဏာသ. ဘိက္ခုဝဂ်, လဋ္ဌကိကောပမသုတ်၊ ဝိဒ္ဓန္တရိကာယာတိ ဝိဒ္ဓုနိစ္ဆရဏာကွဏော၊ ဓောဝန္တီ ဣတ္ထိအဒ္ဒသာတိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာသစ်။] ယသ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တရတော–စိတ်၌၊ ကောပါ–စိတ်ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော ရာဂအစရှိသော ကိလေသာတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ စိတ္တေ–စိတ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ)၊ [ခုဒ္ဒကပါဋ, ဥဒါနပါဠိ, မုစလိန္ဒဝဂ်, ဘဒ္ဒိယသုတ်၊ အန္တရတောတိ ဟဒယေ၊ ကောပါတိ စိတ္တကာလုသိယကရဏတော (စိတ်၏နောက်ကျသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တပကောပါ ရာဂါဒယော ကိလေသာ၊–ဋီကာသစ်။] အန္တရာ–အစအဆုံးတို့၏ အလယ်၌၊ ဝေါသာနံ–ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ အာပါဒိ–ရောက်ပြီ၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ)၊ [အဂ်ုတ္တိရ်, ဒသကနိပါတ်, ဒုတိယပဏ္ဏာသက, ထေရဝဂ်, ဗျာကရဏသုတ်၊ အန္တရာဝေါသာနန္တိ အာရမ္ဘနိပ္ဖတ္တိနံ ဝေမဇ္ဈေ ပရိယောသာနံ အာပါဒိ၊ (စ၍ အားထုတ်ခြင်း, ပြီးစီးခြင်းတို့၏အလယ်၌–ရဟန္တာအဖြစ်တည်းဟူသော အဆုံးသို့ မရောမီဆက်၍ အားမထုတ်ဘဲ အပြီးသတ်နေသည်–ဟူလို။] ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အပိစ–ဤသို့ပင် အစအမွန်က ပြည့်စုံခဲ့ပါသော်လည်း၊ အယံ တပေါဒါ–ဤ တပေါဒါမြစ်သည်၊ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ–လောဟကုမ္ဘီငရဲကြီး နှစ်လုံးတို့၏၊ အန္တရိကာယ–အကြားဖြင့်၊ အာဂစ္ဆတိ–စီးလာ၏၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဝိဝရေ–အကြားဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ)၊ [စတုတ္ထပါရာဇိက။]

အန္တရိကာယ။ ။ တပေါဒါမြစ်၏ စ၍ဖြစ်ခဲ့ရာသည် အောက်နဂါးပြည်တည်း၊ ထိုနေရာ၌ ရောက်သည် အလွန်ကြည်လင် အေးမြ၏၊ ထိုသို့ မူလအစက ကောင်းမွန်ပြည့်စုံခဲ့ပါသော်လည်း အထက်သို့တက်လာသောအခါ လောဟကုမ္ဘီငရဲကြီးနှစ်လုံးတို့၏ အကြားမှ စီး၍ တက်ခဲ့ရသောကြောင့် ရေပူရှိသာ တပေါဒါမြစ်အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိရလေသည်၊ ထို့ကြောင့် "အပိစာတိ တထာပိ၊ ဧဝံ ပဘဝသမ္ဘဒေပိတိ အတ္ထော ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနန္တိ လောဟကုမ္ဘီနိရယေ သန္ဓာယာဟ"ဟု မိန့်သည်၊ လောဟကုမ္ဘီငရဲဟု ဆိုသော်လည်း တပေါဒါမြစ်နှင့် မဝေးသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ပတ်ပတ်လည်ရှိ ပေတလောကတွင် ပါဝင်သော ငရဲအိုးတည်း။

မေးဖွယ်။ ။"အန္တရာဟူသော အာကာရန္တနိပါတ်ပုဒ်၏ အတ္ထဒ္ဒါရကို ပြရာဝယ် စိတ်ဟူသောအနက်၌ အကာရန္တ အန္တရသဒ္ဒါကိုလည်းကောင်း, ခဏဝိဝရဏာ အနက်တို့၌ အန္တရိကသဒ္ဒါကိုလည်းကောင်း, အဘယ့်ကြောင့် ထုတ်ပြရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊

[အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညကို ပြပြီး၍ အတ္ထုဒ္ဓေသ ဝိသေသကို ပြလိုသောကြောင့် "သွာယ မိဓ" စသည်ကို မိန့်။] (ယသ္မာ–ကြောင့်၊) ဣဓ–ဤအန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံဟူသောပါဠိ၌၊ သွာယံ (အန္တရသဒ္ဒေါ)–သည်၊ ဝိဝရေ–အကြားဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (တိုသို့ အန္တရာသဒ္ဒါ၏ အကြားအနက်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ရာဇဂဟသဒ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ လည်းကောင်း၊ နာဠန္ဒာယသဒ–နာဠန္ဒာမြို့၏လည်းကောင်း၊ ဝိဝရေ–အကြားဖြစ်သော အရပ်၌၊ (အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတိ၌ စပ်၊) ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဇေတ္ထ–ဤအန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ပန–ထိုသို့ ရာဇဂဟသဒ နာဠန္ဒာယသဒဟု သမ္ဘန်အနက် ဖြစ်သင့်ပါသော်လည်း၊ အန္တရာသဒ္ဒေန–အန္တရာသဒ္ဒါနှင့်၊ ယုတ္တတ္တာ–ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပယောဂဝစနံ–ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ။

စ–ဆက်၊ ဤဒီသေသု–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ အက္ခရစိန္တကာ–အက္ခရာ ပုဒ် ပါဠိကို ကြံစည်တတ်သော သဒ္ဒါဆရာတို့သည်၊ အန္တရာဂါမဉ္စ နဒီဉ္စ ယာတိတိ–အန္တရာဂါမဉ္စ နဒီဉ္စ ယာတိဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊

အဖြေကား–အန္တရိကသဒ္ဒါ အန္တရသဒ္ဒါတို့နှင့် အန္တရာသဒ္ဒါ၏ အနက်တူဖြစ်သောကြောင့် အန္တရိကသဒ္ဒါ အန္တရသဒ္ဒါတို့ကိုလည်း ထုတ်ပြရပါသည်၊ [ဧကဒေသဝိသဒိသံ အနည်ဝ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မတူသောပုဒ်သည် တစ်မျိုးတစ်ခြားမဟုတ်ပါ"–သဂ္ဂတပရိဘာသာ။] တစ်နည်း–အန္တရာသဒ္ဒါသည်ပင် "ယသ္သန္တရတော"၌ ဆန်းစောင့်ခြင်းအကျိုးငှာ ရဿပြု၍ လည်းကောင်း, "အန္တရိကာယ"၌ သွတ္ထအနက်ဝယ် ဣကပစ္စည်းသက်၍လည်းကောင်း မိန့်တော်မူသည်၊ ပုဒ်ရင်းမှာ အန္တရာပုဒ်ရင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အန္တရတော အန္တရိကာ တို့ကို ထုတ်ပြသည့်အတွက် ပုဒ်တစ်မျိုးဟု မမှတ်ထိုက်ပါ။

အန္တရာသဒ္ဒေန ပန။ ။ဤအန္တရာစ ရာဇဂဟံ စသောပါဠိ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သာ ရှိသည်မဟုတ်ပါလော, သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် သမ္ဘန်အနက်ကို ဖွင့်အပ်ပါသနည်း၊ သမ္ဘန်အနက် ဖြစ်သင့်လျှင်လည်း အဘယ်ကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ပြုအပ်သနည်း၊ ဤသို့ စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အန္တရာသဒ္ဒေန ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ သမ္ဘန်အနက်၌ သာမီဝိဘတ် ဖြစ်သင့်သော်လည်း အန္တရာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် သဒ္ဒထုံးစံအရ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ပြုအပ်ပါသည်–ဟူလို၊–ဋီကာသစ်။ [အန္တရာ အဘိတော ပရိတော ပတိ ပဋိဘာဒိယောဂေ အယံ (ဒုတိယာဝိဘတ္တိ)၊–ရူပသိဒ္ဓိ, ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌိနမတ္ထေသုတ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤစောဒနာသည် "အန္တရာသဒ္ဒေန ယုတ္တတ္တာ"ဟူသော ဟိတ်ကို လည်းကောင်း, "ဥပယောဂဝစနံ ကတံ"ဟူသော ကြိယာကိုလည်းကောင်း ကြည့်၍ထုတ်ရသော စောဒနာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "**အဖြေမြင် အတင်သိ, မိ၏ကျမ်းရိုးအနေတည်း**"ဟုလည်းကောင်း, "**အဖြေမြင်က, အတင်ထုတ်မြို, မလွဲတံထွာ, ဓမ္မတာတည်း**"ဟုလည်းကောင်း, ရှေးဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်။

ဧကမေဝ–တစ်ပုဒ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အန္တရာသဒ္ဒံ–အန္တရာသဒ္ဒါကို၊ ပယောဇေ
န္တိ–ယှဉ်စေကြကုန်၏၊ သော–ထို အန္တရာသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒုတိယပဒေနပိ–
နဒီဟူသော ဒုတိယပုဒ်နှင့်လည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗော–ယှဉ်စေထိုက်သည်၊ ဟောတိ–
ဖြစ်၏၊ (တသ္မိံ–ထို အန္တရာသဒ္ဒါကို၊ ဒုတိယပဒေန–နှင့်၊) အယောဇိယမာနေ–
မယှဉ်စေအပ်သော်၊ ဥပယောဂဝစနံ–သည်၊ နု ပါပုဏာတိ–နဒီပုဒ်သို့ မရောက်၊
ပန–ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ဣဓ–ဤ အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံ
ဟူသောပါဠိ၌၊ ယောဇေတွာဇေ–နောက်ပုဒ်၌ တိုက်ရိုက် ယှဉ်စေ၍သာ၊
(အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တော–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့
မှတ်အပ်၏။

အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတီတိ–ကား၊ အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ–အဝွန့်ဟုဆိုအပ်သော၊
ဝါ–ရှည်လျားသည်ဟု ဆိုအပ်သော်၊ မဂ္ဂံ–ခရီးကို၊ ပဋိပန္နော–ကြွတော်မူသည်၊
ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ [တိုက်ရိုက်သွားနေရာ၌ "ကို" ဟုလည်းကောင်း, ရှေ့ရှသွား
ရာ၌ "သို့" ဟုလည်းကောင်း သုံးစွဲပါ၊] ဒီဃမဂ္ဂံ–ရှည်စွာသော ခရီးကို၊ (ပဋိပန္နော
ဟောတိ၊) ဣတိ အတ္ထော–ဤကား အနက်၊ ဟိ–မှန်၊ အဒ္ဓါနဂမနသမယသ–
အဒ္ဓါနဂမန သမယပုဒ်၏၊ ဝိဘင်္ဂေ – အကျယ်ဝေဘန်ရာ ပဒဘာဇနီယ်၌၊ အဒ္ဓ

ဤဒိသေသုစ ၊ပေ၊ ပယောဇေန္တိ။ ။သာသနာတော်ကျမ်း၌သာ အန္တရာသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သုံးစွဲရိုး ရှိသည်မဟုတ်သေး၊ လောကီကျမ်း၌လည်း ဤသို့ပင် သုံးစွဲလေ့ရှိသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဤဒိသေသုစ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ စသဒ္ဒါသည် ပြတ်ပြီးခဲ့ရာကို ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘဧေတကတည်း။ [အက္ခရံ စိန္တေန္တိ လိဂ်ပိဘတ္တိယာဒိဟိတိ အက္ခရစိန္တကာ၊ (သဒ္ဒဝိဒူ)၊ အက္ခရသဒ္ဒေန စေတ္ထ တမ္ဗူလကာနိ ပဒါဒိနိပိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ၊–ဋီကာသစ်။] စာအုပ်တို့၌ "ပယုဇ္ဇန္တိ" ဟု ရှိသော်လည်း ယှဉ်ခြင်း အနက်ကို ဟောရာ၌ ယုဇဓာတ်က အကမ္မကဖြစ်သောကြောင့်ကာရိတ်သွင်း၍ "ပယော ဇေန္တိ" ဟု ရှိသင့်ပါသည်၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း "ယောဇေတဗ္ဗော, အယောဇိယမာနေ" ဟု ကာရိတ် ဝင်သော ပုဒ်များနှင့် လိုက်လျောမည်။

သော ဒုတိယဒေန ၊ပေ၊ ပါပုဏာတိ။ ။လောကီကျမ်းဝယ် အန္တရာသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းကိုသာ သုံးစွဲထားပါသော်လည်း အာဝုတ္တိနည်း, တန္တနည်း, အဓိကာရနည်း စသော နည်းတို့ဖြင့် တစ်ပုဒ်တည်းက အနက် ၂ ထပ် ရနိုင်သောကြောင့် အန္တရာသဒ္ဒါ တိုက်ရိုက်မပါသော ဒုတိယပုဒ်သို့လည်း လိုက်စေရသည်၊ ထိုသို့ မလိုက်စေလျှင် အန္တရာ သဒ္ဒါနှင့် မယှဉ်သောကြောင့် နဒီဟူသောပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် မရောက်ဘဲ ရှိလိမ့်မည်။

ဣဓ ပန ၊ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။လောကီကျမ်းတို့၌ အန္တရာတစ်ပုဒ်တည်းနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် ဒုတိယန္တ ၂ ပုဒ်ကို သုံးစွဲထားသေး၏၊ ဤပါဠိတော်၌ကား ထို လောကီကျမ်းကဲ့သို့ နောက် တစ်ပုဒ်၌ လိုက်စေဖွယ် မလိုရအောင် "အန္တရာစ ရာဇဂဟံ အန္တရာစ နာဠန္ဒံ" ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ယှဉ်စပ်၍ ပြသောကြောင့် သာ၍ပင် သမ္ဗန်အနက်၌ ဒုတိယာသက်မှ သေချာပါသည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျကို သမ္ဘာဝနာဝါကျဟု ဆိုလိုပါသည်။

ယောဇနံ-ယူဇနာဝက် ခရီးသို့၊ ဂစ္ဆိသာမိ-သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗံ-ဂဏဘောဇဉ်ကို စားနိုင်၏၊ ဣတိ အာဒိဝစနတော-ဤသို့အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓယောဇနမ္ပိ-ယူဇနာဝက် ခရီးသော်မှလည်း၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ-အဒ္ဓါနမဂ္ဂမည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊ ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာသမ္ဘာဝနာကား၊ ရာဇဂဟတော-မှ၊ နာဠန္ဒာ-နာဠန္ဒာမြို့သည်၊ ယောဇနမေဝ-တစ်ယူဇနာပင်တည်း၊ (တစ်ယူဇနာတောင် ဝေးသည်-ဟူလို။)

မဟာဘိက္ခုသံဃနှင့် သဒ္ဓိန္တိ ဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ["မဟာဘိက္ခု" စသည်၌ အပေါင်းအာဓာရ+အစိတ်အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ဆရာတို့ကား "အဝယဝတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ထည့်၍ စပ်တော်မူကြသည်။] မဟာဘိက္ခုကား၊ ဂုဏမဟတ္တေနပိ-ဂုဏ်တို့ဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘာ-မြတ်သော၊ ["ဂုဏေဟိ"ကိုကြည့်၍ "ဂုဏ်တို့ဖြင့်" ဟု ဝိသေသနတ္ထ ဗဟုဝုစ်ပေးသည်။] သင်္ချာမဟတ္တေနပိ-အရေအတွက်အားဖြင့် များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟတာ-များသော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သော ဘိက္ခုသံဃော-ထို ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ ဂုဏေဟိပိ-ဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်း၊ မဟာ-မြတ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊)

အဒ္ဓါနံ ၊ပေ၊ ယောဇနမေဝ။ ။"အဘယ်မျှလောက်သော ခရီးသည် အဒ္ဓါနမည်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အဒ္ဓါနသခ်ါတံ မဂ္ဂံဖြင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြု၏၊ "အဒ္ဓါနသခ်ါတော+မဂ္ဂေါ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ"ဟု ပြု၊ ဒီဃမဂ္ဂံဖြင့် အဒ္ဓါနသဒ္ဒါသည် ဒီဃသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်းဟု ပြသည်၊ မဂ္ဂသဒ္ဒါကို ထောက်၍ အဒ္ဓါနအရ ခရီးအဓွန့်၊ ကာလအဓွန့် ၂ မျိုးတွင် ခရီးအဓွန့်ကို ယူပါ၊ အဒ္ဓါနသဒ္ဒါ၏ ဒီဃအနက်ကို ဟောရာ၌ သာဓကဒဋ္ဌိကို ပြလိုရ၍ "အဒ္ဓါနဂမနသမယသဒ္ဒေ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆရာတို့ကား-"ဟိ"ကို ဥပနျာသဇောတကအနက် ပေးတော်မူကြသည်၊ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပုဒ် စသည်တို့၏ ပဒဘာဇနီ၌ ယူဇနာဝက်ခရီးကိုပင် "အဒ္ဓါနဂမနသမယ"ဟု ဟောတော်မူသေး၏၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် နာဠန္ဒာမြို့ကား တစ်ယူဇနာတောင် ဝေးပါသည်-ဟူလို။ [အဒ္ဓယောဇနံပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ ရာဇဂဟတော ပန၌ ပနကား သမ္ဘာဝနာဇောတက။]

မဟတာ။ ။မဟန္တသဒ္ဒါနောင် နာဝိဘတ်သက်၍ ဂစ္ဆတာ ဂစ္ဆန္တေနကဲ့သို့ "မဟတာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို မဟန္တသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမတ္ထ (အမြတ်ဟူသော အနက်) ကိုလည်းကောင်း, ဗဟုတ္ထ (အများဟူသော အနက်) ကိုလည်းကောင်း ဟော၏၊ ထိုတွင် "ဂုဏမဟတ္တေန" ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဥတ္တမတ္ထကို ပြ၏၊ "သင်္ချာမဟတ္တေန"ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဗဟုတ္ထကို ပြ၏၊ ပိတို့ကား အညမညသမုစ္စယတ္ထတို့တည်း။

သော ဟိ ၊ပေ၊ သင်္ချတ္ထာ။ ။ဂုဏမဟတ္တဖြစ်ပုံ, သင်္ချာမဟတ္တဖြစ်ပုံကို ခိုင်လုံစေလိုသောကြောင့် (တစ်နည်း) ချဲ့ပြလိုသောကြောင့် "သောဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "မဟာ အဟောသိ"ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ထို အချိန်၌လည်း မဟန္တဖြစ်နေသောကြောင့်

အပ္ပိစ္ဆတာဒီ ဂုဏာသမန္နာဂတတ္တာ–အပ္ပိစ္ဆတာ အစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ သန္ဓိယပိ–အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း၊ မဟာ–များသည်၊ (အဟောသိ–ပြီ၊ တစ်နည်း–ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ကသ္မာ–နည်း၊) ပဌသတသဏ္ဍိတ္တာ-ငါးရာအရေအတွက် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဘိက္ခူနံ-ရဟန်းတို့၏၊ သံဃော–အပေါင်းတည်း၊ ဘိက္ခသံဃော–ပေါင်း၊ တေန ဘိက္ခုသံဃေန–ထို ရဟန်းတို့၏ အပေါင်းနှင့်၊ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသံဃာတသင်္ခါတေန–အယူသီလ၏ တူမျှသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပေါင်းစပ်အပ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ သမဏာဂတေန–ရဟန်းတို့၏ အပေါင်းနှင့်၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤကား အနက်၊ သဒ္ဒိန္တိ–ကား၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ (အတူတကွ)။

"ဟောတိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ အပ္ပိစ္ဆတာ၌ "အပ္ပါ–နည်းသော+ဣစ္ဆာ–အလိုသည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ အပ္ပိစ္ဆော"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြုလျှင် "နည်းနည်းပါးပါး လိုချင်သေး၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ အမှန်မှာ–လို့ကို မလိုချင်ကြပေ၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပိစ္ဆတာ၌ သဒ္ဒါအလိုအားဖြင့် ဣစ္ဆာ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသော်လည်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဣစ္ဆာလုံးလုံး မရှိဟူသော အနက်ကို ယူရပါသည်။

တစ်နည်း။ ။"အပ္ပါဗာဓ–အနာမရှိ"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ အပ္ပသဒ္ဒါ၏ အဘာဝအနက်ကို ယူလျှင်ကား သဒ္ဒါအနေအားဖြင့်လည်း အကြွင်းအကျန် မရှိတော့ပါ၊ ထိုအလို "နတ္ထိ+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ အပ္ပိစ္ဆော၊ အပ္ပိစ္ဆဿ+ဘာဝေါ အပ္ပိစ္ဆတာ"ဟု ပြု၊ အာဒိဖြင့် သန္တုဋ္ဌိတာ, ပဝိဝေကတာ, ဝီရိယာရम္ဘတာ စသည်တို့ကို ယူပါ၊ ပဌသတ်+သဏ္ဌာ ယဿာတိ ပဌသတ်သဏ္ဌော၊ (ဘိက္ခုသံဃော)။

ဘိက္ခူနံ ။ပေ၊ သံဃေန။ ။ဘိက္ခူနံ+သံဃော ဘိက္ခုသံဃောသည် ပဒါဝတ္ထိကန္တနည်း ဒန္ဓဋ္ဌေဒနနည်းတည်း၊ မည်သည့်နာမ်ပုဒ်မဆို စပ်ပုဒ်ကို မင့်ဘဲ သူ့သဘောအတိုင်းတည်ရှိရလျှင် လိန်အနက်ကို ထွန်းပြသော ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့်သာ နေရရှိ၏တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခုသံဃောကို ပုဒ်အခိုက်အတန့်ကိုင့်သော ပဒါဝတ္ထိကန္တနည်းဟု ဆိုသည်၊ နဂို တတိယန္တကို ဖြတ်သောကြောင့် ဆင်စွယ်ကိုဖြတ်ခြင်းနှင့် တူရကား ဒန္ဓဋ္ဌေဒနနည်းဟုလည်း ဆိုရသည်၊ "တေန ဘိက္ခုသံဃေန"ကား "ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဒိ"ဟူသော ဝါကျအခိုက်အတန့်ကို ငဲ့သောကြောင့် ဝါကျာဝတ္ထိကန္တနည်းတည်း၊ ဖြတ်အုပ်ပြီးသော ဆင်စွယ်ကို ပြန်၍ ချွန်ပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ဒန္ဓသောဓနနည်းဟုလည်း ဆိုရသည်။

ဒိဋ္ဌိသီလ ။ပေ၊ သမဏာဂတေန။ ။ဒိဋ္ဌိစ–သမ္မာဒိဋ္ဌိလည်း+သီလံစ–သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝဟူသော သီလတည်း၊ ဒိဋ္ဌိသီလံ–လ၊ လောက၌ သဘောတူမှ ပေါင်း၍ ဖြစ်၏၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒိဋ္ဌိသီလသည် တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး တူမျှ၏၊ ထိုသို့ တူမျှသော ဒိဋ္ဌိသီလတို့၏ အပြစ်မရှိသောဂုဏ်ကို "သမာနသ+ဘာဝေါ သာမညံ"အရ သာမညဟု ဆို၏၊ "ပုထုဇဉ်များလည်း ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိသီလတူမျှလျှင် ပေါင်း၍ ရနိုင်၏"ဟု ဋီကာဆို၏၊ ဒိဋ္ဌိသီလဿ+သာမညံ–ဒိဋ္ဌိသီလသာမညံ၊ သံဟညတေတိ သံဃာတော–ပေါင်းစပ်အပ်သော အပေါင်း၊ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညေန + သံဃာတော ဒိဋ္ဌိသီလသာမည

ပဠမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိတိ (ဇတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [ဤသို့ မထည့်ဘဲ ပဠမတ္တာနိစသည်၌ အပေါင်းအာဓာရ, အစိတ်အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့်လည်း စပ်နိုင်ပါသည်။] ဧတေသံ-ဤ ရဟန်းအရာတို့၏၊ ပဠ-ငါးလီကုန်သော၊ မတ္တာ-အတိုင်းအရည်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငါးလီ အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာနိ-ဘိက္ခုသတာနိ-တို့သည်၊) ပဠမတ္တာနိ-ပဠမတ္တတို့မည်၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရည်ကို၊ မတ္တာတိ-မတ္တာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အတိုင်းအရည်ကို မတ္တာဟု ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘောဇနေမတ္တညူတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ ဘောဇနေ-ဘောဇဉ်၌၊ မတ္တံ-အတိုင်းအရည်ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရည်ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ. အတူ၊ ဣဓာပိ-ဤ ပဠမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ-ထို ရဟန်းအရာတို့၏၊ ပဠ-ငါးလီကုန်သော၊ မတ္တာ-အတိုင်းအရည်သည်၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဘိက္ခူနံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ သတာနိ-အရာတို့တည်း၊ ဘိက္ခုသတာနိ-တို့၊ ပဠမတ္တေဟိ-ငါးလီအတိုင်းအရည် ရှိကုန်သော၊ တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-ထိုရဟန်းအရာတို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိံ၌ စပ်)။

သံဃာတော၊ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသံဃာတော ဣတိ သခ်ါတော ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသံဃာတ သခ်ါတော၊ သမဏဂဏေနဖြင့် ဘိက္ခုသံဃေနု၏ ဟောနက် အဘိဓေယျတ္ထကို ပြသည်။ [ပါရာဇိကဏ်၌ "ဒိဋ္ဌိသီလသာမညသခ်ါတသံဃာတေန" ဟု ရှိ၏၊ ထိုအတိုင်းပင် သာရတ္ထဋ္ဌိကာ၌လည်း ဖွင့်သည်။]

မတ္တာတိ ပမာဏံ ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။ပမာဏိသရိယေ မတ္တာ စသောအဘိဓာန်လာ ဣတ္ထိလိန် မတ္တာသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ ပမာဏအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်သည်၊ "တသ္မာ ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ဖြင့် ထိုပမာဏအနက်ကို ယူရခြင်း၏ အကျိုးဖလကို ပြသည်၊ ထိုတွင် "တထာ ၊ပေ၊ ဟောတိ"သည် ဥပမာနဝါကျ၊ "ဧဝံ ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ကား ဥပမေယျဝါကျ၊ "တေသံ ဘိက္ခုသတာနံ ၊ပေ၊ ပမာဏံ"ဖြင့် "ပဠ+မတ္တာ ဧတေသန္တိ ပဠမတ္တာနိ (ဘိက္ခုသတာနိ)"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ကို ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပဠ+မတ္တာ၏နောက်၌ "ပဠ+ပမာဏံ"ဟု ယခုစာအုပ်များ၌ တွေ့ရ၏၊ ထိုပဠနှင့် ပမာဏံသည် သမာသ်မဟုတ်၊ ရှေ့ "ပဠ+မတ္တာ"ကို ထပ်၍ဖွင့်သော ဝါကျသာ၊ ဝါကျဖြစ်လျှင်လည်း ပဠကို ပဠဟု ထပ်၍ဖွင့်သဖြင့် အကျိုးမထူးချေ၊ မတ္တာကိုသာ "ပမာဏံ"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သင့်၏၊ ဤအဖွင့်မျိုးကို "လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ" သုတ်အဖွင့် ရူပသိဒ္ဓိ၌ "လဟု+မတ္တာ-ပမာဏန္တိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း " ပဠ + မတ္တာ-ပမာဏန္တိ "ဟု မူလပါဠိဟောင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ပဠနှင့်

သုပ္ပိယောပိ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ (ဇတ္တ)-ဤပါဠိ၌၊ [သုပ္ပိယောတိ စသည်၌ အပေါင်းအာဓာရ အစိတ်အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်။] သုပ္ပိယောတိ-သုပ္ပိယော ဟူသည်ကား၊ တဿ-ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ နာမံ-တည်း၊ [“သုပ္ပိယော-အလွန်ချစ်ဖွယ်ကောင်းသော” စသည်ဖြင့် ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ် စသည်ဟု ထင်မည်စိုးသောကြောင့် “တဿ နာမံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ် စသည်မဟုတ်၊ နာမည်သာ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပိကာရော-ပိသဒ္ဒါသည်၊ မဂ္ဂပဋိပန္နသဘာဂတာယ-ခရီးသွားသူ၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသောအဖို့ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ခရီးသွားသူချင်း သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပုဂ္ဂလသမ္မိဿနတ္ထော-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်းခြင်း အနက်ရှိ၏၊ ပဒသန္ဓိကရော-ရှေ့နောက် ပုဒ်တို့၏ ဆက်စပ်မှုကို

မတ္တာလည်း ဝုစ်ချင်းမတူသော ဝိသေသန ဝိသေသျဟု မှတ်ပါ၊ ပဌဟု ဗဟုဝုစ်သင်္ချာရှိသော်လည်း အတိုင်းအရှည် အရေအတွက်မှာ တစ်ခုသာဖြစ်သောကြောင့် “မတ္တာ (ပမာဏ)” ဟု ဧကဝုစ်ထားနိုင်ပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ ဋီကာသစ်၌ကား “ပဌ+မတ္တာ (နောက်ပဌ မပါ၊) ပမာဏာတိ ဗျာသော (ဝါကျ)၊ နိကာရလောပေါ စေတ္ထ နပုံသကလိင်္ဂတ္တာ”ဟု ဖွင့်လေသည်၊ [ပဌနှင့် မတ္တာကို ဝါကျဟု ဆိုလိုသည်၊ မတ္တာ၌လည်းကောင်း, (ပမာဏ မဟုတ်) ပမာဏ၌လည်းကောင်း နိကျေသည်ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ ထိုအလို မတ္တာကိုလည်း ဗဟုဝုစ်ပင် ဆိုလို၏၊ “ပမာဏ”ဟုလည်း မရှိရ, “ပမာဏာ”ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ ထိုဋီကာသစ်စကားကို စဉ်းစားပါ။]

ပိကာရော သမ္မိဿနတ္ထော။ ။ “ပိ ဣတိ ကရီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ ပိကာရော-ပိဟု ရွတ်ဆိုအပ်သော နိပါတ်ပုဒ်သဒ္ဒါ၊ ထိုပိသဒ္ဒါသည် အပိသဒ္ဒါကဲ့သို့ သမ္ဘာဝနာ ဂရဟာ စသော အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ ဤနေ့ရာ၌ကား ထိုအနက်များကို မဟော၊ သမ္မိဿနတ္ထော (ပေါင်းခြင်း) အနက်ကို ဟောသည်၊ “ထိုသို့ပေါင်းရာ၌ ကြိယာစသည်ကို ပေါင်းသည်မဟုတ်, ပုဂ္ဂိုလ်ခြင်းကို ပေါင်းသည်”ဟု ပြလို၍ “ပုဂ္ဂလသမ္မိဿနတ္ထော”ဟု မိန့်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်ဝယ် သုပ္ပိယပရိဗ္ဗိုဇ်တည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်း၍ပေးသည်၊ “မြတ်စွာဘုရားသာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် နာဠန္ဒာမြို့အကြား၌ အဒ္ဓါနမဂ္ဂကို ကြွတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ သုပ္ပိယပရိဗ္ဗိုဇ်လည်း သွားသည်”ဟူလို။

မဂ္ဂပဋိပန္နသဘာဂတာယ။ ။ ထိုသို့ပေါင်းရာ၌ (ဟင်းချင်းတူမှ ပေါင်း၍ရ, သဘောချင်းတူမှ ပေါင်း၍ရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း) ခရီးသွားချင်း တူသောကြောင့် ပေါင်းနိုင်သည်ဟု ပြလို၍ “မဂ္ဂပဋိပန္နသဘာဂတာယ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤ “မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာယ”ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် သီလအာစာရ စသော ဂုဏ်ချင်းသဘောတူမှုကို ကန့်မြစ်သည်။ [မဂ္ဂံ+ပဋိပန္နော မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဘာဝေန+သဘာဂေါ ယသ္သာတိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂေါ၊ (ပဋိပန္နဒ္ဒ ဘာဝပ္ပစ္စယေန) ခရီးသွားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသော အဖို့ရှိသူ၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂဿ+ဘာဝေါ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နသဘာဂတာ။]

ပဒသန္ဓိကရော။ ။ ပဒါနံ-သုပ္ပိယောဟူသော ရှေ့ပုဒ်, ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသော နောက်ပုဒ်တို့၏၊ သန္ဓိ-ဆက်စပ်ခြင်းတည်း၊ ပဒသန္ဓိ-ခြင်း၊ ပဒသန္ဓိ ကရောတိတိ ပဒသန္ဓိကရော။

ပြုတတ်သော၊ ခေါကာရော–ခေါသဒ္ဒါကို၊ ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာဝသေန–ရှေ့နောက် သဒ္ဒါတို့၏ ညက်ညောကုန်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေ ရေန–သည်၊) ဝုတ္တော–လျှောက်အပ်ပြီ။

ပရိဗ္ဗာဇကောတိ–ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသည်ကား၊ သဠာယသ–သဠည်းဆရာကြီး၏၊ အန္တေဝါသီ–အနီးနေ တပည့်ဖြစ်သော၊ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော–အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်တည်း၊ ["သဠာယသ" ဟုလည်း တချို့စာ ရှိ၏၊] ဣဒံ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (ကိံ–အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သနည်း၊) ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ–ထိုအဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို၊ ပဋိပန္နော–ကြွတော်မူပြီ၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ သုပ္ပိယော–မည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ – ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်လည်း၊ (တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ–ကို၊) ပဋိပန္နော–သွားသည်၊

ခေါကာရော ၊ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။"သုပ္ပိယောပိ ပရိဗ္ဗာဇကော" ဟု ရွတ်ရခြင်းထက် ခေါသဒ္ဒါထည့်၍ "သုပ္ပိယောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော" ဟု ရွတ်ဆိုရခြင်းသည် ပိုမြေပြေပြစ် ညက်ညော၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုခေါသဒ္ဒါကို "ပဒသန္ဓိဟရ–သုပ္ပိယောဟူသော ရှေ့ပုဒ်, ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသော နောက်ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ညက်ညော ချောမောမှုကို ပြုတတ်" ဟုလည်းကောင်း, ထိုသို့ ပြုတတ်သည့်အတွက် ရှေ့သဒ္ဒါ နောက်သဒ္ဒါတို့ ပြေပြစ်ညက်ညောသောကြောင့် "ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ" ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ။ ။သိလိသဒ္ဒေ–ခေါ သဒ္ဒါအတွက်ကြောင့် ရှေ့သဒ္ဒါ နောက်သဒ္ဒါတို့ ငြိကပ်သကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ သိလိဋ္ဌာနိ၊ သိလိဋ္ဌာနံ+ဘာဝေါ သိလိဋ္ဌတာ၊ ဗျဥ္ဇနာနံ–သုပ္ပိယောပိ ဟူသော ရှေ့သဒ္ဒါ, ပရိဗ္ဗာဇကောဟူသော နောက်သဒ္ဒါတို့၏၊ သိလိဋ္ဌတာ–စေ့စပ်ညက်ညောကုန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ညက်ညောခြင်းဂုဏ်တည်း၊ ဗျဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ–ဂုဏ်၊ ဤ အဒ္ဓကထာအဖွင့်အလို ခေါအတွက် အနက်ပေးဖွယ်မလို၊ ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့ကို ပြည့်စေတတ်သော ပဒပူရဏမျှသာ၊ ဋီကာတို့ဌာကား–(ပါရာဇိကဏ်, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာ) "အယောသိ ခေါ"ဌ ခေါကဲ့သို့ ပဒပူရဏအနက်အပြင် အဝေါရဏအနက်လည်း ဖွင့်ကြသေး၏၊ ထိုအလို "ဟောတိ ခေါ–ဖြစ်သည်သာ"ဟု ပေး၍ ထို ခေါသဒ္ဒါဖြင့် "ခရီးသွားဖို့ကိစ္စ၌ တစ်စုံတစ်ခုမျှ အနောက်အယှက် မရှိပါ"ဟု ကန့်ပါ။

ပရိဗ္ဗာဇကော။ ။ပရိပုဗ္ဗ, ဝဇောတ်, ဏွုပစ္စည်းဖြင့် "ပရိဗ္ဗာဇက"ဟု ဖြစ်၏၊ ပရိ (ပရိစ္စဇိတ္ဝာ)–လူမှုကိစ္စဟူသမျှကို စွန့်ခွာ၍၊ ဝဇတိ–သခ်ိန်းကျောင်းသို့ သွားနေတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–မည်၏၊ ဤ ဝိဂ္ဂဟအရ လူမှုကိစ္စကို စွန့်ခွာ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ သွားနေသော ရသေ့ရဟန်းအမျိုးမျိုးကိုရသော်လည်း ပရိဗ္ဗိုဇ်ဟု ခေါ်အပ်သော ရသေ့တစ်မျိုးကိုသာ ယူပါ၊ ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်သည် (အဝတ် မရှိသော) အစေလက, (အဝတ်မရှိသော) ဓာန္တ ဟု နှစ်မျိုးရှိရာ အစေလကပရိဗ္ဗိုဇ်ကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် "ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝတ္ထေန ဆာဒီယတေတိ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒောစ+သော+ပရိဗ္ဗာဇကောစာ တိ ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇကော။

အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဟိ–မှန်၊ ဧတ္ထ–ဤ "အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပဒေါ ဟောတိ"ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဟောတိသဒ္ဒေါ–ဟောတိသဒ္ဒါသည်၊ အတီတကာလတ္ထော–အတိတ်ကာလ အနက်ရှိ၏။ [(တစ်နည်း) "ကသ္မာ, ဟောတိသဒ္ဒဿ–ဟောတိသဒ္ဒါ၏၊ အဟောသိတိ အတ္ထော–အဟောသိဟူသော အနက်ကို၊ တယာ–အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ ဝဏ္ဏိတော–ဖွင့်အပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–၌၊ ဟောတိသဒ္ဒေါ–သည်၊ အတီတကာလတ္ထော–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဟောတိသဒ္ဒဿ–၏၊ အဟောသိတိ အတ္ထော–ကို၊ မယာ–သည်၊ ဝဏ္ဏိတော–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ"ဤသို့လည်း ကာရဏာဝါကျကြီ၍ ပေးနိုင်၏။]

သဒ္ဓိं အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေနာတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤ ပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယော မာဏဝေါ–အကြင် လုလင်သည်၊) အန္တေ–ဆရာ၏ အနီး၌၊ ဝသတိ–နေတတ်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆရာ၏အနီး၌

ဣဒံ ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ အဟောသိတိ။ ။"သုပ္ပိယောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ၊ပေ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတိ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ ပိအတွက် ဥဒုကတ္ထကို ပြလိုရ၍ "ယဒါ ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ပဋိပန္နော အဟောသိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤဥဒုကတ္ထ တပ္ပါကဋ္ဌကရဏဝါကျ၌ "ယဒါ တဒါ"ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သုပ္ပိယပရိဗ္ဗိုဇ်တို့ ခရီးသွားရာ၌ အချိန်ကာလ ပြိုင်တူကျနေကြောင်းကို ပြသည်။

အတီတ ၊ပေ၊ ဟောတိ သဒ္ဒေါ။ ။ပါဠိတော်၌ "မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟော တိဝိဘတ်ရှိပါလျက် "အဟောသိ"ဟု အတိတ်အနက် ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်ပါ၏လော–ဟု မေးဖွယ်ရှိသော့ကြောင့် "အတီတကာလတ္ထော ဟေတ္ထု" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤယခု သံဂါယနာတင်ချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သုပ္ပိယတို့၏ သွားခြင်းကြိယာသည် အတိတ်ဖြစ်နေသောကြောင့် "အဟောသိ"ဟု အတိတ်အနက် ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်ပါ၏–ဟူလို။

မေးဖွယ်။ ။အတိတ်ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် "အဟောသိ"ဟု မလျှောက်ဘဲ "ဟောတိ"ဟု အရှင်အာနန္ဒာ လျှောက်ရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၏၊ အဖြေကား–အရှင်အာနန္ဒာ၏စိတ်၌ ထိုအချိန်က သွားဆဲကြိယာကို မှန်း၍ တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်အားဖြင့် ဆိုလိုသောကြောင့် "ဟောတိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာကို ဆိုရပါသည်၊ ဤစကားအရ တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်ဟု နှလုံးသွင်း၍ "ဟောတိ–ဖြစ်၏"ဟု ပစ္စုပ္ပန်အနက်လည်း ပေးနိုင်ပါ၏၊ သံဂါယနာတင်ချိန်၌ အတိတ်ဖြစ်နေသောကြောင့် "ဟောတိ–ဖြစ်ပြီ"ဟု အဓိပ္ပာယ်အနက်လည်း ပေးနိုင်ပါ၏။ [ဋီကာသစ်၌ကား "ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ"သုတ်ဝယ် ပစ္စုပ္ပန္နေကို ဖြုတ်၍ "ဝတ္တာမာနာ"ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အတိတ်အနက်၌ ဝတ္တမာန်သက်သည်ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ထိုအဖွင့်ကိုကား စဉ်းစားပါ။]

အန္တေဝါသီ။ ။ဝံသာတိတိ ဝါသီ၊ တဿီလအနက် မပါသော ဏိပစ္စည်းတည်း၊ အန္တေ+ဝါသီ အန္တေဝါသီ၊ ရှေ့ပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ် မကျေသော အလုတ္တတပ္ပုရိသ် သမာသ်၊ အန္တသဒ္ဒါ၏ သမီပ အဝသာန စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် သမီပအနက်ဟု

နေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော မာဏဝေါ၊) အန္တေဝါသီ-အန္တေဝါသီ မည်၏၊ သမီပစာရော-အနီးဌာလှည့်လည်တတ်သော၊ သန္တိကာဝစရော-အနီးဌာ သက်ဝင်၍ဖြစ်သော၊ သိဿော-တပည့်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဗြဟ္မ ဒတ္တောတိ-ကား၊ တဿ-ထို လုလင်၏၊ နာမံ-အမည်တည်း။ [ဗြဟ္မုနော+ ဒတ္တော ဗြဟ္မဒတ္တော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဗြဟ္မာပေးအပ်သူ"ဟူသော ဂုဏ်အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "တဿ နာမံ"ဟု ဖွင့်သည်။]

သတ္တောပိ-သတ္တဝါသာမန်ကိုလည်းကောင်း၊ စောရောပိ-ခိုးသူကိုလည်း ကောင်း၊ တရဏောပိ-နုပျိုသူကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-လုလင်ကိုလည်းကောင်း၊ မာဏဝေါတိ-မာဏဝဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ စောဒိတာ ၊ပေ၊ နရာတိ အာဒီသု-စောဒိတာ ၊ပေ၊ နရာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သတ္တော-သတ္တဝါသာမန်ကို၊ မာဏဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဒေဝ ဒူတေဟိ-သူအို, သူနာ, သူသေ, အကျဉ်းသမား, ကလေးအားဖြင့် ငါးပါးကုန် သော နတ်တမန်တို့သည်၊ စောဒိတာ-တိုက်တွန်းအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-

---

သိစေလိုမှ "သမီပစာရော"ဟု ဖွင့်သည်၊ စာရောအရ လှည့်လည်သွားလာခြင်း ဣရိယာ ပုထ်တစ်ခုကိုသာ ယူမည်စိုး၍ "သန္တိကာဝစရော"ဟု အဝသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုရသည်၊ "သက်ဝင်၍ဖြစ်သူ (ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုသောအားဖြင့် အနီးအပါးဌာ ဖြစ်သောတပည့်) ဟူလို၊ ဤစကားအရ "ဝသတိဟူသော ကြိယာသည် ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သော ကြိယာဖြစ်သည်"ဟု သိရသည်။ [ဝသတီတိ ဝတ္တပဋိဝတ္တာဒိကရဏာဝသေန သဗ္ဗိရိယ ပထသာဓာရဏာဝစနံ၊-ဋီကာသစ်။]

တရုဏော။ ။"အာသောဌသာ ဘဝေ ဗာလော, တတောတု တရုဏော ဘဝေ" နှင့်အညီ ဖွားမြင်သည်မှစ၍ ၁၆ နှစ် အရွယ် (၁۷ နှစ် အတွင်း) တိုင်အောင် "ဗာလ-လူငယ်"ဟု ခေါ်၏၊ ၁۷ နှစ်မှစ၍ အသက် ၂၀ အရွယ်တိုင်အောင် "တရုဏ-လုလင် (လူပျို)"ဟု ခေါ်သည်။ [ဗာလဘာဝ-လူငယ်၏အဖြစ်ကို+တရတိ-လွန်မြောက်၏၊ ဣတိ တရုဏော၊ တရဓာတ်, ဥနန်ပစ္စည်း၊ နကို ဏပြု။]

မာဏဝေါ။ ။လူဟူသမျှသည် ကမ္မာဦးက မဟာသမ္မတမင်း၏ ဩဝါဒ၌ တည်ရ သောကြောင့် သားအရာ (သမီးအရာ) ၌ တည်ရကား "မနုနော+အပစ္စံ"အရ အပစ္စအနက်၌ အဏ်ပစ္စည်း (ကစ္စည်းကျမ်း၌ ဏဝပစ္စည်း) သက်၍ မာဏဝအမည်ရ၏၊ လုလင်ငယ် အရွယ်ကို ဟောရာ၌ကား နကို ဏပြု၍ "မာဏဝ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့သာ သဗ္ဗတအဘိဓာန် ၌ဆို၏၊ ဤသို့လျှင် မာနဝ-မာဏဝသဒ္ဒါသည် လူသာမည-လုလင်အနက်ကို ဟောရင်း ဖြစ်သော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် သတ္တဝါသာမညအနက်, ခိုးသူအနက်များကိုလည်း ဟောနိုင်သောကြောင့် "မာဏဝေါတိ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်၏၊ ထိုသုံးနက်တို့တွင် သတ္တဝါ ဟူသောအနက်သည် သာမညအနက်, စောရ, တရုဏဟူသောအနက်ကား ဝိသေသအနက် တည်း၊ ထိုအနက် ၃ မျိုးကို ပါဠိတော်အသုံးလိုက်၍ အရာအားလျော်စွာ ရအပ်သောအနက် များဟု မှတ်ပါ။ [ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်များကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ "ဏဝေါပဂ္ဂဒီဟိ" သုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

ဖြစ်ပါကုန်လျက်၊) ယေ မာဏဝါ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ပမဇ္ဇန္တိ–မေ့လျော့ကြကုန်၏၊ နရာ–လူဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တေ (မာဏဝါ)–ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ဒီဃရတ္တံ–ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိနကာယူပဂါ–ယုတ်ညံ့သော အပါယ်ကိုယ်သို့ ကပ်ရောက်ရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊) သောစန္တိ–ဝမ်းနည်းကြရကုန်၏၊ (စိုးရိမ် ကြောင့်ကြခြင်း မဟုတ်၊ ဝမ်းနည်းကြရခြင်းဖြစ်၏။)–တိကဏ္ဍတ္တရ, ဒေဝဒူတသုတ်။]

အနုက်ကျယ်။ ။ဒေဝဒူတေဟိ–အိုနာ သေသူ, သုံးလူမကြွင်း, အကျည်းသမား, ကလေးအားဖြင့်, ငါးပါးသော နတ်တမန်တို့သည်၊ စောဒိတာ–အမြဲမသွေ, စိတ်သိ^{ဝ}ဝေဖြင့်, နေစေပြည့်ဆန်း, တိုက်တွန်းအပ်ပါကုန်လျက်၊ ယေ မာဏဝါ–တရားမပိုက်, အမှားလိုက်၍, အားစိုက်စဉ်လာ, အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ပမဇ္ဇန္တိ–သံဝေအသိ, မရရှိဘဲ, သတိကင်းပျေ, မေ့လျော့၍ နေကြလေကုန်၏၊ နရာ–လူတွင်ပေါက်ဖွား, လူခေါ်ခြားလည်း, တရားဝေးလံ, လူ့သာမာန်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ တေ မာဏဝါ–သူလို ငါ့လို, ဉာဏ်မပိုဘဲ, ထိုထိုမခြား, သတ္တဝါအများတို့သည်၊ ဟီနကာယူဂါ–ယုတ်ညံ့ဖျင်းသောင်း, အပါယ်အပေါင်းသို့, အကြောင်းတိုက်ဆုံ, ကပ်ရောက်ရကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ဒီဃရတ္တံ–အကုသိုလ်ဟုန်, မကုန်သရွေ့, ရှည်စွာသော ညဉ့်နေ့ပတ်လုံး၊ သောစန္တိ–မလွတ်နိုင်ဘဲ, ဒုက္ခထဲ၌, အမြဲပုံသေ, ဝမ်းနည်း၍ နေရလေကုန်၏။

ဒေဝဒူတေဟိ။ ။သူအို, သူနာ, သူသေ, ထောင်ကျနေသော အကျည်းသား, ကလေးငယ်, ဤငါးဦးတို့သည် တန်ခိုးကြီးသော နတ်များနှင့်တူသောကြောင့် "ဒေဝါဝိယ ဒူတာ"အရ ဒေဝဒူတတို့မည်၏၊ တန်ခိုးကြီးသော နတ်က ကောင်းကင်၌ ရပ်၍ "အသင်သည် ဤလူအိုကဲ့သို့ အိုရလိမ့်မည်"ဟု ပြောလျှင် ထိုပြောတိုင်း မှန်သကဲ့သို့ သူအိုကလည်း "အသင် လုလင်ငယ်သည် ကျန်းမာကဲ့သို့ အိုရလိမ့်မည်"ဟု ပြေနေရာရောက်၏၊ ထိုအတိုင်းလည်း အမှန်ပင် အိုရမည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "ဒေဝဒူတ–နတ်နှင့်တူသော (နတ်က စေလွှတ်ထားသော) တမန်"ဟု ဆိုရသည်။

တစ်နည်း။ ။ဘုရားအလောင်းသည် သူအိုစသည်ကို မြင်ရ၍ တောထွက်တော်မူ၏၊ ထို သူအို စသူတို့သည် ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဟု ခေါ်အပ်သော ရဟန္တာဗြဟ္မာတို့က ဖန်ဆင်း၍ လွှတ်အပ်သောကြောင့် "ဒေဝါနံ–ဝိသုဒ္ဓိနတ်မင်းတို့၏+ဒူတာ"အရ ဒေဝဒူတတို့မည်၏၊ ဤ သူအို စသည်တို့လည်း ထို ဒေဝဒူတနှင့် တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ဒေဝဒူတ"ဟုပင် ခေါ်ရသည်။

ဟီနကာယူပဂါနရာ။ ။"အပါယ်ကာယမုဂတာ"ဟု ဋ္ဌီကာဖွင့်၏၊ "ယုတ်ညံ့သော အပါယ်လေးပါးတည်းဟူသော ကိုယ် (အပေါင်း)"ဟူလို၊ "နရသခ်ါတ်ာ တေ မာဏဝါတိ သမ္ဘဒ္ဓော"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ မာဏဝသဒ္ဒါက သတ္တဝါသာမညအနက်ကို ဟောကြောင်းမှာ "နရ"ဟု ဝိသေသနပြုပုံကို တောက်၍ သိသာ၏၊ အကယ်၍ မာဏဝသဒ္ဒါက လုလင်အနက်ကို ဟောလျှင် "နရာ"ဟု ဝိသေသနပြုဖွယ် မလို။

မာဏဝေဟိပိ သမာဂစ္ဆန္တိ ကတကမ္မေဟိပိ အကတကမ္မေဟိပိတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စောရော-ခိုးသူကို၊ (မာဏဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊) [ကတကမ္မေဟိပိ-ပြုအပ်ပြီးသော ခိုးမှုရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကတကမ္မေဟိပိ-မပြုအပ်သေးသော ခိုးမှုရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မာဏဝေဟိပိ-ခိုးသူတို့နှင့်လည်း၊ သမာဂစ္ဆန္တိ-ပေါင်းဆုံမိကြကုန်၏။]-[မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသ, ဘိက္ခု ဝဂ်, လဋ္ဌကိကောပမသုတ်။] အမ္မဋ္ဌော မာဏဝေါ အဂ်ိကောမာဏဝေါတိ အာဒီသု-တို့၌၊ တရုဏော-နုပျိုသူကို၊ ဝါ-လုလင်ကို၊ မာဏဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ [အမ္မဋ္ဌော-အမ္မဋ္ဌမည်သော၊ မာဏဝေါ-လုလင်၊ (အမ္မဋ္ဌသုတ်)၊ အဂ်ိဏော-အဂ်ိဏမည်သော၊ မာဏဝေါ-လုလင်၊-သောဏဒဏ္ဍသုတ်၊ အဂ်ိဏော နေရာဝယ် "အဂ်ိကော" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ဣဓာပိ-ဤ ဗြဟ္မဒတ္တော နာ မာဏဝေနဟူသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ အယမေဝတ္ထော-ဤ တရုဏဟူသော အနက်သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ ဣဒံ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိုး-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ-နည်း၊) ဗြဟ္မဒတ္တေန နာမ-ဗြဟ္မဒတ္တမည်သော၊ တရုဏန္တေဝါသိနာ-လုလင်ပျိုဟူသော အနီးနေတပည့်နှင့်၊ သဒ္ဒိ-အတူ၊ (အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ၌စပ်၊) ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

တတြာတိ-တတြဟူသည်ကား၊ တသ္မိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေ-ထို အဓွန့်ရှည်သော ခရီး၌၊) အဝဏ္ဏဘာသတိ, ဝဏ္ဏဘာသတိတို့၌စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒ္ဝီသု-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ တေသု ဇနေသု-ထို ဆရာ တပည့်ဖြစ်သူတို့တွင်၊ (သုပ္ပိယော, ဗြဟ္မ

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။"ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ရှိရာ၌ တပ္ပါကဋ္ဌကရဏဝါကျ, ရှေ့ဝါကျများကို အပါကဋ္ဌ (တပ္ပါကဋ္ဌကရဏီယ)ဝါကျဟု သုံးစွဲလေ့ရှိကြ၏၊ ဤနေရာ၌လည်း "သဒ္ဒိ" အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန "ပုဒ်တို့၏ အဝယဝတ္ထုကို အသီးအသီး ဖွင့်ပြသောအခါ "အန္တေဝသတိတိ အန္တေဝါသီ"စသော ရှေ့ဝါကျများဖြင့် သဒ္ဒတ္ထကိုသာ သိရ၍ ဆိုလိုရင်း ပိဏ္ဍတ္ထမှာကား မထင်ရှားသေးချေ၊ ထို့ကြောင့် အပေါင်းပိဏ္ဍတ္ထကို ထင်ရှားပြလိုသောကြောင့် "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အစချီသည်၊ အဖြောင့်အနက်ကို ပြသောကြောင့် ဥဒ္ဒေသတ္ထဝါကျဟုလည်း ဆိုကြသည်။

[ဆောင်] ဣဒံ ဝုတ္တံ, ဟောတိခံက, ဂုဏ္ဍတ်ဖော်ပြ, ပိဏ္ဍတ္ထ၊...ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ စကားချို့က, ဥဒ္ဒေသ။

တတြသုဒံ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော။ ။"တသ္မိ" အဒ္ဓါနမဂ္ဂေ"ဟူသော ပဌမ အဖွင့်ဖြင့် "အာဓာရအနက်၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်၏"ဟုလည်းကောင်း, တသဒ္ဒါဖြင့် "အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နောပုဒ်ဝယ် အဒ္ဓါနမဂ္ဂကို ပြန်၍ညွှန်သည်"ဟုလည်းကောင်း ပြသည်၊ "တေသုဝါ"စသော ဒုတိယအဖွင့်ဖြင့် "နိဒ္ဓါရဏအနက်၌ သတ္တမီသက်၏"ဟုလည်းကောင်း, တသဒ္ဒါဖြင့် "သုပ္ပိယော ဗြဟ္မဒတ္တော"ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြန်၍ညွှန်သည်ဟုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ထို ၂ နည်းအပြင် ဋီကာ၌ "ယောဝါ ကေ သမယန္တိ ပုဗ္ဗေ အဓိဂတော ကာလော

ဒတ္တော တို့၌စပ်၊) သုဒန္တိ-ဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှ သာတည်း။ [မတ္တသဒ္ဒါသည် အဝဓာရဏာအနက်ဟောတည်း၊ ထို မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် "အနက်ထူးမရှိ, ပဒပူရဏာမျှသာ ဖြစ်၏"ဟု ပြသည်။]

အနေကပရိယာယေနာတိ (ဧတ္ထ)-အနေက ပရိယာယေနဟူသော ဤပါဠိ၌၊ တာဝ-အနေကသဒ္ဒါမှ ရှေးဦးစွာ၊ (သံဝဏ္ဏိတဗ္ဗော-ဖွင့်ထိုက်သော၊) ပရိယာယ သဒ္ဒေါ-သည်၊ ဝါရဒေသနာကာရဏော-အလှည့်အကြိမ်, ဟောအပ်သော တရား, အကြောင်းဟူသော အနက်တို့၌၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကဿ နုခေါ ၊ပေ၊ သြဝဒိတုန္တိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဝါရေ-အလှည့်အကြိမ်ဟူသော အနက်၌၊ ပရိ ယာယသဒ္ဒေါ-သည်၊ ဝတ္တတိ-၏၊ [အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ဘိက္ခုနိယော-ဘိက္ခုနီ တို့ကို၊ သြဝဒိတုံ-ဆုံးမခြင်းငှာ၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ကဿ-အဘယ်ရဟန်း၏၊ ပရိ ယာယော နုခေါ-အလှည့်အကြိမ်နည်း၊-ဥပရိပဏ္ဏာသ, ပဌမ သဋ္ဌာယတနဝဂ်, စတုတ္ထနန္ဒကောဝါဒသုတ်။] မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ နံ ဓာရေဟိ၊ အာဒီသု-တို့၌၊ ဒေသနာယံ-ဟောအပ်သော တရားဟူသောအနက်၌၊ (ပရိယာယ သဒ္ဒေါ ဝတ္တတိ)၊ [နံ-ထိုသုတ္တန်ကို၊ မဓုပဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ-မဓုပိဏ္ဍိက ဒေသနာတော်ဟူ၍သာ၊ ဓာရေဟိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားလော၊-မူလပဏ္ဏာသ, ဒုတိယသီဟနာဒဝဂ်, အဌမ-မဓုပိဏ္ဍိကသုတ်၊ ပါဠိတော် ရင်း၌ "နံ" နေရာဝယ် "ဣမံ-ဤဒေသနာတော်ကို"ဟု ရှိ၏။] ဣမိနာပိ ခေါ ၊ပေ၊ ဟောတူတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ကာရဏော-အကြောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ပရိယာယသဒ္ဒေါ

(ရှေး၌ "ဧကံ သမယံ"ဟု သိအပ်ပြီးသော ကာလရှိ၏၊) တသ ပဋိနိဒ္ဒေသော တတြာတိ (တတြ၌ တသဒ္ဒါသည် ထိုကာလကို ပြန်၍ညွှန်ပြ၏)"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ ဆိုလို ရင်းကား-"အကြင်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့နှင့် နာဠန္ဒာမြို့တို့၏ အကြား ကြွတော်မူ၏၊ ထိုအခါ၌ပင် သုပ္ပိယလည်း ထိုခရီးကိုသွားရင်း အပြစ်ကိုပြော၏၊ ဗြဟ္မဒတ္တ ကား ဂုဏ်ကို ပြော၏" ဟုလို။

ပရိယာယော။ ။ပရိယာယတိ (အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ) တိ ပရိယာယော-တစ်လှည့်ပြီး တစ်လှည့် ဆက်ကာဆက်ကာ လည်တတ်သောကြောင့် အလှည့်အကြိမ်သည် ပရိယာယ မည်၏၊ [ပရိပုဗ္ဗ, ဣဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊] ပရိယာယေတိ ဒေသေတဗ္ဗံ အတ္ထံ ပဋိပါဒေတီတိ ပရိယာယော-ဟောထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဒေသနာတော် သည် ပရိယာယမည်၏၊ [ပရိ+အယဓာတ်, ကာရိတ်ပစ္စည်းကျေ, ဏပစ္စည်းဟု ကြံပါ၊ အယဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ဂတိအနက်ရှိလျှင် ဗုဒ္ဓိအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင် ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိပါဒေတိ-သိစေတတ်၏"ဟု ဓာတ်နက် ဖွင့်သည်၊] ပရိယာယတိ (အတ္ထာနော ဖလံ ပရိဂ္ဂဟေတ္တာ ပဝတ္တတိ) တိ ပရိယာယော-မိမိအကျိုးကို သိမ်းပိုက်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် အကြောင်းသည် ပရိယာယမည်၏။ [ကာရိတ်မပါခြင်းသာ ထူး၏၊ ဓာတ်, ပစ္စည်း ရှေ့အတိုင်း ခွဲပါ။]

ဝတ္တတိ)၊ [ရာဇေ-ရာဇေ၊ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန-ဤအကြောင်း၊ ကြောင့်, လည်း၊ တေ-သင်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့, ပရလောကရှိ၏ဟူသော အယူသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊-သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, ပါယာသိသုတ်။]

[အတ္ထဒ္ဓါရသာမညကို ပြုပြီး၍ အတ္ထဒ္ဓေသဝိသေကို ပြလိုသောကြောင့် "သ္မာယမိဓာပိ" စသည်ကို မိန့်။] ဣဓာပိ-ဤအနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓသ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ [အပိဖြင့် ရှေ့က ကာရဏာအနက် ဟော ပရိယာယကို ပေါင်း။] သ္မာယံ (သော အယံ)-ထိုသို့သော ဤပရိယာယ သဒ္ဒါသည်၊ (ထိုကဲ့သို့ အနက်အမျိုးမျိုးကို ဟောနိုင်သော ဤပရိယာယသဒ္ဒါ သည်၊) ကာရဏော-၌၊ ဝတ္တတိ-၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိယာယ သဒ္ဒါ၏ ကာရဏာအနက်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ-ဤအနေကပရိ ယာယေနဟူသော ပါဠိ၌၊ အနေကဝိဓေန-တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ ကာရဏေန-အကြောင်းဖြင့်၊ (ဗုဒ္ဓသ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိစသည်၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤသို့၊ အယံ အတ္ထော-ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဗဟူဟိ-များစွာကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ("ဗုဒ္ဓသ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ"စသည်၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤဥဒေကတ္ထသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ။

ဗုဒ္ဓသ အဝဏ္ဏံ ဘာသတီတိ-ကား၊ အဝဏ္ဏဝိရဟိတသ-အပြစ်မှကင်းတော် မူသော၊ အပရိမာဏဝဏ္ဏသမန္နာဂတသ္မာပိ-အတိုင်းအရည်မရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) အသမာနဝဏ္ဏသမန္နာဂတသ္မာ ပိ-အတူမရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဋီကာ၌ "အသမာနဝဏ္ဏ သမန္နာဂတသ္မာပိတိ ၊ပေ၊ အသဒိသဂုဏသမန္နဂတသ္မာပိတိ အတ္ထော"ဟု ရှိ၏။] ဗုဒ္ဓသ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော-၏၊ (အဝဏ္ဏံ, ဒေါသံ, နိန္ဒံတို့၌ စပ်၊) လောကေ-လောက၌၊ ဇာတိ ဝုဏ္ဏေသု-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကြီးရင့်သူတို့၌၊ ဝါ-အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ကြီးမြတ် သူတို့၌၊ ကတ္တာဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော၊ ယံ အဘိဝါဒနာဒိသာမိစိကမ္မံ-အကြင် ရှိခိုးခြင်း

အနေကဝိဓေန။ ။အနေကပရိယာယေန ဟူသောပါဠိဝယ် အနေကသဒ္ဒါသာ ပါ၏၊ ဝိဓသဒ္ဒါ မပါ၊ သို့သော် "အနေက-တစ်ခုမကသော ပရိယာယ်"ဟု အနက် ထွက်၏၊ တစ်ခုမကလျှင် အများအပြားဟု အဓိပ္ပာယ်ရောက်သောကြောင့် "အနေကဝိဓေန"ဟု ဝိဓ သဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်၊ [အနေကသဒ္ဒေနေဝ အနေကဝိဓေနာတိ အတ္ထော ဝိညာယတိ အဓိပ္ပာယမတ္တေနာတိ အာဟ အနေကဝိဓေနာတိ အာဒိ-ဋီကာသစ်။] ထို တစ်ပါးမက သောအပြားသည် နှစ်ပါးလည်းမက သုံးပါးလည်းမက အများအပြားဟု အဓိပ္ပာယ် ကျရောက်သောကြောင့် "ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ဥဒေကတ္ထကို ဖွင့်ပြသည်။

အစရှိသော အရိအသေပြုမှုကို၊ သာမဂ္ဂိရသောတိ–သာမဂ္ဂိရသဟူ၍၊ ဝါ–ညီညွတ်သူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သာယာအပ်သော အရသာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ တံ (အဘိဝါဒနာဒိ သာမိစိကမ္မံ)–ထို ရှိခိုးခြင်း အစရှိသော အရိအသေပြုမှုသည်၊ သမဏာ သ ဂေါတမသ–ရဟန်းဂေါတမ၏ သန္တာန်၌၊ နတ္ထိ–မရှိ။

တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရဟန်းဂေါတမ၏ သန္တာန်၌ ရှိခိုးခြင်းစသော အရိအသေပြုမှု၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သမဏော ဂေါတမော–ရဟန်းဂေါတမသည်၊ အရသရူပေါ–သာမဂ္ဂိရသ မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ ဝါ–ညီညွတ်သူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အဘိဝါဒနစသော ရိုသေမှုကို သာယာခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ နိဗ္ဗောဂေါ–သာမဂ္ဂိရသဟူသော ပရိဘောဂ မရှိသူတည်း၊ ဝါ–ညီညွတ်သူတို့ ဥစ္စာဖြစ်သော အဘိဝါဒနစသော ရိုသေမှုကို သုံးဆောင်ခံစားခြင်း မရှိသူတည်း၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ အကိရိယဝါဒေါ–အဘိဝါဒန စသော အရိအသေပြုမှုကို မပြုထိုက်ဟု အယူရှိသူတည်း၊ [ယခုအခါ လူကြီးသူမ ဆရာ မိဘတို့ကို အဘိဝါဒနစ်သည် မပြုထိုက်ဟူသော အယူတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်နေပြီ။] သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒေါ–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှု စဉ်အလာကို ပယ်ခွာ ဖြတ်တောက်ထိုက်၏ဟု အယူရှိသူတည်း၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဇေဂုစ္ဆီ–အဘိဝါဒန စသော အမျိုးကောင်းသားတို့၏ အလုပ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်း အလေ့ရှိသတည်း၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဝေနယိကော–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှုကို ဖျက်ဆီးတတ်သူတည်း၊ ဝါ–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှုကို မပြုတတ်သဖြင့် နိပ်ကွပ် ဆုံးမထိုက်သူတည်း၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ တပဿီ–ရိုသေမှုကို မပြုတတ်သဖြင့် ဆရာမိဘ လူကြီးသူမတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော အကျင့်ရှိသူတည်း၊ ဝါ–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှုမှ ကင်းသဖြင့် အနုံအမွဲ ဆင်းရဲသူတည်း၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ အပဂဗ္ဘော–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှုကို မပြုတတ်သဖြင့် နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေမှ ကင်းမည့်သူတည်း၊ ဝါ–အဘိဝါဒန စသော ရိုသေမှုကို မပြုတတ်သဖြင့် ယုတ်ညံ့သော ပဋိသန္ဓေ ရှိခဲ့သူတည်း။

ယံ လောကေ ၊ပေ၊ တသ္မာ။ ။ဤစကားဖြင့် "အရသရူပ"ဟု ကဲ့ရဲ့ခြင်း၏ အကြောင်း, "နိဗ္ဗောဂ ၊ပေ၊ အပဂဗ္ဘ"ဟု ကဲ့ရဲ့ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြသည်၊ အဘိဝါဒန စသော သာမိစိကမ္မ၏ မရှိခြင်းသည်ပင် အရသရူပစသော အပြစ်တင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် တသ္မာကို "အရသရူပ ၊ပေ၊ အပဂဗ္ဘော" ပုဒ်တို့၌ စပ်ရသည်၊ အရသရူ စသည်တို့၏ အကျယ်ကို ပါရာဇိကတ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ၌ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ ဖွင့်ပြသည့်အတိုင်း ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။ [ယံ လောကေတိ အာဒိနာ အရသရူပ ၊ပေ၊ အပဂဗ္ဘ ဘာဝါနံ ကာရဏပတိရူပကံ ဒဿေတိ၊–ဋီကာ။]

သမဏာသ ဂေါတမသ–ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ဝါ–မှာ၊ အလမရိညာဏ ဒဿနဝိသေသော–ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော မြတ်သော ဉာဏ်အမြင် အထူးရှိသော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော–လူတို့၏ ကုသလကမ္မပထ တရားထက် လွန်မြတ်သော စျာန်, မဂ်, ဖိုလ်တရားသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ တဏ္ဍပရိယာဟတံ–ကြံစည်ခြင်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဝါ–ဝိတက်ဖြင့် အဖန်ဖန်တီးခေါက်အပ်သော၊ ဝိမံသာနုစရိတံ–စုံစမ်းတတ်သောဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ ဝါ–စုံစမ်းတတ်သော ဝိစာရဖြင့် အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ သယံပါဋိဘာနံ–အလိုအလျောက် မိမိ ဉာဏ်၌ ပေါ်ပေါက်ထင်ရှားသော၊ ဓမ္မံ–တရားကို၊ ဒေသေတိ–ဟောတော်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ နေ သဗ္ဗညူ–အလုံးစုံကို သိနိုင်သူ မဟုတ်၊ နေ လောကဝိဒူ–လောကသုံးဘုံ, အလုံးစုံကို, အကုန်သိသူ မဟုတ်၊ နေ အနုတ္တရော–မိမိထက် မြတ်သူမရှိသောပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ နေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော–အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်။

နတ္ထိ ၊ပေ၊ ဝိသေသော။ ။အပဒါန်၌လည်းကောင်း, ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း သုန္ဒရိကာ ပရိဗ္ဗိုဇ်မ၏ သေနေခြင်းကို သိတော်မမူခြင်း, "အနာဒိကောယံ သံသာရော, ဝုဗ္ဗကောဋိ နပညာယတိ" စသည်ဖြင့် "သံသရာ၏အစ အပိုင်းခြားသည် မထင်းရှား" ဟု ဝန်ခံတော်မခြင်း, မဖြောင့်ထားလိုက်သော ပြဿနာများကို "မဖြေသင့်" ဟု မိန့်တော်မူခြင်းသည် ဒိဋ္ဌစက္ခု စသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ မရှိခြင်း၏ အကြောင်းတည်းဟု ပြောဆိုလိုကြသတတ်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား–သုန္ဒရိကာ ပရိဗ္ဗိုဇ်မ၏ သေခြင်းကို သိတော်မမူသည် မဟုတ်၊ သိတော်မူပါလျက် အကြောင်းအားလျော်စွာ ထုတ်ဖော်၍ မိန့်တော်မမူခြင်းသာတည်း၊ သံသရာ၏အစ အပိုင်းအခြားမှာလည်း အထင်အရှား မရှိသောကြောင့် "ပုဗ္ဗကောဋိ နပညာယတိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ မထင်ရှားသည်ကို မထင်ရှားဟု သိတော်မူခြင်းသည် အသိပင်ဖြစ်၏၊ မဖြေထိုက်သော ပြဿနာတို့ကို ဖြေခြင်းကြောင့် အကျိုးမရှိသည့်အတွက် မဖြေထိုက်ဟုပင် မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

တဏ္ဍ ၊ပေ၊ သယံပါဋိဘာနံ။ ။တဏ္ဍပရိယာဟတန္တိ ကပ္ပနာမတ္တေန–ကြံဆခြင်းမျှဖြင့်၊ သမန္တတော–ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ အာဟရိတံ–ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိတက္ကေန–ဝိတက်ဖြင့်၊ ပရိဃဋ္ဋိတံ–အဖန်ဖန် တီးခေါက်အပ်သော၊ ဝီမံသာနုစရိတန္တိ ဝိမံသနာယ–စုံစမ်းတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဝါ–ဝိစာရဖြင့်၊ ပုနပ္ပုနံ ပရိမဇ္ဇိတံ–အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်အပ်သော၊ သယံပါဋိဘာနန္တိ သံယမေဝ–အလိုအလျောက်သာလျှင်၊ အတ္တနော–မိမိအား၊ ဝါ–မိမိဉာဏ်၌၊ ဝိဘူတံ–ထင်ရှားသော၊ တာဒိသံ ဓမ္မန္တိ သမ္မဒေဝ–ဦးကာသစ်။ [ပဋိဘာနသ, ပဋိဘာနေ ဝါ+ဝိဘူတံ ပါဋိဘာနံ။]

ဆက်ဦးအုံ–ဤပါဠိနှင့်စပ်၍ အကြောင်းအတုအရောင်ကို ထုတ်ပြကြသည်ကား–ဆရာမရှိသည့်အတွက် ကိုယ်တိုင်ကြံစည်၍ သိထားအပ်သော အကြောင်းအရာကို ထိုထိုအရပ်၌ ထိုထိုအခြင်းအရာဖြင့် တရားဟောခြင်း, တချို့ပြဿနာ၌ သူတစ်ပါးတို့ကို ပြန်မေး၍ ဖြေဆိုခြင်း, ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် စသည်တို့ လျှောက်အပ်သည့်နည်းအတိုင်း ဖြေဆိုခြင်းစသည်တို့ကို အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြကြသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား – သူတို့ ပြောတိုင်း

ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ တံတံ အကာရဏာမေဝ-ထိုထိုမသင့်သောအကြောင်းကို ပင်၊ ကာရဏန္တိ-အကြောင်းဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ တထာ တထာ-ထိုထိုအခြင်း အရာအားဖြင့်၊ (စာတိဝုဗုဖြစ်သူတို့အား ရှိခိုးခြင်းကို မပြုခြင်းအစရှိသော ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ (အဝဏ္ဏံ-ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊) နိန္ဒံ-ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ ဝါ-ပြီ။

မဟုတ်ပါ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်ပညာတော်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသော တရားတော်ကိုသာ ဟောတော်မူသည်၊ သိပါသော်လည်း အကျိုးမများ၍ မဟောအပ်သော တရားတော်တို့မှာ ဟောအပ်သော တရားထက်ပင် များပါသေး၏။

အကာရဏံ။ ။အယုတ္တိ, အနုပယုတ္တိတိ အတ္ထော-ယုတ္တိမရှိသော အကြောင်း, မသင့်သော အကြောင်း၊ (ဋီကာ)၊ မှန်၏-အဘိဝါဒနစသော ရိုသေမှု မပြုခြင်းကို အရသရူပစသည်တို့၏အကြောင်းဟု ဆို၏၊ ထိုအကြောင်းသည် အရသရူပစသော အပြစ်တင်ဖို့ရန် မှန်ကန်သော သင့်လျော်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ ဓမ္မ၏ ဒုရက္ခာတ, အပြစ်တင်ခြင်း, သံဃာ၏ ဒုပ္ပဋိပန္န, အပြစ်တင်ခြင်း၏အကြောင်းများလည်း သင့်လျော်သော အကြောင်းများ မဟုတ်ကြပင်တည်း။ [ဤနည်း၌ အကာရဏံကို ကာရဏ၏ ဝိသေသနဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထိုအလို "တံတံ အကာရဏံ-ထိုထို မသင့်သောအကြောင်းဖြစ်သော၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝတ္တာ-၍"ဟု ပေးပါ။]

တစ်နည်း။ ။အကာရဏန္တိ၀ါ ယုတ္တကာရဏာရဟိတံ, ပဋိညာမတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော၊ (ဋီကာ)၊ ဤနည်း၌ အကာရဏံကို ပကတိကံဟုလည်းကောင်း, ကာရဏံ ဝတ္တာ၌လည်း "ကာရဏံ ဣဝ"ဟု ရူပကအနုက် ပေးရမည်ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဤအလို "တံတံ အကာရဏံ-ထိုထိုယုတ္တိမရှိသော အကြောင်းကို၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကဲ့သို့၊ ဝတ္တာ-၍"ဟု ပေးပါ။ [ဤသို့ ဋီကာတို့ဖွင့်ပုံကို ထောက်လျှင် "တံတံ အကာရဏံ၊ ကာရဏံ ဝတ္တာ"ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန် တူ၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား "တံတံ အကာရဏမေဝ ကာရဏန္တိ ဝတ္တာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ နိဿယ၌ ယခုစာရှိအတိုင်း ပေးထားပါသည်။]

အဝဏ္ဏံ ဒေါသံ နိန္ဒံ။ ။ဝဏ္ဏစာတ်သည် ထုတိ(ချီးမွမ်းခြင်း)စသော အနက်ကို ဟောဏ၏၊ "ဝဏ္ဏီယတီတိ ဝဏ္ဏော" ဟု ကမ္မသာဓိပြုလျှင် ချီးမွမ်းအပ်သောဂုဏ် ရ၏၊ "အဝဏ္ဏ-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်"ဟူသည် အပြစ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒေါသံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝဏ္ဏနံ ဝဏ္ဏော"ဟု ဘာဝသာဓိပြုသောအခါ ချီးမွမ်းခြင်းကြီယာ ရ၏၊ "ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်"ကား "ကဲ့ရဲ့ခြင်း"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိန္ဒံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဘာသတိ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဘာသတိ"ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် သံဂါယနာတင်ရာ ကာလ၌ ပြောဆဲ မဟုတ်ချေ၊ "အဒ္ဓါန မဂ္ဂပဋိပန္နော ဟောတိ"တုန်းကဲ့သို့ အတိတ်အနက်၌ ပစ္စုပ္ပန်ဝိဘတ် သက်ထားသည်ဟု ကြံ၍ "ဘာသတိ-ပြောဆိုပြီ"ဟု ပေးပါ၊ (တစ်နည်း) တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်အားဖြင့် "ဘာသတိ-ပြောဆို၏"ဟုပင် ပေးပါ၊ ထိုသို့ တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန် ဖြစ်သင့်သောကြောင့်ပင် "တတြ-ထို ခရီးသွားရာကာလ၌" ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ ဋီကာတို့ တစ်နည်းဖွင့်ကြသည်။

စ–သည်သာ မကသေး၊ ဗုဒ္ဓသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ–ကို၊ ("ကဲ့ရဲ့ခြင်း" ၌ စပ်၊) အဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်ကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကို၊ ဘာသတိ ယထာ–ပြောဆိုသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဓမ္မသာပိ–တရားတော်၏လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ တံတံ အကာရဏမေဝ–ကိုပင်၊ ကာရဏတော–အားဖြင့်၊ ဝါ–အကြောင်းဟူ၍၊ [နောက်နည်းအလို တောပစ္စည်း ပဌမာအနက်၌ သက်၊ ဣတိ အကျေကြုံ၊] ဝတ္တာ–၍၊ သမဏသ ဂေါတမဿ–၏၊ ဝါ–သည်၊ ဓမ္မော–တရားသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒုရက္ခာတော–မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်ပြီ၊ ["သွာက္ခာတော"၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊] ဒုပ္ပဋိဝေဒိတော–မကောင်းသဖြင့် သိစေအပ်ပြီ၊ ["ဒုပ္ပဋိပတ္တိတော"ဟု ရှိလျှင် "မကောင်းသဖြင့် သိအပ်ပြီ"ဟု ပေး၊] အနိယျာနိကော–ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော တရားမဟုတ်၊ ဝါ–ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ယှဉ်သော တရားမဟုတ်၊ အနုပသမသံဝတ္တနိကော–သံသရာဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားမဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ တထာ တထာ–အားဖြင့်၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–၏၊ ဝါ–ပြီ။

စ–သည်သာမကသေး၊ ဓမ္မသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ (အဝဏ္ဏံ–ကို ၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊) ဘာသတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ သံဃသာပိ–၏လည်း၊ ယံဝါ တံဝါ–ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြားသော၊ အကာရဏမေဝ–ယုတ္တိမရှိသော အကြောင်းကိုသာ၊ ကာရဏတော–အားဖြင့်၊ ဝါ–ဟူ၍၊ ဝတ္တာ–၍၊ သမဏသ ဂေါတမဿ–၏၊ သာဝကသံဃော–သာဝက အပေါင်းသည်၊ မိစ္ဆာပဋိပန္နော–မှားယွင်းစွာ ကျင့်တတ်၏၊ ["သုပဋိပန္နော"၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊] ကုဋိလပဋိပန္နော–ကောက်ကျစ်သောအကျင့်ကို ကျင့်တတ်၏၊ ["ဥဇုပဋိပန္နော"၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊] ပစ္စနီကပဋိပဒံ–သမ္မာပဋိပတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော–ကျင့်

မှတ်ချက်။ ။အဝဏ္ဏကို "ကဲ့ရဲ့ခြင်း"ဟု ပေးရာ၌ "ဘာသတိ"အရ "ပြောဆိုခြင်း" လည်း ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အနက်တူရကား အဘေဒဘေဒူပစာကြောင်ပါ၊ ထိုသို့ မကြုံရအောင် "ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကား"ဟု ကရဏသာဓ် တစ်နည်းပေးသည်။

အနိယျာနိကော။ ။ဝဋ္ဋတော နိယျာတီတိ နိယျာနံ၊ နိပုဗ္ဗ, ယာဓာတ်, ယုပစ္စည်း ကတ္တားဟော၊ တဒေဝနိယျာနိကော၊ သွတ္ထ၌ ဏိကပစ္စည်း၊ နိ+နိယျာနိကော အနိယျာနိကော၊ တတောဝါ နိယျာနံ နိဿရဏံ၊ တတ္ထ နိယုတ္တောတိ နိယျာနိကော၊ ဏိကပစ္စည်း နိယုတ္တအနက်၌ သက်၊ ဝဋ္ဋတောဝါ နိယျာတီတိ နိယျာနိကော၊ ယကာရဿ ကကာရံ ဤကာရဿစ ရဿံ ကတ္တာ၊ အနိယသဒ္ဒေါ ဟိ ဗဟုလံ (လိုက်လာသော ဗဟုလံ သဒ္ဒါကြောင့်၊) ကတ္တုအာဘိဓေယျကောတိ သဒ္ဒဝိဒူ ဝဒန္တိ၊ ဤနည်းအလို အနိယပစ္စည်းဖြင့် "နိယျာနိယ"ဟု ဆိုလိုလျက် ယကို ကပြု, နီ၏ ဤကို ရဿပြုပါ။

တတ်၏၊ [“ဥယပ္ပဋိပန္နော”၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊] အနနုလောမပ္ပဋိပဒံ–သူတော်ကောင်းတရားအား မလျော်သောအကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော–ကျင့်တတ်၏၊ [“သာမီစိပ္ပဋိပန္နော”၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊] အဓမ္မာနုလောမပ္ပဋိပဒံ–လောကုတ္တရာတရားအား မလျော်သောအကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော–၏၊ [“သာမီစိပ္ပဋိပန္နော”၏ ပြောင်းပြန်ပင်တည်း၊] ဣတိ–ဤသို့၊ တထာ တထာ–အားဖြင့်၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–၏၊ ဝါ–ပြီ။

[“သုပ္ပိယသ္သ ပန ၊ပေ၊ ဘာသတိ” ဟူသော ပါဠိတော်၏ အနုသန္ဓေစကားအဆက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အန္တေဝါသီ ပနဿ” စသည်ကို မိန့်။] ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ အဿ–ထို သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇ်၏၊ အန္တေဝါသီ–အနီးနေ တပည့်သည်၊ (“ဝဏ္ဏံ ဘာသိတု မာရဒ္ဓေါ”ဟု စပ်၊) အမှာက်–ငါတို့၏၊ အာစရိယော–သည်၊ အပရာမသိတဗ္ဗံ–မသုံးသပ်ထိုက်သော အရိယူပဝါဒက်ကို၊ ပရာမသတိ–သုံးသပ်ဘိ၏၊ အနက္ကာမိတဗ္ဗံ–မနင်းကျော်ထိုက်သော အရိယူပဝါဒက်ကို၊ အက္ကမတိ–နင်းကျော်ဘိ၏၊ [အာပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်။] သွာယံ (သော+အယံ)–ထိုသို့သော ဤ ဆရာသည်၊ (ထိုကဲ့သို့ အရိယူပဝါဒက်ကို ကျူးလွန်သော ဤဆရာသည်–ဟူလို၊ “အနယဗျသနံ ပါပုဏိသတိ”ဟု စပ်၊) အဂ္ဂိ–မီးကို၊ ဂိလန္တော ဝိယ–မျိုသော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေန–လက်ဖြင့်၊ အသိဓာရံ–သန်လျက်သွားကို၊ ပရာမသန္တော ဝိယ–သုံးသပ်သော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မုဋ္ဌိနာ–လက်ဆုပ်ဖြင့်၊ ဝါ–လက်သီးဖြင့်၊ သိနေရုံ–မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ပဒါလေတု ကာမော ဝိယ–ဖောက်ခွဲခြင်းငှာ အလိုရှိသော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကကစဒန္တပန္တိယံ–ကြမ်းတန်းသော လွှသွားအစဉ်၌၊ ကိဋ္ဌမာနော ဝိယ–ပုတ်ခတ်၍ ကစားသော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဟတ္ထေနဝါ ပါဒေနဝါ ယေန ကေနစိဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန ပဟရိတွာ ကီဋ္ဌမာနောဝိယ၊–ဋီကာသစ်။] ပဘိန္နမဒံ–သုံးပါးသော အပြားအားဖြင့် ပျက်သော မုန်ယိုခြင်းရှိသော၊ စက္ခုဟတ္ထိ–ကြမ်းသောဆင်ကို၊ ဟတ္ထေန–လက်ဖြင့်၊ ဂဏှန္တော ဝိယ–ကိုင်သော ယောက်ျားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏာရဟသော ဝ–ချီးမွမ်းခြင်းကို ထိုက်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရတနတ္တယဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသမာနော–ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ [မာနုပစ္စည်း ဟိတ်အနက်၌ သက်၊ ဟေတုအတွေ့ ဟိ

ပဘိန္နမဒံ။ ။ပကာရေဟိ–မျက်စိမှလည်း မုန်ယိုခြင်း, နားမှလည်း မုန်ယိုခြင်း, သိုအိမ်မှလည်း မုန်ယိုခြင်းဟူသော သုံးပါးသော အပြားတို့ဖြင့်+ဘိန္နော ပဘိန္နော၊ ပဘိန္နော မဒေါ ယဿာတိ ပဘိန္နမဒေါ။ [အကွိုကဏ္ဍကောသသခ်ိတဋ္ဌာနဝသေန တီဟိ ပကာရေဟိ ဘိန္နော မဒေါ ယဿာတိ ပဘိန္နမဒေါ၊–ဋီကာသစ် မဒသဒ္ဒါသည် ရေဟူသော အနက်, သုက်ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောဘ၏၊ သုက်ရည်များ ယိုနေသည်ကို “မုန်ယို”ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်၊ ထိုအချိန်၌ ဆင်သည် အလွန်ကြမ်းနေ၏။]

အယံ မာနသဒ္ဒေါ၊–ဋီကာသစ်။] အနုယဗျသနံ–ကြီးပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏိသတိ–ရောက်ရှာတော့လတ္တံ့။["အမှာကံ အာစရိယော ၊ပေ၊ ပါပုဏိသတိ" ဖြင့် ဗြဟ္မဒတ္တ၏ သံဝေဂဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း, ဆရာ့အပေါ်၌ ကရဏာဖြစ်ပုံကို လည်းကောင်း ပြသည်။]

ပန–ထိုသို့ပင် ဆရာဖြစ်သူက ရတနတ္တယ၏ အဝဏ္ဏကို ပြောပါသော်လည်း၊ ("ဝဏ္ဏံ ဘာသိတုံ အာရဒ္ဓေါ" ၌ စပ်၊) အာစရိယေ–ဆရာသည်၊ ဂူထံ–ကျင်ကြီးကို၊ အက္ကမန္တေ၀ါ–နင်းသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိံ–မီးကို၊ အက္ကမန္တေ၀ါ–သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏကံ–ဆူးကို၊ အက္ကမန္တေ၀ါ–သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဌသပ္ပံ–မြွေဟောက်ကို၊ အက္ကမန္တေ၀ါ–သော်လည်းကောင်း၊ သူလံ–တံကျင်ပေါ်သို့၊ အဘိရုဟန္တေ၀ါ–တက်သော်လည်းကောင်း၊ ဟလာဟလံ–ထယ်ဖြင့် ထိုးခြစ်သကဲ့သို့ လွန်စွာ ထိုးခြစ်တတ်သော၊ ဝါ–လတ်တလော သေစေတတ်သော၊

အနုယဗျသနံ။ ။အယသဒ္ဒါသည် ဝုဒ္ဓိ (ကြီးပွားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ နဉ+အယော အနယော၊ ကြီးပွားခြင်း မဟုတ်၊ ကြီးပွားခြင်း၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ပျက်စီးခြင်း၊ အနယောယေ၀+ဗျသနံ အနယဗျသနံ–ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်း၊ မှန်၏–ရတနာ ၃ပါးကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည် အလွန်အပြစ်လေး၏၊ အကြင်သူသည် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ချီးမွမ်းနေ၏၊ အကြင်သူကား ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့နေပြန်၏၊ ထိုသူ ၂ ဦးသည် မိမိ၏ ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားခြင်းကို ပါးစပ်ဖြင့် စုဆောင်းနေရာ ရောက်၏၊ ထို ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားကြောင်းဖြစ်သော ကဲ့ရဲ့မှုကြောင့် သုခကို မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် စတုက္ကအဂုံတွေ့ ဘဏ္ဍာဂါမဝဂ်–ပဌမသုတ်၌ အောက်ပါဂါထာကို ဟောတော်မူသည်။

ယော နိန္ဒိယ် ပသံသတိ, တं ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော၊
ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိ, ကလိနာ တေန သုခံ နာ ဝိန္ဒတိ။

အာစရိယေ ခေါပန။ ။တပည့်ဟူသမျှသည် ဆရာ့အယူကို အတုလိုက်၍ ယူရိုးရှိသော်လည်း ဤဗြဟ္မဒတ္တလုလင်ကား ဉာဏ်ရှိသူဖြစ်သောကြောင့် ဤကဲ့သို့သော မတရားအမှု၌ အတုမလိုက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် လုလင်၏ ကမ္မသကတာဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ပြလို၍ "အာစရိယေ ခေါပန" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဟလာဟလံ။ ။ဟနတိတိ ဟလော၊ (နကို လပြု၊) ဟလာနံ–သေစေတတ် (သတ်တတ်) သော အဆိပ်တို့တွင်+ဝိသေသော–ထူးကဲသော၊ ဟလော–အဆိပ်သည်၊ ဟလာဟလော–မည်၏၊ ဟလာ၌ ဒီဃပြု၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထောမနိဒ်၌ကား "ဟလ–ဝိလေခနေ"ဟူသော ဓာတ်ဖြင့် ထယ်သွားကို "ဟလ"ဟု ခေါ်၏၊ ဟလေနေ၀ အာဟလတိ ဝိလေခတိတိ ဟလာဟလော–ထယ်သွားဖြင့် ခြစ်သကဲ့သို့ ထိရာအရပ်ကို စုပ်ပြုတ်သွားအောင် လွန်စွာခြစ်တတ်သော အဆိပ်ကို "ဟလာဟလ" ခေါ်သည်–ဟု ဆိုသည်။ [အဆိပ်တို့သည် "ကာကောလအဆိပ်, ကာဠကူဋ, ဟလာဟလ, (ဤသုံးပုဒ်ကား ပုံ, နပုံတည်း၊) သောရဋ္ဌိက, သောတ္ထိကေယ, ဗြဟ္မပုတ္တ, ပဒီပန, ဒါရဒ, ဝတ္ထနာဘအဆိပ်" အားဖြင့် ၉ ပါး ရှိကုန်၏၊–အမရကောသ, (ဂ) ဝဂ်, ၁၀ ဂါထာ၊ "ဟလာဟလ"ဖြင့် ကျန်ရှစ်မျိုးကို တားမြစ်သည်။]

ဝိသံ–အဆိပ်ကို၊ ခါဒန္တေဝါ–ခဲစားသော်လည်းကောင်း၊ ခရောဒကံ–ကြမ်းတန်းသော ရေအယဉ်သို့၊ ပဂ္ဂလန္တေဝါ–ချော်ကျသော်လည်းကောင်း၊[တစ်နည်း–ခါရောဒကံ–ငန်ခါးသောရေဖြင့်၊ ပဂ္ဂာလေန္တေဝါ–ဆေးကြောသော်လည်းကောင်း။] နရကပပါတံ-နရကာ်ချောက်သို့၊ ပပတန္တေဝါ–ခုန်ချသော်လည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိနာ–အနီးနေ တပည့်သည်၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော အမှုသည်၊ ဝါ–ကို၊ အနုကာတဗ္ဗံ–အတုလိုတ်၍ ပြုထိုက်သည်၊ နဟောတိ–မဟုတ်။

ဟိ–မှန်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ကမ္မဿကာ ဟိ မာဏဝ သတ္တာ"ဟု ရှိ၏၊] မာဏဝ–အို လုလင်၊ (မိမိကိုယ်ကို ခေါ်သည်၊) သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ ကမ္မဿကာ–ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကုန်၏၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ကမ္မာနုရူပမေဝ–ကံအားလျော်စွာသာလျှင်၊ ဂတိ–ရောက်ထိုက်သော ဘဝသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–ရောက်ကြရကုန်၏၊ [ကမ္မဿကာကို "အတ္တနော ကမ္မာနုရူပမေဝ ဂတိ ဂစ္ဆန္တိ"ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။] ပိတာ–အဘသည်၊ ပုတ္တဿ–သား၏၊ ကမ္မေန–ကံကြောင့်၊ (ဂတိ–သို့၊) နေဝ ဂစ္ဆတိ–ရောက်ရသည် မဟုတ်၊ ပုတ္တော–သည်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပုတ္တောဝါ"ဟု ဝါသဒ္ဒါ ပါ၏၊ "ပုတ္တောဝါ–သားသည်သော်လည်း"ဟု ပေး၊ ဤဝါသဒ္ဒါကို နောက်၌လည်း လိုက်စေရလိမ့်မည်။] ပိတု–၏၊ ကမ္မေန–ကြောင့်၊ (ဂတိ–သို့၊) နဲ (ဂစ္ဆတိ)–မဟုတ်၊ မာတာ–အမိသည်၊ ပုတ္တဿ–၏၊ (ကမ္မေန ဂတိ၊) နဲ (ဂစ္ဆတိ)၊ ပုတ္တော–သည်၊ မာတုယာ–၏၊ (ကမ္မေန ဂတိ၊ နဲ (ဂစ္ဆတိ)၊ ဘာတာ–အကိုသည်၊ ဝါ–မောင်သည်၊ [အချို့အရပ်ပ်၌ "အကြီးကို မောင်ကြီး,

---

ခရောဒကံ, ခါရောဒကံ။ ။ဋီကာသစ်၌ ပါဠိနှစ်ထွေ ပြု၏၊ "ခရောဒကန္တိ စဏ္ဍာသောတောဒကံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအံလို ပဝုဇ္ဇ, ခလဓာတ်သည် "ခလိတ္တာ ပတိ တိဋ္ဌတိ"ကဲ့သို့ ချော်ခြင်းအနက်ဟော ကြ၍ "ပဂ္ဂလန္တေ–ချော်ကျသော်လည်းကောင်း"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ "ခါရောဒကံတိ အတိလောဏတာယ (အလွန်ငန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တိတ္တောဒကံ (ခါးစပ်သော ရေ)"ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ခလဓာတ်သည် ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်း အနက်ကို ဟောရာ၌ စုရာဒိဂဏ်းဟု ဆို၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် "ပဂ္ဂာလေန္တေ"ဟု ရှိမှ ဆေးကြောခြင်းအနက်ကို ဟောနိုင်မည်၊ သို့သော် "ခါရောဒကံ–ငံခါးသောရေကို+ပဂ္ဂာ့လေန္တေ–ဆေး"ဟု စပ်၍မဖြစ်၊ "ဖြင့်"ဟု ကရိဏ်းပေးမှ "ငံခါးသောရေဖြင့်+ဆေး"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်မည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိနှစ်မျိုးလုံးအတွက် အစပ်သင့်အောင် အနက်ပေးလိုက်ရတော့သည်။

ကမ္မဿကာ ဟိ။ ။ဤဝါကျသည် အတုမလိုက်ထိုက်ပုံကို နိုင်မြဲအောင်ပြသော ဒဋ္ဌန္တ*ဏဝါကျလည်း ဟုတ်၏၊ အတုမလိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော ကာရဏဝါကျလည်းဟုတ်၏၊ နိသယဟု ဒဋ္ဌိအနက်ကိုသာ ပေးထားသည်၊ "ကသ္မာ တံ သဗ္ဗံ အနုကာတဗ္ဗံ နဟောတိ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျတည့်၍ "ဟိ (ယသ္မာ) ။ပေ။ အန္တေဝါသီ အာစရိယဿ ကမ္မေန ဂတိ နဲ ဂစ္ဆတိ၊ တသ္မာ အန္တေဝါသိနာ တံ သဗ္ဗံ အနုကာတဗ္ဗံ နဟောတိ"ဟု ကာရဏအနက်လည်း ပေးနိုင်ပါသည်။

အငယ်ကို မောင်ငယ်"ဟု ခေါ်၏၊ အချို့အရပ်၌ကား "အကြီးကို အကို, အငယ်ကို မောင်"ဟု ခေါ်သည်။] ဘဂိနိယာ–အမနုမ၏၊ (ကမ္မေန ဂတိ၊) နှ (ဂစ္ဆတိ)၊ ဘဂိနီ–သည်၊ ဘာတု–၏၊ ဝါ–၏၊ (ကမ္မေန ဂတိ၊) နှ (ဂစ္ဆတိ)၊ အာစရိယော–ဆရာသည်၊ အန္တေဝါသိနော–အနီးနေ တပည့်၏၊ (ကမ္မေန ဂတိ၊) နှ (ဂစ္ဆတိ)၊ အန္တေဝါသီ–သည်၊ အာစရိယဿ–၏၊ ကမ္မေန (ဂတိ) နှ ဂစ္ဆတိ။

စ–ဆက်၊ မယံ–ငါ၏၊ အာစရိယော–ဆရာသည်၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ရတနာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–ပြောဆို၏၊ ပန–စင်စစ်၊ အရိယူပဝါဒေါ–အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲခြင်းသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇော–ကြီးလေးသော အပြစ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ယောနိသော–သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဥမ္မုဇ္ဇိတ္ဝာ–မိမိကိုယ်ကို အရိယူပဝါဒကံမှ ဖော်၍၊ အာစရိယဝါဒံ–ဆရာ၏ဝါဒကို၊ မဒ္ဒမာနော–နှိမ်နှင်းလျက်၊ သမ္မာကာရဏာမေဝ–ကောင်းသော အကြောင်းကိုသာ၊ ဝါ–ယုတ္တိရှိသော အကြောင်းကိုသာ၊ ကာရဏာတော–အားဖြင့်၊ ဝါ–ဟူ၍၊ အပဒိသန္တော–ညွှန်ပြလျက်၊ အနေကပရိယာယေန–တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ–ပရိယာယ် အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ရတနာနံ–ရတနာတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓေါ–အားထုတ်ပြီ၊ [ထိုသို့ အားထုတ်ခြင်းမှာလည်း "ဤမျှလောက်သော ဂုဏ်ကို ကြားရလျှင် ဆရာသည် ရတနာ ၃ ပါး၏အပြစ်ကို ပြောခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်တန်ရာ၏"ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ဆရာကို မလေးစားခြင်း, ကပ်ဖဲ့လုပ်ခြင်းကြောင့် အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်။] (ကောဝိယ–အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ပဏ္ဍိတ ဇာတိကော–ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ["ပဏ္ဍိတ"နောက်၌ ဘာဝပွဓာန ကြဲ၊] (အညော–ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်မှ တစ်ပါး သော၊) ကုလပုတ္တော–အမျိုးကောင်းသားသည်၊ (အနေကပရိယာယေန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတုံ အာရဘတိ) ယထာ–အားထုတ်သကဲ့သို့တည်း၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ သုပ္ပိယဿ ၊ပေ၊ ဘာသတိတိ–သုပ္ပိယဿ ၊ပေ၊ ဘာသတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ယထာ တံ။ ။ဤဥပမာဝါကျမျိုး၌ နိဿယအနက် ပေးထားသလို အကျဉ်းလည်း ပေးနိုင်၏၊ ဥပမာနကို အတွင်းသွင်း၍ "ပဏ္ဍိတဇာတိကော–သော၊ (အညော–သော၊) ကုလပုတ္တော–သည်၊ အနေက ပရိယာယေန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတုံ အာရဘတိ ယထာ၊ တထာ အနေကပရိယာယေန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတုံ အာရဒ္ဓေါ"ဟုလည်း အကျယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ [ရှေ့ အရှင်အာနန္ဒာ၏ ငိုကြွေး၍ ဂန္ဓကုဋီကို သုတ်သင်ပုံ အခန်း၌လည်း ဤဝါကျမျိုး တွေ့ခဲ့ပြီ။]

တတ္ထ–ထိ သုပ္ပိယဿ ပန ပရိဗ္ဗာဇကဿ အစရိသော ပါဠိ၌၊ ဝဏ္ဏန္တိ–ဝဏ္ဏံ ဟူသော၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ–ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ–ကို၊ သဏ္ဌာနဇာတိရူပါယတနကာရဏပမာဏဂုဏပသံသာဒီသု–အသွင်သဏ္ဌာန်ဟူသော အနက်, အမျိုးဇာတ်ဟူသော အနက်, ရူပါရုံဟူသော အနက်, အကြောင်းဟူသော အနက်, အတိုင်းအရည် ပမာဏဟူသော အနက်, ဂုဏ်ဟူသော အနက်, ချီးမွမ်းခြင်းဟူသော အနက် အစရိသော အနက်တို့၌၊ ဒီဿတိ–ထင်ရှား၏၊ ဝါ–တွေ့မြင်အပ်၏၊ တတ္ထ–ထိ သဏ္ဌာန အစရိသောအနက်တို့တွင်၊ မဟန္တံ သပ္ပရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတ္ဝာတိ အာဒီသု–အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သဏ္ဌာနံ–အသွင်သဏ္ဌာန်ကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ–ဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။ [မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ သပ္ပရာဇဝဏ္ဏံ–မြွေမင်း၏ အသွင်သဏ္ဌာန်ကို၊ အဘိနိမ္မိနိတ္ဝာ–ဖန်ဆင်း၍၊ ("ဥပသက်မိ"ဋ္ဌစပ်)–သဂါထာဝဂ္ဂ, မာရသံယုတ်, သပ္ပသုတ်။] ဗြာဟ္မဏောဝ သောဌ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏောတိအာဒီသု–တို့၌၊ ဇာတိ–အမျိုးဇာတ်ကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊) [ဗြာဟ္မဏောဝ ဝဏ္ဏော–ပုဏ္ဏားအမျိုးဇာတ်သည်သာ၊ သေဌ္ဌော–မြတ်၏၊ အညော–ပုဏ္ဏားအမျိုးဇာတ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဝဏ္ဏော–အမျိုးဇာတ်သည်၊ ဟီနော–ယုတ်ညံ့၏၊–မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသ, ဗြာဟ္မဏဝဂ်, အဿလာယနသုတ်။] ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတောတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ရူပါယတနံ–ရူပါရုံကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ၊) [ပရမာယ–လွန်မြတ်သော၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရ

ဝဏ္ဏ, သဏ္ဌာန။ ။ အသွင်သဏ္ဌာန်အနက်ကို ဟောရာ၌ "ဝဏ္ဏိတဗ္ဗော အယံ ဤဒိသောတိ ပကာသေတဗ္ဗောတိ ဝဏ္ဏော"ဟု ပြု၊ ဤဒိသော–ဤကဲ့သို့ ရှိအပ်သူတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ (ပုံသဏ္ဌာန်ကို ညွှန်ပြ၍၊) ဝဏ္ဏိတဗ္ဗော ပကာသေတဗ္ဗော–ထင်ရှားပြထိုက်၏၊ ဣတိ ဝဏ္ဏော၊ ဝဏ္ဏဓာတ်သည် ဒီပန(ထင်ရှားပြခြင်း)အနက်ဟောတည်း၊ အပစ္စည်း။

ဝဏ္ဏ, ဇာတိ။ ။ အမျိုးဇာတ်ကိုဟောရာ၌ "ဝဏ္ဏိယတိ အသက်ရတော ဝဝတ္ထပိယတီတိ ဝဏ္ဏော–အခြားအမျိုးဇာတ်တို့နှင့် မရောယှက်အောင်ထားအပ်သောကြောင့် အမျိုးဇာတ်ကို "ဝဏ္ဏ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဥပမာ–ခတ္တိယမျိုးဆိုလျှင် ဗြာဟ္မဏစသော အခြားအမျိုးနှင့် မရောယှက်အောင် ပိုင်းခြားထားသကဲ့သို့တည်း၊ ဝဏ္ဏဓာတ်သည် ဝဝတ္ထပန အနက်ဟောတည်း၊ ဤ အနက်သည် ဓာတ်ကျမ်း၌ မလာသော်လည်း ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ ဟု မှတ်ပါ။

ဝဏ္ဏ, ရူပါယတန။ ။ဝဏ္ဏောတိ ဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယဂ်တဘာဝံ ပကာသေတီတိ ဝဏ္ဏော–ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်လသော် စိတ်၌ဖြစ်သော သဘောကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို "ဝဏ္ဏ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဥပမာ–စိတ်ဆိုးသောအခါ မျက်နှာနီသောအဆင်း ပေါ်လာ၍, စိတ်ဆိုးပြေသောအခါ "မျက်နှာကြည်သောအဆင်း ပေါ်လာ ရာ၌ ထို အဆင်းက အတွင်းစိတ်သဘောကို ထင်ရှားပြသကဲ့သို့တည်း၊ ဝဏ္ဏဓာတ်သည် ဒီပန အနက်ဟောတည်း။

တာယ–အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်နှင့်၊ ဝါ–အဆင်း, ကိုယ်တို့၏ အဖြစ်နှင့်၊ ဝါ–အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံ၏၊–သောဏ ဒဏ္ဍာသုတ်။]

နေ ဟရာမိ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ) [ဒေဝတေ–နတ်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဝါရိဇ–ကြာကို၊ နေ ဟရာမိ–ဆောင်လည်း မဆောင်ယူပါ၊ နေ ဘဉ္ဇာမိ–ချိုးလည်း မချိုးပါ၊ အာရာ–အဝေးမှ၊ သိဃ်ာမိ–အနံ့ကိုသာ နမ်းမိပါ၏၊ အထ–ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်၊ (ဆောင်လည်း မဆောင်ယူ, ချိုးလည်းမချိုး, အနံ့ကိုသာ နမ်းပါလျက်၊) ကေန ဝဏ္ဏေန–အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ဂန္ဓတ္ထေနောတိ–နံ့သာခိုးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်သနည်း၊–သဂါထာဝဂ္ဂ, ဝနသံယုတ်, ဂန္ဓတ္ထေနသုတ်။] တယော ပတ္တာသ ဝဏ္ဏာတိ အာဒီသု – တို့၌၊ ပမာဏံ – အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ၊)

ဝဏ္ဏော ပေါက္ခရတာယ။ ။ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် "ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ, ဝဇ္ဇ ဘဏ္ဍာမုခေပိစ၊ သုန္ဒရတ္ထေစ သလိလေ, မာတင်္ဂကရကောဋ္ဌိယံ"ဟူသော အဘိဓာန် အနေကတ္ထဝဂ်(၅၂၇)ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် သုန္ဒရ(ကောင်းသည်)ကိုလည်းကောင်း, ဒေဟ(ကိုယ်) ကိုလည်းကောင်း ဤနေရာ၌ ဟောအ၏၊ ဝဏ္ဏသ–အဆင်း၏+ပေါက္ခရတာ–ကောင်းသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ–ဖြစ်၊ (တစ်နည်း) ဝဏ္ဏောစ–အဆင်းလည်း၊ ပေါက္ခ ရဉ္ဇ–ကိုယ်လည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ–တို့၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနံ–တို့၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ–ရာ၊ "အဆင်း"ဟု ဆိုရလောက်အောင် လှခြင်း, "ကိုယ်" ဟု ဆိုရလောက်အောင် အလုံးအရုပ် အချိုးကျခြင်းတည်း၊ (တစ်နည်း) "ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ"ဟု ဆိုလိုလျက် သမ္ပန္နပုဒ်ချေ၍ "ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ–အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်"ဟု ပေးပါ၊ ဤနည်း၌ တာပစ္စည်းအနက်မရှိ။

ဝဏ္ဏ, ကာရဏ။ ။ဝဏ္ဏီယတိ ဖလံ ဧတေန ယထာ သဘာဝတော ဝိဘာဝီယတိ တိ ဝဏ္ဏော၊ (အဝတ္ထကတ္ထုသာခေန) အကျိုးကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထင်ရှားပြတတ်သော ကြောင့် အကြောင်းကို "ဝဏ္ဏ"ဟု ဆိုရ၏၊ [ငါသည် ကြာပန်းကို ဆောင်ယူ၍လည်း မသွား၊ ချိုးလည်းမချိုးပါ၊ အဝေးမှ အနံ့ကိုသာ နမ်းမိပါ၏၊ သို့ပါလျက် ရေကန်မှ ကြာတွေကို ချိုးလည်းချိုးကြ, ဆောင်ယူ၍လည်းသွားကြသော လူတို့ကို "နံ့သာခိုး"ဟု မစွပ်စွဲပါဘဲ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ငါ့ကို "နံ့သာခိုး"ဟု စွပ်စွဲရပါသနည်း။]

နတ်၏ အဖြေကား—အရှင်ဘုရား.....လူတို့သည် ကလေးထိန်းမိန်းမ၏ အဝတ်ကဲ့သို့ အမြဲသီလ ညစ်ပေ၍ နေ၏၊ အရှင်ဘုရားကတော့ သီလဖြူစင်၍ နေ၏၊ ထို့ကြောင့် လူတွေမှာ ကြာတွေကို သွားချိုးကြ, ဆောင်ယူသွားကြပါသော်လည်း "နံ့သာခိုး"ဟု ဆိုရလောက်အောင် အမည်းကွက်မထင်ပါ၊ အရှင်ဘုရားမှာတော့ သီလစင်ကြယ်နေသည့် အတွက် ကြာပန်းအနံ့ကို နမ်းရှုခြင်းသည်ပင် အမည်းကွက်ဖြစ်နေပါ၏၊ ထို့ကြောင့် အရှင်ဘုရားကိုသာ "နံ့သာခိုး"ဟု စွပ်စွဲရပါသည်။

[ပတ္တသ–သပိတ်၏၊ ဝဏ္ဏာ–အတိုင်းအရှည် ပမာဏတို့သည်၊ တယော–၃ မျိုးတို့တည်း၊ (ဥတ္တဋ္ဌ, မဇ္ဈိမ, သြမကအားဖြင့် ၃ မျိုးတို့တည်း၊) ပါရာဇိကဏ်, ပတ္တာဝဂ်, ပတ္တသိက္ခာပုဒ်။]

ကဒါ သညျုဋ္ဌာ ပန တေ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏာတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ဂုဏော–ဂုဏ်ကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ၊) [ဂဟပတိ–အိမ်ရှင်သူကြွယ်၊ (ဥပါလိသူကြွယ်ကို နိဂဏ္ဌဆရာကြီးက ခေါ်သောစကား၊) တေ–သင်သည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ–၏၊ ဣမေ ဝဏ္ဏာ–ဤဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို၊ ကဒါ–အဘယ်အခါ၌၊ (အဘယ်အခါတုန်းက)၊ သညျုဋ္ဌာ–သီကုံးအပ်ကုန်သနည်း၊ (ဂါထာဖြင့် သီကုံးအပ်ကုန်သနည်း–ဟူလို၊)–မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ, ဂဟပတိဝဂ်, ဥပါလိသုတ်၊ သညျုဋ္ဌာနေရာ၌ "သံယုဋ္ဌာ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ သံပုဗ္ဗ, ယုဇောတ်, တပစ္စည်း၊ တကို သုတ်ကြီးဖြင့် ဋ္ဌပြု၊ ဇကို ဟပြု။] ဝဏ္ဏာရဟသ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီတိ အာဒီသု–တို့၌၊ ပသံသာ–ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းကြောင်း စကားကို၊ (ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ)၊ [ဝဏ္ဏာရဟသ–ချီးမွမ်းခြင်းကို ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝဏ္ဏံ–ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ ဘာသတိ–ပြောဆို၏၊ အဂ္ဂတ္တိရ်, ပဌမပဏ္ဏာသက, ဘဏ္ဍဂါမဝဂ်, ပဌမခတသုတ်။]

ဣဒ–ဤဗုဒ္ဓသ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဂုဏောပိ–ဂုဏ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ပသံသာပိ–ချီးမွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကိုလည်းကောင်း၊ (ဝဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတိ)၊ ကိရ–တစ်ဆင့်စကားကြားရဘူးသည်ကား၊ အယံ–ဤဗြဟ္မဒတ္တ လုလင်သည်၊ ဘူတမေဝ–ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ တံတံ ကာရဏံ–ထိုထို အကြောင်းကို၊ အပဒိသန္တော–ညွှန်ပြလျက်၊ အနေကရိယာယေန–တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ–ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ ရတနတ္တယဿ–၏၊ ဂုဏပသဋိတ်–ဂုဏ်နှင့် စပ်သော၊ ပသံသံ–ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ အဘာသိ–ပြောဆိုပြီ။

ဝဏ္ဏ, ပမာဏ။ ။ဝဏ္ဏိယတိ အပ္ပမဟန္တာဒိဝသေန ပမိယတီတိ ဝဏ္ဏော–အနည်းအများ (အငယ် အကြီး) စသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့် နှိုင်းချင့်အပ်သောကြောင်း အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို "ဝဏ္ဏ"ဟု ဆိုရ၏။ [အာဒိဖြင့် ဓာတရူပ(ရွှေ) ပုဋ္ဌိန(သဲ) အကွာရာစသော အနက်များကို ယူပါ။]

အယံ ကိရ။ ။"အယံ ကိရ" စသော ပါဠိဖြင့် ဂုဏအနက်, ပသံသာအနက်ကို ပြီးစေ၏၊ ကိရကို အနုဿဝနတ္ထဟုလည်းကောင်း, ပဒပူရဏတ္ထဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းဖွင့်၏၊ ဥပသံဟိတ်၌ ဥပ+သံပုဗ္ဗ ဓာတုတ်, တပစ္စည်း၊ ဓကို ဟ, အာကို ဣပြု၊ "ပသံသံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝဏ္ဏအတွက် "ပသံသာ" အနက်သာ ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ သို့သော် "ချီးမွမ်း"ဟူသည် ဂုဏ်ကို ပြောခြင်းတည်း၊ ဂုဏ်နှင့်ကင်း၍ ချီးမွမ်းခြင်းဟု မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏ အနက်ကိုလည်း ဤပသံသာပါဠိဖြင့် သိနိုင်သည်။ [ပသံသာယ ဧဝ ဂုဏဘာသနံ သိဒ္ဓံ၊ တသာ တဒဝိနာဘာဝတော–ဋီကာ။]

တတ္ထ–ထိ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိဟူသော ပါဠိ၌၊ [ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော၌ စပ်။] ဣတိပိ သောဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိနာ–ဣတိပိ ၊ပေ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ, အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ (နယေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊) ဧကပုဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၊ပေ၊ အသမော အသမသမောတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေနစ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝဏ္ဏော–ဂုဏ်ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊ [သော ဘဂဝါ–ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ–အရဟံမည်တော်မူ၏၊ ဣတိပိ–လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ–မည်တော်မူ၏–(ထိုထိုပါဠိတော်)... ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓေ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ပသန္နာ–ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ တေ–ထိုဗုဒ္ဓိုလ်တို့သည်၊ အဂ္ဂေ–အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ပသန္နာ–ကြည်ညိုကြကုန်၏၊–(အဂ်ုတ္တိရိ, စတုက္ကနိ, ပဌမ ပဏ္ဏာသက, စက္ကဝဂ်, အဋ္ဌပ္ပသာဒသုတ်။)..ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧကပုဂ္ဂလော–တုဘက်ကင်းပျောက်, တစ်ယောက်တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လောကေ–လောက၌၊

ဧကပုဂ္ဂလော။ ။ဧကပုဂ္ဂလောတိ ဣဿ ဧကောတိ ဒုတိယာဒိပဋိက္ခေပတ္ထော ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ–အဂ်ုတ္တိရိ, ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်၌ ဤအဋ္ဌကထာအတိုင်း "ဧကော–တစ်ယောက်"ဟုသာ အနက်ပြန်ပါ၊ အနက်အားဖြင့် "တစ်ယောက်တည်း"ဟု ပြန်ရသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အသားကျမှာ "အသဒိသ–အတူမရှိ၊ ဂုဏဝိသိဋ္ဌ–ပါရမီဂုဏ်တော်အားဖြင့် အထူးခြားဆုံး၊ အသမသမ–မတူသော ရှေးဘုရားရှင်တို့နှင့်သာ တူသောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ကေနဋ္ဌေန ဧကပုဂ္ဂလော၊ အသဒိသဋ္ဌေန, ဂုဏဝိသိဋ္ဌဋ္ဌေန, အသမသမဋ္ဌေနစ၊–ဋီကာသစ်။]

ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။မာနပစ္စည်း တိဝိဘတ် ၂ မျိုးလုံးပင် ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၏ မပြီးသေးသော (ပစ္စုပ္ပန်) အနက်ကို ဟောစေ၏၊ မာနပစ္စည်းလည်း လက္ခဏအနက်ဟောတည်း၊ နိဿယ၌ ဤနည်းအတိုင်း ပေးထားသည်၊ (တစ်နည်း) "မာနန္တော ဝတ္တမာနာ နာဂတေ သေသကေ ဋ္ဌိတိ"ဟူသည်နှင့်အညီ မာနပစ္စည်းသည် အနာဂတ်ကိုလည်း ဟောရကား ဥပ္ပဇ္ဇမာန (ဖြစ်လတ့ဲ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ (ဖြစ်ဆဲ) ဥပ္ပဇ္ဇော (ဖြစ်ပြီ)ဟု သုံးချက်ခွဲ၍ ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ရင်းမှစ၍ အနာဂါမိဖိုလ် ရသည့်တိုင်အောင် ဥပ္ပဇ္ဇမာန (ဘုရားဖြစ်လတ့ဲ)မည်၏၊ အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ဥပ္ပဇ္ဇတိ(ဖြစ်ဆဲ)မည်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ် ရသောအခါ ဥပ္ပန္နော (ဘုရားဖြစ်ပြီ) မည်၏၊ ထိုသုံးမျိုးတွင် ဥပ္ပန္နကို ရည်ရွယ်၍ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု မိန့်တော်မူသတတ်၊ "ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်တော်မူပြီးဖြစ်၏"ဟူလို၊ ဤနည်း၌ "ဥပ္ပဇ္ဇမာနော–ဘုရားဖြစ်လတ့ဲ ဖြစ်လသော်၊ အသမော ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ပေးပါ။ [ဋီကာသစ်၌ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဝယ် မာနအတွက် သာမတ္ထိယတ္ထ(သတ္တိ)အနက်ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ထို့ပြင် ဋီကာသစ်၌ အဂ်ုတ္တိရိ, ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်, ပဌမသုတ် အဋ္ဌကထာမှ ယူထားသောကြောင့် "ဗဟု ဇနဟိတာယ"ဟုလည်း ထည့်လျက်ရှိသည်၊ ဤသုတ်၌ကား ထိုသို့ မထည့်ထိုက်။]

ဥပ္ပဇ္ဇမာနော–ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လသော်၊ အသမော–အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့နှင့် တူတော်မမူသည်၊ အသမသမော–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့နှင့် တူတော်မမူသော ရှေးဘုရားရှင်တို့နှင့်သာ တူတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာ၏၊–အဂ်ုတ္တိရ်, ဧကနိပါတ်, ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်။]

သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မောတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အာလယသမုဂ္ဃိတော ဝဋ္ဋူပစ္ဆေဒေါတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယေ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ တေ ပသန္နာတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မသ–တရားတော်၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဘဂဝတာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မော–တရားတော်ကို၊ သွာက္ခာတော–ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊–ထိုထို ပါဠိတော်။...အာလယသမုဂ္ဃိတော–ငြိကပ် တွယ်တာတတ်သော တဏှာကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တတ်၏၊ ဝဋ္ဋူပစ္ဆေဒေါ–ဝဋ်ဆင်းရဲကို ဖြတ်တောက်တတ်၏၊–အဂ်ုတ္တိရ် အဋ္ဌပ္ပသာဒသုတ်။...ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အရိယေ–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကေ–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေ–မဂ်၌၊ ပသန္နာ–ကုန်၏၊ တေ–တို့သည်၊ အဂ္ဂေ–မြတ်သောတရား၌၊ ပသန္နာ–ကုန်၏၊–အဋ္ဌပ္ပသာဒသုတ်။...ယေ ဘိက္ခဝေ၏ နေရာဝယ် အချို့စာအုပ်၌ "ယေ တေ ဘိက္ခဝေ"ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ "တေ"ဟု ရှိသောကြောင့် မကောင်းပါ။]

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃောတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယေ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ပသန္နာတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သံဃသ ဝဏ္ဏော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဘဂဝတော–၏၊ သာဝကသံဃော–သာဝကပေါင်းသည်၊ သုပ္ပဋိပန္နော–ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်ပါပေ၏၊–ထိုထို ပါဠိတော်၊...ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေ–တို့သည်၊

အသမောစသည်။ ။ဤပါဠိတော်သည် အဂ်ုတ္တိရ်, ဧကနိပါတ်, ဧကပုဂ္ဂလဝဂ်, ပဌမသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ "အဒုတိယော အသဟာယော"စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ နောက်ဆုံးမှ "အသမော အသမသမော"ဟု ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ပေယျာလမြှုပ်ထားသည် ဟု မှတ်ပါ၊ အသမောကို "သဗ္ဗသတ္တေတိ အသမော"ဟုလည်းကောင်း, အသမသမော့ကို "အသမော ဝုစ္စန္တိ အတီတာနာဂ်တသဗ္ဗဗုဒ္ဓါ၊ တေဟိ အသမေဟိ သမောတိ အသမသမော"ဟု လည်းကောင်း ထို အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ဤ ၂ ပုဒ်ကို ဋီကာသစ်၌ ဧကပုဂ္ဂလော၏ ဝိသေသနဟု ဆိုသော်လည်း ထို အဋ္ဌကထာ၌ "ဒေဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ၊ပေ၊ သမတ္ထော ဗုဒ္ဓေါ ဟုတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဟုတ္တာ"ထည့်၍ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်ခြင်းသာ ကောင်းသည်။

အာလယ ၊ပေ၊ ပစ္ဆေဒေါ။ ။အာလယသင်္ခါတ် တဏှာ.သမုဂ္ဃိတောတိ သမုစ္ဆိန္နတိတိ အာလယသမုဂ္ဃိတော၊ ဝဋ်နှင့် ဥပစ္ဆိန္နတိတိ ဝဋ္ဋူပစ္ဆေဒေါ၊–ဋီကာသစ်၊ အာလယသဒ္ဒါသည် အလ္လိယတိတိ အာလယောနှင့် အညီ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ ငြိကပ်တွယ်တာတတ်သော တဏှာဟူသော အနက်ကိုဟောဘ၏။

သံယေ–အရိယာသံဃာ၌၊ ပသန္နာ–ကုန်၏၊ တေ–တို့သည်၊ အဂ္ဂေ–အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော သံဃာ၌၊ ပသန္နာ–ကုန်၏၊–အဂ်ုတ္တရ်၊ စတုက္ကနိ, ပဌမပဏ္ဏာသက, စက္ကဝဂ်, အဂ္ဂပ္ပသာဒသုတ်။]

ပန–ဆက်၊ (ပြတ်ပြီးကို ထပ်၍ဆက်သည်၊) ပဟောန္တေန–စွမ်းနိုင်သော၊ (နိကာယ်ငါးဖြာ, အင်္ဂါ ၉ တန်, ဓမ္မက္ခန်ရှစ်သောင်းလေးထောင်သို့ သက်ဝင်၍ ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊) ဓမ္မကထိကေန–ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဗြဟ္မာလသုတ်တည်းဟူသော ဓမ္မကထာ၌ ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပဋ္ဌ–ငါးပါးကုန်သော၊ နိကာယေ–နိကာယ်တို့သို့လည်းကောင်း၊ နဝ–ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ သတ္ထုသာသနံ–မြတ်စွာဘုရား၏ ဆုံးမကြောင်း ပရိယတ်သာသနာတော်သို့လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ–ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သို့လည်းကောင်း၊ သြဂါဟိတွာ–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ–ဘုရားအစရှိသော ရတနာတို့၏၊ ဝဏ္ဏော–ဂုဏ်ကို၊ ပကာသေတဗ္ဗော–ထင်ရှားပြထိုက်၏။

ဟိ–မှန်၏၊ ("ပဟောန္တေန ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏော ပကာသေတဗ္ဗော"ဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဟိ" မပါ၊] ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤရတနာ သုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ပြောပြရာ၌၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ–တို့၏၊ ဂုဏော–ဂုဏ်တို့ကို၊ ပကာသေန္တော–ထင်ရှားပြသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိတ္ထေ–သက်ဝင်ရာ မဟုတ်သော ဆိပ်ကမ်းတို့သို့၊ [(တစ်နည်း) အတိတ္ထေန–သက်ဝင်ရာ မဟုတ်သော ဆိပ်ကမ်းဖြင့်၊] ပက္ခိပန္တော–ပြေးဝင်သော၊ ဓမ္မကထိကော–ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ–ဆိုခြင်းငှာ၊ နဿ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ ("အတိတ္ထေ ပက္ခန္တော ဓမ္မကထိကော"ဟု မပြောထိုက်သည်မှာ မှန်၏၊) ဤဒိသေသု–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ (ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်ကို ပြောပြရာတို့၌၊) ဓမ္မကထိကဿ–၏၊ ထာမော–ဉာဏ်စွမ်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ["ကသ္မာ ဝတ္တုံ နဿ သက္ကာ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ "ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့် ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ တသ္မာ ဝတ္တုံ နဿ သက္ကာ"ဟုလည်း ပေးပါ။]

ဝဏ္ဏော။ ။"ဝဏ္ဏော–ဂုဏ် (ကျေးဇူး)"ဟု အနက်ပေးလေ့ရှိ၏၊ "သီလက္ခန္ဓ, စသည်ကျေးဇူး, ဂုဏ်အထူး"ဟုလည်း စပ်ဆိုကြ၏၊ သို့သော် "ကျေးဇူး"ဟူသည် မိမိအပေါ်၌ သူတစ်ပါးက ပြုဖူးသော အမှုကိစ္စသာတည်း၊ သီလစသောဂုဏ်သည် ကျေးဇူးမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် (ကျေးဇူးဟု မထည့်ဘဲ) "ဝဏ္ဏော–ဂုဏ်"ဟုသာ ပေးပါသည်၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့၌ ဥပကာရအနက်လည်း မပါပါ။

အတိတ္ထေ ပက္ခန္တော။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အတိတ္ထေ"ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "အတိတ္ထေနာ,တိ အနောတရဏဌာနေန"ဟုရှိသော်လည်း "ဂုဏော ပကာသေန္တော"၌ ဂုဏော၏ ရူပက (ဥပမာ) အလင်္ကာဖြစ်သောကြောင့် "အတိတ္ထေ"ဟု ရှိသောပါဋ္ဌက ကောင်းမြတ်သကဲ့သို့ ထင်၏။

ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-ထိုသို့ပင် နိကာယ်ငါးရပ် အစရှိသည်တို့သို့ သက်ဝင်၍ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ပြောပြထိုက်ပါသော်လည်း၊ (ဤအလို အရစ္ပတ္ထ၊) ဗြဟ္မဇဋ္ဌော-သော၊ မာဏဝေါ-လုလင်သည်၊ အနုသဝါဒိမတ္တ သမ္မန္ဓိတေန-အဆင့်ဆင့်ကြားရခြင်း အစရှိသည်မျှနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ အတ္တနော-၏၊ ထာမေန-ဉာဏ်စွမ်းဖြင့်၊ ရတနတ္တယဿ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ဘာသတိ-ပြော၏။

ဣတိဟ တေ ဥဘော အာစရိယန္တေဝါသိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒွေ-၂ ယောက် ကုန်သော၊ တေ အာစရိယန္တေဝါသိကာ-ထိုဆရာတပည့်တို့သည်၊ (အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိဋ္ဌ စပ်၊) [ဣတိကို "ဧဝံ"ဟုလည်းကောင်း, ဥဘောကို "ဒွေ"ဟုလည်း ကောင်း, အန္တေဝါသိဋ္ဌ ဗဟုဝုစ်ထင်ရှားအောင် "အန္တေဝါသိကာ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ဟ အနက်မရှိ။] အညမညဿာတိ-ကား၊ အညောညဿ-အချင်း

ဗြဟ္မဇဋ္ဌော ၊ပေ၊ ဘာသတိ။ ။ဤဝါကျသည် "ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဂုဏေ ပကာသေန္တော"၏ အဆက်ဖြစ်သော ဝါကျတည်း၊ "ဣမသ္မိံ ဟိ ဌာနေ"စသော ဝါကျတို့မှာ "ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဝဏ္ဏော ပကာသေတဗ္ဗော"ဟူသော ဝါကျ၏ အထောက်အကူ အပဓာန ဝါကျတို့သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပနဖြင့် ပဓာနဝါကျကို ပြန်၍ ညွှန်ရသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဋီကာသစ်၌ "ကိံ ပန သော တထာ သြဂါဟေတွာ ဘာသတီတိ အာဟ ဗြဟ္မဇဋ္ဌော ပနာတိ' အာဒိ"ဟု ကျမ်းတက်သည်။

အနုသဝါဒိမတ္တသမ္မန္ဓိတေန။ ။အနု(အနုက္ကမေန)-အစဉ်အားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) အနုပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ သဝနံ-ကြားရခြင်း၊ အနုသဝေါ-အစဉ်အဆက်အား ဖြင့် ကြားရခြင်း၊ အာဒိဖြင့် အာဂေါရ ပရိဝိတက္ကာ (ရတနာ ၃ ပါး၏ အခြင်းအရာကို ကြံ စည်ခြင်း), ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ (မိမိဉာဏ်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၍ သဘောကျ နှစ်သက်ခြင်း)တို့ကို ယူပါ၊ မတ္တသဒ္ဒါသည် ဝိသေသကို တားမြစ်သော သာမညအနက်ရှိ၏၊ "လိင်္ဂတ္ထာဘိဓာန မတ္တော-လိင်အနက် သာမည"ဟုရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ အများကြားရိုးသာမန်မျှဖြစ်သော အဆင့် ဆင့် ကြားရခြင်းစသည်မျှနှင့်သာစပ်သည်၊ ကိုယ်တိုင်ကြားရခြင်း, ကိုယ်တိုင်သိရခြင်း ဟူသော ဝိသေသနှင့် မစပ်-ဟူလို၊ အနုသဝါဒယော ဧဝ+မတ္တံ အနုသဝါဒိမတ္တံ၊ သမ္ဓေနော+ သဒ္ဓါတော အသ အတ္ထိတိ သမ္မန္ဓိတော၊ (သဒ္ဓါတအသတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၊) အနုသဝါဒိမတ္တေန+သမ္မန္ဓိတော အနုသဝါဒိမတ္တသမ္မန္ဓိတော၊ (ထာမော)။

အညမညဿ။ ။အညသဒ္ဒါသည် သမ္ဘနာမ်ပုဒ်တည်း၊ ဤ၌ ဆရာမှတစ်ပါးသော တပည့်ကိုလည်းကောင်း, တပည့်မှတစ်ပါးသော ဆရာကိုလည်းကောင်း "အည"ဟု ဆိုရ၏၊ ဥဒုဝိပစ္စနိကဝါဒါ၌ သမ္ဘာန်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ဖို့ရန် "အညဿ"ဟု ဆင့်ဝိဘတ်သက်ပြီးနောက် "သမ္ဘာဒီနံ ဝိတိဟာရေ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ဘ-ကဏ္ဍ, ၅၆ သုတ်ဖြင့် ဒ္ဝိရုပ်(ရုပ်-၂ ခု)ပြု၍ "အညဿ အညဿ"ဟု ဖြစ်၏၊ [၂ ရုပ်ဖြစ်သော်လည်း အများကိုမရ, ဆရာတစ်ယောက် တပည့်တစ်ယောက်ကိုသာ ရသောကြောင့် ဝိစ္ဆာပုဒ်မဟုတ်။] ထိုသုတ်ဖြင့်ပင် ရှေ့ပုဒ်၏ သကိုချေ၍ "အည အညဿ"ဟု ဖြစ်၏၊ မ အကွာရာလာလျှင် "အညမညဿ"ဟု ဖြစ်၏၊

ချင်း၏၊ (ဆရာမှတစ်ပါးသော တပည့်, တပည့်မှ တစ်ပါးသော ဆရာ၏၊) ဥဒုပစ္စနီကဝါဒါတိ–ကား၊ ဤသကမ္မိ–ဇဋ္ဌေယ်မျှလည်း၊ (နည်းနည်းကလေးမျှ လည်း၊) အပရိဟာရိတ္တာ–မရှောင်လွှဲမူ၍၊ ဥဒုမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ (တည့် တည့်–တဲ့တဲ့သာလျှင်၊) ဝိဝိဓပစ္စနီကဝါဒါ–အထူးထူး အပြားပြားများသော ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) အနေကဝါရံ– အကြိမ်များစွာ၊ ဝိရဒ္ဓဝါဒါ၎ဝ–ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုကြောင်းအယူရှိကုန်သည် သာ၊ ဟုတ္တာ–၍၊ (အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ–ဖြစ်၏ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

["အနေကဝါရံ ဝိရဒ္ဓဝါဒါ၎ဝ"ဟူသော စကားကို ခိုင်မြဲစေလိုလျှင် (တစ်နည်း) ချဲ့ပြလိုလျှင် "အာစရိယေန ဟိ" စသည် မိန့်။] ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ အာစရိယေ–သည်၊ ရတနတ္တယသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အဝဏ္ဏော–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်

(မ) မလာဘဲ "တဒမိနာဒီနိ" သုတ်ကြီးဖြင့် နောက် (အ) သရကို ချေ၍ ရှေ့သရကို သြပြုလျှင် "အညောညသ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ မောဂ္ဂလ္လာန်နိသယဒ္ဒ ရပ်ပြီးပုံကို ပြသော ကြောင့် အညမညသကို "အညောညသ"ဟုသာ ဖွင့်သင့်၏၊ "အညောအညသ"ဟု မဖွင့်သင့်၊ "အညော–တစ်ယောက်သည်"ဟု အနက်ပေး၍ စပ်ဖို့ရာလည်း မရှိ။ [ဤပုဒ်မျိုး သည် သမာသ်မဟုတ်သော်လည်း "သမာသ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏"ဟု ပါဏိနိဒ္ဒ ဆိုသဲ့သတ်။]

သဒ္ဒနီတိ။ ။ပဒမာလာဒ္ဒကား ဧကော ဧကာယပုဒ်ကို "အဗျယပဒသဒ်ဿ– အဗျယ (နိပါတ်) ပုဒ်နှင့်တူသော၊ ရဋ္ဌိပဒန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ"ဟု ဆို၍ "အညမညန္တိ သဒ္ဒသ ဝိယစ ဧကပဒတ္တာပ္ပဂမနဋ္ဌသ ဝေဒိတဗ္ဗံ=အညမည်ပုဒ်ကဲ့သို့, တစ်ပုဒ်တည်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော ရဋ္ဌိပုဒ်"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအဆိုကို လိုက်၍ ဋီကာသစ်ဒ္ဒလည်း "အညမညသာ တိ ဣဒံ ရဋ္ဌိပဒံ, ဧကော ဧကာယာတိပဒံ ဝိယာတိ ဒသ္သေန္တော အညောညသာတိ ရဋ္ဌိပဒေနေဝ ဝိဝရတိ"ဟု ဆိုသည်။ [အာချာတ်ပုဒ် ကိတ်နာမ်မျိုးလည်း မဟုတ်၊ သမာသ် နာမ် တဒ္ဓိတ်နာမ်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် ရဋ္ဌိပုဒ်ဟု ဆိုသည်။]

ဥဒုဝိပစ္စနီကဝါဒါ။ ။"သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ပုဒ်တိုင်းဒ္ဒ ဧဝသဒ္ဒါရနိုင်သောကြောင့် ဥဒုကို "ဥဒုမေဝ"ဟု ဧဝထည့်၍ ဖွင့်၏၊ ထို ဧဝဖြင့် တားမြစ်အပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗအနက်ကိုလည်း "ဤသကမ္မိ အပရိဟာရိတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ပိသဒ္ဒါသည် ဂရဟာဇောတက၊ "အနည်းငယ်သော်မှ မရှောင်တုန်သေး၏၊ များစွာ ရှောင်လွှဲဖို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ"ဟု သမ္ဘာဝနာပြုပါ၊ ဝိပစ္စနီကဒ္ဒ ဝိသည် ဝိဝိဓအနက်ဟော၊ ပစ္စနီက်ဒ္ဒ "ပတိ+အနီက်"ဟု ခွဲ၊ ပတိ–ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော+အနီက်–အပေါင်း၊ ဤနေရာ၌ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော စကားတို့တည်း၊ ဝိဝိဓော+ပစ္စနီကော ဝိပစ္စနီကော၊ ဝဒတိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ–ပြောဆိုကြောင်း အယူ၊ ဝိပစ္စနီကော+ဝါဒေါ ဝိပစ္စနီကဝါဒေါ၊ ဥဒုမေဝ+ဝိပစ္စနီကဝါဒေါ ဧတေသန္တိ ဥဒုဝိပစ္စနီက ဝါဒါ၊ "အနေကဝါရံ ၊ပေ၊ ဧဝ ဟုတ္တာ"ကား ဆိုလိုရင်း အနက်ကိုပြသော ဥဒုကတ္ထ (တပ္ပါ ကဋ္ဌိကရဏ) အဖွင့်တည်း၊ "အနေကဝါရံ" ဖြင့် "ဝိဝိဓ"၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသည်။

ဘက်အပြစ်ကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို၊ ဝါ–ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတော–ပြောဆိုအပ်ပြီးသော်၊ အန္တေဝါသီ–သည်၊ ဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–၏၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဣတရော–တပည့်မှတစ်ပါးသော ဆရာသည်၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ (ဘာသတိ)၊ ဣတရော–ဆရာမှတစ်ပါးသော တပည့်သည်၊ ဝဏ္ဏံ–ကို၊ (ဘာသတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အာစရိယော–သည်၊ သာရဖလကေ–အနှစ်ဖြစ်သော ပျဉ်ချပ်၌၊ ဝါ–ကောင်းမြတ်သော ပျဉ်ချပ်၌၊ (ရတနာသုံးပါးကို ဥပမာပြသည်၊) ဝိသရက္ခအာဏိ–အဆိပ်ရှိသော သစ်သားမယ်နကို၊ (အဆိပ်ရှိသော သစ်သားစို့ကို၊) အာကောဋ္ဌယမာနော ဝိယ–စိုက်နှက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [အပြစ်ပြောပုံကို ဥပမာပြုသည်၊ အာကောဋ္ဌယဝယ် ရှေးစာအုပ်များ၌ "အာ"မပါ၊ ပါမှ အနက်ထင်ရှားသည်၊] ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ရတနတ္တယဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–၏၊ အန္တေဝါသီပန–သည်ကား၊ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယာယ–ရွှေ ငွေ ပတ္တမြားတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ အာဏိယာ–မယ်နဖြင့်၊ (စို့ဖြင့်၊) [ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကို ဥပမာပြုသည်၊] တံ အာဏိं–ထိုဆရာစိုက်နှက်အပ်သော မယ်နကို၊ (စို့ကို၊) ပဋ္ဌိဗာဟယမာနော (ပဋ္ဌိဗာဟယမာနော)ဝိယ–တားမြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ရတနတ္တယဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝဏ္ဏံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဘာသတိ–၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓဝိပစ္စနီကဝါဒါတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန၊ တစ်နည်း–သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဘဂဝန္တံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခုသံဃဿာတိ–ကား၊ ဘဂဝန္တန္တု–မြတ်စွာဘုရားသို့လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–ရဟန်းအပေါင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော–နောက်မှနောက်မှ၊ ဝါ–နောက်ကနောက်က၊ ဒဿနံ–မြင်းခြင်းကို၊ အဝိဇဟန္တာ–

သာရ ၊ပေ၊ အာကောဋ္ဌယမာနောဝိယ။ ။သာရဖလကေတိ သာရဒါရုဖလကေ (အနှစ်ဖြစ်သော သစ်သားပျဉ်ချပ်ပေါ်၌)၊ ဥတ္တမဖလကေဝါ (မြတ်သော ပျဉ်ချပ်ပေါ်၌၊ သာရသဒ္ဒါ ဥတ္တမအနက်ဟော)၊ ဝိသရက္ခအာဏိန္တိ ဝိသဒါရုမယပဋ္ဌာဏိ=ပဋ္ဌိ+အာဏိ (အဆိပ်ရှိသော သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော ဆန့်ကျင်ဘက် မယ်နကို)၊ "မယ်နဟူသည် "စို့=သံချောင်း"တည်း၊ စုရာဒိ ကုဋ္ဌမာတ်သည် "ဓာတုနံ အနေကတ္ထတာယ"နှင့်အညီ၊ ရိုက်နှက်–စိုက်နှက်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "အာကောဋ္ဌယမာနော"ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ။

ပတိဗာဟမာနော။ ။ဗာဟာတ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပတိရှေးရှိ၍ ဆန့်ကျင်ဘက် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဆန့်ကျင်ဘက် အားထုတ်ခြင်းဟူသည် တားမြစ်ခြင်းပင်တည်း၊ ဗာဟာတ်က ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ "ပတိဗာဟမာနော"ဟု ရှိသောပါဠိက သာ၍ကောင်းသည်။

မစွန့်ကုန်ဘဲ၊ ဣရိယာပထာနုဗန္ဓနေန–သွားခြင်းဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော အစဉ်လိုက်ခြင်းဖြင့်၊ အနုန္ဓာ–အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ သီသာနုလောကိနော–ဦးခေါင်းဖြင့် အစဉ်ကြည့်ကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ အနုဂတာ–အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ (အဓိပ္ပာယ်နက်)။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တံ အဒ္ဓါနံ–ထို အဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို၊ ပဋိပန္နော–ကြွတော်မူသနည်း၊ ကသ္မာစ–အဘယ့်ကြောင့်လည်း၊ သုပ္ပိယော–သည်၊ အနုဗန္ဓော–အစဉ်လိုက်သနည်း၊ ကသ္မာစ–လည်း၊ သော–ထို သုပ္ပိယသည်၊ ရတနတ္တယသ–၏၊ အဝဏ္ဏံ–အပြစ်ကို၊ ဘာသတိ–ပြောသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ–သုပ္ပိယ၏အစဉ်လိုက်ပုံ ရတနာသုံးပါး၏အပြစ်ပြောပုံမှ ရှေးဦးစွာ၊ (ပရိဟာရော–အဖြေကို၊ ၉၀ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဘဂဝါ–သည်၊ တသ္မိံ ကာလေ–ထိုအဓွန့်ရှည်သောခရီးကို သွားခါနီးအခါ၌၊ ရာဇဂဟပရိဝတ္တကေသု–ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို ပတ်ပတ်လည်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ (ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို ပတ်ပတ်

ဣရိယာပထာနုဗန္ဓနေန။ ။"ဣရိယာပထာနုဗန္ဓနေန" ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် သမ္ဘာပတိပတ္တိ အနုဗန္ဓနကိုကန့်သည်၊ သွားခြင်းဣရိယာပုထ်ဖြင့်သာ အစဉ်လိုက်နိုင်ကြသည်၊ ဘုရားနှင့် သံဃာတော်များ ကျင့်တော်မူသကဲ့သို့ကား ကောင်းစွာကျင့်ခြင်းအားဖြင့် အစဉ်မလိုက်နိုင်ကြပါ–ဟူလို။

သီသာနုလောကိနော။ ။"သီသေန+အနုလောကိနော သီသာနုလောကိနော" ဟုပြု၊ သီသေန–ဦးခေါင်းဖြင့် (ဦးခေါင်းမော်၍) အနု (အနုဏ္ဏမေန) လမ်းသွားခြင်း အစဉ်အားဖြင့်၊ ဩလောကယမာနာ–ကြည့်ကြကုန်သည်၊ ["ဦးခေါင်းကို မော်၍ကြည့်" ဟု အနက်မမှတ်ရ၊ "မော်ထားသောဦးခေါင်းဖြင့် တစ်လမ်းလုံးလိုက်၍ ကြည့်ကြသည်" ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ–ဟူလို။]

အနုဂတာ။ ။အနုဗန္ဓာကို "အနုဂတာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘုရားကိုလည်းကောင်း, ဘိက္ခုသံဃာကိုလည်းကောင်း နောက်မှနောက်မှ အစဉ်လိုက်ကြသည်–ဟူလို၊ အနုဗန္ဓာ၌ အနုသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယ မဟုတ်၊ အနုဏ္ဏမအနက်ကို ဟောသော ရိုးရိုး ဥပသာရပုဒ်သာတည်း၊ ဘဂဝန္တံ ဘိက္ခုသံဃံကို အနုဗန္ဓာ၌ ကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ၊ အကယ်၍ အနုပုဒ်က ကမ္မပ္ပဝစနီယဖြစ်လျှင် "တံ ခေါပန ဘဂဝန္တံ"၌ "တသ္မာ ဘဂဝတော"ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း "ဘဂဝတောစ ဘိက္ခုသံဃဿစ"ဟု ဖွင့်ရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ကား မဖွင့်ပါ၊ အနုဗန္ဓာ၌လည်း " အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ကြကုန်သည် "ဟု သဒ္ဒတ္ထ " အစဉ်လိုက် "ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ မှတ်ပါ။

တသ္မိံ ကာလေ ၊ပေ၊ စရတိ။ ။ကော် သမယ်အဖွင့်တုန်းက သံဝစ္ဆရဥတု မာသ အဒ္ဓမာသ (ပက္ခ) ရတ္တိ ဒိဝသ ပုဗ္ဗဏှစသော ကာလတို့ကို ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထိုသံဝစ္ဆရမှစ၍ ပက္ခတိုင်အောင်သော ကာလကို "တသ္မိံ ကာလေ"ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ရတ္တိ ဒိဝသေ စသော ကာလတို့ကား "တံ ဒိဝသံ" ဟု လာလတ္တံပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူသည်။ [တသ္မိံ ကာလေပုဒ်ကို

လည်၍တည်ကုန်သော၊) အဋ္ဌာရသသု–တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်ကုန်သော၊ မဟာဝိဟာ ရေသု–ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့တွင်၊ အညတရသ္မိं–အမှတ်မထား တပါးပါးသော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသိတွာ–သီတင်းသုံးတော်မူပြီး၍၊ [ဤပါဠိဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ထိုအ်ချိန်၌ အနိဗဒ္ဓဝါသ(မြဲသော သီတင်းသုံးရာအရပ် မရှိကြောင်း)ကို ပြ၏။] ပါတောဝ–စောစော၌ပင်၊ သရီရပဋ္ဌိဧဂ္ဂနံ–ကိုယ်လက် သုတ်သင်မှုကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ–ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ချိန်၌၊ ဘိက္ခုသံဃ ပရိဝုတော–ရဟန်းပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရတိ–လှည့်လည်တော်မူ၏။

သော–ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ [“သော”ဖြင့် “ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝသိတွာ”ကို ပြန်၍စွဲသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “သောတိ ဧဝံ ရာဇဂဟေ ဝသမာနော သော ဘဂဝါ”ဟု ဖွင့်သည်။] တံ ဒိဝသံ–ထိုနေ့၌၊ ဘိက္ခုသံဃသ–ရဟန်းအပေါင်း၏၊ သုလဘပိဏ္ဍတံ–လွယ်ကူစွာရအပ်သော ဆွမ်းရိုသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ–ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အဖို့၌၊ ဝါ–ဆွမ်းစားရာကာလမှ နောက်အဖို့၌၊ ပိဏ္ဍပါတ ပဋိက္ကန္တော–ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူရာအရပ်မှ ဖဲတော်မူခဲ့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခု သံဃံ–ကို၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ ဂါဟာပေတွာ–ယူစေတော်မူ၍၊ နာဠန္ဒံ–နာဠန္ဒာမြို့သို့၊ ဂမိဿာမိ–ကြွတော်မူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်းတော်မူ၍၊ ရာဇဂဟတော–

“ပိဏ္ဍာယ စရတိ”ဟူသော ကြိယာ၌ စပ်၊ “ထို ခရီးသွားခါနီး အခါ၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူသည်”ဟူလို၊ ဋီကာသစ်၌ကား “တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နောတိ စေတ္ထ အာဓာရဝစနမေတံ= တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော”၏ အာဓာရဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် “တသ္မိं ကာလေ ၊ပေ၊ တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော–ထို အဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို သွားရာအခါ၌ တံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော” ဟု အဓိပ္ပာယ် မရနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဘဂဝါဟူသောကတ္တား, စရတိဟူသော ကြိယာတို့၏အတွင်း၌တည်နေသော တသ္မိं ကာလေပုဒ်က စရတိကြိယာကိုကျော်လွန်၍ မစပ်သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း စဉ်းစားပါ။

သုလဘပိဏ္ဍတံ။ ။သုခေန+လဘိတဗ္ဗောတိ သုလဘောဝါ သု+လဘဓာတ်နောက် ကံဟော ခ ပစ္စည်း၊ သုဘတော+ပိဏ္ဍော ယဿာတိ သုလဘပိဏ္ဍော၊ (ဘိက္ခုသံဃော)၊ သုလဘပိဏ္ဍဿ+ဘာဝေါ သုလဘပိဏ္ဍတာ။ [“စာအုပ်တို့၌ “သုလဘပိဏ္ဍပါတံ”ဟု ချည်းရှိ၏၊ ဘိက္ခုသံဃသ၏ စပ်ဖို့ရာ တာပစ္စည်းဖြင့် “သုလဘပိဏ္ဍတံ”ဟု ရှိသင့်၏၊ “သုလဘပိဏ္ဍပါတံ”ကို ပါဠိမှန်ဆိုလျှင် “ဘိက္ခုသံဃံ”ဟု ပကတိကံရှိရလိမ့်မည်၊ နောက် “သုလဘဘိက္ခတံ”ဟု ရှိသင့်ပုံ၌လည်း နည်းတူ။]

ပစ္ဆာဘတ္တံ။ ။ဘတ္တာဖြင့် ဘတ္တ ဘုဉ္ဇနကာလကို ဌာနူပစာရအားဖြင့်ယူ၍ “ဘတ္တ ဘုဉ္ဇနတော ပစ္ဆာ”ဟု ဋီကာသစ်၌ ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဖွင့်သော်လည်း သာ်မညဖလ သုတ် “ပစ္ဆာဘတ္တန္တိ ဘတ္တဿ ပစ္ဆတော”ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဖွင့်လတ့်။

မှ၊ နိုက္ခမိတ္တာ–ထွက်တော်မူ၍၊ တံ အဒ္ဓါနံ–ထို အဓွန့်ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပန္နော–ကြွတော်မူပြီ။ [ဤတိုင်အောင် စကားဖြင့် "ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တံအဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော"ဟူသော အမေး၏ အဖြေကို ပြု၏၊ "နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်မူလိုသောကြောင့် ထိုခရီးကို ကြွတော်မူသည်"ဟူလို။]

သုပ္ပိယောပိ–သည်လည်း၊ [ပိုဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပေါင်း။] တသ္မိံ ကာလေ–ထို မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူရာအခါ၌၊ ရာဇဂဟပရိဝတ္တကေ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို ပတ်ပတ်လည်၍ဖြစ်သော၊ အညတရသ္မိံ–သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ–ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏ အာရာမ်၌၊ ဝသိတ္တာ–နေပြီး၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိဝုတော–ပရိဗ္ဗိုဇ်အပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ဘိက္ခာယ–ထမင်းအလို့ငှာ၊ စရတိ–လှည့်လည်၏၊ သောပိ–ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌နေသော သုပ္ပိယသည်လည်း၊ တံ ဒိဝသံ–ထိုနေ့၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ-ပရိဗ္ဗိုဇ်ပရိသတ်၏၊ သုလဘာဘိက္ခံ–လွယ်ကူစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ ဘုတ္တပါတရာသော–စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာရှိသည်၊ ဝါ–နံနက်စာ စားပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိဗ္ဗာဇကေ–တို့ကို၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရံ–ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏ ပရိက္ခရာကို၊ ဂါဟာပေတ္တာ-ယူစေပြီး၍၊ နာဠန္ဒံ–သို့၊ ဂမိဿာမိ–အံ့၊ ဣစ္စေဝ–ဤသို့နှလုံးသွင်း၍ပင်၊

တံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော။ ။နာဠန္ဒာမြို့၌ ဝေနေယျတို့၏ ဟိတသုခ ပြီးစီးခြင်းကို အလိုရှိတော်မူသည် ဖြစ်၍လည်းကောင်း, ဆရာ တပည့်တို့၏ ဤ အပြစ်ပြောခြင်း, ဂုဏ်ပြောခြင်းဟူသော အတ္ထုပ္ပတ္တိကြောင့် "သုံးမျိုးသောသီလဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အမျိုးမျိုးသော ကုဟန လပန မိစ္ဆာဇီဝတို့ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သော, ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ကွန်ရက်ကို ဖြေရှင်းနိုင်သော, တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို တုန်လှုပ်စေနိုင်သော, ဗြဟ္မာလသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူအံ့"ဤသို့ နှလုံးသွင်းတော်မူ၍လည်းကောင်း ထိုခရီးကိုကြွတော်မူသည်၊ ဤအကြောင်းမျှားမှာ ဗြဟ္မာလသုတ်အစဉ်တည်းဟူသော အရာဌာနအားဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့် အဌကထာ၌ အထူးမပြတော့။

ဘုတ္တပါတရာသော။ ။ပါတော–နံနက်အခါ၌၊ အသိတဗ္ဗော ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော–စားထိုက်သော အစာတည်း၊ ပါတရာသော–စာ၊ သက္ကတ၌ "ပြာတရ်"ဟူသော အဗျယပုဒ်သည် ပါဠိ၌ "ပါတော"နိပါတ် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါတောနောင် ရ်လာ, သြကို (အ)ပြု၍ "ပါတရာသော"ဟု ဖြစ်သည်၊ ဘုတ္တော+ပါတရာသောယေနာတိ ဘုတ္တပါတရာသော။

ဂမိဿာမိစ္စေဝ။ ။ဧဝဖြင့် "ဘုရား၏နောက်မှ လိုက်မည် ဟု နှလုံးသွင်းမှုကို ကန့်သည်"ဟု နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏအဖြစ်ဖြင့် ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍ သာလျှင်"ဟု ပေးပါ၊ မိမိကား ဤ ဧဝသဒ္ဒါမျိုးသည် ရှေ့စကားနှင့် ထပ်တူကျသောအရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာဟု ထင်သည်၊ မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူခန်းကို ပြုရာ၌ "နာဠန္ဒံ ဂမိဿာမိ"ဟု ရှိ၏၊ ဤ သုပ္ပိယသွားပုံကို ပြုရာ၌လည်း "နာဠန္ဒံ ဂမိဿာမိ"ဟု ပင် ရှိ၏၊ ဤသို့ စကားထပ်တူကျသောကြောင့် "ဧဝ"ထည့်သည် ဟူလို။

ဘဂဝတော–၏၊ တံ မဂ္ဂ–ထိ နာဌနှာခရီးကို၊ ပဋိပန္နဘာဝံ–ကြွတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တော–မသိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အနုဗန္ဓော–အစဉ်လိုက်ပြီ။ [ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် "ကသ္မာစ သုပ္ပိယော အနုဗန္ဓော"ဟူသော အမေး၏ အဖြေကိုပြု၏၊ "ဘုရားရှင် ကြွတော်မူမှန်း မသိသောကြောင့် နောက်ကလိုက်ပါသည်"ဟူလို။]

ပန–ဆက်၊ သစေ ဇာနေယျ–အကယ်၍သိအုံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့သိလသော်၊) နာနုဗန္ဓေယျ–အစဉ်မလိုက်ရာ၊ သော–ထို သုပ္ပိယသည်၊ အဇာနိတ္တာဝ–မသိမူ၍သာလျှင်၊ ဝါ–မသိခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားလသော်၊ ဂီဝံ–လည်ပင်းကို၊ ဥက္ခိပိတ္တာ–မြှောက်ချီ၍၊ ဝါ–မော်၍၊ သြလောကယမာနော–ကြည့်လသော်၊ ရတ္တကမ္မလ ပရိက္ခိတ္တံ–နီမြန်းသော ကမ္မလာဖြင့် ကာရံအပ်သော၊ ဧဏ်မကနကဂိရိသိခရံ ဣဝ–တရွေ့ရွေ့ သွားနေသော ရွှေတောင်ထွတ်ကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓသိရိယာ–ဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ သောဘမာနံ–တင့်တယ်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အဒ္ဒသ–မြင်ရပြီ။ [သက်နှံ့ကိုတော်ကို "ရတ္တကမ္မလ"ဟုလည်းကောင်း ကိုယ်တော်ကို "ဂိရိသိခရ"ဟုလည်းကောင်း ဥပမာပြုသည်၊ "စက်မတီတိ စက်မော"ကဲ့သို့ "ဧဏ်မတီတိ ဧဏ်မော"ဟု ပြု၊ ဧဏ်မောစ+သော+ကနကဂိရိစာတိ ဧဏ်မကနကဂိရိ၊ တဿ+သိခရံ ဧဏ်မကနကဂိရိ သိခရံ။]

ကိရ–ချဲ့ဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ–တစ်ဆင့်စကား ကြားရသည်ကား၊ တသ္မိံ သမယေ–နာဌနှမြို့သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဒသဗလဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သရီရတော–ကိုယ်တော်မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ–ထွက်၍၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော–၆ ပါးသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ သမန္တာ–ထက်ဝန်းကျင်အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၌၊ အသီတိ ဟတ္ထပ္ပမာဏော–အတောင်ရှစ်ဆယ် ပမာဏရှိသော၊

တသ္မိं ကိရ ၊ပေ၊ ဝိဟာဝန္တိ။ ။တသ္မိံ ကိရာတိအာဒိ တဗ္ဗိဝရဏံ၊ ဤသို့ ဦးကာ ဖွင့်သောကြောင့် "ဘဂဝန္တံ ၊ပေ၊ သိခရံ"ဟူသော အကျဉ်းကို အကျယ်ချဲ့သော ဝါကျတည်းဟု သိပါ၊ ကိရကိုလည်း ဝိတ္ထာရဇောတကဟု ကြံရသည်၊ ပါဠိယံ အဒဿိတတ္တာ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယဉ္စ အနာဂတတ္တာ အနုဿဝသိद္ဓါ အယံ ကထာတိ ဒဋ္ဌဿတဲ့ ကိရာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ=ပါဠိတော်၌လည်း တိုက်ရိုက် မပြ၊ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း မပါသောကြောင့် ဤဖွင့်အပ်လတ္တံ့သော အကျယ်စကားသည် အဆင့်ဆင့် ကြားခဲ့ရသော စကားဟု ဆိုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ကိရကို အနုဿဝနတ္ထဇောတကနိပါတ်ဟု ယူ၍ တစ်နည်း အနက်ပေးရသည်၊ နီလ ပီတ လောဟိတောဒါတ မဇ္ဇိဋ္ဌ ပဘာသရဝသေန ဆဗ္ဗဏ္ဏာ၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ဆဗ္ဗဏ္ဏ–၆ ပါးသော အဆင်းရှိ"ဟု ပေးသည်။

အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏော ပဒေသော။ ။"အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏပဒေသ"ဟူသည် ဗျာမပ္ပဘာဟု ခေါ်ရသော ဘုရားရောင်ခြည်တော်၏ အမြင့်ထွက်ရာ အရပ်တည်း၊ အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏ ထွက်ပုံကို ဦးကာသစ်၌ ကြည့်ပါ၊ တစ်ရံတစ်ခါ၌ မြတ်စွာဘုရား ရောင်ခြည်

ပဒေသေ–အရပ်၌၊ အာဓာဝန္တိ–ရှေးရှုလည်း ပြေးသွားကြကုန်၏၊ ဝိဓာဝန္တိ–အထူးထူး အပြားပြား ထိုမှ ဤမှလည်း ပြေးသွားကြကုန်၏၊ တံ ဝနန္တရံ–ထိုတောင်၏အကြားအရပ်သည်၊ (ထို မြတ်စွာဘုရား ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော တောင်၏အကြား အရပ်သည်၊) [ဝနသ+အန္တရံ ဝိဝရံ ဝနန္တရံ၊–ဋီကာသစ်၊ အန္တရသဒ္ဒါ ဝိဝရအနက်ဟော။] ရတနာဝေဠု ရတနဒါမ ရတနစုဏ္ဏဝိပ္ပကိဏ္ဏဝိယ(စ)–ရတနာတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ဦးဆောက်ပန်း, ရတနာတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ပန်းကုံး, ရတနာမှုံ့တို့ဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ရောပြွမ်းသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပသာရိတရတနစိတ္တကဋ္ဌန ပဋ္ဌမိဝ(စ)–ဖြန့်အပ်သော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ရွှေအဝတ်အထည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရတ္တာသုဝဏ္ဏရသနိသဒ္ဓမာနမိဝ(စ)–နီးမြန်းသော ရွှေရည်တို့ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥက္ကာသတနိပါတသမာကုလမိဝ(စ)–ဥက္ကာအရာတို့၏ ကျရောက်ခြင်းဖြင့် ကောင်းစွာ ရှုပ်ထွေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နိရန္တရဝိပ္ပကိဏ္ဏကဏိကာရ ပုပ္ဖမိဝ(စ)–အကြားမရှိအောင် ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းသော မဟာလှေခါးပန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါယုဝေဂက္ခိတ္တစိန ပိဋ္ဌစုဏ္ဏမိဝ (စ)–လေအဟုန်သည် တိုက်ခတ်အပ်သော ဆုန်းမှုန့်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒခနု ဝိဇ္ဇုလတာ တာရာဂဏပဘာ ဝိပ္ပရိတ

တော်များကို သူတစ်ပါးတို့မမြင်ရအောင် လျှို့ဝှက်၍ထားတော်မူတတ်သေး၏၊ ဥပမာ–ပုဏ္ဏသာတိမင်း တောထွက်လာရာဝယ် အိုးထိန်းသည်စရပ်၌ တွေ့ရသောအခါ ရောင်ခြည်တော်များကို လျှို့ဝှက်ထားသဖြင့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်းကို ရုတ်တရက် မသိရသေးဘဲ တရားတော်ကို နာရမှ ဘုရားဖြစ်ကြောင်းကို သိရသကဲ့သို့တည်း၊ ဤ နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်မူရာ၌ကား ရောင်ခြည်တော်တို့ကို လျှို့ဝှက်ထားဖို့ရာ အကြောင်းမရှိသောကြောင့် အတောင်ရစ်ဆယ် ပမာဏရှိသော အရပ်၌ ဘုရား ရောင်ခြည်တော်အများပင် ကွန့်မြူးလျက် ရှိရသည်။

ဝါယု ၊ပေ၊ စုဏ္ဏမိဝ။ ။ဝါယုနော+ဝေဂေါ ဝါယုဝေဂေါ၊ ဝါယုဝေဂေန+ခိတ္တံ ဝါယုဝေဂက္ခိတ္တံ၊ ပိသိယိတ္ထာတိ ပိဋ္ဌံ၊ စိနေ(စိနဒေသေ)–စိန့်တိုင်းအရပ်၌၊ (တရပ်ပြည်ဟု ခေါ်ကြ၏၊) ဧာတံ+ပိဋ္ဌံ စိနပိဋ္ဌံ၊ "ဆုန်းမှုံ့"ဟုလည်းကောင်း "ဟင်းသပဒါး"ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြ၏၊ စိနပိဋ္ဌံစ+တံ+စုဏ္ဏဿာတိ စိနပိဋ္ဌစုဏ္ဏံ၊ ဝါယုဝေဂက္ခိတ္တံစ+တံ+စိနပိဋ္ဌစုဏ္ဏဿာတိ ဝါယုဝေဂက္ခိတ္တ စိနပိဋ္ဌစုဏ္ဏံ။

ဣန္ဒခနု ၊ပေ၊ ဝိဇ္ဇုရိတမိဝ။ ။"ဣန္ဒသ+ခနု ဣန္ဒခနု"ဤဝိဂြိုဟ်အရ သိကြားမင်း၏ လေးကိုရသော်လည်း လောကသင်္ကေတအားဖြင့် ကောင်းကင်၌ နေရောင်ကြောင့် ထင်ရှားသော စိုသက်တံ့ရောင်ကို "ဣန္ဒခနု"ဟု ယူပါ၊ ကုဋ္ဌိလ် အစိရဌာယိတ္တာ ဝိရူပံ ဟုတ္တာ ဧဝတိ ဓာဝတိတိ ဝိဇ္ဇု၊ သာယေဝ လတာ တံ သဒိသဘာဝေနာတိ တထာ၊ ဝါယုဝေဂတော ဝလာဟက ဃဋ္ဋနေနေဝ ဧာတရသ္မိ=ကောက်ကွေးသော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ကြာရှည်စွာလည်း မတည်သောကြောင့် ဖောက်ပြန်သည်ဖြစ်၍ အဟုန်ဖြင့် ပြေးသွားတတ်သည့် အတွက် "ဝိဇ္ဇု"ဟု ခေါ်၏၊ [ဝိပုဗ္ဗ ဧဓာတ်။] ထို ဝိဇ္ဇု (လျှပ်စစ်)သည်ပင် နွယ်ချောင်းနှင့်

ဝိစ္ဆရိတမိဝစ–သက်တဲ့ရေးအပေါင်း, လျှပ်စစ်အပေါင်း, ကြယ်တာရာအပေါင်း တို့၏ အရောင်ဖြင့် အထူးထူးအပြားပြား ပြန့်နှံ့လျက် အထူးထူးအပြားပြား တောက်ပသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏။

စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနာနုရဋ္ဌိတ်–ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်တို့ဖြင့် အဖန်ဖန် တပ်စွဲအပ်သော၊ (ဆေးရောင်များဖြင့် ဆိုအပ်သကဲ့သို့ဖြစ်သော၊) ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သရီရ–ကိုယ်တော်

တူသောကြောင့် "လတာ"ဟုလည်း ခေါ်၏၊ လေအဟုန်ကြောင့် တိမ်တိုက်ချင်းတိုက်မိ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသောအရောင်တည်း၊ တာယတိ အဝိဇဟနဝသေန အာကာသံ ပါလေတီတိ တာရာ၊ ဂဏသဒ္ဒါ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ [တချို့စာအုပ်၌ "ဝိသရ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဦးကာ မဖွင့်သောကြောင့် ရှေးပါ၌ ဟုတ်ဟန်မတူ၊ ပဘာနေရာဝယ် "ပဘာယ–အရောင်ဖြင့်" ဟု ဝိဘတ္တန္တလည်း ရှိ၏။]

ဝိပ္ပုရိတဝိစ္ဆရိတ်။ ။ဝိပ္ပုရိတ် ဦးကား "ဝိဝိဓံ ဖရမာနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဖရဓာတ်မှ ဖ၏ အ ကို ဥ ပြု၍ တ ပစ္စည်းဖြင့် "ဝိပ္ပုရိတ်"ဟု ပြီးစေလိုဟန်တူသည်၊ ဝိစ္ဆရိတ်ကို "ဝိဇောတယမာနံ"ဟု ဦးကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဤဦးကာအဖွင့်ကိုကြည့်၍ နိစ္ဆရတိဝယ် နိပုဗ္ဗ စရဓာတ် ကြိုသကဲ့သို့ ဝိပုဗ္ဗ စရဓာတ် ကြိုသင့်သော်လည်း ဝိဇောတ(တောက်ပခြင်း) အနက်ကို ဟောနိုင်မည် မထင်၊ စုရာဒိ ဝိစ္ဆဓာတ်သည် ထွန်းတောက်ခြင်း အနက်ကို ဟောရကား ဏယပစ္စည်းသက်၍ "ဝိစ္ဆယိတံ"ဟု မူလပါ၌ ဖြစ်လေရော့သလား ဟု စဉ်းစားမိပါသည်။

စပန။ ။"စပနဟု, တကွတက်ရာ, စနက်မှာဆက်, ပနနက်, ထူးချက်မိပ္ပာယ်စွဲ" ဟု ရှေးနိယာမ်ရှိ၏၊ "စပန–ဆက်၍အထူး ပြဆိုဦးအံ့"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ မိမိကား "အထူး"ဟု ဆိုရလောက်အောင် ဝိသေသအနက်ကို မတွေ့ရသောကြောင့် စဖြင့် ရှေ့စကားကို ပြန်၍ဆည်းသည်ဟု ယူဆ၍ "စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့"ဟု ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဝနန္တရသာမက မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်ကလည်း ဤ ဆိုအပ်လတ်သည့်အတိုင်း တင့်တယ်နေသည်–ဟူလို၊ နောက်လာမည့် "တဋ္ဌ ပန"၌ စပနကိုလည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။

အသီတိအနုဗျဉ္ဇနာနုရဋ္ဌိတ်။ ။"အနုအနု–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဗျဉ္ဇယန္တိ–ထင်ရှား ပြတတ်ကုန်၏"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကိုယ်တော်ကို ထင်းကနဲ လင်းကနဲ နေအောင် (မြင်ရသူတို့စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်လောက်အောင်) လက်သဲတော်၏ နီမြန်းခြင်း, နှုတ်ခမ်းတော်၏ နီမြန်းခြင်း, လက်ဖဝါး ခြေဖဝါးတော်တို့၏ နီမြန်းခြင်း, မျက်ခုန်းတော်၏ ကွေးညွှတ်ခြင်း အစရှိသော (၃၂ ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီးတို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော) လက္ခဏာတော်ငယ်များကို "အနုဗျဉ္ဇန"ဟု ခေါ်၏၊ ထို လက္ခဏာတော်ငယ်များသည် ရှစ်ဆယ်ရှိ၏၊ အသီတိ+အနုဗျဉ္ဇနာနိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနာနိ၊ အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနေဟိ+ အနုရဋ္ဌိတ်–အဖန်ဖန် တပ်စွဲအပ်သည်တည်း၊ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနာနုရဋ္ဌိတ်၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ် တွက်ပုံကို ဇိနာလင်္ကာရဦးကာ, ဝိဇာတမင်္ဂလာ အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။

သည်၊ ဝိကသိတကမလုပ္ပလ်–ပွင့်သော ကြာပဒုမ္မာ ကြာပုဏ္ဏရိက် ကြာညို ကြာဖြူ ကြာနီရှိသော၊ သရံ–ရေအိုင်ကို၊ သိရိယာ–လက္ခဏာငယ်တို့၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ အဝဟ်သန္တမိဝ–ပျက်ရယ်ပြုသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လံ–အလုံးစုံထက်ဝန်းကျင် ပွင့်သော၊ (ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သော၊) ပါရိစ္ဆတ္တကံ–ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကို၊ သိရိယာ–ဖြင့်၊ အဝဟသန္တမိဝ–ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တာရာမရိစိ ဝိကသိတံ–ကြယ်တာရာအရောင်တို့ဖြင့် ပွင့်လင်းသော၊ ဂဂနတလံ–ကောင်းကင်အပြင်ကို၊ သိရိယာ–လက္ခဏာငယ်တို့၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ အဝဟသန္တမိဝ–ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ–ဖြစ်၏၊) [ရှေ့ဌ ဣဝသဒ္ဒါတွေ ပါနေပြီးဖြစ်သောကြောင့် "အဝဟသန္တမိဝ"ဟု ဣဝတစ်ပုဒ် မထပ်သင့်။]

စ–သည်သာမကသေး၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဗျာမပ္ပဘာဝပရိကွေ့ပ ဝိလာသိနီ–တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်အဝင်းဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိသော၊ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏမာလာ–၃၂ ပါးသော မြတ်သောလက္ခဏာတော်အစဉ်သည်၊ [မဟာပုရိသလက္ခဏာတို့သည် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်၍နေသောကြောင့် ပန်းကုံးနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "မာလာ"ဟု ဆို၏။] ဂန္ဓေတွာ–သီကုံး၍၊ ထပိတဒွတ္တိံသစန္ဒမာလာယ–ထားအပ်သော ၃၂ စင်းသော လအစဉ်၏လည်းကောင်း၊ ["ဂန္ဓေတွာ ထပိတာယ"ဟု ရှိလျှင် နောက်နောက်ပုဒ်တို့သို့လည်း လိုက်နိုင်သောကြောင့် သာ၍ကောင်းသည်။] ဒွတ္တိံသသုရိယမာလာယ–၃၂စင်းသော နေအစဉ်၏လည်းကောင်း၊ ပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ (စီတန်း၍၊) ထပိတဒွတ္တိံသစက္ကဝတ္တိ ဒွတ္တိံသသက္ကဒေဝရာဇ ဒွတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနံ–ထားအပ်သော သုံးကျိပ် ၂ ယောက်သော စက္ကြာဝတေးမင်း သုံးကျိပ် ၂ ယောက်သော သိက္ကြားနတ်မင်း, သုံးကျိပ် ၂ ယောက်သော မဟာဗြဟ္မာတို့၏၊ သိရိ–အသရေကို၊ သိရိယာ–လက္ခဏာတော်ကြီးတို့၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ အဘိဘဝန္တီ ဣဝ–လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့၊ (ဟောတိ)။ [ဤ၌ "ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏမာလာ"စသည်တို့ကို တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ သီကုံး၍ မထားနိုင်သောကြောင့် ကြဲကြဲစည်စည် ပြုလုပ်ပြောဆိုအပ်သော ပရိကပ္ပေါပမာတည်း။]

ဝိကသိတကမလုပ္ပလ်။ ။"ကံ အလက်ံရောကိတိ ကမလံ"ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ကြာမျိုးငါးပါးကို "ကမလ"ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ကြာညို ကြာနီ ကြာဖြူကို "ဥပ္ပလ"ဟု ခေါ်ရိုးရှိသောကြောင့် ကြွင်းသော ပဒုမ္မာကြာ ပုဏ္ဏရိက်ကြာတို့ကိုသာ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် "ကမလ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ကမလံစ+ဥပ္ပလံစ ကမလုပ္ပလံ၊ ဝိကသိတံ+ကမလုပ္ပလံ ယသ္မာတိ ဝိကသိတကမလုပ္ပလံ (သရံ)။

သဗ္ဗပါလိဖုလ္လံ။ ။ပရိတော (သမန္တတော) ဖုလ္လတိ ဝိကသတီတိ ပရိဖုလ္လံ၊ ပရိဖုလ္လံ ယေဝ ပါရိဖုလ္လံ၊ သွတ္ထဒ္ဓိ ဏပစ္စည်း၊ ရကို လပြု၍ "ပါလိဖုလ္လံ"ဟု ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗေန (ပကာရေန)+ပါလိဖုလ္လံ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လံ။

[မြတ်စွာဘုရားနှင့်စပ်၍ တင့်တယ်ပုံကို ပြပြီးလျှင် ဘိက္ခုသံဃာနှင့်စပ်၍ တင့်တယ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "တဋ္ဌပန" စသည်ကို မိန့်။] စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ တံ ဘဂဝန္တံ–ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ပရိဝါရေတွာ–ခြံရံ၍၊ ဌိတာ–တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သဗ္ဗေ၀–အလုံးစုံတို့သည်ပင်၊ အပ္ပိစ္ဆာ–ယုတ်မာသော အလိုမရှိကြကုန်၊ [အပ္ပိစ္ဆတာ လေးမျိုးရှိ၏၊ ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆတာ, ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆတာ, အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆတာ, ဓုတင်္ဂ အပ္ပိစ္ဆတာတည်း။] သန္တုဋ္ဌာ–ပစ္စည်း ၄ပါးတို့၌ တင်းတိမ်ရောင်ရဲကြကုန်၏၊ [ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ယထာလာဘ, ယထာဗလ, ယထာသာရုပ္ပ, ၃ မျိုးဖြင့်မြှောက်၍ သန္တောသ ၁၂ မျိုးရှိ၏။] ပဝိဝိတ္တာ–အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ကြကုန်၏၊ [ကာယဝိဝေကဖြင့် အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းဆိတ်ကြ၏၊ စိတ္တဝိဝေကဖြင့် ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်ကြ၏၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဥပဓိဝိဝေကကိုကား ဤနေရာ၌ မရနိုင်ပေ။] အသံသဋ္ဌာ–မင်း, မင်း၏ အမတ်ကြီး စသူတို့နှင့် မရောနှောကြကုန်၊ စောဒကာ–မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သူတို့ကို စောဒနာတတ်ကြကုန်၏၊ ပါပဂရဟိနော–မကောင်းမှုတို့ကို ကဲ့ရဲ့လေ့ရှိကြကုန်၏၊ ဝတ္တာရော–အပြောခံရသူ၏ စီးပွားကို လိုးလားသော အားဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏၊ ဝစနက္ခမာ–သူတစ်ပါးတို့၏ ပြောဆိုခြင်းကို ခံနိုင်ကြကုန်၏၊ သီလသမ္ပန္နာ–သီလနှင့်ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ သမာဓိသမ္ပန္နာ–စျာန်သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ပညာသမ္ပန္နာ–ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ဝိမုတ္တိသမ္ပန္နာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ဝိမုတ္တိ ဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။

[ထိုရဟန်းတော်တို့နှင့်စပ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တင့်တယ်တော်မူပုံကို ပြပြန်လိုသောကြောင့် "တေသံ မဇ္ဈေ"စသည်ကို မိန့်သည်။] တေသံ–ထိုရဟန်းတော်တို့၏၊ မဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ရတ္တာကမ္မလပါကာရပရိက္ခိတ္တော–နီမြန်းသော ကမ္မလာတံတိုင်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သော၊ ကဉ္စနထမ္ဘော ဝိယ–ရွှေတိုင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရတ္တပဒုမသဏ္ဌာနမဇ္ဈဂတော–နီမြန်းသော ပဒုမ္မာကြာအပေါင်း၏ အလယ်သို့ရောက်သော၊[သဏ္ဌာသဒ္ဒါ သမူဟအနက်ဟော။] သုဝဏ္ဏနာ၀ါ ဝိယ–ရွှေလှေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပ၀ါဠ္ဍ၀ေဒိကာပရိက္ခိတ္တော–သန္တာပွတ်တိုင်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ–မီးပုံကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တာရာဂဏပရိ၀ါရိတော–ကြယ်တာရာအပေါင်းသည် ဝန်းရံအပ်သော၊ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ–ပြည့်သောလကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ)၊ မိဂပက္ခိနမ္မိ–သား, ငှက်တို့၏ သော်မှလည်း၊[ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာဇောတက၊ ဋ္ဌိကာသစ်ခ်ိုကား နောက် "ပဂေ" စသော ဝါကျကို ရှု၍ "ပိသဒ္ဒေါ အပိသဒ္ဒေါ၀ါ သမ္ဘာ၀နာယံ"ဟု ဆိုလေသည်။] စက္ခုနှိ–မျက်လုံးတို့ကို၊ ပိဏယတိ–နှစ်သက်ရွင်မြူ, ပျို့စေနိုင်တုန်သေး၏၊

ဒေဝမနုဿာနံ–တို့၏၊ စက္ခုုနိ–တို့ကို၊ ပဂေဝ–ရှေးဦးမဆွ, အစကပင်၊ ပိဏ္ဍယ တိ–နှစ်သက်ရှင်မြို့, ပျို့စေနိုင်တော့၏၊ [(တစ်နည်း) ဒေဝမနုဿာနံ–တို့၏၊ စက္ခုုနံ–တို့ကို၊ ပိဏ္ဍယနဘာဝေ–နှစ်သက်ရှင်မြို့, ပျို့စေနိုင်သည်၏အဖြစ်၌၊ ဝါဒေါ–ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ပဂေ–အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း။]

စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ တသ္မိံ ဒီဝသေ–နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်ရာ ထိုနေ့၌၊ ယေဘုယျေန–များသောအားဖြင့်၊ အသီတိမဟာထေရာ–ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်တို့သည်၊ (မဟာသာဝကတို့ကို ရည်ရွယ်သည်၊) မေဃဝဏ္ဏော–မိုးတိမ်နီ အဆင်းရှိသော၊ ပံသုကူလံ–ပံသုကူသင်္ကန်းကို၊ ဧကံသံ (ဧက+အံသံ)–တစ်ခု သော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဝါ–လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ ကရိတ္တာ–ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍၊ (တစ်နည်း) ဧကံသံ ကရိတ္တာ–လက်ကန်တော့တင်၍၊ ကတ္တရဒဏ္ဍံ–တောင်ဝှေးကို၊ [ကတ္တရသဒ္ဒါ "သူအို"ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ၊ ကတ္တရသ+ ဒဏ္ဍော ကတ္တရဒဏ္ဍော၊ သူအို၏ ဒုတ်၊ များသောအားဖြင့် သူအိုတို့သာ ကိုင် ဆောင်သောကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုသည်၊ ဂိလာန စသူများလည်း ကိုင်ကြပါသေးသည်။] အာဒါယ–ယူ၍၊ (ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရယိံသုဒ္ဓံ စပ်၊) သုဝမ္မ ဝမ္မိတာ–ကောင်းသော ချပ်ဝတ်တန်ဆာတည်းဟူသော ချပ်ဝတ်တန်ဆာ ရှိကုန်

မေဃဝဏ္ဏော။ ။ဋီကာသစ်၌ "သုရဋ္ဌိတဘာဝေန (ကောင်းစွာဆိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဤသက် ကဏ္ဌဝဏ္ဏတာယ မေဃဝဏ္ဏော"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤဋီကာသစ်အလို "မေဃဝဏ္ဏော–မိုးတိမ်ညိုအဆင်းရှိသော"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သို့သော် ညိုသောအဆင်း သည် သင်္ကန်း၌ မအပ်သော မဟာရင်ရတ္တအဆင်းမျိုး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ် စကားကို ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြ၊ ဋီကာဟောင်း ပေါ်ဌပါဒသုတ်၌ "မေဃဝဏ္ဏန္တိ ရတ္တမေဃ ဝဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗာပဘာနုရတာမေဃသင်္ကာသန္တိ အတ္ထော=ဆည်းဆာရောင်ဖြင့် အဖန်ဖန်တပ်စွဲ အပ်သော မိုးတိမ်နီအရောင် ရှိသော"ဟု ဖွင့်၏၊ မိုးတိမ်နီဆိုသော်လည်း နီရဲသောအနီ မဟုတ်၊ ပိန္ဓဲရင့်သွေး, ညောင်ခေါက်ခတ်ပျော့ပျော့ အသွေးများကဲ့သို့ နီမှိုင်းမှိုင်းအသွေး မျိုးသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

သုဝမ္မဝမ္မိကာ။ ။ဘုဝါဒိ စုရာဒိ ဝရဓာတ်သည် အာဝရဏ (ပိတ်ဆို့တားမြစ် ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ၊ ချပ်ဝတ်တန်ဆာသည် ရန်သူတို့ပစ်အပ်သော မြှားစသည်ကို ကာကွယ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "သမ္မာ+ဝရိယတိ ဧတေနာတိ သုဝမ္မံ–ကောင်းစွာ ကာကွယ် ကြောင်းဖြစ်သော ချပ်ဝတ်တန်ဆာ၊ သုဝမ္မသဒ္ဒါတော် ဝမ္မံ သုဝမ္မဝမ္မံ၊ သဗ္ဗာတော်+သုဝမ္မဝမ္မံ ယေသံ အတ္ထိတိ သုဝမ္မဝမ္မိတာ၊ သဗ္ဗာတအသတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း သက်၊ နိဿယ၌ သဒ္ဒတ္ထပေးထားသည်၊ "ကောင်းသော ချပ်ဝတ်တန်ဆာဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော"ဟု အဓိပ္ပာ ယတ္ထ ပေးပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား "သုဝမ္မံနာမ သောဘနရတ္ထဒေါတေန+ဝမ္မိတာ သန္ဓဒ္ဓါတိ သုဝမ္မဝမ္မိတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝမ္မိတာကို ကိတ်ပုဒ်ဟု ဆိုလို၏၊ ဝမ္မဓာတ်ဟု မရှိသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်၊ ဤ "သုဝမ္မဝမ္မိတာ"စကားဖြင့် ထေရ်တို့၏ ပံသုကူသင်္ကန်း ဝတ်ဆင် ထားပုံကို ဥပမာပြုသည်။

သော၊ ဝါ–ကောင်းသော ချပ်ဝတ်တန်ဆာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓဟတ္ထိနော ဝိယ–ဂန္ဓဆင်တို့ကဲ့သို့၊ [ထိုဆင်တို့၏ ဝမ်းထဲသို့ရောက်သော မြက်သစ်ရွက်ဟူသမျှ နံ့သာမျိုးဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂန္ဓဟတ္ထီ"ဟု ဆို၏၊ "ဟေမဝတဆင်"ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊ ဤစကားဖြင့် ထေရ်တို့၏ သီလစသော ဂုဏ်အနံ့ကို ပြသည်။] ဝိဂတဒေါသာ–ကင်းသော ကိလေသာအပြစ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဝန္တဒေါသာ–ထွေးအန်အပ်ပြီးသော ကိလေသာအပြစ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ–ကိလေသာအပြစ်ကို ထွေးအန်ပြီးကုန်သည်၊ ဘိန္နကိလေသာ–ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးပြီးကုန်သည်၊ ဝိဇဋိတ ဇဋာ–ဖြေရှင်းအပ်ပြီးသော တဏှာအရှုပ်အထွေး ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–တဏှာအရှုပ်အထွေးကို ဖြေရှင်းပြီးကုန်သည်၊ ဆိန္နဗန္ဓနာ–ဖြတ်အပ်ပြီးသော တဏှာအနှောင်အဖွဲ့ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–တဏှာအနှောင်အဖွဲ့ကို ဖြတ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ပရိဝါရယိံသု–ခြံရံကြကုန်ပြီ။

သော–ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်အပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (တံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ၌ စပ်၊) သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဝီတရာဂေါ–ကင်းပြီးသော ရာဂရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍၊ ဝါ–ဖြစ်သည့်အပြင်၊) ဝီတရာဂေဟိ–ကင်းပြီးသော ရာဂရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ပရိဝါရိတော–ခြံရံအပ်သည်၊ ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊) သယံ–တိုင်၊ ဝီတဒေါသော–ကင်းပြီးသော ဒေါသရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ ဝါ–ပြင်၊) ဝီတဒေါသေဟိ–တို့သည်၊ (ပရိဝါရိတော–သည်၊ ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) သယံ–တိုင်၊ ဝီတမောဟော–ကင်ပြီးသောမောဟရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝီတမောဟေဟိ–တို့သည်၊ (ပရိဝါရိတော ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) သယံ–တိုင်၊ ဝီတတဏှော–ကင်းပြီးသော တဏှာရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝီတတဏှေဟိ–တို့သည်၊ (ပရိဝါရိတော ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) သယံ–တိုင်၊ နိက္ကိလေသော–ထွက်သွားသော ကိလေသာရှိတော်မူသည်၊ ဝါ–ကိလေသာရှိတော် မမူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိက္ကိလေသေဟိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့သည်၊ (ပရိဝါရိတော ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) သယံ–တိုင်၊ ဗုဒ္ဓေါ–သစ္စာ ၄ ပါးကို သိတော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အနုဗုဒ္ဓေဟိ–သစ္စာ ၄ ပါးကို အတုလိုက်၍ သိကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဝါရိတော–သည်၊ (ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း။)

ပတ္တပရိဝါရိတံ–ရွက်ချပ်တို့သည်ခြံရံအပ်သော၊ ကေသရံဝိယ–ဝတ်မှုံ့ဝတ်ဆံ့သည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [အချို့စာ၌ "သတပတ္တပရိဝါရိတံ"ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ "သတ"မပါ၊] ကေသရပရိဝါရိတာ–ဝတ်မှုံ့ဝတ်ဆံ့တို့သည် ခြံရံအပ်သော၊ ကဏ္ဏိကာဝိယ–ကြာချပ်သည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဌနာဂသဟဿပရိဝါရိတော–ရှစ်ထောင်သောဆင်တို့သည် ခြံရံအပ်သော၊ ဆဒ္ဒန္တော–ဆဒ္ဒန္တမည်သော၊ နာဂရာဇဝိယ–ဆင်မင်းသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နဝုတိဟံသသဟဿပရိ

ပရိဝါရိတော–ကိုးသောင်းသော ဟသ်ာတို့သည် ခြံရံအပ်သော၊ ဓတရဋ္ဌော–ဓတရဋ္ဌမည်သော၊ ဟံသရာဇဝိယ–ဟသ်ာမင်းသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သေနဂ်ပရိဝါရိတော–စစ်အင်္ဂါလေးပါးသည် ခြံရံအပ်သော၊ စက္ကဝတ္တိရာဇဝိယ–စကြာဝဠာတေးမင်းသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဒေဝဂဏပရိဝါရိတော–နတ်အပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သော၊ သက္ကောရာဇဝိယ–သိကြားနတ်မင်းသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဂဏပရိဝါရိတော–ဗြဟ္မာအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သော၊ ဟာရိတော–ဟာရိတမည်သော၊ (အချို့စာအုပ်၌ မပါ၊) မဟာဗြဟ္မာဝိယ–မဟာဗြဟ္မာသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အပရိမိတကာလသဒ္ဓိတပုညဗလနိဗ္ဗတ္တာယ–မရေတွက်နိုင်သော ကာလတို့၌ ကောင်းစွာဆည်းပူးအပ်သော ကောင်းမှုတော်၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ အစိန္တေယျာယ–မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သော၊ အနောပမာယ–နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်ရာ ဥပမာမရှိသော၊ ဗုဒ္ဓလီလာယ–ဘုရားရှင်၏ တင့်တယ်စမ္ဘာယ်တော်မူခြင်းဖြင့်၊ စန္ဒော–လသည်၊ ဂဂနတလံ–ကောင်းကင်အပြင်သို့၊ (ပဋ္ဌိပဒ္ဓတိ ဣဝ–သွားသကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊) တံ မဂ္ဂံ–ထို အဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို၊ ပဋ္ဌိပန္နော–ကြွတော်မူသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဝါ–ပြီ။

အထ–နာဠန္ဒာမြို့သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဇဝံ–ဤသို့၊ အနောပမာယ–သော၊ ဗုဒ္ဓလီလာယ–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ–ကြွတော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ (စ)–မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ သြက္ခိတ္တစက္ခူ–ခ,အောက်၌ ချအပ်သော မျက်လွှာရှိကုန်သော၊ သန္တိန္ဒြိယေ–ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော၊ သန္တမာနသေ–ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ ဥပရိနဘေ–အထက်ကောင်းကင်၌၊ ဌိတံ–တည်သော၊ ပုဏ္ဏစန္ဒံဝိယ–လပြည့်ဝန်းနှင့် တူတော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံယေဝ–မြတ်စွာဘုရားကိုသာ၊ နမဿမာနေ–ရှိခိုးကြကုန်သော၊ ဘိက္ခူစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာဝ–မြင်၍ သာလျှင်၊ (မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်၊) အတ္တနော–မိမိ၏၊ ပရိသံ–ပရိသတ်ကို၊ အဝလောကေသိ–စောင်းငဲ့၍ ကြည့်ပြီ၊ သာ–ထိုမိမိ၏ ပရိသတ်သည်၊ ကာဇ ဒဏ္ဍကေ–ထမ်းပိုးဟူသော ဒုတ်၌၊ ဝါ–ထမ်းပိုးဝယ် ဆွဲချိတ်အပ်သော ဒုတ်ငယ်၌၊ သြလမ္ဗေတွာ–တွဲလျားကျစေ၍၊ ဝါ–ဆွဲချိတ်၍၊ ဂဟိတောလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂပိဋ္ဌက တိဒဏ္ဍမောရပိဉ္ဆမတ္တိကာပတ္တာပသိဗ္ဗကကုဏ္ဍိကာဒိအနေကပရိက္ခာရဘာရဘာရိတာ–

ဂဟိတော ၊ပေ၊ ဘာရိတာ။ ။သြလုဂ္ဂ၌ လုဇောတ်သည် "ပျက်စီးခြင်း"အနက်ဟော၊ ပိဋ္ဌက၌ ကသည် ခုဒ္ဒကအနက်ဟော၊ ထိုင်ဖို့ရာ ခုံငယ်၊ "တိဒဏ္ဍ"ကို "သစ်သားသုံးခွ=သုံးချောင်းထောက် ခွေးခြေ"ဟု ပေးကြ၏၊ ပိဋ္ဌကစသော ကုဏ္ဍိကာတိုင်အောင်သော ပုဒ်များကို ဒွန်သမာသ် တွဲ၍ သြလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂနှင့် ကမ္မဓာရဲ့ တွဲပါ၊ ဂဟိတကို "အနေကပရိက္ခာရဘာရ"၌ စပ်ပါ၊ ဂဟိတာ+သြလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂ ၊ပေ၊ အနေကပရိက္ခာရဘာရာ ဂဟိတ ၊ပေ၊ ဘာရာ၊ ဂဟိတ ၊ပေ၊ ဘာရေဟိ+ဘာရိတာ–ပြည့်သော ပရိသတ်တည်း၊ ဂဟိတ ၊ပေ၊ ဘာရိတာ။

ယူအပ်သော အောက်အဖို့အားဖြင့် ပျက်စီး, အထူးထူး အပြားပြား ပျက်စီးသော အင်းပျဉ်ငယ်, သုံးချောင်းထောက် ခွေးခြေ, ဥဒေါင်းမြီးစီး, မြေသပိတ်, အိတ်ငယ်, ရေကယား အစရှိသော မျိုးသော ပရိက္ခရာဝန်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၊ ["ဟောတိ"ဌ် စပ်၊] အသုကဿ-ထိုမည်သူ၏၊ ဟတ္ထာ-လက်တို့သည်၊ သောဘနာ-တင့်တယ် ပါပေကုန်စွ၊ ဝါ-လှပါပေကုန်စွ၊ အသုကဿ-၏၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ သော ဘနာ-ကုန်စွ၊ ဝါ-ကုန်စွ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ နိရတ္ထကဝစနာ-ဤသို့ အစရှိသော အကျိုးမရှိသော စကားရှိသည်၊ မုခရာ-ကြမ်းတမ်းသော နှုတ်ရှိသည်၊ ဝိကိဏ္ဏ ဝါစာ-ဖရိဖရဲ ကြဲသော စကားရှိသည်၊ အဒဿနီယာ-မကြည့်ရှုအပ် မကြည့်ရှု သင့်သည်၊ (အမြင်မတော်သည်၊) အပါသာဒိကာ-စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သည်၊ (ကြည်ညိုစရာ မကောင်းသည်၊) ဟောတိ-၏၊ တသ-ထို သုပ္ပိယ၏၊ တံ-ထိုမိမိပရိသတ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရော-နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (ဘုရား ပရိသတ်ကို မြင်ရပြီးနောက် မိမိပရိသတ်ကို မြင်ရသောအခါ နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ရှာသည်။)

ဣဒါနိ-မိမိပရိသတ်ကို မြင်ရရာ ဤအခါ၌၊ တေန-ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ဘဂဝ တော-၏၊ ဝဏ္ဏော-ဂုဏ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တုမ္ဘော-ပြောဆိုထိုက်သည်၊ ဘဝေ ယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပြောဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-အကြင့် ကြောင့်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ လာဘသက္ကာရဟာနိယာစေဝ-လာဘသက္ကာရ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ရအပ်သော ၄ ပါး သော သာမည်လာဘ်, ကောင်းစွာပြုအပ်သော ၄ ပါးသော ဝိသေသလာဘ်၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) ပက္ခဟာနိယာစေဝ-အသင်းအပင်း၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိစ္စမ္မိ-အမြဲလည်း၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥဿူ ယတိ-ငြူစူ၏၊ [လာဘသက္ကာရ, ပက္ခတို့ အဘယ်သို့ ဆုတ်ယုတ်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အညတိတ္ထိယာနဉ္စိ" စသည် မိန့်။] ဟိ-ချဲ့ဦးအုံ၊ အည တိတ္ထိယာနံ-သာသနာတော်အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသော တိတ္ထိတို့၏၊ [လာဘသက္ကာရာ၌ စပ်။] ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ လောကေ-၌၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-ပွင့်တော်မမူသေး၊ တာဝဒေဝ-ထိုဘုရားပွင့်တော်မမူသေးမီသာလျှင်၊ လာဘသက္ကာရာ-တို့သည်၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ တော-ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ-ယုတ်လျော့သော လာဘသက္ကာရ ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ သူရိယုဂ္ဂမနေ-နေထွက် ရာအခါ၌၊ ခဇ္ဇောပနကာဝိယ-ပိုးစုန်းကြူးတို့ကဲ့သို့၊ နိဿိရိကတံ- အသရေ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ [ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် လာဘသက္ကာရဟာနိ၏ အကျယ်ကို ပြသည်။]

စ–သည်သာမကသေး၊ (လာဘသက္ကာရဟာနိ၏ အကျယ်သာမက ပက္ခ ဟာနိ၏ အကျယ်လည်း ရှိသေး၏၊) ဥပတိသကောလိတာနံ–ဥပတိသ ကော လိတတို့၏၊ (အရှင်သာရိပုတ္တြာအလောင်း, အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်အလောင်းတို့၏၊) သဠယသ–သဠည်းဆရာ၏၊ သန္ဓိကေ–ဌ၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေယေ၀–ရသေ့ပြုရာ အခါ၌သာလျှင်၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ–တို့သည်၊ မဟာပရိသာ–များသောပရိသတ် ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–ကုန်ပြီ၊ ပန–ဗျတိရိက်ကား၊ တေသု–ထို ဥပတိသ ကောလိတတို့သည်၊ ပက္ကန္တေသု–ဖဲသွားကုန်လသော်၊ [မြတ်စွာဘုရား အထံသို့ ရဟန်းပြုဖို့ရန် သွားကြသည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပက္ကန္တေသု" ဟု ဆိုသည်။] တေသံ–ထိုပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ သာပိ ပရိသာ–ထိုပရိသတ်သည်လည်း၊ ဘိန္နာ–ကွဲပြားလေပြီ။ [ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် ပက္ခဟာနိ၏ အကျယ်ကို ပြသည်။]

[ယခုအခါ နိဂုံးကိုပြလိုရ၍ "ဣတိ" စသည်ကို မိန့်။] ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဒ္ဒီဟိ–၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ–ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ နိစ္စမ္မိ–လည်း၊ ဘဂ၀န္တံ–ကို၊ ဥဿုယတိ–ငြူစူ၏၊ ၀ါ–အပြစ်ပြော၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လာဘသက္ကာရ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, အသင်းအပင်း၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း ၂ ပါးအတွက် ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားကို အမြဲငြူစူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ ဥဿုယ၀ိသုဒ္ဓါရံ–ထို ငြူစူခြင်းအဆိပ်တည်းဟူသော အနှမ်းတို့ကို၊ ၀ါ–ထိုငြူစူ ခြင်းတည်းဟူသော အဆိပ်ကို အန်ခြင်းကို၊ ဥဒ္ဂိရန္တော–အန်ထုတ်လျက်၊ (အန် ထုတ်သည့် အနေအားဖြင့်၊) ရတနတ္တယဿ–၏၊ အ၀ဏ္ဏမေ၀–ကိုသာ၊ ဘာသတိ–၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ယသ္မာ ပနေသ ၊ပေ၊ သေဒိတဗ္ဗော။ ။ဤ "ယသ္မာ ပနေသ" စသော စကားသည် "ကသ္မာစ သော ရတနတ္တယဿ အ၀ဏ္ဏံ ဘာသတိ" ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေစကားတည်း။ ရှေ့၌ပြခဲ့သော "သစေ ပန ဇာနေယျ, နာနုဗန္ဓေယျ" စသော စကားတို့ကား ဤအဖြေ၏ အခြေခံစကားတို့သာတည်း၊ ထို အခြေခံစကားတို့ကလည်း "ကသ္မာစ သော ရတနတ္တ ယဿ အ၀ဏ္ဏံ ဘာသတိ" ဟူသော အမေး၏ အဖြေကို ထောက်ခံရာရောက်သည်။

ဥဿုယ၀ိသုဒ္ဓါရံ။ ။"ဥဿုယ–ခေါ၀၏သာ၀ိကရဏော" ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့် အညီ အပြစ်ပြောခြင်းကို "ဥဿုယ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဥဿုယသခ်ါတ်+ဝိသံ ဥဿုယ၀ိသံ၊ ဥဿုယ၀ိသံယေ၀+ဥဒ္ဓါရော (အန်ဖတ်တည်း၊) ဥဿုယ၀ိသုဒ္ဓါရော" ဟု ပြုပါ၊ နိဿယ၌ ပဌမ တစ်နည်းပေးသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဥဿုယသခ်ါတသ ဝိသသ ဥဒ္ဓါရော ဥဒ္ဓိလန် ဥဿသုယ၀ိသုဒ္ဓါရော" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "ဥဿုယ၀ိသသ+ဥဒ္ဓါရော ဥဿုယ ၀ိသုဒ္ဓါရော" ဟု ပြုရသည်၊ ဤနည်းကို ရည်ရွယ်၍ နိဿယ၌ နောက်တစ်နည်း ပေးထား သည်၊ ဤနည်း၌ ဥဒ္ဓါရံနှင့် ဥဒ္ဓိရန္တောကို အဘေဒဘေဒူပစာကြောပါ။

၂။ အထခေါ် ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ဘိက္ခုသံ့ယေနာတိ–ကား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ–ထိုဘုရားရှင်၏ တင့်တယ်စမ္ဘာယ်တော်မူဖြင့်၊ ဂစ္ဆမာနော–ကြွတော်မူလသော်၊ အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာဒ္ဒါရံ–အမ္ဗဋ္ဌိကာဥယျာဉ်၏ တံခါးပေါက်သို့၊ ပါပုဏိတ္တာ–ရောက်တော်မူ၍၊ သူရိယံ–နေကို၊ သြလောကေတ္တာ–ကြည့်တော်မူ၍၊ [ဣတိ ဥပဂစ္ဆိတ္ဋ္ဌ စပ်၊] ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဂန္တုံ–ရှေ့သို့သွားခြင်းငှာ၊ အကာလော–အခါမဟုတ်တော့၊ သူရိယော–နေသည်၊ အတ္ထင်္ဂတော–ဝင်ခြင်းသို့ရောက်ပြီ၊ [(တစ်နည်း) သြလောကေတ္တာ–၍၊ ဝါ–သော်၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊) သူရိယော–သည်၊ အတ္ထင်္ဂတော–ပြီ၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ထိုသို့ နေဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒါနိ–၌၊ ဂန္တုံ–ငှာ၊ အကာလော–တော့၊] ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစားတော်မူ၍၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာယံ–အမ္ဗလဋ္ဌိကာဥယျာဉ်၌၊ ရာဇာ ဂါရကေ–မင်း၏အိမ်တော်၌၊ ဝါ–မင်းကွန်းစံနန်းတော်၌၊ ဧကရတ္တိဝါသံ–တစ်ညဉ့်မျှ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆိ–ကပ်ရောက်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထိုအထခေါ် ဘဂဝါ အစရှိသောပါဠိ၌၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ–ကား၊ ရညော–မင်း၏၊ ဥယျာနံ–ဥယျာဉ်တည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ တဿ–ထိုဥယျာဉ်၏၊ ဒ္ဒါရ သမီပေ–တံခါးပေါက်၏ အနီး၌၊ တရုဏအမ္ဗရုက္ခော–နုပျိုသော သရက်ပင်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ [တရုဏဟူသောပါဠိဖြင့် "လဋ္ဌိကာသဒ္ဒါသည် တရုဏ၏ ပရိယာယ်တည်း"ဟု ပြ၏။] တံ–ထိုနုပျိုသော သရက်ပင်ကို၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာတိ–ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏၊ တဿ–ထိုနုပျိုသော သရက်ပင်၏၊ အဝိဒူရေ–အနီး၌၊ ဘဝတ္တာ–ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥယျာနမိ–သည်လည်း၊ [ပိုဖြင့် သရက်ပင်ကို ပေါင်း၊] အမ္ဗလဋ္ဌိကာတွေဝ–ဟူ၍သာ၊ သ၊ သ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတံ–ရောက်ပြီ၊ တံ–ထို အမ္ဗလဋ္ဌိကာဥယျာဉ်သည်၊ ဝါ–ကို၊

တဿ ကိရ ၊ပေ၊ သ–ခေါ် ဂတံ။ ။"အဘယ်ကြောင့် ဥယျာဉ်သည် "အမ္ဗလဋ္ဌိကာ" ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တဿ ကိရ ၊ပေ၊ သ–ခေါ် ဂတံ"ဟု မိန့်သည်၊ "သရက်ပင်ပျိုး၏အနီး၌ ဖြစ်သောကြောင့် ဥယျာဉ်သည် "အမ္ဗလဋ္ဌိကာ"ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်"ဟူလို၊ "တဿ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ"ကို ကြည့်၍ "ဥယျာဉ်၏ အမ္ဗလဋ္ဌိကာဟူသော အမည်သည် သာမီပိကဝေါဟာရ (သမီပျူပစာ) အမည်"ဟု သိပါ၊ အမ္ဗလဋ္ဌိကာသည် အနီးရှိသော သမီပိတည်း၊ ထို သမီပိ၏ အမည်ကို သမီပဖြစ်သော ဥယျာဉ်၌ တင်စားသောကြောင့် "သမီပျူပစာ"ဟုလည်းကောင်း, သာမီပိကဝေါဟာရ (အနီး၌ဖြစ်သော ဝေါဟာရ)ဟုလည်းကောင်း ဆိုရသည်။ [သမီပေ ပဝတ္တော သာမီပိကော၊ သာမီပိကောစ+သော+ဝေါဟာရောစာတိ သာမီပိကဝေါဟာရော။]

ဆက်ဦးအုံ့–ဝရဏာ (ဝရဏာ) သဒ္ဒါသည် ရေခတက်ပင်အများကို ဟောသော ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါတည်း၊ ထိုရေခတက်ပင်အများ၏ အနီး၌ဖြစ်သော မြို့ကိုလည်း သမီပျူပစာအားဖြင့် မူလဗဟုဝုစ်အတိုင်း "ဝရဏာ"ဟုပင် ခေါ်ရသည်၊ ဤ၌ မူလပုဒ်၏ ဗဟုဝုစ်အမည်သည်

ဆာယူဒကသမ္ဘန္ဓ–အရိပ်, ရေတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ပါကာရပရိက္ခေတ္တံ–တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်သည်၊ သုယောဇိတဒ္ဓါရံ–ကောင်းစွာတပ်အပ်သော တံခါးရှိသည်၊ မဗ္ဗုညာဝိယ–ပုတာတံတင်းကဲ့သို့၊ (သေတ္တာကဲ့သို့၊) သုဂုတ္တံ–ကောင်းစွာစောင့် ရှောက်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ လုံခြုံသည်၊ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ–ထိုဥယျာဉ်၌၊ ရညော–၏၊ ကီဠနတ္ထံ–ပျော်ပျော်ပါးပါး ကစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဒ္မိဘာနစိတ္တ ဝိစိတ္တံ–ရှေးရှုထင်လာ, ဆန်းကြယ်စွာသော စိတ်ကူးဉာဏ်ကြောင့် အထူးတလည် ဆန်းကြယ်သော၊ အာဂါရံ–အိမ်တော်ကို၊ (မင်းကွန်း စံနန်းတော်ကို၊) အကံသု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ တံ–ထိုအိမ်တော်ကို၊ ရာဇာဂါရကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ [ရညော+အာဂါရံ ရာဇာဂါရံ၊ ရာဇာဂါရံယေဝ ရာဇာဂါရကံ။]

သုပ္ပိယောပိ ခေါတိ–ကား၊ သုပ္ပိယောပိ–သုပ္ပိယသည်လည်း၊[ပိဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပေါင်း၊] 'တသ္မိံ' ဌာနေ–ထိုဥယျာဉ်တံခါးပေါက် အရပ်၌၊ သူရိယံ–ကို၊ သြလောကေတွာ–ကြည့်၍၊ ဝါ–ကြည့်လသော်၊ ဒါနိ–၌၊ ဂန္တုံ–ငှာ၊ အကာလော–အခါမဟုတ်တော့၊ (ဒါနိနှင့် အကာလောသည် အရုမပြားသော်လည်း အဘေဒဘေဒရူပစာအားဖြင့် ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသည်၊) ခုဒ္ဒက

ဥပစာတင်သောအခါ မြို့တစ်မြို့တည်းဖြစ်သော်လည်း ဗဟုဝုစ်အမည် မပျက်တော့၊ ထို့ပြင်-ဂေါဒါဝရီမြစ်ဟူသော အနက်ကိုဟောသော ဣတ္ထိလိန် ဂေါဒါသဒ္ဒါသည် အနီးဖြစ်သော ရွာဟူသော ပုလ္လိန်အနက်၌ တင်စားသောအခါ ဣတ္ထိလိန်အမည် မပျက်ဘဲ "ဂေါဒါ"ဟုပင် အမည်တွင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပစာတင်စားသော သဒ္ဒါများသည် မူလလိန်ဝုစ် မပြောင်းကြဟု သိပါ၊ ဤ၌ "အမ္မလဋ္ဌိကာ"ဟူသော ဣတ္ထိလိန်သဒ္ဒါလည်း ဥယျာနဟူသော နပုံလိန်အနက်၌ တင်စားသောအခါ မူလဣတ္ထိလိန်မပျောက်ဘဲ "အမ္မလဋ္ဌိကာ" ဟုပင် ရှိရသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပြလိုရှိ၍ "အမ္မလဋ္ဌိကာယ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ ဥယျာနံ အမ္မလဋ္ဌိကာ၊ ယထာ ဝရဏာနဂရံ, ဂေါဒါဂါမောတိ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်၊

ကေစိ ဝါဒ။ ။"ကေစိ ပန အမ္မလဋ္ဌိကာတိ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ဧကဂါမောတိ ဝဒန္တိ၊ တေသံ မတေ အမ္မလဋ္ဌိကာယန္တိ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ"ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏၊ ထိုအလို "အမ္မလဋ္ဌိကာယ–အမ္မလဋ္ဌိကာရွာ၏အနီး ဥယျာဉ်၌"ဟု ပေးပါ။

ပတိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တံ။ ။ပတိ–ရှေးရှု၊ ဘာတိ–ထင်လာတတ်၏၊ ဣတိ ပတိဘာနံ၊ ပတိဘာနံစ+တံ+စိတ္တံစာတိ ပတိဘာနစိတ္တံ၊ ဆန်းကြယ်သော ရှေးရှုထင်လာသော အကြံဉာဏ်၊ ပန်းချီ ပန်းပု ပြုလုပ်ရာ၌ ဆန်းကြယ်သော စိတ်ကူးဉာဏ်ကို "ပတိဘာနစိတ္တ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဝိဝိဓံ+စိတ္တံ ဝိစိတ္တံ၊ အထူးထူး အပြားပြား ဆန်းကြယ်သော (အထူးတလည် ဆန်းကြယ်သော) အဂါရံ၊ ပတိဘာနစိတ္တေန+ဝိစိတ္တံ ပတိဘာနစိတ္တဝိစိတ္တံ၊ "ထိုအိမ်တော်ကို ပန်းချီဆရာ ပန်းပုဆရာတို့ စိတ်ကူးဉာဏ် ဆန်းကြယ်သလောက် မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏ တွဲယှဉ်ပုံ အရုပ်များဖြင့် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်ထားသည်" ဟူလို။

မဟာလ္လကာ–ငယ်ကုန် ကြီးကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ–တို့သည်၊ ဗဟု–များကုန်၏၊ အယံစ မဂ္ဂေါ–ဤလမ်းသည်လည်း၊ စောရေဟိပိ–ဓားပြတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါဠယက္ခေဟိပိ–ရဲရင့်သော ဘီလူး သားရဲတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါဠမိဂေဟိပိ–ရဲရင့်သော ခြင်္သေ့ သစ်ကျားစသော သားကောင်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟု ပရိဿယော–များစွာသော ဘေးရန်ရှိ၏၊ အယံသမဏော ဂေါတမော–သည်၊ [ခေါ် ပန် အနက်မရှိ၊] ဥယျာနံ–သို့၊ ပဝိဋ္ဌော–ဝင်ပြီ၊ သမဏသစ ဂေါတမသ-
၏လည်း၊ ဝသနဋ္ဌာနေ–နေရာအရပ်၌၊ ဒေဝတာ–နတ်တို့သည်၊ အာရက္ခံ–အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဂဏှန္တိ–ယူကြကုန်၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟမ္ပိ–ငါသည်လည်း၊ [ပိဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပေါင်း၊] ဣဒါနိ–ဤဥယျာဉ်၌၊ ဧကရတ္တိဝါသံ–တစ်ညဉ့်
မျှ နေထိုင်ခြင်းသို့၊ ဥပဂန္တွာ–၍၊ သေဝ–နက်ဖန်၌သာ၊ (နက်ဖန်ကျမှသာ၊) ဂမိဿာမိ–သွားရတော့အုံ၊ ဣတိ–ဤသို့စဉ်းစား၍၊ တဿေဝ ယျာနံ–ထိုဥယျာဉ်
သို့သာ၊ ပါဝိသိ–ဝင်ပြီ။

တတော–ထိုဥယျာဉ်သို့ ဝင်တော်မူပြီးရာအခါမှ၊ (ပရံ–နောက်၌၊) ဘိက္ခုသံဃော–သည်၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌၊ ဝတ္တံ–ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြပြီး၍၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ–နေရာအရပ်ကို၊ သလ္လက္ခေသိ–မှတ်သားပြီ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောပိ–သည်လည်း၊ ဥယျာနသ–၏၊ ဧကပဿေ–တစ်ခုသော နံပါး၌၊ (တစ်ခုသော ဘေးအရပ်၌၊) ပရိဗ္ဗာဇကပရိက္ခာရေ–ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့ ပရိက္ခရာတို့ကို၊ ဩတာရေတွာ–ချစေ၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ပရိသာယ–ပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ–အတူ၊ ဝါသံ–နေခြင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆိ–ကပ်ရောက်ပြီ၊ [မိမိ၏ ပရိသတ်နှင့် အတူတကွ ကပ်ရောက်လျှင် အဘယ်ကြောင့် "သဒ္ဓိ အန္တေဝါသိနာ ဗြဟ္မဒတ္တေန မာဏဝေန" ဟု ဆိုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပါဋ္ဌိယမာရဗ္ဘဝသေနေဝ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန–ထိုသို့ပင် ပရိသတ်နှင့်အတူ ကပ်ရောက်ပါသော်လည်း၊ ပါဋ္ဌိယံ–ပါဋ္ဌိတော်၌၊ အာရဗ္ဘဝသေနေဝ–တက်ရောက်သော စကား၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ [အာရဗ္ဘကို "တင်အပ်" ဟု ပေးကြ၏၊ "အာရောပိတ" ဟု ရှိမှသာ "တက်ရောက်စေအပ်, တင်အပ်" ဟု ပေးနိုင်သည်။] သဒ္ဓိ အတ္တနော ၊ပေ၊ မာဏဝေနာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။ [မိမိလည်း သီဟိုဠ်အဋ္ဌကထာ ဆိုသည့်အတိုင်း ဆိုလိုက်သည်–ဟူလို၊ ပါဋ္ဌိတော်၌ ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်ကိုသာ ဆိုရခြင်းမှာလည်း အခြားပရိသတ်၏ ဤသုတ်ကို ဟောရာ၌ အဆက်အစပ် မရှိသည်ဖြစ်၍ အကျိုးမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်ကသာ အဆက်အစပ်ရှိ၍ အကျိုးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။]

[ယခုအခါ "တတြာပိ သုဒံ" အစရှိသော ပါဋ္ဌိတော်၌ အနုသန္ဓေကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ ဝါသံ ဥပဂတော ပန" စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါသံ–နေခြင်းသို့၊ ဥပဂတော–ကပ်ရောက်ပြီးသော၊ သော ပရိဗ္ဗာဇကော–

ထို သုပ္ပိယပရိဗ္ဗာဇိ၏သည်၊ ရတ္တိဘာဂေ–ညဉ့်အဖို့၌၊ ဒသဗလ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ သြလောကေသိ–လှမ်းမြင်ကြည့်ပြီး၊ စ–ဆက်၊ တသ္မိံ သမယေ–လှမ်းမြင်ကြည့်ရာ ထိုအခါ၌၊ သမန္တာ–ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတာရကာ ဝိယ–အထူးထူး ရောပြွမ်းသော ကြယ်တာရာတို့ကဲ့သို့၊ ပဒီပါ–ဆီမီးတို့သည်၊ ဧလန္တိ–တောက်ပကုန်၏၊ မဇ္ဈေ–ဘိက္ခုသံဃာ၏အလယ်၌၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူသည်၊ ဟောတိ၊ ဘိက္ခုသံဃောစ–သည်လည်း၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ပရိဝါရေတွာ–ခြံရံ၍၊ နိသိန္နော–သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထို ရဟန်းအပေါင်းတွင်၊ ဧကဘိက္ခုသပိ–တစ်ပါးသောရဟန်း၏လည်း၊ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံဝါ–လက်၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုအပ်သော အမှုအရာသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–လက်လှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပါဒကုက္ကုစ္စံဝါ–ခြေ၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပြုအပ်သော အမှုအရာသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ခြေလှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ [ကုစ္ဆိတံ+ကတံ ကုကတံ၊ ကုကတံယေဝ ကုက္ကုစ္စံ၊ ဟတ္ထသ+ကုက္ကုစ္စံ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ၊ ပါဒသ+ကုက္ကုစ္စံ ပါဒကုက္ကုစ္စံ။] ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေါ ဝါ–ချောင်းဟန့်သံသည်လည်းကောင်း၊ ချပိတသဒ္ဒေါ ဝါ–ခြေဆပ်သံသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ–မှန်၊ သာ ပရိသာ–ထိုရဟန်းတော် ပရိသတ်သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သိက္ခိတသိက္ခတာယ စ–သင်အပ်ပြီးသော သိက္ခာရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဆရာသမားတို့ကနေနည်းထိုင်နည်း သင်ပြအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊) ["ဣတိ"၌စပ်၊] သတ္ထရိ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ဂါရဝေနစ–ရိုသေလေးစားသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒ္ဒိဟိ–ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နိဝါတော–လေမရှိသော အရပ်၌၊ ဝါ–လေငြိမ်သော အရပ်၌၊ [နတ္ထိ ဝါတော ယတ္ထာတိ နိဝါတော၊] ပဒီပသိခါ ဝိယ–ဆီမီးလျှံကဲ့သို့၊ နိစ္စလာ–လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သန္ဌိသိန္နာဝ–ကောင်းစွာ ထိုင်နေသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ [စလနံ စလော၊ နတ္ထိ+စလော ဧတိသ္မာတိ နိစ္စလာ (ပရိသာ)။]

ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ တံ ဝိဘူတိ–ထိုမြတ်စွာဘုရားပရိသတ်၏ တင့်တယ်ပုံကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဝါ–မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနော–၏၊ ပရိသံ–ကို၊ သြလောကေသိ–ကြည့်ပြီး၊ တတ္ထ–ထိုမိမိ၏ ပရိသတ်၌၊ ဝါ–တွင်၊ ကေစိ–အချို့ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ ဟတ္ထံ–လက်ကို၊ ခိပန္တိ–ပစ်လွှင့်ကြကုန်၏၊ [ပစ်လွှင့်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ခိပဓာတ်သည် ဘူဝါဒိတည်း၊ အိပ်ပျော်နေသောကြောင့် လက်များကို

သာ ဟိ ၊ပေ၊ အဟောသိ။ ။"သာဟိတိ အာဒိနာ တထာဘူတတာယ (ထိုသို့ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စ စသည်မရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သည်၏အဖြစ်၏) ကာရဏံ ဒဿေတိ" ဟု ဋီကာကျမ်းတက်၏၊ ထိုအလို "ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧကဘိက္ခုသပိ–၏လည်း၊ ၊ပေ၊ နတ္ထိ–မရှိသနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သာ ပရိသာ–သည်၊ ပေ ၊ အဟောသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧကဘိက္ခုသပိ–၏လည်း၊ ပေ ၊ နတ္ထိ–မရှိ" ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ နိဿယ၌ကား ဒဋ္ဌိကရဏ အနေအားဖြင့်သာ ပေးလိုက်ပါသည်။

ကိုးယိုကားယား ပစ်လွှင့်ထားကြသည်-ဟူလို။] ကေစိ-သည်၊ ပါဒ်-ခြေကို၊ (ချပန္တီ-ကုန်၏၊) ကေစိ-တို့သည်၊ ဝိလပန္တီ-အထူးထူး အပြားပြား ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဝါ-ယောင်ရမ်းကြကုန်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဝိပ္ပလပန္တီ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ "ဝိဝိဓ လပန္တီ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဝိလပန္တီ" ဟု ပါ၌ရင်း ရှိဟန်တူသည်၊ ပလပသဒ္ဒါကား အဖျင်းပြောခြင်းအနက်ကိုသာ ဟောသည်။] ကေစိ-တို့သည်၊ နိုလ္လာဋ္ဌိတဓိဝှါ-ထွက်သော လျှာရှိကြကုန်သည်၊ ပဋ္ဌရိတခေဋ္ဌာ-ယိုးစီးသော တံထွေးရှိကြကုန်သည်၊ (ယိုစီးသော သွားရေရှိကြကုန်သည်၊) ဒန္တေ-သွားတို့ကို၊ ခါဒန္တာ-ခဲကြကုန်သည်၊ (တစ်နည်း) ဒန္တေခါဒန္တာ-သွားကြိတ်ကြကုန်သည်၊ ကာကစ္ဆမာနာ-ကျီး၏အသံနှင့်တူသော အသံကို ဆိုကြကုန်သည်၊ (အီးအာနှင့် အသံပြုနေကြသည်၊) ဃရဃရပသာသိနော-ဃရဃရဟူသော ရှုသက်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟောက်ကြကုန်သည်၊) ဟုတ္တာ-၍၊ သယန္တိ-အိပ်ပျော်နေကြကုန်၏၊ [ဃရဃရသည် "ဃူးဃူး" ဟူသော ဟောက်သံကို အတုပြုသော် အနုကရဏသဒ္ဒါတည်း။]

သော-ထိုသုပ္ပိယပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ ရတနတ္တယဿ-၏၊ ဂုဏာဝဏ္ဏော-ဂုဏ်ဟူသော ဝဏ္ဏကို၊ ဝတ္တေဗြေပိ-ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဣဿဘဝသေန-ဣဿဘာ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အဝဏ္ဏမေဝ-ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုသာ၊ အာရဘိ-အားထုတ်ပြီ၊ ဗြဟ္မဒတ္တော ပန-သည်ကား၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ("အမှာကံ အာစရိယော အပရာမသိတဗ္ဗံ ပရာမသတိ" အစရှိသော ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊) ဝဏ္ဏံ-ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ (အာရဘိ-ပြီ၊) တေန-ကြောင့်၊ တတြာပိ သုဒ် သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကောတိ-ဟူ၍၊ အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန-သည်၊ တစ်နည်း-သံဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့

နိုလ္လာဋ္ဌိတဓိဝှါ။ ။ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ လျှာလှုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာဝယ် (ဌကြီးဖြင့် "လဋ္ဌဓာတ်" ဟု ရှိ၏၊ နိုလ္လဋ္ဌနံ နိုလ္လာဋ္ဌော-ထွက်သော လျှာလှုပ်ခြင်း (လျှာထွက်ခြင်း)၊ နိုလ္လာဋ္ဌော ဓေတိသော အတ္ထိတိ နိုလ္လာဋ္ဌိတာ၊ (ဣတိပစ္စည်း)၊ ထွက်သောအားဖြင့် လှုပ်ခြင်းရှိသော လျှာ၊ နိုလ္လဋ္ဌိတာ+ဓိဝှါ ဓေတေသန္တိ နိုလ္လာဋ္ဌိတဓိဝှါ။

ကာကစ္ဆမာနာ။ ။ဋီကာ၌ "ကာကစ္ဆမာနာတိ ကာကာနံ သဒ္ဒသဒိသံ သဒ္ဒံ ကုရမာနာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအနက်မျိုးကို ကာကစ္ဆမာနာပုဒ်က ဟောနိုင်စရာ မရှိချေ၊ "ကာကစ္ဆမာနာ" ဟု ရှိလျှင် အဓိပ္ပာယ် ဣဓာတ်က အသံပြုခြင်းအနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် သင့်လျော်သကဲ့သို့ထင်ရ၏၊ ကာကဖြင့် ကာကသဒ္ဒတိုင်အောင် ယူ၊ တစ်နည်း-ဥပရိ ပဏ္ဏာသ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤ၌ လည်း "ကာ" သဒ္ဒါသည် ကုစ္ဆိအနက်ဟောဟု ယူ၍ ကစ္ဆ၌ ကထာတက်ကြပြီးလျှင် သွတ္ထ၌ ဏျပစ္စည်းသက်၊ ထျကို ဆပြု၍ "စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အသံကို ဆိုကြကုန်လျက်" ဟု ပေးရလိမ့်မည်။

အစရှိသော၊ ["ပရိဗ္ဗာဇကောတိ" နောက်၌ ဣတိတစ်လုံး အကျော်ကြီး။] သဗ္ဗ-အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗ-ဆိုထိုက်၏၊ ["အနေကပရိယာယေန" မှ စ၍ "သံဃသေ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ" တိုင်သော စကားကို "သဗ္ဗံ ဝတ္ထုဗ္ဗံ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤစကားမျိုးကို အစသောဖော်ပြသော အာဒိပေယျာလနည်းဟု ဆိုရသည်။] တတ္ထ-ထိုတတြပီ သုဒ် သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော အစရှိသောပါ၌၊ တတြာပီတိ-ကား၊ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ-အမ္မလဋ္ဌိကာမည်သော၊ တသ္မိံပိ ဥယျာနေ-၌လည်း၊ ["အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ" တို့၌ စပ်။] ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [ပိဖြင့် အဓွန်.ရှည်သောခရီးကို ပေါင်း၊ "အဓွန်.ရှည်သောခရီး၌သာ အဝဏ္ဏဝဏ္ဏကို ပြောကြသည် မဟုတ်၊ ထို ဥယျာဉ်၌လည်း ပြောကြသည်" ဟုလို။]

၃။ သမ္မဟုလာနန္တိ-ကား၊ ဗဟုကာနံ-များစွာကုန်သော၊ (ဘိက္ခူနံ၌ စပ်၊) တတ္ထ-ထို သမ္မဟုလာနံ ဟူသောပါ၌၊ ဝိနယပရိယာယေန-ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ တယော-၃ ပါးကုန်သော၊ ဧနာ-ရဟန်းတို့ကို၊ သမ္မဟုလာတိ-သမ္မဟုလတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ [၂ ပါးကိုလည်း "သမ္မဟုလ" ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် တယောဧနာပုဒ်ကို ဥပလက္ခဏာနည်းဟု မှတ်ပါ။] တတော-ထို ၃ ပါးမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ သံယောတိ-သံဃဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ၊) ပန-ကား၊ သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ တယော-၃ ပါးကုန်သော၊ (ဧနာ-တို့ကို၊) တယောဝ (တိ)-တယောဟူ၍သာ၊ (ဝုစ္စန္တိ)၊ တတော-ထို ၃ ပါးမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ သမ္မဟုလာ(တိ)-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စန္တိ)၊ ဣဓ-ဤသမ္မဟုလာနံ ဘိက္ခူနံဟူသော ပါ၌၊ (တစ်နည်း) ဣဓ-ဤ ဗြဟ္မာဇာလသုတ်၌၊ သုတ္တန္တပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ သမ္မဟုလာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။

သမ္မဟုလာနံ။ ။"သမ္မဟုလ-သမ္မဟုလ" ဟု ပါ၌ ၂ ထွေရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "သမ္မာ ပဟောန္တိ တံတံ ကမ္မန္တိ သမ္မဟုလာ" ဟု သံပုဗ္ဗ ပဟာဓာတ်ဥလပစ္စည်းဖြင့် ရှိ၏၊ "အများဖြစ်၍ ထိုထိုအမှုကို ပြုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်" ဟုလို၊ ["ပဟ-သတ္တိယံ" ဟု ဓာတ်နက် ဆို၊ သမ္မဟုလာနံဟု ရှိရာ၌ ပကို ဗပြု" ဟု အဘိဓာနပွဒီပိကာသူစိ ဆို၏။] အများအနက်ကို ဟောရာ၌ ဗဟုလပုဒ်လည်း ရှိ၏၊ "ဗဟူအတ္ထေ လာတိ ဂဏ္ဍာတီတိ ဗဟုလံ" ဟု အဘိဓာန် ဋီကာ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ များစွာသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ယူနိုင်သောအရာ-ဟုလို၊ ဗဟုသဒ္ဒူပပဒ လာဓာတ်, အပစ္စည်းတည်း၊ ထိုပုဒ်ကို နည်းမှီ၍ "သုဠု+ဗဟုလာ သမ္မဟုလာ" ဟု ပြုလျှင် "အလွန် များကုန်" ဟူသော အနက်ကို ရသောကြောင့် အသင့်ပင်ဟု ယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါ၌ ၂ မျိုးလုံးအတွက် "ဗဟုကာနံ" ဟု ဖွင့်နိုင်သည်၊ ထိုအများသည် ဝိနည်းဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့် ၃ ပါးသောရဟန်းတို့ကို "သမ္မဟုလ" ဟု ယူ၍ သုတ္တန် ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့်ကား ၄ ပါးမှ အထက်ကိုသာ "သမ္မဟုလ" ဟု ဆိုသည်။

မဏ္ဍလမာဌေတိ (ဧတ္ထ–၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကတ္ထစိ–အချို့သော ပါဠိရပ်၌၊ ဒွေ–၂ ခုကုန်သော၊ ကဏ္ဏိကာ–အထွဋ်တို့ကို၊ [အရှေ့ အနောက်ဆိုလျှင် အရှေ့ခေါင်ဖျားဝ်ဲ အထွဋ်တစ်ခု၊ အနောက်ခေါင်ဖျားဝ်ဲ အထွဋ်တစ်ခု၊] ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (တပ်၍)၊ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆနေန–ဟသ်ာတောင်နှင့်တူသော မိုးခြင်းဖြင့်၊ ကတာ–ပြုအပ်သော၊ ကူဋာဂါရသာလာပိ–အထွဋ်ရှိသော အိမ်ကိုလည်း၊ ဝါ–အထွဋ်နှင့်ယှဉ်သော အိမ်ကိုလည်း၊ ("စုလစ်မွန်ချွန် အထွဋ်တပ်အပ်သော စရပ်ကိုလည်း" ဟု ပေးကြသေး၏၊) မဏ္ဍလာမဌောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ကတ္ထစိ–၌၊ ဧကံ–သော၊ ကဏ္ဏံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ထမ္ဘပန္တိ–တိုင်အစဉ်ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ–ထက်ဝန်းကျင် ပစ်ချ၍၊ ဝါ–ထက်ဝန်းကျင် စိုက်၍၊ ကတာ–သော၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာပိ – ဆည်းကပ်ရာ စရပ်ကိုလည်း၊ မဏ္ဍလမာဌောတိ–ဟူ၍၊

မဏ္ဍလမာဌေ။ ။မဏ္ဍလောစ–အဝိုင်းလည်း ဟုတ်၏၊ သော–ထိုအဝိုင်းဟူသည်၊ မာဌောစ–တံဆောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ မဏ္ဍလမာဌော၊ ဤ "မဏ္ဍလမာဌ"ဟူသော အမည်သည် အမျိုးမျိုးသော အဆောက်ဦး၏အမည်ဖြစ်၏၊ ဤနေရာ၌ အဘယ်၏ အမည်ပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကတ္ထစိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အထွဋ်ကို "ကဏ္ဏိက"ဟု ခေါ်၏။

ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆနေန။ ။ဝဋ္ဋတိ အာဝဋ္ဋတိတိ ဝဋ္ဋော၊ ဟံသဿ+ဝဋ္ဋော ဟံသဝဋ္ဋော၊ ဟံသဝဋ္ဋောဝိယာတိ ဟံသဝဋ္ဋက်၊ ဥပမာအနက်၌သက်သော ကပစ္စည်းတည်း၊ ဟံသ ဝဋ္ဋက်စ+တံ+ဆန္ဒ စာတိ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္ဒ–ဟသ်ာ၏ လည်ချောင်းနေသော အတောင်နှင့်တူသော အမိုး၊ ဤအမိုးကိုပင် အခြားနေရာ၌ "သုဝဏ္ဏဝက်စ္ဆဒန–ဂဠုန်၏အတောင်နှင့်တူသော အမိုး"ဟု ခေါ်သတတ်၊ ထိုအမိုးသည် ၂ ဖက် ချထားသောအမိုးသာတည်း, ဝိုင်းနေသော အမိုးမဟုတ်၊ ဤနေရာ၌ကား ၄ ဖက်ချ၍ ဝိုင်းသော အမိုးကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။ [ဟံသဝဋ္ဋ ကစ္ဆနေနာတိ ဟံသမဏ္ဍလာကာရ ဆန္ဒေန၊ တဒေဝ ဆန္ဒံ အညတ္တ "သုဝဏ္ဏ ဝက်စ္ဆဒန"ဘွဲ့ ဝုတ္တံ၊–ဒီကာ။]

ကူဋာဂါရသာလာ။ ။"ကူဋေန+ယုတ္တံ+အာဂါရံ ကူဋာဂါရံ"ဟု ဒီကာသစ် ဝိဂြိုဟ် ပြု၏၊ အဘိဓာန်၌ "အာဂါရံ အဂါရံ"ဟု နပုလ္လိန် ရှိ၏၊ "ကူဋံ+ယသ အတ္ထိတိ ကူဋံ"ဟု လည်း ပြုနိုင်၏၊ ကူဋာဂါရံစ+တံ+သာလာစာတိ ကူဋာဂါရသာလာ၊ ဤကူဋာဂါရသာလာ သည် တန်ဆောင်းဝိုင်းမျိုး မဟုတ်၊ အထွဋ်တပ်၍ ၄ ဘက်ချထားသော အဆောက်အဦ တစ်မျိုးတည်း၊ လေးဘက်အမိုး ချထားသည့်အတွက် ဝိုင်းနေသောကြောင့် "မဏ္ဍလမာဌ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

ထမ္ဘပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ။ ။အလယ်ခေါင်၌ အထွဋ်တစ်ခုသာ တပ်၍ ပတ်ပတ်လည်က တိုင်အစဉ်တို့ကို ဝိုင်းနေအောင် ပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦတစ်မျိုးကို "မဏ္ဍလမာဌ" ဟု ခေါ်၏၊ ဤမဏ္ဍလမာဌကား ဝန်းဝိုင်းသော တန်ဆောင်းဝိုင်းပင်တည်း၊ ထိုတန်ဆောင်း ဝိုင်း၌ ဆရာသမား၊အထံ ဘုရား၊အထံသို့ ဆည်းကပ် ခစား၊လေ့ရှိသောကြောင့် "ဥပဋ္ဌာန သာလာ"ဟုလည်း ဆို၏။[ဥပ–အနီး၊သို့ကပ်၍ (အထံ၌)+ဋ္ဌာန–တည်နေ့ရာ စရပ်။]

ဝုစ္စတိ၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဣဓ-ဤဗြဟ္မစာလသုတ်၌၊ နိသိဒနသာလာ-ထိုင်နေရာ စရပ်ကို၊ မဏ္ဍလမာဠောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္ဓိသိန္ဓာနန္တိ (ဣဒံ)-သန္ဓိသိန္ဓာနံဟူသော ဤစကားကို၊ နိသဇ္ဇာဝသေန-ထိုင်နေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊) သန္ဓိပတိတာနန္တိ (ဣဒံ)-ကို၊ သမောဓာနဝသေန-ပေါင်းဆုံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ၊) (တစ်နည်း) သန္ဓိသိန္ဓာနန္တိ-ကား၊ နိသဇ္ဇာဝသေန-ဖြင့်၊ (သ၌ သန္ဓိသိန္ဓာနံ-ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သော၊ ဝါ-အတူတကွ ထိုင်နေကြကုန်သော၊) သန္ဓိပတိတာနန္တိ-ကား၊ သမောဓာနဝသေန-ဖြင့်၊ (သန္ဓိပတိတာနံ-အတူတကွ ကျရောက်ကြကုန်သော၊ ဝါ-စည်းဝေးကြကုန်သော၊) ["ဘိက္ခူနံ"၌ စပ်။]

အယံ သံခိယဓမ္မောတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ကထာ-စကားကို၊ သံခိယာ-သံခိယာ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [အချို့စာ၌ "သံခိယာတိ" ဟု ရှိ၏။] ကထာဓမ္မော-စကားသဘောသည်၊ (ဥဒပါဒိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဥဒပါဒိတိ-ကား၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှ တစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ သော-

---

ဣဓ ပန နိသိဒနသာလာ။ ။ဤဥယျာဉ်အတွင်း၌ကား ထိုကဲ့သို့ ကျနစ္စာ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကူဋာဂါရသာလာလည်း မဟုတ်၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာလည်း မဟုတ်၊ သာမန် ထိုင်နေစရာ စရပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣဓ ပန နိသိဒနသာလာ"ဟု ဆိုသည်။

နိသဇ္ဇာ, သမောဓာန။ ။နိပုဗ္ဗ, သဒဓာတ်, ဏျပစ္စည်းဖြင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာကဲ့သို့ "နိသဇ္ဇာ" ဟုသာ ရှိပြီးနိုင်၏၊ နိသဇ္ဇနဟု မပြီးနိုင်၊ နိသဇ္ဇာဝသေနဟူသော ဝိသေသနဖြင့် သန္ဓိသိန္ဓာနံ၌ နိသိန္ဓအရ နေခြင်းသာမညကို တားမြစ်သည်၊ သမောဓာနဝသေနဟူသော ဝိသေသနဖြင့် သံနိပတန-ကျရောက်ခြင်းအနက်ကို တားမြစ်သည်၊ သမောဓာန-ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသည် စည်းဝေးခြင်းပင်တည်း။ [သန္ဓိသိန္ဓာနန္တိ နိသဇ္ဇာဝသေန ဝုတ္တံ၊ နိသဇ္ဇာဝသေန ဝါ သန္ဓိသိန္ဓာနန္တိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပဒ မဏ္ဍောဟရိတ္တာ သမ္ဘဒ္ဓေါ၊ ဣမိနာ နိသိဒန ဣရိယာပထံ ကာယသာမဂ္ဂိဝသေနစ သမောဓာနံ သန္ဓာယ ပဒဒ္ဒယမေတံ ဒသ္သေတိ၊-ဋီကာသစ်။]

သံခိယာ ကထာ။ ။ဋီကာသစ်၌ "သမ္မာ ခိယနတော ကထနတော"ဟု ဖွင့်သော ကြောင့် သံခိယာ၌ "သံပုဗ္ဗ ခိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဣကို ဣယပြု"ဟု ကြံသင့်၏၊ သို့သော် ခိဓာတ်သည် ကထနအနက်ကို မဟော၊ ခါဓာတ်သည်သာ ကထနအနက်ကို ဟောသော ကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ ဤဋီကာသစ်အလို "သမ္မ+ခိယတိ ကထီယတီတိ သံခိယာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရလိမ့်မည်၊ ခါဓာတ်, ဏျပစ္စည်း, အာကို ဣ, (တစ်နည်း) ဣအာဂုံဟု ကြံလျှင် "သမ္ဘာ+ခါယတေတိ သံခိယာ (ကထာ)"ဟု ပြုပါ၊ သံခိယဓမ္မောဟု ဓမ္မသဒ္ဒါလည်း သဘာဝဝါစကတည်း၊ "သံခိယဓမ္မော-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားသဘောတည်း" ဟု အနက်ပေးပါ၊ ထို စကားသဘောကိုပင် "ဥပပရိက္ခာဝိဓိ-နှိုင်းချိန် စူးစမ်းခြင်း အစီရင်" ဟုလည်း ကေစိတို့ ဆိုကြသကတ်။

ထိုစကားသဘောဟူသည်၊ ကတမော–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (သော–သည်၊) အစ္ဆရိယံ အာဝုသောတိ ဧဝမာဒိ–အစ္ဆရိယံ အာဝုသော အစရိသောစကားတည်း။

တတ္ထ–ထို အစ္ဆရိယံ အာဝုသော အစရိသောစကား၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) အန္ဓသ–သူကန်း၏၊ ပဗ္ဗတရောဟဏံ–တောင်ပေါ်သို့ တက်ခြင်းသည်၊ နိစ္စံ–အမြဲ၊ နု ဟောတိ ဝိယ–မဖြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းအရာသည်၊) နိစ္စံ–အမြဲ၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (တံ–ထို အကြောင်းအရာသည်၊) အစ္ဆရိယံ–အစ္ဆရိယမည်၏၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းကား၊ တာဝ–အဋ္ဌကထာနည်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော–ညွှန်ပြအပ်သော၊) သဒ္ဒနယော–သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သော နည်းတည်း၊ ဝါ–သဒ္ဒါကျမ်း၌လာသော နည်းတည်း၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံသော

အစ္ဆရိယံ။ ။ဤအစ္ဆရိယံပုဒ်၏ အနက်ကို ပြရာ၌ သဒ္ဒါနည်း အဋ္ဌကထာနည်းဟူ၂ နည်းရှိ၏၊ ထိတွင် "နိစ္စံ နု ဟောတိတိ အစ္ဆရိယံ"သည် သဒ္ဒါကျမ်း၌ ပြအပ်သော နည်းတည်း၊ မှန်၏––သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အစ္ဆရိယသဒ္ဒါသည် အထင်ရှင်အားဖြင့် အနဘိဏှဝုတ္တိကအနက်၌ ဖြစ်၏ဟု ဆို၏။ [အဘိဏှံ–မပြတ်မလပ်၊ ဝါ–အမြဲ၊ ဝုတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ အဘိဏှဝုတ္တိ–ခြင်း၊ နတ္ထိ+အဘိဏှဝုတ္တိ ယဿတိ အနဘိဏှဝုတ္တိကော။] အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းမရှိသော တစ်ရံတစ်ခါမှ ထူးထူးဆန်းဆန်းဖြစ်သော အကြောင်းအရာကို "အစ္ဆရိယ" ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့က ဆို၏၊ ဥပမာ–မျက်စိမမြင်သူတစ်ယောက်၏ စောင်းတန်းမရှိသော် တောင်ပေါ်သို့ ရောက်အောင် တက်ခြင်းသည် အမြဲ မဖြစ်နိုင်၊ တစ်ရံတစ်ခါမှသာ ထူးထူးဆန်းဆန်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ ဤနည်း၌ အထင်ရှင်သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် ဓာတ်ပစ္စည်းကြီးဖွယ်မလို။ [တတ္ထ ဟိ အနဘိဏှဝုတ္တိကေ အစ္ဆရိယ သဒ္ဒေါ ဣစ္ဆိတော ရုဋ္ဌိဝသေန၊ တေနေဝါဟ အန္ဓသ ပဗ္ဗတာရောဟဏံ ဝိယာတိ အာဒိ–ဋီကာသစ်။]

ထောမနိမိ။ ။"အာ+စရိယ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ "အာ ဣတိ–အာ ဟူ၍၊ ဝါ–အားဟူ၍၊ စရီယတေ–ပြုကျင့်အပ်၏၊ အဘိနိယတေ–ဆောင်ယူအပ်၏၊ ဣတိ အစ္ဆရိယံ"ဟု ရှင်မဟုတ်သောနည်းကိုလည်း ပြသေး၏၊ အကန်းတစ်ယောက် တောင်ပေါ်သို့ ရောက်လာသည်ကို တွေ့လျှင် ထူးဆန်းသောကြောင့် "အား.....မျက်စိမမြင်သူက် တောင်ပေါ်သို့ ရောက်လာသကိုး"ဟု တအံ့တသြ ပြောရသော အရာမျိုးတည်း၊ အာပုဗ္ဗ, စရဓာတ်, ယ ပစ္စည်း၊ ဣ အာဂုံတည်း၊ ဝုဒ္ဓိမရောက်သောကြောင့် ဏျပစ္စည်း မကြုံဘဲ ယ ပစ္စည်း ကြုံရသည်။

သဒ္ဒနယော။ ။နိယတိတိ နယော၊ သိအပ်သောအနက်၊ သဒ္ဒံ–သဒ္ဒါကျမ်းကို၊ အနုဂတော–အစဉ်လိုက်သော၊ နယော–သိအပ်သောအနက်တည်း၊ သဒ္ဒနယော–နက်၊ (တစ်နည်း) နိယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ နယော–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော နည်းလမ်း၊ သဒ္ဒေ–သဒ္ဒါကျမ်း၌၊ အာဂတော–လာသော၊ နယော–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော နည်းလမ်းတည်း၊ သဒ္ဒနယော–လမ်း၊ ထို သဒ္ဒါကျမ်းဟူရာ၌

နည်းကား၊ အဌကထာနယော–ရှေး အဌကထာ၌လာသောနည်းတည်း၊ (ယံ–အကြင် အကြောင်းအရာသည်၊) အစ္ဆရာယောဂ်–လက်ဖျစ်တီးခြင်းငှာ လျောက်ပတ်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (တံ–ထို အကြောင်းအရာသည်၊) အစ္ဆရိယံ–မည်၏၊ အစ္ဆရံ–လက်ဖျစ်ကို၊ ပဟရိတုံ–တီးခြင်းငှာ၊ ယုတ္တံ–သင့်လျော် လျောတ်ပတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အဘူတပုဗ္ဗံ–ရှေး၌ မဖြစ်ဘူးသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ဘူတံ–ယခုမှ ဖြစ်သည်တည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အဘူတံ–မည်၏၊ ဧတံ ဥဘယမ္မိ–

ပါဏိနီ (၆၊ ၁၊ ၁၄၃) "အစ္ဆရိယ မနီစ္ဆေ"ဟူသော သုတ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသတတ်၊ ထိုသုတ်၏အဖွင့် ကာသိကာဝုတ္တိ၌ "အနိစ္ဆတာယ ဝိသယဘူတာယ (ဝိသယာဓာရဖြစ်သော အနိစ္ဆတာအနက်၌) အဗ္ဘုတမိဟ လက္ခဏေ(အံ့ဩဖွယ်၏ အဖြစ်ကို ဤအရာ၌ မှတ်သားအပ်၏၊) တသ္မိံ အစ္ဆရိယံ နိပါတျတေ (ထို အနိစ္ဆတာအနက်၌ အစ္ဆရိယသဒ္ဒါကို ပြီးစေအပ်၏၊)"ဟု ဖွင့်သည်။

အဌကထာနယော။ ။အစ္ဆရာသဒ္ဒါသည် လက်ဖျစ်တီးခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ "အစ္ဆရာယ–လက်ဖျစ်တီးခြင်းငှာ+ယောဂ်–လျောက်ပတ်သည်တည်း၊ အစ္ဆရာယောဂ်"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏနာသနိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ယောဂ္ဂပုဒ်ကို ချေ၍ ယလာ, အာကို ဣပြု၍ "အစ္ဆရိယံ"ဟု ပြီး၏၊ (တစ်နည်း) ယောဂ္ဂအနက်၌ အစ္ဆရာသဒ္ဒါနောင် တဒ္ဓိတ်ဏိယပစ္စည်းသက်၍ "အစ္ဆရိယ"ဟု ပြီးရသည်၊ ဤနည်းသည် ရှေးအဌကထာ၌ လာသောကြောင့် အဌကထာနည်းမည်သည်။ [အစ္ဆရာယောဂ်ဂ် အစ္ဆရိယံ နိရုတ္တိနယေန ယောဂ္ဂသဒ္ဒသလောပတော၊ တဒ္ဓိတဝသေနဝါ ဏိယပစ္စယသ ဝိစိတ္တြဝုတ္တိတော၊ သော ပန ပေါရာဏဌကထာယမေဝ အာဂတတ္တာ အဌကထာနယောတိ ဝုတ္တော၊–ဋီကာသစ်။]

အဘူတံ။ ။အဌကထာ၌ "အဘူတံ–ရှေးကမဖြစ်ခဲ့ဖူးဘဲ ယခုမှဖြစ်သည်"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်စကားကို ထောက်လျှင် "အဘူတံ"ဟု ပါ၌ရှိစေလိုဟန်တူ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း "ပုဗ္ဗေ အဘူတန္တိ အဘူတပုဗ္ဗံ၊ (ဝိသေသန ပရပဒတပ္ပုရိသ်၊) ဧတေန–ဤအဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတံဟူသောပါဋ်ဖြင့်+နှ+ဘူတံ အဘူတန္တိ နိဗ္ဗစနံ ဘူတသဒ္ဒသဟ အတ္ထိတတ္ထံ ဒသေတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဗ်လာဖို့ရန်လည်းကောင်း, ရဿပြုဖို့ရန်လည်းကောင်း မဖွင့်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"အဘူတပုဗ္ဗံ–ရှေးကဖြစ်ပြီး မဟုတ်"ဟု ဆိုသဖြင့် "အဘဝိတ္ထာတိ ဘူတံ–ဖြစ်ပြီးသော အကြောင်းအရာ=ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာ၊ နှ+ဘူတံ အဘူတံ–ရှေးကဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းအရာ မဟုတ်"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ "ယခုမှ အသစ်အဆန်းဖြစ်သော အကြောင်းအရာ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ အဘိဓာနပဒီပိကာသူစီ၌ကား ဗ ဒွေဘော်လာ, ဘူ၌ ရဿပြု၍ "အဗ္ဘုတံ"ဟု ဆိုသည်။

အဗ္ဘုတံ။ ။သက္ကတ၌မူ "အဒ္ဘုတံ"ဟု ဘု၌ ရဿဖြင့် ရှိ၏၊ အတ်–အဗျယရှေးရှိသော+ဘာဓာတ်+ဒုတစ်ပစ္စည်းဟု ဆို၏၊ အတ် အဗျယသည် အာကသ္မိက (အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်သောအရာ) အနက်ကို ဟော၏၊ အတ်–အကြောင်းမရှိဘဲ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်+ဘာတိ–ထင်လာတတ်၏၊ ဣတိ အဗ္ဘုတံ၊ အတ်၌ (တ်) ဟျောက်၍ ဗ်လာ၊ ဘာ၏

ဤအစ္စရိယ် အဘူတ်ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါ၊ အပေါင်းသည်လည်း၊ ဝိမုယသော၀–အံ့သြအပ်သော အကြောင်းအရာကိုသာ၊ ဝါ–အံ့သြဖွယ် အကြောင်းအရာကိုသာ၊ အဓိ၀စန်–ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

ယာ၀ဠိဒန္တိ (ပဒသ)–၏၊ ယာ၀စ ဣဒံ (ဣတိ ပဒစ္ဆေဒေါ)–ယာ၀စ ဣဒံဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာတမ္ဘော–ပြုသိုက်၏၊) တေန–ထို ယာ၀ဠိဒံဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓတာယ–ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ အပ္ပမေယျတံ–မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏။

အာကို ချေ, နောက်သို့ကပ်၊ ကောင်းကင်က ဥဏ္ဏာ (မီးရှူးရောင်) ကျလာခြင်းသည် (အများ အထင်အားဖြင့်) ဘာအကြောင်းမှ မရှိဘဲ ကျလာခြင်းဟု ထင်၏၊ ဤသို့ ဘာအကြောင်းမျှ မရှိဟု ထင်စရာဖြစ်သောကြောင့် အထူးအဆန်း အံ့စရာကို "အဋ္ဌုတ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသို့လျှင် အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့်လည်းကောင်း, သက္ကတအဖွင့်အားဖြင့်လည်းကောင်း မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းသောအံ့စရာကို "အဘူတ=အဗ္ဘုတ"ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝိမုယသ။ ။ဝိပုဗ္ဗ မှိ (သက္ကတ၌ သ္မိ) ဓာတ်သည် အံ့သြခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အပစ္စည်းတည်း၊ "ဝိမှိယတေ–အံ့သြအပ်၏၊ ဣတိ ဝိမုယော"ဟု ပြု။ [အဓိ၀စန်ပုဒ်၏ အနက်ကို နောက်မှ ဖွင့်ပြအုံ့။]

ယာ၀ဠိဒံ။ ။"ယာ၀+စ+ဣဒံ"သည် ပုဒ်ဖြတ်ပြသော ပဒစ္ဆေဒသံ၀ဏ္ဏနာတည်း၊ ယာ၀နောင် နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ "ယာ၀ဠ"ဖြစ်သည်ဟု ပြသည်၊ ယာ၀သဒ္ဒါကို ပါဠိ၌ နိပါတ်ဟု ဆိုသော်လည်း သက္ကတအဘိဓာန်၌ ယတ် ပရိမာဏအနက်ဟော နာမ်ပုဒ်ဟု ဆို၏၊ မည်သို့ပင် ဆိုဆို "ယာ၀–အလွန်အကဲ (အတိုင်းအရှည်ကို လွန်အောင်)"ဟု ပေး၍ သုပ္ပဋိ ဝိဒိတာ၌ စပ်လျှင် ထိုးထွင်း၍ သိ်တော်မူပုံမှာ အတိုင်းအရှည် မရှိလောက်အောင် အလွန် အကဲ ဖြစ်ပါပေသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှန် ရနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "တေန သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓတာယ အပ္ပမေယျတံ ဒဿေတိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဋီကာ။ ။သို့သော် "တသ ယတ္တက် သုဒ္ဓ ပဋိ၀ိဒိတာ၊ တံ ဘောကန္တိ နံ သက္ကာ အမှေဟိ ပဋိ၀ိဇ္ဈိတုံ အက္ခာတုံစာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဟောင်း၌လည်းကောင်း, အတ္ထော နေရာ၀ယ် "သပါဋသေသတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ဋီကာဟောင်းအလို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ဋီကာသစ်အလိုမှာ "ယာ၀–အကြင်မျှတိုင်အောင်၊ သုပ္ပဋိ ဝိဒိတာ–ပြီ၊ တံ–ထိုထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို၊ ဘောကံ္ဂတိ–ဤမျှလောက် ရှိ၏ဟူ၍၊ အမှေဟိ–တို့သည်၊ ပဋိ၀ိဇ္ဈိတုံ–ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အက္ခာတုံစ–ပြောပြခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ နံ သက္ကာ–မတတ်နိုင်"ဟု ဤပါဌ်တို့ကို ထည့်၍ အနက်ပေးရလိမ့်မည်၊ "ထိုအနက်သည် ယာ၀ဠိဒံဟု ဆိုသော ရဟန်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက် ဟုတ်-မဟုတ် စဉ်းစားပါ။

သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓတာယ။ ။သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓတာယ နေရာ၀ယ် "သုပဋိ၀ိဒိတတာယ"ဟုလည်း မှတ်ကွဲရှိ၏၊ သုဒ္ဓ+ပဋိ၀ိဒ္ဓါ သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓါ (နာနာဓိမုတ္တိကတာ)၊ သုပ္ပဋိ၀ိဒ္ဓါယ+ဘာ၀ေါ သုပ္ပဋိ ၀ိဒ္ဓတာ–ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော နာနာဓိမုတ္တိကတာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကြီယာ၊ ဝါ–သိတတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်။

တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ၊ပေ၊ သုပ္ပဋိပိဒိတာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သခ်ေပတ္ထော-အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ [ဇာနတာ စသည်၏ အနက်ကို ဖွင့်သင့်သမျှ ဖွင့်ရလျှင် အလွန်ကျယ်ဝန်းဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုမျှလောက်မဖွင့်ဘဲ အကျဉ်းမျှ ဖွင့်အပ်သောအနက်-ဟူလို။] ယော သော ဘဂဝါ-အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သမတ္တိံသပါရမိယော-အတိကျသုံးဆယ်သော ပါရမီတော်တို့ကို၊ ["သမ"ကို "အညီအမျှ"ဟု ပေးကြ၏၊ မည်သည့်အရာနှင့် အညီအမျှဟု နှိုင်းယှဉ်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် တစ်မျိုးပေးလိုက်သည်၊] ပူရေတွာ-ပြည့်စေတော်မူပြီး၍၊ ဝါ-ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍၊ သဗ္ဗကိလေသေ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ဘဋ္ဌိတွာ-ဖျက်ဆီးတော်မူ၍၊ အနုတ္တရံ-အတူမရှိ မြတ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ-မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် သိစွမ်းနိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ (ရတော်မူပြီ၊) ["တေန ဘဂဝတာ"ကို ဧထာမိတေန၏ နောက်မှ

ယော သော ၊ပေ၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ ။ပါဠိတော်၌ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထို တေန ဘဂဝတာ၌ တသဒ္ဒါဖြင့် ပကတတ္ထ (ရှေးဦးစွာ ပြုအပ်သော=အစစွာဖြစ်သော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓအနက်) ကို ညွှန်ပြ၏၊ မှန်၏- ဘုရားအဖြစ်ဟူသည် ကိလေသာအားလုံးကို ဝါသနာနှင့်တကွ ဖျက်ဆီးနိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့် အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်တော်မူနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်း၊ ထိုဉာဏ်တော် နှစ်ပါးသည် ဘုရားအဖြစ်၌ အစစွာပြုအပ်သော "ပကတ"လည်း ဟုတ်၏၊ အထင်အရှားဆုံးလည်း ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ တသဒ္ဒါဖြင့် ထိုဉာဏ်တော်နှစ်ပါးကို ညွှန်ပြကြောင်း သိဖို့ရာ "ယော သော ဘဂဝါ" စသော အနိယမဝါကျကို အပိုထည့်ရသည်၊ ထိုဉာဏ်တော်ကို ပြရာဝယ် အာဂမနုပဋိပဒါ (ထိုဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ပါရမီအကျင့်) နှင့်တကွ ပြလို၍ "သမတ္တိံသပါရမိယော ပူရေတွာ"ဟုလည်း အပိုထည့်၍ ပြသည်။

ဋ္ဌကာဟောင်း။ ။ပကတတ္ထပဋိနိဒ္ဒေသော တသဒ္ဒေါတိ တသ (ထို တသဒ္ဒါ၏) ဘဂဝတာတိ အာဒိဟိ ပဒေဟိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန ဝုတ္တသ (တသ ပြန်လည်၊) ယေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝေန ဘဂဝါ ပကတော၊ သုပါကဋော စ ဟောတိ၊ တံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝံ သဒ္ဒိ အာဂမနုပဋိပဒါယ အတ္ထဘာဝေန ဒဿေန္တော ယော သော ၊ပေ၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဟ။ [ဋီကာသစ်၌ကား "ပကတ္ထ"နေရာဝယ် "သကတ္ထ"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၏ သာရတ္ထဋီကာလည်း ဤဋီကာဟောင်းပါဠိအတိုင်းပင် ရှိ၏၊ "ပကတော အဓိကတော ပါကဋော စ"ဟု အပိုပင် ပါသေးသည်။]

အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ။ ။အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိသော (အနီးကပ်ဆုံး အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရှိသော) သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်းကောင်း, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ နီးစွာသောအကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ကိုလည်းကောင်း, "အနုတ္တရ သမ္မာသမ္ဗောဓိ"ဟု ခေါ်သည်၊ မှန်၏-အခြားသော သာဝကတို့သည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရကြသော်လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အကြောင်းမဟုတ်၊

အနက်ပေးပါ။] တေသံ တေသံ သတ္တာနံ–ထိုထို သတ္တဝါတို့၏၊ အာသယာနုသယံ–အာသယ, အနုသယကို၊ ဈာနတာ–အာသယာနုသယညာဏ်ဖြင့် သိတော်မူသော၊ ဟတ္ထတ္ထလေ–လက်ဝါးပြင်၌၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော၊ အာမလကံ–သျှစ်သျားသီးကို၊ ဝါ–ဆီးဖြူသီးကို၊ (ပဿတိ) ဝိယ–မြင်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) သဗ္ဗညေ ယျမမ္ပံ–အလုံးစုံသော သိဖွယ်တရားကို၊ ပဿတာ–သဗ္ဗညုတညာဏ်ဖြင့် မြင်တော်မူသော။

ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တမဂ်ကား ထိုညာဏ်တော်ရသည်နှင့်တပြိုင်နက် သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကိုလည်း ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်ကိုသာ "အနုတ္တရ" ဟု ဆိုရသည်၊ ထိုညာဏ်တော်နှစ်ပါးသည်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလုံးစုံသောဂုဏ်တော်ပြည့်စုံမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။

ဈာနတာ ပဿတာ။ ။ဈာနတာ ပဿတာအရ သိခြင်း မြင်ခြင်း နှစ်မျိုးလုံးပင် ပညာ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ဖြစ်ပါသော်လည်း နောက်၌ ဖွင့်လတ္တံ့သော ထိုထို အနက်အထူးအားဖြင့် ထိုညာဏနှင့် ဒဿနတို့၏ ဟောရာအနက်အထူး၏ ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "တေသံ တေသံ သတ္တာနံ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [သတိပိ ဉာဏဒဿန သဒ္ဒါနံ ဣဓ ပညာဝေဝစနဘာဝေ တေန တေန ဝိသေသေန နေသံ သဝိသယ ဝိသေသပ္ပ ဝတ္တိ ဒဿနတ္ထံ အသာဓာရဏညာဏဝိသေသဝသေန ဝိဇ္ဇတ္တယဝသေန ဝိဇ္ဇာဘိညာနာ ဝရဏ ဝသေန သဗ္ဗညုတညာဏမံသစက္ခုဝသေန ပဋိဝေဓဒေသနာညာဏဝသေနစ တဒတ္ထံ ယောဂေတွာ ဒဿေန္တော တေသံ တေသန္တိ အာဒိမာဟ၊–ဋီကာ။]

အာမလကံ။ ။"အာမလက (အာမလကီ)–ဆီးဖြူသီး" ဟု အဘိဓာန်နိဃဏ္ဍသစ်၌ မိန့်၏၊ ဆီးဖြူသီးကိုပင် ရခိုင်လူမျိုးတို့က "ရှစ်ရှားသီး" ဟု ခေါ်သတတ်၊ "နတ္ထိ မလံ ယဿာတိ မအလ်၊ အမလ်ယေဝ အာမလက်" ဟု ကြံ၍ "ညစ်ကြေးမတင် လွန်သန့်စင်သော ပတ္တမြား" ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သို့သော် အမလနောင် သွတ္တ၌ ကပစ္စည်းသက်ရုံမျှဖြင့် အာဝုဒ္ဓိ မရောက်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားရာ၏။

အာသယာ ၊ပေ၊ ပဿတာ။ ။ဤနည်းကို အသာဓာရဏညာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် ပြသည်၊ မှန်၏–အာသယာနုသယညာဏ်တော်နှင့် သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သည် အခြားသော ရဟန္တာများနှင့် မဆက်ဆံသော ညာဏ်တော်အထူးတည်း။ [ဧတ္ထ ဟိ ပဌမမတ္တံ အသာဓာရဏညာဏဝသေန ဒဿေတိ၊ အာသယာနုသယညာဏေန ဈာနတာ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏ ညာဏေဟိ ပဿတာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊ အာသယာနုသယအကျယ်ကို ဒေသနာ သာသနကထာဘေဒ အခန်း၌ ညွှန်ပြခဲ့ပြီ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤနေရာ၌ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်နှင့် အနာဝရဏညာဏ်တော် ၂ ပါးကို ဗဟုဝုစ် ဆိုထားသောကြောင့် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ထင်ရသော်လည်း သာရတ္ထဋီကာ သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓအဖွင့်၌ကား "ဧကမေဝ ဟိ တံ ညာဏံ၊ အနဝသေသသခ်ံတာသခ်ံတ သမ္ဘတိ ဓမ္မဝိသယတာယ သဗ္ဗညုတညာဏံ၊ တတ္ထ စ အာဝရဏာဘာဝတော နိဿင်္ဂစာရမ္ပပါ ဒါယ အနာဝရဏညာဏန္တိ ဝုတ္တံ" ဟု မိန့်သည်။

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသ အစရှိသော အဘိညာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဧာနတာ–သော၊ ဒိဗ္ဗေနစက္ခုနာ–ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ပဿတာ–သော၊ [ဤဒုတိယနည်းကိုကား ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဖြင့် ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိဒ္ဒ အာဒိအရ အာသဝက္ခယညာဏ်ဝိဇ္ဇာကို ယူပါ။] တီဟိ–၃ ပါးကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာဟိ–ဝိဇ္ဇာတို့ဖြင့်၊ ဝါ ပန–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဆဟိ–၆ ပါးကုန်သော၊ အဘိညာဟိ–အဘိညာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဧာနတာ–သော၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဥယျာဂရားဒ္ဒ၊ အပ္ပဋိဟတေန–မပိတ်ပင် မဆီးတားအပ်သော၊ သမန္တစက္ခုနာ–သမန္တစက္ခုဖြင့်၊ ပဿတာ–သော။

ဝါ–တစ်နည်း၊ သဗ္ဗမမ္မဧာနနသမတ္ထာယ–အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိခြင်းဌ ဗွမ်းနိုင်သော၊ ပညာယ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ဧာနတာ–သော၊ သဗ္ဗ သတ္တာနံ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ စက္ခုဝိသယာတီတာနိ–စက္ခု၏ အရာကို လွန်ကုန်သော၊ (စက္ခုဖြင့် မြင်လောက်သော ရူပါရုံကို လွန်ကုန်သော–ဟူလို၊) တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိ–နံရံ၏ တစ်ဖက်အစရှိသော အရပ်တို့ဌ ရောက်ကုန်သော၊ ရူပါနိပိ–ရူပါရုံတို့ကိုသော်မှလည်း၊ အတိဝိသုဒ္ဓေန–အလွန် အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ မံသစက္ခုနာ–မံသစက္ခုတော်ဖြင့်၊ (ပကတိ မျက်လုံးတော်ဖြင့်၊)

တီဟိ ၊ပေ၊ ပဿတာ။ ။"တတိယံ အဘိညာနာဝရဏညာဏဝသေန"ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် ဤ တတိယနည်းကို အဘိညာဉ် ၆ ပါး သမန္တစက္ခု ဟူသော အနာဝရဏဉာဏ်ဖြင့် ပြသည်၊ ဝိဇ္ဇာ ၃ ပါးသည် အဘိညာဉ် ၆ ပါးတွင် ပါဝင်သော်လည်း ဝိဇ္ဇာ ၃ ပါးတည်းဟူသော အစုတစ်စုအားဖြင့် ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သီးခြားခွဲ၍လည်း ပြသည်။ [အဘိညာ ပရိယာပန္နာနံပိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိတိ တာသံ ရာသိဘေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ အနာဝရဏညာဏသင်္ခါတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿတာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

သဗ္ဗမမ္မ ၊ပေ၊ မံသစက္ခုနာ။ ။ဤစတုတ္ထနည်းကိုကား "သဗ္ဗမမ္မဧာနန သမတ္ထာယ ပညာယ"အရ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့်လည်းကောင်း, မံသစက္ခုနာအရ မံသစက္ခုတော်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြသည်၊ [ကုန္ဒသ ဘိတ္တိယာ–နံရံ၏+တိရော–ဟိုမှာဘက်တည်း၊ ဝါ–အတွင်း၊ တိရောကုဋ္ဋ၊ တိရောကုဋ္ဋ+အာဒိ ယေသန္တိ တိရောကုဋ္ဋာဒယော၊ တော တောင်တိုက်တာ အိမ်ရာ စသည်တို့၏ ဟိုဘက်–သို့မဟုတ် အတွင်းဘက်အရပ်ကို "တိရောကုဋ္ဋာဒိ"ဟု ဆိုသည်၊ တိရောကုဋ္ဋာဒီသု–တို့ဌ၊ ဂတာနိ–ဖြစ်သော ရူပါရုံတို့တည်း၊ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိ–တို့၊ ပိကား သမ္ဘာဝနာဧောတက ဂရဟာသမုစ္စည်း၊ "တိရောကုဋ္ဋ စသည်ဌ တည်သော ရူပါရုံတို့ကိုသော်မှ မြင်နိုင်သေး၏၊ အကွယ်အကာမရှိသော အဝေးရူပါရုံတို့ကို မြင်နိုင်မှုမှာ ပြောစရာမရှိ"ဟု ဂရဟာပြုပါ။]

အတိဝိသုဒ္ဓေန။ ။အတိဝိသုဒ္ဓေနာတိ အတိဝိယ ဝိသုဒ္ဓေန ပဋ္ဌဝဏ္ဏသမန္နာဂတေန (နီလ ပီတ အစရှိသော အရောင် ၈၁:မျိုးနှင့်ပြည့်စုံသော) သုနီလပါသာဒိကအက္ခိလောမ သမလက်ံတေန(အလွန်ညိုသော ကြည်ညိုဖွယ်သော မျက်မွေးတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်

ပဿတာ-သော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အတ္တာဟိတသာမိကာယ-ကိုယ်တော်၏စီးပွားကို ပြီးစေတတ်သော၊ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ-သမာဓိဟူသော နီးစွာသောအကြောင်း ရှိသော၊ ပတိဝေဓပညာယ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော မဂ်ပညာ ဖြင့်၊ ဇာနတာ-သော၊ ပရဟိတသာမိကာယ-သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားကို ပြီးစေ တတ်သော၊ ကရဏာပဋ္ဌာနာယ-ကရဏာဟူသော နီးစွာသော အကြောင်းရှိ သော၊ ဒေသနာပညာယ-ဒေသနာပညာဖြင့်၊ ပဿတာ-သော။

[ဇာနတာ ပဿတာတို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုद्ध နေတို့ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အရိန် ဟတတ္တာ" စသည်ကို မိန့်။] အရိန်-ကိလေသာ ရန်သူတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဟတတ္တာ-သတ်ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်

သော) ရတ္တိစေဝ ဒိဝါစ သမန္တာ ယောဇနံ ပဿန္တေန (ညဉ့်အမှောင်၌ဖြစ်စေ, နေ့အခါ၌ ဖြစ်စေ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ယူဇနာအရပ်ကို မြင်စွမ်းနိုင်သော) မံသစက္ခုနာ၊ [ပတ်ဝန်းကျင် အသားဆိုင်နှင့်တကွသော စက္ခုကို "မံသစက္ခု"ဟု ခေါ်သည်။] "နံရံစသည်တို့ ကွယ်ကာ သော ရူပါရုံ"ဟူရာ၌ ထိုနံရံစသည်ဝယ် အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်မှန့်ကလေးများ ဆက်စပ်နေရကား ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အကြားအကြား၌ အာကာသဓာတ်ဟူသော အပေါက်အကြား ရှိနေ သေး၏၊ ထို အပေါက်အကြားဖြင့် အတွင်း၌တည်သော ရူပါရုံများ ကို မြင်နိုင်သည်ဟု ယူကြသည်။

အတ္တာဟိတ ၊ပေ၊ ဒေသနာပညာယ။ ။ဤပဋ္ဌမနည်းကိုကား ပတိဝေဓပညာ, ဒေသနာပညာတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ပြသည်၊ ပတိဝေဓပညာဟူသည် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော မဂ်ပညာတည်း၊ ထို မဂ်ပညာကို အတ္တာဟိတသာမိကာဟု ဆိုရာ၌ မုချအားဖြင့် ဆိုခြင်းတည်း၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်ကား ပရဟိတသာမိကာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ သေး၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ထို အရိယာမဂ်ပညာဖြင့် တရားသဘောတို့ကို ဖုံးလွှမ်းတတ် သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် တရားဟောဖို့ရန် ဒေသနာဉာဏ် စသည်များလည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် တရားဟောရ သောကြောင့် ဒေသနာပညာဟူသည် သဗ္ဗညုတပညာတည်း။ [အတ္တာဟိတသာမိကာယာတိ ဧကဲသတော ဝုတ္တံ၊ ပရိယာယတော နေသာ ပရဟိတသာမိကာပိ ဟောတိ၊ တာယ ဟိ ဓမ္မသဘာဝပဋိဗ္ဗာဒကကိလေသသမုဋ္ဌိတာယ ဒေသနာညာဏာဒိ သမ္ဘဝတိ၊-ဋီကာသစ်။]

သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော သမာဓိသည် ပဋိဝေ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းခံဖြစ်သောကြောင့် "သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝိပဿနာသဟဂတော သမာဓိ+ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္နကာရဏံ ဧတိဿာတိ သမာဓိ ပဒဋ္ဌာနာ၊-ဋီကာသစ်။]

အရိန် ဟတတ္တာ။ ။အရိနန္တိ ကိလေသာရိနံ, ပဋ္ဌမာရာနံ ဝါ, သာသနပစ္စတ္ထိကာနံ ဝါ အညတိတ္ထိယာနံ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာအလိုအားဖြင့် "အရိန်-ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သ, မာရ်ငါးပါးတည်းဟူသော ရန်သူ, သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော

လည်းကောင်း၊ ပစ္စယာဒီနံ–ပစ္စည်းလေးပါး အစရှိသည်တို့ကို၊ (ပဋ္ဌိဋ္ဌဟိတုံ–ခံယူခြင်းငှာ၊) အရဟတ္တာစ–ထိုက်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အရဟတာ–အရဟန္တမည်တော်မူသော၊ ဝါ–ကိလေသာရန်သူတို့ကို သတ်ဖြတ်တော်မူပြီးသော၊ ဝါ–ပစ္စည်းလေးပါး အစရှိသည်တို့ကို ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော၊ သမ္မာ–မဖောက်မပြန်လည်းကောင်း၊ သာမဗ္ဗ–ကိုယ်တော်တိုင်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗမမ္ဘာနံ–အလုံးစုံသောတရားတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတ္တာ–သိတော်မူအပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ–သမ္မာသမ္ဗုद्ध မည်တော်မူသော၊ ဝါ–မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင်. အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ [တေန ဘဂဝတာ၌ စပ်ပါ၊ ရှေးက သာမဗ္ဗ၌ စအတွက် ဧဝအနက်ပေးကြသည်၊ ဋ္ဌိကာသစ်လည်း ဖွင့်၏၊ မိမိကား မကြိုက်၍ တစ်မျိုးပေးပါသည်၊ ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အာဒိသမ္ဗုद္ဓေါအဖွင့် ဘာသာဋ္ဌိကာ ကြည့်ပါ။]

တိတ္ထိတည်းဟူသော ရန်သူ"ဟု သုံးနည်း ပေးရလိမ့်မည်၊ "၏"ဟု ပေးရာ၌ "တ္တာ"၏ သမ္ဗန်ဟု မှတ်ပါ၊ "ကို"ဟု ပေးခြင်းကား "ဟတ"၌ ကဲ့သို့ တပစ္စည်းဝယ် အပဓာန အားဖြင့် စပ်ဖို့ရန် ပေးခြင်းတည်း။

ဟတတ္တာ။ ။ဟတအရ သတ်ခြင်းဟူသည်လည်း ကိလေသာတို့ကို သတ်တတ်သော မဂ်လေးပါးတည်း၊ မာရ်ငါးပါးကို သတ်ရာ၌ကား· ဇိနဝစနယုတ္တံ ဟိသုတ်အဖွင့် ကစ္စည်းဘာသာဋ္ဌိကာ မာရ်ငါးပါးအောင်ပုံကို ကြည့်ပါ၊ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော တိတ္ထိတို့ကို သတ်ခြင်းဟူသည်ကား တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ဖြင့် တိတ္ထိတို့ကို လွှမ်းမိုးတော်မူခြင်း, ပြန်၍မေးသောအခါ သူတို့ဉာဏ်ထဲမှာ မထင်လာအောင် ပြုလုပ်တော်မူခြင်း, သူတို့က ဆန့်ကျင်ဘက်လုပ်သည်ကို လစ်လျူရှုတော်မူခြင်းတည်း၊ ဤတိတ္ထိတို့ သတ်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ ဋ္ဌိကာသစ်၌ "တေသံ ဟနနံ ပါဋိဟာရိယေဟိ အာဘိဘဝနံ အပ္ပဋိဘာနတာ ကရဏံ အဒ္ဓုပေက္ခနဉ္စ"ဟု မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ "အရိနံ ဟတတ္တာ"ဟူသော အဖွင့်အရ "အရယော+ဟတာ အနေနာတိ အရိဟတ"ဟု သမာသ်တွဲပြီးနောက် နာဝိဘတ်သက်, နိရုတ္တိနည်းဖြင့် လ္ဟကို အပြု, ဟတမှ တကို ချေ, နာကို တာကဲ့သို့ ငဲ့၍ "အရဟတာ"ဟု ဖြစ်ရသတတ်၊ (တစ်နည်း) "အရယော+အဟနိတိ အရဟန္တော"ဟု ဟနဓာတ်နောင် အန္တပစ္စည်းသက်၍ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း ထုံးစံအတိုင်း ပြီးသည်၊ ဤသို့ ဋ္ဌိကာသစ်၌ နှစ်နည်း ရပ်တွက်၍ ပြသည်။

ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ။ ။ပစ္စယာဒီနံ သမ္မဒါနဘူတာနံ တေသံ ဝါ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပဋိဂ္ဂဟိတုံ ဝါ အရဟတိတိ အရဟန္တိ ဒသေတိ ပစ္စယာဒီနဉ္စ အရဟတ္တာတိ လ္ဟမိနာ–ဋ္ဌိကာသစ်၊ ဤ၌ "ပစ္စယာဒီနံ"ကို သမ္ဗဒါန်ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ စဉ်းစားစရာတည်း၊ အရဟတိ ပုဒ်က သမ္ဗဒါန်ကို ငဲ့သော်လည်း ထိုအရဟတိဆိုင်ရာ ကတ္တားဖြစ်နိုင်သောပုဒ်က သမ္ဗဒါန်ဖြစ်ရ၏၊ "အရဟတိ မလ္လော မလ္လဿ" စသည်တည်း၊ ဤပစ္စည်းလေးပါးကား အရဟတိ၏ ကတ္တား မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဋ္ဌိကာ၌ "တေသံ ဝါ ပဋိဂ္ဂဟဏံ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်ပြသည်၊ တိုအလို "ပစ္စယာဒီနံ"၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည် ကဲ့အနက်ဟောတည်း။

ဝါ-တစ်နည်း၊ အန္တရာယိကဓမ္မေ-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော တရားတို့ကို၊ ဇာနတာ-သော၊ နိယျာနိကဓမ္မေ-ရာဂစသည်မှ ထွက်မြောက်တတ်ကုန်သော တရားတို့ကို၊ ပဿတာ-သော၊ ကိလေသာရိုန်-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဟတတ္တာ-ကြောင့်၊ အရဟတာ-သော၊ ဝါ-သော၊ သမ္မာ-လည်းကောင်း၊ သာမဗ္ဗ-လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတ္တာ-ကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-သော၊ ဝါ-သော၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန-၄ ပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ထောမိတေန-ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သော၊ တေန ဘဂဝတာ-သည်၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ နာနာဓိမုတ္တိကတာ-အမျိုးမျိုးသော လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နာနဇ္ဈာသယတာ-အမျိုးမျိုးသော အလိုဆန္ဒ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ-ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ ယာဝ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ပဋိဝိဒိတာ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေါ်ပတ္တော-တည်း။)

ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဿာ-ထိုနာနာဓိမုတ္တိကတာ၏၊ သုပ္ပဋိဝိဒိတဘာဝ-ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ပြခြင်းငှာ၊ အယံ ဟိတိ အာဒိ-ကို၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ (တစ်နည်း) သံဂီတိ

နာနာဓိမုတ္တိကတာ။ ။အဓိမုတ္တိ၌ အဓိ+မုစဓာတ်, တိပစ္စည်း၊ "အဓိ-လွန်လွန်ကဲကဲ၊ ဝါ-စွဲစွဲမြဲမြဲ၊ မုတ္တိ-(အခြားအာရုံ၌ ငြိကပ်ခြင်းမရှိဘဲ) လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အာရုံ၌ သက်ဝင်ခြင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ [ကောယံ အဓိမုစ္စနတ္ထောနာမ ၊ပေ၊ အာရမဏေ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌု အဓိမုစ္စနဋ္ဌော၊-အဋ္ဌသာလိနီ, ဝိမောက္ခကထာ။] သီလကွန် ဋီကာဟောင်း၌လည်း "အဓိမုတ္တိနာမ သတ္တာနံ ပဗ္ဗစရိယဝသေန (ရှေးဘဝ၌ ကျင့်အပ်သော အလေ့အကျင့်၏အစွမ်းကြောင့်) အဘိရုစိ (ယခုဘဝ၌ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်နေခြင်းတည်း)ဟု ရှေ့၌ အဓိမုတ္တိ၏သဘောကို ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထိုအဘိရုစိဟူသည် အဇ္ဈာသယ (အဓိ+အာသယ-လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒ)ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ အဓိမုတ္တိ "အဇ္ဈာသယ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

ဆက်ဦးအုံ-ထို အဓိမုတ္တိသည် ဟိန "(အောင်တန်းကျသော အကြိုက်) ပဏီတ (အထက်တန်းကျသော အကြိုက်)"ဟု အချုပ်အားဖြင့် ၂ မျိုးသာရှိသော်လည်း ဟိနတွင်လည်း တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး မတူကွဲပြားပြီး ပဏီတတွင်လည်း တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး မတူကွဲပြားသော အကြိုက်ရှိပြန်ရကား နာနာဟု ဝိသေသနပြုရသည်။ {အဓိ+မုစ္စတိ-လွန်လွန်ကဲကဲ+လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်တတ်၏၊ ဣတိ အဓိမုတ္တိ၊ နာနာ+အဓိမုတ္တိ ယေသန္တိ နာနာဓိမုတ္တိကာ၊ (သတ္တာ)၊ သမာသန္တ (က) ပစ္စည်း။]

ဣဒါနိ ၊ပေ၊ အယံဟိတိ အာဒိမာဟ။ ။ပါဠိတော်၌ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ၏နောက်ဝယ် "အယံ ဟိ သုပ္ပိယော" စသည်ရှိ၏၊ "ဣဒါနိ ၊ပေ၊ အာဒိမာဟ"ဟူသော စကားသည် ထိုပါဠိတော်၏ အနုသန္ဓေတည်း၊ ထို့နောက် "ဓာတုသော ဘိက္ခဝေ" စသော ပါဠိသည်

ကာရော–သည်၊) အာဟ–ပြီ၊ ဣဒံ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဘဂဝတာ–သည်၊ ဓာတုသော ဘိက္ခဝေ သတ္တာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ ၊ပေ၊ ကလျာဏာ ဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ ယာ အယံ နာနာဓိမုတ္တိကတာ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်ခြင်း ရှိကုန်သည် အဖြစ်ကို၊ ယာ အယံ နာနဇ္ဈာသယတာ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သည် အဖြစ်ကို၊ ယာ အယံ နာနာဒိဋ္ဌိကတာ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော အမြင်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော အယူရှိကုန်သည် အဖြစ်ကို၊ ယာ အယံ နာနာခန္တိတာ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော နှစ်သက်ခြင်း ရှိကုန်သည် အဖြစ်ကို၊ ယာ အယံ နာနာရုစိတာ–အကြင် အမျိုးမျိုးသော အကြိုက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နာဋ္ဌယာ-ကွမ်းစားခွက်ဖြင့်၊ မိနန္တေနဝိယ–ချင့်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တုလာယ–ချိန်ခွင်ဖြင့်၊ တုလယန္တေန

ဓာတုသံယုတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ "ထိုအချိန်က မဏ္ဍလမာဠ၌ စကားပြောကြသော ရဟန်းတော်တို့သည် (စိတ်ထည်း၌ ဓာတုသံယုတ်ပါဠိတော် ထင်မြင်လာရကား) ထို ဆရာတပည့် နှစ်ယောက်တို့၏ အပြစ်ပြောခြင်း ဂုဏ်ပြောခြင်းအားဖြင့် အဓိမုတ္တိချင်းမတူပုံကိုပါ ဓာတုသံယုတ်ပါဠိတော်နှင့် ဆက်သွယ်၍ စကားပြောကြသည်"ဟု ပြလို၍ "ယာ အယံ ၊ပေ၊ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ"ဟု မိန့်သည်။ ["ယာစ အယံ"ဟု စသုဒ္ဒါပါသည်ကား မကောင်း၊ "ယာ အယံ"ကို သံယုတ်ပါဠိတော်ကို ကျော်၍ နာနာဓိမုတ္တိကတာ စသည်နှင့် တွဲပါ။]

ဣဒါနိသာ။ ။ဣဒါနိသာနေရာ၌ "ဣဒါနိသ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "အသ ဘဂဝတော"ဟု ဆဋ္ဌိကတ္တားဖွင့်၍ "သုပ္ပဋိဝိဒိတဘာဝ၏ သမ္ဗန္ဓကိုကား "တာသံ"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ စာသွားမကောင်းပါ၊ ဆရာတို့ကား–"ဣဒါနိသာ"ဟု ပါဠိကို ပြင်၍ "အသာ–ထိုနာနာဓိမုတ္တိကတာ၏"ဟု ဘာဝသမ္ဗန္ဓအဖြစ်ဖြင့် ပြတော်မူကြသည်၊ နာနာဓိမုတ္တိကတာပုဒ်က ဣတ္ထိလိင် ဧကဝုစ်ဖြစ်သောကြောင့် "အသာ"ဖြင့် ထိုဣတ္ထိလိင် ဧကဝုစ်ကို စွဲခြင်းသည် ထုံးစံကျ၏၊ တာသံဟု ဋီကာ၌ ဗဟုဝုစ်ထားခြင်းမှာ ထုံးစံမကျ။

သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ။ ။သံရှေးရှိသောကြောင့် သန္ဓုဓာတ်သည် သမ္ဗန္ဓ (ဆက်စပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "သမ္ဗန္ဓေန္တိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုဆက်စပ်ခြင်းဟူသည် လည်း အချင်းချင်း ရောနှောမိကြခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိသဿန္တိ–အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်ကြကုန်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သမေန္တိ၌ "သံ+ဣ"ဟု ခွဲ၊ သံကို "သမ္မာ (တစ်နည်း) သဟ"ဟု ဖွင့်၏ ဣ၌ ဣ (ဧ) ဓာတ်ဖြစ်၍ "ဘဝန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်။

နာနာ ၊ပေ၊ ရုစိတာ။ ။အဓိမုတ္တိ၏ အဓိပ္ပာယ် အနက်ပြုဖြစ်သော အဇ္ဈာသယကိုပင် "ဒိဋ္ဌိ, ခန္တိ, ရုစိ"ဟု သရုပ်သကောင် ဖော်ပြသည်၊ ထိုတွင် ဒိဋ္ဌိဟူသည် သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စသော ဟီနဒိဋ္ဌိနှင့် ကမ္မဿကတာဉာဏ် စသော ပဏီတဒိဋ္ဌိတည်း၊ "ခမနံ–

ဝိယစ–ချိန်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နာနာဓိမုတ္တိကတာညာဏေန–နာနာဓိမုတ္တိက တာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန–ဖြင့်၊ ဝိဒိတာ–သိတော်မူအပ်ပြီ၊ သာ (နာနာဓိမုတ္တိကတာ)–ကို၊ သာ (နာနဿာသယတာ)–ကို၊ သာ (နာနာဒိဋ္ဌိကတာ)–ကို၊ သာ (နာနာခန္ဓိတာ)–ကို၊ သာ (နာနာရုစိတာ)–ကို၊ ယာဝ–အလွန်သာလျှင်၊ သုပ္ပဋိဝိဒိတာ–ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ။

ပါဋိတော်နိဿယ။ ။ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ဓာတုသော–အဿာသယဓာတ်အားဖြင့်၊ [ဓာတုသောတိ အဿာသယဓာတုယာ၊–ဋီကာ။] သံသန္ဒန္တိ–ရောနှောကြကုန်၏၊ သမေန္တိ–ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဝါ–တကွ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဝါ–ညီညွတ်ကြကုန်၏၊ ဟီနာဓိမုတ္တိကာ–ယုတ်ညံ့သော အဓိမုတ္တိ ရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ–တကွ၊ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ၊ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ–ကောင်းသော အဓိမုတ္တိရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အတီတ–လွန်လေပြီးသော၊ အဒ္ဓါနံပိ–ကာလ၌လည်း၊ [ဋီကာ၌ "ကာလပတ်လုံး" ဟုလည်း အစ္စန္တသံယောဂ တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ကောင်းမည် မထင်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း–"ယေပိ တေ ဘန္တေ အဟောသုံ အတီတမဒ္ဓါနံ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ" စသည်ဖြင့် ပါဠိရှိရာဝယ် အစ္စန္တသံယောဂ မရနိုင်သောကြောင့်တည်း။] ဓာတုသောဝ–သာလျှင်၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ သံသန္ဒံသု–ရောနှောကြကုန်ပြီ၊ သမိံသု–ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ–တကွဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ–ညီညွတ်ကြကုန်ပြီ၊ ဟီနာဓိမုတ္တိကာ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ ၊ပေ၊ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိ သံသန္ဒံသု သမိံသု၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အနာဂတ–အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနမ္ပိ–၌လည်း၊ ပေ ၊ သံသန္ဒိဿန္တိ–ကုန်လတ့်၊ သမေဿန္တိ–ကုန်လတ့်၊ ဝါ–နိ်လတ့်၊ ဝါ–ကုန်လတ့်၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧတရဟိပိ–ယခုအခါ၌လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ–ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနမ္ပိ–၌လည်း၊ ဓာတုသောဝ–သာလျှင်၊ သတ္တာ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ၊ ဟီနာဓိမုတ္တိကာ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ ၊ပေ၊ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကာ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကေဟိ သဒ္ဓိ သံသန္ဒန္တိ သမေန္တိ။

နှစ်သက်ခြင်း၊ ခန္တိ–ခြင်း" ဟူသည် ယုတ်မာသောအကျင့် ကောင်းသော်အကျင့်အားဖြင့် ပင်ကိုယ်နှစ်သက်နေသော အကျင့်တည်း၊ "ရုစိ–အကြိုက်" ဟူသည် ပါဝိစ္ဆာ–ယုတ်မာသော အလို, အပ္ပိစ္ဆာ–ထိုအလိုဆိုး မရှိခြင်း (ကောင်းသောအမှု၌ အလိုရှိခြင်း) တည်း။

နာနာ ၊ပေ၊ ညာဏေန။ ။နာနာဓိမုတ္တိကို သိသောဉာဏ်ဟူရာ၌ ဒသဗလဉာဏ်တော် ဆယ်ပါးတွင်ပါဝင်သော ပဌမမြောက် နာနာဓိမုတ္တိဉာဏ်ကို ယူမည်စိုး၍ "သဗ္ဗညုတ ညာဏေန" ဟု မိန့်သည်။ [နာနာဓိမုတ္တိကတာညာဏေနာတိ စေတ္ထ သဗ္ဗညုတညာဏံ အဓိပ္ပေတံ၊ နု ဒသဗလညာဏန္တိ အာဟ သဗ္ဗညုတညာဏေနာတိ၊–ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်၌ စသဒ္ဒါထည့်၍ ဉာဏ်နှစ်မျိုးလုံး ယူသောနည်းကို ပြသေး၏။]

ဒွေပိ–၂ ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ဧကော်ရှာသယာ–တူသောအရှာသယ ရှိကုန်သော၊ သတ္တာနာမ–သတ္တဝါတို့မည်သည်ကို၊ လောကသ္မိံ–၌၊ (ဒုလ္လဘာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်၏၊ ဝါ–ရနိုင်ခဲကုန်၏၊ ဧကသ္မိံ–တစ်ယောက်သည်၊ ဝါ–တစ်ယောက်က၊ ဂန္တ္ဝါကာမေ–သွားခြင်းငှာ အလိုရှိလသော်၊ ဧကော–သည်၊ ဝါ–တစ်ယောက်က၊ ဌာတုကာမော–ရပ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဧကသ္မိံ–သည်၊ ဝါ–က၊ ပိဝိတုကာမေ–သောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိလသော်၊ ဧကော–သည်၊ ဝါ–က၊ ဘုဉ္ဇိတုကာမော–စားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ ဒ္ဝိသု–၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေသု အာစရိယန္တေဝါသီသု–ဤဆရာတပည့်တို့တွင်၊ သုပ္ပိယော–သော၊ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ [ဟိကား ပါဠိတော်၌ လာသောပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အနက်ပေးဖွယ် မလို၊ ပေယျာလမ္ပြုပ်ထား၊သည်။] ဘဂဝန္တံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော-နောက်မှ နောက်မှ၊ အနုဗန္ဓာ–အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–အစဉ်လိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) တတ္ထ–ထို အယံ ဟိ သုပ္ပိယော ပရိဗ္ဗာဇကော အစရှိသောပါဠိ၌၊ ဣတိဟမေတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဣတိဟ ဣမေ (တိ ပဒစ္ဆေဒေါ)–ဣတိဟ+ဣမေဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာ တဗ္ဗော)၊ ဧဝံ–သို့၊ ဣမေ–ဤဆရာတပည့်တို့သည်၊ (အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

၄။ အထခေါ ဘဂဝါ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဣမံ သံခိယခမ္မံ ဝိဒိတ္တာတိဇ္ဇ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝိဒိတ္တာတိ–ကား၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန–ဖြင့်၊ ဇာနိတ္တာ-သိတော်မူ၍၊ ["တေနုပသင်္ကမိ"၌ စပ်၊] ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကတ္ထစိ–အချို့ အရာ၌နှင့်၊ မံသစက္ခုနာ–မံသစက္ခုဖြင့်၊ ဒိဿာ–မြင်၍၊ ဇာနာတိ–သိတော်မူ၏၊ (ကေသုဝိယ–အဘယ်ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့နည်း၊) အဒ္ဒသ ခေါ ၊ပေ၊ ဝုယှမာနန္တိ

ဒွေပိနာမ ဣမေသုစာပိ။ ။"ဒွေပိနာမ ၊ပေ၊ ဧကော ဘုဉ္ဇိတုကာမော" ဟူသော စကားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဓာတုသံယုတ် ပါဠိတော်၏အနက်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြသည်၊ ထိုသို့ပြုပြီးနောက် ရဟန်းတို့ ပြောဆိုအပ်သော သံခိယခမ္မ၏ ထိုဆရာတပည့် ၂ ယောက်တို့ ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏနှင့် ဆက်သွယ်နေကြောင်းကို ထင်ရှားပြလိုသောကြောင့် "ဣမေသု စာပိ" စသော စကားကို မိန့်သည်။

ဘဂဝါ ဟိ။ ။ဝိဒိတ္တာကို ဇာနိတ္တာဟု ဖွင့်သဖြင့် ဝိဒဓာတ်၏ ခံစားခြင်းစသော အနက်ကို တားမြစ်၍ ဇာနနအနက်ကို ပြ၏၊ ထို ဝိဒဓာတ်တည်းဟူသော ပကတိ၏အနက် ဖြစ်သော သိခြင်းကြီယာသည် သာမညဖြစ်၍ အများနှင့်ဆက်ဆံပါသော်လည်း "သဗ္ဗညုတ ညာဏေန" စသော ကရိယာ်းအားလျော်စွာ ဘုရားရှင်၏ သိပုံအမျိုးမျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် "ဘဂဝါ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်။–ဋီကာသစ် ကျမ်းတက်။

အာဒီသု ဝိယ–အဒ္ဓသာ ခေါ ၊ပေ၊ ဝုယှမာနံ အရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့တည်း၊ [ဘဂဝါ–သည်၊ ဂဂ်ါယ–ဂဂ်ါမည်သော၊ နဒိယာ–မြစ်၏၊ သောတေန–ရေအယဉ်ဖြင့်၊ ဝုယှမာနံ–မျောလာသော၊ (တစ်နည်း) သောတေန–သည်၊ ဝုယှမာနံ–ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဝါ–မျှောအပ်သော၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ ဒါရုက္ခန္ဓံ–သစ်တုံးကို၊ အဒ္ဓသ–မြင်တော်မူရပြီ၊ – သဒ္ဒါယတနဝဏ္ဏသံယုတ်, အာသီဝိသဝဂ်, ပဌမ ဒါရုက္ခန္ဓောပမသုတ်။] ကတ္ထစိ–၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ ဇာနာတိ–၏၊ (ကေသုဝိယ–နည်း၊) အဒ္ဓသ ခေါ ၊ပေ၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တိယောတိ အာဒီသု ဝိယ–ကဲ့သို့တည်း၊[ဘဂဝါ–သည်၊ ဝိသုဒ္ဓေန–အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန–လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကိုလွန်သော၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ တာ ဒေဝတာယော–ထိုနတ်တို့ကို၊ သဟသေဝ–တစ်ထောင်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပါဠုလိဂါမေ–ပါဠုလိရွာ၌၊ ဝတ္ထူနိ–အိမ်ရာတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တိယော–သိမ်းပိုက်နေသည်တို့ကို၊ အဒ္ဓသ–မြင်တော်မူရပြီ၊–သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်, ပါဠုလိပုတ္တနဂရမာပနကထာ။]

ကတ္ထစိ–၌၊ ပကတိသောတေန–ပကတိ နားတော်ဖြင့်၊ သုတ္တာ–၍၊ ဇာနာတိ–၏၊ (ကေသုဝိယ)၊ အသောသိ ခေါ ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပန္တိ အာဒီသု ဝိယ–ကဲ့သို့တည်း၊[ဘဂဝါ–သည်၊ အာယသ္မတော အာနန္ဒသ–၏၊ သုဘဒ္ဒေန–သုဘဒ္ဒမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကေန–ပရိဗ္ဗဇ်နှင့်၊ သဒ္ဓိं–တကွ၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ–ဤစကားပြောသံကို၊ အသောသိ–ကြားသိတော်မူပြီ၊–သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်, သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု။] ကတ္ထစိ–၌၊ ဒိဗ္ဗသောတေန–ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သုတ္တာ–၍၊ ဇာနာတိ–၏၊ (ကေသုဝိယ)၊ အသောသိ ခေါ ၊ပေ၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပန္တိ အာဒီသု ဝိယ–ကဲ့သို့တည်း၊ [ဘဂဝါ–သည်၊ ဝိသုဒ္ဓါယ–အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ–လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒသောတကိုလွန်သော၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတ ဓာတုယာ–ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သန္ဓာနသာ–သန္ဓာနမည်သော၊ ဂဟပတိသာ–အိမ်ရှင်သူကြွယ်၏၊ နိဂ္ဂြောဓေန–နိဂ္ဂြောဓမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကေန–ပရိဗ္ဗဇ်နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ ကထာသလ္လာပံ–ကို၊ အသောသိ–ကြားသိတော်မူရပြီ၊

အဒ္ဓသ ခေါ ၊ပေ၊ အာဒီသု ဝိယ။ ။နိဿယ၌ လွယ်ကူအောင် "ကေသုဝိယ" ဟု အပိုထည့်၍ ပါဠိရှိအတိုင်း ဥပမာနဝါကျကို အပြင်ထုတ်၍ အနက်ပေးထားသည်၊ အကျယ်ပေးလိုလျှင် "အဒ္ဓသ ခေါ ၊ပေ၊ ဝုယှမာနံတိ အာဒီသု–တို့၌၊ မံသစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ဒိသွာ–၍၊ ဇာနာတိ ဝိယ–သိသကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ကတ္ထစိ–၌၊ မံသစက္ခုနာ ဒိသွာ ဇာနာတိ" ဟုလည်း ဥပမာနဝါကျကို အတွင်းသွင်း၍ ပေးနိုင်ပါသည်၊ နောက်ဝါကျများ၌လည်း နည်းတူ။

–ပါထိကဝဂ္ဂ, ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်, နိဂြောဓပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု။] ပန–အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဣဓ–ဤအထခေါ် ဘဂဝါ တော်သံ ဘိက္ခူနဲ့ ဣမံ သံခိယဓမ္မံ ဝိဒိတွာဟူသောပါဠိ၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန–ဖြင့်၊ သုတ္တာ–၍၊ အညာသိ–သတော်မူပြီ။

ကိ–အဘယ်ကိစ္စကို၊ ကရောန္တော–ပြုတော်မူလျက်၊ ဝါ–ပြုတော်မူစဉ်၊ (ပြုတော်မူရင်း၊) အညာသိ–သိတော်မူသနည်း၊ ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ–ပစ္ဆိမယာမ်၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ (ကရောန္တော အညာသိ)၊ [“ကိစ္စ” ဟူသောအမည်သည် ကိစ္စအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော သာမညအမည်တည်း၊ ထိုသို့သာမညဖြစ်ရာ၌ ဝိသေသကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် သောတုတို့မှာ အသိဉာဏ်တိုးပွားရ၍ အကျိုးများစေနိုင်သောကြောင့် “ကိစ္စဥ္စနာမ” စသည်ကို မိန့်သည်။] စ–ဆက်၊ ဧတံ ကိစ္စံနာမ–ဤကိစ္စမည်သည်၊ သာတ္ထကံ–အကျိုးရှိသော ကိစ္စလည်းကောင်း၊ နိရတ္ထကံ–အကျိုးမရှိသော ကိစ္စလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒုဝိဓံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို ၂ ပါးသော ကိစ္စတို့တွင်၊ နိရတ္ထကကိစ္စံ–ကို၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ ယေဝ–မဟာဗောဓိပလ္လင်တော်၌ပင်၊ (မဟာဗောဓိပလ္လင်တော်တုန်းကပင်၊) အရဟတ္တမဂ္ဂေန–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်သည်ကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဘဂဝတော–၏၊ သာတ္ထကံ ယေဝ–အကျိုးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကိစ္စံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုအကျိုးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော ကိစ္စသည်၊ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ–ပုရေဘတ္တကိစ္စလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ–ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စလည်းကောင်း၊ ပုရိမယာမကိစ္စံ–ပုရိမယာမကိစ္စလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ–မဇ္ဈိမယာမကိစ္စလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ–ပစ္ဆိမယာမကိစ္စလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဉ္စဝိဓံ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တတြ–ထို ၅ ပါး

သဗ္ဗညုတ ၊ပေ၊ အညာသိ။ ။သဗ္ဗညုတညာဏေန၏ နောက်၌ ရှေးစာအုပ်များ၀ယ် “ဒိသွာ”ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း “ဒိသွာ”ဟုပင် တွေ့ရ၏၊ သို့သော် သံခိယဓမ္မသည် မြင်ထိုက်သောအာရုံ မဟုတ်, အသံဖြစ်သောကြောင့် ကြားထိုက်သောအာရုံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သုတ္တာ အညာသိ”ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်၊ နောက်၌လည်း “သုတ္တာ အညာသိ”ဟု တွေ့ရလတ္တံ့၊ ထို့ပြင် “သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ဖြင့် ကြား၍သိ”ဟုရာ၌ ကြားကြောင်းကရိယာသည် တစ်ခြား, သိကြောင်းကရိယာလည်း တစ်ခြားဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိ၏၊ သို့သော် ကြားခြင်းသည်ပင် သိခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ၂ မျိုး မပြားပါ၊ လောကပြောရိုးအားဖြင့် “ကြား၍+သိ”ဟု ကြိယာ ၂ မျိုး သုံးစွဲထားပါသည်။

နိရတ္ထကကိစ္စံ သမုဋ္ဌိတံ။ ။နိရတ္ထကကိစ္စံနှင့် သမုဋ္ဌိတံသည် အရတူ၏၊ ထို့ကြောင့် “အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း”ဟု မပေးပါနှင့်၊ ထို့ပြင်–ကိစ္စကိုဖြတ်၍ မဖြစ်၊ သို့သော် ကိလေသာကို ဖြတ်လိုက်လျှင် ကိစ္စကိုလည်း ဖြတ်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် “နိရတ္ထကကိစ္စံ သမုဋ္ဌိတံ” သည် ဖလုပစာစကားတည်းဟု မှတ်ပါ။

သော ကိစ္စတို့တွင်၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ-တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပါတောဝ-စောစောဌေပင်၊ (စောစောကပင်၊) ဥပဋ္ဌာကာနုဋ္ဌဟတ္ထံ-အလုပ်အကျွေးရဟန်းကို ချီမြှောက်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [အလုပ်အကျွေးရဟန်း တည်ထားအပ်သော မျက်နှာသစ်ရေ စသည်ကို သုံးတော်မူလျှင် အလုပ်အကျွေးရဟန်းမှာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်၍ ကုသိုလ်များစွာ ရသောကြောင့် မျက်နှာတော်သစ်မှု စသည်ကိုပြုခြင်းသည် အလုပ်အကျွေးရဟန်းကို ချီးမြှောက်ရာရောက်၏။] သရီရဖာသုကတ္ထဉ္စ-ကိုယ်တော်၏ ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ မုခဓောဝနာဒိသရီရပရိကမ္မံ-မျက်နှာသစ်တော်မူခြင်းအစရှိသော ကိုယ်တော်၏ ပရိကမ်းကို၊ (ကိုယ်တော်၌ အဖန်ဖန်ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊) ကတ္တာ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူရာ အချိန်အခါသည်၊ (အတ္ထိ)၊[စရတိ ဇေတ္ထာတိ စာရော၊ ဘိက္ခာယ+စာရော ဘိက္ခာစာရော၊ ဘိက္ခာစာရောယေဝ+ဝေလာ ဘိက္ခာစာရဝေလာ။] တာဝ-ထိုဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူရာ အချိန်အခါတိုင်အောင်၊ ဝိဝိတ္တာသနေ-ဆိတ်ငြိမ်သောနေရာ၌၊ ဝီတိနာမေတွာ-အချိန်ကို လွန်စေတော်မူ၍၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူရာ အချိန်အခါ၌၊ နိဝါသေတွာ-သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍၊ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကို၊ (ကိုယ်ကိုဖွဲ့ကြောင်း ကြိုးကို၊) ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့တော်မူ၍၊ (ပန်းတော်မူ၍၊) စီဝရံ-ကို၊ ပါရုပိတ္တာ-ရုံတော်မူ၍၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ အာဒါယ-ယူတော်မူ၍၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊) ကဒါစိ-၌၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော-ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-လည်းကောင်း၊) ဂါမံဝါ-ရွာသို့သော်လည်းကောင်း၊ နိဂမံဝါ-နိဂုံးသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသတိ-ဝင်တော်မူ၏၊ ကဒါစိ-၌၊ ပဂတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (ရိုးရိုးအားဖြင့်၊ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ၊) ကဒါစိ-၌၊ အနေကေဟိ-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ ဝတ္ထာမာနေဟိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဋိဟာရိယေဟိ-တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ဖြင့်၊ (ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ၊)[ပါဋိဟာရိယေဟိဝယ် ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏာအနက်၌ ဟိ ဝိဘတ်သက်။]

နိဝါသေတွာ။ ။"နိဝါသေတွာတိ ဝိဟာရနိဝါသနပရိဝတ္တနဝသေန-ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင်ကို လဲလှယ်၍ ရွာဝတ်သင်းပိုင်ကို ဝတ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ တစ်ခြားနေရာ၌ အဋ္ဌကထာတို့လည်း ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်မှာ "ရွာဝတ်သင်းပိုင်, ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင်"ဟု ၂ ထည် ရှိမည်ဟု မထင်ပါ၊ ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင်၍ ဝတ်တော်မူခြင်းကိုသာ "နိဝါသေတွာ"ဟု ဆိုလိုဟန် တူပါသည်။ [သင်းပိုင်အပိုမရှိသော တီစီဝရိတ်ခုတင်ဆောင် ရဟန်းတော်များ၏ ဆွမ်းခံဝင်ခါနီး၌လည်း "နိဝါသေတွာ"ဟု ဆိုလေ့ရှိပါသည်။]

သေယျထိဒံ-တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့်တကွ ဝင်တော်မူခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဝိဏ္ဏာယ-ဌာ၊ ပဝိသတောာ-ဝင်တော်မူသော၊ လောကနာထသ-သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပုရတောာ ပုရတောာ-ရှေ့တော်၌ ရှေ့တော်၌၊ ဝါ-ရှေ့တော်က ရှေ့တော်က၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ မုဒုဂတဝါတာ-နည်းစွာ ဖြစ်သော လေတို့သည်၊ ဝါ-နည်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော လေတို့သည်၊ [မုဒုဂတ္ဝါတာတိ မုဒုဘူတာ (မုဒုဘာဝေနဝါ ဂတာ) ဝါတာ၊-ဋီကာသစ်။] ပထဝိ-မြေကို၊ သောဓေန္တိ-သုတ်သင်နှင့်ကြဲကုန်၏၊ ဝလာဟကာ-မိုးတိမ်တို့သည်၊ ဥဒကဖုသိတာနံ-ရေပေါက်တို့ကို၊ (မိုးရေပေါက်တို့ကို၊) မုဉ္စန္တာ-လွှတ်ကုန်လျက်၊ (သွန်းဖြန်းသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်လျက်၊) မဂ္ဂေ-ဆွမ်းခံလမ်း၌၊ ရေဏုံ-မြူမှုန်ကို၊ (ဖုံကို၊) ဥပသမေတွာ-ငြိမ်သက်စေ၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝိတာနံ-ဗီတာန်မျက်နှာကြက်သည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏၊ အပရေ-မုဒုဂတဝါတမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဝါတာ-လေတို့သည်၊ ပုပ္ဖါနိ-ပန်းပွင့်တို့ကို၊ ဥပသံဟရိတ္တာ-အနီးသို့ ဆောင်ယူကုန်၍၊ [အချို့နေရာ၌ "ဥပရိဟရိတ္တာ-အထက်၌ ဆောင်၍၊ ဝါ-အထက်ကဆောင်၍" ဟု မူကွဲရှိ၏။] မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊ သြကိရန္တိ-ကြဲဖြန့်ကုန်၏၊ ဥန္နတာ-မြင့်မောက်နေကုန်သော၊ ဘူမိပပ္ပဒေသာ-မြေအရပ်တို့သည်၊ သြနမန္တိ-အောက်သို့ ညွှတ်ကုန်၏၊ သြနတာ-အောက်သို့ ညွှတ်နေကုန်သော၊ (ဘူမိပပ္ပဒေသာ-တို့သည်၊) ဥန္နမန္တိ-မြင့်မောက်ကုန်၏၊ ပါဒနိက္ခေပ သမယေ-ခြေတော်ကို ချရာအခါ၌၊ သမာဝ-ညီညွှတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘူမိ-မြေသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သုခသမ္ဖဿာနိ-ကောင်းသောအတွေ့ ရှိကုန်သော၊ ပဒုမပုပ္ဖါနိဝါ-ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့သည်သော်လည်း၊ ပါဒေ-ခြေတော်တို့ကို၊

သေယျထိဒံ။ ။"ကဒါစိ ပကတိယာ, ကဒါစိ အနေကေဟိ" စသော ၂ ဖို့တို့တွင် "ကဒါစိ အနေကေဟိ" စသော နောက်အဖို့ကို ချဲ့လိုသောကြောင့် "သေယျထိဒံ" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်၊ ဤသေယျထိဒံသည် "တံကတမံ"၏ အနက်ကို ဟောသော နိပါတ်တစ်ပုဒ်သာတည်း၊ (တစ်နည်း) "ဣဒံ-ဤတန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့်တကွ ဝင်တော်မူခြင်းဟူသည်၊ သေယျထာ-အဘယ်နည်း"ဟု နိပါတ် ၂ ပုဒ်သော်လည်း ကြံပါ။

ပါဒနိက္ခေပ ।ပေ। ဟောတိ။ ။မြင့်သောအရပ်၏ နိမ့်ခြင်း, နိမ့်သောအရပ်၏ မြင့်မောက်ခြင်းကြောင့် ခြေချတော်မူချိန်၌ မြေသည် ညီမျှလျက်ရှိသည်၊ ဤသို့ မြေညီမျှကြောင်းကို ဆိုရခြင်းသည် ဥဒါဟရဏ်ကိုပြသော နိဒဿနနည်းမျှသာတည်း၊ ကျောက်စရစ်, အိုးခြမ်းကွဲ, ဆူး, ငြောင့်, ရွှံ့ညွန်အစရှိသော မကောင်းသောအပြစ်တို့လည်း ထိုအချိန်၌ ကင်းပြီး ရှင်းပြီး ဖြစ်ကြရ၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားနေရာ၌ "ပါသာဏာ သက္ခရာစေဝ, ကထလာ ခါဏုကဏ္ဏကာ၊ သဗ္ဗေ မဂ္ဂါ ဝိဝဇ္ဇန္တိ, ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကေ" ဟု မိန့်တော်မူကြသည်။ [ဤကဲ့သို့ မြေ၏ညီမျှခြင်းစသော အကျိုးသည် တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကျိုးမဟုတ်၊ "သုပ္ပတိဋ္ဌိတ ပါဒတာ"ဟူသော လက္ခဏာတော်ကို ရကြောင်းကဲ့၏ အကျိုးဆက်သာဖြစ်သည်။]

သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆန္ဒိ–ခံလင့်ကြကုန်၏၊ [ဝါသဒ္ဒါကား ဝိကပ်တည်း၊ ဘုရားအလိုတော် အတိုင်း ဘူမိသမဖြစ်တဲ့အခါ ဖြစ်၏၊ ပဒုမ္မာကြာပန်းများက ခံတဲ့အခါ ခံ၏။]

ဣန္ဒခီလသေ–မြို့ရွာတံခါးခုံ၏၊ အန္တော–အတွင်းဌ၊ ဒက္ခိဏာပါဒေ–လက်ျာခြေတော်ကို၊ ထပိတမတ္တေ–ထားအပ်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ [လက်ျာခြေကို စ၍ လှမ်းတော်မူသောကြောင့် "ဒက္ခိဏာပါဒေ"ဟု ဆိုသည်။] သရီရတော–ကိုယ်တော်မှ၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော–၆ ပါးသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိတ္တာ–ထွက်၍၊ သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ ဝိယ–ရွှေရည်အယဉ်တို့ကဲ့သို့ ရွှေအဆင်းရှိကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စိတြပဋ္ဌပရိက္ခိတ္တာနိဝိယစ–ဆန်းကြယ်သော အဝတ်ပုဆိုးတို့ဖြင့် ကာရံအပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပါသာဒကူဋ္ဌာဂါရာဒီနိ–ပြာသာဒ်, စူးလစ်မွန်းချန် အထွဋ်အစရှိသည်တို့ကို၊ (ထိုထိုမြို့ရွာ၌ ရှိကြသော ပြာသာဒ်နှင့် အိမ်၏အထွဋ်အစရှိသည်တို့ကို–ဟူလို၊) အလင်္ကရောန္တိ ယော–တန်ဆာဆင်ကုန်လျက်၊ ဣတောစိတောစ–ဤမှ ဤမှလည်း၊ ဝါ–ထိုမှ ဤမှလည်း၊ ဓာဝန္တိ–ပြေးသွားကုန်၏၊ ဟတ္ထိအဿဝိဟင်္ဂါဒယော–ဆင်မြင်း ငှက်အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ သကသကဋ္ဌာနေသု–မိမိ မိမိတို့၏ တည်ရာအရပ်တို့၌၊ ဌိတာယေဝ–တည်ကုန်လျက်သာ၊ မဓုရေန–ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူသော၊ ဝါ–သာယာသော၊ အာကာရေန–အခြင်းအရာဖြင့်၊ သဒ္ဒံ–အသံကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကြကုန်၏၊ ဘေရိဝိဏာဒီနိ–စည်ကြီး, စောင်း အရှိကုန်သော၊ တူရိယာနိ–တူရိယာတို့သည်လည်းကောင်း၊ မနုဿာနံ–လူတို့၏၊ ကာယူပဂါနိ–ကိုယ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ အာဘရဏာနိ–တန်ဆာတို့သည်လည်းကောင်း၊ တထာ–ထို့အတူတည်း။ [တထာဖြင့် "မဓုရေန အာကာရေန သဒ္ဒံ ကရောန္တိ"ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ဤကဲ့သို့ အသံပြုခြင်းကြခြင်းသည် ဓမ္မတာပင်တည်း။]

တေန သညာဏေန–ထိုအမှတ်အသားဖြင့်၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ဇာနန္တိ–သိကြကုန်၏၊ (ကိုး–အဘယ်သို့ သိကြကုန်သနည်း၊) အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဓ–ဤငါတို့အရပ်သို့၊ ပိဏ္ဍာယ–ဌာ၊ ပဝိဋ္ဌော–ဝင်တော်မူလာပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဇာနန္တိ–ကုန်၏၊) တေ–ထိုလူတို့သည်၊ သုနိဝတ္ထာ–ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော ကိုယ်ဝတ်ရှိကုန်သည်၊ သုပါရုတာ–ကောင်းစွာ ခြုံအပ်သော အပေါ်ခြုံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီနိ–နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ ဃရာ–အိမ်မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ–ထွက်၍၊ အန္တရဝီထိံ–အလယ်

သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ။ ။ရောင်ခြည်တော် ၆ သွယ် ထွက်တော်မူရာ၌ အရောင် ၆ မျိုးရှိသော်လည်း ဘုရားရှင်၏ ရွှေအဆင်းရှိသော ကိုယ်တော်မှ ရွှေအရောင် (ပီတရောင်ခြည်) သာ အများအပြားထွက်သောကြောင့် "သုဝဏ္ဏရသပိဉ္ဇရာနိ"ဟု ဆိုသည်၊ ရသသဒ္ဒါသည် ဥဒကပရိယာယ်, ပိဉ္ဇရသဒ္ဒါကား ဟေမဝဏ္ဏပရိယာယ်တည်း။

လမ်းမသို့၊ ပဋိပန္ဓိတွာ–သွားနှင့်၍။ [အန္တရသုဒ္ဒါသည် မဗ္ဗအနက်ဟော၊ "အန္တရ ဝိထိ" ပါ၍ဖြင့် ကောင်းနိုးရာရာ လမ်းခရီးကို ကြွသည် မဟုတ်၊ လမ်းမကြီးကိုသာ ကြွတော်မူသည်ဟု ပြသည်။] ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဂန္ဓပုပ္ပါဒီဟိ–နံ့သာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ သက္ကစ္စံ–ရိုသေစွာ၊ ပူဇေတွာ–ပူဇော်ပြီး၍၊ ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချပြီး၍၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့အား၊ ဒသ–တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ရဟန်းတော်တို့ကို၊ ဒေထ–ပေးတော်မူပါကုန်၊ အမှာကံ–တို့အား၊ ဝီသတိ–၂ ကျိပ်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဒေထ–ကုန်၊ ပညာသံ–၅ ကျိပ်သော၊ ပေ ၊ သတံ-တစ်ရာသော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဒေထ–ကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ယာစိတွာ–တောင်း၍၊ ဘဂဝတော–မြတ်စွာဘုရား၏လည်း၊ ပတ္တံ–သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ (အရင်ရောက်သူ, သို့မဟုတ်–ဘုရားရှင် ချီးမြှောက်အပ်သူက ယူ၍၊) အာသနံ-နေရာကို၊ ပညပေတွာ-ခင်း၍၊ သက္ကစ္စံ–ရိုသေစွာ၊ ပိဏ္ဍပါတေန–ဆွမ်းဖြင့်၊ ပဋိ မာနေန္တိ–မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်ကြကုန်၏။ [ဘူဝါဒိ, စုရာဒိ မာနဓာတ်သည် ပူဇော်ခြင်း အနက်ဟော။]

ဘဂဝါ–သည်၊ ကတဘတ္တကိစ္စော–ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တေသံ သတ္တာနံ–တို့၏၊ (ဆွမ်းဒါယကာ ဒါယိကာမဖြစ်ကြသော ထိုသတ္တဝါတို့၏၊) စိတ္တသန္တာနာနံ–စိတ်အစဉ်တို့ကို၊ (ရှေးဘဝက ဖြစ်ခဲ့သော စိတ်အစဉ်, ယခုဖြစ်ဆဲသော စိတ်အစဉ်တို့ကို၊) သြလောကေတွာ–ကြည့်တော်မူ၍၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ကေစိ–အချို့သော သတ္တဝါတို့သည်၊ သရဏဂမနေသု–သရဏဂုံတို့၌၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ–တည်နိုင်ကြကုန်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ပဉ္စသု–ငါးပါးကုန်သော၊ သီလေသု–သီလတို့၌၊ (ပတိဋ္ဌဟန္တိ)၊ ကေစိ–တို့သည်၊ သောတာပတ္တိ သကဒါဂါမိ အနာဂါမိဖလာနံ–သောတာပတ္တိဖိုလ်, သကဒါဂါမိဖိုလ်, အနာဂါမိဖိုလ်တို့တွင်၊ အညတရသို့–တစ်ပါးပါးသော ဖိုလ်၌၊ (ပတိဋ္ဌဟန္တိ)၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ပဋိဓိတွာ–ရဟန်းပြုပြီး၍၊ အဂ္ဂဖလေ–မြတ်သောဖိုလ်ဟူသော၊ အရဟတ္တေ–အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ (ပတိဋ္ဌဟန္တိ)၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သရဏဂုံ သီလစသည်ဝယ် တည်နိုင်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေတိ–ဟောတော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤကား တန်ခိုးပြာဋိဟာနှင့်တကွ ဝင်တော်မူခြင်းတည်း။ [သေယျထိဒံကို ပြန်၍ အုပ်သည်။]

ဒေဝ–ဤသို့၊ ဝါ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ မဟာဇနံ–များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ အနုဂ္ဂဟေတွာ–ချီမြှောက်တော်ပြီး၍၊ အာသနာ–နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ–ထတော်မူ၍၊ ဝိဟာရံ–ကျောင်းတော်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ကြွတော်မူ၏၊ တတ္ထ–ထို ကျောင်းတော်၌၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ မဏ္ဍလမာဠေ–ဆည်းကပ်ရာ တန်ဆောင်းဝန်း၌၊ [ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ကဲ့သို့ ရှိမြဲ တန်ဆောင်းဝန်းကို ဆိုသည်၊

အမ္ဘလဋ္ဌိကာ၌ မဏ္ဍာလမာဌကို ဆိုသည် မဟုတ်။] ပညတ္တာဝရဏ္ဍဒါသနေ-ခင်းထား အပ်သော မြတ်သောဘုရားရှင်၏ နေရာတော်၌၊ ဘိက္ခူနုံ-တို့၏၊ ဘတ္တာကိစ္စ ပရိယောသာနံ-ဆွမ်းကိစ္စ၏ ပြီးဆုံးခြင်းကို၊ အာဂမယမာနော-ဆိုင်းငံ့တော်မူလျက်၊ နိသီဒတိ-ထိုင်နေတော်မူ၏။ [အချို့စာ၌ "နိသိဒိ" ဟု ရှိ၏။] တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဘိက္ခူနုံ-တို့၏၊ ဘတ္တာကိစ္စပရိယောသာနေ-၌၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေး ရဟန်းသည်၊ ဘဂဝတော-အား၊ နိဝေဒေတိ-လျှောက်ထား၏။ (ရဟန်းများ ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးပါကြောင်းကို လျှောက်ထား၏။) အထ-လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဂန္ဓကုဋိ-ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်တော်မူ၏။ (ဝင်တော်မမူသေး၊ ဝင်ဖို့ရန် ကြွတော်မူသည်။) ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ပစ္ဆာဘတ္တာကိစ္စ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) ပုရေဘတ္တာကိစ္စံ-ပုရေဘတ္တာကိစ္စတော်တည်း၊ ဝါ-ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။

အထ-ပုရေဘတ္တာကိစ္စ ပြီးစီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ကတပုရေဘတ္တာကိစ္စော-ပြုအပ်ပြီးသော ပုရေဘတ္တာကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္ဓကုဋိယာ-၏၊ ဥပဋ္ဌာနေ-အနီးဖြစ်သော အရပ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ ပါဒေ-ခြေတော်တို့ကို၊ ပက္ခာလေတ္တာ-ဆေးတော်မူ၍၊ ပါဒပီဌေ-ခြေဆေးအင်းပျဉ်၌၊ ဌတ္တာ-တည်တော်မူ၍၊ ဘိက္ခုသံဃ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ သြဝဒတိ-ဆုံးမတော်မူ၏။ (ခြေဆေးတော်မူရင်း ခြေဆေးအင်းပျဉ်၌ ရပ်တော်မူလျက် သြဝါဒပေးတော်မူသည်-ဟူလို၊) (ကိံ-အဘယ်သို့ ပေးတော်မူသနည်း၊) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အပ္ပမာဒေန-ပမာဒ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိဖြင့်၊ သမ္ပာဒေထ-သီလ သမာဓိ ပညာ ၃ ဖြာသောသိက္ခာကို ပြီးစေကြကုန်လော၊ လောကသ္မိံ-လောက၌၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ-ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အချိန်အခါကို၊ ဒုလ္လဘော-ခဲရင်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ-ရနိုင်ခဲ၏၊ (ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ-ကို၊ လဒ္ဓေပိ-ရအပ်ပါသော်လည်း၊ လောက၌ ရအပ်ပါသော်လည်း၊) မနုဿတ္တာပဋိလာဘော-လူ့အဖြစ်ကို ရခြင်းကို၊ ဒုလ္လဘော-၏၊ ဝါ-၏၊ (မနုဿတ္တေ-လူ့အဖြစ်ကို၊ လဒ္ဓေပိ-သော်လည်း၊ မိမိက လူ့အဖြစ်ကို ရပါသော်လည်း၊) သမ္မတ္တိ-သမ္မတ္တိ အမျိုးမျိုးကို၊ ဒုလ္လဘာ-၏၊ ဝါ-၏၊ (သမ္မတ္တိယာ-ကို၊ လဒ္ဓါယပိ-

---

ဒုလ္လဘာ သမ္မတ္တိ။ ။"သဒ္ဓါသမ္မတ္တိ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ "သမ္မတ္တိ"ပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်ထား၏၊ ထို "သမ္မတ္တိ"ဟူသည် ဘုရားရဟန္တာတို့ ရောက်နိုင်ရာ သို့မဟုတ် တရားတော်၏ ပြန့်နှံ့နိုင်ရာ အရပ်ဒေသ၌ နေရခြင်းဟူသော ပဋိရူပဒေသဝါသ, ဘုရားဖူးနိုင် တရားနာနိုင်သော စက္ခုဒ္ဒြေ သောတိန္ဒြေ စသည်တို့၏ မချို့တဲ့ခြင်း, ဘုရားဖူး တရားနာရသဖြင့် သဒ္ဓါတရားကို ရခြင်း, ဤအားလုံးတည်း၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်လျှင် ဒုလ္လဘာသမ္မတ္တိ ပုဒ်ကသာ အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အစုံ ပြနိုင်သည်၊ သဒ္ဓါသမ္မတ္တိပုဒ်ကား

သော်လည်း၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ဒုလ္လဘာ-၏၊ ဝါ-၏၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ကို၊ လဒ္ဓါယပိ-သော်လည်း၊) သဒ္ဓမ္မသဝနံ-သူတော်ကောင်းတရားကို နာရခြင်းကို၊ ဒုလ္လဘံ-၏၊ ဝါ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သြဝဒတိ-၏)။

[“တတ္ထာတိ တသ္မိံ ပါဒပိဋ္ဌေ ဌတ္တာ သြဝဒနကာလေ”ဟု ရှေ့ကိုင်၍ စွဲသောနည်း, “တေသုဝါ ဘိက္ခူသု”ဟု နောက်ကိုင်၍ စွဲသောနည်း, ဤသို့ ဋီကာဌ်နှစ်နည်းဖွင့်ထား၏၊ “တဒါ”ဟုလည်းကောင်း, “အထ”ဟုလည်းကောင်း မရှိသောကြောင့် ပဌမစွဲနည်းသည် ကောင်းမည် မထင်။] တတ္ထ-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ကေစိ-အချို့ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးလျှောက်ကြကုန်၏၊ [“ကေစိ ပဋ္ဌံ ပုစ္ဆန္တိ”ဟု တစ်ဝါကျ ကျဟန်တူသည်။] တေသံ-ထိုရဟန်းတော်တို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ စရိယာနုရူပံ-စရိုက်အားလျော်သော၊

အဓိပ္ပာယ် အပြည့်အစုံကို မပြနိုင်ဟု သိပါ။[ဒုလ္လဘာ သမ္မတ္တိတိ သတိပိ မနုဿတ္တ ပဋိလာဘေ ပဋိရူပဒေသဝါသ ဣန္ဒြိယာဝေကလ္ယ သဒ္ဓါပဋိလာဘာဒယော သမ္မတ္တိသင်္ခါတာ ဂုဏာ ဒုလ္လလာတိ အတ္ထော၊ ပေါတ္ထကေသု ပန ဒုလ္လဘာ သဒ္ဓါသမ္မတ္တိတိ ပါဌော ဒိဿတိ၊ သော အယုတ္တောဝ၊-ဋီကာသစ်။]

ပဗ္ဗဇ္ဇာနှင့် သဒ္ဓမ္မသဝနံ။ ။ဤဒုလ္လဘ ၅ ပါးတွင် ရှေးရှေးဒုလ္လဘကို ရရုံမျှဖြင့် နောက်နောက် ဒုလ္လဘတွေ ရပြီဟူ၍ မမှတ်ရ၊ အဆင့်အဆင့် တိုး၍ရအပ်သော ဒုလ္လဘများဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာအရ ရသေ့ပြုသူသည်လည်းကောင်း, သာမန် သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း, သစ္စာ ၄ ပါးစသော သဒ္ဓမ္မကို မကြားနာရသေး၊ ထို့ကြောင့် “ဒုလ္လဘာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”၏နောက်၌ “ဒုလ္လဘံ သဒ္ဓမ္မသဝနံ”ဟု တစ်ဆင့်တက်၍ ခက်ခဲပုံကို ပြရပြန်သည်။

မိန့်တော်မူလိုရင်း။ ။မိန့်တော်မူလိုရင်းကား-“အသင်ရဟန်းတို့မှာ ဘုရားပွင့်ရာ အခါတည်းဟူသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒကိုလည်း ရကြပြီ၊ မနုဿဘဝနှင့်တကွ ပတိရူပဒေသဝါသစသော သမ္မတ္တိကိုလည်း ရကြပြီ၊ ထိုသမ္မတ္တိတို့ထက် တိုးတက်၍ ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်း ရကြပြီ၊ ထိုရဟန်းအဖြစ်ထက် တိုးတက်၍ သဒ္ဓမ္မသဝနကိုလည်း နေ့စဉ်ရနေပြီ၊ ဤသို့ ရခဲသော အရာဌာန ၅ မျိုးလုံးကို ရှေးက်ထောက်မ၍ အပြည့်အစုံ ရကြပြီဖြစ်သောကြောင့် မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ မနေကြဘဲ ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိတရားဖြင့် သီလ သမာဓိ ပညာဟူသော ၃ ဖြာသော သိက္ခာတို့ကို ပြီးစီးအောင် ကြိုးစားလိုက်ကြ”ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္ပာဒေထ”သည် ဖလဝါကျ၊ “ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ ဒုလ္လဘော”စသည်ကား ကာရဏဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယသ္မာထည့်၍ ကာရဏဝါကျကို အလျင်ပေးပြီးလျှင် တသ္မာထည့်၍ ဖလဝါကျကို နောက်မှလည်း ပေးနိုင်၏၊ ဤဒုလ္လဘ ၅ ပါးသည် ပါဠိတော်များ၌ တိုက်ရိုက် မပါ၊ အဌကထာတို့၌သာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာ အဖြစ်ဖြင့် ပါသည်၊ ပဌကအဂုတ္တိုရ်၌ ဒုလ္လဘ ၅ ပါး ပါသော်လည်း မတူပါ။

ကမ္မဋ္ဌာန်–ကို၊ ဒေတိ–ပေးတော်မူ၏၊ တတော–ထိုမှနောက်၌၊ သဗ္ဗေပိ–အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ–ဝပ်ချပြီး၍၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနာနိ–ညဉ့်နေရာအရပ်, နေ့နေရာအရပ်တို့သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–သွားကြကုန်၏၊ [“ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ–ညဉ့်သန့်စင်ရာအရပ်, နေ့သန့်စင်ရာအရပ်တို့သို့”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ ရတ္တိယာ+ဝသန်+ဌာနံ ရတ္တိဋ္ဌာနံ၊ တထာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ၊–ဋီကာသစ်၊ နောက်လာမည့် ကေစိစသည်တို့ကား ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနဂမနကို အကျယ်ချဲ့သော စကားတည်း။] ကေစိ–တို့သည်၊ အရည်–တောသို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ–ကုန်၏၊) ကေစိ–တို့သည်၊ ရုက္ခမူလံ–သစ်ပင်၏အနီးအောက်သို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ပဗ္ဗတာဒီနံ–တောင်အစရှိသော အရပ်တို့တွင်၊ အညတရံ–တစ်ပါးပါးသောအရပ်သို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ [“ပဗ္ဗတာဒီနံ”၌ အာဒိဖြင့် ကန္ဒရ, ဂိရိဂုဟာ, သုသာန, ဝနဋ္ဌ, အဗ္ဘောကာသ, ပလာလပုဉ္ဇတို့ကို ယူ။] ကေစိ–တို့သည်၊ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ–စာတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံသို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ [စာတုမဟာရာဇိကဘဝနန္တိ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ သုညဝိမာနာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။] ၊ပေ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ဝသဝတ္တိဘဝနံ–ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်ဘုံသို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ)၊ ဣတိ–ဤကား ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနသို့ သွားပုံတည်း။

တတော–ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနသို့ ရဟန်းတို့သွားပြီးရာ ကာလမှနောက်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဂန္ဓကုဋိံ–ဂန္ဓကုဋီသို့၊ ပဝိသိတ္တာ–ဝင်တော်မူပြီး၍၊ သစေ အာကင်္ခတိ–အကယ်၍ အလိုတော်ရှိအံ့၊ (ကျိန်းစက်တော်မူခြင်းငှာ အလိုတော်ရှိအံ့၊) (ဧဝံသတိ–ဤသို့ အလိုတော်ရှိလသော်၊) ဒက္ခိဏေန–သော၊ ပဿေန–ဖြင့်၊ သတော–သည် သမ္ပဇာနော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မုဟုတ္တံ–မျှ၊ သီဟသေယျံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ကပ္ပေတိ–ပြုတော်မူ၏၊ အထ–ကျိန်းစက်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ သမသီသီတကာယော–ကောင်းစွာ သက်သာရာရပြီးသော ကိုယ်တော်ရှိသည်၊

သမသီသီတကာယော။ ။အာ+သသဓာတ်သည် အသက်ရှူခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ+အသီသသော (အာ+သာသော)–ရှုနိုင် ရှိုက်နိုင်ခြင်း၊ သမသီသော–ခြင်း၊ ဤသို့, ကောင်းစွာ ရှုရှိုက်နိုင်ခြင်းကို “သက်သာရာရခြင်း”ဟု ဝေါဟာရတွေ့ပြုကြသည်၊ သဠာတော+သမသီသသော+ယသီသာတိ သမသီသီတော၊ သဠာတအသီတို့ အနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၊ ထို့နောက် ကာယောနှင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲပါ၊ “ကောင်းစွာ ဖြစ်သော သက်သာရာရှိသော ကိုယ်တော်ရှိသည်”ဟု ပေးမှ သဒ္ဒတ္ထပြည့်စုံမည်၊ နိဿယ၌ အလွယ်ပေးထားသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား “သမ္မာ အသီသသေတဗ္ဗော ဥတုဂါဟာပနဝသေန ဥပတ္ထမ္ဘိတဗ္ဗောတိ သမသီသီတော”ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအလို “ကောင်းစွာ သက်သာစေအပ်ပြီးသော ကိုယ်တော်ရှိသည်”ဟု ပေး၊ ကာရိတ်သွင်း၍ တပစ္စည်းကြီးဟန် တူ၏၊ တပစ္စည်း၏ အနက်ကို တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ခြင်းမှစ၍ စဉ်းစားကြပါလေ။

(ဟုတ္တာ)၊ ဝုဋ္ဌဟိတ္တာ–ထတော်မူပြီး၍၊ ဒုတိယဘာဂေ–နှစ်ခုမြောက် အဖို့၌၊ လောက်–သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေသိ–ကြည့်တော်မူပြီ။ [ပစ္ဆိမယာမ်ကို ၃ ဖို့ ခွဲသကဲ့သို့ ပစ္ဆာဘတ္တကိုလည်း သုံးဖို့ခွဲထားသောကြောင့် "ဒုတိယ ဘာဂေ"ဟု ဆိုသည်။]

တတိယဘာဂေ–သုံးခုမြောက်အဖို့၌၊ ယံ ဂါမံဝါ–အကြင် ရွာကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ယံ နိဂမံဝါ–အကြင် နိဂုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပနိဿာယ–မှီ၍၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတ္ထ–ထို ရွာ၌၊ ဝါ–ထို နိဂုံး၌၊ မဟာဇနော–များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ပုရေဘတ္တံ–ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဝါ–ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒတ္တာ–ပေးလှူပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ–ဆွမ်း၏ နောက်အဖို့၌၊ သုနိ၀တ္ထော–ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော ကိုယ်ဝတ်ရှိသည်၊ သုပါရုတော–ကောင်းစွာ ခြုံအပ်သော အပေါ်ခြုံရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္ဓပုပ္ပါဒိနိ–နံ့သာ, ပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်းတိုက်၌၊ သန္နိပတတိ–တစ်ပေါင်းတည်း ကျရောက်၏၊ ဝါ–စည်းဝေး၏၊ [နိ၀သီယိတ္ထ–ဝတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ နိ၀တ္ထံ၊ သုဋ္ဌု+နိ၀တ္ထံ ယသ္သာတိ သုနိ၀တ္ထော၊ ပါရုပီယိတ္ထာတိ ပါရုတံ။] တတော–ထို စည်းဝေးရာ ကာလမှနောက်၌၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ သမ္ဗဟ္ဘ ပရိသာယ–ရောက်လာသော ပရိသတ်အား၊ အနုရူပေန–လျော်သော၊ ပါဋိဟာရိ ယေန–တန်ခိုးပြာဋิဟာဖြင့်၊ ဂန္ဓာ–ကြွတော်မူ၍၊ ဓမ္မသဘာယံ–တရားသဘင်၌၊ ပညတ္တ၀ရဗုဒ္ဓါသနေ–ခင်းထားအပ်သော မြတ်သောဘုရား၏ နေရာတော်၌၊ နိသဇ္ဇ–ထိုင်တော်မူ၍၊ ကာလယုတ္တံ–အခါကာလနှင့် သင့်လျော်သော၊ သမယ ယုတ္တံ–အခါသမယနှင့် သင့်လျော်သော၊ ဓမ္မံ–တရားကို၊ ဒေသေတိ–၏၊ အထ–တရားဟောတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ကာလံ–အချိန်အခါကို၊ ဝိဒိတ္တာ–သိတော်မူ၍၊ ပရိသံ–ကို၊ ဥယျောဇေတိ–ပြန်လွှတ်တော်မူ၏၊ (မှာင်မိုက်အောင် မနေစေဘဲ ပြန်ချိန်ရောက်လျှင် ပြန်လွှတ်တော်မူသည်၊) မနုဿာ–တို့သည်၊ ဘဂ၀န္တံ–ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ–ဝပ်ချ၍၊ ပက္ကမန္တိ–ဖဲသွားကြကုန်၏၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီး ကား၊ ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စံ–ပစ္ဆာဘတ္တကိစ္စတော်တည်း၊ ဝါ–ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။

ကာလ, သမယယုတ္တံ။ ။"ကာလယုတ္တန္တိ ဣမိဿာ ဝေလာယ ဣမဿ ဒေ၀ ဝတ္ထုဗ္ဗန္တိ တံတံ ကာလာနုရူပံ၊ သမယယုတ္တန္တိ တဿေ၀ ဝေ၀စနံ၊–ဌီကာ၊ ဤအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ (တစ်နည်း) "အဌပ္ပတ္တိ အနုရူပံ ဝါ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "သမယ ယုတ္တံ–အကြောင်း အဌပ္ပတ္တိနှင့်ယှဉ်သော"ဟု ပေး၊ သမယသဒ္ဒါ အကြောင်းအနက် ဟော တည်း၊ (တစ်နည်း) "အထ၀ါ သမ်ယယုတ္တန္တိ ဟေတုဒါဟရဏသဟိတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "သမယယုတ္တံ–အကြောင်း ဥဒါဟရဏ်ကို ထုတ်ပြခြင်းနှင့်ယှဉ်သော"ဟု ပေးပါ၊ ဤ၌လည်း သမယသဒ္ဒါ အကြောင်းအနက်ဟောပင်တည်း။

သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဝं-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ နိဋ္ဌိတပစ္စာဘတ္တကိစ္စော-ပြီးပြီးသော ပစ္စာဘတ္တကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂတ္တာနိ-ကိုယ်တော်တို့ကို၊ သြသိဠ္ဌိတုကာမော-ရေသွန်းလောင်းခြင်းငှာ အလိုတော်ရှိသည်၊ (ရေချိုးတော်မူလိုသည်၊) သစေ ဟောတိ-အံ့၊ [ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်းကိုပင် အစိတ်အင်္ဂါ မျှားစွာရှိသောကြောင့် "ဂတ္တာနိ"ဟု အဝယဝါပေက္ခ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် သုံးစွဲထားသည်။] (ဧဝံသတိ)၊ ဗုဒ္ဓါသနာ-ဘုရားရှင်၏ နေရာတော်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ နာနကောဋ္ဌက်-ရေချိုးအုံ့သို့၊ (ရေချိုးခန်းသို့၊) ပဝိသိတ္တာ-ဝင်တော်မူ၍၊ ဥပဋ္ဌာကေန-အလုပ်အကျွေး ရဟန်းသည်၊ ပဋ္ဌိယာဒိတ ဥဒကေန-စီရင်အပ်သော ရေဖြင့်၊ ဂတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဥတုံ-အင်္ဂေ့ကို၊ ဂဏှာပေတိ-ယူစေတော်မူ၏။ [ရေချိုးလိုက်သောအခါ ကိုယ်ငွေ့မျှားထ၍ လာသောကြောင့် "ဥတုံ ဂဏှာပေတိ"ဟု ဆိုသည်၊ "ဤသို့ အင်္ဂေ့ယူစေခြင်းအကျိုးငှာသာ ရေလောင်းတော်မူသည်၊ အညစ်အကြေးကား မရှိပါ"ဟူလို။] ဥပဋ္ဌာကောပိ-သည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါသနံ-ကို၊ အာနေတ္တာ-ဆောင်၍၊ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏော-ဂန္ဓကုဋိပရိဝုဏ်၌၊ ပညပေတိ-ခင်း၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ-ကောင်းစွာ ဆိုးအပ်သော နှစ်ထပ်ရှိသော သင်းပိုင်တော်ကို၊ နိဝါသေတ္တာ-ဝတ်တော်မူ၍၊ ကာယ ဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့တော်မူ၍၊ ဥတ္တရာသင်္ဃ-အပေါ်ခြုံ ကေသီကို၊ ဧကံသံ-တစ်ခုသော လက်ဝဲအဖို့၌၊ ဝါ-လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ ကရိတ္တာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုဂန္ဓကုဋိပရိဝုဏ်ဝယ် ခင်းထားအပ်သော ဘုရားနေရာတော်သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ ဧကောဝ-တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ မုဟုတ္တံ-တစ်မုဟုတ်မျှ၊ ပဋ္ဌိသလ္လီနော-ကိန်းအောင်းတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒတိ-ထိုင်တော်မူ၏။

အထ-ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ တတော တတော-ထိုထိုအရပ်မှ၊ (နဂိုက ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်း၍ သွားခဲ့ရာ အရည်ရကွမ္ဘလစသော ထိုထိုအရပ်မှ၊) အာဂမ္မ-လာ၍၊ ဘဂဝတော-အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ရဟန်းတော်တို့တွင်၊ ဧကစ္စေ-အချို့ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ပဋ္ဌ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ ဧကစ္စေ-တို့သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ (ပုစ္ဆန္တိ)၊ ဧကစ္စေ-တို့သည်၊ ဓမ္မသဝနံ-တရားနာခြင်းကို၊ ဝါ-နာအပ်သော တရားကို၊ ယာစန္တိ-တောင်းကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ အဓိပ္ပာယံ-

---

မုဟုတ္တံ ပဋ္ဌိသလ္လီနော။ ။ဤ၌ "မုဟုတ္တံ ပဋ္ဌိသလ္လီနော"ဟူသည် ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော်မူခြင်းတည်း။ ပဋ္ဌိ (ပဋ္ဌိသံဟရိတ္တာ)-အာရုံများစွာမှ စိတ်တော်ကို ရုပ်သိမ်းဖဲခွာ၍ + သံ (သမ္မဒေဝ)-သင့်ရာကောင်းမြတ် ဖလသမာပတ်၌သာလျှင်၊ လီနော (အလ္လီနော)-ငြိကပ်တော်မူသည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။

အလိုကို၊ သမ္ဘဒေန္တော–ပြီးစေတော်မူလျက်၊ ပုရိမယာမံ–ပုရိမယာမ်ကို၊ ဝါ–ညဉ့်ဦးယာမ်ကို၊ ဝီတိနာမေတိ–လွန်စေတော်မူ၏၊ ဣဒံ–ကား၊ ပုရိမယာမကိစ္စံ–ပုရိမယာမကိစ္စတော်တည်း၊ ဝါ–ညဉ့်ဦးယာမ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ပုရိမယာမကိစ္စပရိယောသာနေ–ပုရိမယာမကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ ဘိက္ခူသု–တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဝန္ဒိတွာ–၍၊ ပက္ကန္တေသု–ဗဲသွားပြီးကုန်လသော်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပက္ကမန္တေသု" ဟု ပစ္စုပ္ပန်ရှိသည်ကား မကောင်း။] သကလဒသသဟဿိယောဂေ–အလုံးစုံသော တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌ နေကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ သြကာသံ–အခွင့်ကို၊ လဘမာနာ–ရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဝါ–သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ–ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ယထာဘိသန်တံ–အကြင်အကြင် စိမ်အပ်ခဲ့တိုင်းသော၊ (မြတ်စွာဘုရားထံ မလာမီက မည်သည့်ပြဿနာမေးမည်ဟု တင်ကြို၍ စိမ်အပ်ခဲ့သော၊) အန္တမသော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ စတုရက္ခရမ္ဘိ–လေးလုံးသော အက္ခရာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဒံ–ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ–ကုန်၏၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တာသံ ဒေဝတာနံ–ထိုနတ်တို့၏၊ ပဒံ–ကို၊ ဝိသဇ္ဇေန္တော–ဖြေတော်မူလျက်၊ မဇ္ဈိမယာမံ–မဇ္ဈိမယာမ်ကို၊ ဝါ–သန်းခေါင်ယာမ်ကို၊ ဝီတိနာမေတိ–၏၊ ဣဒံ–ကား၊ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စံ–တည်း၊ ဝါ–သန်းခေါင်ယာမ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။

ပန–ကား၊ ပစ္ဆိမယာကိစ္စံ–ကို၊ ဝါ–မိုးသောက်ယာမ်ကို၊ တယောကောဋ္ဌာသေ–သုံးဖို့တို့ကို၊ ကတွာ–၍၊ ပုရေဘတ္တတော–ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့မှ၊ ဝါ–ဆွမ်းစားရာကာလ၏ ရှေ့အဖို့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ နိသဇ္ဇာယ–ထိုင်ခြင်းသည်၊ ပိဋ္ဌိတသန–နိပ်စက်အပ်သော၊ သရီရသ–ကိုယ်တော်၏၊ ဂိလာသုဘာဝမောစနတ္ထံ–ညောင်းညာသည်၏ အဖြစ်ကို လွတ်စေတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ကောဋ္ဌာသံ–အဖို့ကို၊ စင်္ကမေန–စင်္ကြံကြွတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝီတိနာမေတိ–၏၊ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ–နှစ်ခုမြောက်အဖို့၌၊ ဂန္ဓကုဋိ–သို့၊ ပဝိသိတွာ–၍၊ ဒက္ခိဏေန–လက်ျာဖြစ်သော၊ ပဿေန–နံပါးဖြင့်၊ သတော–သတိထားတော်မူသည်၊ သမ္ပဇာနော–ကောင်းစွာ အပြားဖြင့်သိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သီဟသေယျံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ကပ္ပေတိ–၏၊ တတိယကောဋ္ဌာသေ–သုံးခုမြောက်အဖို့၌၊ ပစ္ဆိဒ္ဒာယ–တစ်ဖန် ထတော်မူ၍၊ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ–ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ဒါနသီလာဒိ

ဂိလာသုဘာဝမောစနတ္ထံ။ ။ရွေ့လျောတတ်, သူ့ပစ္စည်းဖြင့် သက္ကတဝယ် "ဂ္လါသု–မကျန်းမာသူ, ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သူ" ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ ဂိလေဓာတ်ဖြင့် "ဂိလာသု" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဂိလာသုဘာဝ" ဟု ပါ၌မှန် ရှိပါစေ၊ စာအုပ်တို့၌ "ကိလာသုဘာဝ" ဟု ရှိ၏၊ ကိလာသဓာတ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။ ["အပွက်+လသတိတိ ကိလာသု" ဟု ကြံကြရာ၌ အခြေအမြစ်ကို ရှာသင့်ပါသည်။]

ဝသေန–ဒါန သီလ အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကတာဓိကာရပုဂ္ဂလဒဿနတွင်–ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကြည့်ရှုတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနှာ–ဘုရားရှင်၏ မျက်လုံးတော်ဖြစ်သော ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် အာသယာနုသယဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ လောကံ–ကို၊ ဝေါလောကေသိ–ကြည့်တော်မူပြီ၊ ဣဒံ–ကား၊ ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ–တည်း၊ ဝါ–မိုးသောက်ယာမ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စတော်တည်း။ [အဓိ–အလွန်အကဲ + ကာရ–ပြုအပ်သော ကောင်းမှုကို "အဓိကာရ"ဟု ခေါ်သည်။]

ပဲန–ဆက်ဦးအုံ့၊ (ပြတ်ပြီးအဓိပ္ပာယ်ကို ပြန်၍ဆက်သည်၊) တသ္မိं ဒိဝသေ–ထိုနေ့၌၊ (အမ္မလဋ္ဌိကာဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုနေ့၌၊) ဘဂဝါ–သည်၊ ပုရေဘတ္တကိစ္စံ–ကို၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ပရိယောသာပေတွာ–ပြီးဆုံးစေတော်မူ၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တေ–ပစ္ဆာဘာတ်အခါ၌၊ မဂ္ဂံ–ခရီးကို၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊ ပုရိမယာမေ–၌၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကို၊ ကထေတွာ–ဟောတော်မူပြီး၍၊ မဇ္ဈိမယာမေ–၌၊ ဒေဝတာနံ–တို့၏၊ ပဉ္ဍံ–ပြဿနာကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ–ဖြေတော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆိမယာမေ–၌၊ စင်္ကံမံ-စင်္ကြံသို့၊ အာရယှ-တက်တော်မူ၍၊ စင်္ကံမမာနော-စင်္ကြံကြွတော်မူစဉ်၊ (စင်္ကြံကြွတော်မူရင်း၊) ပဌမံ ဘိက္ခုသတာနံ–ငါးရာသော ရဟန်းတော်တို့၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ ဣမံ ကထံ–ဤစကားကို၊ သဗ္ဗညုတညာဏေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ သုတ္တာ–ကြားတော်မူ၍၊ အညာသိ–သိတော်မူပြီ၊ [ဤ၌ "သုတ္တာ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေး၌ "ဒိသွာ အညာသိ" မရှိသင့်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ။] ဣတိ–ပစ္ဆိမယာမကိစ္စံ ကရောန္တော အညာသိဟူသော အကျဉ်းအဖြေ၏ အကျယ်အပြီးတည်း၊ ["တေန ဝုတ္တံ"ဟု နိဂုံးရှိသောကြောင့် ဣတိမရှိလျှင် ကောင်း၏။] တေန–ထို့ကြောင့်၊ ပစ္ဆိမယာကိစ္စံ ကရောန္တော အညာသိတိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

စပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအုံ့၊ ဥတ္တာ–သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ [အဟောသိနှင့် ကတ္တားချင်း မတူသောကြောင့် "၍"ဟု မပေးရ။] အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧတံ-ဤအကြံတော်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) ဣဒေ ဘိက္ခူ–ဤရဟန်းတို့သည်၊ မယှံ-ငါ၏၊ သဗ္ဗညုတာညာဏံ–သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဂုဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ကထေန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ စ–ထိုသို့ပင် ပြောဆိုကြပါသော်လည်း၊ ဧတေသံ–ဤရဟန်းတို့အား၊ ဝါ–တို့၏စိတ်၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏကိစ္စံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ကိစ္စသည်၊ နု ပါကဋံ–မထင်ရှား၊ မယှမေဝ–ငါအားသာ၊ ဝါ–ငါ၏စိတ်၌သာ၊ (သဗ္ဗညုတညာဏကိစ္စံ–သည်၊) ပါကဋံ–ထင်ရှား၏၊ ပန–ဆက်၊ မယိ–ငါသည်၊ ဂတေ–ကြွသွားလသော်၊ ဧတေ–ဤရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ကထံ–စကား

ကို၊ နိရန္တရံ-အကြားမရှိအောင်၊ ဝါ-အဆက်မပြတ်၊ အာရောစေသန္တိ-လျှောက်ကြကုန်လတ္တံ့၊ တတော-ထိုသို့လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ နေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊ အဟံ-ငါသည်၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အဌပ္ပတ္တိံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ တိဝိဓံ-၃ ပါးအပြားရှိသော၊ သီလံ-သီလကို၊ ဝိဘဇေ-ဝေဘန်တော်မူလျက်၊ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ-၆၂ ပါးသော၊ ဒ္ဌာနေသု-အရာတို့၌၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ-သူတစ်ပါးတို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက် မလည်စေအပ် မလည်စေနိုင်သော၊ သီဟနာဒံ-မြတ်သောအသံကို၊ ဝါ-မရွံ့မကြောက်, ခြသေ့ဟောက်ဟန်, ရဲရင့်သော အသံတော်ကို၊ နဒေ-မိန့်ဖြွက်တော်မူလျက်၊ ပစ္စယာကာရံ-အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာသတ္တိကို၊ ဝါ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ-ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ပါကဋေ-ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-ပြုတော်မူ၍၊ သိနေရုံ-မြင့်မိုရ်တောင်ကို၊ ဥက္ခိပန္တော ဝိယစ-ချီမြှောက်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏသကူဌေန-ရွှေတူဖြင့်၊ နဘံ-ကောင်းကင်ကို၊ ပဟရန္တော ဝိယစ-ပုတ်ခတ်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဤဥပမာ ၂ ရပ်ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၏ သူတစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံလောက်အောင် ခက်ခဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြသည်၊ မြင့်မိုရ်တောင်ကို ချီမြှောက်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, ကောင်းကင်ကို တူဖြင့် ထုရသကဲ့သို့လည်းကောင်း ခဲယဉ်းသည်-ဟူလို။] ဒသ သဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနံ-တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၏တုန်လှုပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ [ကပိဓာတ်, ယုပစ္စည်း၊ "ကမ္ပါပနံ"ဟု မရှိသောကြောင့် ယုပစ္စည်းကို ကရဏသာဓ်အနက်ဟောဟု ကြံပါ။] ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန္တံ-ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်ကို၊ အရဟတ္တနိကူဌေန-အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အတွင်ဖြင့်၊

သီဟနာဒံ နဒန္တော။ ။သီဟသဒ္ဒါသည် သမာသ်အရာဝယ် နောက်ကနေလျှင် သေဋ္ဌအနက်ဟောဟု လောကီဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထိုစကားကို ယေဘုယျဟု မှတ်ပါ၊ ဤသီဟနာဒံ ပုဒ်ကဲ့သို့ ရှေ့ကနေသော်လည်း သေဋ္ဌအနက်ကို ဟောနိုင်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "သေဋ္ဌနာဒသခ်ါတံ အဘိတနာဒံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) "သီဟသ-ခြသေ့၏+နာဒေါ-ဟောက်သံတည်း၊ သီဟနာဒေါ-သံ၊ သီဟနာဒေါဝိယာတိ သီဟနာဒေါ" ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ၊ (တစ်နည်း) သဒ်သူပစာကြံပါ၊ ထို"သီဟနာဒ"ဟူသည် "ဣမေ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ. ဇ၁ံဂဟိတာ ဇ၁ံပရမ္ဌာ ဇ၁ံဂတိကာ ဘ၁န္တိ ဇ၁ံအဘိသမ္ဘုဏာယာ" စသော ပါဠိတော်နှင့် "တေသံ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ"အစရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်များတည်း။

နိကူဌေန။ ။နိသည် နိဋ္ဌာနဂတ အနက်ဟော၊ ပြဿာဒ်စသည်ဝယ် အောက်အဆင့်ဆင့် အတွင်ဋ္ဌတွေထက် မြင့်တက်၍နေသော ထိပ်ဆုံးအတွင်ဋ္ဌကို "နိကူဋ"ဟု ဆိုလိုသည်။[နိကူဌေနာတိစ နိဋ္ဌာနဂတေန အစ္ဆဂ္ဂတကူဌေနာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။] ဤစကားသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဥပမာပြုသော စကားတည်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည် အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ထက် အသာဆုံး အတွင်အထိပ်အကျဆုံး ဂုဏ်တော်ဖြစ်သည်-ဟူလို။

နိဋ္ဌာပေန္တော–ပြီးစေတော်မူလျက်၊ ဒေသေဿာမိ–ဟောတော်မူအံ့၊ မေ–ငါသည်၊ [ပရိနိဗ္ဗုတသာပိဋ္ဌ စပ်၊] ဝါ–၏၊ [ဒေသနာဋ္ဌ စပ်၊] သာ ဒသေနာ–ထိုဒေသနာတော်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတသာပိ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးပါသော်လည်း၊ [ဋီကာဋ္ဌ ပရိနိဗ္ဗုတသာပိ၏နောက်ဝယ် မေသဒ္ဒါတစ်ပုဒ် ပါနေသေး၏၊ တစ်ဝါကျတည်းဋ္ဌ ထိုကဲ့သို့ ၂ ထပ်ပါရိုး မရှိပါ။] ပဋ္ဌဝဿသဟဿာနိ–အနှစ်ငါးထောင်တို့ ပတ်လုံး၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့ကို၊ [သမ္ဘာပိကာဋ္ဌ ကျွေးပစ္စည်း၏ ကံ၊] အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ–အမြိုက်ဖြစ်သော မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့၊ သမ္ဘာပိကာ–ကောင်းစွာရောက်စေနိုင်သည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ၊) ဇဝံ–ဤသို့၊ စိန္တေတွာ–ကြံတော်မူပြီး၍၊ ("ယေန–အကြောင်း အရပ်အဖို့ဖြင့်၊ မဏ္ဍာလမာဠော–ထိုင်နေရာ စရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော–ကွေတော်မူထိုက်၏၊ တေန–ထို အရပ်အဖို့ဖြင့်၊ ဥပသင်္ကမိ–ကွေတော်မူပြီ" ဟု ပါဠိတော်ပါဋ္ဌကို ထည့်၍ စပ်ပါ။) ["ယေန မဏ္ဍာလမာဠော တေနုပသင်္ကမိတိ" ကား သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗတည်း။]

ယေန မဏ္ဍာလမာဠော တေနုပသင်္ကမိတိ (ဇတ္ထ)–ဋ္ဌ၊ ယေနာတိ–ကား၊ ယေန ဒိသာဘာဂေန–အကြောင် အရပ်အဖို့ဖြင့်၊ သော (မဏ္ဍာလမာဠော)–သို့၊ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော–ကွေတော်မူထိုက်၏၊ (တေန ဒိသာဘာဂေန–ထိုအရပ်အဖို့ဖြင့်၊ မဏ္ဍာလမာဠံ–သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–ကွေတော်မူပြီ၊ ဝါ–၏၊) [ဤသို့ နိယမဝါကျ ထည့်၍ စပ်ပါ။] ဝါ–တစ်နည်း၊ ဇတ်–ဤ ယေန တေနဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ–သတ္တမီအနက်ဋ္ဌ၊ ကရဏဝစနံ–ကရိဏ်းဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်တည်း၊ ယသ္မိံ ပဒေသေ-အကြောင်အရပ်ဋ္ဌ၊ သော မဏ္ဍာလမာဠော-ထိုထိုင်နေရာ စရပ်သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) တတ္ထ–ထိုအရပ်ဋ္ဌ၊ ဝါ–သို့၊ ဂတော–ကွေတော်မူပြီ၊ ဝါ–၏၊ ဣတိ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထ–ဤ ယေန မဏ္ဍာလမာဠော တေနုပသင်္ကမိတဗ္ဗော သောဝါကျဋ္ဌ၊ အတ္ထော–တည်း။

ယေန ဒိသာဘာဂေန။ ။ယေနဋ္ဌ နာဝိဘတ်၏ ကရိဏ်းအနက်ကိုလည်းကောင်း, ယသဒ္ဒါဖြင့် ဒိသာဘာဂကို အနိယမအားဖြင့် ညွှန်ပြသည်ဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "ယေန ဒိသာဘာဂေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ ယေနံဋ္ဌ နာ၏ ကရဏာတ္ထကို ညွှန်ပြလျှင် "တေန"ဋ္ဌ နာဝိဘတ်လည်း ကရဏာတ္ထပင်ဖြစ်သောကြောင့် အထူးမဖွင့်တော့။ [ယ်ဒဂ္ဂေန–(အကြောင် အပိုင်းအခြားအားဖြင့်) ယေနာတိ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ တဒဂ္ဂေန တေနာတိပိ–(တေနကိုလည်း ကရဏနိဒ္ဒေသဟူ၍) ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဘုမ္မတ္ထေဝါ ဇတ်။ ။[ဇတ်ဋ္ဌ ယေနတေနာတိ ပဒဒွယံ။] ဤအလို "တေန–ဋ္ဌ" ဟု ပေး၍ "ဥပသင်္ကမိ–ကွေတော်မူပြီ" ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဋ္ဌ "တတ္ထ ဂတော" ဟု ဖွင့်သည်။..."ယေနကို သတ္တမီအနက်ပေး၍ တေနကို ဥပယောဂ (ဒုတိယာ) အနက် ပေးပါ" ဟုလည်း ဝဒန္တိဝါဒ ရှိသေး၏၊ ထိုအတိုင်းပင် "တတ္ထ–သို့" ဟု တစ်နည်း ပေးထားသည်။[ယေနာတိဝါ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ၊ တေနာတိ ပန ဥပယောဂတ္ထေ၊ ဘသ္မာ တတ္ထာတိ တံ မဏ္ဍာလမာဠဋ္ဌိပိ ဝဒန္တိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဋီကာနည်း။ ။ဋီကာ၌ "ယေနာတိဝါ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနံ" စသည်ဖြင့် နာဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်ကိုလည်း ဖွင့်သေး၏၊[ပါဏာဒိက ဝေရဉ္ဇကဋ္ဌဏ္ဍာ အဋ္ဌကထာကို နည်းမှီးခြင်းတည်း။] ထိုအလို "ယေန-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မဏ္ဍလမာဠော-သို့၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗော-ကြွတော်မူထိုက်၏၊ တေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ မဏ္ဍလမာဠံ-သို့၊ ဥပသက်မိ-ကြွတော်မူပြီ" ဤသို့ ပါဠိတော်၌ ဟိတ်အနက် ပေးပါ၊ "ထိုကြွတော်မူခြင်း၏ အကြောင်း"ဟူသည် "ဣမေ ဘိက္ခူ မယုံ သဗ္ဗညုတညာဏ် အာရဗ္ဘ ဂုဏ် ကထေန္တိ" စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာသော တိဝိသေသိလကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောတော်မူလိုခြင်း, ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူဝါဒဌာနတို့၌ သီဟနာဒကို မိန့်မြွက်တော်မူလိုခြင်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပေါင်း၍ ပြတော်မူလိုခြင်း, အရဟတ္တဖိုလ်ကို အထွဋ်တပ်၍ ဗြဟ္မာလသုတ်ကို အပြီးသတ် ဟောတော်မူလိုခြင်းတည်း။

ဥပသက်မိ။ ။အဋ္ဌတနီ ဤဝိဘတ်ဖြစ်သောကြောင့် အတိတ်ကြိယာတည်း၊ သို့သော် ဥပသက်မနကြိယာသည် အတိတ် မဟုတ် ခြေတော် တစ်လှမ်းခြင်း ကြွနေဆဲ ပစ္စုပ္ပန်သာ တည်း၊ သို့ရာတွင် ဤဗြဟ္မာလသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ချိန်မှာ လွန်ခဲ့ပြီး အတိတ်ဖြစ်သော ကြောင့် အတိတ်ကြိယာဖြင့် သုံးစွဲထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ဥပသက်မိတိစ ဥပသက်မန္တောတိ အတ္ထော၊ (အန္တပစ္စည်းဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်အနက် မှတ်ပါ၊) ပစ္စုပ္ပန္နကာလသ အဓိပ္ပေတတ္တာ၊ တဒုပသက်မနသ ပန အတီတ ဘာဝသ သူစနတော ဥသက်မိတိတက္ကာလာပေက္ခဝသေန (ထို သံဂါယနာ တင်ချိန်ကို ငဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အတီတပယောဂေါ (ဥပသက်မိဟူသော အတိတ်ပြယုဂ်ကို) ဝုတ္တော၊ ဧဝံ ဟိ ဥပသက်မိတ္တာတိ ဝစနံ သူပပန္နံ ဟောတိ (ဥပသက်မိတုန်းက ပစ္စုပ္ပန်အနက် ယူခြင်းကြောင့် "ဥပသက်မိတ္တာ"ဟူသော အတိတ်ကြိယာသည် ကောင်းစွာ သင့်လျော်တော့၏, "ရှေ့သွား နောက်လိုက် ညီတော့၏-ဟူလို။)

ဂမနအနက်။ ။ဥပသက်မနသည် ဥပဂမန (ချဉ်းကပ်ခြင်း) အနက်, ဂမန (သွားခြင်း) အနက်ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ ဘုရားရှင်သည် မဏ္ဍလမာဠအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ရုံသာ မဟုတ်၊ မဏ္ဍလမာဠ အပေါ်သို့ရောက်အောင် ကြွတော်မူခြင်းဖြစ်သော ကြောင့် ဂမနအနက်ကို ယူစေလိုရကား အဋ္ဌကထာ၌ "တတ္ထ ဂတော"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး အထံသို့ သွားရာ၌ကား "ဥပဂမန-ချဉ်းကပ်"ဟူသော အနက်လည်း သင့်၏။]

ဥပသက်မိတ္တာ။ ။ဤကြိယာကား ကြွတော်မူခြင်း၏ကိစ္စ ပြီးဆုံးကြောင်းကို ပြသော ကြိယာတည်း၊ "ဥပသက်မိတ္တာ-ကြွတော်မူပြီး၍"ဟူလို၊ (တစ်နည်း) "ဂတော"ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌ ဥပဟူသော ဥပသာရ မပါသော်လည်း ဥပဟူသော ဥပသာရ ပါရှိသကဲ့သို့ "ဂတော-ကပ်ရောက်တော်မူ၏၊ ဝါ-ပြီ"ဟု အနက်ပေး၍ "ဥပသက်မိတ္တာ (ဥပဂန္တာ)-ထို့ထက် နီးကပ်ရာအရပ်သို့ ကပ်ရောက်တော်မူပြီး၍"ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်းကား-"ထိုပဌမရောက်ပြီးသည်ကို ဂတော (ဥပဂတော)ဟု ဆို၍ ထိုအရပ်ထက် နီးကပ်သော တရားဟောတော်မူခြင်း, ပြဿနာဖြေတော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်လောက်သော အရပ်သို့ ကပ်ရောက်တော်မူပြီးသည်ကို "ဥပသက်မိတ္တာ (ဥပဂန္တာ)"ဟု ဆိုလိုသည်။

ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိတိ (စတ္ထ)–၌၊ ဂုဏ္ဍတ္ထံ–လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်နေသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ကိရ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒဿေမိ)–ထုတ်ပြည်းအုံ့၊ ဗုဒ္ဓကာလေ–မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ယတ္ထ ယတ္ထ–အကြင်အကြင် အရပ်၌၊ ဒကောပိ–တစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်သော၊ (ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာဒေါတကာ၊) ဘိက္ခု–သည်၊ ဝိဟာရတိ–နေ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော၊ (တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို အရပ်၌၊) ဗုဒ္ဓါသနံ–ဘုရား၏ နေရာတော်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပညတ္တမေဝ–ခင်းထားအပ်ပြီး သည်သာ၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ (သဗ္ဗတ္ထ–သော၊ တတ္ထ တတ္ထ–၌၊ ဗုဒ္ဓါသနံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပညတ္တမေဝ–သည်သာ၊ ဟောတိ–နည်း၊) ကိရ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အတ္တာနော–ကိုယ်တော်၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊ ဖာသုကဋ္ဌာနေ–ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာချမ်းသာခြင်း၏ တည်ရာအရပ်၌၊ ဝိဟရန္တေ–နေသော ရဟန်းတို့ကို၊ မနသိ–စိတ်၌၊ ကရောတိ–ပြုတော်မူ၏၊ (တစ်နည်း) မနသိကရောတိ–နှလုံးသွင်းတော်မူ၏၊ (ကိုး) အသုကော–ထိုမည်သောရဟန်းသည်၊ မယှံ–ငါ၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကို၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ ဂတော–သွားပြီ၊ ဝိသေသံ–ဈာန်မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို၊ [သီလ နှင့် ကာမာဝစရသမာဓိမှာ ယောဂီများအတွက် ရအပ်ပြီးဖြစ်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုသာ "ဝိသေသန္တိ ယထာလဒ္ဓတော ဥတ္တရိ ဈာနမဂ္ဂဖလံ" ဟု ဖွင့်သည်။] နိဗ္ဗတ္တေတုံ–ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿတိနခေါ–စွမ်းနိုင်လတ္တံ့လော၊ နောဝါ သက္ခိဿတိနခေါ–သို့မဟုတ် မစွမ်းနိုင်လတ္တံ့လော၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံး သွင်းတော်မူ၏။

အထ – နှလုံးသွင်းတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ နံ – ထိုရဟန်းကို၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကို၊ ဝိသဒ္ဓိတ္တာ–စွန့်၍၊ အကုသလဝိတက္ကံ–အကုသလဝိတက်ကို၊ ဝိတက္ကယမာနံ–ကြံနေသည်ကို၊ ပဿတိ–မြင်တော်မူအုံ့၊ တတော–ထိုသို့ မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊

ဗုဒ္ဓကာလလေ ကိရ။ ။"ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ"နှင့် စပ်၍ အဘယ်သူသည် ခင်းထားအပ်သော နေရာပါနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုအမေးနှင့်စပ်၍ အဗြေကိုကား အဆက်ဆက် မှတ်သား၍ မထားလျှင် မသိနိုင်လောက်အောင် တိမ်မြုပ်၍ နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို တိမ်မြုပ်နေသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ထုတ်ပြရာရောက်သောကြောင့် "ဇတ္ထ ဂုဏ္ဍတ္ထံ"ဟု ထည့်၍ "ကိရ ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒဿေမိ"ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးရှိ: ပြုကြ သည်၊ "ကိရ–ချဲ့ဦးအုံ့"ဟုလည်းကောင်း, ကိရ–တဆင့်စကား ကြားရသည်ကား"ဟုလည်း ,ကောင်း ပေးနိုင်ပါသေး၏၊ နောက် ၂ နည်း ပေးရာ၌ကား "ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိတိ–ဟူသည်ကား"ဟု ပေးပါ။

အထ နံ ပဿတိ။ ။ဋီကာသစ်၌ အထကို သံသယတ္ထ ဟု ဆို၍ "ယဒိ ပဿတိ" ဟု ပရိကပ္ပအနက် ပေးလေသည်၊ ဤ၌ကား အထကို ရိုးရာအတိုင်း ကာလာဓာရ အနက် ပေးလိုက်ပါသည်၊ ပဿတိအတွက် ပရိကပ္ပအနက်ကား ဌာနအားလျော်စွာ ထင်ရှားပြီး ဖြစ်၏ ဟု ယူလိုပါသည်၊ ထို့ပြင် ဋီကာသစ်၌ "ဝိတက္ကယမာနံ နံ ဘိက္ခုံ" ဟု အစပ်ကို

[ဒသေတွာ သြဝဒိတွာတို့ ၌စပ်၊] ကထံဟိ–အဘယ့်ကြောင့်၊ မာဒိသသ–ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သတ္တု–ဆရာ၏၊ သန္တိကေ–၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဝိဟာရန္တေ–နေသော၊ ဣမံ ကုလပုတ္တံ–ဤ အမျိုးကောင်းသားကို၊ အကုသလ ဝိတက္ကာ–တို့သည်၊ အဘိဘဝိတွာ–လွှမ်းမိုး၍၊ အနမတဂ္ဂေ–မသိအပ်သော အစ ရှိသော၊ ဝါ–သိအပ်သော အစမရှိသော၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ–ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ သံသာဒေဿ နာမ–နှစ်မြှုပ်စေကုန်တုံ့ဟိသနည်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "သံသာရေန္တိ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှစ်မြှုပ်"ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ကောင်းသည်၊ ကထံဟိ နှင့် တွဲရာ၌ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် ရှိရိုးတည်း။] ဣတိ–ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ တဿ–ထို အမျိုးကောင်းသားကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ–ချီမြှောက်တော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ တတ္ထေဝ–ထို ရဟန်းနေရာ အရပ်၌ပင်၊ အတ္တာနံ–ကိုယ်တော်ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူ၍၊ တံ ကုလပုတ္တံ–ကို၊ သြဝဒိတွာ–ဆုံးမတော်မူပြီး၍၊ အာကာသံ–ကောင်းကင်သို့၊ ဝါ–၌၊ ဥပ္ပတိတွာ–ပျံတက်တော်မူ၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အတ္တာနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဝသနट्ठာနမေव–နေရာအရပ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ–ကြွတော်မူ၏။

အထ–ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဇဝ–ဤသို့၊ သြဝဒိယမာနာ–ဆုံးမအပ်ကုန်သော၊ တေ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ စိန္တယိંသု–ကြံကြကုန်၏၊ (ကိုး–နည်း၊) သတ္ထာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ မနံ–စိတ်ကို၊ ဇာနိတွာ–သိတော်မူ၍၊ အာဂန္တွာ–ကြွလာတော်မူ၍၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ သမီပေ–အနီး၌၊ ဌိတံယေဝ–ရပ်တော်မူလျက်သာလျှင်၊ အတ္တာနံ–ကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူတတ်၏၊ (ပြတော်မူရိုး ထုံးစံရှိ၏၊) တသ္မိં ခဏေ–ကိုယ်တော်ကို ပြတော်မူရာ ထိုခဏ၌၊ (ထိုခဏကျမှ၊) ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဓ–ဤနေရာ၌၊ နိသီဒထ–ထိုင်တော်မူပါကုန်၊ ဣဓ–၌၊ နိသီဒထ–ပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်၍၊ အာသန ပရိယေသနံ နာမ–နေရာကို ရှာရခြင်းမည်သည်၊ ဘာရော–ဝန်လေး၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီး၍၊) တေ–ထို ရဟန်းတို့သည်၊ [ဤနေရာ၌ တေ မပါသော်လည်း ရှေ့က တေ ဘိက္ခူပုဒ် လိုက်နိုင်သည်။] အာသနံ–နေရာကို၊ ပညပေတွာဝ–ခင်းပြီး၍သာ၊ ဝိဟာရန္တေ–နေကြကုန်၏၊ [ခင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ယသ ပီဌं"စသည်ကို မိန့်။] ယသ–အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝါ–မှာ၊ ပီဌं–အင်းပျဉ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ သော–ထို ရဟန်းသည်၊ တံ–ထို အင်းပျဉ်ကို၊

ပြလေ၏၊ မာန အန္တပစ္စယန္တပုဒ်တို့သည် ဝိသေသနသဘော သက်သော်လည်း "နံ–ထို ရဟန်းကို၊ ဝိတက္ကယမာနံ–ကြံနေသည်ကို"ဟု ပကတိ, ဝိကတိက် အနက်ပေးလိုက်မှ သာ၍ အဓိပ္ပာယ်လှသည်၊ အဒ္ဓသာခေါ ဘဂဝါ မဟန္တံ ဒါရုက္ခန္ဓံ ဂင်္ဂါယ နဒီယာ ဝုယျမာနံ" စသည်တို့၌လည်းကောင်း, "အဒ္ဓသာ ခေါ တံ ပုရိသံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တं"စသည်တို့၌လည်းကောင်း နည်းတူ။

ပညေတိ–ခင်း၏၊ ယသ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ (ပိဋ္ဌ–သည်၊) နတ္ထိ–မရှိ၊ သော–သည်၊ မဉ္ဇဝါ–ညောင်စောင်းကိုလည်းကောင်း၊ [ညောင်းစောင်းဟူသည် အိပ်စရာတည်း၊ ထိုင်စရာမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုင်စရာ ပိဋ္ဌမရှိမှ မဉ္ဇကို ခင်းရသည်။] ဖလကဝါ–ပျဉ်ချပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌဝါ–သစ်သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏဝါ–ကျောက်ဖျာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါလုကပုဋ္ဌဝါ–သဲအစုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပညေတိ–ခင်း၏၊ တံ–ထို ညောင်စောင်းစသည်ကို၊ အလဘမာနာ–မရကုန်လသော်၊ ပုရာဏပဏ္ဏာနိပိ–သစ်ရွက်ဟောင်းတို့ကိုသော်လည်း၊ သံကမိုတ္တာ–စု၍၊ တတ္ထ–ထို သစ်ရွက်ဟောင်းတို့၌၊ ပံသုကူလံ–ပံသုကူသင်္ကန်းကို၊ ပတ္ထရိတ္တာ–ဖြန့်၍၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏။

ပန–ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးကို ပြန်၍ဆက်သည်။] ဣဓ–ဤ ဥယျာဉ်၌၊ ဝါ–ဤ နေထိုင်ရာ စရပ်၌၊ ရညော–မင်း၏၊ နိသီဒနာသနမေव–ထိုင်နေရာသည်ပင်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ [ရှင်ဘုရင်က အများအတွက် ခေတ္တသုံးစွဲဖို့ထားသော နေရာတည်း၊] တံ–ထို ထိုင်ရာနေရာကို၊ ပမ္ဗောဇ္ဈေတ္တာ–လှုပ်စေ၍၊ ဝါ–ခါ၍၊ ပညေတ္တာ–ခင်းပြီး၍၊ ပရိဝါရေတ္တာ–ဝန်းရံ၍၊ [ဘုရားရှင်၏ နေရာတော်ကို ဝန်းရံ၍။] တေ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ အဓိမုတ္တိကညာဏံ–အဓိမုတ္တိက ဉာဏ်တော်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဂုဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ထောမယမာနာ–ချီးမွမ်းကုန်လျက်၊ နိသီဒိံသု–ထိုင်နေကြကုန်ပြီ၊ တံ–ထို ထိုင်နေရာ အခင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ပညတ္တော အာသနေ နိသီဒိတိ–ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန–သည်၊ (တစ်နည်း) သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူပြီးသည်၊ (သမာနော–ဖြစ်လသော်၊) ဈာနန္တောယေဝ–သီတော်မူလျက်သာ၊ ကထာ သမုဋ္ဌာပနတ္ထံ–စကားအထူးကို ကောင်းစွာပေါ်ထွက်စေတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ တေစ–ထို ရဟန်းတို့သည်လည်း၊

တတ္ထ ၊ပေ၊ ထပေန္တိ။ ။"တတ္ထာတိ ပုရာဏပဏ္ဏေသု"ဟု, ပဌမအစွဲကို ပြပြီးနောက် "တတ္ထာတိဝါ တေသု ပိဋ္ဌာဒီသု"ဟု ဒုတိယတစ်နည်းကို ပြ၏၊ ဤ ဒုတိယအစွဲအလိုအားဖြင့် "ပုရာဏပဏ္ဏာနိပိ သံကမိုတ္တာ"၏ နောက်ဝယ် "အလဘမာနာ"ဟူသော ဗဟုဝုစ်နှင့် လိုက်လျောအောင် "ပညပေန္တိ"ဟု ဗဟုဝုစ်ကြိယာတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့ရမည်၊ ဤ နောက်နည်းအလို "တတ္ထ–ထို ပိဋ္ဌစသည်တို့၌၊ ပံသုကူလံ–ကို၊ ပတ္ထရိတ္တာ–၍၊ ထပေန္တိ" ဟု အနက်ပေးပါ။

ဈာနန္တောယေဝ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ။ ။"ဣမံ သံခိယခမ္ဗံ ဝိဒိတ္တာ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်းတို့ ပြောနေအပ်သော စကားကို သိတော်မူပြီးဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဈာနန္တောယေဝ"ဟု မိန့်သည်၊ သိတော်မူပြီးဖြစ်လျှင်

အသ–ထို မြတ်စွာဘုရားအား၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို၊ ကထ ယိသု–လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ နိသဒ္ဒ ခေါ ဘဂဝါတိ အာဒိ–နိသ္ဒ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို နိသ္ဒ ခေါ ဘဂဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာယနုတ္ထာတိ(ပဒသ)–ကာယနုတ္ထ ဟူသော ပုဒ်၏၊ [အတ္ထောခ္ခစပ်၊] ကတမာယ–အဘယ်မည်သော၊ ကထာယ–စကားဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ–ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သည်၊ ဘဝထနု–ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤကားအနက်၊ ကာယနေတ္ထာတိပိ–ဟူ၍လည်း၊ ပါဋိ–ပါဋိတော်သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) တသ္သာ–ထို ပါဋိတော်၏၊ [အတ္ထော ခ္ခစပ်၊] ဇော–ဤနေရာ၌၊ ကတမာယ–သော၊ (ကထာယ–ဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ–ကုန်သည်၊ ဘဝထ)နု–နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ကယနောတ္ထာတိပိ–၍လည်း၊ ပါဋိ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္သာပိ–ထို ပါဋိတော်၏လည်း၊ ပုရိမော–ရှေ့ဖြစ်သော၊ (ပဌမ ဖြစ်သော၊) အတ္ထောယေဝ–အနက်ပင်တည်း။

အန္တရာကထာတိ–ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရ ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာဒီနံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းခြင်း, ပါဋိတော်ကို ရွတ်ပြခြင်း, အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်း အစရှိသည်တို့မှ၊ အန္တရာအညာ–တစ်ပါး တစ်ခြားသော၊ (တစ်နည်း) ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ–တို့၏၊ အန္တရာ–အကြားဖြစ်သော၊ အညာ–သော၊ ဧကာ–တစ်မျိုးသော၊ ကထာ–စကားသည်၊ (ကာ ပန–အဘယ်

အဘယ်အကျိုးငှာ မေးတော်မူပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကထာ သမုဋ္ဌာ ပနတ္ထံ"ဟု မိန့်သည်၊ မေးတော်မမူလျှင် အထက်အထက်၌ ဟောထိုက်သော စကားအဆက် မရနိုင်ရကား စကားအဆက် ပေါ်ထွက်ဖို့အကျိုးငှာ မေးတော်မူရသည်–ဟူလို။ [သံ–ကောင်းစွာ+ဥဋ္ဌာပန–စကားကို ပေါ်ထွက်စေခြင်း။]

ကာယနုတ္ထ။ ။"ကာယ+နု+အတ္ထ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ကာယကို "ကတမာယ"ဟုလည်းကောင်း, အတ္ထ၌ အသဓာတ်၏ သတ္တာ (ဘုဓာတ်) အနက်ဟောဟုလည်းကောင်း, ထ ဝိဘတ်ဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "ဘဝထ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ နုကား ပုစ္ဆာ ဧောတက နိပါတ်တည်း။

ကာယနေတ္ထ။ ။"ကာယ+နေ+ဣတ္ထ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ "ဣတ္ထာတိ ဧတသ္မိံ ဌာနေ"ဟု ဋီကာစွဲ၏၊ ဤနည်း၌ "ဘဝထ"ဟု ကြိယာထည့်ရလိမ့်မည်။ ["ကာယနောတ္ထ"ဟု ပါ၌ရှိရာ၌ကား "နု+အတ္ထ"ဟုံ ပုဒ်ခွဲ၍ နောက် အသရချေ၊ ဥကို သြပြု၊ အနက်မှာ " ကာယနုတ္ထ" ဟု ရှိသော ပဌမအနက်အတိုင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုရိမောယေဝ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်။]

အန္တရာကထာ။ ။"အညာ ဧကာ ကထာ"ကို ကြည့်၍ အန္တရသဒ္ဒါကို အညအနက်ဟောဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ပုစ္ဆာဒီနံဟူသော သမ္ဗန်ကိုကြည့်၍ "ဝေမ္ဗ–ပုစ္ဆာ စသည်တို့၏+အလယ်အကြား"အနက်ဟောဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်ကြသည်၊ ပဌမနည်းအလို "ပုစ္ဆာဒီနံ–တို့မှ၊ အန္တရာ အညာ–တစ်ပါး တစ်ခြားသော"ဟု ပေးပါ၊ အညာသည် အန္တရာ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ဒုတိယနည်းအလို "ပုစ္ဆာဒီနံ–တို့၏၊ အန္တရာ–အကြားဖြစ်သော၊ အညာ–သော"ဟု

နည်း၊ ["ကာစ ပန အန္တရာကထာ"မှ ကာပနကိုထည့်၍ ပေးသည်၊] ဝိပွကတာ တိ–ကား၊ မမ–ငါ၏၊ အာဂမနပစ္စယာ–လာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အပရိနိဋ္ဌိတာ–မပြီးသေးသော၊ သိခံ–အထွဋ်အထိပ်သို့၊ အပတ္တာ–မရောက်သေးသော၊ (အန္တရာကထာ– အကြား၌ဖြစ်သော စကားသည်၊ ကာပန–အဘယ်နည်း၊) တေန–ထိုကဲ့စ ပန အန္တရာကထာ ဝိပွကတာ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ကိံ–အဘယ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြသနည်း၊ အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ ကထာဘဏ်တွဲ–စကားပြောခြင်းကို ဖြတ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ နဲ အာဂတော–ကြွလာတော်မူသည် မဟုတ်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ အဟံ–ငါဘုရားသည်၊

ပေးပါ၊ [ထိုစကားသည် ပရိပုစ္ဆာ စသည်တို့၏အကြား ဖြစ်သောကြောင့် ပရိပုစ္ဆာ စသည်တို့မှ တစ်ပါးလည်း ဟုတ်၏၊ စကားတစ်မျိုးလည်း ဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် အန္တရာကို "အညာ ဧကာ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။] အန္တရာ၏ သမ္ဗန် သို့မဟုတ် အပါဒါန်ကိုထည့်ရာ၌ ရဟန်း အလုပ်နှင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာ စသည်တို့ကို ထည့်ရသည်။

ကာစ ပန။ ။ဤ စသဒ္ဒါကို ဗျတိရေက အနက်ဟော ဟု ဋီကာတို့ ဆိုကြ၏၊ "ဗျတိရေက"ဟူရာ၌ အနွယ၏ပြောင်းပြန် ဗျတိရေက မဟုတ်၊ ဝိ+အတိရေက–မူလ'အနက် (မူလအမေး)မှ အထူးဖြစ်သော အပိုအလွန်အနက် (အပိုအလွန် အမေး)တည်း၊ ရိုးရာအား ဖြင့် ပြတ်ပြီးကို ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘပင် ဖြစ်သည်၊ ပနကိုကား ဝစနာလင်္ကာရဟု ဖွင့် ကြ၏၊ ပုစ္ဆာအနက်ကို ကာ၌ ကိ'သဒ္ဒါက ဟောပြီးဖြစ်၍ ထွန်းပြဖွယ်မလိုဟု ယူဆဟန် တူသည်၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် "ကသ္မာ ပန"စသည်ဖြင့်လာသော ပုစ္ဆာဝါကျတို့၌လည်း ပနကို ပုစ္ဆာဇောတကဟု မကြံဘဲ ဝစနာလင်္ကာရဟုပင် ကြံထိုက်သည်။

ဝိပွကတာ။ ။ပကရီယိတ္ထ–အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ ပကတာ၊ [ပဝုတ္တ, ကရဓာတ်, အတိတ်ကံဟော တ ပစ္စည်း၊] ပြုထိုက်သမျှ ပြု၍ပြီးသော (ပြော၍ပြီးသော) စကားကို "ပကတာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိသည် အဘာဝ (ပဋိသေဓ)အနက်ဟော၊ နဲ+ပကတာ ဝိပွကတာ–အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး (ပြောအပ်ပြီး) မဟုတ်၊ ပြု၍မပြီးသေး, ပြော၍ မပြီးသေးလျှင် ပြုတုန်း ပြောတုန်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "အပရိနိဋ္ဌိတာ သိခံ အပတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌လည်း ဝိပွကတကို ဝတ္တမာန၏ ပရိယာယ် ဟု ဆိုသည်။ [ဝတ္တမာနောတိ သော ဝုတ္တော, သောဝ ဝိပွကတောတိစ၊–သဒ္ဒတ္ထ ဘေဒစိန္တာ, ၃၁၄။]

ဋီကာသစ်။ ။ပကာရေန+ကရဏံ ပကတော–အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်း၊ တတော+ ဝိဂတာ၊ ဝိဂတံ ဝါ ပကတံ ယဿာတိ ဝိပွကတာ၊ ပဌမနည်းအလို "ပကတတော+ဝိဂတာ ဝိပွကတာ–အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်းမှ+ကင်းသောစကား။ ဒုတိယနည်းအလို "ကင်းသော အပြားအားဖြင့် ပြုခြင်းရှိသော စကား"ဟု အနက် ပေးစေလိုသည်။ [လွယ်ကူသော သဒ္ဒါ နည်းဖြင့် သဒ္ဒါလည်း မယျက်, အနက်အဓိပ္ပာယ် အမှန်လည်းထွက်လျှင် လွယ်ကူသော သဒ္ဒါနည်းကို လိုက်ထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်နည်းထက် လွယ်ကူသော ပဌမနည်းကို ပြလိုက်ပါသည်။]

သဗ္ဗညုတ္တညာယ–သဗ္ဗညုဖြစ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အလုံးစုံကို သိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) တုမှာကံ–တို့၏၊ ကထံ–ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ–ပြီးစေတော်မူ၍၊ မတ္တာကပတ္တံ–အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဒဿာမိ–ပေးတော်မူအံ့၊ (တစ်နည်း) ဒေသေမိ–ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ အာဂတောကြွလာတော်မူခဲ့ပြီ၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဒသေတိ–၏၊) ဣတိ–ဤသို့၊ နိသဒ္ဒေ၀–ထိုင်တော်မူ၍သာလျှင်၊ ၀ါ–ထိုင်တော်မူပြီးလျှင် ပြီးခြင်းပင်၊ သဗ္ဗညုပ၀ါရဏံ–သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ ဖိတ်မန်ခြင်းကို၊ ပ၀ါရေတိ–ဖိတ်မန်တော်မူ၏။

အယံ ခေါ ၊ပေ၊ အနုပုဗ္ဗောတိ ဇေ္ဌာပိ–ဌ္ဌလည်း၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အမှာကံ–တပည့်တော်တို့၏၊ ဝိပ္ပကတာ–အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော၊ ၀ါ–ပြု၍ မပြီးဆုံးသော၊ အယံ (ကထာ)–ဤစကားသည်၊ ဘဂ၀တော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–ကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဂုဏကထာ–ဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြောင်း စကားပါတည်း၊ ရာဇကထာဒိကာ–ရာဇကထာ အစရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် စောရကထာ မဟာမတ္တကထာ စသည်တို့ကို ယူ။] တိရစ္ဆာနကထာ–မင်ဖိုလ်၏ ဖိလာကန့်လန့်ဖြစ်သော် စကားသည်၊ နေ–မဟုတ်ပါ၊ အထ–မပြီးဆုံးသေးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ အနုပုဗ္ဗောကြွရောက်လာတော်မူပါပြီ၊ နော–တပည့်တော်တို့၏၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ နိဋ္ဌာပေတွာ–ပြီးစေတော်မူ၍၊ ဒေသေထ–ဟောတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဓိပ္ပာယော–တည်း၊) [ဤ၌ "ဒေသေထ"ဟု ရှိသော်သောကြောင့် "မတ္ထကပတ္တံ ကတ္တာ"နောက်၌လည်း "ဒေသေမိ"ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် ညီမည်။]

စ–နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ [အချို့စာအုပ်၌ စသဒ္ဒါ မပါ။] ဇေ္ဌာ၀တာ–ဤမျှအတိုင်း အရည်ရှိသော တတ္ထ ဇေန္တိ နိပါတပဒံ အစရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ [အတ္ထ ၀ဏ္ဏနာ သမတ္တာ၌ စပ်၊ ယံ ကို နိဒါနံ ကျမှ တွဲ။] အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန–

မေးဖွယ်။ ။ရဟန်းတော်များ၏ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို အကြောင်းပြု၍ စကားပြောရာ၌ "ဣတိ ဟမေ" စသည်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်ပြီး (ပြီးဆုံးပြီး) မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "ဝိပ္ပကတာ"ဟု လျှောက်ရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–စကားတစ်ရပ် ပြတ်သော်လည်း ထိုစကားနှင့်ဆက်၍ နောက်ထပ် ပြောဖွယ်တွေ ကျန်သေး၏၊ ဘုရားရှင် ရောက်တော်မမူလာလျှင် ဆက်၍ ပြောကြဦးမည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိပ္ပကတာ"ဟု လျှောက်ထားကြသည်။

ဇေ္ဌာ၀တာ။ ။ယခုအခါ နိဒါန်းအဖွင့်ပြီးကြောင်း နိဂုံးကို ပြလိုရ၍လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ပြရာ၀ယ် "ဧ၀ံ မေ သုတံ" စသော နိဒါန်းစကား၏ ဘုရားရှင်၏ သုတ္တန်တရားတော်အား လျော်ကြောင်းကို ပြလိုရ၍လည်းကောင်း "ဇေ္ဌာ၀တာ ၊ပေ၊ သမတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊–

သည်၊ [ဘာသိတ်၌ စပ်၊] ကမလ ကုဝလ ယုဒ္ဓလ ဝိမလ သာဓုရသ သလိလာယ-ကြာပဒုမ္မာ ကြာပုဏ္ဍရိက် ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုတို့ဖြင့် တောက်ပသော ကင်းသော အညစ်အကြေးလည်းရှိ သာယာအပ်သော အရသာလည်းရှိသော ရေရှိသော၊ ပေါက္ခရဏီယာ-ရေကန်သို့၊ သုခါဝတရဏတ္ထံ-လွယ်ကူစွာ သက်ဆင်းနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိမ္မလ သိလာတလ ရစန ဝိလာသ သောဘိတရတနသောပါနံ-ညစ်ကြေးမတင်လွန်သန့်စင်သော ကျောက်အပြင်, စီပုံစီဟန်၏စမ္မာယ်ခြင်းတို့ဖြင့်

မှန်၏-ဗြဟ္မာဝတာ ၊ပေ၊ သမဏ္ဍာသည် နိုဂုံးကိုပြသော စကားတည်း၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နသ ၊ပေ၊ ဣမဿ သုတ္တဿ သုခါဝဂါဟဏတ္ထံ ၊ပေ၊ နိဒါနံ ဘာသိတံ"ဟူသော စကားသည် "ဧဝံ မေ သုတံ" မှစ၍ "အထခေါ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော"တိုင်အောင်သော နိဒါန်းစကား၏ "မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ"-စသော သုတ်တော်အား လျော်ကြောင်းကိုပြသော စကားတည်း၊ ကမလကုဝလယ စသောစကားရပ်ကား ထိုသို့လျော်ပုံကို ဥပမာပြသော စကားတည်း။

ဗြဟ္မာဝတာ၏ စပ်ပုဒ်။ ။ဗြဟ္မာဝတာ၏ ပရိစ္ဆေဒအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်ကြောင်း, တစ်နည်း=တာဝန္တပစ္စယန္တပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ၊ ဤဗြဟ္မာဝတာ၏ စပ်ပုဒ်ကို ဋီကာသစ်၌ ၂ နည်းပြု၏၊ ပဌမနည်း၌ "ဗြဟ္မာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဧဝံ မေ သုတံစသော စကားအစဉ်ဖြင့်"ဟု ပါဠိတော်စကားစဉ်ကို စွဲ၍ "ယံ နိဒါနံ ဘာသိတံ"၌ စပ်စေလို၏၊ ဒုတိယနည်း၌ကား "ဗြဟ္မာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော တတ္ထ ဝေန္တိ နိပါတပဒံ အစရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်"ဟု အဋ္ဌကထာ၏ နိဒါန်းအဖွင့် အစဉ်ကိုလိုက်၍ "အတ္ထဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ"၌ စပ်စေလိုသည်၊ ထို ၂ နည်းတွင် ဒုတိယနည်းသာ ထုံးစံကျမည်ထင်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"ဗြဟ္မာဝတာ"ဟု လာသမျှ၌ အပဓာန အနိယမဝယ် စပ်ရိုးမရှိဘဲ ပဓာနနိယမ၏ ကြိယာ၌သာ စပ်ရိုးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဗြဟ္မာဝတာပုဒ်က ယံ၏ရှေ့က နေသည့်အတွက် "ယံ ဘာသိတံ"၏ ပြင်ဘက်ကျသော နောက်၌သာ အစပ်ရှိသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

ကမလ ၊ပေ၊ ပေါက္ခရဏီယာ။ ။ကမလသဒ္ဒါသည် "ကံ-ရေကို+အလံ-တန်ဆာဆင်တတ်၏"နှင့်အညီ ကြာအားလုံးကို ဟောနိုင်သော်လည်း ကုဝလယသဒ္ဒါက ကြာညိုအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ပဒုမပုဏ္ဍရိက သေတုပ္ပလ ရတ္တုပ္ပလကြာများကိုသာ ပါရိယေသနည်းအားဖြင့် ဟောရသည်၊ [ကမလနှင့် ကုဝလယကို ဒွန်တွဲ၊] ကမလကုဝလ ယေဟိ+ဥဒ္ဓလံ ကမလကုဝလယုဒ္ဓလံ၊ (ကြာတို့ဖြင့် တောက်ပ၍နေ့သော ရေအပြင်)၊ ကမလကုဝလယုဒ္ဓလံ+ဝိမလသာဓုရသသလိသံ ဧတိသာတိ ကမလ ၊ပေ၊ သလိလာ၊ ဤပါဌ်ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်ကို ဥပမာပြသည်။

နိမ္မလ ၊ပေ၊ သောပါနံ။ ။နိမ္မလဿ+တံ+သိလာတလဿာတိ နိမ္မလသိလာတလံ၊ ကွန်ကရစ်ချသောအခါ ကျောက်တွေကို ရေဆေးထားရသောကြောင့် နိမ္မလသိလာတလ ဖြစ်ရသည်၊ ရစီယတေ-ကျောက်တို့ကို စီခြင်း၊ ရစနာ-ခြင်း၊ (ကွန်ကရစ်ချခြင်း)၊ ရစနာယ+ဝိလာသော (စမ္မာယ်ခြင်း=မှုမှုယာယာရှိခြင်း)၊ ရစနဝိလာသော-ခြင်း၊ သာမန်စီထားခြင်းမဟုတ်၊ [အတွန့်အလိပ်တို့ဖြင့် မှုမှုယာယာ စီထားခြင်းကို "ရစနဝိလာသ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိလာသော လလိတံ လီဠာ-အဘိဓာန်, ၁၇၄။] နိမ္မလသိလာတလဿ+ရစနဝိလာသောစ

တင့်တယ်သော စောင်းတန်း လှေကားလည်းရှိထသော၊...ဝိပ္ပကိဏ္ဏမုတ္တာတလ သဒိသဝါလုကာစုဏ္ဏပဏ္ဏရဘူမိဘာဂ်–အထူးထူးအပြားပြား ရောပြွမ်းသော ပုလဲအပြင်နှင့်တူသော သဲအမှုန်တို့ဖြင့် ဖြူဖွေးသော မြေအဖို့ရှိထသော၊ တိတ္ထံ ဝိယ–ဆိပ်ကမ်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဆိပိကမ်းနှင့်တူသည်လည်းဖြစ်သော၊ [နိဒါန်ဋ္ဌ စပ်။]

သုဝိဘတ္တာဘိတ္တိဝိစိတြဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တာသ–ကောင်းစွာ ဝေဘန်အပ်သော နံရံတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ပွတ်တိုင်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သည်လည်းဖြစ်ထသော၊ နက္ခတ္တပထံ–နက္ခတ်တို့၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော ကောင်းကင်ကို၊ ဖုသိတုကာမတာယ–ထိခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဝိဇမ္ဘိတံ) ဝိယ–လက်ကို ဆန့်တန်းခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိဇမ္ဘိတသမုဿယသ–ကားကားစွင့်စွင့် မြင့်တက်သော အဆောက်အဦ အပေါင်းရှိထသော၊ [ဝိဇမ္ဘိတော + သမုဿယော ယသ္သာတိ

နိမ္မလ ၊ပေ၊ ဝိလာသာ၊ တေဟိ+သောဘိတံ နိမ္မလ ၊ပေ၊ သောဘိတံ၊ နိမ္မလ ၊ပေ၊ သောဘိတံ+ ရတနသောပါနံ တေသ္သာတိ နိမ္မလ ၊ပေ၊ ရတနသောပါနံ၊ (တိတ္ထံ)။ [ဋီကာ၌ အခြား ၂ နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။]

ဝိပ္ပကိဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဘူမိဘာဂ။ ။ဝိပ္ပကိဏ္ဏကို မုတ္တာ၌ စပ်၊ ဝါလုကာစုဏ္ဏတို့သည် အထူးထူးအပြားပြား ရောပြွမ်းနေသော ပုလဲကုံးကလေးတွေအပြင်နှင့် တူသောကြောင့် "ဝိပ္ပကိဏ္ဏမုတ္တာတလသဒိသ" ဟု ဆိုသည်၊ မုတ္တာတလသဒိသာနံ+ဝါလုကာစုဏ္ဏာနံ မုတ္တာ ၊ပေ၊ စုဏ္ဏာနံ၊ တေဟိ+ပဏ္ဏရော ဝိပ္ပကိဏ္ဏ ၊ပေ၊ ပဏ္ဏရော၊ ဝိပ္ပကိဏ္ဏ ၊ပေ၊ ပဏ္ဏရော+ ဘူမိဘာဂေါ ယသ္သာတိ ဝိပ္ပ ၊ပေ၊ ဘာဂံ၊ (တိတ္ထံ)၊ ဤဝိသေသန နှစ်ရပ်ဖြင့် တိတ္ထ(ရေဆိပ်) ၏ ဂုဏ်ကိုပြ၏၊ "လှပသော လှေခါး, ဖြူဖွေးသော သဲသောင်ရှိသော ဆိပ်ကမ်း"ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်သို့ သက်ဝင်ဖို့ဖြစ်သော နိဒါန်းကို ဥပမာပြသည်။

သုဝိဘတ္တ ၊ပေ၊ ပရိက္ခိတ္တာသ။ ။သုဝိဘတ္တကို ဘိတ္တိ၌စပ်၊ သူ့နေရာနှင့်သူ လိုက်လျောအောင် ကာရံထားအပ်သော နံရံ အကာများ–ဟူလို၊ သုဝိဘတ္တာဘိတ္တိဟိ+ဝိစိတြော သုဝိဘတ္တာဘိတ္တိဝိစိတြော၊ ဝေဒိကာဟိ+ပရိက္ခတ္တော ဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တော၊ ထို ၂ ပုဒ်ကို "ပါသာဒဝရသ"၏ ဝိသေသနချည်းဖြစ်၍ ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရဲ့ တွဲပါ။ [သုဗ္ဗုဝိဘတ္တာဟိ ဘိတ္တိဟိ ဝိစိတြသ ဝေဒိကာဟိ ပရိက္ခိတ္တာသစ–ဋီသစ်။]

နက္ခတ္တ ၊ပေ၊ တာယဝိယ။ ။[ဖုသိတုကာမတာယပုဒ်ကို ဝိဇမ္ဘိတ၌ ကြိယာ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ။] "နက္ခတ်တို့၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော ကောင်းကင်ကို ထိလိုသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် ထိလိုသော ဆန္ဒတည်း၊ ထို ဆန္ဒရှိသူသည် လက်ကို အားရှိပါးရှိ မြှောက်နိုင်သမျှ မြှောက်ချီသကဲ့သို့, ဤ ပါသာဒဝရလည်း အထက်သို့ စွင့်စွင့်မြင့်တက်သော အဆောက်အဦး အပေါင်းရှိသည်။ [ဝိဇမ္ဘိတ၌ ဝိပုဗ္ဗ, ဇဘိဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဇဘိဓာတ်သည် ဝိကာသ(ကားကားစွင့်စွင့် ပွင့်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား ပွင့်သကဲ့သို့ လက်ကို မြှောက်ခြင်း အနက်ဟောဟု ကြံပါ၊ ဋီကာသစ်၌ ဝိဇမ္ဘိတကို ဝိကြိဋ္ဌန(ကစားပျော်မြူးခြင်း) ဟု ဖွင့်၏၊ ဤနေရာနှင့် သင့်မည် မထင်၊]

ဝိဇမ္ဘိတသမုဿယော] ပါသာဒဝရဿ–မြတ်သော ပြာသာဒ်သို့၊ သုခါရောဟဏတ္ထं–အလွယ်တကူ တက်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒန္ဓမယသဏှမုဒုဖလက ကဋ္ဌနလတာ ဝိနဒ္ဓမဏိဂဏပ္ပဘာသမုဒယုဇ္ဇလသောဘံ–ဆင်စွယ်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော သိမ့်မွေ့နည့်သော ပျဉ်ချပ်၌ ရွှေနွယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ကြက်အပ်သော ပတ္တမြားအပေါင်းတို့၏ အရောင်အပေါင်းဖြင့် တောက်ပ တင့်တယ်ခြင်းရှိသော၊ သောပါနံဝိယ–စောင်းတန်းလျှောခါးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–စောင်းတန်းလျှောခါးနှင့် တူသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ယံ နိဒါနံ ဘ္ဒန္တ။]

သုဝဏ္ဏဝလယနူပုရာဒိသံဃဋ္ဋနသဒ္ဒ သမ္မိဿတကထိတဟသိတမဓုရဿရ ဂေဟနေဝိစရိတသ–ရွှေလက်ကောက် ရွှေခြေကျင်း အစရှိသည်တို့၏ ထိခိုက်သံတို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သော စကားပြောသံ ရယ်မောသံဟူသော သာယာနာပျော်ဖွယ် အသံရှိသော အိမ်နေသူ လူ အပေါင်းတို့၏ လှည့်လည်ရာအရပ်ဖြစ်သော၊ [ဝိဇမ္ဘိတဝိစရိတသဟု ရှိသောပါင့်၌ စမ္ပယယ်ကွန့်မြူးလျက် လှည့်လည်ရာ

ဒန္ဓမယ ၊ပေ၊ သောဘံ။ ။ဒန္ဓမယသဏှသုခုမကို ဖလကဋ္ဌစပ်၊ ဆင်စွယ်တို့ကို ပျဉ်ပြားကဲ့သို့ ပြုအပ်သော သိမ့်မွေ့နည့်သော ပျဉ်ချပ်–ဟူလို၊ သဏှမုဒု ပုဒ် ၂ ခုကို ပေါင်း၍ ဋီကာသစ်၌ အတိဝိယ သိနိဒ္ဓဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ထို ပျဉ်ချပ်ပေါ်၌ ရွှေနွယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ချည် (တွဲကပ်)အပ်သော ပတ္တမြားတို့ကို "ဒန္ဓ ၊ပေ၊ မဏိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဂဏပ္ပဘာ သမုဒယ–ပတ္တမြားအပေါင်း၏ အရောင်အပေါင်း၊ ဒန္ဓ ၊ပေ၊ သမုဒယေန+သမုဇ္ဇလ သောဘာ ယသ္မာတိ ဒန္ဓ ၊ပေ၊ သောဘံ (သောပါနံ)။ [ပါသာဒဝရဿဖြင့် ဗြဟ္မစာလသုတ်ကို ဥပမာပြု၍, သောပါနံဝိယဖြင့် နိဒါန်းကို ဥပမာပြသည်။]

သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဝိစရိတသ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဂေဟနေဝိဇမ္ဘိတဝိစရိတသ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဂေဟနိဝါသီနံ နုရုနာရိနံ ဝိစရိတဋ္ဌာန ဘူတသ"ဟု ရှိသော ကြောင့် "ဝိဇမ္ဘိတ"မပါသင့်၊ "ထို ဂေဟနေသည် အသံမပြုဘဲ တိတ်ဆိတ်နေသလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ကထိတ ၊ပေ၊ မဓုရဿရ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ တိတ်ဆိတ်နေသည် မဟုတ်ပါ၊ ကထိတမဓုရဿရ–ချိုသာသော စကားပြောသံလည်း ရှိကြ, ဟသိတမဓုရဿရ–သာယာသော ရယ်မောသံလည်း ရှိကြသော ဂေဟနေတို့၏ လှည့်လည်သွားလာရာ ဖြစ်ပါသည်–ဟူလို။ [ကျောင်းတိုက်များ၌ တိတ်ဆိတ်နေလျှင် ကြည်နူးဖွယ်ရှိသော်လည်း အိမ်တို့၌ကား တိတ်ဆိတ်၍နေလျှင် ကြက်သရေ မရှိဘဲ ကြောက်စရာကောင်းနေ၏။]

ထပ်၍မေးဖွယ်။ ။"စကားပြောသံ ရယ်မောသံချည်း ရှိပါသလော, အခြားရောနှောသော အသံများ မရှိတော့ဘူးလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ သမ္မိဿိတ"ဟု မိန့်သည်။ [ဝလယ–လက်ကောက်၊ နူပုရ–ခြေကျင်း၊ အာဒိဖြင့် အသံမည်နိုင်သော တန်ဆာတို့ကို ယူ။] "သွားလာသောအခါ ရွှေလက်ကောက် ရွှေခြေကျင်းစသော တန်ဆာတို့၏ အချင်းချင်း ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အသံတို့ဖြင့် ရောသော စကားပြောသံ ရယ်မောသံဖြစ်၍, ထိုကဲ့သို့သော ကြက်သရေမဂ်လာရှိသော အသံတို့ဖြင့် သာယာစွာသော အိမ်နေသူတို့၏ ဝင်ထွက်သွားလာရာ အိမ်ကြီး"ဟူလို။

ဖြစ်သောဟု ပေးပါ။] ဥဇ္ဇာရိသရိယ ဝိဘဝသောဘိတသ–မွန်မြတ်သော ဂုဏ်အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးဌာနန္တရဂုဏ် စည်းစိမ်ဂုဏ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သော၊ မဟာယရသ–ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော အိမ်သို့၊ သုခပွဝိသနတ္ထံ–လွယ်ကူစွာ ဝင်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ။

သုဝဏ္ဏာရဇတ မဏိမုတ္တာ ပဝါဠာဒိဇုတိဝိသရ ဝိဇ္ဇောတိတ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ ဝိသာလ ဒ္ဒါရဗာဟံ–ရွှေ, ငွေ, ပတ္တမြား, ပုလဲ, သန္ဓာ အစရှိသည်တို့၏ အရောင်တို့ဖြင့် ပြိုးပြိုးပြက်ထွက်လျက် တောက်ပသော, ကောင်းစွာတည်သော, ကျယ်ပြန့်သော တံခါးပေါင်ရှိသော၊ မဟာဒ္ဒါရံ ဝိယစ–ကျယ်စွာသော တံခါးပေါက်ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ကျယ်စွာသော တံခါးပေါက်နှင့်တူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ["ယံ နိဒါနံ"ဟု စပ်။] အတ္ထာဘိဗ္ဗုနသမ္ပန္နသ–အနက်သဒ္ဒါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဘာဝသံသူစကသ–ဘုရားဂုဏ်တော်၏ အာနုဘော်ကို ကောင်းစွာပြတတ်သော၊ ဣမသ သုတ္တသ–ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်သို့၊ သုခါဝဂါဟနတ္ထံ–လွယ်ကူစွာ သက်ဝင်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာလဒေသဒေသကဝတ္ထု ပရိသောပဒေသ

ဥဇ္ဇာရိသရိယ ၊ပေ၊ သောဘိတသ။ ။ဥဇ္ဇာရ–မွန်မြတ်သောဂုဏ် (အထက်တန်းကျသော ဂုဏ်)၊ ဣသရိယ–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူး ဌာနန္တရ၊ ဝိဘဝ–စည်းစိမ်၊ ထို ၃ မျိုးတို့ဖြင့် တင့်တယ်သော ခမ်းနားသောအိမ်ကို "ဥဇ္ဇာရိ ၊ပေ၊ သောဘိတသ"ဟု ဆိုသည်။ [ဤကာသစ်၌ "ဥဇ္ဇာရဂုဏ်, ဣသရိယဂုဏ်, စည်းစိမ်ဂုဏ်ရှိသူများကိုလည်း "ဥဇ္ဇာရိသရိယ ဝိဘဝ"အရ ဖွင့်ပြသေး၏။] [ဤ မဟာယရသဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ္တန်ကို ဥပမာပြသည်။]

သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဒ္ဒါရဗာဟံ။ ။ပြခဲ့သောအိမ်သို့ ဝင်ဖို့ရန် တံခါးပေါက်ကလည်း လုပခိုင်ခဲ့၍ ကျယ်ပြန့်သော တံခါးပေါက်သာဖြစ်သင့်သောကြောင့် "သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ မဟာဒ္ဒါရံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် နိဒါန်းကို ဥပမာပြသည်၊ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ပဝါဠာဒီနံ+ဇုတိယော–အရောင်တို့တည်း၊ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဇုတိယော၊ ဝိသရာ–ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)+ဝိဇ္ဇောတိတာ–အထူးသဖြင့် တောက်ပသည်တည်း၊ ဝိသရဝိဇ္ဇောတိတာ (ဒ္ဒါရဗာဟာ)၊ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဇုတိဟိ+ဝိသရဝိဇ္ဇောတိတာ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဝိဇ္ဇောတိတာ၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာစ+သာ+ဝိတ္ထတာစာတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဝိတ္ထတာ (ဒ္ဒါရဗာဟာ)၊ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဝိဇ္ဇောတိတာ+သုပ္ပတိဋ္ဌိတဝိတ္ထတာဒ္ဒါရဗာဟာ ယသ္သာတိ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဒ္ဒါရဗာဟံ (မဟာဒ္ဒါရံ)။

ဗုဒ္ဓါ ၊ပေ၊ သံသူစကသ။ ။တိဝိဓသီလကိုပြခြင်း, ၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို ရှင်းပြခြင်းသည် ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတာဂုဏ်တော်ကို ထင်ရှားပြရာရောက်၏။ [သမ္မာသူစေတိတိ သံသုစက်(သုတ္တံ)၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဘာဝသ+သံသူစက် ဗုဒ္ဓ ၊ပေ၊ သံသူစက်။]

သုခါဝဂါဟနတ္ထံ။ ။အဝပုဗ္ဗ, ဂါဟူဓာတ်သည် သက်ဝင်ခြင်းအနက်ကို ဟောရ၏၊ သုခံ+အဝဂါဟနံ သုခါဝဂါဟနံ၊ သုခါဝဂါဟနံ+အတ္ထော သုခါဝဂါဟနတ္ထော၊ စာအုပ်တို့၌ "သုခါဝဟဏတ္ထံ–အ,လွယ်တကူ သင်ယူခြင်းအကျိုးငှာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ အဝသဒ္ဒါနှင့်

ပဋ္ဌိမဏ္ဍိတံ–တရားဟောတော်မူရာအခါ, တရားဟောတော်မူရာအရပ်, တရားဟောတော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်, တရားဟောကြောင်း ဝတ္ထု, တရားနာယူသော ပရိသတ်တို့ကို ညွှန်ပြခြင်းဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ယံ နိဒါနံ–အကြင် နိဒါန်းကို၊ ဘာသိတံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ (အရှင်အာနန္ဒာက အရှင်မဟာကဿပအား လျှောက်အပ်ပြီ၊) တဿ–ထို နိဒါန်း၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ သမတ္တာ–ပြီးပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ [သမတ္တာ ဟု ရှိရာ၌ ဣတိသဒ္ဒါပါရိုး မရှိ၊ ပိုဟန်တူသည်။]

တွဲ၍ ယူခြင်းအနက်ကိုဟောသော ဂဟဓာတ်ကား ရှိနိုင်ခဲ၏၊ အဝနှင့်တွဲ၍ ဂါဟုဓာတ်ဖြင့်သာ သုံးစွဲလေ့ရှိပါသည်။

ကာလံ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိတံ။ ။ နံနက်စောစော ကျိန်းစက်ရာမှ ထရာအချိန်ကို ဤဗြဟ္မာလသုတ် ဟောတော်မူရာကာလဟုလည်းကောင်း, အမွှလဋ္ဌိကာဥယျာဉ်၌ ထိုင်နေရာစရပ်ကို ဒေသဟုလည်းကောင်း, ဘုရားရှင်ကို ဒေသကဟုလည်းကောင်း, ဆရာတပည့်တို့၏ အပြစ်ပြောခြင်း ဂုဏ်ပြောခြင်းကို ဝတ္ထုဟုလည်းကောင်း, စည်းဝေးနေထိုင်ကြသော ရဟန်းတော်များကို တရားနာပရိသတ်ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "နိဒဒါတိ နိဒဿေတိ–မထင်ရှားသော ကာလဒေသစသည်ကို ထင်ရှားအောင် ညွှန်ပြတတ်၏၊ ဣတိ နိဒါနံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။

နိဒါန်းကို ဆိုရကျိုး။ ။ သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သံဂါယနာတင်ရာ၌ ထိုတရားတော်သက်သက်ကိုသာ သံဂါယနာမတင်ဘဲ နိဒါန်းကိုထည့်ရခြင်းသည် ဒေသနာတော်၏ ယုံကြည်ထိုက်ခြင်း, မပျောက်ပျက်ခြင်း, ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ချဲ့ဦးအုံ–ကာလဒေသ ဒေသကဝတ္ထု ပရိသတ်တို့ဖြင့် မွမ်းမံထုံးဖွဲ့၍ ထားအပ်သော ဒေသနာတော်သည် လုပ်ဟတ် ဒဏ္ဍာရီမဟုတ်ကြောင်း, တကယ့်ဖြစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဤ နိဒါန်းက ပြသောကြောင့် ဤ ဗြဟ္မာလသုတ္တန်၏ ယုံကြည်ထိုက်သော ဒေသနာဖြစ်ကြောင်းကို အများက လက်ခံ၏၊ ထိုသို့ယုံကြည်ထိုက်သောကြောင့်ပင် ပါဠိအနက် မပျောက်ပျက်အောင် အဆက်ဆက် စောင့်ရှောက်လိုကြသည်၊ ထိုသို့ အဆက်ဆက် စောင့်ရှောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သုတ္တန်သည် ယခုတိုင်အောင်လည်းကောင်း, နောင် အနာဂတ်၌လည်းကောင်း ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့နိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့နိုင်ခြင်း, ပါဠိအနက် မပျောက်ပျက်ခြင်း, အများ၏ ယုံကြည်ဖွယ်ဖြစ်ခြင်းသည် ဤနိဒါန်းကို ဆိုရခြင်း၏ အကျိုးတည်း။

[ဆောင်] **ဝတ္ထုဒေသ, ဒေသကကို, ညွှန်ပြနိုင်စွမ်း, ဤနိဒါန်းကြောင့်, လက်တန်းကြီးညီ, ဒဏ္ဍာရီဟု, ဖေါ်မဲ့မြင်, မမှတ်ထင်ဘဲ, ယခင်ဖြစ်ရပ်, တရားခြုတ်ဟု, များလတ်သိုက်ပြိုက်, ယုံကြည်ထိုက်၏၊ ယုံထိုက်သလောက်, များစောင့်ရှောက်သဖြင့်, မပျောက်တာရှည်, ကြာမြင့်တည်၏၊ ဤသည့်ကျိုးထူး, ရှယ်ရည်ရှုးမှ, သုတ်ဦးစမှာ, ရှေးဆရာတို့, သင်္ဂါယန, တင်တုန်းက လျှင်, ကျမ်းပြုပြင်, နိဒါန်းဆင်သည်, ကျမ်းစဉ်လက်သုံးမှတ်တမ်းတည်း။**

နိဒါန်းအမှင့် ပြီး၏။

ဗြဟ္မာလသုတ်အဖွင့်

၅။ ဣဒါနိ–အဗ္ဗန္တရနိဒါန်းကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ [“အနုပ္ပတ္တော, ဝိစာရယိသာမ”တို့၌ စပ်။] မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ နိက္ခိတ္တသ–ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သုတ္တသ–သုတ်၏၊ ဝါ–သုတ်ကို၊ ဝဏ္ဏနာယ–ဖွင့်ခြင်း၏၊ ဝါ–ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာ၏၊ သြကာသော–အခွင့်သည်၊ အနုပ္ပတ္တော–အစဉ်ရောက်လာပြီ၊ ပန–ဆက်၊ သာ ဧသော သုတ္တ ဝဏ္ဏနာ–ထိုသုတ်အဖွင့်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ထိုသုတ်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာ

ဣဒါနိ ၊ပေ၊ အနုပ္ပတ္တော။ ။[“ဧဝံ မေ သုတံ” စသော နိဒါန်းစကားရပ်ကို ဗြဟ္မာလသုတ်၏ အတွင်းနိဒါန်းဖြစ်သောကြောင့် “အဗ္ဗန္တရနိဒါန်း”ဟု ခေါ်၏။] ထို အဗ္ဗန္တရနိဒါန်းကို “တတ္ထ ဧဝန္တိ နိပါတပဒံ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဗြဟ္မာလသုတ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဣဒါနိ ၊ပေ၊ အနုပ္ပတ္တော”ဟူသော စကားကို မိန့်သည်။ [“နိက္ခိတ္တ–ချထား”ဟူသည် ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ သီလစသော အကြောင်းအရာကို ချထားခြင်းတည်း၊ ထို ချထားခြင်းဟူသည်လည်း ဟောခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နိက္ခိတ္တသကို “ဒေသိတသ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထား ဖွင့်၍ “ဒေသနာ နိက္ခေပေါ တိ ဟိ အတ္ထတော ဘိန္နမ္မိ (“နိက္ခိတ္တ–ချထားအပ်၊ ဒေသိတ–ဟောအပ်”ဟု သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် ကွဲပြားပါသော်လည်း) သရူပတော ဧကမေဝ (သရုပ်သဘောအားဖြင့်၊ ဝါ–အနက်အရအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသာ)”ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။]

အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်ရကျိုး။ ။ပါဠိတော်၌ “ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော”ဟု အဗ္ဗန္တရနိဒါန်း ပြီးဆုံးသောအခါ “မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ” စသော သုတ်တော်ရှိ၏၊ အနုပုဗ္ဗာဝိရောဓိနိ ဝဏ္ဏနာ–ထိုပါဠိတော်အစဉ်နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ဖွင့်ပြခြင်းသည်...

၁။ ကမာနတိက္ကမနေန (ကမ+အနတိက္ကမနေန) ဗျာကုလဒေါသပွပ္ပာယိနိ–ပါဠိတော်အစဉ်ကို မကျော်လွန်ခြင်းကြောင့် ရှေ့နောက် ရှုပ်ထွေးခြင်းဟူသော ဗျာကုလ(ဗျာကိဏ္ဏ) ဒေါသကို ပယ်သော (ပယာဒဂုဏ်ရောက်သော) သံဝဏ္ဏနာလည်းဖြစ်၏။

၂။ ဝိညူနဉ္စ စိတ္တာရာဓိနိ (စိတ္တ+အာရာဓိနိ)–(ထိုသို့ အစဉ်ကျ၍ ဗျာကုလဒေါသတို့မှ ကင်းသည့်အတွက်) ပညာရှိတို့၏ စိတ်ကို နှစ်သက်စေနိုင်သော သံဝဏ္ဏနာလည်းဖြစ်၏။

၃။ “အာဂတာဘာရောစ အဝသဲ အာဝဟိတမ္ပေတ္ဝာ–ရောက်လာသော တာဝန်ကို မချုတ်ကေန် ထမ်းဆောင်ထိုက်သည်”ဟူသော အမိန့်တော်နှင့်အညီ နိဒါန်းကိုဖွင့်ပြီးနောက် သုတ်တော်ကို ဆက်၍ဖွင့်ဖို့ရန် တာဝန်ရောက်လာသည်ကို ထမ်းဆောင်ခြင်းအားဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ပညာရှိတို့ကျင့်ထုံးကို မကျော်လွန်ကြောင်း ထင်ရှားပြနိုင်သော သံဝဏ္ဏနာလည်းဖြစ်သည်။

သည်၊ ဝါ-ကို၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သုတ္တန်ကွေပ်-သုတ်ကို ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူပုံကို၊ ဝါ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်သော သုတ်ကို၊ ဝိစာရေတွာ-စိစစ်ပြီး၍၊ ဝုစ္စမာနာ-ဖွင့်ဆိုအပ်သော်၊ ပါကဋာ-ထင်ရှားသည်၊ (အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်သည်၊) ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊

တသ္မာ တဒါဝိကရဏသာဓကံ သံဝဏ္ဏနောကာသ ဝိစာရဏံ (သံဝဏ္ဏနာယ သြကာသ ဝိစာရဏံ) ကာတုမာဟ ဣဒါနိတိ အာဒိ=ထို့ကြောင့် ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အချက် ၃ ချက်ကို ထင်ရှားပြမှုကို ပြီးစေတတ်သော ဖွင့်ဖို့ရန် အခွင့်ရောက်လာသော သုတ္တန်ကွေပ စိစစ်မှုကို ပြုခြင်းငှာ ဣဒါနိ စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဝိစာရယိသာမတိုင်အောင် မြော်သော ကျမ်းတက်တည်း။]

မှတ်ချက်။ ။"ဝိစာရဏ-စိစ်"ဟူသည် မြန်မာပုဒ်စစ်ကျမ်း၌ နာမ်ပုဒ် အာချာတ်ပုဒ် စသည်အားဖြင့် စိစစ်ခြင်းကဲ့သို့ အတ္တဗျာသယကြောင့် ဟောအပ်သောသုတ် စသည်အားဖြင့် စိစစ်ခြင်းကို "သုတ္တန်ကွေပ ဝိစာရဏ"ဟု ဆိုသည်။

သာ ပနေသာ ၊ပေ၊ ဝိစာရယိသာမ။ ။နိဒါန်းဖွင့်ပြီးသောအခါ ပါဠိတော်သုတ်ရင်းကိုသာ ဆက်၍ဖွင့်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် "သုတ္တန်ကွေပကို စိစစ်နေရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သာ ပနေသာ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ သုတ္တန်ကွေပ (သုတ္တန်တစ်ရပ်တစ်ရပ် ဟောတော်မူပုံ)ကို စိစစ်၍ ဖွင့်ပြသည်ရှိသော် "ဤ ပါဠိတော်သည် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဟောတော်မူအပ်သာ ပါဠိတော်တည်း"ဟု အကြောင်းရင်းကို ပိုင်းခြား၍ သိနှင့်ပြီးဖြစ်ရကား နောက်၌ ဖွင့်အပ်လတ္တံသော အဋ္ဌကထာသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် သိသာလွယ်ကူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ္တန်ကွေပကို သုတ်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံအောင် စိစစ်၍ ပြဦးမည်-ဟုလို။ ..

ဆက်ဦးအံ့- "အဋ္ဌကထာ"ဟူရာ၌ ပါဠိတော်သုတ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ဆိုမှသာ အဋ္ဌကထာဟု ခေါ်နိုင်သည် မဟုတ်သေး၊ ထိုထိုသုတ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် သိသာထင်ရှားအောင် ဖွင့်အပ်သော အသိုင်းအဝိုင်း အဖွင့်များလည်း အဋ္ဌကထာ (အနက်ကို ဖွင့်ပြကြောင်းစကား)ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ကွေပ ဝိစာရဏ စကားရပ်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဖွင့်ဆိုထိုက်သည်သာ ဖြစ်သည်။

ဝိစာရေတွာ ၊ပေ၊ ပါကဋာ။ ။ဤသုတ်၌ကား ထိုသို့ သုတ္တန်ကွေပကို စိစစ်သောအခါ သုပ္ပိယ၏ အဝဏ္ဏကို ပြောခြင်း, ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်၏ ဝဏ္ဏကိုပြောခြင်း, ရဟန်းတို့၏ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဉာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းခြင်းဟု ၃ မျိုးသော အဋ္ဌပ္ပတ္တိကို တွေ့ရ၏၊ ဤအဋ္ဌပ္ပတ္တိကြောင့်ဟောရသော သုတ်တော်ဖြစ်ရကား သုပ္ပိယ၏ အဝဏ္ဏဘာသနနှင့် စပ်၍ "မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ"ဟု ဟောတော်မူရခြင်းသည်လည်းကောင်း, ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်၏ ဝဏ္ဏဘာသနနှင့်စပ်၍ "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ဘိက္ခဝေ" စသည်ဖြင့် တိဝိဓသီလကို အကျယ်ဟောတော်မူရခြင်းသည်လည်းကောင်း, ရဟန်းတို့၏ဉာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်စပ်၍ "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ" စသည်ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အကြောင်းကို ဟောတော်မူရခြင်းသည်လည်းကောင်း ထင်ရှားရကား စကားတစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ် အနုသန္ဓေ ဆက်သွယ်ကာ လွန်စွာ သိလွယ်ပါသည်။

ထိုသို့သုတ္တနိုက္ခေပကို စိစစ်၍ဖွင့်ဆိုအပ်သော် သုတ္တသံဝဏ္ဏနာ၏ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တာဝ–ပုဒ်တို့ကို မဖွင့်မီ ရှေးဦးစွာ၊ သုတ္တနိုက္ခေပ်–ကို၊ ဝါ–ကို၊ ဝိစာရယိသဟမ–စိစစ်ကုန်ဦးအုံ့။

ဟိ–ချဲ့၊ သုတ္တနိုက္ခေပါ–ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ သုတ်ကို ဟောထားခြင်းတို့သည်၊ ဝါ–ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ ဟောထားအပ်သော သုတ်တို့သည်၊ အတ္တဗျာသယော–အတ္တဗျာသယ သုတ္တနိုက္ခေပလည်းကောင်း၊ ပရဗျာသယော–ပရဗျာသယ သုတ္တနိုက္ခေပလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆာဝသိကော–ပုစ္ဆာဝသိက သုတ္တနိုက္ခေပလည်းကောင်း၊ အဌပ္ပတ္တိကော–အဌပ္ပတ္တိက သုတ္တနိုက္ခေပလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စတ္တာရော–၄ မျိုးတို့တည်း။

သုတ္တနိုက္ခေပေါ။ ။နိက္ခိပန် နိုက္ခေပေါ၊ သုတ္တသ+နိုက္ခေပေါ သုတ္တနိုက္ခေပေါ–သုတ်ကို ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားခြင်း (ဟောခြင်း)၊ နိက္ခိပိယတိတိဝါ နိုက္ခေပေါ၊ သုတ္တမေဝ+နိုက္ခေပေါ သုတ္တနိုက္ခေပေါ–ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌ ထားအပ် (ဟောအပ်) သော သုတ်၊ ထိုသုတ္တနိုက္ခေသည် ၄ မျိုး ၄ စားရှိသောကြောင့် "စတ္တာရော ဟိ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြသည်။

စတ္တာရော ဟိ။ ။နေတ္တိပါဠိတော်၌ "သာသနပဋ္ဌာန"ဟု နည်းတစ်မျိုးရှိ၏၊ ထို၌ သကိလေသဘာဂိယသုတ်, ဝါသနာဘာဂိယသုတ် စသောအားဖြင့် သုတ်အမျိုးအစားတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကို ပြထား၏၊ သုတ်တို့သည် ရာထောင်မက များစွာရှိသော်လည်း ထို ၁၆ မျိုးတွင် အားလုံးပါဝင်ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ အတ္တဗျာသယ စသော ၄ ပါးတွင်လည်း ပါဝင်ကြရ၏၊ ထို့ကြောင့် "စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိုက္ခေပါ"ဟု ဆိုသည်။

မေးဖွယ်။ ။အချို့သုတ်များသည် အတ္တဗျာသယ ပရဗျာသယ ၂ မျိုးရှိသော အကြောင်း, အတ္တဗျာသယ ပုစ္ဆာဝသိက ၂ မျိုးရှိသောအကြောင်း, အတ္တဗျာသယ ပရဗျာသယ ပုစ္ဆာဝသိက ၃ မျိုးရှိသောအကြောင်း, ဤသို့ သုတ်ကိုဟောဖို့ရန် ရှိနှောသော အကြောင်းများလည်း ရှိရကား (ထိုအရှိအားဖြင့်) ၄ မျိုးသာမက အများအပြားပင် အကြောင်းရှိနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–ထိုသို့ ရှိနှောရှိရအပ်သော အကြောင်းများလည်း မူလနိုက္ခေပ ၄ ပါးဌ အတွင်းဝင်ရသောကြောင့် ထိုမူလနိုက္ခေပတို့ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ "စတ္တာရော နိုက္ခေပါ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့် အချို့သုတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်းမှာ–အတ္တဗျာသယ ပရဗျာသယ ၂ မျိုး, အတ္တဗျာသယ ပရဗျာသယ ပုစ္ဆာဝသိက ၃ မျိုး, သို့မဟုတ် ၄ မျိုးစုံသော အကြောင်းများ ရှိနိုင်ကြောင်းကိုလည်း သိပါ၊ ဤ၌ "စတ္တာရော"ဟု ဆိုခြင်းကိုကား ဖြစ်နိုင်သောနည်းတို့တွင် အနည်းငယ်ကို ထုတ်ပြခြင်းမျှသာဟု မှတ်ပါ။ [ဋီကာနှောက်နည်းကို ရေးထားသည် သာသနပဋ္ဌာန၌လည်း ရှိနှောသောအကြောင်းများ ပါသောကြောင့် ဤစောဒနာကို ဋီကာတို့ ဆိုကြသည်။]

အတ္တဗျာသယော။ ။အတ္တနော–ကိုယ်တော်မြတ်၏ (ဘုရားရှင်၏)+အဗျာသယော–ထိုထိုသုတ်ကို ဟောတော်မူလိုသော ဆန္ဒတော်တည်း၊ အတ္တဗျာသယော–ဆ္ဌ၊ "အတ္တနော အဗျာသယေနေဝ ကထေသိ–ကိုယ်တော်၏ အဗျာသယ (ဆန္ဒ)တော်ကြောင့်သာ

ဟောတော်မူပြီ"ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ထောက်၍ အတ္တဗျောသယစသော ၄ ပါးကို သုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းဟု သိပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သော+အသ+ အတ္ထိ ကာရဏာဝသေန"ဟု ကာရဏာဝသေနဟူသော ဝိသေသနကိုထည့်၍ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။

အနက်ပေးပုံ။ ။ဤဝိဂြိုဟ်ကို ကြည့်၍ "အတ္တဗျောသယော–ကိုယ်တော်၏ အဗျော သယရှိသော သုတ္တနိက္ခေပလည်းကောင်း"ဟု ပေးပါ၊ အတ္တနှင့် အဗျောသယကို ခွဲ၍ "အတ္တနော+အဗျောသယော အသာတိ အတ္တဗျောသယော"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်လည်း ပြုနိုင်၏၊ ပရဗျောသယ၌လည်း နည်းတူ၊ "ရှိ"ဟူရာ၌လည်း ထိုသုတ်ကို ဟောတော်မူဖို့ရန် အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ·ရှိသော "အရှိ"ဟု မှတ်ပါ။

ပရဗျောသယော။ ။ပရေသံ–မိမိမှ တစ်ပါးသော တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏+အဗျော သယော–လွန်လွန်ကဲကဲစွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ပရဗျောသယော၊ ဤ၌ကား ဆန္ဒလောက်သာ မက အဓိမုတ္တိတိုင်အောင် အဗျောသယဟု ယူရသည်၊ ပရေသံ အဗျောသယံကို "အဓိမုတ္တိ"ဟူ ဋီကာဖွင့်လတ်၊ ပရဗျောသယော+အသ+အတ္ထိတိ ယထာ ဝုတ္တနယေန (ဆိုအပ်ပြီးသော ကာရဏာဝသေနဟူသော နည်းအားဖြင့်) ပရဗျောသယော၊ ဤအလို "ပရဗျောသယော– သူတစ်ပါးတို့၏ အဗျောသယရှိသော သုတ္တနိက္ခေပ"ဟု ပေးပါ။

ပုစ္ဆာဝသိက, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိက။ ။ပုစ္ဆာယ+ဝသော ပုစ္ဆာဝသော၊ ပုစ္ဆာဝသော+အသ+ အတ္ထိတိ ပုစ္ဆာဝသိကော၊ "ပုစ္ဆာဝသိကော–ပုစ္ဆာနှင့်စပ်ခြင်းရှိသော သုတ္တနိက္ခေပလည်း ကောင်း"ဟု ပေးပါ၊ အရိယတေ အဝဂမိယတေ–သိအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ရ ဖတ်ရသောသဒ္ဒါ မဟုတ်၊ စိတ်ဖြင့် သိအပ်သော အနက်–ဟူလို၊ အနက်ဟူသည် လည်း အကြောင်းအရာ=အကြောင်းဝတ္ထုပင်တည်း၊) အတ္ထသ+ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (တ္ထ ကို ဋ္ဌပြု၊ ထို့နောက် အသတ္ထိဆက်၊) "အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော–အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ရှိသော သုတ္တနိက္ခေပလည်းကောင်း"ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။နိက္ခေပပုဒ်ကို ပဌမနည်းကဲ့သို့ ဘာဝသာဓ် ကမ္မသာဓ် မပြုဘဲ "နိက္ခိပီယတိ ဧတေနာတိ နိက္ခေပေါ–ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားကြောင်း (ဟောကြောင်း)" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် "အတ္တနော+အဗျောသယော အတ္တဗျောသယော၊ ပရေသံ+အဗျောသယော ပရဗျောသယော"ဟု ပြု၍ နိက္ခေပနှင့် အရတူဖြစ်၏၊ ထို အဗျောသယ စသည်သည်ပင် သုတ်ကို ဟောတော်မူကြောင်းဖြစ်ရကား အဓိပ္ပာယ်မှန်လည်း ရသည်၊ ပုစ္ဆာဝသေန+ ပဝတ္တော–ဖြစ်သောတရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မေးလျှောက်အပ်သော စကားတည်း၊ ပုစ္ဆာဝသိ ကော–ကား၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယေဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော၊ (ဣကပစ္စည်းအနက် မရှိ၊ သွတ္ထတည်း။)

အနက်ပေးပုံ။ ။ဤအလို တစ်နည်းအနက်ပေးရန်ကား–"ဟိ–ချဲ့၊ သုတ္တနိက္ခေ ပါ–သုတ်ကို ဟောထားကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်းတို့သည်၊ အတ္တဗျောသယော–ကိုယ် တော်၏ အလိုဆန္ဒဟူသော အကြောင်းလည်းကောင်း၊ ပရဗျောသယော–သူတစ်ပါးတို့၏ အလိုဆန္ဒဟူသော အကြောင်းလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆာဝသိကော–ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြစ်သော ဓမ္မ ပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားဟူသော အကြောင်းလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော– အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဟူသော အကြောင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတ္တာ ရော–တို့တည်း" ဤသို့လည်း အဋ္ဌကထာ၌ တစ်နည်း အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

တတ္ထ–ထိ ၄ မျိုးသော သုတ္တန်ကျေပတို့တွင်၊ ယာန် သုတ္တာန်–အကြင် သုတ်တို့ကို၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရေဟိ–တစ်ပါးသော ဝေနေယျတို့သည်၊ အနုဒ္ဓိဋ္ဌော-မတိုက်တွန်း မတောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လျက်၊) ကေဝလံ–ပရစ္ဆာသယ စသည်မဖက် သက်သက်၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ အစ္ဆာသယေနေဝ–အစ္ဆာသယကြောင့်သာ၊ ကထေသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ သေယျထိဒံ–အဘယ်သုတ်တို့နည်း၊ (တစ်နည်း) ကဒ (ကျမာနိ သုတ္တာနိ)–ဤသုတ်တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ (ကတမာနိ)–အဘယ်တို့နည်း၊ အာကခေ်ယျသုတ္တं–အာကခေ်ယျသုတ်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုသုတ္တံ–လည်းကောင်း၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနံ–လည်းကောင်း၊ မဟာသဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ–လည်းကောင်း၊ အရိယဝံသသုတ်–လည်းကောင်း၊ သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တဟာရကော–သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန်တို့၏ အစဉ်လည်းကောင်း၊ ကျဒ္ဓိပါဒကျန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂသုတ္တန္တဟာရကော–ကျဒ္ဓိပါဒသုတ္တန်တို့၏အစဉ်, ကျန္ဒြိယသုတ္တန်တို့၏အစဉ်, ဗလသုတ္တန်တို့၏အစဉ်, ဗောဇ္ဈင်သုတ္တန်တို့၏ အစဉ်, မဂ္ဂင်သုတ္တန်တို့၏ အစဉ်လည်းကောင်း၊ ကျတိ

အနုဒ္ဓိဋ္ဌော ကထေသိ။ ။ဟောတော်မူဖို့ရန် တောင်းပန်ခြင်း, အဖြေကို ဟောတော်မူဖို့ရန် ပြဿနာမေးခြင်းစသည်ကို "အဇ္ဈိဋ္ဌ–တိုက်တွန်းတောင်းပန်အပ်" ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့မတိုက်တွန်းအပ် မတောင်းပန်အပ်ပါဘဲ ပါဠိတော်အစဉ်ကို ထားတော်မူခြင်းငှာ ဟောတော်မူသည်။ [အတ္တနော အစ္ဆာသယေနေဝ ကထေသိ ဓမ္မတန္တိတ္ထပနတ္ထံတိ အဓိပ္ပာယော၊–ဋီကာ။]

သုတ္တန္တဟာရကော။ ။["ဟာရော မုတ္တာဝဋ္ဋိတ္ထိယံ"–အဘိဓာန် ၂၈၅။] ဟာရသဒ္ဒါသည် "ပုလဲသွယ်" ဟူသောအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဟရတိ–စိတ်ကို ဆွဲဆောင်တတ်၏၊ ကျတိ ဟာရော၊ ဟာရောယေဝ ဟာရကော၊ တစ်သုတ်တည်းမက, ထိုပုလဲသွယ် (ပုလဲလုံးအစဉ်)ကဲ့သို့ သွယ်တန်း၍ သံဂါယနာတင်ထားအပ်သော သမ္မပ္ပဓာနသုတ်အစဉ်ကို "သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တဟာရက" ဟု ခေါ်၏၊ မှန်၏=မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ သမ္မပ္ပဓာန်နှင့်စပ်သော သုတ်တို့သည် အတော်များစွာ စဉ်လျက်ရှိ၏။ [သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တာနံ+ဟာရကော သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တဟာရကော။]

ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ ဟာရကော။ ။ထိုသံယုတ်ပါဠိတော်၌ပင် ကျဒ္ဓိပါဒ, ကျန္ဒြိယ စသည်နှင့်စပ်သော သုတ်များလည်း စီတန်းလျက်ပင် ရှိ၏၊ ကျဒ္ဓိပါဒသုတ္တန္တဟာရက, ကျန္ဒြိယသုတ္တန္တဟာရက–စသည်ဖြင့် ဆိုလိုလျက် "သုတ္တန္တဟာရက" ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ၍ "ကျဒ္ဓိပါဒ ကျန္ဒြိယ" စသည်ဖြင့် ဆိုထား၏။ [ပုဗ္ဗပဒေသ ပရပဒလောပေါ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်။]

တစ်နည်း။ ။ကျဒ္ဓိပါဒေါစ+ကျန္ဒြိယဉ္စ+ဗလဉ္စ+ဗောဇ္ဈင်္ဂေါစ+မဂ္ဂေါစ ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ မဂ္ဂေါ၊ ဤသို့ ဒွန်တွဲပြီးမှ "ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ မဂ္ဂပဋိသံယုတ္တာနံ+သုတ္တန္တာနံ ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ သုတ္တန္တာနံ၊ ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ သုတ္တန္တာနံ+ဟာရကော ကျဒ္ဓိပါဒ ၊ပေ၊ ဟာရကော၊ ဤသို့ ဒွန်အတွင်းငယ်သော ကမ္မဓာရဲ, တပ္ပုရိသ်ပြု။ [ဒွန္ဒဂဗ္ဘသမာသော ဝါ ဒေသော၊ (တစ်နည်း) "ကျဒ္ဓိပါဒသုတ္တန္တဟာရကော" စသည်ဖြင့် ဆိုလိုလျက် သုတ္တန္တဟာရကပုဒ်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ ပေယျာလနိဒ္ဒေသောဝါ၊–ဋီကာသစ်]

ဧဝမာဒိနိ–ဤသို့အစရှိသော သုတ်တို့တည်း၊ တေသံ–ထို သုတ်တို့ကို၊ အတ္တဿ သယော–ကိုယ်တော်၏ အဿာသယရှိသော၊ နိက္ခေပေါ–ဝေနေယျတို့သန္တာန်ဌ ဟောထားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ["တေသံ"ဟု ရှိသောကြောင့် "နိက္ခေပေါ–ဟောထားအပ်"ဟု မပေးရ။] (တစ်နည်း) တေသံ–ထိုသုတ်တို့ကို၊ အတ္တဿ သယော–ကိုယ်တော်၏ အဿာသယဟူသော၊ နိက္ခေပေါ–ဝေနေယျတို့သန္တာန်ဌ ဟောထားကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏။)

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယာနိ–အကြင်သုတ်တို့ကို၊ ရာဟုလဿ–ရာဟုလာ၏၊ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်ကျက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–သဒ္ဓိန္ဒြေစသော တရားတို့သည်၊ ပရိပက္ကာ–ရင့်ကျက်ကုန်ပြီ၊ အဟံ–ငါသည်၊ ရာဟုလံ–ရာဟုလာကို၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ ဝါ–တိုးတက်၍၊ အာသဝါနံ–တို့၏၊ ခယေ–ကုန်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ–ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော ဓမ္မဒေသနာအရာ၌၊ ယန္တုနဝိနေယျံ–အကယ်၍ ဆုံးမရမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ အဿာသယံ–လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓီ–ဉာဏ်ဖြင့်ရှုလျက် နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ မနံ–စိတ်အလိုကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရံ–ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း, ဆုတောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓနဘာဝဉ္စ–သိနိုင်ခြင်းသဘောကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–သိနိုင်မည့်သဘောကိုလည်းကောင်း၊ အပေက္ခိတွာ–ရှုဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ ပရဿ–သူတစ်ပါးတို့၏ အဿာသယဝသေန–သူတစ်ပါးတို့၏ အဿာသယနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ကထိတာနိ–

ဝိမုတ္တိ ၊ပေ၊ ခယေ။ ။ပရိပါစေန္တိ–ရင့်ကျက်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပရိပါစနီယာ၊ သဒ္ဓိန္ဒြေစသော တရားများတည်း၊ [ပရိပုဗ္ဗ+ပစ, ကာရိတ်ဏော, အနီယပစ္စည်းကတ္တား ဟော။] ဝိမုတ္တိ+ပရိပါစနီယာ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ၊ ခယေ–ခယနတ္ထံ(ဋီကာ)၊ ခယေ၌ သို့ သည် တဒတ္ထသမ္ဘဝါန် အနုက်ဟော၊ (တစ်နည်း)ခယကာရဏာဘူတာယ ဝါ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ဤအလို "ခီယန္တိ အာသဝါ ဧတေနာတိ ခယော"ဟု ပြု၍ သို့ကိုလည်း အဓိကရဏအနုက် ဌပင် သက်ပါ။

အဿာသယံ စသည်။ ။အဿာသယန္တိ အဓိမုတ္တိ–ဋီကာ၊ အလိုဆန္ဒကို ယူမည်စိုး၍ "အဓိမုတ္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဓိ–လွန်လွန်ကဲကဲ+အာသယ–စိတ်ဌ သက်ဝင်၍ဖြစ်တည်ခြင်း"ဟူသည် အလိုဆန္ဒကလေးမျှ မက လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲ သက်ဝင်ခြင်းတည်း၊ ခန္ဓီ အရ သည်းခံခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္တိ–ဉာဏ်ဖြင့်ရှုလျက် နှစ်သက်ခြင်း=သဘောကျခြင်း"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အဘိနိဟာရ–မိမိစိတ်ကို ဗောဓိဉာဏ်တစ်မျိုးသို့ ရှေ့.ရှ+ဆောင်ခြင်း"ဟူသည် ပဏိဓာန–စိတ်ကို ထိုဉာဏ်သို့ ရှေးရှုထားခြင်း (ပြောရိုးအားဖြင့် "ဆုတောင်းခြင်း")တည်း၊ ဗုဒ္ဓနဘာဝံကို "ဗုဒ္ဓနသဘာဝ–သိနိုင်ခြင်းသဘော"ဟု ဖွင့်၏။

အဝေက္ခိတွာ။ ။ အဝ+ကြည့်ခတ်သည် ဉာဏ်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အဝေက္ခိတွာကို "ပစ္စဝေက္ခိတွာ"ဟု ဖွင့်၍, အပ+ကြည့်မှ ပကို ဝ ပြုထားသည်ဟု ကြံပြီးလျှင် "အပေက္ခိတွာ ဝါ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်ပြန်သည်။

ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ သေယျထိဒံ–ဤသုတ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ (တစ်နည်း) ဣဒံ (ဣမာနိ သုတ္တာနိ)–ဤသုတ်တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ (ကတမာနိ)–အဘယ်သုတ်တို့နည်း၊ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ–လည်းကောင်း၊ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ–လည်းကောင်း၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ–လည်းကောင်း၊ ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ–ဤသို့ အစရှိသောသုတ်တို့တည်း၊ တေသံ–ထိုသုတ်တို့ကို၊ ပရိစ္ဆာသယော–သူတစ်ပါးတို့၏ အစ္ဆာသယရှိသော၊ နိက္ခေပေါ–သည်၊ (ဟောတိ၊) (တစ်နည်း) တေသံ–တို့ကို၊ ပရိစ္ဆာသယော–သူတစ်ပါးတို့၏ အစ္ဆာသယဟူသော၊ နိက္ခေပေါ–ဝေနေယျတို့ သန္တာန်၌ ဟောထားကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏)။

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ["ပုစ္ဆန္တိ" ၌စပ်။] ဝါ–သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ–ချဉ်းကပ်၍၊ စတသော–လေးပါးကုန်သော၊ ပရိသာ–ပရိသတ်တို့လည်းကောင်း၊ [ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသကာ, ဥပါသိကာမ ပရိသတ်တို့ကို ဆိုသည်။] စတ္တာရော–ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ–အမျိုးတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ပမာဏရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ နာဂါ–နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ သုပဏ္ဏာ–ဂဠုန်တို့လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓဗ္ဗာ–ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့လည်းကောင်း၊ အသုရာ–အသုရာတို့လည်းကောင်း၊ ယက္ခာ–ဘီလူးတို့လည်းကောင်း၊ မဟာရာဇာနော–စာတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးတို့လည်းကောင်း၊ တာဝတိံသာဒယော–တာဝတိံသာနတ်အစရှိကုန်သော၊ ဒေဝါ–နတ်တို့လည်းကောင်း၊ မဟာဗြဟ္မာ–မဟာဗြဟ္မာလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော–ဤသို့ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ["ပုစ္ဆန္တိ" ၌စပ်။] ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ–ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ပြောဆိုအပ်ပါကုန်၏၊ [ဤမှနောက်၌ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ဥဒါယီဝဂ်, ဗောဓယသုတ် ပါဠိတော်ရင်းဝယ် "ကိတ္တာဝတာ နုခေါ ဘန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ဝုစ္စန္တိ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျအဆက်ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝုစ္စန္တိ ကိ"ဟု ကိံသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်ထားသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဘန္တေ–ရား၊ နိဝရဏာ နိဝရဏာတိ–နိဝရဏာ နိဝရဏာဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–၏၊ ဘန္တေ–ရား၊ ပဌ–ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ–ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဟူသည်၊ ဣမေ

စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ။ ။ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ဏတိ (ကုလ) အနက်ကို ဟောဏ၏၊ ထို့ကြောင့် "စတ္တာရိ ကုလာနိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဝေဿ သုဒ္ဒအားဖြင့် အမျိုး ၄ ပါး–ဟူလို၊ (တစ်နည်း) ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ ပမာဏအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "ရူပါဒိပ္ပမာဏာ သတ္တာ"ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းဖွင့်သည်၊ လောက၌ ရုပ်အဆင်းကို ကြည်ညိုသော ရူပပ္ပမာဏပုဂ္ဂိုလ်, နာမည်ကျော်ကြားခြင်းကြောင့် ကြည်ညိုသော ယောသပ္ပမာဏပုဂ္ဂိုလ်, ခေါင်းခေါင်းပါးပါး ကျင့်သည်ကို ကြည်ညိုသော လူခပ္ပမာဏပုဂ္ဂိုလ်, တရားကို ကြည်ညိုသော ဓမ္မပ္ပမာဏပုဂ္ဂိုလ် ဟု ၄ မျိုးရှိ၏၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုးလုံးပင် ဘုရားရှင်ကို ကြည်ညိုသောကြောင့် ချဉ်းကပ်၍ ပြဿနာမေးကြသည်။ [အဂ်ုတ္တိုရ်, စတုက္ကနိပါတ်, ဒုတိယ ပဏ္ဏာသက, ပတ္တကမ္မဝဂ်, စတုပ္ပမာဏသုတ် ပါဠိတော်။]

နခေါ-ဤတရားတို့ပါလော၊ ဣဓ-ဤလောကဌ်၊ ပုရိသသ-၏၊ သေဋ္ဌ-အမြတ်ဆုံးသော၊ ဝိတ္တံ-ဥစ္စာကား၊ ကိံသု-အဘယ်ပါနည်း၊[သုတ္တနိပါတ်, ဥရဂဝဂ်, အာဠာဝကသုတ်။] ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးလျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပုဋ္ဌေန-မေးအပ်သော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တာနိ-ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ-အကြင်သုတ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အညာနိပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝတာသံယုတ္တ မာရသံယုတ္တ ဗြဟ္မသံယုတ္တ သက္ကပဉ္ဇ စူဠဝေဒလ္လ မဟာဝေဒလ္လ သာမညဖလ အာဠာဝက သူစိလောမ ခရလောမသုတ္တာဒီနိ-ဒေဝတာသံယုတ်, မာရသံယုတ်, ဗြဟ္မသံယုတ်, သက္ကပဉ္ဇသုတ်, စူဠဝေဒလ္လသုတ်, မဟာဝေဒလ္လသုတ်, သာမညဖလသုတ်, အာဠာဝကသုတ်, သူစိလောမသုတ်, ခရလောမသုတ် အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ-အကြင်သုတ်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုသုတ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆာဝသိကော-ပုစ္ဆာနှင့်စပ်ခြင်းရှိသော၊ နိက္ခေပေါ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊[တစ်နည်း-တေသံ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆာဝသိကော-ပုစ္ဆာ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားဟူသော၊ နိက္ခေပေါ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)။]

ပန-ကား၊ ယာနိ တာနိ-အကြင် သုတ်တို့ကို၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော်၊ ကာရဏာ-အကြောင်းဝတ္ထုကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ သေယျထိဒံ-နည်း၊ ဓမ္မဒါယာဒံ-ဓမ္မဒါယာဒသုတ်လည်းကောင်း၊ စူဠသီဟနာဒံ-လည်းကောင်း၊ စန္ဒူပမံ-လည်းကောင်း၊[တချို့စာအုပ်၌ "သူရိယူပမံ"ဟု ရှိသေး၏၊ မကောင်း။] ပုတ္တမံသူပမံ-လည်းကောင်း၊ ဒါရုက္ခန္ဓူပမံ-လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရကွန္ဓူပမံ-လည်းကောင်း၊ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ-လည်းကောင်း၊ ပါရိစ္ဆတ္တကူပမံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ-တို့တည်း၊ တေသံ-ထိုသုတ်တို့ကို၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော-အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းရှိသော၊ နိက္ခေပေါ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏၊)[(တစ်နည်း) တေသံ-တို့ကို၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော-အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဟူသော၊ နိက္ခေပေါ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏။)]

ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ ဧတေသု နိက္ခေပေသု-တို့တွင်၊ ဣမသ္မာ သုတ္တသ္မာ-ဤဗြဟ္မာလသုတ်ကို၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော-သော၊ နိက္ခေပေါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၏၊ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ-အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤဗြဟ္မာလသုတ်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ နိက္ခိတ္တံ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဟောထားတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတရာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ-အဘယ်အကြောင်းဝတ္ထု၏

ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အဘယ်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ (ဣဒံ–ကို၊ နိကွိတ္တံ–နည်း၊) ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော–ချီးမွမ်းခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ (ဣဒံ နိကွိတ္တံ၊) [ဤနေရာ၌ "အာစရိယော ဟိ" ဟု ဝိတ္ထာရဇောတက ဟိသဒ္ဒါရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ဆရာတို့ ထည့်ကြသည်။] ဟိ–ချဲ့၊ အာစရိယော–သည်၊ ရတနတ္တယဿ–၏၊ အဝဏ္ဏံ–အပြစ်ကို၊ အဘာသိ–ပြောပြီ၊ အန္ဓော ဝါ သီ–သည်၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ (အဘာသိ–ပြီ၊) ဣတိ–သို့၊ ဣမံ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ–ဤချီးမွမ်းခြင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို၊ အဒ္ဓုပ္ပတ္တိ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဒေသနာ ကုသလော–ဒေသနာတော်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ မမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုန္တိ–အစရိယော၊ ဒေသနံ–ကို၊ အာရဘိ–အား၊ထုတ်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထိုမမံ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ အစရိယောဒေသနာ
ကို ... ...

ဘုရား၏၊ [“အဝဏ္ဏံ၌ စပ်။] ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝါသဒ္ဒါ-ဝသဒ္ဒါသည်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော-ဝိကပ်အနက် ရှိ၏၊ ပရေတိ-ဟူသည်ကား၊ ပဋိဝိရဒ္ဓါ-သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်၊ (“ဘာသေယျုံ-ပြောကုန်ရာ၏ ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) တတြာတိ-ဟူသည်ကား၊ ယေ-အကြင်

သံသယတ္ထ။ ။“ကေဝါ ဣမေ ကဿဝါ” (ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်, သဠာယတနသိက္ခာပုဒ်)၌ သံသယအနက်ကို ဟော၏၊ “ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ ကေ-မည်သူမည်ဝါတို့နည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ ကဿ-မည်သူမည်ဝါ၏ သားသမီးတို့တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ နု ဇာနာမိ-မသိပါ”ဟု ပေးပါ၊ (သဲရှာစွာမသိ သံသယဖြစ်နေသည်-ဟူလို။)

ဝစန ဝေါသဂ္ဂ။ ။“အယံ ဝါ ဣမေသံ သမဏဗြဟ္မဏာနံ သဗ္ဗညူ မှဠော” (သာမညဖလ-သဗ္ဗညုဝါဒ)၌ ဝစနဝေါသဂ္ဂအနက်ကို ဟော၏၊ အဋ္ဌကထာ မဖွင့်၊ “အယံဝါ-ဤ သဗ္ဗညုသည်သာ”ဟု ပေးပါ၊ ယခုစာအုပ်များ၌ “အယဉ္စ”ဟုသာ တွေ့ရသည်၊ [ဝေါသဂ္ဂ (ဝဝသဂ္ဂ)သဒ္ဒါသည် နိစ္စယအနက်ဟောတည်း၊ ဝဝသဂ္ဂတ္ထောတိ-နိစ္စယတ္ထော၊-မဒ္ဒိမပံ, စာတုမသုတ်ဋီကာ၊ ဝဝသဂ္ဂနှင့် ဝေါသဂ္ဂသည် သဘောတူ။]

ပဒပူရဏ, သဒ်သ။ ။“နု ဝါယံ ကုမာရကော မတ္တမညာသိ” (နိဒါနဝဂ္ဂ, ကဿပသံယုတ်, စီဝရသုတ်)၌ ပဒပူရဏအနက်ရှိ၏၊ ပဌမမဟာသံဂီတိကထာအဖွင့်၌လည်း ပဒပူရဏဖြစ်ကြောင်း ရေးခဲ့ပြီ၊ “မဓုံ ဝါ မညတိ ဗာလော” (ဓမ္မပဒ, ဗာလဝဂ် ၆၉)၌ သဒ်သအနက်ကို ဟော၏၊ မဓုံဝါကို “မဓုံ ဝိယ”ဟု ဖွင့်၏။

ဝိကပ္ပနတ္ထ။ ။“ယေ ဟိ ကေစိ ဘိက္ခဝေ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ” (မူလပဏ္ဏာသ, သီဟနာဒဝဂ်, မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်)၌ ဝိကပ်အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ “မမ ဝါ”၌လည်း ဝါ သဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်ကိုပင် ဟော၏၊ ဝိဝိဓာ-အထူးထူးအပြားပြား အားဖြင့်+ကပ္ပနံ-ပြုစီရင်ခြင်း၊ ဝိကပ္ပနံ-ခြင်း၊ (တစ်နည်း) ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဝါ-တစ်မျိုး တစ်ဖုံ+ကပ္ပနံ ဝိကပ္ပနံ၊ သမုစ္စည်းကဲ့သို့ မပေါင်းဘဲ အထူးထူး (တစ်မျိုးစီ) သမဏာအတွက် တစ်ခြား, ဗြာဟ္မဏာအတွက် တစ်ခြား စီရင်ခြင်း-ဟူလို၊ ဤ၌လည်း ဘုရားအတွက်ဖြစ်စေ, တရားအတွက်ဖြစ်စေ, သံဃာအတွက်ဖြစ်စေ အဝဏ္ဏ ပြောခြင်းကို “ဝိကပ္ပန”ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဒါကျမ်း၌လာသော ဝိကပ်အနက်နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ [မမဝါ ဓမ္မသ ဝါ သံဃသ ဝါတိ ဝိဝိဓာ ဝိသုံ ဝါ ကပ္ပနသ ဧတာကတ္တာတိ အာဟ-ဝါသဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပနတ္ထောတိ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤအဖွင့်အရ “မမံဝါ-ငါဘုရား၏သော်လည်း”စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ဤသို့ ဝိကပ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် ပါဠိတော်၌ တစ်ဝါကျတည်း မထားဘဲ သုံးဝါကျခွဲ၍ ထားသည်။]

ပရေတိ ပတိဝိရဒ္ဓါ သတ္တာ။ ။ပရသဒ္ဒါသည် “အဟဉ္စေဝ ခေါပန ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ပရေစ (ငါမှတစ်ပါး အခြားသူတို့သည်လည်း) မေ နု အာဇာနေယျုံ” (မဒ္ဒိမပဏ္ဏာသ, ရာဇဝဂ်, ဗောဓိရာဇ ကုမာရသုတ်) ၌ အညအနက်ကို ဟော၏၊ “ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တံ-သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ လွန်ကဲကုန်, မလွန်ကဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို”

သတ္တဝါတို့သည်၊ အဝဏ္ဏ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကို၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကဲ့ရဲ့ကြောင်း စကားကို၊ ဘာသန္တိ–ပြောကြကုန်၏၊ တေသု–ထို အဝဏ္ဏကို ပြောသော သတ္တဝါတို့၌၊ [“နု အာဃာတော ကရဏီယော”စသည်၌ စပ်။]

နု အာဃာတောတိ အာဒီဟိ–အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်၊ [ထပေတိ၌ စပ်။] တေသံ ဘိက္ခူနံ–ထို ရဟန်းတို့၏၊ (မဏ္ဍလမာဠ၌ စည်းဝေးကြသော ထိုရဟန်းတို့မှာ၊) အာဃာတောယေဝ–အာဃာတသည်ပင်၊ (ရန်ညှိုးဖွဲ့တတ်သော ဒေါသသည်ပင်၊) ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ – အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ အထခေါ – ထိုသို့ပင် အာဃာတ မရှိပါသော်လည်း၊ အာယတိ–နောင်အခါ၌၊ ကုလပုတ္တာနံ–အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ [အကုသလုပ္ပတ္တိ၌ စပ်။] ဤဒိသေသု–ဤကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော၊ (ဤသို့ ရတနာ ၃ ပါးနှင့်စပ်ကုန်သော၊) ဌာနေသုပိ–အရာတို့၌သော်မှ

ဒသကနိပါတ်, ပဌမပဏ္ဏာသက, မဟာဝဂ်, သီဟနာဒသုတ်)၌ အဓိကအနက်ကို ဟောစ်၏၊ [ဣန္ဒြိယ ပဓရောပရိယတ္တန္တိ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝဋ္ဌ အပရဘာဝဋ္ဌ၊ ဝုဒ္ဓိဋ္ဌ ဟာနိဋ္ဌာတိ အတ္ထော၊–အဋ္ဌကထာ၊ ဝုဒ္ဓိဋ္ဌ ဟာနိဋ္ဌာတိ ပစ္စယဝိသေသေန သာမတ္ထိယတော အဓိကတံ အနဓိကတဋ္ဌ၊–ဋီကာ။]...“ပရတော–နောက်၌၊ အာဂမိဿတိ–လာလတ့်”၌ ပစ္ဆာဘာဂ အနက်ကို ဟောစ်၏၊ “ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ပရပ္ပဝါဒံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတို့၏ အယူဝါဒကို၊ သဟမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတ္တာ” (ဥဒါနပါဠိ, ဇစ္စန္ဓဝဂ်, အာယုသင်္ခါရောသဇ္ဇနသုတ်)၌ ပစ္စနိကအနက်ကို ဟောစ်၏၊ ဤနေရာ၌လည်း ပစ္စနိကအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ “ပတိဝိရုဒ္ဓါ”ဟု ဖွင့်သည်။ [ပတိဝိရုဒ္ဓနှင့် ပစ္စနိကသည် အနက်တူပင်တည်း။]

ကိဉ္စာပိ ၊ပေ၊ ပတိသေဓေန္တော။ ။ထို မဏ္ဍလမာဠ၌ စည်းဝေးနေထိုင်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ဂုဏမဟတ္တဖြစ်၍ အညံ့ဆုံး သောတာပန် ဖြစ်သောကြောင့် အာဃာတ မရှိကြသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် “အာဃာတကို မပြုရ”ဟု နည်းဥပဒေသထားတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ကိဉ္စာပိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုရဟန်းတို့မှာ အာဃာတ မရှိသည် မှန်သော်လည်း နောက်နောင်အခါ အမျိုးသားတို့၏ ဤကဲ့သို့ ရတနာ ၃ ပါးကို ကဲ့ရဲ့သော အရာ၌သော်မှ အကုသိုလ်ဖြစ်မှုကို တားမြစ်တော်မူလိုသောကြောင့်· တရားနည်းဥပဒေကို ထားတော်မူသည်–ဟူလို။

ဤဒိသေသု။ ။ပိသဒ္ဒါသည် မြတ်သော ရတနာ ၃ ပါးအနက်ဟော ပုဒ်နောင်ထိုင်သောကြောင့် သမ္ဘာဝနာဓောတက ဂရဟာသမုစ္စည်းတည်း၊ ဤသို့ ရတနာ ၃ ပါးနှင့်စပ်သော အရာ၌သော်မှ အကုသိုလ်စိတ်ကို မဖြစ်စေလိုတဲ့သေး၏၊ အောက်တန်းကျသော ဝဋ္ဋ၏အာမိသ, လောက၏အာမိသဖြစ်သော (မိမိ၏ အသင်းအဖွဲ့၏အပြစ်ကို ပြောဆိုခြင်း, မိမိတစ်ယောက်ထည်း၏ အပြစ်ကို ပြောဆိုခြင်းဟူသော) အရာဌာနတို့၌ အကုသိုလ် မဖြစ်စေလိုသည်မှာ အထူးပြောဖွယ် မလိုတော့–ဟူလို။ [ဤဒိသေသုပီတိ ဇတ္ထ ပိသဒ္ဒေါ သမ္ဘာဝနေ၊ တောနု ရတနတ္တယနိမိတ္တမ္ပိ အကုသလ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ နု ကာတဗ္ဗာ၊ ပဂေဝ ဝဋ္ဋာမိသ လောကာမိသနိမိတ္တန္တိ ဒသေတိ၊–ဋီကာ။]

လည်း၊ အကုသလုပ္ပတ္တိ-အကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိသေဓေန္တော-တားမြစ်တော်မူလိုသည်အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မနေတ္တိ-တရားတည်းဟူသော နည်းဥပဒေသကို၊ ဝါ-သဒ္ဓမ္မသို့, ဆောင်တတ်သော တရားကို၊ ထပေတိ-ထားတော်မူ၏။]

တတ္ထ-ထို နှ အာဃာတော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ယော သဘာဝေါ-အကြင် သဘောတရားသည်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာနုဘတိ-ညှင်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့, စိတ်ကို ညှင်းဆဲတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သော သဘာဝေါ-သည်၊) အာဃာတော-အာဃာတမည်၏၊ ဇဝံ-ဤ အာဃာတောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကောပဿ-စိတ်ဆိုးတတ်သော ဒေါသ၏၊ အဓိဝစနံ-အထက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-စပ်သောသဒ္ဒါတည်း၊ တေန-

---

ဓမ္မနေတ္တိ။ ။"သဒ္ဓမ္မံ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ နေတိ-ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ နေတ္တိ၊ ဓမ္မောယေဝ-မမ်ဝါ ဘိက္ခဝေစသော တရားတော်သည်ပင်+နေတ္တိ-သူတော်ကောင်းတရားကို ဆောင်တတ်သော နည်းညွှန်လမ်းပြ ဥပဒေသတည်း၊ ဓမ္မနေတ္တိ" ဟု ပြုပါ။ [ပရိယတ္တိ ဓမ္မောယေဝ သဒ္ဓမ္မနယနဋ္ဌေန နေတ္တိတိ ဓမ္မနေတ္တိ၊-ဋီကာသစ်။]

အာဃာတော။ ။အာပုဗ္ဗ ဟနဓာတ် ဏပစ္စည်း၊ ဟနကို ဃာတပြုထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ကတ္တုသာဓံပြုရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြလိုရှိ "အာဟနတိ စိတ္တံ" ဟု မိန့်သည်၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "အာဟနတိ ဇဏ္ဍ စိတ္တံ"ဟု ဇဏ္ဍပါသည်ကို အမှားဟု ဋီကာသစ်ပယ်ထားပြီ၊ ကတ္တုသာဓံပြုသကဲ့သို့ (ပရမတ္ထသဒ္ဒါများ၏ ရိုးရာအတိုင်း) ကရဏသာဓ် ဘာဝသာဓ်လည်း ဋီကာတို့, ပြုကြလေသေး၏။] အာဟနတိ၌ အာကို ဘုသော (ပြင်းစွာ)ဟု လည်းကောင်း, ဟနတိကို ဃဋ္ဋေတိ(ထိခတ်တတ်) ဟိံသတိဝါ"ဟု လည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။

ကောပဿေတံ။ ။"အာဟနတိ"ဟူသော အနက်သည် ဟနဓာတ်၏ ညှင်းဆဲခြင်း အနက်နှင့် ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်ဟူသော ဓာတ်နက် ပစ္စည်းနက် ခွဲ၍ ပြအပ်သော သဒ္ဒါနက်တည်း၊ ယခုအခါ အာဃာတသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်အနက်ကို ပြလိုရှိ, "ကောပဿေတံ အဓိဝစနံ"ဟု မိန့်သည်။ [ဇဝံ အဝယဝဘောဒနေန အာဃာတသဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဝတ္တာ ဣဒါနိ တတ္ထ ပရိယာယေနပိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော ကောပဿေတံ အဓိဝစနန္တိ အာဟ၊-ဋီကာဟောင်း။]

အဓိဝစနံ။ ။အဓိသဒ္ဒေါ ဥပရိဘာဂေ (အထက်အဖို့အနက်၌) ဖြစ်၏၊ ဥပရိ+ဝစနံ အဓိဝစနံ-ကောပ၏ အထက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါ၊ (တစ်နည်း) အဓိနံ+ဝစနံ အဓိဝစနံ-ကောပ၏ (ကောပ)နှင့်စပ်သောသဒ္ဒါ၊ အဓိနသဒ္ဒါသည် သမ္ဗန်ကို ငဲ့သောသဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဓိနအနက်နှင့် တွဲရာ၌လည်း "ကောပဿ"ဟု သမ္ဗန်နှင့်ပင် တွဲနိုင်ပါသည်၊ "ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမိ"သုတ်၌ ပရိဂ္ဂဟောကို "အာယတ္တော-စပ်သော"ဟု ဖွင့် ပုံကို သတိပြုပါ။ [သုတ္တန္တိကဒုကမာတိကာ အဖွင့် မူလဋီကာ မိုးသည်။]

ဋီကာသစ်။ ။ဤဋီကာသစ်၌ကား အဓိကို အဓိကိစ္စအနက်ဟောဟု ကြံ၍ "အဓိကိစ္စ ပဝတ္တံ (ပသိဒ္ဓံဝါ) ဝစနံ အဓိဝစနံ-စွဲ၍ဖြစ်သော (ထင်ရှားသော) သဒ္ဒါ၊ နာမန္တိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်, ဤအဖွင့်ကိုလိုက်၍ "အဓိဝစနံ-အမည်တည်း"ဟု အလွယ်ပေးကြ

ထို သဘောတရားဖြင့်၊ (တံ သမ္ဘီပုဂ္ဂလာ–ထို သဘောတရားနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အပ္ပတိတာ–ပီတိသုခတို့ ရှေးရှုမရောက်အပ်ကုန်သည်၊ အတုဋ္ဌာ-ပီတိဖြင့် မနှစ်သက်ကုန်သည်၊ အသောမနသိတာ–သောမနဿဖြင့် လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပီတိသုခတို့သည် ရှေးရှုမရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော သဘာဝေါ) အပ္ပစ္စယော–အပ္ပစ္စယမည်၏၊ ဧတံ–ဤ အပ္ပစ္စယောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဒေါမနဿသ–ဒေါမနဿ၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တည်း။

သည်၊ [အဓိကိစ္စနှင့် တွဲရာဝယ် "အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ"သည် ဒုတိယန္တနှင့်သာ တွဲနိုင်၏၊ ဤ၌ "ကောပဿ"ဟု ရှိသောကြောင့် "အဓိကိစ္စ"ဟု ဖွင့်သော ဋ္ဌိကာသစ် စကားကို စဉ်းစားပါ၊ ဆရာတို့ကား "ကောပဿ–ကို၊ အဓိဝစနံ–စွဲ၍ဟောသော သဒ္ဒါတည်း"ဟု ပေးတော်မူကြသည်။]

ရဋ္ဌိသဒ္ဒါ။ ။"အဓိဝစနံ"ဟု ဖြစ်စေ, "နာမ်"ဟု ဖြစ်စေ, "ပရိယာယော"ဟု ဖြစ်စေ, ဆိုရာ၌ အထင်ရဋ္ဌိသဒ္ဒါဟု မှတ်ပါ။ ["စိတ်ကို ညှင်းဆဲတတ်"ဟူသော ဗျုတ္တိနှင့် အညီ အရကောက်လျှင် ဒေါသ–ဒေါမနဿ–ဝိစိကိစ္ဆာ စသည်တို့လည်း ရနိုင်၏၊ သို့သော် အပေါင်းဖြစ်သော ထိုအနက်များ၏ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဒေါသ၌ တင်စားသော ဧကဒေသျှုပစာရ ရဋ္ဌိအားဖြင့် ကောပ(ဒေါသ)ကိုသာ အရကောက်ရသည်၊–ကောပေယေဝ ပနာယံ နိရုဠ္ဍောတိ ဒသေတိ–ကောပဿတံ အဓိဝစနန္တိ ဣမိနာ၊–ဋ္ဌိကာသစ်။]

[ဆောင်] **၁။ ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ပရိယာယ, ရှိလကမ္ဘ, ဥပစာ။**
၂။ အဓိဝစနံ, နာမံရှိက, များလှနက်တွင်, လိုအင်နက်မှီ,
ထင်ရှဋ္ဌိ။

အပ္ပတိတာ။ ။အပ္ပတိတောကို နပ္ပတိဓေတာ ပီတိသုခါဒိဟိ ဝဇ္ဇိတော၊ နဿ အာတိ သဒ္ဒေါတိ အတ္ထော၊–ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသ သိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၊ ဤ အဋ္ဌကထာကိုမှီး၍ "အပ္ပတိတာ–ပီတိသုခတို့ ရှေးရှု မရောက်အပ်ကုန်သည်"ဟု အနက်ပေးရသည်။ [ရှေးက "အပ္ပတိတာ–မနှစ်သက်ကုန်သည်"ဟု ပေးကြသည်။]

အတုဋ္ဌာ အသောမနသိတာ။ ။ဤပုဒ်တို့ကား အပ္ပတိတာကို ထပ်၍ဖွင့်သော အဓိပ္ပာယတ္ထတို့တည်း။ [တုဋ္ဌာ၌ "တုသ–ပီတိမှိ"ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ သောမနသိတာ၌ သောမနဿနောင် သဠာတအသတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်းတည်း၊ သဠာတအသတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်–ဟူလို၊ ဣကပစ္စည်းဖြင့် "သောမနသိကာ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ သို့သော် အဋ္ဌသာလိနီ အကုသလနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌ "သောမနသိတသ–ဒေါမနသိတသ"ဟု ရှိသောကြောင့် ဣတပစ္စည်းဖြင့်ရှိမှ သာ၍ကောင်းသည်။]

အပ္ပစ္စယော။ ။ အပ္ပစ္စယော၌ ပတိပုဗ္ဗ, ဣဓာတ်, ဓဓာတ်, အယဓာတ်, (အ)ပစ္စည်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ပတိတာ၌လည်း ပတိပုဗ္ဗ+ဣဓာတ်, တပစ္စည်းတည်း၊ (အတိ+ဣတမှ အတိတ ဖြစ်သကဲ့သို့ ပတိ+ဣတမှ ပတိတ ဟု ရှိရသည်၊) ထို့ကြောင့် အပ္ပစ္စယောကို "အပ္ပတိတာ

(ယာ ဓမ္မစာတိ–အကြင် သဘောတရားသည်၊) အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဟိတံ–စီးပွားကို၊ နေဝ အဘိရာဓယတိ–မပြီးစေနိုင်၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဟိတံ–ကို၊ နှ အဘိရာဓယတိ–မပြီးစေနိုင်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ထိုသို့ မိမိ သူတစ်ပါး ၂ ဦးသား၏ စီးပွားကို မပြီးစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ ဓမ္မစာတိ–သည်၊) အနဘိရဒ္ဓိ–အနဘိရဒ္ဓိမည်၏၊ ဧတံ–ဤ အနဘိရဒ္ဓိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကောပ သ–၏၊ ဝါ–၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ဤ ၃ ပုဒ်တို့တွင်၊ ဒ္ဝိဟိ–၂ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ–အာဃာတော အနဘိရဒ္ဓိဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ သခၨိရက္ခန္ဓော–သခၨိရက္ခန္ဓာကို၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [တရားကိုယ်က ဒေါသဖြစ်ကြောင့် "သခၨိရက္ခန္ဓော"ဟု ဆိုသည်။] ဧကေန–အပ္ပစ္စယော ဟူသော တစ်ပါးသောပုဒ်ဖြင့်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ [တရားကိုယ်က ဒေါမနဿကို အရကောက်ရသောကြောင့် "ဝေဒနာက္ခန္ဓော"ဟု ဆိုသည်။] ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–၂ ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ–ထို ခန္ဓာတို့၏၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–စပ်သဖြင့်၊ သေသာနံ–ကြွင်းကုန်သော၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံပိ–သညာက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်း၊ (တစ်နည်း) သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံပိ–သညာက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်း၊ (တစ်နည်း) သမ္ပယုတ္တ

ဟောန္တို့ တေန"ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် အနက်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ (ပရိယာယ်ဝိဂြိုဟ်ပြလည်း ဖြစ်သည်၊) ဝိဂြိုဟ်စစ်ပြုလိုလျှင် "ပစ္စေတိ (ပတိ+ဧတိ) တေနာတိ ပစ္စယော၊ နှ+ပစ္စယော အပစ္စယော"ဟု ပြု၍ "ပိတိသုခ၏ ရှေးရှု မရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဒေါမနဿ"ဟု ပေးပါ။ [အပ္ပတိတာ ဟောန္တို့ တေနာတိ ပါဂဋ္ဌ ပရိယာယေန အပ္ပစ္စယသဒ္ဒဿ အတ္ထဒဿနံ၊ တံမုခေန ပန (ထိုအနက်ဖွင့်ပုံကို အဦးပြု သဖြင့်ကား) နှ ပစ္စေတိ တေနာတိ အပ္ပစ္စယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–ဋီကာ၊ ဤ"နှ ပစ္စေတိ"လည်း လဟာကနည်းအားဖြင့် ပြုခြင်းသာ။]

အနဘိရဒ္ဓိ။ ။အဘိရာဓယကိုကြည့်၍ "အဘိပုဗ္ဗ+ရာဓ–သံသိဒ္ဓိယံ"ဟူသော စာတ်, ကာရိတ်ကျေ, တိပစ္စည်းတည်း။ [အဘိဓာယတီတိ–သာဓယတိ၊–ဋီကာ။] ဒေါသ ထွက်သောအခါ မိမိစီးပွားကိုလည်း မပြီးစေနိုင်၊ သူတစ်ပါးတို့၏စီးပွားကိုလည်း မပြီးစေနိုင်သောကြောင့် ဒေါသကို "အနဘိရဒ္ဓိ"ဟု ခေါ်သည်။ [အဘိရာဓယတီတိ အဘိရဒ္ဓိ၊ နှ+အဘိရဒ္ဓိ အနဘိရဒ္ဓိ။]

တေသံ ၊ပေ၊ သေသာနံပိ။ ။ပြခဲ့သော ၃ ပုဒ်တို့တွင် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ သခၨိရက္ခန္ဓာ ၂ ပါးကို တိုက်ရိုက်ယူလိုက်လျှင် ထို ကောပ (ဒေါသ) ဒေါမနဿဝေဒနာတို့နှင့် ဧကုပ္ပါဒ ဧကနိရောဓ ဧကာလမ္ဗန ဧကဝတ္ထုကဖြစ်သော ကြွင်းသော သညာက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ကိုလည်း (တစ်နည်း) ဒေါသမှကြွင်းသော သခၨိရတို့နှင့်တကွ ထိုခန္ဓာ ၂ ပါးတို့ကိုလည်း သဟစရဏနည်း အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "သေသာနံပိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ" မိန့်သည်။ [သေသာနန္တို့ သညာဝိညာဏက္ခန္ဓာနံ၊ သညာဝိညာဏ အဝသိဋ္ဌသခၨိရက္ခန္ဓသခၨိတာနံ ဝါ၊–ဋီကာဟောင်း။]

မမ္မာနံပိ–သညာက္ခန္ဓာ, ဝိညာဏက္ခန္ဓာ, ကြင်းသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာတစ်စိတ် ဟူသော သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း၊ ကရဏ–ပြုခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ပဌမေန–ရှေးဦးစွာသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ မနောပဒေါသံ–စိတ်ကို အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသ ဒေါမနဿကို၊ နိဝါရေတွာ–တားမြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဒုတိယေန–ဒုတိယဖြစ်သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ တတ္ထ–ထို မနောပဒေါသဠ်၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြ ၊ပေ၊ အန္တရာယောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို တတြ စေ တုမှေ အသယ အစရှိသောပါဠိရပ်ဠ၊ တတြ စေ တုမှေ အသယာတိ–ကား၊ တေသု အဝဏ္ဏာဘာသကေသု–ထိအပြစ်ပြောသော သတ္တဝါတို့ဠ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ–ထို အပြစ်ပြောခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ–ထို အပြစ်ပြောခြင်းသည်၊ (သတိ–ဖြစ်လသော်၊) [ဤနည်းကို ပဌမနည်းဠ်လည်း သုံးနိုင်သည်။] တုမှေ–သင်တို့သည်၊ စေ ဘဝေယျာထ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အုံ့၊ ယဒိ ဘဝေယျာထ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အုံ့၊ ဣတိ

ကရဏံ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ။ ။"နာ အာယာတော ၊ပေ၊ ကရဏီယာ"ဟု ပါဠိတော်ဠ ရှိသောကြောင့် "ထို အာယာတစသည် ပြုခြင်းကို ပယ်သည်"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုပြုခြင်းဟူသည် မိမိသန္တာန်ဠ ထိုအာယာတစသည်ကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကရဏံကို "ဥပ္ပါဒနံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [သကမ္မကဓာတ်ကို အကမ္မကဖြင့် ဖွင့်လျှင် ကာရိတ်သွင်းမှ အဓိပ္ပာယ် ညီမျှသည်။] ဖြစ်စေခြင်းဟူသည်လည်း ထို အာယာတစသည် ဖြစ်ဖို့အကြောင်းတို့ကို ပေါင်းစုစေခြင်းတည်း။ [အာယာတာဒီနံ ဟိ ပဝတ္တိယာ ပစ္စယသမဝါယာနံ ဣဓ ကရဏန္တိ ဝုတ္တံ၊ တံ ပန အတ္ထတော ဥပ္ပါဒနမေဝ၊ တဒနုပ္ပါဒနံ ဟိ သန္ဓာယ ပါဠိယံ နာ ကရဏီယာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

နယေန။ ။အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ" စသော စကားတော်ကိုပင် ပဌမနည်းဟု ဆိုသည်၊ နီယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ နယော။

တတြ စေ ၊ပေ၊ အသယ။ ။တတြဠ် တြပစ္စည်း၏ အာဓာရအနက်ကို သိစေလို၍ "တေသု အဝဏ္ဏာဘာသကေသု"ဟု ဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) တြပစ္စည်း၏ နိမိတ် (သို့မဟုတ်) ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏအနက်ကို သိစေလို၍ "တသ္မိံ ဝါ အဝဏ္ဏေ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်၊ အသယသည် သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော ရုပ်တည်း၊ ဧယျာထဝိဘတ်ကို ဓာတွန်သနှင့်တကွ သယပြုထားသည်ဟု သိစေလို၍ "ဘဝေယျာထ"ဟု ဖွင့်၏၊ စေကား ယဒိ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဋီကာသစ်ဠ စေဟု ရှိရာဝယ် ကြိယာ၏နောက်ဠ ထား၍၊ ယဒိဟု ရှိရာဠ် ကြိယာ၏ရှေ့က ထားရိုးရှိကြောင်း သိစေလို၍ "အသယ စေ, ယဒိ ဘဝေယျာထ"ဟု ထားကြောင်း ဝဒန္တိဝါဒ ရှိ၏၊ မိမိကား အလိုရှိသလိုပင် ရှေ့နောက် ထားနိုင်သည်ဟု ထင်သည်။

အတ္ထော–နက်၊ ကောပေန–ဒေါသဖြင့်၊ ကုပိတာ–အမျက်ထွက်ကြကုန်သည်၊ ဒေါမနဿေန–ဒေါမနသဖြင့်၊ အနတ္တမနာ–မိမိစိတ် မရှိကြကုန်သည်၊ ("စေ အဿဝ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုအံ့" ၌ စပ်။)

တုမ္ဟံယေဝ သေန အန္တရာယောတိ–ကား၊ တုမှာကံယေဝ–သင်တို့၏သာ၊ ဝါ–သင်တို့မှာသာ၊ တေန ကောပေန–ထိုစိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တာယ အနတ္တမနတာယစ–ထိုမိမိစိတ် မရှိသူ၏ ဖြစ် ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒေါမနဿကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမဗျာနာဒီနံ–ပဌမစျာန် အစရှိသော တရားထူးတို့၏၊ အန္တရာယော–အန္တရာယ်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဒုတိယေန–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ အာဒီနဝံ-မနောပဒေါသ၌ အပြစ်ကို၊ [ရှေ့က "တတ္ထ အာဒီနဝံ"ဟု ရှိခဲ့၍ "၌"ဟု ဆိုသည်။] ဒသေတွာ-၍၊ တတိယေန–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝစနတ္ထသလ္လက္ခဏမတ္တောပိ–သဒ္ဒါ၏အနက်ကို

ကုပိတာ ၊ပေ၊ ဒေါမနဿေန။ ။ပဌမနည်း၌ အာဃာတစသည်တို့အရ ကောပ (ဒေါသ)နှင့် ဒေါမနဿကို ပြခဲ့၏၊ ဤဒုတိယနည်းသည် ထိုကောပဒေါမနဿကို ပြုခြင်း၌ အပြစ်ကိုပြသော နည်းဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် "ဧဝံ ပဌမေန နယေန" စသော မူလကျမ်းတက်စကားကိုပင် ခိုင်မြဲစေသည်။ [ကုပိတာ ကောပေန, အနတ္တမနတာ ဒေါမနဿေနာတိ ဣမိနာ ဧဝံ ပဌမေန နယေနာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝစနံ အတ္ထန္တရာဘာဝဒဿနေန (အနက်ထူးမရှိပုံကို ပြခြင်းအားဖြင့်) သမတ္ထေတိ၊–ဋီကာ။]

တုမှာကံ ၊ပေ၊ ဘဝေယျ။ ။တုမ္ဟံနှင့် တုမှာကံကို ပရိယာယ်ဖြစ်ကြောင်း သိစေ လို၍ တုမ္ဟံကို တုမှာကံဟု ဖွင့်သည်၊ အဿသည် သတ္တမီ ဧယျဝိဘတ်နှင့်တကွ ဓာတုန်သကို "အဿ"ပြုထားသော ပုဒ်တည်းဟု သိစေလို၍ "ဘဝေယျ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ တေနသည် ပြအပ်ပြီးသော ကောပ အနတ္တမနတာတို့ကို ပြန်၍ညွှန်သော သဒ္ဒါတည်း၊ အနတ္တမနတာကို ညွှန်းသောအခါ "အတ္ထဝသာ လိင်္ဂဝိပရိဏာမော (လိန်ပြောင်းလွဲခြင်းကို) ကာတဗ္ဗော" ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဣတ္ထိလိန် ပြောင်း၍ "တာယ"ဟု ပြင်ရသည်။

အန္တရာယော။ ။ပါဠိတော်၌ "အန္တရာယော"ဟု သာမည ဆိုသော်လည်း ရဟန်း တော်များဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းတရားအထူးတို့၏ အန္တရာယ်ဟု အရာအားလျော်စွာ သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဌမဗျာနာဒီနံ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်နိုင်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဒုတိယ စျာန်မှစ၍ အရဟတ္တမဂ်–အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ယူပါ။

မိန့်တော်မူလိုရင်းမှာ–သူတစ်ပါးတို့က အပြစ်ပြောခြင်းကြောင့် မိမိတို့က ဒေါသ ဒေါမနဿဖြစ်နေလျှင် တရားအားထုတ်၍ မပေါက်နိုင်သောကြောင့် စျာန် မဂ် ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်၏၊ "ထိုသို့ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ပဌမနည်း၌ တားမြစ်ခဲ့သည့်အတိုင်း သူတစ်ပါးတို့က ကဲ့ရဲ့သောအခါ ဒေါသ ဒေါမနဿ မဖြစ်အောင် သတိထားကြရမည်"ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်သားခြင်းမျှဋ္ဌသော်မှလည်း၊ (ပြောဆိုအပ်သော စကား၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်သားခြင်းမျှဋ္ဌသော်မှ၊) အသမတ္ထတံ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပိနု တုမှေ ပရေသန္တိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အပိနု တုမှေ ပရေသံ အစရှသော စကားရပ်၌၊ ပရေသန္တိ-ကား၊ ယေသံ ကေသဉ္စိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဉသုံ အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ [သုဘာသိတံ ဒုဗ္ဘာသိတံ အပိ ဌ္ဌ စပ်။] ဟိ-မှန်၊ ကုပိတော-အမျိုက်ထွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ-ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာသာဝကတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ သုဘာသိတသ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကား၏၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နေဝ အာဇာနာတိ-ထင်စွာ မသိနိုင်၊ [“အာ”အတွက် “ထင်စွာ”ဟု ပေးလိုက်သည်။] မာတာပိတူနံ-အမိအဖတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ သုဘာသိတသ-၏၊ အတ္ထံ-ကို၊ နေ အာဇာနာတိ-ထင်စွာ မသိနိုင်၊

အပိနု တုမှေ။ ။ဒုတိယနည်းဖြင့် မနောပဒေါသကို ပြုသည့်အတွက် စျာန်မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကိုပြပြီး၍ ဤတတိယနည်းဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ ပြောအပ်သော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုမျှ မမှတ်သားနိုင်ကြောင်း ပြတော်မူရကား “အပိနု တုမှေ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ရတနာ ၃ ပါး၏အပြစ်ကို ပြောသည့်အတွက် ဒေါသထွက်ကြ ဒေါမနဿဖြစ်ကြလျှင် (မောဟဖြင့် မွန်နေသည့်အတွက်) သူတစ်ပါးတို့ ပြောအပ်သော စကား၏ အကျိုး အပြစ်ကိုမျှ သိနိုင်ပါတော့မည်လော”ဟူလို။ [မတ္တေပိဌ္ဌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက, သမ္ဘာဝနာသမုစ္စည်း၊ “စကား၏ အနက်အဓိပ္ပယ်လောက်မျှ မမှတ်သားနိုင်တုံသေး၏၊ ထို့ထက် အသိဓက်သော အကြောင်းအရာကို မှတ်သားနိုင်ဖို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့”ဟူလို။]

ဋ္ဌိကာတို့ဆိုပုံ။ ။“မနောပဒေါသသည် ကာလကြာမှုဖြစ်မည့် ဟိတသုခ၏သာ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်မဟုတ်သေး၊ ထို မနောပဒေါသဖြစ်ရာခဏာ၌ ဖြစ်ထိုက်သော ဟိတသုခ၏လည်း (ဆိုအပ်သောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိအောင်ပြုသော အားဖြင့်) အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်သာ”ဟု ဒုတိယနည်း အပြစ်ပြပုံထက် ခိုင်မြဲစွာ အပြစ်ပြလို၍ “အပိနု တုမှေ” စသော စကားကို မိန့်သည်၊ ဤသို့ ဋ္ဌိကာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုကို ထောက်လျှင် ပါဠိတော်၌ “သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာဘာသိတံ အပိ-ကိုမျှလည်း၊ အာဇာနေယျာထနု-ထင်စွာ သိနိုင်ကုန်ရာအုံ့လော”ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်။ [ယခုခေတ်၌ကား “အာဇာနေယျာထ အပိနု”ဟု တွဲ၍ ပေးလေ့ရှိကြသည်။]

ယေသံ ကေသဉ္စိ။ ။ရှေ့၌ ပရေကို “ပတိဝိရဒ္ဓါ သတ္တာ”ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ၌လည်း ထိုအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ယေသံ ကေသဉ္စိ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ ပရသဒ္ဒါသည် အညအနက်ကို ဟောရကား “မိမိမှတစ်ပါး အခြားသော မိတ်ဆွေ ရန်သူအားလုံးကို ယူပါ”ဟူလို၊ “ကုပိတော ဟိ” စသည်ကား ထို “ယေသံ ကေသဉ္စိ-မည်သူမဆို အားလုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏”ဟူသော စကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း။

ပစ္စတ္ထိကာနံ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ ဒုဇ္ဇာသိ တသ–၏၊ အတ္ထံ–ကို၊ နိ အာဇာနာတိ–နိုင်။ [ဗုဒ္ဓ ၊ပေ၊ မာတာပိတုနံတို့ကို "သုဘာသိတသ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ တွဲရမည်၊ ပစ္စတ္ထိကာနံကိုလည်း ဒုဇ္ဇာသိတသနှင့် တွဲရမည်။]

ယထာဟ–အဘာယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ကုဒ္ဓေါ ၊ပေ၊ နာဝဗုဒ္ဓတိတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊) [ကုဒ္ဓေါ–အမျက်ထွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နိ ဇာနာတိ–မသိနိုင်၊ ကုဒ္ဓေါ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဓမ္မံ–ပါဠိကို၊ နိ ပဿတိ–မမြင်နိုင်၊ ယံ (ယသ္မိံ ကာလေ)–အကြင်အခါ၌၊ ကောဓော–ကောဓသည်၊ ဝါ–ဒေါသသည်၊ နရံ–သတ္တဝါကို၊ သဟတေ–လွှမ်းမိုး၏၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ အန္ဓတမံ–ပညာစက္ခု ကန်းအောင်ပြုတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်သည်၊ ဟောတိ–

သုဘာသိတ ၊ပေ၊ အတ္ထံ။ ။ပါဠိတော်၌ "အပိနု ၊ပေ၊ သုဘာသိတ ဒုဇ္ဇာသိတံ အာဇာနေယျာထ"ဟုသာ ရှိ၏၊ "အတ္ထ"ဟု မပါ၊ သို့သော် "သုဘာသိတ ဒုဇ္ဇာသိတကို သိခြင်း"ဟူရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်သိမှ "ဤစကားသည် သုဘာသိတ, ဤစကားကား ဒုဇ္ဇာသိတ"ဟု ခွဲခြားနိုင်, အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိဘဲ သုဘာသိတ ဒုဇ္ဇာသိတဟု မခွဲခြားနိုင်သောကြောင့် အတ္ထသဒ္ဒါထည့်၍ "သုဘာသိတဒုဇ္ဇာသိတသ အတ္ထံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပါဠိယံ သုဘာသိတဒုဇ္ဇာသိတဝစန ဇာနနမ္ပိ တဒတ္ထဇာနနေနေဝ သိဒ္ဓန္တိ အာဟ–သုဘာသိတဒုဇ္ဇာသိတသ အတ္ထံတိ၊–ဋီကာသစ်။]

အန္ဓတမံ။ ။အန္ဓတမန္တိ အန္ဓဘာဝကရံ တမံ၊–ဋီကာ၊ အန္ဓ၌ ဘာဝပွဓာနကြံ၍ "အန္ဓကရံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကရဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေထားသည်၊ နိဿယအတိုင်း အနက်ပေးပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား "အတိဝိယ ဝါ တမံ"ဟု ဖွင့်သေး၏၊ အန္ဓနှင့် တမသည် အနက်တူသဒ္ဒါ မဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။ [တချို့စာအုပ်၌ သဂိုဏ်းလွတ်အောင် "အန္ဓံတမံ"ဟု နိဂ္ဂဟိတ်လာလျက် ရှိ၏၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏနိဂ္ဂဟိတ်ဟု မှတ်ပါ။]

ယံ သဟတေ။ ။ယံကို တဒါနှင့်လိုက်လျောအောင် သတ္တမီအနက်ဟော နိပါတ်ဟု (တစ်နည်း–သတ္တမျတ္ထ၌ ပဌမာဟု) ကြံ၍ "ယံ–အကြင်အခါ၌"ဟု ပေးပါ၊ ဤသို့ ပေးလျှင် တဒါဟူသော နိယမဝါကျနှင့် လိုက်လျော၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနည်းကို နိဿယ၌ ပေးထားသည်။

တစ်နည်း။ ။ယံကို ကာရဏအနက်ဟောဟု ကြံ၍ "ယံ–အကြင့်ကြောင့်"ဟုလည်းကောင်း, တဒါရှိ၍ "ယဒါ"ဟု ထည့်၍လည်းကောင်း "ယံ (ယသ္မာ) ယဒါ ကောဓော နရံ သဟတေ၊ တသ္မာ အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ (တစ်နည်း) ယံကို ကြိယာပရာမသနဟု ကြံ၍ "ကောဓော နရံ ယံ သဟတေ–အကြင် လွှမ်းမိုးနိပ်စက်၏၊ တေ–ဤကောဓ၏ လွှမ်းမိုးနိပ်စက်ခြင်းသည်၊ တဒါ အန္ဓတမံ ဟောတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ (တစ်နည်း) "ယံနရံ–အကြင် သတ္တဝါကို၊ (ယဒါ–၌၊) ကောဓော သဟတေ၊ (တဿ နရဿ–၏၊) တဒါအန္ဓတမံ ဟောတိ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ နိဿယ၌ကား ပဌမတစ်နည်းသာ ပေးသည်။

ဖြစ်၏၊ ကောဓော–သံသည်၊ ဝါ–သည်၊ အနတ္တဇနနော–အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ကောဓော–သည်၊ ဝါ–သည်၊ စိတ္တာပဇ္ဇကောပနော–စိတ်ကို ပျက်စီးစေတတ်၏၊ ဝါ–စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ အန္ဓရတော–အတွင်းမှ၊ ဝါ–စိတ်မှ၊ ဘယံ–ဘေးသည်၊ ဇာတံ–ကောဓ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ တံ–ထိုသို့ အနတ္တဇနနစသော သဘောရှိသော ကောဓကို၊ ဝါ–ကောဓ၏ ထိုအနတ္တဇနနစသော အပြားကို၊ ဇနော–လူအပေါင်းသည်၊ နာဝဗုဇ္ဈတိ–ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်၊–အဂ္ဂိတ္တိရ်, သတ္တကနိပါတ်, အဗျာကတဝဂ်, ကောဓသုတ်။]

ဒေါ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗထာပိ–အလုံးစုံသောနည်းသုံးမျိုးအပြားအားဖြင့်လည်း၊ [(တစ်နည်း) သဗ္ဗတ္ထထာပိ–အလုံးစုံသော ပဌမ ဒုတိယ တတိယနည်းတို့၌လည်း၊] အဝဏ္ဏော–အပြစ်ပြောခြင်းကြောင့်၊ မနောပဒေါသံ–စိတ်ကို အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသ ဒေါမနဿကို၊ နိသေဓေတွာ–တားမြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (အဝဏ္ဏော–ကြောင့်၊) ပဋ္ဌိပဒ္ဓိ တဗ္ဗာကာရံ–ကျင့်ထိုက်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒသေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတြ တုမေဟိ အဘူတံ အဘူတတောတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

ဘယံ ဟေ၊ တံ။ ။အန္ဓရတောတိ အဗ္ဘန္တရတော၊ စိတ္တတော၀ါ ကောဓ၀သေန ဘယံ ဇာတံ–ဋီကာ၊ ဤ ၂ နည်းတွင် ပဌမနည်းအလို အန္ဓရသဒ္ဒါ အဗ္ဘန္တရအနက်ဟော၊ ဒုတိယနည်းအလို စိတ်ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ "ဘေး"ဟူရာ၌ ဒေါသဖြစ်ခြင်းသည်ပင် ဘေးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကောဓ၀သေန"ဟု ဝိသေသနထည့်သည်၊ ဘယံ ဇာတံအရ ဇနဇာတ်၏ကတ္တားဖြစ်သော ဘယ၏အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် အန္ဓရတောကို ၂ နည်းလုံး၌ပင် "မှ"ဟု အပါဒါန်အနက်ချည်း ပေးရသည်၊ တံကား အနတ္တဇနနော စိတ္တာပဇ္ဇကောပနော ဘယံ ဇာတံတို့ကို ပြန်၍ညွှန်းသော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တန္တိ တထာသဘာ၀ံ (ထိုအနတ္တဇနန စသော သဘောရှိသော) ကောဓံ"ဟုလည်းကောင်း, "ကောဓသ ဝါ အနတ္တဇနနာဒိပ္ပကာရံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

သဗ္ဗထာပိ။ ။စာအုပ်တို့၌ "သဗ္ဗထာပိ"ဟု ရှိ၏၊ နိသေဓေတွာ၌ စပ်၊ "ပဌမနည်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြား, ဒုတိယ တတိယနည်းတို့ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်လည်း မနောပဒေါသကို တားမြစ်၍"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှန် ရနိုင်သသည်သာ၊ ဋီကာသစ်၌ကား တ္ထသုံယုဂ်ဖြင့် "သဗ္ဗတ္ထာပိတိ သဗ္ဗေသုပိ ပဌမ ဒုတိယ တတိယနယေသု"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ စဉ်းစားပါ။

ပဋ္ဌိပဒ္ဓိတဗ္ဗာကာရံ။ ။ဤ၌လည်း "အ၀ဏ္ဏော"ပုဒ်ကို လိုက်စေ၍ အပြစ်ပြောခြင်းကြောင့် (အပြောခံရသူများ) ကျင့်ထိုက်သော အခြင်းအရာ (စိတ်ထားထိုက်ပုံ နှုတ်ဖြင့် ပြန်၍ပြောထိုက်ပုံ အခြင်းအရာ)။["အ၀ဏ္ဏော"အရ "အပြစ်–ကဲ့ရဲ့ခြင်း"သာ ယူရသည်။]

တတြ-ထိ တတြ တုမှေဟိ အဘူတ် အဘူတတော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တတြ တုမှေဟိတိ-ဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ-ထိုအပြစ်ပြောခြင်းကြောင့်၊ တုမှေဟိ-သင်တို့သည်၊ ["နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗံ"၌ စပ်၊ "ထိုအပြစ်ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌+ဖြေရှင်း"ဟု အာဓာရအနက် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မိံ အဝဏ္ဏေ"ဟု နိမိတ်အနက်, ဘာဝလက္ခဏာအနက်သာ ဖွင့်သည်။] အဘူတံ အဘူတတော နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်စကားသည်၊ အဘူတံ-မဟုတ်၊ (ထင်ရှားရှိသော စကားမဟုတ်၊) တံ-ထိုစကားကို၊ အဘူတဘာဝေနေဝ-မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အပနေတဗ္ဗံ-ပယ်ရှားထိုက်၏၊ ဝါ-ပယ်ရှားရမည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ (အပနေတဗ္ဗံ-ပယ်ရှားရာသနည်း၊) ဣတိပေတံ အဘူတန္တိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ (အပနေတဗ္ဗံ-ပယ်ရှားရာ၏၊ ဝါ-ပယ်ရှားရမည်။)

တတြ-ထိ ဣတိပေတံ အဘူတံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ယောဇနာ-အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ [ယောဇနာတိ အဓိပ္ပာယပယောဇနာ၊-ဋီကာသစ်၊ "သဒ္ဒတ္ထ"ကို ယှဉ်စေသော အတ္ထယောဇနာ မဟုတ်-ဟူလို။] တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ သတ္ထာ-ဆရာသည်၊ နိ သဗ္ဗညူ-သဗ္ဗညူ မဟုတ်၊ (အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သူ မဟုတ်၊) ဓမ္မော-တရားကို၊ ဒုရက္ခာတော-မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်ပြီ၊ သံဃော-သံဃာသည်၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-မကောင်းသဖြင့် ကျင့်၏၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ဝါ-ကြားရပါလျက်၊ တုဏှီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ နိ ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်ရာ၊ [တုဏှီကား အဘာသနအနက်ဟော ကြိယာဝိသေသန နိပါတ်ပုဒ်တည်း။] ပန-အနွယကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ ဝါ-ပြောဆိုရမည်၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ပြောဆို

အဘူတံ အဘူတတော။ ။ဋီကာသစ်၌ အဘူတံကို "ကတ္တားဟောသဒ္ဒါ"ဟု ဆိုမှ "ယံ ဝစနံ အဘူတံ ဟောတိတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် "ယံ ဘူတံ"ဟူသော အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်သော အဖွင့်တည်း၊ ပါဠိတော်၌ကား "အဘူတံ-ကို"ဟုသာ ပေးမှ "နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗ"ဟု ဝုတ္တကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရသည်၊ အဘူတတောကို "အဘူတဘာဝေန"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "အဘူတ"၌ "ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြိုပါ"ဟု သိစေသည်၊ ထိုသို့ကြိုမှလည်း အဘူတံနှင့် အဘူတတော အရကွဲ၍ သဒ္ဒါကွဲလည်း ထားနိုင်မည်၊ အရတူလျှင် တစ်ဝါကျတည်း၌ ထိုသို့ သဒ္ဒါနှစ်မျိုး မထားနိုင်။

နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗံ။ ။နိ+ဝေဌတ်၊ ဝေဌတ်သည် ဝေဌန-ရစ်ပတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ နိ (နိရ်) ဥပသာရ၏ ပဋိသေဓအနက်ကြောင့် မရစ်ပတ်ခြင်း=ဖြေရှင်းခြင်းအနက်ကို ဟောရသည်၊ "ဖြေရှင်း"ဟူသည် ထိုအပြစ်ပြောသောစကားကို ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပနေတဗ္ဗံ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။[နိရ်မှ (ရ်) ပျောက်၍ ပါဠိ၌ ဒွေဘော်ရောက်လျက် ဝ ၂ လုံးဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဗ ၂ လုံးပြု။]

မည်နည်း၊ ဣတိပိ–ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤ သင်တို့ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်၊ အဘူတံ–မဟုတ်၊ ယံ–အကြောင်းစကားကို၊ တုမှေဟိ–သင်တို့သည်၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ ဣမိနာပိ ကာရဏေန–ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အဘူတံ–မဟုတ်၊ ဣမိနာပိ ကာရဏေန–ကြောင့်လည်း၊ အတစ္ဆံ–မမှန်၊ ဧတံ–ဤအကြောင်းအရာသည်၊ အမှေသု–တို့၌၊ နတ္ထိစ–မရှိသည်သာ၊ ဧတံ–သည်၊ အမှေသု–တို့၌၊ နစ သံဝိဇ္ဇတိ–ထင်ရှား မရှိသည်သာ၊[ပန အနက်မရှိ၊] အမှာကံ–တို့၏၊ သတ္ထာ–သည်၊ သဗ္ဗညူ||ယေဝ–သဗ္ဗညူ||သာတည်း၊ (အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သော ဘုရားသာတည်း၊) ဓမ္မော–တရားတော်ကို၊ သွာက္ခာတော–ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သံဃော–အရိယာသံဃာတော်သည်၊ သုပ္ပဋိပန္နော–ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏၊ တတြ–ထိုသဗ္ဗညူ||အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်၌၊ ဣဒဏ္ဍိဒဏ္ဍ–ဤအကြောင်း ဤအကြောင်းသည်ကား၊ ကာရဏံ–အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောဆိုရာ၏၊ (ဣတိအယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ယောဇနာ–တည်း၊)[ဣတိတစ်လုံး အကျေကြီ။]

ယံ တုမှေဟိ ၊ပေ၊ အဘူတံ။ ။"ဣတိပေတံ အဘူတံ"ဟူသောစကားကိုပင် အနည်းငယ်ချဲ့၍ "ယံ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ၊ တံ ၊ပေ၊ အဘူတံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဣမိနာပိ၌ ပိသည် တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော များစွာသောအကြောင်းများကို ဆည်းသော အဝုတ္တသမုစ္စည်းတည်း၊[ဣတိပိ သောဘဂဝါ၌လာသော ပိသဒ္ဒါနှင့် သဘောတူပင်။] ဋီကာသစ်၌ "ပိသဒ္ဒါကို အနေကဝိဓကာရဏာကို ပေါင်းသော သမ္မိဿန"ဟု ဖွင့်လေ၏။

တတြ ၊ပေ၊ ကာရဏံ။ ။တတြာတိ တေသု သဗ္ဗညူတာဒီသု၊ "ဣဒဏ္ဍိဒဏ္ဍ"ဟု ဝိစ္ဆာသဒ္ဒါကို ဆိုသောကြောင့် "အကြောင်းတစ်ခုပြီး အကြောင်းတစ်ခု ပြခြင်းအားဖြင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ဖြေရှင်းရမည်"ဟု သိစေသည်၊ ထိုအကြောင်းကား–ငါတို့ဘုရားသည် မဖောက်မပြန် မှန်သောတရားကို ဟောတော်မူနိုင်သောကြောင့် သဗ္ဗညူ အစစ်ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗညူ မဟုတ်လျှင် မဖောက်မပြန် မှန်သောတရားကို ဟောနိုင်မည် မဟုတ်–ဟူလို၊ တရားတော်သည် (ကျင့်သူ့အတွက်) ဧကန်ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်သောကြောင့် ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော တရားသာဖြစ်၏၊ ကောင်းမွန် မှန်ကန်စွာ ဟောအပ်သောတရား မဟုတ်လျှင် ထိုတရားအတိုင်း ကျင့်မူကြောင့် ဝဋ္ဋမှ မထွက်မြောက်နိုင်–ဟူလို၊ အရိယာသံဃာတော်သည် ကိလေသာတို့မှ ကင်းသောကြောင့် ကောင်းစွာကျင့်တော်မူသော သံဃာတော်သာ ဖြစ်၏၊ "ကောင်းစွာကျင့်သော သံဃာ မဟုတ်လျှင် သံကိလေသမှ မကင်းနိုင်"ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ — ပြခဲ့သောအကြောင်းသည် အကျိုးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်သော အကြောင်းတည်း၊ ထိုအကြောင်းများ၏ အထောက်အခံဖြစ်သော အကြောင်းများကိုကား–"ကာရဏာ ကာရဏ–အကြောင်း၏ အကြောင်း"ဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ–တရားတော်အတိုင်း ကျင့်လျှင် တရားထူးကို ရနိုင်ခြင်းကြောင့် "မဖောက်မပြန်သောတရားကို ဟောတော်မူကြောင်း"သိရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အကြောင်း၏အကြောင်းကို ဆင့်ကာဆင့်ကာ ပြခြင်း

စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤပုဒ်တို့တွင်၊ ဒုတိယံ–ဒုတိယဖြစ်သော၊ ပဒံ–အတစ္ဆံဟူသောပုဒ်သည်၊ ပဌမသ–ပဌမဖြစ်သော၊ (ပဒသ–အဘူတံဟူသော ပုဒ်၏၊) ဝေဝစနံ–ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း၊ ဝါ–တစ်ခုတည်းသော အနက်ဌပင် အထူးထူးအပြားပြားဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–အမျိုးမျိုးသောသဘောမှ

လည်း သမ္ဘည္ဝအဖြစ်ကို ဖြေရှင်းရာရောက်၏၊ မှန်၏–အကြောင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း မူလအကျိုး၏ အကြောင်းဟုပင် ဆိုရ၏၊ ဥပမာ–"တိဏောဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓံ"ဟူရာ၌ ဘတ္တ သဒ္ဒါသည် အန္နဲ(အစာ) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုအစာဟူသည် အသားနှင့်တကွ ခီဏ ဒဓိ ဃတတက္ကာ နောနီတဟူသော ဂေါရသတို့တည်း၊ ထိုအစာသည် နွားမှဖြစ်၏၊ ထိုနွားသည် မြက်ကိုစား၍ ကြီးပွားရ၏၊ ဤသို့ အစာ၏ ပြီးစီးဖို့အရေးခ်ဌ မြက်(မူလအကြောင်း) နွား(မူလီ) အကြောင်းဟု အကြောင်း ၂ ပါးရှိသော်လည်း အလယ် မူလီအကြောင်းကို မပြဘဲ မူလအကြောင်းကို ပြုခြင်းငှာ "တိဏောဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓံ"ဟု ဆိုသည်၊ "ပါသာဒေါ ဓမ္မဗျယတိ–ပြာသာဒ်သည် တရားကို ရွတ်ဆို၏"ဟူရာ၌ တရား၏တည်ရာသည် ပုဂ္ဂိုလ်သာတည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြာသာဒ်ခ်ဌ တည်ရကား ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း၏တည်ရာ အကြောင်းပြာသာဒ်ကိုလည်း "ပါသာဒေါ ဓမ္မ မဗျယတိ"ဟု ဆိုရသည်။

ဋ္ဌီကာသစ်။ ။ တတြိဒံ ကာရဏံ၊ သဗ္ဗညူဗုဒ္ဓေ အမှာကံ သတ္ထာ, အဝိပရိတမ္မေ ဒေသနတ္ထာ၊ သွာက္ခာတော ဓမ္မော, ဂေန္ဓနိယျာနိကတ္ထာ၊ သုပ္ပဋိပန္နော သံဃော, သံကိလေသရဟိတတ္ထာတိ၊ ကာရဏာနုကာရဏာဒဿနမ္ပေတ္ထ အသဗ္ဗညု တာဒိဝစန နိဗ္ဗေဌနမေဝ, တထာ ဒဿနသ ဗုဒ္ဓေသမ္မိ ကာရဏာဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ကာရဏ ကာရဏမ္မိ ဟိ ကာရဏဿ ဝုစ္စတိ, ပတိဋ္ဌာနပတိဋ္ဌာနမ္မိ ပတိဋ္ဌာနဿ၊–ယထာ တိဏောဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓံ, ပါသာဒေါ ဓမ္မမဗျယတီတိ။

ဝေဝစနံ။ ။ ဧကတ္ထေယေဝ–တစ်နက်ထည်းခ်ဌပင်၊ ဝိဝိဓ–အထူးထူး အပြားပြား(အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ)+ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ ဝစနံ–သဒ္ဒါတည်း၊ ဝိဝစနံ–ဒ္ဒါ၊ (ဋ္ဌီကာသစ်)၊ မဟုတ်မမှန်ဟူသော တစ်နက်ခ်ဌပင် အဘူတံဟုလည်းကောင်း, အတစ္ဆံဟုလည်းကောင်း အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဟောနိုင်သောသဒ္ဒါကို "ဝိဝစနံ"ဟု ခေါ်၏၊ သွတ္ထာခ်ဌ ဏပစ္စည်းသက်၍ "ဝိဝစနမေဝ ဝေဝစနံ"ဟု ပြု။

တစ်နည်း။ ။"ဝုစ္စတိ–ဟောအပ်၏၊ ဣတိ ဝစနံ"နှင့် အညီ ဟောအပ်သော အနက်ကို "ဝစန"ဟု ခေါ်၏၊ "ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌ–ဘဂဝါ သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အနက်သည် မြတ်၏"ဟူရာ၌ ဝစနသဒ္ဒါကဲ့သို့တည်း၊ ဝိဂတံ+ဝစနံ ယသ္မာတိ ဝိဝစနံ၊ အထူးထူးသောသံဘောမှ ကင်းသော+အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၊ (အနက်တူရှိသော သဒ္ဒါ၊) ဝိဝစနမေဝ ဝေဝစနံ။

ပရိယာယ။ ။ ဤဝေဝစနကိုပင် (တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အလဲအလှယ်အဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲနိုင်သောကြောင့်) ပရိယာယသဒ္ဒါဟုလည်း ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝေဝုစ်=ပရိယာယ် စကားလုယ်"ဟု သုံးစွဲကြသည်။ [ပရိ–(အနက်တစ်ခုခ်ဌပင်)အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ အယတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိယာယော၊ ပရိ+ဣ(အယ) ဏပစ္စည်း။]

ကင်းသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ စတုတ္ထ–ဖြစ်သော၊ (ပဒ)စ–နှ စ ပနေတံ အမှေသု သံဝဋ္ဋတိဟူသော ပုဒ်သည်လည်း၊ တတိယသ–ဖြစ်သော၊ (ပဒသ–နတ္ထိ စေတံ အမှေသုဟူသော ပုဒ်၏၊) ဝေဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ [ဤ၌ ဝါကျကိုပင် ပုဒ်ဟု ဆိုထားသည်၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။] စ–ဆက်၊ ဣဒံ နိဗ္ဗေဌနံ–ဤ ဖြေရှင်းခြင်းကို၊ အဝဏ္ဏေယ ဝ–အပြစ်ပြောရာ၌သာ၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော အရာတို့၌၊ နှ (ကာတဗ္ဗံ)–မပြုထိုက်။

စောဒနာဖွယ်။ ။အဘယ်ကြောင့် ဤနေရာ၌ ပရိယာယ်စကား အပိုကို ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင် (အဘူတံဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင်) မဟုတ်မမှန်ဟူသော အနက်, နတ္ထိ စေတံ အမှေသုဟူသော တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် ငါတို့မှာ ဤစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိဟူသော အနက်သည် ပြီးစီးနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဤသို့ ပြီးစီးနိုင်ပါလျက် ထပ်၍ဟောခြင်းကြောင့် ဂန္ဓဂရဒေါသ, ပုနရုတ္တိဒေါသစသော အပြစ်များ ရောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော–ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသည်။

အဖြေကား — တရားဟောတော်မူသော အခါ၌လည်းကောင်း, နောက်နောက် အခါ၌လည်းကောင်း, ထိုတရားကို နာယူသောပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဟောလိုရင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိလွယ်စေခြင်းအကျိုးငှာ ပရိယာယ်စကားကို ဟောတော်မူရသည်၊ မှန်၏–တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အဘူတဟူသော စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ ရေးက အမှတ်သင်္ကေတ ပြုဘူး၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ နားလည်ဖို့အတွက် "အဘူတံ"ဟု ဟောတော်မူရ၏၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များကား အတစ္ဆံ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အမှတ်သင်္ကေတ ပြုဖူး၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် "အတစ္ဆံ"ဟု ဟောတော်မူရသည်။ [နတ္ထိ–နှ သံဝိဇ္ဇတိဟု ဟောတော်မူရာ၌လည်း နည်းတူ။]

တစ်နည်း။ ။တရားနာယူခိုက်၌ အခြားအာရုံဝယ် စိတ်ရောက်သွားသဖြင့် ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူတို့လည်း ရှိတတ်သေး၏၊ ထိုသူတို့သည် အဓိပ္ပာယ်တစ်ရပ်ကို စကားလုံး ၂ မျိုး ၃ မျိုးစသည်ဖြင့် ထပ်၍ဟောမှ မကြားလိုက်ရသော စကားလုံးအတွက် အဓိပ္ပာယ် မလျှော့ဘဲ နားလည်နိုင်၏၊ ထိုသို့ စိတ်ပျံ့လွင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် နောက်ထပ် ပရိယာယ်သဒ္ဒါတစ်ခုဖြင့် အဓိပ္ပာယ်သိစေခြင်းငှာ ပရိယာယ်စကားလုံးကို ဟောတော်မူရပါသည်။ [အခြားသော အကျိုးများကိုလည်း ဋီကာသစ်၌ ပြထားပါသေးသည်။]

ယေန ကေနစိ အတ္ထသ, ဗောဓယ အညသဒ္ဒတော၊
ဝိကွိတ္ထကမနာနမ္ပိ, ပရိယာယကထာ ကတာ။

အဝဏ္ဏေယေ ဝ။ ။မမှန်မကန်သော အကြောင်းအတိုကို ပြ၍ဖြစ်စေ, အကြောင်းမပြဘဲဖြစ်စေ အပြစ်၌ တည်စေနိုင်လောက်အောင် ကဲ့ရဲ့ရာ၌သာ ဤ ဖြေရှင်းမှုကို ပြုရမည်၊ ဧဝဖြင့် "ဆဲရေးခြင်း ရှုတ်ချခြင်းစသော အမှုတို့၌ ဖြေရှင်းဖွယ် မလို"ဟု ပြ၏၊ ဘာကြောင့် နှ သဗ္ဗတ္ထဟု ဆက်သည်။ [အဝဏ္ဏေယေ ဝါတိ ကာရဏပတိရူပ် ဝတ္တာ အဝတ္တာ ဝါ ဒေါသပတိဋ္ဌာပနဝသေန နိန္ဒာယဧဝ၊ နှ သဗ္ဗတ္ထာတိ နှ ကေဝလ် အဏ္ဏောသန ခုံသန ဝမ္ဘနာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ နိဗ္ဗေဌနံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]

ဟိ–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ တွံ–သင်သည်၊ ဒုဿီလော–သီလ မရှိသူတည်း၊ တဝ–သင်၏၊ အာစရိယော–ဆရာသည်၊ ဒုဿီလော–တည်း၊ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ–ဤမည်သော အမှု ဤမည်သော အမှုကိုလည်း၊ တယာ–သည်၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ တဝ–၏၊ အာစရိယေန–သည်၊ ကတံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝုတ္တေ–ပြောဆိုအပ်သော်၊ တုဏ္ဍီဘူတော–ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ယဒိ အဓိဝါသေတိ–အကယ်၍ မိမိအထက်၌ သက်ဝင်၍ နေစေအုံ့၊ ဝါ–အကယ်၍ သည်းခံနေအုံ့၊ (စဝံသတိ–ဤသို့ သည်းခံနေလသော်၊) အာသင်္ကိနီယော–ယုံမှားထိုက်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (ဟုတ်လို့သာ ခံနေတာဘဲ ဟု တွေးမိ၍ တကယ် အပြစ်ရှိသည်–ဟုပင် ယုံမှားစရာဖြစ်သည်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေလျက် သည်းခံနေလျှင် ယုံမှားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မနောပဒေါသံ–ကို၊ အကတ္တာ–မပြုမူ၍၊ အဝဏ္ဏော–အပြစ်ကို၊ နိဗ္ဗေဌေတဗ္ဗော–ဖြေရှင်းထိုက်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "နိသေဓေတဗ္ဗော"ဟု ရှိ၏၊ "တားမြစ်ထိုက်၏" ဟု ပေး။] ပန–ဆက်ဦးအုံ့၊ (တွံ–သင်သည်၊) ဩဒ္ဓေါ–ကုလားအုပ်သည်၊ အသိ–ဖြစ်၏၊ ဂေါဏော–နွားသည်၊ အသိ–၏၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန – နည်းဖြင့်၊ ဒသဟိ – ဆယ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေါသဝတ္ထူဟိ–အင်္ဂေါသဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ (ဆဲရေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဓာတိဂေါတ္တ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊) အင်္ဂေါသန္တံ–ဆဲရေးသော၊ ပုဂ္ဂလံ–ကို၊ အဗ္ဘုပေက္ခိတ္တာ–ဂရုမပြု လျစ်လျူရှု၍၊ တတ္ထ–ထို ဆဲရေးသောပုဂ္ဂိုလ်၌၊ အဓိဝါသနခန္တိယေဝ–အဓိဝါသနခန္တီကိုသာ၊ ဝါ–မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေတတ်သော သည်းခံခြင်းကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗာ–ပြုထိုက်တော့၏။

ယဒိ ဟိ ၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ဤဝါကျသည် "ဣဒဉ္စ ၊ပေ၊ နု သဗ္ဗတ္ထ"ကို အကျယ်ချဲ့သော ဝါကျပင်တည်း၊ သို့သော် ဋီကာတို့၌ "ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ယဒိ ဟိတိ အာဒိနာ ပါကဋံ ကရောတိ"ဟု တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျ အနေအားဖြင့် ကျမ်းတက်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အစိတ်အစိတ်ချဲ့ရာ၌သာ ဝိတ္ထာရဟု ယူ၍ အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားအောင် ပေါင်း၍ အကျယ်ပြသော စကားကို တပ္ပါကဋီကရဏဟု ခွဲပါ။ [နောက်၌ တသ္မာပါသောကြောင့် "ဟိ ယသ္မာ"ဟု ကာရဏလည်း ကြံပါ။]

[ဆောင်] ရှေ့ဝါကျတွင်, ပုဒ်များဖြင့်, ချဲ့ထွင် ဖွင့်ပြ ဝိတ္ထာရ၊
ပုဒ်များ မချဲ့, ဓိပ္ပာယ်ချဲ့, ခေါ်ကွဲ, ပါကဋ။

အဓိဝါသနခန္တီ။ ။[အဓိ–မိမိအထက်၌ (မိမိအပေါ်၌)+ဝါသနာ–သက်ဝင်၍ နေစေခြင်း၊] သူတစ်ပါးတို့က စွပ်စွဲ ပြောဆိုသမျှကို ပြန်၍ ပုတ်ခတ်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း ဖြေရှင်းသောအားဖြင့်လည်းကောင်း ပယ်လှန်၍ မချဘဲ မိမိ အပေါ်၌သာ ထိုအပြစ်တင်မှုကို သက်ဝင်၍ တည်နေစေခြင်း (အရာရာ၌ မိမိကသာ အနာခံခြင်း)ကို "အဓိဝါသနခန္တီ"ဟု ခေါ်သည်။

၆။ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဝါ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အဝဏ္ဏဘူမိယံ–အဝဏ္ဏဘုံ၌၊ ဝါ–ကဲ့ရဲ့ခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်၌၊ တာဒီလက္ခဏံ–တာဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ လက္ခဏာကို၊ ဝါ–တာဒိ သဘောလက္ခဏာကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဝဏ္ဏဘူမိယံ–ဝဏ္ဏဘုံ၌၊ ဝါ–ချီးမွမ်းခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်၌၊ (တာဒီလက္ခဏံ–ကို၊) ဒဿေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ့တိ အာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို မမ ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျုံ့ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပရေတိ–ကား၊ ယေကေစိ–အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ညီသုံ့ အလုံးစုံကုန်သော၊ ပဿန္တာ–ရတနာ ၃ ပါး၌ ကြည်ညိုကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာ–နတ် လူတို့သည်၊ ["ဘာသေယျုံ့"၌စပ်၊ ဤ၌လည်း ပရေသဒ္ဒါသည် အညအနက်ဟောပင်တည်း၊ အညဟူရာ၌ "မိမိမှ တစ်ပါးသော ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသော ဒေဝမနုဿ"ကို ယူပါ။] ဧတေန–ဤ သဘောတရားဖြင့်၊ (တံ သမဓိပုဂ္ဂလာ–ထို သဘောတရားနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အာနုဘန္တိ–လွန်စွာနှစ်သက်ကြကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တံ သမဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လွန်စွာ နှစ်သက်

အဝဏ္ဏဘူမိယံ။ ။"ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ"နှင့်အညီ ဌာနဘုံ အဝတ္ထာဘုံအားဖြင့် ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဖြစ်ရာဘုံဌာနကို ဌာနဘုံဟု ခေါ်၍, ဖြစ်ရာကာလ အခိုက်အတန့်ကို အဝတ္ထာဘုံဟု ခေါ်သည်၊ ဤနေရာ၌ အဝဏ္ဏ၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့် (အပြစ်ပြော ခံရရာ ကာလ အခိုက်အတန့်)ကို အဝဏ္ဏဘူမိဟု မှတ်ပါ။[ဋီကာသစ်၌ကား အဝဏ္ဏဘူမိယံကို "အဝဏ္ဏပဋိကာသနဌာနေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဌာနဟူသည်လည်း အဝဏ္ဏ၏ဖြစ်ရာ ကာလပင်တည်း၊ ကိစ္စဌာနခွဲရာ၌ ကာလကို ဌာနဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ မှတ်ပါ။]

တာဒီလက္ခဏံ။ ။လာဘစသော ဣဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓံ ၄ ပါးကိုလည်း အလာဘစသော အနိဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓံကိုကဲ့သို့ ရှုတတ်သူ, အနိဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓံ ၄ ပါးကိုလည်း ဣဋ္ဌဖြစ်သော လောကဓံ ၄ ပါးကိုကဲ့သို့ ရှုတတ်သူကို "တာဒီ"ဟု ခေါ်၏၊ [တံဣဓ–ထိုအနိဋ္ဌကိုလည်း ဣဋ္ဌကိုကဲ့သို့, ထိုဣဋ္ဌကိုလည်း အနိဋ္ဌကိုကဲ့သို့+ပသတိ–ရှုတတ်၏၊ ဣတိ တာဒီ၊ တသဒ္ဒုပပဒ ဒီသဓာတ်။] တာဒိနော+လက္ခဏံ တာဒီလက္ခဏံ၊ တာဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာဟူသည် အနိဋ္ဌလောကဓံကြောင့်လည်း စိတ်ပျက်ခြင်း အားငယ်ခြင်းဟူသော ဒေါသ ဒေါမနဿဖြင့် မတုန်လှုပ်ခြင်း, ဣဋ္ဌလောကဓံကြောင့်လည်း ဝမ်းသာရွှင်ပျ တက်ကြွကြွနေသော ပီတိသောမနဿဖြင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းတည်း။

တစ်နည်း။ ။ဣဋ္ဌကို အနိဋ္ဌကဲ့သို့ ရှုခြင်း, အနိဋ္ဌကို ဣဋ္ဌကဲ့သို့ ရှုခြင်းသဘောကို "တံဣဓ+ဒီသတေ–ရှုခြင်း"နှင့်အညီ "တာဒီ"ဟု ခေါ်၏၊ လက္ခဏသဒ္ဒါလည်း မှတ်သားအပ်သော ထိုသဘောကိုပင် ဟော၏၊ လက္ခီယတေတိ လက္ခဏံ၊ တာဒီယေဝ+လက္ခဏံ တာဒီလက္ခဏံ–ထိုကဲ့သို့ ရှုခြင်းသဘော။[အထဝါ တမိဝ+ဒီသတေ တာဒီ၊ သောဧဝ+သဘောဝေါ၊ တဒေဝ+လက္ခဏံ တာဒီလက္ခဏံ–ဋီကာသစ်။]

ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော သဘာဝေါ–သည်၊ အာနန္ဒော–အာနန္ဒမည်၏၊ ဧတံ–ဤ အာနန္ဒောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပိတိယာ–ပိတိ၏၊ အဓိဝစနံ–အထက်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–စပ်သောသဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–အမည်တည်း၊ [“လွန်စွာ နှစ်သက်ကြောင်း”ဟူရာ၌ သောမနဿဖြင့်လည်း နှစ်သက်နိုင်သောကြောင့် ပီတိ၌သာ ထင်ရှားသော ရင်ဆိုင်သဒ္ဒါဟု သိစေလိုရ “အဓိဝစနံ”ဟု ဆိုသည်။] သုမနဿ–ကောင်းသောစိတ်၏၊ ဝါ–ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ သောမနဿံ–ကောင်းသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ၊ ဝါ–ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဧတံ–ဤသောမနဿံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စေတသိကသုခဿ–စိတ်၌မှီသော သုခဝေဒနာ၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဝါ–တည်း။

ဥပ္ပိလာဝိနော–ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ–ပေါ်လွင်တက်ကြွသော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ [“ဥပ္ပိလဝိတတ္တံ”ဟုလည်းကောင်း, ဥဗ္ဗလဝိတတ္တံ”ဟုလည်း

စေတသိကသုခသော်။ ။[သောမနဿဝေဒနာကိုပင် စေတသိကသုခဟု ခေါ်သည်။] “သုမန”အရ စိတ်ကို ကောက်ရာ၌ သုအတွက် အကောင်း (သာယာ)ဟူသော ပဝတ္တိနိမိတ်ကို ရသောကြောင့် သောမနဿံဟု ဘာဝပစ္စည်းအရလည်း ထိုသာယာခြင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော သောမနဿဝေဒနာ ရနိုင်၏၊ “သုမန”အရ ကောင်းသောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောင်းကရာ၌ကား သုမနပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သမ္မယုတ်စေတသိက် အားလုံးနှင့် ဆိုင်ပါသော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် သောမနဿဝေဒနာကိုသာ အရကောက်ရသည်၊ ဥပမာ–“ပက်ဇ–ညွန်၌ဖြစ်သော”ဟူရာ၌ ညွန်၌ပေါက်သမျှ သစ်ပင်အားလုံးနှင့် ဆိုင်ပါသော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ကြာကိုသာ အရကောက်ရသကဲ့သို့တည်း။[တဒေဝ ဓမ္မာနမ္ပိ သမ္မယုတ္တာနံ သောမနဿဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိတိ၊ နာပဇ္ဇတိ, ရင်ဆိုင်ရာတ္တာ၊ ယထာ ပက်ဇန္တိ–ဋီကာ။]

ဥပ္ပိလာဝိနော။ ။သက္ကတ၌ “ပ္ပ”ဟူသော ဧကသရဓာတ်သည် ပါဠိ၌ “ဝိလ”ဟု အနေကသရဓာတ် ဖြစ်၏၊ ဥပမာ–“ဗ္ဗေ”ဟူသော ဧကသရဓာတ်သည် “ဂိလေ”ဟု အနေကသရဓာတ် ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ မူလက ဧကသရဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဓာတုန်လည်း မကျေရ၊ ပ္ပဓာတ်သည် သပ္ပန–သွားခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဥ ဥပသာရကြောင့် အထက်၌သွားခြင်း (ဗူးတောင်းကဲ့သို့ ပေါလောပေါခြင်း) အနက်ကို ဟောသည်၊ ဏိပစ္စည်း သက်၍ လုမ္ဘ ဥကို ဩပြု, ဩကို အာဝပြု၍ စိတ်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် နပုလ္လိန်ဖြင့် “ဥပ္ပိလာဝိ”ဟု ရသဖြစ်၏၊ “ဥပ္ပိလဝတိ–ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွတတ်၏၊ ဣတိ ဥပ္ပိလာဝိ”ဟု ပြု။

ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ။ ။စာအုပ်တို့၌ “ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ”ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ဥပ္ပိလာပိ နောင် ဘာဝပစ္စည်းသက်လျှင် “ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ”ဟုသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ တ္တာပစ္စည်း၏အနက်မှာ–အချီးမွမ်းခံရ၍ ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွ အားရနှစ်သက်သော အခြင်းအရာ

ကောင်း အမျိုးမျိုးရှိကြောင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဋ္ဌ ပြထားပြီ။] ကဿ–အဘယ်၏၊ ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ–ဥပ္ပိလာဝိတ္တနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ စေတသော–၏၊ (ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ–ဥပ္ပိလာဝိတ္တတည်း၊) ဣတိ–ဤကားအဖြေတည်း၊ ဧတံ–ဤ စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတ္တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥဒ္ဓစ္စာဝဟာယ–ဥဒ္ဓစ္စကို ဆောင်တတ်သော၊ ဥပ္ပိလာပနပိတိယာ-စိတ်ကို ပေါ်လွင်တက်ကြွစေတတ်သော ပီတိ၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ ဣဓပိ–ဤဝဏ္ဏဘူမိ၌လည်း၊ ဒ္ဋ္ဌိ–၂ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ–အာနုန္ဒော, ဥပ္ပိလာဝိတ္တံဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ သခ်ါရက္ခန္ဓော–သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို၊ (ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) ဧကေန–တစ်ပါးသော၊ (ပဒေန–သောမနဿံဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊) ဝေဒနက္ခန္ဓော–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ။

အားဖြင့်ဖြစ်သော ပီတိတည်း။[ခုဒ္ဒကဝိဘင်း ပဌမပါဠိတော်၌ကား ဘောဟော တပစ္စည်းဖြင့် "စေတသော ဥပ္ပိလဝိတံ"ဟု ပါဠိတစ်မျိုး ရှိသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။]

ဥပ္ပိလဝိတတ္တံ။ ။ဤအတိုင်း ပါဠိမှန်ဟု ဆိုလိုလျှင် "ဥပ္ပိလဝတီတိ ဥပ္ပိလဝိတံ–ပေါ်လွင်သောစိတ်"ဟု ကတ္တားဟော တ ပစ္စည်းဖြင့်ရှိခဲ့ရမည်၊ ထိုသို့ရှိလျှင် "လာ"ဟု ဒီဃလည်း မရှိရ၊ ထို့နောက်မှ "ဥပ္ပိလဝိတသ+ဘာဝေါ ဥပ္ပိလဝိတ္တံ"ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်။ [ဆရာတို့ကား "ဥပ္ပိလဝိတ"အခိုက်၌ သဠာတ အဿတ္ထိအနက်ဝယ် ဣတ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေတော်မူလိုကြ၏၊ (မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ဏာဒိ ၅၂ သုတ် ကြည့်ပါ၊) မိမိကား–ကိတ်ပုဒ်ဖြင့် ရုပ်ပြီး၍ အနက်မှန်ရလျှင် တဒ္ဓိတ်မဆင့်စေလို၊ "တတြ စေ ၊ပေ၊ ဥပ္ပိလဝိတာ"ဟု၌လည်း နည်းတူ။]

ဋ္ဌိကာများ။ ။ဋ္ဌိကာတို့၌ကား ဘေဒနအနက်ကိုဟောသော စုရာဒိ ဗီလဓာတ်ဖြင့် "ဥဗ္ဗိလယတီတိ ဥဗ္ဗိလံ၊ ဘိန္နတိ (ရှေးအခိုက်အတန်းကို ဖျက်ဆီးတတ်၏) ပုရိမာ ဝတ္ထာယ ဝိသေသံ အာပဇ္ဇတိ (ရှေးအခိုက်အတန်းမှ ထူးသော နှစ်သက်ခြင်း အခိုက်အတန်းသို့ ရောက်တတ်၏) ဣတိ အတ္ထော၊ ဥဗ္ဗိလမေဝ ဥဗ္ဗိလဝိတံ (ဣတပစ္စည်း သွတ္ထအနက်၌သက်)၊ တဿ ဘာဝေါ ဥဗ္ဗိလဝိတတ္တံ"ဟု ဖွင့်ကြသည်၊ စာအုပ်တို့၌ "လာ"ဟု ရှိသော်လည်း ဒီဃ မရှိသင့်၊ ဤဋ္ဌိကာများအလို "ဥဗ္ဗိလဝိတ္တံ"ဟုလည်းကောင်း, "တတြ စေ ဥဗ္ဗိလဝိတာ"ဟုလည်းကောင်း ပါ၌ရှိရပေလိမ့်မည်။

စေတသော။ ။ဥပ္ပိလာဝိ (ဥပ္ပိလဝိတ) အရတုန်းက စိတ်ကို အရကောက်ရသော်လည်း "ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ (တစ်နည်း) ဥပ္ပိလဝိတတ္တံ"ဟု တဒ္ဓိတ်ပြီးသောအခါ တက်ကြွသော သဘော သာမညကို ရတော့၏၊ ["သမာသော စ တဒ္ဓိတောစ, ဝါကျတ္ထေသု ဝိသေသကာ၊ ပဿိဒ္ဓိယန္တု သာမည်, တေလ် သုဂတစီဝရံ"အတိုင်းပင်တည်း။] ထို့ကြောင့် "အဘယ်၏ ဥပ္ပိလာဝိတ္တနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား ပါဠိတော်၌ "စေတသော"ဟု တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူသည်။

ဥပ္ပိလာပန ပီတိယာ။ ။ ဥ+ဝိလု+ဏာပေ+ယုဖြင့် "ဥပ္ပိလာပန"ဟု ဖြစ်၏၊ ["အပိလာပနလက္ခဏာ သတိ"ဟူရာ၌ "ပိလာပန"ဟု ပုဒ်ပြီးပုံကဲ့သို့တည်း။] စိတ်ကို ဗူးတောင်းကဲ့သို့ ပေါ်လွင်တတ် တက်ကြွစေတတ်သော ပီတိတည်း၊ ထိုပီတိသည် ကုသိုလ်

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဝါ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပဌမနယေန–ပဌမနည်းဖြင့်၊ ဥပ္ပိလာဝိတ္တံ–ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ပီတိကို၊ နိဝါရေတွာ–တားမြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဒုတိယေန–ဒုတိယနည်းဖြင့်၊ တတ္ထ–ထို ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသောစိတ်၏ အဖြစ်၌၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ–၍၊) တတြ စေ တုမှေ အသဿထာ တိ အာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ကုဓာပိ–ဤ ဝဏ္ဏဘူမိ ဒုတိယဝါရ၌လည်း၊ တုမ္ဟံယေဝသ တေန အန္တရာယောတိ–ဟူသော စကားရပ်၏၊ ["အတ္ထော" ၌စပ်၊] တေန ဥပ္ပိလာဝိတ္တေန–ထို ဗူးတောင်းအသွင် ပေါ်လွင်တက်ကြွသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ပီတိကြောင့်၊ တုမှာကံယေဝ–သင်တို့၏သာ၊ ဝါ–သင်တို့မှာသာ၊ ပဌမဗျာနာဒီနံ–ပဌမစျာန် အစရှိသော တရားထူးတို့၏၊ အန္တရာယော–အန္တရာယ်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ ကုတိ အတ္ထော–ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

အရာ၌ ဥဒ္ဓစ္စကို မဆောင်နိုင် (မဖြစ်နိုင်) ပါသော်လည်း အိမ်နေသူ လုဝတ်ကြောင်များ ဝယ် ကာမဂုဏ်အာရုံကြောင့် အကုသိုလ်ပီတိ ဖြစ်သောအခါ တရွရွ တကြွကြွ ဖြစ်နေသကဲ့သို့ အချိုးမွမ်းခံရ၍ သမာဓိမရဘဲ ဥဒ္ဓစ္စကို ဖြစ်စေတတ်ရကား "ဥဒ္ဓစ္စဝဟာယ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [ထို ဥပ္ပိလဝိတ္တသဘောသည် လောဘမူ သောမနဿ၌လည်း ဖြစ်နိုင်ရကား ပီတိ၏ အထင်ရှင်အမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြလို၍ "အဓိဝစန"ဟု မိန့်သည်။]

ဓမ္မနေတ္တိထားတော်မူခြင်း။ ။ဤတရားတော်ကို နာခံကုန်သော မဂ္ဂလမာဥ၌ နေကြသော ရဟန်းတော်တို့မှာ အညံ့ဆုံး သောတာပန်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဂေဟသိတ (ကာမဂုဏ်အာရုံ၌မှီသော) ပီတိသောမနဿ မဖြစ်ကြပါ၊ သို့သော် နောင်လာနောင်သားတို့၏ ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းခံရသောအခါ အကုသိုလ်ဖြစ်မည့်အရေးကို ကြိုတင်၍ တားမြစ်တော်မူလိုသောကြောင့် ဤဓမ္မနေတ္တိ (တရားဥပဒေသ)ကို ထားတော်မူသည်။

တေန ဥပ္ပိလာဝိတ္တေန။ ။ရှေ့၌ "အာနန္ဒ သောမနဿ ဥပ္ပိလာဝိတ္တ ၃ မျိုးကို မပြုရ"ဟု ပယ်တော်မူခဲ့၏၊ ထိုတွင် အာနန္ဒအရ ပီတိရသောကြောင့် ဥပ္ပိလာဝိတ္တအရလည်း ပီတိ ရသည့်အတွက် အရတူရကား ဥပ္ပိလာဝိတ္တဖြင့် အာနန္ဒကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့၏၊ ပီတိဖြစ်သမျှ၌ သောမနဿနှင့် ယှဉ်ရသည်ချည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဤဥပ္ပိလာဝိတ္တဖြင့် သောမနဿကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်သာ။

အန္တရာယော။ ။"တေန ၊ပေ၊ အန္တရာယော ဘဝေယျ" ဟူသော စကားသည် ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ (ပီတိ) ကို မပြုထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ "ချီးမွမ်းခံရသည့်အတွက် ပီတိသောမနဿဖြစ်နေလျှင် စျာန်စသော တရားထူးကို မရနိုင်သောကြောင့် ပီတိသောမနဿကို မပြုကြနှင့်"ဟူလို၊ [ဤ အမိန့်တော်များကိုထောက်၍ "သူတစ်ပါးတို့က အပြစ်ပြောကြသော်လည်း ဒေါသ ဒေါမနဿဖြစ်လျက် မကြောက်နှင့်၊ ချီးမြှောက်ကြသော်လည်း ပီတိသောမနဿ တကြွကြွဖြစ်လျက် မမြှောက်နှင့်၊ မိမိအလုပ်ကိုသာ တရားတော်နှင့် လျော်အောင် လုပ်ရမည်"ဟု မှတ်ပါ။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ အာနန္ဒစသည်ကို မပြုထိုက်ဟူသော စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသ ၊ပေ၊ ကသိဏေနာပိ ဧမ္မဒ္ဒိပသာတိစ–ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသ ၊ပေ၊ ကသိဏေနာပိ ဧမ္မဒ္ဒိပသ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာတိစ–ယေ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ ယေ ပသန္နာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ အနေကသတေဟိ–တစ်ရာမကများစွာကုန်သော၊ ဝါ–ရာပေါင်းများစွာကုန်သော၊ သုတ္တေဟိ–သုတ်တို့ဖြင့်၊ ရတနတ္တယေ–ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၌၊ ပိတိသောမနဿမေဝ–ပီတိသောမနဿ ကိုသာလျှင်၊ ဝဏ္ဏိတံ နန–ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း။ [ဗုဒ္ဓေါတိ–ဗုဒ္ဓေါ...ဗုဒ္ဓေါဟူ၍၊ ဝါ–ဘုရား...ဘုရားဟူ၍၊ ကိတ္တယန္တသ–မိမိစိတ်တွင်, ဂုဏ်တော်ထင်၍, ကြည်လင်ညွှတ်ပြောင်း, ရွတ်ဆိုသော သူတော်ကောင်း၏၊ ကာယေ–ကိုယ်၌၊ ယာ ပီတိ–အကြင် ပီတိသည်၊ ဘဝတိ–ဖြစ်၏၊ သာ ပီတိ–ထိုပီတိသည်၊ ဧမ္မဒ္ဒိပသ–ဧမ္မဒ္ဒိပ်၏၊ ဝါ–သပြေ

ကသ္မာ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ။ဤနေရာ၌ "ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်ကို ပြောခြင်းကြောင့် အာနန္ဒစသည် မပြုရ"ဟု တားမြစ်တော်မူအပ်သော စကားတော်သည် "ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသ"စသော စကားတော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်ရသောကြောင့် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က စောဒနာဟန်ကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် "ကသ္မာ ပနေတံ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဧတန္တိ အာနန္ဒာဒိနံ အကရဏီယတာ ဝစနံ၊...နန ဘဂဝတာ ဝဏ္ဏိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာ။]

ဧဝမာဒီဟိ။ ။မာဟောဝ် ဥဒါယီ (ဥဒါယီ...အာနန္ဒာကို ဤသို့ မဆိုလင့်၊) အာနန္ဒော အဝီတရာဂေါ ကာလံ ကရေယျ၊ တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေယျ၊ သတ္တက္ခတ္တုံ ဣမသ္မိံယေဝ ဧမ္မဒ္ဒိပေ မဟာရဇ္ဇံ ကာရေယျ၊ (အာနန္ဒာသည် ရဟန္တာမဖြစ်ဘဲ သေလျှင် ထိုစိတ်ကြည်ညိုမှုကြောင့် နတ်မင်း ၇ ကြိမ်, ဤဧမ္မဒ္ဒိပ်၌ပင် လူမင်း ၇ ကြိမ် ဖြစ်ရာ၏၊) အပိစ ဥဒါယိ အာနန္ဒော ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယိသတိ၊ (ဥဒါယီ...စင်စစ်မှာ အာနန္ဒာသည် ဤဘဝ၌ပင် ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလိမ့်မည်)၊ ဤသို့အစရှိသော အဂုတ္တိရ်, တိကနိပါတ်, အာနန္ဒဝဂ်, စူဠနိကာယသုတ် စသည်ကို အာဒိဖြင့်ယူပါ။

ကိတ္တယန္တသ။ ။စုရာဒိ ကိတ္တဓာတ်သည် သံသဒ္ဒ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို သတိရသော အခါ "ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ"ဟုသော်လည်းကောင်း, "ဘုရား ဘုရား"ဟုသော်လည်းကောင်း ရွတ်ဆိုတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာဝယ် တစ်ရံတစ်ခါ ပီတိ စိမ့်လာတတ်၏၊ ထိုပီတိသည် ဧမ္မဒ္ဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးထက် သာ၍ အဖိုးတန်ပါသည်–ဟူလို။ [ဗုဒ္ဓေါတိ ကိတ္တယန္တသာတိ ဗုဒ္ဓေါတိဝစနံ ဂုဏာနုသရဏဝသေန ကထေန္တသ သာဓုဧနုသ၊–ဋီကာသစ်။]

ကျွန်း၏၊ ကသိဏေနဝိ–အလုံးစုံ၏အဖြစ်ထက်လည်း၊ ဝရမေဝ–မြတ်သည်သာ၊ [ဟိ အနက်မရှိ၊] ဓမ္မောတိ–ဓမ္မော...ဓမ္မောဟူ၍၊ ဝါ–တရား...တရားဟူ၍၊ ပေ၊ သံယောတိ–သံယော...သံယောဟူ၍၊ ဝါ–သံယာ...သံယာဟူ၍၊ ပေ ၊ ဝရမေဝ–မြတ်သည်သာ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယေ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓေ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ပသန္နာ–ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ တေ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဂ္ဂေ–အမြတ်ဆုံး၌၊ ပသန္နာ–ကြည်ညိုကြကုန်၏၊ "အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ" ဟု ဆက်–အဂ္ဂုတ္တရ်၊ စတုက္ကနိ၊ စက္ကဝဂ်၊ ပသာဒသုတ်။]

ကသိဏေနာပိ။ ။ကသိဏေနကို "ကသိဏတာယ" ဟု ဘာဝပစ္စည်းထည့်၍ ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ "သဗ္ဗံ သမတ္တမခိလံ ၊ပေ၊ နိယေသံ ကသိဏာသေသံ" ဟူသော အဘိဓာန် (၇၀၂) နှင့်အညီ ကသိဏာသဒ္ဒါ၏ အလုံးစုံအနက် ဟောကြောင်းကို သစေလိုမူ "သကလ ဘာဝေန" ဟုလည်း ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ဘာဝသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းလည်း ဧမ္ဗြဒီပသဏ္ဌာန်ဝိဘတ်မတူသောကြောင့် အရမတူအောင် ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဘာဝမပါလျှင် ဧမ္ဗြဒီပသဏ္ဌာန်ကသိဏာသည် "အလုံးစုံသော ဧမ္ဗြဒီပ်" ဟု အရတူနေ၏၊ ဝိဘတ်မတူလျှင်ကား အရကောက်လည်း မတူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝပွားနကြောင့် ဖွင့်သည်၊ ဧမ္ဗြဒီပ်၏+အားလုံး၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ မကြွင်းမကျန်ခြင်းဂုဏ်ကို ကသိဏာအရ ယူပါ–ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ "ဧမ္ဗြဒီပသာတိ စေတသာ အဝယဝဘာဝေန သမ္ဗန္ဓိဝစနံ" ဟု ဧမ္ဗြဒီပသအရ ဧမ္ဗြဒီပ် အစိတ်အပိုင်းကို ယူ၍ ကသိဏေနအရ ဧမ္ဗြဒီပ်အပေါင်းကို ယူဖို့ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

တစ်နည်း။ ။ဤသို့ ကသိဏာအရ ဘာဝပွားနကြောင့် နေသောကြောင့် ပါဠိ၌ အတိုင်း အနက်ပေးနိုင်ဖို့ရာ အချို့ဆရာတို့က "ဧမ္ဗြဒီပသ"၌ သဝိဘတ်ကို ကသိဏေနနှင့် အရတူအောင် ကရဏာအနက်ဟော ဟု ကြံကြ၏၊ ကရဏာအနက် ဆိုသော်လည်း ဤနေရာ၌ "ထက်" ဟု ပေးရသော အပါဒါန်အနက်ပင်တည်း၊ ဤအလို "ကသိဏေန–အလုံးစုံသော၊ ဧမ္ဗြဒီပသပိ–ဧမ္ဗြဒီပ်ထက်လည်း" ဟု ပေးပါ၊ [ကေစိပန ဧမ္ဗြဒီပသာတိ ကရဏေ သာမိဝစနန္တိ ဝဒန္တိ၊ တေသံ မတေန ကသိဏာဧမ္ဗြဒီပသဒ္ဒါနံ သမာနာဓိကရဏာ ဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊–ဋီကာ။]

ဆိုလိုရင်းကား– လူတစ်ယောက်သည် မင်းအဖြစ်ဖြင့် ဧမ္ဗြဒီပ်တစ်ကျွန်းလုံးကို အပိုင်ရ၏၊ လူတစ်ယောက်ကား ဗုဒ္ဓေါ ဟု ရွတ်ဆိုရာဝယ် ဘုရားကို အာရုံပြုသော ပီတိကို အပိုင်ရ၏၊ ထိုသူ ၂ ယောက်တွင် ဧမ္ဗြဒီပ် ရသူထက် ဗုဒ္ဓါရမဏပီတိ ရသူက အဖိုးတန်သော ပစ္စည်းကို ရသူဖြစ်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–ဧမ္ဗြဒီပ် ရသူမှာ တစ်ဘဝသာ ရ၏၊ ထိုတစ်ဘဝ၌လည်း အိုခြင်း နာခြင်း စသော ဒုက္ခ မကင်းချေ၊ အခြွေအရံတို့ကလည်း အိုနာ မကင်းသော ၃၂ ကောဋ္ဌာသဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော စည်းစိမ်သာ ဖြစ်၏၊ ပီတိကြောင့်ကား လူ့စည်းစိမ်ထက်သာသော အသက်လည်းရှည်သော အို နာလည်း မိမိနှင့်တကွ အခြွေအရံပါ မထင်ရှားသော ၃၂ ကောဋ္ဌာသ စက်ဆုပ်ဖွယ်လည်း မရှိသော နတ်စည်းစိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ်ရနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်တည်း။

(အနေကေဟိ–ကုန်သော၊ ဝါ–ကုန်သော၊) သုတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ရတနတ္တယေ–၌၊ ပိတိသောမနဿမေဝ–ကိုသာ၊) ဝဏ္ဏိတံ–ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သည်ကား၊ သစ္စံ–မှန်ပါပေ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထို အခြားသုတ်တို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပိတိသောမနဿသည်၊ နေက္ခမ္မသိတံ–ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ကုသိုလ်တရား၌ မှီ၏၊ ဣဝ–ဤသုတ်၌၊ ["အဓိပ္ပေတံ"၌စပ်။] အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ–ငါတို့၏ ဘုရား၊ အမှာကံ ဓမ္မော–ငါတို့၏ တရား၊ အမှာကံ သံဃော–ငါတို့၏ သံဃာ၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ အာယသ္မတော ဆန္ဒဿ–အရှင်ဆန္ဒ၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နဿဒိသံ–ဖြစ်သော ပိတိသောမနဿနှင့်တူသော၊ ဂေဟသိတံ–အိမ်နေသူ လူတို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်၌မှီသော၊ ပိတိသောမနဿံ–ပိတိသောမနဿကို၊ 'အဓိပ္ပေတံ–အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ ဂေဟသိတ

သစ္စံ ဝဏ္ဏိတံ, တံ ပန။ ။"သစ္စံ"ဟု ဖြစ်စေ, "အာမ"ဟု ဖြစ်စေ ဝန်ခံ၍ ဖြေရာ၌ အကြောင်းအကျိုး ၂ ခုတွင် တစ်ခုခုကို ဝန်ခံ၏၊ ဤနေရာ၌ ချီးမွမ်းခြင်းဟူသော အကျိုးကို ဝန်ခံသည်၊ ထိုသို့ ဝန်ခံပြီးနောက် အကြောင်း ပိတိသောမနဿကို (ဂေဟသိတ, နေက္ခမ္မသိတ ၂ မျိုးခွဲခြား၍) ဖြေလိုသောကြောင့် "တံ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်။ [အာစရိယော သစ္စန္တိ တမတ္ထံ ပဋိဇာနိတ္မာ တံ ပနာတိ အာဒိနာ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏဝသေန ပရိဟာရတိ၊...တံတိ သုတ္တန္တရေ ဝုတ္တံ ပိတိသောမနဿံ၊–ဋီသစ်။]

[နိယာမ်] သစ္စံ အာမ, ဝန်ခံပြီ၍, ဖြေရတုံရှောင်း, ကြောင်း ကျိုး ၂ ခု, တစ်ခုခုကို, ဟုတ်မှုဟုတ်ရာ ဝန်ခံသော်။

နေက္ခမ္မသိတံ။ ။နိက္ခမတိ–ကာမမှ ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ နိက္ခမံ၊ နိက္ခမံ ယေဝ နေက္ခမ္မံ၊ (သွတ္ထည် ဏျပစ္စည်းသက်၍ မျက်ကို မပြု, ဒွေဘော်လာ၊) နေက္ခမ္မေ–ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ကုသိုလ်တရား၌+သိတံ(နိဿိတံ)–မှီသော ပိတိသောမနဿတည်း၊ နေက္ခမ္မသိတံ–သ။

ဂေဟသိတာ။ ။"ဂေဟ" အရ အိမ်ကို ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဂေဟဝါသီ လူတို့ကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူ၍, ထိုလူတို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ် ၅ ပါးကို ပရမ္မရူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ဂေဟေ–အိမ်နေသူ လူတို့၏ အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော ကာမဂုဏ်၌+သိတံ ဂေဟသိတံ။ [နေက္ခမ္မသိတန္တိ ကာမတော နိက္ခမနေ ကုသလဓမ္မေ နိဿိတံ၊ ဣဓတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ၊ ဂေဟသိတန္တိ ဂေဟဝါသိနံ သမုဒါစိဏ္ဏတော ဂေဟသင်္ခါတေ ကာမဂုဏေ နိဿိတံ၊–ဋီကာသစ်။]

အမှာကံ သံဃော။ ။အချို့စာအုပ်၌ အမှာကံ ဓမ္မောဟု၏နောက်ဝယ် "အမှာကံ သံဃော"ဟု ပါသေး၏၊ အရှင်ဆန္ဒ၏ ပိတိသောမနဿကား သံဃာကို အာရုံပြု၍ မဖြစ်၊ သံဃာကို ရန်သူကဲ့သို့ သဘောထား၏၊ ထို့ကြောင့် အရှင်ဆန္ဒအတွက်ဆိုလျှင် "အမှာကံ သံဃော"ဟု မပါထိုက်၊ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက်ဆိုလျှင်ကား ပါသင့်သည်သာ။

ပီတိသောမနဿသည်၊ စျာနာဒိပဋ္ဌိလာဘာယ–စျာန်အစရှိသော တရားထူးတို့ကို ရခြင်းငှာ၊ အန္တရာယကရံ–အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ တေနေဝ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့ ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿ၏ စျာနာဒိ ပဋ္ဌိလာဘ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) အာယသ္မာဆန္နောပိ–အရှင် ဆန္နသည်လည်း၊ [ပိဖြင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပေါင်း။] ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ နု ပရိနိဗ္ဗာယိ–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မမူသေး၊ (ဂေဟသိတ ပီတိ သောမနဿဖြင့် မိမိ ချစ်ခင် မြတ်နိုးအပ်သော မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော် မမူသေး၊) တာဝ–ထိုမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မမူသေးမီ ကာလပတ်လုံး၊ ဝိသေသံ–တရားထူးကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတုံ–ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ–မစွမ်းနိုင်။ [ဘုရားရှင်နှင့် တရားတော်အပေါ်၌ ဂေဟသိတ ချစ်ခြင်းဖြင့် ချစ်ခင်နေသော ကြောင့်တည်း။]

ပန–အနွယကား၊ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်ခါနီး အခါ၌၊ ဝါ–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးရာ အခါ၌၊ ပညတ္တေန–ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ဗြဟ္မဒဏ္ဍေန–ဗြဟ္မဒဏ်ဖြင့်၊ တဇ္ဇိတော–သံဃာသည် ခြိမ်းချောက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) တं ပီတိသောမနဿံ–ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝိသေသံ–တရားထူးကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ–ဖြစ်စေပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ခြိမ်းချောက်အပ်မှ ထိုပီတိ သောမနဿကို ပယ်စွန့်၍ တရားထူးကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [တသ္မာတိ ယသ္မာ ဂေဟသိတ ပီတိသောမနဿံ စျာနာဒီနံ အန္တရာယကရံ၊ တသ္မာ–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို "ယသ္မာဝါကျထည့်၍" တစ်မျိုးပေးပါ။] အန္တရာယ ကရံယေဝ–အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော ပီတိသောမနဿကိုသာ၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဣဒံ–ဤအာနန္ဒာစသည်ကို မပြုထိုက်သော စကားကို၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏။

ဣဒံ ဟိ ၊ပေ၊ တေနေဝ။ ။ကသ္မာ တဒေဝဝိဓာဓိပ္ပေတံတိ (အဘယ်ကြောင့် ဤသုတ်၌ ထိုဂေဟသသိတ ပီတိသောမနဿကိုသာ မိန့်တော်မူလိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်) အာဟ ဣဒံ ဟိတိ အာဒိ၊ ဤဋီကာကျမ်းတက်နှင့် အညီဆိုလျှင် "ဟိယသ္မာ"ပေး၍ ကာရဏာဝါကျ တစ်နည်းကြံပါ၊ နောက်၌ "တေနေဝ"ဟုရှိသောကြောင့် ကောင်းသည်၊ "အာယသ္မတော ဆန္နသ ဥပ္ပန္နသဒိသံ"ဟူသော စကားကို ထင်ရှားပြလို၍ (တစ်နည်း) ပြီးစေလို၍ "တေနေဝ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ။ ။ပရိနိဗ္ဗာနဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာသန္နကို သမိဿုပစာရအားဖြင့် ယူ၊ (တစ်နည်း) အာသန္နပုဒ် အကျေကြံပါ၊ "ဘဂဝတာ ပညတ္တေန"၌ စပ်၊ "ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ ခါနီး၌ ဘုရားရှင်ပညတ်တော်မူအပ်"ဟူလို၊ (တစ်နည်း) ပရိနိဗ္ဗာနအရ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ ပြီးခြင်းကို ယူ၍ "သံဃေန တဇ္ဇိတော နိဗ္ဗတ္တေသိ"၌ စပ်၊ "ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးမှ သံဃာ သည် ခြိမ်းချောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ တရားထူးကို ဖြစ်စေသည်"ဟူလို။ [ဗြဟ္မဒဏ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝိနည်း စူဠဝဂ္ဂ, ပဋ္ဌသတိကကွန်းကဲ့၌ ရှုပါ။]

ဟိ–မှန်၊ အယံ ပိတိ–ဤပိတိသည်၊ ရာဂသဟဂတာ–ရာဂနှင့်တကွဖြစ်၏၊ လောဘောစ–ရာဂ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော လောဘသည်လည်း၊ ကောဓသဒိသောဝ–ကောဓနှင့် တူသည်သာ၊ ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ လုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဿတိ ၊ပေ၊ နာဝဗုဇ္ဈတိတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊) [လုဒ္ဓေါဒ္ဒ "လုဘ–ဂိဒ္ဓိယ်–အလွန်လိုချင် မက်မောခြင်းဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ လုဒ္ဓေါ–လိုချင်မက်မောသူသည်၊ ဝါ–လောဘကြီးသူသည်၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နဿတိ–မသိနိုင်၊ လုဒ္ဓေါ–သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဓမ္မံ–ပါဠိကို၊ နပဿတိ–မမြင်နိုင်၊ ယံ (ယသ္မိံကာလေ)–အကြင်အခါ၌၊ လောဘော–လောဘသည်၊ နရံ–သတ္တဝါကို၊ သဟတေ–လွှမ်းမိုး၏၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ အန္ဓံတမံ–ပညာစက္ခု ကန်းအောင်ပြုတတ်သော အမှောင်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ လောဘော–သည်၊ အနတ္ထဇနနော–အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ လောဘော–သည်၊ စိတ္တပ္ပကောပနော–စိတ်ကို ပျက်စီးစေတတ်၏၊ ဝါ–စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ အန္ဓရတော–အတွင်းမှ၊ ဝါ–စိတ်မှ၊ ဘယံ–ဘေးသည်၊ ဓာတံ–လောဘ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ တံ–အနတ္ထဇနနအစရှိသော သဘောရှိသော လောဘကို၊ ဝါ–လောဘ၏ ထိုအနတ္ထဇနနစသော အပြားကို၊ ဇနော–လူအပေါင်းသည်၊ နာဝဗုဇ္ဈတိ–ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်၊–ဣတိဝုတ္တကပါဠိ, တိကနိပါတ်, အန္ဓရာမလသုတ်။]

အယံ ၊ပေ၊ ပိတိ။ ။ဋီကာသစ်၌ "အယဉ္စိတိ အာဒိနာ တဒေဝတ္ထံ ကာရဏတော သမတ္ထေတိ"ဟု ကျမ်းတက်၏၊ ဤကျမ်းတက်အလို "ကသ္မာ အယံ ပိတိ အန္ဓရာယကရာ" ဟု အပိုထည့်၍ "ဟိ ယသ္မာ"ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်၊ ဤ၌ကား ထိုနည်းကို မလိုက်ဘဲ ပေးထားသည်၊ အန္ဓရာယ်ကို ပြုရာ၌ သောမနဿလည်း ပြုနိုင်ပါလျက် ပိတိကိုသာ ယူထားခြင်းမှာ ပိတိဖြစ်လေသမျှ သောမနဿလည်း မကင်းသည့်အတွက် ပိတိကို ယူလိုက်လျှင် သောမနဿကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ (တစ်နည်း) သောမနဿ၏ သေဝိတဗ္ဗ အသေဝိတဗ္ဗ (မှီဝဲထိုက်–မမှီဝဲထိုက်) ၂ မျိုးရှိကြောင်းကို သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ တိုက်ရိုက်ဟောပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အသေဝိတဗ္ဗ သောမနဿ၏ အန္ဓရာယ်ပြုနိုင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်ရကား မထင်ရှားသော ပိတိကိုသာ ယူထားသည်၊–ဋီကာသစ်။

လောဘောစ။ ။"ပိတိသည် ရာဂနှင့်တကွဖြစ်၏"ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုရာဂကိုပင် "လောဘောစ"ဟု နာမည်တစ်မျိုးဖြင့် ဆက်၍ပြု၏၊ ထိုသို့ပြုခြင်းမှာ အဝဏ္ဏဘူမိတုန်းက "ကုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဿတိ" စသည်ဖြင့် ကောဓ၏ အပြစ်ကို ပြသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "လုဒ္ဓေါ အတ္ထံ နဿတိ" စသည်ဖြင့် လောဘ၏ အပြစ်ကို ပြလိုသောကြောင့်တည်း၊ [အဝဏ္ဏဘူမိယာ သဒ္ဒိ သမ္မန္ဓိတ္တာ ("အဝဏ္ဏကို ပြောရာ၌ဖြစ်သော ကောဓသည် အန္ဓရာယ်ပြုတတ်သကဲ့သို့"ဟု ဆက်သွယ်၍) ပါကဋ္ဌံ ကာတုံ လောဘောစာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ကောဓေ ဒိဋ္ဌော ဝါတိ အဝဏ္ဏဘူမိယံ ဝုတ္တကောဓသဒိသော ဧဝ၊–ဋီကာသစ်။]

ပန–ဆက်၊ တတိယဝါရော–တတိယဝါရကို၊ ဝါ–သည်၊ ဣဝ–ဤ၀ဏ္ဏာဘူမိ၌၊ အနာဂတော–တိုက်ရိုက်မလာသည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အတ္ထတော–အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ အာဂတောယေव–လာသည်သာ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – သိထိုက်၏၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ တတိယဝါရော–ကို၊ ဝါ–သည်၊ ဣဝ–၌၊ အနာဂတော–သည်၊ သမာနော–လျက်၊ အတ္ထတော–အားဖြင့်၊ အာဂတောယေव–သည်သာ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်သနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ကုဋ္ဌေ–အမျက်ထွက်သူသည်၊ ဝါ–စိတ်ဆိုးသူသည်၊ (အတ္ထံ–သုဘာသိတ ဒုဗ္ဘာသိတ၏အနက်ကို၊ နာ ဇာနာတိ) ယထေव–မသိနိုင်သကဲ့သို့သာ၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ လုဒ္ဓေပိ–လိုချင် မက်မောသူသည်လည်း၊ ဝါ–လောဘကြီးသူသည်လည်း၊ အတ္ထံ–ကို၊ နာ ဇာနာတိ–မသိနိုင်၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (တတိယဝါရော ဣဒ အနာဂတော (သမာနော)ပိ အတ္ထတော အာဂတောယေဝါတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။)

တတိယဝါရော။ ။မမ်ဝါ ဘိက္ခဝေ ပရေ ဝဏ္ဏေ ၊ပေ၊ ဘာသေယျုံ၊ တတြ စေ တုမှေ အဿထ အာနန္ဒိနော သုမနာ ဥပ္ပဋိလပိတာ၊ အပိနု တုမှေ ပရေသံ သုဘာသိတံ ဒုဗ္ဘာသိတံ အာဇာနေယျာထာတိ၊ နော ဟေတံ ဘန္တေ၊ ဝဏ္ဏာဘူမိ အခန်းဝယ် ဤပါဠိတော်မပါ၊ အကယ်၍ ပါလျှင် အ၀ဏ္ဏာဘူမိတုန်းက တတိယဝါရနှင့် သဘောတူသောကြောင့် တတိယဝါရအဖြစ်ဖြင့် ပါရမည်၊ ထို့ကြောင့် "တတိယဝါရ"ဟု ဆိုထားသည်၊ ထိုသို့ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူခြင်းမှာလည်း ထို ဘုရားဟောတော်မူချိန်တုန်းက ထို ဝါရဖြင့် သိစေရမည့်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိ (ထိုအချိန်က မဏ္ဍလမာဠ၌ စည်းဝေးကြသော ရဟန်းတို့သည် ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ကြပြီးဖြစ်) သောကြောင့်တည်း။

အတ္ထတော အာဂတောယေ၀။ ။ထိုသို့ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မလာသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ကား ရသင့်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်သောအခါ ထို ဝါရကိုထည့်၍ ဖွင့်သင့်ပါသည်၊ ဥပမာ–ကထာ၀တ္ထုပါဠိတော်သည် ဘုရားဟောတော်မူစဉ်က အကျဉ်းမျှသာဖြစ်သော်လည်း အကျယ်ရသင့်သောကြောင့် တတိယသံဂါယနာတင်သောအခါ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် အကျယ်ချဲ့ထွင်သကဲ့သို့တည်း။ [သော ၊ပေ၊ ဒေသနာယ အနာဂတောပိ တဒတ္ထသမ္ဘဝတော အတ္ထတော အာဂတောယေ၀ါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ယထာ တံ၊ ကထာ၀တ္ထုပ္ပကရဏံ ဝိတ္ထာရ၀သေနာတိ အဓိပ္ပာယော၊–ဋီကာ။]

ယထေ၀ ဟိ။ ။ယထေ၀ဟိတိ အာဒိနာ တဒေ၀တ္ထသမ္ဘ၀ံ ဝိဘာ၀ေတိ၊–ဋီကာ၊ ဤ ကျမ်းတက်ပုံကိုထောက်လျှင် တပ္ပါကဋီကရဏ၀ါကျဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ "နာ ဇာနာတိတိ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါလည်း ပါဟန်မတူ၊ နိဿယ၌ကား ဣတိသဒ္ဒါပါသောကြောင့် ကာရဏ၀ါကျအဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးထားသည်၊ "ယထာ ဟိ"ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ "ယထေ၀"ဟု ရှိသည်။

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ပဋ္ဌိပဒ္ဓိတဗ္ဗာကာရ ဒဿနဝါရေ–ကျင့်ထိုက်ပုံ အခြင်းအရာကို ပြရာဝါရဋ္ဌ၊ (စတုတ္ထနေရာဋ္ဌ ထားအပ်သောဝါရဋ္ဌ၊) အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ယောဇနာ–အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ သတ္ထာ–ဆရာသည်၊ သဗ္ဗညူ–အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိတော်မူနိုင်ပါပေ၏၊ အရဟံ–ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူပါပေ၏၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ–မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် ကြွင်းမဲ့ညဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိတော်မူနိုင်ပါပေ၏၊ ဓမ္မော–တရားတော်ကို၊ သွာက္ခာတော–ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏၊ သံဃော–အရိယာသံဃာတော်သည်၊ သုပ္ပဋိပန္နော–ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်ပါပေ၏၊ ဣတိ အာဒီနိ–ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဝါ–ကြားရသည်ရှိသော်၊ တုဏ္ဍီ–ဆိတ်ဆိတ်၊ နိ ဘဝိတဗ္ဗံ–မဖြစ်ရာ။

ပန–အနွယကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပဋ္ဌိဇာနိတဗ္ဗံ–ဝန်ခံရာ၏၊ ဝါ–ဝန်ခံရမည်၊ (ကထံ–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဇာနိတဗ္ဗံ–ရာသ၏နည်း၊ ဝါ–ရမည်နည်း၊) ဣတိပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤ သင်တို့ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်၊ ဘူတံ–ဟုတ်၏၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ တုမှေဟိ–တို့သည်၊ ဝုတ္တံ–ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ ဣမိနာပိ ကာရဏေန–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဘူတံ–၏၊ [ဣတိပေတံ ဘူတံကို ထပ်၍ဖွင့်သည်။] ဣမိနာပိ ကာရဏေန–လည်း၊ တစ္ဆံ–မှန်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ သော ဘဂဝါ–ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ (ဝါသနာနှင့်တကွ တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊) အရဟံ–အရဟံ မည်တော်မူ၏၊ ဣတိပိ–လည်း၊ (မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် ကြွင်းမဲ့ညဿုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိတော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ–၏။

ဓမ္မော–တရားတော်သည်၊ ဣတိပိ–ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ (အစအလယ် အဆုံး သုံးပါးလုံး၌ ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊) သွာက္ခာတော–သွာက္ခာတ မည်တော်မူ၏၊ ဣတိပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ (ကိုယ်တိုင် သိမြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊) သန္ဒိဋ္ဌိကော–သန္ဒိဋ္ဌိကမည်တော်မူ၏၊ သံဃော–အရိယာသံဃာတော်သည်၊ ဣတိပိ–ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ (ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊) သုပ္ပဋိပန္နော–၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ (ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊) ဥဇုပဋိပန္နော–၏၊ ဣတိ–ဤနည်းဖြင့်၊ (ပဋ္ဌိဇာနိတဗ္ဗံ–ဝန်ခံရာ၏၊ ဝါ–ဝန်ခံရမည်။)

တွံ–သင်သည်၊ သီလဝါ–သီလရှိသော၊ ဣတိ–သို့၊ ပုစ္ဆိတေနာပိ–မေးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ သီလဝါ–သီလရှိသည်၊ သစေ(ဟောတိ)–အကယ်၍ ဖြစ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ သီလဝါ–သည်၊ အသ္မိ–ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋိဇာနိတဗ္ဗမေဝ–ဝန်ခံရာသည်သာ၊ တွံ–သည်၊ ပဌမသ္မိံ ဈာနသ္မိံ–ပဌမဈာန်ကို၊ လာဘီ–ရခြင်းရှိသလော၊ [ဒုတိယသ္မိံ ဈာနသ္မိံ လာဘီ စသည်တို့ကို ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။] အရဟာ–ရဟန္တာသည်၊ အသိ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ–သို့၊ ပုဋ္ဌေနာပိ–မေးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ သဘာဂါနံ–သဘောတူကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံယေဝ–ရဟန်းတို့အားသာ၊ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ–ဝန်ခံရာ၏၊ ဝါ–ဝန်ခံရမည်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုဋ္ဌေနာပိ–သည်လည်း၊ သဘာဂါနံ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံယေဝ–တို့အားသာ၊ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ–ရာသနည်း၊ ဝါ–ရမည်နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ မေးအပ်သည်ဖြစ်၍ သဘောတူသော ရဟန်းတို့အားသာ ဝန်ခံအပ်သည်ရှိသော်၊ ပါဝိစ္ဆတာ–ယုတ်မာသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပရိဝဇ္ဇိတာစေဝ–ရှောင်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ သာသနသ္မိံ–သာသနာတော်၏၊ အမောဃတာ–အချီးနှီး မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒီပိတာစ–ပြအပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ပုဋ္ဌေနာပိ သဘာဂါနံ ဘိက္ခူနံယေဝ ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ–ရမည်၊) သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏။

ဧဝဉ္စိ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။"ဧဝဉ္စိတိ အာဒိ ကာရဏာဝစနံ (နောက်၌ ဣတိသဒ္ဒါ ရှိသောကြောင့် ဤအဖွင့်အတိုင်း ကာရဏာဝါကျလုပ်၍ အနက်ပေးထားသည်၊) ပါဝိစ္ဆတာ စေဝ ပရိဝဇ္ဇိတာ"ဟု ဋီကာသစ်၌ ပဌမဖွင့်၏၊ ထိုအလို ဟောတိကြိယာ ပါဟန်မတူ၊ မပါမှလည်း ကောင်းသည်။ "ပါဝိစ္ဆတာ စေဝ သာသနသ္မိံ"ဟု စေဝနှင့် စကို တစ်ဝါကျထည်း၌ ထားရိုးရှိသည်၊ "ကတ္တာဘူတာဝါ သာ၊ ဟောတိတိ သမ္မန္ဓော"ဟု ဒုတိယဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်ကား ၂ ဝါကျခွဲလို၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ သို့သော် တစ်ဝါကျထည်းသာကောင်းသည်၊ မိမိနှင့် သဘောမတူသော ရဟန်းတို့အား သူတို့ကမေး၍ ပြောလျှင် ပါပိစ္ဆတာ အပြစ်လည်းမရှိ၊ မိမိ တရားထူးရကြောင်းကို ပြောလိုသည့်အတွက် သာသနာတော်၏ အချီးအနှီး မဟုတ်, တကယ်ကျင့်လျှင် တကယ် အကျိုးရကြောင်းကို ပြပြီးသားလည်း ဖြစ်တော့သည်။

ဝုတ္တနယေနေဝ။ ။ဝုတ္တနယေနာတိ တတြ တုမှေဟိတိ တသ္မိံ ဝဏ္ဏေ တုမှေဟိတိ အာဒိနာစေဝ, ဒုတိယံ ပဒံ ပဌမသ္မိံ ပဒသ္မိံ စတုတ္ထဉ္စ တတိယသ္မိံ ဝေဝစနန္တိ အာဒိနာ စ ဝုတ္တနယေန၊–ဋီကာသစ်။... "ဤနည်းများကို အဝဏ္ဏဘူမိတုန်းက ပြအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ အထူးဖွင့်ဖွယ် မလိုပါ"ဟူလို။

စုဠသီလအဖွင့်

၇။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကော–"အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ" အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ အနုသန္ဓိ–အနုသန္ဓေတည်း၊ ဝါ–ရှေ့ဝဏ္ဏနှင့် ဆက်သွယ်သောစကားတည်း။ ["ဣဒံ ဟိ သုတ္တံ"ဟု ဟိ ပါသင့်၏၊ မပါလျှင်·ထည့်ပါ။] ဟိ–ချဲ့ဦးအံ့၊ ဣဒံ သုတ္တံ–ဤ ဗြဟ္မဇာလသုတ်သည်၊ ဝဏ္ဏေန စ–ဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်လည်းကောင်း၊ အဝဏ္ဏေန စ–အဝဏ္ဏပုဒ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝိဟိ–၂ ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ–ပုဒ်တို့နှင့်၊ အာဗဒ္ဓံ–စပ်၏၊ (တစ်နည်း) ဣဒံ

အာဒိကော အနုသန္ဓိ။ ။"ဝဏ္ဏ အဝဏ္ဏနှင့်စပ်သော တရားဒေသနာတော်သည် ပြအပ်ပြီးသော စကားဖြင့်သာ ပြီးဆုံးပြီ မဟုတ်ပါလော, "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ·ပနေတံ"စသော တရားတော်သည် အဘယ်စကားပါနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် အပ္ပမတ္တကံ စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဗြဟ္မဒတ္တ ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏနှင့်.ဆက်သွယ်သော အနုသန္ဓေစကား" ဟူလို၊ အာဒိဖြင့် သြရမတ္တကံ သီလမတ္တကံ၊ ယေန ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတသ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျ"တို့ကို ယူပါ၊ ဤ၌ "ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော"ကို ထောက်၍ ဗြဟ္မဒတ္တ၏ ဝဏ္ဏနှင့်စပ်သော အနုသန္ဓိစကားဖြစ်ကြောင်းကို သိသာသည်။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အပ္ပမတ္တကံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိကာ အနုသန္ဓိ" ဟု ပါ၍ရှိ၏၊ အနုသန္ဓိပုဒ်က ပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, နောက် ပုဗ္ဗန္တာပရန္တကပ္ပိက နိဂုံးအဖွင့်၌ "တယော ဟိ အနုသန္ဓီ"ဟု ပုလ္လိန်ဖြင့် တွေ့ရသောကြောင့်လည်းကောင်း "အာဒိကော"ဟု ပုလ္လိန်ရှိသင့်ပါသည်၊ နောက်စာအုပ်များ၌ "အပ္ပမတ္တကံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေတိ ( )ကော အနုသန္ဓိ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျတွေ့ရ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း "ကော အနုသန္ဓိတိ ပုစ္ဆာ ၊ပေ၊ ကတာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ထိုပုစ္ဆာ၏အဖြေ တိုက်ရိုက် မပါသောကြောင့်လည်းကောင်း "အပ္ပမတ္တကံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ" စသော စကားသည်ပင် အနုသန္ဓေ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "ကော အနုသန္ဓိ"ဟု ပုစ္ဆာအဖြစ်ဖြင့် မရှိသင့်ပါ၊ နောက်နားဝယ် "ဣဓ ပန ဗြဟ္မဒတ္တေန ဝုတ္တဝဏ္ဏသ အနုသန္ဓိ ဒသေတုံ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ"ဟု မိန့်သောကြောင့် "အပ္ပမတ္တကံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ"အစရှိသော စကားကိုပင် အနုသန္ဓေစကား–ဟု မှတ်ပါ၊ "အနုသန္ဓဟတိ–ရှေ့၌ ပြအပ်ခဲ့သော ဝဏ္ဏနှင့် ဆက်သွယ်တတ်၏၊ ဣတိ–အနုသန္ဓိ"ဟု ပြုပါ။

ဒ္ဝိဟိ ပဒေဟိ။ ။"ဒ္ဝိဟိ ပဒေဟိ"အရ ပုဒ်ဟူသော အနက်ကို ယူရာ၌ အမှန်အားဖြင့်–ဤသုတ်သည် ပုဒ်နှင့် မစပ်၊ အပြစ်ပြောခြင်း, ဂုဏ်ပြောခြင်းနှင့်သာ စပ်၏၊ သို့သော် ပုဒ် (သဒ္ဒါ)ကို ဆိုလိုက်လျှင် အနက်လည်း ရသောကြောင့် "ဒ္ဝိဟိ ပဒေဟိ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝဏ္ဏေန စ အဝဏ္ဏေနစာတိ တဒုဘယပဒေန၊ အတ္ထနိဒ္ဒေသောဝိယ ဟိ သဒ္ဒနိဒ္ဒေသော ပိတိ အက္ခရစိန္တကာ၊–ဋီကာသစ်။] (တစ်နည်း) "ဒ္ဝိဟိ ပဒေဟိ"၌ ပဒအရ ကာရဏအနက်, သို့မဟုတ် ကောဌာသ အနက်ကိုယူ၍ "ဝဏ္ဏေနစ–ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်လည်းကောင်း, အဝဏ္ဏေန စ–ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း"ဟု ပေးရ၏၊ [အထဝါ တထာ ဘာသနသ ကာရဏတ္တာ ကောဌာသတ္တာစ ပဒေဟိတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

သုတ္တံ–သည်၊ ဝဏ္ဏေနစ–ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ အဝဏ္ဏေနစ–ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒ္မိဟိ–နှစ်သော၊ ပဒေဟိ–အကြောင်းတို့နှင့်၊ ဝါ–အဖို့အစုတို့နှင့်၊ အာဗဒ္ဓံ–စပ်၏၊ တတ္ထ–ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ အဝဏ္ဏော–အဝဏ္ဏသည်၊ ဣတိပေတံ အဘူတံ၊ ဣတိပေတံ အတစ္ဆံတိ–အစရှိသော၊ ဧတ္ထေဝ–ဤစကားရပ်၌သာ၊ ဥဒကန္တိ–ရေ ဟူသောအပိုင်းအခြားသို့၊ ပတ္တာ–ရောက်၍၊ အဂ္ဂိ–မီးသည်၊ (နိဝတ္ထတိ) ဝိယ–ဆုတ်နှစ်သကဲ့သို့၊ နိဝတ္ထော–ဆုတ်နှစ်ပြီ၊[ရှေ့သို့ ချဲ့ထွင်၍အကျယ်ဖြေဖွယ်မလိုသောကြောင့် "နိဝတ္ထော"ဟု ဆိုသည်။] ဝဏ္ဏော ပန–ဝဏ္ဏသည်ကား၊ ဘူတံ ဘူတတော ပဋိဘာနိတဗ္ဗံ ဣတိပေတံ ဘူတန္တိ–ဘူတံ ဘူတတော ၊ပေ၊ ဘူတံ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ အနုဝတ္ထတိယေဝ–အစဉ်လိုက်သည်သာ။

ပန–ဆက်၊ သော–ထို ဝဏ္ဏသည်၊ ဗြဟ္မဒတ္တေန–ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်သည်၊ ဘာသိတဝဏ္ဏောစ–ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံယေန–ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ အစ္ဆရိယံ အာဝုသောတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ အာရဒ္ဓဝဏ္ဏောစ–အားထုတ်အပ်သော ဝဏ္ဏလည်းကောင်း၊ (ဣတိ–ဤသို့၊) ဒုဝိဓော– ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ တေသု–ထို ၂ ပါးသော ဝဏ္ဏတို့တွင်၊ ဘိက္ခုသံယေန–သည်၊ ဝုတ္တဝဏ္ဏသ–ပြောဆိုအပ်သော ဝဏ္ဏ၏၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ သုညတာပကာသနေ–သုညတာကို ထင်ရှားပြရာ အခန်း၌၊ အနုသန္ဓိ–အနုသန္ဓေကို၊ ဒဿေဿတိ–ပြတော်မူလတံ့၊ [“အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေ ဓမ္မာ စသည်ဖြင့် ပြလတံ့၊] ဣဓ ပန–ဤနေရာ၌ကား၊ ဗြဟ္မဒတ္တေန–သည်၊ ဝုတ္တဝဏ္ဏသ–၏၊ အနုသန္ဓိ–ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေတိ–အစရှိသော၊ ဒေသနာ–တော်ကို၊ အာရဒ္ဓါ–တော်မူအပ်ပြီ။ [ဤ၌ "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ" စသည်ကိုပင် "အနုသန္ဓိ"ဟု ဆိုပုံကို သတိပြုပါ။]

တတ္ထ–ထို အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ဒေသနာတော်၌၊ [“အပ္ပမတ္တကန္တိ စသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်တို့၌ အပေါင်း အာဓာရ အစိတ် အာယေ အဖြစ်ဖြင့် စပ်။] အပ္ပမတ္တကန္တိ–အပ္ပမတ္တကံဟူသော အမည်သည်၊ ပရိတ္တသ–

အတစ္ဆန္တိ။ ။ အတစ္ဆ၏နောက်၌ "နတ္ထိ စေတံ ၊ပေ၊ သံဝိဇ္ဇတိတိ"ဟု အဝဏ္ဏဘူမိနှင့်စပ်သော စကားရပ်ကျန်သေးသောကြောင့် အတစ္ဆန္တိ၌ ဣတိကို အာဒိအနက်ဟောဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဘူတန္တိ၌ ဣတိလည်း နည်းတူ။

အနုဝတ္ထတိယေဝ။ ။"ဝဏ္ဏ (ဂုဏ်ကိုချီးမွမ်းမှု)က မဆုံးသေး, အစဉ်လိုက်လာသည်"ဟု ဆိုသဖြင့် "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ"စသော စကားသည် "ဝဏ္ဏာနုသန္ဓိ (ဝဏ္ဏနှင့်စပ်သော) စကားဖြစ်သည်"ဟု ပြ၏၊ ဤစကား အဆက်မျိုးကို နောက်၌ "ယထာနုသန္ဓိ"ဟု ဆိုလိမ့်မည်။

တတ္ထ အပ္ပမတ္တကန္တိ။ ။"အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ"စသည်ဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော အနက် (သမုဒါယတ္ထ)ကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ အစိတ်အနက် (အဝယဝတ္ထ)ကို ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ အပ္ပမတ္တကန္တိ"စသည်ကို မိန့်သည်။

သေးငယ်သော အရာဝတ္ထုတို့၏၊ နာမ်–အမည်တည်း၊ သြရမတ္တကန္တိ–သြရမတ္တက် ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တသေဝ–ထို အပ္ပမတ္တက် သဒ္ဒါ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ–ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလုယ်သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–တစ်ခုတည်းသော အနက်ဌပင် အထူး ထူး အပြားပြားဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–အမျိုးမျိုးသော သဘောမှကင်းသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပမာဏံ–အတိုင်းအရှည်ကို၊ မတ္တာတိ–မတ္တာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဧတသ–ဤသီလ၏၊ အပ္ပါ–သေးငယ်သော၊ (သိမ်ငယ် သော)၊ မတ္တာ–အတိုင်းအရှည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တံ–ထို သီလသည်၊) အပ္ပမတ္တက်–အပ္ပမတ္တက မည်၏၊ ဧတသ–ဤ သီလ၏၊ သြရံ–ညံ့သော၊

ပရိတ္တသ။ ။"ပရိ+အတ္တ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ပရိသည် သမန္တအနက်ကို ဟောအ၏၊ အတ္တဌ် အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ် တပစ္စည်း၊ ဒါဓာတ်လည်း အဝခဏ္ဍန (ပိုင်းဖြတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ အာဒီယိတ္ထ–ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထံ၊ "သမန္တတော–ပတ်ဝန်းကျင်ဌ+အတ္ထံ–ပိုင်းဖြတ် အပ်သော အရာဝတ္ထုတည်း၊ ပရိတ္တံ–တ္ထု၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဌ အပိုင်းအခြား မရှိလောက်အောင် ကြီးကျယ်သည် မဟုတ်သောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဌ ပိုင်းဖြတ်ထားအပ်သည်ဖြစ်၍ သေးငယ်သော အရာဝတ္ထု–ဟူလို၊ အပ္ပမတ္တကသဒ္ဒါလည်း "သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည် ရှိ"ဟူသော အနက်ကို ဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပမတ္တကကို ပရိတ္တအ၏ နာမည်ဟု ဆိုသည်။

မတ္တာတိ ဝုစ္စတိ ပမာဏံ။ ။"ပမာဏီသရိယေ မတ္တာ, အက္ခရာဝယပွကေ" အဘိဓာန်(၈၇၈)နှင့်အညီ ဣတ္ထိလိန်မတ္တာ သဒ္ဒါသည် ဣသရိယစသော အနက်များကို လည်း ဟောရကား ဤနေရာ၌ ပမာဏအနက်ကိုသာ ဧကဒေသုပစာ အထင်ရှင်အားဖြင့် ယူစေလို၍ "ဝုစ္စတိ"ဟု ဆိုသည်၊ မတ္တာ၌ မာဓာတ် တပစ္စည်း၊ သဏ္ဌာန်ဌ "မာတြာ"ဟု ရှိသောကြောင့် တြအစား တ္တဒွေဘော်ရှိရသည်၊ ["ပုတြ–ပုတ္တ"ကဲ့သို့တည်း၊] မိယတေ ဧတာယာတိ မတ္တာ–နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း အတိုင်းအရှည်၊ ဋီကာသစ်၌ ကမ္မသာဓ်တွေ့ရသော်လည်း ထောမနီဓိ၌ ကရဏသာဓ်တွေ့ရသည်။] ပမာဏံ၌လည်း ပဝုဗ္ဗ မာဓာတ်ပင်, ယု ပစ္စည်း၊ ပ(ပြ) ဥပသာရကြောင့် နု ကို ဏ ပြန်စေရမည်၊ "ပမိယတေ ဧတေနာတိ ပမာဏံ" ဟု ကရဏသာဓ်ပင်ပြု။

အပ္ပမတ္တက်။ ။သဏ္ဌာန်ဌ အလဓာတ် ပ ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော အလ္လသဒ္ဒါသည် ပါဠိ၌ "အပ္ပ"ဟု ဖြစ်၏၊ ၃ လိန်ရှိသော နာမ်ပုဒ်တည်း၊ ဤ၌ "မတ္တာ"ဟူသော ဣတ္ထိလိန် သို့ လိုက်၍ "အပ္ပါ+မတ္တာ ဧတသာတိ အပ္ပမတ္တက်"ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ သမာသန္တ–ကပစ္စည်းသက်၊ "အထက်ဖြစ်သော ဗျာန်သမာဓိ မဂ်ဖိုလ် ပညာတို့ကို ထောက်ဆ၍ သေးငယ် သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော သီလ"ဟူလို။ ["အပ္ပါ–အနည်းငယ်"မပေးနှင့်၊ ဤ၌လာသော သီလများသည် မနည်း (မနဲ) ပါ၊ သို့သော် အထက်တရားများကိုထောက်သော် သေးငယ် (သိမ်ငယ်)၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပသဒ္ဒါကို ခုဒ္ဒကအနက်ဟောဟု မှတ်ပါ။ ဋီကာသစ်၌ "အပ္ပါ+ မတ္တာ အပ္ပမတ္တာ၊ အပ္ပမတ္တာ ဧတသာတိ အပ္ပမတ္တက်"ဟု အဿတ္ထိအနက်၌ ကပစ္စည်းဟု တစ်နည်းပြသေး၏။]

(အည့ဲဖြစ်သော) မတ္တာ–အတိုင်းအရည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ညဲ့သော အတိုင်းအရည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တံ–ထို သီလသည်၊) သြရ မတ္တကံ–သြရမတ္တကမည်၏။...သီလမေဝ–သီလသည်ပင်၊ သီလမတ္တကံ–သီလ မတ္တကမည်၏၊ ဣဒံ (ပိဏ္ဍတ္ထဇာတံ)–ဤ အပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ (ကိံ ပိဏ္ဍတ္ထဇာတံ–

သြရမတ္တကံ။ ။သဏ္ဌာတ၌ "အဝရမှ အဝကို သြပြု၍ ပါဠိ၌ "သြရ"ဟု ဖြစ်၏၊ စရိမ(နောက်ဆုံး=အည့ဲ)အနက်ကို ဟော၏၊ ၃ လိန်ဟု ဆို၏၊ ဤအလို "သြရာ+မတ္တာ" ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်၊ သြရံ နိပါတ်ဟု ဆိုလျှင်ကား "သြရံ+မတ္တာ"ဟု ရှိနိုင်၏၊ ဤအလို "သြရမတ္တကံ–ညဲ့သော အတိုင်းအရည်ရှိသော သီလ"ဟု ပေးပါ၊ "ညဲ့"ဟူရာ၌လည်း သမာဓိ ပညာတို့လောက် အထက်တန်း မရောက်သောကြောင့် ညဲ့ခြင်းတည်း၊ "ယုတ်ညဲ့"သော အည့ဲမဟုတ်၊ ဤသို့လျှင် အပွ၏ သေးငယ်သောအနက်နှင့် သြရ၏ အည့ဲဟူသော အနက် သည် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် သဘောတူသောကြောင့် "တသေဝ ဝေဝစန်–သြရမတ္တကံကို အပွမတ္တကံ၏ ဝေဝုစ်"ဟု ဆိုသည်။

အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်း။ ။"သြရံ ပါရံ–ဤဘက် ဟိုဘက်"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ သြရ သဒ္ဒါသည် အပါရ(ဟိုဘက်မဟုတ်, ဤဘက်)ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ သမာဓိ ပညာ ဟူသော ဟိုဘက်တရားတို့ကို ထောက်က သီလသည် ဤဘက်အကျင့်သာဖြစ်၏၊ တစ်နည်း–"သြရမ္ဘာဂိယ သံယောဇဉ်"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ သြရံသဒ္ဒါသည် ဟေဋ္ဌာအနက်ကို ဟော၏၊ "သမာဓိ ပညာဟူသော အထက်တရားတို့ကို ထောက်က အောက်ကျသော သီလအကျင့်"ဟူလို။ [သီလံ ဟိ သမာဓိ ပညာယော အပေက္ခိတ္တာ အပရဘာဂေါ ဟေဋ္ဌာ ဘူတဿ ဟောတီတိ၊–ဋီကာ၊ ဤအလို "သြရမတ္တကံ–သမာဓိ ပညာတို့၏ ဤဘက်အဖို့ ဟူသော အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ဝါ–သမာဓိ ပညာတို့ကို ထောက်က အောက်ကျသော အတိုင်းအရည်ရှိသော"ဟု ပေးပါ။]

သီလမတ္တကံ။ ။မတ္တကအတွက် အနက်သီးခြားမရှိဟု သိစေလိုရ၍ "သီလမေဝ" ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဋီကာသစ်ဆိုရ၏၊ မိမိကား "ရူပမေဝ ရူပါရမဏ"ကဲ့သို့ သီလနှင့် မတ္တက ပုဒ်တို့အရတူဟု သိစေလိုရ၍ "သီလမေဝ"ဖွင့်သည်ဟု ထင်သည်၊ မတ္တကသဒ္ဒါအတွက်မှာ ဋီကာဟောင်း ဖွင့်သည့်အတိုင်း အပွကတ္တ (သေးငယ်ဟူသော အနက်) ဝိသေသနိုဝတ္တိ အတ္ထ(ဝိသေသကို တားမြစ်သော သာမညအနက်) ဟု ယူလိုပါသည်၊ ဤအတိုင်း နိဿယ ၌ ပေးထားသည်။

မှန်၏— ဤပုဒ်သည် "အပွမတ္တကံ သြရမတ္တကံ" ၂ ပုဒ်၏အရ "သီလကို ယူရမည်" ဟု ထို ၂ ပုဒ်၏ အရကို အထူးပြုသော ဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အပွမတ္တကံ သြရမတ္တကံတို့၏ မတ္တသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဤ သီလမတ္တကံ၏ မတ္တသဒ္ဒါလည်း အပွကအနက်ကို လည်းကောင်း ဝိသေသနိုဝတ္တိ(သာမည)ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း ဟောရသည်။ [သီလမတ္တကန္တိ ဧတ္ထ မတ္တာသဒ္ဒေါ အပွကတ္ထောဝါ ၊ပေ၊ ဝိသေသနိုဝတ္တိ အတ္ထောဝါ ၊ပေ၊ အပွမတ္တကံ သြရမတ္တကန္တိ ပဒဒွယေန သာမညတော ဝုတ္တောယေဝ ဟိ အတ္ထော သီလ မတ္တကန္တိ ဝိသေသဝသေန ဝုတ္တော၊–ဋီကာဟောင်း။]

အဘယ်အပေါင်းဖြစ်သော အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ–နည်း၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဝဒါမိ–ပြောဆိုအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဥသ္သာဟံ–အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာပိ–ပြု၍လည်း၊ ဝဏ္ဏံ–

ဋီကာတစ်နည်း။ ။သီလ ၄ မျိုးရှိသည်တွင် ဤ ဗြဟ္မစာလသုတ်၌ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့် အာဝဇ္ဇိတပါရိသုဒ္ဓိသီလ ၂ မျိုးသာ ပါ၏။ [ဤ ၂ မျိုးကို အာစာရသီလဟု ပါဏာတိပါတနိုင်းခ်ိ နာမည်တပ်၏။] ပစ္စယသန္နိဿိတသီလနှင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလသည် ပုထုဇဉ်အများ၌ ထင်ရှားသော (နားလည်သော) သီလ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ပုထုဇ္ဇနော ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျ"၌ ထိုသီလဂုဏ် ၂ မျိုးဖြင့် ပုထုဇဉ်သည် မပြောပြနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသီလ ၂ မျိုးသည် ဤဗြဟ္မစာလသုတ်၌ မပါ၊ ဤသို့ သီလအစုံအလင် မပါသောကြောင့် အပွကတ္ထဝိသေသနိုဝတ္ထိအတ္ထရှိသော မတ္တကသဒ္ဒါဖြင့် "သီလမတ္တက"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဤအလို "သီလမတ္တက–သီလတွင်ပင်, မစုံလင်၍, အထင်သေးစရာ သီလကလေးမျှသာတည်း၊ ဝါ–သီလတွင်ပင်, မစုံလင်၍, အထင်သေးစရာ သီလသာမည်မျှ သာတည်း"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာဟောင်း။ ။အထဝါ သီလေသွပိ တဒေကဒေသဿေဝ သင်္ဂဟဏတ္တံ အပွကတ္ထဝါစကော ဝိသေသနိုဝတ္ထိအတ္ထောစ၀ ဝါ သီလမတ္တကန္တိ ဇတ္ထ မတ္တသဒ္ဒေါ ဝုတ္တော၊ တထာ ဟိ ဣန္ဒြိယသံဝရပစ္စယသံနိဿိတသီလာနိ ဣဓ ဒေသနံ အနာရုဠှာနိ၊ နှ ဟိ တာနိ ပါတိမောက္ခ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလာနိဝိယ သဗ္ဗပုထုဇ္ဇနေသု ပါကဋာနိတိ။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်နက်များလည်း တစ်ပုဒ်စီ၏ အနက်ဖြစ်သောကြောင့် အပေါင်းအနက် ပိဏ္ဍတ္ထကိုပြလို၍ "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု စကားခံ့သည်၊ [ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အာဒိနာ သဟ ယောဇနာယ ပိဏ္ဍတ္ထံ ဒဿေတိ၊ ယေန သီလေန ဝဒေယျ၊ ဧတံ သီလမတ္တကံနာမာတိ သမ္ဗန္ဓော၊–ဋီကာသစ်။] ယေနနှင့် ဝဒေယျပုဒ်တို့ အစပ်ဝေးသောကြောင့် ယေနကို ဝဒေယျ၌ စပ်ပါဟုလည်းကောင်း, "အပွမတ္တကံ ခေါပနေတံ"ဟူသော နိယမဝါကျကို "ယေန" စသော အနိယမ၏နောက်မှ အနက်ယောဇနာပါဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "ယေန သီလေန" စသော စကားဆက် သမ္ဗန္ဓကို ဖွင့်သည်။

စဉ်းစားဖွယ်။ ။"ယေန သီလေန ၊ပေ၊ ဝဒေယျ၊ ဧတံ သီလံ–သည်၊ သီလမတ္တကံ–တည်း"ဟူရာ၌ ဧတံသီလံနှင့် သီလမတ္တကံသည် သဒ္ဒါအသံ မကွဲကြ၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ အရတူ သာမညဝိသေသ (ပကတိ ဝိကတိ) ပုဒ်တို့သည် "အဋ္ဌ အက္ခရာ သရာ နာမ" စသည်ဖြင့် သဒ္ဒါအသံ ကွဲရိုးတည်း၊ ဤ၌လည်း ဝဏ္ဏနှင့်စပ်၍ ပြောအပ်သော ဂုဏ်ဖြစ်ရကား "ယေန ဝဏ္ဏေန ၊ပေ၊ ဝဒေယျ၊ ဧတံ ဝဏ္ဏဇာတံ–သည်၊ အပွမတ္တကံ သြရမတ္တကံ, သီလမတ္တကံ–တည်း"ဟုသာ ယောဇနသင့်မည် ထင်သည်၊ နောက်သုညတ အခန်း၌လည်း "အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အညေဝမ္ဘာ ၊ပေ၊ ယေဟိ တထာဂတသ ယထာဘုစ္စံ ၊ပေ၊ ဝဒေယျုံ"၌ ဓမ္မအရ ဂုဏ်တော်တို့ကို ဖွင့်ပြပါလိမ့်မည်။

ဥဿာဟံ ကတ္တာ။ ။"တထာဂတသ ၊ပေ၊ ဝဒါမိ"သည် ဥဿာဟာကာရ (အားထုတ်ပုံ အခြင်းအရာ) ကို ပြသောစကားတည်း၊ ဥဿာဟံ ကတ္တာဟူသော ဤစကားဖြင့် ဝဒမာနောဌ် မာနပစ္စည်း၏ (ပြောစွမ်းနိုင်) ဟူသော သတ္တိအနက်ကို ပြသည်ဟု

ကို၊ ဝဒမာနော–ပြောဆိုစွမ်းနိုင်လသော်၊ ဝါ–ပြောဆိုစွမ်းနိုင်သော၊ ပုထုဇနော–ပုထုဇဉ်သည်၊ ယေန–အကြောင်းဂုဏ်ဖြင့်၊ [ဋီကာသစ်အလို "ယေန–အကြောင် သီလ ဖြင့်"ဟု ပေး။] ဝဒေယျ–ပြောဆိုရာ၏၊ ဧတံ–ဤဂုဏ်သည်၊ (ဤသီလသည်၊) အပ္ပမတ္တကံ–သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဩရမတ္တကံ–ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သီလမတ္တကံနာမ–အာစာရသီလကလေးမျှသာ မည်၏၊ ဝါ–အာစာရသီလသာမည မည်၏။

တတ္ထ–ထို အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေ တံ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ စောဒကဿ–စောဒက၏၊ ဤဒိသီ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စောဒနာ–စောဒနာသည်၊) သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒိသီ–အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စောဒနာ–သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသနည်း၊) [အာဟာတိ ကျမှ ပြန်၍ အုပ်ပါ။] ဣဒံ သီလံနာမ–ဤ သီလမည်သည်၊ ယောဂိနော–ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဂ္ဂဝိဘူသနံ–မြတ်သော တန်ဆာသည်၊ (ဟောတိ)နန–ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ယထာ (ယေန ကာရဏေန)–အကြောင် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဣဒံ သီလံနာမ–မည်သည်၊ ယောဂိနော–၏၊ အဂ္ဂဝိဘူသနံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တထာ တေန ကာရဏေန–ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ–ရှေးဦးဖြစ်ပေါ်, ဆရာတော်တို့သည်၊ သီလံ ယောဂိဿလင်္ကာရော ၊ပေ၊ မဏ္ဍနေ အဂ္ဂတံ ဂတောတိ–ဟူ၍၊ အာဟု–ဆိုကြကုန်ပြီ၊ [သီလံ–သည်၊ ယောဂိဿ–ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လေ့ရှိသော

ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ "ပုထုဇဉ်ဖြစ်သူက ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကို အစွမ်းကုန်ကြိုးစား၍ ပြောစွမ်းနိုင်စေကာမူ ထိုဂုဏ်သည် သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ညံ့သော အတိုင်း အရှည်ရှိသော အာစာရသီလကလေးမျှသာ ဖြစ်ပါသည်" ဟူလို။

တတ္ထ သိယာ။ ။ဤနေရာ၌ "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ" စသည်ဖြင့် သီလကို "အသေးအငယ်"ဟု မိန့်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည် အထက် သမာဓိ ပညာတို့ကို ထောက်စာသောအားဖြင့် မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုသို့ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သော (သန္ဓာယဘာသိတ) အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကား "သီလကို အကြီး အကျယ်မြှင့်တင်၍ ဟောတော်မူအပ်သော အခြားသုတ္တန်များနှင့် ဤစကားတော်သည် ဆန့်ကျင်၏"ဟု ယူဆပေလိမ့်မည်၊ ထို အယူအဆတိုင်း စောဒနာဖွယ်ရှိပုံကို ပြလို၍ "တတ္ထ သိယာ"စသည်ကို မိန့်သည်။[တတ္ထ သိယာတိ အာဒိနာ သန္ဓာယဘာသိတမတ္ထं အဇာနိတ္တာ နိတတ္ထမေဝ ဂဟေတ္တာ သုတ္တန္တဝိရောဓိတံ မညမာနဿ ကဿစိ ဤဒိသီ စောဒနာ သိယာတိ ဒဿေတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ယောဂိဿ။ ။ကမ္မဋ္ဌာန်–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ယုဇ္ဇတိ သီလေန–အလေ့အားဖြင့် အားထုတ်တတ်၏၊ ဝါ–အားထုတ်လေ့ရှိ၏၊ ဣတိ ယောဂီ၊ ယုဇဓာတ် အားထုတ်ခြင်း အနက်ဟော၊ ဏီပစ္စည်း၊ (တစ်နည်း) ယုဇ္ဇတေ–အားထုတ်အပ်၏၊ ဣတိ ယောဂေါ၊ ယောဂေ–အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၌+နိယုတ္တော–အမြဲယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ယောဂီ–ဂျိုလ်၊ (နိယုတ္တတဒ္ဓိတ်, ဤပစ္စည်း) ဣတ္ထိလိင်၌ "ယောဂိနီ"ဟု ဖြစ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အလက်ာရော–တန်ဆာသည်၊ သီလ–သည်၊ ယောဂိသ–၏၊ မဏ္ဍနံ–နိမ့်ရာအရပ်ကို ဖို့သိပ်ကြောင်းဖြစ်သော နံ့သာတည်း၊ သီလေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အလက်ံတော–တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ယောဂီ–ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ["သီလေဟျ–လက်ံတော"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ "သီလေဟိ+အလက်ံတော"ဟု ပုဒ်ဖြတ်။] မဏ္ဍနေ–သီလရတနာ တန်ဆာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အဂ္ဂတံ–မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတော–ရောက်ရပြီ၊ (မဏ္ဍနေအတွက် အခြားအနက်များကို အဓိပ္ပာယ်ကြည့်၍ ပေးပါ။)

အလက်ာရော။ ။အလံ+ကရောတိ ဧတေနာတိ အလက်ာရော–တန်ဆာဆင်မှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော နားဆောင်း စသောတန်ဆာ။[ဋ္ဌိကာသစ်၌ ဘာဝသာဓနပြု၍ တန်ဆာဆင်ခြင်း ကြိယာကိုလည်း အရကောက်သေး၏၊ သို့သော် သီလဒြစ်နှင့်တူသော တန်ဆာဒြစ်ကို အရကောက်သင့်သောကြောင့် ထိုဘာဝသာဓနကို စဉ်းစားပါ။]စ

မဏ္ဍနံ။ ။"မဏ္ဍိ–ဘူသာယံ"ဟု မဏ္ဍိဓာတ်က တန်ဆာဆင်ခြင်း သာမညအနက်ကိုပင် ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကျောက်ပေါက်ရာ စသော နိမ့်သောအရပ်ကို ပြည့်အောင် ဖို့သိပ်သောအားဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းကို ယူပါ၊ မဏ္ဍိယတိ ဧတေနာတိ မဏ္ဍနံ–နိမ့်သောအရပ်ကို ဖို့သိပ်သောအားဖြင့် ပြေပြစ်အောင် တန်ဆာဆင်ကြောင်းဖြစ်သော မျက်နှာချေ, သနပ်ခါးစသည်။[ဋ္ဌိကာသစ်၌ ဘာဝသာဓ်ပြု၍ နိမ့်သောအရပ်ကို ဖို့သိပ်ခြင်းကြိယာကို အရကောက်သေး၏၊ စဉ်းစားပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဣဓ ပန သီဒသဝေါဟာရေန (သဒ်သူပစာရအားဖြင့်သော်လည်း ကောင်း), တဒ္ဓိတဝသေနဝါ ("အလက်ံရောဝိယ အလက်ာရော, မဏ္ဍနံဝိယ မဏ္ဍနံ"ဟူသော ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း) သီလမေဝ တထာ (ထိုအလက်ာရော မဏ္ဍနံဟူ၍) ဝုတ္တံ–ဋ္ဌိကာသစ်၊ မိမိကား ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဖြစ်သင့်မည် မထင်၊ ရူပကအလက်ာဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားသောပုဒ်များဟုသာ ထင်သည်၊ သဒ်သူပစာလည်း သင့်ပါ၏။

မဏ္ဍနေ။ ။"မဏ္ဍနဟေတု"ဟု ပဌမမဖွင့်၏၊ "နိမိတ်အနက်၌ သတ္တမီသက်ပါ"ဟု သိစေ၏၊ "အမျိုးဇာတ်စသော အကြောင်းကြောင့် မမြတ်သော်လည်း သီလရတနာတန်ဆာဟူသော အကြောင်းကြောင့် မြတ်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ပါသည်"ဟူလို၊ (တစ်နည်း) "မဏ္ဍတိ သီလေနာတိ မဏ္ဍနော"ဟု တသီလအနက်၌ ယုပစ္စည်းသက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ပါ၊ ဧကဝုစ် နိဒ္ဒါရဏာ မရှိကောင်းဟု ယူဆ၍ "ဗဟုမှိ စေတံ ဇာတျာပေက္ခာယ ဧကဝစနံ"ဟု ဋ္ဌိကာသစ် ဆို၏၊ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသူက အများဖြစ်သော်လည်း ဇာတ်ကို ငဲ့၍ ဧကဝုစ်ဖြင့် ဆိုထားသတတ်၊ ဤအလို "တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း၌"ဟု ပေး၍ အဂ္ဂတံ၌ အပေါင်းအာဓာရ, အစိတ်အာဓေယ် စပ်ပါ၊ "ပဟီနေ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စေတိ နိဒ္ဒါရဏော ဘုမ္မံ"ဟု သံယုတ်ဋ္ဌိကာ ဆိုသောကြောင့် ဧကဝုစ် နိဒ္ဒါရဏာကိုလည်း ဆရာတို့ အသိအမှတ် ပြုတော်မူပါသည်၊ အနက်မှာ "တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတွင်"ဟု ပေးပါ၊ ဇာတျာပေက္ခာဧကဝုစ် နိဒ္ဒါရဏာတည်း၊ ဋ္ဌိကာဟောင်း၌ကား "ဗဟုဝစနတ္ထော စေတံ ဣဒံ ဧကဝစနံ"ဟု ဆို၏၊ ဤအလို ဝစနဝိပလ္လာသကြောင့် "တို့တွင်"ဟု ပေးပါ။

စ–သည်သာ မကသေး၊ ဘဂဝတာပိ–မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ အနေကေသု–များစွာကုန်သော၊ သုတ္တာသတေသု–သုတ်အရာတို့၌၊ သီလံ–သီလကို၊ မဟန္တမေဝ–ကြီးကျယ်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ကထိတံ (နနု)–ဟောတော်မူ အပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊[စသဒ္ဒါ ဝါကျသမုစ္စယဧောတက၊ ဘဂဝတာပိ၌ ပိကား ယထာဟု ပေါရာဏာ၌ ပေါရာဏာကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍန။] ယထာ (ယေန ကာရဏေန–ကြောင့်၊) သီလံ မဟန္တမေဝ ကတွာ, ကထိတံ–ပြီ၊ တထာ (တေန ကာရဏေန–ကြောင့်၊) အာကခ်ေယျ စေ ၊ပေ၊ ပရိပူရကာရီတိစ–အာကခ်ေယျ စေ ၊ပေ၊ ပရိပူရကာရီအစရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကိကီဝ အဏ္ဍန္တိစ–ကိကီဝ အဏ္ဍံ အစရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နဲ ပုပ္ဖဂန္ဓော ၊ပေ၊ မဂ္ဂံ နဲ ဝိန္ဒတီ တိစ–နဲ ပုပ္ဖဂန္ဓော ၊ပေ၊ မဂ္ဂံ နဲ ဝိန္ဒတီဟူ၍လည်းကောင်း၊[ဤ၌ ဓမ္မပဒဝယ် ဤဂါထာလေးရပ်လုံး ဝတ္ထုအားဖြင့် တစ်ဆက်တည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ ကျမှ ဣတိသဒ္ဒါပါသည်၊ အမှန်အားဖြင့် သုံးဝတ္ထုရှိသောကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါ ၃ ဌာနပါလျှင်လည်း ကောင်း၏၊] သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော ၊ပေ၊ ဝိဇဋေယေ ဇဋံတိစ–သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော ၊ပေ၊ ဝိဇဋေယေ ဇဋံဟူ၍လည်းကောင်း၊ သေယျထာပိ ၊ပေ၊ ဓမ္မေသုတိစ–သေယျထာပိ ၊ပေ၊ ဓမ္မေသုဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ အညာနိပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကာနိ–များစွာကုန်သော၊ သုတ္တာနိ–သုတ်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ–မှတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ အနေကေသု–ကုန်သော၊ သုတ္တသတေသု–တို့၌၊ သီလံ–ကို၊ မဟန္တမေဝ–ကိုသာ၊ ကတွာ–၍၊ ကထိတံ (နနု)–လော၊ တံ–ထိုသီလကို၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ အပ္ပမတ္တကံ တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပါသနည်း၊ ဣတိ (ဤဒီသီ–သော၊ စောဒနာ–သည်၊ သိယာ–၏။)

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သဗ္ဗဟမ္ဘစာရီနံ–သီတင်းသုံးဖော်တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ ပိယောစ–မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် ချစ်ခင်အပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ မနာပေါစ–မြတ်နိုးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ပီတိစိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မကြာမကြာ ပီတိစိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဂရုစ–ကျောက်ထီးတန္တု အလေးပြုအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊

အာကခ်ေယျ စေ ၊ပေ၊ ကာရီတိစ။ ။အသင်္ခ် အသဓာတ် ဃျေါဝဘတ်တည်း၊ ဓာတွန်နှင့်တကွ ဃျေ်ကို သင်ပြု၊ ထို့ကြောင့် အာကခ်ေယျသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အသင်္ခ်ကို "ဘဝေယျ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ "ဘဝိဿာမိ"ဟု ရှိသည်ကား အဋ္ဌကထာရင်းနှင့် မညီ, အသင်္ခ်၏ အနက်လည်း မဖြစ်နိုင်၊ သီလေသွေဝသော် အသကား ဃျေါဝဘတ်၏ ကာရိယတည်း၊ ကာရီတိ၌ ဣတိကို အာဒိအနက်ဟောဟုလည်းကောင်း, ပကာရအနက်ဟောဟုလည်းကောင်း ၂ နည်းဖွင့်ကြ၏၊ "ပကာရ"ဟူသည် (ဤနေရာ၌) အတူဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ထို ဣတိဖြင့် အာကခ်ေယျသုတ်၌လာသော အလားတူဖြစ်သော သီလ၏ အကျိုးပြုစကား အာလုံးကို ယူရသည်။

ဘာဝနိယောစ–ထင်စွာဖြစ်စေအပ် ချီးမွမ်းအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ အသ–ဖြစ်လို၏၊ (ဖြစ်စမ်းချင်ပါဘိ၊) ဣတိ–သို့၊ စေ အာကခေ်ယျ–အကယ်၍ အလိုရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့အလိုရှိလသော်၊) သီလေသေ့ဝ–သီလတို့၌သာ၊ ပရိပူရကာရီ–ပြည့်စုံလုံလောက်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ အ်သ–ဖြစ်ရာ၏၊–မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, အာကခေ်ယျသုတ်။

ကိကီ–ယစ်မသည်၊ အဏ္ဍ–ဥကို၊ (ရက္ခတိ) ဣဝ–စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စမရီ–စမရီမည်သော သားကောင်သည်၊ ဝါလမိ–မြီးဆံကို၊ (ရက္ခတိ) ဣဝ–လည်းကောင်း၊ ပိယံ–ချစ်အပ်သော၊ ပုတ္တံ–သားကို၊ (ရက္ခတိ) ဣဝ–လည်းကောင်း၊ ဧကက်–တစ်ဖက်သော၊ နယနံ–မျက်လုံးကို၊ (ရက္ခတိ) ဣဝ–လည်းကောင်း၊ တထေဝ–ထို့အတူသာလျှင်၊ သီလံ–သီလကို၊ အနုရက္ခမာနာ–စောင့်ရှောက်ကြကုန်လျက်၊ သုပေသလာ-ကောင်းသောသီလကို ချစ်တတ်သူတို့သည်၊ သဒါ–အခါခပ်သိမ်း၊ သဂါရဝါ–ရိုသေလေးစားခြင်နှင့်တကွ ဖြစ်သူတို့သည်၊ ဟောထ–ဖြစ်ကြကုန်လော၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်, သီလနိဒ္ဒေသ, စတုပါရိသုဒ္ဓိ သမ္ဘာဒနဝိဓိ။

ပိယော။ ။"ပိယစက္ခုဟိ ပဿိတဗ္ဗော"ဟု ထိုအဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်နှင့်ဖွင့်တည်း၊ ပိယောဟ္ဒကား ပိဓာတ် က(က အနုဗန်ရှိသော အ)ပစ္စည်း၊ "ပိယတေ–ချစ်အပ်၏၊ ဣတိ ပိယော"ဟု ပြု၊ တစ်နည်း–"ပိယာယိတဗ္ဗော-ချစ်ခြင်းဖြင့် ရောအပ်၏၊ ဣတိ ပိယော"ဟု ပြု၊ "ချစ်"ဟူရာ၌ မေတ္တာဖြင့် ချစ်ခြင်းတည်း၊ "ပိယစက္ခု–ချစ်သောမျက်လုံး" ဟူသည် ပီတိကြောင့်ဖြစ်သော ကြည်လင်အေးမြသောရုပ်တို့သည် သိမ်းပိုက်အပ် (ပတ်ဝန်းကျင်ခြံရံအပ်) သော စက္ခုပသာဒတည်း။[ပီတိသမုဋ္ဌာန် ပသန္နသောမ္ဗရုပ ပရိဂ္ဂဟံ ဟိ စက္ခု ပိယစက္ခုတိ ဝုစ္စတိ၊–အာကခေ်ယျသုတ် ဋီကာ။]

မနာပေါ။ ။"တေသံ (ထိုသတင်းသုံ့ဖော်တို့၏၊) မနဝမုနကော၊ တေသံ ဝါ မနေန ပတ္တဗ္ဗော"ဟု ဖွင့်၏၊ မနဝမုနကောတိ ပီတိမနသ ပရိဗြူဟနတော (ပီတိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို အဖန်ဖန် တိုးပွားစေနိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ဥပရုပရိ ပီတိစိတ္တာသ ဥပ္ပါဒနကော"ဟု ထိုဋီကာ ဖွင့်၏၊ မန+အာပဟု ခွဲ၊ အာပဒ္ဒ အပဓာတ် ကာရိတ်ကျေ၊ မနံ–ပီတိစိတ်ကို၊ အာပယတိ–တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ၊ (တစ်နည်း) မနေန–မေတ္တာစိတ်သည်+ အပိယတေ–ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ။

ဂရုဘာဝနိယော။ ။"တေသံ ဂရုဘာနိယော ပါသာဏာစ္ဆတ္တ သဒိသော"ဟု ဖွင့်၏၊ ဂရုသဒ္ဒါသည် အလေးပြုအပ်သူကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဋိပဒိကတည်းဟု ကြံပါ၊ အဖွင့်မှာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ ဘာဝနိယောကို "အဒ္ဓါ အယမာယသ္မာ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတီတိ ဧဝံ သမ္ဘာဝနိယော"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဤ အရှင်သည် ကောန်မုချ သိသင့်တာကို သိ၏, မြင်သင့်တာကို မြင်၏"ဟု ချီးမွမ်းအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။

ကိကီဝ အဏ္ဍန္တိစ။ ။ဤဣတိသဒ္ဒါကိုလည်း အာဒျတ္ထ ပကာရတ္ထဟု ယူဆ၍ "တဒတ္ထောနု ;ပေ၊ ဂါထံ သင်္ဂဏှာတိ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်လက်ထက်၌ "ကိကီဝ အဏ္ဍန္တိစ"ဟုသာ ရှိခဲ့၏၊ ယခုအခါ အချို့စာအုပ်များ၌ ဂါထာအပြည့်အစုံပါနေ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ဂါထာတစ်ရပ်လုံး အနက်ပေးထားသည်။

ပုပ္ပဂန္ဓော–ပန်းအနံ့သည်၊ ဝါ–ပန်းတို့အနံ့သည်၊ ပဋိဝါတံ–လေညာသို့၊ နဒေတိ–မရောက်၊ စန္ဒနံ–စန္ဒကူးနံ့သည်လည်းကောင်း၊ တဂရမလ္လိကာဝါ–တောင်ဧလပ်ပန်းနံ့, ကြက်ရုံးပန်းနံ့သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဝါတံ–လေညာသို့၊ နဒေတိ–မရောက်၊ သတံ–သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဂန္ဓောစ–သီလတည်းဟူသော ရနံ့သည်သာ၊ ဝါ–သီလနှင့်စပ် ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောနံ့သည်သာ၊ ပဋိဝါတံ–သို့၊ ဧတိ–ရောက်နိုင်၏၊ သပ္ပုရိသော–သူတောင်ကောင်းသည်၊ သဗ္ဗာ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိသာ–လေအောက် လေညာ အရပ်မျက်နှာတို့သို့၊ ပဝါယတိ–အပြားအားဖြင့် ရောက်နိုင်၏၊ ဝါ–သင်းပြန့်မွှေးကြိုင် ရနံ့လှိုင်၏၊ စန္ဒနံ–စန္ဒကူးနံ့သည်လည်းကောင်း၊ တဂရံဝါပိ–တောင်ဧလပ်ပန်းနံ့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလံ–ကြာညို ကြာဖြူ ကြာနီပန်းနံ့သည်လည်းကောင်း၊ အထ–ထိုမြို့၊ ဝဿိကီ–မြလေးပန်းနံ့သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) ဧတေသံ ဂန္ဓဇာတာနံ–ဤနံ့သာတို့ထက်၊ ဝါ–ဤအမျိုးမျိုးဖြစ်သော နံ့သာတို့ထက်၊ သီလဂန္ဓော–သီလတည်းဟူသော ရနံ့သည်၊ ဝါ–သီလနှင့်စပ်၍ ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောနံ့သည်၊ အနုတ္တရော–မိမိထက် အသာမရှိ၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံးတည်း၊–ဓမ္မပဒ, ပုပ္ပဝဂ်, အာနန္ဒတ္ထေရပဉ္ဘာဝတ္ထု။

ပုပ္ပဂန္ဓော။ ။"ပုပ္ပဿ+တဒေဝသေသော ဂန္ဓောစာတိ အတ္ထော"ဟု ဒွန်သမာသ်ဖွင့်၏၊ စန္ဒနံ တဂရံ မလ္လိကာတို့ကား ပုပ္ပနှင့် ဂန္ဓ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပြသောစကားတည်း၊ (စန္ဒနသည် ဂန္ဓတစ်စိတ်, တဂရမလ္လိကာတို့သည် ပုပ္ပံ တစ်စိတ်–ဟူလို၊) စန္ဒန စသည်ဖြင့် စန္ဒကူး စသည်၏အနံ့တိုင်အောင် သဟစရဏ (အတူဖြစ်ဘက်) နည်းအားဖြင့် ယူပါ၊ (တစ်နည်း) တရဂမလ္လိကာပန်းတို့မှ ကြွင်းသမျှ ပန်းအနံ့ကို ပုပ္ပဂန္ဓဟု ယူပါ၊ ဤအလို "ပုပ္ပါနံ+ဂန္ဓော"ဟု တပ္ပုရိသ်ပြု။

သတဉ္စ ဂန္ဓော။ ။သူတော်ကောင်းတို့၏ သီလကိုပင် ရူပကအလင်္ကာဖြင့် "ဂန္ဓ (နံ့သာ)"ဟု ဆိုထားသည်၊ ဋီကာသစ်၌ သဒ်သူပစာရ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် သီလကို ဂန္ဓဟု ဆိုထားကြောင်း ဖွင့်၏၊ တဒ္ဓိတ်ကား သင့်မည် မထင်ပါ၊ (တစ်နည်း) သီလနှင့်စပ်သော ချီးမွမ်းသံကိုပင် "ဂန္ဓ"ဟု ဆိုသည်။[သီလနိဗန္ဓနေ ဝါ ထုတိယောသော ဝုတ္တနယေန ဂန္ဓောတိ အဓိပ္ပေတော။]

သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ။ ။ပဝါယတိကို "ပကာရေဟိ+ဂန္ဓတိ–အပြားအားဖြင့် အနံ့ဖြစ်၏၊ ကြိုင်၏လှိုင်၏ မွှေး၏"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ဝါဓာတ်၏ ဂန္ဓနအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ သီလရှိသော သူတော်ကောင်းသည် ပန်းရနံ့ရှိသော ပန်းပင်ကြီးနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလရနံ့သည် ရပ်တိုင်းနံ့အောင် သင်းပြန့်မွှေးကြိုင်ပေသည်။

စန္ဒနံ ၊ပေ၊ အနုတ္တရော။ ။ဤဂါထာ၌ ဝဿိကီကို သုမနာ (ဇာတိသုမနာ)ဟု ဖွင့်၏၊ ဂန္ဓဇာတာနံကို "ဂန္ဓာဝေ ဂန္ဓဇာတာ"ဟု ဇာတအတွက် သီးခြားအနက် မရှိဟုလည်းကောင်း, "ဂန္ဓပ္ပကာရာ ဝါ"ဟု ဇာတအတွက် ပကာရအနက်ကိုလည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ "ဧတေသန္တိ ဣမေသံ ဂန္ဓဇာတာနံ ဂန္ဓတော သီလာဝန္တာနံ သပ္ပုရိသာနံ သီလဂန္ဓော အနုတ္တရော အသဒိသော အပ္ပဋိဘာဂေါတိ"ဟု ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။

တဂရစန္ဒနံ–တောင်ဇလပ်ပန်း, စန္ဒကူးပန်းနံ့သာ၏၊ ယွာယံ (ယောဘ+အယံ ဂန္ဓော)–အကြင်အနံ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ ဂန္ဓော–ဤအနံ့သည်၊ အပ္ပမတ္တောနည်းသော အတိုင်းအရည်ရှိ၏၊ သီလဝတံ–သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ယော ဂန္ဓော–အကြင် သီလတည်းဟူသော အနံ့သည်၊ ဝါ–အကြင် သီလနှင့်စပ် ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောနံ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (သောစ ဂန္ဓော–ထို အနံ့သည်ကား၊) ဒေဝေသု–နတ်တို့၌၊ ဝါ–နတ်လူတို့၌၊ ဥတ္တမော–မြတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝါတိ–သင်းပြန့်မွှေးကြိုင် ရနံ့လိုင်၏၊–[ဓမ္မပဒ, ပုပ္ပဝဂ်, မဟာကဿပတ္ထေရပိဏ္ဍပါတဒိန္နဝတ္ထု၊ သီလရနံ့သည် နတ်တို့၌ပင် လိုင်နိုင်သည့်အတွက် လူတို့၌ လိုင်သည်မှာ ပြောဖွယ်ရာ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဒေဝေသုကို "ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

သမ္ဘန္နသီလာနံ–ပြည့်စုံသော သီလရှိကုန်သော၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရိနံ–မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ နေထိုင်လေ့ရှိကြကုန်သော၊ သမ္မာ–သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ အညာ (အညာယ)–သိပြီး၍၊ ဝိမုတ္တာနံ–ငါးပါးသော ဝိမုတ္တိတို့ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွန်ပြီးကြကုန်သော၊ တေသံ–ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏၊ မဂ္ဂံ–သွားအပ်သော လမ်းကြောင်းကို၊ မဂ္ဂ (မဂ္ဂဿောပိ)–အစွမ်းကုန် ရှာပါသော်လည်း၊ [မဂ္ဂံကို ၂ ထပ်ပေးသည်၊] မာရော–မာရ်နတ်သည်၊ နဝိန္ဒတိ–မရနိုင်၊ ဝါ–မသိ မမြင်နိုင်။ [ဝိဒမာတ်သည် လာဘအနက်, ဉာဏအနက်ကို ဟောစေ၏။]–ဓမ္မပဒ, ပုပ္ပဝဂ်, ဂေါဓိကတ္ထေရ ပရိနိဗ္ဗာဝတ္ထု။

အပ္ပမတ္တော ၊ပေ၊ ဥတ္တမော။ ။"ယွာယန္တိ ယဒိဒံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ တဂရစန္ဒနံနှင့် လိန်တူအောင် ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ တဂရစန္ဒနံကို ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသကြောင့် "တဂရစန္ဒနံ–၏၊ ယွာယံ (ယောအယံ) ဂန္ဓော"ဟု စပ်လျှင် "အယံ ဂန္ဓော"ဟူသော ရှေ့ပါဒနှင့် သာ၍ အဆင်ပြေ၏၊ [ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမောတိ ပဝရော သေဋ္ဌော ဟုတ္တာ ဒေဝေသုစ မနုဿေသုစ သဗ္ဗတ္ထမေဝ ဝါယတိ၊–ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ။]

တေသံ ၊ပေ၊ နဝိန္ဒတိ။ ။မကျန်းမမာ ဖြစ်လေ့ရှိသော အရှင်ဂေါဓိကသည် တရားတက်လိုက်, မကျန်းမမာဖြစ်၍ တရားကျလိုက်ဖြစ်နေ၏၊ နောက်ဆုံး၌ကား တရားတက်ချိန်ဝယ် မိမိဘာသာ လည်မျိုကို သင်ဓနုံးစားဖြင့် ဖြတ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလေသည်၊ ထိုအခါ မာရ်နတ်သည် အရှင်ဂေါဓိက၏ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ကို ရှာသော်လည်း မရသောကြောင့် ဘုရားထံသို့လာ၍ လျှောက်၏၊ ထိုအခါ ဤဂါထာကို ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်၊ တေသန္တိ ဧဝံ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ တေသံ၊ သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာနန္တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ဉာယေန ကာရဏေန (သမ္မာအဖွင့်) ဇာနိတ္တာ (အညာအဖွင့်) တဒင်္ဂဝိမုတ္တိယာ ၊ပေ၊ ဣမာဟိ ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တိဟိ ဝိမုတ္တာနံ၊ မာရော မဂ္ဂံ နဝိန္ဒတိတိ ဧဝရူပါနံ မဟာခီဏာသဝါနံ သဗ္ဗတ္ထာမေနေဝ မဂ္ဂဿောပိ မာရော ဂတမဂ္ဂံ နဝိန္ဒတိ နလဘတိ နပဿတိတိ၊–ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ။[ဋီကာသစ်၌ ဖွင့်ပုံမှာ အဋ္ဌကထာနှင့် မညီပါ၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာအတိုင်း နိဿယ၌ ပေးထားသည်။]

သပညော–တိဟိတ်ပဋိသန္ဓိသန် ကမ္မဇပညာဉာဏ်လည်း ရှိထသော၊ အာတာပီ–ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန် လုလ္လဝီရိယလည်း ရှိထသော၊ နိပကော–ရင့်ကျက်သော ပါရိဟာရိယပညာလည်းရှိထသော၊ နရော–သတ္တဝါဟုဆိုအပ်သော၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ သီလေ–စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်ပြီး၍၊ စိတ္တံ–စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–စိတ်ကို ပဓာနပြု၍ ဆိုအပ်သော သမာဓိကိုလည်းကောင်း၊ ပညဉ္စ–ဝိပဿနာပညာကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝယံ(ဘာဝယန္တော)–တဆင့်ထက် တဆင့်, ရင့်ထက် ရင့်အောင်, မလင့်ပုံသေ, တိုးပွားစေလသော်၊ ဣမံ ဇဋ္ဌံ–တွင်းပရုက်မြှီး တဏှာတည်းဟူသော ဤအရှုပ်အထွေးကို၊ ဝိဇဋယေ–ဖြေရှင်းစွမ်းနိုင်ရာ၏၊–သဂါထာဝဂ္ဂ, ဒေဝတာသံယုတ်, သတ္တိဝဂ်, ဇဋာသုတ်။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သေယျထာပိ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ယေကေစိ–အကြင် အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ညသုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမာ – ဗီဇဂါမ်, ဘူတဂါမ်တို့သည်၊ ဝုတ္တာ–ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဝိရုဠှိ–စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဝေပုလ္လံ–ပြန့်ပြောကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ–ထို ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့သည်၊ ပထဝိ–မြေကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ပထဝိယံ–၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်၍၊ (ဝုတ္တာ–သို့၊ ဝိရုဠှိ–သို့၊ ဝေပုလ္လံ–သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊) ဧवं–ဤသို့, မြေကိုမှီရ မြေ၌တည်ရမှ၊ ဧတေ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမာ–တို့သည်၊ ဝုတ္တာ ဝိရုဠှိ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇန္တိ သေယျထာပိ–ရောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧवमेव–ဤအတူသာလျှင်၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သီလံ–သီလကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ သီလေ–၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်၍၊ သတ္တ–ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်–ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝေန္တော–ပွားစေလသော်၊ သတ္တ–ကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်–တို့ကို၊ ဗဟုလီကရောန္တော–မများသော်လည်း များသကဲ့သို့ ပြုလသော်၊ ဝါ–ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုလသော်၊ ဓမ္မေသု–ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ ပါးတို့၌၊ ဝုတ္တာ–ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဝိရုဠှိ–စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဝေပုလ္လံ–ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်၏။ [မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ဗလကရဏီယဝဂ်, ဗီဇသုတ်။]

သီလေ ၊ပေ၊ ဇဋ္ဌံ။ ။သီလေ ပတိဋ္ဌာယာတိ သီလေ ဌတ္တာ၊ နရောတိ သတ္တော၊ သပညောတိ ကမ္မဇတိဟေတုက ပဋိသန္ဓိပညာယ ပညဝါ၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယန္တိ သမာဓိ ဉေဝ ဝိပဿနဉ္စ ဘာဝယမာနော၊ စိတ္တသီလေန ဟေတ္တု သမာဓိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ပညာနာမေနစ ဝိပဿနာတိ၊ အာတာပီတိ ဝီရိယဝါ၊ ဝီရိယံ ဟိ ကိလေသာနံ အာတာပန ပရိတာပနဋ္ဌေန အာတာပေါတိ ဝုစ္စတိ၊ တဒဿ အတ္ထိတိ အာတာပီ၊ နိပကောတိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ ၊ပေ၊ ဣမိနာ ပဒေန ပါရိဟာရိယပညံ ဒဿေတိ၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋန္တိ ၊ပေ၊ သော ဘိက္ခု တဏှာဇဋံ ဝိဇဋေယျ သဏ္ဌိနေယျ သမ္ပဒါလေယျ၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋီကာ။ [ဋီကာသစ်၌ "ဣမံ အန္တောဇဋာ ဗဟိဇဋာ သဒ်ါတံ ဇဋံ ၊ပေ၊ ဝိဇဋိတုံ သမတ္ထေယျ"ဟု ဃျေဝိဘာတ်၏ သတ္တိအနက်ကို ဖွင့်၏။]

ဥပရိဂုဏော–အထက်ဖြစ်သော သမာဓိ ပညာဂုဏ်တို့ကို၊ ဥပနိဓယ–ထောက်စာ၍၊ ဝါ–ထောက်စာခြင်းကြောင့်၊ (တံ–ထိုသီလကို၊ ဣမသ္မိံဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ အပ္ပမတ္တကန္တိ–အပ္ပမတ္တကံဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အကျဉ်း အဖြေတည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–အကြောင့်ကြောင့်၊ သီလံ–သည်၊ သမာဓိ–သမာဓိသို့၊ ဝါ–ကို၊ နပါပုဏာတိ–မရောက်နိုင်၊ ဝါ–မမီနိုင်၊ သမာဓိ–သမာဓိသည်၊ ပညံ–သို့၊ ဝါ–ကို၊ နပါပုဏာတိ–နိုင်၊ ဝါ–နိုင်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သီလ၏ သမာဓိကို မမီသည်၏အဖြစ်, သမာဓိ၏ ပညာကို မမီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဥပရိမံ–အထက်၌ ဖြစ်သောဂုဏ်ကို၊ ဥပနိဓယ–၍၊ ဟေဋ္ဌိမံ–အောက်၌ဖြစ်သော ဂုဏ်သည်၊ သြရမတ္တကံနာမ–ညံ့သောအတိုင်းအရှည်ရှိသည် မည်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ သီလံ–သည်၊ သမာဓိ–သို့၊ ဝါ–ကို၊ နပါပုဏာတိ–မရောက်နိုင်သနည်း၊ ဝါ–မမီနိုင်သနည်း၊ ဟိ–အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဘိသမ္ဗောဓိတော–သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူရာ အခါမှ၊ (ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အခါမှ၊) သတ္တမေ–ခုနစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ သံဝစ္ဆရေ–နှစ်၌၊ သာဝတ္ထိနဂရဒ္ဒါရေ–သာဝတ္ထိမြို့တံခါး၏ အနီး၌၊ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ–ကဏ္ဍမည်သော သရက်ပင်အနီး၌ (ကဏ္ဍမည်သော ဥယျာဉ်စောင့်သည် စိုက်ပျိုးအပ်သော သရက်ပင်၏အနီး၌၊) ဒွါဒသယောဇနေ–၁၂ ယူဇနာ

ဥပရိဂုဏော ဥပနိဓယ။ ။ဟိုဘက်+ဤဘက်ဟူရာ၌ ဤဘက်ကိုထောက်၍ ဟိုဘက်ဟူသော အသုံးအနှုန်း ဟိုဘက်ကိုထောက်၍ ဤဘက်ဟူသော အသုံးအနှုန်း ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့အတူ "အငယ်"ဟူသောအရာလည်း သူ့ထက် (သူ့အောက်) အငယ်ကို ထောက်စာလျှင် "အကြီး"ဖြစ်ပြန်၏၊ "အကြီး"ဟူသော အရာလည်း သူ့ထက် အကြီးကို ထောက်စာလျှင် "အငယ်"ဖြစ်ပြန်၏၊ ဤ၌သီလ၏ အပ္ပမတ္တကအဖြစ်လည်း သူ့ထက်သာသော သမာဓိ ပညာကို ထောက်စာ၍ ခေါ်ဝေါ်ရသောအမည် (ဥပနိဓပညတ်) ဖြစ်သည်"ဟု ပြလိုရ၍ "ဥပရိဂုဏော ဥပနိဓယ"ဟု မိန့်သည်။

သီလံ ဟိ ၊ပေ၊ တသ္မာ။ ။ဤဟိနိပါတ်သည် အခြားနေရာ၌ အဖြေကျဉ်း၍ ချဲ့သော ဝိတ္ထာရဓောတကသာ များ၏၊ ဤ၌ကား နောက်ဝါကျဝယ် တသ္မာဟု ရှိသော ကြောင့် ဟိတ် (ကာရဏာ) အနက်ဖွင့်ကြ၏၊ သီလသည် သမာဓိ၏တည်ရာဖြစ်၍ သမာဓိ အား ကျေးဇူးပြုသောတရား ဖြစ်ပါပေ၏၊ သို့သော် အစွမ်းသတ္တိချင်း နှိုင်းယှဉ်သော်ကား သီလသည် သမာဓိအစွမ်းကို တစ်ဆယ့်ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်ပြန်စိတ်၍ တစ်စိတ်မျှ မမီနိုင်၊ ထို့ကြောင့်ပင် သမာဓိအစွမ်းကို ချဲ့ပြလိုရ၍ "ကထံ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် ရှစ်ရက်မြောက်၌ နတ်တို့က "ဗုဒ္ဓဖြစ်လေပြီလား မဖြစ်သေးလေသလား"ဟု ယုံမှားဖြစ်ကြ၏၊ ထိုယုံမှားကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ရန် ယမကပါဋိဟာရိယ တစ်ကြိမ်, ကပိလဝတ္ထုပြည်၌ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ မာန်ကို နှိမ်ဖို့ရန် ယမကပါဋိဟာရိယ တစ်ကြိမ် ပြတော်မူခဲ့ဖူး၏၊ သို့သော်

ရှိသော၊ ရတနမဏ္ဍပေ-ရတနာမဏ္ဍပ်၌၊ ယောဇနပ္ပမာဏော-တစ်ယူဇနာအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ရတနပလ္လင်္ကေ-ရတနာပလ္လင်တော်၌၊ နိသိဒိတ္ဝာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ တိယောဇနိကေ-သုံးယူဇနာရှိသော၊ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေ-နတ်၌ဖြစ်သော ထီးဖြူသည်၊ ဓာရယမာနေ-ဆောင်းမိုးနေစဉ်၊ (တစ်နည်း) ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေ-ကို၊ (ဒေဝတာဟိ - နတ်တို့သည်၊) ဓာရိယမာနေ - ဆောင်းမိုးအပ်စဉ်၊ ဒ္ဝါဒသ ယောဇနာယ-၁၂ ယူဇနာရှိသော၊ ပရိသာယ-၌၊ ["ဒသေတိ"၌ စပ်၊] အတ္တာ ဒါနပရိဒီပနံ-ကိုယ်တော်မြတ်သည် ယူအပ်သော ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ တိတ္ထိယမဒ္ဒနံ-တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းကြောင်းဖြစ်သော၊ ["ယမကပါဋိဟာရိယံ"၌ စပ်၊] ဥပရိမကာယတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပဝတ္တတိ ၊ပေ၊ ဆန္ဒံဝဏ္ဏာနုဘိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တံ-ဥပရိမကာယတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပဝတ္တတိ ၊ပေ၊ ဆန္ဒံဝဏ္ဏာနုဘိ ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်သော၊ ယမကပါဋိဟာရိယံ-အစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။

ထိုပါဋိဟာရိယတို့ထက် ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင်အနီး၌ ပြအပ်သော ပါဋိဟာရိယက သာ၍ ထင်ရှားသောကြောင့် ထိုပါဋိဟာရိယကို ထုတ်ပြသည်၊ နိဒဿနနည်းတည်း။[ထိုသရက်ပင်သည် ကဏ္ဍမည်သော ဥယျာဉ်စောင့်သည် စိုက်အပ်သောကြောင့် ကဏ္ဍမ္ဗ (ကဏ္ဍ+အမ္ဗ) ဟု ထင်ရှား၏။]

ဓာရယမာနေ။ ။နတ်တို့က ဆောင်းမိုးကြွေသော်လည်း ဆောင်းပေးသောနတ်တို့ကို မမြင်ရသောကြောင့် ဆောင်းတတ်သူ ကတ္တားကို မထည့်ဘဲ ထီးဖြူဘာသာ ဆောင်းတတ်သကဲ့သို့ "ဓာရယမာနေ"ဟု ကတ္တုရုပ် ဆိုသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဒေဝတာဟိ"ဟု ကတ္တား ထည့်ထား၏၊ ထိုအလို "ဓာရိယမာနေ"ဟု ကမ္မရုပ်ရှိရပေလိမ့်မည်။

ဒ္ဝါဒသ ၊ပေ၊ ပရိသာယ။ ။စတူသု ဒိသာသု ပစ္စေကံ ဒ္ဝါဒသယောဇနံ မနုဿ ပရိသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ တဒါ ကိရ ဒသသဟဿီလောကဓာတုတော စက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ပရိပူရေတ္ဝာ ဒေဝဗြဟ္မာနောပိ သန္နိပတိံသု၊-ဋီကာသစ်။

အတ္တာဒါနပရိဒီပနံ။ ။ယောကောစိ ဓဝရုပ် ပါဋိဟာရိယံ ကာတုံ သမတ္ထော အတ္တိ စေ၊ အာဂစ္ဆတူတိ စောဒနာသဒိသတ္တာ ဝုတ္တံ အတ္တာဒါနပရိဒီပနန္တိ...တတ္ထ အတ္တာဒါနံ အနုယောဂေါ-ဋီကာ၊ "ဤကဲ့သို့ ပါဋိဟာရိယကို ပြုနိုင်လျှင် လာခဲ့"ဟု စောဒနာသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် စစ်ဆေးမေးမြန်း ပြိုင်ဆိုင်မှုကို "အတ္တာဒါန"ဟု ခေါ်၏၊ [ယံ အဓိကရဏံ အတ္တနာ အာဒီယတိ, တံ အတ္တာဒါနန္တိ ဝုစ္စတိ၊-စူဠဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ, အတ္တာဒါန အဂ်ကထာ။] ဤသို့ ဋီကာအဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်သောကြောင့် "အတ္တာဒါန"သာ ပါဠိမှန်တည်း။

ဆိုလိုရင်းကား-မိမိကိုယ်တိုင် ကိုင်မှ ယူမှုဖြစ်မည့် အဓိကရဏ်းကို အတ္တာဒါနဟု ခေါ်၏၊ ယမကပါဋိဟာရိယသည် ကိုယ်တော်တိုင်ပြမှ ဖြစ်သောကြောင့် အတ္တာဒါနကို ထင်ရှားပြရာ ရောက်သည်-ဟူလို၊ ဋီကာသစ်၌ "ပဋိပက္ခသ အတ္ထသ အာဒါနံ ဂဟဏံ"ဟု အတ္တာဒါနပုဒ်ကို ဖွင့်သည်မှာ ပါဠိပျက်ကို တွေ့၍ ဖွင့်မိသော အနက်ပျက်သာတည်း၊ နောက်စာအုပ်များ၌ကား "အတ္တသ"ဟု ပြင်ကြသည်။

ပါဠိတော် အနက်။ ။ ဥပရိမကာယတော-အထက်ပိုင်းခ္ဍ ဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ၊ အဂ္ဂိကွန္ဓော-မီးအစုသည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဟေဋ္ဌိမကာ တော-အောက်ပိုင်းခ္ဍဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ၊ ဥဒကဓာရာ-ရေအယဉ်သည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ပေ၊ ဧကေကလောမကူပတော-တစ်ခုခုသော မွေးတွင်းတော်မှ၊ အဂ္ဂိကွန္ဓော- သည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဧကေကလောမကူပတော-မှ၊ ဥဒကဓာရာ-သည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဆန်း-ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာနံ-အဆင်းတော်တို့တွင်၊ (ယမကာ ယမကာ-အစုံ အစုံ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ-အဆင်းတော်တို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်၏။)

တသ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရတော-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော ကိုယ်တော်မှ၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ရသ္မိယော-ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ဥဋ္ဌန္တာ-အထက်သို့ တက်၍၊ ယာဝဘဝဂ္ဂါ-ဘဝဂ်တိုင်အောင်၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်၏၊ သကလဒသ သဟဿစက္ကဝါဠသ-အလုံးစုံ တစ်သောင်းသော စကြာဝဠာကို၊ အလက်ရဏ ကာလောဝိယ-တန်ဆာဆင်ရာအခါကဲ့သို့၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဒုတိယာ ဒုတိယာ-

---

ဆန်း ဝဏ္ဏာနံ။ ။"ဥပရိမကာယတော ၊ပေ၊ ဆန်း ဝဏ္ဏာနံ"သည် ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း ကျန်နေသော ပါဠိများကို ဋီကာတို့ခ္ဍ ပြထား၏၊ ဆန်း ဝဏ္ဏာနံ၏နောက်ခ္ဍလည်း "နီလာနံ ပီတကာနံ လောဟိတကာနံ သြဒါတာနံ မဇ္ဇိဋ္ဌာနံ ပဘဿရာနံ"ဟု ပါဠိ ကျန်သေး၏၊ ထိုပါဠိများကို အာဒီနာဖြင့် ပြသည်၊ ဝဏ္ဏာနံခ္ဍ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကိုလည်း ဥမ္မာဟန (ထုတ်ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော နိဒ္ဓါရဏ) အနက်ခ္ဍ သက်စေ၍ "ယမကယမကာ ဝဏ္ဏာ ပဝတ္တန္တိ"ဟု ဋီကာသစ်ခ္ဍ ပါဌသေသ ထည့်၏၊ ထိုသို့ထည့်ခြင်းသည် "ဒုတိယာ ဒုတိယာ ရသ္မိယော" စသော နောက်စကားနှင့် လျော်ပါ ပေသည်၊ (တစ်နည်း) ဆန်း ဝဏ္ဏာနံကို ကတ္တားအနက်ခ္ဍ ဆဋ္ဌီသက်ဟု ကြံ၍ "ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ပဝတ္တန္တိ"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ "ဆန်း-ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာနံ-တို့သည်"ဟု ပေးပါ။

ယမကယမကာ။ ။ပဌမရောင်ခြည်တော်များ ထွက်တော်မူပြီးနောက် ဒုတိယ ရောင်ခြည်တော်များ ထွက်တော်မူရာခ္ဍ အချိန်ကွာခြားခြင်း မရှိသလောက်ပင် မြန်လွန်းလှ သောကြောင့် တစ်ခဏတည်းခ္ဍ တစ်ပြိုင်နက် အစုံအစုံ ထွက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား "တစ်ပြိုင်နက် အစုံမထွက်ပါ, ရှေ့နောက်သာ ထွက်ကြပါသည်"ဟူလို။

တသ သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆန္တိ။ ။ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်ကို ပြပြီး၍ ထိုပါဠိတော်ကို အဌကထာဖွင့်နည်းအားဖြင့် ဖွင့်ပြရာဝယ် ပစ္စာသတ္တိ (ပစ္စာသန္န) နည်းအားဖြင့် ဆန်း ဝဏ္ဏာနံကို စု၍ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "တသ သုဝဏ္ဏ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော"ဟူသော စကားကို ရွှေသောကိုယ်တော်မှ ရွှေသောရောင်ခြည်တော်တို့သာ အထွက်များသောကြောင့် ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ရောင်ခြည် တော်ခြောက်သွယ်လုံးပင် ထွက်တော်မူကြသည်။

နှစ်သွယ်မြောက် နှစ်သွယ်မြောက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ရသို့ယော-ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ပုရိမာယ ပုရိမာယ-ရှေးရှေးဖြစ်သော ရောင်ခြည်တော်၏၊ ယမကယမကာ ဝိယ-အစုံအစုံတို့ကဲ့သို့၊ ဧကက္ခဏေဝိယ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့၊ ပဝတ္တန္တိ-နိ၏။ ["ပုရိမယမကာဝိယ" ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ ရှိ၏။]

စ-ထိုသို့ပင် တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဒွိန္နံ-၂ ပါးကုန်သော၊ စိတ္တာနံ-စိတ်တို့၏၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ ပဝတ္တိနာမ-ဖြစ်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ၂ ပါးသောစိတ်တို့၏ တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ ဖြစ်ခြင်းမရှိပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ-အလုံးစုံသော တရားကိုတို့ သိတော်မူပြီးကုန်သော၊ ဘဂဝန္တာနံ-ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားတို့၏၊ ဘဝင်္ဂပရိဝါသသ-ဘဝင်အဖြစ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝါ-ဘဝင်ဟူသော အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၏၊ လဟုကတာယ-လျင်မြန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဟိ-နိ်သော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အာစိဏ္ဏဝသိတာယစ-လေ့ကျက်အပ်သော ဝသီဘော်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [အခြားနေရာတို့၌ "စိဏ္ဏဝသိတာယ" ဟု သုံးစွဲလေ့ရှိ၏။] တာ-ထိုရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ဧကက္ခဏေဝိယ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ တသာ တသာ ရသို့ယာ-ထိုထို ရောင်ခြည်တော်၏ အတွက်၊ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာ ဓိဋ္ဌာနာနိ-ဆင်ခြင်ခြင်း, ပရိကံပြုခြင်း, အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းတို့သည်၊ ဝိသုံဝိသုံယေဝ-သီးခြား သီးခြားသာလျှင်၊ (ပဝတ္တန္တိ-ကုန်၏။)

ဟိ-ချဲ့၊ နီလရသို့အတ္ထာယ-ညီသောရောင်ခြည်တော်၏အကျိုးငှာ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နီလကသိဏ်-နီလကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထစျာန်သမာပတ်သို့၊ သမာပဇ္ဇတိ-ကောင်းစွာ ရောက်တော်မူ၏၊ ဝါ-ဝင်စားတော်မူ၏၊ [ကသိုဏ်းသည် ဝင်စားအပ်သောအရာ မဟုတ်၊ သမာပတ်သည်သာ ဝင်စားအပ်သော အရာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ကသိဏံ" အရ အာရုံကသိုဏ်းကို မယူဘဲ အာရမဏိက သမာပတ်တိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူရသည်။] ပီတရသို့အတ္ထာယ-ရွှေသောရောင်ခြည်တော်၏အကျိုးငှာ၊ ပီတကသိဏံ-ပီတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထစျာန်သမာပတ်သို့၊ (သမာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဝါ-၏၊) လောဟိတ သြဒါတရသို့အတ္ထာယ-နီသော ရောင်ခြည်တော် ဖြူသော

ဘဝင် ပရိဝါသသ။ ။ဘဝင်ဝသေန ပရိဝသနသ-ဘဝင်၏ အဖြစ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဘဝင်သခ်ါတသ ပရိဝသနသ ဝါ (တစ်နည်း) ဘဝင်ဟူသော အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း၏ "ဘဝင်ကျခြင်း"ဟု ဆိုလိုသည်၊ တန်ခိုးပြတော်မူရာ၌ တစ်ဝိထိနှင့် တစ်ဝိထိ အကြားဝယ် ဘဝင်အပိုမခြားဘဲ "ဘဝင်စလန, ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ"ဟု မပါလျှင် မပြီးသော ဘဝင်မျှသာ ဖြစ်တော့သည်။

ရောင်ခြည်တော်တို့၏ အကျိုးငှာ၊ လောဟိတသြဒါတကသိဏ်–လောဟိတ ကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထစျာန်သမာပတ်သို့၊ (သမာပဇ္ဇတိ)။[ဆန္ဒ ဝဏ္ဏာနံအရ ဖွင့်ပြပြီး၍ ဥပရိမကာယတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော စသည်အရ ဖွင့်ပြလိုသော ကြောင့် "အဂ္ဂိက္ခန္ဓတ္ထာယ" စသည်ကို မိန့်။] အဂ္ဂိက္ခန္ဓတ္ထာယ–မီးအစုအကျိုးငှာ၊ တေဇောကသိဏ်–တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထစျာန်သမာပတ် သို့၊ (သမာပဇ္ဇတိ၊) ဥဒကဓာရတ္ထာယ–ရေအယဉ်အကျိုးငှာ၊ အာပေါကသိုဏ်– အာပေါကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထစျာန်သမာပတ်သို့၊ သမာပဇ္ဇတိ၊ သတ္ထာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စက်မတိ–စက်ကြွတော်မူ၏၊ နိမ္မိတော–နိမ္မိတ ဘုရားရှင်သည်၊ ဝါ–ဖန်ဆင်းအပ်သော ဘုရားရှင်သည်၊ တိဋ္ဌတိ၀ါ–ရပ်သော် လည်း ရပ်တော်မူ၏၊ နိသီဒတိ၀ါ–ထိုင်သော်လည်း ထိုင်တော်မူ၏၊ သေယျ၀ါ ကပ္ပေတိ–လျောင်းမူကိုသော်လည်း ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ–ချဲ့ထိုက်၏၊ ဧတ္ထ–ဤယမကပါဠိဟာရိယကို ပြုတော်မူရာ၌၊ ဧကမ္မိ–တစ်ခုသောကိစ္စသည်လည်း၊ သီလဿ–သီလ၏၊ ကိစ္စံ– ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ကိစ္စသည်၊ သမာဓိကိစ္စမေဝ– သမာဓိ၏ကိစ္စသာတည်း၊ (စျာန်အဘိညာဉ်ဟူသော သမာဓိ၏ ကိစ္စသာတည်း၊) [နိဂုံးကိုပြလိုသော်ကြောင့် "ဧဝံ" စသည်ကို မိန့်။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သီလံ– သည်၊ သမာဓိ–သို့၊ ဝါ–ကို၊ နပါပုဏာတိ–နှိုင်း၊ ဝါ–နှိုင်း။

[သီလ၏ သမာဓိကိုမမီနှိုင်ပုံကို အကျယ်ပြပြီး၍ သမာဓိ၏ ပညာကို မမီနှိုင် ပုံကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ယံ ပန" စသည်ကို မိန့်၊ ယံကို "ပဋ္ဌ၀ိဒ္ဓိ" ကျမ္ဘ တွေ့။] ပန–ကား၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ–ကမ္ဘာ တစ်သိန်း အလွန်ရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ–၄ အသင်္ချေတို့ပတ်လုံး၊

နိမ္မိတော။ ။တသ္မိဉ္စ သမာဂမေ အတ္တနော မနံ ဂဟေတ္တာ ပဌံ ပုစ္ဆိတုံ သမတ္ထံ အဒိသ္မာ နိမ္မိတံ ဗုဒ္ဓံ မာပေသိ၊ တေန ပုစ္ဆိတံ ပဌံ သတ္ထာ ဝိသဇ္ဇေသိ၊ သတ္ထာရာ ပုစ္ဆိတံ ပဌံ သော ဝိသဇ္ဇေသိ၊ သတ္ထု စက်မနကာလေ နိမ္မိတော ဌာနာဒီသု အညတရံ ကပ္ပေသိ၊ တဿ စက်မနကာလေ သတ္ထာ ဌာနာဒီသု အညတရံ ကပ္ပေသိတိ ဧတမတ္ထံ ဒသ္သေတုံ သတ္ထာ စက်မတီတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။

ကပ္ပ ၊ပေ၊ အသင်္ချေယျာနိ။ ။၄ အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းဟု ပါရမီဖြည့်တော် မူရာ ကာလကို ပြခြင်းသည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံတော်၌ နိယတဗျာဒိတ် ရပြီးနောက်မှ ဖြည့်ကျင့်ရာကာလကို ပြခြင်းတည်း၊ ထိုကာလ မတိုင်မီကလည်း သာ၀က ပါရမီဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေနိုင်သော ပါရမီများ ဖြည့်တော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒီပင်္ကရာဘုရား ထံတော်ပါး၌ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ဟေတု (အကြောင်း) ပြည့်စုံ ခြင်းကို နိယတဗျာဒိတ်ရခြင်း၏ အင်္ဂါ"ဟု ဆိုသည်။

ပါရမိယော–ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍၊ ဧကူနတိသံဝဿ ကာလေ–တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်, အရွယ်တော်ရှိရာ အခါ၌၊ ဝါ–နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ် အရွယ်တော်ရှိရာ အခါ၌၊ [“နိက္ခမ္မ, ပဗ္ဗဇိတွာ”တို့၌ စပ်၊] စက္ကဝတ္တိသိရီနိုဝါသ ဘူတာ–စကြာဝဠာတေးမင်း၏ အသရေ၏တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဘဝနာ–နန်း တော်မှ၊ (ရမ္မ, သုဘ, သုရမ္ဘဟူသော နန်းမသုံးဆောင်မှ၊) နိက္ခမ္မ–ထွက်တော်မူ ပြီး၍၊ အနောမနဒီတီရေ–အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ–ရှင်ရဟန်းပြုတော်မူ ပြီး၍၊ ဆဗ္ဗဿာနိ–၆ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ပဓာနယောဂ်–မြတ်သောလုလ္လဝီရိယကို အားထုတ်မှုကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ–ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော ပြည့်သောလရှိရာနေ့၌၊ (ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊) ဥရုဝေလဂါမေ– ဥရုဝေလရွာ၌၊ သုဇာတာယ–သုဇာတာမည်သော သင်္ဘေးကတော်ကလေးသည်၊ [ထိုအခါ၌ သားဦးရပြီးလေပြီ၊] ဒိန္နံ–လှူအပ်သော၊ ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇ–ထည့်ခတ် အပ်သော နတ်ဩဇာရှိသော၊ မဓုပါယသံ–ဟုန်းရည်ဖြင့် ထည့်ခတ်အပ်သော နို့ယနာကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ–ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီး၍၊ [တစ်ခဲနက်ဖြစ်သော နို့ထမင်း ဖြစ်၍ “နို့ယနာ”ဟု ခေါ်ကြ၏။]

မှတ်ချက်။ ။အချို့ကား “စိန္တိတံ သတ္တသရေ်ယံ” စသည်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် စိတ်ဖြင့် ကြံရာကာလသည် ခုနစ်အသရေ်၊ ကြာ၏၊ နှုတ်ဖြင့် ဆုတောင်းရာ ကာလသည် ၉ အသရေ်၊ ကြာ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြောဆိုကြ၏၊ “ထိုစကားကို သံဂါယနာတင် အဋ္ဌကထာတို့၌ မလာသောကြောင့် မသင့်”ဟု ဋီကာသစ်၌ ပယ်ထားသည်။[ကေစိ ပန မနောပဏိဓာနဝစီပဏိဓာနဝသေန အနေကဓာ အသရေ်ယျ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ပုဗ္ဗသမ္ဘာရံ (လေးအသရေ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းရှေ့က အဆောက်အဦးကို) ဝဒန္တိ၊ တဒယုတ္တမေဝ၊ သင်ဟာရဋ္ဌာဒီသု အဋ္ဌကထာသု တထာ အဝုတ္တတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။]

ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇ။ ။အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သော မဟာဘုတ် ၄ ပါးကို မှီသော သြဇာသည် လူ့ပြည်သြဇာထက် နတ်ပြည်သြဇာကသာ၍ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း အားရှိအောင် ထောက်ပံ့နိုင်၏၊ ထိုသြဇာကို ဘုရားရှင်၏ ကမ္မဇဝမ်းမီးသည်သာ ကြေကျက် စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသြဇာကို နတ်တို့က ထည့်ခတ်ကြသည်။

မဓုပါယသံ။ ။မနောဂဏာဒီဂိုဏ်း၌ပါဝင်သော ပယသဒ္ဒါသည် နို့ရည်အနက်ကို ဟောတ်၏၊ “ပယသာ+သန်တော ပါယသော”ဟု ထောမနိမိ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ ဏပစ္စည်းကြောင့် ပါ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်၏၊ မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ နဂိုက “ပယသ်”ဟု ရှိသောကြောင့် သ်အက္ခရာ လာရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ပါယသ”ပုဒ်သာ ပါ၌မှန်တည်း၊ ဋီကာသစ်၌ “ပါယ+အာသ”ဟု ကြံ၍ ဖွန်းဖြင့်သောက်၍လည်းဖြစ်, လက်ဖြင့်စား၍လည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ပါတဗ္ဗောစ+ သော+အသိတဗ္ဗောစာတိ ပါယာသော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ထိုဝိဂ္ဂဟ၌ အရေးကြီးသော “နို့ရည်”အနက်လည်း မပါ၊ ထိုဃနာနို့ဆွမ်းကား သောက်၍လည်း မဖြစ်ပါ၊ ဟုန်းရည်ဖြင့် ထည့်ခတ်အပ်သောကြောင့် “မဓုပါယသ”ဟု ခေါ်သည်၊ “မဓုနာ သိတ္တော (သွန်းလောင်း ထည့်ခတ်အပ်သော) ပါယသော”ဟု ပြု။

သာယနုသမယေ–ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဒက္ခိဏာတ္တရေနု–တောင် မြောက် သွားရာလမ်းဖြင့်၊ ဗောဓိမဏ္ဍံ–ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့၊ ဝါ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ကြည်လင်ရာ ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်သို့၊ ပဝိသိတွာ–ဝင်တော်မူပြီး၍၊ အဿတ္ထဒုမရာဇာနံ–ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်မင်းကို၊ တိက္ခတ္တုံ–သုံးကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ–အရိုအသေကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ [သုံးကြိမ်လက္ခဏာရစ်လည်ပုံကို ဤနေရာ၌ မဖွင့်။] ပုဗ္ဗုတ္တာရဘာဂေ–အရှေ့မြောက်ထောင့်အဖို့၌၊ ဌိတော–ရပ်တော်မူလျက်၊ တိဏသန္ထာရံ–မြက်အခင်းကို၊ (ကြွလာတော်မူစဉ် မြက်ရိတ်သမားပုဏ္ဏားသည် လှူအပ်သော ရှစ်ဆုပ်သောမြက်တို့၏အခင်းကို၊) သန္ထရိတွာ-ခင်းတော်မူပြီး၍၊ တိသန္ဓိပလ္လင်္ကံ–သုံးစပ်ရှိသော ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ကို၊ ဝါ–သုံးထောင့်ရှိသော

ဒက္ခိဏာတ္တရေနု။ ။တောင်နှင့်မြောက် သွားရာလမ်းဖြစ်၍ "ဒက္ခိဏောစ–တောင် အရပ်ဖို့လည်း၊ ဥတ္တရောစ–လည်း၊ ဒက္ခဏာတ္တရံ"ဟု ပြု၊ အချို့က ဗောဓိမဏ္ဍံ ပဝိသိတွာကို ကြည့်၍ "ဗောဓိပင်သို့ ဝင်ခါနီး၌ ဆိုအပ်သောစကား"ဟု ယူဆပြီးလျှင် "ဒက္ခိဏ ပစ္ဆိမုတ္တရေနု"ဟု ဆိုလိုလျက် အလယ်ပုဒ်ကို ချေထားသည်ဟု ဆိုကြသတတ်၊ ပဌမ တောင်အရပ်၌ ရပ်၍ ဗောဓိပင်သို့ ဝင်တော်မူမည်ဟု ကြံစည်တော်မူရာ မြေကြီး မငြိမ် မသက်ရှိသောကြောင့် ဝင်တော်မမူဘဲ, အနောက်အရပ်သို့ ကွေ့ပြန်၏၊ ထိုင်၌လည်း နည်းတူ ဖြစ်သောကြောင့် မြောက်အရပ်သို့ ကွေ့ပြန်၏၊ ထို့အတူပင်တည်း၊ ထို့နောက် အရှေ့အရပ်၌ ရပ်တော်မူသောအခါ မြေကြီးငြိမ်သက်သောကြောင့် အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်က ဗောဓိပင်သို့ ဝင်တော်မူသည်–ဟူလို၊–ဋီကာသစ်။

ဗောဓိမဏ္ဍံ။ ။ဗောဓိတိ ဟိ ပညာ ဝုစ္စတိ၊ သာ ဇဏ္ဍ မဏ္ဍာ (ပသန္နာ) ဓာတာတိ သော ပဒေသော ဗောဓမဏ္ဍောတိ ပညာတော၊–ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍသာရတ္ထဋီကာ၊ မဋိဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ သုဒ္ဓိ (သန့်ရှင်းကြည်လင်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ဘူဝါဒိဖြစ်၍ "မဏ္ဍတိတိ မဏ္ဍာ"ဟု ပြုပါ၊ ဤဗောဓိမဏ္ဍာဟူသော အမည်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရရာ တင်ပလ္လင်ခွေ အရပ်၏သာ မုချအမည်တည်း၊ ထိုနေရာနှင့် စပ်နေသော ဗောဓိပင်ကိုကား သဟစရဏာနည်း သမီပျူပစာရအားဖြင့် ဗောဓိမဏ္ဍာဟု ခေါ်ရသည်။

အဿတ္ထဒုမရာဇာနံ။ ။"မာရဝိဇယသဗ္ဗညုတဉာဏပဋိလာဘာဒီဟိ ဘဂဝန္တံ အဿာသေတိ (နှစ်သက်စေတတ်၏) ဣတိ အဿတ္ထော"ဟု အဘိဓာနပဒီပိကာသူစီ ကြဲသည်၊ အာပုဗ္ဗ သာသ (တောသနေ) ဓာတ်, တပစ္စည်း ကာရိတ်ကျေ၊ အစ္ဆဂ္ဂတဘာဝေန (မြင့်တက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) အဇေယျဘူမိသီသဂတဘာဝေန (သူတစ်ပါးတို့က မအောင်နိုင်အပ်သော အောင်မြေ အထွဋ်အထိပ်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) သကလသဗ္ဗညုဂုဏပဋိလာဘဗ္ဗာန ဝိရူဠှဘာဝေနစ (အလုံးစုံသော သဗ္ဗညုဂုဏ်တော်တို့ကို ရရာဌာန အဖြစ်ဖြင့် စသည်ပင် ပေါက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) ဒုမာနံ+ရာဇာတိ ဒုမရာဇာ၊ အဿတ္ထောနှင့် ကမ္မဓာရဲတွဲ။

တိသန္ဓိပလ္လင်္ကံ။ ။တင်ပလ္လင်ခွေသောအခါ ပေါင်ရင်းနှင့် ဒူးဆစ် စပ်နေ၏၊ ၂ဘက်အတွက် အစပ် ၂ ခုရှိ၏၊ ပေါင်အရင်းနှင့် ခါးလည်း စပ်နေ၏၊ ဤသို့ ၃ စပ်ရှိသည်၊ (တစ်နည်း) တင်ပလ္လင်ခွေ၍ ထိုင်သောအခါ ဒူးခေါင်း ၂ ဖက်သည် အပြင်ထွက်နေ၏၊

ထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်ကို၊ အာဘုဇိတ္တာ–ဖွဲ့ခွေတော်မူပြီး၍၊ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ–လေးပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ–မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပုဗ္ဗဏ်မံ–ရှေ့သွားကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူ၍၊ ဝိရိယာဓိဋ္ဌာနံ–ဝီရိယကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို၊ အဓိဋ္ဌာယ–အဓိဋ္ဌာန်တော်မူပြီး၍၊ [အဓိဋ္ဌာနံနှင့် အဓိဋ္ဌာယကို အဘေဒ ဘေဒရူပစာ ကြံပါ။] (တစ်နည်း) ဝိရိယာဓိဋ္ဌာနံ–စွဲမြဲစွာ'ဆောက်တည်အပ်သော ဝီရိယကို၊ အဓိဋ္ဌာယ–စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်တော်မူ၍၊ စုဒ္ဒသဟတ္ထပလ္လင်္ကဝရဂတော–၁၄ တောင် အပြန့်ကျယ်သော မြတ်သောပလ္လင်တော်သို့ ရောက်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍)။

သုဝဏ္ဏပီဌေ–ရွှေအင်းပျဉ်၌၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော၊ ရဇတက္ခန္ဓံ–ငွေပင်စည်ကို၊ (ပိဋ္ဌိတော– နောက်ကျောတော်၌၊ ကတ္တာ) ဝိယ–ပြုတော်မူသကဲ့သို့၊ ပညာသဟတ္ထံ–အတောင် ငါးဆယ်ရှိသော၊ ဗောဓိက္ခန္ဓံ–ဗောဓိပင်စည်ကို၊ (ဗောဓိပင်လုံးကို၊) ပိဋ္ဌိတော– နောက်ကျောတော်၌၊ ကတ္တာ – ပြုတော်မူ၍၊

တင်ပါးလည်း အပြင်ထွက်နေ၏၊ ဤသို့ တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်နေပုံကို ဘေးမှ မျှဉ်းကြောင်းတား၍ ကြည့်သောအခါ သုံးထောင့်ပုံသဏ္ဌာန် ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "တယော+သန္ဓယော (အစပ်, အထောင့်) ယသ္မာတိ တိသန္ဓိ၊ တိသန္ဓိစ+သော+ပလ္လင်္ကော စာတိ တိသန္ဓိ ပလ္လင်္ကော"ဟု ဋီကာတို့ ပြကြသည်။

စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ။ ။ဤပုဒ်ကို မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံနှင့် စပ်၍၊ 'အတ္တ (မိမိ) မိတ္တော, မ၊ဿတ္တော (ရန်သူမဟုတ် မိတ်ဆွေမဟုတ်သော အလတ်စား), ဝေရီ, ဤ ၄ မျိုးကို အညီအမျှ သမအောင်ထားတတ်သော မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို "စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ"ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) ဝိရိယာဓိဋ္ဌာနံနှင့်စပ်၍၊ "ငါ၏ အရေ, အကြော, အရိုး, ဤ ၃ မျိုးသာ ကျန်ပါစေတော့, အသွေးအသားတို့တော့ ခြောက်ကပ်သွားပစေတော့"ဟု အဓိဋ္ဌာန်မှ ၄ ပါးကို "စတုရင်္ဂသမန္နာဂတ ဝိရိယာဓိဋ္ဌာန"ဟု ခေါ်သည်။

စုဒ္ဒသဟတ္ထပလ္လင်္ကော။ ။စုဒ္ဒသ+ဟတ္ထာ (ဝိတ္ထတပ္ပမာဏဘာဝေန) ယသ္မာတိ စုဒ္ဒသဟတ္ထော၊ (အမြင့်မဟုတ်, အပြန့်အကျယ် ပမာဏအဖြစ်ဖြင့်) တစ်ဆယ့်လေးတောင်ရှိသော ပလ္လင်၊ ပရိ (သမန္တတော) အင်္ဂီယတိ–ပတ်ဝန်းကျင် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် မှတ်သားအပ်၏၊ ဣတိ ပလ္လင်္ကော၊ ပရိ+အင်္ဂ်၊ ရ် ကိုလ်, ဣ ကို ယ, လ ကို လ ပြု, ဒွေဘော် လာ၍ "ပလ္လင်္ဂ"ဟု ဖြစ်၏၊ (တစ်နည်း) "ပလ္ဟ+ဂ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ပလ္ဟံ (ကိလေသ ဝိဒ္ဓံသနံ)–ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးမှုကို+ဂရောတိတိ ပလ္လင်္ကော"ဟုလည်း ကြံကြ၏၊ ဤအလို ပလ္ဟ၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ (င်) ပြု, ကရဓာတ်နောင် ကွိပစ္စည်းသက်။ ["စုဒ္ဒသဟတ္ထ–အမြင့် တဆယ့်လေးတောင်"ဟု ယူကြသည်ကို ဋီကာသစ် ပယ်သည်။]

ရဇတက္ခန္ဓံ ၊ပေ၊ ကတ္တာ။ ။"ရဇတက္ခန္ဓံ ပိဋ္ဌိတော ကတ္တာ ဝိယာတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟု ဋီကာသစ်၌ ရဇတက္ခန္ဓံ၏ အစပ်ကို ဥပမာနဘာက်၌ "ပိဋ္ဌိတော ကတ္တာ" ထည့်၍ စပ်ဖို့ရန် ပြု၏၊ ထိုသို့ မစပ်ဘဲ "ရဇတက္ခန္ဓံဝိယ–သော၊ ဗောဓိက္ခန္ဓံ"ဟု စပ်လျှင်လည်း သင့်သည်သာ။

(တစ်နည်း) ပိဋ္ဌိတော ကတ္တာ–ကျောပေးတော်မူ၍၊ မဏိဆတ္တေန–ပတ္တမြားထီး သည်၊ (ဓာရိယမာနော) ဝိယ–ဆောင်းမိုးအပ်သကဲ့သို့၊ ဗောဓိသာခါယ–ဗောဓိပင်၏ အခက်သည်၊ ဓာရိယမာနော–ဆောင်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော–ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ စီဝရေ–သင်္ကန်းတော်၌၊ ပဝါဠ သဒိသေသု–သန္တာနှင့်တူကုန်သော၊ ဗောဓိအင်္ကုရေသု–ဗောဓိညွန့်တို့သည်၊ ပတမာနေသု–ကျကုန်စဉ်၊ သူရိယေ–နေသည်၊ အတ္ထံ–နေဝင်တောင်သို့၊ ဝါ–ဝင်ခြင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တေ–ကပ်ရောက်လသော်၊ မာရဗလံ–မာရ်နတ်, မာရ်နတ်၏ စစ်တပ်ကို၊ (တစ်နည်း) မာရဗလံ–မာရ်နတ်၏အစွမ်းသတ္တိကို၊ ဝိဓမိတ္တာ–ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီး၍၊ ပဌမယာမေ–ပဌမယာမ်၌၊ (ညဉ့်ဦးယာမ်၌၊) ပုဗ္ဗေနိဝါသံ–ရှေး၌နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ အနုဿရိတ္တာ–အောက်မေ့တော်မူပြီး၍၊ မဇ္ဈိမယာမေ–မဇ္ဈိမယာမ်၌၊ (သန်းခေါင်ယာမ်၌) ဒိဗ္ဗစက္ခုံ–ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ကို၊ ဝိသောဓေတ္တာ–သုတ်သင်တော်မူပြီး၍၊ ပစ္ဆိုသကာလေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ [အရဏ်မတက်မီ အရဏ်တက်ခါနီးကို "ပစ္ဆိုသ"ဟု ခေါ်၏၊ "ပစ္ဆိုသေတိ တိမိရံ ဝိနာသေတီတိ ပစ္ဆိုသော"ဟု ပြု၊ အကျယ်ကို ပါရာဇိကာ ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ ပြထားပြီ။] သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ အာစိဏ္ဏော–လေ့ကျက်တော်မူအပ်သော၊ (အလေ့အကျက်တော်ဖြစ်သော၊) ပစ္စယာကာရေ–အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာဟူသော ပဋ္ဌာန်သမုဒ္ဂါဒ်၌၊ ဉာဏံ–ဉာဏ်တော်ကို၊ ဩတာရေတ္တာ–ချတော်မူ၍၊)သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ အာစိဏ္ဏံ–သော၊) အာနာပါနစတုတ္ထဈာနံ–အာနာပါနစတုတ္ထဈာန်ကို၊ [ဤ၌လည်း "သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနမာစိဏ္ဏံ"ဟု ဝိဘာတ်ပြင်၍ လိုက်။] နိဗ္ဗတ္တေတ္တာ–ဖြစ်စေတော်မူပြီး၍၊ တဒေဝ–ထိုစတုတ္ထဈာန်ကိုပင်၊ ပါဒကံ–

အတ္ထံ။ ။"ပစ္ဆိမပဗ္ဗတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်လာ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ပစ္ဆိမပဗ္ဗတအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ နာသအနက်ကို ယူ၍ "အတ္ထံ–ချုပ်ပျောက်ခြင်း ဝင်ခြင်းသို့"ဟုလည်း ပေးနိုင်ပါ၏။

မာရဗလံ။ ။မာရောစ+မာရဗလဿာတိ မာရဗလံ၊ မာရတစ်ပုဒ်ကျေ၊ (တစ်နည်း) မာရဿ–၏+ဗလံ–အစွမ်းသတ္တိတည်း၊ မာရဗလံ၊ ထို့ကြောင့် "မာရဿ ဝါ သာမတ္ထိယံ"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေတ္တာ။ ။ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဘုရားဖြစ်ခါနီးအခါ၌ သတ္တဝါတို့၏ အိုရေး နာရေး သေရေးတို့ကို တွေးတော်မူကာ လွန်စွာ သနားတော်မူသောကြောင့် ဤအိုမှု နာမှု သေမှုသည် အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်းဟု စဉ်းစားတော်မူပြန်ရာ အကြောင်းဇာတိကို မြင်တော်မူသည်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အကြောင်းအဆက်ဆက်ကို ဉာဏ်တော်ဖြင့် စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းကို "ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ဉာဏ်တော်ကို သွင်းချခြင်း"ဟု ဆိုသည်။

ပါဒကံ–အခြေခံကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ ဝိပဿနံ–ဝိပဿနာကို၊ ဝဠေတ္တာ–ပွားစေတော်မူ၍၊ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ–မဂ်လေးပါး အစဉ်အားဖြင့်၊ အဓိဂတေန–ရအပ်သော၊ စတုတ္ထမဂ္ဂေန–စတုတ္ထမဂ်ဖြင့်၊ (အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊) သဗ္ဗကိလေသေ–အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ခေပေတ္တာ–ကုန်စေတော်မူ၍၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏေ–သဗ္ဗညုတညာဏ်စသော အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ယံ ပဋိဝိဒ္ဓိ–အကြင် ထိုးထွင်းကာ သိတော်မူပြီ၊ ဣဒံ–ဤထိုးထွင်းကာ သိတော်မူခြင်းသည်၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပညာကိစ္စံ–ပညာကိစ္စတည်း၊ [အာနာပါန စတုတ္ထစျာန် သမာဓိသည် အခြေခံပြုသောအခါ ဆုတ်နစ်လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို သမာဓိကိစ္စဟု မဆိုဘဲ ပညာကိစ္စဟု ဆိုသည်။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သမာဓိ–သည်၊ ပညံ–သို့၊ ဝါ–ကို၊ နပါပုဏာတိ–နိုင်၊ ဝါ–နိုင်။

[သီလ၏ သမာဓိကို မမှီပုံကို ဥပမာဆောင်၍ ထင်ရှားအောင် ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ ယထာ" စသည်ကို မိန့်။] တတ္ထ–ထိုသို့သီလ၏ သမာဓိကို မမှီခြင်း သမာဓိ၏ ပညာကို မမှီခြင်း၌၊ (အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊) ဥပမာ–တည်း၊) ဟတ္ထေ–တစ်လက်ဖက်၌၊ ဝါ–တစ်ဖက်လက်ထည်းက၊ ဝါ–လက်ခုပ်၌၊ ဝါ–လက်ခုပ်ထည်းက၊ ဥဒကံ–ရေသည်၊ ပါတိယံ–သောက်ရေခွက်၌၊ ဝါ–သောက်ရေခွက်ထည်းက၊ ဥဒကံ–ရေသို့၊ ဝါ–ရေကို၊ နပါပုဏာတိ–မရောက်၊ ဝါ–မမှီ၊ ပါတိယံ–၌၊ ဝါ–က၊ ဥဒကံ–သည်၊ ဃဋေ–ရေခပ်အိုး၌၊ ဝါ–က၊ [နောက်၌လည်း ဤသို့ ၂ နည်းချည်း ပေါ်ပါ။] ဥဒကံ နပါပုဏာတိ၊ ဃဋေ–၌၊ ဥဒကံ–သည်၊ ကောလမ္မေ (ကောဋ္ဌမ္မေ)–ဝှေ့ စိတ်ဝင်သော ထမင်းချက်အိုး၌၊ ဥဒကံ နပါပုဏာတိ၊ ကောလမ္မေ–၌၊ ဥဒကံ–သည်၊ စာဋိယံ–ထို့ထက်ကြီးသော အိုးစရည်း၌၊ ဥဒကံ နပါပုဏာတိ၊ စာဋိယံ–၌၊ ဥဒကံ–သည်၊ မဟာကုမ္ဘိယံ–

ဝိပဿနံ။ ။ဆတ္တိံသကောဋိသတသဟဿမုခေန (ကုဋေသိန်းပေါင်း ၃၆ သိန်း အဦးပြုသဖြင့်) အာသဝက္ခယသခ်ါတ မဟာဝဇိရညာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပနဝသေန (အာသဝက္ခယဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်ဆေသာ မဟာဝဇိရဉာဏ်၏ ကိုယ်ဝန်ကို ယူစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဝိပဿနံ ဘာဝေတွာ၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို ရဖို့ရန် ဝိပဿနာရှုရာ၌ သခ်ါရတို့ကို တစ်ပါးမကျန် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်တော်မူလေရာ ကုဋေသိန်းပေါင်း ၃၆ သိန်း ရှိသတတ်၊ ထိုဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း, ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် နေ့စဉ် ဝင်စားတော်မူအပ်သော ရှေ့နောက်ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း "မဟာဝဇိရဉာဏ်"ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ဤ၌ကား မဂ်ဉာဏ် (အထူးအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်) ကိုသာ မဟာဝဇိရဉာဏ်ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရဖို့ရန် ဝိပဿနာဘာဝနာကို ပွားများခြင်းသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို ယူခြင်းနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "အာသဝက္ခယသခ်ါတ မဟာဝဇိရ ညာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပနဝသေန"ဟု ဆိုသည်။

ထို့ထက်ကြီးသော ရေလှောင်အိုး၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ မဟာကုမ္ဘဏ် ဥဒက်, ကုသောဇော-ထူးအိုင်၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ကုသောဇော ဥဒက်, ကန္ဒရေ-ချောက်၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ကန္ဒရေ ဥဒက်, ကုန္နဒီယံ-မြစ်ငယ်၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ကုန္နဒီယံ ဥဒက်, ပဋ္ဌမဟာနဒီယံ-မြစ်ကြီးငါးသွယ်၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပဋ္ဌမဟာနဒီယံ ဥဒက်, စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒေ-စကြဝဠာ၏ အနီးဖြစ်သော မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ၊ စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒက်, သိနေရုပါဒကေ- မြင်းမိုရ်တောင်ခြေ၌၊ မဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ဥဒက် နှ ပါပုဏ္ဏာတိ။

ပါတိယံ-သော်ကရေခွက်၌၊ ဝါ-ထည်းက၊ ဥဒက်-ကို၊ ဥပနိဓယ-ထောက်စာ၍၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဥဒက်-သည်၊ ပရိတ္တံ-နည်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပေ ၊ သိနေရုပါဒကမဟာသမုဒ္ဒေ-မြင်းမိုရ်တောင်ခြေ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ဥဒက်-ကို၊ ဥပနိဓယ-၍၊ စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ဥဒက်-သည်၊ ပရိတ္တံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဥပရူပရိ-အထက် အထက်ဖြစ်သော၊ ဗဟုကံ-များသော၊ ဥဒက်-ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ-အောက်အောက်ဖြစ်သော၊ ဥဒက်-သည်၊ ပရိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ [တတ္ထ ယထာမှ ယထာကိုယူ၍ ပေးသည်။] ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဥပရိ ဥပရိ-အထက်အထက်ဖြစ်သော၊ ဂုဏေ-ဂုဏ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ ဟေဋ္ဌာဟေဋ္ဌာ-အောက်အောက်ဖြစ်သော၊ သီလံ-ကို၊ ဝါ-သည်၊ အပ္ပမတ္တကံ-သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဩရမတ္တကံ-ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ဘိက္ခဝေ ဩရမတ္တကံ သီလမတ္တကန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ဟတ္ထေ ပါတိယံ စသည်။ ။ဟတ္ထေတိ ဟတ္ထပသတေ, ကရပုဋေ ဝါ၊ ပါတိယန္တိ သရာဝကေ၊ ယဋ္ဌေတိ ဥဒကဟာရယဋ္ဌေ၊ ဒွတ္တိံသဒေါဏ ဂဏှနပ္ပမာဏံ ကုဏ္ဍံ ကောဋ္ဌမ္ဘော၊ [အဘိဓာန်၌ "ကောလမ္ဘ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ ထမင်းအိုးဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒွတ္တိံသဒေါဏဂဏှန"ဟု ဖွင့်သည်။] တတော မဟတ္တရာ စာဋိ၊ တတောပိ မဟာတီ မဟာကုမ္ဘီ၊ သောဏ္ဏီကုသောဇော်ဟော။

တေနာဟ။ ။ငါးကြီးဆီဖြင့် ငါးကြင်းကြော်သကဲ့သို့ မိမိဟူသော သံဝဏ္ဏနာ၏ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဝါကျကိုပင် လဒ္ဓဂုဏ်အဖြစ်ဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "တေနာဟ ၊ပေ၊ သြရမတ္တကန္တိ"ဟု မိန့်သည်၊...[ယသာ ပါဠိယာ အတ္ထဝိဘာဝနတ္ထာယ ယာ သံဝဏ္ဏနာ ဝုတ္တာ၊ တဒေဝ (ထို ပါဠိတော်ကိုပင်) တသာ (ထို သံဝဏ္ဏနာ၏) ဂုဏဘာဝေန ဒသေတုံ တေနာဟာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ၊-ဋီကာသစ်။] ဤသို့ ဖွင့်သည်ကို မနှစ်သက်သော ဆရာတို့က နိဂုံးဟုလည်း ယူကြသည်။

[နိယာမ်] **တေနဝုတ္တံ, တည်ပါဠိပြန်က, လဒ္ဓဂုဏ်ပြ, ဆိုစကြား၏၊ နိဂုံးထင်လှ နောတကား။ [တေနဝုတ္တံနှင့် တေနာဟသည် သဘောတူတည်း။]**

ယေန ပုတ္ထုဇနောတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အာဒီစ္စဗန္ဓုနာ–နေမင်း၏ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေန–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အန္ဓော–ပညာမျက်စိအားဖြင့် ကန်းသော၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော၊ ပုထုဇနော–ပုထုဇဉ်လည်းကောင်း၊ ကလ္လာဏော–ပညာမျက်စိ ကောင်းစွာရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းသော၊ ဧကော–သော၊ ပုထုဇနော–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ–ဤသို့၊) ဒုဝေ–၂ ယောက်ကုန်သော၊ ပုထုဇနာ–ပုထုဇဉ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

တတ္ထ–ထို ၂ ယောက်သော ပုထုဇဉ်တို့တွင်၊ [အယံပုဒ်, သောပုဒ်တို့၌ စပ်။] ယသ–အကြင်ပုထုဇဉ်၏၊ ခန္ဓဓာတာယတနာဒီသု–ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန အစရှိသော တရားတို့၌၊ ဥဂ္ဂဟ ပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏာ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ–သင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း, ကြားနာခြင်း, ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်း, ဆင်ခြင်

အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။ ။"အာဒိစ္စသ+ဗန္ဓု အာဒိစ္စဗန္ဓု"ဟု ပြု၊ ထေရဂါထာ, ဧကနိပါတ, အဘယတ္ထေရဂါထာ၌ကား "အာဒိ့စ္စဝံသေ သမ္ဘူတတ္တာ အာဒိစ္စော+ဗန္ဓု ဧတသ္သာတိ အာဒိစ္စဗန္ဓု (ဘဂဝါ)"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထိုအလို "နေမင်းဟူသော ဆွေမျိုးရှိတော်မူသော"ဟု ပေး၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ အခြားတစ်နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။

ဒုဝေ ပုထုဇနာ။ ။မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဤပုထုဇဉ် ၂ မျိုးကို ပြပြီးလျှင် "တေသု အန္ဓပုထုဇနော ဝုတ္တော ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ထိုနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော ပုထုဇဉ်ကို အတ္ထုद्ध ေသအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြသေး၏၊ ဤ၌ကား ထိုသို့ ထုတ်ပြဖွယ်မလို၊ ထုံးစံအတိုင်း ပုထုဇဉ် ၂ မျိုးရှိနေသောကြောင့် ၂ မျိုးရှိကြောင်းကိုသာ ပြခြင်းဖြစ်သည်၊ ပုထုဇဉ်မှန်လျှင် အန္ဓဖြစ်စေ, ကလ္လာဏဖြစ်စေ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကို မှန်ကန်အောင် မပြောနိုင်သည်ချည်းသာ၊ ပုထုဇဉ်ကို ထားပါဦး, အရိယာ–ပစ္ဆေကဗုဒ္ဓါတို့သော်မှလည်း ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကို ကုန်စင်အောင် အမှန်အတိုင်း မပြောနိုင်ပါ။

ခန္ဓ ၊ပေ၊ ဒီသု။ ။ခန္ဓာ စသည်တို့၌ ကျွမ်းကျင်သော ဉာဏ်ကြောင့် ဤကား ဥပက္ကိလေသ (ညစ်ညမ်းသော ကိလေသာ) ဤကား ဥပက္ကိလေသ မဟုတ်ဟု သိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဗဟုသုတစွဓဏ်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ခန္ဓ ၊ပေ၊ ဒီသု"ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တိုင်ရုံသာယူပါ၊ [ယတော ခေါ ဘိက္ခု ခန္ဓ ကုသလော ဟောတိ၊ ဓာတု ၊ပေ၊ အာယတန ၊ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလော ဟောတိ၊ ဧတ္တာဝတာ ခေါ ဘိက္ခု ဗဟုသုတော ဟောတိ။]

ဥဂ္ဂဟ, ပရိပုစ္ဆာ, သဝန။ ။ဝါစုဂ္ဂတကရဏ် ဥဂ္ဂဟော–စာအုပ် ပေစာ မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ ဆရာ့အထံဝယ် ပါဠိကို နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူခြင်းသည် ဥဂ္ဂဟမည်၏၊ အတ္ထသ+ပရိပုစ္ဆနံ ပရိပုစ္ဆာ–ထို ပါဠိတော်၏ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်းသည် ပရိပုစ္ဆာမည်၏၊ အဋ္ဌကထာဝသေန အတ္ထသ သောတဗ္ဗါရ ပဋိပဒ္ဒတာ ကရဏ် သဝန်–အဋ္ဌကထာဖွင့် အနေအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သောတဗ္ဗါရနှင့် စပ်အောင်ပြုခြင်း (နားထောင်ခြင်း)သည် သဝနမည်၏။

စဉ်းစားခြင်းတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ အယံ–ဤ ပုထုဇဉ်သည်၊ အန္ဓပုထုဇွေနော–အန္ဓပုထုဇဉ်မည်၏၊ ဝါ–ပညာမျက်စိအားဖြင့် ကန်းသော ပုထုဇဉ်မည်၏၊ ယသ–အကြင် ပုထုဇဉ်၏၊ (ခန္ဓာဝတာယတနာဒီသု–တို့၌) တာနိ–ထို သင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း, ကြားနာခြင်း, ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်း, ဆင်ခြင်စဉ်းစားခြင်းတို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊ သော–ထို ပုထုဇဉ်သည်၊ ကလျာဏပုထုဇွေနော–ကလျာဏပုထုဇဉ်မည်၏၊ ဝါ–ပညာမျက်စိ ကောင်းစွာရှိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းသော ပုထုဇဉ်မည်၏။

[ပုထုဇဉ်အပြားကို ပြပြီး၍ ဝစနတ္ထကိုပြလိုသောကြောင့် "ဒုဝိဓောပိ" စသည်ကို မိန့်။] ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ပဘေဒမှတစ်ပါး ဝစနတ္ထကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဒုဝိဓောပိ–၂ ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧသ (ဧသော)–ဤပုထုဇဉ်သည်၊ ပုထူနံ–များစွာကုန်သော ကိလေသာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဧနနာဒီဟိ–ဖြစ်စေခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပုထုဇွေနော–ပုထုဇွေနမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပုထုဇနဿောဂဝတ္တာ–များစွာသော လူတို့၏အတွင်း၌

ဓာရဏာပစ္စဝေက္ခဏ။ ။ဗျဥ္ဇနတ္ထာနံ သုနိက္ခေပ သုနယနေန မမ္မသ ပရိဟာရဏံ ဓာရဏံ–သဒ္ဒါတို့ကို မှန်ကန်စွာ ထားခြင်း အနက်တို့ကို မှန်ကန်စွာ သိခြင်းအားဖြင့် ပါဠိတော်ကို အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဓာရဏာမည်၏။ ["သုနိက္ခိတ္တသ ဘိက္ခဝေ ပဒဗျဥ္ဇနဿ အတ္ထောပိ သုနယော ဟောတိ" ဟူသော ဒုကဋ်တွင်ရ ဗာလဝဂ်ကို ထောက်၍ ဗျဥ္ဇန, သုနိက္ခေပ, အတ္ထသုနယနဟု တွဲပါ။] ဧဝံ သုတဓာတပရိစိတာနံ–ဤသို့ ကြားနာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်အပ်ပြီးတရားတို့ကို၊ ဝိတက္ကနံ မနသာနုပေက္ခနံ ပစ္စဝေက္ခဏ–ကြံစည်ခြင်း, စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပစ္စဝေက္ခဏာမည်၏။

ယသ ..တာနိ အတ္ထိ။ ။ကလျာဏပုထုဇဉ် ဖြစ်ဖို့ရန် ခန္ဓာ, ဓာတ်, အာယတန, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ ဥဂ္ဂဟမှစ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာတိုင်အောင် ရှိရမည်၊ ယခုခေတ် ခန္ဓာငါးပါး စသည်တို့၌ သရုပ်ရေတွေက်တတ်ရုံ အရကောက်တတ်ရုံမျှဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တိုင်အောင် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိသေးလျှင် "ကလျာဏပုထုဇဉ်" ဟု မခေါ်နိုင်သေးပါ၊ သို့သော် ကလျာဏပုထုဇဉ် အစစ် မဖြစ်တတ်သော်လည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏သဘောကို အထိုက်အလျောက် ခွဲခြား၍ နားလည်လျှင် "အန္ဓပုထုဇဉ်" ဟုလည်း မဆိုထိုက်ပါပေ။

ပုထူနံ။ ။ပုထူနံဟုရှိရာ၌ အဘိဓာန် (၇၀၀) ၌ ပြန့်ကျယ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသော နာမ်ပုထုသဒ္ဒါတည်း၊ "ပုထတိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထရတီတိ ပုထု" ဟု ဓာတ္တုတ္ထသင်္ဂီဟ၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ပုထဓာတ်, ဝိတ္ထာရအနက်ဟော, ဥပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုထူနံ" ဟု ပါဠိ၌ ရှိနိုင်ပြန်သည်။ ["ပုထုဇွေနံ" ဟု ဇွေသံယုဂ် ရှိခြင်းကား သက္ကတသို့လိုက်၍ ရှိခြင်းတည်း။]

ပုထုဇွေနော။ ။သက္ကတ၌ "ပြိထက်" ဟု အဗျယ (နိပါတ်) ပုဒ်ရှိ၏၊ ထိုနိပါတ်သည် ပါဠိ၌ ပုထ (ပုထု) နိပါတ်ဖြစ်လာ၏၊ [ဝဇွနေတု ဝိနာ နာနာ, အန္တရေန ရိတေ ပုထု၊– (၁၁၃၇) အဗျယဝဂ်, အဘိဓာန်။] သက္ကတ၌ နောက်ပုဒ်နှင့် ယှဉ်တွဲသောအခါ

ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (များစွာသော လူအပေါင်းတွင် ပါဝင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပုထုဇနော–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အယံ ဇနော–ဤလူအပေါင်းသည်၊ ပုထု (ပုထ)–အရိယာတို့မှ အသီးအခြားသာတည်း၊ [နောက်၌ "ဝိသုံယေဝ" ဟု ဖွင့်လတ္တံ့၊] ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ပုထုဇနော–မည်၏၊ [ဒုဝိဓော ပေသ၌ ဇသကို ဤ"ပုထုဇနော"ပုဒ်တို့၌ စပ်၊ ဇသနှင့် ပုထုဇနောတို့အရချင်း တူနေသော်လည်း "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ဘဂဝါ"၌ကဲ့သို့ နာမပွဓာန ဝါစက ဂုဏပွဓာနဝါစကဟု ခွဲပါ၊ ဂုဏ်ဟူရာ၌လည်း မကောင်းဂုဏ်ဟု မှတ်ပါ၊] ဟိ–ချဲ့၊ သော–ထိုပုထုဇဉ်သည်၊ ပုထူနံ–များစွာကုန်သော၊ နာနပ္ပကာရာနံ–အမျိုးမျိုးသော အပြားရှိကုန်သော၊ [ပုထူနံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ကိလေသာဒီနံ–ကိလေသာ အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် နောက် သာဂေပါဠိ၌လာသော ဂတိ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, သတ္ထာ, စသည်တို့ကို ယူ။] ဇနနာဒီဟိ–ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပုထုဇနော–မည်၏။

ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တိတိ ပုထုဇနာ ၊ပေ၊ ပုထု ပဗ္ဗဟိ နိဝရဏေဟိ အာဝုတာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇနာတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–အရှင်သာရိပုတြာ ဟောတော်မူပြီ၊) ပုထုကိလေသော–များစွာကုန်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ဇနေန္တိ–ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ပုထုဇနာ–ပုထုဇနတို့မည်၏၊ [–"ယေ

က် သည် (ဂ်) ဖြစ်၍ "ပြိထဂ်ဇန"ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ ဂ် အစား ဒွေဘော်လာ၍ "ပုထုဇန"ဟု ဖြစ်၏၊ နိပါတ်ပုဒ်ရင်းမှာ ဝိဘာတ်ကျေမြဲဖြစ်၍ ဝိဘာတ်အမျိုးမျိုး, ဝုစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် "ပုထု"ဟု ချည်း ရှိသည်။

ယထာဟ။ ။"သော ဟိ ၊ပေ၊ ပုထုဇနော"ဖြင့် ဂါထာပုဒ္ဓမုဏ်၏ အကျယ်ကိုပြု၏၊ "ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တိ" စသည်ကား မဟာနိဒ္ဒေသ, အဋ္ဌကဝဂ်, တိဿမေတ္တေယျသုတ်နှင့် ပုရာဘေဒသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ဤပါဠိတော်ဖြင့် "ဇနနာဒီဟိ"၌ အာဒိဖြင့် ယူအပ်သော အနက်အကျယ်ကိုလည်းကောင်း, ထိုစကား၏ သာဓကကိုလည်းကောင်း ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တိ" စသော စကားကို ဝိတ္ထာရနှင့် သာဓက ၂ မျိုး ရသောကြောင့် "အမ္ဘသေစနဂရသိနာနနည်း"ဟု မှတ်ပါ။

ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တိ။ ။"ကိလေသေ"သည် ပုထုနိပါတ်၏ အဘိဓေယျ အနက်ပြတည်း၊ ပုထုနှင့် ကိလေသေသည် သမာသ် မဟုတ်၊ ပုထုနိပါတ်နောင် ဒုတိယာ ယောဝိဘာတ် ကျေ၊ "ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တိ"ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုဖို့ရန် ပြု၏၊ ဇနေန္တိတိ ဇနာ–ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပုထု–များစွာသော ကိလေသာတို့ကို၊ ဇနာ–ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့၊ ပုထုဇဉ်တို့သည် မည်သည့်ကိလေသာကိုမျှ မပယ်နိုင်သေးသောကြောင့် ကိလေသာအားလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။

သတ္တာ ပုထု ကိလေသေ ဧနေန္တိ ဣတိ တေ သတ္တာ ပုထုဇနာ"ဟု အကျယ်ပေး လိုလျှင် ပေးပါ၊ နောက်ဝါကျတို့၌လည်း နည်းတူ။] ပုထု အဝိဟတာသဏ္ဌာယ ဒိဋ္ဌိကာ–များစွာကုန်သော မဂ်ဖြင့် မပယ်သတ်အပ်သေးသော သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုသတ္တာရာန်များစွာကုန်သော ဆရာတို့၏၊ မုခ–မျက်နှာကို၊ ဥလ္လောကိကာ–မော်၍ ကြည့်ခြင်းရှိကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဥလ္လောကကာ–မော်၍ ကြည့်တတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုသဗ္ဗဂတိဟိ–များစွာ

ပုထု ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိကာ။ ။ဝိဂြိဟ်ပြုဖို့ပြသော ဝါကျပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တာ+ဧနေန္တိ, တာဟိ ဧနိတာတိ ဝါ ပုထုဇနာ"ဟု နိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဧနေန္တိတိ ဧနာ၊ ပုထု–များစွာသော သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ တို့ကို+ဧနာ–ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့"ဟုလည်းကောင်း "ဧနိယန္တေတိ ဧနာ၊ ပုထု–များစွာသော သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိတို့သည်+[ပုထုနောင် ဟိဝိဘတ်ကျေ၊] ဧနာ–ဖြစ်စေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့"ဟူသည်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ဋီကာ၌ "အဝိဃာတမေဝ ဝါ ဧနသဒ္ဒေါ ဝဒတိ"ဟု မူလဋီကာကို နည်းမှီ၍ ဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဧနိတာတိ ဧနာ–ဖြစ်စေအပ်သော တရားတို့"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ခြင်းမျှကို မယူရ၊ "မပယ်သတ်အပ်"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တိုင်အောင် ယူပါ၊ ထို့နောက် "ပုထု+ဧနာ+ယေသံတိ ပုထုဇနာ–ဖြစ်စေအပ် မပယ်သတ်အပ်သေးသော များစွာသော သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ ရှိသူတို့"ဟု ပြုပါ၊ ["ဣမသ္မိံ ပါဒါ ဣဒံ ဥပဓေတိတိ ဥပါဒေါတိ နံ ဧနနမတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ အထခေါ အနိရောဓေပိတိ အဝိဃာတံ ဧနသဒ္ဒေါ ဝဒတီတိ အာဟ–ဤအကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤအကျိုးတရားသည် ဖြစ်"ဟူရာ၌ ဥပါဒအရ ဖြစ်ခြင်းအနက်မျှကို အလိုမရှိအပ်၊ စင်စစ်မှာ–မချုပ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း အလိုရှိအပ်၏၊ မချုပ်ဟူသည်လည်း မပယ်သတ်အပ်သေးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝိဃာတံ ဧနသဒ္ဒေါ ဝဒတီ"ဟု ဆိုသည်၊ တတ္ထာယံ ဧနသဒ္ဒေ နယော၊ ဧနိတာတိ ဧနာ၊ အဝိဟတာတိ အတ္ထော၊–ဓမ္မသင်္ဂဏိ အနုဋီကာ။]

ပုထု ၊ပေ၊ မုခုလ္လောကိကာ။ ။ပုထုဇဉ်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဆရာ၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ရကား (တချို့မှာ ဘုရားတည်းဟူသော ဆရာနှင့် တွေ့ရသည့်တိုင်အောင် တိတ္ထိဆရာတို့သို့ ပြောင်း၍ ကိုးကွယ်တတ်သေးရကား) ဆရာများစွာတို့၏ မျက်နှာကို ဖူးမျှော်တတ်ကြ၏၊ ဤစကားသည် ဆရာသမားများခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်သောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဧနေန္တိတိ ဧနာ၊ ပုထု+ဧနာ (မိမိကိုယ် ဖြစ်စေတတ်သော ဆရာတို့သည်၊) ဧတေသံတိ ပုထုဇနာ"ဟု ဝစနတ္ထပြုပါ။

မုတ်ချက်။ ။အဋ္ဌသာလိနီ ယောဇနာ၌ "ဥလ္လောကနံ ပေက္ခနံ (ကြည့်ရှုခြင်း) ဥလ္လောကံ–ခြင်း၊ မုခဿ+ဥလ္လောကံ မုခုလ္လောကံ၊ တံ ဧတေသံတိ မုခုလ္လောကိကာ"ဟု အသတ္ထိအနက်၌ ဣကပစ္စည်းဟု ဆို၏၊ ဧကဋ္ဌာရ, အစ္ဆရာသံဃာတဝဂ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "မုခုလ္လောကကာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "ဥ+လောက–ဒဿန"ဓာတ်နောင် ဏျုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် သာ၍သန့်ရှင်း၏၊[ဥလ္လောကေန္တိတိ ဥလ္လောကကာ၊ မုခံ+ဥလ္လောကကာ မုခုလ္လောကကာ။]

ကုန်သော အလုံးစုံသော ဂတိတို့မှ၊ အဝုဋ္ဌိတာ–မထသေးကုန်၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုနာနာဘိသင်္ခါရေ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို၊ အဘိသင်္ခရောန္တိ–ပြုစီမံတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထု နာနာ ဩဃေဟိ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ဩဃတို့သည်၊ ဝုယှန္တိ–မျှောအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ [“ဝုယှန္တိတိ ပုထုဇနာ”ဟု ပုထုဇနာပုဒ်ပါသည်လည်း ရှိ၏၊ မပါသည်လည်း ရှိ၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပေး။] ပုထု နာနာသန္တာနေဟိ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ရာဂမီး အစရှိသည်တို့သည်၊ သန္တပ္ပန္တိ–ပြင်းစွာ ပူလောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုနာနာ ပရိဠာဟေဟိ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာအပူတို့သည်၊ ပရိဠယှန္တိ–ထက်ဝန်းကျင် လောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ။

ပုထု ၊ပေ၊ အဝုဋ္ဌိတာ။ ။ဤစကားလည်း “များစွာသောဂတိတို့မှ+မထနိုင်ကြသေး”ဟု ဆိုသဖြင့် “များစွာသော ဂတိရှိကြ၏”ဟူသော အနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧနေတဗ္ဗာ–ဖြစ်စေထိုက်သော ဂတိတို့တည်း၊ ဣတိ ဧနာ၊ (တစ်နည်း) ဧယန္တိ ဧတ္ထာတိ ဧနာ–ဖြစ်ရာဂတိတို့”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ “ပုထု–များစွာကုန်သော+ဧနာ–ဖြစ်စေထိုက်သော ဂတိတို့သည်၊ ဝါ–ဖြစ်ရာဂတိတို့သည်၊ ဧတေသံတိ ပုထုဇနာ”ဟု ပြု။

ပုထု ၊ပေ၊ အဘိသင်္ခရောန္တိ။ ။“များစွာသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို ပြုတတ်ကြ၏”ဟု ဆိုသဖြင့် “များစွာသော အဘိသင်္ခါရတို့ ရှိကြ၏”ဟူသော အနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧယန္တိ ဧတေဟီတိ ဧနာ–သတ္တဝါတို့၏ဖြစ်ကြောင်း ပုညာဘိသင်္ခါရ စသောတရားတို့”ဟု ပြု၍ “ပုထု+ဧနာ (ဖြစ်ကြောင်းအဘိသင်္ခါရတို့သည်) ဧတေသံတိ ပုထုဇနာ”ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) “ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာနုဘာဝေါ ဧနဓာတ်သည်ပင် ဤနေရာ၌ အဘိသင်္ခရဏအနက်ကိုလည်းကောင်း, နောက်၌ ဝဟန သန္တပ္ပန စသောအနက်များကိုလည်းကောင်း ဟောတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧနေန္တိတိ ဧနာ”ဟု ပြု၍ “ပုထု–များစွာသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို+ဧနာ–ပြုစီမံတတ်သူတို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့”ဟု ပြုပါ။

ပုထု ၊ပေ၊ ဝုယှန္တိ။ ။“များစွာသော ဩဃတို့သည် မျှောအပ်သူတို့”ဟု ဆိုသဖြင့် “များစွာသော ဩဃရှိသူတို့”ဟူသောအနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧယန္တိ ဧတေဟီတိ ဧနာ–သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဩဃတို့”ဟု ပြု၍ “ပုထု+ဧနာ ဧတေသံတိ ပုထုဇနာ”ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) ဧနဓာတ်၏ ဝဟနအနက်ကို ယူ၍“ပုထု–များစွာသောဩဃတို့သည်+ဧနာ–မျှောအပ်သော သတ္တဝါတို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့”ဟုလည်း ပြုပါ။

ပုထု ၊ပေ၊ သန္တပ္ပန္တိ။ ။ပြင်းစွာ ပူလောင်တတ်သောကြောင့် ရာဂမီးစသည်ကို “သန္တာပ”ဟု ခေါ်၏၊ ဧယန္တိ ဧတေဟီတိ ဧနာ၊ ပုထု+ဧနာ (ဖြစ်ကြောင်း ရာဂစသော အပူတို့သည်) ဧတေသန္တိ ပုထုဇနာ၊ “ပရိဠယှန္တိ”ဟူသော နောက်ဝါကျ၌လည်း နည်းတူ၊ ကိလေသာအားလုံးကို “ပရိဠာဟ”ဟု ခေါ်သည်၊ ဤ ၂ ဝါကျတို့၌လည်း “ဧယန္တိ ဧတေဟီတိ ဧနာ”ဟု ပြု၍ “ပုထု+ဧနာ (ရာဂစသော မီးတို့သည်, ရာဂစသော ကိလေသာအပူတို့သည်) ဧတေသန္တိ ပုထုဇနာ။ [ပုထု–များစွာသောရာဂစသော မီးတို့သည်၊ ဧနာ–ပူအပ်လောင်အပ်သူတို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့”ဟုလည်း ပြုပါ။]

ပုထု–များစွာကုန်သော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ပဋ္ဌသု–ကုန်သော၊ ကာမဂုဏေသု–တို့၌၊ ရတ္တာ–ဆိုးရည်စွဲသကဲ့သို့ တပ်စွဲနေကုန်ပြီ၊ ဂိဒ္ဓါ–လွန်စွာ မက်မောကုန်ပြီ၊ ဂဓိတာ–ကြံစည်တတ်သော ရာဂဖြင့် တောင့်တ စွဲလမ်းကြကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဂဓိတာ–အဖြည့်ခက်အောင် ထုံးဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြကုန်ပြီ၊ မုစ္ဆိတာ–မိန်းမော တွေဝေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဈောသန္နာ – လွှမ်းမိုးသက်ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊

ပုထု ၊ပေ၊ ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ။ ။ပုထုကို "ပဋ္ဌသု ကာမဂုဏေသု"ဟု ဖွင့်၏၊ ပုထုနောင် သုဝိဘတ် အကြောကြံပါ၊ "ကာမဂုဏ်တို့၌ တပ်မက်တတ်"ဟု ဆိုသဖြင့် "ကာမဂုဏ်တို့၌ ဖြစ်သော ရာဂဂေဓစသည် ရှိသူများ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇာယတိတိ ဇနော–ဖြစ်တတ်သော ရာဂဂေဓစသည်"ဟု ပြု၍၊ "ပုထု+ဇနော ဇတောသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ–များစွာသော+ဖြစ်တတ်သော ရာဂဂေဓစသည်ရှိသူတို့"ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) "ဇာယန္တိတိ ဇနော–ဖြစ်တတ် တပ်မက်တတ်သူတို့၊ ပုထူသု+ဇနာ ပုထုဇ္ဇနာ"ဟု မူလဋီကာ ပြု၏။

ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါစသည်။ ။ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါစသော်သဒ္ဒါတို့သည် တဏှာ ရာဂ ကာမစ္ဆန္ဒ ရှိသူကိုချည်း ဟောသောကြောင့် ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ ဖြစ်ကြ၏၊ သို့သော် သဒ္ဒါနက် အားဖြင့်ကား ထူးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အဝတ်ဖြူကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးသောအခါ နဂိုဖြူသော အဆင်းမှ ပြောင်းလွဲ၍ ဆိုးရည်စွဲနေသကဲ့သို့ ဆန္ဒရာဂဖြင့် ကာမဂုဏ်တို့၌ ဆိုးထားသူ တပ်စွဲနေသူတို့ကို "ရတ္တာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ရန္ဓမာတ်, တပစ္စည်း၊ ရဒ္ဓိသု–တပ်စွဲကုန်ပြီ၊ ဣတိ ရတ္တာ၊ ဂိဓမာတ်, တပစ္စည်း၊ ဂိဓမာတ်သည် အလွန်လိုချင်ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဒ္ဓိသု–အလွန်လိုချင်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဂိဒ္ဓါ"ဟု ပြု။[ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါတို အာဒိ ပရိယာယဝစနံ၊ အပိစ (သို့သော်လည်း) ရတ္တာတို ဝတ္ထုဝိယ ရဂီဇာတေန စိတ္တသ ဝိပရိဏာမကရေန ဆန္ဒရာဂေန ရတ္တာ၊ ဂိဒ္ဓါတို အာဘိကခ်ံနသဘာဝေန အာဘိဂိဇ္ဈနေန ဂိဒ္ဓါ၊–ဋီကာသစ်။]

ဂဓိတာ။ ။မဟာနိဒ္ဒေသ–ဂုဟဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ဂဓိတာတိ သက်ပ္ပရာဂေန ပစ္စာသီသမာနာ ဟုတ္ဘာ ဂဓိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို (ဂဓမာတ် မရှိသောကြောင့်) ဂါဓ မာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကို ဖွင့်သည်ဟု ကြံဖွယ်ရှိ၏၊ ဂါ၌ ရသပြုပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဂဓိတာတိ ဂန္ထိတာဝိယ (ထုံးဖွဲ့အပ်ကုန်သကဲ့သို့) ဒုမ္မောစနီယဘာဝေန (အဖြေခက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်) တတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓါ"ဟု ဖွင့်၏၊ [မူလပံ–မူလပရိယာယဝဂ်, (၁) သုတ် ဋီကာမှ ယူထားသော အဖွင့်တည်း။] ဤအလို ဂါဓမာတ်၏ ဂန္ထနအနက်ကို ဖွင့်သည်ဟု ကြံသင့်သည်၊ နောက်ဆရာတို့ကား "ဂထိတာ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ သို့သော် "ဂထ"ဓာတ်ဟု မတွေ့ရ။

မုစ္ဆိတာ။ ။မုစ္ဆိတာ၌ မုစ္ဆာဓာတ်သည် တွေဝေခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ကိလေသာ ဝိသနဝသေန (ကိလေသာ ဘီလူး ပူးဝင်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်) ဝိသညိဘူတာဝိယ အနည ကိစ္စမောဟ သမာပန္နာ–သညာကင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်လျက် ကာမဂုဏ်မှတစ်ပါး အခြား ကိစ္စတို့၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်လောက်အောင် တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊–ဋီကာသစ်၊ မုစ္ဆိသူတို မုစ္ဆိတာ။[ပဏ္ဏာသဋီကာနှင့် အနည်းငယ်သာ ကွဲ၏၊ ထိုဋီကာ၌ ပါ၌ပျက်ဟန် တူသည်။]

(တစ်နည်း) အဓ္ဓောသိတာ–မျိုရ၍ ပြီးဆုံးကုန်ပြီ၊ လဂ္ဂါ–ကပ်ငြိကုန်ပြီ၊ လဂိတာ–ကပ်ငြိခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) လဂ္ဂိတာ–လွန်စွာဖြစ်သော ကပ်ငြိခြင်း ရှိကုန်ပြီ၊ ပလိဗုဒ္ဓါ–ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ပလိဗုဒ္ဓါ–နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ–တို့မည်၏၊ ပုထု–များစွာသော နိဝရဏတို့သည်၊ ပဗ္ဗဟိ–ကုန်သော၊ နိဝရဏေဟိ–တို့သည်၊ အာဝုတာ–ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်ပြီ၊ နိဝုတာ–တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ [နိဝုတာနောက်၌ "ဖုဋ္ဌာ"ဟု ရှိသေး၏၊ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့

အဓ္ဓောသန္နာ။ ။ကာမနန္ဒီယာ–ကာမတို့၌ နှစ်သက်တတ်သော တဏှာသည်၊ အဓိ+သြသန္နာ–လွမ်းမိုး သက်ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ အဓ္ဓောတ္ထတာ–လွမ်းမိုးအပ်ကုန်ပြီ"ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ ဤအလို အဓ္ဓောသန္နာကို ပါဠိမှန်ဟု ယူသင့်၏၊ သန္နာ၌ သဒ္ဒေတော် တပစ္စည်း၊ ပဏ္ဏာသဋီကာ၌ကား "အနုသယာဓာရဏော ဝိယ ကတ္တာ–သူတစ်ပါး တို့နှင့် မဆက်ဆံကုန် (မဆိုင်ကုန်) သကဲ့သို့ ပြု၍၊ ဂိလိတ္တာ–မျိုချ၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပေတ္တာ–ထက်ဝန်း ပြီးဆုံးစေ၍၊ ဌိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ အဓိ+အဝပုဗ္ဗ သာဓာတ်, (ပြီးဆုံးခြင်း အနက်ဟော၊) အာနုပစ္စည်းဖြင့် "အဓ္ဓောသာနာ"ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်။

လဂ္ဂါ။ ။လဂဓာတ် တပစ္စည်း၊ လဂဓာတ်သည် သင်္ဂအနက်ကို ဟောဏ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဝက်ကဏ္ဍကေဝိယ အာသတ္တာ–ကောက်သောဆူး၌ ကပ်ငြိဆူးဝင်ကုန်သကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း, "မဟာပလိပေ ဝါ ပတနေန နာသိကဂ္ဂပလိပန္ဓုရိသော ဝိယ ဥဒ္ဓရိတုမသက္ကုဏေယျဘာဝေန နိမုဂ္ဂါ–ကြီးစွာသော ညွန်၌ကျခြင်းကြောင့် နာသီးဖျားတိုင်အောင် နစ်မြုပ်နေသော ယောက်ျားကဲ့သို့ ထုတ်ဆယ်ခြင်းငှာ မတတ်သာအောင် ကာမဂုဏ်တို့၌ နစ်မြုပ်ကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

လဂ္ဂိတာ။ ။လဂဓာတ်+တပ်စ္စည်း၊ မဂ္ဂဇ္ဇာလေပေန ဝိယ မဂ္ဂဇ္ဇော–ချောက်သည် မျောက်နဲ့စေးအားဖြင့် ထိုအရပ်၌ ကပ်ငြိနေသကဲ့သို့၊ ပဋ္ဌန် ဣန္ဒြိယာနံ ဝသေန အာသင်္ဂိတာ–ကာမဂုဏ်တို့၌ ၅ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏အစွမ်းဖြင့် ကပ်ငြိနေကုန်ပြီ"ဟူသော မူလဋီကာ ဖွင့်ကို ထောက်၍ "လဂိတာ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ (တစ်နည်း) လဂ္ဂပုဒ်နောင် သဒ္ဓါတအသတ္ထိ အနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၍ "လဂ္ဂိတာ"ဟု ဖြစ်၏။

ပလိဗုဒ္ဓါ။ ။စုရာဒိ ဗုန္ဓဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောဏ၊ ထို ဗုန္ဓဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သမ္ဗဒ္ဓါ–ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း, ဗုဓိဓာတ်သည် ဟိသနအနက်ကို ဟောဏ၊ ထို ဗုဓိဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဥပဒ္ဒုတာ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။

ပုထု ပဗ္ဗဟိ ၊ပေ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ။ ။ပုထုကို "ပဗ္ဗဟိ နိဝရဏေဟိ"ဟု သရုပ်ပြသည်၊ ပုထုနောင် ဟိဝိဘတ်ကျေ၊ ဧကယန္တိ ဧတေဟိတိ ဧနာ–ဖြစ်ကြောင်းနိဝရဏတို့၊ ပုထု+ဧနာ ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ–များစွာကုန်သော ဖြစ်ကြောင်းနိဝရဏရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ (တစ်နည်း) ဧနီယန္တေတိ ဧနာ၊ ပုထူဟိ–များစွာသော နိဝရဏတို့သည်+ဧနာ–ဖြစ်စေအပ်ပိတ်ဖုံးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ–တို့။

အာဝုတာ နိဝုတာ။ ။အာဝုတာစသည်တို့လည်း ပရိယာယ်သဒ္ဒါများပင်တည်း၊ သို့သော် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့်ကား ကွဲပြားသေး၏၊ ထို့ကြောင့် အာဝုတာကို "အာဝရိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ အာပုဗ္ဗ, ဝု–သံဝရဏေဟူသောဓာတ်၊ "နိဝုတာတိ နိဝါရိတာ"ဟု ဖွင့်၏။

မဖွင့်ကြ။] သြဝုတာ-မြေးယောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပိဟိတာ-ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိစ္ဆန္နာ-ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ-မှောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ။

ဝါ-တစ်နည်း၊ [သီလကွန် အချို့စာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဒါ မပါ၊ အဋ္ဌသာလိနီ၌ ပါသည်၊ ဂါထာတွင်း၌ မပါသောကြောင့် ဝါသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း အပြစ်မရှိ။] ပထုနံ-များစွာကုန်သော၊ ဂဏနပထံ-ဂဏန်းလမ်းကို၊ (တစ်နှစ်ကစ၍ အသခ္ခေယျတိုင်အောင်သော ဂဏန်းလမ်းကို၊) အတီတာနံ-လွန်ကုန်သော၊ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ-အရိယာတရားတို့မှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္စဓမ္မသမာစာရာနံ- နိမ့်ကျသော တရားဟူသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ဇနာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ အန္ဓောဂဝတ္ထာပိ-အတွင်း၌ ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ (အတွင်းဝင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊) ပုထုဇ္ဇနော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ [ဝါ မပါလည်း ကောင်း၏၊] အယံ-ဤလူအပေါင်းသည်၊ ပုထု (ပုထဂေ)-အသီးအခြားသာတည်း၊ သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တောဟိ-သီလ, သုတအရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ အရိယေဟိ-အရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ- လူတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့မှ၊ ဝိသုံယေဝ- အသီးအခြားသာလျှင်၊ သမ္ပုံ - ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊

သြဝုတာ။ ။"သြဝု (ဖု) တာတိ အဝတ္ထရိတ္တာ ဆာဒိတာ"ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ, ဂုဟဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဝုဓာတ်ကို "ဆာဒိတ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သြဝုတာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "သြဖုတာ"ဟု တွေ့ရသည်၊ ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဒုရင်ကောက်ဖြင့် "ဖုဒ္ဒ-အာဝရေ"ဟု ရှိသောကြောင့် "သြဖုတာ"ဟုရှိလျှင် တော်သေး၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ပလိဂုဏ္ဌိတာ-ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်အပ်ကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း, "ပရိယောနဒ္ဓါ ဝါ (တစ်နည်း) မြေးယောက်အပ်ကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း (ပဏ္ဏာသဋီကာ အတိုင်း) ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်နှင့် လျော်သောပါဠိမှာ သြနဒ္ဓါသာတည်း၊ ထိုအတိုင်းလည်း ဤအဋ္ဌကထာ တေဝိဇ္ဇသုတ်၌ မူကွဲပါဠိရှိသည်။

ပိဟိတာ ၊ပေ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ။ ။ပိဟိတာတိ ပိဒဟိတာ-ပိတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ [ပိဟိတာ၌ အပိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်၊ဧကို ဟ, အာကို ဣပြု။] ပဋိစ္ဆာနံတိ ဆာဒိတာ-ဖုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ဟေဋ္ဌာမုခဓာတာ-အောက်၌ဖြစ်သော မျက်နှာရှိအောင် ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-မှောက်အပ်ကုန်ပြီဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ ["ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ"ဟု သာဓက အဆုံး၌ ဣတိသဒ္ဒါ ပါပါစေ။]

ပုထုနံဝါ ၊ပေ၊ ဂဓေဘောပိ။ ။ဂါထာ ရှေ, ၂ ပါဒ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ တတိယ ပါဒ၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ပုထုနံဝါ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ဇယတိတိ ဇနော၊ ပုထူသု နိစ္စဓမ္မသမာစာရေသု-များစွာသော ယုတ်နိမ့်သော တရားအကျင့်ရှိသူတို့၌+ဇနော-ဖြစ်သူ (ပါဝင်သူ) တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော-သူ"ဟုလည်းကောင်း, "ပုထုနံ-တို့၏+အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌+ဇနော-ဖြစ်သူ (ပါဝင်သူ) တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော-သူ"ဟုလည်းကောင်း, "ပုထု(ဗဟုကော)-များစွာသော+ဇနော-သတ္တဝါတည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဝိဂြိုဟ် ပြုသည်။

ဂတော–ရောက်ပြီ၊ ဝိသံသဒ္ဒေါ–မရောနှော၊ ဣတိ, ပုထုဇနော–မည်၏၊ ဣတိ–ပုထုဇနောပုဒ် အဖွင့် ပြီး၏။

တထာဂတသဟတိ–ဟူသည်ကား၊ အဋ္ဌဟိ–ရစ်ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တထာဂတော–တထာဂတမည်တော်မူ၏၊ [ထိုရစ်ပါးကို အကျဉ်းချုပ်ပြလိုခြင်း "တ+အာဂတော" စသည်ကို မိန့်။] တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–ထို့အတူ၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–တထာဂတမည်တော်မူ၏၊ တထာ–အားဖြင့်၊ ဝါ–တူ၊ ဂတော–ကြွသွားတော်မူပြီ၊ ဣတိ တထာဂတော၊ တထလက္ခဏံ–မှန်ကန်သော လက္ခဏာသို့၊ အာဂတော–ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ တထာဂတော၊

ပုထုဝါ အယံ ၊ပေ၊ ဇနေဟိ။ ။ဤကား ဂါထာ၏ စတုတ္ထပါဒ အဖွင့်တည်း၊ ပုထုကို(တစ်နည်း) ပုထကို "ဝိသုံယေဝ သဒ္ဒံ ဂတော"ဟု ဖွင့်၍ ထိုကိုပင် "ဝိသံသဒ္ဒေါ"ဟု အဖြောင့် ဖွင့်သည်၊ ဝိသုံယေဝ သဒ္ဒံ ဂတောပုဒ်က အပါဒါန်ကို ငဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝိသံသဒ္ဒေါပုဒ်က သဟာဒိယောဂဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "သီလ ၊ပေ၊ ဇနေဟိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား "ပုထုဇေ (ပုထဂေ)–အရိယာတို့မှ တစ်သီးတစ်ခြား သာလျှင်ဖြစ်သော+ဇနော–သတ္တဝါအပေါင်းတည်း၊ ပုထုဇနော"ဟု ဋီကာသစ်ပြုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပုထုဝါယံကို "ပုထဂါယံ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ ပြခဲ့သော သက္ကတပုဒ်ရင်းလိုက်၍ ပြင်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ ပြင်လိုလျှင် အဋ္ဌကထာစာအုပ်များဝယ် "ပုထဂါယံ"ဟု ဂါထာ၌လည်းကောင်း, "ပုထဂေဝါယံ"ဟု အကျယ်၌လည်းကောင်း ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ရှိလျှင် ဂေါသရေ ပုထသာဂမော ကွစိသုတ်ဖြင့် ဂ အကွာရာလာ၍ "ပုထဂေ"ဟုလည်းကောင်း, ပုထသု ဗျဥ္ဇနေသုတ်ဖြင့် အ ကို ဥ ပြု၍ "ပုထုဇနော"ဟုလည်းကောင်း ပြီးနိုင်သောကြောင့် ကောင်း၏၊ ထိုသုတ်များကိုလည်း ဤပုဒ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ တည်ခဲ့ဟန်တူသည်။

အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ။ ။ယေဟိ ဂုဏဝိသေသေဟိ နိမိတ္တဘူတေဟိ–တထာဂတသဒ္ဒါဖြစ်ခြင်းအကြောင်း (ပဝတ္တိနိမိတ်) ဖြစ်ကုန်သော အကြင် ဂုဏ်အထူးတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝတိ တထာဂတောတိ အယံ သမညာ ပဝတ္တာ–ဘုရားရှင်အပေါ်၌ တထာဂတဟူသော ဤအမည်သည် ဖြစ်၏၊ တံဒဿနတ္ထံ–ထိုသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော အကြောင်းတို့ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတောတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဧကောပိ ဟိ သဒ္ဒေါ အနေကပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တမဓိကိစ္စ အနေကဓာ အတ္ထပ္ပကာသကော–မှန်၏ သဒ္ဒါတစ်ခုပင်ဖြစ်သော်လည်း များစွာသော သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ များစွာသောအနက်ကို ပြနိုင်၏။[တထာ အာဂတောတိမှစ၍ "အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ" တိုင်အောင်သော စကားတို့ဖြင့် အကျဉ်းဥဒ္ဒေသမျှကို ပြု၍ "ကထံ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြ . သည်၊ အကျဉ်းဥဒ္ဒေသကို အနက်ပေးရာ၌ သင့်ရုံသာ ပေးထား၏။]

တထာ အာဂတောတိ။ ။တထာ၌ တသဒ္ဒါသည် (ထို) ဟု သတ်မှတ်အပ်ပြီးသော ရှေးအနက်ကို ညွှန်ပြသော နိယမသဒ္ဒါတည်း။ ထို့ကြောင့် ယထာစသော အနိယမ (မသတ်မှတ်အပ်သေးသော အနက်ပြ) ဝါကျတစ်ခု ရှေ့က ရှိရသည်၊ ထာ ပစ္စည်းကား ထိုအနိယမ

တထဝမ္မေ–မှန်ကန်သော တရားတို့ကို၊ ယာထာဝတော–ဟုန်မှန်သောအားဖြင့်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ တထာဂတော၊ တထဒဿိ တာယ–မှန်ကန်သည့်အတိုင်း မြင်တော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထို အခြင်းအရာအတိုင်း မြင်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော၊ တထာ ဝါဒိတာယ–ဟုတ်မှန်သော စကားကို မိန့်တော်မူလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော၊ တထာကာရိတာယ–ထိုနည်းတိုင် မိန့်မြွက်တော်မူသည့်အတိုင်း ပြုတော်မူလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော၊ အဘိဘဝနဋ္ဌေန–လွှမ်းမိုး တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အဋ္ဌဟိ–ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–တို့ဖြင့်၊ တထာဂတော–၏။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ (တထာဂတောဠ္ဍ စပ်၊) တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–ထို့အတူ၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–တထာဂတ မည်တော်မူသနည်း၊ သဗ္ဗလောကဟိတာ ယ–အလုံးသော သတ္တလောက၏ စီးပွားအလို့ငှာ၊ ဥဿုက္ကံ–အားထုတ်သူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ–ကြောင့်ကြ ဗျာပါရသို့၊ အာပန္နာ–ရောက်တော်မူကုန်သော၊ ပုရိမကာ-ရှေးဦး ပွင့်တော်မူကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ–ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဂတာ–ကြွလာတော်မူကုန်ပြီ၊ (တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဘဂဝါပိ–မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊) [“ယထာ အာဂတော တထာ အာဂတောတိ

အနက်၏ အခြင်းအရာအနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ ထို တထာသဒ္ဒါကို အခြားနေရာ၌ ဥပမာကို ပြန်၍ဖုံးသော ဥပမာနိဂမန ဥပမာနိဂုံး) ဟု ဆို၏၊ ဤနေရာ၌ “သြပမ္မသမ္ဗဒ္ဓိပါဒန (ဥပမာကို ကောင်းစွာ ပြီးစေခြင်း) အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ”ဟု ဋီကာဆို၏၊ ဥပမာနိဂုံးဟုဆို သော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊[တထာ အာဂတောတိ ဧတ္ထ အာကာရနိယမနဝသေန သြပမ္မသမ္ဗဒ္ဓိပါဒနတ္ထော တထာသဒ္ဒေါ။] အဖွင့်ကိုကြည့်၍ “တထာ–ထို ဝိပဿီစသော ရှေးဘုရားတို့ ကြွလာတော်မူပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်”ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ၌ကား “တထာ–ထို ဝိပဿီစသော ရှေးဘုရားတို့ အတူ”ဟု ပေးကြ၏၊ အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း။

အာဂတော။ ။အာဂမနသည် ဉာဏအာဂမန (ဉာဏ်တော်အားဖြင့် ကြွလာတော်မူခြင်း)၊ ကာယအာဂမန (ကိုယ်တော်အားဖြင့် ကြွလာတော်မူခြင်း)၊ ပဋိပဒါအာဂမန (အကျင့်အားဖြင့် ကြွလာတော်မူခြင်း) ဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ သာမညသဒ္ဒါ မှန်လျှင် ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအတိုင်း ဝိသေသအနက်၌ (ထူးသော လိုရာအနက်၌) တည်နိုင်သောကြောင့် ဤ နေရာ၌ ပဋိပဒါ အာဂမနကို ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ယေန အဘိနိဟာရေန” စသည်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း အကျင့်–ဆုတောင်းတို့ကို ပြလိမ့်မည်။[သာမညဇောတနယာ ဝိသေသေ အဝဋ္ဌာနတော ဝိသေသတ္ထိနာ ဝိသေသော ပယောဇီယတေ။] ဤနည်း၌ တပစ္စည်းကား (ဘုရားရှင်တို့မှာ ကျင့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်) အတိတ်ဟော။

သဗ္ဗတြ သမ္ဘန္ဓော"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "တထာ အာဂတော" ဝါကျထည့်၍ ပေးသည်၊ "အာဂတာ ယထာ–နိသက္ခဲသို့၊ တထာ–ထို့အတူ"ဟု ရှေးရှိုးအတိုင်းလည်း ပေးနိုင်ပါသည်။] ဝိပသီ–ဝိပသီမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယထာ–ဖြင့်၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) သိခီ–သိခီမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ ယထာ အာဂတော၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) ဝေဿဘူ–ဝေဿဘူမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ ယထာ အာဂတော၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) ကကုသန္ဓော–ကကုသန္ဓမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ ယထာ အာဂတော၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) ကောဏာဂမနော–ကောဏာဂမန မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ ယထာ အာဂတော၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) ကဿပေါ–ကဿပ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ ယထာ အာဂတော၊ (တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတော၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ (တထာဂတော–တထာဂတ မည်တော်မူ၏။)

ကိံ–အဘယ်အနုက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သနည်း၊ ယေန အဘိနိဟာရေန–အကြင် မိမိစိတ်ကို သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းခြင်းဖြင့်၊ ဧတေ ဘဂဝန္တော-ဤဝိပသီ

ယထာ ဝိပသီ။ ။ပုရိမကသမ္ဘာသမ္ဗုद्ধတို့တွင် ဝိပသီဘုရားရှင်စသော အချို့ကိုသာ သရုပ်ထုတ်ပြသည်၊ ဝိပသီဘုရားစသော ၆ ဆူသော ဘုရားရှင်တို့ကိုသာ ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြရခြင်းမှာလည်း ထိုဘုရားရှင်တို့ကိုသာ မဟာပဓာနသုတ်စသော ပါဠိတော်၌ ညွှန်ပြထားသည့်အတွက် ထင်ရှားသောကြောင့်လည်းကောင်း, နောက်ကျသော ဘုရားရှင်များဖြစ်၍ ဤဘုရားရှင်နှင့် နီးကပ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။[ပါဠိတော်တို့၌ ထိုဘုရားရှင်တို့ကို ပြရခြင်း၏အကြောင်းမှာလည်း ထိုဘုရားရှင်များ၏ သာဝကတို့က အထက်ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ရှိကြသောကြောင့်တည်း။]

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ပြခဲ့သော "ယထာ ဝိပသီ ဘဂဝါ" စသော ဝါကျတို့၌ ယထာ တထာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော အနုက်ကို တိုက်ရိုက် မညွှန်ပြသောကြောင့် မထင်ရှားသေး၊ ထို့ကြောင့် ထိုညွှန်ပြအပ်သော အနုက်တို့ကို အကျယ်ညွှန်ပြလိုရကား "ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ တပ္ပကဋီကရဏဝါကျပင်တည်း။[ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အာဒိနာ တဒေဝ ပဋိနိဒ္ဒိသတိ–ဋီကာသစ်၊ ဤအလို ဝိတ္ထာရဟု ယူပါ။]

အဘိနိဟာရေန။ ။"မနုဿတ္တ ၊ပေ၊ ဆန္ဒာနုံဝသေ (ဆုတောင်းပြည့်ဖို့ရန် ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့၏ အပြားအားဖြင့်) အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတေန မဟာပဏိဓာနေန"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသောကြောင့် "အဘိ–မိမိစိတ်ကို ဘုရားအဖြစ်သို့ ရှေးရှု+နိဟာရော–ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ဆုတောင်းခြင်း"ဟု သဒ္ဒါနက် မှတ်ပါ၊ နောက်၌ "အဘိနိဟာရောစ နာမေသ အတ္ထတော (တရားကိုယ်အနုက်အားဖြင့်) တေသံ အဋ္ဌင်္ဂါနံ သမောဓာနေန (ထိုအင်္ဂါရှစ်ပါးတို့၏ ပေါင်းစုခြင်းကြောင့်) တထာ ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပါဒေါ (ထိုတောင့်တသောအားဖြင့် ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း)"ဟုလည်း မိန့်သည်။

အစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အာဂတာ–ကြွလာတော်မူကုန်ပြီ၊ တေနေဝ (အဘိနိဟာရေန)–ထိုမိမိစိတ်ကို သဗ္ဗညုတညာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းခြင်းဖြင့်ပင်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ အာဂတော–ကြွလာတော်မူပြီ၊ အထဝါ–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိပဿီ–ဝိပဿီမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဒါနပါရမိ–ဒါနပါရမီကို၊ ပူရေတွာ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ သီလပါရမိ ပူရေတွာ ၊ပေ၊ ဥပေက္ခာပါရမိ–ဥပေက္ခာပါရမီကို၊ ပူရေတွာ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဒသ–ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမိယော–ပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ–ကုန်သော၊ ဥပပါရမိယော–ပရမတ္ထပါရမီ၏ အနီးအပါးဖြစ်သော ပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ–ကုန်သော၊ ပရမတ္ထပါရမိယော–ပရမတ္ထပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ သမတ္တိံသ–အတိအကျ သုံးဆယ်သော၊ ဣမာ ပါရမိယော–ဤပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ အင်္ဂပရိစ္စာဂံ–

အထဝါ။ ။ရှေးနည်း၌ "ယေန အဘိနိဟာရေန, တေန"တို့သည် ယထာ တထာ တို့၏ စွဲနက်ကို အကျယ်ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ယခုအခါ ယထာ တထာတို့အတွက် ပါရမီပူရဏအနက်ကို ညွှန်ပြလိုသောကြောင့် "အထဝါ ၊ပေ၊ ကောဋိ ပတ္တာ အာဂတော"ဟု မိန့်သည်။[ဤနေရာဝယ် ပါရမီနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်အကျယ်ကို ဋီကာဟောင်း ဋီကာသစ်တို့ စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာမှ ယူ၍ ပြထားကြ၏၊ ကြည့်ရှုကြပါလေ၊ ပါရမီပုဒ်ပြီးပုံကိုကား အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာ သုမေဓကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပါရမီ ၃ မျိုး။ ။"ပါရမီ, ဥပပါရမီ, ပရမတ္ထပါရမီ"ဟု ပါရမီတစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် ၃ မျိုးပြား၏၊ ထိုတွင် ပရမတ္ထ (ပရမ+အတ္ထ) ဟူရာ၌ "ပရမ"ဟူသည် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားတည်း၊ "အတ္ထ"ကား အရာဝတ္ထုတည်း။[ပရမတ္ထ–ပရမဝတ္ထုနှိ၊–ဝါစပ္ပတိ အဘိဓာန်။] ဒါနပြုရာ၌ အသက်ကို စွန့်လှူခြင်းသည် ဒါနတို့တွင် အလွန်ဆုံး ထိပ်တန်းအကျဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒါနပရမတ္ထပါရမီ"ဟု ခေါ်သည်။

ဥပပါရမီ။ ။ဥပသဒ္ဒါသည် "အနီး"အနက်ကို ဟောဏ်၊ ပရမတ္ထပါရမီလောက် ထိပ်တန်း မရောက်သော်လည်း ကိုယ်အင်္ဂါကို စွန့်ခြင်း မျက်လုံးကို လှူခြင်းစသော စေတနာကို "ဥပပါရမီ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဥပပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ အဖြစ်တို့သို့ မရောက်တတ်ဘဲ ကိုယ်မှ အပြင်ပဖြစ်သော ပစ္စည်းကို စွန့်လှူခြင်းစေတနာကို "ပါရမီ"ဟု ခေါ်သည်၊ ပါရိ သေသနည်းတည်း။[ပုတ္တဒါရဓနာဒိ ဥပကရဏ ပရိစ္စာဂေါ ပန ဒါနပါရမီ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေါ ဒါနဥပပါရမီ, အတ္တနော ဇီဝိတပရိစ္စာဂေါ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ၊–စရိယာပိဋကဋ္ဌက (ပကိဏ္ဏက ကထာ)။]

သီလပါရမီ။ ။ပုတ္တဒါရဓနစသော အပြင်ပဝတ္ထုကြောင့် သီလကို မဖျက်ခြင်းသည် သီလပါရမီမည်၏၊ မိမိ၏ အင်္ဂါကြီးငယ်ကို အပျက်ခံ၍ သီလကို စောင့်ခြင်းသည် သီလဥပပါရမီမည်၏၊ မိမိ၏ အသက်ကို စွန့်၍ (အသေခံ၍) သီလကို စောင့်ခြင်းသည် သီလပရမတ္ထပါရမီမည်၏။

အင်္ဂါကြီးငယ်ကို စွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း၊ နယနပရိစ္ဆာဂ်-မျက်လုံးကို စွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း၊[အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဇီဝိတပရိစ္ဆာဂ်–အသက်ကိုစွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း"ဟု ရှိ၏။] ဓနပရိစ္ဆာဂ်–ဥစ္စာကို စွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇပရိစ္ဆာဂ်–တိုင်းပြည်ကို စွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရပရိစ္ဆာဂ်–သား မယား ကို စွန့်လျှောခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဌ–ငါးပါးကုန်သော၊ ဣမေ မဟာပရိစ္ဆာဂေ–ဤကြီးကျယ်သော စွန့်လျှောခြင်းတို့ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ–စွန့်လျှတော်

နေကွမ္မ, ပညာ။ ။ထို ၃ မျိုးသော (ပုတ္တဒါရဓန, အင်္ဂါကြီးငယ်, အသက်ဟူသော) ဝတ္ထုတို့၌ တွယ်တာမှုကိုဖြတ်၍ တောထွက်ခြင်းသည် နေကွမ္မပါရမီ ၃ မျိုးဖြစ်၏၊ အဆောက်အဦး အင်္ဂါကြီးငယ် အသက်တို့၌ တွယ်တာမှုကို ပယ်၍ သူတစ်ပါး၏ စီးပွားရှိ–မရှိကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ၃ မျိုးသော ပညာပါရမီ ဖြစ်၏။[သတ္တုဘာသွေဖာတ်တော်၌ကား ပုဏ္ဏား၏ အသက်ကို ကယ်သောပညာကို ပရမတ္ထပါရမီဟု ဆိုသည်။]

ဝီရိယ, ခန္တီ, သစ္စာ။ ။ပြခဲ့သောပုတ္တစသော အရာဝတ္ထု ၃ မျိုးကို စွန့်လျှဖို့ရန် အားထုတ်ခြင်းသည် (ထို ၃ ပါးနှင့်စပ်၍ သူများအတွက် အားထုတ်ခြင်းသည်) ဝီရိယပါရမီ ၃ မျိုး ဖြစ်၏၊[မဟာဇနက ဇာတ်တော်၌ကား အသက်သေလောက်သော ဘေးမှလွတ်အောင် ကြိုးစားခြင်းကိုပင် "ပရမတ္ထဝီရိယ"ဟု ဆို၏၊] ပုတ္တစသော ၃ မျိုး၏ အန္တရာယ်ကို ပြုသူတို့အပေါ်၌ သည်းခံခြင်းသည် ခန္တီပါရမီ ၃ မျိုး ဖြစ်၏၊ ထို ၃ မျိုးသော အကြောင်းကြောင့် သစ္စာကို မစွန့်ခြင်းသည် သစ္စပါရမီ ၃ မျိုး ဖြစ်၏။

အဓိဋ္ဌာန, မေတ္တာ။ ။ပါရမီဖြည့်ဖို့ (ကုသိုလ်ပြုဖို့) အဓိဋ္ဌာန်ရာဝယ် ပုတ္တစသော ၃ မျိုးကို စွန့်၍ အဓိဋ္ဌာန်မပျက်အောင် စောင့်ခြင်းသည် အဓိဋ္ဌာနပါရမီ ၃ မျိုး ဖြစ်၏၊ မိမိ၏အဆောက်အဦးကိုလည်းကောင်း ပုတ္တစသော ၃ မျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း ဖျက်ဆီးသူတို့၌သော်မှလည်း မေတ္တာကို မပျက်စေခြင်းသည် မေတ္တာပါရမီ ၃ မျိုး ဖြစ်၏။

ဥပေက္ခာ။ ။ပုတ္တစသော ၃ မျိုးတို့၌ ကျေးဇူးပြုဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်၌လည်းကောင်း သခါရတို့အပေါ်၌လည်းကောင်း ချစ်ခင်မှုကို မပြု, ကျေးဇူးမဲ့ (စော်ကား နိုပ်စက်) ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်–သခါရတို့အပေါ်ဝယ် မုန်းမှု ဒေါသဖြစ်မှုကိုလည်း မပြုဘဲ လျစ်လျူရှုနိုင်ခြင်း ၃ မျိုးသည် ဥပေက္ခာပါရမီ ၃ မျိုးဖြစ်၏။[ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရသည် သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုရကား သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မုန်း ချစ် မပြုဘဲ လျစ်လျူရှု၏၊ ဤဥပေက္ခာပါရမီကား သတ္တဝါတို့က မိမိအပေါ်၌ ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု မီး ရေစသော သခါရတို့ကြောင့် ဖြစ်ပျက်ရသော ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့၌ လျစ်လျူရှုရသည်။]

ပဌမဟာပရိစ္ဆာဂေ။ ။အကြီးအကျယ် စွန့်လျှောခြင်းကို "မဟာပရိစ္ဆာဂ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုစွန့်လျှောခြင်းသည် ဒါနမ္ပါ ပါဝင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း စွန့်ကြဲမှု အထူးအဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ လည်းကောင်း, (ဤသို့ မစွန့်ကြဲနိုင်လျှင် ဘုရားမဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ထူးသောအကြောင်းကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း, အလွန်ပြုနိုင်ခဲကြောင်းကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း ဒါနမှသီးခြား ထုတ်ပြရသည်။

မှုကွဲ။ ။စွန့်ခြင်းကြီး ၅ ပါးခွဲ အယူအဆ မတူကြ၊ ဇီဝိတနေရာ၌ နယန (မျက်စိ)ကို စွန့်ခြင်းဟု ရှိ၏၊ ပုတ္တပရိစ္ဆာဂနှင့် ဒါရပရိစ္ဆာဂကို ၂ မျိုးခွဲ၍ ဇီဝိတနယန မပါဘဲလည်း ရှိ၏၊ တချို့ဆေရာ၌ ရဇ္ဇပရိစ္ဆာ မပါဘဲ ဇီဝိတပရိစ္ဆာဂကို သွင်း၏။

မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗယောဂပုဗ္ဗစရိယ ဓမ္မကွာန ဉာတတ္ထစရိယာဒယော-ဘုရားမဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌ ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း, ဘုရားမဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌ ဒါနစသည်တို့ကို အလွန်အကဲ ပြုကျင့်ခြင်း, ဒါန၏အကျိုးစသော တရားတို့ကို ဟောပြခြင်း, ဆွေမျိုးတို့၏စီးပွားကို ကျင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ပူရေတွာ-ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ-ဉာဏ်ပညာအကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူခြင်း၏၊ ကောဋိ-အဆုံးအပိုင်းအခြားသို့၊ (အထွဋ်အထိပ်သို့၊) ပတ္တာ-ရောက်တော်မူပြီး၍၊ အာဂတောဟု-ကြွလာတော်မူပြီ။

ပုဗ္ဗယောဂ။ ။"ပုဗ္ဗ-တထာဂတအဖြစ်သို့ မရောက်မီ ရှေ့အဖို့၌+ယောဂ-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အားထုတ်အပ်သော အကျင့်"ဟူသည် ဂတပစ္စာဂတိကဝတ် အကျင့်နှင့် အဘိညာဉ်သမာပတ်တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဘာဝနာတည်း၊ ထိုတွင် "ဂတ-ဆွမ်းခံစသည် သွားသူသည်လည်းကောင်း+ပစ္စာဂတ-ဆွမ်းခံစသည်မှ ပြန်လာသူသည်လည်းကောင်း+ဣက-ဖြစ်စေအပ် ကျင့်အပ်သော အကျင့်"ဟူသည် အသွားတိုင်း အပြန်တိုင်း (အလုပ်ကိစ္စတိုင်း) သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်မူတည်း။[ဂတပစ္စာဂတိကဝတ် ကျင့်ပုံသည် သာမညဖလသုတ် သတိသမ္ပဇဉ်အခန်း၌ လာလတ္တံ့။]

ပုဗ္ဗစရိယ။ ။ဓာတ်တော်, စရိယာပိဋကပါဠိတော်တို့၌ လာသည့်အတိုင်း ဒါနစသော ပါရမီတို့ကို အလွန်အကဲကျင့်ခြင်းသည် "ပုဗ္ဗစရိယ"မည်၏။[ပုဗ္ဗ-တထာဂတမဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌+စရိယာ-ကျင့်ခြင်း။]

ဓမ္မကွာန။ ။"ဓမ္မ-တရားကို+အကွာန-ဟောခြင်း"ဟူသည် ဒါန စသည် အပ်ပ်ဆုတာစသည်တို့၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း သံသရာ၏အပြစ်နှင့် နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း ထင်ရှားပြသော တရားကို ဟောခြင်း, သတ္တဝါတို့ကို သမ္မာသမ္ဗောဓိ ပစ္ဆေကဗောဓိ သာဝကဗောဓိဟူသော ဗောဓိသုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါး၌ တည်စေကြောင်း ရင့်ကျက်စေကြောင်း တရားကို ဟောခြင်းတည်း။

ဉာတတ္ထစရိယာဒယော။ ။"ဉာတိ-ဆွေမျိုး"ဟူသည် သွေးသားစပ်သူတို့သာ မက အမျိုးသားအားလုံးတည်း၊ ထိုကြောင့် မဟာကပိဇာတ်၌ မျောက်အားလုံး၏ စီးပွားကို ကျင့်မှုကို "ဉာတတ္ထစရိယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤနေရာ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် အကျိုးဖလ ပယောဇနအနက်ကို မဟော၊ ဟိတ (အကြောင်းစီးပွား) အနက်ကို ဟောသည်၊ "ဘုရားဖြစ်ခြင်းသည် အကျိုး, ထိုအကျင့်များသည် ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းခံအကျင့်များ ဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ထိုသို့ကျင့်ရာ၌ [ကရဏာရှေးရှုထား၍ သနားသဖြင့် ကျင့်အပ်သော တရားသော အကျင့်ကိုသာ "ဉာတတ္ထစရိယ"ဟု ဆိုသည်။]

လောကတ္ထစရိယ။ ။အာဒိဖြင့် လောကတ္ထစရိယာ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာတို့ကို ယူပါ၊ ထိုတွင် "လောက-သတ္တလောက၏ (လူအများ၏)=အတ္ထစရိယာ-စီးပွားကို ကျင့်ခြင်း"ဟူသည် အမျိုးသားတစ်စုသာ မက "ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဝေဿ သုဒ္ဒ"ဟူသော လူအမျိုးမျိုး၏ လည်းကောင်း ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား သတ္တဝါအများ၏ လည်းကောင်း စီးပွားကို ပြုကျင့်ခြင်းတည်း၊ ထိုကြောင့် ဒုမ္မေဓောတ်၌ တိုင်းသူပြည်သား လူအများ၏ စီးပွား ကျင့်ခြင်းကို "လောကတ္ထစရိယ"ဟု ဆိုသည်။

တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဘဂဝါပိ–မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ (ဒါနပါရမီ–ကို၊ ပူရေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ ပေ ၊ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ–၏၊ ကောဋိ–သို့၊ ပတ္တာ–၍၊) အာဂတောပြီ၊ ပေ ၊ ကဿပေါ–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယထာ–ဖြင့်၊ ဒါနပါရမီ–ကို၊ ပူရေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ ပေ ၊ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ–၏၊ ကောဋိ–သို့၊ ပတ္တာ–၍၊ အာဂတောပြီ၊ တထာ–ဖြင့်၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဘဂဝါပိ–လည်း၊ (ဒါနပါရမီ–ကို၊ ပူရေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ ပေ ၊ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ–၏၊ ကောဋိ–သို့၊ ပတ္တာ–၍၊) အာဂတောပြီ။

အထဝါ–ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ဝိပဿီ–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယထာ–ဖြင့်၊ စတ္တာရော–လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ–သတိပဋ္ဌာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရော–သော၊ သမ္မပ္ပဓာနေ–သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရော, ဣဒ္ဓိပါဒေ–ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ, ဣန္ဒြိယာနိ–ဣန္ဒြေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ, ဗလာနိ–ဗိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တ, ဗောဇ္ဈင်–ဗောဇ္ဈင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယံ–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကံ–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါ

ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ။ ။"ဉာတိ+အတ္ထ"ကဲ့သို့ "ဗုဒ္ဓိ+အတ္ထ"ဟု ပုဒ်ခွဲပါ၊ ဗုဒ္ဓိယာ–ဉာဏ်ပညာ၏+အတ္ထ–စီးပွား"ဟူသည် ဉာဏ်ပညာတိုးပွားအောင် ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ဉာတတ္ထ လောကတ္ထစရိယတို့မှ ကြွင်းသမျှအကျင့်ကို ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ၌ သွင်းပါ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ၏နေရာ၌ "ဗုဒ္ဓိစရိယ"ဟုလည်း မှတ်ကွဲရှိ၏၊ ထိုမှတ်ကွဲသည် "ဗုဒ္ဓိစရိယာယ ကောဋိ' ပတ္တာ"ဟူသော နောက်စကားနှင့် ထပ်မိ၏၊ "ကောဋိပတ္တ မရောက်မီ စရိယ ၃ ပါးကို ကျင့်ပြီးနောက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရဖို့ရန် ဗုဒ္ဓိစရိယာကို ကောဋိပတ္တဖြစ်အောင် (အထွင့်အထိပ် ရောက်အောင်) ကျင့်သည်"ဟူလို။[ဗုဒ္ဓတ္ထကို "ဗုဒ္ဓ+အတ္ထ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ "ဗုဒ္ဓ၏အစီးအပွားကို (ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန်) ကျင့်ခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ် ယူကြသည်ကိုကား စဉ်းစားပါ၊ ပြခဲ့သော လောကတ္ထစရိယ ဉာတတ္ထစရိယတို့လည်း ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ကျင့်ခြင်းပင် မဟုတ်ပါလော။]

ကောဋိ ၊ပေ၊ တထာ။ ။ကောဋိန္တိ ပရိယန္တံ (အဆုံးအပိုင်းခြား) ဥက္ကဋ္ဌံ (အလွန်အကဲ)၊ တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတောတိ ဧတ္ထာပိ ဒါနပါရမီ ပူရေတွာတိ အာဒိနာ သမ္မန္ဒော၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ၏ နောက်၌ "ဒါနပါရမီ ပူရေတွာ ၊ပေ၊ ကောဋိ ပတ္တာ"ပုဒ်တို့ကို လိုက်စေရသည်။

နည်း ၃ ပါးအထူး။ ။"ယထာ သဗ္ဗလောကဟိတာယ"စသော ပဌမနည်းဖြင့် အဘိနီဟာရကို ပြသောကြောင့် တထာဂတဖြစ်ဖို့ရန် လာခဲ့သောအကျင့်(အာဂမပဋိပဒါ)၏ အစကိုပြသည်ဟုလည်းကောင်း, "အထဝါ ၊ပေ၊ ကောဋိ ပတ္တာ"ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့် ပါရမီဖြည့်မှုစသည်ကို ပြသောကြောင့် အာဂမပဋိပဒါ၏ အလယ်ကိုပြသည်ဟုလည်းကောင်း, "အထဝါ ၊ပေ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ"စသော တတိယနည်းဖြင့် အာဂမနပဋိပဒါ၏ အဆုံးဖြစ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇ ပါး ကျင့်ပုံကို ပြသည်ဟုလည်းကောင်း နည်းသုံးပါး ထူးပုံကို သိပါ၊ နည်း ၃ ပါးလုံးပင် "အာဂတော"အရ ပဋိပဒါအာဂမန (အကျင့်ဟူသော လာခြင်း)ကို ပြသည်ချည်းတည်း။

ရှိသော၊ မဂ္ဂ-မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝေတွာ-ဖြစ်စေတော်မူပြီး၍၊ ဗြူဟေတွာ-တိုးပွားစေတော်မူပြီး၍၊ အာဂတော-ပြီ၊ တထာ-ဖြင့်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘဂဝါပိ-လည်း၊ (စတ္တာရော-ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ ၊ မဂ္ဂ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝေတွာ-၍၊ ဗြူဟေတွာ-၍၊) အာဂတော-ပြီ၊ ပေ ၊ ကသ ပေါ-သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယထာ-ဖြင့်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ ၊ မဂ္ဂ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝေတွာ-၍၊ ဗြူဟေတွာ-၍၊ အာဂတော-ပြီ၊ တထာ-ဖြင့်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘဂဝါပိ-လည်း၊ (စတ္တာရော-ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ ၊ မဂ္ဂ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝေတွာ-၍၊ ဗြူဟေတွာ-၍၊) အာဂတော-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာဂတော-မည်တော်မူပြီ။ [အချို့စာအုပ်များဝယ် အာဂတောဏ်နောက်၌ "အာဂတောတိ တထာဂတော"ဟု ရှိ၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပေးပါ။]

ဣဓလောကမှိ-ဤသတ္တလောကဌ၊ ဝိပဿီအာဒယော-ဝိပဿီအစရှိကုန်သော၊ မုနယော-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ယထေဝ-အဘိနိဟာရစသော သုံးပါးသော အကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ သဗ္ဗညုဘာဝံ-သဗ္ဗညုတို့၏အဖြစ်သို့၊ အာဂတာ-ရောက်တော်မူကုန်ပြီ၊ တထာ(ဧဝ)-အဘိနိဟာရစသော သုံးပါးသော ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ အယံ သက္ကမုနိပိ-သာကီနွယ်ဖွား ဤငါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ သဗ္ဗညုဘာဝံ-သဗ္ဗညုဟု၏အဖြစ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်တော်မူပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ စက္ခုမာ-ဗုဒ္ဓမမ္မ, သမန္တနှင့်, မံသဒိဗ္ဗာ, ငါးဖြာသော စက္ခုရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ တထာဂတော-တထာဂတ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။ [ကြီ ဝုတ္တံ ဟောတိကို ပြန်၍ လှည့်သည်။] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တထာ-ထို ဝိပဿီ စသော ရှေးဘုရားတို့အတူ၊ အာဂတော-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာဂတော-မည်တော်မူ၏။

["အဌဟိ ကာရဏေဟိ "အရ ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတို့တွင် ပဌမ အကြောင်း၏ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍, ဒုတိယအကြောင်း၏ပဋိနိဒ္ဒေကို ပြလိုသော ကြောင့် "ကထံ တထာ ဂတောတိ" စသည်ကို မိန့်။] ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ တထာ - ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂတော - ကြွတော်မူပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

ယထေဝ ၊ပေ၊ စက္ခုမာ။ ။အကြောင်းရှစ်ပါးတို့တွင် ပဌမအကြောင်းကိုပင် ပြခဲ့သောအနက် ၃ မျိုးအားဖြင့် အကျဉ်းချုပ်ပြခြင်းငှာ "ယထေဝ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ တတ္ထ ဣဓလောကမှိ ဝိပဿီအာဒယော မုနယော သဗ္ဗညုဘာဝံ ယထာဝုတ္တေန ကာရဏေ တေန (အာဂတာ ယထေဝ)၊ တထာ ပဌမဟိ စက္ခုဟိ စက္ခုမာ အယံ သက္ကမုနိပိ ယေန ကာရဏေန အာဂတော၊ တေနေသ တထာဂတောနာမ ဝုစ္စတိတိ ယောဇနာ၊-ဋီကာ၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သော်လည်း ယထာ တထာအတွက် နိဿယ၌ တစ်မျိုးပေးထား၏။

တထာဂတောဟု-မည်တော်မူသနည်း၊ သမ္မာတိဿတောဟု-ဖွားပြီးသည်ဖြစ်၍ ယခုတစ်ခဏသာရှိသေးသော၊ ဝိပဿီ-သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယထာ-ဖြင့်၊ ဂတောပြီ၊ (တထာ-ဖြင့်၊ အယံ ဘဂဝါပိ-ဤဘုရားသည်လည်း၊ ဂတောပြီ၊ [နောက်၌ "တထာ အယံ ဘဂဝါပိ ဂတော"ဟု ရှိသည်။] ပေ၊ ကဿပေါ-သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယထာ-ဖြင့်၊ ဂတော-ပြီ၊ (တထာ-ဖြင့်၊ အယံ ဘဂဝါပိ-လည်း၊ ဂတော-ပြီ။)

စ-ဆက်၊ ကထံ-အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ ဂတော-ကြွတော်မူသနည်း၊ [အချို့စာ၌ "ဘဂဝါ" မပါ၊] ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သမ္မာတိဿတောဟု-ဖွားပြီးသည်ဖြစ်၍ ယခုတစ်ခဏသာရှိသေးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဒေဝ-ဖြစ်၍သာလျှင်၊ သမေဟိ-ညီညွတ်ကုန်သော၊ ပါဒေဟိ-ခြေတော်တို့ဖြင့်၊ ပထဝိယံ-မြေ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်တော်မူပြီး၍၊ [သုပွတိဋ္ဌိတပါဒလက္ခဏာရှိသောကြောင့် မြေ၌ နင်းသောအခါ တစ်ညီတည်ညွတ်တည်း ထင်သည်။] ဥတ္တရာဘိမုခေါ-မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုသောမျက်နှာရှိတော်မူသည်၊ (မြောက်အရပ်သို့ မျက်နှာမူသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ သတ္တပဒ ဝီတိဟာရေန-ခုနစ်ဖဝါးလှမ်းခြင်းဖြင့်၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီ၊ ယထာဟ-အဘယ်သို့ဟောတော်မူသနည်း၊ သမ္မာတိဿတော ၊ပေ၊ နတ္ထိဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊) [အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ သမ္မာတိဿတော-ဖွားပြီး၍ ယခုတစ်ခဏသာရှိသေးသော၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားလောင်းသည်၊ သမေဟိ-ညီညွတ်ကုန်သော၊ ပါဒေဟိ-ခြေတို့ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟိတ္တာ-တည်ပြီး၍၊ သေတမှိဆတ္တေ-နတ်၌ဖြစ်သော ထီးဖြူသည်၊ အနုဓာရယမာနေ-ဆောင်းမိုးစဉ်၊ ဥတ္တရာဘိမုခေါ-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊

သမ္မာတိဿတော။ ။သမ္မာတိနိပါတ်ပုဒ်သည် "ယခု (တစ်ခဏ)" ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "မုဟုတ္တဿတော" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား မာသဿတော ကဲ့သို့ "သမ္မတိ+ဿတသ+အသောတိ သမ္မာတိဿတော"ဟု ဗာဟိရတ္ထဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုပါ၊ "ဖွားပြီး၍ တစ်ခဏသာရှိသေး"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖွားပြီးလျှင်ပြီးချင်း ၇ လှမ်းကြွသည်" ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ အမှန်မှာ-ဖွားပြီးစဉ် ဗြဟ္မာမင်းတို့က ရွှေဇာတဘက်ဖြင့် ခံယူကြ၏၊ ထိုမှတစ်ဆင့် စာတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး ၄ ယောက်က သစ်နက်ရေဖြင့် လှမ်းယူကြ၏၊ ထိုနတ်မင်းကြီးတို့လက်မှ လူတို့က ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် လှမ်းယူကြ၏၊ ထိုလူတို့၏လက်မှ မြေ၌တည်ပြီးနောက် အရပ်မျက်နှာတို့ကို လှည့်၍ကြည့်တော်မူပြီးမှ မြောက်အရပ်သို့ ၇ လှမ်း ကြွတော်မူသည်၊ ထိုမျှလောက်အချိန်သည် ဘာမျှမကြာသောကြောင့် "သမ္မတိ-ယခုတစ်ခဏ"ဟု ဆိုသည်။

အနုဓာရယမာနေ။ ။ထိုသို့ကြွတော်မူရာ၌ နတ်တို့က ထီးဖြူကို ဆောင်းမိုးပေးကြသော်လည်း ဆောင်းမိုးသူကို မမြင်ရသောကြောင့် ထီးဖြူဘာသာ ဆောင်းတတ်သကဲ့သို့ ကတ္တားလုပ်၍ "သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရယမာနေ"ဟု လက္ခဏာဝန္ဓကတ္တုရုပ်ကိုသာ ပြထားသည်၊ ဆတ္တာဒီနံယေဝ စ တဒါ ပညာယိသု၊ နု ဆတ္တာဒိဂ္ဂါဟကာတိ

သတ္တာပဒဝိတိဟာရေန–ခုနစ်ဖဝါး လှမ်းခြင်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏၊ သဗ္ဗာ–အလုံးစုံ ကုန်သော၊ ဒိသာစ–အရပ်မျက်နှာတို့ကိုလည်း၊ အနုဝိလောကေတိ–အစဉ် လှည့်၍ကြည့်၏၊ အာသဘိ–ဥသဘ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ (မကြောက်မရွံ့ရဲဝံ့သော၊) ဝါစံ–စကားကို၊ ဘာသတိ–မိန့်မြွက်၏၊ (ကိ–အဘယ်သို့ မိန့်မြွက်သနည်း၊) အဟံ–ငါသည်၊ လောကဿ–သတ္တလောက၏၊ ဝါ–ထက်၊ အဂ္ဂေါ–အမြတ်ဆုံး သည်၊ အသ္မိ–ဖြစ်၏၊ အဟံ–သည်၊ လောကဿ–၏၊ ဝါ–ထက်၊ ဇေဋ္ဌော– အကြီးဆုံးသည်၊ အသ္မိ–ဖြစ်၏၊ အဟံ–သည်၊ လောကဿ–၏၊ ဝါ–ထက်၊ သေဋ္ဌော–အချီးမွမ်းအပ်ဆုံးသည်၊ အသ္မိ–၏၊ အယံ–ဤပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း သည်၊ အန္တိမာ–အဆုံးခံဖြစ်သော၊ (အဆုံးစွန်ဖြစ်သော၊) ဇာတိ–ပဋိသန္ဓေ နေရ ခြင်းတည်း၊ ဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ပုနဗ္ဘဝေါ–တစ်ဖန်ဘဝသည်၊ (ဘဝအသစ်သည်၊) နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်မြွက်၏၊–သုတ်မဟာဝဂ္ဂ, မဟာပဒါနသုတ်, ဗောဓိသတ္တဝမ္မတာ။]

အာစရိယ ဓမ္မပါလတွေ့ရေန ဝုတ္တံ၊–ဋ္ဌိကာသစ်၊ ["အနုဟရမာနေ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ အနက် တူပင်၊ သေတမှိဆတ္တော–ကို၊ "အနုဓာရိယမာနေ–ဆောင်းမိုးအပ်စဉ်" ဟု ကမ္မရုပ်လည်း ပြင်ကြ၏။] "ဆတ္တကို ဥပလက္ခဏာနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ ပြုထား၏၊ ထိုအခါ၌ မင်းမြောက် တန်ဆာ ငါးပါးလုံးပင် ထင်ရှား၏" ဟု ဖွင့်ကြသည်။

သဗ္ဗာ ၊ပေ၊ ဝိလောကေတိ။ ။ပုဉ်းက၏ အာနုဘော်ကြောင့် လောကဝိဝရဏ (တစ်လောကလုံး ဟင်းလင်းပွင့်သော) တန်ခိုးဖြစ်ရကား ထင်းထင်းကြီး မြင်နိုင်သော လောကဓာတ် တစ်သောင်းကို ပကတိမ်သစက္ခုဖြင့် အထက် အောက်နှင့်တကွ အရပ် ဆယ်မျက်နှာလုံးကို ကြည့်တော်မူသည်။[ဤကြည့်တော်မူခြင်းသည် ၇ လှမ်း-လှမ်းတော်မူ ပြီးမှ မဟုတ်, မလှမ်းမီ ဖြစ်သည်၊ ကြည့်တော်မူသောအခါ "ကိုယ်တော်နှင့်တူသူ မရှိ"ဟု သိတော်မူပြီးမှ (ဤအရပ်ကား "ဥတ္တရအရပ်"ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူ၍) မြောက်အရပ်သို့ ၇ လှမ်း ကြွတော်မူပြီးမှ "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ" စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။]

အာသဘိ။ ။"ဥသဘဿ–နွားလားဥသဘ၏+ဣဒံ အာသဘိ" ဟု ပြု၍ နွားလားဥသဘတို့၏ အဝိုင်ဥစ္စာဖြစ်သော မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့သောသတ္တိကို အရကောက် ရ၏၊ ထိုသတ္တိကြောင့် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မိန့်မြွက်အပ်သော စကားကိုလည်း "အာသဘိ"ဟု ဆိုရသည်၊ "ဥသဘဿ+ဣဒံ အာသဘိ"ဟုပင် ပြု၊ ["သတ္တိ"ဟူသည် အကုသိုလ်အရာ၌ "ငါ"ဟူ သော မာနနှင့် ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ကုသိုလ်အရာ၌ ဒေါသ မဖြစ်ခြင်း, ပညာနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယ ဖြစ်ခြင်းတည်း။]

အဂ္ဂေါ ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော။ ။အဂ္ဂေါစသည်ကား ဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ ရအပ် သော ဂုဏအမည်တည်း၊ ၃ ပုဒ်လုံး ပရိယာယ်ပင်၊ သို့သော် သဒ္ဒါနက်အားဖြင့်ကား "အဂ္ဂေါတိ သဗ္ဗပဓာနော၊ (အဂ္ဂသဒ္ဒ ပဓာနဝါစကတည်း၊ ပဓာနဟူသည်လည်း အမြတ်ဆုံး ပင်တည်း)၊ ဇေဋ္ဌောတိ သဗ္ဗေသံ ဝုဍ္ဎတမော၊ (ဝုဍ္ဎသ ဓော ဣယိဋ္ဌေသုသုတ်၌လာသော ဇေဋ္ဌပုဒ်ပင်တည်း)၊ သေဋ္ဌောတိ သဗ္ဗေသံ ပသတ္ထတမော (ပသတ္ထဿ သောစ သုတ်၌လာ သော ပုဒ်ပင်တည်း)"ဟု ဖွင့်၏။

စ–ဆက်၊ အသ–ထိုဘုရားလောင်း၏၊ တံ ဂမနံ–ထိုကြွတော်မူခြင်းသည်၊ အနေကေသံ–များစွာကုန်သော၊ ဝိသေသာဓိဂမာနံ–စီးပွားအထူးတို့ကို ရခြင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာဘာဝေန–ပုဗ္ဗနိမိတ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထံ–မှန်ကန်သည်၊ အဝိတထံ–မချွတ်ယွင်းသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ–ထိုဘုရားလောင်းသည်၊ သမ္ဘတိဓာတော–သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧဝ–သာလျှင်၊ သမေဟိ–ညီညွတ်ကုန်သော၊ ပါဒေဟိ–ခြေတို့ဖြင့်၊ (ပထဝိယံ–ဌ)ယံ ပတိဋ္ဌဟိ–အကြင်ရပ်တည်တော်မူပြီ၊ ဣဒံ–ဤရပ်တည်တော်မူခြင်းသည်၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘသ–၄ ပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ရခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ–ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း၊ [“အသကို လဘဓာတ်၏အနက်ဌ စပ်လျှင် ကတ္တား, ပစ္စည်းအနက်ဖြစ်သော ရခြင်းကြောင်းဟာဌ စပ်လျှင် သမ္ဘန်”ဟု ဋီကာဌ ၂ နည်း ဖွင့်သည်။]

ပန–ကား၊ ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ–ဥတ္တရခေါ်မှတ်, မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်သည်၊ သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝသ–အလုံးစုံသော သတ္တလောကထက် မြတ်သူ၏အဖြစ်၏၊ ဝါ–အလုံးစုံသော လောကမှ လွန်မြောက်သူ၏အဖြစ်၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ [သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝသာတိ သဗ္ဗလောကာနမုတ္တမဘာဝသ၊ ဤဌ “လောကာနံ”ဟူသော ဗဟုဝုစ်ကို မကြိုက်၍ ဧကဝုစ် ပေးလိုက်သည်၊ သဗ္ဗလောကာတိက္ကမနဘာဝသ ဝါ၊ အတိက္ကမနသည် ဥတ္တမ၏

တဿ ၊ပေ၊ နိမိတ္တာဘာဝေန။ ။ဣဒါနိ တထာဂမနံ (ထိုသို့သော သွားပုံကို) သမ္ဘာဝေန္တော (ချီးမွမ်းလိုသည်ဖြစ်၍) တဿသာတိ အာဒိမာဟ၊ [တထံ အဝိတထံ စသည်ကို ကြည့်၍ “သမ္ဘာဝေန္တော”ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ ဝါကျအနေမှာ သမ္ဘာဝနာဝါကျ မဟုတ်၊ ဂတောဟူသော ရှေ့ဝါကျ၏ ဂမနကြိယာကို ဆက်၍ပြသော ဥပနျာသဝါကျသာတည်း၊] ပုဗ္ဗနိမိတ္တာဘာဝေန တထံ အဝိတထန္တိ သမ္ဘန္တော (ရှေ့လည့်စပ်)။

ပုဗ္ဗနိမိတ္တာဘာဝေန။ ။အကျိုးစီးပွား မဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့ဌ တင်ကြို၍ဖြစ်နှင့်သော အကြောင်းအရာကို “ပုဗ္ဗနိမိတ်”ဟု ခေါ်၏၊ အရိပ်အရောင်ပြခြင်းနှင့် တူသောကြောင့် “အရပ်နိမိတ်”ဟုလည်းကောင်း, အကျိုးကိုထောက်၍ လွန်ပြီးသော အကြောင်းနိမိတ်ဖြစ်သောကြောင့် “အတိတ်နိမိတ်”ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။ [နိမိနာတိ သဠာနာတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ–သိကြောင်း အမှတ်အသား၊ ပုဗ္ဗေ–အကျိုးစီးပွား မဖြစ်မီ ရှေ့ဌ+ပဝတ္တံ+နိမိတ္တံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။]

ယဒိ ၊ပေ၊ တိဋ္ဌဟိ။ ။ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကို ချဲ့ပြလို၍ “ယဒိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ယံကို ပကတိသဒ္ဒါ၏အနက်ဖြစ်သော တည်ခြင်းကြိယာဌသာ စပ်၍ ဤဝိဘတ်ဟူသော ပစ္စယဌ် မစပ်ရသောကြောင့် “ကြိယာပရာမသန–ကြိယာကိုသုံးသပ်သောသဒ္ဒါ”ဟု ဆိုသည်၊ [ယန္တိ ကြိယာပရာမသနံ၊ တေန ပတိဋ္ဌဟိတိတ္ထေ ပကတိယတ္ထံ ပတိဋ္ဌာနကြိယံ ပရာမသတိ၊... “ပကတိ လိင်္ဂဓာတ္တေဝ, ဝိဘတ္တိပစ္စယာ ပန–ပစ္စယော”နှင့်အညီ လိန်နှင့် ဓာတ်ကို ပကတိ, ဝိဘတ်နှင့် ပစ္စည်းကို “ပစ္စယ”ဟု ခေါ်သည်။]

အဖွင့်တည်း၊–ဋီကာ။] သတ္တပဒိဝိတိဟာရော–၇ ဖဝါးလုမ်းတော်မူခြင်းသည်၊ သတ္တဖောဇ္ဈင်ရတနပဋ္ဌာနလာဘသ–၇ ပါးသောဖောဇ္ဈင်ရတနာကို ရတော်မူခြင်း၏၊ (ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊) ပန–ကား၊ သုဝဏ္ဏာဒဏ္ဍာဝိတိပတန္တိ စာမရာတိဏ္ဍ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝုတ္တစာမရကွေ့ပေါ–မိန့်ဆိုအပ်သော စာမရီသားမြီးယပ်ကို ခတ်ခြင်းသည်၊ သဗ္ဗတိတ္ထိယနိမ္မဒနသ–အလုံးစုံသော တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းတော်မူခြင်း၏၊ (အလုံးစုံသော တိတ္ထိတို့ကို မာန်မယစ်အောင် ပြုခြင်း၏၊) (ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊) [သုဝဏ္ဏာဒဏ္ဍာ–ရွှေအရိုးရှိကုန်သော၊ စာမရာ–စာမရီသားမြီးယပ်တို့သည်၊ ဝိတိပတန္တိ– တစ်လွှဲလွှဲ ခတ်ကုန်၏။]

သေတ္တစ္ဆတ္တမာရဏ်–ထီးဖြူတော်ကို ဆောင်းမိုးရခြင်းသည်၊ အရဟတ္တဝိမုတ္တိ ဝရဝိမလသေတစ္ဆတ္တပဋ္ဌာနသ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော မြတ်သော အညစ်အကြေးမရှိသော ထီးဖြူကို ရတော်မူခြင်း၏၊ (ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊) သတ္တမပဒူပရိ–ခုနစ်လုမ်းမြောက် ခြေလုမ်း၏အထက်၌၊ ဌတ္ဝာ–ရပ်တော်မူ၍၊ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကန်–အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့ကို အစဉ်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူခြင်းသည်၊ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏညာဏပဋ္ဌာနသ–သဗ္ဗညုတညာဏ်တည်းဟူသော အနာဝရဏညာဏ်ကို ရတော်မူခြင်း၏၊ (ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊) [သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကိုပင် အလုံးစုံသော အာရုံတို့၌ အပိတ်အပင် မရှိသောကြောင့် "အနာဝရဏညာဏ်" ဟု ခေါ်သည်။] အာသဘိဝါစာဘာသန်–မကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့သော စကားကို မိန့်မြွက်တော်မူခြင်းသည်၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယဝရဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသ–သူတစ်ပါးတို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက် မလည်စေအပ် မလည်စေနိုင်သော ဓမ္မစက်ကို လည်စေတော်မူခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊ တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အယံ ဘဂဝါပိ–ဤငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ ဂတော–ကြွတော်မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ–ထို အာဘုရားလောင်း၏၊ တံ ဂမနံ–ထိုကြွတော်မူခြင်းသည်၊ ဧတသ်ယေဝ ဝိသေသာဓိဂမာနံ – ထို စီးပွားအထူးတို့ကို ရခြင်းတို့၏ပင်၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန–ကြောင့်၊ တထံ–သည်၊ အဝိတထံ–သည်၊

သတ္တပဒဝိတိဟာရော။ ။ဝိ–ရှေ့ရောက်နေသောခြေကို ရှောင်လွှဲပြီးလျှင်+အတိ+ရှေ့သို့လွန်၍+ဟာရော–နောက်ခြေကို ဆောင်ခြင်း။[ဝိကို ဋီကာ၌ "ဝိသေသ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း ရှောင်လွှဲခြင်းအနက်ကို ယူလိုက်သည်။] ဤသို့ဆောင်ခြင်းကို "ခြေလုမ်းခြင်း" ဟု ခေါ်သည်၊ သတ္တပဒသ–၇ လုမ်းကို+ဝိတိဟာရော–လုမ်းခြင်း။

သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ နိမ္မဒနသ။ ။စာမရီသားမြီးယပ်ကို ခတ်ခြင်းသည် ဘုရားအလောင်းဖွားတော်မူသောအခါ ဖြစ်ပုံအစဉ်ကိုပြသော မဟာပဒါနသုတ်၌ မပါဘဲ, သုတ္တနိပါတ်နာဠကသုတ်၌သာ နိဒါန်းဂါထာဝယ် "သုဝဏ္ဏာဒဏ္ဍာ ဝိတိပတန္တိစာမရာ"ဟု တတိယပါဒ အဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ ထိုစကားကို ယူရသောကြောင့် "သုဝဏ္ဏ ၊ပေ၊ ဇတ္တ ဝုတ္တစာမရကွေ့ပေါ ပန"ဟု အထူးဆိုသည်၊ ဂါထာအပြည့်အစုံကို ဋီကာတို့၌ ကြည့်ပါ။

အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ [ဤမှနောက်၌ "ယံ ဟိ သော" စသော စကားတို့ကို "အဓိကာရနည်းအားဖြင့် လိုက်နိုင်သည့်အတွက် သိလောက်သောကြောင့် မထည့်တော့"ဟု မှတ်ပါ။]

တေန–ထို့ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ–ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်၊ မုဟုတ္တဇာတေါ ၊ပေ၊ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတောတိ–ဟူ၍၊ အာဟု–ဆိုကြကုန်ပြီ၊ [ဂ၀ပ္ပတိ–နွားတို့၏အရှင်ဖြစ်သော နွားလားဥသဘသည်၊ မုဟုတ္တဇာတော–ဖွားပြီးသည်ဖြစ်၍ တစ်မုဟုတ်သာ ရှိသေးသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဇ၀–ဖြစ်၍သာလျှင်၊ သမေဟိ–ညီညွတ်ကုန်သော၊ ပါဒေဟိ–ခြေတို့ဖြင့်၊ ၀သုန္ဓရံ–မြေအပြင်ကို၊ ဖုသိယထာ-ထိသကဲ့သို့၊ (တထာ–ထို့အတူ၊) ဂေါတမော–အနွယ်တော်ရ ဂေါတမမည်တော်မူသော၊ သော (ဘဂ၀ါ)–ထိုဂါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (မုဟုတ္တဇာတော ဟုတ္တာ ဇ၀ သမေဟိ ပါဒေဟိ, ၀သုန္ဓရံ–ကို၊ ဖုသိ–ထိတော်မူပြီ၊ သတ္တာပဒါနိ–ခုနစ်လှမ်းတို့တိုင်တိုင်၊ ဝိက္ကမိ–ကြွလှမ်းတော်မူပြီ၊ မရှစ–နတ်တို့သည်လည်း၊ သေတံ ဆတ္တံ – ထီးဖြူတော်ကို၊ အနုဓာရယုံ–အစဉ်လိုက်၍ ဆောင်းမိုးကြကုန်ပြီ၊ ဂေါတမော–သော၊ သော (ဘဂ၀ါ)–သည်၊ သတ္တာပဒါနိ–တိုင်တိုင်၊ ဂန္တွာန–ကြွတော်မူပြီး၍၊ သမန္တတော – ထက်ဝန်းကျင်၌၊ သမာ – တူမျှကုန်သော၊ [ဝိလောကနသမတာယ သမာ သဒိသိယော၊] ဒိသာ–အရပ်မျက်နှာတို့ကို၊ ဝိလောကေသိ–အစဉ်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူပြီ၊ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ–တောင်ထိပ်၌၊ ဋ္ဌိတော–တည်သော၊ သီဟော–ခြင်္သေ့သည်၊ (အဘိနဒီ) ယထာ–မရဏ့မကြောက်ဟောက်သကဲ့သို့၊ အဋ္ဌဂုံပေတံ–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ("ဝိသဒ္ဒေါ မဗ္ဗ။ ဝိညေယ္ယော" စသော အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊) ဂိရံ–အဂ္ဂေါဟမသွဲ့အစရှိသော အသံတော်ကို၊ အဗ္ဘုဒီရယိ–မိန့်ဖြွက်တော်မူပြီ။]

အထ၀ါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိ၀သီ–သော၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ ပေ ၊ ယထာ–ဖြင့်၊ ကာသပေါ–သော၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ နေက္ခမ္မေန–ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ကုသိုလ်တရားဖြင့်၊ ကာမစ္ဆန္ဒ–

အထ၀ါ ယထာ ဝိ၀သီ။ ။ပြခဲ့သောနည်း၌ ကာယဂမနကိုပြ၏၊ ဤနည်း၌ ကား "နေက္ခမ္မေန ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဟာယ" စသည်ဖြင့် တဖြည်းဖြည်း ဉာဏ်တော်ရင့်၍ ရင့်၍ သွားခြင်းဟူသော ဉာဏဂမနကိုပြသည်၊ ထိုသို့ပြရာ၌ နိ၀ရဏကို ပယ်ခြင်းသည် အရင်းခံဖြစ်သောကြောင့် နိ၀ရဏပယ်ပုံကို ဦးစွာပြသည်။

နေက္ခမ္မေန။ ။"နေက္ခမ္မံ ပဌမဇ္ဈာနေ" စသော အဘိဓာန်၌လာသော နေက္ခမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒနိ၀ရဏ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကာမစ္ဆန္ဒမှ ထွက်မြောက်တတ်သော "ကုသိုလ်အားလုံး"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ [နိက္ခမတိ–ကာမစ္ဆန္ဒမှ ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ နိက္ခမံ၊ နိက္ခမံယေ၀ နေက္ခမ္မံ၊ (သွတ္ထည်း ကျေပစ္စည်း။)]

ကာမစ္ဆန္ဒကို၊ ပဟာယ–ပယ်၍၊ ဂတော–အထက်တရားထူးသို့ သွားတော်မူပြီ၊ ["ပဟာယ–ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ပယ်နိုင်သည်ရှိသော်၊ ´ဂတော–အထက်တရားထူးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ" ဟုလည်း ဋီကာဖွင့်သေး၏။] ပေ ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ သမ္ဘကိလေသေ–အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ သမုစ္ဆိန္နိတ္တာ–အကြွင်းမဲ့ဖြတ်၍၊ ဂတော–အထက်အရဟတ္တဖိုလ် တရားထူးသို့ သွားတော်မူပြီ၊ အယမ္ပိ ဘဂဝါ–ဤ ဘုရားတို့မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ တထေဝ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ နေက္ခမ္မေန–ဖြင့်၊ ကာမစ္ဆန္ဒံ–ကို၊ ပဟာယ–၍၊ ဂတော၊ အဗ္ယာပါဒေန-ဗျာပါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မေတ္တာဖြင့်၊ ဗျာပါဒံ-ဗျာပါဒကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ အာလောကသညာယ–အရောင်အလင်း၌ ဖြစ်သောသညာဖြင့်၊ ထိနမိဒ္ဓံ–ထိနမိဒ္ဓကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ အဝိက္ခေပေန–ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိဖြင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ–ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ဓမ္မဝဝတ္ထာနေန-ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆံ–ဝိစိကိစ္ဆာကို၊ ပဟာယ ဂတော။

ပဟာယ ဂတော။ ။ ပဟာယာတိ ပဇဟိတ္မာ၊ ဂတောတိ ဥတ္တရိဝိသေသံ (အထက်တရားထူးသို့) ဉာဏဂမနေန ပဋ္ဌပနေ၊ (တစ်နည်း) တွာပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်၌သက်၊ ပဟာယ–ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂတော–အထက်တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ "သိခြင်း ကျင့်ခြင်းဟူသော ဂမနဖြစ်သည်" ဟူလို၊ (တစ်နည်း) "ပယ်နိုင်သည်ရှိသော်" ဟုလက္ခဏာအနက် ပေးပါ၊ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာကြောင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ကျင့်ခြင်းဟူသော ဂမနကြောင်းကို မှတ်သားရသည်။

အာလောကသညာယ။ ။ ထိုင်းမှိုင်းမှု အိပ်ချင်မှုဟူသော ထိနမိဒ္ဓသည် အမှောင်ဟူသောအဖော်ကောင်း ရှိ၏၊ အရောင်အလင်းကား ထိနမိဒ္ဓ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ဖို့ရန် အရောင်အလင်းကို စူးစိုက်စွာ နှလုံးသွင်းမှုပြုရသည်၊ ထိုသို့ပြု၍ ထင်လာသော အရောင်အလင်း၌ သိမှတ်သော သညာဖြစ်နေခြင်းသည် အာလောကသညာတည်း။[အဂုံတွင်ရှိ၍, သတ္တကနိပါတ်, အဗျာကတဝဂ်, မိဒ္ဓဝိနောဒနသုတ်ကို ကြည့်ပါ။] အာလောကသညာယာတိ ဝိဘူတံ ကတ္တာ မနသိကာရေန (ထင်ရှားအောင်ပြု၍ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်) ဥပဋ္ဌိတာလောကသဒ္ဓာနနေန (ထင်လာသော အရောင်အလင်းကို သိမှတ်ခြင်းဖြင့်)–ဋီကာ။

အဝိက္ခေပေန။ ။ "ဝိက္ခိပတိ–စိတ်ကို အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်၏" နှင့် အညီ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို "ဝိက္ခေပ"ဟု ခေါ်၏၊ နကိုပေါ် အဝိက္ခေပေါ–ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသည် သမာဓိတည်း။

ဓမ္မဝဝတ္ထာနေန။ ။ "ဓမ္မာနံ–ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတစသော တရားတို့ကို+ဝဝတ္ထာနံ (ဝိ+အဝ+ထာနံ)–အသီးအသီး+ပိုင်းခြား၍+တည်ကြောင်းဖြစ်သောဉာဏ်" ဟူသည် တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မရောအောင် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဉာဏ်တည်း၊ ယုံမှားသံသယဖြစ်၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဝိစိကိစ္ဆာကို ထိုဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဉာဏ်စာလျှင် ပယ်နိုင်သည်။

[နိဝရဏကိုပယ်သော ဉာဏဂမနဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ အထက် တရားထူးတို့၏ အကြောင်း ဥပါယ ၂ ပါးကို ပြလိုသောကြောင့် "ဉာဏေန" စသည် မိန့်။] ဉာဏေန–ဉာဏ်ဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇံ–အဝိဇ္ဇာကို၊ ပဒါလေတွာ–ဖောက်ခွဲ၍၊ (ဂတော)၊ ပါမောဇ္ဇေန–ဝမ်းမြောက်ကြောင်း တရဏာပီတိဖြင့်၊ အရတိ-ဗျာန်သမာပတ်တို့၌ မမွေ့မလျော်ခြင်းကို၊ (မမွေ့မလျော်တတ်သော ပျင်းရိမှုကို၊) ဝိနောဒေတွာ–ပယ်ဖျောက်၍၊ (ဂတော)၊[ဥပါယကို ပြပြီး၍ ဗျာန်သမာပတ်တို့ကို ပြလိုသောကြောင့် ပဌမဇ္ဈာနေန"ဟု မိန့်သည်။] ပဌမဇ္ဈာနေန – ပဌမဗျာန်ဖြင့်၊ နိဝရဏ

ဉာဏေန အဝိဇ္ဇံ။ ။ဤသို့လျှင် "အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ" စသည်ဖြင့် ထိုထို ပါဠိတော်၌ ကာမစ္ဆန္ဒ (အဘိဇ္ဈာ) စသော နိဝရဏတို့ကို ပယ်နိုင်ခြင်းကို ပဌမဗျာန်၏ ပုဗ္ဗဘာဂဝပဋိပဒါ (နိဝရဏ ၅ ပါး ပယ်ခြင်းဟူသောအကျင့်) အားဖြင့် ဉာဏဂမနဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဥပါယ (အကြောင်း)နှင့်တကွ ရှစ်ပါးသောသမာပတ်, တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး သော မဟာဝိပဿနာဉာဏ်တို့ဖြင့် ဉာဏဂမနဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဉာဏေန" စသည်ကို မိန့်သည်။

အဝိဇ္ဇံ ပဒါလေတွာ။ ။အနိစ္စာနုပဿနာစသော မဟာဝိပဿနာဉာဏ်တို့ကို တက်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် နာမ်ရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြား၍ဆိုခြင်းဟူသော နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်, နာမ်ရုပ်တို့၏ အကြောင်းကိုသိ၍ ယုံမှားသံသယကင်းခြင်းဟူသော ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဟူသော ဉာတပရိညာ၌ တည်ပြီးမှတက်ရသည်၊ ထို နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်, ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိတို့ကို တားမြစ်တတ်သော တံရားကား အဝိဇ္ဇာတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာကို ဖောက်ခွဲ နိုင်ခြင်းကို "မဟာဝိပဿနာဉာဏ်၏ အကြောင်းရင်း ဥပါယ"ဟု ဆိုသည်။

အရတိ ဝိနောဒေတွာ။ ။ဗျာန်သမာပတ်တို့၌ အလွန်မွေ့လျော်သော ပါမောဇ္ဇ ကြောင့် ဗျာန်သမာပတ်တို့၌ မမွေ့မလျော်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အရတိကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းသည် ဗျာန်သမာပတ်တို့ကို ရခြင်း၏အကြောင်း ဥပါယ တည်း၊ မှန်၏–ပါမောဇ္ဇဟူသော နသောပီတိဖြစ်မှသာ ရင့်သောပီတိမှစ၍ ဗျာန်စသော အထက်တရားကို ရနိုင်သည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်အရ အဝိဇ္ဇာပဒါလန အရတိဝိနောဒနကို အထက် တရားထူးတို့၏ အကြောင်းဥပါယဟုမှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ဥခွံကို ဖောက်ခွဲခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာ စသော မဟာဝိပဿနာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်၏ အကြောင်းဥပါယဖြစ်၍ အရတိကို ပယ်ခြင်း ကား ဗျာန်သမာပတ်၏ အကြောင်းဥပါယဖြစ်လျှင် နောက်၌ ဗျာန်သမာပတ်ကို အလျင်, ဝိပဿနာကို နောက်ထား၍ ပြမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအစဉ်နှင့် လျော်အောင် အရတိ ဝိနောဒနကို ရှေ့, အဝိဇ္ဇာပဒါလနကို နောက်ထားသင့်၏၊ သို့သော် အဝိဇ္ဇာသည် နိဝရဏ. သဘောလည်းရှိသောကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသော နိဝရဏတို့၌လည်း သွင်းယူခြင်းငှာ နောက်လာမည့် အကျိုးတရား၏ အစဉ်အတိုင်း မကျဘဲ အဝိဇ္ဇာပဒါလနကို ရှေ့က ထားလိုက်ရသည်။[ဥပ္ပဇ္ဇိပါဠိနိဒ္ဒေသော ပန နိဝရဏသဘာဝါယ အဝိဇ္ဇာယ ဟေဋ္ဌာ နိဝရဏောသုပိ သင်္ဂဟဒဿနတ္ထံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

ကဝါဋ္ဌ-နီဝရဏတည်းဟူသော တံခါးရွက်ကို၊ ဉဏ္ဍါ ဌေတွာ-ဖွင့်လှစ်၍၊ (ဂတော)၊ ဒုတိယ ဗျောနေန-ဖြင့်၊ ဝိတက္ကဝိစာရံ-ကို၊ ဝူပသမေတွာ-ငြိမ်းအေးစေ၍၊ [တစ်နည်း-ဝိတက္ကဝိစာရရူမ်-ဝိတက် ဝိစာရတည်းဟူသော အခိုးကို၊ ဝူပသမေတွာ-၍၊] (ဂတော)၊ တတိယ ဗျောနေန-ဖြင့်၊ ပီတိ-ပီတိကို၊ ဝိရာဇေတွာ-စက်ဆုပ်၍၊ ဝါ-လွန်မြောက်၍၊ (ဂတော)၊ [ပီတိယာစ ဝိရာဂါကို ရည်ရွယ်သည်၊] စတုတ္ထ ဗျောနေန-ဖြင့်၊ သုခဒုက္ခံ-သုခဒုက္ခကို၊ ပဟာယ-၍၊ (ဂတော)၊ ["သုခဿစ ပဟာနာ ဒုက္ခဿစ ပဟာနာ"ကို ရည်ရွယ်သည်၊] အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိယာ-အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်ဖြင့်၊ ရူပသညာ ပဋိဃသညာ နာနတ္တသညာယော-ရူပသညာ ပဋိဃသညာ နာနတ္တသညာတို့ကို၊ သမတိက္ကမိတွာ-လွန်မြောက်၍၊ (ဂတော)၊ ["သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ"တို့ကို ရည်ရွယ်သည်၊ ထိုသညာ ၃ မျိုးတို့၏ အထူးကို ထိုဈာန်ခန်း၌ ရှုပါ၊] ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ-ဝိညာဏဉ္စာယတန သမာပတ်ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသည်-အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို၊ (သမတိက္ကမိတွာ-၍၊ ဂတော)၊ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ-အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်ဖြင့်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသည်-ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို၊ (သမတိက္ကမိတွာ-၍၊ ဂတော)၊ နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ္တိယာ-နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်ဖြင့်၊ အာကိဉ္စညာယတနသည်-အာကိဉ္စညာယတနသညာကို၊ သမတိက္ကမိတွာ-၍၊ ဂတော။ [ဤအာကာသာနဉ္စာယတနစသည်တို့၏ သဒ္ဒါနက်ကို ထိုဈာန်ခန်းတို့၌ ရှုပါ။]

နီဝရဏကဝါဋ္ဌံ ဉဏ္ဍါ ဌေတွာ။ ။သမာပတ္တိဝိဟာရ (သမာပတ်တည်းဟူသော ကျောင်း) သို့ ဝင်၍နေဖို့ရန် နီဝရဏတို့က တားမြစ်တတ်သောကြောင့် နီဝရဏတို့ကို တံခါးရွက်ပုံ ပြုလုပ်၍ ရူပကအလက်ာနည်းဖြင့် ဆိုသည်၊ ဉဏ္ဍါ ဌေတွာ၌ ဉပုဗ္ဗ, ဃဋ္ဌခတ်သည် ဖွင့်လှစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိ ၂ ဂိုဏ်းတည်း။ [သမာပတ္တိဝိဟာရ ပဝေသန နိဗန္ဓနေန နီဝရဏာနိ ကဝါဋသဒိသာနိတိ အာဟ နီဝရဏကဝါဋံ ဉဏ္ဍါ ဌေတွာတိ၊ -ဋီကာ။]

ဝိတက္ကဝိစာရရူမ်။ ။"ရတ္တိ ဝိတက္ကေတွာ ဝိစာရေတွာ ဒိဝါ ကမ္မန္တံ ပယောဇေတိ-ညဉ့်အခါ၌ ဝိတက်ဝိစာရတို့ဖြင့် ကြံစည်စဉ်းစား၍ နေ့အခါ၌ အလုပ်ကို ယှဉ်စေ၏"ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ, ဓမ္မိကသုတ်၌ ညဉ့်အခါဝယ် ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းသည် အခိုးထုတ်နေခြင်းနှင့် တူ၏၊ ဝိတက်ဝိစာရတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်းသည် ထိုအခိုးကို ငြိမ်းစခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတက္ကဝိစာရရူမ်"ဟု ရှေးပါဠိ၌ရှိသတတ်၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား ရူမ်ပုဒ် မပါတော့၊ သို့သော် "ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ"ဟူသော ဈာန်ခန်းပါဠိတော်အလိုက် "ဝူပသမေတွာ"ဟု သုံးစွဲခြင်းဖြစ်ရကား ထိုဝူပသမာကို "ရူမဝူပသမာ"ဟု အဋ္ဌကထာတို့ မဖွင့်ကြသောကြောင့် "ရူမ" မပါသော ပါဠိလည်း အပြစ်မရှိပါ။

[ဗျာန်သမာပတ်တို့ကို ပြုပြီး၍ မဟာဝိပဿနာတို့ကို ပြုလိုသောကြောင့် "အနိစ္စာနုပဿနာယ" စသည်ကို မိန့်။] အနိစ္စာနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ နိစ္စသည်–နိစ္စဟု ထင်မှားသော မိစ္ဆာသညာကို၊ ပဟာယ–ပယ်၍၊ (ဂတော–အထက်တရားထူးသို့ သွားတော်မူပြီ၊) ဒုက္ခာနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့ကို ဒုက္ခဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ သုခသည်–သုခဟု ထင်မှားသော မိစ္ဆာသညာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ အနတ္တာနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့ကို အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အတ္တသည်–အတ္တဟု ထင်မှားသော မိစ္ဆာသညာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ နန္ဒိ–နှစ်သက်တတ်သော သပ္ပီတိကတဏှာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ဝိရာဂါနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့၌ စက်ဆုပ်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ရာဂံ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့၌ တပ်မက်တတ်သော ရာဂကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ နိရောဓာနုပဿနာယ–တောဘူမကသင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဘင်္ဂကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်

အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသည်။ ။အနိစ္စသ–မမြဲသော တောဘူမကခန္ဓာ ၅ ပါးကို+အနုပဿနာ–အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တည်း၊ (တစ်နည်း) အနိစ္စန္တိ–မမြဲဟူ၍+အနုပဿနာ–တည်း၊ အနိစ္စာနုပဿနာ–ဉာဏ်၊[နိဿယ၌ နောက်နည်းအတိုင်းပေးထားသည်။] သန်တဓမ္မေ–တို့ကို၊ နိစ္စာတိ–မြဲကုန်၏ဟူ၍+ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော (ထင်မှားသော)+သညာ နိစ္စသညာ။[သညာသီသေန စေတ္တ ဒိဋ္ဌိစိတ္တာနံပိ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ သညာကို ခေါင်းတပ် (ပဓာန) ပြုသောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိစိတ်တို့ကိုလည်း နိစ္စသည်ဟူသော ဤပါဠိ၌ ယူရမည်–ဟု မှတ်ပါ၊ သညာဝိပလ္လာသ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ စိတ္တဝိပလ္လာသဟူသော ဝိပလ္လာသ ၃ မျိုးကို အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်က ပယ်နိုင်၏–ဟူလို။]

နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ။ ။ဝိဒဓာတ်သည် တုဋ္ဌိအနက်ကိုလည်း ဟောဏ်၊ နိ ဥပသာရကြောင့် မနှစ်သက်ခြင်း (ငြီးငွေ့ခြင်း) အနက်ကို ဟောရသည်၊ ရဓာဒိလည်း ရှိ၏၊ နိဗ္ဗိန္ဒန်–ငြီးငွေ့ခြင်း၊ နိဗ္ဗိဒါ–ခြင်း၊ သင်္ခါရေသု–တို့၌၊ နိဗ္ဗိဒါယ–ငြီးငွေ့ခြင်းအားဖြင့်+ပဝတ္တာ+အနုပဿနာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ၊ ထိုအနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သပ္ပီတိကတဏှာ (ပီတိနှင့်တကွ ဖြစ်သော တပ်မက်ခြင်း) ဟူသော နန္ဒိကို ပယ်သည်။

ဝိရာဂါနုပဿနာ။ ။ဝိရဇ္ဇန်–စက်ဆုပ်ခြင်း၊ ဝိရာဂေါ–ခြင်း၊ (ပီတိယာစ ဝိရာဂါ၌ ဝိရာဂသဒ္ဒါကို ဇိဂုစ္ဆနအနက် ဖွင့်သည်။) ဝိရာဂေန–သင်္ခါရတို့၌ စက်ဆုပ်ခြင်းအားဖြင့်+ပဝတ္တာ+အနုပဿနာ ဝိရာဂါနုပဿနာ။

နိရောဓာနုပဿနာ။ ။နိရုဇ္ဈန်–သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း (ဘင်) တည်း၊ နိရောဓော–ခြင်း၊ နိရောဓသ–ကို+အနုပဿနာ နိရောဓာနုပဿနာ၊ (တစ်နည်း) ဤသင်္ခါရတို့သည် ချုပ်သာလျှင် ချုပ်ကြရ၏၊ ထိုချုပ်သော သင်္ခါရတို့က နောက်ထပ် မဖြစ်ကြ၊ ဤသို့ အချုပ်နှင့် မဖြစ်ခြင်းကို ရှုတတ်သောကြောင့် "နိရောဓာနုပဿနာယ သမုဒယံ (ပဟာယ)" ဟု ဆိုသည်။

သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ သမုဒယ-သစ္စာရတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊["ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်" ဟူသည် အဖြစ်ကို မရှုခြင်းတည်း၊] ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ-တောဘူမကသစ္စာရတို့၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာဒါန-နိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် ယူခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ခယာနုပဿနာယ-တောဘူမကသစ္စာရတို့၏ကုန်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ဃနသည်-တစ်ခဲနက် တစ်ခုတည်းဟု ထင်မှားသော မိစ္ဆာသညာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ဝယာနုပဿနာယ-တောဘူမကသစ္စာရတို့၏ ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာယူဟနံ-ပြန့်နှံ့၍ ဒုက္ခအထုကို ပေါင်းစုခြင်းကို၊ ဝါ-ပြုစီမံခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ဝိပရိဏာမာနုပဿနာယ-တောဘူမကသစ္စာရတို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ဓုဝသည်-တောဘူမကသစ္စာရတို့၌ ခိုင်မြဲ၏ဟု ထင်မှားသော မိစ္ဆာသညာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)။

ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ။ ။ပဋိနိဿဇ္ဇနံ-ထပ်မံ၍ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ-ခြင်း၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေန-ဖြင့်+ပဝတ္တာ+အနုပဿနာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ။[အာဒါနန္တိ နိစ္စာဒိ ဝသေန ဂဟဏံ။]

ဃနသည်။ ။ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်သည် သန္တတိမည်၏၊ ထိုအစဉ်အားဖြင့် ရုပ်အများ နာမ်အများ ဖြစ်ပျက်နေသော်လည်း ထိုအစဉ်ကို ရုပ်တစ်ခု နာမ်တစ်ခုဟု မှတ်ထင်ခြင်းသည် သန္တတိဃနသညာတည်း၊ ရုပ်ကလာပ်အပေါင်း စိတ်စေတသိက်အပေါင်းသည် ရုပ်တွေ နာမ်တွေ ပေါင်းထားသော သမူဟဖြစ်ပါလျက် ထိုအပေါင်းကို တစ်ခုတည်းဟု မှတ်ထင်ခြင်းသည် သမူဟဃနသညာတည်း၊ ရူပါရုံကို သိခြင်းကိစ္စတစ်ခုဝယ် စက္ခုဒ္ဒါရဝီထိ တဒနုဝတ္တိကဝီထိတို့ဖြင့် သိရ၏၊ ထိုသိခြင်းကိစ္စက တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် ထိုဝီထိစိတ်များကို တစ်ခုတည်း မှတ်ထင်ခြင်းသည် ကိစ္စဃနသညာတည်း၊ အာရုံတစ်ခုကို ဝီထိစိတ်များပြုရာ၌ ထိုစိတ်များ၏ အာရုံက တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် စိတ်အများကိုလည်း တစ်ခုတည်းဟု မှတ်ထင်ခြင်းသည် အာရမဏဃနသညာတည်း။[သန္တတိသမူဟ ကိစ္စာရမဏာနံ ဝသေန ဧကတ္တဂ္ဂဟဏံ ဃနသညာ။]

အာယူဟနံ။ ။အာပုဗ္ဗ+ဥိဟဓာတ်၊ အာကို "တတြတတြာဘိနန္ဒနဝသေန-ထိုထိုအာရုံ၌ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဗျာပေတွာ-ပြန့်နှံ့စေ၍" ဟုလည်းကောင်း, ဥိဟနံကို "ရာသိကရဏ-အစုပြုခြင်း" ဟု သဒ္ဒတ္ထလည်းကောင်း, "ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တနံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထလည်းကောင်း, သစ္စဝိဘင်း မူလဋီကာဖွင့်၏၊ ဤဋီကာတို့၌လည်း "အာယူဟနံ အဘိသင်္ခရဏ-ပြုစီမံခြင်း" ဟု ဖွင့်၏၊ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တနံနှင့် သဘောတူ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာတည်း။

ဝိပရိဏာမ, ဓုဝသည်။ ။နဂိုအခိုက်အတန့်မှ အခြားသော အခိုက်အတန့် တစ်မျိုးသို့ ရောက်ခြင်းကို "ဝိပရိဏာမ" ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ရောက်ခြင်းကို "ဖောက်ပြန်ခြင်း-ပြောင်းလွဲခြင်း" ဟု ခေါ်ကြသည်၊[အဝတ္ထာဝိသေသာပတ္တိ ဝိပရိဏာမော၊] ဓုဝသည်ကို ထိရဘာဝဂဟဏသည်၊ "ခိုင်မြဲ၏ဟု မှတ်ယူတတ် ထင်မှားတတ်သော သညာ" ဟူလို။

အနိမိတ္တာနုပဿနာယ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ အထည်ကိုယ်ဟန်, သဏ္ဌာန်နိမိတ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ နိမိတ္တံ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ အထည်ကိုယ်ဟန်, သဏ္ဌာန်နိမိတ်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာယ–တေဘူမက သင်္ခါရတို့၌ တောင့်တဖွယ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ပဏိဓိ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ တောင့်တတတ်သော တဏှာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ သုညတာနုပဿနာယ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၏ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အဘိနိဝေသं–လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာသက်ဝင်တတ်သော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ [အဘိ–လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲစွဲမြဲမြဲ၊ နိဝေသ–သက်ဝင်တတ်သော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ အဘိနိဝေသန္တိ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ–ဋီကာ၊] အဓိပညာ ဓမ္မဝိပဿနာယ–တေဘူမကသင်္ခါရဓမ္မတို့၌ အနိစ္စ စသောအားဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ သိတတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ သာရာဒါနာဘိနိဝေသं–အသာရဖြစ်သော သင်္ခါရတို့၌ သာရဟု ယူတတ်, အလွန်အကဲ သက်ဝင်တတ်သော သညာ စိတ္တာ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ယထာဘူတညာဏဒဿနေန–မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ သိတတ် မြင်တတ်သော ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဖြင့်၊ [အနေကဏ္ဍာသယ စသောပုဒ် အဖွင့်၌ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ကို ယထာဘူတဉာဏ်ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်။] သမ္မောဟာ

နိမိတ္တံ။ ။သမူဟာဒိယနဝသေန–သမူဟယနစသော တစ်ခဲနက် (တစ်လုံးတစ်ခဲ)၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သကိစ္စပရိစ္ဆေဒတာယ–မိမိကိစ္စဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သင်္ခါရာနံ–တို့၏၊ သဝိဂ္ဂဟတံ–အထည်အကိုယ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊–ဤဋီကာဖွင့် အတိုင်း အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဌာန်ကို "နိမိတ္တ–ဝိဂ္ဂဟ"ဟု မှတ်ပါ၊ ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဒါသည် "ကိုယ်" ဟူသော အနက်ကို ဟောစ်၊ "သရီရံ ဝပု ဂတ္တဉ္စ–ဗ္ဗာဘာဝေါ ဗောန္ဓိဝိဂ္ဂဟော"–အဘိဓာန် (၁၅၁)၊ ထိုသို့ အထည်ကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရခြင်းမှာလည်း ဆိုင်ရာကိစ္စကို ပြုခြင်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားထားသော ရုပ်အပေါင်း နာမ်အပေါင်းကို တစ်ခုတည်း တစ်လုံးတည်းဟု ထင်နေခြင်းကြောင့်တည်း။

ပဏိဓိ။ ။ပ+နိ+ဓာဓာတ်+ဏိပစ္စည်း၊ "ရှေးရှုထားခြင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ရာဂစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာရုံပေါ်၌ ထားခြင်းကို "တောင့်တခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ပေးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သာပနတ္ထတော တဏှာဝသေန သင်္ခါရေသု နိန္နတာ (ညွတ်သည်၏ အဖြစ်)"ဟု ဖွင့်သည်။ ["ပဏိဓာနတော ပဌာယ" စသည်၌ကား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရှေးရှုထားခြင်း ဆုတောင်းခြင်းကို "ပဏိဓိ" ဟု ဆိုသည်။]

အဓိပညာ ၊ပေ၊ ဘိနိဝေသံ။ ။အနိစ္စာဒိဝသေန သဗ္ဗဓမ္မတီရဏ (ဆုံးဖြတ်ခြင်း) အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ၊ သာရာဒါနာ ဘိနိဝေသန္တိ အသာရေ သာရဂ္ဂဟဏ ဝိပလ္လာသံ၊ [သာရာဒါန=သာရ+အာဒါနကို သာရဂ္ဂဟဏဟုလည်းကောင်း, အဘိနိဝေသကို ဝိပလ္လာသဟု အဓိပ္ပာယတ္ထလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။]

ဘိနိဝေသံ–ဗြဟ္မာ ဗိသဏ္ဍိ အစိုးရသူတို့ ဖန်ဆင်းထားသည်ဟု ပြင်းစွာတွေးဝေခြင်းအားဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း နလုံးသွင်းတတ်သော မိစ္ဆာဉာဏ်ကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ အာဒီနဝါနုပဿနာယ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာလယာဘိနိဝေသံ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ ကပ်ငြိတွယ်တာ ပုန်းအောင်းရာဟု လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲလန်းတတ်သော တဏှာကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ–ဤသို့သဘောရှိသော သင်္ခါရတို့ကို စွန့်လွှတ်အပ်ကုန်၏ဟု ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အပ္ပဋိသံခံ–ပညာဖြင့် မရှုမဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)၊ ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာယ–ဝဋ်မှ ကင်းသောနိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဂေါတြဘုဉာဏ်ဖြင့်၊ သံယောဂါဘိနိဝေသံ–တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ ယှဉ်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း နလုံးသွင်းခြင်းကို၊ (ပဟာယ ဂတော)။

သမ္မောဟာဘိနိဝေသော။ ။ဣသရကုတ္တာဒိဝသေန–ဗြဟ္မာ ဗိသဏ္ဍိ အစိုးရသော ဘုရားတို့၏ ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ လောကောသမုပ္ပန္နောတိ (လောကသည် ဖြစ်၏ဟု) အဘိနိဝေသော သမ္မောဟာဘိနိဝေသော နာမ။

အာလယာဘိနိဝေသံ။ ။သင်္ခါရေသု–တို့၌၊ လေဏတာဏာဘာဝဂ္ဂဟာဏ–ပုန်းအောင်းရာ၏အဖြစ် စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုယူခြင်း (မှတ်ထင်ခြင်း) သည်၊ အာလယာဘိနိဝေသော–မည်၏၊ ဤအလို "အာပုဗ္ဗ+လီ–သိလေသနေ"ဟူသော ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော အာလယသဒ္ဒါသည် "ကပ်ငြိတွယ်တာ ပုန်းအောင်းရာ"ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ အိမ်အနက်ဟောပုဒ်တို့တွင် ဤအာလယသဒ္ဒါပါသည်။ [အလွန်ကပ်ငြိတတ်+အလွန်စွဲလန်းတတ်သော တဏှာကိုလည်း "အာလယာဘိနိဝေသ" ခေါ်သည်ဟု ကေစိဝါဒရှိသေး၏။]

ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ။ ။ဧဝံဝိဓ သင်္ခါရာ–ဤသို့သဘောရှိကုန်သော သင်္ခါရတို့ကို၊ ပဋိနိသဒ္ဒိယန္တီ–စွန့်လွှတ်အပ် စွန့်လွှတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ပဝတ္တံ ဉာဏံ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ၊ "ပဋိသင်္ခါ (သင်္ခါယ)–ဤသို့သောသင်္ခါရတို့ကို အာရုံမပြုတော့ဘဲ စွန့်လွှတ်အပ် စွန့်လွှတ်ထိုက်ကုန်၏ဟု အသင့်အားဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၍+အနုပဿနာ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။

ဝိဝဋ္ဋ ၊ပေ၊ ဘိနိဝေသံ။ ။ဝဋ္ဋတော ဝိဂတတ္တာ ဝိဝဋ္ဋံ နိဗ္ဗာနံ၊ တတ္ထ အာရမဏကရဏသင်္ခါတေန အနုပဿနေန ပဝတ္တိယာ–ထိုနိဗ္ဗာန်၌ အာရုံပြုခြင်းဟူသော အနုပဿနာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာ ဂေါတြဘု–ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာဟူသည် ဂေါတြဘုတည်း၊ သံယောဂါဘိနိဝေသန္တိ–သံယုဇ္ဇနဝသေနသင်္ခါရေသု အာဘိနိဝေသံ၊ ဂေါတြဘုက သင်္ခါရတို့ကို အာရုံမပြုဘဲ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် သင်္ခါရတို့၌ ယှဉ်စပ်ခြင်းဟူသော အာရုံပြုမှုကို ပယ်နိုင်သည်။ [ဝဋ္ဋတော–ကိလေသ, ကမ္မ, ဝိပါကဟူသောဝဋ်မှ+ဝိဂတ–ကင်းသည်တည်း၊ ဝိဝဋ္ဋံ–ဝဋ်မှ ကင်းသည်။]

သောတပတ္တိပတ္တိမဂ္ဂေန–သောတပတ္တိမဂ်ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ–ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌ တည်ကုန် တစ်ယောက်တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသေ–ကိလေသာတို့ကို၊ ဘဋ္ဌိတွာ–ဖျက်ဆီးပြီး၍၊ (ဂတောပါ)၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန–သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့်၊ သြဠာရိကေ–ရုန့်ရင်းကုန်သော၊ ကိလေသေ–တို့ကို၊ ပဟာယ (ဂတောပါ)၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန–အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊ အဏုသဟဂတေ–အဏုမြူ သဖွယ်သေးငယ်ကုန်သော၊ ကိလေသေ–တို့ကို၊ သမုဋ္ဌါပေတွာ–အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခွာ၍၊ (ဂတောပါ)၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗကိလေသေ–အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ သမုစ္ဆိန္နာတွာ–အကြွင်းမဲ့ဖြတ်၍၊ ဂတောပါ၊ [နိုဂုံးကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝမိ" စသည်မိန့်၊] ဧဝမိ–ဤသို့လည်း၊ တထာ–ဖြင့်၊ ဂတောပါ–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတောပါ–မည်တော်မူ၏။

ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ။ ။ဒိဋ္ဌိယာ–သောတပတ္တိမဂ် ပယ်အပ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့်၊ သဟဧကဋ္ဌေ–တကွဖြစ်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော စိတ္တာပ္ပါဒ်၌ တည်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ကိလေသာတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။) ပဟာနေကဋ္ဌေန–ပယ်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒိဋ္ဌိကို ပယ်လိုက်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ရှိသော အပါယဂမနီယ ကိလသာအားလုံးကိုလည်း ပယ်ရကား အတူ ပယ်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်း၌ တည်သော ကိလေသာတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။)

သြဠာရိကေ။ ။အထက်မဂ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာအနုတို့ကိုထောက်၍ "သြဠာရိကကိလေသာ"ဟု ဆိုသည်၊ "သြဠာရိကသာမည"ယူလျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတွေကိုပါ ထပ်၍ ပယ်ရလိမ့်မည်။ [သြဠာရိကေတိ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဇေ ကိလေသေ အပေက္ခိတွာ ဝုတ္တံ၊ အညထာ ဒဿနပဟာတဗ္ဗာစ ဒုတိယမဂ္ဂဝဇ္ဇေဟိပိ သြဠာရိကာတိ တေသမ္ပိ တဗ္ဗစနီယတာ သိယာ (ထို ပဌမမဂ္ဂ ကိလေသာတို့၏လည်း ထိုသြဠာရိကသဒ္ဒါသည် ဟောထိုက်စရာ ရှိသည်)–ဋီကာသစ်။]

အဏုသဟဂတေ။ ။အောက်မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသောကိလေသာတို့ကို ထောက်၍ အဏု (သိမ်မွေ့) ကိလေသာဟု ဆိုသည်၊ သဟဂတသဒ္ဒါ အနက်သီးခြားမရှိ၊ "အဏုဧဝ အဏုသဟဂတာ"ဟု တဗ္ဗာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရဲ့ တွဲ။ [အဏုသဟဂတေတိ အဏုဘူတေ၊ တဗ္ဗာဝုတ္တိကော ဟိ ဧတ္ထ သဟဂတသဒ္ဒေါ၊ ဣဒံ ပန ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဝဇ္ဇေ အပေက္ခိတွာ ဝုတ္တံ (အောက်မဂ်တို့သည် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ထောက်၍ အဏုသဟဂတေ ဟူသော ဤစကားကို ဆိုအပ်ပြီ)၊–ဋီကာသစ်။]

သဗ္ဗကိလေသေ။ ။အောက်မဂ် ၃ ပါးတို့ ပယ်အပ်ပြီးမှ ကျန်သမျှ ကိလေသာအားလုံးကိုသာ "သဗ္ဗကိလေသ"ဟု ဆိုသည်၊ အောက်မဂ်ပယ်အပ်ပြီး ကိလေသာတို့ကို အရဟတ္တမဂ်က ထပ်၍ ပယ်သည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဤသဗ္ဗမျိုးကို "သာဝသေသသဗ္ဗ (သူ၏ ဟောနက် ကြွင်းကျန်လျက်ရှိသော သဗ္ဗ)" ဟုဆိုရသည်။

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ တထလက္ခဏံ-မှန်ကန်သော လက္ခဏာသို့၊ အာဂတော-ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာဂတော-တထာဂတမည်တော်မူသနည်း၊ [ရှေးဦးစွာ ဓာတ် ၆ ပါး လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထ ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ပထဝီဓာတုယာ" စသည်ကို မိန့်၊] ပထဝီဓာတုယာ-ပထဝီဓာတ်၏၊ ကက္ခဋတ္တလက္ခဏံ-ခိုင်မာသည်၏ အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာသည်၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ကက္ခဋလက္ခဏံ"ဟု တွေ့မပါဘဲလည်း ရှိ၏၊ ဘာဝပွဓာန ကြောပါ၊] တထံ-မှန်သော် သဘောရှိသည်၊ အဝိတထံ-မဟုတ်မမှန်သော

ကထံ တထ ၊ပေ၊ အာဂတော။ ။ရှစ်ပါးသောအကြောင်းတို့တွင် "တထလက္ခဏံ အာဂတော"ဟူသော အကြောင်း၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ကထံ တထလက္ခဏံ အာဂတော"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အာဂတော၏နောက်၌ "ဉာဏဂတိယာ အာဂတော အဝိရဇ္ဈိတွာ ပတ္တော"ဟု ဖွင့်လတ်၊ အာအတွက် အနက်သီးခြား မရှိ, ဂမုဓာတ်၏ ရောက်ခြင်း အနက်သာ ရှိသည်-ဟု သိစေလို၍ "ပတ္တော"ဟုလည်းကောင်း, ထို "ရောက်ခြင်း"ဟူသည်လည်း ဉာဏ်ဖြင့် အာရုံပြုသော ဉာဏဂတိတည်းဟု သိစေလို၍ "ဉာဏဂတိယာ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ဂမုဓာတ်သည် အဝဗောဓန (ထိုးထွင်း၍သိခြင်း) အနက်ကို ဟောနိုင်ပါသော်လည်း "ဉာဏဂတိယာ"ဟု ဝိသေသန ပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဂတောဒ္ဓ ဂမုဓာတ်၏ အဝဗောဓနအနက်ကို မယူရတော့။ [သတိပ ဂတသဒ္ဒဿ အဝဗောဓနတ္ထဘာဝေ ဉာဏဂမနတ္ထေနေဝေသော သိဒ္ဓေါတိ နှ ဝုတ္တော၊ အာသဒ္ဒဿ စေတ္ထ ဂတသဒ္ဒါနုဝတ္တိ မတ္တမေဝ၊ တေနာဟ ပတ္တော အနုပတ္တောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

ကက္ခဋလက္ခဏံစသည်။ ။ဤလက္ခဏာတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဌသာလိနီစသော အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာနှင့် သင်္ဂြိုဟ်အဖွင့်များကိုကြည့်၍ သိကြပါ၊ ဤ၌ အကျယ်ရေးလျှင် ဂန္ထဂရဘာဝဒေါသ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။

တထံ။ ။သက္ကတဝယ် တထဟူသော အဗျယပုဒ်နောင် သာဓုအနက်၌ ယတ်ပစ္စည်းသက်၍ "တထျ"ဟု ရှိ၏၊ တထာ(တတြ)-ထိုအခြင်းအရာ၌ (ဤနေရာဝယ် "ကက္ခဋအဖြစ်၌")၊ သာဓု-ကောင်းမွန် မှန်ကန်သည်တည်း၊ တထျံ-သည်၊ အမှန်အနက်ကို ဟောရာ၌ နပုလ္လိန်၊ အမှန်ရှိသော လက္ခဏာစသည်ကို ဟောရာ၌ ၃ လိန်ဟု ဆို၏၊ ဤ၌ ယတ်ပစ္စည်းအစား အပစ္စည်းသက်ပါ၊ (တစ်နည်း) တထသဘောရှိသော လက္ခဏာကို ဟောသောကြောင့် အဿတ္ထိအနက်၌ ဏျပစ္စည်းသက်ပါ။ [တထာတိ တံ သဘာဝါ၀-ထိ ဒုက္ခာဒိသဘောရှိကုန်သည်သာ၊-သစ္စဝိဘင်း မူလဋီကာ။]

အဝိတထံ။ ။"ဝိတထံ-မမှန်သည်၊ ဝါ-ချုတ်ယွင်းသည်+နှ-မဟုတ်၊ အဝိတထံ ဟုဟာ၊ ဤ၌လည်း အဝိတထ သဘောရှိသော အရာ၀တ္ထု(လက္ခဏာစသည်)ကို ဟောရာ၀ယ် အဿတ္ထိအနက်၌ ဏျပစ္စည်းသက်၍ ၃ လိန်ဟု မှတ်ပါ၊ ဏျပစ္စည်းသက်သော်လည်း နိလ ပီတကဲ့သို့ ဝုဒ္ဓိမရောက်ပဲ ရှိသည်၊ [အဝိတထာတိ အမုသာသဘာ၀ါ၊-အနု၊ ဋီကာနောက်နား၌လည်း "အဝိပရီတသဘာ၀ကို တထ, မုသားမဖြစ်သည်ကို အဝိတထ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ခွဲ၏၊ ထို့ကြောင့် "အဝိတထံ-မချုတ်မယွင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆက် ပေးသည်။]

သဘောရှိသည်၊ ဝါ–မချုတ်ယွင်းသော သဘောရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အာပေါဓာတုယာ–အာပေါဓာတ်၏၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏံ–ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၊ ပေ ၊ [တထံ အဝိတထံတို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ၊] တေဇောဓာတုယာ–တေဇောဓာတ်၏၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ–အင်္ဂေ့၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝါယောဓာတုယာ–ဝါယောဓာတ်၏၊ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ–တောင့်မာခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ အာကာသဓာတုယာ–အာကာသဓာတ်၏၊ အသမ္ဖုဋ္ဌလက္ခဏံ–မထိတွေ့အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ဝိညာဏဓာတုယာ–ဝိညာဏဓာတ်၏၊ ဝိဇာနနလက္ခဏံ–သညာ ပညာတို့သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ တထံ အဝိတထံ ဟောတိ။

[ဓာတ် ၆ ပါးလက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ ခန္ဓာ ၅ ပါး လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် ရူပသမ္ပဒသည်ကိုမိန့်၊] ရူပသ–ရုပ်၏၊ ရူပနလက္ခဏံ–ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ပေ၊ ဝေဒနာယ–ဝေဒနာ၏၊ ဝေဒယိတလက္ခဏံ–ခံစားခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သညာယ–သညာ၏၊ သဉ္ဇာနနလက္ခဏံ–မှတ်သိ သိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သင်္ခါရာနံ–သင်္ခါရတို့၏၊ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ–ပြုစီမံခြင်း လက္ခဏာသည်၊ပေ ၊ [သင်္ခါရ ၅၀ ရှိသော်လည်း စေတနာကို ပဓာနထား၍ စေတနာ၏ အဘိသင်္ခရဏ လက္ခဏာကိုသာ ပြသည်၊] ဝိညာဏသ–ဝိညာဏ်၏၊ ဝိဇာနနလက္ခဏံ–သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ။

[ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါ ၅ ပါးနှင့်တကွ ဖဿလက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထ ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် ဝိတက္ကသ စသည်ကို မိန့်။] ဝိတက္ကသ–ဝိတက်၏၊ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ–အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝိစာရသ–ဝိစာရ၏၊ အနုမဇ္ဇနလက္ခဏံ–အာရုံကို အဖန်ဖန် ပွတ်တိုက်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ပီတိယာ–ပီတိ၏၊ ဖရဏလက္ခဏံ–ဖြန့်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သုခသ–သုခ၏၊ သာတလက္ခဏံ–သာယာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝါ–သာယာစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ပေ ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ–စိတ္တေကဂ္ဂတာ၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ–မပြန့်လွင့်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဖဿသ–ဖဿ၏၊ ဖုသနလက္ခဏံ–တွေ့ထိခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ။

ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ။ ။လောကိယဝါယုနာ–လောကီလေကြောင့်၊ ဘဿာယ–သားရေ အိပ်၏၊ ဝါ–သားရေ ဖားဖို၏၊ ဥဒ္ဓုမာယနံဝိယ–ဖောင်းပွခြင်းကဲ့သို့၊ ယေန–အကြောင်းသဘော ကြောင့်၊ တံတံ ကလာပသ–ထိုထိုရုပ်ကလာပ်၏၊ ဥဒ္ဓုမာယနံ–ဖောင်းပွခြင်းသည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ထမ္ဘဘာဝေါ–တောင့်မာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ–ထို ဖောင်းပွကြောင်း, တောင်မာကြောင်း သဘောသည်၊ ဝိတ္ထမ္ဘနံ၊–ဋီကာ။

[ဣန္ဒြေ ၅ ပါး လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သဒ္ဓိန္ဒြိယသ စသည်ကို မိန့်။] သဒ္ဓိန္ဒြိယသ–သဒ္ဓိန္ဒြေ၏၊ အဓိမောက္ခလက္ခဏ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ဝီရိယိန္ဒြိယသ–ဝီရိယိန္ဒြေ၏၊ ပဂ္ဂဟလက္ခဏ–ချီမြှောက်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ သတိန္ဒြိယသ–သတိန္ဒြေ၏၊ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏ–အာရုံ၌ကပ်၍ တည်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ သမာဓိန္ဒြိယသ–သမာဓိန္ဒြေ၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ ပညိန္ဒြိယသ–ပညိန္ဒြေ၏၊ ပဇာနနလက္ခဏ–အပြားအားဖြင့် သိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ (တထ–မှန်သောသဘောရှိသည်၊ အဝိတထ–မမှန် မဟုတ်သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ–၏။)

[ဗိုလ် ၅ ပါးလက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သဒ္ဓါဗလသ စသည်ကို မိန့်သည်။] သဒ္ဓါဗလသ–သဒ္ဓါဗိုလ်၏၊ အသဒ္ဓိယ–သဒ္ဓါမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ အကမ္ပိယလက္ခဏ–တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ဝီရိယဗလသ–ဝီရိယဗိုလ်၏၊ ကောသဇ္ဇ–ပျင်းရိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ အကမ္ပိယလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ သတိဗလသ–သတိဗိုလ်၏၊ မုဋ္ဌသစ္စေ–ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ အကမ္ပိယလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ သမာဓိဗလသ–သမာဓိဗိုလ်၏၊ ဥဒ္ဓစ္စေ–ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊ အကမ္ပိယလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ ပညာဗလသ–ပညာဗိုလ်၏၊ အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ အကမ္ပိယလက္ခဏ–သည်၊ (တထ–သည်၊ အဝိတထ–မမှန် မဟုတ်သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ။)

[ဗောဇ္ဈင် ၇ ပါးလက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထ ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သ စသည်ကိုမိန့်။] သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ပဝိစယလက္ခဏ–အပြားအားဖြင့် စိစစ်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ပဂ္ဂဟလက္ခဏ–သည်၊ ပေ၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ဖရဏလက္ခဏ–သည်၊ ပေ ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ဂုပသမလက္ခဏ–ငြိမ်းအေးခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏ–သည်၊ ပေ ၊ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သ–ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၏၊ ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏ–အသင့်အားဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ (တထ–သည်၊ အဝိတထ–မမှန် မဟုတ်သည်၊ ဝါ–သည်၊ ဟောတိ။)

[မဂ္ဂင် ၈ ပါးလက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စသည်ကို မိန့်။] သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ–သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ဒဿနလက္ခဏ–မြင်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပသ–သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏၊ အဘိနိရောပနလက္ခဏ–

သည်၊ ပေ ၊ သမ္ဘာဝါစာယ–သမ္ဘာဝါစာ၏၊ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏံ–သိမ်းပိုက်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သမ္မကမ္မန္တသ–သမ္မာကမ္မန္တ၏၊ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ–ကောင်းစွာ ထကြွခြင်း လက္ခဏာသည်၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ "သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏံ–ကောင်းစွာ ထကြွခြင်းလက္ခဏာသည်"ဟု ရှိ၏၊) ပေ ၊ သမ္ဘာအာဇီဝသ–သမ္ဘာအာဇီဝ၏၊ ဝေါဒါနလက္ခဏံ–ဖြူစင်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သမ္ဘာဝါယာမသ–သမ္ဘာဝါယာမ၏၊ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ–သည်၊ ပေ ၊ သမ္ဘာသတိယာ–သမ္ဘာသတိ၏၊ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ–သည်၊ ပေ ၊ သမ္ဘာသမာဓိသ–သမ္ဘာသမာဓိ၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ–သည်၊ ပေ ။

[ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အဝိဇ္ဇာယ"စသည်ကို မိန့်။] အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာ၏၊ အညာနလက္ခဏံ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သင်္ခါရာနံ–သင်္ခါရတို့၏၊ စေတနာလက္ခဏံ–စေ့ဆော်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ["သင်္ခါရ"ဟူသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် စေတနာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စေတနာလက္ခဏံ"ဟု ဆိုသည်၊] ဝိညာဏသ–ဝိညာဏ်၏၊ ဝိဇာနနလက္ခဏံ–သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ

ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ ။မုသာဝါဒါဒီနံ–မုသာဝါဒ အစရှိသော မိစ္ဆာဝါစာတို့၏၊ ဝိသံဝါဒနာဒိ ကိစ္စတာယ–သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေခြင်း အစရှိသောကိစ္စ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လူခါနံ–ကြမ်းတန်းကုန်သော၊ အပရိဂ္ဂါဟကာနံ–သူတစ်ပါးတို့ကို မိမိဘက်ပါအောင် မသိမ်းပိုက်နိုင်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဘာဝတော–ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဂ္ဂါဟကသဘာဝါ–သိမ်းပိုက်ခြင်း သဘောရှိကုန်သော၊ သမ္ဘာဝါစာ–သမ္ဘာဝါစာ လေးမျိုးသည်၊ သိနိဒ္ဓဘာဝတော–ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မေ–သမ္မယုတ်တရား၊ တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝါစာပစ္စယ သုဘာသိတံ–သမ္ဘာဝါစာဟူသော အကြောင်းရှိသော ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ သောတာရံ–နားထောင်သော၊ ပုဂ္ဂလံစ–ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ–သိမ်းသွင်းနိုင်၏၊ ဣတိ, သာ, ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ။

သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ ။ကာယိကကိရိယာ–ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုအရာသည်၊ ကိဋ္ဌိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကတ္တုံ–ကိုယ်ဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ–ထူထောင်ထကြွစေနိုင်၏၊ ဝါ–ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်၏၊ သယဉ္စ–မိမိဟူသော သမ္ဘာကမ္မဋ္ဌာနသည်လည်း၊ သမုဋ္ဌာနံ–ထကြွခြင်းသည်၊ ဃဋ္ဋနံ–စေ့ဆော်ကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္ဘာကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခါတာ ဝိရတိ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝေါဒါနလက္ခဏံ။ ။ဇီဝမာနသ–အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော၊ သတ္တသ–သတ္တဝါ၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မာနံ–သမ္မယုတ်တရား၊ တို့၏၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝုတ္တိယာ–ဇီဝိတိန္ဒြေဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အာဇီဝသ–အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း၏၊ သုဒ္ဓိ–စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝေါဒါနံ။

သိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ နာမသေ-နာမ်၏၊ နမနလက္ခဏံ-အာရုံသို့ညွှတ်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ရူပသေ-ရုပ်၏၊ ရုပ္ပနလက္ခဏံ-ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သဠာယတနသေ-စက္ခုစသော ၆ ပါးသော အာယတနတို့၏၊ အာယတနလက္ခဏံ-စိတ် စေတသိက်တို့ကို ဖြစ်စေခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [အာယတနံ ပဝတ္တာနံ၊ သဠာယတနဝသေန ဟိ စိတ္တာစေတသိကာနံ ပဝတ္တိ။] ဖဿသေ-ဖဿ၏၊ ဖုသနလက္ခဏံ-တွေ့ထိခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၏၊ ဝေဒယိတလက္ခဏံ-ခံစားခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ တဏှာယ-တဏှာ၏၊ ဟေတုလက္ခဏံ-ဝဋ္ဋဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကအကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [ဝဋ္ဋသေ ဇနကဟေတုဘာဝေါ တဏှာယ ဟေတုလက္ခဏံ။] ဥပါဒါနသေ-ဥပါဒါန်၏၊ ဂဟနလက္ခဏံ-အာရုံကို စွဲစွဲလမ်းလမ်းယူခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [အာရမဏသေ ဂဟဏလက္ခဏံ။] ဘဝသေ-ကမ္မဘဝ၏၊ အာယူဟနလက္ခဏံ-နောက်တစ်ဘဝ ဖြစ်ဖို့ရန် အားထုတ်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [ပုန ဥပ္ပတ္တိယာ အာယူဟနလက္ခဏံ။] ဇာတိယာ-ဇာတိ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ-ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဇရာယ-ဇရာ၏၊ ဇီရဏလက္ခဏံ-ရင့်ရော်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ မရဏသေ-မရဏာ၏၊ စုတိလက္ခဏံ-ရွှေ့လျောခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ။

[ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ ဓာတ်စသည်တို့လက္ခဏာ၏ တထ အဝိတထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဓာတူနံ"စသည်ကို မိန့်။] ဓာတူနံ-ဓာတ်တို့၏၊ သုညတာလက္ခဏံ-သတ္တဒိဝမှ ကင်းဆိတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [သတ္တဒိဝတော သုညတာလက္ခဏံ။] အာယတနာနံ-အာယတနတို့၏၊ အာယတနလက္ခဏံ-စိတ် စေတသ်က်တို့ကို ဖြစ်စေခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ-သတိပဋ္ဌာန်တို့၏၊ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ-အာရုံ၌ ကပ်၍တည်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သမ္မပ္ပဓာနာနံ-သမ္မပ္ပဓာန်တို့၏၊ ပဒဟနလက္ခဏံ-အားထုတ်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ-ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၏၊ ဣဒ္ဓိပနလက္ခဏံ-ပြည့်စုံခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဣန္ဒြိယာနံ-ဣန္ဒြေတို့၏၊ အဓိပတိလက္ခဏံ-မိမိနှင့် စပ်သောတရားတို့၏ အရှင်သခင်အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဗလာနံ-ဗိုလ်တို့၏၊ အကမ္ပိယလက္ခဏံ-တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ-ဗောဇ္ဈင်တို့၏၊ နိယျာနလက္ခဏံ-ဝဋ္ဋဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ [ဝဋ္ဋတော နိဿရဏံ နိယျာနံ။] မဂ္ဂသေ-မဂ်၏၊ ဟေတုလက္ခဏံ-နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေတတ်သော သမ္မာပဋိပတ္တိအကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ၊ပေ ၊ သစ္စာနံ-သစ္စာတို့၏၊ တထလက္ခဏံ-မှန်ကန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ တထံ အဝိတထံ ဟောတိ။

[သမထ စသည်တို့လက္ခဏာ၏ တထ အဝိဘထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "သမထသ"စသည်ကို မိန့်။] သမထသ–သမထ၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏ–မပျံ့လွင့်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ["ပျံ့လွင့်တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော လက္ခဏာသည်"ဟုလည်း ပေး၊] ပေ၊ ဝိပဿနာယ–ဝိပဿနာ၏၊ အနုပဿနာလက္ခဏ–အဖန်ဖန်ရှုခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ သမထဝိပဿနာနံ–သမထဝိပဿနာတို့၏၊ ဧကရသလက္ခဏ–တူသောကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ယုဂနဒ္ဓါနံ–အစုံဖွဲ့အပ်ကုန်သော သမထဝိပဿနာတရား၏၊ အနတိဝတ္တနလက္ခဏ–တစ်ပါးက တစ်ပါးကို မလွန်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိယာ–သီလဝိသုဒ္ဓိ၏၊ သံဝရလက္ခဏ–စောင့်စည်းခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ–စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟူသော သမာဓိ၏၊ အဝိက္ခေပလက္ခဏ–မပျံ့လွင့်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ–ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၏၊ ဒဿနလက္ခဏ–အမှန်ကိုမြင်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ပေ၊ ခယေ–ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ်၌၊ ဝါ–ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ်ထည်း ဝယ်၊ ဉာဏသ–ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏၊ သမုစ္ဆေဒနလက္ခဏ–အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာသည်၊ [မဂ္ဂေါတိ ကိလေသကွယော မဂ္ဂေါ၊ တသ္မိံ ပဝတ္တသ သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတသဉာဏသ။] အနုပ္ပါဒေ–ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ကြောင်းဖိုလ်၌၊ ဝါ–ထည်းဝယ်၊ ဉာဏသ–ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏၊ ပဿဒ္ဓိ လက္ခဏ–ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းအေးခြင်း လက္ခဏာသည်၊ [ကိလေသာနံ အနုပ္ပါဒပရိယော သာနတာယ–ကိလေသာတို့၏ ထပ်၍ မဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အဆုံး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒေါဖလံ (ကိလေသာတို့၏တစ်ဖန် မဖြစ်ကြောင်းဟူသည် ဖိုလ်တည်း၊) ကိလေသဝူပသမော ပဿဒ္ဓိ။] ပေ ။

[သမထသမ္ပစ္ဆ၌ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏသတိုင်အောင်သော စကားတို့ဖြင့် သမထဝိပဿနာတို့၏ အပြီးအဆုံးအဲကျိုးကို ပြပြီး၍, ယခုအခါ ထိုထိုသုတ္တန်၌ လာသော ဆန္ဒ စသည်တို့၏ တထ အဝိဘထဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဆန္ဒသ"

ဧကရသလက္ခဏံ။ ။တစ်ပါးက တစ်ပါးကို လွန်၍လည်း မသွား၊ လျော့၍လည်း မနေဘဲ ဆိုင်ရာကိစ္စကို အညီအမျှ အတူတကွ ဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စသည် "ဧကရသမည်၏" ဟု ကြံပါ၊ [အညမညာနတိဝတ္တနံ ဧကရသော၊ အနူနာဓိကဘာဝေါ–ဋီကာသစ်။]

ယုဂနဒ္ဓါနံ။ ။ယုဂေ–ထမ်းပိုးဌ+နဒ္ဓါ–ဖွဲ့အပ်သော နွား ၂ ကောင်တို့တည်း၊ ယုဂနဒ္ဓါ–တို့၊ ဤနေရာ၌ နွား ၂ ကောင်ကဲ့သို့ တစ်ပါးနှင့် တစ်ပါး မလွန်ရ–မလျော့ရသော သမထနှင့် ဝိပဿနာ ၂ ပါးကိုပင် "ယုဂနဒ္ဓ"ဟု ဆိုသည်၊ "ယုဂနဒ္ဓါ ဝိယာတိ ယုဂနဒ္ဓါ"ဟု ပြုပါ၊ အခြားနေရာ၌ကား သဒ္ဓါနှင့် ပညာကိုလည်းကောင်း, ဝီရိယနှင့် သမာဓိကိုလည်းကောင်း "ယုဂနဒ္ဓ" ဟု ခေါ်၏။

စသည်ကို မိန့်၊] ဆန္ဒသ–ဆန္ဒ၏၊ မူလလက္ခဏံ–အခြေအမြစ်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ မနသိကာရသ–မနသိကာရ၏၊ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏံ–သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထူထောင်ထကြွစေခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဖဿသ–ဖဿ၏၊ သမောဓာနလက္ခဏံ–ပေါင်းဆုံခြင်း လက္ခဏာသည်၊ ဝါ–ပေါင်းဆုံကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသောလက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝေဒနာယ–ဝေဒနာ၏၊ သမောသရဏလက္ခဏံ–အတူတကွ သက်ရောက်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊

မူလလက္ခဏံ။ ။"ဆန္ဒသ .မူလလက္ခဏံ" စသော လက္ခဏာများသည် အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော လက္ခဏာများ မဟုတ်ကြ, ထိုထိုသုတ်ပုဒ်၌ လာသော လက္ခဏာများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရိုးရာလက္ခဏာများနှင့် မတူဘဲ ရှိရသည်၊ ကုသိုလ်စသည်ဖြစ်ရာ၌ ရှေးဦးစွာ ထိုကုသိုလ် စသည်ကို လိုလားသော ဆန္ဒဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆန္ဒ၏လက္ခဏာကို "မူလလက္ခဏာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ပတိဋ္ဌာနဘာဝေါ မူလလက္ခဏံ။] အယဉ္စ လက္ခဏာ ဝိဘာဂေါ ဆဓာတု ပဋ္ဌာနဂ်ါဒိဝသေန တံတံ သုတ္တပဒါနုသာရေန ပေါရာဏဋ္ဌကထာယ မာဂတနယေန ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တထာ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တောပိ ကောစိမ္မော ပရိယာယန္တရပ္ပကာသနတ္ထံ ပုန ဒဿိတောဟု–ဋီကာ။

ထိုထိုသုတ်ပုဒ်များ။ ။ဆန္ဒမူလကာ ဓမ္မာ မနသိကာရသမုဋ္ဌာနာ၊ ဖဿသမောဓာနာ ဝေဒနာသမောသရဏာတိ, ပညုတ္တိရာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ, ဝိမုတ္တိသာရမိဒံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ, နိဗ္ဗာနောဂဓဉ္စိ အာဝုသော ဗြဟ္မစရိယံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာနန္တိစ။

သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏံ။ ။မနသိကာရ ၃ မျိုးအကျယ်ကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋ္ဌိကာ မနသိကာရစေတသိက်ခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤမနသိကာရသည် စိတ်၌ အာရုံပေါ်လာအောင် ပြုတတ်သော အာရမဏပဋ္ဌိပါဒက မနသိကာရတည်း၊ အာရုံပေါ်လာစေနိုင်လျှင် ထိုအာရုံကို အာရုံပြုမည့် သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သောကြောင့် "သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏာ ရှိ၏"ဟု ဆိုသည်။ [အာရမဏ ပဋ္ဌိပါဒကတာယ သမ္မယုတ္တာဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိဟေတုတာ သမုဋ္ဌာပနလက္ခဏံ။]

သမောဓာနလက္ခဏံ။ ။"တိဏ္ဏံ–စက္ခုပ္ပသာဒ ရူပါရုံ စက္ခုဝိညာဏ် စသော ၃ ပါးစုံတို့၏၊ သင်္ဂတိ–ပေါင်းစုံခြင်းကြောင့်၊ ဖဿော–ဖဿဖြစ်၏"နှင့် အညီ ဖဿကို သမောဓာနလက္ခဏာ ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) "သမံ သဟဝါ သြဒဟန္တိ အနေနာတိ သမောဓာနံ"နှင့် အညီ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အညီအမျှ (အတူတကွ) ပေါင်း၍ ထားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဖဿကို "သမောဓာန" ဟု ခေါ်၏၊ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြံ၍ သမောဓာနအဖြစ်ကို "သမောဓာန" ဟု မှတ်ပါ။

သမောသရဏလက္ခဏံ။ ။"သမောသရန္တိ ဧတ္ထာတိ သမောသရဏာ" နှင့် အညီ သမ္မယုတ်တရားတို့သည် (ခံစားမှု၌) အတူတကွ သက်ရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ကြကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကို (ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြံ၍) "သမောသရဏာ"ဟု မှတ်ပါ။ [သမောသရန္တိ သန္ဓိပတန္တိ ဧတ္ထာတိ သမောသရဏာ၊ တာယ ဟိ ဝိနာ အပဝတ္တမာနာ သမ္မယုတ္တာဓမ္မာ ဝေဒနာနုဘဝနာ နိမိတ္တံ သမောသဠာဝိယ ဟောန္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ၊ တဿာဝေါ သမောသရဏလက္ခဏံ–ဋီကာသစ်။]

၊ပေ၊ သမာဓိသ–သမာဓိ၏၊ ပမုခလက္ခဏံ–အဦးပဓာန၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ သတိယာ–သတိ၏၊ အာဓိပတေယျလက္ခဏံ–အဓိပတိ၏ အဖြစ်ဟူသော် လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ပညာယ–ပညာ၏၊ တတုတ္တရိလက္ခဏံ–ထိုဖယသ ဝေဒနာ စသော တရားတို့ထက် လွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ ဝိမုတ္တိယာ–အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ သာရလက္ခဏံ–အနှစ်သာရ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာသည်၊ ပေ ၊ အမတောဂဓသ–ဗြဟ္မစရိယ၏ သက်ဝင်ရာ အမတဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနသ–နိဗ္ဗာန်၏၊ ပရိယောသာနလက္ခဏံ–ဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဟူသော လက္ခဏာသည်၊ တထံ အဝိတထံ (ဟောတိ)၊ ဧတံ တထလက္ခဏံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောမှန်သော လက္ခဏာသို့၊ ဉာဏဂတိယာ–ဉာဏ်၏ သွားခြင်းဖြင့်၊ အာဂတော–ရောက်တော်မူပြီ၊ အဝိရဇ္ဈိတ္တာ–မချွတ်မယွင်းဘဲ၊ ပတ္တော–ရောက်တော်မူပြီ၊ အနုပ္ပတ္တော–အစဉ်ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–မည်တော်မူ၏၊ [နိဂုံးကို ပြလိုရှိ "ဧဝံ"စသည်ကို မိန့်။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တထလက္ခဏံ–မှန်ကန်သော လက္ခဏာသို့၊ အာဂတော–ဉာဏဂတိဖြင့် ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–မည်တော်မူ၏။

ပမုခလက္ခဏံ။ ။ပြဿာဒ်စသည် ဆောက်ရာ၌ အထွဋ်သည် အခြင်ရနယ်တို့၏ ပေါင်းချုပ်ရာ ပဓာနဖြစ်သကဲ့သို့ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ ပါမောက္ခပဓာနအဖြစ်ကို "ပမုခ လက္ခဏာ" ဟု ဆိုသည်။

အာဓိပတေယျလက္ခဏံ။ ။သတိသည် ကိစ္စတိုင်း၌ အလိုရှိအပ်သော တရားဖြစ်သော ကြောင့် သမ္မယုတ်တရားတို့၏ အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏ဟု ဆိုသည်။

တတုတ္တရိယလက္ခဏံ။ ။တတော သမ္မယုတ္တမ္မတော တေသံ ဝါ သမ္မယုတ္တမ္မာနံ+ ဥတ္တရိပဓာနံ တတုတ္တရိ၊ တတုတ္တရိ၏ အဖြစ်ကို "တတုတ္တရိယ" ဟု ခေါ်သည်၊ "တတုတ္တရိယာ–ထို ဖယသဝေဒနာ စသော တရားတို့ထက် လွန်မြတ်သော ပညာ၏+ဘာဝေါ တတုတ္တရိယံ" ဟု ပြု၊ ဏျပစ္စည်း, ဣ အာဂုံ။

ဝိမုတ္တိယာသာရလက္ခဏံ။ ။ဝိမုတ္တိတိ ဖလံ ကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ကတ္တာ (မဂ်ခဏာ၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ဆဲ, ဖိုလ်ခဏာ၌ လွတ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဝိမုတ္တိ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ဖိုလ်သည် ဝိမုတ္တိမည်၏၊) တံ ပန သီလာဒိဂုဏသာရသ ပရမုက္ကံသဘာဝေန သာရံ၊–ဋီကာသစ်။

အမတောဂဓသ ၊ပေ၊ လက္ခဏံ။ ။"နိဗ္ဗာနောဂဓံ ဟိ အာဝုသော ဗြဟ္မစရိယံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ" ဟူသော မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ဧရာဝဏ် ဉဏ္ဏာဘဗြာဟ္မဏသုတ် ပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ "အ့မတောဂဓသ နိဗ္ဗာနသ ပရိယောသာနလက္ခဏံ" ဟု ဆိုသည်။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ တထဝမ္မေ–မှန်ကန်သော သဘောရှိသော တရား တို့ကို၊ ယာထာဝတော–ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ– မှန်ကန်သော အားဖြင့်၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–မည်တော်မူသနည်း၊ တထဝမ္မောနာမ–မှန်ကန်သော တရားတို့ မည်သည်၊ စတ္တာရိ–လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စာနိ–အရိယသစ္စာတို့တည်း၊ ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ စတ္တာရိ ၊ပေ၊ အနညထမေတန္တိ– ဟူ၍၊ (အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ ဝိတ္ထာရော–အကျယ် သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ စတ္တာရိ–လေးပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ–ဤ တရားတို့သည်၊ တထာနိ–မှန်ကန်သော သဘောရှိကုန်၏၊ အဝိတထာနိ–မမှန် မကန် မဟုတ်သော သဘောရှိကုန်၏၊ ဝါ–မချွတ်မယွင်းသော သဘောရှိကုန်၏၊ အနညထာနိ–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်၊ စတ္တာရိ–လေးပါး တို့ဟူသည်၊ ကတမာနိ–အဘယ်တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣဒံ–ဤတရား ကြဉ်ထား တောဘူမကတရားတို့သည်၊ ဒုက္ခံ–ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဧတံ–ဤဒုက္ခသည်၊ တထံ–ရှိ၏၊ ဧတံ–သည်၊ အဝိတထံ–ရှိ၏၊ ဧတံ–သည်၊ အနညထံ–ဒုက္ခအခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်။] စ– ဆက်၊ တာနိ–ထိုမှန်ကန်သော သစ္စာတရားတို့ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ– ထိုးထွင်း၍ သိတောမူပြီ၊ တထာနံ–မှန်ကန်သော သဘောရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ– သစ္စာတရားတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ တသ္မာ အဘိသမ္မုဒ္ဓတ္တာ–ထိုသို့ ထိုးထွင်း၍ သိ

ယာထာဝတော။ ။ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် + အဝတိ (ဂစ္ဆတိ)–ဖြစ် တတ်၏၊ ဣတိ ယထာဝံ၊ ယထာဝသ–ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ + ဘာဝေါ–ဖြစ် ကြောင်းဖြစ်ရာ (ဖြစ်တိုင်းအမှန်) တည်း၊ ယာထာဝံ–မှန်၊ (ဘာဝအနက်၌ ဏပစ္စည်း၊) ဤအနက်ကို ချုံး၍ "မှန်ကန်သော အားဖြင့်" ဟု ပေးကြသည်။

ဣတိဝိတ္ထာရော။ ။မဟာဝဂ္ဂ–သစ္စသံယုတ်၌ ဒုက္ခသစ္စာအပြင် သမုဒယ နိရောဓ မဂ္ဂသစ္စာတို့အတွက်ပါ "အယံ ဒုက္ခသမုဒယော တိ တထမေတံ" စသည်ဖြင့် ရှိသေးသော ကြောင့် "ဣတိ ဝိတ္ထာရော–ဤသို့ စသောအကျယ် ဖြစ်၏" ဟု ဆိုသည်။

အနညထာနိ။ ။မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဝဂ် (၁၀) သုတ် ဋီကာ၌ "အညော အညထာ နု ဟောတိတိ အနညထံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌လည်း "နု+အညထာ အနတညထာနိ" ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာ၌ "အနညထာနိ အညာကာရရဟိတတ္တာ"လည်း ဤဝိဂြိုဟ်ကို ပြုခြင်းပင် တည်း၊ ဒုက္ခ၏ သမုဒယစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်ခြင်းကို "အနညထ" ဟု ဆိုသည်။

အဘိသမ္မုဒ္ဓတ္တာ။ ။တသ္မာ၏ စွဲနက်ကိုပင် "တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္မုဒ္ဓတ္တာ" ဟု တိုက်ရိုက် ညွှန်ပြသည်၊ ဤသို့ ညွှန်ပြရာ၌ "တသ္မာနောင်, ဟိတ်နှင့်ဆောင်, တူအောင် အနက်ကြ" ဟု ရှေးဆရာတို့ နိယာမ်ဆိုတော်မူကြသည်၊ ဋီကာသစ်၌လည်း " တသ္မာတိ

တော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤတထာဂတောဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ ဂတသဒ္ဒေါ-ဂတသဒ္ဒါသည်၊ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇတ္ထော-အဘိသမ္ဘုဇ္ဇအနက်ရှိ၏၊ ဝါ-ထိုးထွင်း၍ သိတောမူပြီးဟူသော အနက်ရှိ၏။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဧရာမရဏာသ-ဧရာမရဏာ၏၊ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဒ္ဒေါ-ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ အကြောင်းအားလျော်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောသည်၊ တထော-မှန်ကန်သော သဘောရှိ၏၊ [ဤ၌ "တထော-မှန်ကန်သည်" ဟု ပေးလျှင် မှန်ကန်သော သဘောသာ ရသေး၍ ပုလ္လိန် မဖြစ်နိုင်၊ အဝိတထောဠ္ဍလည်း နည်းတူ။] အဝိတထော-မမှန်မကန်သော သဘောမရှိ၊ ဝါ-မချွတ်ယွင်းသော သဘောရှိ၏၊ အနညထော-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်၊ (ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒါဂတဠမ္ပ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်)၊ ပေ ၊ [ဤ ပေယျာလဖြင့် " ဇာတိယာ ဘဝပစ္စယသမ္ဘူတ

ဝတ္ထာ တပ္ပရာမသိတမ္ပမေဝ (ထို တသဒ္ဒါဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော အနက်ကိုပင်၊) ဒသေတိ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇတ္တာတိ ဣမိနာ၊ သေနယော ဤဒိသေသု" ဟု မိန့်သည်၊ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇတ္တာ၌ "ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်"ဟု ကံအနက်ပေးရကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ အရဟံဂုဏ်တော် ဟတတ္တာပုဒ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အဘိသမ္ဘုဇ္ဇတ္ထော။ ။"ဂတသဒ္ဒါ၏ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇအနက်" ဟူသည် အထူးအဆန်းမဟုတ်ပါ၊ "ယေ ဂတျတ္ထာ, တေ ဗုဒ္ဓတ္ထာ"ဟူသော ပရိဘာသာ၌လာသော ဗုဒ္ဓိအနက်ပင်တည်း၊ ဤ၌ ဂတသဒ္ဒါ၏ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇအနက်ဟု ဆိုသဖြင့် ဉာဏဂမနအနက် မဟုတ်ဟုလည်း သိရသည်၊ မှန်၏-ဒုက္ခ၏ တထလက္ခဏာကို သိခြင်းသည် အထက်တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိဖို့ရန် ဉာဏ်ဖြင့် သွားခြင်း မဟုတ်, ဤနေရာမှာပင် ဒုက္ခဟု သိခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ [သုဂတောတိ အာဒိသုဝိယ ဂမုသဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓိယတ္ထတံ သန္ဓာယ အဘိသမ္ဘုဇ္ဇတ္တာတိ ဝုတ္တံ၊ နု ဉာဏဂမနတ္ထံ-နောက်နားခ၌ ဖွင့်သော ဋီကာသစ်။]

အပိစ။ ။ရှစ်ပါးသောအကြောင်းတို့တွင် "တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဘုဇ္ဇေါ" ဟူသော စတုတ္ထအကြောင်းကို သစ္စာလေးပါး၏ အစွမ်းဖြင့် အကျယ်ပြပြီး၍ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "အပိစ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဇာတိ ၊ပေ၊ ဂတဒ္ဒေါ။ ။ဇာတိပစ္စယာ+သမ္ဘူတံ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတံ၊ သမုဒါဂတဒ္ဒကို "သံ+ဥ+အာဂတ+အဒ္ဒ"ဟု ခွဲ၊ သံ-မိမိအကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်သော အကျိုးတရား၏+ဥ (ဥဒ္ဓံဥဒ္ဓံ)-နောက်နောက်ဟူသော အထက်ထက်၌+အာဂတ+ဘာဝေါ-ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏+အဖြစ်၊ (အတ္ထကို ဘာဝဟု ဖွင့်သည်၊) [ဇာတိပစ္စယာသမ္ဘူတ သမုဒါဂတဒ္ဒေါတိ ဇာတိပစ္စယာ သမ္ဘူတံ ဟုတ္တာ သဟိတသ အတ္ထနော ပစ္စယာနုရူပသ ဥဒ္ဓံဥဒ္ဓံ အာဂတဘာဝေါ၊ (အာဂတသဘာဝေါဟုလည်း ရှိ၏၊) အနုပဝတ္ထနတ္ထော (လျော်စွာဖြစ်ခြင်းအနက်သဘော) တိ အတ္ထော-ဋီကာ။]

သမုဒါဂတဒ္ဓော တထော အဝိတထော အနညထော"စသည်တို့ကို ဖော်ပါ။] သခ်ါရာနံ–သခ်ါရတို့၏၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယ သမ္ဘူတသမုဒါဂတဒ္ဓော–အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောသည်၊ တထော အဝိတထော အနညထော။ [ဤမှ နောက်၌ ပေယျာလ တွေ့ရသေး၏၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ စသော အစဉ်အတိုင်းသွား မည်ဖြစ်သောကြောင့် ပေယျာလ လိုမည်မထင်။]

တတ္ထ–ထိုမှ တစ်ပါး၊ အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာ၏၊ သခ်ါရာနံ–သခ်ါရတို့၏၊ ပစ္စယဒ္ဓော–အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်၊ တထော အဝိတ ထော အနညထော၊ သခ်ါရာနံ–တို့၏၊ ဝိညာဏသ–ဝိညာဏ်၏၊ ပစ္စယဒ္ဓော– အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်၊ တထော အဝိတထော အနညထော၊ ပေ ၊ ဇာတိယာ–ဇာတိ၏၊ ဇရာမရဏသ–ဇရာမရဏာ၏၊ ပစ္စယ ဒ္ဓော–အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်၊ တထော အဝိတထော အနညထော၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ကြောင်းကျိုး ၂ ရပ်ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ တထာနံ–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိကုန် သော၊ ဓမ္မာနံ–ကြောင်း ကျိုး ၂ ရပ်တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ တသ္မာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာပိ– ထိုသို့ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီးကုန်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့ သစ္စာလေးပါး သိပုံအကြောင်းကို ပေါင်း။] တထာဂတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တထဓမ္မေ–မှန်ကန်သော သစ္စာလေးပါးတရား ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတို့ကို၊ ယာထာဝတော–ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ–မှန်ကန်သော အားဖြင့်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော– မည်တော်မူ၏။

တစ်နည်း။ ။အထေါ သမ္ဘူတဒ္ဓောစ (ကောင်းစွာဖြစ်သော သဘောလည်း) သမုဒါ ဂတဒ္ဓောစ (မိမိ၏ အကြောင်းအားလျော်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘော လည်း) သမ္ဘူတသမုဒါဂတဒ္ဓော၊ (ရှေ့ပုဒ်၌ အဋ္ဌကို ချေ၊ ဒွန်ပုလ္လိန် ဧကဝုစ်လည်း တစ်ရံ တစ်ခါ ရှိနိုင်၏၊) ဇာတိပစ္စယာ+သမ္ဘူတဒ္ဓော ဇာတိပစ္စယာသမ္ဘူတဒ္ဓော၊ ဇာတိပစ္စယာ+ သမုဒါဂတဒ္ဓော ဇာတိပစ္စယာသမုဒါဂတဒ္ဓော၊....နောက်ပုဒ်၌ ဇာတိပစ္စယကို ချေ။

ဤအဖွင့်အတိုင်း နောက်တစ်နည်း အနက်ပေးလိုလျှင် (တစ်နည်း) "ဇာတိ ၊ပေ၊ သမုဒါ ဂတဒ္ဓော–ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘော, ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့် မိမိ၏ အကြောင်းအားလျော်စွာ အထက် အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောသည်" ဟု ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်း ကား–"အကြင်အကြင် ဇာတိသည် ဇရာမရဏအား အကြင်အကြင် ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြု၏၊ ထိုထို ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ထိုထို ဇာတိအားလျော်စွာ ဇရာမရဏ၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာ ခြင်း သဘော" ဟု ဆိုလိုသည်။

[ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတို့တွင် " တထဒဿိတာယ " ဟူသော ပဌမအကြောင်းကို ချဲ့လိုရှိ "ကထံ တထဒဿိတာယ"စသည်ကို မိန့်။] ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ တထဒဿိတာယ-မှန်ကန်သည့်အတိုင်း မြင်တော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုအခြင်းအရာတိုင်း မြင်တော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော-မည်တော်မူသနည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ [ဇာနာတိ ပဿတိတို့၌ စပ်။] သဒေဝကေ-နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သမာရကေ-မာရ်နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဗြဟ္မကေ-ဗြဟ္မာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ လောကေ-သတ္တလောကဌ၌၊ သသမဏာဗြဟ္မဏိယာ-သမဏာဗြာဟ္မဏာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿာယ-သမ္မုတိနတ်ဟူသော မင်း, ကြွင်းသော လူအပေါင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဇာယ-သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ အပရိမာဏာသု-အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ လောကဓာတူသု-လောကဓာတ်တို့၌၊ အပရိမာဏာနံ-အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ-စက္ခုဒ္ဒါရ၌၊ အာပါတံ-ရောက်ခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တေ-ရောက်လာသော၊ ယံ ရူပါရမဏံနာမ-အကြင်ရူပါရုံမည်သည်၊ အတ္ထိ၊ တံ-ထိုရူပါရုံကို၊ သဗ္ဗာကာရတော-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇာနာတိ-သိတော်မူ၏၊ ပဿတိ-မြင်တော်မူ၏။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနတာ-သိတော်မူသော၊ ဝါ-သိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဟေတုမန္တ ဝိသေသန။] ပဿတာ-မြင်တော်မူသော၊ ဝါ-မြင်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန-ထိုမြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ [ဝိဘဇ္ဇမာနံ၌ စပ်။] တံ-ထိုရူပါရုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိဝသေနဝါ-ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့် ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံကို လည်းကောင်း, အတီတ အနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္န (ပရိတ္တတိတ်က) ပရိတ္တ (အဇ္ဈတ္တက တိတ်က) အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓစသော အမည်တို့ကိုလည်းကောင်း ယူပါ။] ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု-ဒိဋ္ဌ သုတ မုတ ဝိညာတပုဒ်တို့တွင်၊ လဇ္ဇမာနကပဒဝသေနဝါ-ရထိုက်သော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ [ဝိဘဇ္ဇမာနံ၌ စပ်။] ရူပါယတနံ-ရူပါယတနဟူသော၊ တံ ရူပံ-ထိုရုပ်သည်၊ ကတမံ-အဘယ်နည်း၊ ယံရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ စတုန္နံ-လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-အဆင်းအရောင်သည်၊ သနိဒဿနံ-မြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဘောသည်၊ သပ္ပဋိဃံ-ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဘော

သဒေဝကေ ၊ပေ၊ ဇာတူသု။ ။"သဒေဝကေ ၊ပေ၊ ပဇာယ"သည် အတ္ထိ၏ အာဓာရတည်း၊ "အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု"ကား အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ"၏လည်းကောင်း "အာပါထမာဂစ္ဆန္တေ"၏လည်းကောင်း အာဓာရတည်း၊ ဤသို့ သူ့စပ်ပုဒ်နှင့် သူ စပ်ရသောကြောင့် အာဓာရ ၂ ချက်ထားသည်၊ သဒေဝကေ စသည်တို့၏ အဖွင့်သည် သာမညဖလသုတ်၌ လာလတ္တံ့။

သည်၊ နီလံ–ညိုသော သဘောသည်၊ ပီတံ–ရွှေသောသဘောသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအာဒိနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ အနေကေဟိ–တစ်ပါးမက များးစွာကုန်သော၊ နာမေဟိ–အမည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တေရသဟိ–တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော၊ ဝါရေဟိ–ဝါရတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိပညာသာယ–ငါးဆယ့်နှစ်ပါးသော့၊ နယေဟိ–နည်းတို့ဖြင့်လည်းကော်င်း၊ ဝိဘဇ္ဇမာနံ–ဝေဘန်တော်မူအပ်သော်၊ တထမေဝ–မှန်ကန်သည်သာ၊ ဝါ–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝိတထံ–မမှန်မကန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ သောတဒ္ဓါရာဒီသု–သောတဒ္ဓါရ အစရှိသည်တို့၌၊ အာပါတံ–ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တေသု–ရောက်လာကုန်သော၊ သဒ္ဒါဒီသုပိ–သဒ္ဒါရုံ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော)–ဤ အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ဟိ–သာဓကကား၊ (တစ်နည်း) စ–သာဓကကား၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ယံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊တထာဂတော နု ဥပဒ္ဒဝသိတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤပါဠိတော်ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သဒေဝကဿ–နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော ၊ပေ၊ လောကဿ–သတ္တလောကသည်၊ သဒေဝမနုဿာယ–သော၊ ပဇာယ–သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ယံ–အကြင်အာရုံကို၊ ဒိဋ္ဌံ–မြင်အပ်ပြီ၊ သုတံ–ကြားအပ်ပြီ၊ မုတံ–ဖွဲ့စပ်၍ သိအပ်ပြီ၊ ဝိညာတံ–မနောဒ္ဓါရဖြင့် သိအပ်ပြီ၊ ပတ္တံ–ရောက်အပ်ပြီ၊ ပရိယေသိတံ–ရှာမှီးအပ်ပြီ၊ မနသာ–စိတ်ဖြင့်၊ အနုဝိစရိတံ – အဖန်ဖန်

ဒိဋ္ဌ ၊ပေ၊ နာမေဟိ။ ။စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်အပ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဉ်သည် သိအပ်သောကြောင့် ဝိညာတပုဒ်ကိုလည်းကောင်း ရှုပါရုံ၌ ရအပ်၏၊ ရှုပါယတန နှုပဓာတု ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿန သပ္ပဋိဃ နီလရှုပါရုံ ပီတရှုပါရုံ အစရှိသော အမည်များးစွာကို "အနေကနာမ" ဟု ဆိုသည်။

မုတ်ချက်။ ။ဋီကာတို့၌ "ရှုပါရမဏ် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ မဇ္ဈတ္တ ပရိတ္တ အတီတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန္နံ အဗ္ဗတ္တ ဗဟိဒ္ဓါဒိဋ္ဌံ ဝိညာတံ ရှုပ် ရှုပါယတန် ရှုပဓာတု ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ နီလ ပီတကန္တိ ဧဝမာဒိဟိ အနေကေဟိ နာမေဟိ" ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ဣဋ္ဌ ၊ပေ၊ ဝိညာတို့က နာမည် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝါသဒ္ဒါလည်း ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိဝသေန ဝါ လဗ္ဘမာနကပဒဝသေနဝါဟု ရှေ့ ၂ ပုဒ်၌သာ ပါသောကြောင့်လည်းကောင်း စဉ်းစားသင့်၏။

တေရသ, ဒွိပညာသ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီ ရှုပကဏ္ဍ ပါဠိတော်၌လာသော တစ်ဆယ့်သုံးဝါရကို ရည်ရွယ်၍ "တေရသဟိ ဝါရေဟိ"ဟုလည်းကောင်, တစ်ဝါရလျှင် ၄မျိုးစီ ပိုင်းခြားကြောင်းနည်းကို ရည်ရွယ်၍ "ဒွိပညာသာယ နယေဟိ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။

ဝုတ္တဥေတံ။ ။စတုကဂုတ္တရ–ဥရုဝေဠဝဂ်–ကောဋိကာရာမသုတ် ပါဠိတော်ကို သာဓကပြလိုမှ "ဝုတ္တဥေတံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဟိ"သည် ဒဋ္ဌိကရဏဟေတုကတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝုတ္တဥေတံ"ဟု စနိပါတ်ဖြင့် ပြု၍ ထိုစနိပါတ်ကိုပင် ဒဋ္ဌိကရဏဟေတုက, (တစ်နည်း) "ငါသာဆိုသည် မဟုတ်, မြတ်စွာဘုရားလည်း ဟောတော်မူအပ်ပြီ"ဟု မြတ်စွာဘုရားကို ပေါင်းသော "သမ္မိဏ္ဍန"ဟု ဖွင့်လေသည်။

စိစစ်အပ်ပြီ၊ တံ–ထိုအာရုံကို၊ အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ ဇာနामိ–သိတော်မူ၏၊ တံ–ကို၊ အဟံ–သည်၊ အဇ္ဇညာသိ–ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူပြီ၊ တံ–ထိုအာရုံသည်၊ တထာဂတသ–မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဝါ–၏ဉာဏ်တော်၌၊ ဝိဒိတံ–ထင်ရှား၏၊ တံ–ထို ၆ ခွါရှိ၌ ဖြစ်သော အာရုံသို့၊ တထာဂတော–သည်၊ နဉပဋ္ဌာသိ–တဏှာဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ကပ်ရောက်တော်မမူ။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တထဒဿိတာယ–မှန်ကန်သည့်အတိုင်း မြင်တော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော၊ တတ္ထ–ထိုတထဒဿိတာယ တထာဂတောဟူသော ပါဠိ၌၊ တထဒဿီအတ္ထေ–တထဒဿီအနက်၌၊ တထာဂတောတိ ပဒသမ္ဘဝေါ–တထာဂတောဟူသော ပုဒ်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

ဇာနာမိ အဇ္ဇညာသိ။ ။[အဘိ+ဉ+ဏှံ၊ အ, သ အကွာရာလာ၍ အဇ္ဇညာသိဟု ပြီး၏။] ဇာနာမိဟု ပစ္စုပ္ပန် သိခြင်းကိုလည်းကောင်း, အဇ္ဇညာသိဟု အတိတ်သိခြင်းကို လည်းကောင်း, တိုက်ရိုက် ပြတော်မူသဖြင့် အနာဂတ်သိခြင်းကိုလည်း နည်းအားဖြင့် ပြတော်မူပြီးဖြစ်၏၊ "နည်း"ဟူရာ၌ အညထာနုပပတ္တိ (သိခြင်းမှတစ်ပါး မသိခြင်း အခြင်းအရာ၏ မဖြစ်သင့်ခြင်း)ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ [ဇာနာမိ အဇ္ဇညာသိတို့ ပစ္စုပ္ပန္နာတိတ ကာလေသု ဉာဏပ္ပဝတ္တိဒဿနေန အနာဂတေပိ ဉာဏပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာယေव၊ နယတော ဒဿိတတ္တာ–ဋီကာသစ်။]

ဝိဒိတံ။ ။ဤ၌ တံပစ္စည်းသည် (ဒိဋ္ဌံ စသည်၌ တပစ္စည်းကဲ့သို့) အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် သုံးရပ်နှင့် ဆိုင်သော အနာမဋ္ဌကာလကို ဟောစ်၏၊ [မည်သည့်ကာလဟု မသုံးသပ်အပ်သည်ကို "အနာမဋ္ဌ"ဟု ဆိုသည်၊] ဤ ဝိဒိတံ ပါဠိဖြင့် သိရုံသာမန်မဟုတ်, ဉာဏ်တော်၌ ထင်ထင်ရှားရှား သိတော်မူသည်–ဟု ပြသည်။

နဉပဋ္ဌာသိ။ ။ရှေးရိုက် စာအပ်များ၌ နသဒ္ဒါ မပါသော်လည်း စတုကဂုံတွဲရပါ၌ တော်ရင်း၌ ပါ၏၊ "တထာဂတသ"ဟုလည်း မရှိ၊ "တထာဂတော"ဟုသာ ရှိ၏၊ [တံ တထာဂတော နဉပဋ္ဌာသိတိ တံ ဆဒ္ဒါရိကံ အာရမဏံ တထာဂတော တဏှာယ ဝါ ဒိဋ္ဌိယာ ဝါ နဉပဋ္ဌာသိ နဉပဂဆ္ဆိ–အဂုံတွဲရဋ္ဌကထာ၊] ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ ဉပဋ္ဌာသိ သည် ထင်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ "ဉပ" ဉပသာရကြောင့် ဉပဂမန အနက်ကို ဟောသည်–ဟု မှတ်ပါ။

တထဒဿီအတ္ထေ။ ။ယထာ ရူပါရမဏာဒယော ဓမ္မာ ယံသဘာဝါ ယံပကာရာစ (ရူပါ၏ စသော အကြင်တရားတို့သည် အကြင်သဘောရှိကုန်, အကြင်အပြား ရှိကုန်၏)၊ တထာ တေ ဓမ္မေ တံသဘာဝေ တံပကာရေ ဂမတိ (ဂစ္ဆတိ) ပဿတိ ဇာနာတိတိ တထာဂတောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ တထဒဿီအတ္ထေတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ၊ ဤဋီကာကို ထောက်၍ "တထာဂတောဋ္ဌ တထာသဒ္ဒါသည် ထိုအခြင်းအရာအနက်ကိုလည်းကောင်း, ဂတသဒ္ဒါ၌ ဂမုဓာတ်၏ ဉာဏ်အမြင်ဟူသော ဒဿနအနက်ကိုလည်းကောင်း ဟော၏"ဟု သိပါ၊ [တထဒဿီအတ္ထေ နေရာဝယ် "တထာဒဿီအတ္ထေ"ဟု ထာ၌ ဒီဃရှိလျှင် ကောင်း၏၊ "တထာ–ထိုမှန်သော အခြင်းအရာအတိုင်း+ဂတော–မြင်တော်မူ၏၊ ဣတိ တထာဂတော" ဟု ပြုပါ။]

[ပဋ္ဌမအကြောင်းကို ပြုပြီး၍ "တထာဝါဒီတာယ"ဟူသော ဆဋ္ဌအကြောင်းကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ကထံ"စသည် မိန့်။] ကထံ–လျှင်၊ တထဝါဒီတာယ–မှန်ကန်သော တရားစကားကို ဟောတော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော–နည်း၊ ယံ ရတ္တိ–အကြင်ညဉ့်၌၊ ဝါ–ပတ်လုံး၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဗောဓိမဏ္ဍေ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ကြည်လင်ရာဖြစ်သော၊ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ–အပရာဇိတပလ္လင်တော်၌၊ ဝါ–သူတစ်ပါးတို့သည် မရုံးစေအပ် မရုံးစေနိုင်ရာဖြစ်သော ပလ္လင်တော်၌၊ (သူတစ်ပါးတို့ မနိုင်အပ် မနိုင်ရာဖြစ်သော ပလ္လင်တော်၌၊) နိသိန္နော–ထိုင်တော်မူလျက်၊ တိဏ္ဏံ–သုံးပါးကုန်သော၊ မာရာနံ–မာရ်တို့၏၊ မတ္ထကံ–အထွဋ်အထိပ်ကို၊ မဒ္ဒိတ္တာ–နှိမ်နင်းတော်မူ၍၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက်လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ–မဖောက်မပြန်, အမှန်ကိုယ်တိုင်, ကြွင်းမဲ့ညဿုံ, အလုံးစုံကို, အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဂုဏ်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ ယဉ္စ ရတ္တိ–ဌ်လည်း၊ ဝါ–ပတ်လုံးလည်း၊ ယမကသာလာနံ–အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏၊ အန္တရေ–အလယ်ဌ်၊ အနုပါဒိသေသာယ–ဥပါဒိမည်သော ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကင္ဒတ္တာရုပ် အကြွင်းမရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ–ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။

ယံ ရတ္တိ။ ။သို့ကို အံ့ပြု၍, တစ်နည်း–အာဓာရအနက်ဌ ဒုတိယာသက်၍ "ယသ်ရတ္တိယံ (ဌ)"ဟုလည်းကောင်း, ရတ္တိအရ တစ်ညဉ့်လုံးကို မယူဘဲ ဘုရားဖြစ်ရာ ညဉ့်တစ်စိတ်ကို ဧကဒေသ္ဗျပစာရအားဖြင့် ယူ၍ "အစ္ဆန္ဒသ်ယောဂေဝါ ဇော် ဥပယောဂဝစနံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဌ ၂ နည်း ဖွင့်၏၊ တစ်နည်း–ဘုရားဖြစ်လို၍ ရှေးအဖို့ဌ အားထုတ်မှုတို့ကိုပါ အဘိသမ္ဗောဓိအရ ယူ၍ တစ်ညဉ့်လုံးကိုလည်း အစ္ဆန္ဒသ်ယောဂ အဖြစ်ဖြင့် ယူသေး၏။

အပရာဇိတ။ ။(ဤထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်နေရာက) ပထဝီပုက္ခလ+နိရတ္တရ+ဘူမိသိသဂတတ္တာ–မြေတို့တွင် အမြတ်ဆုံး+မိမိထက် အသာမရှိသော+အထွဋ်အထိပ်မြေ၌ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ "နိ+ပရာဇိတော+အညေဟိ ဇေတွာတိ အပရာဇိတော–သူတစ်ပါးတို့က မရုံးစေအပ် မရှုံးစေနိုင် (မိမိကသာ အောင်အပ် အောင်နိုင်) ရာ အပရာဇိတမည်၏၊ အပရာဇိတောစ+သော+ပလ္လင်္ကော်စ (ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်နေရာလည်း ဟုတ်၏) ဣတိ အပရာဇိတပလ္လင်္ကော်။

တိဏ္ဏံ မာရာနံ။ ။ဘုရားဖြစ်တော်မူချိန်ဌ ကိလေသာမာရ်ကိုလည်းကောင်း, အဝိဇ္ဇာတဏှာ အဖော်မရှိတော့ရကား ပြန့်ပြင်နိုင်မည့် ကံဟူသော အဘိသင်္ခါရမာရ်ကိုလည်းကောင်း, မာရ်နတ်ဟူသော ဒေဝပုတ္တမာရ်ကိုလည်းကောင်း မုချအောင်တော်မူပြီးဖြစ်၍ "တိဏ္ဏံ မာရာနံ"ဟု ဆိုသည်၊ ခန္ဓမာရ် မစ္စုမာရ်တို့ကိုလည်း ပရိယာယ်အားဖြင့် အောင်တော်မူပြီးဖြစ်ပါ၏၊ ထိုအောင်ပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ သုတ်ဌ ပြခဲ့ပြီ။ [မတ္ထကန္တိ သာမတ္ထိယသင်္ခါတံ သီသံ–ဋီကာသစ်။]

ဇော်ဘွန်ရေ–ဤနှစ်ညဉ့်တို့၏ အလယ်၌၊ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿ ပရိမာဏော–၄၅ ဝါ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလေ–အခါ၌၊ ပဌမဗောဓိယာပိ–ပဌမဗောဓိ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရှေးဦးစွာသော သစ္စာ၄ပါးကို သိကြရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမဗောဓိယာပိ-၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–အလယ်ဖြစ်သော သစ္စာ၄ပါးကို သိကြရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဗောဓိယာပိ–၌လည်းကောင်း၊ ဝါ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော သစ္စာ၄ပါးကို သိကြရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ယံ–အကြင်တရားစကားကို၊ သုတ္တံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေယျံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝေဒလ္လံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဘာသိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ["ယံ"အရကိုပင် သုတ္တဂေယျ စသော နဝင်္ဂသတ္ထုသာသနဖြင့် သရုပ်ထုတ်ပြသည်။] တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော တရားစကားတော်သည်၊ အတ္ထတောစ–အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနတောစ–သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ရှေးရိုက်စာအုပ်များ၌ "အနဝဇ္ဇံ–အပြစ်မရှိ"ဟုလည်း ရှိသေး၏၊ ဋီကာများ မဖွင့်ကြ၊] အနုပဝဇ္ဇံ–မစွပ်စွဲအပ်၊ အနူနံ–ယုတ်လည်း မယုတ်လျော့၊ (ထည့်သွင်းလောင်းဖွယ်, အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိတော့သဖြင့် ယုတ်လည်း မယုတ်လျော့)၊ အနဓိကံ–ပိုလည်း မပိုလွန်၊ (စွန့်ပယ်ဆိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိတော့သဖြင့် ပိုလည်း မပိုလွန်)၊ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ–အနက်သဒ္ဒါစသော အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြည့်စုံ၏၊ ရာဂမဒနိမ္မဒနံ–ရာဂတည်းဟူသော မာန်၏ မယစ်ကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ (ရာဂတည်းဟူသော မာန်ယစ်ခြင်းကို နှိမ်နင်းကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊) ဒေါသ(မဒနိမ္မဒနံ)–ဒေါသတည်းဟူသော မာန်၏ မယစ်ကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ (ဒေါသတည်းဟူသော မာန်ယစ်ခြင်းကို နှိမ်နင်းကြောင်းလည်း ဖြစ်၏)၊ မောဟမဒနိမ္မဒနံ–၏။

ပဌမဗောဓိ စသည်။ ။ဝါတော် ၄၅ ကို သုံးပိုင်း ပိုင်း၍ ပဌမ ၁၅ ဝါကို ပဌမဗောဓိ စသည်ဖြင့် ခွဲကြ၏၊ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဋ္ဌကထာ၌ကား "ပဌမဗောဓိယံ ဝိသတိဝဿဗ္ဗန္တရေ" စသည်ဖြင့် ဆို၏၊ ထိုအဆို၌ကား "ပဌမဗောဓိက ဝါ ၂၀ အတွင်းဝယ် ပါဝင်သောကြောင့် ဆိုဟန်တူ၏" ဟု ကျမ်းညွှန်ကြသည်။

အနုပဝဇ္ဇံ စသည်။ ။["အနဝဇ္ဇံ"ကိုပင် "အနုပဝဇ္ဇံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ တစ်နည်း–ရှေးစာအုပ်များ၌ အနဝဇ္ဇံ ပါဟန်မတူ။] နိဒ္ဒေါသတာယ အနုပဝဇ္ဇံ (အနုပဝဒနီယံ)၊ ပက္ခိပိတဗ္ဗာဘာဝေန (နောက်ထပ်ထည့်စရာ မလိုတော့ခြင်းကြောင့်) အနူနံ၊ အပနေတဗ္ဗာဘာဝေန (မကောင်းသည့်အတွက် စွန့်ပယ်စရာ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်) အနဓိကံ၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနာဒိသမ္ပတ္တိယာ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ၊–ဋီကာသစ်။

ရာဂမဒနိမ္မဒနံ။ ။ဘူပါဒိ မဒဓာတ်သည် ဂဗ္ဗ(မာန်မူခြင်း–မာန်ယစ်ခြင်း) ကို ဟော၏၊ နိမ္မဒတိ ဧတေနာတိ နိမ္မဒနံ–မာန်မယစ်ကြောင်းသုတ္တ စသည်၊ ရာဂမဒဿ+နိမ္မဒနံ ရာဂမဒနိမ္မဒနံ၊ [နိမ္မဒနဟေတု နိမ္မဒနံ၊–ဋီကာသစ်...ဤ၌ ဟေတုဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိမ္မဒနံကို ကရဏာသာမ် ပြုရသည်။]

တတ္ထ–ထိ ၄၅ ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောတော်မူအပ်သော တရားစကား တော်၌၊ ဝါလဂ္ဂမတ္တာမိ–သားမြီးဖျားမျှလည်း၊ [ဝါလဓိလောမဿ ကောဋ္ဌိပ္ပမာဏမိ။] အဝက္ခလိတံ–ချုတ်ချော်သော တရားစကားတော်သည်၊ [ဝိရာဓိတံ မုသာဘဏိတံ။] နတ္ထိ–မရှိ၊ ဝါ–မပါ၊ သဗ္ဗံ–သော၊ တံ–ထိုတရားစကားတော်သည်၊ ဧကမုဒ္ဒိကာယ–တစ်ခုတည်းသော မင်းတံဆိပ်ဖြင့်၊ [ဧကရာဇလဉ္ဆနေန။] လဉ္ဆိတံ ဝိယ–ခတ်နှိပ်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧကနာဠိယာ–တစ်ခုတည်းသော ပြည်တောင်းဖြင့်၊ ဝါ–တစ်ခုတည်းသော စလယ်တောင်းဖြင့်၊ [ဧကာဠကေန၊ ဧကတုဗ္ဗေန ဝါ။] မိတံဝိယ–ချင့်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧကတုလာယ–တစ်ခုတည်းသော ချိန်ခွင်ဖြင့်၊ တုလိတံဝိယစ–ချိန်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထမေဝ–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသည်သာ၊ အဝိတထံ (ဧဝ)–မမှန် မဟုတ်သော ဂုဏ်ရှိသည်သာ၊ (မချုတ်ယွင်းသော ဂုဏ်ရှိသည်သာ၊) အနညထံ(ဧဝ)–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ယဉ္စ စုန္ဒ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိတိ–တိဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–ပြီ။

[စုန္ဒ–စုန္ဒ၊ ယဉ္စရတ္တိ–၌လည်း၊ ဝါ–ပတ်လုံးလည်း၊ တထာဂတော–သည်၊ အနုတ္တရံ–သော၊ ဝါ–သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ–ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ–၏၊ ယဉ္စရတ္တိ–၌လည်း၊ ဝါ–လည်း၊ အနုပါဒိသေသာယ–သော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ–၏၊ ဧတသ္မိံအန္တရေ–ဤ ၂ ညဉ့်တို့၏ အတွင်း၌၊ ယံ–အကြောင်းတရားစကားတော်ကို၊ ဘာသတိ–ဟောတော်မူ၏၊ လပတိ–ရွတ်တော်မူ၏၊ နိဒ္ဒိသတိ–ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ သဗ္ဗံ–သော၊ တံ–ထိုတရားစကားတော်သည်၊ တထေဝ–ထိုဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အညထာ–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နော (ဟောတိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တထာဂတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊–ပါထိကဝဂ်, ပါသာဒိကသုတ်, ပဌာဗျာကရဏကထာ။] ဟိ–မှန်၊ ဇ္ဇာ–ဤတထာဂတောဟူသော ပါဠိ၌၊ ဂတသဒ္ဒေါ–ဂတသဒ္ဒါသည်၊ ဂဒဇ္ဇာ–ဆိုခြင်း အနက်ရှိ၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တ်ထဝါဒီတာယ–မှန်ကန်သော တရားစကားကို ဟောတော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော–တထာဂတမည်တော်မူ၏။

တထေဝ, နော အညထာ။ ။တထေဝကိုပင် နော အညထာဟု ဗျတိရေကအားဖြင့် ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် နိဿယအတိုင်း အနက်ပေးရသည်၊ "မှန်သည်သာ" ဟု မပေးရ။ [နော အညထာတိ တထေဝါတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဗျတိရေကေန သမ္ဘာဒေတိ၊ တေန ယဒတ္ထံ ဘာသိတံ၊ ဧကဋ္ဌေန တဒတ္ထနိပ္ပါဒနတော ယထာဘာသိတံ ဘဂဝတာ၊ တထေဝါတိ အဝိပရီတဒေသနတ် ဒဿေတိ၊–ဋီကာဟောင်း။] "တထာဂတော"၌ကား "တထံ–မှန်ကန်သော စကားကို+ဂဒတိ–ဆိုတော် (ဟောတော်) မူတတ်၏၊ ဤတိ တထာဂတော"ဟု ပြုပါ၊ တထ၌ (အ) ကို (အာ) ပြု၊ တစ်နည်း–အာ အင်္ဂရာလာ၊ ဂဒမှ (ဒ)ကိုလည်း (သုဂဒေါမှ သုဂတောကဲ့သို့) တ ပြု။

အပိစ–တစ်နည်းကား၊ အာဂဒနံ–လွန်စွာမိန့်မြွက်တော်မူခြင်း၊ အာဂဒေါ–လွန်စွာမိန့်မြွက်တောမူခြင်း၊ [တစ်နည်း– "အာ"အနက်မရှိ၊] အာဂဒနံ–မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း၊ အာဂဒေါ–ခြင်း၊ ဝစနံ–မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တထော–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော၊ အဝိပရီတော–မဖောက်မပြန်သော၊ အာဂဒေါ–လွန်စွာမိန့်မြွက်တော်မူခြင်းသည်၊ (တစ်နည်း) အာဂဒေါ–မိန့်မြွက်တော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ–၏)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒကာရသ–ဒအက္ခရာ၏၊ တကာရံ–တအက္ခရာကို၊ ကတ္တာ–၍၊ တထာဂတော–မည်တော်မူ၏၊ ဣတိစ–သို့၊ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ–ဤဒုတိယာဝိကပ် အနက်၌၊ ပဒသိဒ္ဓိ–ပုဒ်၏ ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ထိုက်၏။

["တထာကာရိတာယ"ဟူသော သတ္တမအကြောင်းကို အကျယ်ချဲ့လိုက်"ကထံ တထာကာရိတာယ"စသည် မိန့်။] ကထံ–လျှင်၊ တထာ ကာရိတာယ–ထိုနှုတ်တော်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း ကိုယ်တော်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတော–နည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝါစာယ–နှုတ်တော်အား၊ ကာယေန–ကိုယ်တော်သည်၊ အနုလောမေတိ–လျော်စွာဖြစ်တော်မူ၏၊ ကာယသသာပိ–အားလည်း၊ ဝါစာ–သည်၊ (အနုလောမေတိ)၊ တသ္မာ–

အပိစ။ ။ရှေ့နည်း၌ တထနှင့်+ဂတကို "တထံ+ဂဒတိတိ တထာဂတော"ဟု တပ္ပုရိသ်တွဲရ၏၊ ဤနည်း၌ကား ဗဟိရတ္ထ (ဗဟုဗ္ဗီဟိ) သမာသ်တွဲရပုံကို ပြသည်၊ (အလုံးစုံသော စီးပွားကို ပြီးစေတတ်သည့်အတွက်) "အာ+ဂဒနံ–လွန်စွာမိန့်မြွက်တော်မူခြင်း၊ တစ်နည်း–အာ အနက်မရှိကြ၍ "အာဂဒနံ–မိန့်မြွက်တော်မူခြင်း၊ အာဂဒေါ–ခြင်း" ဟု ပြုပါ၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း သမာသ်တွဲ၍ (ဒ) ကိုလည်း (တ) ပြုပါ။ [အာဂဒနန္တိ သမ္ဗဟိတ နိပ္ပါဒနတော ဘုသံ ကထနံ ဝစနံ၊ တဗ္ဗာဝမတ္တော ဝါ အာသဒ္ဒေါ–ဋီကာသစ်။]

တထာကာရိတာယ။ ။"ဂတသဒ္ဒါသည် ဝါစာ၏ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် တထာကာရိတာယကဲ့သို့ "တထာဝါဒိတာယာတိ တထာဂတော"ဟူသော အနက်လည်း ရသင့်ပါ၏၊ သို့သော် ထိုအနက်ကို ရှေ့၌ "တထဝါဒိတာယ"ဟု နည်းတစ်မျိုးဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ မပြတော့ဘဲ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် တထာကာရိတာယကိုသာ ပြတော့သည်။ [ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဂတသဒ္ဒေါ ဝါစာယ ပဝတ္တိမ္ပိ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ ကာမံ "တထာဝါဒိတာယ တထာဂတော"တိ အယမ္ပိ အတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သော ပန ပုဗ္ဗေ ပကာရန္တရေန ဒဿိတောတိ ပါရိသေသနယေန တထာကာရိတာ အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ "စဝံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော"တိ ဝုတ္တံ၊ ဋီကာသစ်။]

အနုလောမေတိ။ ။"အနုလောမ"ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ဘူဝါတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်, ဧပြု၍ "အနုလောမေတိ" ပုဒ် ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ၊ "စေ"ဟု ကာရိတ်အနက် ပေးလျှင် ကာရိတ်ကတ္တား ဓာတ်က် ရှာရလိမ့်မည်၊ အနုလောမပုဒ်က ဓာတ်မဟုတ်သောကြောင့် ကာရိတ်လည်း မဝင်နိုင်။

ကြောင့်၊ ယထာ–အကြင်အပြားအားဖြင့်၊ ဝါဒီ–နှုတ်တော်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏၊ တထာ–ထိုမိန့်တော်မူတိုင်းသော အပြားအားဖြင့်၊ ကာရီ–ကိုယ်တော်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ယထာ–အားဖြင့်၊ ကာရီ–၏၊ တထာ–အားဖြင့်၊ ဝါဒီစ–နှုတ်တော်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ ဧဝံ ဘူတသ–ဤသို့ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်တော်မူသော၊ (ဤသို့ "ယထာဝါဒီ တထာကာရီတာ"စသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်တော်မူသော၊) ဝါ–ဤအပြားသို့ရောက်တော်မူသော၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ယထာ–အကြင်အပြားအားဖြင့်၊ ဝါစာ–နှုတ်တော်သည်၊ (ဂတာ–ဖြစ်တော်မူပြီ၊) တထာ–ထိုနှုတ်တော်ဖြစ်တိုင်းသော အပြားအားဖြင့်၊ ကာယောပိ–ကိုယ်တော်သည်လည်း၊ ဂတော–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ပဝတ္တော–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ စ–ဆက်၊ ယထာ–အားဖြင့်၊ ကာယော (ဂတော)၊ တထာ–ထိုကိုယ်တော်ဖြစ်တိုင်းသော အပြားအားဖြင့်၊ ဝါစာပိ–သည်လည်း၊ ဂတာ–ပြီ၊ ပဝတ္တာ–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–တထာဂတမည်တော်မူ၏။

တေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ ယထာဝါဒီ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ တထာဂတော–သည်၊ ယထာ–အကြင်အပြားအားဖြင့်၊ ဝါဒီ–နှုတ်တော်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏၊ တထာ–ထိုအပြားအားဖြင့်၊ ကာရီ–ကိုယ်တော်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏၊ ယထာ – အားဖြင့်၊ ကာရီ – ၏၊ တထာ–အားဖြင့်၊ ဝါဒီ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊

ဧဝံ ဘူတသ စ ၊ပေ၊ ဂတော။ ။"ဘဂဝတော ဟိ" စသော စကားသည် "တထာ–ထိုအတိုင်း+ဂတ–ဖြစ်ပုံ"ကို ပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုစကားကို "ဧဝံ ဘူတသ" ဟု ညွှန်ပြ၍ တထာဂတဘုဒ်၏ ဝိဂြိုဟ်ကို ပြသည်၊ "ဧဝံ ဘူတသ အသ"ကိုကြည့်၍ တထာဂတကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်တွဲရကြောင်းကို သိပါ၊ ဂတသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း "ပဝတ္တောတိ အတ္ထော" ဖြင့် ပြသည်။ [ဧဝံ ဘူတသာတိ ယထာဝါဒီ တထာကာရီတာဒိနာ ပကာရေန ပဝတ္တသ၊ ဣမံ ပကာရံ ဝါ ပဝတ္တသ၊–ဋီကာသစ်။]

ဆက်ဦးအုံ့–အဋ္ဌကထာ၌ ကာယောကိုင်း၍ "ဂတော"ဟုလည်းကောင်း၊ ဝါစာကိုင်း၍ "ဂတာ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသော်လည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိဝိဂြိုဟ်ပြုသောအခါ ထိုကာယဝါစာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြိယာကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဂတံ"ဟု နပုလ္လိန်ဖြင့် ထားရလိမ့်မည်၊ ထို့ပြင် "ယထာဝါစာ, ယထာကာယော"တို့လည်း နိယမဝါစက တသဒ္ဒါရှိရာ၌ အနိယမဝါစက ယသဒ္ဒါလည်း (အနက်အားဖြင့်) ရှိရမြဲဖြစ်၍ အပိုထည့်ပါ၌သာ၊ ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ ထည့်ဖွယ် မလိုဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "တထာ+ဂတံ ယသာတိ တထာဂတော"ဟု ပြု၍ "ယသ–အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏+တထာ–ထိုကိုယ်တော်ဖြစ်သည့်အတိုင်း+ဂတံ–နှုတ်တော်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ [တထာ–ထိုနှုတ်တော်ဖြစ်သည့်အတိုင်း+ဂတံ–ကိုယ်တော်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊] အတ္ထိ၊ ဣတိ တထာဂတော" ဟု ပေးပါ။

ယထာဝါဒီ တထာကာရီ–ယထာဝါဒီ တထာကာရီ မည်တော်မူ၏၊ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ–မည်တော်မူ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တထာဂတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊–စတုက္ကဂုံတွင်ရ, ဥရဝေဠဝဂ်, လောကသုတ်။] ဒေဝ–လျှင်၊ တထာကာရိတာယ–ကြောင့်၊ တထာဂတော–၏။

[အဋ္ဌမအကြောင်းကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ကထံ အဘိဘာဝနဋ္ဌေန" စသည်မိန့်။] ကထံ–လျှင်၊ အဘိဘာဝနဋ္ဌေန–လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တထာဂတော–နည်း၊ [ဝိတ္ထာရဧာတက "ဟိ"သဒ္ဒါ ပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ၊] ဟိ–ချဲ့၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ဘဝဂ္ဂ–ဘဝဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ အဝီစိ–အဝီစိကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယန္တံ–အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ကတ္တာ–၍၊ တိရိယံ–ဖီလာ၌၊ ဝါ–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အပရိမာဏာသု–အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ လောကဓာတုသု–တို့၌၊ သဗ္ဗသတ္တေ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ သီလေနပိ–သီလတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမာဓိနာပိ–အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယပိ–မဂ်ပညာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိယာပိ–အရဟတ္တဖိုလ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေနပိ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဘဝတိ–လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏၊ တသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တုလာဝါ–နှိုင်းချိန်စရာသည်လည်းကောင်း၊ ပမာဏဝါ–နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိ အတ္ထိ–မရှိ၊ အတုလော–သီလစသောဂုဏ်အားဖြင့် အတူရှိတောမမူ၊ အပ္ပမေယ္ယော–မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်၊ အနုတ္တရော–မိမိထက် မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ် ရှိတော်မမူ၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူ၏၊ ရာဇာဘိရာဇာ–မင်းအပေါင်းတို့သည် ပူဇော်ထိုက်သော မင်းဖြစ်တော်မူ၏၊ ဒေဝဒေဝေါ–နတ်တို့၏ နတ်ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ–နတ်ထက်နတ်ဖြစ်တော်မူ၏၊ သက္ကာနံ–သိကြားတို့၏၊ အတိသက္ကော–လွန်ကဲသော သိကြားဖြစ်တော်မူ၏၊ ဗြဟ္မာနံ–တို့၏၊ အတိဗြဟ္မာ–၏၊ တေန–ကြောင့်၊ သဒေဝကေ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–ပြီ။

သာဓကအနုက်။ ။ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သဒေဝကေ–နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ၊ပေ၊ လောကေ–သတ္တလောကဌ်၊ ၊ပေ၊ သဒေဝမနုဿာယ–သမ္မုတိနတ်ဟူသော မင်း, ကြွင်းသောလူအပေါင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဇာယ–သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ တထာဂတော–သည်၊ အဘိဘူ–လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏၊ အနဘိဘူတော–သူတစ်ပါးတို့က မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်၊ အညဒတ္ထု–စင်စစ်၊ ဒသော–အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူ၏၊ ဝသဝတ္တီ–ကိုယ်တော်၏အလိုသို့ လိုက်စေတော်မူနိုင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တထာဂတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊–စတုက္ကဂုံတွင်ရ, ဥရဝေဠဝဂ်, လောကသုတ်၊ [အဘိဘူစသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို နောက်ကစ္ဆသဿတဝါဒဝဏ္ဏနာ၌ တွေ့ရလတ့်။]

တတြေ–ထိုတထာဂတောဟူသောပုဒ်၌၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိ–ပုဒ်၏ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်၏၊ အဂ+ဒေါ်ဝိယ–ရောဂါဟူသမျှကို ဖြတ်တတ်သော နတ်ဆေးနှင့် တူ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဂ+ဒေါ–အဂ+ဒမည်တော်မူ၏၊ ပန–ပရိဟာရပဋ္ဌမှတစ်ပါး စောဒကပဋ္ဌကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဒေ (ဒေသော)–ဤနတ်ဆေးနှင့် တူသောအရာဟူသည်၊ ကော–အဘယ်နည်း၊ ဒေသနာဝိလာသမယောစ–ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ် စမ္မယ်ကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သည်လည်းကောင်း၊ ပုညုဿယောစ–လွန်ကဲများပြားသော ကောင်းမှုတော်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ–မုန်၊ ဒေ (ဒေသော)–ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ တေန–ထိုဒေသနာဝိလာသ ပုညုဿယဖြင့်၊ မဟာနုဘာဝေါ–ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ ဘိသက္ကော–ဆေးဆရာသည်၊ ဒိဗ္ဗာဂဒေန–နတ်ဆေးဖြင့်၊ သပ္ပေ–မြွေတို့ကို၊ (အဘိဘဝတိ) ဝိယ–လွှမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊ မဟာနုဘာဝေါ–ကြီးသောအာနုဘော်ရှိတော်မူသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊) သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော–အလုံးစုံသော ဆန့်ကျင်ဘက် အယူရှိသူတို့ကိုလည်းကောင်း၊

တတြေ ဝံ ပဒသိဒ္ဓိ။ ။"အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော"ဟူသောအနုနက်သည် သဒ္ဒါအားဖြင့် ရအပ်သော သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ပင်ကိုယ်ဂုဏ်တော်အားဖြင့် ရအပ်သော သဘာဝတ္ထတည်း၊ ယခုအခါ ထိုအဓိပ္ပာယ်နှင့် လျော်အောင် သဒ္ဒတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် "တတြေ ဝံ" စသည်ကို မိန့်သည်။ ["အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော"တို့ အယ်နှ သဒ္ဒတော လဗ္ဘတိ၊ သဒ္ဒတော ပန ဒေဝန္တိ ဒဿေတုံ "တတြေ ဝ"န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

အဂဒေါ်။ ။တထာဂတောကို "တထ+အာဂဒေါ"ဟု ရှေးဦးစွာ ပုဒ်ခွဲ၊ ဒါဓာတ်လည်း အဝခဏ္ဍန အနက်ဟောဟု "အဂံ (ရောဂံ)–အနာရောဂါကို+ဒါတိ (အဝခဏ္ဍတိ)–ဖြတ်တတ် (ပယ်ဖျောက်တတ်၏) ၏၊ ဣတိ အဂ+ဒေါ"ဟု ကိတန္တ တပ္ပုရိသ်ပြု၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ရောဂါဟူသမျှကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်သော နတ်ဆေးရ၏၊ အဂဒေါဝိယာတိ အဂဒေါ–နတ်ဆေးကဲ့သို့, အလုံးစုံကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော ဒေသနာဝိလာသ ပုညုဿယတည်း၊ ထို့နောက် တထနှင့်+အဂဒကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲပါ။

ဒေသနာဝိလာသမယ, ပုညုဿယ။ ။"ဒေသနာဝိလာသမယ"ဟူသည် ဒေသနာကို အမျိုးမျိုးဆင်၍ တင့်တယ် စမ္မယ်စေနိုင်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်တည်း၊ "ပုညုဿယ (ပုညု+ဥဿယ)"ဟူသည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံးဖြည့်ဆည်းပူးတော်မူအပ်ခဲ့သော လွန်ကဲများပြားသော ကောင်းမှုတော်တည်း၊ [ယာယ ဓမ္မဓာတုယာ ဒေသနာ ဝိဇမ္ဘနုပ္ပတ္တာ၊ သာ ဒေသနာဝိလာသော၊ ဓမ္မဓာတုတိစ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ၊ပေ၊ ဒေသနာဝိလာသော ယေဝ ဒေသနာဝိလာသမယော, ယထာ ဒါနမယံ သီလမယန္တိ၊ ပုညုဿယောတိ ဥဿန္နံ+အတိရေကံဝါ ဉာဏာဒိသမ္ဘာရဘူတံ ပုညံ၊–ဋီကာသစ်။]

သဒေဝကံ–သော၊ လောကဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဘဝတိ–လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏၊ ဣတိ–လျှင်၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ–အလုံးစုံသော သတ္တလောကကို လွှမ်းမိုးတော်မူခြင်း၌၊ တထော–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော၊ အဝိပရီတော–မဖောက်မပြန်သော၊ အဂဒေါ–နတ်ဆေးနှင့် တူသော၊ (နတ်ဆေးပမာ, အရာရာကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော၊) ဒေသနာဝိလာသမယောစ–သည်လည်းကောင်း၊ ပုညုဿယောစ–သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒကာရဿ–ဒ အက္ခရာ၏၊ တကာရံ–တ အက္ခရာကို၊ ကတ္တာ–၍၊ တထာဂတော–တထာဂတ မည်တော်မူ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဧဝံ–လျှင်၊ အဘိဘဝနဋ္ဌေန–ကြောင့်၊ တထာဂတော–၏။

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ တထာယ ဂတောတိပိ–တထာယ+ဂတောဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်လည်း၊ တထာဂတော–တထာဂတမည်တော်မူ၏၊ တထံ ဂတောတိပိ–တထံ+ဂတောဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့်လည်း၊ တထာဂတော–မည်တော်မူ၏၊ [တထာယ ဂတော တထံ ဂတောတို့၏ အနက်ကို နောက်အကျယ်ကျမှ သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။] ဂတောတိ(ပဒဿ)–ဂတောဟူသောပုဒ်၏၊ အဝဂတော–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ အတီတော–လွန်တော်မူပြီ၊ ပတ္တော–ရောက်တော်မူပြီ၊ ပဋိပန္နော–သွားတော်မူပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ)။

အပိစ တထာယ။ ။တထာဂတ အမည်တော်ရခြင်း၌ အကြောင်းရှစ်ပါး၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ထိုအကြောင်းရှစ်ပါးအပြင် အခြားအကြောင်းကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် "အပိစ တထာယ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ အပိစ တက်သောနည်းသည် အာဘိဘဝနတ္ထကို တစ်နည်းပြခြင်း မဟုတ်၊ အာဘိဘဝနတ္ထ အတွက် နိဂုံးအုပ်ခဲ့ပြီ၊ "တထာယ ဂတော"ဖြင့် ရှေ့သစ္စာ ၃ ပါးကို ပြ၍ "တထံ ဂတော"ဖြင့် နောက်ဆုံး မဂ္ဂသစ္စာကို ပြသည်။

အဝဂတော ၊ပေ၊ ပဋိပန္နော။ ။ဤပုဒ်တို့ကား ဂတောဏ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထိုသို့ဖွင့်ရာ၌ အဝ အတီဥပသာရတို့သည် တွဲဘက် ဂမုဓာတ်၏ အနက်ကို ထွန်းပြရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအနက် လွန်ခြင်းအနက်တို့ကို ဂမုဓာတ်၏ အနက်ဟုပင် ဆိုနိုင်ရကား ဂတောကို "အဝဂတော, အတီတော"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်။ [ဝါစကသဒ္ဒသန္နိဓာနေ (ဟောတတ်သော သဒ္ဒါ၏အနီး၌) ဥပသဂ္ဂနိပါတာနံ တဒတ္ထဇောတနဘာဝေန (ထိုသဒ္ဒါ၏ ရှိရင်းအနက်ကို ထွန်းပြရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ပဝတ္တနတော ဂတသဒ္ဒေါ ယေဝ အနုပသဂ္ဂေါ အဝဂတတ္ထံ အတီတတ္ထဉ္စ ဝဒတီတိ ဒဿေတိ အဝဂတော အတီတောတိ ဣမိနာ–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။"ပတ္တော"ကား ဂမုဓာတ်နက် အတိုင်းဖြစ်သောကြောင့် ဋီကာတို့ အထူးမဖွင့်တော့၊ "ပဋိပန္နော"လည်း ပတိပတ္တိ(အကျင့်) ဟူသော သွားခြင်းဖြင့် ရှေ့သို့တိုး၍ သွားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဂမုဓာတ်၏ အနက်ရင်းပင် ဖြစ်ရကား အထူးဖွင့်ဖွယ် မလို ဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ–ထိုတထာယ ဂတော တထံ ဂတောဟူသောပုဒ်တို့၌၊ (ဝိတ္ထာရော–အကျယ်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သကလလောကံ–အလုံးစုံသော ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကကို၊ တထာယ–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော၊ တီရဏပရိညာယ–တီရဏပရိညာဖြင့်၊ (ဤကား ဖသ, ဤကား ပထဝီ, စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော ပရိညာဖြင့်၊) ဂတော အဝဂတော–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ, တထာဂတော–မည်တော်မူ၏၊ လောကသမုဒယံ–ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် လောက၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို၊ တထာယ–သော၊ ပဟာနပရိညာယ–ပဟာနပရိညာဖြင့်၊ (ပယ်တတ်သော ပရိညာဖြင့်၊) ဂတော အတီတော–လွန်တော်မူပြီ၊ ဣတိ, တထာဂတော၊ လောကနိရောဓံ–လောက၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာသို့၊ တထာယ–သော၊ သစ္ဆိကိရိယာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဂတော ပတ္တော–ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ, တထာဂတော၊ တထံ–မှန်ကန်သော ဂုဏ်ရှိသော၊ လောကနိရောဓဂါမိနိံ–လောက၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒံ–အကျင့်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို၊ ဂတော ပဋိပန္နော–သွားတော်မူပြီ၊ ဝါ–ကျင့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ, တထာဂတော၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ လောကော ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ၊ပေ၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူသော (ယံ ဝစနံ)–အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [အချို့စာအုပ်၌ "တေန ယံ ဝုတ္တံ"ဟု ယံသဒ္ဒါ ပါ၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ၊] တဿာပိ–ထိုစကား၏လည်း၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဤပြခဲ့သော သာဓကပါဠိ၏ အနက်ကိုလည်း "သကလလောကံ တီရဏပရိညာယ တထာယ ဂတော အဝဂတော"ဟု ဆိုအပ်ပြီးမှသော သာဓုအတိုင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် သိပါ–ဟူလို။]

[ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတေန–သည်၊ လောကော–ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာဂတော–သည်၊ လောကသ္မာ–ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကမှ၊ ဝါ–နှင့်၊ ဝိသံယုတ္တော–ကင်းတော်

လောကသ္မာ ၊ပေ၊ ဝိသံယုတ္တော။ ။"လောကော ၊ပေ၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ" ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပုံကို ပြ၏၊ ထိုသို့ သိတော်မူရာ၌ သိတော်မူရုံသာမက, ဒုက္ခသစ္စာဟူသော လောကနှင့် မစပ်ယှဉ် မရောနှောခြင်းဟူသော ပြုဖွယ်ကိစ္စကိုပါ ပြုတော်မူပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "လောကသ္မာ ၊ပေ၊ ဝိသံယုတ္တော"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ နောက်သစ္စာ ၃ ပါးခ်ီလည်း ဤသို့ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါနောက်ဝယ် "ပဟီနော" စသည်ဖြင့် ဒုတိယပက္ခ မိန့်တော်မူပုံကို သိပါ။ [နု ပန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓနမတ္တံ၊ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စမိ ကတမေဝါတိ ဒဿေတုံ "လောကသ္မာ တထာဂတော ဝိသံယုတ္တော"တိ အာဒိနာ သစ္စစတုက္ကေပိ ဒုတိယပက္ခံ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]

မူ၏၊ ဝါ–ယှဉ်တော်မမူ၊ (လောကဌ် ဖွားမြင်တော်မူသော်လည်း လောကနှင့်ကား လူးလဲ စပ်ယှဉ်တော်မမူ–ဟူလို၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတေန–သည်၊ လောက သမုဒယော–ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် လောက၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ–ပြီ၊ တထာဂတသ–သည်၊ လောကသမုဒ ယော–ကို၊ ပဟီနော–ပယ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတေန–သည်၊ လောကနိရောဓော–လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို၊ အဘိ သမ္မုဒ္ဓေါ–ပြီ၊ တထာဂတသ–သည်၊ လောကနိရောဓော–ကို၊ သစ္ဆိကတော– မျက်မှောက်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တထာဂတေန–သည်၊ လောက နိရောဓဂါမိနီ–လောက၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ– အကျင့်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓါ–ပြီ၊ တထာဂတသ–သည်၊ လောက နိရောဓဂါမိနီ–သော၊ ပဋိပဒါ–ကို၊ ဘာဝိတာ–ကိုယ်တော်သန္တာန်ဌ် ဖြစ်စေတော် မူအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သဒေဝကသ–သော၊ လောကသ–သည်၊ ယံ–အကြောင် အာရုံကို၊ (ဒိဋ္ဌံ–မြင်အပ်ပြီ၊) ပေ၊ သဒ္ဒံ–သော၊ တံ–ထိုအာရုံကို၊ တထာဂတေန– သည်၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓံ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တထာ ဂတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊–စတုက္ကဂုံတ္တရ, ဥရဝေဠဝဂ်, လောကသုတ်။]

စ–ဆက်၊ ဣဒမ္ပိ–ဤ အလွန်ကျယ်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော အကြောင်းအရာ သည်လည်း၊ တထာဂတသ–၏၊ တထာဂတဘာဝဒီပနေ–တထာဂတ၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းဌ်၊ (တထာဂတ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အမည်တော်ကို ထင်ရှားပြခြင်းဌ်၊) မုခမတ္တမေဝ–အမြွက်မျှသာတည်း၊ (အကျဉ်းမျှသာတည်း၊)

သမုဒယော။ ။[သံ+ဥဒယော၊] "သံ–ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော်+ ဥဒယော–ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း"ဟူရာဌ် ဇာတိဒုက္ခသည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း တဏှာတစ်ပါးတည်းကြောင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်, အဝိဇ္ဇာ ကဲ့ စသော ကြွင်းသောအကြောင်း များနှင့် ပေါင်းမိမှ (ကြွင်းသော အကြောင်းများ ပါမှ) ဇာတိဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဇရာဒုက္ခ ဗျာဓိဒုက္ခတို့ကို ဖြစ်စေရာဌ်လည်း ဤအတူပင်တည်း၊ ဤသို့လျှင် အခြား အကြောင်းများပါမှ တဏှာက ထိုထို ဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် "သမုဒယော– ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေးရသည်။

ယံ ဘိက္ခဝေ။ ။"လောကော ဘိက္ခဝေ"မှစ၍ "တထာဂတသ ဘာဝိတာ"တိုင်ရုံသာ ရှေ့ သာဝကစကားရပ်၏ သာဓကဖြစ်၏၊ သို့သော် "တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ"ကျမှ သာဓက ပြည့်စုံ၏၊ "ယံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓံ" ကား ဤနေရာဌ် သာဓက မဟုတ် သော်လည်း အဂုံတ္တရ, စတုက္ကနိပါတ်, ဥရဝေဠဝဂ်, လောကသုတ်လာ ရှေ့စကားနှင့် တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်သောကြောင့် အပိုထည့်ထားသည်၊ ဤ "ယံ ဘိက္ခဝေ" စသော စကားများကို "တထဒဿိတာယ"၏ သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ပန–စင်စစ်ကား၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တထာဂတောဝ–မြတ်စွာဘုရားသည်သာ၊ တထာဂတဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ တထာဂတဘာဝံ–တထာဂတ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝဏ္ဏေယျ–ဖွင့်ပြတော်မူနိုင်ရာ၏။

ကတမဉ္စ တံ ဘိက္ခဝေတိ–ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ [ဣတိသဒ္ဒါ နိဒဿနတ္ထေ။] ဝါ–အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ [ဣတိသဒ္ဒါ အာဒိတ္ထေ၊ ပုစ္ဆတိဋ္ဌ စပ်။] ပုထုဇ္ဇနော–သည်၊ တထာဂတဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဝဒမာနော–ပြောဆိုစွမ်းနိုင်လသော်၊ အပ္ပမတ္တကေန–သေးငယ်သော အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ သြရမတ္တကေန–ညံ့သော အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ယေန သီလမတ္တကေန–အကြင်သီလကလေးမျှဖြင့်၊ ဝဒေယျ–ပြောဆိုရာ၏၊ (အပ္ပမတ္တကံ–သော၊ သြရမတ္တကံ–သော၊) တံ (သီလမတ္တကံ)–ထိုသီလကလေးမျှဟူသည်၊ ကတမံ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ–မေးတော်မူ၏၊ တတ္ထ–ထိုတံ ကတမန္တိ ပုစ္ဆတိဟူသော စကားရပ်၌၊ (လဗ္ဘမာနာ–ရထိုက်သော၊) ပုစ္ဆာနာမ–ပုစ္ဆာမည်သည်၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ–အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ–လည်းကောင်း၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ–လည်းကောင်း၊ အနုမတိပုစ္ဆာ–လည်းကောင်း၊ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဉ္စဝိဓာ–ငါးပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဣဒမ္ပိ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏေယျ။ ။ဣဒမ္ပိစာတိ အာဒိနာ တထာဂတဿ မဟာဝိသယတံ အဌဝိဓသာပိ ယထာဝုတ္တကာရဏာသု နိဒဿနမတ္တဉ္စ ဒဿေတိ၊ တတ္ထ ဣဒန္တိ အဲတိဗျာသ ရူပေန ဝုတ္တံ အဌဝိဓံ ကာရဏံ၊ ပိသဒ္ဒေါ အပိသဒ္ဒေါ ဝါ သမ္ဘာဝနေ "ဣတ္ထမ္ပိ မုခမတ္တမေဝ, ပဂေဝ အညထာ"တိ၊–ဋီကာသစ်။["အဌဝိဓံ ကာရဏံ"ဟု ဆိုသော်လည်း အပိစ တက်သောနည်း ရှိသေးရကား "အဌဝိဓ"မက, နဝဝိဓ ဖြစ်သည်၊ ကာရဏ–ဟူသည်လည်း သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ နိမိတ် အကြောင်းတည်း။]

ဆက်ဦးဆုံ–သဒ္ဒါကျမ်း၌ လာသော "ဇာတ်–ဂုဏ်–ကြိယာ, ဒြဗ်, နာမ်, ငါးတန် ဘာဝ ပြား"ဟူသော ဘာဝ ၅ မျိုးတွင် "တထာဂတ ဘာဝဒီပနေ"၌ ဘာဝသည် နာမဘာဝ၊ "တထာဂတဘာဝံ"၌ ဘာဝကား ဂုဏဘာဝတည်း၊–ဋီကာသစ်။

ယေန သီလမတ္တကေန။ ။"အပ္ပမတ္တကံ သြရမတ္တကံ သီလမတ္တကံ"ဟု ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ယေနဖြင့် သီလမတ္တကံကို စွဲနိုင်သည်၊ ဤ၌ သီလမတ္တကေနဟု စွဲပုံကို ကြည့်၍ "ယေန ပုထုဇ္ဇနော ၊ပေ၊ ဝဒေယျ"၌ ယေနကိုကား "ယေန သီလေန" ဟု မစွဲနိုင်သေးကြောင်း သိပါ။

တတ္ထ ပုစ္ဆာနာမ။ ။တံ ကတမန္တိ ပုစ္ဆတိတိ ဧတေန ကတမဉ္စ တံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ ဝစနသဟ သာမညတော ပုစ္ဆာဘာဝေါ ဒဿိတော၊ အဝိသေသတော ဟိ (မုန်၏–သာမညတ၏ အဖြစ်ကြောင့်) တဿ (တံ ကတမံဟူသော ပုစ္ဆာစကား၏) ပုစ္ဆာဝိသေသ ဘာဝညာပနတ္ထံ မဟာနိဒ္ဒေသေ အာဂတာ သဗ္ဗာဝ ပုစ္ဆာ အတ္ထဒ္ဒါရနယေန ဒဿေတိ တတ္ထ ပုစ္ဆာနာမာတိ အာဒိနာ၊–ဋီကာသစ်။["သဗ္ဗာဝ ပုစ္ဆာ"ဟူသော ဗဟုဝုစ်ကို ထောက်၍ "ပုစ္ဆာနာမ ၊ပေ၊ ဟောန္တိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

တတ္ထ–ထို ငါးပါးသော ပုဗ္ဗာတို့တွင်၊ ကတမာ–အဘယ်ပုဗ္ဗာသည်၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုဗ္ဗာ–အဒိဋ္ဌဇောတနာပုဗ္ဗာမည်သနည်း၊ [“တတ္ထ ကတမာ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုဗ္ဗာ”ဟု အဋ္ဌသာလိနီ၌ ရှိသည်၊ ဤ၌ အချို့စာအုပ်များဝယ် “တတ္ထ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုဗ္ဗာနာမ”ဟု ရှိသည်ကား နောက်၌လာမည့် “ကတမာဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုဗ္ဗာ”စသော စကားများနှင့် မညီ။] ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (မမေးမီ နဂိုက)၊ [အညာတံ စသည်၌ စပ်] လက္ခဏံ–မှတ်သားအပ်သော သဘောသည်၊ ဝါ–ကို၊ အညာတံ–ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ အဒိဋ္ဌं–ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မြင်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ အတုလိတံ–ချိန်ခွင်ပမာ, ဉာဏ်ပညာဖြင့်, နှိုင်းချိန်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ အတီရိတံ–အပြီးအပြတ် ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ အဝိဘူတံ–ဉာဏ်အား ထင်ရှားပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ အဝိဘာဝိတံ–ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿ(လက္ခဏဿ)–ထိုမှတ်သားအပ်သော သဘောကို၊ ဉာဏာယ-ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ဒဿနာယ-ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင်, မြင်ခြင်းငှာ၊ တုလနာယ-ချိန်ခွင်ပမာ, ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်ခြင်းငှာ၊ တီရဏာယ–အပြီးအပြတ် ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ [အဋ္ဌသာလိနီ၌ “ဝိဘူတာယ–ဉာဏ်အား ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းငှာ”ဟု ပါ၏၊ အဝိဘူတ်၏ အဆက်ဖြစ်သောကြောင့် ပါမှလည်း ကောင်းသည်] ဝိဘာဝနာယ–ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ (ယံ) ပဋ္ဌံ–အကြင်ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆတိ-၏၊ အယံ-ဤပြဿနာသည်၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုဗ္ဗာ–အဒိဋ္ဌဇောတနာပုဗ္ဗာမည်၏၊ ဝါ-သိမြင်အပ်ပြီး မဟုတ်သော သဘောကို ထွန်းပြကြောင်း ပုစ္ဆာမည်၏၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ ကာမာဝစရကုသလ ပဒဘာဇနီ၌ ရှုပါ။]

ကတမာ–အဘယ်ပုဗ္ဗာသည်၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုဗ္ဗာ–ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုဗ္ဗာမည်သနည်း၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ လက္ခဏံ–မှတ်သားအပ်သော သဘောသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဉာတံ–ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသည်၊ ဒိဋ္ဌं–ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင်, မြင်အပ်ပြီးသည်၊ တုလိတံ–ချိန်ခွင်ပမာ, ဉာဏ်ပညာဖြင့် နှိုင်းချိန်အပ်ပြီးသည်၊ တီရိတံ–အပြီးအပြတ်, ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဝိဘူတံ–ဉာဏ်အား ထင်ရှားပြီးသည်၊ ဝိဘာဝိတံ–ဉာဏ်ဖြင့်ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) [အဋ္ဌသာလိနီ၌ကား “သော”တိုက်ရိုက်ပါ၏၊] တဿ (လက္ခဏဿ)–ထိုမှတ်သားအပ်သော သဘောကို၊ [အချို့စာအုပ်၌ “လက္ခဏဿ” တိုက်ရိုက်ပါ၏၊ မကောင်း၊ ရှေ့၌ မပါခဲ့။] အညေဟိ–မိမိမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं-ကွ၊ သံသန္ဒနတ္ထာယ–နှီးနှောခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ယံ) ပဋ္ဌံ–ကို၊ ပုစ္ဆတိ–၏၊ အယံ-ဤပြဿနာသည်၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာန–သိမြင်အပ်ပြီးသော သဘောကို နှီးနှောကြောင်း ပုစ္ဆာမည်၏။

ကတမာ–အဘယ်ပုစ္ဆာသည်၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ–မည်သနည်း၊ (ပုစ္ဆကော–မေးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပကတိယာ–အားဖြင့်၊ သံသယပက္ခေ္ခာ–ယုံမှားခြင်းသို့ ပြေးဝင်သည်၊ ဝိမတိပက္ခေ္ခာ–တွေးတောခြင်းသို့ ပြေးဝင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (ဟောတိ)နုခေါ–ဖြစ်လေသလော၊ နု (ဟောတိ)နုခေါ–မဖြစ်လေသလော၊ ကိံ–အဘယ်သို့၊ (ဟောတိ)နုခေါ–ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ကထံ–အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဟောတိ)နုခေါ–ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒွေဇ္ဈကဇာတော–ဖြစ်သောနလုံး နှစ်ခွရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ–တွေးတောခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ယံ) ပဉ္ဍံ–ကို၊ ပုစ္ဆတိ–၏၊ အယံ–သည်၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ–မည်၏။ [ဆိုဇ္ဇတိ ဧတောယာတိ ဆေဒနာ၊ ဝိမတိယာ+ဆေဒနာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ။]

ကတမာ–သည်၊ အနုမတိပုစ္ဆာ–မည်သနည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘိက္ခူနံ–တရားနာ ရဟန်းတို့၏၊ အနုမတိယာ–အလိုကို၊ (ဂဟဏတ္ထံ–ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊) ပဉ္ဍံ–ကို၊ ပုစ္ဆတိ–မေးတော်မူ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ မေးတော်မူသနည်း၊) ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ တံ–ထိုမိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော အကြောင်းအရာကို၊ ကိံ–အဘယ်သို့၊ မညထ–မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း၊ ရူပံ–ရူပက္ခန္ဓာသည်၊ နိစ္စံ ဝါ–နိစ္စလော၊ ဝါ–နိစ္စသဘောရှိသလော၊ အနိစ္စံ ဝါ–အနိစ္စလော၊ ဝါ–အနိစ္စသဘောရှိသလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ပုစ္ဆတိ–မေးတော်မူ၏၊) ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ (ရူပံ–ရူပက္ခန္ဓာသည်၊) အနိစ္စံ–အနိစ္စပါတည်း၊ ယံ ပန–အကြင်ရူပက္ခန္ဓာသည်၊ အနိစ္စံ–အနိစ္စတည်း၊ တံ–ထို အနိစ္စ ရူပက္ခန္ဓာသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ–ဒုက္ခလော၊ ဝါ–ဒုက္ခသဘောရှိသလော၊ သုခံ ဝါ–သုခလော၊ ဝါ–သုခသဘောရှိသလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ပုစ္ဆတိ)၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ (တံ–ထိုရူပက္ခန္ဓာသည်၊) ဒုက္ခံ–ဒုက္ခပါတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊) သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော၊ (သုတ္တံ–ပါဠိတော်ကို၊) ဝတ္တေတဗ္ဗံ–ဆိုထိုက်၏၊ [အနတ္တလက္ခဏသုတ္တာဒီသု အာဂတံ ခန္ဓပဉ္စက ပဋိသံယုတ္တံ ပုစ္ဆံ သန္ဓာယာဟ သဗ္ဗံ ဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ–ဋီကာသစ်။] အယံ–ဤပုစ္ဆာသည်၊ အနုမတိပုစ္ဆာ–မည်၏။ [အနုမတိယာ–အလိုကို+ပုစ္ဆာ–မေးကြောင်းစကားတည်း၊ အနုမတိပုစ္ဆာ။]

ကတမာသည်၊ ကထေတုကမ္ယတာပုစ္ဆာ–မည်သနည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ကထေတုကမ္ယတာ–ဖြေခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ "ကထေတုကမ္ယတာယ"ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ "ကထေတုကမ္ယတာတိ ကထေတုကမ္ယတာယ"ဟု ယ အက္ခရာ အကျေကြဲ၍ ဖွင့်သောကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ "ကထေတုကမ္ယတာ"ဟု ရှိခဲ့ဟန်တူသည်။] ပဉ္ဍံ–ကို၊ ပုစ္ဆတိ–၏၊ (ကိံ–နည်း၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သတိပဋ္ဌာနာ–တို့သည်၊ ဣမေ စတ္တာရော–ဤ ၄ ပါးတို့တည်း၊ ကတမေ စတ္တာရော–အဘယ်

၄ ပါးတို့နည်း၊ ပေ ၊ [သမ္မပ္ပဓာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်၊] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မဂ္ဂင်္ဂါ-တို့သည်၊ ဣမေ အဋ္ဌ-ဤရှစ်ပါးတို့တည်း၊ ကတမေ အဋ္ဌ-အဘယ်ရှစ်ပါးတို့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆတိ)၊ အယံ-ဤပုစ္ဆာ သည်၊ ကထေတုကမ္မတာပုစ္ဆာ-မည်၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပဋ္ဌသု-၅ ပါးကုန်သော၊ ဣမာသု ပုစ္ဆာသု-ဤပုစ္ဆာ တို့တွင်၊ တာဝ-ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒေ-ညွှန်ပြအပ် သော၊ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ နတ္ထိဋ္ဌ စပ်၊) အဒိဋ္ဌသ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင် မြင်အပ် ပြီး မဟုတ်သော၊ ကသ္သစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဓမ္မသ-တရား၏၊ အဘာဝ တော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ တထာဂတသ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝါ-မှာ၊ အဒိဋ္ဌဇော တနာပုစ္ဆာ-အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော အကြောင်းအရာကို၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-ပညာရှိကုန် သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ-ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သံသန္ဒိတ္တာ-နှိုးနှော ၍၊ ဒေသေသာမိ-ဟောတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သမန္နာဟာရသေဋ-နလုံး သွင်းခြင်း၏ပင်၊ အနုပ္ပဒ္ဓနတော-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာပိ-ဒိဋ္ဌသံ သန္ဒနာပုစ္ဆာသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဧကဓမ္မေပိ-တစ်ပါးသော တရားဌာလည်း၊ အာသပ္ပနာ-မိမိသို့ ရှေးရှုပြန်သွားတတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ ပရိသပ္ပနာ-ပတ်ဝန်းကျင် အာရုံသို့ သွားတတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဗောဓိမဏ္ဍလေယေဝ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဌပင်၊ (ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တုန်းကပင်)၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံကုန်သာ၊ ကင်္ခါ-ယုံမှားခြင်းတို့ကို၊ ဆိန္နာ-ဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာပိ-ဝိမတိစ္ဆေဒ နာပုစ္ဆာသည်လည်း၊ နတ္ထိယေဝ-မရှိသည်သာ၊ ပန-အနွယကား၊ အဝသေသာ-

---

အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ။ ။ဤပါဠိသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အကုသလ (၁၁)စိတ်ဌ လာသော ပါဠိတည်း၊ ထိုအ၏ အဋ္ဌကထာဌ "နိစ္ဆေတုံ အသက္ကောန္တီ အာရမဏတော သြသက္ကတိတိ အာသပ္ပနာ" ဟု ဖွင့်၏၊ မူလဋီကာဌလည်း "ဧကံ အာကာရံ ဂန္တုံ အသမတ္ထတာယ အတ္တနော အာမုခံ သပ္ပနတော သြသက္ကတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ အာကို "အာမုခံ"ဟု ဖွင့် သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-တစ်ခုသော အခြင်းအရာသို့ သွားခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင် (မဆုံးဖြတ်နိုင်) သည့်အတွက် မိမိသို့ ရှေးရှုပြန်သွားတတ်သောကြောင့် "သြသက္ကန-ဆုတ်နစ်"ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ "အာ+သပ္ပနာ-မိမိသို့ ရှေးရှု+ပြန်သွားတတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ"ဟုံ ဖြစ်၏၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ-မဆုံးဖြတ်နိုင်သော, ယုံမှားသော သဘောတရားပင်တည်း၊ ပရိသပ္ပနာဌ ပရိကား သမန္တတော အနက်ဟောတည်း၊ "မဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင် အာရုံသို့ သွားတတ်သော သဘောတည်း"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဋီကာသစ်ဌ အာသပ္ပနာဝယ် အာကို "ဘုသံ(ပြင်းစွာ)"ဟု ဖွင့်၏၊ အဋ္ဌကထာနှင့် မညီပါ, "ပြင်းစွာ+သွားတတ်"ဟု အနက်လည်း မကောင်းပါ။]

ဆိုအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊ ပုစ္ဆာ-တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ တာသု-တို့ ၂ ပါးသော ပုစ္ဆာတို့တွင်၊ အယံ-ဤပုစ္ဆာသည်၊ (ကတမဋ္ဌ တံ ဘိက္ခဝေ ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊) ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာနာမ-မည်၏။

၈။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာယ-ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတံ-မေးတော်မူအပ်ပြီးသော၊ တံ အတ္ထံ-ထိုအနက်ကို၊ ကထေတုံ-ဖြေတော်မူခြင်းငှာ၊ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာတိ အာဒိ-အရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုပါဏာတိပါတံ ပဟာယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ [ပါဏာတိပါတော စသည်၌ စပ်၊] ပါဏသ-သတ္တဝါကို၊ အတိပါတော-လျင်စွာ ကျစေခြင်းသည်၊ ဝါ-လျင်စွာ ကျစေကြောင်းဖစေတနှာသည်၊ ပါဏာတိပါတော-မည်၏၊ ပါဏဝဓော ပါဏဃာတော-သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း၊ ဝါ-သတ္တဝါကို သတ်ကြောင်းစေတနှာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဟနဓာတ်ကို ဝဓ ပြုထားသည်ဟု သိစေလို၍ ပါဏဝဓောကို "ပါဏဃာတော"ဟု အဖြောင့်ဖွင့်သည်။]

ပါဏာတိပါတော။ ။သရသေနေဝ-မိမိသဘောအားဖြင့်ပင်၊ ပတနသဘာဝသ-ကျခြင်းသဘောရှိသော ပါဏကို၊ အန္တရာဧဝ-အကြားဌာသာလျှင်၊ အတိဝ-လျင်စွာသာလျှင်၊ ပါတနံ-ကျစေခြင်း (ကျအောင် လုလ္လပြုကြောင်း စေတနှာ) သည်၊ အတိပါတော-မည်၏၊ [အတိသဒ္ဒါသည် သီဃအနက်ကို ဟောတ်။] ဇီဝိတိန္ဒြေသည် သူ့သဘောအတိုင်း တည်ရလျှင် အသက်တစ်ရာ နေရမည်ဟု ဆိုကြစို့၊ သို့သော် အသက်တစ်ရာ မပြည့်မီ အကြားဌာ ဓားဖြင့် ခုတ်မှု ပယောဂကြောင့် အသက် ၅၀ လောက်မှာ ဇီဝိတိန္ဒြေ ပြတ်စဲရခြင်းကို (အနှစ် ၅၀ ခန့် လျင်မြန်စွာ ပြတ်သောကြောင့်) "လျင်မြန်စွာ ကျစေခြင်း"ဟု ခေါ်ရသည်၊ တစ်နည်း-အတိသဒ္ဒါသည် အတိက္ကမအနက်ကို ဟောတ်၊ အတိက္ကမ-ဓား စသည်ဖြင့် လွှမ်းမိုး၍+ပါတနံ အတိပါတော၊ ပါဏသ-ကို+အတိပါတော ပါဏာတိပါတော။

စေတနာကို ပါဏာတိပါတခေါ်ပုံ။ ။သူ့အသက်ကို ကိုယ်တိုင်သတ်ရာ၌ ကာယဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကာယပယောဂစေတနာသည်လည်းကောင်း၊ အသတ်ခိုင်းရာ၌ ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝစီပယောဂစေတနာသည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏၊ ဇီဝိတရုပ်တို့သည် ရှေးရုပ်ချုပ်သွားသောအခါ နောက်ရုပ်အစဉ်ကို မိမိနှင့်အလားတူ ဆက်၍ ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုသွား၏၊ ထို့ကြောင့် အလားတူ ဇီဝိတရုပ်အစဉ်များ အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင် တည်နေကြရ၏၊ ပြခဲ့သော ပယောဂတို့ဖြင့် သတ္တဝါကို သတ်ဖို့ရန် ဓားဖြင့် ခုတ်ခြင်းစသော အမှုကို ပြုသောအခါ ပစ္စုပ္ပန်တည်ဆဲ မဟာဘုတ် ဖောင်ဗွဲရုပ်တို့ကို ဓားသည် ထိမိ၏၊ ထိုအခါ ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို မှီသော ဇီဝိတရုပ်သည် အားအင်နည်းသွားရကား မိမိနောက်၌ အဆက်ဆက် ဇီဝိတရုပ်များ ဖြစ်သင့်သလောက် ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့် ရိုးရာအတိုင်း ဃသချိန်မရောက်မီ အကြားဌာ ဇီဝိတရုပ်အစဉ်ပြတ်ရလေတော့သည်၊ ဤသို့ ပြတ်အောင် စေတနာက ပြုသောကြောင့် စေတနာကို "ပါဏာတိပါတ (သတ်မှုတရားခံ)"ဟု ခေါ်သည်။

စ–ဆက်၊ ဒေ္ဓ–ဤပါဏာတိပါတောဟူသော ပါဠိ၌၊ ပါဏောတိ–ပါဏော ဟူသည်ကား၊ ဝေါဟာရတော–ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ပညတ်အားဖြင့်၊ သတ္တော–သတ္တဝါတည်း။ [ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ကိုပင် "သတ္တဝါ"ဟု ခေါ်သည်။] ပရမတ္ထတော–ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ–ရုပ်နာမ် ၂ ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ ပန–ဆက်၊ တသ္မိံပါဏော–ထိုသတ္တဝါ၌၊ ပါဏသညိနော–သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ [ဝဓကစေတနာ၌ စပ်။] ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ–ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တတ်သော လုလ္လကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ ကာယဝစီဒ္ဒါရာနံ–ကာယဒ္ဒါရ ဝစီဒ္ဒါရတို့တွင်၊ အညတရဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ–တစ်ပါးပါးသော ဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော၊ (ကိုယ်တိုင် သတ်လျှင် ကာယဒ္ဒါရ၌ဖြစ်, သူတစ်ပါးကို သတ်ခိုင်းလျှင် ဝစီဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော၊) ဝဓကစေတနာ–သတ်တတ်သူ၏ စေတနာသည်၊ ဝါ–သတ်ကြောင်း စေတနာသည်၊ ပါဏာတိပါတော–ပါဏာတိပါတမည်၏။

သော–ထိုပါဏာတိပါတသည်၊ (အပ္ပသာဝဇ္ဇော မဟာသာဝဇ္ဇောတို့၌ စပ်။) ဂုဏာဝိရဟိတေသု–ဂုဏ်အထူးမှ ကင်းကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု–တိရစ္ဆာန်အစရှိကုန်သော၊ ပါဏေသု–သတ္တဝါတို့တွင်၊ ခုဒ္ဒကေ–ငယ်သော၊ ပါဏော–သတ္တဝါ၌၊ ဝါ–သတ္တဝါကို သတ်ရာ၌၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော–ငယ်သော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ မဟာသရီရေ–ကြီးသော ကိုယ်ရှိသော၊ (ပါဏော–၌၊ ဝါ–၌။) မဟာသာဝဇ္ဇော–ကြီးသော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏။ ကသ္မာ–နည်း၊ ပယောဂမဟန္တတာယ–ပယောဂ၏ များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပယောဂသမတ္တော–ပယောဂ၏ တူမျှသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ–အရာဝတ္ထု၏ ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

နာမ်ဇီဝိတလည်း ချုပ်။ ။ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် တကွ ကမ္မဇရုပ် အစဉ်ချုပ်လျှင် ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို မှီ၍တည်နေသော နာမ်ဇီတိန္ဒြေအစဉ်လည်း ချုပ်ရတော့သည်၊ ဤစကားအရ "ရုပ်နာမ်တို့သည် ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်အားဖြင့် ချုပ်၍နေရာဝယ် ဘယ်သူက သတ်နိုင်ပါအုံ့နည်း"ဟူသော ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပြီး ဖြစ်တော့၏။ [ယာယ စေတနာယ ပဝတ္တမာနသ (ဖြစ်ဆဲသော) ဇီဝိတိန္ဒြိယသ နိဿယဘူတေသု မဟာဘူတေသု ဥပက္ကမ ကရဏဟေတု တံ မဟာဘူတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကမဟာဘူတာနုပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ သာ တာဒိသ ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ ပါဏာတိပါတော၊–ဋီကာ။]

အပ္ပသာဝဇ္ဇော ။ ။အပ္ပကို ဝဇ္ဇ၌ စပ်၍ "ငယ်သော အပြစ်ရှိ"ဟု ပေးကြ၏၊ အမှန်ကား–သဒ္ဒထုံးစံအရ အပ္ပကို သာဝဇ္ဇတစ်ပုဒ်လုံး၌သာ စပ်နိုင်သည်၊ သကိုကျော်၍ အဝဇ္ဇ၌ မစပ်နိုင်ပါ၊ သဟ–အဝဇ္ဇေန ယော ဝတ္တတီတိ သာဝဇ္ဇော–အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော (အပြစ်ရှိသော) ပါဏာတိပါတ၊ အပ္ပေါ+သာဝဇ္ဇော အပ္ပသာဝဇ္ဇော–ငယ်သော သာဝဇ္ဇ (ငယ်သောအပြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ)၊ အပ္ပကိုလည်း "နည်း=နဲ"ဟု မပေးလင့်၊ အပြစ်အရေအတွက်ကား နည်းချင်မှ နည်းမည်၊ ထို့ကြောင့် "သေး=ငယ်"ဟု ပေးပါ၊ "မဟာသာဝဇ္ဇော–ကြီးသော သာဝဇ္ဇ"၌လည်း နည်းတူ။

[ဂုဏ်ထူးမှ ကင်းသော သတ္တဝါတို့ကို ပြုပြီး၍ ဂုဏ်ထူးရှိသော သတ္တဝါ,ဂုဏ်တူနေသော သတ္တဝါတို့ကို ပြုလိုသောကြောင့် "ဂုဏဝန္တေသု" စသည်မိန့်။] ဂုဏဝန္တေသု–သီလစသော ဂုဏ်ရှိကုန်သော၊ မနုဿာဒီသု–လူအစရှိသော သတ္တဝါတို့တွင်၊ အပ္ပဂုဏေ–နည်းသော ဂုဏ်ရှိသော၊ ပါဏေ–၌၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာဂုဏေ–ကြီးသော ဂုဏ်ရှိသော၊ (ပါဏေ)၊ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ ပန–ဆက်၊ သရီရဂုဏာနံ–ကိုယ်, ဂုဏ်တို့၏၊ သမတ္ထာဝေ–တူမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ–သော်၊ ကိလေသာနံ–တို့၏ လည်းကောင်း၊ [ဒေါသစသော ကိလေသာကို ဆိုသည်။] ဥပက္ကမာနဉ္စ–လုလ္လပြုမှုတို့၏ လည်းကောင်း၊ မုဒုတာယ–နဲ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ညံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ တိဗ္ဗတာယ–ထက်မြက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာသာဝဇ္ဇော၊ ဣတိ ဧဝဒတ္ထော။

တသ–ထိုပါဏာတိပါတ၏၊ သမ္ဘာရ–အကျိုးတရားကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းအဆောက်အဦးတို့သည်၊ [သဟ+ဘရိယတိ ဧတေဟိတိ သမ္ဘာရာ၊ အဝုတ္ထကတ္ထာ]သာဓန၊ သတ်ခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ။] ပါဏော–သတ္တဝါလည်းကောင်း၊ ပါဏသညိတာ–သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝဓကစိတ္တံ–သတ်သူ၏ စိတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ–သတ်ကြောင်းစိတ်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ကမော–လုလ္လပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ တေန–ထိုလုလ္လကြောင့်၊ မရဏံ–သေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဒ–ငါးပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပယောဂါ–ပယောဂတို့သည်၊ (လုလ္လပြုမှုတို့သည်၊) သာဟတ္ထိကော–သာဟတ္ထိကပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂလည်းကောင်း၊ အာဏတ္တိကော–အာဏတ္တိကပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂလည်းကောင်း၊ နိသဂ္ဂိယော–နိသဂ္ဂိယပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပစ်လွှတ်ခြင်းဟူသော ပယောဂလည်းကောင်း၊ (သေနတ်မြား စသည်တို့ကို ပစ်လွှတ်ခြင်း ပယောဂ)၊ ထာဝရော–ထာဝရပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–ခိုင်မြဲသော ပယောဂလည်းကောင်း၊ (လာလာသမျှ လူစသူတို့ ကျရှိသောအောင် တွင်းတူးထားခြင်း စသော ပယောဂ)၊ ဝိဇ္ဇာမယော–ဝိဇ္ဇာမယပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–အတတ်ပညာ ဂါထာမန္တန်ကို စီရင်ခြင်းဟူသော ပယောဂလည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိမယော–ဣဒ္ဓိမယပယောဂလည်းကောင်း၊ ဝါ–ကမ္မဇိဒ္ဓိကို အသုံးပြုခြင်းဟူသော ပယောဂလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဆ–၆ ပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ပန–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ–ဤအနက်ကို၊ (ဤပယောဂတို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို)၊ ဝိတ္ထာရိယမာနေ–ချဲ့အပ်သော၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ ပဘဿော–ကျယ်သော စကားအစဉ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဝါ–ဖြစ်လတ့၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ထိုသို့ အလွန်ကျယ်သော စကားအစဉ်၏ ဖြစ်လတ့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ–ထိုပယောဂတို့၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နိ ဝိတ္ထာရယာမ–မချဲ့ကုန်တော့အုံ၊ အညံ–ပယောဂမှ အခြားသော၊ ဧဝရူပစ်–ဤသို့သဘောရှိသော အနက် အဓိပ္ပာယ်

ကိုလည်း၊ (ချဲ့လိုက်လျှင် အလွန်ကျယ်စရာ ရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း၊) နှ ဝိတ္ထာရယာမ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မချဲ့အပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–အကျယ်ကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမန္တပါသာဒိကံ–သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယဋ္ဌကထံ–ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကို၊ (တတိယပါရာဇိကဋ္ဌကထာကို ရည်ရွယ်သည်၊) သြလောကေတွာ–ကြည့်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏၊ ဝါ–ယူပါလေ။ [အဋ္ဌသာလိနီ၌ "ဂဟေတဗ္ဗော"ဟု ရှိ၏၊ "ပပဋ္ဌော"ဟု ကံထည့်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် ကောင်းသည်။]

ပဟာယာတိ–ကား၊ ပါဏာတိပါတ စေတနာသင်္ခါတံ–ပါဏာတိပါတ စေတနာဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣမံ ဒုဿီလျံ–ဤဒုဿီလျစေတနာကို၊ ဝါ–ဤသီလ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်စာ စေတနာကို၊ ပဇဟိတွာ–ပယ်စွန့်တော်မူ၍၊ (ပဋ္ဌိဝိရ တောဋ္ဌ စပ်၊) ပဋ္ဌိဝိရတောတိ–ကား၊ ပဟီနကာလတော–ပယ်အပ်ပြီးရာ အခါမှ၊

ပဋ္ဌိဝိရတော။ ။"ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ"ဖြင့် ပဟာယပုဒ်၏ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနအဖြစ်ကို ပြ၏၊ မှန်၏–"ပဟာယ–ပယ်ပြီး၍"ဟု ဆိုခြင်းသည် "ပယ်ရာကာလမှ စ၍"ဟု ဆိုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ (တစ်နည်း) ပဟာယဋ္ဌ တွာပစ္စည်း၏ ဟိတ်အနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ"ဟု ဆိုသည်၊ "ပဟာယ–သမုဒ္ဓေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်ခြင်းကြောင့်+ပဋ္ဌိဝိရတော–သမုဒ္ဓေဒဝိရတိဖြင့် ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်"ဟူလို။

ပုဗ္ဗာပရကာလဖြစ်ပုံ။ ။အတူဖြစ်ကြသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် "ပဋ္ဌိဝိရတော"အရ အရဟတ္တမဂ်၌ပါသော သမ္မာဝါစာ စသော ဝိရတိ ၃ ပါးရ၍ "ပဟာယ"အရ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော ကြွင်းသော မဂ္ဂင် ၅ ပါးကို ယူရသောကြောင့် တစ်ပြိုင်နက် အတူတကွ သဟဇာတ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်နေရကား အဘယ်သို့လျှင် "ပဟာယ"အရ ပုဗ္ဗကာလ, "ပဋ္ဌိဝိရတော" အရ အပရကာလဖြစ်နိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ပစ္စည်းတရားမှန်လျှင် ကျေးဇူးမပြုမီ သတ္တိအဖြစ်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ တည်ရ၏၊ ထို့နောက်မှ ထိုသတ္တိကို စွဲ၍ ပစ္စယုပ္ပန်တရားက တည်ရသည်၊ ဤသို့ ဂဟဏ–ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဟု ခွဲခြား၍ ယူခြင်း, ပဝတ္တိ အာကာရ–ပစ္စည်း၏ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ရခြင်း, ပစ္စယုပ္ပန်၏ ထိုပစ္စည်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ရသည့်အတွက် တကယ် နောက်မကျသော်လည်း နောက်ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ပစ္စယသတ္တိကိုရသော ပဟာယသည် ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနဖြစ်၍ ပစ္စယုပ္ပန်ကိုရသော ပဋ္ဌိဝိရတောသည် အပရကာလကြိယာဝိသေသ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဋီကာဟောင်း။ ။ကိဉ္စာပိ ပဟာနဝိရုမဏာနံ ပုရိမပစ္ဆိမကာလတာ နတ္ထိ၊ မဂ္ဂဓမ္မာနံ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနံ သမ္မာဝါစာဒိနဉ္စ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ အပေက္ခိတေ သဟဇာတာနမ္ပိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဂဟဏ် ပုရိမပစ္ဆိမဘာဝေနေဝ ဟောတိတိ ဂဟဏပဝတ္တိ အာကာရဝသေသု ပစ္စယဘူတေနှ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိသု ပဟာယကမ္မေသု ပဟာနကိရိယာယ ပုရိမကာလဝေါဟာရော, ပစ္စယုပ္ပန္နာသုစ ဝိရတီသု ဝိရမဏကိရိယာယ အပရကာလ ဝေါဟာရောစ ဟောတိတိ ဒဝ် ဒတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဌာယ-၍၊ တတော ဒုသီလျတော-ထိ ဒုသီလျစေတနာမှ၊ သြရတော ဝိရတောဝ-စင်စစ်ရှောင်တော်မူသည်သာ၊ (တစ်နည်း) သြရတောဝ-ရှေးရှုတိုက်ရိုက်အားဖြင့် ရှောင်တော်မူသည်သာ၊ ဝိရတောဝ-ဝါသနာနှင့် တကွ အထူး

တစ်နည်း။ ။"ပဟာယ"အရ အရဟတ္တမဂ် အခိုက်အတန့်ဖြစ်သော သမုစ္ဆေဒပဟာန်ကို ယူ၍၊ "ပဋိဝိရတော"အရ အရဟတ္တဖိုလ် အခိုက်အတန့်ဖြစ်သော ပဋိပဿဒ္ဓိ (တစ်ဖန် ထပ်၍ ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်း) ဝိရတိကို ယူလျှင် ပဟာယသည် ပုဗ္ဗကာလ, ပဋိဝိရတောသည် အပရကာလကြိယာ အစစ်ဖြစ်နိုင်၏၊ "ပဟာယ-အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်တော်မူပြီး၍၊ ပဋိဝိရတော-အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် ရှောင်တော်မူသည်"ဟူလို။ [ပဟာနံ ဝါ သမုစ္ဆေဒဝသေန, ဝိရတိ ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာ၊-ဋီကာဟောင်း။]

တစ်နည်း။ ။ပါဏာ အတိပါတိယတိ ဧတေနာတိ ပါဏာတိပါတော-သတ္တဝါကို လျင်စွာကျစေကြောင်းဖြစ်သော အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဒေါသ မောဟ ဝိဟိံသာ စသော ကိလေသာအပေါင်း၊ ဤသို့ အနက်ယူပြီးလျှင် ထိုကိလေသာအပေါင်းကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်တော်မူခြင်းကို "ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ"အရ ယူ၍ ထိုပါဏာတိပါတ ဒုသီလျစေတနာမှ ရှောင်တော်မူခြင်းကို "ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော"အရ ယူပါ၊ ဤအလို "ပါဏာတိပါတံ-သတ္တဝါကို လျင်စွာကျစေကြောင်းဖြစ်သော အဟိရိက အနောတ္တပ္ပ ဒေါသ မောဟ ဝိဟိံသာ စသော ကိလေသာအပေါင်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်တော်မူ၍၊ ပါဏာတိပါတာ-သတ္တဝါကို လျင်စွာကျစေကြောင်းဖြစ်သော ဒုသီလျစေတနာမှ၊ ပဋိဝိရတော-ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်"ဟု ပေး။ [တေ ဟိ ဘဂဝါ အရိယမဂ္ဂေန ပဟာယ သမုဋ္ဌိဒ္ဓေဟာ ပါဏာတိပါတာ ဒုသီလျတော အစ္စန္တမေဝ ပဋိဝိရတောတိ ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာဟောင်း။] "အဒိန္နာ ဒါနံ ပဟာယ" စသည်၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ။

သြရတော ဝိရတောဝ။ ။ပါဠိတော်၌ ပဋိဝိရတောကို "သြရတော ဝိရတောဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ၂ ပုဒ်လုံးပင် ပရိယာယ်တည်း, အနက်အထူး မရှိ-ဟူလို။ [သြရတော ဝိရတောတိ ပရိယာယဝစနမေတံ၊-ဋီကာသစ်။] (တစ်နည်း) "ပတိဝိရတော"ဟူသော ပါဠိတော်ဝယ် ပတိအတွက် "သြရတော"ဟုလည်းကောင်း, ဝိအတွက် "ဝိရတော"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ သြရတော (အဝ+ရတော, ပတိရတော)-ရှေးရှုတိုက်ရိုက် ရှောင်တော်မူပြီ၊ ဝိရတော-ဝါသနာနှင့်တကွ အထူးအားဖြင့် ရှောင်တော်မူပြီ၊ ဤသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ထူးသည်၊ "ဝိရတောဝ"၌ ဧဝကား "အချို့လူများသည် ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ပြီးနောက် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖျက်တတ်သကဲ့သို့, ဘုရားရှင်ကား ထိုသို့ မဖျက်ဘဲ သမုစ္ဆေဒဝိရတိဖြင့် တစ်ခါတည်း ရှောင်တော်မူ၏"ဟု ပြသော သန္ဓိဋ္ဌာဝဓာရဏာ အနက်ဟောတည်း။

ဋီကာသစ်။ ။ပတိ-ဝိသဒ္ဒါနံ ဝါ ပစ္ဆေက် ယောဇေတဗ္ဗတော တထာ ဝုတ္တံ၊ သြရတောတိ ဟိ အဝရတော အဘိမုခံ ရတော၊ တေန ဥဒုက် ဝိရမဏဝသေန သာတိသယတံ ဒသေတိ၊ ပတိရတသ စေတံ အတ္ထဝစနံ၊ ဝိရတောတိ ဝိသေသေန ရတော၊ တေန သဟ ဝါသနာယ ဝိရမဏဘာဝံ၊ ဥဘယေန ပန သမုစ္ဆေဒဝိရတိဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ၊ ဧဝ သဒ္ဒေါ ပန တသ္သ ဝိရတိယာ ကာလာဒိဝသေန အပရိယန္တတံ ဒသေတုံ ဝုတ္တော၊ သော ဥဘယတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗော။

အားဖြင့် ရှောင်တော်မူသည်သာ၊ တဿ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝိတိဏ္ဏမိဿာမိ-ကြူးလွန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ဥပဓိနုကာ–ဖြစ်ကုန်သော၊) စက္ခု သောတဝိညေယျာ–စက္ခုဝိညာဉ်, သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်တုန်သေး၏၊ ကာယိကာ–ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော အကုသိုလ် အကြီးအကျယ်တို့သည်၊ ပဂေဝ–အဘယ်မှာ ရှိပါကုန်တော့အံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဣမိနာဝ နယေန–ဤနည်းဖြင့်သာ၊ အညေသုပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတောပုဒ်မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊) ဧဝရူပေသု–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ပဒေသု–ပုဒ်တို့၌၊ (အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊) အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

နတ္ထိ တဿ။ ။နတ္ထိ တဿာတိ အာဒိနာ (နတ္ထိ တဿ ၊ပေ၊ ပဂေဝ ကာယိကာတိ တိုင်အောင်သော စကားဖြင့်) ဧဝသဒ္ဒေန (ဝိရတောဝ၌ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့်) ဒဿိတံ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ (အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော နတ္ထိ ၊ပေ၊ ကာယိကာတိ ဟူသော အနက်ကို) နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထဝသေန (နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထ၏ အဖြစ်ဖြင့်) သမတ္ထေတိ–ပြီးစေ၏)၊–ဌိကာသစ်၊ ဤတိုင်အောင် ပဋိဝိရတောဏ် အဖွင့် ပြီးပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါသည် ပဝတ်ဝိရတော အဖွင့်ကို နိဂုံးအုပ်သော ပရိသမာပန နိပါတ်တည်း၊ ဣမိနာဝ နယေန စသည်ကား အဒိန္နာဒါန စသောပုဒ်တို့၌ ပဟာယ–ပဋိဝိရတောတို့အတွက် ဤနည်းအတိုင်း သိပါဟု ပြသော နည်းပြစကားတည်း။

စက္ခုသောတ ဝိညေယျာ။ ။ထိုမျှတို့ဟူသည် အနဝဇ္ဇတရားတို့၏ အကြားအကြား၌ ဖြစ်သော ဒုဗ္ဗလသာဝဇ္ဇတရားတို့တည်း၊ သသမ္ဘာရကထာ (စက္ခု–သောတပသာဒတည်း ဟူသော အဆောက်အဦးနှင့်တကွ စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်ကို ဆိုကြောင်းစကား) ဖြစ်ရကား "စက္ခုသောတ" အရ စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်တို့ကို ယူပါ၊ အပြစ်ဟူသည် စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်၏ အာရုံမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအပြစ်တို့ကို ပြုသော ကိုယ်မှုနှုတ်မှုကို စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိပြီးနောက် တဒနဝဇ္ဇက မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သော အပြစ်များ–ဟု မှတ်ပါ။

ဌိကာသစ်။ ။တေ ပန အနဝဇ္ဇဓမ္မေဟိ ဝေါကိဏ္ဏာ အန္တရန္တရာ ဥပဓိနုကာ ဒုဗ္ဗလာ သာဝဇ္ဇာ ဓမ္မာ၊ ယသ္မာစ "ကာယဝစီပယောဂံ ဥပလဘိတ္တာ ဣမသ္မိ ကိလေသာ ဥပ္ပန္နာ"တိ ဝိညုနာ သဏ္ဌာ ဥတ္တုံ၊ တသ္မာ တေ ဣမိနာဝ ပရိယာယေန "စက္ခုသောတဝိညေယျာတိ" ဝုတ္တာ၊ နု ပန စက္ခုသောတ ဝိညာဏာရမဏတ္တာ။

ကာယိကာ (ကာဋ္ဌကာ)။ ။နတ္ထိ ၊ပေ၊ ဝိညေယျာဓမ္မာသည် ဂရဟာဝါကျ၊ ပဂေဝ ကာယိကာ (ကာဋ္ဌကာ) သည် သမ္ဘာဝနာဝါကျ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ သူတစ်ပါးတို့ စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန်သော အကုသိုလ်တရား အင်ယ်စားတို့သော်မှ မရှိကုန်တုန်သေး၏၊ မည်းညစ်သော အကုသိုလ် အကြမ်းစား (တစ်နည်း) ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော အကုသိုလ် အကြမ်းစားတို့ မဖြစ်ခြင်းကား အထူးပြောစရာ မလိုတော့–ဟူလို၊ ကာယိကာနေရာ၌ "ကာဋ္ဌကာ"ဟုလည်း ရှေးပါ၌ ရှိသတတ်။

ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သမိတပါပတာယ–ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမဏောတိ–သမဏောဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရော–ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ် ရှိတော်မူ၏၊ (ရအပ်သော ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းအမည် ရှိတော်မူ၏၊) [သမိတပါပတာယဖြင့် "ပါပေ သမေတိတိ သမဏော"ဟူသော ဟေတုကတ္တာသာဓ် ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊] ဂေါတ္တဝေသေန–အနွယ်တော်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဂေါတမောတိ–ဂေါတမောဟူ၍၊ (လဒ္ဓဝေါဟာရော–၏၊) စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–ဘိက္ခုသံဃာမဖက် သက်သက်၊ ဘဂဝါယေဝ–မြတ်စွာဘုရားသည်သာ၊ ပါဏာတိပါတာ–ပါဏာတိပါတမှ၊ ပတိဝိရတော–ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်ကား၊ နု–မဟုတ်သေး၊ ဘိက္ခုသံဃောပိ–ရဟန်းတော် အဝေါင်းသည်လည်း၊ ပတိဝိရတော–ရှောင်ကြဉ်သည်သာ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဘိက္ခုသံဃာ ရှောင်ကြဉ်ပါသော်လည်း၊ ဒေသနာ–ဒေသနာတော်သည်၊ အာဒိတော–အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဧဝံ–ဤသို့သာ၊ အာဂတာ–လာပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အစမှစ၍ ဤသို့သာ လာပါသော်လည်း၊ အတ္ထံ–အနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေန္တေန–ပြသော ဆရာသည်၊ ဘိက္ခုသံဃဝေသနာပိ–ဘိက္ခုသံဃာနှင့် စပ်သဖြင့်လည်း၊ ဒီပေတုံ–ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏။

ဂေါတ္တဝေသေန။ ။ဤပုဒ်၏ စပ်ရာပုဒ် မရှိသောကြောင့် "ဂေါတ္တဝေသေန လဒ္ဓဝေါဟာရောတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟု လဒ္ဓဝေါဟာရော ထည့်၍ စပ်ဖို့ရန် ဋီကာ၌ ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် လဒ္ဓ၌ အာကာရအဖြစ်ဖြင့် စပ်ဖို့ရန် "သမဏောတိ–ဟူ၍၊ ဂေါတမောတိ–ဟူ၍"ဟု ပေးလိုက်သည်။

နု ကေဝလဿ။ ။ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်သည် ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်ကို ပြောရာ၌ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်များလည်း ပါခဲ့၏၊ ထိုဗြဟ္မဒတ္တလုလင်၏ ဂုဏ်ပြောမှုနှင့် စပ်၍ "အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ" စသော ဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်ရကား "ဘိက္ခုသံဃာ၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒကြောဖွယ်ရှိရကား "နု ကေဝလံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဘုရားသာ မဟုတ်, ဘိက္ခုသံဃာလည်း ရှောင်ပါ၏၊ ထိုသို့ ဘိက္ခုသံဃာသည် ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ပါသော်လည်း ဒေသနာတော်သည် "ယံ ပုထုဇ္ဇနော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ဝဒေယျ"ဟု ရူဒ္ဓသီလ အစမှစ၍ မြတ်စွာဘုရား၏အတွက်သာ လာခဲ့သောကြောင့် ဤပါဏာပါတဝိရတိသီလဂုဏ်ကို ပြရာ၌လည်း ဘုရားရှင်ကိုသာ နာမည်တပ်၍ ပြရသည်–ဟူလို၊ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားကိုသာ နာမည်တပ်၍ လာခဲ့ခြင်းမှာလည်း အထက်အသာဓကရဏဂုဏ်ကို ပြခန်း၌ ရဟန်းတော်တို့နှင့် မဆက်ဆံသော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်တည်းဟူသော ဂုဏ်တော်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

အတ္ထံ ပန ဒီပေန္တေန။ ။သဒ္ဒါအားဖြင့် သံဃာ၏ဂုဏ်တော်ကို ဟောတော်မမူ အပ်ပါသော်လည်း ဗြဟ္မဒတ္တလုလင်၏ ဂုဏ်ပြောမှုနှင့် ဆက်သွယ်၍ လာသောဂုဏ်ဖြစ်ရကား အနုက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်မူ သံဃာ၏ဂုဏ်ကိုလည်း ပြသင့်ပါသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ ပြရာ၌ "ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပတိဝိရတော သမဏသ ဂေါတမသ

နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတိ–ဟူသော ပါဠိ၏၊ (အတ္ထောဋ္ဌ စပ်)၊ ပရူပဃာတတ္ထာယ–သူတစ်ပါးတို့ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒဏ္ဍံဝါ–ဒုတ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သတ္ထံဝါ–ဒုတ်မှ တစ်ပါးသော လက်နက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ အဝတ္တာနတော–မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–မလုည့်လည်ခြင်းကြောင့်၊ နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော–ချထားအပ်သော ဒုတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)စေဝ–ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ နိက္ခိတ္တသတ္ထော–ချထားအပ်သော ဒုတ်မှ တစ်ပါးသော လက်နက်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)စ–လည်းကောင်း၊ (ဝိဟာရတိ'ဋ္ဌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဒဏ္ဍံ–ဒုတ်ကို၊ ထပေတ္တာ–ထား၍၊ သဗ္ဗမ္ပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ အဝသေသံ–ကြွင်းသော၊ ဥပကရဏံ–ဓားစသော အဆောက်အဦးကို၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝိဟေဋ္ဌနဘာဝတော–ညှဉ်းဆဲကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္ထန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန–ဆက်၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ ယံ ကတ္တာရဒဏ္ဍံဝါ–အကြင်တောင်ဝှေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ဒန္တကဋ္ဌံဝါ–အကြင်ဒန်ပူကိုသော်လည်းကောင်း၊(တစ်နည်း) ယံ ဒန္တကဋ္ဌဝါ သိုံဝါ–အကြင်ဒန်ပူဖြတ်ကြောင်း ဓားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ

သာဝကသံဃော နိဟိတဒဏ္ဍော" စသည်ဖြင့် ပြရာ၏၊ [တရားဟူသမျှ ဘုရားမှစ၍ ဖြစ်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, အရိယာသံဃာ၌ တည်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, တရားတော်ကြောင့် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်နိုင်သည့် အတွက် တရားတော်၏ဂုဏ်မှာ ထင်ရှားပြီးဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း, ဘုရားနှင့် သံဃာဂုဏ်ကိုပြလျှင် တရားတော်၏ဂုဏ်ဂိုလည်း ပြပြီးဖြစ်ရကား အထူးပြဖွယ် မလိုတော့။]

နိဟိတ ၊ပေ၊ သတ္ထော။ ။လက်နက်ကို ကိုင်ခြင်းသည် သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲဖို့ ခုခံဖို့ဖြစ်၏၊ မကိုင်ခြင်းကား ထိုခုခံ ညှဉ်းဆဲမှုကို မပြုခြင်း၏ လက္ခဏာတည်း၊ ထိုလက္ခဏာကို ထင်ရှားပြခြင်းငှာ "ပရူပဃာတတ္ထာယ ၊ပေ၊ အဝတ္တာနတော"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်။ [နိဟိတ၌ နိပုဗ္ဗ ဓာတုတ်သည် ချထားခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိက္ခိတ္တ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဒဏ္ဍ, သတ္ထ။ ။"သတ္တာနံ ဝိဟေဋ္ဌနဘာဝတော"ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်ဖြင့် "သသတိ ဟိံသတိ ဇေနောတိ သတ္ထံ"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ ထိုဝစနတ္ထအရ ညှဉ်းဆဲကြောင်း လက်နက်ဟူသမျှကို "သတ္ထ"ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဒုတ်လက်နက်ကို ဒဏ္ဍဖြင့် သီးခြားယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဒုတ်မှ ကြွင်းသော မြား ဓား လုံ သေနတ်စသော လက်နက်များကိုသာ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် "သတ္ထ"အရ ယူရတော့၏၊ "ဒဏ္ဍ"အရ ဣန္ဒိယလူမျိုးများ ကိုင်လေ့ရှိသော လေးတောင်ရှိ ဒုတိကိုသာ ဖွင့်ကြသော်လည်း ၂တောင် ၃ တောင် စသည် ရှိသော ဒုတ်များလည်း သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲနိုင်ပါ၏။

ယံ ပန ၊ပေ၊ ဃာတတ္ထာယ။ ။ရဟန်းတော်များသည် တောင်ဝှေးဟူသော ဒဏ္ဍကိုလည်းကောင်း, သင်ခုန်းဓားငယ်စသော သတ္ထကိုလည်းကောင်း သွားလေရာသို့ ယူ၍

ဝိပ္ပလိကံဝါ–အကြောင်လက်သည်းလိုး ဓားငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟောတ္ထာ–သွားလေရာယူ၍၊ ဝိစရန္တိ–လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တံ–ထိုတောင်ဝှေး စသည်သည်၊ ပရူပဃာတတ္ထာယ–သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ နေ–မဟုတ်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတွေဝ–နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော ဟူ၍သာ၊ သခ်ိ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ လဒ္ဓိတိ–ကား၊ ပါပဓိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ–မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ လဇ္ဇာယ–ရှက်ခြင်းနှင့်၊ ဝါ–ရှက်ခြင်း ကြောက်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ [ဝိဟာရတိဋ္ဌစပ်]၊ ဒယာပန္နော–ကား၊ ဒယံ–စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာသို့၊ မေတ္တာစိတ္တတံ–မေတ္တာစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ–မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ အာပန္နော–ရောက်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ဝိဟာရတိဋ္ဌ စပ်။]

လှည့်လည်တတ်ကြသေး၏၊ ထိုသို့ ကိုင်မှကြောင့် "နိဟိတဒဏ္ဍ–သတ္ထ"ဟု မဆိုရပြီလော ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား ထိုအမေးကို ဖြေလိုသောကြောင့် "ယံ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "တောင်ဝှေးစသည်မှာ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲဖို့ မဟုတ်သောကြောင့် နိဟိတဒဏ္ဍ–သတ္ထ ခေါ်နိုင်ပါသည်"ဟူလို။ ["ဒန္ဓကဌ္ဌစ္ဆေဒနိကဝါသီ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဆေဒနိကာပုဒ် အကျေကြံပါ၊ "ဒန္ဓကဌ်"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ထိုအလို "ဒန္ဓသောဓနံ ကာတုံ ယောဂ္ဂံ ကဌ် ဒန္ဓကဌ် (သွားကို သန့်ရှင်းအောင်ပြုခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သော သစ်သား=ဒန်ပူ)၊ နံ ပန ဒန္ဓ သောဓနကဌ်"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။]

လဒ္ဓိ။ ။လဒ္ဓတိ တောယာတိ လဒ္ဓာ–ရှက်ကြောင်းဟိရီ၊ လဒ္ဓာ ယသ အတ္ထိတိ လဒ္ဓိ၊ ဟိရီ သြတ္တပ္ပ ၂ ပါးတွင် ရှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဟိရီသည် အတ္တာဓိပတိ (မိမိဟူသော အကြီးအကဲ ပဓာနရှိသော) တရားဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဓမ္မကိုသာ အလေးဂရပြုတော်မူ၏၊ ဓမ္မဟူသည် အတ္တ (မိမိ) နှင့်စပ်၍ (မိမိကျင့်မှ) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အတ္တာဓိပတိဖြစ်သော ဟိရီကိုသာ ဤနေရာ၌ ယူတော်မူသည်၊ (တစ်နည်း) လဒ္ဓာဖြင့် သြတ္တပ္ပကိုပါ ယူ၍ ဟိရီသြတ္တပ္ပ ၂ ပါးလုံးရှိသည်ကိုပင် "လဒ္ဓိ"ဟု ဟောတော်မူသည်၊ မှန်၏–မကောင်းမှုမှ စက်ဆုပ်တတ်ပါလျက် မရှက်တတ်သောတရား, မကောင်းမှုမှ ထိတ်လန့်, ကြောက်ရွံ့တတ်ပါလျက် မရှက်တတ်သောတရားမည်သည် မရှိ။

ဒယာပန္နော။ ။ဒယဓာတ်သည် ရက္ခဏအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုအတွင်းနက်ဖြစ်သော ရက္ခဏအနက်ကို အကြောင်းပြု၍ "ဒယတိ ရက္ခတိ–သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဒယာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသောအခါ သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာကိုလည်းကောင်း, ကရုဏာကိုလည်းကောင်း ရ၏၊ သို့သော် နောက်၌ ကရုဏာအတွက် "ဟိတာနုကမ္ပိ"ဟု လာလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် "ဒယာ" အရ မေတ္တာကို ယူရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒယံကို "မေတ္တစိတ္တတံ"ဟု ဖွင့်သည်။

မေတ္တစိတ္တတံ။ ။မေတ္တာ ယသ အတ္ထိတိ မေတ္တံ (မေတ္တာရှိသောစိတ်)၊ မေတ္တံ–(မေတ္တာရှိသော၊ ဝါ–မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော)+စိတ္တံ ယသာတိ မေတ္တစိတ္တော–မေတ္တာရှိသော စိတ်ရှိသူ၊ (တစ်နည်း) အလယ်၌ သမ္ဗယုတ္တပုဒ် အကျေကြ၍ " မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော

သဗ္ဗပါဏာဘူတဟိတာနုကမ္ပိတိ–ကား။ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါဏာ ဘူတေ–ဖြစ်သော အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝါ–ထိုထိုက်ကြောင့်ဖြစ်ရသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့ကို၊ ဟိတေန–စီးပွားဖြင့်၊ အနုကမ္ပကော–သနားတတ်သည်၊ တာယ ဒယာပန္နတာယ–ထိုစောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာသို့ ရောက်တော်မူ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသံ–ကုန်သော၊ ပါဏာဘူတာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့၏၊ ဟိတစိတ္တကော–စီးပွားခံ့ဖြစ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ (စီးပွားကို လိုလားသော

စိတ်ရှိသူ"ဟု ပေးပါ၊ "မေတ္တစိတ္တသ+ဘာဝေါ မေတ္တစိတ္တတာ"ဟူသည် မူလသဒ္ဒပ္ပဝတ္ထု နိမိတ်ဖြစ်သော မေတ္တာပင်တည်း။ [တသ+ဘာဝေါ မေတ္တစိတ္တတာ၊ (မေတ္တာဇဝ)၊– ဋီကာသစ်။] ဤသို့ "မေတ္တစိတ္တတ်"အရ မေတ္တာကိုပင် ရသောကြောင့် မေတ္တာအနက်ကို ဟောသော ဒယံကို "မေတ္တစိတ္တတ်"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်။

သဗ္ဗပါဏာဘူတေ။ ။"ပါဏာဘူတေဟိ ပါဏဇာတေ"ဟု ဋီကာဟောင်း ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်ကို ထောက်၍ ဋီကာသစ်၌ "ပါဏော+ဘူတော ယေသန္တိ ပါဏာဘူတာ–ဖြစ်သော ရှုသက်ရှိက်ရှိသော (ဖြစ်သော အသက်ရှိသော) သတ္တဝါတို့"ဟုလည်းကောင်း, "အထဝါ ဇီဝိတိန္ဒြိယသမဝိတာယ–ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် ပြည့်စုံခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါဏ သခ်ါတေ–အသက်ရှိသည်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တံတံ ကမ္မာနုရူပံ ပဝတ္တနတော ဘူတ နာမကော သတ္တေတိ အတ္ထော"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ နောက်နည်း၌ "ဘဝန္တိ–ထိုထိုက် ကြောင့် ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ ဘူတာ၊ ပါဏာစ+တေ+ဘူတာစာတိ ပါဏာဘူတာ–ထို ထိုက်ကြောင့်ဖြစ်ရသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့"ဟု ပြုပါ။

ဟိတာနုကမ္ပိ။ ။"အနုကမ္ပာ ယသ္သာတိ အနုကမ္ပိ၊ ဟိတေန+အနုကမ္ပိ ဟိတာနုကမ္ပိ"ဟု ပြုစေလို၍ "ဟိတေန+အနုကမ္ပကော"ဟု ဖွင့်သည်၊ တသီလတ္ထပစ္စည်း၏ အနက်တို့သည် ကတ္တားသဘောရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အနုကမ္ပိကို "အနုကမ္ပကော"ဟု ကတ္တုရူပ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ အနုကမ္ပာ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ "လျော်စွာတုန်လှုပ်တတ်သော (ကရုဏာ)"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပင် ဒုတိယပါရာဇိက "နု ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ အနုဒယာ အနုကမ္ပာ အဝိဟေသာ ဘိဝိသတိ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ အနုကမ္ပာကို "ပရဒုက္ခေန စိတ္တကမ္ပနာ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ ထိုအဖွင့်သည် "ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတီတိ ကရုဏာ"ဟူ သော ဝိဂ္ဂဟနှင့် ထပ်မိ၏၊ "အနုကမ္ပံ–သနားခြင်း ကရုဏာ"ဟူ အနက်မှာ အဓိပ္ပာယတ္ထသာ တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အနုကမ္ပကေတိ ကရုဏာယကော (ကရုဏာကို ပြုတတ်သည်, ဝါ–သနားတတ်သည်)"ဟူသော အဖွင့်ကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟု မှတ်ပါ။ [လောဟိစ္စသုတ်၌ ဟိတာနုကမ္ပိကို တစ်မျိုးဖွင့်သေး၏၊ ဆက်၍ကြည့်ပါ။]

တာယ ၊ပေ၊ ဟိတစိတ္တကော။ ။ရှေ့၌ ပြခဲ့သော "ဒယာပန္နော"ပုဒ်ကိုပင် ဟိတာ နုကမ္ပ၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် "တာယဒယာပန္နတာယ"ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏–သူတစ်ပါးကို သနားခြင်းသည် ထိုသူ၏စီးပွားကို လိုလားသော မေတ္တာသာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ ထိုမေတ္တာဖြင့် သူတစ်ပါး၏စီးပွားကို ဖြစ်စေလိုရာဝယ် (ဖြစ်စေလိုသည့်အတိုင်း မဖြစ်ဘဲ) ဒုက္ခဖြစ်နေသောကြောင့် သနားခြင်း ကရုဏာဖြစ်ရသည်–ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် "ဟိတာနုကမ္ပ

စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ ဟုတ္တာ)၊ [ဝိဟရတိ၌ စပ်၊] ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝိဟရတိ တိ-ကား၊ ဣရိယတိ-ဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ-အသက်ရှည်တော်မူ၏၊ ယပေတိ ယာပေတိ-မျှတတော်မူ၏၊ ပါလေတိ-စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။

ဣတိ ဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဒဝံ ဝါ-ဤသို့သော်လည်း၊ ဝါ-ပါဏာတိပါတဝိရတိ သီလဖြင့်သော်လည်း၊ ("ဝဒေယျ-ပြောဆိုနိုင်ရာ၏ "ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဥပရိ-အထက်၌၊ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယတိ အာဒီနိ- အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယအစရိသော သီလတို့ကို၊ အပေက္ခိတ္တာ-ငဲ့၍၊

(စီးပွားဖြင့် သနားခြင်း)မည်သည် ပရဒုက္ခာပနယန ကာမတာ (သူ၏ဒုက္ခကို ပယ်လိုခြင်း) တည်း"ဟု မှတ်ပါ။ [ပရဒုက္ခာပနယနကာမတာပိ ဟိ ဟိတာနုကမ္ပနမေဝ-ဋီကာ။] ဤတိုင်အောင်သော ပါဠိတော်ဖြင့် ပါဏာတိပါတဝိရတိဖြစ်ဖို့ရန် လဇ္ဇာ၏အရဖြစ်သော ဟိရိ သြတ္တပ္ပနှင့် မေတ္တာ ကရုဏာဟူသော တရားများကို ပြပြီးဖြစ်တော့၏။

ဝိဟရတိ။ ။ဝိပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်၊ "ဝိ(ဝိစ္ဆိန္နိတ္တာ) ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးတွင် တစ်ပါးဖြင့် အနေကြာ၍ ညောင်းညာခြင်းစသော ဒုက္ခဖြစ်လသော် ထိုဒုက္ခကို ဖြတ်၍+ဟရတိ-အတ္တဘောကို ပုံလဲ၍ ကျမသွားအောင် ဆောင်ထား၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။

ဣရိယတိ။ ။ဣရိယတိ၌ "ဣရိယ-ဇီဝဝုတ္တိယံ (အသက်၏ဖြစ်ခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ "အသက်ဖြစ်၏-အသက်ရှည်၏"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဣရိယကို "ပဝတ္တန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ယပေတိစသည်။ ။ယပေတိ၌ "ယပ-ယာပနေ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ယာပနံ၌လည်း ဤဓာတ်ပင်၊ အ-ကို အာဒီယပြုရုံသာ၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂ ပုဒ်အတွက် "ယာပနံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ [ယာဓာတ် ဏာပေပစ္စည်းကြ၍ "ယာပေတိ-ရှည်သော ကာလသို့ရောက်စေ၏"ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ပါလေတိ၌ "ပါလ(စု) ရက္ခဏေ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ "အတ္တဘောကို မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်၏"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အဖွင့်များကိုကြည့်၍ "ဝိဟရတိ-ဣရိယာပုထ်တစ်ပါး, ညောင်းညာများကို, တစ်ပါးဖြင့်ဖြတ်, မကျလတ်အောင်, အတ္တဘောကို ဆောင်တော်မူ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထလည်းကောင်း, "ဝါ-၄ ပါးဣရိယာ, မျှတကာဖြင့်, သာယာရှင်ယျော်, နေတော်မူ၏"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထလည်းကောင်း ပေးပါ။

ဒဝံ ဝါ ဘိက္ခဝေ။ ။"ဣတိဝါ ဟိ ဘိက္ခဝေ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဟိအတွက် အနက်သီးခြား မရှိ၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာမတ္တသာ အကျိုးရှိ၏၊ မှန်၏-သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်တစ်ခုကို မဖွင့်ဘဲ ချန်ထားခြင်းသည် ထိုချန်ထားအပ်သော ပုဒ်၏ အနက်ထူး မရှိကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း, တစ်ချို့နေရာ၌ ရှေ့ပုဒ်နှင့် အနက်တူ ကမ္မဓာရဲသမာသ်ဖြစ်ကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း ပြသည်။

သဟယောဂဿ သဒ္ဒဿ, အဝစနေန သေသတာ၊
တဿ ဥပေတိ နတ္ထတ္ထံ, တုလ္ယတ္ထံစ ဓေဝါ။

ဝိကပ္ပတ္ထော–ဝိကပ်အနက်ရှိသော၊ ဝါသဒ္ဒေါ–ဝါသဒ္ဒါကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော သီလတို့၌၊ ပုရိမံဝါ–ရှေ့ဖြစ်သော သီလကိုသော်လည်းကောင်း၊ (အဒိန္နာဒါန စသည်မှ ရှေ့ဖြစ်သော သီလကိုသော်လည်းကောင်း၊) ပစ္ဆိမံဝါ–နောက်ဖြစ်သော သီလကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ပါဏာတိပါတ စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော သီလကိုသော်လည်းကောင်း၊) အပေက္ခိတ္တာ–၍၊ ဝိကပ္ပဘာဝေါ–ဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတမ္ဘော–ထိုက်၏။

ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဇတ္ထ–ဤပါဏာတိပါတ် ပဟာယ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ သခ်ေပေါ–အကျဉ်းတည်း၊ ဝါ–အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ပုထုဇ္ဇနော–ပုထုဇဉ်သည်၊ တထာဂတသ–၏၊

ဝိကပ္ပတ္ထော။ ။ကြေတိဝါ ဟိ၌ ဝါ၏အနက်ကို ဝိကပ္ပတ္ထဟု ဖွင့်၏၊ ဝိကပ္ပတ္ထကို ဋီကာသစ်၌ "ဝိသုံ+ကပ္ပန–တသီးတခြား ပြုစီရင်ခြင်းအနက်" ဟု ဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ–"ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်တော်မူခြင်း" ဂုဏ်သည် အဒိန္နာဒါနဝိရတိစသော ဂုဏ်တို့မှ တသီးတခြား ဂုဏ်တော်ဖြစ်ကြောင်းကို ဝါသဒ္ဒါက ပြသည်–ဟူလို၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ "ဝိဝိဓ ကပ္ပန" ထောမနိမိ၌ "ဝိဘိန္နကပ္ပန" အနက်များကိုလည်း ဖွင့်ကြ၏၊ အနက်ပေးရာ၌ "သော်လည်း" ဟုလည်းကောင်း၊ တစ်ရံတစ်ခါ "မူလည်း" ဟုလည်းကောင်း သင့်သလို ပေးလေ့ရှိကြသည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ–"ပါဏာတိပါတဝိရတိ ဂုဏ်ဖြင့်ဖြစ်စေ, သို့မဟုတ် အဒိန္နာဒါန ဝိရတိစသော ဂုဏ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ပြောနိုင်စရာ ရှိသည်–ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ–"ဝိသုံ+ကပ္ပန (တသီးတခြား ပြုစီရင်ခြင်း)" ဟု ဆိုသောကြောင့် အခြားအနက် (အဒိန္နာဒါနဝိရတိစသော အနက်) များလည်း ရှိသေးကြောင်းကို ဝါသဒ္ဒါကပင် အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ပြနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိ အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာတိ အာဒိနိ အပေက္ခတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိသုံကပ္ပနမေဝ အတ္ထော ဝိကပ္ပတ္ထောတိ သော အနေကာဘိန္နေသု ယေဝ အတ္ထေသု လဗ္ဘတိ၊ အနေကဘေဒါစ အတ္ထာ ဥပရိ ဝက္ခမာနာ ဧဝါတိ ဥပရိ အဒိန္နာ ၊ပေ၊ အပေက္ခိတ္တာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ပုထုဇဉ်သည် တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့် ထို ဝိရတိဂုဏ်များကို မပြောနိုင်ဘဲ တစ်ပါးစီ တစ်ပါးစီသာ ပြောနိုင်သောကြောင့် "ဝိကပ္ပတ္ထ" ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ တစ်ပါးပြီး တစ်ပါး ပြောင်းလွှဲ၍ကား ဝိရတိသီလဂုဏ် အားလုံးကို မပြောနိုင်စေကာမူ အတော်များစွာ ပြောနိုင်စရာ ရှိပါ၏၊ ထို့ကြောင့် "အနိယမတ္ထ" ကိုပင် "ဝိကပ္ပတ္ထ" ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ တစ်ပါးတည်းကို ပြောခြင်းသည် အမြဲမဟုတ်၊ တစ်ရံတခါ ၂ ပါး ၃ ပါးစသည်လည်း ပြောနိုင်ခြင်းကို "အနိယမတ္ထ" ဟု ခေါ်သည်။

အယံ ၊ပေ၊ သခ်ေပေါ။ ။[ကြာဒါနိ ပိဏ္ဍတ္ထံ ဒသေန္တော အယံ ပနေတ္ထာတိ အာဒိမာဟ၊ ဋီကာသစ်။] ပါဠိတော်၌ အကျယ်မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကို လိုရင်းချုပ်၍ ပြသောကြောင့် "သခ်ေပ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုတော်၏၊ ပါဠိတော်၌ လိုရင်းအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါင်း၍ ပြသောကြောင့် ထိုသခ်ေပတ္ထကိုပင် "ပိဏ္ဍတ္ထ–အပေါင်းအနက်" ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ ဤသခ်ေပတ္ထနယ်ကား "ဥပရိဝက္ခာမိတိ" တိုင်အောင်တည်း။

ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဝဒမာနော-ပြောဆိုစွမ်းနိုင်လသော်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒေယျ-ပြောနိုင်ရာ၏၊ (ကိုယ်-အဘယ်သို့, ပြောနိုင်ရာသနည်း၊) သမဏော ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ပါဏံ-သတ္တဝါကို၊ နဟနတိ-ကိုယ်တိုင်လည်း မသတ်၊ နဃာတေတိ-သူတစ်ပါးကိုလည်း မသတ်စေ၊ တတ္ထ-ထိုပါဏာတိပါတ၌၊ သမနုညော-ကောင်းစွာ နှစ်သက်တော်မူသည်၊ (သဘောတူတော်မူသည်၊) နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣမသ္မာ ဒုဿီလျာ-ဤ သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာမှ၊ ဝိရတော-ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ ရေ-အချင်းတို့၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာ-ဘုရားဂုဏ်တော်တို့သည်၊ အဟော မဟန္တာဝတ-အော်..ကြီးကျယ်ပါပေကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝဒေယျ)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဥဿာဟံ-အားထုတ်မှုကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ဝတ္တုကာမော-ပြောခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (သမာနော) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အပ္ပမတ္တကံ-သေးငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သြရမတ္တကံ-ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ-သူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော သီလမျှကိုသာ၊ ဝဏ္ဏတိ-ပြောဆိုနိုင်လတံ့၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-အထက်ဖြစ်သော၊ အသာဓာရဏဘာဝံ-ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊

ဆက်ဦးအုံ-ထို သခေါ်ပတ္ထတွင် "ပါဏံ နဟနတိ ၊ပေ၊ အာစာရသီလမတ္တကမေဝ ဝဏ္ဏာမိ"သည် "အပ္ပမတ္တကံ သြရမတ္တကံ ၊ပေ၊ ဝဒေယျ"ဟူသော ပါဠိတော်အလိုက် တိုက်ရိုက်ရအပ်သော သခေါ်ပတ္ထတည်း၊ "ဥပရိ ၊ပေ၊ နဿ သက္ခိဿတိ"မှ စ၍ "ဝဏ္ဏာမိ"တိုင်အောင်မှာ အတ္ထာပန္နနည်းအားဖြင့် ရောက်နေ့သော (ရနိုင်သော) အနက် အဓိပ္ပယ်တည်း၊ ထိုအားလုံးပင် ချုံး၍ပြအပ်သော အနက်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် သခေါ်ပတ္ထ၌ ပါဝင်ကြသည်။

သမနုညော။ ။"အနုညာတ-ခွင့်ပြုခြင်း"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ဤ၌လည်း သံ+အနု+ဉာ (တောသနေ) ဓာတ်သည် ကောင်းစွာ ခွင့်ပြုခြင်း (သဘောတူခြင်း) အနက်ကို ဟော်၏၊ (အပစ္စည်း)၊ သမနုညောတိ သန္ဓေဒ္ဓေ၊-ဋီကာသစ်၊ ဒုစရိုက် တစ်ခုခုလျှင် "ကိုယ်တိုင်ပြု, သူတစ်ပါးခိုင်း, ဂုဏ်ကိုပြော, သဘောတူ"ဟု ၄ မျိုးစီရသောကြောင့် ဟနတိဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်းကို ပြ၏၊ ဃာတေတိအရ သတ်စေဟူရာဝယ် စေခိုင်းခြင်း, ဂုဏ်ပြောခြင်း ၂ မျိုးပါဝင်၏၊ ဤသမနုညောကား သဘောတူခြင်းတည်း၊ "သမ္မာ+အနုဇာနာတိတိ သမနုညော" ဟု ပြု။

အာစာရသီလမတ္တကမေဝ။ ။"သာဓုဇနာစာရ သီလမတ္တက်"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သူတော်ကောင်းတို့ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်ဖြစ်သော အာစာရသီလကလေးသာ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ဝိသေသနိုဝတ္တိ (အထူးကို တားမြစ်ခြင်း) အနက်ရှိသော မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ပုထုဇဉ်သည် များသောအားဖြင့် အာစာရသီလထက် ထူးခြားသော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလများဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော်ကို မပြောနိုင်ဟု ကန့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဤသုတ်၌ "စက္ခုနှာ ရူပံ ဒိသွာ" စသော ဣန္ဒြိယ

ဝတ္တုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နေ သက္ခိသတိ–မစွမ်းနိုင်လတ့ဲ၊ စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–အရိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မဖက်သက်သက်၊ ပုထုဇနောဝ–ပုထုဇဉ်သည်သာ၊ (ဥပရိ အသာဓာရဏာဘာဝံ နိဿာယ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ) နေ သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်သည်ကား၊) နေ–မဟုတ်သေး၊ သောတာပန္နေ သကဒါဂါမိမှ အနာဂါမိ အရဟန္တောပိ–သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပိ–ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပရိ အသာဓာရဏာဘာဝံ နိဿာယ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ) နေ သက္ကောန္တိယေဝ–မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်သာ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ တထာဂတောယေဝ–မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ (ဥပရိ အသာဓာရဏာဘာဝံ နိဿာယ ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ) သက္ကောတိ–စွမ်းနိုင်တော်မူ၏၊ တံ–ထိုဂုဏ်ကို၊ ဝေါ–သင်တို့အား၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ဝက္ခာမိ–မိန့်တော်မူအုံ့၊ ဣဟ တိ (အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–၌၊ သခ်ေပေါ–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊) [“အယံ ပနေတ္ထ သုခ်ေပေါ”ကို ပြန်လှည့်သည်၊ နောက်လာမည့် “အယမေတ္ထ” စသည်ကား နိဂုံး။] အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်ကား၊ ဧတ္ထ–ဤပါဏာတိပါတံ ပဟာယ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ သာဓိဟာယာ–အဓိဟာယ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အနက်အဖွင့်တည်း၊ ဝါ–အနက်၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာတည်း၊ [ဂန္ထဂါရဝဒေါသကို ပယ်လိုရ၍ “ဣဟ ပရံ ပန”စသည်ကို မိန့်။] ပန–ဆက်၊ ဣဟ–ဤသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အပုဗ္ဗပဒမေဝ–ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီး မဟုတ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝါ–အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်အုံ့။

သံဝရသီလ, “ပဋိသခ်ါယောနိသော” စသော ပစ္စယသန္နိဿိတသီလများ မပါဘဲ ကြွင်းကျန်နေရသည်၊ ဧဝသဒ္ဒါကား “အာစာရသီလဖြင့်သာ ပြောနိုင်စရာ ရှိ၏”ဟူသော အနက်ကို ဆုံးဖြတ်သော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏတည်း။

နေ ကေဝလဿ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယေန ပုထုဇ္ဇနော”ဟု ပုထုဇ္ဇနောကို ဆိုခြင်းမှာ နိဒဿနနည်း (ဥဒါဟရဏ် ထုတ်သောနည်း) သာဖြစ်၏၊ အမှန်အားဖြင့်ကား အရိယာနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်များလည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏ အသာဓာရဏဂုဏ်တော်ကို မပြောနိုင်ပါဟု သိစေလိုရ၍ “နေ ကေဝလဿ” စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဤစသဒ္ဒါမျိုးသည် ရှေ့စကား၏ ယုတ္တိရှိကြောင်းကို ပြသောကြောင့် ယုတ္တိဒဋ္ဌိဇောတကလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ ဤ၌ကား ပြတ်ပြီးကို ထပ်၍ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘဟု ယူဆ၍ တစ်မျိုးစွဲလိုက်သည်။]

အပုဗ္ဗပဒံ။ ။ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ ပဒံ ပုဗ္ဗပဒံ၊ နေ ပုဗ္ဗပဒံ တထာ၊ ဤအလို ဝုတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ် အကျေကြိုရသည်၊ (တစ်နည်း) နေ ပုဗ္ဗံဝါ အပုဗ္ဗံ၊ တမေဝ ပဒံ တထာ၊ ဤအလို ပုဗ္ဗပုဒ်ရင်းကိုက “ပုဗ္ဗော သရော” စသည်၌ကဲ့သို့ ပုဒ်ခြေ်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ဝုတ္တ အလယ်ပုဒ် အကျေကြိုဖွယ် မလို၊ “အပုဗ္ဗ–ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်”ဟူသည် ယခုမှ တွေ့ရသော အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တည်း။

အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယာတိဇ္ဇ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အဒိန္နသ-ဥစ္စာရှင်သည် မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို၊ အာဒါနံ-ယူခြင်းသည်၊ ဝါ-ယူကြောင်းစေတနာသည်၊ အဒိန္နာဒါနံ-မည်၏၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာကို၊ ဟရဏံ-ဆောင်ခြင်းတည်း၊ ထေယျံ-ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ စောရိကာ-ခိုးသူ၏ အမှုအရာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို အဒိန္နာဒါနံဟူသော ပါဠိ၌၊ အဒိန္နန္တိ-ကား၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ-သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာတည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်ဥစ္စာ၌၊ ပရော-ခိုးသူမှ တစ်ပါးသော ဥစ္စာရှင်သည်၊ ယထာကာမကာရိတံ-အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ["ယထာကာမံ-တိုင်း၊ ကာရိတံ-ပြုနိုင်သူ၏ အဖြစ်သို့" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ သို့သော် "ယထာကာမ ကရော"စသည်ဖြင့် ယထာကာမပုဒ်နှင့် တွဲရာ၌ သမာသ်ပုဒ်သာ အသုံးများသည်။] အာပဇ္ဇန္တော-ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဒဏ္ဍာရဟော - ဒဏ်ကို မထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ အနုပဝဇ္ဇောစ-မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ

ပရဿ ဟရဏံ။ ။"ပရဿ သန္တကဟရဏံ" ဟု ဋီကာဟောင်းဖွင့်၏၊ ဤအလို "သုဏာတု မေ"၌ "မေ"၏နောက်ဝယ် "ဝစနံ" ဟု ထည့်ရသကဲ့သို့ "သန္တကံကို အနက်အားဖြင့် ထည့်ပါ" ဟု သိစေ၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား မိမိဥစ္စာမှတစ်ပါးသော သူ့ဥစ္စာကို "ပရ" ဟု ယူ၍ "ပရဿ-သူ့ဥစ္စာကို" ဟု ပေး၏၊ "ပရဿ+ဣဒံ ပရံ" ဟုလည်း တစ်နည်း ကြံလေ၏။ ["ပရသ်ဟရဏံ" ဟုလည်း သမာသ်မူကွဲ ရှိ၏၊ ထို၌ သံသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက် ဟောတည်း၊ "ပရသ်ဟရဏံ-သူ့ဥစ္စာကို ဆောင်ခြင်း" ဟု ပေးပါ။]

ထေယျံ စောရိကာ။ ။စုရာဒိထေနဓာတ်သည် ခိုးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထေနေ တီတိ ထေနော၊ ထေနသ-ခိုးတတ်သူ၏+ဘာဝေါ-ထေယျံ-ခိုးခြင်းကြိယာတည်း၊ စောရသ+ကြိယာ (အမှုအရာတည်း) စောရိကာ၊ ကြိယာအနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်၊ (တစ်နည်း) ကြိယာဖြင့် ဣဒံတဒ္ဓိတ်ကို ပြုသည်၊ "စောရသ+ဿ စောရိကာ"ဟု ပြု၊ "ပရဿဟရဏံ-သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာကို ဆောင်ခြင်း"ဟူရာ၌ စိတ်ရိုးရိုးဖြင့်ဆောင်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း သိစေလို၍ "ထေယျံ စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဥဒုဂ္ဂဏ်ကို ပြုသည်။

ပရပရိဂ္ဂဟိတံ။ ။ဤပရပရိဂ္ဂဟိတံပါဠိဖြင့် ဒန္တပေါနသိက္ခာပုဒ်၌ လာသော အကပ်မခံအပ်သော အဒန္တကို တားမြစ်၏၊ "အဒိန္တ"အရ သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်ထားအပ်သော သူပိုင်ဥစ္စာကိုသာ ယူစေလိုသည်။

ယတ္ထ ပရော ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။"ဤဝါကျသည် အာဝုတ္တိနည်းစသော နည်းအားဖြင့် ရှေ့နောက် ၂ ဝါကျ၌ စပ်ရသော အနိယမဝါကျ"ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ ပရိဂ္ဂဟိတံ နာမ"ဟု ရှေ့သို့လှည့်၍လည်းကောင်း, "တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ"ဟုလည်းကောင်း အနက်ပေးစေလိုသည်၊ ဤ၌ကား ရှေ့သို့လှည့်၍ မစပ်တော့ဘဲ တစ်ဆက်တည်း ပေးလိုက်သည်။ [ယထာကာမံ-အလိုရှိတိုင်း+ကရောတီတိ ယထာကာမကာရီ၊ တဿ+ဘာဝေါ ယထာ ကာမကာရိတာ၊ သူ၏အပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဥစ္စာကို ယူသည့်အတွက် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်လည်း မထိုက်, စောဒနာခြင်း စသည်ဖြင့်လည်း မကဲ့ရဲ့ထိုက်။]

ပရုပရိဂ္ဂဟိတေ–သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာ၌၊ ပရုပရဂ္ဂဟိတသညိ နော–သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏၊ တဒါဒါယက ဥပဂ္ဂမသမုဒ္ဒါပိကာ–ထိုသူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူတတ်သူ၏-လုံ့လကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ("ထိုသူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူကြောင်းလုံ့လကို ဖြစ်စေတ်သော"ဟု ပေးကြ၏၊) ထေယျစေတနာ–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာသည်၊ အဒိန္နာဒါနံ–မည်၏။ [တဒါဒါယက–တံ+အာဒါယက။]

တံ–ထိုအဒိန္နာဒါနသည်၊ ဟီနေ–ညံ့သော၊ (အဖိုးမတန်သော)၊ ပရသန္တကေ–သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာ၌၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇေ–ငယ်သော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏၊ ပဏီတေ–မွန်မြတ်သော၊ (အဖိုးတန်သော၊ ပရသန္တကေ–၌၊) မဟာသာဝဇ္ဇေ–ကြီးသော သာဝဇ္ဇဖြစ်၏၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဝတ္ထုပ္ပဏီတတာယ–ခိုးအပ်သော ဝတ္ထု၏ မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝတ္ထုသမတ္တေ–ဝတ္ထုတို့၏ တူမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ–ဖြစ်လသော်၊ ဂုဏာဓိကာနံ–ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ–လွန်ကဲသောဂုဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ [ဂုဏောဟိ+အဓိကာ ဂုဏာဓိကာ၊ တစ်နည်း, ဂုဏော+အဓိကော ယေသန္တိ ဂုဏာဓိကာ။] သန္တကေ–ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ–၌၊ ဝါ–ဝတ္ထုကို ယူရာ၌၊ မဟာသာဝဇ္ဇံ၊ တံတံ ဂုဏာဓိကံ–ထိုထိုဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ–ထိုထိုလွန်ကဲသော ဂုဏ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥပါဒါယ–ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍၊ (ထောက်စာ၍)၊ တတော တတော–ထိုထိုဂုဏ်ရှိသူအောက်၊ ဟီနဂုဏသ–ညံ့သောဂုဏ်ရှိသူ၏၊ သန္တကေ–သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ–၌၊ ဝါ–၌၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။

တသ–ထိုအဒိန္နာဒါန၏၊ သမ္ဘာရ–အကျိုးတရားကို အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းအဆောက်အဦးတို့သည်၊ (အင်္ဂါတို့သည်)၊ ပရုပရိဂ္ဂဟိတံ–သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာလည်းကောင်း၊ ပရုပရိဂ္ဂဟိတသညိနော–သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ထေယျစိတ္တံ–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာစိတ်လည်းကောင်း၊ ဥပဂ္ဂမော-လုံ့လလည်းကောင်း၊ တေန–ထိုလုံ့လဖြင့်၊ ဟရဏံ–ဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ [တေနာဟရဏံဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ တေနာဝဟရဏံဟု ရှိလျှင်တော်သေး၏။] ဣတိ–သို့၊ ပဒ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊ ဆ–ကုန်သော၊ ပယောဂါ–တို့သည်၊ သာဟတ္ထိကာဒယောဝ–သာဟတ္ထိက အစရှိသော ပယောဂ

သာဟတ္ထိကာဒယောဝ။ ။မန္တပရိဇပ္ပနေန ပရသန္တကဟရဏံ ဝိဇ္ဇာမယော–မန္တန်စုတ်ခြင်းဖြင့် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ယူဆောင်ခြင်းသည် ဝိဇ္ဇာမယ ပယောဂတည်း၊ ဝိနာ မန္တေန ကာယဝစီပယောဂေန ပရသန္တကသ အာကဒ္ဒုံ တာဒိသ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန ဣဒ္ဓိမယော ပယောဂေါ–မန္တန်မပါဘဲ ကာယဝစီပယောဂဖြင့် တန်ခိုးကို အသုံးပြု၍ ယူဆောင်ခြင်းသည် ဣဒ္ဓိမယပယောဂတည်း၊–ဤကား၊ ကြွင်းသော ပယောဂတို့ကို ပါဠာဠိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။

တို့ပင်တည်း၊ (ရှေ့ သိက္ခာပုဒ်၌ ပြအပ်ခဲ့သော ပယောဂ ၆ ပါးပင်–ဟူလို၊) တေစ–ထိုပယောဂတို့သည်လည်း၊ ယထာနုရူပံ–အကြင်အကြင် လျော်သည့် အတိုင်း၊ ထေယျာဝဟာရော–ထေယျာဝဟာရလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပုန်းရိုးကွယ်ရိုး မသိအောင်ခိုးနည်းဖြင့် ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပသယှာဝဟာရော–ပသယှာဝ ဟာရလည်းကောင်း၊ ဝါ–လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာ ရော–ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရလည်းကောင်း၊ ဝါ–ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကိုခိုးခြင်း လည်းကောင်း၊ ပရိကပ္ပာဝဟာရော–ပရိကပ္ပာဝဟာရလည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြံဆ၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုသာဝဟာရော–ကုသာဝဟာရလည်းကောင်း၊ ဝါ– ကမ္မည်းမဲလိပ်ကို ပြောင်းရွှေ့၍ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣမေသံ အဝဟာရာနံ–ဤခိုးခြင်းတို့၏၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်ကုန်၏၊ အယံ– ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထု–ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌ ကထာ၌၊ သခ်ေပေါ–အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရော ပန–အကျယ်ကိုကား၊ သမန္တ ပါသာဒိကာယံ–သမန္တပသာဒိကာမည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ (ဒုတိယပါရာ ဇိက အဋ္ဌကထာ၌၊) (မယာ–သည်၊) ဝုတ္တော–ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

(ယော သမဏော ဂေါတမော–အကြင်ရဟန်းဂေါတမသည်၊) ဒိန္နမေဝ–ပေး လှူအပ်သော ဥစ္စာကိုသာ၊ အာဒိယတိ–ယူတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော သမဏော ဂေါတမော) ဒိန္နာဒါယီ–ဒိန္နာဒါယီ မည်တော်မူ၏၊ စိတ္တေနပိ– စိတ်အားဖြင့်လည်း၊ ဒိန္နမေဝ–ကိုသာ၊ ပတိကင်္ခတိ–အလိုရှိတော်မူ၏၊ ဣတိ ဒိန္နပါတိကၼီ–မူ၏၊ ထေနေတိ–ခိုးတတ်၏၊ ဣတိ, ထေနော–ထေနမည်၏၊ နထေနေန–ခိုးတတ်သူ မဟုတ်သော၊ အထေနေန–ခိုးတတ်သူ မဟုတ်သော၊

ဒိန္နမေဝ အာဒိယတိ။ ။ဒိန္နမေဝ၌ ဧဝဖြင့် အာဒိန္နကို ကန့်၊ တောင်းမှုဝိညတ် မပါ, ရပ်၍ အလိုရှိကြောင်းကို သိစေသော အရိယာတို့၏ နည်းဖြင့်သာ ပေးလှူအပ်သည်ကို ယူသည်။[အဝိညတ္တိယာဝါ အရိယာယ ဝိညတ္တိယာ ဝါ ဒိန္နမေဝါတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်၊] အာဒိယတီတိ အာဒါယီ၊ အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်, ဏီပစ္စည်း၊ ဒိန္နမေဝ အာဒါယီ ဒိန္နာဒါယီ၊ ဤဒိန္နာဒါယီပါဋ်ဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့်စပ်၍ ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂအားဖြင့် စင်ကြယ် ပုံကို ပြသည်။

ဒိန္နမေဝ ပတိကင်္ခတိ။ ။ပတိပုဗ္ဗ ကခိ (ကင်္ခ) ဓာတ်သည် လိုချင်ခြင်း အနက်ဟော၊ ပတိကင်္ခနံ–လိုချင်ခြင်း၊ ပတိကင်္ခါ–ခြင်း၊ ပတိကင်္ခါယေဝ ပါတိကင်္ခါ၊ (သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်း)၊ ပါတိကင်္ခါ ယသ္သာတိ ပါတိကၼီ၊ ဒိန္နမေဝ+ပါတိကၼီ ဒိန္နပါတိကၼီ၊ ဤဒိန္နပါတိကၼီ ပါဋ်ဖြင့် အာသယ (အလိုအဖျာသယ) အားဖြင့် စင်ကြယ်ပုံကို ပြသည်၊ [ဒိန္နာဒါယီတိ ဣဒံ ပယောဂတော (ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂအားဖြင့်၊) ပရိသုဒ္ဓဘာဝဒဿနံ၊ ဒိန္န ပါတိကၼီတိ ဣဒံ ပန အာသယတောတိ အာဟ စိတ္တေနာတိ အာဒိ၊–ဋီကာသစ်။ "ဒိန္နပါတိကၼီ–ပေးလှူအပ်သည်ကိုသာ+စိတ်ဖြင့် လိုလားသည်"ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် "အလိုဆန္ဒ အာသယ လည်း စင်ကြယ်၏"ဟု ပြသည်။]

အထေနတ္တာယေဝ–မခိုးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ သုစိဘူတေန–စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အတ္တနာတိ–ကား၊ အတ္တဘာဝေန–အတ္တဘောဖြင့်၊ [ဝိဟရတိ၌ စပ်၊] အတ္တာနံ–အတ္တဘောကို၊ အထေနံ–မခိုးတတ်သူကို၊ သုစိဘူတံ–စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူ၍၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ("ပဟာယ

အထေနေန။ ။"နိ+ထေနေန အထေနေန"သည် ပါဠိတော်ဝါကျ၌ ရှိသည့်အတိုင်း ဝါကျာဝတ္ထိကန္တအားဖြင့် အလွယ်တကူ ဝိဂြိုဟ်ပြုသော လဟုကအဖွင့်တည်း၊ "နိ+ထေနော အထေနော"ဟု ပုဒ်အခိုက်၌ ဝိဘတ္တိန္တအတိုင်း ပြုစေလိုသည်၊ ဤ "အ"သည် နဓ၏ကာရိယလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ နိ နိပါတ်ကဲ့သို့ ပဋိသေဓအနက်ဟော အ နိပါတ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။ [အထေနေနာတိ ဇော အသဒ္ဒေါ နသဒ္ဒသ္ဌ ကာရိယော၊ အသဒ္ဒေါ ဝါ ဇော နိပါတော နိ သဒ္ဒတ္ထောတိ ဒသ္သေတုံ နိ ထေနေနာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာသစ်။]စ

သုစိဘူတေန။ ။သုစိ–စင်ကြယ်သည်+ဟုတ္တာ+ဘူတော သုစိဘူတော၊ "စင်ကြယ်"ဟူရာ၌ စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်း မျိုးမျိုးရှိသော်လည်း အဒိန္နာဒါနကို ပြုသောအရာဖြစ်၍ ပကရဏအားလျော်စွာ "မခိုးတတ်ခြင်းကြောင့်+စင်ကြယ်"ဟု အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားရကား အထေနေနကိုပင် ဟေတုမန္တဝိသေသန လုပ်၍ ဟေတာလက်ခံရနည်းအားဖြင့် "အထေနတ္တာ" ဟု ထည့်နိုင်သည်။

အတ္တနာ။ ။ အာဟိတော (သွင်းယူအပ်) ဇော အဟံမာနောတိ အတ္တာ၊ ငါဟူသော မာနကို သွင်းယူအပ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် တစ်ကိုယ်လုံးကို "အတ္တ"ဟု ခေါ်ရ၏။ [အာပုဇ္ဇ, ဒါဓာတ်, တပစ္စည်းဟုကြ်။] ဤနည်းဌ ဘုရားရှင်၏ အတ္တဘောတော်သည် ငါဟူသော မာနကို ယူအပ်ရာ မဟုတ်သောကြောင့် အတွင်ရင်ခွဲဘုတပုဇ္ဇဂတိကနည်းအားဖြင့် "အတ္တ" ဟု ယူပါ၊ (တစ်နည်း) သံသာရဒုက္ခ အဒတိ ဘက္ခတီတိ (သံသရာဒုက္ခကို ခံစား(ခံစား) တတ်သောကြောင့်) အတ္တာ၊ (အဒဓာတ်, တပစ္စည်း)၊ ဤနည်းဌ ဘုရားရှင်၏ အတ္တဘောတော်လည်း တိုက်ရိုက်ရသည်၊ ဤသို့ အတ္တနှင့် အတ္တဘာဝသည် အရတူသောကြောင့် အတ္တနာကို "အတ္တဘာဝေန"ဟု ဖွင့်သည်။

အတ္တဘာဝေန။ ။အတ္တာတိ ဘာဝတိ ဇော အဟံ မာနောတိ အတ္တဘာဝေါ–အတ္တဟူ၍ မှတ်ထင်မှုဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို "အတ္တဘာဝ"ဟု ခေါ်သည်၊–သဂါထာဝဂ္ဂ, ဒေဝတာသံယုတ်, ဇောသုတ်ဋီကာ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ– "ဘာဝတိ အဟံ မာနော ဇော္ဇာတိ ဘာဝေါ၊ အတ္တာတိ ဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ"တည်း၊ "ဘာဝန္တိ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ ဇော္ဇာတိ ဘာဝေါ"ဟု ရိုးရာအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "အတ္တာတိ+ဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ"ဟုလည်း ပြုကြသည်၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် အတ္တဟု သိသော မိစ္ဆာဉာဏ်, အတ္တသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် အတ္တဘာဝ အမည်ရသည်။

အထေနံ ၊ပေ၊ ကတ္တာ။ ။"အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ၃ ပုဒ်လုံးသည် ကျွတ်ဆွယ်တလက္ခဏာအနက်၌ ကရိယာဝိဘတ်သက်ထားသော ပုဒ်များတည်း"ဟု သိစေလိုမှ "အထေနံ ၊ပေ၊ ကတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–ကျွတ်ဆွယ်တလက္ခဏာပုဒ်များသည် ကြိယာကို

ပဋိဝိရတော"စသော ပုဒ်အပေါင်းကို)၊ ပဌမ သိက္ခာပဒေ–ပဌမသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ–ယှဉ်စေထိုက်၏၊ စ–ဆက်၊ ဣဓ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ (သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ) ယထာ–ယှဉ်စေထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ (သေသံ ပဌမ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ)။

အထူးပြုသော ကြိယာဝိသေသန သဘောရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကတ္တာ" ဟု ကြိယာဝိသေသန ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ဘိန္နေန သီသေနကို "ဘိန္နသီသာ ဟုတ္တာ" ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း။

ပဌမသိက္ခာပဒေ။ ။ပါဏာတိပါတဝိရတိ စသော သီလများကို ဤပြဟ္မစာလသုတ်၌ သိက္ခာပုဒ်ဟု နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မမူအပ်ပါ၊ သို့သော် အခြားသော သုတ်ပုဒ်, ဝိနည်း, အဘိဓမ္မာတို့၌ သိက္ခာပုဒ်ဟု အခေါ်ဝေါ်ရှိသောကြောင့် ဤ၌လည်း "သိက္ခာပဒ"ဟု ခေါ်ထားသည်၊ မှန်၏–ဤပါဏာတိပါတဝိရတိနှင့် စေတနာတို့သည် အဓိသီလစသော သိက္ခာတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုသိက္ခာတို့တွင် သိက္ခာတစ်စု ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "သိက္ခာပဒ" ဟု အဋ္ဌကထာဆရာ သုံးစွဲထားသည်။ [သိက္ခာန်+ပဒံ–အခြေခံတည်း၊ တစ်နည်း–သိက္ခာဧဝ+ပဒံ (အစုတည်း) သိက္ခာပဒံ။]

ဋီကာဟောင်း။ ။ကိုဠာပိ နယိဓ သိက္ခာပဒဝေါဟာရေန ဝိရတိ ဝုတ္တာ၊ ဣတောအညေသု ပန သုတ္တပဒေသု ဝိနယာဘိဓမ္မေသုစ ပဝတ္တဝေါဟာရေန ဝိရတိယော စေတနာစ အဓိသီလသိက္ခာဒီနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော တေသု အညတရကောဋ္ဌာသဘာဝတောစ သိက္ခာပဒန္တိ အာဟ–ပဌမသိက္ခာပဒေတိ။

မှတ်ချက်။ ။ဤသိက္ခာပုဒ်၌ "လဒ္ဓိဒယာပန္နော–သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပိ"ပုဒ်တို့ကို တိုက်ရိုက် မဟောပါသော်လည်း အဓိကာရနည်းအားဖြင့် လိုက်လာသည်ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏–ဟိရီ သြတ္တပ္ပ မေတ္တာ ကရုဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ပါဏာတိပါတကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ အဒိန္နာဒါနစသော နောက်နောက် ဒုစရိုက်များကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးသောအခါ ဤပါဠိများကို ယူ၍ပေးနိုင်သည်–ဟုမှတ်ပါ။

ဋီကာဟောင်း။ ။ကာမဠောတ္ထ "လဒ္ဓိဒယာပန္နော"တိ နု ဝုတ္တံ၊ အဓိကာရဝသေန ပန အတ္ထတော ဝါ ဝုတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ယထာ ဟိ လဠာဒယော ပါဏာတိပါတပဟာနသ ဝိသေသပစ္စယော၊ ဧဝံ အဒိန္နာဒါနပဟာနသာမိတိ၊ တသ္မာ သာပိ ပါဠိ အာနေတ္တာ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဧသေဝနယော ဣတောပရေသုပိ။

တစ်နည်း။ ။သုစိဘူတေနပါဠိဖြင့် ဒုစရိုက်မှ စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြသောကြောင့် ထိုပါဠိဖြင့်ပင် ဟိရိသြတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အဟိရိက စသည်ကို ပယ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြပြီးဖြစ်၍ အထူးဟောတော်မမူ–ဟုမှတ်ပါ၊ [အထဝါ သုစိဘူတေနာတိ ဧတေန ဟိရောတ္တပ္ပါဒီဟိ သမန္နာဂမော, အဟိရိကာဒီနဉ္စ ပဟာနံ ဝုတ္တမေဝါတိ "လဒ္ဓိ"တိ အာဒိ နု ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာဟောင်း။]

အဗြဟ္မစရိယန္တိ–ကား၊ အသေဋ္ဌစရိယံ–မမြတ်သောလူတို့၏+မေထုန်အကျင့်ကို၊ ဝါ–မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်ကို၊ (ပဟာယ ဣတိ စပ်၊) ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ–မြတ်သော၊ အာစာရံ–အကျင့်ကို၊ စရတိ–ကျင့်တော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဗြဟ္မစာရီ–ဗြဟ္မစာရီ မည်တော်မူ၏၊ အာရာစာရိတိ–ကား၊ အဗြဟ္မစရိယတော–မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှ၊ ဒူရစာရီ–ဝေးစွာ ကျင့်တောနမူ၏၊ မေထုနာတိ–

အဗြဟ္မစရိယံ။ ။ဗြဟ္မသဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌ (အမြတ်) အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "အသေဋ္ဌစရိယံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ စရိတဗ္ဗန္တိ စရိယံ (စရဓာတ်, ဏျ, ဣအာဂုံ)၊ အဗြဟ္မာနံ–မမြတ်သူတို့၏+စရိယံ အဗြဟ္မစရိယံ၊ (တစ်နည်း) အဗြဟ္မံ–မမြတ်သော+စရိယံ အဗြဟ္မ စရိယံ။ [ဗြဟ္မစာရီ၌ "ဗြဟ္မံ–မြတ်သော အကျင့်ကို+စရတိတိ ဗြဟ္မစာရီ"ဟုပြုစေလိုရင်း တည်း။]

အာရာစာရီ။ ။ အာရာသဒ္ဒါသည် ဒူရအနက်ကို ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ အာရကာသဒ္ဒါကဲ့သို့ အပါဒါန်ကိုလည်း ငဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် "အဗြဟ္မစရိယတော"ဟု အပါဒါန်ထည့်၍ "ဒူရစာရီ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [အာရာ–အဗြဟ္မစရိယမှ ဝေးစွာ + စာရီ–ကျင့်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ အာရာစာရီ–ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒူရံ–မေထုန်မှဝေးစွာ+စာရီ ဒူရစာရီ။]

မှတ်ချက်။ ။"အဗြဟ္မစရိယ"ဟူသည် ယောကျ်ား မိန်းမ ဦးသားတို့၏ မဂ်အချင်းချင်းသွင်း၍ ပေါင်းဖော်ခြင်းတည်း၊ "ထိုအကျင့်မှ ဝေးစွာ"ဟူသည် (၁) မာတုဂါမ၏ ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြုမှု ရေချိုးပေမှု ကြေးပွတ်ပေမှု၊ (၂) မာတုဂါမနှင့် အတူစကားပြော၍ ရယ်မောနေမှု၊ (၃) မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ စူးစိုက်စွာ ကြည့်မှု၊ (၄) မာတုဂါမ၏ စကားပြောသံ ရယ်မောသံ သီချင်းဆိုသံ ငိုသံကို နံရံဟိုဘက်ကွယ်ရာမှ သာယာသောအားဖြင့် နားထောင်မှု၊ (၅) မာတုဂါမနှင့်အတူ ပြောဆိုခဲ့ရ ရယ်မောခဲ့ရဖူးသည်ကို တွေးမိ သာယာမှု၊ (၆) ကာမဂုဏ် ၅ ပါးနှင့်ပြည့်စုံနေကြသော လူဝတ်ကြောင်များကို အားကျမှု၊ (၇) ယခုကျင့်နေရသော အဗြဟ္မစရိယအကျင့်ဖြင့် နောက်ဘဝ၌ ထင်ရှားသော နတ်တစ်ယောက်ယောက် ဖြစ်ဖို့ရန် တောင့်တမှု၊ ဤခုနစ်ခုကို မေထုန် အင်ယိုစားဟု ခေါ်၏။ [သတ္တက အဂုံတ္တရ, မဟာယညဝဂ်, ဇာဏုသောဏိသုတ်။] ထိုသို့ မေထုန်အင်ယိုသော်မှု မဖြစ်စေရအောင် စောင့်စည်းသူကို "အာရာစာရီ–မေထုန်မှ ဝေးစွာကျင့်သူ" ဟု ခေါ်သည်။

အနာစာရီ ပါဠိပျက်။ ။ဤပြခဲ့သောနည်းဖြင့် ပါဠိ အနက် အဓိပ္ပာယ် စင်ကြယ်နေပါသော်လည်း ဋီကာသစ်၌ကား "အနာစာရီ"ဟူသော ပါဠိပျက်ကို တွေ့ရ၍ "နဲ အာစရတိ တိ အနာစာရီ၊ တဒါစာရဝိရဟိတောတိ အတ္ထော"စသည်ဖြင့် ဖွင့်သွားလေသည်၊ ပါဠိ၌ "အနာစာရပုဒ်သည် ကုလဒူသန အနေသနမှ စသော မကောင်းသော အကျင့်ဟူသော အနက်ကို ဟောစ၏။ ["တေ ဧဝရူပ် အနာစာရံ အာစရန္တိ၊ မာလာဝဏ္ဏ ရောပေန္တိပိ ရောပါပေန္တိပိ" စသည်, သံဃာဒိသေသ် ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ်။] ထိုအနာစာရကျင့်သူကို "အနာစာရီ"ဟု ခေါ်ရကား ဘုရားရှင်ကို ချီးမွမ်းသောနေရာဝယ် ထိုပုဒ်ကို သုံးစွဲဖို့ရန်မှာ လုံးဝမသင့်ပါ၊ ဒူရစာရီကိုလည်း ဒူရာစာရီဟု ပါဠိပျက်ကို ယူ၍ "ဒူရော–သော၊ အာစာရော"စသည်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုသွားသည်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ။

ကား၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန–ရာဂ၏ ထကြွခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–ရာဂထိုးကျင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဒိသတ္တာ–တူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိထုနာတိ–မိထုနတို့ဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ–ရအပ်သော အခေါ် အဝေါ်ရှိသော မိန်းမယောကျ်ား နှစ်ဦးသားတို့သည်၊ ပဋိသေဝိတမ္ဘတော–မှီဝဲထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မေထုနောတိ–မေထုနဟူ၍၊ သခ်္ခ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်သော၊ အသဒ္ဓမ္မာ–မသူတော်တို့၏ အကျင့်မှ၊ (ဝိရတောဠ္ဍ စပ်)၊ ["မေထုနာတိ"ဟု ဗဟုဝစနန္တလည်း မရှိရ၊ ပဋ္ဌမျန္တလည်း မရှိရ။] ဂါမဓမ္မာတိ–ကား၊ ဂါမဝါသီနံ–ရွာ၌နေသူ လူတို့၏၊ ဓမ္မာ–အကျင့်မှ၊ [ဂါမကို "ဂါမဝါသီ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဂါမသည် အဘေဒေါပစာတည်း။]

မုသာဝါဒံ ပဟာယာတိ ဧတ္ထ–ဠ၊ မုသာတိ–ကား၊ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရသ–ချွတ်ယွင်းစေခြင်းကို ရှေးရှုပြုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ချွတ်ယွင်းစေလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) အတ္ထဘဉ္ဇနကော–စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ဝစီပယောဂေါ(ဂါ)–

မိထုနာ။ ။"မိထ–သင်္ကမေ (ပေါင်းစုံခြင်း)" ဟူသော ဓာတ်နောင် ဥနပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော မိထုနသဒ္ဒါသည် ဖိမ အစုံဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ မိထန္တိ သံဂစ္ဆန္တိ–ပေါင်းမိကြကုန်၏၊ ဤတို့ မိထုနာ၊ "ရာဂပရိယုဋ္ဌနဝသေန သဒိသတ္တာ"ကို ကြည့်၍ မိထုနသဒ္ဒါသည် သဒိသအနက်ဟောဟုလည်း ကြံကြ၏။ ["မေထုနကာတိ"ဟု မရှိရ၊ "မိထုနာတိ"ဟု ရှိရမည်။] ထို့နောက် "မိထုနေဟိ+သေဝိတမ္ဘောတိ မေထုနော" ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) "လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ ပဋိသေဝိတမ္ဘတော"ဖြင့် "မိထုနာနံ+အယံ မေထုနော" ဟု ဤဒံတဒ္ဓိတ် ပြုသည်ဟုသော်လည်း ကြံပါ။ [ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန သဒိသဘာဝပတ္တိယာ မိထုနာနံ+ဤဒံ မေထုနံ၊–ပဌမပါရာဇိက သာရတ္ထ။]

ရာဂပရိယုဋ္ဌာန။ ။ရာဂဖြစ်သောအခါ စိတ်၌ ကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းကို ပရိ (ပရိယာဒိယိတ္တာ)–ထက်ဝန်းကျင် ယူ၍၊ (ဝါ)ကုန်အောင်ယူ၍+ဋ္ဌာနံ–အနုသယအခိုက်၌ကဲ့သို့ ငြိမ်၍မနေဘဲ ထကြွခြင်းကို "ရာဂပရိယုဋ္ဌန" ဟု ခေါ်သည်၊ ပရိ (ပရိယာဒိယိတ္တာ)+ဋ္ဌာနံ ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ရာဂဿ+ပရိယုဋ္ဌာနံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ဤသို့ ရာဂ၏ ထကြွခြင်းကို "ရာဂထိုးကျင်ခြင်း" ဟု ခေါ်ကြသည်။

တရားကိုယ်။ ။အသဒ္ဓမ္မသေဝနာဓိပ္ပာယေန ကာယဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ (မေထုန် မှီဝဲလိုသော အားဖြင့် ကာယဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော) မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ–မဂ်အချင်းချင်း ကျင့်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည် အဗြဟ္မစရိယမည်၏၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ၌ ကား "အသဒ္ဓမ္မသေဝနာဓိပ္ပယေန ကာယဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တာ အဂမနီယ ဝိတိက္ကမစေတနာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရောနာမ" ဟု အဋ္ဌသာလိနီ၌ ရှိ၏။

မုသာ။ ။မုသာတိ တတိယန္တော, ဒုတိယန္တော ဝါ နိပါတော၊ မိစ္ဆာပရိယာယော ကိရိယာပဓာနောတိ အာဟ–ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရသာတိ အာဒိ၊–ဋီကာသစ်၊ "မုသာ"အရ မှားယွင်းသော (ပြောသည့်အတိုင်း မမှန်သော) ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာကို ရသော ကြောင့် "မိစ္ဆာပရိယာယော ကိရိယာပဓာနော" ဟု ဆိုသည်။

ဝစီပယောဂသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယပယောဂေါ ဝါ–ကာယပယောဂ သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပန–ကား၊ ဝိသံဝါဒနာမိဗ္ဘာယေန–ချုတ်ယွင်းစေခြင်း၌ ဖြစ်သောအလိုဖြင့်၊ အသ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (လိမ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ပရဝိသံဝါဒက ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ–သူတစ်ပါးကို ချုတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယ ပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ–သည်၊ မုသာဝါဒေါ– မုသာဝါဒမည်၏။

ဝါဒေါ။ ။ဝဒတိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ–ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်း စေတနာ၊ မုသာ–ချုတ်ယွင်းသော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂဖြင့်၊ ဝါ–ကို+ဝါဒေါ–ပြောဆိုကြောင်း (သိစေကြောင်း, ဖြစ်စေကြောင်း) စေတနာတည်း၊ မုသာဝါဒေါ–နာ၊ [ဤမိနာ (ဤ) ဝိသံဝါဒန ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာပိကာဟူသောပါဋ္ဌဖြင့်) မုသာသင်္ခါတေန ကာယဝစီပယောဂေန (တတိယန္တနိပါတ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) မုသာသင်္ခါတံ ဝါ ကာယဝစီပယောဂံ (ဒုတိယန္တ နိပါတ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဝဒတိ ဝိညာပေတိ သမုဋ္ဌာပေတိဝါ မုသာဝါဒေါတိ အတ္ထမာဟ၊ ဋီကာသစ်၊ "ဝဒတိ ဝိညာပေတိ" ဟု တတိယန္တနိပါတ် အတွက်လည်းကောင်း, "သမုဋ္ဌာ ပေတိ" ဟု ဒုတိယန္တနိပါတ် အတွက်လည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။]

ဤအလို "မုသာဝါဒ–ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန်, မမှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုကြောင်း စေတနာကို" ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ၊ ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်းဟူသည် သူတစ်ပါးကို သိစေခြင်း, သိစေတတ်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေခြင်းတည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝါ– ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂဖြင့် သူတစ်ပါးကို သိစေ ကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို၊ ဝါ–ချုတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေကြောင်းဖြစ်သော စေတနာကို" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ပေးပါ။

ဝိသံ ၊ပေ၊ ကွာရသ။ ။ပုရေ–မပြောမီ ရှေ့၌+ကရဏ–ပြုခြင်း၊ ပုရေကွာရော– ခြင်း၊ သံဝါဒီယတေ–ကောင်းစွာပြောစေခြင်း၊ ဝါ–မှန်စွာပြောစေခြင်း၊ သံဝါဒနံ–ခြင်း၊ နံ+သံဝါဒနံ ဝိသံဝါဒနံ–မှန်ကန်စွာပြောဆိုစေခြင်း မဟုတ်၊ မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေ ခြင်း၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ချုတ်ယွင်းစေလို, အသိလွဲစေလိုခြင်း (အဓိပ္ပာယတ္ထ)၊ ဝိသံဝါဒနသ– ကို+ ပုရေကွာရော ယသာတိ ဝိသံဝါဒနပုရေကွာရော။ [ဤပါဋ္ဌဖြင့် မပြောမီရှေ့၌ လိမ်လိုသောစိတ်ရှိကြောင်းကို ပြ၏၊ ကာယပယောဂေါ ဝစီပယောဂေါဖြင့်ကား ပြောဆဲ ပြောတုန်းခဏ၌ လိမ်ခြင်းကို ပြသည်။] ကမ္မပထမြောက်သော မုသာဝါဒကို ပြလို၍ "အတ္ထဘဉ္ဇနကော" ဟု မိန့်သည်။ [ကမ္မပထပတ္တမေဝ ဒသေတုံ "အတ္ထဘဉ္ဇနကော"တိ ဝုတ္တံ၊ ပရသ္သ ဟိတ ဝိနာသကောတိ အတ္ထော၊–ဋီကာသစ်။]စ

အင်္ဂါ။ ။မုသာဝါဒ၏ အင်္ဂါလက္ခဏာသည် ၄ ပါးရှိ၏၊ ထို အင်္ဂါလက္ခဏာဝယ် "အတထံ ဝတ္ထု" ဟူသော အင်္ဂါလက္ခဏာလည်း ပါ၏၊ ဤပဋမနည်းဝယ် ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို "ဝါဒေါ–သိစေဖြစ်စေ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "(၁) ဝိသံဝါဒနစိတ္တ, (၂) ကာယ ဝစီပယောဂ, (၃) ပရဿတဒတ္ထဝိဓာနန" ဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါးကိုသာ သိစေနိုင်၏၊ "အတထံ ဝတ္ထု" ဟူသော အင်္ဂါလက္ခဏာကို မသိစေနိုင်, မပြနိုင်သေး။

အပရောနယော–အခြားတစ်နည်းကား၊ မုသာတိ–ကား၊ အဘူတံ–မဟုတ်သော၊ အတစ္ဆံ–မမှန်သော၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ ဝါဒေါတိ–ကား၊ တဿ–ထိုမဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို၊ ဘူတတော–ဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပွဓာန)၊ တစ္ဆတော–မှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိညာပနံ–သိစေခြင်းတည်း၊ ဝါ–သိစေကြောင်း စေတနာတည်း၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ပဒတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏတ္ထကို ဆိုဦးအုံ့၊ လက္ခဏတော–မှတ်သား အပ်သော သဘောအားဖြင့်၊ အတထံ–မမှန်သော၊ ဝတ္ထုံ–ကို၊ တထတော–မှန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရံ–သူတစ်ပါးကို၊ ဝိညာပေတုကာမဿ–သိစေခြင်းငှာ အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မမှန်သောဝတ္ထုကို အမှန်ဟု သိစေလိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ–ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနာ–သည်၊ မုသာဝါဒေါ–မည်၏၊ သော–ထိုမုသာဝါဒသည်၊ ယံ အတ္ထံ–အကြင် စီးပွားကို၊ ဘဉ္ဇတိ–ဖျက်ဆီး၏၊ တဿ–ထိုစီးပွား၏၊ အပ္ပတာယ–နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟန္တတာယ–ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဟာသာဝဇ္ဇော။ [ဤနည်းအလို "မုသာဝါဒေါ–မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်းစေတနာ" ဟု ပေးပါ။]

အပရောနယော။ ။အတထံဝတ္ထုဟူသော အဂ်ါလက္ခဏာကို ပြနိုင်သော တစ်နည်းကို ပြလိုခဲ့ "အပရောနယော" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤနည်းခ်ဿကား "မုသာ"အရ ကာယဝစီပယောဂကို မယူဘဲ ပြောတိုင်းမဟုတ်သောဝတ္ထုကို ယူရသောကြောင့် "အတထံဝတ္ထု" ဟူသော အဂ်ါလက္ခဏာကိုလည်း ပြနိုင်သည်၊ ဤနည်းခ်ဿ "မုသာ (မဟုတ်မမှန်သောဝတ္ထုကို)+ ဝဒီယတိ ဝုစ္စတိ ဧတေနဲတိ မုသာဝါဒေါ" ဟု ပြု။ [သူတစ်ပါး၏ အသိမှားစေလိုသော စိတ်ကို 'ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ" ဟုလည်းကောင်း, မိမိက အမှားကို သိစေလိုသည်အားလျော်စွာ အမှားကို သူတစ်ပါးက သိခြင်းကို "တဒတ္ထ ဝိဇာနန" ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။]

လက္ခဏတော ၊ပေ၊ စေတနာ။ ။"မုသာဝါဒ"အရ တရားကိုယ်သဘောကို ပြလိုခဲ့ "လက္ခဏတော" စသည်ကို မိန့်သည်။ [လက္ခဏတောတိ သဘာဝတော၊ တထာတိ တေန တထာကာရေန၊ ကာယဝစီဝိညတ္တိယော သမုဋ္ဌာပေတီတိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ၊–ဋီကာသစ်။] ဤ အဖွင့်အတိုင်း တထာကို နောက်ပုဒ်နှင့် မတွဲဘဲ ပေးသည်၊ သမာသ်တွဲ၍ လည်း ပေးနိုင်ပါ၏။

ယမတ္ထံ။ ။ယမတ္ထံ စသော ဤစကားဖြင့် ကမ္မပထမြောက်သော မုသာဝါဒ၏ ဥစ္စာတန်ဖိုးလိုက်၍ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ တန်ဖိုးချင်း တူလျှင်ကား ဥစ္စာရှင်၏ သီလစသော ဂုဏ်ငယ် ဂုဏ်ကြီးလိုက်၍ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇဖြစ်ရပေလိမ့်မည်။ [ယဿ အတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ အဒိန္နာဒါနေဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇတာ လဗ္ဘတိ၊–ဋီကာသစ်။]

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ဂဟဋ္ဌာန်–အိမ်ခ၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ (အဒါတုကာမတာ၌ စပ်၊) အတ္တာနော–မိမိ၏၊ သန္ဓကံ–ဥစ္စာကို၊ အဒါတုကာမ တာယ–ပေးခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နတ္ထိ–မရှိပါ၊ [ရှိပါ သလားဟု မေးလာသူ တောင်းလာသူအား ပြန်ပြောသော စကားတည်း။] ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော–ဤသို့ အစရှိသောနည်းအားဖြင့်ဖြစ်သော မုသာဝါဒသည်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ သက္ခိနာ–သက်သေသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္ထဘဉ္ဇနတ္ထံ–စီးပွားကို ဖျက်ဆီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တော–ပြောဆိုအပ်သော မုသာဝါဒသည်၊ မဟာသာ ဝဇ္ဇော၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ–ရသေ့ ရဟန်းတို့၏၊ အပ္ပကမ္မိ–အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော၊ တေလံဝါ–ဆီကိုသော်လည်းကောင်း၊ သပ္ပိံဝါ–ထောပတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဘိတ္တာ–ရ၍၊ ဟသာဓိပ္ပာယေန–ရယ်ရွှင်ခြင်း၌ ဖြစ်သောအလိုဖြင့်၊ [အပျက် အချော် ပြောဆိုသဖြင့်] အဓ–ယနေ့၊ ဂါမေ–ရွာ၌၊ တေလံ–ဆီသည်၊ နဒီမညေ– မြစ်ကဲ့သို့၊ သန္ဒတိ–စီး၏၊ [အနည်းငယ်ရသောကြောင့် ပြောင်လျောင်၍ ပြော သော စကားတည်း။] ဣတိ–သို့၊ ပူရဏကထာ နယေန–ဖြည့်စွက် ပြောဆို ကြောင်းနည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော–ဖြစ်သော မုသာဝါဒသည်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ ပန– ကား၊ အဒိဋ္ဌံယေဝ–မမြင်အပ်သော အကြောင်းအရာကိုပင်၊ ဒိဋ္ဌံ–မြင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝဒန္တာနံ–ပြောဆိုသူတို့၏၊ (မုသာ ဝါဒေါ)၊ မဟာသာဝဇ္ဇော။

အပိစ။ ။အပ္ပသာဝဇ္ဇ မဟာသာဝဇ္ဇ ခွဲရာ၌ ဆိုဖွယ်ကျန်သေးသောကြောင့် "အပိစ" စသည် မိန့်သည်၊ [ရှေ့နည်းနှင့် မတူသော တစ်နည်းကိုပြခြင်း မဟုတ်၊] လူတို့မှာ ဖြစ်တတ် သော မုသာဝါဒ, ရသေ့ ရဟန်းတို့မှာ ဖြစ်တတ်သော မုသာဝါဒတို့ကို ခွဲ၍ပြ၏။

ပူရဏကထာ။ ။"ပူရဏကထာ"ဟူသည် အနည်းငယ်ဖြစ်၍ ဥုန (ယုတ်လျော့သော) ဆီကို စကားအားဖြင့် ဖြည့်၍ "မြစ်ကြီးကဲ့သို့" ဟု ပြောအပ်သော စကားတည်း။ ပူရေတီ တိ ပူရဏာ၊ ပူရဏာစ သာ ကထာစာတိ ပူရဏကထာ။ [အပ္ပတာယ ဥုနဿ အတ္ထဿ ပူရဏဝသေန ပဝတ္တာ ကထာ ပူရဏကထာ၊ ဗဟုဝရဘာဝေန ဝုတ္တကထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်၊ အဋ္ဌသာလိနီ ယောဇနာ၌ကား "ပူရဏဿ ကထနနယေန ပဝတ္တော မုသာဝါဒေါ" ဟု ဖွင့်၏။]

မှတ်ချက်။ ။မရှိဟု ပြောခြင်း၌လည်းကောင်း, ပူရဏကထာနည်းဖြင့် စကားပို စကားလျှံ (ဆီတွေ့ မြစ်ကြီးလို စီးနေ၏စသည်) ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း သူတစ်ပါး အသိမှားစေလိုသော ဝိသံဝါဒနစိတ် ရှိမှသာ မုသာဝါဒဖြစ်သည်၊ ထိုစကားမျိုး ပြောရုံဖြင့် ကား မုသာဝါဒ မဖြစ်ပါ။ [အတ္တာနော သန္ဓကံ အဒါတုကာမတာယတိ ဟိ ဟသာဓိပ္ပာ ယေနာတိစ (ဟူသောစကားကိုလည်းကောင်း) မုသာဝါဒသာမညတော (မဟုတ်မမှန် ပြောခြင်း တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ဝုတ္တံ၊ ဥဘယတ္ထာပိစ (အဒါတုကာမတာ, ဟသာ ဓိပ္ပာယ ၂ ပါးစုံတို့၌လည်း) ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရေနေဝ မုသာဝါဒေါ၊ နှ ပန ဝစနမတ္တေန၊– ဋီကာသစ်။]

တသ-ထိုမုသာဝါဒ၏၊ သမ္ဘာရာ-တို့သည်၊ အတထံ-မမှန်သော၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ-မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေကြောင်း စိတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ချွတ်ယွင်းစေကြောင်း စိတ်လည်းကောင်း၊ တဒ္ဓေ-ထိုစိတ်အား လျော်စွာဖြစ်သော၊ ဝါယာမော-လုံ့လလည်းကောင်း၊ [တဒ္ဓေတိ တသာ ရပ္ပေါ၊ ဝိသံဝါဒနာနုရူပေါတိ အတ္ထော၊-ဋ္ဌိကာဟောင်း၊ ဋ္ဌိကာသစ်၌ တစ်မျိုးဖွင့်လေ၏။] ပရသ-သူတစ်ပါး၏၊ (လိမ်အပ်သူ၏)၊ တဒတ္ထဝိဇာနနံ-ထိုလိမ်လိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော ဟောန္တိ၊ ဧကော-သော၊ ပယောဂေါ-သည်၊ သာဟတ္ထိကော၀-သာဟတ္ထိကသာတည်း၊ သောစ-ထိုသာဟတ္ထိပယောဂကိုလည်း၊ ကာယေနဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ-နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရဝိသံဝါဒနကိရိယာကရဏေန-သူတစ်ပါးကို ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော အမှုအရာကို ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

တာယ ကိရိယာယ-ထိုအမှုအရာကြောင့်၊ ပရော-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (လိမ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ တမတ္ထံ-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (လိမ်လိုအပ်သော အကြောင်းအရာကို၊) စေ ဇာနာတိ-အကယ်၍ သိအုံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကိရိယသမုဋ္ဌာပိက စေတနာကွဏေယေ၀-အမှုအရာကိရိယာကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာ၏ ခဏ၌ပင်၊ မုသာ၀ါဒကမ္မုနာ-မုသာ၀ါဒကံသည်၊ ဗဇ္ဈတိ-ဖွဲ့အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓ၀ါစာဟိ-ကိုယ်, ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထု, နှုတ်တို့ဖြင့်၊ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ဝိသံဝါဒေတိ ယထာ-မှားမှားယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေနိုင်သကဲ့သို့၊ ဝါ-ချွတ်ယွင်းစေနိုင်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ အသ-ထိုသူအား၊ ဣဒံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ ဘာဏာဟိ-လိမ်၍ ပြောလိုက်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဏာပေန္တော-စေခိုင်းသည်၊ (ဟုတ္တာ)ပိ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖြစ်လျက်လည်းကောင်း၊ [အာဏတ္တိကပယောဂကို ပြသည်။]

ပဏ္ဏံ-စာလွှာကို၊ လိခိတ္တာ-ရေး၍၊ [နောက်၌ "ကုဋ္ဌာဒီသု"ဟု အာဓာရ ရှိသောကြောင့် "ပဏ္ဏံ-စာရွက်၌၊ လိခိတ္တာ-အက္ခရာကို ရေးခြစ်၍"ဟုလည်း ဋ္ဌိကာသစ်ဖွင့်သေး၏။] ပုရတော-ရှေ့၌၊ (လိမ်လိုအပ်သူ၏ ရှေ့၌)၊ နိသဒ္ဒေန္တော-စွန့်လွှတ်ချထားသည်၊ (ဟုတ္တာ)ပိ-လည်းကောင်း၊ [နိသဒ္ဒိယပယောဂကို ပြသည်။] အယံ အတ္ထော-ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုဋ္ဌာဒီသု-နံရံအစရှိသော အရပ်တို့၌၊ လိခိတ္တာ-၍၊ (မဟုတ်မမှန် ရေး၍)၊ ထပေန္တော-ထားသည်၊ (ဟုတ္တာ)ပိ-လည်းကောင်း၊ [ထာ၀ရပယောဂကို ပြသည်။] (ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ဝိသံဝါဒေတိ-နိုင်၏။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ မုသာ၀ါဒ၌၊ အာဏတ္တိက နိသဒ္ဒိယ ထာ၀ရာပိ-အာဏတ္တိက နိသဒ္ဒိယ ထာ၀ရ

လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပယောဂါ–တို့သည်၊ ယုဇ္ဇန္တိ–သင့်ကုန်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သင့်ပါကုန်သော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာသု–ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အနာဂတတ္တာ–မလာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမံသိတ္တာ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ (အာဏတ္တိက နိသဂ္ဂိယ ထာဝရာ–ကုန်သော၊ ပယောဂါ–တို့ကို၊) ဂဟေတဗ္ဗာ–ယူတိုက်ကုန်၏။

(ယော ဘဂဝါ) သစ္စံ–မှန်သော စကားကို၊ ဝဒတိ–မိန့်မြွက်တော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော ဘဂဝါ) သစ္စဝါဒီ–သစ္စဝါဒီ မည်တော်မူ၏၊ သစ္စေန–မှန်သော ရှေ့စကားဖြင့်၊ သစ္စံ–မှန်သော နောက်စကားကို၊ သန္ဒဟတိ ဃဋ္ဋေတိ–ဆက်စပ်တော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သစ္စသန္ဓော–သစ္စသန္ဓမည်တော်မူ၏၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ မုသာ–မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ နဝဒတိ–မိန့်တော်မမူ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ယော ပုရိသော–သည်၊ ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ မုသာ–မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ ဝဒတိ–ပြောဆို၏၊ ကဒါစိ–၌၊ သစ္စံ–မှန်သော စကားကို၊ (ဝဒတိ)၊ တဿ–ထိုယောကျ်ား၏၊ (သစ္စံ၌ စပ်၊) မုသာဝါဒေန–မုသာဝါဒသည်၊ အန္တရိတတ္တာ–ခြားကွယ်သမှ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သစ္စံ–မှန်သော စကားကို၊ သစ္စေန–မှန်သော စက

်းသည်၊ နဃဋ္ဋိယတိ–မဆက်စပ်အပ်၊ တသ္မာ–တို့ကြောင့်၊

ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ။ဤအယူက သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အတ္တနောမတိမျှဖြစ်သောကြောင့် "ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ" ဟု ဆိုသည်၊ မိမိကိုယ်တိုင် "တထာ ဣဒမသု ဘဏာဟိတိ ဘဏာပေန္တောပိ ၊ပေ၊ ထပေန္တောပိ" ဟု ဖြစ်နိုင်ခြင်း၏အကြောင်းတို့ကို ပြပြီးဖြစ်ရကား အထူးစိစစ်ဖွယ် မလိုတော့၊ ရှေးဆရာတို့ကို လေးစားသောအားဖြင့်လည်းကောင်း, အတ္တကျင့်သန အပြစ် မရောက်စေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း "ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာ" ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ [ဝိမံသိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အတ္တနောမတိယာ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလတ္တာ အနတ္တကျင့်သနေန ဝုတ္တံ၊ ကိဉ္စေတ္တာ ဝိစာရေတဗ္ဗကာရဏာ အတ္ထိ, သယမေဝ ဝိစာရိတတ္တာ၊–ဋီကာသစ်။]

သစ္စသန္ဓော။ ။သန္ဓောဌ္ဌ သံ+ဓာဓာတ်, အပစ္စည်းတည်း၊ သန္ဒဟတိဌ္ဌကား ဓာဓာတ်ကို ဒွေဘော်ပြု, ဓကို ဒ, အာကို ရဿပြု, နောက် ဓကို ဟပြု၊ (ရူပသိဒ္ဓိ၌ "ပိဒဟတိ"ရှေ့ကဲ့သို့ စီရင်လျှင် "သန္ဒဟတိ" ဟု ဖြစ်၏၊) သန္ဓိပုဒ်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်ခြင်း အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဃဋ္ဋေတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သစ္စံ+သန္ဒဟတိ–သစ္စာကို ဆက်စပ်" ဟု ဆိုလျှင် "သစ္စာစကား အချင်းချင်း ဆက်စပ်" ဟု သိသာသောကြောင့် "သစ္စေန" ဟု အပိုထည့်သည်။

အန္တရိတတ္တာ။ ။ အန္တရသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ဗျဝဓာန–(ခြားကွယ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ကရဏတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်သော နာမဓာတ် ဟု ကြံပါ၊ အန္တရီယတေ–ခြားကွယ်သမှ ပြုအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရိတံ၊ မုသားသည် ခြားကွယ်အပ်သော သစ္စာစကား။

(ထိုသို့ မှန်သောစကားအချင်းချင်း မဆက်စပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နှ သစ္စ သန္ဓော–သစ္စသန္ဓမမည်၊ ပန–အနွယ၊ အယံ–ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ တာဒိ သော–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သစ္စသန္ဓမမည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နှ–မဟုတ်၊ ဧဝိတဟေတုပိ–အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှလည်း၊ [ပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ "အခြားအကြောင်းများမှာ ဆိုဖွယ်ရာမလို"ဟု ဂရဟာဆည်း။] မုသာ–ကို၊ အဝတ္တာ–မိန့်တော်မမူဘဲ၊ သစ္စေန–မှန်သော ရှေ့စကားဖြင့်၊ သစ္စံ–မှန်သော နောက်စကားကို၊ သန္ဒဟတိယေဝ–ဆက်စပ်တော်မူသည်သာ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သစ္စသန္ဓော–သစ္စသန္ဓ မည်တော်မူ၏။

ထေတောတိ–ကား၊ ထိရော–စကားအရာ လွန်စွာခိုင်မြဲတော်မူ၏၊ ထိရ ကထော–ခိုင်မြဲသော စကားရှိတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဧကော–အချို့သော၊ ပုဂ္ဂလော–ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟလိဒ္ဒိရာဂေါဝိယ–နနွင်းဖြင့် ဆိုးအပ်သော အရောင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထုသရာသိမိ–ဖွဲအစုဌ်၊ နိခါတခါဏုဝိယ–စိုက်အပ်သော ဥတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "နိက္ခိတ္တခါဏုဝိယ–ချထားအပ်သော ဥတ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း"ဟု ရှိ၏။] အသပိဋ္ဌေ–မြင်း၏ကျောက်ကုန်း၌၊ ထပိတကုမ္ဘဏ္ဍမိဝစ–ထားအပ်သော ဖရုံသီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထိရ ကထော–ခိုင်မြဲသော စကားရှိသည်၊ နှ ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဧကော–အချို့သော

ထေတော။ ။ထေတသဒ္ဒါသည် ထိရသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထိရ၌ ထာဓာတ် (ကိရစ်ပစ္စည်း) ဖြစ်သကဲ့သို့ ထေတ၌လည်း ထာဓာတ် (ဘပစ္စည်း) ဖြစ်၏၊ ဣအာဂုံ, ထိဣကို ဧပြု၊ ဒန္ဓဧထာဓာတ်သည် မုဒ္ဓ ဌာဓာတ်ကဲ့သို့ တည်တန့်ခိုင်မြဲခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ "ခိုင်မြဲ" ဟု သာမညဆိုသော်လည်း သစ္ဆဝါဒီတာ၏ အရာဖြစ်သောကြောင့် ပကရဏအားလျော်စွာ စကားအရာ၌ ခိုင်မြဲကြောင်းဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ထိရကထော တိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ ["သစ္ဆကော ထေတကော"တို့ အာဒီသုဝိယ ထေတသဒ္ဒေါ ထိရပရိယာယော၊ ထိရဘာဝေါစ သစ္ဆဝါဒီတာယ အဓိကာရတ္တာ ကထာ ဝသေန ဝေဒိတမ္ဘောတိ အာဟ "ထိရကထောတိ အတ္ထော"တိ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်၌ "ထိတသ ဘာဝေါတိ ဟိ ထေတော၊ ထိရဘာဝေါ၊ (ခိုင်မြဲသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တည်တန့်ခြင်းဂုဏ်၊ ထိတနောင် ဘာဝအနက်၌ ဏပစ္စည်း သက်၍ "ထေတ" ဟု ပြီးမှ) တေန ယုတ္တတ္တာ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ထေတောနာမ (ထေတေန+ ယုတ္တော ထေတော" ဟု ပြုမှ ပုဂ္ဂိုလ်ရသည်)" ဟုဆက်၍ ဖွင့်သွားလေ၏၊ ထိုအဖွင့်ကို ကား "ထေတသဒ္ဒေါ ထိရပရိယာယော"ဟူသော ဋီကာဟောင်းစကား, "ထေတောတိ ထိရော"ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားတို့ဖြင့် စဉ်းစားပါ။

ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ။ ။ ဟလိဒ္ဒိယာ–နနွင်းဖြင့်၊ ဝါ–၏၊ ရာဂေါ–ဆိုးခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဆိုးအပ်သော အရောင်တည်း၊ ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ–ရောင်၊ ဤဟလိဒ္ဒိရာဂေါစသော ဥပမာများသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပမာ မဟုတ်ကြ၊ စကား၏ ဥပမာများတည်း၊ နနွင်းဆိုးအရောင်သည်

ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါသာဏလေခါဝိယ-ကျောက်ခဲ့ရေးအပ်သော အက္ခရာကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ (ကျောက်ထက်အက္ခရာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဣန္ဒခီလောဝိယစ-တံခါးတိုင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ထိရကထော-သည်၊ ဟောတိ၊ အသိနာ-သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ ဆိန္နန္တော-ဖြတ်ပါသော်လည်း၊ ["သီသေ-ကို၊ ဆိန္နန္တော-ဖြတ်အပ်ပါသော်လည်း" ဤသို့ ရှိမှ ကောင်းသည်၊] ဒွေကထာ-၂ မျိုးသော စကားတို့ကို၊ နာ ကထေတိ-မပြော၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ထေတော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

ပစ္စယိကောတိ-ကား၊ ပတိအယိတဗ္ဗကော(ပတိယာယိတဗ္ဗကော)-ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရှေးရှုရောက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ သဒ္ဓါယိကော-ယုံကြည်ခြင်း၏ ဖြစ်ရာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝါ-ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရောထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊

ကြာရှည်စွာ မတည်သကဲ့သို့ စကားလည်း မတည်၊ ထိုမတည်သော စကားသည် နန္ဒင်းဆိုး အရောင်နှင့် တူ၏၊ ဖွဲပုံ၌ စိုက်ထားအပ်သော ဝတ်, မြင်းကျောက်ကုန်း၌ ထားအပ်သော ဖရုံသီးတို့၏ ကြာရှည်စွာ မတည်ပုံလည်း စကား၏မတည်ပုံနှင့် တူ၏၊ ပါသာဏလေခါ၏ တည်ပုံ, ဣန္ဒခီလ၏ တည်ပုံကား စကား၏တည်ပုံနှင့် တူသည်။

ပစ္စယိကော။ ။ဤနေရာ၌ ဋီကာဟောင်းဝယ် အထူးမဖွင့်ပါ၊ ရှေ့ အပစ္စယောပုဒ်၌ "နှ+ပစ္စေတိ တောနာတိ အပ္ပစ္စယော" ဟု ပြု၍ ဒေါ့မနဿကို အရကောက်ခဲ့၏၊ ဤ၌ကား ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ဖို့ရန် "ပစ္စေတိ ဇေတ္ထာတိ ပစ္စယော" ဟု ပြုရုံသာတည်း၊ ထို့နောက် သဒ္ဓါယိကော၌ ဏိကကို အနက်မရှိ (တဗ္ဘာဝတ္ထို)ကြံသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "ပစ္စယောယေव ပစ္စယိကော" ဟု ကြံပြီးလျှင် "ပစ္စယိကော-ယုံကြည်ခြင်း၏ စွဲ၍ဖြစ်ရာတည်း" ဟု ပေးပါ၊ "ယုံကြည်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။

တစ်နည်း။ ။"ပတိ-ရှေးရှု+အယိတဗ္ဗော-ရောက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ပစ္စယိကော-ရှေးရှုရောက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ကြံလျှင် "ပတိ+အယ၎ တ်, ဣပစ္စည်း, ဣ အာဂုံဖြင့် ပြီးနိုင်၏၊ ဤနည်းအတိုင်း သဒ္ဓါယိကော၌ ဋီကာတစ်နည်းကြံသည်၊ ဤအကြံသည် တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ထားသော သံဝဏ္ဏနာနှင့် ညီ၏။

ပတိယာယိတဗ္ဗကော။ ။ဤသံဝဏ္ဏနာ၌မူ အမျိုးမျိုးကွဲ၏၊ သီဟိုဠ်မှ၌ "ပတိ+အယိတဗ္ဗကော" ဟု ရှိ၍ သျာမှ၌ "ပတိယာယိတဗ္ဗကော" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော" ဟု ရှိသည်၊ ပစ္စယိကော၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ၃ မျိုးတွင် ပစ္စယကို "ပတိ+အယ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်သောအခါ "တဗ္ဗပစ္စည်း၊ ဣအာဂုံ, သွတ္ထု၌ ကပစ္စည်းသက်၍ "ပတိအယိတဗ္ဗကော" ဟုသော သီဟိုဠ်မှအတိုင်း ပါဠိမှန်ဖြစ်၏၊ တိ+အန္တံ၌ တိ၏ ဣကို ဣယပြု၍ "တိယန္တံ" ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့ ပတိမှ ဣကို ဣယပြု၍ "ပတိယာယိတဗ္ဗကော" ဟု သော သျာမှလည်း ပါဠိမှန်ပင် ဖြစ်သည်၊ အနက်မှာ နိဿယအတိုင်းပင်တည်း၊ တဗ္ဗပစ္စည်းကြောင့် "ဖြစ်အပ်=ဖြစ်ထိုက်" ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်၊ "ရောက်အပ်-ရောက်ထိုက်" ဟု သာ ဖြစ်နိုင်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။"ပတ္တိသင်္ခါတာ သဒ္ဓါ အယတိ ပဝတ္တတိ ဇေတ္ထာတိ ပစ္စယိကောတိ အာဟ-ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကောတိ" ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုပတ္တိယာယိတဗ္ဗကောကို "ပတ္တိယာ အယိတဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာ, ယကာရာဂမေန (ယာ၌ ယအာဂုံလာသော

[ရှေးမူအလို "ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော–ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေထိုက်သော စကား ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကော–ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေထိုက်သော စကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော"ဟု ပေးပါ။] ဟိ–ချဲ့၊ ဧကစ္စော–အချို့သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ ပစ္စယိကော–ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ရှေးရှုရောက်ထိုက်သည်၊ ဝါ–ယုံကြည်ထိုက်သည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ ကေန–အဘယ်သူသည်၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သနည်း၊ (ဣတိ–ဤသို့ မေးအပ်သော်၊) အသုကေန–ထိုမည်သူသည်၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–ပြောဆိုအပ်သော်၊ တဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝစနံ–စကားကို၊ မာသဒ္ဒဟထ–မယုံကြကုန်လင့်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာဗ္ဗတံ–ပြောဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏၊ (သူက လိမ်တတ်သောကြောင့် ဤသို့ အပြောအဆိုခံရသည်။)

ဧကော–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္စယိကော–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒံ–ကို၊ ကေန–သည်၊ ဝုတ္တံ–နည်း၊ (ဣတိ–သော်၊) အသုကေန–သည်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–သော်၊ တေန–ထိုသူသည်၊ ယဒိ ဝုတ္တံ–အကယ်၍ ပြောဆိုအပ်သည် ဖြစ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဣဒမေဝ–ဤစကားသည်သာ၊ (ထိုသူပြောအပ်သော ဤ

အားဖြင့်) ဝါစာ (ဝါစာရ၏)၊ သာ ဧတသာတိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော–ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော စကားရှိသူ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်၌ ပစ္စယမှ ပတိကို "ပတ္တိ"ဟု ဖွင့်ခြင်း, ထို ပတ္တိကို အဘိဓာန် (၁၀၁၂)၌ ရောက်ခြင်း, သွားခြင်း, ခြေလျင်စစ်တပ်, ဤအနက် ၃ ရပ်သာရှိပါလျက် "သဒ္ဓါ"ဟု ဖွင့်ခြင်း, ပြောဆိုအပ်သော စကားသည် ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သည် မဟုတ်, ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါသည် ကြားသူ့သန္တာန်၌သာ ဖြစ်၍ စကားကား ပြောဆိုသူ့သန္တာန်၌ ဖြစ်ခြင်း, ဤသို့ သဒ္ဒယုတ္တိ အတ္ထယုတ္တိ ၂ မျိုးလုံး မရှိခြင်းကြောင့် ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စိစစ်ကြပါကုန်။

သဒ္ဓါယိကော။ ။"သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကောတိ အတ္ထော"ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ ထိုပါဠိသည် သုံးစွဲရိုး မဟုတ်ပါ၊ တိကဝုတ္တရ, ဒုတိယပံ, မဟာဝဂ္ဂ (၁၀)သုတ်, မူလပံ, စူဠ ဟတ္ထိပဒေါပမသုတ် အဋ္ဌကထာတို့၌ "သဒ္ဓါယိကော"ဟုချည်း ရှိကြပါသည်၊ ထိုဋီကာများနှင့်တကွ ဤဋီကာဟောင်းလည်း "သဒ္ဓါ အယတိ ပဝတ္တတိ ဇော်တတိ သဒ္ဓါယော၊ သဒ္ဓါယောဧဝ သဒ္ဓါယိကော၊ ယထာ ဝေနယိကောတိ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဤအလို ဤက အနက်မရှိ၊ ထို့နောက် "ဣဒ္ဓိပစ္စည်းမှ ယကို ကပြု"ဟု ကြံ၍ "သဒ္ဓါယ ဝါ အယိတဗ္ဗော (ရောက်ထိုက်၏) ဣတိ သဒ္ဓါယိကော"ဟု ဝစနတ္ထနှင့် "သဒ္ဓေယ္ယောတိ အတ္ထော"ဟု အဘိဓေယျတ္ထကိုပါ ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း သဒ္ဓါယိကောသာ ပါဠိမှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။ပတိအယိတဗ္ဗကောဝယ် "ပတ္ဗာယိတဗ္ဗကော"ဟုလည်း မူကွဲရှိပါလိမ့်မည်၊ ထိုပတ္ဗာယိတဗ္ဗကောကို မြန်မာဖတ်သံအတိုင်း "ပတ်တယာ"ဟု ဖတ်ရာမှ "ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော"ဟု ဖြစ်သွားဟန်တူပါသည်၊ ထိုပတ္တိယာယိတဗ္ဗကောနှင့် အသွားတူအောင် တဗ္ဗပစ္စည်းထည့်၍ "သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကော"ဟုလည်း ပြောင်းလွဲလိုက်ကြဟန်တူပါသည်။

စကားသည်သာ၊) ပမာဏံ–ပမာဏတည်း၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (ထိုသူ၏ စကားကို ကြားရပြီးရာယခုအခါ၌၊) ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣဒံ–ဤစကားသည်၊ ဝါ–ဤအကြောင်းအရာသည်၊ ဧဝမေဝ–ဤသူပြောအပ်သည့်အတိုင်းသာတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ၊[သူက မလိမ်တတ်သောကြောင့် သူပြောသည့်အတိုင်း မှတ်ပါ–ဟူလို၊] အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပစ္စယိကော–ပစ္စယိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ အဝိသံဝါဒကော လောကသာတိ–ကား၊ တာယ သစ္စဝါဒိတာယ–ထိုမှန်သောစကားကို ဆိုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကံ–လူအပေါင်းကို၊ နဝိသံဝါဒေတိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် မပြောဆိုစေတတ်၊ ဝါ–မချွတ်ယွင်းစေတတ်၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယာတိ အာဒီသု–ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဒဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယာယ ဝါစာယ–အကြင်စကားဖြင့်၊ (ကရောတိ၌ စပ်၊) ယဿ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ တံ ဝါစံ–ထိုဂုံးတိုက်စကားကို၊ ဘာသတိ–ပြော၏၊ တဿ–ထိုပြောရာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟဒယေ–စိတ်၌၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ (မိမိဟူသော ပြောသူ၏၊) ပိယဘာဝံ–ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရဿ–သူတစ်ပါး၏၊ သုညဘာဝံစ–အချစ်မှ ကင်းဆိတ်သူ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ သာ (ဝါစာ)–သည်၊ ပိသုဏာဝါစာ–မည်၏။

'အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။ ။ယခုခေတ်၌ မုသားပြောသူတွေ, အလုပ်အားဖြင့် လှည့်စားနေသူတွေ ထိပ်တန်းပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ 'အလွန်များနေ၏၊ စကားဖြင့် ပြောရုံသာမက အလုပ်အားဖြင့် လှည့်စားခြင်းသည်လည်း လောကကို အထင်မှားစေခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သူများအထင်ကြီးအောင် ဟန်လုပ်၍နေသော သူတော်ယောင်ကြီးများ, တိုင်းသူပြည်သားကိုဖြစ်စေ ဆိုင်ရာလူအများကိုဖြစ်စေ အထင်မှားအောင် ပြောဆိုပြုလုပ်နေသော လူကြီးလူကောင်းများ, မိမိမယုံကြည်သောအရာကို သူတစ်ပါး ယုံကြည်အောင် ဟောပြောနေသော' ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များကို "ဝိသံဝါဒကော လောကဿ–လောကကို လှည့်စားတတ်သူ" ဟူ၍ချည်း မှတ်ပါ။

တဿ ।ပေ। ကရောတိ။ ။"ပိယဘာဝံ သုညဘာဝံ ကရောတိ"ကို ကြည့်၍ ပိသုဏာ၌ "ပိယသုညကရဏာ" ဟု ဆိုလိုလျက် မလိုအပ်သောအက္ခရာတို့ကို ချေ၍ "ပိသုဏာ" ဟု ကြွင်းသည်ဟု သိပါ၊ "ပိယောစ+သုညံစ ပိယသုညံ၊ ပိယသုညံ+ကရောတီတိ ပိယသုညကရဏာ" ဟု ပြု၊ ပိယသုညတို့၌ ဘာဝပွဓာန, ဘာဝလောပကြီစေလို၍ ပိယံကို "ပိယဘာဝံ" ဟုလည်းကောင်း, သုညံကို "သုညဘာဝံ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) ပိသတိ– ညီညွတ်နေသူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ကြိတ်ချေတတ်၏၊ ဣတိ ပိသုဏာ၊ ပိသဓာတ်, ဥန ပစ္စည်းဖြင့် သဏ္ဌာန်၌ "ပိသုနာ" ဟု ရှိသည်။

အတ္တနော ပရဿ။ ။ဦးဒတ္တက ဦးနာဂ၏အပြစ်ပြောသည်ကို ဦးတိဿသည် ကြား၏၊ ထိုအခါ ဦးတိဿသည် ဦးဒတ္တနှင့် ဦးနာဂတို့ ကွဲပြားစေလို၍ (သို့မဟုတ်) ဦးနာဂက "မိမိကို သတိပေးဖော်ရပေသည်"ဟု ချစ်စေလို၍ ဦးနာဂထံ သွားပြီးလျှင်

[ပါဠိတော်၌ ပိသုဏာဝါစာအတွက် "ကျေတော သုတ္တာ နု အမုတြ အက္ခာတာ" စသည်ဖြင့် ရှိသေးသော်လည်း ထိုပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း မဖွင့်သေးဘဲ အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာစသော အခြားအဋ္ဌကထာတို့၌ ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပ ပုဒ်သုံးရပ်ကို ဆက်စပ်၍ ဖွင့်ထားသည်အားလျော်စွာ ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း ထိုအတိုင်း ဖွင်ပြလိုသောကြောင့် "ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ"စသည်ကို မိန့်သည်။] ပန–ကား၊ ယာယ–အကြင်စကားဖြင့်၊ အတ္တာနမ္ပိ–မိမိကိုလည်းကောင်း၊ (ဖရုသဝါစာ ပြောဆိုသူတည်းဟူသော မိမိကိုလည်းကောင်း၊) ပရမ္ပိ–သူတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း၊ (အပြောခံရသူ, ကြားရသူကိုလည်းကောင်း၊) ဖရုသံ–ကြမ်းတန်းသည်ကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ (အယံ–ဤစကားသည်၊ ဖရုသဝါစာ–ဖရုသဝါစာမည်၏၊) ယာဝါစာ–အကြောင်စကားသည်၊ သယမ္ဘိ–ကိုယ်တိုင်လည်း၊ (ဖရုသဝါစာ ကိုယ်တိုင်လည်း၊) ဖရုသာ–ကြမ်းတန်း၏၊ ကဏ္ဏသုခါ–နားတို့၏ချမ်းသာကြောင်းသည်၊ ဝါ–နားတို့ကို ချမ်းသာစေတတ်သည်၊

ဦးဒတ္တ၏ အပြစ်ပြောစကားကို ပြော၏၊ ထိုသို့ ပြောခြင်းသည် မိမိကို ချစ်အောင်လည်းပြု, ဦးဒတ္တ၏အပေါ်၌ ဦးနာဂ၏ အချစ်ကင်းဆိတ်အောင်လည်း ပြုရရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် အတ္တနော ပိယဘာဝံ၌ "အတ္တနော"အရ ဂုံးတိုက်သော ဦးတိဿကို ယူ၍, "ပရဿ"အရ ဦးနာဂ၏အပြစ်ကို ပြောသော ဦးဒတ္တကို ယူပါ။ [ပရဿာတိ ယံ ဘိန္နံတုံ တံ ဝါစံ ဘာသတိ၊ တဿ၊–ဋီကာ။]

ယာယ ၊ပေ၊ ကရောတိ။ ။ဖရုသံ ကရောတိတိ ဖရုသကရဏာ၊ ဒေါသထွက်အောင် ကြမ်းတန်းအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် ဆဲဆိုမှုစကားကို "ဖရုသကရဏာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကရဏာပုဒ်ကိုချေ၊ (တစ်နည်း) ဆဲသောအခါ ဆဲသူမိမိ၌လည်းကောင်း, အဆဲခံရသောသူတစ်ပါး၌လည်းကောင်း ဒေါသအစွမ်းကြောင့် ကြမ်းတန်းမှု ဖရုသာဖြစ်၏၊ ထိုဖရုသာသည် ဆဲဆိုမှုကြောင့် ဖြစ်ရကား အကျိုးဖရုသာ၏အမည်ကို အကြောင်းစကားပေါ်၌ တင်စား၍ ကြမ်းတန်းသော စကားကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် "ဖရုသာ"ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဧတ္ထ ပန ပဌမနယေ ဖရုသံ ကရောတီတိ ဝစနတ္ထောနုဝါ, ဖလူပစာရေနဝါ ဂါစာယ (စကား အပေါ်၌) ဖရုသသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊–ဋီကာသစ်။]

ယာဝါစာ သယမ္ဘိ ဖရုသာ။ ။ဤနည်း၌ စကားလုံးကိုယ်တိုင်ပင် ကြမ်းတန်းသောကြောင့် ဖရုသာအမည် ရ၏၊ ထိုဖရုသာအမည်သည် ဥပစာမတင်ရဘဲ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ရအပ်သော အမည်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဆဲဆိုခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ဒေါသတည်း၊ ထိုအကြောင်းဒေါသ၏ ဖရုသအမည်ကို အကျိုးစကားပေါ်၌ တင်စား၍ အကျိုးစကားကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဖရုသာ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဒုတိယနယေ မမ္မစ္ဆေဒနဝသေန (နာကြီးဖွယ်ကောင်းသော ဇာတိ ဂေါတ္တစသည်ကို ဖြတ်တောက် ဆဲဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိယာ ဧကန္တနိဋ္ဌုရတာယ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒဝသေန သဘာဝေန (အထင်ရှင်ဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြစ်သည့်အတွက် ဥပစာမတင်ရဘဲ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း) ကာရဏူပစာရေနဝါ ဖရုသသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊–ဋီကာသစ်။]

(နားဝင်ချိုသည်)၊ နေ၀ ဟောတိ–မဖြစ်၊ ဟဒယဂ်မာ–စိတ်နှလုံးသို့ရောက်သည်၊ (နှလုံးအသဲ စွဲလောက်သည်)၊ နု ဟောတိ၊ အယံ–ဤစကားသည်၊ ဖရုသာ၀ါစာ–မည်၏။

ယေန–အကြင်စကားဖြင့်၊ သမ္ဘံ–စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းအရာကို၊ နိရတ္ထကံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်အရာကို၊ ပလပတိ–(အမျိုးမျိုး အစားစား) အပြားအားဖြင့် ပြောဆိုတတ်၏၊ သော–ထိုစကားသည်၊ သမ္ဘပ္ပလာပေါ–မည်၏၊ တောသံ (ပိသုဏာ၀ါစာ ဖရုသ၀ါစာ သမ္ဘပ္ပလာပါနံ)–ထိုပိသုဏာ၀ါစာ ဖရုသ၀ါစာ သမ္ဘပ္ပလာပတို့၏၊ မူလဘူတာ–အရင်းခံဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ စေတနာပိ–စေတနာသည်လည်း၊ ပိသုဏာ၀ါစာဒိနာမမေ၀–

နေ၀ ၊ပေ၊ ဟဒယဂ်မာ။ ။နေ၀ ကဏ္ဏသုခါ, နု ဟဒယဂ်မာတို့ကား ကြမ်းတန်းပုံကို သရုပ်ဖော်သော စကားတည်း၊ ခဲဆိုသော စကားလုံးက ကြမ်းတန်းလှသောကြောင့် ကြားရသောနားလည်း မချမ်းသာ, အနက်အဓိပ္ပာယ်က မကောင်းလှသောကြောင့် စိတ်နှလုံးသို့လည်း မသက်ဝင်ပါ–ဟူလို။ [သုခန္တိ ဧတာယာတိ သုခါ၊ ကဏ္ဏာနံ+သုခါ ကဏ္ဏသုခါ၊ (တစ်နည်း) သုခယတီတိ သုခါ၊ ကဏ္ဏေ + သုခါ ကဏ္ဏသုခါ၊ ဟဒယံ + ဂစ္ဆတီတိ ဟဒယဂ်မာ။]

သမ္ဘပ္ပလာပေါ။ ။သံ (ဟိတသုခံ) ဖလတိ ဝိနာသေတိတိ သမ္ဘံ၊ သံပုဗ္ဗ ဖလဓာတ်+ကွိပစ္စည်း၊ သံအတွက် "ကောင်း"ဟူသည် စီးပွားချမ်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် သံကို "ဟိတသုခံ"ဟုလည်းကောင်း, ဖလဓာတ်သည် ဝိနာသအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ဝိနာသေတိ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ပလပတိ ဧတေနာတိ ပလာပေါ၊ (ပ–အပြားအားဖြင့်၊ ၀ါ–အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ+လပ–ပြောဆိုခြင်း၊) သမ္ဘဿ+ပလာပေါ သမ္ဘပ္ပလာပေါ၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းအရာ (သမ္ဘ) ဟူသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်းအရာတည်းဟု သိစေလိုရှိ "နိရတ္ထကံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်၏။

တစ်နည်း။ ။ပလာပသဒ္ဒါသည် အနှစ်အဆန် မပါသော ဖွဲ , စပါးဖျင်းကို ဟော၏၊ ကွက်စိပ်ဆရာ, လူဖျက်စသည်တို့ ရယ်စရာ မောစရာပြောအပ်သော အကြောင်းအရာလည်း အနှစ်အဆန်နှင့်တူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် မပါသောကြောင့် ဖွဲ , စပါးဖျင်းနှင့်တူရကား "သမ္ဘပ္ပလာပ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနည်းအလို "သမ္ဘံစ–(နားထောင်သူ၏) စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်တတ်သည်လည်းဟုတ်၏+တံ+ ပလာပေါစ–ဖွဲ , အဖျင်းနှင့်တူသည်လည်းဟုတ်၏၊ ဤတို့ သမ္ဘပ္ပလာပေါ"ဟု ပြုပါ၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဘပ္ပလာပကို "ပိန်ဖျင်းသော (စပါးပိန် စပါးဖျင်းနှင့်တူသော) စကားဟု မြန်မာပြန်ကြသည်။

ပိသုဏာ၀ါစာဒိနာမမေ၀။ ။ဝစန္တိ ဧတာယာတိ ၀ါစာ (စေတနာ)၊ ပိသုဏာယ–ကို၊ ၀ါစာ–ပြောင်းကြောင်းစေတနာတည်း၊ ပိသုဏာ၀ါစာ၊ ဤသို့သမာသ်တွဲလျှင် စေတနာသည် မုချအားဖြင့် ပိသုဏာ၀ါစာမည်၏၊ "ပိသုဏာ+ဝါစာ"ဟု ၀ါကျခွဲလျှင်ကား အကျိုး ပိသုဏာ၀ါစာ (စကားလုံး) ၏ အမည်ကို အကြောင်းစေတနာ၌ တင်စားသော ဖလူပစာရ အမည်တည်း။ [သမာသ၀ိသယေ ဟိ မုချ၀သေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဗျာသ၀ိသယေ ဥပစာရ၀သေနာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–ဋီသစ်။]

ပိသုဏာဝါစာ အစရှိသောအမည်ကိုပင်၊ လဘတိ–ရ၏၊ စ–ဆက်၊ ဣဒ–ဤစူဠ သီလ၌၊ သာ ဇ–ထိုစေတနာကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ–အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ["ပဟာယာ"တိ အာဒိဝစန သန္ဓိဓာနတော တသ္သာယေဝစ ပဟာတဗ္ဗတာ ယုတ္တိတော (ပဟာယ အစရှိသောသဒ္ဒါ၏အနီးဌ် တည်နေခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုစေတနာကိုသာ ပယ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) အဓိပ္ပေတာတိ အတ္ထော–ဋီကာ။]

တတ္ထ–ထိုပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပတို့တွင်၊ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တသ– အာဘိဓ္ဓာ ဣဿာ စသည်တို့ကြောင့် ညစ်နွမ်းသောစိတ်ရှိသူ၏၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါး တို့၏၊ ဘေဒါယဝါ–ကွဲပြားခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော–မိမိ၏ ပိယကမျတာယဝါ–ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ငှာသော်လည်းကောင်း ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ–ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ် သော၊ စေတနာ–သည်၊ ပိသုဏာဝါစာ–မည်၏၊ သာ–ထိုပိသုဏာဝါစာသည် ယသ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘေဒံ–ကွဲပြားခြင်းကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ တသ– ထိုကွဲပြားအောင်ပြုရာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပဂုဏတာယ–နည်းသောဂုဏ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ၊ မဟာဂုဏတာယ–ကြီးသောဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ မဟာသာဝဇ္ဇာ။

တသ္သာ–ထိုပိသုဏာဝါစာ၏၊ သမ္ဘာရာ–တို့သည်၊ ဘိန္ဒိတဗ္ဗော–ခွဲထိုက်သော ပရော–သူတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤပြောအပ်သော်၊ (ဤသို့ဂုံးတိုက် စကားကို ပြောလိုက်လျှင်၊) ဣမေ–ဤသူတို့သည်၊ နာနာ–အသီးသီးတို့သည် ဝါ–ကွဲပြားကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ–ဖြစ်ကုန်လတံ့၊ ဝိနာ–ကွဲကွာကုန်သည်၊ ဘင် ဿန္တိ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဘေဒပုရေက္ခာရတာဝါ–ကွဲပြားခြင်းကို ရှေးရှုပြုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောအပ်သော်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဝါ– ကို၊ ပိယော–ချစ်အပ်သည်၊ ဘဝိဿामိ–အုံ့၊ ဝိဿာသိကော–အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိ သူသည်၊ (ဘဝိဿामိ)၊ ဣတိ–သို့၊ ပိယကမျတာဝါ–ချစ်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ တဇ္ဇော–ထိုဂုံးတိုက်ခြင်းအား လျော်စွာဖြစ်သော ဝါယာမော–လုံ့လလည်းကောင်း၊ တသ–ထိုပြောဆိုအပ်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တဒတ္ထ ဝိဇာနနံ–ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတ္တာ ရော–တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

ပရေသံ ।ပေ। ပိယကမျတာယဝါ။ ။တချို့ဂုံးတိုက်ရာ၌ ထိုသူနှစ်ယောက် ကွဲသွား ခြင်းကိုသာ အလိုရှိ၏၊ မိမိကိုချစ်ဖို့ မလို၊ တချို့ဂုံးတိုက်ရာ၌ကား မိမိကိုချစ်ဖို့ လိုလား၏ ထိုသူနှစ်ယောက် ကွဲသွားခြင်းကို မလို၊ တချို့ဂုံးတိုက်ရာ၌ ထိုသူနှစ်ယောက်လည် ကွဲစေလို၏၊ မိမိကိုလည်း ချစ်စေလို၏၊ တို့ကြောင့် ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်လည်း မမြဲ သမုစ္စည်းလည်း မမြဲပုံကိုပြသော အနိယမတ္ထတည်း။ [ဤအနိယမတ္ထကိုပင် တချို့နေရာ၌ ဝိကပ်ဟု ယူဟန်တူသည်။]

ဣမေသံ ဘောဒါယာတိ–ကား၊ ဣတောတိ–ဣတောဟူ၍၊ (တစ်နည်း) ဣတော သုတ္တာတိ–ဣတော သုတ္တာဟူ၍၊ ဝုတ္တာနံ–ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ယေသံ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ သုတံ–ကြားအပ်ပြီ၊ တေသံ–ထိုကြားခဲ့ရာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဘောဒါယ–ထိုသူတို့နှင့် ကွဲပြားခြင်းငှာ၊ ("အက္ခာတာ–ပြောတော်မူတတ်သည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဘိန္နာနံဝါ သန္ဓာတာတိ–ကား၊ ဒ္ဝိန္နံ–၂ ယောက်ကုန်သော၊ မိတ္တာနံဝါ–မိတ်ဆွေတို့သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံဝါ–သမာနုပဇ္ဈာယက အစရှိသည်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–တူသောဥပဇ္ဈာယ်ရှိသူ အစရှိသည်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာရဏေန–အကြောင်းကြောင့်၊ ဘိန္နာနံ–ကွဲပြားသူတို့ကို၊ ဝါ–ကွဲပြားသူတို့တွင်၊ ဧကမေကံ–တစ်ယောက် တစ်

ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ။ ။"ဣတော သုတ္တာ နု အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘောဒါယ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ "ဣမေသံ"အရ "အဘယ်သူများကို ယူရပါမည်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယေသံ ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ ၊ပေ၊ တေသံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဣတော သုတ္တာ"တုန်းက "ဣတော"ဟု ဆိုအပ်ခဲ့သူတို့ကို "ဣမေသံ"အရ ယူပါ–ဟူလို၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "ဣတော–ဤသူတို့မှ (ဤသူတို့အထံမှ)၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ (အပြစ်ပြောအပ်သော စကားကို ကြားရ၍)၊ ဣမေသံ–ဤသူတို့၏ (အပြစ်ပြောသူတို့၏)၊ ဘောဒါယ–ကွဲပြားခြင်းငှာ (အပြစ်ပြောခံရသူတို့နှင့် ကွဲပဲကြားခြင်းငှာ)၊ အမုတြ–ထိုအရပ်၌ (ထိုသူတို့အထံ၌)၊ နု အက္ခာတာ–ပြောတော်မမူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)" ဟု ပေးပါ။

မူကွဲ, အဖွင့်လွဲ။ ။"ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ"နေရာဝယ် ဣတိသဒ္ဒါ မပါဘဲ "ဣတော ဝုတ္တာနံ" ဟု ရှေးစာအုပ်တစ်ချို့၌ ရှိ၏၊ ထိုပါဠိကိုယူ၍ ဋီကာသစ်၌ "ဣတောတိ ဣဓပဒေသေ၊ ဝုတ္တာနံ ယေသံ"ဟု အဖွင့်လွဲလေသည်၊ ဤသို့ အခြားနေရာတို့၌ ဣတိသဒ္ဒါ ပါ–မပါ မူကွဲသော်လည်း မူလပံ့, စူဠဗျာဘတ္ထိပဒေါပမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဣတော သုတ္တာတိ ဝုတ္တာနံ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါပါရုံမျှမက တွဲဘက် သုတ္တာပုဒ်ကိုပါ ထည့်၍ဖွင့်ထားသောကြောင့် သာ၍ သေချာပါပေသည်။

ဣမေသံ, တေသံ။ ။ပါဠိတော်၌ ဣမေသံပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ "ယေသံ ၊ပေ၊ တေသံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ရာ၌ ကွဲပြားအောင် ခွဲရသူတို့မှာ မျက်မှောက် မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် မျက်ကွယ်အနက်ကို ညွှန်ပြသော "တေသံ"သဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ၊ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော်လည်း "ဣတော"ဟု စတည်အပ်သော စကားနှင့် အရတူသောကြောင့် စိတ်ထည်း၌ မျက်မှောက်အနီးကဲ့သို့ ဖြစ်နေရကား ပါဠိတော်၌ "ဣမေသံ"ဟု မျက်မှောက်အနီးအားဖြင့် ညွှန်ပြရသည်။ [ဣမသဒ္ဒါသည် အနီးမျက်မှောက်အနက်ကို ဟော၍, တသဒ္ဒါကား အဝေးမျက်ကွယ်အနက်ကို ဟောသည်။]

ဒ္ဝိန္နံ ၊ပေ၊ အနုကတ္တာ။ ။ဒ္ဝိန္နံကို မိတ္တာနံ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံတို့၌ စပ်၊ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် "ဒ္ဝိန္နံ"ဟု ဆိုထားသည်၊ စေ့စပ်မှုကို ပြုရာ၌ကား နှစ်ယောက်သာမက အများကိုလည်း ပြုနိုင်ပါ၏၊ ဘိန္နာနံကို သန္ဓာနံ၌ ယုပစ္စည်း၏ ဆင့်ကဲအဖြစ်ဖြင့် ပဓာန,

ယောက်သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ–ချဉ်းကပ်၍၊ ဤဒိသေ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကုလေ–အမျိုးဌ၊ (ဆွေကြီးမျိုးကြီးဌ)၊ ဇာတာနံ–ဖြစ်ကြရကုန်သော၊ တုမှာကံ–အသင်မိတ်ဆွေ ၂ ယောက်တို့အား၊ (နံ ယုတ္တံဌ်စပ်)၊ ဧဝံ ဗဟုသုတာနံ–ဤသို့များသော သုတရှိကုန်သော၊ (သို့ကလောက်များသော သုတရှိကုန်သော၊) တုမှာကံ–အသင် သမာနုပဇ္ဈာယက အစရှိသူတို့အား၊ ဤဒိ–ဤသို့ကွဲပြားခြင်းသည်၊ နံ ယုတ္တံ–မသင့်ပါ၊ ဣတိ အာဒိနိ–ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ–ပြော၍၊ သန္ဓာနံ–စေ့စပ်မှုကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူတတ်သည်၊ အနုကတ္တာ–လျော်စွာ ပြုတော်မူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)။

အနုပ္ပဒါတာတိ–ကား၊ သန္ဓာနာနုပ္ပဒါတာ–စေ့စပ်ခြင်းအားလျော်သောအားကို ပေးတော်မူတတ်သည်၊ (တစ်နည်း) သန္ဓာနာနုပ္ပဒါတာ–စေ့စပ်ခြင်းကို အစဉ်လိုက်၍ ယူတော်မူတတ်, စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒွေ–၂ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနေ–လူတို့ကို၊ သမဂ္ဂေ–ညီညွတ်နေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဧဝရူပေ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကုလေ–ဌ၊ ဇာတာနံ–ကုန်သော၊

နိဒ္ဒါရဏအဖြစ်ဖြင့် ဧကမေကံဌ အပဓာနစပ်ပါ၊ ပါဠိတော်ဌကား ဘိန္နာနံကို သန္ဓာတာဌ် တုပစ္စည်း၏ ဆင့်ကံအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရသည်၊ "ဧကမေကံ ၊ပေ၊ ကတ္တာ"ကား စေ့စပ်ပေးပုံကို ပြသော အာကာရစကားတည်း၊ "ဤဒိသေ ကုလေ ဇာတာနံ"သည် မိတ်ဆွေနှစ်ယောက်အား ပြောပုံဖြစ်၍ "ဧဝံ ဗဟုသုတာနံ"ကား သမာနုပဇ္ဈာယက စသူတို့အား ပြောပုံတည်း၊ "စေ့စပ်မှုကိုပြု"ဟူသည် သူတို့နားဝင်လောက်အောင် လျော်စွာပြုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သန္ဓာနံ ကတ္တာကို "အနုကတ္တာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်ဟု ဋ္ဌိကာသစ်ဆိုသည်။ [စုဌဟတ္ထိ ပဒေါပမသုတ်–အဋ္ဌကထာဌ်ကား ဤအနုကတ္တာပုဒ်မပါ။]

အနုပ္ပဒါတာ။ ။"အနုဗလပ္ပဒါတာ, အနုဝတ္တနဝသေန ဝါ ဒါတာ"ဟု ဋ္ဌိကာတို့ နှစ်နည်းဖွင့်ကြ၏၊ အနုသဒ္ဒါ၏ အနုရူပ–အနုဝတ္တနအနက်တို့ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ထိုအဖွင့် အားလျော်စွာ အနုဗလအတွက် "အဘယ်အား+လျော်သောအား"ပါနည်းဟုလည်းကောင်း, အနုဝတ္တနအတွက် "အဘယ်သို့ အစဉ်လိုက်ပါသနည်း"ဟုလည်းကောင်း မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ဒါဓာတ်၏ သမ္ပဒါန်ကား ပါဠိတော်ဌ် "သဟိတာနံ"ဟု တိုက်ရိုက်ပါ၏၊ ထို "သဟိတ= သဟ+ဣတ(တကွဖြစ်)"ဟူသည် ညီညွတ်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ညီညွတ်ပြီး သော သဟိတတို့အား နောက်ထပ် စေ့စပ်စကားကိုလည်းကောင်း, စေ့စပ်ကြောင်းအလုပ်များကိုလည်းကောင်း, ပြောဆိုပြုလုပ်ပေးခြင်းသည် အနုဗလကို ပေးရာရောက်သောကြောင့် "သန္ဓာနာနုပ္ပဒါတာ"ဟု သန္ဓာနပုဒ်ကိုထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ဤအနုဗလပ္ပဒါတာဌ် ဒါဓာတ်သည် ဒါနအနက်ဟောတည်း။

အနုဝတ္တနပဒါတာ။ ။"အနုဝတ္တနဝသေန ပဒါတာ"ဟူသော နောက်နည်းဌ် ဒါဓာတ်ကား ပဥ္စပသာဒရကြောင့် အာဒါန(ယူခြင်း), တစ်နည်း–ပဥ္စပသာဒအတွက် အနက်မရှိ, ရက္ခဏ (စောင့်ရှောက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနည်းအလို "သဟိတာနံ အနုပ္ပဒါတာ–ညီညွတ်စေ့စပ်ပြီးသူတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ စေ့စပ်မှုကို ယူတတ်, စေ့စပ်ခြင်းကို မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်တတ်သည်" ဟု အနက်မှတ်ပါ။

ဒေဝရူပေဟိ–ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ–သီလစသော ဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာနံ–ပြည့်စုံကုန်သော၊ တုမှာကံ–သင်တို့အား၊ ဧတံ–ဤသို့ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ အနုစ္ဆဝိကံ–လျော်ပတ်ပါပေ၏၊ ဣတိ အာဒီနိ–တို့ကို၊ ဝတ္တွာ–၍၊ ဒဠ္ဍီကမ္မံ–ခိုင်မြဲအောင်ပြုမှုကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။

အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သမဂ္ဂေါ–ညီညွတ်သူဟူသော၊ အာရာမော–လွန်စွာမွေ့လျော်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ညီညွတ်သူဟူသော လွန်စွာမွေ့လျော်ရာ ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊) သမဂ္ဂါရာမော–သမဂ္ဂါရာမမည်တော်မူ၏၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ သမဂ္ဂါ–ညီညွတ်သူတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ တတ္ထ–ထိုအရပ်၌၊ ဝသိတုံပိ–နေခြင်းငှာလည်း၊ နဲ ဣစ္ဆတိ–အလိုရှိတော်မမူ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သမဂ္ဂရာမောတိပိ–သမဂ္ဂရာမောဟူ၍လည်း၊ ပါဋိ–ပါဋိတော်သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိသေး၏၊) (တသာ ပါဋိယာ–ထိုပါဋိတော်၏၊) အယမေဝ အတ္ထော–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက်

ဒဠ္ဍီကမ္မံ ကတ္တာ။ ။ထိုသို့ ညီညွတ်စေ့စပ်ပြီးသူတို့အား လျော်သောအားကို ပေးခြင်းသည် (တစ်နည်း) ညီညွတ်ပြီးသူတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ စေ့စပ်မှုကို ယူခြင်း, သို့မဟုတ် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ညီညွတ်မှုကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒေဝနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ ဒဠ္ဍီကမ္မံ ကတ္တာတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "တုမှာကံ"စသော စကားတို့ကား ဒဠ္ဍီကမ္မပြုပုံကိုပြသော အာကာရတို့တည်း။ [ယသ္မာ ပန အနုဗလဝသေန အနုဝတ္တနဝသေနစ သန္ဓာနသာ ပဒါနံ အာဒါနံ ရက္ခဏံ ဝါ ဒဠ္ဍီကရဏံ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ–ဒဠ္ဍီကမ္မံ ကတ္တာတိ၊–ဋီကာသစ်။]

သမဂ္ဂါရာမော။ ။သဏ္ဌာနတ္ထဒ္ဒ "သမဂ္ဂ"ပုဒ်သည် ပါဋိဒ္ဒ "သမဂ္ဂ"ဟု ဖြစ်၏၊ "သမံ (သကလံ) ယထာ သျတ်, တထာ ဂြိဟျတေ=အကြင်နည်းဖြင့် ယူအပ်သော် အလုံးစုံအကုန် အစင်ဖြစ်၏၊ (တစ်ယောက်တလေမျှ ကွဲ၍မနေတော့)၊ ထိုနည်းဖြင့် ယူအပ်၏" ဟု အနက်ဖွင့်၏၊ ၂ ယောက်ကိစ္စဒ္ဒ တစ်ယောက်စီ မကွဲပြားလျှင် သမဂ္ဂ (အလုံစုံယူအပ်) ပင်ဖြစ်၏၊ ပါဋိဒ္ဒလည်း "သမံ+ဂယှတေတိ သမဂ္ဂေါ"ဟု ပြုပါ၊ သမံ+ဂဟဏတ်, ကွိပစ္စည်း (ဂံဟော)၊ သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် "အလုံးစုံ အကုန်ယူအပ်"ဟု ဖြစ်သော်လည်း ဝေါဟာရတ္ထအားဖြင့် " ညီညွတ် "ဟု အနက်ဖြစ်နိုင်သည်၊ " အာရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော၊ (ရမိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ)"ဟု ပြု၍ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ၂ ပုဒ်တွဲပါ။

သမဂ္ဂရာမော။ ။အာဥပသာရ မပါဘဲ "ရာမော"ဟု ရှိလျှင်လည်း "ရမန္တိ ဧတ္ထာတိ ရာမော"ဟု ပြု၍ ထိုအနက်ကိုပင် ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဒ္ဒ "ယသ္မာ ပန အာကာရေန ဝိနာပိ အယမေဝတ္ထော လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ–သမဂ္ဂရာမောတိပိ ပါဋိ၊ အယမေဝ အတ္ထောတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤဋီကာဒ္ဒ "အယမေဝေတ္ထ"ဟု ဧတ္ထမပါ၊ ဋီကာသစ်ဒ္ဒသာ ပါ၏၊ အတ္ထောနှင့် တွဲရာဝယ် သမ္ဗန်ကို ငဲ့သောကြောင့် ဧတ္ထမပါလျှင်လည်း ကောင်း၏၊ "တသာ ပါဋိယာ"ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။ [ဋီကာသစ်အတိုင်းလည်း တစ်နည်း ပေးလိုက်သည်။]

ပင်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဧတ္ထ–ဤသမဂ္ဂရာမောဟူသော ပါဠိ၌၊ အယမေဝ အတ္ထော–တည်း၊ သမဂ္ဂရတောတိ–ကား၊ သမဂ္ဂေသု–ညီညွတ်သူတို့၌၊ ရတော–မွေ့လျော်တော်မူ၏၊ တေ–ထိုညီညွတ်သူတို့ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ အညတ္ထ–အခြားအရပ်သို့၊ ဂန္တ္မပိ–ဝှာလည်း၊ နှ ဣစ္ဆတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဤ"တေ ပဟာယ"စသော အဓိပ္ပာယ်ကား အခြားသော သမဂ္ဂရတပုဂ္ဂိုလ်များကို ရည်ရွယ်သော အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ ဘုရားရှင်ကား အခါပေါင်းများစွာပင် သမဂ္ဂပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ခွဲခွာ၍ ကျွတ်ထိုက်သော ဝေနေယျတို့ ရှိရာအရပ်သို့ ကြွတော်မူပါသည်။]

သမဂ္ဂေ–ညီညွတ်သူတို့ကို၊ ဒိသွာပိ–မြင်၍လည်းကောင်း၊ သုတ္တာပိ–ကြား၍လည်းကောင်း၊ နန္ဒတိ–နှစ်သက်တော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမဂ္ဂနန္ဒီ–သမဂ္ဂနန္ဒီမည်တော်မူ၏၊ သမဂ္ဂကရဏီ ဝါစံ ဘာသိတာတိ–ကား၊ ယာ ဝါစာ–အကြင်စကားသည်၊ သတ္တေ–သတ္တဝါတို့ကို၊ သမဂ္ဂေယေဝ–ညီညွတ်သူတို့ကိုသာ၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပနမေဝ–သာမဂ္ဂီ၏ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ ဝါစံ–ထိုစကားကို၊ ဘာသတိ–ပြောတော်မူတတ်၏၊ ဣတရံ–အခြားသော သာမဂ္ဂီကိုဖျက်တတ်သော စကားကို၊ နှ (ဘာသတိ)–ပြောတော်မမူ။

သမဂ္ဂနန္ဒီ။ ။နန္ဒီ၌ ဏီပစ္စည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း တာသီလမဖက် သုဒ္ဓကတ္တားဟော အနက်ကို ဏီပစ္စည်းက ဟောနိုင်သောကြောင့် "နန္ဒတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သီလကွန်ဋီကာသစ်၌ကား နန္ဒဓာတ်နောင် တသီလအနက်ဟော ဏီပစ္စည်းပင်ဖြစ်သော်လည်း ကတ္တုသာဓနကို ဟောကြောင်းသိစေလို၍ "နန္ဒတိ"ဟု ကတ္တားဟောကြိယာဖြင့် ဝစနတ္ထပြု၏ဟု ဆို၏၊ ထိုစကားလည်း သင့်၏၊ "တသီလတ္ထဖြစ်မှသာ "ဒိသွာပိ သုတ္တာပိ"ဟူသောအဖွင့်လည်း သင့်လျော်သည်၊ ညီညွတ်သူတို့ကို နှစ်သက်လေ့ရှိသူသာ ညီညွတ်သူတို့ကို မြင်လျှင်လည်း နှစ်သက်တတ်, ကြားလျှင်လည်း နှစ်သက်တတ်သည်–ဟူလို။ [ပင်ကိုယ်သဘောကို ဟောသော ပကတိပုဒ်နှင့် သီလပုဒ်သည် အနက်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "တပ္ပကတိယတ္ထောပိ ကတ္တု အတ္ထော ဧဝါတိ ဒဿေတိ နန္ဒတိတိ ဣမိနာ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။]

ယာဝါစာ ।ပေ। နှ ဣတရံ။ ။"ယာဝါစာ"ဟူသောကတ္တားကို ကြည့်၍ "သမဂ္ဂ+ကရောတီတိ သမဂ္ဂကရဏီ"ဟု ကတ္တုသာဓနပင် ပြု၊ ဋီကာသစ်၌ ကရဏသာဓနတွေ့ရသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ "သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပကမေဝ"၌ "ပရိဒီပန"ဟု ဋီကာသစ်၌ ရှိ၏၊ ကောင်းပေသည်၊ "ပရိဒီပက"ဟု ဏွုပစ္စည်းရှိလျှင် ဝါစာနှင့် လိန်တူအောင် "ပရိဒီပိကမေဝ"ဟု ပြင်ရလိမ့်မည်၊ ထိုအတိုင်းပြင်ထားသော ပါဌ်လည်း ရှိပေသည်၊ သာမဂ္ဂိဂုဏ်ကိုပြသော စကားဟူသည် "သုခါ သံဃသာ သာမဂ္ဂီ, သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ"စသော တရားစကားတည်း၊ ဣတရံဖြင့် သာမဂ္ဂီဂုဏပရိဒီပန၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ဘေဒနီကဝါစာ (ဂုံးတိုက်စကား) ကို ပြ၏။

ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ မမ္မဏ္ဍေဒက ကာ၀စီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ–ပုတ်ခတ်သောအခါ, သေလောက်ရာသည့်, အနာအရပ်နှင့်တူသော, ဇာတ်အစရှိသော် အကျွောသ၀ဏ္ဏကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြတ်တောက်တတ်သော ကာယပယောဂ ၀စီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဧကန္တဖရုသစေတနာ–ဧကန်ကြမ်းတန်းသော စေတနာသည်၊ ဖရုသ၀ါစာ–မည်၏။

တဿာ–ထိုဧကန္တဖရုသစေတနာ၏၊ အာဝိဘာ၀တ္ထံ–ဖရုသ၀ါစာအဖြစ်ဌာ ထင်စွာဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (တစ်နည်း) တဿ–ထိုဧကန္တဖရုသစေတနာ၏ ဖရုသ၀ါစာအဖြစ်၏၊ အာဝိဘာ၀တ္ထံ–ထင်စွာဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ၀ဏ္ဏု–၀ဏ္ဏတည်း၊ [တဿာတိ ဧကန္တဖရုသ စေတနာယ ဧ၀၊

မမ္မဏ္ဍေဒက ၊ပေ၊ ပိကာ။ ။မရတိ ယေနာတိ မမ္မံ၊ ယေန–အကြောင်းထိခိုက်အပ်သော အနာကြောင့်၊ မရတိ–သေတတ်၏၊ ဣတိ မမ္မံ၊ ဒုဋ္ဌရ=ဒုဋ္ဌာ+အရ–ပျက်သော ဆိုး၀ါးသော အနာ။ [မရဓာတ်, အဋ္ဌသာလိနီ ယောဇနာ၌ "မ–ပစ္စည်း"ဟု ဆို၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာ၀ိ (၁၃၆) သုတ်ဖြင့် သက်သော မ-ပစ္စည်းကို ရည်ရွယ်သည်၊ ရ်ကို ပရရုပ် (မ်)ပြု၊ ဓမ္မဋ္ဌ ဓရဓာတ် ရမ္မပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသကဲ့သို့, ရမ္မပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြီးစေနိုင်၏။] အနာပေါ် ဒုတ်ကျလျှင် အလွန်နာ၏၊ သေလောက်အောင် ခံရ၏၊ ထို့အတူ ဇာတိ ဂေါတ္တစသော အကျွောသ၀ဏ္ဏကို ထိခိုက်လျှင် (ထိခိုက်၍ ဆဲလျှင်) အလွန်နာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဇာတိဂေါတ္တစသော အကျွောသ၀ဏ္ဏ (ဆဲရေးခြင်း၏ တည်ရာ) ကို "မမ္မံ ဝိယာတိ မမ္မံ"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်၍ "မမ္မ" ဟု ခေါ်ရသည်။

ဆိဒ္ဓတိ ယေနာတိ ဆေဒကော၊ (အ၀ုတ္တကတ္တုသာဓန)၊ မမ္မဿ+ဆေဒကော မမ္မဏ္ဍေ၀ကော၊ အလွန်နာကြီးဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် အမျိုးအနွယ်ကို ထိပါးပုတ်ခတ် ဖြတ်တောက်တတ်သော ၀စီပယောဂ၊ (စာဖြင့်ရေး၍ ဆဲခြင်း၌ ကာယပယောဂလည်း ရနိုင်၏၊) ထို့ကြောင့် "ကာယပယောဂ ၀စီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ" ဟု ဆိုသည်၊ မမ္မဏ္ဍေ၀ကာ ကာယ၀စီပယောဂါနံ+သမုဋ္ဌာပိကာ မမ္မ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာပိကာ (စေတနာ)။

ဋီကာသစ်။ ။မမ္မာနိတိ ဒုဋ္ဌာရှိနိ၊ တဿဒိသတာယ ပန ဣဓ အကျွောသ၀ဏ္ဏာနိ မမ္မာနိတိ ဝုစ္စန္တိ၊ ယထာဟိ ဒုဋ္ဌာရှသု ယေနကေနစိ ၀ဏ္ဏေန ဃဋ္ဋိတေသု စိတ္တံ အဓိမတ္တံ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ ဟောတိ တထာ တေသု ဒဿသု ဇာတိအာဒီသု အကျွောသ၀ဏ္ဏေသု ဖရုသ၀ါစာယ ဖုသိတမတ္တေသုတိ။

ဧကန္တဖရုသစေတနာ။ ။ ဖရုသ၀ါစာ၌ "ဖရုသံ ၀စန္တိ ဧတာယာတိ ဖရုသ၀ါစာ"ဟု ပြုလျှင် စေတနာရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဖရုသစေတနာ ဖရုသ၀ါစာ"ဟုဆိုသည်၊ ဧကန္တသဒ္ဒါကို ထည့်ခြင်းမှာ ၀ါသနာအလိုက် နှုတ်ထွက်ကြမ်းရံမျှကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်ဘဲ တကယ့် ဒေါသစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော ဖရုသ၀ါစာကိုသာ ယူစေလိုသောကြောင့်တည်း။ [ဧကန္တ ဖရုသစေတနာ ဖရုသ၀ါစာ ဖရုသံ ၀စန္တိ ဧတာယာတိ ကတ္တာ၊ "ဖရုသစေတနာ" ဣစ္စေ၀ အ၀တ္တာ "ဧကန္တဖရုသစေတနာ"တိ ၀စနံ ဒုဋ္ဌစိတ္တတာယ၀ေ ဖရုသစေတနာ အဓိပ္ပေတာ၊ နု ပန သ၀နဖရုသတာမတ္တေနာတိ ဥပနတ္ထံ၊–ဋီကာ။]

အာဝိဘာဝတ္ထုန္တိ ဖရုသဝါစာဘာဝသ ပါကဋကရဏတ္ထံ၊ (ဤ ပဌမနည်းခ္ခ် "ဘာဝသ"ဟု ရှိခြင်းကား မကောင်း၊ "ဘာဝေ"ဟု ရှိသင့်သည်၊) တသာတိ ဝါ ဧကန္တဖရုသစေတနာယ ဧဝ ဖရုသဝါစာဘာဝသာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။] ဧကော–တစ်ယောက်သော၊ ဒါရကော–သူငယ်သည်၊ မာတု–အမိ၏၊ ဝစနံ–စကားကို၊ အနာဒိယိတ္တာ–မနာယူမူ၍၊ အရညံ–တောသို့၊ ဂစ္ဆတိ ကိရ–သွား သတတ်၊ တံ–ထိုသူငယ်ကို၊ မာတာ–အမိသည်၊ နိဝတ္တေတုံ–ပြန်နစ်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တီ–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ စက္ကာ–ကြမ်းတန်းသော၊ မဟိံသီ–ကျွဲမ သည်၊ တံ–နင့်ကို၊ အနုဗန္ဓတု–လိုက်ပါစေဟယ်၊ ဣတိ–သို့၊ အဂ္ဂောသိ–ကျိန်ဆဲပြီ။

အထ–ထို မှ နောက်၌၊ အသ–ထို သူငယ်၏ (အနီး၌)၊ တထေဝ–ထိုအမိကျိန်ဆဲလိုက်သည့်အတိုင်းပင်၊ အရညေ–၌၊ မဟိံသီ–ကျွဲမသည်၊ ဥဋ္ဌာသိ–ထပြီ၊ ဒါရကော–သည်၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ မမ–ငါ၏၊ မာတာ–သည်၊ မုခေန–နှုတ်ဖြင့်၊ ကထေသိ–ပြောလိုက်ပြီ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ မာ ဟောတု–ပြောတိုင်းမဖြစ်ပါစေလင့်၊ ယံ–အကြင်အကြံကို၊ စိတ္တေန–စိတ်ဖြင့်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ တံ–ထိုအကြံသည်၊ ဟောတု–ကြံတိုင်း ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ သစ္စကိရိယံ–သစ္စာပြုခြင်းကို၊ ဝါ–ပြုထိုက်သော သစ္စာကို၊ အကာသိ–ပြုပြီ၊ [သစ္စ ကိရိယန္တိ သစ္စကရဏံ၊ ကတ္တာဗ္ဗသစ္စံဝါ၊–ဋီကာ။] မဟိံသီ–သည်၊ တတ္ထေဝ–ထို အရပ်၌ပင်၊ ဗဒ္ဓါဝိယ–ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သကဲ့သို့၊ အဋ္ဌာသိ–ရပ်နေပြီ၊ (ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝတ္ထု–တည်း၊ အဋ္ဌာသိတိဟု ဣတိရှိစေ၊ မရှိလျှင်ထည့်ပါ။)

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ မမ္မစ္ဆေဒကော–ပုတ်ခတ်သောခါ, သေလောက်ရာသည့်, အနာအရပ်နှင့်တူသော, ဈာတ်အစရှိသော အကျွောသဝတ္ထုကို ထိပါးပုတ်ခတ်, ဖြတ်တောက်တတ်သော၊ ပယောဂေါ–သည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ စိတ္တသဏ္ဌာတာယ–စိတ်၏ နှုးညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖရုသဝါစာ–သည်၊ နဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ မာတာပိတရော–မိဘတို့သည်၊ ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ပုတ္တကေ–သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို၊ ဧဝံပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုတတ်ကြ

စိတ္တသဏ္ဌာတာယ။ ။မိခင်၏ စိတ်ရင်းစေတနာရင်းက အကျိုးလိုလားသောကြောင့် နှုးညံ့သည့်အတွက် "စိတ္တသဏ္ဌာတာယ ဖရုသဝါစာ နဟောတိ"ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် စကားကို နားမထောင်သည့်အတွက် အမှန်အားဖြင့် ထိုအချိန်က ဒေါသဖြစ်နေလျှင်ကား "အကျောသိတမ္ပေါ ပရော, ကုပိတစိတ္တံ, အကျောသနံ"ဟု အဂ်ါ ၃ ပါးညီနေသောကြောင့် ဖရုသဝါစာကမ္မပထမြောက်သည်သာ ဟု မှတ်ပါ။ [စိတ္တသဏ္ဌာတာယ ဖရုသဝါစာ နဟောတိ၊ ကမ္မပထပတ္တတ္တာ ကမ္မပထဘာဝံ ပန နဿာ ဝါရေတုန္တိ၊–ဋီကာ။]

ကုန်၏၊ (ကိ) စောရာ–ခိုးသူတို့သည်၊ ဝေါ–နင်တို့ကို၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ–အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီး၊ ကရောန္တု–ပြုကြပါစေဟယ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ၊ စ–ထိုသို့ပင် နှုတ်ကပြောဆိုကြပါသော်လည်း၊ နေသံ–ထိုသားငယ် သမီးငယ်တို့၏၊ ဥပရိ–အပေါ်၌၊ ဥပ္ပလမတ္တံပိ–ကြာရွက်မျှကိုလည်း၊ ပတိတုံ–ကျခြင်းငှာ၊ နဿ ဣစ္ဆန္တိ–အလိုမရှိကြကုန်၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာစ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း၊ [စဖြင့် မာတာပိတရောကို ဆည်း။] ကဒါစိ–၌၊ နိဿိတကေ–မှီတတ်သော တပည့်တို့ကို၊ [နိဿယည်းယူ၍ မှီခိုနေသော တပည့်တို့ကို၊] ဧဝံ–သို့၊ ဝဒန္တိ၊ (ကိ)၊ ကိံ–အဘယ်ကြောင့်၊ ဣမေ–ဤရဟန်းတို့သည်၊ အဟိရိကာ–ရှက်ခြင်းမရှိကုန်သည်၊ အနောတ္တာပ္ပိနော–လန့်ခြင်းမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ စရန္တိ–လှည့်လည်ကုန်ဘိသနည်း၊ နေ–ထိုရဟန်းတို့ကို၊ နိဒ္ဒရထ–နှင်ထုတ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊[စာအုပ်တို့၌ "နိဒ္ဒမထ"ဟု ရှိ၏၊ ဒမုဓာတ်က ထိုအနက်ကို မဟော၊] အထစ–ထိုသို့ပြောဆိုကြပါသော်လည်း၊ နေသံ–ထိုတပည့်တို့၏၊ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိ–အာဂမ အဓိဂမ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (ပိဋကတ္တိ ကျမ်းကျင်ခြင်း, တရားထူးရခြင်းကို)၊ ဣစ္ဆန္တိ။

စ–ဆက်၊ စိတ္တသဏ္ဌာတာယ–စိတ်၏နှုးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖရုသ ဝါစာ–သည်၊ နဿ ဟောတိယထာ–မဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝစနသဏ္ဌာတာယ–စကားလုံး၏နှုးညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စကားလုံး နှုးညံ့ရုံမျှဖြင့်)၊ အဖရုသ ဝါစာ–ဖရုသဝါစာ မဟုတ်သည်၊ နဿ ဟောတိ–မဖြစ်၊ [စကားလုံး နှုးညံ့သော်လည်း ဖရုသဝါစာ ဖြစ်သည်–ဟူလို။] ဟိ–မှန်၊ မာရာပေတုကာမသ–သတ်စေခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏၊ [ကာရိတ် ၂ ချက်ပါသောကြောင့် "သေပစေဟု စေခိုင်း

မာရာပေတုကာမသ။ ။["ဣမံသုခံ သယာပေထ"ဟူသော စကားသည် အသတ်ခိုင်းရာ၌ ပရိယာယ်အားဖြင့် ပြောအပ်သော စကားတည်း၊ သတ်လိုက်သောအခါ ထိုသူသည် မလှုပ်မယှက် ငြိမ်သက်သွားသောကြောင့် ချမ်းသာစွာ အိပ်နေရသူကဲ့သို့ဖြစ်သည်၊] ဤ၌ "မာရာပေတုကာမသ"ဟူသော စကားသည် စိတ်၏ကြမ်းတန်းပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ ဖရုသဝါစာကမ္မပထ၌ကား "မာရေတုကာမတာ" အင်္ဂါမပါ၊ "ကုပိတစိတ္တံ"သာ လာ၏၊ ထိုအင်္ဂါကိုလည်း ဋီကာဟောင်း၌ "ကုပိတစိတ္တန္တိ အက္ကောသာဓိပ္ပာယေနေဝ ကုပိတစိတ္တံ, နဿ မရဏာဓိပ္ပာယေန"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "မရဏာဓိပ္ပာယေန ဟိ စိတ္တကောပေ သတိ ဗျာပါဒေါယေဝ ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

ဋီကာသစ်။ . ။ဋီကာသစ်၌ကား "မရဏာဓိပ္ပာယေန ဟိ သတိ စိတ္တကောပေ အတ္ထသိဒ္ဓိယာ, တဒဘာဝေစ ယထာရဟံ ပါဏာတိပါတဗျာပါဒါ ဟောန္တိ=မရဏာဓိပ္ပာယရှိ၍ ပြောဆိုလျှင် ထိုအလိုအတိုင်း ကြားသူက သတ်ခြင်းကိစ္စပြီးစေမှ ပါဏာတိပါတ, သတ်ခြင်းကိစ္စ မပြီးစေသော် ဗျာပါဒ"ဟု ခွဲခြားသေး၏၊ ထိုနည်းသည် အနုဋီကာ၌ပါသော နည်းတည်း။

သူ၏ "ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။] ဣမံ–ဤသူ့ကို၊ သုခံ–ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သယပေထ–အိပ်စေကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝစနံ–ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်၊ အဖရသဝါစာ–ဖရသဝါစာ မဟုတ်သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ စိတ္တဖရသတာယ–စိတ်၏ကြမ်းတန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒသာ–ဤစကားသည်၊ ဖရသဝါစာဝ–ဖရသဝါစာသာတည်း၊ သာ–ထိုဖရသဝါစာသည်၊ ဝါ–ကို၊ ယံ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ ပဝတ္တိတာ–ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပဂုဏတာယ, အပ္ပသာဝဇ္ဇာ၊ မဟာဂုဏတာယ, မဟာသာဝဇ္ဇာ၊ တဿာ–ထိုဖရသဝါစာ၏၊ သမ္ဘာရာ–တို့သည်၊ အက္ကောသိတဗ္ဗော–ဆဲရေးထိုက်သော၊ ပရော–သူတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ကုပိတစိတ္တော–အမျက်ထွက်သော စိတ်လည်းကောင်း၊ အက္ကောသနာ–ဆဲရေးခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တယော–သုံးပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။

နေလာတိ(ဧတ္ထ)–နေလာဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဒေါသော–အပြစ်ကို၊ ဧလံ (ဧလာ)–ဧလဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ အသာ–ထိုစကား၏၊ ဧလံ (ဧလာ)–အပြစ်သည်၊ နု–မရှိ၊ ဣတိ–ထိုသို့အပြစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထိုစကားသည်၊) နေလာ–နေလာမည်၏၊ နိဒ္ဒေါသာ–အပြစ်မရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊

ကေစိဝါဒ။ ။"ဖရသဝါစာဖြင့် ဆဲဆိုရာ၌ အဆဲခံရသူက မျက်မှောက်ဖြစ်မှ အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်၏၊ (ကမ္မပထမြောက်၏)"ဟု ကေစိဆရာတို့က ဆိုကြသတတ်၊ ထိုဆရာတို့၏ အလိုကား–ဆဲဆိုမှု ပယောဂပြုရာ၌ ဆဲအပ်သူ့အပေါ်ဝယ် အဂါရဝ–မလေးစားမှု ဂရုမစိုက်မှု စသည် အားကြီးသောကြောင့် စေတနာလည်း အားကြီး၏၊ အဆဲခံရသူကလည်း ထိုဆဲကြောင်းကို သိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကမ္မပထမြောက်သည်–ဟူလို။

ဧကေဝါဒ။ ။ဧကေဆရာတို့ကား "မျက်ကွယ်၌ ဆဲလျှင်လည်း အထွဋ်အထိပ်ရောက်၏"ဟု ဆိုကြသတတ်၊ ထိုဆရာတို့ အလိုကား–ဖရသဝါစာ အင်္ဂါ၌ "တဒတ္ထဝိဇာနနနည်း (ထိုဆဲဆိုခြင်းကို သိမှု)"ဟူသောအင်္ဂါ မပါ၊ ထို့ပြင်–ဆဲဆိုစွပ်စွဲအပ်သူကို ထိုသူသေမှ သင်္ချိုင်းသွား၍ တောင်းပန်လျှင်လည်း မျက်ကွယ်ဖြစ်ပါလျက် အပြစ်လွတ်သကဲ့သို့ ထိုသူမသိအောင် မျက်ကွယ်၌ ဆဲဆိုအပြစ်ပြောလျှင်လည်း ဖရသဝါစာ ကမ္မပထမြောက်သည်–ဟု ယူလိုကြဟန်တူသည်။

နေလာ။ ။နေလကို "နု+ဧလ"ဟု ခွဲ၊ ဧလ၌ ဣလဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဣကို ဧပြု၊ "ဣလတိ ကမ္မတိ ဧတေနာတိ ဧလံ"ဟု ပြု၍ စိတ်၏တုန်လှုပ်ကြောင်း အပြစ်ဒေါသကို (ဖရသအပြစ်ကို) အထင်ရှင်အားဖြင့် "ဧလ"ဟုခေါ်ကြောင်း ပြလို၍ "ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော"ဟု ဖွင့်သည်။ [အဘိဓာန်(၂၈၁)၌ တံတွေးတည်းဟူသောအပြစ်ကို ဟောရာဝယ် "ဧလာ"ဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဧလာ ဝုစ္စတိ ဒေါသော"ဟု မှုရင်းပါ၌ဖြစ်လေရာ့သလား–ဟု ထင်သည်၊ သီလကို အရကောက်ရာ၌ကား "နေလံ"ပင်တည်း။] ထို့နောက် "နု (နတ္ထိ) ဧလံ အသာတိ နေလာ (ဝါစာ)"ဟု အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဆက်ပါ။

ဣတိ အတ္ထော၊ နေလဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါတိ ဧတ္ထ–နေလဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ အစရိသော ဤဥဒါန်းဂါထာဒ္ဋ္ဌ၊ ဝုတ္တနေလံဝိယ–ဟောတော်မူအပ်သော နေလ သဒ္ဒါကဲ့သို့တည်း၊ (ဤပုဒ်တို့၏အနက်ကို အောက်အဓိပ္ပာယ်ဌ ကြည့်ပါ)။

ကဏ္ဏသုခါတိ–ကား၊ ဗျဥ္ဇနမဓုရတာယ–သဒ္ဒါ၏ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဏ္ဏာနံ–နားတို့၏၊ သုခါ–ချမ်းသာကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သူစိဝိဠေနံဝိယ–အပ်ဖြင့် ထိုးခြင်းကဲ့သို့၊ ကဏ္ဏသူလံ–နားတံကျင်ကို၊

နေလဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ။ ။ဤဥပမာနကား ဥဒါန်း , စူဠဝဂ္ဂ, အပရလကဲ့ဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသုတ်တော်...ပါဠိတည်း၊ ထိုဌ ကျိုး, ပေါက်, ပြောက်, ကျားခြင်းဟူသော အပြစ်ကို "ဧလ"ဟု ယူ၍ ထိုအပြစ်မရှိသောသီလကို "နေလ"ဟု ခေါ်ရသည်။ [နေလံ (ပဓာနဘူတံ အင်္ဂ ဧတသောတိ နေလဂေါ၊ (ရထော)၊ အရှင်လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ၏ကိုယ်ကိုပင် ရထားဟု ရူပကအလင်္ကာဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။] သေတော–ဖြူသော၊ ဝါ–ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော+ ပစ္ဆာဒေါ–အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အပေါ်ဖုံးအမိုးသည်၊ ဧတသောတိ သေတပစ္ဆာဒေါ၊ ဂါထာအပြည့်အစုံကား–

နေလဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ, ကောရော ဝတ္တတိ ရထော၊
အနီဃံ ပဿ အာယန္တံ, ဆိန္နသောတံ အဗန္ဓနံ။

နေလဂေါ–အပြစ်ကင်းကွာ, သီလတည်းဟူသော အင်္ဂါလည်းရှိထသော၊ သေတပစ္ဆာဒေါ–ဖြူစင်စွာဘိ, အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အပေါ်ဖုံးအမိုးလည်းရှိထသော၊ ကောရော (ဧက+အရော)–တစ်ပါးသတိ, အကန့်ဒေါက်ဆန်လည်းရှိထသော၊ ရထော–အတ္တဘော သေးကွေး, ရထားကလေးသည်၊ ဝတ္တတိ–လှည့်လည်သွားလာနေ၏၊ ဆိန္နသောတံ– (ပဒေါင်းဝင်ရိုး, ထိုးသွင်းဖို့ရာ, လှည်းစာအရည်နှင့်တူသော) ဖြတ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာ အရည်လည်းရှိထသော၊ အဗန္ဓနံ–သံယောဇဉ်မျိုး, အနှောင်အဖွဲ့ကြိုးလည်း မရှိထသော၊ အနီဃံ–ဒုက္ခကင်းကွာ, စိတ်ချမ်းသာသည်ဖြစ်၍၊ အာယန္တံ–သံယာအစု, နောက်သို့ ရှက, ပုတုသေးကွေး, လိုက်လာသော ရဟန္တာကလေးကို၊ ပဿ–ကြည့်ညိုဖွယ်ရာ, ရှုစမ်းပါလော။ [အရှင်လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသည် အလွန်ပုဂ်၊ ရဟန်းတော်များ၏နောက်က လိုက်လာ၏၊ ထိုအရှင်ကို ဘုရားညွှန်ပြသော ဂါထာတည်း။]

ဗျဥ္ဇန, အတ္ထမဓုရတာ။ ။ဝါစာဟူသော အသံသဒ္ဒကိုပင် "ဗျဥ္ဇန"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဗျဥ္ဇနသည် ထိုထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဆက်စပ်လျက်လည်း ရှိ၏၊ ထိုအသံ၏ သာယာ ခြင်းသည်၊ ချိုမြိန်သောအရသာနှင့် တူ၏၊ ထိုကြောင့် "ဗျဥ္ဇနမဓုရ"ဟု ဆို၏၊ "ဗျဥ္ဇနမဓုရ" အရ ချိုသာသောသဒ္ဒ ရ၍ တာပစ္ဆည်းအတွက် ထိုအသံ၏ ချိုသာသောဂုဏ်ကို ရသည်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ ကြားရသူတို့အတွက် ဒေါသ ဒေါမနဿကို မဖြစ်စေဘဲ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းခြင်းသည် အတ္ထမဓုရတာမည်၏၊ မဓုရဿ+ဘာဝေါ မဓုရတာ၊ ဗျဥ္ဇနဿ+မဓုရတာ ဗျဥ္ဇနမဓုရတာ၊ အတ္ထမဓုရတာဌ္ဌလည်း နည်းတူ။

ဋ္ဌီကာသစ်အဆို။ ။ ဋ္ဌီကာသစ်ဌ္ဌကား မဓုရဟူသော ဝိသေသနပုဒ်နောက်ကျသော ကမ္မဓာရဲဟု ယူ၍ "မဓုရမေဝ+ဗျဥ္ဇနံ၊ အတ္ထော စ တဿာဘာဝေါ"ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို "ဗျဥ္ဇနမဓုရတာယ–ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူသော သဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေးပါ၊

နဲ့ ဇနေတိ–မဖြစ်စေ၊ အတ္ထမဂုရတာယ–အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ ချိုမြိန်သောအရသာနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သကလသရီရေ–အလုံးစုံသော ကိုယ်၌၊ ကောပံ–အမျက်ကို၊ အဇနေတွာ–မဖြစ်စေမူ၍၊ ပေမံ–ချစ်အပ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ–ချစ်ခြင်းကို၊ ဇနေတိ–ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပေမနိယာ–မည်၏၊ ဟဒယံ–စိတ်နှလုံးသို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်တတ်၏၊ အပ္ပဋိဟညမာနာ–ဒေါသသည် မထိခိုက်အပ်သည်၊ ဝါ–ဒေါသဖြင့် မထိခိုက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ စိတ္တံ–သို့၊ ပဝိသတိ–ဝင်သွားတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဟဒယဂ်မာ–မည်၏။

ဂုဏာပရိပုဏ္ဏတာယ–ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပူရေ–ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်၌၊ ဘဝါ–ဖြစ်သောစကားတည်း၊ ဣတိ–တို့ကြောင့်၊ ပေါရီ–ပေါရီမည်၏၊ ပုရေ–မြို့၌၊ သံဝသနာရီ–ကြီးပွားသော အမျိုးသမီးသည်၊

(တစ်နည်း) ဗျဥ္ဇန အတ္ထတို့အရ အစိပ်အစိပ်ကိုယူ၍ ဝါစာအရ အပေါင်းကိုယူ၍ "မဂုရံ+ဗျဥ္ဇနံ ယသာ"ဟု ပြု၍ "ချိုမြိန်သောအရသာနှင့်တူသော သဒ္ဒါရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေးစေလို၏၊ အကြံညွှန်ဟန်တူသည်။

ကဏ္ဏသုခါ။ ။ဗျဥ္ဇနမဂုရတာဖြစ်သည့်အတွက် ကြားရသော နား ၂ ဖက်တို့မှာ ချမ်းသာ၏၊ ထို့ကြောင့် စကားသံကို "ကဏ္ဏသုခ–နားတို့၏ ချမ်းသာကြောင်း"ဟု ဆို၏၊ အတ္ထမဂုရတာဖြစ်သည့်အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် စကားသံကိုပင် "ပေမနိယ–နှစ်သက်စရာကောင်းသည်"ဟု ဆိုသည်။ [ဝစနတ္ထကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ။]

မှတ်ချက်။ ။"ကဏ္ဏာနံ"ကိုကြည့်၍ သုခါ၌ ကရဏသာဓ် ကြံပါ၊ "သုခကရဏီ, သုခဟေတုတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟူသော ဋီကာအဖွင့်လည်း ကရဏသာဓ်ကို ပြခြင်းပင်တည်း၊ ဌာနဖြစ်သောနားဖြင့် ဌာနီဖြစ်သော သောတဝိညာဏဝီထိ, တာဒနုဝတ္တိကမနောဒ္ဓါရဝီထိတို့ကို ယူပါ၊ ထိုဝီထိစိတ်၌ ကောပ မဖြစ်စေသည်ကို "ကဏ္ဏသုလံ နဲ့ ဇနေတိ"ဟု ဆိုသည်။

ပေမနိယာ။ ။ပိယသ–ချစ်အပ်သူ၏ (ချစ်အပ်သောအသံ၏)+ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ (ချစ်ခြင်းကြောင့်) တည်း၊ ပေမံ–ယာ၊ ပိယနောင် ဘာဝအနက်၌ ဣမန်ပစ္စည်း, ပိယကို ပပြုဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ပါဠိ၌ "ဣမပစ္စည်းသက်၊ ဣကို ဇပြု၊ ပေမံ"ဟု တဒ္ဓိတ်နာမ်ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဇနေတိအနက်၌ ဣယပစ္စည်း, ဣမန်ပစ္စည်းမှ ပျောက်သော (နံ) အစား နဲ့ အာဂုမ်လာ၍ "ပေမနိယာ"ဟု ဖြစ်သည်။

ဟဒယဂ်မာ။ ။ဟဒယ်+ဂစ္ဆတီတိ ဟဒယဂ်မာ၊ (အလုတ္တတပ္ပုရိသ်)၊ "ဟဒယ်"အရ စိတ်ကို ယူစေလို၍ "စိတ္တံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပြခဲ့သော ဗျဥ္ဇနမဂုရတာ အတ္ထမဂုရတာ အကြောင်း ၂ ပါးကြောင့် ဖုဖုထစ်ထစ် မရှိဘဲ ကြားရသူတို့၏ စိတ်ထဲသို့ ချောမောစွာ ဝင်သွားသည်–ဟူလို။

ပူရေ ဘဝါ။ ။"ဂုဏာပရိပုဏ္ဏတာယ"ဟိတ်သည် စကား၏ ပေါရီမည်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော ဟိတ်တည်း၊ ဤအလို "ပု"ဟု ရဿမရှိရ, "ပူ"ဟု ဒီဃရှိရမည်၊ ပူရေ၌လည်း "ပူရဘာဝေ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝလောပကြံပါ၊ (တစ်နည်း) ဘာဝပွဓာန

သုကုမာရာဝိယ–အလွန်နုနယ်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊ ယာ ဝါစာ–အကြင်စကား သည်၊) သုကုမာရာ–အလွန်နူးညံ့၏၊ ဣတိပိ–ထို့ကြောင့်လည်း၊ (သာ ဝါစာ–ထိုစကားသည်၊) ပေါရိ–မည်၏၊ သော–ဤစကားသည်၊ ပုရသ–မြို့ခ္ဍနေသူ လူအပေါင်း၏၊ (သန္တကာ–ဥစ္စာတည်း၊) ဣတိပိ–ထို့ကြောင့်လည်း၊ ပေါရိ–မည်၏၊ နဂရဝါသိနံ–မြို့ခ္ဍနေသူ လူတို့၏၊ ကထာ–စကားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ နဂရဝါသိနော–မြို့ခ္ဍနေသူလူတို့သည်၊ ယုတ္တကထာ–သင့်လျော်သော စကားရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ယုတ္တကထာကို

ကြေပါ။ [ဂုဏာပရိပုဏ္ဏာဘာဝေန ပူရေ ပုဏ္ဏာဘာဝေ (ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည့်သည်၏အဖြစ်ခ္ဍ) ဘဝါတိ ပေါရိ၊–စတုက္ကဂုဏ်တွေရဋ္ဌိကာ, ဒုတိယပ်, ၅–အသုရဝဂ်, ၇သုတ်၊–ဤဋ္ဌိကာသစ်လည်း သဘောတုပင် ဖွင့်၏။] ဂုဏ်ဟူသည်လည်း အလက်ာကျမ်းခ္ဍလာသော သဒ္ဒါလက်ာရ အတ္ထာလက်ာရ ဂုဏ်တည်း၊[အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋ္ဌိကာ, နိက္ခေပကဏ္ဍ, သုတ္တန္တိကဒုတ်ခ္ဍ လည်း ဤအတိုင်းပင် ပြင်ပါ။] ဤအလို "ပေါရိ–ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်ခ္ဍ+ ဖြစ်သော" ဟု အနက်ပေးပါ။

ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရိဝိယ။ ။"ပုရေ+သံဝဍ္ဎာ ပေါရိ–မြို့ခ္ဍကြီးသော မြို့သူ၊ (သံဝဍ္ဎ အနက်ခ္ဍ ဏာပစ္စည်း)၊ ထို့နောက် "ပေါရီ ဝိယာတိ ပေါရီ"ဟု ဥပမာတခ္ဍီတ်, သို့မဟုတ် သဒ်သူပစာကြေပါ၊ မြို့သူသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့သကဲ့သို့ စကားလည်း နူးညံ့သည်–ဟူလို။

စတုက္ကဂုဏ်တွေရဋ္ဌိကာ။ ။ပုရေ ဘဝတ္တာ ပေါရိယာ နာဂရိကိတ္ထိယာ သုခုမာလတ္တာနေန (နုနယ်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်) သဒ်သာတိ ပေါရိ, တာယ ပေါရိယာ၊ သုခုမာလတ္တာနေနာတိ ဣမိနာ တဿာ ဝါစာယ. မုဒုသဏှဘာဝေါ ဝုတ္တော။–ဤအလို "ပေါရီ–မြို့သူသဖွယ် နုနယ်သည်"ဟု ပေးပါ။

မုတ်ချက်။ ။ပုရသဒ္ဒါသည် ပြည်=တိုင်းပြည်ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ "ပုရံ နဂရ မိတ္ထိဝါ"စသည်ဖြင့် အဘိဓာန် (၁၉၈)လာသည့်အတိုင်း မြို့ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ပြည်ကြီးသူသဖွယ် နုနယ်၏"ဟု မပေးပါနှင့်။

ပုရသ ဣသ။ ။ဤတတိယနည်းခ္ဍ ပုရသဒ္ဒါသည် မြို့ဟူသောအနက်ကို ဟောသော်လည်း မြို့ခ္ဍနေသူ လူအပေါင်းကို ယူပါ၊ သဟစရဏနည်း, မြို့နှင့် မြို့သူကို မကွဲမပြားသောအားဖြင့် ဆိုအပ်သော အဘေဒေါပစာရတည်း၊ ဥပမာ–"သဗ္ဗော ဂါမော အာဂတော–တစ်ရွာလုံး လာ၏"ဟူရာခ္ဍ ရွာနှင့် ရွာသားကို မကွဲမပြား တစ်သားတည်း ပြောအပ်သော စကားကဲ့သို့တည်း၊ ထို့နောက် "ပုရသ+ဣသ ပေါရီ"ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ စကားကို ရသည်၊ ဤအလို "ပေါရီ–မြို့သူမြို့သား၏ ဥစ္စာသည်"ဟု ပေးပါ။

မုတ်ချက်။ ။"ဣသာတိ တံ သမ္ဗန္ဓိနိဒ္ဒေသာ (ထိုပုရသဟူသော သမ္ဗန်၏ သမ္ဗန္ဓီကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော) ဝါစာ"ဟု ဋ္ဌိကာသစ် ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ပုရသ–၏+ဣသ–ဤစကားတည်း"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့သော် "ဣသ–ဤစကားသည်+ပုရသ–မြို့သား၏ (ဥစ္စာတည်း)"ဟု ဖြစ်စေ, "ပုရသ–၏၊ သန္တကာ–ဥစ္စာတည်း"ဟုဖြစ်စေ ပေးသင့်၏၊ "ဣသ–ဥစ္စာတည်း"ဟု ပေးရိုးအနက်ကို စဉ်းစားပါ။ [ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌိကာ ဒုတိယ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်ခ္ဍလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပြခဲ့ပြီ။]

အကျယ်ပြလိုရ်ှ "ပိတိမတ္တံ"စသည်ကို မိန့်။] ပိတိမတ္တံ–အဘအတိုင်းအရှည် ရှိသူကို၊ ဝါ–အဘလောက်ကြီးသူကို၊ ပိတာတိ–ပိတာဟူ၍၊ ဝါ–အဘဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဘာတိမတ္တံ–အစ်ကိုအတိုင်းအရှည် ရှိသူကို၊ ဝါ–အစ်ကိုလောက်ကြီးသူကို၊ ဘာတာတိ–ဘာတာဟူ၍၊ ဝါ–အစ်ကိုဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ မာတိ မတ္တံ–အမိအတိုင်းအရှည်ရှိသူကို၊ ဝါ–အမိလောက်ကြီးသူကို၊ မာတာတိ–မာတာဟူ၍၊ ဝါ– အမိဟူ၍၊ ဝဒန္တိ။

ဧဝရူပိ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကထာ–စကားသည်၊ ဗဟုနော–များစွာသော၊ ဧနသ–လူအပေါင်းသည်၊ ကန္တာ–နှစ်သက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဗဟုဧနကန္တာ–မည်၏၊ ကန္တဘာဝေနေဝ–နှစ်သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗဟုနော–သော၊ ဧနသ–၏၊ မနာပါ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်၊ စိတ္တဝုဒ္ဓိကရာ–စိတ်၏ တိုးပွားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ဗဟုဧနမနာပါ–မည်၏။

အနတ္ထဝိညာပိကာ–အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အကြောင်းအရာကို သိစေတတ်သော၊ ဝါ–အကျိုးမရှိသော အကြောင်းအရာကို သိစေတတ်သော၊ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ–ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော၊

ဧဝရူပိ ၊ပေ၊ ကန္တာ။ ။ပြခဲ့သော ဝိကပ် ၃ မျိုး၏ "ပုရေ+ဘဝါ"စသော အနက် ၃ မျိုးကို "ဧဝရူပိ"ဟု ညွှန်ပြသည်။ [ဧဝရူပိကထာတိ အတ္ထတ္ထယေန ပကာသိတာ ကထာ–ဋီကာသစ်။] ကန္တာဌ် မာနမ အန္တပြန်ထားသည်ဟု ကြံ၍ တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ထိုနောက်နည်းသည် မကောင်းပါ ကမ္မဓာတ် ကံဟောတပစ္စည်း၊ ပက္ကမာဒီဟိ+ဏ္ဍောသုတ်ဖြင့် တကို ဏ္ဍပြု၊ ဓာတွန်ချေထားသော ရုပ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

မနာပါ။ ။"မန+အာပ"ဟု ခွဲ၊ အာပဌ် အပဓာတ် ကာရိတ်ကျေ, အပစ္စည်း၊ အပဓာတ်သည် ရောက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဓာတ္ဌန် အနေကတ္ထတ္ထာနှင့်အညီ ဝုဒ္ဓိအနက် ဟောဟု ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တဝုဒ္ဓိကရာ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၍ ဋီကာဟောင်းခဲ့ "မနံ အာပယတိ ဝမ္ဘေတီတိ မနာပါ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ [ဋီကာသစ်ဌ် "အပ္ပေတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊] အပ္ပယတိ, အပ္ပေတိတို့ကား အပဓာတ်၏ ပရိယာယ် အပ္ပဓာတ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုခြင်းတည်း။

အနတ္ထဝိညာပိကာ။ ။ပြောသူတို့၏အလိုအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော်လည်း ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်သည် နားထောင်သူမှာ အကျိုးမရှိသောကြောင့် "အနက်"ဟုပင် မဆိုထိုက်၊ ဤအလို အတ္ထသဒ္ဒါသည် ဘာသိတတ္ထ–ပြောအပ်သော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဟော၏၊ (တစ်နည်း) အတ္ထသဒ္ဒါသည် ပယောဇနတ္ထ–အကျိုးဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ [ကာမံ တေဟိ ဝတ္တုမိစ္ဆိတော အတ္ထော သမ္ဘဝတိ၊ သော ပန အဖလတ္ထာ ဘာသိတတ္ထပရိယာယေန အတ္ထောယေဝနာမ နု ဟောတီတိ အာဟ အနတ္ထဝိညာပိကာတိ၊ အပိစ ပယောဇနတ္ထာဘာဝတော အနတ္ထာ ဝါစာ၊ တံ ဝိညာပိကာတိပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဋီကာသစ်။]

အကုသလစေတနာ–အကုသိုလ်စေတနာသည်၊ သမ္မပ္ပလာပေါ–မည်၏၊ သော–ထိုသမ္မပ္ပလာပသည်၊ အာသေဝနမန္ဒတာယ–အဖန်ဖန်မှီဝဲခြင်း၏ နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇော၊ အာသေဝန မဟန္တတာယ–အဖန်ဖန်မှီဝဲခြင်း၏ များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာသာဝဇ္ဇော။ [အလေ့အလာ မရှိဘဲ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြောလိုခြင်းသည် အာသေဝနမန္ဒတည်း၊ ဤသမ္မပ္ပလာပမျိုးကို ပြောဖို့ရန် (ကွက်စိတ်ဆရာ လူပျက်တို့ကဲ့သို့) အလေ့အလာ များစွာလုပ်ပြီးမှ ပြောခြင်းသည် အာသေဝနမဟန္တတည်း။] တဿ–ထို သမ္မပ္ပလာပ၏၊ သမ္ဘာရာ–တို့သည်၊ ဘာရတယုဒ္ဓ သီတာဟရဏာဒိနိရတ္ထကဲ့သို့ ပုရေက္ခာရတာ–ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်ထိုးခြင်း, သီတာမိဖုရားကို ဒသဂရိဘီလူးဆောင်ခြင်း အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပာယ် မရှိသောစကားကို ရှေးရှုပြုသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကျိုးမရှိသော စကားကို ရှေးရှုပြုသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တထာရူပိ ကထာကထနဿ–ထိုသို့သဘောရှိသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

(ယော သမဏော ဂေါတမော–သည်၊) ကာလေန–ပြောဟောသင့်ရာ အခါ၌၊ ဝဒတိ–ပြောဟောတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော သမဏော ဂေါတမော–သည်၊) ကာလဝါဒီ–ကာလဝါဒီ မည်တော်မူ၏၊ [နောက်ပုဒ်များ၌လည်း

ဘာရတ ၊ပေ၊ ကထာ။ ။ ဘာရတမင်းညီနောင်တို့၏ စစ်ထိုးခြင်းကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဘာရတပုရာဏကထာကို "ဘာရတကထာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒသဂရိဘီလူးက သီတာမိဖုရားကို ခိုးဆောင်သွားခြင်း ရာမမင်းက ပြန်၍ဆောင်ယူခြင်းကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ရာမပုရာဏကထာကို "သီတာဟရဏကထာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုကထာများသည် တကယ်အစစ်ဖြစ်ရပ် မဟုတ်၊ လုပ်ကြံ၍ ရေးသားအပ်သော ဇာတ်ဝတ္ထုများတည်း၊ ထိုကဲ့သို့ ဇာတ်ဝတ္ထုပင် ဖြစ်စေကာမူ ဥပမာသဘောအားဖြင့် အကျိုးရှိအောင် ရေးသားလျှင် သမ္မပ္ပလာပ မဖြစ်ပါ၊ ထိုကထာတို့ကား အကျိုး မရှိ, နားထောင်ကောင်းရုံ အပျင်းပြေရုံသာ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မပ္ပလာပဖြစ်ရသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ ဘာရတနာမကာနံ ဒွေဘာတုကရာဇူနံ ယုဒ္ဓကထာ၊ ဒသဂရိယကွေန သီတာယနာမ ဒေဝိယာ အာဟရဏကထာ၊ ရာမရညော ပစ္စာဟရဟကထာ၊ ယထာ တံ အဝုနာ ဗာဟိရကေဟိ ပရိစယိတာ သက္ကတဘာသာယ ဂန္ထိတာရာမပုရာဏဘာရတ ပုရာဏာဒိကထာတိ၊ ဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကကထာ သမ္ဘပ္ပလာပေါတိ ဝုတ္တံ ဘာရတ ၊ပေ၊ ပုရေက္ခာရတာတိ။

ကာလဝါဒီ။ ။ ကာလဝါဒီ အစရှိသော စကားသည် သမ္ဘပ္ပလာပမှ ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ ဥပမာ–"ပါဏာတိပါတာ ပတိဝိရတော"အစရှိသော နောက်နောက် စကားသည် "ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ"အရ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်သူ၏ ကျင့်ပုံကိုပြသော စကားဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ချဲ့ဦးအုံ့–"ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ဝိဟရတိ–ပါဏာတိပါတကို ပယ်၍နေ၏ "ဟု ဆိုလိုက်လျှင် " ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ပယ်

ဤသို့ထည့်၍ အနက်ပေး။] ဝတ္တာဗ္ဗယုတ္တကာလံ-ပြောဆိုထိုက်သော စကားအား သင့်လျော်သော အခါကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သား၍၊ ဝဒတိ-ပြောဟောတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဘူတံ-ထင်းရှားရှိသော၊ တထံ-ထိုအတိုင်းဖြစ်သော၊ တစ္ဆံ-မှန်ကန်သော၊ သဘာဝမေဝ-ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထုကိုသာ၊ ဝါ-ဟုတ်မှန်သော အနက်သဘောကိုသာ၊ ဝဒတိ-ပြောဟောတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘူတဝါဒီ-ဘူတ

ပါလိမ့်မည်နည်း"ဟု အပေက္ခာ (သိလိုသော ဆန္ဒ)၏ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် "ပါဏာတိပါတာ ပတိဝိရတော-ပါဏာတိပါတမှရှောင်သောအားဖြင့် ပယ်သည်"ဟုမိန့်တော်မူရသည်။

မေးဖွယ်။ ။"ထိုရှောင်ပုံက ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ရှောင်ခြင်းပါနည်း"ဟု သိလိုပြန်သောကြောင့် "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော-ဒုတ်စသော လက်နက်များကို မကိုင်ဘဲ (ချသောအားဖြင့်) ရှောင်သည်"ဟု မိန့်တော်မူရပြန်သည်၊ ထို့နောက် "အဘယ့်ကြောင့် လက်နက်များကို ချထားပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်သောကြောင့် "လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပိ-ပါဏာတိပါတ မကောင်းမှုကိုပြုရမှာ ရှက်ခြင်း, သတ္တဝါအပေါ်၌ မေတ္တာစိတ်ရှိခြင်း, သနားခြင်းကြောင့် လက်နက်များကို မကိုင်ဘဲ ချထားသည်"ဟု မိန့်တော်မူရပြန်သည်။

ဤသို့လျှင် နောက်နောက်စကားသည် ရှေးရှေးစကား၏ အကြောင်းပြ ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ "ကာလဝါဒီအစရှိသော စကားသည် သမ္မပ္ပလာပမှရှောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ပုံကို ပြသော (အကြောင်းပြ) စကားဖြစ်သည်"ဟု ဆိုခဲ့ရသည်၊ မှန်၏-အကျိုးရှိသောစကားပင် ဖြစ်စေကာမူ မပြောသင့် မပြောထိုက်ရာကာလ၌ ပြောဟောခြင်းဟူသော ပယောဂကြောင့် အကျိုးမရှိ ဖြစ်တတ်၏၊ (ဥပမာ-အခြေခံ မရသေးသောတပည့်အား အထက်ကျမ်းစာကို သင်ပေးခြင်းသည် အကျိုးမရှိ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊) ထိုသို့ ပြောမှသည် အနတ္ထဝိညာပိကကာယဝစီပယောဂနှင့် သဘောတူသောကြောင့် သမ္မပ္ပလာပ သဘောဖြစ်တတ်ပါသေး၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မပ္ပလာပကို ပယ်စွန့်သူသည် အကာလဝါဒီတာကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။

ဝတ္တာဗ္ဗယုတ္တကာလံ။ ။ဝတ္တာဗ္ဗဝစနဿ အနုရူပကာလံ (ဆိုထိုက်သောစကားအားလျော်သောကာလကို)၊ တတ္ထဝါ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗကာလံ (ထိုဆိုထိုက်သော-ပြောဆိုရမည်ဖြစ်သော စကား၌ ယှဉ်စပ်ထိုက်သော ကာလကို)၊ ဤသို့ ဋီကာသစ် ၂ နည်းဖွင့်၏၊ တဗ္ဗကို ဘောဟောကြ၍ "ပြောခြင်းအား သင့်လျော်သော"ဟုလည်း ပေးပါ။

ကတ္ထ တစ္ဆံ သဘာဝမေဝ။ ။ဘူတံကို "မဟာဘုတ်"ဟု အနက်ယူ မှားမည်စိုးသောကြောင့် တထံ (ထိုအတိုင်းဖြစ်)ဟု ဖွင့်၍ တထံ "ထိုအပြားကို"ဟု အနက်ထင်းမှားမည်စိုးသောကြောင့် "တစ္ဆံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "တထံ-ထိုဆိုအပ်သော အခြင်းအရာအတိုင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-မှန်သော"ဟု ပေးပါ၊ တထာယေဝ+တစ္ဆာ၊ သွတ္ထဒ္ဓ ဣသက်၊ ထိုတထာတစ္ဆာ စကားဟူသည် "အမှန်အတိုင်းရှိသော စကားတည်း"ဟု သိစေလို၍ "သဘာဝမေဝ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။ [သ-(ပရမတ္ထအားဖြင့်ဖြစ်စေ, လောကပညတ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ)

ဝါဒီမည်တော်မူ၏၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထသမ္ပရာယိကတ္ထ သန္နိဿိတမေဝ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်သော စီးပွား, တမလွန်ဘဝ၌ဖြစ်သောစီးပွားကို မှီသည်ကိုသာလျှင်၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဝဒတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အတ္ထဝါဒီ–မည်တော်မူ၏။

နဝလောကုတ္တရဓမ္မ သန္နိဿိတံ–ကိုးပါးသောလောကုတ္တရာတရားကို မှီသည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝဒတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဓမ္မဝါဒီ–ဓမ္မဝါဒီမည်တော်မူ၏၊ သံဝရဝိနယ ပဟာနဝိနယသန္နိဿိတံ–သံဝရဝိနည်း, ပဟာနဝိနည်းကို မှီသည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝဒတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိနယဝါဒီ–မည်တော်မူ၏။

ထင်ရှားရှိသော+ဘာဝ–အရာဝတ္ထု (အနက်)၊ "ဟုတ်မှန်သော အနက်"ဟူလို။] တထံ၏ အနက်ကို တထာဂတောအဖွင့် "ကထံ တထလက္ခဏံ ဂတော"၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဘူတဝါဒီ။ ။ကာလေန ဝဒန္တေနာပိ (သင့်လျော်သောကာလ၌ ပြောဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း) ဥဘယာနတ္ထသာဓနတော (မဟုတ်မမှန်သော စကားက ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက ၂ မျိုးလုံးသော စီးပွားမဲ့ကို ပြီးစေခြင်းကြောင့်) အဘူတံ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ (မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ရှောင်ကြဉ်ထိုက်၏) ဣတိ အာဟ ဘူတဝါဒီတိ၊–ဤကား။

အတ္ထဝါဒီ။ ။"မှန်သောစကားကို ပြောဟောသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလောက နောက်လောက စီးပွားကို ပြီးစေတတ်သော စကားမျိုးကိုသာ ပြောထိုက်၏"ဟု ပြခြင်းငှာ "အတ္ထဝါဒီ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ဘူတဉ္စ ဝဒန္တေန ယံ ဣဓလောက ပရလောကဟိတ သမ္ပာဒကံ၊ တဒေव ဝတ္တဗ္ဗံ၊–ဤကား၊ ဤဤကာဋ္ဌ အတ္ထအတွက် ပယောဇန (အကျိုး) အနက်ကို မဖွင့်ဘဲ "ဟိတ"အနက်ဖွင့်သည်ကို သတိပြုပါ၊ အတ္ထဖြင့် အတ္ထကိုပြသော စကားတိုင်အောင် ဖလူပစာရအားဖြင့် ယူပါဟု သိစေလို၍ "သန္နိဿိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက် ဓမ္မသန္နိဿိတ ဝိနယသန္နိဿိတတို့၌လည်း နည်းတူ။]

ဓမ္မဝါဒီ။ ။"အစီးအပွားရှိသော စကားကို ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဤဘဝ နောက်ဘဝအတွက် လောကစီးပွားရေးကိုသာ မပြောသင့်၊ လောကုတ္တရာနှင့်ဆိုင်သော (လောကမှ ထွက်မြောက်ရေး) တရားကိုလည်း ဟောသင့်၏"ဟု ပြခြင်းငှာ "ဓမ္မဝါဒီ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ["ဓမ္မ"အရ လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးကိုယူပါ။]

ဝိနယဝါဒီ။ ။ဓမ္မဝါဒီအရ လောကုတ္တရာဓမ္မကို မှီအောင်ပြု၍ ဟောပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်သို့ ဟောရမည်နည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝိနယဝါဒီ"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်း ၂ မျိုးဌမှီသော စကားကို ဟောပါ၊ ထိုဝိနယ ၂ မျိုးကို ကျင့်မှသာ လောကုတ္တရာတရားကို ရနိုင်သည်–ဟူလို။

သံဝရ, ပဟာန။ ။သံဝရဝိနည်းသည် ပါတိမောက္ခသံဝရ (သီလ), သတိသံဝရ, ဉာဏသံဝရ, ခန္တီသံဝရ, ဝီရိယသံဝရအားဖြင့် ၅ ပါးပြား၏။ပဟာနဝိနည်းသည်လည်း "တဒင်္ဂပဟာန, ဝိက္ခမ္ဘန, သမုစ္ဆေဒ, ပဋိပဿဒ္ဓိ, နိဿရဏပဟာနအားဖြင့် ၅ ပါးပြား၏။ [ထိုအကျယ်ကို အဋ္ဌသာလိနီ–နိက္ခေပကဏ္ဍ၌ ရှုပါ။] ထိုဝိနည်း ၂ မျိုးအားဖြင့် ဟောအပ်သောတရားသာ လောကုတ္တရာဓမ္မကို မှီသည်။

ထပနောကာသော–ထား၊အပ်ရာအရပ်ကို၊ နိဓာနံ–နိဓာနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ အသာ–ထိုဝါစာ၏၊ နိဓာနံ–သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ အရပ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ–ထိုစကားသည်၊) နိဓာနဝတီ–နိဓာနဝတီမည်၏၊ ဟဒယေ–စိတ်နှလုံး၌၊ နိဓာတဗ္ဗယုတ္တံ–သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းအား သင့်လျော်သော၊ ဝါစံ–စကားကို၊ ဘာသိတာ–ပြောဟောတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ စိတ်နှလုံးကို ရှေးအခေါ်အားဖြင့် ပူတာဟုလည်းကောင်း, တံတင်းဟုလည်းကောင်း ခေါ်အပ်သော သေတ္တာနှင့်တူသောကြောင့် "နိဓာနဝတီ–သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ စိတ်တည်းဟူသော ပူတာတံတင်းရှိသော" ဟု ရှေးကပေးကြသည်။]

ကာလေနာတိ–ကား၊ စ–ဆက်၊ ဧဝရှိပိ–ဤသို့သဘောရှိသော စကားကို၊ (နိဓာနဝတီ စကားကို)၊ ဘာသမာနောပိ–ပြောဟောပါသော်လည်း၊ (ကာလံ အပေက္ခိတ္တာ ဘာသတိဒ္ဓစပ်)၊ အဟံ–ငါသည်၊ နိဓာနဝတီ–သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ စိတ်တည်းဟူသော ပူတာတံတင်းရှိသော၊ ဝါစံ–စကားကို၊ ဘာသိဿာမိ–ဟောပြောအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အကာလေန–မသင့်လျော်သော အခါ၌၊ နဘာသတိ–ပြောဟောသည် မဟုတ်၊ ပန–အဟုတ်ကား၊ ယုတ္တကာလံ–သင့်လျော်သောအခါကို၊ အပေက္ခိတ္တာဝ–ရှင့်၍သာ၊ ဘာသတိ–ဟောပြော၏၊ ဣတိ

နိဓာန ၊ပေ၊ ဘာသိတာ။ ။"ဤပြခဲ့သော ဘုတ အတ္ထ ဓမ္မ ဂုဏ်ထူးတို့နှင့်ယှဉ်အောင် ဟောအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် (တရားအသား) သည် ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်က ဒေသနာကောသလ္လဉာဏ် (ဟောမူပြောမှု၌ ကျွမ်းကျင်သောဉာဏ်) ရှိမှ တင့်တယ်၏, ဆိုင်ရာကိစ္စကိုလည်း ပြီးစီးအောင်ပြုနိုင်၏၊ ထိုဉာဏ်မျိုး မရှိလျှင် မတင့်တယ်နိုင်" ဟု ပြတော်မူခြင်းငှာ "နိဓာနဝတီ ဝါစံ ဘာသိတာ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

နိဓာနဝတီ။ ။နိဓေတိ (သန္ဓိဓာနံ ကရောတိ) ဧတ္ထာတိ နိဓာနံ (သိုမှီး သိမ်းဆည်းရာ အရပ်)။ [နိ+ဓာဓာတ်, ယု။] ထို့ကြောင့် "ထပနောကာသော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဟောအပ်သော တရားကို သိမ်းဆည်းထားရာအရပ်" ဟူသည် မှတ်သားတတ်သော စိတ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟဒယေ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ နိဓာနံ ယဿာ အတ္ထိတိ နိဓာနဝတီ၊ ဝါစာ၊ (အသတ္ထိအနက်–အတ္ထျတ္ထဒ္ဒ ဝန္ဓုပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်းသက်၊ ဘာသိတာဒ္ဒ တုပစ္စည်း)။

ကာလေန။ ။"ကာလေန ၊ပေ၊ အတ္ထသံဟိတံ" ဟူသော ပါဠိတို့ကား ဒေသနာကောသလ္လဉာဏ်ကို ထင်ရှားပြသောစကားတည်း၊ သင့်လျော်သောအခါ၌ ဟောခြင်း, ဥပမာပြ၍ဟောခြင်း, တစ်နည်း–အကြောင်းပြ၍ဟောခြင်း, အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိအောင် ဟောခြင်း, အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်ပြည့်စုံအောင်ဟောခြင်း, တစ်နည်း–ရည်ရွယ်ရင်းအနက် အဓိပ္ပာယ်မလွတ်အောင်ဟောခြင်း, ဤသို့သောဟောခြင်းဖြင့် ပြည့်စုံအောင်ဟောနိုင်မှ ဒေသနာကောသလ္လဉာဏ်ရှိသည်–ဟု ဆိုထိုက်၏၊ ဤ ကာလေနစသော မုဒ်များသည် နိဓာနဝတီ ဝါစ၏ ဝိသေသနတို့တည်း။

အတ္တော၊ သာပဒေသန္တိ–ကား၊ သဉ္ဇပမံဥပမာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သကာရဏာ–အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (၀ါစံ ဘာသိတာဠ္ဍ စပ်)၊ ဣတိ အတ္တော–ဤကား အနက်။

ပရိယန္တ၀တိ–ကား၊ ပရိစ္ဆေဒ–အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ဒေသေတွာ–ပြ၍၊ (ဘာသတိဠ္ဍ စပ်)၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟောလသော်၊ အသာ-ထိုတရားစကား၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ–အဆုံးအပိုင်းခြားသည်၊ ပညာယတိ–ထင်းရှား၏၊ ဧ၀ံ–ဤသို့ အဆုံးအပိုင်းအခြား ထင်ရှားလောက်အောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘာသတိ–ဟောပြောတတ်၏၊ ဣတိ အတ္တော၊ အတ္ထသံဟိတန္တိ–ကား၊ အနေကေဟိ–တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ နယေဟိပိ–နည်းတို့ဖြင့်လည်း၊ ဝိဘဇေန္တေန–အကျယ်ဝေဖန်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိယာဒါတုံ–ကုန်အောင် ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျတာယ–မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထသမ္ဗန္ဓံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ပြည့်စုံသော စကားကို၊ ဘာသတိ–

သာပဒေသံ။ ။ကိုယ်စိတ်တို့နှိပ်ပွါးနတ္ထံ–အလိုရှိအပ်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြီးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အပဒိသိတဗ္ဗော–ညွှန်ပြတိုက်၏၊ ဣတိ အပဒေသော၊ (တစ်နည်း) အပဒိသီယတိ ဣစ္ဆိတတ္ထော အနေနာတိ အပဒေသော–အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ညွှန်ပြအပ်ကြောင်းဥပမာ၊ ဥပမာသာမက ပြခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ, အကြောင်းပြခြင်း ဥဒါဟရဏ် သက်သေသာဓကဝတ္ထုကြောင်း ထုတ်ခြင်းများကိုလည်း "အပဒေသ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သဉ္ဇပမံ, သကာရဏန္တိ အတ္တော"ဟု မိန့်သည်၊ သဟ+အပဒေသေန ယာ ဝတ္တတိတိ သာပဒေသာ (၀ါစာ)၊ ဤအလို "သာပဒေသံ–ညွှန်ပြအပ်သော ဥပမာ ဥဒါဟရဏ် ပုံစံသာဓက အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) သာပဒေသံ–ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဥပမာ ဥဒါဟရဏ် ပုံစံသာဓက အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော"ဟု ပေးပါ။ ["ညွှန်ပြ"ဟူသည် "မည်သည့်အရာနှင့် တူသည်, မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဤအကျိုးဖြစ်ရသည်"ဟု ညွှန်ပြခြင်းတည်း။]

ပရိယန္တ၀တိ။ ။ပရိယန္တော အသာ အတ္ထီတိ ပရိယန္တ၀တိ၊ ဒေသနာကုသလ (တရားဟောမှု၌ ကျွမ်းကျင်သော) ပုဂ္ဂိုလ်သည် "မည်သည့်အချိန်၌ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံစွာဖြင့် ပြီးစေရမည်"ဟု အဆုံးအပိုင်းအခြားကို မှန်းထား၏၊ ထိုတရားစကားများကို "ပရိယန္တ၀တီ ၀ါစာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ"စသည်ဖြင့် မိန့်သည်၊ တရားဟောမှု၌ မနိုင်မနင်း မကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်ကား အချိန်ကြာသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် မပြည့်စုံသေး, တရားအဆုံးမသတ်နိုင်သေးဘဲ ရှိတတ်သည်။

အတ္ထသံဟိတံ။ ။အတ္ထအရ ဘာသိတတ္ထ (ဟောပြောအပ်သော တရားစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်) ကို ယူပါ၊ ဟောအပ်သောတရားက အနည်းအကျဉ်းဖြစ်သော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ချဲ့ထွင်ဝေဖန်သောအခါ မကုန်နိုင်အောင် များပြောင်သည်ကို "အတ္ထသံဟိတံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အနေကေဟိပိ နယေဟိ ၊ပေ၊ ဘာသတိ"ဟု မိန့်သည်။

ဟောပြောတတ်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သော် အတ္ထဝါဒီ–ထိုပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂ တန်သော စီးပွားကို ဟောပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ အတ္ထံ–အကြင်အနုက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဒတိ–ဟောပြော၏၊ တေန အတ္ထေန–ထိုအနုက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်၊ သဟိတတ္တာ–တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထသံဟိတံ–ဆိုလိုရင်းအနုက် အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါစံ–စကားကို၊ ဘာသတိ–ဟောပြောတတ်၏၊ အည်–အခြားသော အနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ–ချထား၍၊ (စတည်သော အားဖြင့် ချထား၍၊) အည်–အခြားသောအနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နု ဘာသတိ–ပြောဟောသည် မဟုတ်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ယံဝါ ၊ပေ၊ သဟိတတ္တာ။ ။(တစ်နည်း) မိမိရည်ရွယ်အပ်သော အနုက်အဓိပ္ပာယ်များ ပြည့်စုံစွာပါရှိသည်ကို "အတ္ထသံဟိတ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ယံဝါ သော ၊ပေ၊ ဘာသတိ"ဟု မိန့်သည်၊ တရားဟော မကျွမ်းကျင်သော တချို့ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဟောလိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ် မပါဘဲ, စတည်အပ်သောအဓိပ္ပာယ်က တခြား, အကျယ်ဟောအပ်သော အဓိပ္ပာယ်က တခြား ဖြစ်နေတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "နု အည် နိက္ခိပိတ္တာ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။

ဒေသနာကုသလပုဂ္ဂိုလ်။ ။အတ္တဌာသယ ပရဌာသယ သုတ္တနိက္ခေပ, အဠုပ္ပတ္တိက သုတ္တနိက္ခေပ, ပုစ္ဆာဝသိက သုတ္တနိက္ခေပဟု ပြခဲ့သော သုတ္တနိက္ခေပ ၄ မျိုးတို့၏အစွမ်းအားဖြင့် ဟောဖို့ရန် အကြောင်းအရာ သက်ရောက်လာသော် မူလစကားကို ထာပနာထားခြင်း, အကြောင်းပြခြင်း, ဥဒါဟရဏ်ထုတ်ခြင်း, ဥပမာန ဥပမေယျနှိုးနှောရှု ပြခြင်းတို့ကို ထိုထိုကာလအားလျော်စွာ ထင်ရှားပြတတ်သည်လည်းဖြစ်သော, နှိုင်းချိန်အပ်ပြီး ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသောသဘောရှိသည်လည်းဖြစ်သော, အလွန်ပြန့်ပြောသော လေးနက်သော အလင်္ကာကျမ်းလာ ဥဒါဟရဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော များစွာသော အနုက်အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို သိမ်းယူနိုင်သည်လည်းဖြစ်သော ဒေသနာဖြင့် တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အဌာသယအားလျော်စွာ မြတ်သောအကျိုး၏ ပြီးစီးခြင်း၌ တည်စေနိုင်သော ဓမ္မကထိကကို "တရားဟောကောင်း" ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဋ္ဌိကာ။ ။အဌာသယဠုပ္ပတ္တိနံ ပုစ္ဆာယစ ဝသေန ဩတိဏ္ဏော ဒေသနာဝိသယော ဧကံသာဒိဗျာကရဏဝိဘာဂံ သလ္လက္ခေတ္မာ ထပနာဟေတုဒါဟရဏ သံသန္ဒနာနိ တံတံ ကာလာနုရူပံ ဝိဘာဝေန္တိယာ ပရိမိတ ပရိစ္ဆိန္နရူပါယ ဝိပုလတရ ဂမ္ဘီရဒါရပဟူတတ္ထဝိတ္ထာရ သင်္ကိဟိကာယ ဒေသနာယ ပရေ ယထာဌာသယံ ပရမတ္ထသိဒ္ဓိယံ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ဒေသနာ ကုသလောတိ ဝုစ္စတိ။

[ဆောင်] အတ္တ–ပရ, အဌာသယနှင့်, အဠုပ္ပတ်, ပုစ္ဆာရပ်ဟု, ဆက်စပ် ၄ ဖြာ, ကြောင်းရာရာကြောင့်, ဒေသနာဟောခွင့်, အကြောင်းသင့်သော်, နှိုင်းချင့်ပြီးသား, မည်သည့်တရားကို, ဟောကြားလိမ့်မည်, ထပနာတည်၍, ထိုဤကြောင်းစုံ, ဥဒါဟရဏ်နှင့်, ပုံဥပမာ, နှိုးနှောကာတည်း, ဝိနေယျာဟူ, အများလူတို့, နိဗ္ဗုဏောက်ရန်, ပစ္စုပ္ပန်နှင့်, တမလွန်ကျိုး, စီးပွားမျိုးကို, တိုးစေမှသာ, ဒေသနာ–သေချာကျွမ်းကျင်သည်။

၁၀။ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမသမာရမ္ဘာတိ-ကား၊ မူလဗီဇ-အမြစ်မျိုးလည်းကောင်း၊ [ဗီဇကို "မျိုးစေ့"ဟု မပေးလင့်၊ အစေ့မဟုတ်၊ "ဗီဇကမ္မံ ဒေဟိ-မျိုးကလေးကို ပေးစမ်းပါ"ဟု သုဒိန္နကဏ္ဍ၌ မျိုးတောင်းသကဲ့သို့ "မျိုး"ဟူသော အနက်သာတည်း။] ခန္ဓဗီဇ-ပင်စည်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဖဒ္ဒုဗီဇ-အဆစ်မျိုးလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဗီဇ-အညွှန့်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဗီဇဗီဇ-အစေ့မျိုးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌဝိဓသ-ငါးပါးအပြားရှိသော၊ ဗီဇဂါမသသစေဝ-မျိုးတို့၏ အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယသသကသစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ နိုလ တိဏရုက္ခာဒိကသ-စိမ်းညိုသော မြက်သစ်ပင် အစရှိသော၊ ဘူတဂါမသစ-သစ်ပင်တို့၏အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သစ်ပင်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊

ဗီဇ ၊ပေ၊ ပတိဝိရတော။ ။ဒုစရိုက် ၁၀ ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းသီလတို့တွင် ပါဏာတိပါတမှစ၍ သမ္ဘပ္ပလာပတိုင်အောင် မူလသိက္ခာပုဒ် ၇ ပါးတို့ကိုသာ ပြရသေး၏၊ အဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော မနောဒုစရိုက် ဝိရတိသီလကို ဤနေရာ၌ ပြတော်မမူ၊ ထိုသို့မပြခြင်းမှာ ထို ၃ ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်မှုကို အထက်ဂုဏ်တို့၌ သွင်းယူလတ္တံ့ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုသီလ ၃ မျိုးက လောကီလူအများ နားမလည်နိုင်သော မနောက် ဝိရတိဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ (ဋီကာကြည့်ပါ)၊ သို့ဖြစ်၍ လူအများ နားလည်သော အာစာရ(ကိုယ်ကျင့်)သီလကိုသာ ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဗီဇဂါမ ၊ပေ၊ ပတိဝိရတော"ဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူရသည်။

မူလဗီဇံ။ ။မူလမေဝ-အမြစ်သည်ပင်+ဗီဇ-မျိုးတည်း၊ (အပင်ပေါက်ဖို့ရာ မျိုးတည်း)၊ မူလဗီဇ-အမြစ်မျိုး၊ မူလမေဝ၌ ဧကား မူလ၏မျိုးအဖြစ်၌ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပြသော သန္ဓိဌာနာဝဓာရဏာ၊ "ခန္ဓမေဝ+ဗီဇ"စသည်၌လည်း နည်းတူ။

ဗီဇဗီဇံ။ ။ဗီဇသဒ္ဒါသည် မျိုးစေ့ကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သော (မျိုးစေ့ကဲ့သို့ အပင်ပေါက်စေနိုင်သော) အမြစ်, ပင်စည်, အဆစ်, အညွှန့်တို့၌လည်း သဒ်သုပစာရအားဖြင့် ဟောနိုင်ရကား ထိုမူလ(အမြစ်)စသည်တို့မှ နစ်စေခြင်းငှာ ဗီဇသဒ္ဒါတစ်ခုဖြင့် ဝိသေသနပြု၍ "ဗီဇ ဗီဇံ-မျိုးစေ့ဖြစ်သောမျိုး"ဟု ဆိုရသည်၊ ဥပမာ-နိပ္ပန္နရုပ်အစစ်ကို ဆိုရာ၌ "ရူပရူပံ"ဟုလည်းကောင်း, သခ်ါရဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတို့မှ နစ်စေ၍ ဒုက္ခအစစ် (ဒုက္ခဝေဒနာ ၃ ပါး)ကို ဆိုရာ၌ "ဒုက္ခဒုက္ခ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။ [ဗီဇသဒ္ဒေါ တဒတ္ထသိဒ္ဓိယာ မူလာဒီသုပိ ကေသုစိ ပဝတ္တတိတိ မူလာဒိတော နိဝတ္တနတ္ထံ ဧကေန ဗီဇသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ "ဗီဇဗီဇ"န္တိ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ,ရူပရူပံ ဒုက္ခဒုက္ခန္တိစ၊-ဋီကာ။]

ဗီဇဂါမ။ ။ဗီဇ၌ "ဝိပုဗ္ဗ ဧနဓာတ် ကွိပစ္စည်း၊ ဝကို ဗ, ဣကို ဒီဃပြု"ဟု ကြံ၍ "ဝိဓာယန္တိ ဝိရုဟန္တိ ဧတေဟီတိ ဗီဇာနိ"ဟု ဋီကာသစ် ဝစနတ္ထပြု၏၊ ပစ္စယန္တရသမဝါယေ-မြေ, ရေ, လေစသော အခြားအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော်၊ သဒ်သဖလပွတ္တိယာ ဝိသေသကာရဏာဘာဝတော ဝိရုဟနသမတ္ထာနံ သာရဖလာဒီနံ (အပိန်အဖျင်းမဟုတ်သော အနှစ်အဆန်ရှိသော အသီးစသည်တို့၏) ဧတေ အဓိဝစနံ၊ ဗီဇာနံ+ဂါမော(အပေါင်း)တည်း၊ ဗီဇဂါမော။ [ထောမနိုဝိဒ်၌ "ဝိဓာတ်, ကန္တိ (နှစ်သက်ခြင်း) ကွိပစ္စည်း"ဖြင့် "ဝိ"ဟု တစ်ပုဒ်, ဧနဓာတ်, ဥ (အ) ပစ္စည်းဖြင့် "ဧ"ဟု တစ်ပုဒ်ခွဲ၍ ကမ္မဓာရဲတွဲ၏၊ ဝိ-နှစ်သက်ဖွယ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဓာယတီတိ ဝိဇံ, ဝကို ဗပြု၍ "ဗီဇံ"ဟု ဖြစ်၏။]

သမာရမ္ဘာ–ဖျက်ဆီးခြင်းမှ၊ ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန–ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်း မီးတိုက်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိကောပနာ–ဖျက်ဆီးခြင်းမှ၊ ပတိဝိရတော–ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [နိမ္မိလတိဏာရကွာဒိ ကသ္သာတိ အလ္လတိဏာသ စေဝ အလ္လရကွာဒိကသ္သစ၊ အာဒိသဒ္ဒေန သြသမိ (ဆေးပင်) ဂစ္ဆ (ချုံ) လတာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ–ဋီကာ။]

ဘူတဂါမ။ ။ဘဝန္တိ–ဖြစ်ကုန် ကြီးပွားကုန်ဆဲ၊ ဣတိ–ဤပစ္စုပ္ပန္နကာလိကဝစနတ္ထ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘဝုံ (အဟုဝုံ)–ဖြစ်ကုန် ကြီးပွားကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ဤအတီတ ကာလိကဝစနတ္ထကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘူတာ–ဘူတတို့မည်၏။ [ပဌမအနက်၌ ဘူဓာတ် သည် သတ္တာအနက်ဟော, ဒုတိယအနက်၌ ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော။] ထိုတွင် အပင်ဖြစ်သည်ကစ၍ အုစွမ်းကုန်ကြီးပွားသည့်တိုင်အောင်သော သစ်ပင်ကို ပဌမဝိဂ္ဂဟအရ ယူ၍, အစွမ်းကုန် ဖြစ်ပြီး ကြီးပွားပြီးနောက် စိမ်းစိုသန်စွမ်းနေသော သစ်ပင်ကို ဒုတိယဝိဂ္ဂဟအရ ယူပါ၊ ဘူတာနံ+ဂါမော ဘူတဂါမော၊ (တစ်နည်း) ဘူတာဒေ–ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားဆဲ, ဖြစ်ထွန်း ကြီးပွားပြီးသော မြက်သစ်ပင်တို့သည်ပင်+ဂါမော ဘူတဂါမော။ [ပဌမဝိဂ္ဂဟ၌ "ဘူတာနံ" အရ အစိတ်အစိတ်သစ်ပင် အများရ၍, "ဂါမော"အရ ထိုသစ်ပင်အပေါင်းကိုရသောကြောင့် "အဝယဝသမ္ဘန်, အဝယဝိသမ္ဘန္ဓိအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ၊ ဒုတိယနည်း၌ကား အစိတ်အပေါင်း ကွဲပြားသော်လည်း အရတူဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဓာရဲပြုသည်၊ စိမ်းစိုသောသစ်ပင်များကို နတ်တို့က သိမ်းပိုက်ထားသောကြောင့် "ဘူတာနံ–နတ်တို့၏+ဂါမော–ရွာတည်း၊ ဘူတ ဂါမော–နတ်ရွာ"ဟုလည်း ကြံကြသေး၏။]

သမာရမ္ဘာ။ ။အာ+ရဘဓာတ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်အပြင်, ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "ဝိကောပနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဆေဒန ဘေဒန ပစနာဒိ ဘာဝေန"ကား ဖျက်ဆီးပုံသရုပ်ကိုပြသော သရူပကျမ်းဝိသေသန တည်း။ [သရူပ–သရုပ်ကို+အာရျာ–ဟောပြသော။]

မေးဖွယ်။ ။သစ်ပင်တို့သည် ခုတ်ဖြတ်မည်ဟု ရွယ်သည်မှစ၍ ခုတ်ဖြတ်သည့်တိုင် အောင် ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သောအခြင်းအရာ မရှိကြ၊ ခုတ်အပ်ပြီးသော် နောက်ထပ် စည်ပင် လာနိုင်၏၊ အပင်တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုးလည်း မတူကြ၊ အဏ္ဏဇ, ဇလာဗုဇ, သံသေဒဇ, သြပပါတိကဟူသော ယောနိ ၄ မျိုးတွင်လည်း မပါဝင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် သစ်ပင်များ၌ အသက်မရှိကြောင်း ထင်ရှား၏၊ သို့ပါလျက် ထိုသစ်ပင်များကို ဖျက်ဆီးမှုမှ ရှောင်ခြင်းကို အဘယ့်ကြောင့် လိုလားအပ်ပါသနည်း။

အဖြေကား–သစ်ပင်တို့ကို မခုတ်မဖျက်ခြင်းသည် သမဏသာရပ္ပ (ရဟန်းတို့အား လျှောက်ပတ်သော အကျင့်) ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုသစ်ပင်ကို မှီနေသော သတ္တဝါ (နတ်စသည်)ကို သနားသောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုသစ်ပင်များကို ဖျက်ဆီးမှုမှ ရှောင်ခြင်းကို လိုလားရပေသည်။ [သမဏသာရပ္ပဟော တန္နိဿိတသတ္တာနုရက္ခဏတောစ၊ ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။"သစ်ပင်များ၏ ကြီးပွားပုံကိုထောက်၍ သစ်ပင်တို့မှာ အသက်ရှိကြ၏"ဟု ကြံကြ၏၊ ကြီးပွားခြင်းသည် သစ်ပင်သာမက သန္တာ, ကျောက်သလင်း, ဆားတို့လည်း ဖြစ်ကြ၏၊ ထိုအရာများ အသက်ရှိပါသလော၊ ထို့ကြောင့် ကြီးပွားမှုသည် အသက်ရှိခြင်း၏

ဧကဘတ္တိကောတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ (လဗ္ဘမာနာနိ–ရထိုက်ကုန်သော၊) ဘတ္တာနိ–ဘတ်တို့သည်၊ ဝါ–ဆွမ်းတို့သည်၊ ပါတရာသဘတ္တံ–ပါတရာသဘတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ–နံနက်အခါ၌ စားထိုက်သော ဆွမ်းလည်းကောင်း၊ သာယမာသဘတ္တံ–သာယမာသဘတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ညချမ်းအခါ၌ စားထိုက်သော ဆွမ်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–၂ မျိုးတို့တည်း၊ တေသု–ထို ၂ မျိုးသော ဘတ်တို့တွင်၊ ပါတရာသဘတ္တံ–ပါတရာသဘတ်ကို၊ အန္တော မဒ္ဓနိကေန–မွန်းတည့်၏အတွင်းကာလဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နံ–ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီ၊ ဣတရံ–ပါတရာသဘတ်မှ တစ်ပါးသော သာယမာသဘတ်ကို၊ မဒ္ဓနိကတော–မွန်းတည့်အခါမှ၊ (နေ့၏ အလယ်အဖို့ဖြစ်သော အခါမှ၊) ဥဒ္ဓံ–အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ အန္တော အရုဏေန–အရုဏ်၏အတွင်းဖြင့်၊ (ပရိစ္ဆိန္နံ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အန္တောမဒ္ဓနိကေ–

အကြောင်း မဟုတ်ပါ၊ ထို့ပြင်–မန်ကျီးပင်စသော တချို့အပင်များသည် ညနေချမ်း၌ ညှိုးနွမ်းကြ၏၊ ထိုညှိုးနွမ်းခြင်းသည် စိတ်ရှိသောကြောင့် နေ့အချိန်၌ အာရုံတွေကို ယူနေရသဖြင့် ညကျမှ အိပ်ကြခြင်းတည်းဟုလည်းကောင်း, တချို့သစ်ပင်များသည် လိုအပ်သော ဓာတ်မြေ–ရေ–လေ မရကြသဖြင့် ညှိုးနွမ်းကြ၏၊ ထိုညှိုးနွမ်းခြင်းသည် စိတ်ရှိသောကြောင့် မြေ ရေ လေကို သုံးစွဲလိုသော အာသာ (ချင်ခြင်း) တည်းဟုလည်းကောင်း ကြံစည်ကြ၏၊ ထိုအကြံသည် အကြံမျှသာ ဖြစ်၏၊ စင်စစ်အားဖြင့်ကား စိတ်ရှိသောကြောင့် မဟုတ်၊ ဓာတ်သဘောအလိုက် ဖြစ်ကြခြင်းသာတည်း။ [ဝုမိ ပန ပဝါဠသိလာ လဝဏာနမ္မိ ဝိဇ္ဇုတိတိ နံ တောသံ ဇီဝဘာဝေ ကာရဏံ၊ ဝိသယဂ္ဂဟဏဋ္ဌ နေသံ ပရိကပ္ပနာမတ္တံ ‘သုပန် ဝိယ စိဠာဒိနံ၊ တထာ ကဋ္ဌကမ္မိလာသာဒိနာ ဒေါဟဠာဒယော’–ဋီကာ။]

ဧကဘတ္တိကော။ ။ဧက်+ဘတ္တံ ဧကဘတ္တံ (တစ်ထပ်သောထမင်း)။ [ဤသို့ ၂ ပုဒ်ကို တစ်ပုဒ်ဖြစ်အောင် သမာသ်တွဲပြီးမှ ဣကပစ္စည်းနှင့်စပ်၍ တद္ဓိတ်ဖြစ်နိုင်သည်၊ "ဧက်+ဘတ္တံ ယဿ အတ္ထိတိ"ဟု လုပ်လျှင် သမာသ်ပုဒ်သာဖြစ်၍ ဣကပစ္စည်း မသက်နိုင်။] ဧကဘတ္တံ အဿ အတ္ထိတိ ဧကဘတ္တိကော။ [ဘတ္တသဒ္ဒါသည် ဆွမ်းဟူသောအနက်ကို မဟော၊ ထမင်းဟူသော အနက်ကိုသာ ဟော၏၊ သို့သော် သမဏာတို့အားလျောက်ပတ်အောင် "ဆွမ်း"ဟု ပေးလိုက်သည်။] "တစ်ထပ်သော ဆွမ်း"ဟူရာ၌ နံနက်စာ ညစာ ၂ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးကို "တစ်ထပ်သော ဆွမ်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုတွင် ညစာကို "ရတ္တိပရတော"ပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် နံနက်စာဆွမ်းကိုသာ ယူရသည်။

ပါတရာသဘတ္တံ။ ။အသိတဗ္ဗံတိ အာသံ၊ အသ–ဘက္ခဏေဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ ပါတော–နံနက်၌+အာသံ–စားထိုက်သော ထမင်းတည်း၊ ပါတရာသံ–မင်း။ [သက္ကတ၌ "ပြာတရ်"ဟု ရှိသောကြောင့် (ရ်) လာသည်။] သာယံ+အာသံ သာယမာသံ၊ ညစာ မဟုတ်လျှင် နံနက်စာချည်းဖြစ်သော်ကြောင့် မွန်းမတည့်မီ နံနက်ပိုင်း၌ အကြိမ်များစွာ စားသော်လည်း "ဧကဘတ္တိက"ဟု ခေါ်နိုင်သည်။ [ဒသကွတ္တဲ့ နေရာဝယ် တိကအဂ်ုတ္တရ ဒုတိယပ် မဟာဝဂ်အဋ္ဌကထာ၌ "သတက္ခတ္တုံ"ဟု မှတ်ရှိ၏၊ မဒ္ဓနိကပုဒ်သာ မှန်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ၁၀ရဏ္ဍကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

မွန်းတည့်၏အတွင်းကာလ၌၊ ဒသက္ခတ္တုံ-ဆယ်ကြိမ်၊ (သတက္ခတ္တုံ-အကြိမ်များစွာ၊) ဘုဥ္ဇမာနောပိ-စားပါသော်လည်း၊ ဧကဘတ္တိကောဝ-တစ်ထပ်တည်းသော ဆွမ်းရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုတစ်ထပ်တည်းသော ဆွမ်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဧကဘတ္တိကောတိ-ဧကဘတ္တိကောဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ရတ္တိယာ-ညဉ့်အခါ၌၊ ဘောဇနံ-စားခြင်းတည်း၊ ရတ္တိ-ညဉ့်အခါ၌ စားခြင်း၊ တတော-ထိုညဉ့်အခါ၌ စားခြင်းမှ၊ ဥပရတော-ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရတ္တူပရတော-ရတ္တူပရတ မည်တော်မူ၏၊ မဇ္ဈိမေ-မွန်းတည့်အချိန်သည်၊ အတိက္ကန္တေ-လွန်လသော်၊ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမာ-နေဝင်သည့်တိုင်အောင်၊ ဘောဇနံ-စားခြင်းသည်၊ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ-ဝိကာလဘောဇန မည်၏၊ တတော-ထိုနေ့လွဲအခါ၌ စားခြင်းမှ၊ ဝိရတတ္တာ-ရှောင်ကြဉ်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ - ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ

ရတ္တူပရတော။ ။"ရတ္တိ+ဥပရတော"ဟု ခွဲ၊ ရတ္တိယာ+ဘောဇနံ ရတ္တိ၊ "ရတ္တိဘောဇနံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘောဇနပုဒ်ကို ချေထားသည်၊ ရတ္တိတော-ညဉ့်အခါ၌ စားခြင်းမှ+ဥပရတော-ရှောင်ကြဉ်သူတည်း၊ ရတ္တူပရတော-သူ။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိဘောဇနံ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိကို ဘောဇနသဒ္ဒါ မပါသော"ရတ္တူပရတော"ပုဒ်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ရှေးပါဠိမဟုတ်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ရတ္တိယာ+ဘောဇနံ ဥတ္တရပဒလောပတော ရတ္တိသဒ္ဒေန ဝုတ္တံ၊ တဒ္ဓိတဝသေနဝါ ("ဘောဇနအနက်၌ တဒ္ဓိတ် ဏပစ္စည်း၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်း)"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဝိရတော ၊ပေ၊ ဘောဇနာ။ ။"ဧကဘတ္တိက (တစ်ထပ်သာ စားသည်)၊ ရတ္တူပရတ (ညဉ့်စာမှ ရှောင်သည်)"ဟုသာ ဆိုထားလျှင် နေ့လွဲအခါဝယ် ညဉ့်မရောက်မီ တစ်ထပ်သာ စားလျှင် ဧကဘတ္တိကဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ဝိရတော ဝိကာဘောဇနာ"ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ "ဝိကာလ၌ စားခြင်းမှရှောင်၍ နံနက်တစ်ထပ်သာ စားသည်"ဟူလို၊ [အရဏဝိဟာရိမနေတော ပဌာယ ယာဝ မဇ္ဈိကာ အယံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အရိယာနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော ဘောဇနသကာလောနာမ၊ တာဒိသော ဝိကာလော၊-ဋီကာ။]

ဝိကာလဘောဇနာ။ ။ကာလတော-စားချိန်အခါမှ၊ ဝိဂတော-ကင်းသော အခါတည်း၊ ဝိကာလော-ခါ၊ "ဝိကာလ"အရ မွန်းလွဲသည်မှစ၍ ညဉ့်အရုဏ်တက်သည့်တိုင်အောင် ယူရသောကြောင့် "တာဒိသော ဝိကာလော"ဟု ဋီကာဆိုစ်၏၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ကား နေဝင်သည်မှစ၍ ရတ္တိအဖြစ်သို့ ရောက်ရကား ထိုအချိန်၌ စားခြင်းကို "ရတ္တူပရတော"ဖြင့် တားမြစ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝိကာလဘောဇနာ၌ "ဝိကာလ"အရ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် "မွန်းတည့်ချိန်မှစ၍ ယာဝသူရိယတ္ထင်္ဂမာ(နေဝင်သည်တိုင်အောင်)"သာ ယူထားသည်။

ဘောဇန။ ။ဘုဇ္ဇတော-စားခြင်း၊ ဘောဇနံ-ခြင်း၊ ဤသို့ ဘာဝသာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဟူသော ယာဝကာလိကဝတ္ထုကို စားသောက်မျိုချခြင်း အဓျောဟာရဏ တိုင်အောင် ယူပါ၊ "ဘောဇန" အရ ဘောဇဉ် ၅ ပါးကိုသာယူလျှင် ယာဝကာလိက ဖြစ်သော မုံ့ခဲဖွယ်နှင့် နို့စသော သောက်ဖွယ်များ ကျန်နေလိမ့်မည်။ [(တစ်နည်း) "ဝိကာလ

မည်တော်မူ၏၊ ကဒါ-ဘယ်အခါ၌၊ ဝိရတော-ရှောင်ကြဉ်တော်မူသနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) အနောမာနဒီတီရေ-အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော-ရဟန်းပြုတော်မူရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ (ဝိရတော-ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း)။

သာသနဿ-ဘုရား အဆုံးမတော်အား၊ အနုလောမတ္တာ-မလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသုက်-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက် စိုဿဖွယ်ဖြစ်သော၊ ("သူ"ဟု ဒီဃဖြင့် ရှိစေ)၊ ပဋ္ဌာဏီဘူတံ-ဆန့်ကျင်ဘက် စိုဿဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဒဿနံ-ကြည့်ရှုခြင်းတည်း၊ ဝါ-ကြည့်ရှု

ဘောဇနေ ဘောဇနော"ဟု ဆိုလျှလျက် ဘောဇနတစ်ပုဒ် ချေထားသည်၊ ရှေ့. ဘောဇနအရ ဘောဇဉ် ၅ ပါးသာမက, နံနက်၌ စားနိုင်သော ဘောဇဉ် ခဲဖွယ် သောက်ဖွယ်အားလုံးကို ယူပါ။]

သာသနဿ အနုလောမတ္တာ။ ။ဘုရား့အဆုံးအမ စကားတော်ကို "သာသန"ဟု ဆိုလို၏။ [သာသီယတေ အနေနာတိ သာသနံ-ဆုံးမကြောင်း တရားစကား။] ထိုသာသန စကားတော်၏ အချုပ်မှာ "သဗ္ဗပါပဿာကရဏံ, ကုသလဿုပသမ္ပဒါ၊ သစိတ္တပရိယောဒါပနံ, ဧတံ ဗုद္ဓါနသာသနံ"နှင့်အညီ "မကောင်းမှုဟူသမျှကို မပြုရခြင်း, ကုသိုလ်ကောင်းမှုဟူသမျှ၏ ပြီးစီးရခြင်း, မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်အောင် ထားရခြင်းတည်း၊ နစ္စ စသည်ကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းကား ထိုအဆုံးအမတော်အား မလျော်၊ ထိုသို့ မလျော်ရုံသာမက ဝိသုက-ဆန့်ကျင်ဘက် ထိုးနှက်သော စိုဿ=တံကျင်သဖွယ် ဖြစ်နေလေသည်။

ဝိသုက်။ ။ပဋ္ဌာဏီဘူတံဟူသော အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဝိသုက်၌ ဝိ+သုစကား, ဏပစ္စည်း၊ သုစကားသည် ထင်းရှားပြခြင်းအနက်ကို ဟောရကား "ဝိရုဒ္ဓံ-အဆုံးအမတော်၏ ဆန့်ကျင်ကို+သုစေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ ဝိသုက် (ဒဿနံ)"ဟု ကြံပါ၊ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ထင်ရှားပြသော ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းသည် စိုဿ=တံကျင်နှင့်တူသောကြောင့် "ပဋ္ဌာဏီဘူတ"ဟု ဖွင့်သည်။

ပဋ္ဌာဏီဘူတံ။ ။[အာဏာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ။] ဆရာ၏ အဝဏ္ဏဘာသနကို ဗြဟ္မဒတ္တ တပည့်က ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ ဝဏ္ဏကိုပြောဆိုရာ၌ "မဏိမယာယ အာဏိယာ တံ အာဏိ' ပဋ္ဌိဘဟယမာနောဝိယ"ဟု ဥပမာပြုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ပဋ္ဌာဏီကို "ပဋ္ဌိ+အာဏီ"ဟု ပုဒ်ခွဲပါ၊ ပဋ္ဌိ(ပတိ)-ဘုရား့အဆုံးအမတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော+အာဏီ-စိုဿ(တံကျင်)၊ နစ္စ ဂီတ စသည်ကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းသည် သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ စသော အဆုံးအမတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်စိုဿ=တံကျင်နှင့်တူသည်-ဟူလို။]

ဒဿနံ။ ။ သီချင်းသံ တီးမှုတ်သံကို နားထောင်ခြင်းဟူသော သဝန မပါသော်လည်း ဝိရုပေကသေသ်ပြု၍ ဒဿနဖြင့် သဝနကိုပါ ယူပါ၊ (တစ်နည်း) စက္ခုဝိညာဏ်, စသော ဝိညာဏ် ၅ ပါးလုံးပင် အာလောစန (ဆိုင်ရာအာရုံကို ထင်စွာပြုခြင်း, သိမြင်ခြင်း) သဘောရှိသောကြောင့် ဒဿနဖြင့် သဝနကြီးယာကိုလည်း သွင်းယူနိုင်သည်၊ "ကြားခြင်း"

နားထောင်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိသုကဒဿနံ–ဝိသုကဒဿနမည်၏၊ (အတ္တနာ–ကိုယ်တိုင်၊) နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန–ကခြင်း, ကစေခြင်း, အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နစ္စာစ–ကခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌ စပ်)၊ ဂီတာစ–သီဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါဒိတာစ–အသံကိုမြည်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ–တီးမှုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ [ဝဒဓာတ်, ကာရိတ်ဏေပစ္စည်း, တပစ္စည်း၊ ဏေမှ ဧကို

ဟူသည် "သဒ္ဒါရုံကို ထင်စွာပြုခြင်းပင် ဖြစ်သည်"ဟူလို။ [ဒဿနေန စေတ္ထ သဝနမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ ဝိရုပေကသေသနယေန၊ ယထာသကံ ဝါ ဝိသယဿ အာလောစနသဘာဝတာယ ပဌမံ ဝိညာဏာနံ သဝနကိရိယာယပိ ဒဿနသခ်ေပသမ္ဘဝတော ဒဿနာ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

နစ္စန နစ္စာပနာဒိဝသေန။ ။ပါဠိတော်၌ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတကို "နစ္စနနစ္စာပနာဒိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် နစ္စ၌ ကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သော ကခြင်း, သူတစ်ပါးတို့ ပြုစေအပ်သော ကခြင်း ၂ မျိုးလုံးကိုပင် နစ္စချင်းတူသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း (တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်း ညွှန်ပြအပ်သောနည်း) အားဖြင့် နစ္စတစ်ပုဒ်တည်း ဆိုထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊ အာဒိဖြင့် ဂါယန (ကိုယ်တိုင် သီဆိုခြင်း), ဂါယာပန (သူတစ်ပါးကို သီဆိုစေခြင်း), ဝါဒန (ကိုယ်တိုင် အသံမြည်စေခြင်း–တီးမှုတ်ခြင်း), ဝါဒါပန (သူတစ်ပါးကို အသံမြည်ပါစေဟု စေခိုင်းခြင်း–တီးမှုတ်ခိုင်းခြင်း) တို့ကို ယူပါ။

ဋီကာဟောင်း။ ။အတ္တနာ ပယောဇိယမာနံ (ယှဉ်စေအပ် ပြုလုပ်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော) ပရေဟိ ပယောဇေတဗ္ဗံ စ နစ္စံ နစ္စဘာဝသာမညတော ပါဠိယံ ဧကေနေဝ နစ္စသဒ္ဒေန ဂဟိတံ၊ တထာ ဂီတဝါဒိတသဒ္ဒေနစာတိ အာဟ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေနာတိ၊ ဤဋီကာအလို ကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သော နစ္စ, သူတစ်ပါးတို့ ခိုင်းမြဲပြုအပ်သော နစ္စဟု နစ္စ ၂ မျိုးရှိကြောင်း, ထိုအတူ ဂီတ ၂ မျိုး, ဝါဒိတ ၂ မျိုးရှိကြောင်းကို သိပါ။ [ဋီကာသစ်၌ "နစ္စံစ နစ္စာပနံစ နစ္စံ "ဟု ဝိရူပေကသေသ်နည်းကိုလည်း ဧကသေသနယေန ဝါဟု ပြုသေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာဟောင်းကျမ်းတက်၌ အတ္တနာပုဒ် မပါဘဲ "နစ္စနနစ္စာပနာဒိ ဝသေနာတိ"ဟု ဆိုထား၏၊ ဤအဆိုအတိုင်း စဉ်းစားလျှင် ရှေးစာအုပ်များ၌ "အတ္တနာပုဒ် မပါ"ဟု ယူရပေမည်၊ မပါခြင်းသည် ကောင်းလည်းကောင်း၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–နစ္စ၌ စပ်ဖို့ရန် အတ္တနာပါလျှင် နစ္စာပနာ၌ စပ်ဖို့ရန် "ပရေဟိ"ဟုလည်း ပါရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။

ပဌမမ္ပိ မကောင်း။ ။"နစ္စာစ ၊ပေ၊ ဒဿနာစာတိ ၊ပေ၊ ဒဿနာ"ဟု ပဌမမ္ပိ ရှိခြင်းလည်း မကောင်းပါ၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝါကျအခိုက်ကို ငဲ့သော ဝါကျာဝတ္ထိကန္တနည်းအားဖြင့် ဒွန်သမာသ်ကို ပြုခြင်းငှာ "နစ္စာ စ"စသည်ကို ဆိုအပ်ပြီ"ဟု ကျမ်းတက်ထားသော်လည်း "ဒဿနာစာတိ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါပါရာ၌ ထိုကဲ့သို့ ဝါကျာဝတ္ထိကန္တ ရှိရှိ မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် တိကအဂ္ဂုတ္တိရ ဒုတိယပဲ မဟာဝဂ် အဋ္ဌကထာ၌ "နစ္စဉ္စ ၊ပေ၊ ဒဿနံစာတိ နစ္စ ဂီတ ၊ပေ၊ ဒဿနံ"ဟု ရိုးရာအတိုင်း ပဌမာဝိဘတ္တိသာ ရှိသည်၊ ထိုအတိုင်းသာ ကောင်းပါသည်၊ သို့သော် နိဿယ၌ကား စာရှိအတိုင်းပင် ပဌမမ္ပိ ပေးထားပါသည်။

ဣတိပြု၍ "ဝါဒီတ"ဟုဖြစ်သည်၊] အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ မယူရနစ္စာဒိ ဝသေနပိ-ဥဒေါင်းတို့၏ ကခြင်း, အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ပဝတ္တာနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ နစ္စာဒီနံ-ကခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ (ဒဿနာဒ္ဌ စပ်)၊ ဝိသူကဘူတာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်စိုသဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဒဿနာစ-ကြည့်ရှုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ-

---

နစ္စာဒီနိဟိ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋနီ။ ။"အတ္တနာ ပယောဇေတုံ ဝါ"ဖြင့် နစ္စနဂါယနဝါဒနတို့ကို ပြသည်၊ "ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ ဝါ"ဖြင့် နစ္စာပန ဂါယာပန ဝါဒါပနတို့ကို ပြသည်၊ "ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ ဝါ"ဖြင့် ဝိသူကဒဿနကို ပြသည်၊ ဤစကားအရ "ဂီတတို့ကို ကိုယ်တိုင်လည်း မဆိုကောင်း, အဆိုလည်း မခိုင်းကောင်း, သူတစ်ပါး ဆိုနေသည်တို့ကို လည်း နားမထောင်ကောင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ သို့သော် ဝိသူကဒဿနာ အဖွင့်ကို ကြည့်ပါဦး။

ဝိသူကဒဿန။ ။နစ္စ-ကိုယ်တိုင် ကခြင်း, နစ္စာပန-သူတစ်ပါးကို ကစေခြင်း (အက ခိုင်းခြင်း) စသော ၂ မျိုးစီကို နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတပုဒ်ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် မိမိက မခိုင်းဘဲ သူတစ်ပါးတို့က ခိုင်း၍ဖြစ်စေ, ကချေသည်တို့ အလိုအလျောက်ဖြစ်စေ, ကဆို တီးမှုတ်နေသည်ကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းကို "ဝသူကဒဿန"အရ ယူရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသူကဒဿန (ဆန့်ရာဂဖြစ်မည့် ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း) ကိုသာ သာသနအနုနလောမဖြစ်၍ ဤသိက္ခာပုဒ်က ပယ်သည်၊ အဆုံးအမတော်၏ စိုတ်ကျင်သဖွယ်မဖြစ်သော ဂီတကို နားထောင်ခြင်းကား တစ်ရံတစ်ခါ အပ်ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ သိက္ခာပဒအခန်း၌ "ဓမ္မူပသံဟိတံပိ စေတ္ထ ဂီတံ နဝဋ္ဋတိ-တရားနှင့် စပ်ယှဉ်စေကာမူ ဂီတသည် မအပ်၊ ဂီတူပသံဟိတောပန ဓမ္မော ဝဋ္ဋတိ-ဂီတနှင့် စပ်ယှဉ်သော တရားကား အပ်၏"ဟု ဆိုသည်။

ဆက်ဦးအုံ-ဓမ္မနှင့် ဂီတကို ရှေးဦးစွာ ခွဲပါ၊ ဓမ္မဟူသည် (ပဒသောဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်၌ လာသည့်အတိုင်း) ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတရားတည်း၊ ဂီတဟူသည်ကား လူမျိုးအလိုက် "သီချင်း"ဟု သတ်မှတ်ထားသော ပျို့ကဗျာ လင်္ကာ တေး အမျိုးမျိုးတည်း၊ သက္ကပဋ္ဌသုတ်၌ ပဋ္ဌသိဓနတ်သား၏ ဂီတများသည် ပါဠိဂါထာများပင်တည်း၊ "ဓမ္မူပသံဟိတံ ဂီတံ နဝဋ္ဋတိ" အရ တရားဓမ္မကို ဂီတသံပေါက်အောင် မရွတ်ရ၊ ရွတ်လျှင် "နု ဘိက္ခဝေ ဂီတသရေန ဓမ္မော ဂါယိတဗ္ဗော"ဟု စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်၌ တားမြစ်ချက်အရ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ "ဂီတူပသံဟိတောပန ဓမ္မော ဝဋ္ဋတိ"အရ ဓမ္မကို ပျို့ကဗျာ လင်္ကာလုပ်၍ ဂီတဖွဲ့လျှင် အပ်၏၊ "အပ်"ဟု ဆိုသော်လည်း ရဟန်းသာမဏေများ ဂီတသံဖြစ်အောင် မရွတ်ဆိုကောင်း၊ ရွတ်ဆိုလျှင် နစ္စဂီတ၌ ဂီတအရ ပါဝင်သွား၏၊ ဂီတသံ မပေါက်အောင် ရိုးရိုးရွတ်ဖတ်လျှင်ကား အပ်စရာရှိ၏၊ ပဋ္ဌသိဓ၏ ဂီတများကို အသံမဆွဲဘဲ ရွတ်ဖတ်လျှင် အဘယ်မှာ မအပ်ပဲ ရှိအုံ့နည်း၊ သံဂါယနာတင်တုန်းကပင် ရွတ်ဆိုခဲ့ကြပြီး မဟုတ်ပါလော၊ နားထောင်ရာ၌မူ ဓမ္မဂီတဖြစ်လျှင် ဝိသူကဒဿန မဟုတ်သည့်ပြင်, တရားထူးပင်ရနိုင်သောကြောင့် ဥပုသ်သည် မဟုတ်သော လူတို့က အသံဆွဲ၍ တရားဂီတရွတ်ရာ၌သော်မှလည်း အပ်စရာရှိပါ၏။

ကိုယ်တိုင်ကခြင်း, သူတစ်ပါးကို ကစေခြင်း, ကိုယ်တိုင်သီဆိုခြင်း သူတစ်ပါးကို သီဆိုစေခြင်း, ကိုယ်တိုင်တီးမှုတ်ခြင်း သူတစ်ပါးကို တီးမှုတ်စေခြင်း, ဘုရား အဆုံးမတော်၏ဆန့်ကျင်ဘက်စိုပမာ ဖီလာဖြစ်သော ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းမှ၊ (ပတိဝိရတောဋ္ဌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ နစ္စာဒီနိ–ကခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ အတ္တနာ–ကိုယ်တိုင်၊ ပယောဇေတုံဝါ–ယှဉ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပြုလုပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပရေဟိ–သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပယောဇာပေတုံဝါ–ယှဉ်ပစေဟု စေခိုင်းခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပြုလုပ်စေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပယုတ္တာနိ–ယှဉ်စပ်ပြုလုပ်အပ်သော ကခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ပဿိတုံဝါ–ကြည့်ရှုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီ–တို့အား၊ နေဝ ဝဋ္ဋန္တိ–မအပ်ကုန်၊ ဘိက္ခုနီနဋ္ဌ–တို့အားလည်း၊ နု ဝဋ္ဋန္တိ။

မာလာဒီသု–မာလာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မာလာတိ–ကား၊ ယံကိဉ္စိ–ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော၊ ပုပ္ဖံ–ပန်းတည်း၊ ဂန္ဓန္တိ–ကား၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဂန္ဓဇာတံ–ဖြစ်ဖြစ်သမျှ နံ့သာတည်း၊ ဝါ–နံ့သာမျိုးတည်း၊ ဝိလေပနန္တိ–ကား၊ ဆဝိရာဂ ကရဏံ–အရေအဆင်း၏ တပ်စွဲဖွယ်ကို ပြုတတ်သော နံ့သာပျောင်း အလှရည် စသည်တည်း။

မာလာတိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ ။ ။ "မာလာ မာလံ၊ ပုပ္ဖဒါမေ (ပန်းကုံးဌ)"ဟူသော အဘိဓာန် (၃၀၇)ဌ် မာလာသဒ္ဒါသည် ပန်းကုံးအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤဌ် ကုံးမကုံးအပ်သောပန်းအားလုံးကို ယူစေလို၍ "ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ ဗဟုမဗဟုံဝါ၊ တံ သဗ္ဗံ မာလာတွေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာသစ်။] "ယံကိဉ္စိ"ဟူသော စကားအရ ရွေးငွေ့ စက္ကူတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ပန်းများကိုလည်း ယူပါ။

ဂန္ဓန္တိ ၊ပေ၊ ဂန္ဓာဇာတံ။ ။ဆိုအပ်လတ်သော ဝိလေပနမှ တစ်ပါးသော နံ့သာ, အမွှေးအကြိုင်ဟူသမျှကို ယူစေလို၍ "ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သဒ္ဒါတို့သည် ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ချန်၍ ဟောရသကဲ့သို့ ဆိုအပ်လတ်သော အနက်ကိုလည်း ချန်၍ ဟောရရိုးတည်း၊ ဤသို့ဟောရခြင်းကို "ပါရိသေသနည်း"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိလေပန၏ အနက်ကို ဂန္ဓသဒ္ဒါက မဟောဘဲ ချန်ရသည်။] "ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓ"န္တိ စေတ္ထ ဝါသစုဏ္ဏဂူမာဒိကံ ဝိလေပနတော အညံ ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ၊ ဝုတ္တတ္ထံ ဝိယ ဟိ ဝုစ္စမာနတ္ထ မန္ဒရေနာပိ သဒ္ဒေါ အတ္ထဝိသေသဝါစကော၊–ဋီကာသစ်။

ဝိလေပနန္တိ ၊ပေ၊ ကရဏံ။ ။ဝိလိမ္ပတိ အနေနာတိ ဝိလေပနံ–လိမ်းကျံကြောင်းဖြစ်သော နံ့သာပျောင်း နံ့သာပြစ် အလှရည် စသည်တည်း၊ ထိုဝိလေပနကို သုတ်လိမ်းထားသောအခါ မျက်နှာ ကိုယ်လက်တို့၏ အရေအဆင်းသည် လှပသောကြောင့် တပ်စွဲဖွယ်ကောင်းရကား "ဆဝိရာဂကရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိလေပနေန ဆဝိယာ ရဉ္ဇနတ္ထံ ပိသိတ္တာ ပဋိယတ္တံ ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ၊–ဋီကာသစ်။]

မုတ်ချက်။ ။"ဂန္ဓ"အရဋ္ဌ မွှေးကြိုင်သော အနံ့သည် ပဓာနဖြစ်၏၊ "ဝိလေပန"အရဋ္ဌ ကား အရေအဆင်းလှစေမှုသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂန္ဓ"အရဋ္ဌ ဝါသစုဏ္ဏ (မွှေးကြိုင်သောအနံ့ဖြင့် ထုံအပ်သော မျက်နှာချေ ပေါင်ဒါ သနပ်ခါးမှုန့်များကိုလည်းကောင်း, ဒုမ

တတ္ထ-ထိ မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏာ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဟူသော ပါဠိ၌၊ ပိဋ္ဌန္တရေါ-ပန်းကို ပန်ဆင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓာရေတိနာမ-ဓာရေတိမည်၏၊ ဥိနဋ္ဌာနံ-ယုတ်လျော့ နိမ့်ခွက်နေသော အရပ်ကို၊ ပူရေန္တော-ပြည့်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဏ္ဍေတိနာမ-မဏ္ဍေတိမည်၏၊ ဂန္ဓဝသေန-အနံ့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆဝိရာဂဝသေနစ-အရေအဆင်း၏ တပ်စွဲဖွယ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာဒီယန္တော-သာယာသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဘူသေတိနာမ-မည်၏။

(အမွေးတိုင်မှ အခိုးကဲ့သို့ မွေးကြိုင်သောအခိုး) ကိုလည်းကောင်း သရုပ်ပြု၍, အာဒိဖြင့် ရေမွှေး, နံ့သာဆီ, ဆပ်ပြာမွှေး စသည်ကို ယူစေလိုသည်၊ "ဝိလေပန"အရ၌ကား မွေးကြိုင်သော အနံ့ပါသည်ဖြစ်စေ, မပါသည်ဖြစ်စေ သုတ်လိမ်း၍ ရကောင်းသော သနပ်ခါး အပျစ် အကြေစသည်နှင့် အလှရည် နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးစသော ဆေးအမျိုးမျိုးကို ယူရသည်။ [ဝါသစုဏ္ဏံ ဝါသယောဂေါ, ဝဏ္ဏကံတု ဝိလေပနံ၊-အဘိဓာန် ၃၀၆။]

ဥိနဋ္ဌာနံ ၊ပေ၊ မဏ္ဍေတိ နာမ။ ။ကျောက်ပေါက်ရာစသော (နိမ့်နေသော) အရပ်ကို ပြည့်ဖြိုးလာအောင် ဖိုသိပ်ပေးသူသည် မဏ္ဍေတိ မည်၏။ [မဒ္ဒီဓာတ်သည် တန်ဆာဆင်ခြင်းဟူသော ဘူသနအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ပြည့်ဖြိုးလာအောင် ဖိုသိပ်သောအားဖြင့် ဆင်ပြင်မှုကို "မဏ္ဍန"ဟု ယူရသည်။]

ဂန္ဓ ၊ပေ၊ ဝိဘူသေတိနာမ။ ။ဝိပုဗ္ဗ ဘူသဓာတ်သည် တန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်ကိုပင် ဟောဏ်၊ သို့သော် မဏ္ဍနအနက်ကို ချန်၍ ကျန်သော တန်ဆာဆင်မှု ပြင်ဆင်မှု သာယာမှုအားလုံးကို ယူစေလိုရ၍ "ဂန္ဓံ ၊ပေ၊ သာဒီယန္တော"ဟု ဝိဘူသေတိ၏ သရုပ်ကို ဖေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါသစုဏ္ဏ ဓူမ စသော ဖျက်နှာချေ ပေါင်ဒါ သနပ်ခါး ရေမွှေး နံ့သာဆီ ဆပ်ပြာမွှေး စသည်ကို ဆွတ်ဖြန်း ယုတ်လိမ်းမှု ခြယ်လှယ်မှု ပွတ်တိုက်မှုအားလုံးကို ဝိဘူသနအရ၌ ယူပါ။

မုတ်ချက်။ ။ခုဒ္ဒကပါဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ၌ "မာလာဒီနံ ဓာရဏာဒီဟိ ယထာသင်္ခြေယောဇေတဗ္ဗာနိ=မာလာ ဂန္ဓ ဝိလေပန ဤ ၃ ပုဒ်ကို ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနကြိယာ၃ ပုဒ်နှင့် သင်ကျားစဉ်အတိုင်း (တစ်ကို တစ်ချင်းစသည်ဖြင့်) တွဲရမည်"ဟု ဆိုထား၏၊ သို့သော် "မဏ္ဍန-နိမ့်သောအရပ်ကို ဖိုသိပ်ရာ"၌ ဂန္ဓအရဝယ် ပြခဲ့သော ဝါသစုဏ္ဏ ဓူမ စသည်တို့ဖြင့် ဖိုသိပ်၍ မဖြစ်, ဝိလေပနအရတွင် ပါဝင်သော နံ့သာပျောင်း နံ့သာပျစ်တို့ဖြင့်သာ ဖိုသိပ်၍ ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂန္ဓနှင့် ဝိလေပနကို မဏ္ဍန ဝိဘူသနတို့နှင့် အစဉ်အတိုင်း မတွဲဘဲ ယထာလာဘနည်းအားဖြင့် ရသင့်သလို တွဲစပ်သင့်ပါသည်။

ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်။ ။ပါဠိတော်၌ မာလာဓာရဏ စသည်ဖြင့် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ရှိသော်လည်း ပြုလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖေါ်ထုတ်၍ပြမှ သာ၍ အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားသောကြောင့် "ဝိဋ္ဌန္တော ဓာရေတိ" စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်အဖွင့်ကို ပြသည်၊ ထိုသို့ပြရာ၌ ဝေါဟာရတ္ထကိုလည်း ထည့်၍ အထင်ရှင်အားဖြင့် ပြရသောကြောင့် (ဥပမာ-ရေမွှေး နံ့သာဆီစသည်ကို သုံးစွဲခြင်းကို တန်ဆာဆင်ခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ဝိဘူသနအနေအားဖြင့် သွင်းယူရသောကြောင့်) နာမသဒ္ဒါထည့်၍ "ဓာရေတိ နာမ" စသည်ဖြင့် ဆိုရသည်။

ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ ဌာနံ–ဌာနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ–အကြောင် သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ စေတနာဖြင့်၊ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ–ထို ပန်းပန်ခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ မဟာဇနော–များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ တတော (ဒုဿီလျစေတနာတော)–ထို ဒုဿီလျစေတနာမှ၊ ပတိဝိရတော–ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပမာဏာတိက္ကန္တံ–လက်ရှစ်သစ် ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိ အိမ်ရာနေရာကို၊ ဥစ္စာသယနံ–ဥစ္စာသယနဟူ၍၊ ဝါ–မြင့်သော နေရာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ အကပ္ပိယ ပစ္စတ္ထရဏံ–ရဟန်းတို့အား မအပ်သော အခင်းကို၊ မဟာသယနဿ–မဟာသယန ဟူ၍၊ ဝါ–ကြီးကျယ်သောနေရာ မွန်မြတ်သောနေရာ ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ တတော–ထို မြင့်သောနေရာ ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားသောနေရာမှ၊

ဌာနံ။ ။"တိဋ္ဌတိ ဇေတ္ထာတိ ဌာနံ" နှင့်အညီ အကျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သော အကြောင်းကို "ဌာန"ဟု ခေါ်နိုင်ရကား "ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ဌာနဟူသည် "ပန်းပန်မှုစသောအကျိုးကိုပြုနိုင်သော ဒုဿီလျစေတနာတည်း"ဟု သိစေလို၍ "ယာယ ၊ပေ၊ ကရောတိ"ဟု ဌာန၏ အရကောက်ကို ပြသည်။

သမာသ်တွဲ။ ။မာလာစ+ဂန္ဓောစ+ဝိလေပနဉ္စ မာလာ ၊ပေ၊ ဝိလေပနာနိ၊ ဓာရဏာဉ္စ+မဏ္ဍနဉ္စ+ဝိဘူသနဉ္စ ဓာရဏာ ၊ပေ၊ ဝိဘူသနာနိ၊ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနံ–တို့ကို+ဓာရဏာ မဏ္ဍနဝိဘူသနာနိ မာလာ ၊ပေ၊ ဝိဘူသနာနိ–ပန်ဆင်မှုစသောကြိယာကို ပြုလုပ်ကြောင်း စေတနာတည်း၊ -မာလာ ၊ပေ၊ ဝိဘူသနာနံ+ဌာနံ မာလာ ၊ပေ၊ ဌာနံ၊ ဤ၌ ဌာန အရ စေတနာ သမ္မယုတ္တဓမ္မတို့ကို ယူပါ၊ (တစ်နည်း) ဓာရဏာ စသည်တို့အရ စေတနာကို ယူ၍ ဌာနအရလည်း စေတနာကို ယူလျှင် အရတူသောကြောင့် "မာလာ ၊ပေ၊ ဝိဘူသနာနိ ဧဝ+ဌာနံ မာလာ ၊ပေ၊ ဌာနံ"ဟု ကမ္မဓာရဲ တွဲပါ။

ဥစ္စာသယနံ။ ။ဥစ္စာဟူသော အာကာရန္တ နိပါတ်ပုဒ်လည်း "အမြင့်"ဟူသော အနက်ကို ဟောအ၏၊ "ထို အမြင့်ဖြစ်သောနေရာသည် မည်မျှလောက်မြင့်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပမာဏာတိက္ကန္တံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပမာဏ"ဟူသည် ဝိနည်း–မဋ္ဌပိဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ်၌ "အဋ္ဌင်္ဂုလပါဒကံ"ဟု လာသော လက်ရှစ်သစ်တည်း၊ [သေန္တိ ဇေတ္ထာတိ သယနံ–အိပ်ရာ၊ ဥစ္စာစ+တံ+သယနံစာတိဥစ္စာသယနံ။]

မဟာသယနံ။ ။မဟန္တသဒ္ဒါသည် တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက် က–လောက်သော "ကုတ္တက"မည်သော သားမွေးကော်ဇောကြီးကိုလည်းကောင်း, အရှယ်ပမာဏအားဖြင့် မကြီးကျယ်သော်လည်း ခမ်းနားဆန်းကျယ်၍ အမွန်အမြတ်ဖြစ်သော ပလ္လင်, ကော်ဇောစသည်ကိုလည်းကောင်း ဤနေရာ၌ ဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် "မဟန္တံ–ကြီးကျယ်သော၊ ဝါ–မွန်မြတ်သော၊ သယနံ–အိပ်ရာတည်း၊ မဟာသယနံ"ဟု ပြုပါ၊ ထို မဟာသယနကို ရဟန်းတော်တို့အား ခုတင်ပေါ်၌ခင်း၍ မထိုင်ကောင်း မအိပ်ကောင်းသောကြောင့် "အကပ္ပိယ ပစ္စတ္ထရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ခြေသေ့စသော အရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကျယ်သော ပလ္လင်နှင့် မြင့်သော ခုတင်တို့ကား နဂိုသဘောအတိုင်းပင် မထိုင်ကောင်း မအိပ်ကောင်း။

ဝါ–ထို မြင့်သောနေရာ ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားသော နေရာ၌ ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းမှ၊ ပတိဝိရတောဟု–ရှောင်ကြဉ်တော်၏၊ ဤတို အတ္ထော။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဝိရတောတိ အတ္ထော"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိအလို ပတိသဒ္ဒါ အနက်မရှိဟု မှတ်ပါ။]

သုဝဏ္ဏော–ရွှေသည်၊ ဇာတရူပန္တိ–ဇာတရူပ မည်၏၊ ကဟာပဏောဟု–အသပြာ လည်းကောင်း၊ လောဟမာသကောဟု–ကြေးဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်း ကောင်း၊ ဇတုမာသကောဟု–ချိပ်ဖြင့်ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဒါရုမာ သကောဟု–သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဤတို–သို့၊

ထိုင်ခြင်း။ ။"ဥစ္စာသယန မဟာသယန"ဟု အိပ်စရာနေရာကိုသာ ဆိုထားသော်လည်း "အာသန္ဒိ"ဟူသော အကပ္ပိယပလ္လင်တို့မှာ အိပ်ရာ မဟုတ်, ထိုင်စရာတည်း၊ ထို ထိုင်စရာ နိသီဒနများကိုလည်း သယနသဒ္ဒါဖြင့်ပင် သိမ်းယူနိုင်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း...အိပ်စရာ မှန်လျှင် ထိုင်၍လည်း ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့်တည်း။ [အာသန္ဒာဒိ အာသနဿေတ္ထ သယနေန သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

ထိုင်ခြင်း, အိပ်ခြင်း။ ။ထို ဥစ္စာသယန မဟာသယနများကို လျှပ်သည်ကို ရရှိနေရုံဖြင့် အပြစ်မရှိ (အာပတ်မသင့်) သေး၊ ထိုနေရာပေါ်၌ ထိုင်မှ အိပ်မှ အာပတ်သင့်သည်၊ သို့သော် တည်ရာဖြစ်သော အိပ်ရာနေရာ အာဓာရကို ပယ်လိုက်လျှင် ထိုအပေါ်၌တည်သော အာဓေယ် (ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်း) ကြိယာကိုပါ ပယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ"ဟုသာ (ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းကြိယာ မပါဘဲ) မိန့်တော်ထားသည်။ [ယသ္မာ ပန အာဓာရေ ပဋ္ဌိတ္ဌေ တဒါဓာရကိရိယာပိ ပဋ္ဌိတ္ဌာဝ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဣဒ္ဓေဝ ဝုတ္တာ၊ အတ္ထတော ပန တဒုပဘောဂဘူတနိသဇ္ဇာ နိပဇ္ဇနေဟိ ဝိရတိ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။"ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကေဒေသသရူပေက သေသနည်းအားဖြင့် ရှေ့ပုဒ်မှ သယနတစ်စိတ်နှင့်တူသော နောက် သယန တစ်ပုဒ်ကိုချေ၍ "ဥစ္စာသယန မဟာသယန"ဟု ဆိုထားသည်၊ ဥပမာ–"နာမဠ+ရူပဠ+နာမရူပဠ နာမရူပံ"၌ နောက်ဆုံး နာမရူပံနှင့် တစ်စိတ်စီသာ တူသော နာမပုဒ် ရူပပုဒ်ကို ချေထားသကဲ့သို့တည်း။

ဇာတရူပရဇတံ။ ။ဇာတံ+ရူပံ ယသ္မာတိ ဇာတရူပံ–(နဂိုအတိုင်း မပြောင်းလွဲ) ဖြစ်မြဲတိုင်းသော+သဘောရှိသောကြောင့် ရွှေကို "ဇာတရူပ"ဟု ခေါ်၏၊ ရဇ္ဇိယတီတိ ရဇတံ (ရန္ဇဓာတ် တပစ္စည်း)၊ ဖြူဖွေးသောအရောင်ရှိသည့်အတွက် နှစ်သက်ဖွယ် (တပ်မက်ဖွယ်) ကောင်းသောကြောင့် ငွေကို "ရဇတ"ဟု ခေါ်သည်။ ["ရဇ္ဇန္တိ သတ္တာ ဧတ္ထာတိ ရဇတံ"ဟု လည်း ဋီကာသစ်၌ အဓိကရဏသာဓက ပြုသေး၏။]

မာသက။ ။[ကဟ်ာပဏပုဒ်ပြီးပုံကို ဒုတိယပါဒဇိက နီလကဟာပဏ၌ ပြခဲ့ပြီ။] "မသ္ယတေ (ပရိမိယတေ) အနေနာ့တိ မာသော၊ မာသောယေव မာသကော"ဟု ထောမနိမိ ပြု၏၊ ရောင်းဝယ်အပ်သော ဥစ္စာကို နှိုင်းယှဉ် (တစ်ပဲတန်, နှစ်ပဲတန်စသည်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်) ရသောကြောင့် ပဲပိုက်ဆံကို မာသကဟုခေါ်၏၊ မသဓာတ်, ပရိမာဏအနက်ဟော, ဏပစ္စည်း၊ လောဟေန ကတော+မာသကော လောဟမာသကော။

ယေ–အကြောင် ငွေ, ပဲပိုက်ဆံတို့သည်၊ ဝေါဟာရ်–ကူးသန်းရောင်းဝယ်ကြောင်း၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ (တေ–ထို ငွေ, ပဲပိုက်ဆံတို့သည်၊) ရဇတန္တိ–ရဇတမည်၏၊ ဥဘယသာပိ–နှစ်ပါးစုံလည်းဖြစ်သော၊ တသ–ထို ရွှေ ငွေကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာ–ခံယူခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတော–၏၊ နံ–ထို ရွှေ ငွေကို၊ နေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ–ကိုယ်တိုင်လည်း မခံယူ၊ နှ ဥဂ္ဂဏှာပေတိ–သူတစ်ပါးကိုလည်း မခံယူစေ၊ ဥပနိက္ခိတ္တံ–အနီးဌ် ချထားအပ်, အပ်နှံထားအပ်သော ရွှေ ငွေကို၊ နှ သာဒိယတိ–မသာယာ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဝေါဟာရ်။ ။ဝိ+အဝ+ဟရဓာတ်, ဏဖြင့်ပြီးသော ဝေါဟာရသဒ္ဒါသည် "စကားပြောခြင်း, အမည်ပညတ်, ကုန်သွယ်ခြင်း, စေတနာဟူသော အနက်တို့ဌ် ဖြစ်၏"ဟု အဘိဓာန် (၈၄၉) ဌ် ဆို၏၊ ဤနေရာဌ် ကုန်သွယ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ "ဝေါဟရိယတေ (ရောင်းဝယ်အပ်၏) အနေနာတိ ဝေါဟာရော"ဟု ကရဏသာဓ် ပြု၍ ရောင်းဝယ်ကြောင်းငွေကို အရကောက်ပါ၊ "ငွေဖြင့် စပါးကို ဝယ်၏"ဟူရာဌ် ငွေသည် ရောင်းဝယ်ကြောင်းဝတ္ထု, စပါးသည် ရောင်းဝယ်အပ်သော ဝတ္ထုတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝေါဟာရ်–ရောင်းဝယ်ကြောင်း၏ အဖြစ်"ဟု နိဿယဌ် ပေးသည်၊ ဝေါဟာရ်ဌ် ဘာဝပွဓာန (ဘာဝလောပ)လည်း ကြံပါ။ ["ယေ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆန္တိ, တေ ရဇတန္တိ"ဟု လှည့်၍ စပ်ပါ၊ တသ ဥဘယသာနှင့် မစပ်သင့်။]

နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ ။ပါဠိတော်ဌ် "ပဋိဂ္ဂဟဏာ"ဟု ရှိ၏၊ သူတစ်ပါးကို အယူခိုင်းခြင်း, ဘဏ်တိုက်စသည်ဌ် အပ်နှံထားသည်ကိုလည်းကောင်း, အနီးဌ် ချထားသည်ကိုလည်းကောင်း သာယာခြင်းလည်း ခံယူခြင်းပင်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ပဋိဂ္ဂဟဏာဌ် ပါဝင်ရကား "နှ ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, နှ ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒယတိ"တို့ကိုပါ ထည့်၍ ဖွင့်နိုင်သည်။...[အညေဟိ ဂါဟာပနေ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနေစ ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထော (ပဋိဂ္ဂဟသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို) လဇ္ဇတီ တိ အာဟ–နှ ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, နှ ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ၊–ဋီကာ။]

ပဋိဂ္ဂဟနှ တစ်နည်း။ ။ပဋိဂ္ဂဟဏသည် ကာယပဋိဂ္ဂဟဏ (ကိုယ်ဖြင့် ခံယူခြင်း), ဝါစာပဋိဂ္ဂဟဏ (သူတစ်ပါးကို အယူခိုင်းခြင်းဟူသော နှုတ်ဖြင့် ခံယူခြင်း), မနောပဋိဂ္ဂဟဏ (သာယာခြင်းဟူသော စိတ်ဖြင့် ခံယူခြင်း), ဤ ၃ မျိုးသော ပဋိဂ္ဂဟဏကို သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, ဧကသေသနည်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းယူ၍ "ပဋိဂ္ဂဟဏာ"ဟု ပါဠိတော်ဌ် မိန့်တော်မူသည်၊–ဋီကာ။ [အာမဂ္ဂဏေပဋိဂ္ဂဟဏာ စသည်ဌ်လည်း နည်းတူ။]

အဌကထာဖွင့်။ ။နေဝ နှ ဥဂ္ဂဏှာတိ စသော အဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ထို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ပဋိဂ္ဂဟဏ–ကိုယ်တိုင်ခံယူခြင်း, သူတစ်ပါးကို ခံယူစေခြင်း, အပ်နှံထားအပ် အနီးဌ် ချထားအပ်သော ရွှေ ငွေကို သာယာခြင်း"ဟု ပေးအပ်သော အနက်လည်း အဓိပ္ပာယ်နက်သာ၊ ထို အနက်အတိုင်း ပဋိဂ္ဂဟဏ ပဋိဂ္ဂဟာပဏ သာဒိယန ၃ မျိုးကို သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, ဧကသေသနည်း မရနိုင်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ရွှေ ငွေကိုင်ခြင်းကို တားမြစ်သည် မဟုတ်ပါ၊ အလှူခံခြင်း, လှူသောအခါ လက်ခံခြင်းကိုသာ တားမြစ်ပါသည်၊ ဝိနည်းဌ် နိဿဂ္ဂိယပါစိတ်ဟု ပညတ်တော်မူပါသည်၊ ကိုင်ခြင်းကိုကား အနာမာသဒုက္ကဋ်ဟု မှတ်ပါ။

အာမကညြပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏာတိ–ကား၊ သာလိ, ဝိဟီ, ယဝ, ဂေါဓုမ, ကင်္ဂု, ဝရက, ကုဒြ္ဒုသကသင်္ခါတသ––သလေး, ကောက်, မုယော, နတ်ကောက်, (တစ်နည်း) ဂျုံ, ဆပ်, ပြောင်း, လူး, ဟု ဆိုအပ်သော၊ သတ္တဝိဓသာပိ–၇ ပါး

သာလိ။ ။သဋ္ဌိဒိနပရိပါကော (ရက်ပေါင်း ခြောက်ဆယ်ရှိလျှင် မှည့်ရင့်သော) သုကညဝိသေသော (အမြီးပါဝသော စပါးအထူးသည်) သာလိနာမ (သလေးစပါး) မည်၏၊ သလီယတေ သိလာယျတေတိ သာလိ–ချီးမွမ်းအပ်သော သလေးစပါး၊–ဋီကာသစ်၊ [ကဏ္ဍနေန ဝိနာ သုက္ကာ, ဟေမန္တာ သာလယော မတာ–ထောင်းထုခြင်းနှင့် ကင်းရှိ (မဖွပ်ရဘဲပင်) ဖြူကုန်သော ဆောင်းအခါ၌မှည့်သော ကောက်ကြီးစပါးတို့ကို သလေးစပါးဟု သိမှတ်အပ်ကုန်၏၊–အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အမရကောသ နိဿယ၊] ရှေးခေတ်က သလေးစပါးကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ယခုခေတ် သလေးစပါးတို့ကား မထောင်း မထု မဖွပ်ဘဲ မဖြူနိုင်။

ဝိဟီ။ ။ဝိဟယော တွာ သဠာရျာတာ, ဝဿကာလသမုဒ္ဓဝါ–မိုးကာလ၌ဖြစ်ကုန် အာသဋ္ဌီ (ဝါဆိုလ၌) ဖြစ်ကုန်သော ကောက်စပါးတို့ကို ဝိဟီဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဝဟတိ ဖြူဟေတိ ဝါ သတ္တာနံ ဇီဝိတံ–သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို ဆောင်တတ် တိုးပွားစေတတ်သောကြောင့် ဝိဟီမည်၏၊–ဋီကာသစ်။ [ဝဿိကာ ဂဏ္ဍိတာ သုက္ကာ, ဝိဟယော စိရပါကိနော=မိုးအခါ၌ ဖြစ်ကုန်သော, ထောင်းနှိုင် ဖွပ်နှိုင်မှ ဖြူကုန်သော, ကြာမြင့်စွာ ချက်ရခြင်းရှိကုန် (ကျက်ခဲကုန်) သော ကောက်လတ်စပါးတို့သည် ဝိဟီမည်ကုန်၏၊...ယော ဝိဟီ သဋ္ဌိရတ္တေန, ပစ္ဆတော သတ္ထု သဋ္ဌိကော=ရက်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကျော်လျှင် မှည့်ရင့်သော ကောက်လျင်စပါး တစ်မျိုးကို "သဋ္ဌိက"ဟု ခေါ်၏၊ နွေအခါ၌လည်း ဖြစ်နိုင်၏။]

ယဝ။ ။ယုဝိတဗ္ဗော မိဿိတဗ္ဗောတိ ယဝေါ–အလွန်ကြမ်းသည့်အတွက် အခြားသော အစာတစ်မျိုးဖြင့်ရောမှ စားနိုင်သော မုယောသည် ယဝမည်၏၊–ဋီကာသစ်၊ [ဖြူသော အမြီးရှိသော မုယောသည် ယဝမည်၏၊ အမြီးမပါသော (မြီးတုံး) မုယောသည် အတိယဝမည်၏၊ အခွံစိမ်းသော မြီးတုံးမုယောသည် တောကျမည်၏၊ ထို ၃ မျိုးမှ ကြွင်းသော မုယောသာမန်သည် အပ္ပယဝ–ယဝကမည်၏၊ အပင် အသီးမှာ ဂျုံနှင့် တူ၏၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အစိုက်နည်း၏၊ အချို့အရပ်၌ "ဂျုံဖြူ"ဟု ခေါ်၏၊–အမရကောသ နိဿယ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာအားဖြင့် "ဗာလီ"ဟု ခေါ်၏။]

ဂေါဓုမ။ ။ဂုဓတိ ပလိဝေဌတိ (ရစ်ပတ်တတ်၏) ပလိဝုန္ဓတိ (နှောင်ဖွဲ့တတ်၏) ဣတိ ဂေါဓုမော၊–ဋီကာသစ်။ ["ဂေါဓုမ–နတ်ကောက်"ဟု ပေးကြသော်လည်း "ဂျုံ"ဟုသာ အနက်မှန်ပေးပါ၊ "ယဝမည်သော ဂျုံသည် အခွံကြမ်း၏၊ ဂေါဓုမမည်သော ဂျုံကား အခွံမကြမ်း"ဟု အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ မိန့်တော်မူ၏၊ ဂေါဓုမမည်သော ဂျုံကို ဟိန္ဒီဘာသာဖြင့် "ဂေဟွန်"ဟု ခေါ်သတတ်။]

ကင်္ဂု။ ။သောဘနတ္တာ (တင့်တယ်သည့်အတွက်) ကမနီယဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ (နှစ်သက်ဖွယ်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ကင်္ဂု–မည်၏၊ အတိသုခုမညဝိသေသော (အလွန်သေးငယ်သော စပါးအထူးတည်း)၊–ဋီကာသစ်။ [ထောမနိမိတ္တ ကကိဓာတ်, ဥပစ္စည်း၊ ပိသောဒရာဒိဂဏ်း၌ သွင်း၍ ကကို ဂပြုသည်၊ နိဂ္ဂဟီတ်ကား ဣကာရန္တဖြစ်၍ လာရိုးတည်း၊ "ကင်္ဂတိ သုခုမဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ကင်္ဂု"ဟု ကြံပါ။]

အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အာမကညဿ–အစိမ်းဖြစ်သော စပါးကို၊ (မချက်အပ်သေးသော စပါးကို၊) ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏာ–ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းမှ၊ (ပတိဝိရတောဠ် စပ်)၊ စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–အာမသနု မဖက် သက်သက်၊ ဇတေသံ–ဤ ၇ မျိုးသော စပါးတို့ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏမေဝ–ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းသည်သာ၊ (နှ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်သည်ကား၊) နှ–မဟုတ်သေး၊ အာမသနမ္ပိ–သုံးသပ်ခြင်းသည်လည်း၊ (ကိုင်ခြင်းသည်လည်း)၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ နှ ဝဋ္ဋတိ ယေဝ–မအပ်သည်သာ။

အာမကမံသပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏာတိ ဇတ္ထု–ဠ်၊ သြဒိဿ–သီးခြားရည်စူး၍၊ အနုညာတာ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ခံယူခြင်းကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ အာမကမံသမစ္ဆာနံ–အစိမ်းဖြစ်သော သားငါးတို့ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏမေဝ–ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူ

ဝရက။ ။ဝရီယတိ အတိလူခတာယ နိဝါရီယတီတိ ဝရကော–အလွန်ကြမ်းသည့် အတွက် တားမြစ်အပ် (မယူခဲ့ပါနဲ့ဟု အတားမြစ်ခံရ)သောကြောင့် ဝရကမည်၏၊ (တစ်နည်း) ခုဒ္ဒါပတိဝိနယနတော–ဆာလောင်ခြင်းကို ပယ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝရီယတိ ဘဒ္ဒီယတိ (သလေးဆန် ကောက်ဆန် မရှိသောအခါ) မှီဝဲအပ် (စားအပ်) ၏၊ ဣတိ ဝရကော၊–ဋီကာသစ်။

ကုဒြ္ဒုသက။ ။ကုရံ (ရခိုရံ) ဒုသတိတိ ကုဒြ္ဒုသကော၊ (သွေးကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ကြောင့်) ဝဏ္ဏသက်မနေနှ–ရကို ဒသို့ ပြောင်းရွှေ့သောအားဖြင့် ကုဒြ္ဒုသကမည်၏၊ ယော ဂေါဝမ္ဘနောတိပိ ဝုစ္စတိ–ယင်း ကုဒြ္ဒုသက (လူး) ကို နွားတို့ကို ဝစေတတ်သော အစာဟု ဆိုအပ်၏၊–ဋီကာသစ်။

ဣညဿ။ ။ထောမနိမိတ္တ "ဓာနေ ပေါသနေ (မွေးမြူခြင်းဌ) သာဓု (ကောင်းသည်တည်း)"ဟု ဆို၍ ဓာနနောင် ယတ်ပစ္စည်းသက်၍ "ဓာနု"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိဌ် နှုကို ဥပြု, ဒွေဘော်လာ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်ဌ် "ဓာနေ ပေါသနေ သာဓုတ္တေန ဣညာနိတိ ဝုစ္စန္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဓာနဌ် ဓာဓာတ်သည် ပေါသန (မွေးမြူခြင်း ကြီးပွားခြင်း) အနက်ဟောတည်း, ယုပစ္စည်း။]

သြဒိဿ အနုညာတာ။ ။"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍ ဝသာနိ ဘောဇနာနိ အစ္ဆဝသံ မစ္ဆဝသံ သုသုကာဝသံ သူကရဝသံ ဂဒြဘဝသံ"ဟု ခွင့်ပြုအပ်သော ငါးဆီ သားဆီများကို အစိမ်းဖြစ်သော်လည်း နံနက်ဌ် အကပ်ခံကောင်းသောကြောင့် "သြဒိဿ အနုညာတာ"ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

မိမိအယူ။ ။မိမိကား သူရဲဖမ်းစားအပ်သော ရဟန်းအား သီးခြားခွင့်ပြုအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်သည်ဟု ထင်သည်၊ ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ–ဘောဇနက္ခန္ဓကဌ် "အညတရဿ ဘိက္ခုနော အမနုဿိကာဟာရော ဟောတိ ၊ပေ၊ သော သူကရသူနံ ဂန္တွာ အာမကမံသံ ခါဒိ၊ အာမကလောဟိတံ ပိဝိ၊ တဿ သော အမနုဿိကာဟာရော ပဋ္ဌိပ္ပဿမ္ဘိ ၊ပေ၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အမနုဿိကာဟာရေ အာမကမံသံ အာမကလောဟိတန္တိ"ဟု သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ရဟန်းများအတွက်သာ သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူသည်ကို "သြဒိဿ အနုညာတာ"ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

ခြင်းသည်သာ၊ ဘိက္ခုနှုန်–တို့အား၊ နု ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ အာမသနံ–သုံးသပ်ခြင်းသည်၊ နော (နု ဝဋ္ဋတိ)–မအပ်သည် မဟုတ် အပ်သည်သာ၊ ("အာမသနံ–သည်၊ နု ဝဋ္ဋတိ–မအပ်သည်ကား၊ နု–မဟုတ်၊ ဝဋ္ဋတိဧဝ–သာ" ဟုလည်း ပေးပါ။)

ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ–ဌာ၊ ပုရိသန္တရဂတာ–ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားအပ်ဖူးသော မိန်းမသည်၊ ဣတ္ထီတိ–ဣတ္ထိမည်၏၊ ဣတရာ–ယောကျ်ားတစ်ပါး သွားအပ်ဖူးသော မိန်းမမှတစ်ပါး မသွားအပ်ဖူးသော အပျိုသည်၊ ကုမာရိကာနာမ–ကုမာရိကာမည်၏၊ တာသံ–ထိုဣတ္ထိ ကုမာရိကတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏမှိ–ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာမသနမှိ–သုံးသပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကပ္ပိယမေဝ–မအပ်သည်သာ၊ ဒါသိဒါသ ပဋိဂ္ဂဟဏာတိ ဧတ္ထ–ဌာ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စပ်ပုဒ် မရှိသောကြောင့် ထည့်ရသည်၊ ဒါသိဟု မဓွေရသ ရှိရမည်၊) ဒါသိဒါသဝသေနေဝ–ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောကျ်ားတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ (ကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောကျ်ားဟူသော အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်သာလျှင်)၊ တေသံ–ထိုကျွန်မိန်းမ ကျွန်ယောကျ်ားတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ–သည်၊ နု ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ [ဒါသိဒါသဝသေနေဝါတိ ဒါသိဒါသ ဝေါဟာရဝသေနေဝ–ဋီကာသစ်။] ပန–အနွယ်၊ ကပ္ပိယကာရကံ–ကပ္ပိယကာရကကို၊ ဝါ–အပ်အောင်ပြုတတ်သော ဒါယကာကို၊ ဒမ္မိ–လှူပါ၏၊ အာရာမိကံ–အရာမ်စောင့်ကို၊ ဒမ္မိ–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေ–လျှောက်အပ်သော်၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏံ–သည်၊) ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ["ကပ္ပိယကာရက လှူပါ၏" စသောစကားသည် ဝိနည်းတော်နှင့် လျော်သောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝဋ္ဋတိ" ဟု ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။စပါးကို ခံယူရာ၌ မကျက်သေးသမျှ (ခြောက်သွေ့၍ နှစ်ချို့ဖြစ်စေကာမူ) အာမက အမည်ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ သားငါးများလည်း မကျက်သေးသမျှ ငါးခြောက် အမဲခြောက် ငါးပိဖြစ်စေကာမူ အာမကဟုပင် ယူရပေလိမ့်မည်၊ အချို့ဆရာတော်တို့ကား "ငါးခြောက်မှာ နေဖြင့်ချက်ထားသောကြောင့် အကျက်ပင်" ဟု ယူကြသတတ်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထို ငါးခြောက်ကို မီးမဖုတ်ဘဲ စားနိုင်ပါမည်လော၊ ပုဇွန်ခြောက်ကား မီးဖြင့် ပေါင်းထားသတတ်၊ ထို့ကြောင့် ပုဇွန်ခြောက်ကို အာမက မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအတိုင်းပင် စားနိုင်သည်။

ပုရိသန္တရဂတာ။ ။လောကီကျမ်းတို့၌ "ရှစ်နှစ်အရွယ် သူငယ်မသည် ဂေါရီမည်၏၊ ဆယ်နှစ်အရွယ် သူငယ်မသည် ကညာမည်၏၊ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သူကို ကုမာရီ (အပျို) ဟု ခေါ်ရ၏" ဟု ဆိုသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ယောကျ်ားသွားအပ်ဖူး (မေထုန်ပြုအပ်ဖူး), မသွားအပ်ဖူးအားဖြင့် ဣတ္ထိ ကုမာရိကာကို ခွဲခြားလိုသောကြောင့် "ဣတ္ထိတိ ပုရိသန္တရဂတာ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [အန္တရော–တစ်ပါးတစ်ခြားသော+ပုရိသော ပုရိသန္တရော၊ ပုရိသန္တရေန+ဂတာ–ရောက်အပ်ဖူး, သွားအပ်ဖူး, မေထုန်မှီဝဲဖူးသော မိန်းမတည်း၊ ပုရိသန္တရဂတာ။]

အဇ္ဇေကာဒီသု–အဇ္ဇေကအစရှိကုန်သော၊ ခေတ္တာဝတ္ထုပရိယောသာနေသု–ခေတ္တာဝတ္ထု အဆုံးရှိကုန်သော ဝတ္ထုတို့၌၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယနယော–အပ်, မအပ်ကို သိကြောင်းနည်းကို၊ ဝိနယဝေသန–ဝိနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော–စူးစမ်းရှာင်းချိန်ထိုက်၏၊ [ကုဋ္ဌိကာရသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်စသော ဝိနည်း အဋ္ဌကထာတို့၌ အဆုံးအဖြတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝိနယဝေသန ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော"ဟု ဆိုသည်။] တတ္ထ–ထို ခေတ္တာဝတ္ထု အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ္မိं–အကြင်အရပ်၌၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ–စပါး မျိုးသည်၊ ရုဟတိ–ပေါက်၏၊ (တံ–ထို အရပ်သည်၊) ခေတ္တံနာမ–ခေတ္တ မည်၏၊ ဝါ–လယ်မည်၏၊ ယသ္မိं–၌၊ အပရဏ္ဏံ–ပဲမျိုးသည်၊ ရုဟတိ–၏၊ (တံ–သည်၊) ဝတ္ထုနာမ–ဝတ္ထု မည်၏၊ ဝါ–ယာမည်၏။

ဝါ–တစ်နည်း၊ ယတ္ထ–အကြင် အရပ်၌၊ ဥဘယမ္ပိ–၂ ပါးစုံသော စပါးမျိုး ပဲမျိုးသည်လည်း၊ ရုဟတိ–၏၊ တံ–ထိုအရပ်သည်၊ ခေတ္တံ–ခေတ္တ မည်၏၊ ဝါ–လယ်, ယာ မည်၏၊ တဒတ္ထာယ–ထို လယ်, ယာအကျိုးငှာ၊ အကတဘူမိ ဘာဂေါ–မပြုပြင်အပ်သေးသော မြေအဖို့သည်၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထု မည်၏၊ ဝါ–လယ်, ယာတည်ဖို့ရန် အရပ်မည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤ ခေတ္တာဝတ္ထု ပဋ္ဌိဂ္ဂဟကာဟူသော သိက္ခာပုဒ်၌၊ ခေတ္တာဝတ္ထုသီသေန–လယ်ယာကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ–အလျားရှည် ရေကန်, တစ်ဖက်ဆည်ကန် အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ သင်္ဂဟိတာနေဝ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်သာ။

ခေတ္တံ ဝတ္ထု။ ။ယသ္မိं ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိဖြင့် "ဗီဇံ ခိပန္တိ ဇော်တာ ခိတ္တံ (မျိုးကို ကြဲချရာ ဖြစ်သော လယ်)"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ ခိပဓာတ် တပစ္စည်း၊ ယသ္မိं အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ ဖြင့် "ဝသန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ အပရဏ္ဏာနိ ဇော်တာ ဝတ္ထု (ပဲမျိုးတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ယာခင်း)"ဟု ပြ၏၊ ဝသဓာတ် ရတ္ထပစ္စည်း။

ယတ္ထ ဝါ။ ။ပြခဲ့သောနည်းသည် ရေးအဋ္ဌကထာ၌ လာသောနည်းတည်း၊ ယခု အခါ "ခေတ္တံ နာမ ယတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏံဝါ အပရဏ္ဏံဝါ ဇာယတိ"ဟူသော ဝိနည်းပါဠိတော်အားလျော်သောအနက်ကို ဖွင့်ပြလိုရ၍ "ယတ္ထဝါ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ခေတ္တာကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ထုတ်ပြထား၏၊ ဝါပီ (ဒီဃိကာ)–အလျားရှည်သော ကန် (ရေအိုင်ဟုလည်း ပေးကြ၏)၊ တဠာက, ပေါက္ခရဏီ–(လေးထောင့်ကန်), ကူပ (ရေတွင်း) စသည်ကိုလည်း ယူပါ၊ လယ်ယာတို့ကို ဝတ္ထုကမ်အဖြစ်ဖြင့် အလှူခံကောင်းပုံကို ဝိနည်းပါဠိတော်, နိဿဂ္ဂိယ–ရာဇသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။

ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏံ။ ။အဒဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် "အန္ဒံ"ဟု ပုဒ်ရင်းဖြစ်၏၊ အဒီယတေ ဘက္ခီယတေ–စားအပ် စားကောင်း၏၊ ဣတိ အန္ဒံ (အစာ)၊ ပုဗ္ဗေ–ပဲ၏ရှေ့၌+ပဝတ္တံ–ကမ္ဘာဦး၌ ဖြစ်ခဲ့သော+အန္ဒံ–အစာတည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ–ပဲ၏ ဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အစာ (စပါး)။ [သဏ္ဌာန်တည်ရာ "ပြုဗ္ဗ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရ်အတွက် ဏ္ဍကို ဏ္ဍ ပြုရသည်၊ အပရသ္မိं–ကောက်၏နောက်၌ (နောက်မှ)- ပဝတ္တံ+အန္ဒံ အပရဏ္ဏံ (ပဲ)၊ အပရ၌ ရကြောင့် ဏ္ဍကို ဏ္ဍ ပြု။]

ဒုတကမ္မံ–တမန်သည်တို့၏ အလုပ်ကို၊ ဒုတေယျံ–ဒူတေယျဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဂိဟီနံ–လူတို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ ပဟိတံ–ပေးပို့အပ်သော၊ ပဏ္ဏံဝါ–စာကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာသနံဝါ–နှုတ်မှာစကားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထို မြို့ရွာသို့၊ ဂမနံ–သွားခြင်းတည်း၊ ဃရာ–အိမ်တစ်အိမ်မှ၊ ဃရံ–အိမ်တစ်အိမ်သို့၊ ပေသိတသ–စေလွှတ်အပ်သော ရဟန်း၏၊ ခုဒ္ဒကဂမနံ–ငယ်သော သွားခြင်းကို၊ ဝါ–ခရီးတို သွားခြင်းကို၊ ပဟိဏဂနံ–ပဟိဏာဂမနဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ အနုယောဂေါနာမ–အနုယောဂ မည်သည်၊ တဒုဘယကရဏံ–ထို ၂ ပါးစုံသော ဒူတေယျ ပဟိဏာဂမနကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း၊ ဒူတေယျ ပဟိဏာဂမနာနံ–တမန်သည်တို့၏ အလုပ်ဖြစ်သော သဝဏ်စာလွှာ နှုတ်မှာစကားကို ဆောင်ယူ၍ တစ်ရွာမှ တစ်ရွာသို့ ခရီးရှည်သွားခြင်း, စေခိုင်းအပ်သည်ဖြစ်၍ တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်သို့ ခရီးတိုသွားခြင်းတို့ကို၊ တသ္မာ အနုယောဂါ–ထို အားထုတ်ခြင်းမှ၊ (ပတိဝိရတောဘွဲ့ စပ်)၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒူတေယျပဟိဏာဂမနာနုယောဂါဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။ [**"တသ္မာနောင်, ဟိတ်နှင့်ဆောင်, တူအောင်အနက်ကြံ"**နှင့်အညီ "တသ္မာ" ကို အနုယောဂါနှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးရသည်။]

ဒူတေယျံ။ ။ဒူတေယျကို "ဒူတကမ္မ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဒူတသ+ဣဒံ ဒူတေယျံ"ဟု ပြု၍ ဣဒံအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်း သက်၊ "တမန်သည်၏+ဥစ္စာ"ဟူသည် တမန်သည်၏+အလုပ်ပင်တည်း၊ ထိုတမန်သည်၏အလုပ်ကို "ဂိဟီနံ ၊ပေ၊ ခုဒ္ဒကဂမနံ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ လူတို့က သူ့ဆိုင်ရာသို့ ပေးပို့အပ်သော စာကိုဖြစ်စေ, နှုတ်မှာစကားကိုဖြစ်စေ ရဟန်းက ယူ၍ မြို့ရွာတစ်ခုမှ မြို့ရွာတစ်ခုသို့ ခရီးအရှည် သွားပေးခြင်း, တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်သို့ စေခိုင်းအပ်သည်ဖြစ်၍ ခရီးအတိုသွားခြင်းကို "တမန်သည်၏အလုပ်"ဟု ခေါ်သည်-ဟူလို။

ဂိဟီနံ ၊ပေ၊ ဂမနံ။ ။ပဏ္ဏန္တိ–လေခသာသနံ (အကြောင်းအရာကို ရေးသားအပ်သော ပြောဆိုကြောင်း စာ)၊ သာသနန္တိ–မုခသာသနံ (နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုကြောင်းစကား)၊ သသတိ ဧတေနာတိ သာသနံ–ပြောဆိုကြောင်း စာ, စကား၊ ခုဒ္ဒကဂမနန္တိ–ဒူတေယျဂမနတော အပ္ပတရဂမနံ, အနဒ္ဓါနဂမနံ (ခရီးရှည် မဟုတ်သော သွားခြင်း) ရဿဂမနန္တိ အတ္ထော၊–ဒ္ဌီကာသစ်။ [ပဟိတဒ္ဒ ပဟုဗ္ဗ+ဟိဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ပဟိဏဒ္ဒလည်း ပဗုဗ္ဗ+ဟိဓာတ်, တပစ္စည်းပင်တည်း၊ တကို နပြု၊ ပ ဥပသာရက ပြု ပုဒ်ရင်းဖြစ်သောကြောင့် နကို ဏပြန်၊ "ပဟိဏသ+ဂမနံ ပဟိဏာဂမနံ"ဟု ပြုပါ။]

အနုယောဂ။ ။အနုယောဂဒ္ဒ အနုပုဗ္ဗ ယုဇဓာတ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဏပစ္စည်း၊ "အားထုတ်ခြင်း"ဟူသည် ပြုလုပ်ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေလို၍ "ကရဏံ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊ အနုအတွက် မဖွင့်သောကြောင့် အနက်မရှိဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ထို ဒူတေယျအပ္ပ ပဟိဏာဂမနအမ္ပ ၂ မျိုးကို (အဖန်ဖန်ကို မဆိုထားဘိ) တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မပြုလုပ်ကောင်း။

ကယဝိက္ကယာတိ–ကား၊ ကယာစ–ဝယ်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ဝိက္ကယာစ–ရောင်းခြင်းမှလည်းကောင်း၊ (ပတိဝိရတောဋ္ဌ စပ်)၊ တုလာကူဋဒီသု–တုလာကူဋ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ကူဋဋ္ဌိ–ကား၊ ဝဋ္ဌန်–လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း၊ တတ္ထ–ထိုတုလာကူဋ အစရှိသောအမှုတို့တွင်၊ တာဝ–ကံသကူဋစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ–ညွှန်ပြအပ်သော၊) တုလာကူဋံ–တုလာကူဋသည်၊ (ချိန်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်း, လှည့်စားခြင်းသည်၊) ရူပကူဋံ–ရူပကူဋလည်းကောင်း၊ အဂ်ကူဋံ–လည်းကောင်း၊ ဂဟဏကူဋံ–လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတုဗိဓံ–၄ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ကယဝိက္ကယာ။ ။[ကယဏံ ကယော, ဝိက္ကယနံ ဝိက္ကယော၊ ကယောစ+ဝိက္ကယောစ ကယဝိက္ကယံ၊ သမာဟာရဒ္ဒန်။] ကယဋ္ဌ ကိစ္စတ် အုပစ္စည်း၊ ကိ (သက္ကတဋ္ဌ ကြို) စတ်၏ အနက်ကို "ဒဗ္ဗဝိနိမယေ–ဥစ္စာလဲလှည် ရောင်းဝယ်ခြင်း" ဟု ပြသောကြောင့် ကိစ္စတ်သည် ရောင်းခြင်း ဝယ်ခြင်း ၂ မျိုးကို ဟောနိုင်သော်လည်း ထောမနိဗိဋ္ဌကား "ကိ–ကယေ" ဟု စတ်နက်ပြု၍ "မူလျဒါနေန–အဖိုးကို ပေးခြင်းဖြင့်၊ ဒဗ္ဗဂ္ဂဟဏေ–သူ၏ဥစ္စာခြဲယ်ကို ယူခြင်းဋ္ဌ" ဟု ဝယ်ခြင်းကို သရုပ်ဖော်သည်၊ ဝိက္ကယဋ္ဌကား ဝိဥပသာရအတွက် ဝယ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (ရောင်းခြင်း) ကို ဟောရ၏၊ ထောမနိဗိဋ္ဌ "မူလျဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ ပရသတ္တာ ပါဒေန–သူ့ဥစ္စာအဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းဋ္ဌ" ဟု ရောင်းခြင်းကို သရုပ်ဖော်သည်၊ ပါဠိဋ္ဌကာ တို့လည်း "ကယဋ္ဌော ပရဘဏ္ဍာသ ဂဟဏံ၊ ဝိက္ကယဋ္ဌော အတ္တနော ဘဏ္ဍာသ ဒါနံ" ဟု ထိုအတိုင်းပင် သရုပ်ဖော်သည်။

ကူဋဋ္ဌိ ဝဋ္ဌန်။ ။[ပါဠိတော်ဋ္ဌ "တုလာကူဋ ကံသကူဋ မာနကူဋာ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုတွင် တုလာကူဋကို ဖွင့်ပြလို၍ "ကူဋဋ္ဌိ" စသည်ကို မိန့်။] ထောမနိဗိဋ္ဌ ကူဋသဒ္ဒါ၏ အနက်များကို ပြရာဝယ် "မာယာယံ–လှည့်ပတ်ခြင်းဋ္ဌ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝဋ္ဌန်" ဟု ဖွင့်သည်၊ စတ်ကျမ်းဋ္ဌကား "ဒါဟ" စသောအနက်များကို ပြ၏၊ စုရာဒိတည်း၊ "ကူဋယန် ဒဟန်–လိမ်လည် လှည့်ပတ်သောအားဖြင့် သူတစ်ပါးကို လောင်မြိုက်ခြင်း၊ ကူဋံ–ခြင်း" ဟု ပြုပြ၊ ထို့ကြောင့် တချို့အရပ်ဋ္ဌ လှည့်ပတ်၍ ယူခြင်းကိုပင် "မြိုက်ချသည်" ဟု ဗြောစမှတ် ပြုကြသည်။

တုလာကူဋံ။ ။တုလစာတ်သည် "ဥမ္မာန် (မြှောက်၍ ချိန်ခြင်း)"အနက်ကို ဟော၏၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း၊ တုလီယတိ ပမီယတိ ဧတာယာတိ တုလာ–မြှောက်၍ နှိုင်းချိန်ကြောင်း ဖြစ်သော ချိန်၊ တုလာယ+ကူဋံ တုလာကူဋံ၊ ထို ချိန်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းသည် ၄ မျိုးရှိသောကြောင့် ရူပကူဋံ စသည်ကို မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။"တုလာ" ဟူရာ၌ ချိန်ခွင်ခွက်ကိုသာ ခေါ်သည်မဟုတ်၊ ချိန်သီးကိုလည်းကောင်း, ချိန်ကြောင်းဖြစ်သော အလေးကိုလည်းကောင်း "တုလာ" ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ မှန်၏–တချို့အရောင်းအဝယ်၌ ချိန်ခွင်ပြုလုပ်ရာဝယ် တစ်ဖက်ဋ္ဌသာ ချိန်ခွင်ခွက်ပါ၍ အခြားတစ်ဖက်ဋ္ဌ အလေးများကို အဆင့်ဆင့်ထားသည်၊ အချို့ဋ္ဌကား ခွက်လုံးလုံးမပါ၊ ထို ချိန်ကို တချို့အရပ်ဋ္ဌ "စဉ်း" ဟု ခေါ်သတတ်၊ ထို့ကြောင့် ရောင်းဝယ်သောအခါ၌ ထို စဉ်းကို (ယူသောအခါတစ်မျိုး, ပေးသောအခါတစ်မျိုးအားဖြင့်) လဲခြင်း လိမ်ခြင်းကို "စဉ်းလဲ" ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။

တတ္ထ–ထိ ၄ မျိုးသောကုဋ္ဌတို့တွင်၊ ယံ ကုဋ္ဌံ–အကြင် လှည့်ပတ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော–ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဤသို့ ကတ္တားထည့်ပါ)၊ ဒွေ–၂ ခုကုန်သော၊ တုလာ–ချိန်တို့ကို၊ ဝါ–အလေးတို့ကို၊ သမရူပါ–တူသောပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဂဏှန္တော–မိမိကယူလသော်၊ မဟာတိယာ–ကြီးသောချိန်ဖြင့်၊ ဝါ–ကြီးသောအလေးဖြင့်၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ဒဒန္တော–မိမိကပေးလသော်၊ ခုဒ္ဒိကာယ–ငယ်သောချိန်ဖြင့်၊ ဝါ–ငယ်သောအလေးဖြင့်၊ ဒေတိ–ပေး၏ (ဣဒံ–ဤ လှည့်ပတ်ခြင်းသည်၊) ရူပကုဋ္ဌံနာမ–ရူပကုဋ္ဌမည်၏၊ ဝါ–တူသောပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းမည်၏၊ (ယံ ကုဋ္ဌံ–ကို၊ ကရောန္တော–သည်၊) ဂဏှန္တော–သော်၊ ပစ္ဆာဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ (အလေးရှိရာ နောက်အဖို့၌၊) ဟတ္ထေန–လက်ဖြင့်၊ တုလံ–ချိန်ကို၊ အက္ကမတိ–ဖိနှိပ်၏၊ [အက္ကမတိ နိပ္ပီဠတိ၊–ဋီကာ။] ဒဒန္တော–သော်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ–ရှေ့အဖို့၌၊ (ပစ္ဆည်းရှိရာ ရှေ့အဖို့၌)၊ (ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ တုလံ–ကို၊ အက္ကမတိ–၏၊ ဣဒံ–ဤ လှည့်ပတ်ခြင်းသည်)၊ အဂ်ကုဋ္ဌံနာမ–မည်၏၊ ဝါ–လက်တည်းဟူသော ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းမည်၏၊ (ယံ ကုဋ္ဌံ–ကို၊ ကရောန္တော–သည်၊) ဂဏှန္တော–သော်၊ မူလေ–ချိန်ခွင်၏ အရင်း၌၊ ရဇ္ဇု–ကြိုးကို၊ ဂဏှာတိ–ကိုင်၏၊ ဒဒန္တော–သော်၊ အဂ္ဂေ–ချိန်ခွင်၏အဖျား၌၊ (ရဇ္ဇု–ကို၊ ဂဏှာတိ–၏၊ ဣဒံ–သည်၊) ဂဟဏကုဋ္ဌံနာမ–မည်၏၊ ဝါ–ကိုင်ပုံကိုင်နည်းဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းမည်၏၊ (ယံ ကုဋ္ဌံ–ကို၊ ကရောန္တော–သည်၊) တုလံ–ချိန်ခွင်ကို၊ သုသိရံ–အခေါင်းရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ အန္တော–ချိန်ခွင်၏ အတွင်း၌၊ အယစုဏ္ဏံ–သံမှုန့်ကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ–ထည့်၍၊ ဂဏှန္တော–သော်၊ တံ–ထို သံမှုန့်ကို၊ ပစ္ဆာဘာဂေ–၌၊ (အလေးရှိရာဘက်၌၊) ကရောတိ–၏၊ ဒဒန္တော–သော်၊ အဂ္ဂဘာဂေ–အဖျားအဖို့၌၊ (ရောင်းကုန်ရှိရာဘက်၌)၊ (ကရောတိ–၏၊ ဣဒံ–သည်၊) ပဋိစ္ဆန္နကုဋ္ဌံနာမ–၏၊ ဖုံးကွယ်အပ်သော သံမှုန့်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းမည်၏။

သုဝဏ္ဏပါတိ–ရွှေခွက်ကို၊ ကံသော–ကံသဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဟာယ–ထိုရွှေခွက်ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏံ–လှည့်ပတ်ခြင်းသည်၊ ကံသကုဋ္ဌံ–ကံသကုဋ္ဌ မည်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့လှည့်ပတ်သနည်း၊ ဧကံ–တစ်လုံးကို၊ သုဝဏ္ဏပါတိံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊

ကံသော။ ။ကံသသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၆၀၅) နှင့်အညီ စားခွက်သာမန်ကိုလည်းကောင်း, ကံသလောဟဟုခေါ်ရသော ကြေးတစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း, အသပြာ ၄ ကျပ်ကိုလည်းကောင်း ဟောစ၏၊ ထိုတွင် ဤ၌ ရွှေခွက်ကို အထင်ရှင်အားဖြင့် ယူစေလို၍ "ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ပါတိ၌ ပါ (ရက္ခဏေ) ဓာတ် တိပစ္စည်းတည်း၊ စားသောက်ဖွယ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် ပါတိအရ စားခွက် သောက်ခွက် ၂ မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "သုဝဏ္ဏဘာဇနေ"ဟု သုံးစွဲလတ္တံ့။ [ဋီကာသစ်၌ "ပါ–ပါနေ"ဟု ဓာတ်နက်ကြ၍ "ဣဓ ပန သောဝဏ္ဏမယေ ပါနပတ္တေ (သောက်ခွက်၌)"ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] ကံသကိုကား "ကနတိ ဒိဗ္ဗတီတိ ကံသော"ဟု ပြု၏။

အညာ–အခြားကုန်သော၊ ဒွတ္တိသော–နှစ်လုံး သုံးလုံးကုန်သော၊ လောဟပါတိ ယော–ကြေးခွက်တို့ကို၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော–ရွှေအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းရှိသည် တို့ကို၊ ကရောတိ–၏၊ တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ (ခွက်တို့ကို ပြုပြီးရာအခါမှ နောက်၌)၊ ဧနပဒံ–ဧနပုဒ်သို့၊ (ဗဟုသုတနည်းပါးသော ကျေးလက်နယ်ပယ် သို့၊) ဂန္တွာ–သွား၍၊ ကိဉ္စိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ဦးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အမ္ဗုံ–ကြွယ်ဝ သော၊ ကုလံ–အမျိုးသို့၊ (အိမ်သို့)၊ ပဝိသိတ္တာ–ဝင်၍၊ သုဝဏ္ဏဘာဇနာနိ–ရွှေခွက် တို့ကို၊ ကိဏာထ–ဝယ်ကြပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တွာ–ပြော၍၊ အဋ္ဌေ–အဖိုးကို၊ ပုစ္ဆိတေ–မေးအပ်သော်၊ (ဝယ်မည့်သူတို့က "ဘယ်လောက်နှင့် ရောင်းမည်လဲ"ဟု မေးအပ်သော်)၊ (အဟံ–အကျွန်ုပ်သည်၊) သမဃ္ဃတရံ–အထူးသဖြင့် နည်းသော အဖိုးဖြင့်၊ ဝါ–အဖိုးချိုချိုဖြင့်၊ ဒါတုကာမော–ပေးလိုသည်၊ (ရောင်းလိုသည်၊) အမှိ–ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊ တတော–ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ–ထိုအိမ်ရှင်တို့သည်၊ ကထံ–အဘယ်သို့၊ ဝါ–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဣမေသံ– ဤခွက်တို့၏၊ သုဝဏ္ဏဘာဝေါ–ရွှေတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော–သိနိုင်ပါအုံ့ နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–မေးအပ်သော်၊ ဝိမံသိတ္တာ–စူးစမ်း၍၊ ဂဏှထ–ယူကြပါ ကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ သုဝဏ္ဏပါတိံ–ရွှေအစစ်ခွက်ကို၊ ပါသာဏေ–မှတ် ကျောက်၌၊ ဃံသိတ္တာ–ပွတ်တိုက်၍၊ (မှတ်ကျောက်၌ ပွတ်ပြလျှင် မူလအရောင် ထွက်သောကြောင့် ပွတ်ပြ၍)၊ သဗ္ဗာ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါတိယော–ရွှေခွက် ကြေးခွက်တို့ကို၊ ဒတ္တွာ–ပေး၍၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏၊ ["ကထံ"အမေးကို ပြန်အုပ်ဖို့ရန် "ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တာယ–ထိုရွှေခွက်ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏံ–သည်၊ ကံသကူဋ်–မည်၏"ဟု ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ ပေးသည်။]

မာနကူဋ်နာမ–မာနကူဋ်မည်သည်၊ ဝါ–ချင့်တောင်း ချင့်ခွက်ဖြင့် လှည့်ပတ် ခြင်းမည်သည်၊ ဟဒယဘေဒ သိခါဘေဒ ရဇ္ဇုဘေဒဝသေန–ချင့်တောင်း ချင့်ခွက် ၏အတွင်းကို ဖျက်ခြင်း, အဦးအဖျားကို ဖျက်ခြင်း, ကြိုးကို ဖျက်ခြင်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဝိဓံ–၃ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ [မိနာတိ ပရိစ္ဆိန္နတိ စတောနာတိ မာနံ–မည်၍မည်မျှ ရှိ၏ဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သောအားဖြင့် နှိုင်းချင့် ကြောင်းဖြစ်သော ချင့်တောင်း–ချင့်ခွက်။]

သမဃ္ဃတရံ။ ။["အဋ္ဌေ ပုစ္ဆိတေ"ဟူသော ရှေ့စကားကိုထောက်လျှင် "သမဃ္ဃတရံ" စသော စကားသည် ရောင်းသူ၏အဖြေစကားသာ ဖြစ်ထိုက်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် "သမဃ္ဃတရံ ဒါတုကာမောမှိတိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ "ဒါတုကာမော ဟောတိ"ဟုလည်းကောင်း, "ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ"ဟုလည်းကောင်း မရှိသင့်။] သမဃ္ဃတရံ၌ သံသဒ္ဒါသည် အပွအနက်ဟောတည်း၊ "သံအဃ္ဃတရ–အလွန်နည်းသော အဖိုး, အဖိုးချိုချို"ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ [အပွတ္တေ သမဗ္ဗေါ– ရူပသိဒ္ဓိ, နာမ်, သြပသဂ္ဂိကပဒ။] ဋီကာသစ်၌ "တာသံ ပါတိနံ အညမညံ သမကံ အဃ္ဃဝိသေသံ"ဟု သံအတွက် သမကအနက် ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။

တတ္ထ–ထိ ၃ မျိုးသော မာနကူဋ္ဌတို့တွင်၊ ဟဒယဘေဒေါ–ချင့်တောင်းချင့်ခွက်၏အတွင်းဘက်ကို ဖျက်ခြင်းကို၊ သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ–ထောပတ်ဆီ အစရှိသည်တို့ကို ချင့်ရာအခါ၌၊ လဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ [ဟဒယန္တိ နာဠိအာဒိ မိနနဘာဇနာနံ အဗ္ဘန္တရံ၊ တသ္မိံ ဘေဒေါ ဆိဒ္ဒကရဏံ ဟဒယဘေဒေါ၊–ဋီကာသစ်၊ ဟဒယသဒ္ဒါ၏ အနက်ရင်းဖြစ်သော နှလုံးသားသည် အတွင်း၌ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ခွက်၏အတွင်းကို သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ဟဒယ"ဟု ခေါ်သည်။] ဟိ–ချဲ့၊ တာနိ–ထိ ထောပတ် ဆီ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဏှန္တော–မိမိက ယူလသော်၊ ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒေန–အောက်၌ အပေါက်ရှိသော၊ မာနေန–ချင့်ခွက်ဖြင့်၊ (ဂဏှာတိ၌ စပ်)၊ သဏိကံ–ဖြေးဖြေး၊ အာသိဉ္စ–လောင်းပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာ–ပြောရ၏၊ (ဖြေးဖြေးလောင်းလျှင် ချင့်ခွက်အပေါက်မှ စိမ့်၍ မိမိထည့်မည့် အိုးတွင်း၌ ကျသောကြောင့် ဤသို့ပြောသည်၊) အန္တောဘာဇနေ–အိုးခွက်၏အတွင်း၌၊ ဗဟုံ–များစွာ၊ ပဋ္ဌရာပေတွာ–ယိုစေ၍၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ဒဒန္တော–မိမိက ပေးလသော်၊ ဆိဒ္ဒံ–အောက်အပေါက်ကို၊ ပိဓယ–ပိတ်၍၊ (မသိမသာ လက်ဖြင့်ပိတ်၍၊) သီဃံ–လျင်စွာ၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဒေတိ–ပေး၏၊ (ဤကား ချင့်ခွက်ဖြင့် လိမ်ပုံတည်း)။

သိခါဘေဒေါ–အဦးအဖျားကို ဖျက်ခြင်းကို၊ တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ–နှမ်း, ဆန်အစရှိသည်တို့ကို ချင့်ရာအခါ၌၊ လဗ္ဘတိ–၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ တာနိ–ထို နှမ်း, ဆန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဏှန္တော–သော်၊ သဏိကံ–ဖြေးဖြေး၊ သိခံ–အဦးအဖျားကို၊ ဥဿာပေတွာ–အထက်သို့ ထောင်တက်စေ၍၊ [ဥဿာပေတွာတိ ဥဂ္ဂမာပေတွာ၊ ဥဒ္ဓံ ရာသိံ ကတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာသစ်၊] ဂဏှာတိ–၏၊ ဒဒန္တော–သော်၊ ဝေဂေန–လျင်သောအဟုန်ဖြင့်၊ ဝါ–မြန်မြန်၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ သိခံ–ကို၊ ဆိဒန္တော–ဖြတ်လျက်၊ ဒေတိ–၏၊ [မြန်မြန်လောင်းသောအခါ တောင်းအတွင်း၌ရှိသော လေက ခံထားသောကြောင့် နှမ်းစသည်တို့ အနည်းငယ်မျှ အဝင်လျော့သည်၊ မောက်လာသောအဖျားကို စတုတ်ဖြင့် မြန်မြန်တိုက်ချလျှင်လည်း ဟောက်ပက်ပက်ဖြစ်သွားသောကြောင့် အဝင်လျော့သည်။] ရဇ္ဇုဘေဒေါ–ကြိုးဖြင့် ဖျက်ခြင်းကို၊ ခေတ္တာဝတ္ထုမိနနကာလေ–လယ်ယာတို့ကို တိုင်းတာရာအခါ၌၊ လဗ္ဘတိ–၏။ [ရဇ္ဇုယာ ဘေဒေါ ဝိသမကရဏံ၊–ဋီကာသစ်။] ဟိ–မှန်၊ လဋ္ဌ–တံစိုး လက်ဆောင်ကို၊ အလဘန္တာ–မရကုန်သော မြေတိုင်းစာရေးတို့သည်၊

သိခါဘေဒ။ ။နှမ်း စသည်တို့ကို ချင့်ရာ၌ တောင်း၏အပေါ်သို့ မောက်တက်လာသော အဖျားကို "သိခါ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသိခါကို စတုတ်ခေါ်သော ဒုတ်ဖြင့် တိုက်ချခြင်းကို "သိခါဘေဒ"ဟု ခေါ်သည်။ [တိလာဒီနံ နာဠိအာဒီဟိ မိနနကာလေ ဥဿာပိတာ သိခါယေव သိခါ၊ တဿာ ဘေဒေါ ဟာပနံ သိခါဘေဒေါ၊–ဋီကာ။]

ခေတ္တံ–လယ်ကို၊ အမဟန္တမ္ပိ–မကြီးသည်ကိုလည်း၊ မဟန္တံ–ကြီးသည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ မိနန္တိ–တိုင်းတာကြကုန်၏၊ (ဤသို့ တိုင်းတာခြင်းသည် ကြိုးကိုင်ပုံဖြင့် ဖျက်ခြင်းတည်း)။

ဥက္ကောဋ္ဌနာဒီသု–ဥက္ကောဋ္ဌန အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဥက္ကောဋ္ဌနန္တိ–ကား၊ အသာ မကေ–ဥစ္စာရှင် မဟုတ်သူတို့ကို၊ သာမိကေ–ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ လဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ–တံစိုး လက်ဆောင်ယူခြင်းတည်း၊ ဝဋ္ဌနန္တိ–ကား၊ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ–ထိုထိုအတုအယောင် အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ဝဋ္ဌနံ–လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း၊ ["ဝဋ္ဌ–ဝဋ္ဌနေ" ဟူသော စုရာဒိဓာတ်တည်း၊ "ဝဋ္ဌိယ တေ–လှည့်ပတ်ခြင်း၊ ဝဋ္ဌနံ–ခြင်း" ဟု ပြု၊ ဥပါယေဟိတိ ကာရဏပတိရူပ ကေဟိ–(အစ်အမှန် အကြောင်းမဟုတ်, အတုအယောင် အကြောင်းတို့ဖြင့်)၊–ဋီကာသစ်။]

တတြ–ထိုလှည့်ပတ်ခြင်း၌၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ [လှည့်ပတ်ပုံဝတ္ထုတွေ များစွာရှိသောကြောင့် "ဧကံ ဝတ္ထု" ဟု ဆိုသည်၊ "အများထဲက ဝတ္ထုတစ်ခု" ဟူလို။] ကိရ–ချဲ့၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော၊ လုဒ္ဒကော–မုဆိုးသည်၊ မိဂဿ–သမင်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ မိဂပေါတကဿ–သမင်ငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတ္မာ–ယူ၍၊ အာဂစ္ဆတိ–လာ၏၊ တံ–ထို မုဆိုးကို၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော၊ ဓုတ္တော–သေသောက်ကြူးသည်၊ ဘော–အမောင်၊ မိဂေါ–သမင်ကြီးသည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝါ–ဘယ်လောက်၊ အဋ္ဌတိ–ထိုက်သနည်း၊ မိဂပေါတကော–သမင်ငယ်သည်၊ ကိံ–ကို၊ ဝါ–လောက်၊ (အဋ္ဌတိ–နည်း၊) ဣတိ–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ မိဂေါ–သမင်ကြီးသည်၊ ဒွေ ကဟာပဏေ–နှစ်အသပြာတို့ကို၊ ဝါ–နှစ်ကျပ်တို့ကို၊ (အဋ္ဌတိ–၏)၊ မိဂပေါတကော–သည်၊ ဧကံ (ကဟာပဏံ)–တစ်အသပြာကို၊ ဝါ–တစ်ကျပ်ကို၊ (အဋ္ဌတိ)၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ–ပြန်၍ ပြောအပ်သော်၊ ဧကံ ကဟာပဏံ–ကို၊ ဒတ္တာ–၍၊ မိဂပေါတကံ–ကို၊ ဂဟေတ္မာ––၍၊ ထောကံ–အနည်းငယ်၊ ဂန္တာ–၍၊ နိဝတ္တော–ပြန်နစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘော–အမောင်၊ မေ–အကျွန်ုပ်အား၊ မိဂပေါတကေန–ဖြင့်၊ အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ–မရှိပါ၊ (တစ်နည်း) နတ္ထိ အတ္ထော–အလိုမရှိပါ၊ မေ–အား၊ မိဂံ–သမင်ကြီးကို၊ ဒေဟိ–ပေးပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–ပြီ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (သမင်ကြီးကို အလိုရှိလျှင် ဤအလို တေနဟိသည်

ဥက္ကောဋ္ဌနံ။ ။ဥပုဇ္ဈ ကုဋုမ္ဗာတ် ယုပဇ္ဇည်း၊ ကုဋုမ္ဗာတ်၏ အနက်ကို "ကုဋုန္တိ ဝဋ္ဌနံ" တုန်းက အတိုင်းပင် မှတ်ပါ၊ ဤ၌လည်း တံစိုးလက်ဆောင် ယူခြင်းသည် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း သဘောတစ်မျိုးပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဥဒ္ဓံ ကောဋ္ဌနံ ဥက္ကောဋ္ဌနံ–အထက်၌ ကောက်ကျစ်ခြင်း" ဟု ပြု၍ "အဘူတကာရိနံ–မဟုတ်မတရား လုပ်သော တရားဆုံးဖြတ်လူတို့၏၊ လဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ" ဟု ဖွင့်သည်။

ဥယျောဇနဋ္ဌ နိပါတ်)၊ [တစ်နည်း-ယေန ကာရဏေန-အကြင် အကြောင်း-ကြောင့်၊ မိဂံ မေ ဒေဟီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ တေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ဤအလို ဟိနိပါတ် အနက်မရှိ၊] ဒွေ ကဟာပဏေ-တို့ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

သော-ထို သေသောက်ကြူးသည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဘော-မောင်၊ တေ-အသင့်အား၊ မယာ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဧကော ကဟာပဏော-ကို၊ ဒိန္နောနု-ပေးအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ အာမ ဒိန္နော-အိမ်း...ပေးအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဣမံ မိဂပေါတကံ-ကို၊ ဂဏှ-ယူပါ လော၊ ဧဝံ-ဤသို့ သမင်ငယ်ကို ယူလသော်၊ သောစ ကဟာပဏော-ထို ပဌမ ပေးအပ်သော တစ်ကျပ်လည်းကောင်း၊ ကဟာပဏဃဋနကော-တစ်ကျပ်တန်သော၊ အယဉ္စ မိဂပေါတကော-ဤသမင်ငယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ ကဟာ ပဏာ-တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ သော-ထို မုဆိုးသည်၊ ကာရဏံ-သင့်သောအကြောင်းကို၊ ဝဒတိ-ပြောပေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်ထင်၍၊ မိဂပေါတကံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ မိဂံ-ကို၊ အဒါသိ-ပေးလိုက်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား၊ (ဝတ္ထု-တည်း၊) [ဤနည်းသည် ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် စကားပြော၍ သေသောက်ကြူးက မုဆိုးကို လိမ်ပုံတည်း။]

နိကတိတိ-ကား၊ ယောဂဝသေနဝါ-ဂါထာမန္တန်ကို စုပ်ခြင်းအစရှိသော ပယောဂ၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မာယာဝသေနဝါ-မျက်လှည့် အတတ်၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပါမဏ်-စလွယ်မဟုတ်သည်ကို၊ ပါမဏ်ဣတိ-စလွယ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အမဏိ-ပတ္တမြားမဟုတ်သော ကျောက်ခဲ စသည်ကို၊ မဏိဣတိ-ပတ္တမြားဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသုဝဏ္ဏံ-ရွှေမဟုတ်သော ရွှံ့ခဲ စသည်ကို၊ သုဝဏ္ဏဣတိ-ရွှေဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကတွာ-၍၊ ပတိရူပကေန-အတုဖြင့်၊ ဝဉ္စနံ-လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း။

နိကတိ။ ။[နိ+ကရ+တိ၊] ဤပုဒ်ကို "သာဌေ-ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသူ၏အဖြစ် (ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း)၌" ဟု ထောမနိမိ ဆိုအ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပတိရူပကေန ဝဉ္စနံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ အတုဖြင့် လှည့်ပတ်ဖို့ရန် အတုပြုလုပ်ရာ၌ ယောဂဟုလည်းကောင်း, ပယောဂဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဂါထာမန္တန်ကို ယှဉ်စပ်သုံးစွဲခြင်း မန်းမှုတ်ခြင်း ဖြင့်လည်း ပြုလုပ်နိုင်အ၏၊ [ယောဂဝသေနာတိ ဝိဇ္ဇာဧပ္ပနာဒိပယောဂဝသေန၊-ဋီကာသစ်။] ဂါထာမန္တန် မပါဘဲ မျက်လှည့်အတတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ပြုလုပ်နိုင်အ၏၊ ထို့ကြောင့် "ယောဂဝသေနဝါ မာယာဝသေနဝါ" ဟု ဆိုသည်။

ပါမဏ်။ ။"ပါမဏ်-စလွယ် "ဟူသည် ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏာတို့၌ မိမိတို့ဇာတ်အလိုက် ၃ ချောင်း ၆ ချောင်း ၉ ချောင်းစသည်ဖြင့် လွယ်ထားအပ်သော ကြိုးတည်း။ [ဟေမယညော ပဝိတ္တာဂ်ဏ္ဍိ သုဝဏ္ဏပါမဏ်လဂ္ဂိတဂတ္တံ (ရွှေစလွယ်ဖြင့် လွယ်အပ်သော ကိုယ်ရှိသော)၊ ဝဏ္ဏလိ ထေရာပဒါန် အဋ္ဌကထာ၊ ပါမဏ်-"ဆောက်လုံးချည်" ဟုလည်းကောင်း, "ဦးညွတ်" ဟု လည်းကောင်း, "သွယ်ပြောင်း" ဟုလည်းကောင်း ပေးကြသေး၏။]

သာစိယောဂေါ တိ–ကား၊ ကုဋ္ဌိလယောဂေါ–ကောက်ကျစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လိမ်လည်ခြင်းတည်း၊ (ကုဋ္ဌိလဟုဒ်က ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အရာဝတ္ထုရသောကြောင့် ဘာဝပွားမာန ဘာဝလောပကြံရသည်)၊ ဧတံ–ဤသာစိယောဂဟူသော အမည်သည်၊ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋ္ဌနာဒီနံ–ဤဥက္ကောဋ္ဌနအစရှိသည်တို့၏ပင်၊ နာမံ–တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့သာစိယောဂအမည်၏ ဥက္ကောဋ္ဌနအစရှိသည်တို့၏ အမည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဥက္ကောဋ္ဌနသာစိယောဂေါ–တံစိုးလက်ဆောင် ယူခြင်းဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ–အတုအယောင်အကြောင်းတို့ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ နိကတိသာစိယောဂေါ–အတူဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းဟူသော ကောက်ကျစ်လိမ်လည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတ္ထ-ဤဥက္ကောဋ္ဌန ဝဉ္စန နိကတိသာစိယောဂါဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ ကေစိ–အချို့သော သာရသမာသ ကျမ်းဆရာ ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီဆရာတို့သည်၊ အညံ–အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ဒဿေတွာ–ပြ၍၊ အညဿ–အခြားသော ဝတ္ထုကို၊ ပရိဝတ္တနံ–လဲလှယ်ခြင်းသည်၊ သာစိယောဂေါ–သာစိယောဂမည်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါသော်လည်း၊ တံ–ထိုလဲလှယ်ခြင်းကို၊ ဝဉ္စနေန–ဝဉ္စနဖြင့်ပင်၊ သင်္ဂဟိတံ–သိမ်းယူအပ်ပြီ။

သာစိယောဂေါ။ ။သစ–ဣတ်ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သာစိပုဒ်ကို ဝကြ (ဝက်) အနက်ဟော အဗျယပုဒ်ဟု ထောမနိမိ ဆိုဏ်၊ ယောဂသဒ္ဒါသည် ဆလ (စဉ်းလဲ) အနက်ကိုလည်းဟော၏၊ ပါဠိအဘိဓာန် (၈၅၈)၌ကား ဥပါယ (ဥပါယ်တမည်) အနက်ဟောဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သာစိနှင့် ယောဂသည် အရတူဖြစ်ရကား "သာစိသဒ်ါတော+ယောဂေါ သာစိယောဂေါ (ကောက်ကျစ်ခြင်းဟူသော စဉ်းလဲခြင်း=လိမ်လည်ခြင်း" ဟု ကမ္မဓာရဲတွဲပါ၊ ဋီကာသစ်၌ "သဝနံ သဆနံ သာဝိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ "သစနံ (သဠနံ) သာစိ" ဟု ပြင်သင့်ပါသည်။]

ဧတေသံယေဝ ၊ပေ၊ နာမံ။ ။"သာစိယောဂဟူသောအမည်သည် ဥက္ကောဋ္ဌန အစရှိသည်တို့၏ အမည်တည်း" ဟူသော ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ "ဥက္ကောဋ္ဌနဝဉ္စန နိကတိယောစ+တာ+သာစိယောဂေါစာတိ" ဟု အရတူကမ္မဓာရဲ တွဲပါ၊ တသ္မာ စသည်ကား ထိုသို့ အရတူခြင်းကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးကိုပြသော ဖလဝါကျတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "တသ္မာတိ အာဒိ လဒ္ဓဂုဏဒဿနံ" ဟု ဖွင့်၏၊ အကျိုးတစ်ပါးရပြီးနောက်မှ ဆက်၍ရအပ်သော အကျိုးကို လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျဟု ခေါ်ရိုးအားဖြင့် ဋီကာသစ်စကားကို စဉ်းစားပါ။

ကေစိ ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတံ။ ။ကေစိတိ သာရသမာသကာရကာ (သာရသမာသကျမ်းပြုဖြစ်ကုန်သော) အာစရိယာ, ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီနောစ၊ ထို ဆရာတို့သည် ဥက္ကောဋ္ဌနစသော ၃ ပုဒ်နှင့် သာစိယောဂကို အရတူမကြံဘဲ, သာစိယောဂအတွက် သီးခြား အနက်တစ်မျိုးယူလေသည်၊ ထို အနက်မှာ အစစ်ကိုပြ၍ အတုကို ရောင်းခြင်းဖြစ်ရကား ဝဉ္စနဖြင့် သိမ်းယန်ိင်သောကြောင့် ထို ကေစိဝါဒသည် မသင့်ပါ–ဟု ဆိုလိုသည်။

ဆေဒနာဒီသု–ဆေဒန အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဆေဒနန္တိ–ကား၊ ဟတ္ထစ္ဆေဒနာဒိ–လက်ကို ဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်တည်း၊ ဝဓောတိ–ကား၊ မာရဏံ–ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းတည်း၊ ဗန္ဓောတိ–ကား၊ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ–နှောင်ဖွဲ့ကြောင်း ကြိုးအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝါ–ကြိုးနှောင် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် နှောင်အိမ်, ထောင်စသည်တို့ကို ယူပါ)၊ ဗန္ဓနံ–နှောင်ဖွဲ့ခြင်းတည်း။

ဝိပရာမောသောတိ (ဧတ္ထ)–ဌ၊ ဟိမဝိပရာမောသော–သလည်းကောင်း၊ ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော–သလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓော–၂ ပါးအပြားရှိ၏။ ["ယံဟိ ဟိမပါတသမယေ" ဟု ဝိတ္ထာရဧောတက ဟိသဒ္ဒါရှိပါစေ။] ဟိ–ချဲ့၊

ဝဓောတိ မာရဏံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဆေဒန ဝဓ"စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထိုတွင် ဆေဒနသည် ထင်ရှား၏၊ "ဝဓောတိ မာရဏံ" ဟု ဖွင့်ရာ၌ "မာရဏံ–သေစေခြင်း (သတ်ခြင်း)" ဟု ပေးလျှင် ပါဏာတိပါတနှင့် သဘောတူနေ၏၊ ပါဏာတိပါတ၌ အသတ်ခိုင်းခြင်း သေစေခြင်းဟူသော ဝစီပယောဂလည်း ပါခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဏာတိပါတနှင့် သဘောကွဲဖို့ရန် ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကို ယူပါ၊ "သေအောင်သတ်ခြင်း မဟုတ်, ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ခြင်း" ဟူလို။ [မာရဏန္တိ မုဠ္ဍပဟာရကသာတာဒဋ္ဌနာဒီဟိ (လက်သီးဖြင့် ထိုးခြင်း ကြိမ်ဖြင့်ရိုက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်) ဟိ'သနံ ဝိဟေဌနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ နု တု ပါဏာတိပါတံ၊–ဋီကာသစ်။] "အတ္တာနံ ဝဓိတ္မာ ဝဓိတ္မာ ရောဒေယျ" ၌ကဲ့သို့ ဝဓောတ်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်ပါသည်။

မေးဖွယ်။ ။ဤသို့ သဘောကွဲစေလိုသောကြောင့် မာရဏအရ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ယူလျှင် ဣတ္ထိကုမာရိကပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏနှင့် သဘောတူသော ဒါသီဒါသပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏကို အဘယ့်ကြောင့် ခွဲ၍ ဟောတော်မူရပါသနည်း၊ တုလာကူဋ္ဌစသော လိမ်နည်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း အဒိန္နာဒါနနှင့် သဘောတူပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ခွဲ၍ ဟောတော်မူရပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–ဣတ္ထိကုမာရိက ဒါသီဒါသစသည်တို့ကို ရဟန်းများ မခံကောင်းသော ဝတ္ထုချင်း တူပါသော်လည်း ခံယူထိုက်သော ဝတ္ထုအမျိုးအစား ကွဲပြားပုံကို ပြခြင်းငှာ ခွဲ၍ ဟောတော်မူရသည်၊ တုလာကူဋ္ဌစသော လိမ်၍ ယူမှုများလည်း အဒိန္နာဒါနတွင် ပါဝင်နိုင်စေကာမူ လောကဌ် ထင်ရှားပြီးသော အဒိန္နာဒါန အထူးဖြစ်သောကြောင့် အဒိန္နာဒါနမှ ခွဲခြားု၍ ဟောတော်မူရသည်–ဟုမှတ်ပါ။

ဝိပရာမောသော။ ။ဘူဝါဒိ ကိယာဒိ မုသဓာတ်သည် ခိုးခြင်း (လုယူခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ၊ ဝိ+ပရာ ဥပသာရ ၂ ပုဒ်ကြောင့် တိုက်ရိုက် လုယူခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဖုံးကွယ်အပ်သည်ဖြစ်၍ (ပုန်း၍) လုယူခြင်းအနက်ကို ယူရသည်၊ ဝိ–အထူးသဖြင့်+ပရာ–ပြောင်းပြန်ဖြစ်စေ၍ (လုမည့်သူရှိပါလျက် မရှိဟု ပြောင်းပြန်ထင်အောင် ပုန်း၍–ဟူလို၊) ထိုသို့ ဝိပရာမောသဖြစ်အောင် လုပ်ရာ၌ ဟိမ–ဂုမ္ဗဟု ၂ မျိုးရှိသောကြောင့် ဟိမစသည်ကို မိန့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား ဝိကို "ဝိသေသေန" ဟုလည်းကောင်း, ပရာကို ပရိ+အာဟုခွဲ၍ ပရိကို "သမန္တတော" ဟုလည်းကောင်း အာကို "ဘုသံ" ဟုလည်းကောင်း, မောသကို "မောသာပနံ မုယှနကရဏံ–တွေဝေစေခြင်း" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ဟိမပါတသမယေ–ဆီးနှင်းကျရာအခါ၌၊ ဟိမေန–ဆီးနှင်းဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နာ–ဖုံးကွယ်အပ်ကုန်သည်၊ (မိမိကိုယ်ကို ဖုံးကွယ်ကုန်သည်၊) ဟုတ္တာ–၍၊ မဂ္ဂပဋိပန္နံ–ခရီးသွားသော၊ ဇနံ–လူကို၊ ယံ မုသန္တိ–အကြင် လုယူကြကုန်၏၊ အယံ–ဤ လုယူခြင်းသည်၊ ဟိမဝိပရာမောသော–သမည်၏၊ ဝါ–ဆီးနှင့်ဖြင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်အောင် ပြု၍ လုယူခြင်းမည်၏၊ ဂုမ္ဗာဒီဟိ–ခြုံအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နာ–ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ မဂ္ဂပဋိပန္နံ ဇနံ)၊ ယံ မုသန္တိ–ကုန်၏၊ အယံ–သည်၊ ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော–မည်၏၊ ဝါ–ခြုံဖြင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်အောင် ပြု၍ လုယူခြင်းမည်၏။

ဂါမနိဂမာဒီနံ–ရွာ နိုဂုံး အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိလောပကရဏံ–လုယက်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ အာလောပေါ–အာလောပဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သာဟသကာရောတိ–ကား၊ သာဟသိကကိရိယာ–အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သော အမှုအရာတည်း၊ ဂေဟံ–အိမ်သို့၊ ပဝိသိတ္တာ–ဝင်၍၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဥရေ–ရင်၌၊ သတ္ထံ–လက်နက်ကို၊ ထပေတ္တာ–ထား၍၊ ဣစ္ဆိတဘဏ္ဍာနံ–အလိုရှိအပ်သော ဘဏ္ဍာတို့ကို၊ ဂဟဏံ–ယူခြင်းတည်း၊ ဇဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဇတသ္မာ ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသ အာလောပ သာဟသကာရာ–ဤလက်ခြေတို့ကို ဖြတ်ခြင်း, ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း, ချုပ်နှောင်ခြင်း ဆီးနှင်းပိတ်ပေါင်းတို့ဖြင့် ဖုံးကွယ်လျက် ပြောင်းပြန်ဖြစ်အောင် ပြု၍ လုယူခြင်း, ရွာနိုဂုံး စသည်တို့ကို အကြီးအကျယ် လုယူခြင်း, အဆောတလျင် ရောင်တခင်ပြုခြင်းဟူသော ဓားပြတိုက်ခြင်းမှ၊ ပတိဝိရတော–၏။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ပုထုဇ္ဇနော–ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တထာဂတဿ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကို၊ ဝဒမာနော–ပြောစွမ်းနိုင်လသော်၊ ဝါ–ပြောစွမ်းနိုင်သော၊ ပုထုဇ္ဇနော–သည်၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်း၊ ဝါ–ဤ ဆေဒနဝဓဗန္ဓန

အာလောပ။ ။ရဟာဒီ လုပဓာတ်သည် ဝိလုမ္ဘန (လုယက်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ အာဥပသာရကြောင့် ပြင်းစွာလုခြင်း အကြီးအကျယ်လုခြင်း ဟူသော ဓားပြတိုက်ခြင်းကို ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဂါမနိဂမာဒီသု ဝိလောပကရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဘုသံ + လုမ္ဘနံ အာလောပေါ။]

သာဟသကာရာ။ ။သာဟသကို "သာဟိသကာ"ဟုလည်းကောင်း, ကာရောကို "ကြိယာ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ သဟသာကား နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ သဟသာ–အဆောတလျင် (အိမ်တွင်းသို့ အမြန်ဝင်၍)+ပဝတ္တိတော–ဖြစ်စေအပ်သော အပြုအမှုတည်း၊ သာဟသော–မှု၊ သဟသာ+ပဝတ္တိတာ+ သာဟသိကာ (ကြိယာ)၊ သာဟသောစ+သော+ကာရောစာတိ သာဟသကာရော၊ သာဟသိကကြိယာ၌လည်း နည်းတူ။ ["သာဟသာ"ဟု မရှိစေရ၊ သဟသာနှောင် ဏာပစ္စည်းသက်၍ "သာဟသ "ဟု တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဖြစ်နေပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား "သဟသာ+ကရဏံ သဟသာကာရော"ဟု ပြု၏၊ "သာဟသိကကြိယာ"အဖွင့် ဝယ် သာ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်ပုံကို ကြည့်၍ စဉ်းစားပါ။]

ဝိပရာမောသ အာလောပသာဟသကာရမှ ရှောင်ခြင်းဟူသော သီလဖြင့်သော် လည်း၊ ဝဒေယျ–ပြောစွမ်းနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊...ဘဏ္ဍာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ စူဠသီလ–သည်၊ နိဋ္ဌိတ–သည်၊ ဟောတိ–၏။

စူဠသီလ။ ။အန္တရဘောဒံ (အတွင်းခ္ဍ ကွဲပြားသော အထူးအပြားကို၊) အဂ္ဂဟေတွာ ပါဋိယံ ယထာရုတမာဂတဝသေနေဝ (တိုက်ရိုက်လာသော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပြားအားဖြင့် သာ) ဆဗ္ဗိသတိ သိက္ခာပဒသင်္ခါတမေတံ သီလံ (၂၆ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို သိမ်းယူရာ ဖြစ်သော သီလသည်) ယေဘုယ္ယေန အဝိဘတ္တတ္တာ (များသောအားဖြင့် အကျယ်မဝေဖန် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စူဠသီလံနာမ (ကျဉ်းသော ငယ်သော သီလမည်၏)၊ မုန်၏– ဤစူဠသီလခ္ဍ ပါပြီး၍ အကျယ်မဝေဖန်အပ်သော အချို့ သိက္ခာပုဒ်များကို အကျယ် ဝေဖန်သောအားဖြင့် မဇ္ဈိမသီလဒေသနာ ဖြစ်ပါလတံ့၊ ထို့ကြောင့် "မဇ္ဈိမသီလံ ဝိတ္ထာ ရေန္တော" ဟု ကျမ်းတက်လိမ့်မည်။

စူဠသီလအဖွင့် ပြီး၏။

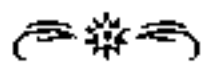

မဇ္ဈိမသီလ အဖွင့်

၁၁။ ကဒါနိ–စူဠသီလကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါခ္ဍ၊ မဇ္ဈိမသီလံ–မဇ္ဈိမ သီလကို၊ ဝိတ္ထာရေန္တော–ချဲ့တော်မူလိုသော၊ (ဘဂဝါ)၊ ယထာဝါပနေကေ ဘောန္တောတိအာဒိ–ယထာပနေကေ ဘောန္တော အစရှိသော စကားတော်ကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။ [**"ကဒါနိ အာဟ, ရှိကဧကေန်, ပစ္ဆပ္ပန်ကို, အမှန်အာဟ ဟောလေမြို့"** ဟူသော နိယာမ်အလို "အာဟ–၏" ဟု ပေးလေ့ရှိကြ၏၊ ဤခ္ဍကား ဘုရားလက်ထက်တော်ခ္ဍ ဟောတော်မူခဲ့ပြီးကို ရည်ရွယ်၍ "ပြီ" ဟု ပေးပါသည်။]

ကဒါနိ ၊ပေ၊ အာဟ။ ။ဤစကားသည် မဇ္ဈိမသီလ၏ အနုသန္ဓေကို ပြသော စကားတည်း၊ "ယထာဝါပနေကေ ဘောန္တော" စသောပုဒ်တို့ကို အဋ္ဌကထာခ္ဍ မဖွင့်ပြတော့၊ ဥတ္တာနပဒ (အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်သော ထင်ရှားပြီးသော ပုဒ်များ) ဟု ယူဆ၍ မဖွင့်ဘဲ ထားသည်၊ သို့သော် ဋီကာဆရာကား အဋ္ဌကထာမှ အလွတ်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သေး၏၊ ဖွင့်ပုံ မြန်မာပြန်ကား–

ဋီကာ။ ။ယထာသည် ဥပမာအနက်ခ္ဍဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်၊ ဝါသည် ဝိကပ္ပနတ္ထ နိပါတ်ပုဒ်၊ ပနသည် စကားတန်ဆာခ္ဍဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်၊ (အနက်သီးခြား မရှိ–ဟူလို၊) ဧကေတိ အညေ။ [ဧကေသဒ္ဒါသည် အညအနက်ဟော–ဟူလို၊ ဤသို့ အညအနက်ဟု ဋီကာဟောင်းခ္ဍ ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း အဘိဓာန်တို့ခ္ဍ ဧကစ္စအနက် မပါသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူ သည်၊ ထို့ကြောင့် အညဏ၏ အပါဒါန်ကို ဘုရားရှင်ခံ၍ ထိုမှတစ်ခြားဟူရာခ္ဍ ကောင်းစွာ မကျင့်သော သမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို ယူပါ၊ ဋီကာသစ်ခ္ဍကား "ဧကစ္စေ" ဟု ဝဒန္တိ ဝါဒ–

တတြ–ထိ ယထာဝါပနေကေ ဘောန္တော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ–မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝါ–မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာတည်း။ [အနုတ္တာနုပဒ, အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ မဂ္ဂဋ္ဌိဝတ္ထုဟု ပြခဲ့ပြီ။]

သဒ္ဓါဒေယျာနိတိ–ကား၊ ကမ္မဋ္ဌ–ကံကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဋ္ဌ–ကံ၏အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဣဓ လောကဋ္ဌ–ဤပစ္စုပ္ပန်လောကကိုလည်းကောင်း၊ ပရလောကဋ္ဌ–ဤလောကမှတစ်ပါးသော လောကကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–တမလွန်လောကကိုလည်းကောင်း၊ သဒ္ဒဟိတ္တာ–ယုံကြည်၍၊ ဒိန္နာနိ–ပေးလှူအပ်ပြီးကုန်

ပါသေး၏။] ဘောန္တောတိ သာဓုနံ ပိယသမုဒါဟာရော–သူတော်ကောင်းတို့၏ ချစ်ဖွယ်အခေါ်အဝေါ်တည်း၊ မှန်၏–သူတော်ကောင်းတို့သည် သူတစ်ပါးကို "ဘောန္တော (အရှင်ဘုရား)"ဟု ဖြစ်စေ, "ဒေဝါနံပိယ–နတ်တို့၏ အချစ်တော်"ဟု ဖြစ်စေ, "အာယသ္မာ–(သက်တော်ရှည်)"ဟု ဖြစ်စေ ခေါ်ကြကုန်၏၊ ရသေ့ရဟန်းပြုသူအားလုံး သမဏာတို့မည်၏၊ ကိလေသာကို မမျှောနိုင်၍ ဗာဟိတပါပ မဟုတ်စေကာမူ ပုဏ္ဏားဇာတ်မျှဖြင့် ဗြာဟ္မဏာတို့မည်၏၊–ဤကား အဋ္ဌကထာ၌ မပါဘဲ ဋီကာတို့ဖွင့်အပ်သော ပါဠိတော်အဖွင့်တည်း။

ဆိုလိုရင်း။ ။စူဠသီလဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြောရာ၌ ပရာနုဒ္ဒေသိက ("မည်သူကဲ့သို့"ဟု သူတစ်ပါးကို ညွှန်ပြခြင်းမရှိသော) နည်းဖြင့် ပြော၏၊ ဤမဇ္ဈိမသီလဖြင့် ပြောရာ၌ကား "ယထာဝါပနေကေ" စသည်ဖြင့် အညုဒ္ဒေသိက ("သမဏာဗြာဟ္မဏာဟု ဝန်ခံထားပါလျက် လူအများကလည်း ကောင်းစွာကျင့်သူတွေဟု ချီးမွမ်းထားပါလျက် ထို သမဏာဗြာဟ္မဏာအဖြစ်နှင့် လျော်အောင် မကျင့်နိုင်သော သမဏာဗြာဟ္မဏာတို့ကဲ့သို့"ဟု သူတစ်ပါးကို ညွှန်ပြခြင်းရှိသော) နည်းဖြင့် ပြောခြင်းတည်း၊ ဤသို့ မည်သည့်နည်းဖြင့် ပြောသည်ဖြစ်စေ ပုထုဇဉ်သည် ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုလသော် အာစာရသီလမျှကိုသာ ပြောနိုင်စရာ ရှိ၏၊ ထို့ထက် အလွန် မပြောနိုင်ပါ–ဟု ဆိုလိုသည်။

သဒ္ဓါဒေယျာနိ။ ။သဒ္ဓါကို "သဒ္ဒဟိတ္တာ"ဟုလည်းကောင်း, ဒေယျကို "ဒိန္နံ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "သဒ္ဓါယ+ဒေယျာနိ သဒ္ဓါဒေယျာနိ"ဟူသော ဝစနတ္ထကိုလည်းကောင်း, သဒ္ဓါယ၌ "တွာပစ္စည်း၏ အာဒေသဖြစ်သော ယ သည် သမာသ်အတွင်း၌ ကျေနေ၏"ဟုလည်းကောင်း, ဒေယျ၌ ဒါဓာတ် ဏျပစ္စည်း၊ ထိုဏျပစ္စည်းသည် ဤနေရာ၌ အရဟ–သက္ကအနက်ကို မထွန်းပြဘဲ, "မုချ ပေးလှူအပ်ပြီး"ဟူသော အတိတ်ကမ္မတ္ထကို ဟောဟု၏ဟုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ မှန်၏–ဤနေရာ၌ သဒ္ဓါဒေယျဟူသည် ဘုဋ္ဌိတွာနှင့် တွဲနေသောကြောင့် သုံးဆောင်ဖို့ရန် အသင့်ဖြစ်နေသော ဒိန္နံ–ပေးလှူအပ်ပြီးသော ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်သည်၊ "ဒါတဗ္ဗ–ပေးလှူထိုက်" မဟုတ်ပါ–ဟူလို။

ကမ္မဋ္ဌ ၊ပေ၊ လောကဋ္ဌ။ ။အခြားနေရာ၌ ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်ကို ယုံကြည်မှုလည်း သဒ္ဓါ၏ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်စေကာမူ ဤနေရာ၌ကား ဒါနနှင့်စပ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ဟုတ်–မဟုတ် အားလုံးသော ကမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်ဆိုင်သော ၄ ဌာနကိုသာ ပြသည်၊ ထို ၄ ဌာနတွင်လည်း ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်မှုသာ ပဓာနဖြစ်၏၊ မှန်၏–မိမိပြုအပ်သော ကံသည် မိမိသန္တာန်၌ အဖတ်တင်လျက် ရှိ၏၊ ဤသို့ ကံကို

သော၊ (ဘောဇနာနိဋ္ဌ စပ်)၊ အယံ–ဤသူသည်၊ မေ–ငါ၏၊ ဥတိ–ဆွေမျိုးတည်း၊ ဣတိဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ (အယံ–သည်၊ မေ–၏)၊ မိတ္တော–မိတ်ဆွေတည်း၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဣဒံ–ဤအမှုကို၊ ပဋိကရိသတိ–တစ်ဖန်ပြန်၍ ပြုလတ့်၊ ဝါ–ကျေးဇူးဆပ်လတ့်၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဣဒံ–ဤအမှုကို၊ တေန–ထိုသူသည်၊ ကတပုဗ္ဗံ–ရှေးဦးပြုအပ်ပြီ၊ ဝါ–ပြုအပ်ဖူးပြီ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ–ဤသို့ကြံ၍၊ နု ဒိန္နာနိ-ပေးလှူအပ်သည် မဟုတ်ကုန်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဒိန္နာနိ–ပေးလှူအပ်သော ဘောဇဉ်တို့သည်၊ သဒ္ဓါဒေယျာနိနာမ–သဒ္ဓါဒေယျတို့မည်သည်၊ ဝါ–ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်သော ဘောဇဉ်တို့မည်သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်။

ဘောဇနာနိတိ ဧတေ–ဘောဇနာနိဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဒေသနာသီသမတ္တံ–ဒေသနာတော်၏ ဦးခေါင်းမျှတည်း၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ အတ္ထတော–ဆိုလိုရင်း အနက်အားဖြင့်၊ (ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ၌ စပ်)၊ သဒ္ဓါဒေယျာနိ–ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်သော၊ ဘောဇနာနိ–တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ–စားပြီး၍လည်းကောင်း၊ စီဝရာနိ–သင်္ကန်းတို့ကို၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရုံ၍လည်းကောင်း၊ သေနာသနာနိ–ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာတို့ကို၊ သေဝမာနာ–မှီဝဲကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဂိလာနဘေသဇ္ဇ-ဂိလာနဖို့ ဆေးကို၊ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ–သုံးဆောင်ကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ("အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဣတိ–သို့၊ ဧတံ သဗ္ဗံ–ဤအလုံးစုံသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တမေဝ–ဟောတော်မူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ–၏။

ယုံကြည်လျှင်လည်းကောင်း, "မိမိ၏ ရေးကံကြောင့် ဤဘဝကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ခံစားရ၏, ရေးဘဝ ဤဘဝကံများကြောင့် နောက်နောက်ဘဝ၌လည်း အကျိုးခံစားရဦးမည်" ဟု ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်လျှင်လည်းကောင်း, ဣဓလောက-ပရလောက ယုံကြည်မှုသည် အလိုလိုဖြစ်ပေါ်လာတော့၏၊ "ဣဓလောက"ဟူသည် ရေးကံကြောင့်ဖြစ်ရသော ဤဘဝတည်း၊ "ပရလောက"ဟူသည်ကား နောက်ဘဝတည်း၊ တစ်နည်း–"ဤလူ့ဘဝကို ဣဓလောက, ဤလူ့ဘဝမှ တစ်ခြားလောကကို ပရလောက"ဟု ခွဲပါ၊ ထိုလောကဟူသမျှသည် ဆိုင်ရာကံတို့ကြောင့် ဖြစ်ကြရသည်ချည်းတည်း၊ "ဤလောက နောက်လောက မရှိ"ဟု ယူလျှင်ကား ကံ၏အကျိုးလည်း ရှိဖွယ်မလိုတော့ရကား ကံသည်ပင် ပြုရာမရောက်တော့ဟု ယူကာ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ စသောဒိဋ္ဌိအယူသာ ဖြစ်တော့မည်။ ["အယံ မေ ၊ပေ၊ နု ဒိန္နာနိကား ဗျတိရေကနည်းအားဖြင့် ပြအပ်သော အနက်တည်း။]

ဒေသနာသီသမတ္တံ။ ။"ဒေသနာသီသံ, ပဓာနံ ကတ္တာ နိဒဿနတော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သောကြောင့် ပဓာနနည်းဟု ယူကြ၏၊ မှန်၏–ပစ္စည်း ၄ ပါးတွင် အစာသည် လိုရင်း ပဓာနဖြစ်၏, အစာ မရက အသက်မရှည်နိုင်၊ ဤဘောဇနာနိပါဠိဖြင့် သင်္ကန်းကျောင်းဆေးပစ္စည်းများကိုလည်း အပဓာနအားဖြင့် ယူနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထတော ပန ၊ပေ၊ သဗ္ဗမေတံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤ၌ "အတ္ထ"ဟူသည် ဆိုလိုအပ်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ တရားကိုယ် ကောက်ပြခြင်း မဟုတ်။

သေယျထိဒန္တိ–သေယျထိဒံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော–နိပါတ်တည်း၊ တသ–ထို သေယျထိဒံဟူသော နိပါတ်၏၊ အတ္ထော–အနက်ကား၊ ယသ(ဗီဇ ဂါမ ဘူတဂါမသ)–အကြင် ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကို၊ သမာရမ္ဘံ–ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ အနုယုတ္တာ–အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟာရန္တိ–နေကုန်၏၊ သော ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမော–ထို ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ဟူသည်၊ ကတမော–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အတ္ထော–တည်း)။

တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ တံ–ထို ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကို၊ ဒသေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မူလဗီဇန္တိ အာဒိ–မူလဗီဇ အစရှိသော စကားတော်ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို မူလဗီဇ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မူလဗီဇနာမ–မူလဗီဇ မည်သည်၊ ဝါ–အမြစ်မျိုးမည်သည်၊ ဝါ–အမြစ်ဟူသော မျိုးရှိသော အပင်မည်သည်၊ ဟလိဒ္ဒိ–နနွင်းလည်းကောင်း၊ သိင်္ဂိဝေရ–ချင်း (ဂျင်း) လည်းကောင်း၊

သေယျထိဒံ။ ။"နိပါတော"ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် နိပါတ်တစ်ပုဒ်တည်းသာ ဟု သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "သေယျထိဒံ–ထိုဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ဟူသည် အဘယ်နည်း"ဟု ပေးပါ၊ ဋီကာသစ်၌ "သေယျထာနိပါတ်နှင့် ဣဒံနိပါတ် ပေါင်းထားသော နိပါတသမုဒါယ (နိပါတ်အပေါင်း)"ဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ ထိုအလို "ဣဒံ–ဤဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ဟူသည်၊ သေယျထာ–အဘယ်နည်း"ဟု ပေးပါ။

အပဓာနကို စွဲနိုင်ပုံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမ သမာရမ္ဘံ"ဟု ရှိ၏၊ ထို၌ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမသည် ပဓာနမဟုတ်၊ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ထုံးစံအတိုင်း သမာရမ္ဘဟူသော နောက်ပုဒ်အနက်သာ ပဓာနတည်း၊ သို့သော် သဒ္ဒါအားဖြင့် ပဓာနဖြစ်သော်လည်း သေယျထိဒံပုဒ်က ထိုပဓာနကို မစွဲဘဲ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမဟူသော အပဓာနကို စွဲရကြောင်း ပြလိုရ၍ "ကတမော သော ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမော" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏–သဒ္ဒါအစဉ်အားဖြင့် ပဓာနဖြစ်ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်, အနက်အစဉ်အားဖြင့် ပဓာနဖြစ်ခြင်းသာ လိုရင်းတည်း၊ ဤ၌ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမပုဒ်၏အနက်က ပဓာနဖြစ်ပုံမှာလည်း သေယျထိဒံ နောက်ဝယ် ပါဠိတော်၌ "မူလဗီဇံ" စသည်ဖြင့် ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကိုသာ ပြထားပုံကို ကြည့်၍ သိနိုင်ပါသည်၊ သို့သော် ထိုပါဠိတော်၌ ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ကို အကျယ်ဝေဖန်လိုက်လျှင်လည်း ထိုဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်အပေါ်၌တည်သော ဖျက်ဆီးမှုကိုလည်း ဝေဖန်ပြီးဖြစ်တော့၏။ [တသ္မိဉ္စိ ဝိဘတ္တေ တဗ္ဗိသယ သမာရမ္ဘောပိ ဝိဘတ္တောဝ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

မူလဗီဇံ စသည်။ ။"မူလမေဝ ဗီဇံ မူလဗီဇံ"ဟု ပြုလျှင် ဗီဇဂါမ်အမြစ်မျိုးသာ ရသေး၏၊ "မူလံ+ဗီဇံ ဧတဿာတိ မူလဗီဇံ"ဟု ပြုမှ ဘူတဂါမ် (အပင်)ကို ရသည်၊ ထို၂ ပုဒ်ကိုပင် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း ဧကသေသနည်းအားဖြင့် "မူလဗီဇံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ခန္ဓဗီဇံ စသည်၌လည်း နည်းတူ။ [ဧကသေသနည်း၌ "မူလဗီဇံစ–အမြစ်မျိုးလည်း+မူလဗီဇံစ–အမြစ်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်း၊ မူလဗီဇံ–အမြစ်မျိုး အမြစ်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်"ဟု ပြုပါ။]

ဝစာ–လင်းလေလည်းကောင်း၊ ဝစတ္ထံ–ဆိတ်ဖူးလည်းကောင်း၊ အတိဝိသာ–တိဝုတ်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌကရောဟိနီ–ကုလားဆောင်းမေးခါးလည်းကောင်း၊ ဥသိရံ–ပန်းရင်းလည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ–နွားမြေးရင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသည်တည်း။

ခန္ဓဗီဇံနာမ–ပင်စည်မျိုးမည်သည်၊ ဝါ–ပင်စည်ဟူသော အမျိုးရှိသော သစ်ပင်မည်သည်၊ အသတ္ထော–ညောင်ဗုဒ္ဓဟေလည်းကောင်း၊ (ဗောဓိညောင်လည်းကောင်း)၊ နိဂ္ဂြောဓော–ပညောင်ပင်လည်းကောင်း၊ ပိလက္ခော–ညောင်ကြီးတ်လည်းကောင်း၊ ဥဒုမ္ဗရော–ရေသဖန်းလည်းကောင်း၊ ကစ္ဆကော–ထအောင်းနက်လည်းကောင်း၊ ကပိတ္ထနော–ညောင်ချဉ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ ဖဒ္ဒုဗီဇံနာမ–အဆစ်မျိုးမည်သည်၊ ဝါ–အဆစ်ဟူသောမျိုးရှိသော သစ်ပင်မည်သည်၊ ဥစ္ဆု–ကြံလည်းကောင်း၊ နဠော–ကျူလည်းကောင်း၊ ဝေဠု–ဝါးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–ဤသို့အစရှိသည်တည်း၊ အဂ္ဂဗီဇံနာမ–အညွန့်မျိုးမည်သည်၊ ဝါ–အညွန့်ဟူသော မျိုးရှိသောသစ်ပင်မည်သည်၊ အဇ္ဇုကံ–ကညို့လည်းကောင်း၊ ဖဏိဇ္ဇကံ–ရုံးဖြူလည်းကောင်း၊ ဟိရိဝေရံ–ဖာလာလည်းကောင်း၊ (ဆရာတော်၏နိဿယဟု "မှန်လာ"ဟုလည်းကောင်း, "ပန်းမ"ဟုလည်းကောင်း ပေးသေး၏)၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–တည်း၊ ဗီဇဗီဇံနာမ–အစေ့မျိုးမည်သည်၊ ဝါ–အစေ့ဟူသောမျိုးရှိသော သစ်ပင်မည်သည်၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ–စပါးလည်းကောင်း၊ ဝါ–ပဲ၏ဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အစာဟူသော စပါးလည်းကောင်း၊ အပရဏ္ဏံ–ပဲလည်းကောင်း၊ ဝါ–စပါး၏နောက်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အစာဟူသော ပဲလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ–တည်း။

ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော၊ ဧတံ–ဤမျိုးအပေါင်း သစ်ပင်အပေါင်းကို၊ (သာမညကံ)၊ ရက္ခတော–သစ်ပင်မှ၊ ဝိယောဓိတံ–မယှဉ်စေအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိရူဟနသမတ္ထမေဝ–အပင်ပေါက်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော မျိုးအပေါင်းကိုသာ၊ (ဝိသေသကံ)၊ ဗီဇဂါမောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့တွင်၊ ဘူတဂါမသမာရမ္ဘော–ဘူတဂါမ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည်၊ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု–ပါစိတ်အာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ ဗီဇဂါမသမာရမ္ဘော–ဗီဇဂါမ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည်၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထု–ဒုက္ကဋ်အာပတ်၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။

ဝိယောဓိတံ။ ။သစ်ပင်မှ ဆွတ်၍ ခူး၍ ဖြတ်၍ယူအပ်ပြီးသော အသီးအရွက် အညွန့်စသည်ကို "ဝိယောဓိတံ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိယောဓိယိတ္ထ–ကင်းစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဝိယောဓိတံ–မည်၏၊ ဝိ+ယုဓ–ကာရိတ်ကျေ၊ တပစ္စည်း။] ထိုသို့ ယူအပ်ပြီးနောက် အပင်စိုက်သောအခါ ပေါက်နိုင်သည်ကို "ဝိရူဟနသမတ္ထံ"ဟု ဆိုသည်။

သန္ဓိဓိကာရပရိဘောဂန္တိ–ကား၊ သန္ဓိဓိကတာသ–ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော အနုပါနစသည်ကို၊ ပရိဘောဂံ–သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ("အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) တတ္ထ–ထို သန္ဓိဓိကာရကို သုံးဆောင်ခြင်း၌၊ ကထာ–ပြောဆိုရကြောင်း စကားသည်၊ ဝိနယဝေသေနစ–ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုယ်နှုတ် ၂ ပါးကို ဆုံးမခြင်းဟူသော အကျင့်နှင့်စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ သလ္လေခဝေသေနစ–သလ္လေခအကျင့်နှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုဝိဓာ–၂ ပါးအပြားရှိ၏။

တာဝ–သလ္လေခနှင့်စပ်သော ကထာမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိနယသေန–ဝိနည်း၌လာသော အကျင့်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ (ကထာ–ကို၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ထည့်သည်၊) ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အန္ဓ–အစာသည်၊ ဝါ–ကို၊ အဋ္ဌ–ယနေ့၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ–အကပ်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ–သော်)၊ အပရဏ္ဏ–နောက်တစ်နေ့၌၊ ဝါ–နက်ဖန်၌၊ သန္ဓိဓိကာရကံ–ပြုအပ်ပြီးသော သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ [သန္ဓိဓိကာရံယေဝ သန္ဓိဓိကာရကံ၊ သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်း။] တသ–ထို သန္ဓိဓိကာရက

သန္ဓိဓိကာရပရိဘောဂံ။ ။သန္ဓိဓိကာရကို "သန္ဓိဓိကတာသ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ကရီယိတ္ထာတိ ကာရော"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြု၊ သန္ဓိဓာန် သန္ဓိဓိ–သိုမှီးခြင်း, သိမ်းဆည်းခြင်း။ [သံ+နိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ် ဣပစ္စည်း, ပုလ္လိန်။] သန္ဓိဓိကာရော+ယသာတိ သန္ဓိဓိကာရံ။ [ဋီကာသစ်၌ "တာယ+ကရီယတော်တိ သန္ဓိဓိကာရော"ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြု၏၊ သန္ဓိဓိပုဒ်ကိုလည်း ဣတ္ထိလိန် လုပ်ထား၏၊ ထိုပုဒ်သည် ကာရ၏ ကရိုက်းမဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။] ထို့နောက် "သန္ဓိဓိကာရဿ+ပရိဘောဂေါ သန္ဓိဓိကာရပရိဘောဂေါ"ဟု သမာသ်တွဲ။

တစ်နည်း။ ။"သန္ဓိဓိကာရံ"ဟု ဆိုလိုလျက် နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၍ "သန္ဓိဓိကာရ"ဟု ဖြစ်နေ၏၊ ဥပမာ–"အာစယဂါမိနော ဓမ္မာ"ဟူသော မာတိကာပုဒ်ဝယ် "အာစယံ+ဂါမိနော"ဟု ဆိုလိုလျက် ယံ၌ နိဂ္ဂဟီတ် ချေသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ဋီကာတို့၌ အဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖွင့်ကြသေး၏၊ ထိုအလို သန္ဓိဓိကာရနှင့် ပရိဘောဂသည် သမာသ်မဟုတ်, တစ်ပုဒ်စီ ဝါကျသာ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ သက်စေ၍ "သန္ဓိဓိကာရံ–သိုမှီး သိမ်းဆည်းမှုကို ပြု၍"ဟု ပေးပါ။ [သန္ဓိဓိ ကတ္တာ ပရိဘောဂန္တိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

ဝိနယ, သလ္လေခ။ ။"ဝိနယ"အရ ဝိနည်းပါဠိတော်ကိုသာ မယူဘဲ, ဝိနည်းပါဠိတော်၌လာသော ကျင့်ထုံးတိုင်အောင် ဌာနုပစာရအားဖြင့် ယူပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား "ဝိနယာဂတာစာရဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ပုဒ်ကို ချေထားသည်"ဟု ဆို၏၊ တစ်နည်း–"ဝိနယ"အရ ဝိနည်းပါဠိတော်ကို မယူဘဲ ကိုယ်နှုတ် ၂ ပါးကို ဆုံးမမှုအကျင့်ကို ယူလျှင် နောက်ပုဒ်ချေဖွယ် မလို၊ ဤသို့လည်း တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။] သမ္မာ ကိလေသေ လိခတိတိ သလ္လေခေါ–ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင် ကောင်းစွာ ဖြစ်ပစ်တတ်သော ဓုတင် ဆောင်မှု ခြိုးခြံမှု စသော သုတ္တန်၌လာသော အကျင့်။

အစာကို၊ ပရိဘောဂေ–သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ–ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန–ကား၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သော အစာကို၊ သာမဏေရာနံ–တို့အား၊ ဒတ္တာ–ပေးပြီး၍၊ တေဟိ–ထို သာမဏေတို့သည်၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သော် အစာကို၊ ထပါပေတ္တာ–သိမ်းထားစေ၍၊ ဒုတိယာဒိဝသေ–ဒုတိယနေ့၌၊ ဘုဉ္ဇိတုံ–စားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ သလ္လေခေါ–ကိလေသာကို နည်းပါးအောင် ကောင်းစွာ ခြစ်တတ်သော သလ္လေခအကျင့်သည်၊ နု ဟောတိ။

ပါနသန္ဌိမိမှိစ–ပါနသန္ဌိမိ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ တတ္ထ–ထို ပါနသန္ဌိမိ၌၊ ပါနံနာမ–ပါနမည်သည်၊ အမ္ဗပါနာဒီနိ–သရက်သီး အဖျော်ရည်အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ–ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပါနာနိ–အဖျော်ရည်တို့လည်းကောင်း၊ ယာနိ–အကြင် အဖျော်ရည်တို့သည်၊ တေသံ–ထို ရှစ်မျိုးသော အဖျော်ရည်တို့အား၊ အနုလောမာနိ–လျော်ကုန်၏၊ (တာနိ) စ–ထို အနုလောမ အဖျော်ရည်တို့လည်းကောင်းတည်း၊ တေသံ–ထို ရှစ်မျိုးသော အဖျော်ရည်, အနုလောမ အဖျော်ရည်တို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယော–အဆုံးအဖြတ်ကို၊ သမန္တပါသာဒိကာယံ–သမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ (မဟာဝဂ္ဂ, ဘေသဇ္ဇခန္ဓက၌) (မယာ)၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

ဝတ္ထသန္ဌိမိမှိ–ဝတ္ထသန္ဌိမိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အနမိဋ္ဌိတံ–အမိဋ္ဌာန်သော်လည်း မတင်အပ်သော၊ အဝိကပ္ပိတံ–ဝိကပ္ပနာသော်လည်း မပြုအပ်သော၊ (ဝတ္ထုံ–အဝတ်သည်၊) သန္ဌိဓိစ–သိမ်းသိမ်းဆည်းအပ်သည်လည်း၊ ဟောတိ–၏၊ သလ္လေခဋ္ဌ–သလ္လေခ အကျင့်ကိုလည်း၊ ကောပေတိ–ပျက်စေနိုင်၏၊ ဝါ–ဖျက်နိုင်၏၊ [အမိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိတံ ပန–အမိဋ္ဌာန်သော်လည်း တင်အပ် ဝိကပ္ပနာသော်လည်း ပြုအပ်သော အဝတတ်ကိုကား၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ–သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊] အယံ–ဤသုံးစွဲခြင်းငှာ အပ်၏ဟူသော စကားသည်၊ ပရိယာယ ကထာ–ဝိနည်းပရိယာယ်ကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဝါ–အပ်သော

ဝတ္ထသန္ဌိမိ။ ။"ဝတ္ထသန္ဌိမိမှိ ၊ပေ၊ သလ္လေခဋ္ဌ ကောပေတိ"ဟူသော ပါဠိသည် ပရိယာယကထာ မဟုတ်သေး၊ အမှန်ပင် သန္ဌိဓိလည်း ဖြစ်၏၊ သလ္လေခကိုလည်း ဖျက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သလ္လေခဋ္ဌ ကောပေတိ၏ နောက်၌ "အမိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိတံ ပန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ"ဟု ဝါကျတစ်ခု ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ ထိုသို့ ရှိမှသာ "ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ"သည် ဝိနည်းပရိယာယ်စကား ဖြစ်သောကြောင့် "အယံ ပရိယာယ ကထာ"ဟူသော နောက်စကားနှင့် လိုက်လျောဖွယ်ရှိသည်။

ပရိယာယကထာ။ ။ကပ္ပိယံ–အပ်သည်ကို၊ ပရိယယတိ (ပရိဂ္ဂဟေတွာ အယတိ)–သိမ်းပိုက်၍ ဖြစ်၏၊ ဣတိ ပရိယာယော၊ ကပ္ပိယဝါစာနုသာရေန–အပ်သောစကားကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ပဋိပတ္တိ–ကျင့်ခြင်းတည်း၊ (ဝိနည်းအကျင့်တည်း၊) "အမိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ

စကားကို အစဉ်လိုက်၍ ကျင့်ပုံကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ ပန-ကား၊ နိပ္ပရိယာယတော-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်၊ တိစီဝရသङ္ခဋ္ဌေန-သုံးထည်သောသင်္ကန်းဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ စတုတ္ထံ-၄ ထည်မြောက် အဝတ်ကို၊ လဘိတ္တာ-ရ၍၊ ဝါ-ရလသော်၊ အညသ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏။

ယသ ကသ်စိ-အမှတ်မရှိ·တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒါတုံ-ဌာ၊ သစေ နသက္ကောတိ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်အုံ၊ ယသ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒါတုကာမော-ပေးခြင်းဌာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော ပန-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ (ယသ ပနမှ ပနကို ရွှေ့ထိုင်သည်၊) ဥဒ္ဒေသတ္ထာယဝါ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်းအကျိုးဌာသော်လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆတ္ထာယဝါ-အနက်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်းအကျိုးဌာသော်လည်းကောင်း၊ ဂတော-သွားသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ အာဂတမတ္တော-ရောက်လာခါမျှ ဖြစ်လသော်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ အဒါတုံ-မပေးခြင်းဌာ၊ နဝဋ္ဋတိ-မသင့်၊ [မပေးလျှင် သလ္လေခအကျင့် ပျက်သည်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ စီဝရေ-သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်သည်၊ အပ္ပဟောန္တေ-မလောက်လသော်၊ ပစ္စာသာယ-အလိုအာသာသည်၊ (နောက်ထပ် အဝတ်ရဖို့ရန် မြော်လင့်ချက်သည်)၊ သတိယာ-ရှိလသော်၊ အနုညာတကာလေ-ခွင့်ပြုအပ်ရာ အခါ၌၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

ပြုထားလျှင် သုံးဆောင်ခြင်းသည် အပ်၏"ဟူသောစကားကို အစဉ်လိုက်၍ ကျင့်အပ်သော အကျင့်သာ ဖြစ်၏၊ ထို အကျင့်ကိုပြသော စကားကို "ပရိယာယသ-ဝိနည်းပရိယာယ်ကို+ကထာ-ဆိုကြောင်းစကားတည်း"အရ "ပရိယာယကထာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုပရိယာယ်၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်၍ ဝိနည်းအလိုအားဖြင့် အပ်သည်ကိုသော်မှ မလိုက်ဘဲ သင်္ကန်းအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသည် နိပ္ပရိယာယမည်၏။ [ပရိပုဇ္ဇ အယဓာတ် ဏပစ္စည်းဖြင့် "ပရိယာယ"ဟု ဖြစ်၏၊ အာဓာတ်၌ကား ဏပစ္စည်း မရှိသောကြောင့် "ပရိယယတိ"ဟု ဝုဒ္ဓိမရောက်ဘဲ ရှိရသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ ပရိယာယသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၈၃၇)လာ အနုက်တို့တွင် ပကာရအနုက်ဟောဟု ယူသင့်၏၊ ပကာရသဒ္ဒါလည်း "အတူ-အတု"ဟူသောအနုက်ဟောတည်း၊ "အတုအားဖြင့်သာ အပ်သည်၊ အစစ်အားဖြင့် သင်္ကန်း သလ္လေခမဖြစ်ပါ"ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ ပရိယာယအတွက် ကာရဏအနုက် တစ်နည်းကြံသေး၏၊ ဋီကာရှေးရိုက် နောက်ရိုက်စာအုပ်များ၌ ဝိကြိုဟ်လုပ်ရာဝယ် ပါ၌အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရ၏။]

အနုညာတကာလေ။ ။ နိသဂ္ဂိယပါစိတ်, တတိယကထိန် သိက္ခာပုဒ်တော်၌ "ရအပ်ပြီး အဝတ်သည် သင်္ကန်းမချုပ်လောက်လျှင် (နောက်ထပ်ရဖို့ရန် အာသာ=မြော်လင့်ချက်လည်းရှိသေးလျှင်) အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ တစ်ဝတ်ထားနိုင်ခြင်း" ဝသော အပိအရင်ကို ရည်ရွယ်သည်။

သူစိသုတ္တာစိဝရကာရကာနံ–အပ်, အပ်ချည်, သက်နှံ:ချုပ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အလာဘေန–မရခြင်း:ကြောင့်၊ တတော–ထို အနုညာတကာလမှ၊ ပရမ္မိ–နောက်၌လည်း၊ ဝိနယကမ္မံ–ဝိနည်း:ကံကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ထပေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ ဣမသ္မိံ–ဤသက်နှံ:သည်၊ ဒိဏ္ဏော–ဆွေ:မြေ့လသော်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဤဒိသံ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သောသက်နှံ:ကို၊ ကုတော–အဘယ်မှ၊ (အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အထံမှ)၊ လဘိဿာမိ–ရနိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဣတိ ပန–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍ကား၊ ထပေတုံ–ငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ သန္ဓိဓိစ–သည်လည်း၊ ဟောတိ–၏၊ သလ္လေခဋ္ဌ–ကိုလည်း၊ ကောပေတိ–၏။

ယာနသန္ဓိဓိမှ–၌၊ ယာနံနာမ–ယာန မည်သည်၊ ဝယုံ–လှည်းပေါင်:ချုပ်လည်းကောင်း၊ ရထော–ရထား:လည်း:ကောင်း၊ သကဋ–လှည်း:လည်း:ကောင်း၊ သန္ဓမာနိကာ–ဂဠုန်တောင်အလား, နှစ်ဖက်ထား:၍ မိုး:အပ်သောသံလျင်:လည်း:ကောင်း၊ သိဝိကာ–ထမ်:စင်လည်း:ကောင်း၊ ပါဠက္ကီ–အဝတ်သံလျင်:လည်း:ကောင်း၊ ဣတိ–ဤသည်တည်း၊ ဧတံ–ဤယာဉ်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတဿ–ရဟန်း၏၊ နှ ယာနံ–ယာဉ်မဟုတ်၊ ပန–အနွယ်၊ ဥပါဟနာ–ဖိနပ်တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတဿ–၏၊ ယာနံ ယေဝ–ယာဉ်ပင်တည်း။ ["ယာယတိ ဧတေနာတိ ယာနံ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ

ဝိနယကမ္မံ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။သက်နှံ:လျှာ အဝတ်ကို ပရိကွာရစောဋ္ဌ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ (သို့မဟုတ် ဝိကပ္ပနာပြု၍) ပစ္စာသာမှ ရအပ်သော သက်နှံ:ကို မူလသက်နှံ:လုပ်လျှင် ထိုသက်နှံ:ကို တစ်လထား:နိုင်၏၊ ဤသို့စသော ဝိနည်း:ကံသည် တတိယကထိန သိက္ခာပုဒ်၌ လာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိနယကမ္မံ ကတ္တာ ထပေတုံ"ဟု ဆိုသည်။

သန္ဓိဓိစ ၊ပေ၊ ကောပေတိ။ ။"သန္ဓိဓိစ ၊ပေ၊ ကောပေတိ"သည် မအပ်ခြင်း:၏ အကြောင်း:ကို ပြသော ဝါကျတည်း၊ သန္ဓိဓိလည်း:ဖြစ်, သလ္လေခအကျင့်လည်း ပျက်သောကြောင့် မအပ်ပါ၊ သို့သော် အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ ပြုထား:လျှင် ဝိနည်း:ကံအလို အား:ဖြင့် အပ်ပါသေး:၏။

ဝယုံ။ ။ အထက်၌ မဏ္ဍာပ်များ:မိုး:သလို မိုး:အပ်သော ပျဉ်ချပ် အမိုး:ရှိသော ယာဉ်တစ်မျိုး:ကို "ဝယု"ဟု ခေါ်၏၊ တစ်နည်း–ထက်ဝန်:ကျင် မိုး:အပ် ကာအပ်သော ယာဉ်တစ်မျိုး:ကို "ဝယု"ဟု ခေါ်၏။ [ဥပရိ မဏ္ဍာပသဒိသံ ပဒရစ္ဆဒံ, သဗ္ဗပလိဂုဏ္ဌိမံ ဝါ ဆာဒေတွာ ကတံ ဝယုံ၊–ဋီကာသစ်။] ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ဝယုံကို "လှည်း:ပေါင်:ချုပ်"ဟု အနက်ပေး:ကြသည်။

သန္ဓမာနိကာ, ပါဠက္ကီ။ ။ဘော: ၂ ဖက်တို့၌ ရှေ, သို့မဟုတ် ငွေတို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အခြင်ရနယ်တို့ကို ပေး၍ (ပြု၍) ဂဠုန်တောင်ကဲ့သို့ ၂ ဖက်၌ မိုး:အပ်သော ယာဉ်တစ်မျိုး:ကို "သန္ဓမာနိကာ"ဟု ခေါ်၏၊ "သံလျင်:"ဟု ခေါ်ကြသည်။ [ဥဘောသု ပသေသု သုဝဏ္ဏရဇတာဒီမယာ ဂေါပါနသိယော ဒတ္တာ ဂရုဠပက္ခကနယေန ကတာ သန္ဓမာနိကာ၊–ဋီကာသစ်။] ဤအဖွင့်အတိုင်း နိုဿယ၌ အနက်ပေး:ထား:သည်၊ အန္ဓောလိကာ သခ်ါတာ ပဋ္ဌပေါဋ္ဌလိကာ ပါဠက္ကီ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပါဠက္ကီကို "အဝတ်သံလျင်:"ဟု အနက်ပေး:ကြသည်။

စီး၍ သွားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဖိနပ်ကိုလည်း "ယာန" ဟု ခေါ်နိုင်သည်။] ဟိ–မှန်၊ ဧကဘိက္ခုသ–တစ်ပါးသော ရဟန်းအား၊ (ဝဋ္ဋနိဿိတ် စပ်)၊ ဝါ–၏၊ (ဥပါဟနသင်္ခါတ် စပ်)၊ အရညတ္ထာယ–တောတ် စီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကော–ဖိနပ်တစ်ရံလည်းကောင်း၊ ဓောတပါဒကတ္ထာယ–ဆေးအပ်ပြီးသောခြေကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဖုံမလူးအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ)၊ ဧကော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဥက္ကံသတော–အလွန်အားဖြင့်၊ ဒွေ–၂ ရံကုန်သော၊ ဥပါဟနသင်္ခါတာ–ပေါင်**းစပ်အပ်**သော ဖိနပ်တို့သည်၊ ဝဋ္ဋနိ–အပ်ကုန်၏၊ [သံဟညန္တေတိ သံဃာတာ၊ ဥပါဟနာယောယေဝ သံဃာတာ ဥပါဟနသံဃာတာ၊ ယုဂဠဘူတာ ဥပါဟနာတိ အတ္ထော၊ ပေါင်းစပ်အပ်သော အစုံဖြစ်သော ဖိနပ်တို့၊ ထိုတစ်စုံကို "တစ်ရံ" ဟု ခေါ်သည်။] တတိယံ–၃ ရံမြောက်ကို၊ လဘိတွာ–ရ၍၊ ဝါ–ရလသော်၊ အညဿ–အား၊ ဒါတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဣမိနာ–ဤ ဖိနပ်အစုံသည်၊ ဇိဏ္ဏော–ဆွေးမြေ့လသော်၊ အညံ–အခြားသော ဖိနပ်အစုံကို၊ ကုတော–မှ၊ လဘိဿာမိ–နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ထပေတုံ–ငှာ၊ နဝဋ္ဋတိ၊ သန္ဓိဓိစ–သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ သလ္လေခဋ္ဌ–ကိုလည်း၊ ကောပေတိ–၏။

သယနသန္ဓိဓိမှိ–၌၊ သယနဋ္ဌာ–ကား၊ မဏ္ဍော–ညောင်စောင်းတည်း၊ [မဏ္ဍောကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ဥဒါဟရဏ် ထုတ်ပြသည်၊ ပီဌ ဘိသိ စသော အိပ်ရာများကိုလည်း မဏ္ဍအတိုင်း ကျင့်ထိုက်၏ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏။] ဧကဿ–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော–ရဟန်းအား၊ ဝါ–၏၊ ဂဗ္ဘော–အခန်း၌၊ ဧကော–ညောင်းစောင်းတစ်ချပ်လည်းကောင်း၊ (ခုတင်တစ်လုံးလည်းကောင်း)၊ ဒိဝါဋ္ဌာနေ–နေ့နေဈာ၌၊ ဧကော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဥက္ကံသတော–အားဖြင့်၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ မဏ္ဍာ–တို့သည်၊ ဝဋ္ဋနိ–၏၊ တတော–ထို ညောင်စောင်း ၂ ချပ်ထက်၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ လဘိတွာ–၍၊ ဝါ–ရလသော်၊ အညဿ–သော၊ ဘိက္ခုနောဝါ–အားသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏသဝါ–ဂိုဏ်းအားသော်လည်းကောင်း၊ ဒါတဗ္ဗာ–၏၊ အဒါတုံ–ငှာ၊ နဝဋ္ဋတိ၊ သန္ဓိဓိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခဋ္ဌ ကောပေတိ။

ဂန္ဓသန္ဓိဓိမှိ–၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ၆၀ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဘိက္ခုနော–အား၊ ဝါ–၏၊ ကဏ္ဍကဒ္ဓုဆဝိဒေါသာဒိအာဗာဓေ–ယားနှာ, ဝဲနှာ, အရေရောဂါ အစရှိသော အနာသည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊ ဂန္ဓာ–နံ့သာတို့သည်၊ ဝဋ္ဋနိ၊ တေ ဂန္ဓေ–ထိုနံ့သာတို့ကို၊ အာဟရာပေတွာ–ဆောင်ယူစေ၍၊ တသ္မိံ ရောဂေ–သည်၊ ဂူပသန္တေ–ငြိမ်းအေးလသော်၊ (ပျောက်ကင်းလသော်)၊ အညေသံ–အခြားကုန်သော၊ အာဗာဓိတာနံ ဝါ–အနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားသော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာ–နှ၏၊ [သဒ္ဓာတအသ အနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၍ "အာဗာဓိတ" ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှိသည်။] ဒွါရေ–တံခါး၌၊ ပဏ္ဍုဂိုလိယရဓူပနာဒီသု ဝါ–လက် ၅ ချောင်းရာထင်

အောင်ပြုခြင်း, ကျောင်းဆောင်တို့၌ အခိုးထုံစေခြင်း အစရှိသော အမှုတို့၌သော် လည်း၊ ဥပနေတဗ္ဘာ–ကပ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ပန–ဗျတိရိက်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ရောဂေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ ဘဝိသန္တိ–လတ့်၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ထပေတုံ နု ဝဋ္ဋတိ၊ သန္ဓိမိစ ဟောတိ၊ သလ္လေခဋ္ဌ ကောပေတိ။

ဝုတ္တာဝသေသံ–ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော နှမ်း, ဆန်အစရှိသည်ကို၊ အာမိသန္တိ–အာမိသဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–၏၊ သေယျထိဒံ–ထို အာမိသဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဣဓ–ဤ သာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ တထာရူပေ–ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (ရွာတွင်းသို့ ဝင်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းသောသဘောရှိသော)၊ ကာလေ–အခါ၌၊ ဥပကာရာယ–လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုခြင်းငှာ၊ ဘဝိသတိ–လတ့်၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တိလ ၊ပေ၊ ဘာဇနာဒီနိ–နှမ်း, ဆန်, ပဲနောက်, မာသ်ပဲ, အုန်းဆီ, ဆား, ငါး, အမဲ, အမဲခြောက်, ထောပတ်အိုး, ဆီအိုး, တင်လဲအိုး အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟရာပေတွာ–ဆောင်စေ၍၊ ထပေတိ–သိမ်းထားတတ်၏၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ (ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသည်)၊ ဝဿကာလေ–မိုးရွာရာ အခါ၌၊ ကာလသေဝ–စောစော၌ပင်၊ သာမဏေရေဟိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ယာဂုံ–ယာဂုကို၊ ပစာပေတွာ–ကြိုစေပြီး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ–သုံးဆောင်ပြီး၍၊ သာမဏေရ–သာမဏေ၊ ဥဒကဒဏ္ဍမေ–ရေညွှန်ရိုးအရပ်၌၊ (တစ်နည်း) ဥဒက ဒဏ္ဍမေ–ရေညွှန်ကြောင့်၊ ဂါမံ–ရွာသို့၊ ပဝိသိတုံ–ဝင်ခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခံ–ခဲယဉ်း၏၊ ဂစ္ဆ–သွားချေ၊ အသုကံဂုလံ–ထိုမည်သော အမျိုးသို့၊ ဝါ–ထိုမည်သော အိမ်သို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ မယှံ–ငါ၏၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်း၌၊ နိသိန္နဘာဝံ–နေသည်၏ အဖြစ်ကို၊

ပဠဂုံလိယရဂ္ဂပန။ ။သနပ်ခါး နံ့သာရည်တို့ကို တံခါးရွက်၌ လက် ၅ ချောင်းရာ ထင်အောင် လက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ခြင်းကို "ပဠဂုံလိ" ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့ ဒွါရကို ပဠဂုံလိ၌သာ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ဒွါရပဠဂုံလိ" ဟု သမာသ်ရှိလျှင် ကောင်းသည်။ [အနုဋီကာမိ ဘိက္ခဝေ ဂန္ဓံ ဂဟေတွာ ကဝါဋေ ပဠဂုံလိကံ ဒါတုံ" ဟူသော (စူဠဝဂ္ဂ, ခုဒ္ဒကဝတ္ထုခန္ဓက) သိက္ခာပုဒ်တော်အတိုင်း ညွှန်ပြခြင်းတည်း။] ရူပဓာတ်သည် တာပန (ပူစေခြင်း) အနက် ဟောဂ၏၊ နံ့သာတို့ကို မီးရှို့၍ ထွက်လာသောအခိုးဖြင့် ကျောင်းဆောင်, စေတီကျောင်း ဆောင်ကို ပူစေခြင်း, အနံ့စွဲသောအားဖြင့် ထုံခြင်းကို "ဃရဂ္ဂပန" ဟု ခေါ်သည်၊ အာဒိဖြင့် စေတီတော် ဆင်းတုတော်များကို ပူဇော်ခြင်းကို ယူပါ။

အာမိသံ။ ။ကိလသေဟိ–ကိလေသာတို့သည်၊ အာမသိတဗ္ဗံ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် သုံးသပ်ထိုက်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အာမိသံ–မည်၏၊ အာပုဗ္ဗ, မသဓာတ်, အပစ္စည်း၊ မ၏ အကို ဣပြု၊ ပြုခဲ့သော အနု ပါန ဝတ္ထ ယာန သယန ဂန္ဓတို့လည်း ကိလေသာတို့ဖြင့် အာရုံပြုအပ်သောကြောင့် အာမိသအမည် ရသည်သာ၊ သို့သော် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ကြွင်းသော အသုံးအဆောင်ဝတ္ထုကိုသာ "အာမိသ" ဟု ယူစေလိုသောကြောင့် "ဝုတ္တာ ဝသေသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" ဟု မိန့်သည်။

အာရောစေဟိ–ပြေချေလော၊ အသုကကုလတော–ထို မည်သော အမျိုးမှ၊ ဝါ–မှ၊ ဒဓိအာဒီနီ–နို့ဓမ်း၊ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟာရ–ဆောင်ယူခဲ့လော၊ ဣတိ–ဤသို့ မှာ၍၊ ပေသေတိ–စေလွှတ်၏။

ဘိက္ခုဟိ–ခန်းနေ ရဟန်းတို့သည်၊ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ ကိံ–အသို့ပါနည်း၊ ဂါမံ–ရွာသို့၊ ပဝိသိဿထ–ဝင်ပါကုန်လတ္တံ့လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေပိ–လျှောက်အပ်ပြန်သော်လည်း၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ဂါမော–ရွာကို၊ ဒုပ္ပဝေသော–ခဲယဉ်းသဖြင့် ဝင်အပ်၏၊ ဝါ–ဝင်နိုင်ခဲ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–၏၊ တေ–ထိုခန်းနေ ရဟန်းတို့သည်၊ ဘန္တေ–ရှင်း၊ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ တုမှေ–တို့သည်၊ အစ္ဆထ–နေရစ်ပါကုန်၊ မယံ–တို့သည်၊ ဘိက္ခံ–ဆွမ်းကို၊ ပရိယေသိတွာ–ရှာ၍၊ အာဟရိဿာမ–ဆောင်ခဲ့ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ–ကုန်၏၊ အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ သာမဏေရောပိ–သည်လည်း၊ ဒဓိအာဒီနိ–တို့ကို၊ အာဟရိတွာ–၍၊ ဘတ္တံ–ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနဉ္စ–ဟင်းလျှာကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မာဒေတွာ–ပြီးစီးစေ၍၊ ဥပနေတိ–ဆက်ကပ်၏။ ["ပြည့်စုံ"ဟု ပေးလျှင် သူနှင့်တွဲဘက် သဟာဒီယောဂဝန္တ ရှာရလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာဒေတွာကို "နိပ္ပါဒေတွာ"ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသည်။]

တံ–ထိုဆွမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇန္တသော–စားနေစဉ်ပင်၊ ဥပဇ္ဈာကာ–အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့သည်၊ ဘတ္တံ–ကို၊ ပဟိဏန္တိ–ပို့လာကြကုန်၏၊ တတောပိ–ထို အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့ ပို့လာအပ်သော ဆွမ်းမှလည်း၊ မနာပံ မနာပံ–မြတ်နိုးဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကို၊ ဝါ–ကောင်းနိုးရာရာကို၊ ဘုဉ္ဇတိ–စားပြန်၏၊ အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ ဘိက္ခု–ခန်းနေ ရဟန်းတို့သည်၊ ပိဏ္ဍပါတံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အာဂစ္ဆန္တိ– ကုန်၏၊ တတောပိ–ထိုရဟန်းတို့ ယူလာအပ်သော ဆွမ်းမှလည်း၊ မနာပံ မနာပံ– ကို၊ ဂိဝါယာမကံ–လည်ပင်းကို ဆန့်တန်း၍၊ ဝါ–လည်းပင်းကို ဆန့်တန်းအပ်လောက်အောင်၊ (လည်မျိုဆိုက်အောင်)၊ ဘုဉ္ဇတိယေဝ–စားသေးသည်သာ၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–ဤနည်းအားဖြင့်၊ စတုမာသမ္မိ–မိုးလေးလကိုလည်း၊

ဂိဝါယာမကံ။ ။ အာရှေးရှိသော ယမုဓာတ်သည် ရှည်အောင်ဆန့်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဂိဝံ အာယာမေတိတိ ဂိဝါယာမကော၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၍ "ဂိဝါယာမကံ"ဟု ဖြစ်သည်၊ [ဂိဝါယာမကန္တိ ဘာဝနပုံသကဝစန်၊ ဂိဝံ အာယမိတွာ အာယတံ ကတွာတိ အတ္ထော–ဋီကာ။] တစ်နည်း–အာယမိတဗ္ဗာတိ အာယာမာ၊ ဂိဝါစ+သာ+အာယာမာစာတိ ဂိဝါယာမာ၊ ဂိဝါယာမာယေဝ ဂိဝါယာမကာ၊ [ယထာဝါ ဘုတ္တေ အတိဘုတ္တတာယ ဂိဝါအာယမိတဗ္ဗာ ဟောတိ၊ တထာတိပိ ဝဋ္ဋတိ–ဋီကာ။] ငုံ့၍ထားလျှင် အန်မည်စိုးသောကြောင့် လည်ပင်းကို ဆန့်၍ထားရသည်–ဟူလို၊ ဤသို့ စားခြင်းမျိုးကို "လည်မျိုဆိုက်အောင် စားသည်"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဝိတိနာမေတိ–လွန်စေ၏၊ အယံ ဘိက္ခု–ဤကျောင်းထိုင် ရဟန်းကို၊ မုဏ္ဍ ကုဋ္ဌမ္မိကဇိဝိတံ–ခေါင်းတုံးသူကြွယ်၏ အသက်မွေးနည်းကို၊ ဇီဝတိ ဣတိ–အသက်မွေးသူဟူ၍၊ သမဏဇိဝိတံ–ရဟန်း၏ အသက်မွေးနည်းကို၊ နဇီဝတိ ဣတိ–အသက် မမွေးသူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဧဝရူပေါ–ဤသို့, သဘောရှိသော သိမ့်သိမ်းဆည်းခြင်းသည်၊ အာမိသသန္ထိဝိနာမ–အာမိသသန္ထိဝိမည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန–ဆက်၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ–နေရာအရပ်၌၊ ဧကော–တစ်ခုသော၊ တဏ္ဍုလနာဠိ–ဆန်ကွမ်းစားလည်းကောင်း၊ ဝါ–ဆန်တစ်စလယ်လည်းကောင်း၊ ဧကော–တစ်ခုသော၊ ဂုဠပိဏ္ဍော–တင်လဲခဲလည်းကောင်း၊ (ထန်းလျက်ခဲ, သို့မဟုတ် သကြားခဲလည်းကောင်း)၊ [ထိုတင်လဲခဲကို "ထန်းသီမှည့် ပမာဏ ရှိ၏"ဟု သာရတ္ထ၌ ဆို၏။] စတုဘာဂမတ္တံ–ဆန်၏ ၄ ခုမြောက်အဖို့ အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဝါ–ဆန်၏ ၄ ဖို့ တစ်ဖို့ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ("စတုတ္ထဘာဂ" ဟု ဆိုလိုလျက် တ္ထကို ချေထားသည်)၊ သပ္ပိ–ထောပတ်လည်းကောင်း၊ [တစ် စလယ်၏ ၄ ဖို့ တစ်ဖို့ဟူသည် ကုဋ္ဌ၇ (ကုဋ္ဌ၀)ဟု ခေါ်သော တစ်လက်ဖက် (တစ်လက်ဆွဲ)တည်း။] ဣတိ–ဤသို့၊ ဇတ္တုကံ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အာမိသကို၊ အကာလေ–အချိန်မဲ့ အခါ၌၊ သမ္ဘတ္တစောရာနံ–ရောက်လာသော ဓားပြတို့၏၊ ဝါ–ရောက်လာသော သူပုန်တို့၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ နိဓေတုံ–သိမ့်သိမ်း ထားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ ဟိ–မုန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇတ္တုကံ–ကို၊ နိဓေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တေ–ထို ဓားပြ တို့သည်၊ ဝါ–ထို သူပုန်တို့သည်၊ ဇတ္တုကမ္မိ–ဤမျှလောက်လည်းဖြစ်သော၊ အာမိသပဋိသန္ဌာရံ – အာမိသပဋိသန္ဌာရကို၊ ဝါ – စေ့စပ်ကြောင်း ဖြစ်သော

မုဏ္ဍကုဋ္ဌမ္မိကဇိဝိတံ။ ။မုဏ္ဍ (မုဋ္ဌိ)ဓာတ်သည် ဆံကို ရိတ်ဖြတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ မုဏ္ဍတိ–ဆံပင်ကို ဖြတ်ထားတတ် (ရိတ်ထားတတ်)၏၊ ဣတိ မုဏ္ဍော၊ (ဦးပြည်း=ခေါင်းတုံး)၊ ကုဋ္ဌမ္မသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဥစ္စာဟူရာ၌ အိမ်ယာ သားမယား၊ စသော အလုံးစုံတည်း၊ စုရာဒိ ကုဋ္ဌမ္မဓာတ်, ခိုင်မြဲခြင်းအနက်ဟောဟု ထောမနိဓိ ဆို၏၊ ကုဋ္ဌမ္မယတိ ဧတေနာတိ ကုဋ္ဌမ္မံ–ခိုင်မြဲတည်တန့်ကြောင်း ဥစ္စာ၊ ကုဋ္ဌမ္မံ ယဿ အတ္ထီတိ ကုဋ္ဌမ္မိကော။

ဆက်ဦးအံ့–ဇီဝနံ ဝုတ္တံ ဇီဝိကာ (၄၄၅) အာဘိဓာန်နှင့်အညီ, အသက်မွေးမှုကို "ဇီဝိကာ"ဟု ဆို၏၊ မုဏ္ဍောစ+သော+ကုဋ္ဌမ္မိကောစာတိ မုဏ္ဍကုဋ္ဌမ္မိကော၊ တဿ+ဇီဝိကာ မုဋ္ဌ ၊ပေ၊ ဇီဝိကာ၊ ဇီဝိကာနှင့် ဇီဝတိသည် အသက်မွေးခြင်း ကြိယာကိုချည်း ရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒဂုပစာကြိပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား "ဇီဝိတ"ဟု ရှိ၏၊ အဘေဒဘေဒဂုပစာ မကြဲ စေလိုဘဲ "ကတ္တာ"ပုဒ် အဖိုထည့်၍ စပ်လေသည်၊ ဤ "မုဏ္ဍ ၊ပေ၊ ဇီဝိတ"ပုဒ်ကို အာမိသနှင့်စပ်သော သန္ဌိဝတ္ထုတို့၏ နည်းပြမျှသာဟုလည်း ဆို၏၊ သူဌေး သူကြွယ်များ သိမ်းထားသလို သိမ်းထားသည်–ဟုလို။]

အာမိသကို၊ အလဘန္တာ–မရကုန်လသော်၊ ဒိဝိတာပိ–ဒိဝိတိန္ဒြေသော်မှလည်း၊ ဝေါရောပေယျုံ–ခွင်းကုန်ရာ၏၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ တွေ့ကုံ–ကို၊ နိမေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ဤမျှလောက်သော အာမိသကို သိုမှီးသိမ်းထားခြင်းငှာ အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [**တသ္မာ ထို, ဟိတ်၏ ဖို, စွဲဆို မြိုထုံးစံ**၊] တွေ့ကုံ–ဤမျှလောက်သော အာမိသသည်၊ သစေ နတ္ထိ–အုံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အာဟာရာပေတွာ့ပိ–ဆောင်စေ၍လည်း၊ ထပေတုံ–ထားခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏။ [အာဟာရာပေတွာ့ပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ အလိုအလျောက်ရလျှင် ဆိုဖွယ်ရာ မရှိဟု သမ္ဘာဝနာပြု။]

စ–သည်သာမကသေး၊ (သိမ်းထားနိုင်ရုံသာ မကသေး)၊ အဖာသုကကာလေ–မကျန်းမာသူ၏အခါ၌၊ ဝါ–မကျန်းမာရာ အခါ၌၊ ဧတ္ထ–ဤအာမိသ၌၊ ဝါ–ဤ အာမိသတွင်၊ ယံ–အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ ကပ္ပိယံ–အပ်၏၊ တံ–ထိုဝတ္ထုကို၊ အတ္တနာပိ–ကိုယ်တိုင်းလည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ကပ္ပိယကုဋိယံ–ကပ္ပိယကုဋိ၌၊ ဗဟုံ–များစွာ၊ ထပေန္တသာပိ–ထားသော ရဟန်း၏လည်း၊ သန္နိဓိနာမ–သန္နိဓိမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ။ [ဥသာဝနန္ဒိကာ စသော ကျောင်း ၄ မျိုးနှင့် နေစရာမဟုတ်သော ဆွမ်းစားကျောင်း ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် စသည်ကို ဝိနည်းအလိုအားဖြင့် "ကပ္ပိယကုဋိ–အပ်သောကျောင်း" ဟု ခေါ်၏။] ပန–ကား၊ တထာဂတသ–မြတ်စွာဘုရား၏၊ တဏ္ဍုလနာဠိအာဒီသု–တစ်ကွမ်းစားဆန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော အာမိသသည်လည်းကောင်း၊ စတုရတနမတ္တံ–၄ တောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ–၄ တောင်မျှလောက်သော၊ ပိလောတိကခဏ္ဍံဝါ–အဝတ်ပိုင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဣဒံ–ဤ အာမိသသည်၊ မေ–ငါ့ဖို့၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ့၊ ဣတိဝါ–ဤသို့ နှလုံးတော်သွင်း၍လည်းကောင်း၊ သေ–နက်ဖန်၌၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ထပိတံနာမ–ထားအပ်သည် မည်သည်၊ နတ္ထိ–ရှိတော်မမူ။ [ဤတွင် သန္နိဓိကာရပရိဘောဂနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ပြီးပြီ။]

၁၃။ ဝိသူကဒဿနေသု–ဝိသူကဒဿနတို့၌၊ အတ္ထော–အနက်ကို၊ ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်လတ့်သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ (နောက်၌ ဝိနိစ္ဆယကို မပြုဘဲ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ ပြလိမ့်မည်၊) နစ္ဆိနာမ–နစ္ဆမည်သည်၊ ယံကိဉ္စိ–ကြွင်းမဲ့ ဥသုံ အလုံးစုံသော၊ နစ္ဆ–ကခြင်းတည်း၊ [ဥဒေါင်းစသည်တို့၏ကခြင်း, ကလေးစသည်တို့၏ ကခြင်းစသော ကခြင်းအားလုံးကို ယူစေလို၍ "ယံကိဉ္စိ" ဟု ဆိုသည်။] တံ–ထို ကခြင်းကို၊ မဂ္ဂ–လမ်းကို၊ ဂစ္ဆန္တေနာပိ–သွားသောရဟန်းသော်မှလည်း၊ ဂီဝံ–လည်ပင်းကို၊ ပသာရေတွာ–ဆန့်တန်း၍၊ ဒဋ္ဌုံ–ကြည့်ခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ နစ္ဆဟူသော ပုဒ်၌၊ ဝိတ္ထာရဝိနိစ္ဆယော–အကျယ်အဆုံးအဖြတ်ကို၊ သမန္တပါသာဒိကာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–သာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)

ယထာ–သိထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗေသု–အလုံးစုံကုန်သော၊ သိက္ခာပဒ ပဋိသံယုတ္တေသု–သိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ သုတ္တပဒေသု–သုတ်ပုဒ်တို့၌၊ (ဝိတ္ထာရဝိနိစ္ဆယော သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဟိ–မုံ၊ ဣတော–ဤ နစ္ဆိုဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ဧတ္တကမ္ပိ–ဤမျှလောက်ကို လည်း၊ အဝတ္ထာ–မဆိုမူ၍၊ ("ဝိနိစ္ဆယကို စိစစ်ဖို့ရန် မည်သည့်နေရာ၌ ရှုလေ"ဟု တည်ရာဌာန ညွှန်ပြမှုကိုမျှလည်း မဆိုတော့ဘဲ)၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို သုတ်ပုဒ်၌၊ ပယောဇနမတ္တမေव–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းမျှကိုသာ၊ [ပဒတ္ထယောဇနမတ္တမေဝ၊–ဋီကာ။] ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်တော့အုံ့၊ ဣတိ–ဤကား အမှာစကားတည်း၊ ("ကသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ ယသ္မာ ဣတော ပရံ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ၊ ဣတိ တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော "ဟုလည်း ပေးနိုင်၏)။

ပေကၠန္တိ–ကား၊ နဋ္ဌသမဏ္ဍ–ကချေသည်တို့၏ ကပွဲသဘင်ကိုလည်းကောင်း၊ အက္ခာနန္တိ–ကား၊ ဘာရတယုဒ္ဓနာဒိကံ–ဘာရတညီနောင်တို့၏ စစ်တိုက်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊[ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဘာရတရာမ ယုဒ္ဓနာဒိကံ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုအတိုင်းလည်း ဋီကာသစ်၌ ဖွင့်ထားသည်။] တံ–ထို အကြောင်းအရာကို၊ ယသ္မိံ ဌာနေ–အကြင် အရပ်၌၊ ကထိယတိ–ပြောအပ်၏၊ တတ္ထ–ထို အရပ်သို့၊ ဂန္တုမ္ပိ–သွားခြင်းငှာသော်မှလည်း၊ နဝဋ္ဋတိ။

ပေကၠံ။ ။ပပုဗ္ဗ ဣကၠဓာတ်သည် ကြည့်ရှုခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ပေက္ခာဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ ဤ၌ကား အနုယုတ္တာဝဲ၍ ဒုတိယန္တရှိရသည်၊ ပေက္ခိတဗ္ဗာ–ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ (ကြည့်စရာကောင်း၏၊)' ဣတိ ပေက္ခာ၊ ကခြေသည်အဖွဲ့တို့ ကပြအပ်သော ပွဲသဘင်တည်း။ [သမဋ္ဌသဒ္ဒါသည် သံ+အဇဓာတ် ဣပစ္စည်းဖြင့် ပြီး၏၊ နပုလ္လိင်တည်း၊ အဘိဓာန်၌ကား ပဗ္ဗဇ္ဇာကဲ့သို့ အာပစ္စည်းဖြင့် ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ သံပိဏ္ဍောတွာ အဇန္တိ ဇဏ္ဍာတိ သမဇ္ဇာ–ပေါင်းစု၍ဖြစ်ရာ ပွဲသဘင်။] [နဋ္ဌသမူဟေန ပန ဇနသမူဟော ကရဏဝသေန နဋ္ဌသမဏ္ဍန္တိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ "ပေကၠံ" စသော ပုဒ်တို့သည် ဝိသုဒ္ဓိဂဒ္ဓသနု၏ သရုပ်ပြပုဒ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပေကၠံဖြင့် ပေက္ခာကို ကြည့်ရှုခြင်းတိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ နောက် "အက္ခာနံ" စသည်တို့၌လည်း ထို အက္ခာန စသည်ကို နားထောင်းခြင်း ကြည့်ရှုခြင်း တိုင်အောင် ယူပါ။

အက္ခာနံ။ ။အာပုဗ္ဗ ခါဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ကွက်စိပ်ဆရာတို့ ပြောဆိုအပ်သော ဘာရတညီနောင်တို့၏ စစ်တိုက်ခြင်းစသည်တည်း၊ "အက္ခာတဗ္ဗံ–ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဣတိ အက္ခာနံ"ဟု ပြု၊ ဤနေရာ၌ ထိုအကြောင်းအရာကို ကွက်စိပ်ဆရာ စာပြောဆရာတို့ ပြောရာအရပ်ကိုလည်း ယူပါ၊ သို့မှ တတ္ထ ဂန္တုမ္ပိနှင့် လျော်မည်။ [ဘာရတ,နာမကာနံ ဒွေဘာတုကရာဇူနံ ရာမရညောစ ယုဒ္ဓနာဒိကံ တပ္ပသုတေဟိ အာစိက္ခိတဗ္ဗတော အက္ခာနံ၊ ဂန္တုမ္ပိ နဝဋ္ဋတိ၊ ပဂေဝ တံ သောတုံ၊–ဋီကာသစ်။]

ပါဏာတိပါတာ-ကား၊ ကံသတာဋ္ဌ-ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော မောင်း, ကြေးနင်း, လင်းကွင်းတီးသံကို၊ ပါဏာတိပါတာ-လက်ခုပ်တီးသံကို၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊ ဝေတာဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ဃနတာဋ္ဌ-ဃနမည်သော တူရိယာတီးသံကို လည်းကောင်း၊ မဇ္ဇေန-မဇ္ဈန်ဖြင့်၊ မတသရိရုဠ္ဟာပနံ-သူသေကောင်ကို ထစေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဧကေ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။

ပါဏာတိပါတံ။ ။ ပါဏာနာ-လက်ဖြင့်+တာဋ္ဌိတဗ္ဗော-တီးထိုက်သော+သရော-အသံတည်း၊ ပါဏာတိပါတော၊ ဤဝိဂ္ဂဟအရ လက်ဖြင့်တီးရသော တူရိယာအားလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ သို့သော် အထင်ရှင်အားဖြင့် ကြေးမောင်း ကြေးနောင် ခွက်ခွင်း (လင်းကွင်း) တို့ကိုသာ ယူစေလို၍ "ကံသတာဋ္ဌ"ဟု ပဌမ ဖွင့်သည်။ [လောဟမယော တူရိယဇာတိ ဝိသေသော ကံသော၊ လောဟမယပတ္တောဝါ-ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော ဂျပ်ပြား။]

ပါဏာတာဋ္ဌန္တိပိ။ ။ ပါဏာတိပါတ ရဏ "ပါဏာနံ-လက်တို့၏+သရော-အသံ"ဟု ပြုလျှင် လက်ခုပ်တီးသံရသောကြောင့် "ပါဏာတာဋ္ဌ"ဟု ဝါဒတစ်မျိုးဖြစ်သည်၊ တာဋ္ဌန် တာဋ္ဌော၊ ပါဏာနံ+တာဋ္ဌော ပါဏာတာဋ္ဌော။ [စုရာဒိ တဋ္ဌဓာတ်။]

ဝေတာဋ္ဌ။ ။ အဘိဓာန် (၃၉၆)၌ "ဝေတာဋ္ဌကော, ဗောဓကရော-ရှင်ဘုရင်အား အနှိုးတော်ဆက်သူ"ဟု ဆို၏၊ ထိုဝေတာဋ္ဌကကို "နိသာဝသာနံ-ညဉ့်၏အဆုံးကို၊ ဝိဘာဝဏ္ဏော-ထင်စွာပြလျက်၊ တာဋ္ဌသဒ္ဒေန-တီးအပ်သော အသံဖြင့်၊ ဗောဓယတိ-နှိုးတတ်၏"ဟု အဘိဓာနပွဒီပိကာသူစီ၌ အနက်ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဘာဝေတွာ-ညဉ့်၏ ကုန်ကြောင်း (မိုးသောက်အခါသို့ ရောက်ကြောင်း)ကို ထင်စွာပြလျက် (ဘုန်းတော်တွဲ့သီချင်းကိုလည်း ဆိုလျက်)+တာဋ္ဌော-အချက်ကျကျ တီးခတ်အပ်သော တူရိယာတည်း၊ ဝိတာဋ္ဌော-ယာ၊ ဝိတာဋ္ဌောယေဝ ဝေတာဋ္ဌော"ဟု ပြုပါ၊ ယခုခေတ် ဘာသာခြားကျောင်းများ၌လည်း ယခုလို တီးခတ်မှုများ ရှိဟန်တူသည်။

ဃနတာဋ္ဌ။ ။ တူရိယာ ၅ မျိုးတွင် အထဲ၌ အပေါက်မပါသော တူရိယာကို "ဃန-တစ်ခဲနက်တူရိယာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဃနတူရိယာဟူသည် ဒဏ္ဍာမယ (တုတ်ချောင်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော) တူရိယာ, သိလာသလာက-ကျောက်ချောင်း ကျောက်စည် တူရိယာတို့တည်း၊ ထိုတူရိယာတို့ကို တီးအပ်သော အသံကို "ဃနတာဋ္ဌ"ဟု ယူပါ။ [ဃနသခ်ါတာနံ တူရိယ ဝိသေသာနံ တာလနံ ဃနတာဋ္ဌနာမ၊ ဒဏ္ဍာမယသမ္ဘတာဋ္ဌ သိလာသလာကတာဋ္ဌဝါ-ဋီကာသစ်။] ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော မောင်း, ကြေးနင်း, လင်းကွင်းတို့လည်း ဃနတူရိယာပင် ဖြစ်၏၊ သို့သော် ကံသတာဋ္ဌဖြင့် ယူပြီးဖြစ်၍ မယူတော့။

မဇ္ဇေန ၊ပေ၊ ဠာပနံ။ ။ သူသေကောင်၌ တစ္ဆေ မြေဘုတ် (ဖုတ်) ဝင်လာအောင် မန္တန်ကို စုတ်ပြီးလျှင် သူသေကောင်ကို ထအောင်လုပ်ခြင်းကို "ဝေတာဋ္ဌ"ဟု ဧကေဆရာတို့က (သာရသမာသ ဆရာ, ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီ ဆရာတို့က) အနက်ဖွင့်ကြ သတတ်၊ ထိုဖုတ်ကောင်ထအောင် ပြုရာ၌လည်း မြေကြီးကို အထူးသဖြင့် ရိုက်နှပ်ရသေးသော ကြောင့် "ဝေတာဋ္ဌ"ဟု ယူဟန်တူသည်၊ ဤသို့ ပြုလုပ်ပုံကို ဧကနိပါတ်, သဠာယတနဝဂ်၌ ရှုပါ။ [မဇ္ဇေနာတိ ဘူတာဝိသနမဇ္ဇေန၊-ဋီကာသစ်။]

ကုမ္ဘဏ္ဍာန်-ကား၊ စတုရသ အမွှာကတာဋ္ဌ-၄ ထောင့်ရှိသော အမွှာချင့်ခွက်သဏ္ဌာန်ရှိသော စည်တီးသံကို၊ ကုမ္ဘသဒ္ဒ-အိုးစည်တီးသံကို၊ ဝါ-အိုးတီးသံကို၊ ဣတိပိ-လည်း၊ ဧကော-တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)၊ သောဘနကန္တိ-ကား၊ နဋ္ဌာန်-ကချေသည်တို့၏၊ အဗ္ဘောဂ္ဂိရဏ-နတ်သို့ ရှေ့ရှုမှန်း၍ ဗလိနတ်စာ မြှောက်တင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သောဘနကရဏ-တင့်တယ်အောင် ပြုကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌိဘာနစိတ္တ-ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်ဖြင့် ဆန်းကြယ်အောင် ပြုအပ်သော ပန်းချီ ပန်းပုရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ("အနုယုတ္တာ ဝိဟာရန္တိ" ဌ္ဌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုမ္ဘဏ္ဍံ။ ။အဘိဓာန် (၁၄၀) ၌ "ကုမ္ဘဏ္ဍ" ဟု ရှိ၏၊ "စတုရသ အမွှာတာဋ္ဌ" ကို "ရုက္ခသာရဒဏ္ဍာဒီသု-(သစ်ပင်၏အနှစ် ဒုတ်တံ အစရှိသည်တို့တွင်) ယေနကေနစိ စတုရသ အမွှာကံ ကတွာ-(၄ ထောင့်ရှိသော အမွှာချင့်ခွက်သဏ္ဌာန်ရှိအောင်ပြု၍) စတူသု ပဿေသု စမ္မေန သြနန္ဓိတွာ-(၄ ဘက် သားရေကြက်၍) ကတဝါဒိတံ- (ပြုအပ်သော တီးဖွယ်တူရိယာ)" ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ [ဤအဖွင့်အလို ကုမ္ဘသဒ္ဒါသည် အိုးဟူသော အနက်ကို မဟော, ဆယ်အမွှာဝင်သော တစ်ကုမ္ဘ အရေအတွက်ကို ဟောသည်၊ ထိုကုမ္ဘနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်သာ တူရမည်၊ အရွယ်အားဖြင့် ထိုမျှလောက် ကြီးမည်မဟုတ်ပါ၊ ထူဏသဒ္ဒါသည် ဝါဒိတ (တီးအပ်သော တူရိယာ တစ်မျိုး) ကို ဟောသည်ဟု ကြံပါ၊ ထူထူဣတိ-ထူထူဟူ၍၊ ဝါ-ထုံထုံဟူ၍၊ အဏတိ-အသံပြုတတ်၏၊ ဣတိ ထူဏော၊ ကုမ္ဘောစ+သော+ထူဏော စာတိ ကုမ္ဘထူဏော။]

ကုမ္ဘသဒ္ဒံ။ ။ဤနည်း၌ကား ကုမ္ဘသဒ္ဒါသည် အိုးနှင့်တူသော အိုးစည်ကိုလည်းကောင်း (တစ်နည်း) အိုးကိုလည်းကောင်း, ထူဏသဒ္ဒါသည် အသံဟူသောအနက်ကိုလည်းကောင်း ဟောစေ၏၊ ကုမ္ဘသ+ထူဏော ကုမ္ဘထူဏော။ [ကုမ္ဘသဏ္ဌာနတာယ ကုမ္ဘော၊ ယဒ္ဓောယေဝ ဝါ၊ တသ ထူဏနံတိ ခုဒ္ဒကဘာဘဏကာ၊-ဋီကာသစ်။]

အဗ္ဘောဂ္ဂိရဏံ။ ။"ရဂ်ံဗလိကရဏ-ကပ္ပဿဘင်၌ နတ်တင်မှုကို ပြုခြင်း (နတ်ကတော်ထွက်ခြင်း)" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အဘိ+ဥဂ္ဂီရဏ၊ "အဘိ-နတ်သို့ ရှေးရှု (ရည်မှန်း၍)+ဥဂ္ဂီရဏ-အထက်၌ ကြွမြှောက်ခြင်း, တင်မြှောက်ခြင်း" ဟု ကြံပါ၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းသည် ပွဲသဘင်ကို ဘေးရန် ကာကွယ်၍ တင့်တယ်အောင်ပြုရာ ရောက်သောကြောင့် "သောဘနဿ+ကရဏံ" အရ သောဘနက မည်၏။

သောဘနကရဏံ ဝါ။ ။ဋီကာ၌ "သောဘနကရဏံတိ သောဘနကာရဏံ (တင်တယ်အောင်ပြုကြောင်း)" ဟု ဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဣတ္ထိပုရိသ သံယောဂါဒိ ကိလေသဇနကံ (မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏ စပ်ယှက်ခြင်းအစရှိသော ကိလေသာကို ဖြစ်စေတတ်သော) ပဋ္ဌိဘာနစိတ္တံ (ဉာဏ်ဆန်းကြယ်တိုင်း ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီ ဆေးရေးအရုပ်သည်) သောဘနကရဏတော သောဘနကံနာမ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ထိုသရုပ်ဖော်ပုံသည် သာရသမာသကျမ်း၌ လာသော "သောဘနယရကံ-တင့်တယ်သော ပန်းချီ ဆေးရေးရုပ်ရှိသော အိမ်" ဟူသော စကားနှင့်လည်း လျော်၏။

စက္ကာလန္တိ–ကား၊ အယောဂုဠကိဠ–သံတုံးကစားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟာရန္တိကို ငဲ့၍ အားလုံး ဒုတိယန္တရျည်း ရှိခဲ့သည်၊ နောက်၌လည်း ဒုတိယန္တရျည်း ရှိလိမ့်မည်)၊ စက္ကာလာနံ–စက္ကာလ လူမျိုးတို့၏၊ သာဏာဓောဝနကိဠ–ပိုက်ဆံလျှော်ကို ဆေးခြင်းရှိသော ကစားခြင်းကို၊ ဣတိပိ–လည်း၊ ဝဒန္တိ၊ ဝံသန္တိ–ကား၊ ဝေဠု–ဝါးကို၊ ဥဿာပေတွာ–စိုက်ထောင်၍၊ ကီဠနံ–ကစားခြင်းကို။

ဓောဝနန္တိ–ကား၊ အဋ္ဌိဓောဝနံ–အရိုးဆေးပွဲကိုလည်းကောင်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဧကစ္စေသု–အချို့ကုန်သော၊ ဧနပဒေသု–ဧနပုဒ်တို့၌၊ ကာလကံ်တေ–ကွယ်လွန်ပြီးကုန်သော၊ ဥတကေ–ဆွေမျိုးတို့ကို၊ နဗ္ဗာပေန္တိ–မီး မရှို့ကြကုန်၊ နိခဏိတွာ–မြေ၌ မြှုပ်၍၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏၊ အထ–ထိုမှ နောက်၌၊ နေသံ–ထိုကွယ်လွန်ပြီးသော ဆွေမျိုးတို့၏၊ ပုတိဘူတံ–ပုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ ဥတ္တာ–သိ၍၊ နိဟရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ အဋ္ဌိနိ–အရိုးတို့ကို၊ ဓောဝိတ္တာ–ဆေး၍၊ ဂန္ဓေဟိ–နံ့သာတို့ဖြင့်၊ မက္ခေတ္တာ–သုတ်လိမ်း၍၊ ထပေန္တိ–ထားကြကုန်၏၊ တေ–ထိုကျန်ရစ်သော ဆွေမျိုးတို့သည်၊ နက္ခတ္တကာလေ–နက္ခတ်ပွဲအခါ၌၊ [နက္ခတ္တယောဂ ဆဏကာလေ–ကြတ္တိကာနက္ခတ် စသည်တို့နှင့် ယှဉ်ရာပွဲသဘင် အခါ၌၊–ဋီကာသစ်။] ဧကသ္မိံ–တစ်ခုသော၊ ဌာနေ–အရပ်၌၊ အဋ္ဌိနိ–အရိုးတို့ကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ ဧကသ္မိံ–သော၊ ဌာနေ–၌၊ သုရာဒီနိ–သေရည် အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ ရောဒန္တာ–ငိုကြွေးကုန်လျက်၊ ပရိဒေဝန္တာ–မြည်တမ်းကုန်လျက်၊ သုရံ–သေရည်ကို၊ ပိဝန္တိ–သောက်ကြကုန်၏။

စ–သာဓကကား၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဝဒါမိတိ–ဝဒါမိဟူသော၊ ဧတံ–(သုတ္တံ)–ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)ပိ–သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဒက္ခိဏောသု–ဒက္ခိဏာတိုင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–မစ္ဈိမဒေသ၏

စက္ကာလံ။ ။ စက္ကော–ကြမ်းတမ်းသူ၏ အဖြစ်၌၊ (တစ်နည်း) စက္ကာယ–ကြမ်းတမ်းသူ၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ+အလံ–စွမ်းနိုင်သူတည်း၊ စက္ကာလော၊ "စက္ကာလာနံ–ကြမ်းတမ်းသူတို့၏ (ကျန်းမာရေးသမား တို့၏)+ဣဒံ စက္ကာလံ"ဟု ပြု၍ သံတုံးကို မြှောက်ကြ၍ အားကစားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊, စက္ကာလလူမျိုးတို့၏ ပိုက်ဆံလျှော် ကစားခြင်းကို လည်းကောင်း, "စက္ကာလ"ဟု ခေါ်သည်။ [ပိုက်ဆံလျှော်တို့ကို ရေဆွတ်၍ အချင်းချင်း ရိုက်နှပ်၍ ကစားခြင်းကို သာဏာဓောဝန ကစားခြင်းဟု ခေါ်သည်။]

ဝံသန္တိ ၊ပေ၊ ကီဠနံ။ ။ ဝံသေန–ဝါးဖြင့်+ကတံ+ကီဠနံ ဝံသော၊ "ဝါးကို ထောင်၍ ကစားခြင်း"ဟု ဆိုသောကြောင့် ယခုအခါ ချောတိုင်တက်၍ ကစားခြင်းကို ဆိုလိုဟန် တူသည်။ [ဝံသသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိန်ရှိ၏၊ ဤ၌ကား "အနုယုတ္တာ"ကိုငဲ့၍ ပါဠိတော်အတိုင်း "ဝံသံ "ဟု ဒုတိယန္တထားသည်၊ ပုဒ်တိုင်းမှာလည်း ဒုတိယန္တရျည်းသာတည်း။]

တောင်ဘက်အရပ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧနပဒေသု–ဧနပုဒ်တို့၌၊ ဓောဝနံနာမ–အရိုးဆေးပွဲမည်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ တတ္ထ–ထို'အရိုးဆေးပွဲ၌၊ အန္ဓမ္မိ–အစာသည်လည်းကောင်း၊ ပါနမ္မိ–အဖျော်သည်လည်းကောင်း၊ ခဇ္ဇမ္မိ–ခဲဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ ဘောဇ္ဇမ္မိ–စားဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ လေယျမ္မိ–လျက်ဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ (ရှေးစာအုပ်များ၌ "တေလမ္မိ" ဟု ပါ၌ပျက်၏)၊ ပေယျမ္မိ–သောက်ဖွယ်သည်လည်းကောင်း၊ နစ္စမ္မိ–ကခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဂီတမ္မိ–သီဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါဒိတမ္မိ–တီးမှုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ဝါ–ပါဝင်၏၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧတံ ဓောဝနံ–ဤအရိုးဆေးပွဲသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဧတံ–ဤအရိုးဆေးပွဲသည်၊ နတ္ထိတိ–မရှိဟူ၍၊ နာ ဝဒါမိ–ဟောတော်မမူ၊–ဒသကဂိုတ္တိရ်, တတိယပ်, သမဏာသညာဝဂ်, ဓောဝနသုတ်။] ပန–ဝါဒန္တရ၊ ဧကစ္စေ–အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဣန္ဒဇာလေန–သိကြားမင်း၏ ဓာကွန်ယှက်နှင့် တူသော မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့်၊ အဋ္ဌိဓောဝနံ–အရိုးဆေးခြင်းသည်၊ ဝါ–အရိုးကို ထင်ရှားပြခြင်းသည်၊ ဓောဝနံ–ဓောဝနမည်၏၊ ဣတိပိ–လည်း၊ ဝဒန္တိ–ကုန်၏။

ဟတ္ထိယုဒ္ဓါဒီသု–ဟတ္ထိယုဒ္ဓံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဘိက္ခုနော–အား၊ ဝါ–၏၊ ဟတ္ထိအာဒီဟိ–ဆင် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ (အာဒိဖြင့် ပါဋ္ဌိတော်၌လာသော အဿ စသည်နှင့်တကွ မုဋ္ဌိတိုင်အောင်–ယူ)၊ သဒ္ဒံ–တကွ၊ ယုဇ္ဈိတုံ–စစ်ထိုးခြင်းငှာ၊ နော ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ တေ–ထို ဆင်အစရှိသည်တို့ကို၊ ယုဇ္ဈာပေတုံ–စစ်ထိုးစေခြင်းငှာ၊ (ကိုက်စေခြင်း, ဝှေ့စေခြင်း, ခွပ်စေခြင်းဟု သင့်လျော်အောင် ပေးနိုင်သည်)၊ နာ ဝဋ္ဋတိ၊ ယုဇ္ဈန္တေ–စစ်ထိုးနေသည်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌုံ–ကြည့်ခြင်းငှာ၊ နာ ဝဋ္ဋတိ၊ နိဗ္ဗုဒ္ဓန္တိ–ကား၊ မလ္လယုဒ္ဓံ–လက်ဝှေ့သမားတို့၏ သတ်ပုတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–လက်ဝှေ့ပွဲကိုလည်းကောင်း။

ဣန္ဒဇာလေန။ ။ အဘိဓာန် (၅၁၂)၌ မာယာကာရကို "ဣန္ဒဇာလိက" ဟု ပရိယာယ်ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣန္ဒဇာလေနာတိ အဋ္ဌိဓောဝနမန္တံ (အရိုးဆေးရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော မန္တန်ကို) ပရိဇပ္ပိတ္တာ ယထာပရေ အဋ္ဌိနိယေဝ ပဿန္တိ, ဇဝံ (အရိုးတို့ကို မြင်နိုင်လောက်အောင်သော ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်) တစာဒီနံ အန္တရဓာပန မာယာယ (အရေ စသည်တို့ကို ကွက်ပျောက်စေနိုင်သော မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့်)" ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။ [ဣန္ဒသ ဓာလမိဝ ဟိ ပဋိဿာဒိတုံ သမတ္ထနတော "ဣန္ဒဇာလ"န္တိ မာယာ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာသစ်။]

ဟတ္ထိအာဒီဟိ။ ။ ဟတ္ထိအာဒိသု အာဘိရဟိတ္တာ အညေဟိ သဒ္ဓိ' ယုဇ္ဈနံ–မိမိက ဆင်စသည်ကို စီး၍ အခြားသော ဆင်စီးထားသူတို့နှင့် စစ်ထိုးခြင်း၊ ဟတ္ထိအာဒီဟိစ သဒ္ဓိ' သယမေဝ ယုဇ္ဈနံ–ဆင်စသည်တို့နှင့် မိမိကိုယ်တိုင် သတ်ပုတ်ခြင်း၊–ဋီကာသစ်။

နိဗ္ဗုဒ္ဓံ။ ။ သက္ကတ၌ "နိယုဒ္ဓ"သည် ပါဋ္ဌိ၌ "နိဗ္ဗုဒ္ဓ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဗ ဒွေဘော် မရှိစေရ၊ [ဒီဃာယုမှ ယကို ဝပြု၍ ဒီဃာဝု ဖြစ်သကဲ့သို့ ယကို ဝ, ဝကို ဗပြု။] နိဂ္ဂယ (နှိပ်၍, နှိမ်၍) နိတရံ ဝါ (တစ်နည်း, လျင်စွာ) ယုဒ္ဓံ–သတ်ပုတ်ခြင်း၊ ဝါ–သတ်ပုတ်ရာ ပွဲ၊

ဥယျောဓိကန္တိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ သမ္မဟာရော-ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-စစ်တိုက်ခြင်းကို၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ (တံ-ထိုအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ထိုအရပ်ကို ကြည့်ရှုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) ဗလဂ္ဂန္တိ-ကား၊ ဗလဂဏာနဌာနံ-စစ်သည်ဗိုလ်ပါကို ရေတွက်ရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သေနာဗ္ယူဟန္တိ-ကား၊ သေနာနိဝေသံ-စစ်တပ်၏ စုဝေးတည်နေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သကဋ္ဌမ္ဗျူဟာဒိဝသေန-လှည်းသဏ္ဌာန် စစ်ဆင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ သေနာယ-စစ်တပ်၏၊ နိဝေသနံ-စုဝေးတည်နေပုံကိုလည်းကောင်း၊ အနိကဒဿနန္တိ-ကား၊ တယော-၃ စီးကုန်သော၊ ဟတ္ထိ-ဆင်တို့သည်၊ ပစ္စိမံ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဝါ-အနည်းဆုံးဖြစ်သော၊ ဟတ္ထာနီကံ-ဆင်အနီကတည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တသ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ (ဥယျောဓိက သိက္ခာပုဒ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော)၊ အနိကဿ-ဆင်အပေါင်းအစရှိသည်ကို၊ ဒဿနံ-ကြည့်ရှုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အနုယုတ္တာ၌ စပ်)။

လက်ဝှေ့ပွဲ-နပမ်းလုံးပွဲကို ယူပါ၊ [မထေန္တိ ဝိလောထေန္တိ-လုံးထွေး သတ်ပုတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ မလ္လာ၊ မထိဿ ထဿလောစ သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ ဗာဟုယုဒ္ဓကာရကာ-လက်မောင်းဖြင့် သတ်ပုတ် (လက်ဝှေ့သတ်) သူတို့၊ မလ္လာနံ+ယုဒ္ဓံ မလ္လယုဒ္ဓံ။]

ဥယျောဓိက်။ ။ ဥပုဇ္ဈ, ယုဓောတ်၊ ဥဂ္ဂန္ဓာ ဥဂ္ဂန္ဓာ-နိုင်သည့်ဘက်က တက်၍တက်၍၊ ယုဇ္ဈန္တိ ဇ္ဇောတိ ဥယျောဓော၊ (ဏပစ္စည်း)၊ "ဥယျောဓောယေဝ+ဥယျောဓိက်" သွတ္ထည်ကိကသက်။ [ဏွုပစ္စည်းဖြင့် "ဥယျောဓေ"ဟု ပြီးမှ အကို ဣပြု-ဟုသော်လည်း ကြံ။]

ဗလဂ္ဂ်။ ။ဗလဿ-ဗိုလ်ပါအပေါင်း၏+အဂ္ဂေါ-အစုအဝေးတည်း၊ ဗလဂ္ဂေါ၊ ဗလဂ္ဂ+ဏနန္တိ ဇ္ဇောတိ ဗလဂ္ဂ၊ "ဗလဂ္ဂဏနံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဏနပုဒ် အကျေကြံ၊ တစ်နည်း-"ဗလ+ဂဏော တိ ဇ္ဇောတိ ဗလဂ္ဂ"၊ ကွိပစ္စည်း, ဏကိုချေ၊ "စစ်သည်အပေါင်းမည်မျှရှိ၏"ဟု သိဖို့ရန် ရေတွက်ရာဌာန။

သေနာဗျူဟ်။ ။[ဝိ+ဥိဟ-စစ်တိုက်ဖို့ရန် ပေါင်းစုခြင်း, စစ်ဆင်ခြင်း။] သေနာယ-စစ်တပ်၏၊ ဗျူဟော-စစ်တိုက်ရန် စုဝေးရာအရပ်သည်၊ သေနာဗျူဟော-မည်၏၊ "ဤနေရာ၌ ဆင်တပ်နေစေ, မြင်းတပ်နေစေ" စသည်ဖြင့် စစ်တိုက်ဖို့ရန် သူ့နေရာနှင့်သူ စုဝေးထားခြင်း စစ်ဆင်ခြင်းကို "သေနာဗျူဟ"ဟု ခေါ်၏။ [သေနံ ဝိယူဟန္တိ ဝိဘဇိတ္တာ ထပေန္တိ ဇ္ဇောတိ သေနာဗျူဟော၊ သေနာယဝါ ဇ္ဇော ဗျူဟာနံ ဝိနျာသော-နေရာချခြင်း၊ သေနာဗျူဟော-ခြင်း၊ ဤသို့ နေရာချထားခြင်းကို "စစ်ဆင်ခြင်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုစစ်ဆင်ခြင်းသည် သကဋ္ဌမ္ဗျူဟ-လှည်းသဏ္ဌာန် စစ်ဆင်ခြင်း, စက္ကမ္ဗျူဟ-စက်ဝန်းသဏ္ဌာန် စစ်ဆင်ခြင်း, ပဒုမဗျူဟ-ပဒုမ္မာကြာပန်းသဏ္ဌာန် စစ်ဆင်ခြင်း စသည်ဖြင့် အများအပြားရှိသောကြောင့် "သကဋ္ဌမ္ဗျူဟာဒိဝသေန"ဟု ဆိုသည်။]

အနိကဒဿနံ။ ။နိယတေ (ပရိယတေတိ) နိကံ-ဖြန့်ကြဲအပ်သော အစိတ်စိတ်၊ န+ နိကံ အနိကံ-အစိတ်စိတ် မဟုတ်သော အပေါင်း (ထောမနိဓိ)၊ ပါစိတ္တာဒီ (အစေဋ္ဌက, ဥယျောဓိက၊ ယောဇနာ၌ "အဏိက"ဟု တစ်မျိုးကြံလေ့သေး၏။

၁၄။ ဇေ္ဆ–ဤ၂ကစားခြင်းခဋ္ဌ၊ ပမာဒေါ–မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ တိဋ္ဌတိ–တည်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ မေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ–ထိုကစားခြင်းသည်၊) ပမာဒဋ္ဌာနံ–နမည်၏၊ ဇူတဿ–ကစားခြင်းလည်းဟုတ်၏၊ တံ–ထိုကစားခြင်းသည်၊ ပမာဒဋ္ဌာနဿ–မေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ဤ၂ ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ **ဇူတပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ**–နမည်၏၊ အဿ–ထိုပျဉ်ချပ်၏၊ ဧကေကာယ–တစ်ခုတစ်ခု**သော**၊ ပန္တိယာ–အစဉ်အတန်းခဋ္ဌ၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ–၈ ခု ၈ ခုကုန်သော၊ ပဒါနိ–ကြွေအန်တို့၏ တည်ရာအကွက်တို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) ဣတိ–ထိုသို့ ၈ ကွက် ၈ ကွက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ–ထိုပျဉ်ချပ်သည်၊) အဋ္ဌပဒံ–မည်၏၊ ဒသပဒေပိ–ဆယ်ကွက်ဆယ်ကွက်ရှိသော ပျဉ်ချပ်ခဋ္ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော–ပင်တည်း။

ပမာဒေါ ၊ပေ၊ ဋ္ဌာနံ။ ။အဋ္ဌကထာဝိဂြိုဟ်ကို ဤသို့ အစိတ်အစိတ် ပြုပါ၊ ပမဇ္ဇနံ–မေ့လျော့ခြင်း၊ ပမာဒေါ–ခြင်း၊ (ပ+မဒ+ဏ)၊ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဋ္ဌာနံ၊ ပမာဒဿ+ဋ္ဌာနံ ပမာဒဋ္ဌာနံ–(ကုသိုလ်ကိစ္စနှင့်တကွ လောကီ လူမှုကိစ္စခဋ္ဌပင်) မေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်သော (မေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော) အမှု။

ဇူတ ၊ပေ၊ ဋ္ဌာနံ။ ။သက္ကတဘာသာ ကီဠာအနက်ကို ဟောသော ဒိဝ (ဒိဝု) ဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် ပိသောဒရာဒိဂိုဏ်းသွင်း၍ ဝကို ဉီပြု, ဣကို ယပြု၍ "ဒ္ယူတ"ဟု ပြီးသော ပုဒ်သည် ပါသကကီဠာ–ကြွေအန်ကစားခြင်း အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထိုခဋ္ဌကား ကြွေအန်သာမက, ကစားခြင်းအမျိုးမျိုးကို "ဇူတ"ဟု ခေါ်ပါ၊ ဒီဗွန်–ကစားခြင်း၊ ဒ္ယူတံ–ခြင်း၊ ပါဋိခဋ္ဌ ဒ္ယကို ဇပြု၍ "ဇူတံ"ဟု ဖြစ်၏၊ [ဥပမာ–"ဘုမ္မဒေဝ"ခဋ္ဌ ဒကို ဇပြု၍ "ဘုမ္မဇိဝ"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။] ထို့နောက် "ဇူတဋ္ဌ–ကြွေအန်ကစားခြင်းစသော အလောင်းအစား ပါ–မပါသော ကစားခြင်းလည်း ဟုတ်၏+တံ+ပမာဒဋ္ဌာနဋ္ဌာတိ ဇူတပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ"ဟု အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပြုပါ၊ ထိုကစားခြင်းမျိုးသည် လောကီအလုပ်ကိစ္စကိုသော်မှ မေ့လျော့စေသေး၏, ကုသိုလ်ကိစ္စကိုကား ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ပမာဒဋ္ဌာနလည်း မည်၏။

အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစီ။ ။"ဇု–ထေယျေ (ခိုးသူ၏အဖြစ်, ခိုးခြင်းခဋ္ဌ)"ဟု ဓာတ်နက်ဆိုရ ဇဝတိ ထေယျံ ကရောတိ ဧတေနာတိ ဇူတံ–ခိုးမှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော ကြွေအန်စသော လောင်းတန်း ကစားမှု၊ ထိုကစားမှုကို ပြုရာ၌ ကျွမ်းကျင်သူတို့က မကျွမ်းကျင်သူတို့ကို လှည့်ပတ်သောကြောင့် ခိုးခြင်းကိစ္စကို ပြုကြောင်းဖြစ်သည်၊ ဤနည်းအပြင် အခြားနည်းကိုလည်း ပြသေး၏။

အဋ္ဌပဒံ။ ။"အဋ္ဌအဋ္ဌ+ပဒါနိ"ဟု ဝိစ္ဆာဖွင့်သောကြောင့် အဋ္ဌတစ်ပုဒ် အကျော်ကြပါ၊ "ပဒ"သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ပတိဋ္ဌာန အနက်ဟောတည်း၊ "ပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတေသုတိ ပဒါနိ"ဟု ပြု၊ ဧတေသု–ဤအကွက်တို့၌၊ သာရိအာဒိနိ–ဇယ်အသရှိသော ကစားဖွယ် ဝတ္ထုတို့သည်၊ (သာရိကို "အန်စာ"လည်း ပေးကြ၏)၊ ပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တန္တိ–ဖြစ်ကြ(တည်ကြ)ကုန်၏၊ ဣတိ ပဒါနိ၊ ရှစ်ကွက်ကျားချ၍ ကစားရာ၌ တစ်တန်း တစ်တန်းလျှင်

အုကာသန္တိ–ကား၊ အဋ္ဌပဒဒသပဒေသုဝိယ–ရှစ်ကွက်ရှစ်ကွက်ရှိသော ပျဉ်ချပ် ဆယ်ကွက်ဆယ်ကွက်ရှိသော ပျဉ်ချပ်တို့ဌ်ကဲ့သို့၊ အာကာသေယေဝ–ကောင်းကင်ဌ်ပင်၊ ကီဋနံ–ကစားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိဌ် စပ်၊) ပရိဟာရ ပထန္တိ–ကား၊ ဘူမိယံ–မြေဌ်၊ နာနာပထမဏ္ဍလံ–အမျိုးမျိုးသော လမ်းဝိုင်းကို၊ ကတ္တာ–၍၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုလမ်းဌ်၊ ပရိဟာရိတဗ္ဗံ–ရောင်လွှဲထိုက်သော၊ ပထံ–လမ်းကို၊ ပရိဟရန္တာနံ–ရောင်လွှဲသူတို့၏၊ ကီဋနံ–ကစားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ)၊ [ပထသဒ္ဒါ ပုလ္လိန်၊ ဤဌ် ဒုတိယန္တ။]

သန္တိကမ္မန္တိ–ကား၊ သန္တိကကီဋနံ–ဇယ်တောက်တမ်း, ဇယ်ကောက်တမ်း ကစားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ)၊ ဧကဏ္ဍ–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝါ–စုပုံ၍၊ ထပိတာ–ထားအပ်ကုန်သော၊ သာရိယောဝါ–ကြွေအန်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သက္ခ ရာယောဝါ–ကျောက်စရစ်ခဲတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အစာလေန္တာ–မလှုပ်ဝေ

ရှစ်ကွက်စီ ရှစ်ကွက်စီ ရှိရာ၏၊ ထိုအကွက်တို့ဌ် ဇယ် (ကြွေစေ့စသော ကစားစရာဝတ္ထု) တို့ကို ချ၍ ကစားခြင်းတည်း၊ ["ဒသဒသ+ပဒါနိ ယဿာတိ ဒသပဒံ"ဌ်လည်း နည်းတူ။] "ပုမေ ဝါဌ္ဌပဒံသာရိ–ဖလကေ"ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ အဋ္ဌပဒသဒ္ဒါသည် ကျားစသည်ကို ကစားစရာ ပျဉ်ချပ်–သစ်ချပ်–ခုံစသည်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာဌ် ဧကတပမာဒဌာန၏ သရုပ်ပြဖြစ်သောကြောင့် ထို ပျဉ်ချပ်ပေါ်ဌ် ကစားခြင်းတိုင်အောင် ဌာနပစာရအားဖြင့် ယူပါ။

အာကာသံ။ ။ အာကာသဌ် ကစားခြင်းတိုင်အောင် ဌာနပစာရအားဖြင့် "အာကာသ" ဟုံ ယူပါ၊ ကောင်းကင်ဌ် ရှစ်ကွက်စီ, သို့မဟုတ် ဆယ်ကွက်စီရှိသော အကွက်ကြောင်းတို့ကို နှုတ်အပြောအားဖြင့် ရေး၍ "ငါသည် ဇယ်ကို မည်သည့်အကွက်သို့ ပို့လိုက်ပြီ"ဟု တစ်ယောက်က ပြော၏၊ အခြားတစ်ယောက်ကလည်း ထို့အတူ ပြော၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် ကစားခြင်းကို "အာကာသ"ဟု ခေါ်သည်။

ပရိဟာရပထံ။ ။ ပရိဟာရိတဗ္ဗော–(လမ်းကြောင်းချင်း မထပ်အောင်) ရောင်လွှဲထိုက်သော+ပထော–လမ်းကြောင်းတည်း၊ လမ်းကြောင်းတစ်ဆက်တည်း အဝိုင်းကြီးလုပ်၍ လမ်းကြောင်းမထပ်အောင် လိုက်၍ကစားခြင်းကို "ပရိဟာရပထ"ဟု ခေါ်၏၊ ကလေးများ ကစားရာဌ် "ပရွက်ဆိတ်ကြောင်းလိုက်တမ်း ကစားခြင်း"ဟု ခေါ်သည်။

သန္တိကံ။ ။ သမဏ် သ်န္တိ–မလှုပ် မရှက် ငြိမ်သက်ခြင်း၊ သန္တိယေဝ သန္တိကံ၊ ဇယ်တောက်တမ်း ဇယ်ကောက်တမ်း ကစားရာဌ် ဇယ်ကို မလှုပ်စေရဘဲ ငြိမ်သက်သောကြောင့် "သန္တိက" ခေါ်သည်ဟု ကြံပါ။

သာရိယော။ ။ ဣတော စိတော သရန္တိ ပရိဝတ္တန္တိတိ (ကောက်ယူလိုက်, လက်ဖြင့် တောက်၍ ပို့လိုက်အားဖြင့် လှည့်လည်တတ်သောကြောင့်) သာရီ"ဟု ခေါ်၏၊ ပုလ္လိန်ဖြင့် "သာရိ"ဟုလည်းရှိ၏၊ "အက္ခဝိဓံ–ကြွေအန်ကစားရာဌ် အစေ့, ကြွေစေ့"ဟု ဋီကာသစ်ဌ် သရုပ်ပြ၏၊ ကြွေစေ့သာမက, ကစားရာဌ် အသုံးပြုသော အရာဝတ္ထု အစုစုကိုပင် "သာရီ"ဟု ခေါ်နိုင်စရာရှိသည်၊ မိမိတို့ ငယ်စဉ်အခါဌ်ကား မန်ကျီးစေ့ကိုလည်းကောင်း, ကျောက်ခဲ ကလေးများကိုလည်းကောင်း ကစားခဲ့ကြသည်။

ကုန်ဘဲ၊ နခေနေဝ–လက်သည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အပနေန္တိစ–ဖဲဆောင်လည်း ဖဲဆောင်ကြကုန်၏၊ ဝါ–ကောက်ယူလည်း ကောက်ယူကြကုန်၏၊ ဥပနေန္တိစ–ကပ်ဆောင်လည်း ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏၊ ဝါ–တောက်၍လည်း ပို့ကြကုန်၏၊ တတ္ထ–ထို ဇယ်တို့တွင်၊ (တစ်နည်း) ထိုသို့ ပို့ဆောင်ရာ၌၊ ကာစိ–တစ်စုံတစ်ခု သော ဇယ်သည်၊ သစေ စလတိ–အကယ်၍ လှုပ်အုံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပရာ့ဇယော–ရုံးခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဧတံ–ဤသန္တိုက်ဟူသော အမည်သည်။ ဧဝရူပါယ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကီဋ္ဌာယ–ကစားခြင်း၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း။

ခလိကန္တိ–ကား၊ ဧကခလိကေ–ကြွေအန်ကစားရာ စည်းဝိုင်း၌၊ (တစ်နည်း) ဧကဖလကေ–ကြွေအန်ကစားရာ ပျဉ်ချပ်၌၊ ပါသကကီဋ္ဌနံ–အန်စာကို ပစ်၍ ကားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ)၊ ဒီဃဒဏ္ဍကေန–ရှည်သော ဒုတ်ချောင်းငယ် ဖြင့်၊ ရဿဒဏ္ဍက–တိုသော ဒုတ်ချောင်းငယ်ကို၊ ပဟာရဏကီဋ္ဌနံ–ပုတ်ခတ် ကြောင်းဖြစ်သော ကစားခြင်းကို၊ ဃဋ္ဋိကာ–ဃဋ္ဋိကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

ခလိက်။ ။"ဧကခလိကေတိ–ဧကမဏ္ဍလေ"ဟု ဋီကာသစ်၌ တွေ့ရ၏၊ ယခုအခါ၌ "ဧကဖလကေ"ဟု ပါဠိရှိကြောင်းကိုလည်း ဆို၏၊ ခလသဒ္ဒါသည် ကောက်နယ် တလင်း ဝိုင်းကို ဟော၏၊ ထိုနှင့် တူသောကြောင့် ကြွေအန်ကစားရာ အဝိုင်းကိုလည်း "ခလိက"ဟု ခေါ်ဟန်တူ၏၊ ဤသို့ကြံလျှင် ဧကခလိကေပါဠိက မှန်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။

ပါသကကီဋ္ဌနံ။ ။ ပသတိ အဋ္ဌပဒါဒီသု ဗာဓတိ, ဖုသတိစာတိ ပါသကော–အဋ္ဌပဒ စသော ပျဉ်ချပ်တို့၌ ပုတ်ခတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်, ထိတတ်သောကြောင့် ကြွေစေ့ အန်စာ စသည်ကို "ပါသက"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနေရာ၌ ပါသကလုပ်ပုံကား "ပါသက် ဝုစ္စတိ ဆသု ပဿေသု ဧကေက် ယာဝ ဆက္ကံ ဒဿေတွာ–သစ်သားလုံး တစ်ခုကို ခြောက်ဖက် နံပါးပေါ်အောင် သွေးပြီးလျှင် နံပါးတစ်ခုတစ်ခု၌ ၁ မှစ၍ ၆ တိုင်အောင် အပျောက်ဖေါ်၍၊ ဂတကီဋ္ဌနက်–ပြုအပ်သော ကစားစရာ (အန်စာ) ကို ပါသကဟု ဆိုအပ်၏"ဟု သရုပ် ဖေါ်သည်၊ ထိုအန်စာဖြင့် ကစားခြင်းကို "ခလိက"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤသို့ ဤဋီကာများနှင့် သံဃာဒိသေသ်–တေရသမသိက္ခာပုဒ် သာရတ္ထတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ဝိမတိ၌လည်း တစ်မျိုး ဖွင့်သေး၏၊ ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ထိုသိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားသည်။

ဃဋ္ဋိက်။ ။ ဃဋ္ဋိကာအရ တုံးငယ်–ဒုတ်ချောင်းငယ်ကို ရသော်လည်း ထိုဒုတ်ချောင်း ငယ်ကို ရိုက်၍ ကစားခြင်းတိုင်အောင် (အကြောင်းဒုတ်ငယ်ကို အကျိုးကစားခြင်းအပေါ်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာ, ဌာနူပစာအားဖြင့်) ယူစေလိုရ၍ "ဝုစ္စတိ"ဟု ဥပစာပြသော ကြိယာဖြင့် ဆိုသည်၊ ထို ဒုတ်ငယ် (အတို) ကို "ကျည်းသား"ဟု ခေါ်၍ ထို ကျည်းသားကို အနည်းငယ် ရှည်သောဒုတ်ဖြင့် ရိုက်၍ ကစားခြင်းကို "ကျည်းသားရိုက်တမ်း ကစားခြင်း" ဟု ခေါ်ကြ၏။ [ဋီကာသစ်၌ "ဃဋ္ဌနံ ပဟာရဏံ–ရိုက်ခတ်ခြင်း၊ တေန+ကီဋ္ဌာ ဃဋ္ဋိကာ"ဟု ဆို၏၊ ဃဋ္ဌဓာတ်သာ ပုတ်ခတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ ဧကေဆရာ တို့ကား "ဃဋ္ဌေန ကီဋ္ဌာ ဃဋ္ဋိကာ–အိုးဖြင့် ကစားခြင်း"ဟု ဖွင့်ကြ၏။]

သလာကဟတ္ထန္တိ-ကား၊ လာခါယဝါ-ချိပ်ရည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မဋ္ဌိဋ္ဌိကာယဝါ-ထန်းကျင့်ရည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ [မဋ္ဌိဋ္ဌမည်သော ထန်းကျင့်ပင်၏ အနှစ်ကိုယူ၍ ချက်အပ်သော အဖန်ရည်ကို "မဋ္ဌိဋ္ဌိကာ"ဟု ခေါ်သည်။] ပိဋ္ဌောဒကေနဝါ-မုံ့မှုန့်ရည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊["သိတ္ထောဒကေန"ဟု ဋီကာသစ်၌ ရှိ၏၊ "ချက်အပ်သော ဟူးဖရောင်းရည်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း"ဟု ပေး။] သလာကဟတ္ထံ-အုန်းမြင် ထန်းမြင်တို့၏ အပေါင်းကို၊ ဝါ-အုန်းမြင်စည်း ထန်းမြင်စည်းကို၊ တေမေတ္တာ-စိုစေ၍၊ ကိံ ဟောတု-အဘယ်သို့ ဖြစ်စေလိုသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေး၍၊ ဘူမိယံဝါ-မြေ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိယံဝါ-နံရံ၌သော်လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုအုန်းမြင်စည်း ထန်းမြင်စည်းကို၊ ပဟရိတ္တာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ဟတ္ထိအဿာဒိရူပဒဿနကီဠနံ-ဆင်ရပ်မြင်းရပ် အစရှိသောအရပ်ကို ပြကြောင်းကစားခြင်းကို။

အက္ခန္တိ-ကား၊ ဂုဠကီဠံ-ဂုံညင်းကစားခြင်းကို၊ ဝါ-ဂေါ်ဋီကစားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ၊) ပဏ္ဏနာဋ္ဌိကာ-သစ်ရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ပလွေငယ်ကို၊ ဝါ-နဲ့ငယ်ကို၊ ပဂ်စီရံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ-ထိုသစ်ရွက် ပလွေငယ်ကို၊ ဓမန္တာ-မှုတ်ကုန်လျက်၊ ကီဠန္တိ-ကစားကြကုန်၏။

ဝက်ကန္တိ-ကား၊ ဂါမဒါရကာနံ-ရွာသားကလေးတို့၏၊ ကီဠနကံ-ကစားဖွယ်ဖြစ်သော၊ ခုဒ္ဒကနင်္ဂလံ-ထွန်ငယ်ကို၊ ဝါ-ထွန်ငယ်ဖြင့် ကစားခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ)။ [ဝက်သဒ္ဒါသည် အကောက်အကွေး အနက်ကို ဟော

သလာကဟတ္ထံ။ ။"တာလဟီရာဒီနံ (ဝိမတိ၌-နာဋ္ဌိကေရဟီရာဒီနံ) ကလာပ သေတံ အဓိဝစနံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ သလာကသဒ္ဒါသည် အုန်းပင် ထန်းပင်၏ အလက်တို့ကို ထုရိုက်၍ ဖွဲ့စည်းထားသော အုန်းမြင် (ထန်းမြင်) တို့ကိုလည်းကောင်း, ဟတ္ထသဒ္ဒါသည် အပေါင်းဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း ဟောစ၏၊ အုန်းမြင် ထန်းမြင်တို့ကို စုစည်းထားပြီးလျှင် ချိပ်ရည်စသည်ဖြင့် စိုစေ၍ (ထိုအရည်ထဲ၌ နှစ်၍) ထိုအစည်းဖြင့် နံရံစသည်ကို ရိုက်၍ အရုပ်ထင်အောင် ကစားခြင်းတည်း။

အက္ခံ။ ။ ပုလ္လိန် အက္ခသဒ္ဒါသည် ကြွေ, အန်စာစသော ကစားစရာကို ဟောစ၏၊ ဤ၌ကား အက္ခအရ ဂုဠကိုယူ၍, ထိုဂုဠဖြင့် ကစားခြင်းတိုင်အောင် ဥပစာအားဖြင့် ယူစေလိုသောကြောင့် "ဂုဠကီဠံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဂုဠကီဠာတိ ဂုဠဖလကီဠာ (ဂုံညင်းပင်၏ အသီးဖြင့် ကစားခြင်း-ဂုံညင်းကစားခြင်း, ယေနကေနစိဝါ ကတာဂုဠကီဠာ (မည်သည့် ဝတ္ထုဖြင့် မဆို အလုံးပြုထားအပ်သော အလုံး=ဂေါ်ဋီ, ကျောက်ဒိုး ကစားခြင်း)-ဋီကာသစ်]

ပဂ်စီရံ။ ။"ပဂ်စီရသဒ္ဒါသည် ထန်းရွက် (သစ်ရွက်) ဖြင့် ပြုအပ်သော ပလွေ (နဲ့) အငယ်ကို ဟောသော အထင်ရှင်ဋီသဒ္ဒါဖြစ်၏"ဟု သိစေလို၍ "ဝုစ္စတိ"ဟု ရှင်ဋီပြစကားဖြင့် ဆိုသည်၊ [ရှေးက "ထန်းရွက်ကျည်=ကျည်တောက်"ဟုလည်းကောင်း "ထန်းရွက် တံပိုး"ဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏။] ပဏ္ဏေန-ထန်းရွက်စသော သစ်ရွက်ဖြင့်+ကတာ+နာဋ္ဌိကာ-ကျည်တောက်ငယ်တည်း၊ (ပလွေငယ်တည်း)၊ ပဏ္ဏနာဋ္ဌိကာ။

သော်လည်း ဤနေရာ၌ ကောက်ကွေးခြင်းတူသော "ထွန်" ဟူသောအနက်ကို လည်းကောင်း, ကပစ္စည်း၏ ခုဒ္ဒကအနက်ကိုလည်းကောင်း ယူစေလို၍ "ခုဒ္ဒက နဂ်ိုလ်" ဟု ဖွင့်သည်။]

သမ္ဘရိဝတ္တနကီဠာ–ထက် အောက် လည်စေ၍ ကစားခြင်းကို၊ ဝါ–ရွှမ်းပစ်၍ ကစားခြင်းကို၊ မောက္ခစိကာ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အာကာသေ–ကောင်းကင်၌၊ ဒဏ္ဍက်–ဒုတ်တန်းကို၊ ဂဟေတ္တာဝါ–ကိုင်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ–မြေ၌၊ သီသံ–ဦးခေါင်းကို၊ ထပေတ္တာဝါ–ထား၍သော်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌုပရိယ ဘာဝေန–အောက်အထက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိဝတ္တနကီဠာ–လှည့်လည်ကြောင်း ကစားခြင်းတည်း၊ ဤတို ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တာလပဏ္ဏာဒီဟိ–ထန်းရွက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတံ–ပြုအပ်သော၊ ဝါတပွတဟာရေန–လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပရိဗ္ဗာမနစက္ကံ–ချာချာလည်ကြောင်း စကြာကို၊ စိဏ်လိကံ–ကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပဏ္ဏနာဠိကာ–သစ်ရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သော စလယ်တောင်းကို၊ ပတ္တာဠကံ–ကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တာယ–ထို သစ်ရွက်ဖြင့်ပြုအပ်သော စလယ်တောင်းဖြင့်၊ ဝါလုကာဒီနိ–သဲအစရှိသည်တို့ကို၊ မိနန္တာ–ချင့်ကုန်လျက်၊ ကီဠန္တိ–ကစားကြကုန်၏၊ ရထကန္တိ–ကား၊ ခုဒ္ဒကရထံ–ငယ်သော ရထားကို၊ ဝါ–ရထားငယ်ဖြင့် ကစားခြင်းကို၊ [ဤ၌ ရထောလည်း ပုလ္လိန်, အနုယုတ္တာ ဝိဟာရန္တိကို ငဲ့၍ ဒုတိယန္တ။] ဓနုကန္တိ–ကား၊ ခုဒ္ဒကဓနုမေဝ–လေးငယ်ကိုပင်လျှင်၊ ဝါ–လေးငယ်ဖြင့် ကစားခြင်းကိုပင်လျှင်။ [ရှေ့ပုဒ်၏ ကအက္ခရာနှင့် ခုဒ္ဒကအနက်ချင်း တူသောကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါထည့်ထားသည်။]

မောက္ခစိကာ။ ။"ဤမောက္ခစိကာသဒ္ဒါသည် သမ္ဘရဝတ္တနကီဠာကို ဟောသော ရဋ္ဌီသဒ္ဒါတည်း" ဟု သိစေလို၍ "ဝုစ္စတိ "ဟု မိန့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "မောက္ခေန (မောစနေန)–လွတ်ခြင်းဖြင့်၊ စယတိ ပရိဝတ္တတိ ဧတာယာတိ မောက္ခစိကာ" ဟု ပြု၏၊ ဤအလို အနုတ္တသဒ္ဒါဟု ဆိုလိုသည်၊ မောက္ခသဒ္ဒေ့ပပဒ, စိဓာတ်, ဏျုပ်စ္စည်း။ ["အာကာသေဝါ ဒဏ္ဍက် ဂဟေတ္တာ" ဖြင့် ဘားတမ်း (ဒုတ်တမ်း) ကို ကိုင်၍ ရွှမ်းပစ်၍ ကစားပုံကို ပြ၏၊ "ဘူမိယံဝါ သီသံ ထပေတ္တာ" ဖြင့် အုန်းပင်စိုက် ရွှမ်းပစ်၍ ကစားပုံကို ပြသည်။]

စိဏ်လိကာ။ ။ဤသဒ္ဒါလည်း ရဋ္ဌီသဒ္ဒါပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုစ္စတိ ပရိဗ္ဗာမနစက္ကံ" ဟု မိန့်သည်၊ ပရိဗ္ဗာမနဖြင့် စက္ကအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသည်၊ ပရိဗ္ဗာမတိ–ထက်ဝန်းကျင်လည်တတ် (ခြာခြာလည်တတ်) ၏၊ ဤတို ပရိဗ္ဗာမန်၊ စက္ကံနှင့် ကမ္မဓာရဲတွဲ။

ပတ္တာဠကံ။ ။ ပတ္တကို ပဏ္ဏ, အဋ္ဌကကို နာဠိကာဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ ဖွင့်သဖြင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ၂ ပုဒ်နှင့် သံဝဏ္ဏနာ ၂ ပုဒ်သည် အစဉ်အတိုင်း ပရိယာယ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ပတ္တေန–သစ်ရွက်ဖြင့်+ ကတံ+အဋ္ဌကံ–စလယ်တောင်းသည်၊ ပတ္တာဠကံ။

အံ့ကာသေဝါ–ကောင်းကင်ဌ်သော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌိယံဝါ–ကျောက်ကုန်းဌ်သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခရဇာနနကိဠာ–အက္ခရာကို သိကြောင်းကစားခြင်းကို၊ အက္ခရိကာ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ မနေသိကာနာမ–မနေသိကာမည်သည်၊ မနသာ–စိတ်ဖြင့်၊ စိန္တိတဇာနနကိဠာ–ကြံစည်အပ်သော အကြံကို သိကြောင်း ကစားခြင်းတည်း၊ ယထာဝဇ္ဇနာမ–ယထာဝဇ္ဇမည်သည်၊ ကာဏကုဏိခုဇ္ဇာဒီနံ–ကန်းသူ ကောက်သူ ကုန်းသူ အစရှိသူတို့၏၊ ယံယံ ဝဇ္ဇံ–အကြင်အကြင် အပြစ်သည်၊ အတ္ထိ။ ["ကာဏကုဏိခုဇ္ဇာဒီနံ–ကန်းသည်အဖြစ် ကောက်သည်၏အဖြစ် ကုန်းသည်အဖြစ် အစရှိသော အပြစ်တို့တွင်" ဟုလည်း ဆရာတော်၏နိဿယဌ်ပေးသည်။] တံတံ–ထိုထိုအပြစ်ကို၊ ပယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–အသုံးပြု၍၊ ဒဿနကိဠာ–ပြကြောင်း ကစားခြင်းတည်း။

အက္ခရိကာ။ ။နားထိုးသူအား စကားပြောရာဌ် လက်ဖြင့်ပြ၍ ပြောရသကဲ့သို့ ကောင်းကင်ဌ် အက္ခရာကို လက်ဖြင့်ရေးပြ၍ဖြစ်စေ, သူ၏ကျောက်ကုန်းဌ် အက္ခရာကို ရေး၍ဖြစ်စေ ဘာအကြောင်းကို ရေးသလဲဟု မေး၍ "မည်သည့်အကြောင်းကို ရေးသည်"ဟု ဖေါ်တမ်း ကစားခြင်းကို "အက္ခရိကာ"ဟု ခေါ်သည်၊ "အက္ခရာနံ+ဇာနနကိဠာ အက္ခရိကာ" ဟု ပြု၊ (တစ်နည်း) ဥစ္စာပျောက်၍ မေးလာသူ၏နှုတ်မှ ထွက်သော အက္ခရာ (အသံ) ကို ကောက်ချက်ချ၍ ပြန်၍ရ–မရကို သိသောအတတ်ကို အက္ခရိကာခေါ်သည်ဟု ဝဒန္တိဝါဒ ရှိသေး၏၊ ဤအလို "အက္ခရေန+ဇာနနကိဠာ အက္ခရိကာ"ဟု ပြုပါ။

မနေသိကာ။ ။"သေတိ ဇောယာတိ ဇသိကာ (ဇော+ဏွု, အကို ဣပြု)၊ မနံ–သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို+ဇသိကာ–ရှာကြောင်းဖြစ်သော ကစားခြင်းတည်း၊ မနေသိကာ–ခြင်း" ဟု ကြံပါ။ {တစ်နေရာဌ် တစ်ယောက်ကို ဒိုင်လုပ်စေ၍, ကစားသူ ၂ ဖက်ခွဲပြီးလျှင်, တစ်ဖက်လူတစ်ယောက်သည် ထိုဒိုင်လုပ်သူထံ "မည်သူလာလျှင် ငါတို့ဘက်က အနိုင်"ဟု ပြောထား၏၊ ထို့နောက် တစ်ဖက်က ပြောထားသူမဟုတ်ဘဲ အခြားသူလာလျှင် ရှုံး၏, ပြောထားသူလာလျှင် နိုင်၏၊ ထိုဘက်လူကလည်း မရှုံးလျှင် "မည်သူလာစေ"ဟု ပြောသွား၏၊ ထိုသို့, ကစားခြင်းဌ် နောက်အဖွဲ့လူက ရှေ့အဖွဲ့လူ၏စိတ်ကို စဉ်းစား ရှာဖွေရသောကြောင့် "မနေသိကာ"ဟု ခေါ်သည်။]

ယထာဝဇ္ဇံ။ ။ ယံယံ+ဝဇ္ဇံ ယထာဝဇ္ဇံ–ကန်းခြင်း ကောက်ခြင်း ကုန်းခြင်းစသော အပြစ်၊ ထိုအပြစ်ကို ပုံဟန်ပြ၍ ကစားခြင်းကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ယထာဝဇ္ဇ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဋီကာဌ် ဝဇ္ဇကို ဝဒ+ကာရိတ်ကျေ, ဏျပစ္စည်းဖြင့် "မြည်စေခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း" ဟု အနက်ယူ၍ "ဝဇ္ဇသ+အနုရူပံ ယထာဝဇ္ဇံ–တီးမှုတ်ခြင်းအားလျော်စွာ ကခြင်း သီဆိုခြင်း" ဟု ဝဒန္တိဝါဒ ရှိသေး၏။

မှတ်ချက်။ ။ ပရိဟာရပထ စသည်ဌ်လည်းကောင်း, ထန်းရွက် ပီပီမှုတ်ခြင်းဌ်လည်းကောင်း, ပြုထိုက်သော ကိစ္စ၏ ပြီးခြင်း မပြီးခြင်းလိုက်၍ အနိုင် အရှုံး ဖြစ်၏၊ ယထာဝဇ္ဇဌ်လည်း ဟန်ဆောင်မှု၏ တူ–မတူကို လိုက်၍, အနိုင် အရှုံး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤအားလုံးပင် ဇူတပမာဒဋ္ဌာနများ ဖြစ်ကြသည်ဟု မှတ်ပါ။

၁၅။ အာသန္ဒီတိ–ကား၊ ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ–မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ရှိသစ် ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ဟူသော နေရာတည်း၊ [လက်ရှိသစ်ကို ရှင်စောတစ်ထွာ မဇ်သုံးထွာဖြင့် မြှောက်၍ "တစ်ထောင်ထွာထက် လွန်သော အခြေရှိသော နေရာ" ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ပန–ဆက်၊ အနုယုတ္တာ ဝိဟာရန္တိတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ အပေက္ခိတ္တွာ–ငဲ့၍၊ သဗ္ဗပဒေသု–အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ဥပယောဂဝစနံ–ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပလ္လင်္ကော်တိ–ကား၊ ပါဒေသု–ခြေတို့၌၊ ဝါဠရူပါနိ–ခြင်္သေ့, သစ်, ကျားစသော သားရဲရုပ်တို့ကို၊ ထပေတ္တွာ–ထား၍၊ ဝါ–တပ်၍၊ ကတော–ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းငယ်တည်း၊ ဂေါနကောတိ–ကား၊ ဒီဃ လောမကော–ရှည်သော အမွေးရှိသော၊ မဟာကောဇဝေါ–ကော်ဇောနက်ကြီး တည်း၊ တဿ–ထို ကော်ဇောကြီး၏၊ လောမာနိ–အမွေးတို့သည်၊ စတုရင်္ဂုလာဝိ ကာနိ–လက် ၄ သစ်ထက်လွန်သော ပမာဏရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ကိရ–ဖြစ်ကုန်သတတ်။

အာသန္ဒီ။ ။[အာပုဗ္ဗ သဒ, နိဂ္ဂဟီတ်လာ, အပစ္စည်း, ဤပစ္စည်း။] ဥစ္စာသယနကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် "ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပမာဏ" ဟူသည်လည်း ရတနဝက်, မဗ္ဗသိက္ခာပုဒ်၌လာသော လက်ရှစ်သစ်ရှိသော အခြေပမာဏတည်း၊ ထို ပမာဏ ထက် လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် ၂ မျိုးလုံးပင် အာသန္ဒီအရ ယူပါ။ [အာသန္ဒီတိ အာတိရေကဋ္ဌဂ်ုလပါဒကာနိ မဗ္ဗပီဌာနိ၊ တတ္ထ ပီဌံနာမ မဗ္ဗောဝိယ နာတိ ဒီဃံ (အလွန်မရှည်သော ထိုင်ခုံ–အင်းပျဉ်)၊–ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဋီကာ, ဂါထာ (၁၈၇)၊ "အာသန္ဒီ ကောတိ စတုရဿပီဌံ (လေးထောင့်အင်းပျဉ်) ဝုစ္စတိ" ဟု စူဠဝဂ္ဂ သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌ လာသော အင်းပျဉ်ကား ဤနေရာနှင့် မဆိုင်၊ ထို အင်းပျဉ်မှာ ပမာဏထက် လွန်သော်လည်း အပ်သည်။]

အနုယုတ္တာ ၊ပေ၊ ကတံ။ ။ပါဠိတော်၌ အနုယုတ္တာ ဝိဟာရန္တိကို ငဲ့၍ ဒုတိယန္တ ထားရသည်၊ ဤ အဌကထာ၌ကား ပုဒ်၏အနက်ကိုသာ ဖွင့်ပြလို၍ ပဌမန္တချည်း ထားပါ သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "အာသန္ဒီတိ" ဟု ရှိပါစေ။

ပလ္လင်္ကော်။ ။"ပလ္လင်္ကော်တုစ မဗ္ဗကော" အဘိဓာန် (၃၀၈) နှင့်အညီ ညောင်စောင်း ငယ်ကိုပင် "ပလ္လင်္ကော်" ဟု ခေါ်၏၊ သို့သော် မအပ်သော ပလ္လင်ကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် "ပါဒေသု ၊ပေ၊ ကတော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ခြေတို့၌ ခြင်္သေ့ရုပ် ကျားရုပ်စသော ရဲရင့်သော သားကောင်တို့၏ အရုပ်ပေါ်အောင် ထုထားသည်, သို့မဟုတ် အခြား ထုအပ်ပြီးသော အရုပ်ကို ယူ၍ ဤပလ္လင်္ကော်၏ ခြေတို့၌ တပ်ထားသည်–ဟူလို။

ဂေါနကော။ ။ လက် ၄ သစ်ထက် ပိုလွန်အောင် အမွေးရှည်သော သားမွေးကော် ဇောကြီး၊ ထို ကော်ဇောကို "ကော်ဇောနက်ကြီး" ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ အဘိဓာန် (၃၁၂)၊ လက် ၄ သစ်အောက် အမွေးရှိလျှင်ကား ဥဒ္ဒလောမီ ဧကန္တလောမီကော်ဇော၌ ပါဝင်လိမ့်မည်။ [ကုယံ–မြေပေါ်၌၊ ဝါ–ကြမ်းပြင်ပေါ်၌+ဇဝတိ–တင့်တယ်တောက်ပတတ်၏၊ ဣတိ ကောဇဝေါ၊ "ဂု–သဒ္ဒေ" ဟူသော ဓာတ်နှင့်အညီ "ဂဝတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ ဂေါန ကော" ဟု ပြု၊ ယုပစ္စည်း၊ သွတ္တ၌ကပစ္စည်း။]

စိတ္တကန္တိ–ကား၊ ဝါနဝိစိတ္တံ–ရက်ခြင်းအားဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ–သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်းတည်း၊ ပဋိကာတိ–ကား၊ ဥဏ္ဏာမယော–သော၊ သေတတ္ထရဏော–ဖြူသော အခင်းတည်း၊ ပဋလိကာတိ–ကား၊ ဃနပုပ္ဖကော–တစ်ခဲနက် ပန်းပြောက်ရှိသော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော–တည်း၊ ယော–ယင်းအခင်းကို၊ အာမလကပတ္တောတိပိ–ရှစ်ရှားရွက် ပုံသဏ္ဌာန် ပန်းပွင့်ရှိသော အခင်းဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ [အာမလကပတ္တာကာရာဟိ ပုပ္ဖပန္တိဟိ ယေဘုယျတော ကတတ္တာ–ဋီကာသစ်။] တူလိကာတိ–ကား၊ တိဏ္ဏံ–၃ မျိုးကုန်သော၊ တူလာနံ–လဲတို့တွင်၊ အညတရပုဏ္ဏာ–တစ်မျိုးမျိုးသော လဲဖြင့်ပြည့်သော၊ (တူလိကာ–လဲရှိသော) အခင်းတည်း။ [တူလိကာ ပိုဟန်တူသည်။]

ဝိကတိကာတိ–ကား၊ သီဟဗျဂ္ဃါဒိရူပဝိစိတြော–ခြသေ့, ကျား, အစရှိသော အရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော–တည်း၊ ဥဒ္ဒလောမိတိ–ကား၊ ဥဘယတောဒသံ–အတွင်းအပြင် ၂ ဖက်၌ အမြီတ်အဆာရှိသော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ–တည်း၊ ကေစိ–အချို့သော သာရသမာသကျမ်းဆရာ ဥတ္တရဝိဟာရ ဝါသီ ဆရာတို့သည်၊ ဧကတော–တစ်ဖက်၌၊ (အလုဖက် တစ်ဖက်၌)၊ ဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ–

စိတ္တက်။ ။ စိတ်–ဆန်းကြယ်အောင်+ကရီယတေ–ပြုအပ်၏၊ ဤတို့ စိတ္တက်–သိုးမွေးတို့ကို ချည်လုပ်၍ အရောင်အမျိုးမျိုး ဆိုးပြီးလျှင် (နံ့ရံကို အကွက်ဖော်သကဲ့သို့) အကွက်ဖော်၍ အဆန်းတကြယ်ရက်အပ်သော အခင်းကို "စိတ္တက"ဟု ခေါ်၏၊ [ဝါနဝိစိတ္တန္တိ ဘိတ္တိစ္ဆဒ္ဒါဒိအာကာရေန ဝါနေန (သိဗ္ဗနေန) ဝိစိတြော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏန္တိ မိဂလောမ ပကတမတ္ထရဏံ၊–ဋီကာ။]

ပဋိကာ, ပဋလိကာ။ ။ပဋိကာသဒ္ဒါသည် "သားမွေးဖြင့်ပြုအပ်သော ဖြူသော အံခင်းဟူသော အနက်ဟော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကတည်း၊ ပဋလိကာသဒ္ဒါကား "ပန်းပြောက်တွေ တစ်ခဲနက်ပြည့်နေသော သားမွေးနီအခင်း"ဟူသော အနက်ဟောတည်း။

တူလိကာ။ ။တိဏ္ဏံ တူလာနန္တိ ရက္ခတူလ (လက်ပန်းပင် စသည်မှဖြစ်သော သင်ပင်လဲ), လတာတူလ (နွယ်ပင်မှ ဖြစ်သော နွယ်လဲ), ပေါဋကီတူလ (ဖောင်းကားမြက်–ရှင်မွေလွန်းမြက်မှ ဖြစ်သော မြက်လဲ), သခ်ါတာနံ တိဏ္ဏံ တူလာနံ၊–ဋီကာသစ်၊ ဤသို့လဲ ဝါဂွမ်း သွတ်သွင်းထားအပ်သော အခင်းသည် တူလိကာမည်၏၊ ဗျေးဌ် ရောင်းရိုးဖြစ်သော မွေ.ရာများသည် ရှင်မွေလွန်းလဲ သွတ်ထားသည်သာ များ၏၊ [တူလံ–လဲသည်+ယတ္ထ အတ္ထိတိ တူလိကာ။]

ဝိကတိကာ။ ။ ဝိ (ဝိစိတ္တံ)–ဆန်းကြယ်စွာ+ကတံ–ပြုလုပ်ခြင်းတည်း၊ ဝိကတံ–ခြင်း၊ ဝိကတေန–ခြသေ့ရုပ် ကျားရုပ်စသော အရုပ်ကို ပေါ်စေလျက် ဆန်းကြယ်စွာ ရက်လုပ်ခြင်းဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တိတာ–ဖြစ်စေအပ်သော သားမွေးအခင်းတည်း၊ ဝိကတိကာ–ခင်း။

ဥဒ္ဒလောမီ။ ။ ဥဒိတပုဒ်မှ ဤကို အ, တကို ဣ, ဒ် တစ်လုံးလာ၍ "ဥဒ္ဒ" ပြီးသည်ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ဥဒိတ်+လောမ် ဥဒ္ဒလောမ်၊ အတွင်းအပြင် ၂ ဖက်၌ ထင်ရှားသော အမွေး၊ ဥဒ္ဒလောမ် ယသ အတ္ထိတိ ဥဒ္ဒလောမီ၊ အတ္ထရဏကို ရ၍ နပုလ္လိန်ဖြစ်သောကြောင့်

ပေါ်ထွက်သော ပန်းပွင့်ရှိသော အခင်းတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–နှ၏၊ [တစ်ဖက်ချော အခင်းဟု ဆိုလိုသည်။] ဧကန္တလောမိတိ–ကား၊ ဧကတောဒသံ–တစ်ဖက်၌ အမြီတ်အဆာရှိသော၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ–တည်း၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ဥဘတော–၂ ဖက်၌၊ ဥဋ္ဌတပုပ္ဖံ–တည်း၊ ဣတိ ဝဒန္တိ။

ကဏ္ဍိသန္တိ–ကား၊ ရတနပရိသိဒ္ဓိတံ–ရတနာရွှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ ကောသိယကဏ္ဍိသမယံ–ပိုးချည်အကြမ်းဖြင့် ရက်အပ်သော၊ ဝါ–ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ရက်အပ်သော၊ ပစ္စတ္ထရဏံ–အပေါ်လွှမ်း အခင်းတည်း၊ (အချို့စာအုပ်များ၌ "ကောသိယကဏ္ဍိသမယပစ္စတ္ထရဏံ" ဟု သမာသ်ဖြင့် ရှိ၏၊

"ဥဒ္ဓလောမိ" ဟု ရဿရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။ [ကေစိဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် "ဥဋ္ဌတံ–တစ်ဖက်၌ ပေါ်ထွက်သော+လောမံ ဥဒ္ဓလောမံ၊ ဥဒ္ဓလောမံ+ယသ အတ္ထိတိ ဥဒ္ဓလောမိ" ဟု ပြုပါ။]

ဧကန္တလောမိ။ ။ ဧကန္တ–တစ်ခုသော အတွင်းဘက်အဖို့၌+ဥဋ္ဌတံ–ပေါ်ထွက်သော+လောမံ–အမွေးတည်း၊ ဧကန္တလောမံ၊ ဧကန္တလောမံ+ယသ အတ္ထိတိ ဧကန္တလောမိ၊ ကေစိဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် "လောမံ+ယသ အတ္ထိတိ လောမိ၊ ဧကန္တ–စင်စစ်ကေန်၊ ဝါ–၂ ဖက်လုံး+လောမိ ဧကန္တလောမိ" ဟု ပြုပါ။

မုတ်ချက်။ ။ လောမ, ဒသာ, ပုပ္ဖသဒ္ဒါတို့သည် သားမွေးဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌ ပရိယာယ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဓလောမိ၌ လောမကို ဒသာဟုလည်းကောင်း, ပုပ္ဖဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း "လောမမယံ ပုပ္ဖံ" ဟု ဖွင့်သည်။

ကဏ္ဍိသံ။ ။ကဏ္ဍိသနှင့် ကသဋ္ဌသည် အနက်တူ၊ "ဥစ္ဆုကသဋ္ဌ–ကြံဖတ်" ဟူရာ၌ ကဲ့သို့ ကသဋ္ဌသဒ္ဒါလည်း "အဖတ်–အကြမ်း" ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ကောသိယ ကဏ္ဍိသ–(ပိုးချည်အနုမှ ကျန်နေသော) ပိုးချည်အကြမ်း၊ ထို ပိုးချည်အကြမ်းဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်းသည် "ကဏ္ဍိသေန+ပကတံ ကဏ္ဍိသံ" အရ ကဏ္ဍိသမည်၏၊ ဤကား "ကောသိယကဏ္ဍိသမယန္တိ ကောသိယကသဋ္ဌမယံ" ဟူသော ဋီကာဟောင်းစသည်ကို မှီး၍ အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၃၁၅) ၌ အဘယာရာမဆရာတော် မိန့်အပ်သော အနက်တည်း၊ [ဤကဏ္ဍိသံ အခင်းသည် ရွှေငွေဟူသော ရတနာချည်ဖြင့် ချုပ်အပ်သောကြောင့်သာ မအပ်သော မဟာသယနဖြစ်ရသည်၊ ရတနာဖြင့် မချုပ်လျှင် အပ်သည်သာ။]

တစ်နည်း။ ။သုဝဏ္ဏသုတ္တံ ကိရ ကဏ္ဍိသံ ကသဋ္ဌန္တိစ ဝဒန္တိ" ဟူသော ဋီကာသစ် (ဝိမတိ) တို့ အလိုအားဖြင့် "ကောသိယဋ္ဌ–ပိုးချည်လည်း၊ ကဏ္ဍိသဋ္ဌ–ရွှေချည်လည်း၊ ကောသိယ ကဏ္ဍိသံ–ချည်၊ ကောသိယကဏ္ဍိသေန–ပိုးချည် ရွှေချည်ဖြင့်၊ (ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည် သွင်း၍ ရက်ခြင်းဖြင့်–ပိုးချည်တိုင်၍ ရွှေချည်ဖောက်ခြင်းဖြင့်)+ပကတံ ကောသိယကဏ္ဍိသ မယံ" ဟု ပြု၊ ကဏ္ဍိသံ၌လည်း "ကောသိယဋ္ဌ+ကဏ္ဍိသဋ္ဌ ကဏ္ဍိသံ" ဟု ဝိရူပေကသေသ် ပြုရလိမ့်မည်၊ "ကဏ္ဍိသံ–ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ရက်အပ်သော အခင်း" ဟု ပေးပါ။ [ရွှေချည်ဖောက်၍ ရက်ထားလျှင် ထိုရွှေချည်ကြောင့် မအပ်တော့ရကား "ရတနပရိသိဒ္ဓိတ" ဟု ဆိုဖွယ် မလို၊ (အဋ္ဌကထာလည်း ဆိုထား) သောကြောင့် နောက်နည်းကို အဘိဓာန် နိဿယသစ်ဆရာတော် မနှစ်သက်ပါ။]

သင့်သည်ချည်းသာ၊) ကောသေယျန္တိ–ကား၊ ရတနပရိသိဒ္ဓိတမေဝ–ရတနာ ရှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သည်ပင်ဖြစ်သော၊ (ရှေ့အခင်းနှင့် ရတန ပရိသိဒ္ဓိတချင်း တူသောကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါကို ဆိုသည်)၊ ကောသိယသုတ္တမယံ–ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော၊ ပစ္စတ္ထရဏံ–တည်း၊ ပန–အနွယ၊ သုဒ္ဓကောသေယျံ–ရတနပရိသိဒ္ဓိတ မဖက် သက်သက်သော ပိုးချည်အခင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိနယေ–ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝါ–ဝိနည်းပရိယာယ်၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ဝါဒန္တရ၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–ရှေးဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ ထပေတွာ ၊ပေ၊ နဝဋ္ဋန္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။ [တူလိကံ–လဲရှိသောအခင်းကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ သဗ္ဗာနေဝ–အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂေါနကာဒိနိ–ဂေါနကအစရှိကုန် သော၊ ရတနပရိသိဒ္ဓိတာနိ–ရတနာ ရှေချည် ငွေချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော အခင်း တို့သည်၊ နဝဋ္ဋန္တိ။]

ကုတ္တကန္တိ–ကား၊ သောဠသန္နံ–တစ်ကျိပ် ၆ ယောက်ကုန်သော၊ နာဋကိတ္ထိနံ–ကချေသည် မိန်းမတို့၏၊ ဌတွာ–ရပ်၍၊ နစ္စနယောဂ္ဂံ–ကခြင်း၌ လျှောက်ပတ်သော (က–လောက်သော)၊ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ–တည်း၊ ဟတ္ထတ္ထရံ အဿတ္ထရန္တိ–ကား၊ ဟတ္ထိ အဿပိဌေသု–ဆင်ကျောက်ကုန်း မြင်းကျောက်ကုန်းတို့၌၊ အတ္ထရဏက အတ္ထရဏာယေဝ–ခင်းထိုက်သော အခင်းတို့သာတည်း၊ ရထတ္ထရေပိ–

ကောသေယျံ။ ။ကောသတော–ပိုးအိမ်မှ+ဓာတ်–ဖြစ်သော ချည်တည်း။ ကောသိယံ–ချည်၊ ကောသိယေန–ပိုးချည်ဖြင့်+ပကတ်–ပြုအပ်သော (ရက်အပ်သော) အခင်းတည်း၊ ကောသေယျံ–ခင်း။ ["ဝိနယေ ဝုတ္တံ"၌ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကို ယူပါ၊ (တစ်နည်း) ဝိနည်းပရိယာယ်ကို ယူပါ။]

ထပေတွာ တူလိကံ။ ။ တူလိကအခင်းသည် ရတနပရိသိဒ္ဓိတ မဟုတ်စေကာမူ မအပ်၊ ထို့ကြောင့် "ထပေတွာ တူလိကံ"ဟု ဆိုသည်၊ ဂေါနကစသော အခြားအခင်းများကား ရတနပရိသိဒ္ဓိတဖြစ်မှ မအပ်၊ ရတနပရိသိဒ္ဓိတ မဟုတ်လျှင်ကား ဘူမတ္ထရဏ (ကြမ်းပြင်ပေါ်ချ၍ ခင်းခြင်း) အားဖြင့် သုံးကောင်းသေး၏။

ကုတ္တကံ။ ။"ကရောတိ ဧတ္ထ နစ္စန္တိ ကုတ္တကံ"ဟု ဋီကာသစ် ပြု၏၊ ကရတော်, တပစ္စည်း, ကဏ် အကို ဥပြု, ရချေ၊ တ တစ်လုံးလာ၊ သွတ္ထ ကပစ္စည်း၊ တစ်ကျိပ် ၆ ယောက်သော ကချေသည်တို့ က လောက်အောင် ကြီးကျယ်သော သားမွေး (တစ်ဖက်ချော, ၂ ဖက်ချော) ကော်ဇောကြီးတည်း။ [ဤ ကုတ္တကအခင်းသည် ဥဒ္ဒလောမီ ဧကန္တလောမီ အခင်းမျိုးပင် ဖြစ်၏၊ ကြီးကျယ်သောကြောင့် နာမည်အထူး ဆိုသည်၊ တဒေဝ သောဠသိတ္ထိနံ, နစ္စယောဂ္ဂံ ဟိ ကုတ္တကံ၊–အဘိဓာန် (၃၁၄)။]

ဟတ္ထတ္ထရ ၊ပေ၊ ရထတ္ထရံ။ ။ အတ္ထရိတဗ္ဗံ–ခင်းထိုက်၏၊ ဣတိ အတ္ထရံ၊ ဟတ္ထိမှိ–ဆင်၌၊ ဝါ–ဆင့်ကျောက်ကုန်း၌+အတ္ထရံ–ခင်းထိုက်သော အခင်းတည်း၊ ဟတ္ထတ္ထရံ–ခင်း၊ အဿတ္ထရ, ရထတ္ထရတို့၌လည်း နည်းတူ။ [ဋီကာသစ်၌ "ဟတ္ထိနော+ပိဋ္ဌိယံ အတ္ထရံ ဟတ္ထတ္ထရံ"ဟု ပြု၏။]

ရထားအခင်းဌ်လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ အဇိနပွဝေဏီတိ–ကား၊ အဇိန စမ္မေဟိ–သစ်နက်ရေတို့ဖြင့်၊ (ကတာ၌ စပ်၊) မဋ္ဌပ္ပမာဏေန–ညောင်စောင်း ပမာဏဖြင့်၊ သိဗ္ဗိတ္တာ–ချုပ်၍၊ ကတာ–ပြုအပ်သော၊ ပဝေဏီ–အထပ်ထပ် ဖြစ်သော အခင်းတည်း။

ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏန္တိ–ကား၊ ကဒလိမိဂစမ္မံနာမ–ဝံပိုင်၏ အရေမည်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ တေန–ထို အရေဖြင့်၊ ကတံ–ပြုအပ်သော၊ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ–မြတ်သော အပေါ်လွှမ်း အခင်းတည်း၊ ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏံ–ကောင်းမြတ်သော အပေါ်လွှမ်း အခင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တံ–ထိုအခင်းကို၊ သေတဝတ္ထဿ–ဖြူသောအဝတ်၏၊ ဥပရိ–အပေါ်၌၊ ကဒလိမိဂစမ္မံ–ကဒလီမည်သော သားကောင်၏ အရေကို၊ ပတ္ထရိတ္တာ–ဖြန့်၍၊ သိဗ္ဗိတ္တာ–ချုပ်၍၊ ကရောန္တိ ကိရ–ပြုကြကုန်သတတ်။

သဉ္ဇာတရစ္ဆဒန္တိ–ကား၊ (ယံ–အကြင် အခင်းသည်)၊ ဥတ္တာရစ္ဆဒေန–အထက်၌ နီသော ဗိတာန် မျက်နှာကြက်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ (ဝတ္ထတိ–ဖြစ်၏၊ တံ–ထို အခင်းသည်၊ သဉ္ဇာတရစ္ဆဒံ–သဉ္ဇာတရစ္ဆဒ မည်၏)၊ ဥပရိ–အပေါ်၌၊ ဗဒ္ဓေန–

အဇိပွဝေဏီ။ ။[စမ္ံ တု အဇိနံပျထ–အဘိဓာန် (၄၄၂)။] သစ်နက်ရေကို "အဇိန" ဟု ခေါ်၏၊ ထို သားရေသည် အလွန်သိမ်မွေ့သဖြင့် ၂ ထပ် ၃ ထပ် ထပ်၍ ချုပ်ရသောကြောင့် ပဝေဏီ (အထပ်ထပ်) ဟု ဆိုသည်၊ အဇိနစမ္မေဟိ+ကတာ+ပဝေဏီ အဇိနပွဝေဏီ။ [အဇိနစမ္မေဟိတိ ဣအဇိနမိဂစမ္မေဟိ၊ တာနိ ကိရ စမ္မာနိ သုခုမတရာနိ၊ တသ္မာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဌာနိ ကတ္တာ သိဗ္ဗန္တိ၊ တေန ဝုတ္တံ အဇိနပွဝေဏီတိ၊ ဥပရူပရိ ထပေတ္တာ သိဗ္ဗနဝသေန ဟိ သန္ဓေတိဘုတာ ပဝေဏီတိ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာသစ်၊ ပဝေဏီသဒ္ဒါ၏ သမ္ဘန္ဓအနက် ဟောကြောင်းကို အဋ္ဌသာလိနီ ကာမာဝစရကုသလ ပဒဘာဇနီ ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ကဒလီ ၊ပေ၊ ပစ္စတ္ထရဏံ။ ။"ကဒလီမိဂ–ဝံပိုင်"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ ဋီကာသစ်၌ မဇ္ဈာရာကာရမိဂေါ–ကြောင်နှင့် သဏ္ဌာန်တူသော သားကောင်"ဟု အနက် ဖွင့်၏၊ "ကြောင်ဝံပိုက်"ကို ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ ထို သားကောင်းသည် ကြောင်သဏ္ဌာန်ရှိသောကြောင့် အရေလည်း သူ့ချည်းသက်သက် အခင်းမလုပ်လောက်ရကား အဝတ်ဖြူ၏ အပေါ်က (နေရာထိုင် ချုပ်သလို) ထပ်၍ ချုပ်ရကြောင်းကို "တံ ကိရ" စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်ပြသည်။

သဉ္ဇာတရစ္ဆဒံ။ ။ဆဒီယတိ ဧတေနာတိ ဆဒေါ (ဖုံးကြောင်း အမိုး)၊ ဥတ္တာရိ–အထက်၌+ဆဒေါ–အမိုးတည်း၊ ဥတ္တာရစ္ဆဒေါ–မိုး၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဥတ္တာရံ (ဥပရိဘာဂံ)–အထက်အဖို့ကို+ဆာဒေတီတိ ဥတ္တာရစ္ဆဒေါ"ဟု ပြု၏၊ ဝိတာနကို အရကောက်ပါ၊ သဟ+ဥတ္တာရစ္ဆဒေန (ယံ) ဝတ္ထတိတိ သဉ္ဇာတရစ္ဆဒံ–(ပစ္စတ္ထရဏံ)၊ ဤဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ "သဉ္ဇာတရစ္ဆဒ" အရ အထက်ပေါက ဗိတာန်မျက်နှာကြက် (အနီ) နှင့် တကွဖြစ်သော အောက်အခင်းရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိံ အတ္ထော"ဟု အရကောက်ကို ပြသည်။

ဖွဲ့ကြက်အပ်သော၊ ရတ္တာဝိတာနေန–နီသော ဗိတာန် မျက်နှာကြက်နှင့်၊ သဒ္ဒံ–တက္ခ၊ (ဝတ္ထုတိ–ဖြစ်၏၊) ဣတိ အတ္ထော၊ သေတဝိတာနမ္မိ–အဖြူရောင် ဗိတာန် မျက်နှာကြက်သည်လည်း၊ (နု ဝဋ္ဋတိ၌ စပ်)၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ အကပ္ပိယ ပစ္စတ္ထရဏော–မအပ်သော အပေါ်လွှမ်းအခင်းသည်၊ သတိ–သော်၊ နု ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ (ဟေဋ္ဌာ–၌၊ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏော–သည်၊) အသတိ ပန–မရှိသော်ကား၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏။

ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနန္တိ–ကား၊ သီသူပဓာနဋ္ဌ–ခေါင်းအုံးလည်းကောင်း၊ ပါဒူပဓာနဋ္ဌ–ခြေအုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ မဋ္ဌသ–ညောင်းစောင်း၏၊ ဥဘတော–ခြေရင်း ခေါင်းရင်း ၂ ဖက်၌၊ လောဟိတကံ–နီသောအဆင်းရှိသော၊ ဥပဓာနံ–အုံးတည်း၊ ဧတံ–ဤ ၂ ဖက်၌ နီသောအဆင်းရှိသော အုံးသည်၊ နု ကပ္ပတိ–မအပ်၊ ပန–အနွယ်၊ ဧကမေဝ–တစ်လုံးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ယံ ဥပဓာနံ–အကြင် အုံးသည်၊ ဥဘောသု–၂ ဖက်ကုန်သော၊ (ခေါင်းအုံး၏ ၂ ဖက်

ရတ္တာဝိတာနေန။ ။ရတ္တသဒ္ဒါသည် "သောဏော တု လောဟိတော ရတ္တော" (အဘိဓာန် ၉၅)၌ အနီရောင်ကို ဟော၏၊ "ကသာဝေန ရတ္တံ" စသည်၌ ဆိုးအပ်သော အရာဝတ္ထု, တပ်စွဲခြင်း အနက်တို့ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အနီရောင် အနက်ကို ယူစေလို၍ "တံပိ လောဟိတမေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ ရတ္တာဝိတာနေနာတိ" ဟု ဋ္ဌီကာသစ်၌လည်းကောင်း, "သလောဟိတဝိတာနဋ္ဌ"ဟု ခုဒ္ဒသိက္ခာ, အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏ နိဒ္ဒေသ (၁၈၉) ဂါထာ၌လည်းကောင်း မိန့်ကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသဉ္ဇာတ္ထရစ္ဆဒ်ကို ဥဘတော လောဟိတကူပဓာနံ၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့်ပေးကြ၏၊ ထိုသို့ မပေးသင့်ပါ၊ သဉ္ဇာတ္ထရစ္ဆဒကို အပေါ်၌ နီသောမျက်နှာကြက်ပါသော သီးခြား အခင်းတစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း "သေတဝိတာနမ္မိ ।ပေ। အသတိ ပန ဝဋ္ဋတိ"ဟူသော စကားကို ထောက်၍ သိသာပါသည်၊ ဤ၌ ဗိတာန်နှီ မျက်နှာကြက်နှင့် နီသောခေါင်းအုံးတို့သည် အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏများ မဟုတ်ကြသော်လည်း ထို အကပ္ပိယအခင်းနှင့် စပ်၍ မဟာသယနချင်း တူသောကြောင့် ဤ၌ ထည့်သွင်းထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဥဘတော ।ပေ। ပဓာနံ။ ။ဥပဒဟန္တိ သီသံ ဧတ္ထာတိ ဥပဓာနံ–ဦးခေါင်းကို ကပ်၍ (ခြေအုံး၌ "ခြေကို" ကပ်၍) ထားရာဖြစ်သောကြောင့် "ဥပဓာန"မည်၏၊ လောဟိတကဋ္ဌ+တံ+ဥပဓာနံစာတိ လောဟိတကူပဓာနံ၊ ဥဘတော–ခေါင်းရင်း ခြေရင်း ၂ ဖက်တို့၌+လောဟိတကူပဓာနံ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနံ၊ "မဋ္ဌသ ဥဘတော"ဟု ဆိုသော်လည်း မဋ္ဌကို အရမကောက်နှင့်၊ မဋ္ဌသသည် ဥဘတော၏ သမ္ဗန္ဓအကျိုးငှာ အပိုထည့်ပါ၌တည်း၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် မဟုတ်သောကြောင့် အခင်းကိုလည်း အရမကောက်နှင့်၊ နောက်၌ "ဧတံ နု ကပ္ပတိ–ဤအုံးသည် မအပ်"ဟူသော စကားကို ထောက်၍ ခေါင်းအုံး ခြေအုံးကိုသာ အရကောက်ရသည်။ [ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ စမ္မက္ခန္ဓက ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ သဉ္ဇာတ္ထရစ္ဆဒ်နှင့် ဤပုဒ်ဝယ် အနက်ပေး လွဲ၏၊ ဤအတိုင်း ပေးပါ။]

ကုန်သော)၊ ပသေသု–နံပါးတို့၌၊ ရတ္တံ၀ါ–နီသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဒုမ ၀ဏ္ဏံ၀ါ–ပဒုမ္မာကြာ အဆင်းရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိစိတြံ၀ါ–ရက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ (တံ ဥပ ဓာနံ–သည်၊) ပမာဏယုတ္တံ–ခေါင်းအုံးပမာဏနှင့် ယှဉ်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဒဝံ သတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ပန–ကား၊ မဟာဥပဓာနံ–ကြီးစွာသော ခေါင်းအုံးကို၊ ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။

အလောဟိတကာနိ–နီသောအဆင်း မရှိသော ပမာဏယုတ္တအုံးတို့သည်၊ ဒွေပိ–၂ လုံးတို့သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋန္တိယေ၀–အပ်ကုန်သည်သာ၊ တတော–ထို ၂ လုံးထက်၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ လဘိတွာ–ရ၍၊ ၀ါ–ရလသော်၊ အညေသံ–အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗာနိ–ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ဒါတုံ–ပေးခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်လသော်၊ မဉ္စေ–ညောင်စောင်း၌၊ တိရိယံ–ကန့်လန့်၊ အတ္ထရိတ္ဝာ–ခင်း၍၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ ပစ္စတ္ထရဏံ–အပေါ်လွှမ်း အခင်းကို၊ ဒတ္ဝာ–၍၊ နိပဇ္ဇိတုံပိ–အိပ်ခြင်းငှာလည်း၊ ၀ါ–အိပ်ခွင့်ကိုလည်း၊ လဘတိ–၏။

[ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနမှ တစ်ပါး အခြားသော ဥစ္စာသယန မဟာသယနတို့၌ ပြုကျင့်ဖွယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "အာသန္ဒီအာဒီသု ပန" မိန့်။] ပန–ဆက်၊ အာသန္ဒီအာဒီသု–အာသန္ဒီ အစရှိသော ဥစ္စာသယန မဟာသယန တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေ၀–ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်သာ၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ကျင့်

ပမာဏယုတ္တံ။ ။ သစေ ပမာဏယုတ္တန္တိ အာဒိ သီသပွမာဏာတိက္ကန္တသ ဗိမ္ဗောဟနသ ပဋိက္ခိတ္တဘာ၀ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ နု ပန ဥစ္စာသယန မဟာသယနဘာ၀ဒဿနတ္ထံ, တထာ အ၀ုတ္တတ္တာ။ [ပမာဏလွန်သော ခေါင်းအုံးကို ပယ်ထားကြောင်း ပြလို၍ "ပမာဏယုတ္တံ" ဟု ဆိုသည်၊ ပမာဏယုတ္တ မဟုတ်သော ခေါင်းအုံးက ဥစ္စာသယန မဟာသယနတွင် ပါ၀င်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ စာအုပ်တို့၌ "အညပမာဏာတိက္ကန္တသ" ဟု ရှိ၏၊ သေနာသနက္ခန္ဓက၌ "သီသပွမာဏံနာမ" စသည်ဖြင့် ရှိသောကြောင့် "သီသပွမာဏာတိက္ကန္တသ" ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ တံ ပန ဥပဓာနံ ဥပေါသထိကာနံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ၊ (ထိုပမာဏလွန်သော ခေါင်းအုံးကြီးသည်ကား ဥပုသ်စောင့်ကြသော လူ၀တ်ကြောင်တို့အား အပ်ပါ၏)၊ ဥစ္စာသယန မဟာသယနမေ၀ ဟိ တဒါ တေသံ နု ဝဋ္ဋတိ၊–စမ္မက္ခန္ဓက, ဝိမတိ၊ ဤစကားကို ထောက်၍ လူ၀တ်ကြောင်များသည် ဥပုသ်စောင့်သောအခါ လဲ (၀ါဂွမ်း) သွတ်ထားသော တူလိက (မွေ့ရာ) များ၌ မအိပ်ကောင်းဟု သတိပြုပါ။ [ပမာဏအုံးကို ဝိနည်း, စူဠ၀ဂ္ဂ သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]

နိပဇ္ဇိတုံပိ လဘတိ။ ။ "ဒါတုံ အသက္ကောန္တော ၊ပေ လဘတိ" ဟူသော စကားသည် မကျန်းမာသောအခါကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း။ [တေနာဟ–သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ အဂိလာနသ္မိံ သီသုပဓာနဉ္စ ပါဒုပဓာနဉ္စာတိ ဒွယမေ၀ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂိလာနသ္မိံ ဗိမ္ဗောဟနာနိ သန္ဌရိတ္ဝာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတ္ဝာ နိပဇ္ဇိတုံပိ ဝဋ္ဋတိ၊–ဋီကာသမ်။]

ထိုက်၏၊ ဟိ–မှန်၊ အနုဇာနာမိ ၊ပေ၊ ကာတုန္တိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)–ဤ ပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အာသန္နိယာ–လက်ရှစ်သစ် ပမာဏထဲက်လွန်သော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၏၊ ပါဒေ–ခြေ တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတ္တာ–ဖြတ်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ–သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ပလ္လင်္ကသ–ခြေသုံ့, သစ်, ကျားစသော သားရဲရုပ်အခြေရှိသော ပလ္လင်၏၊ ဝါဠေ– ခြေသုံ့, သစ်, ကျားစသော သားရဲရုပ်တို့ကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ–ဖျက်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ– ငှာ၊ အနုဇာနာမိ–၏၊ တူလိကံ–လဲရှိသော အခင်းကို၊ ဝိဇဋေတ္တာ–ဖြေ၍၊ ဗိမ္ဗောဟနံ–ခေါင်းအုံးကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ (ဖြေ၍ လဲတို့ကို ထုတ်ပြီးလျှင် ထိုလဲတို့ကို ခေါင်းအုံးချုပ်ခြင်းငှာ)၊ အနုဇာနာမိ–၏၊ အဝသေသံ–ကြွင်းသော ဥစ္စာသယနမဟာသယနကို၊ ဘူမတ္ထရဏံ–မြေအခင်းကို၊ (ကြမ်းပေါ်၌ အခင်းကို)၊ ကာတုံ– ငှာ၊ အနုဇာနာမိ–၏၊–ဝိနည်း, စူဠဝဂ္ဂ, သေနာသနက္ခန္ဓကပါဠိတော်။]

၁၆။ ဥစ္ဆာဒနာဒီသု–ဥစ္ဆာဒန အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိ တမ္ဘော)၊ မာတုကုစ္ဆိတော–အမိဝမ်းမှ၊ နိက္ခန္တဒါရကာနံ–ထွက်ခဲ့ရသော ကလေး တို့၏၊ သရီရဂန္ဓော–ကိုယ်အနံ့သည်၊ ဒွါဒသဝဿပတ္တကာလေ–၁၂ နှစ်အရွယ် သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ (တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် အရွယ်ရောက်မှ)၊ နဿတိ–ပျောက်၏၊ တေသံ–ထို ကလေးတို့၏၊ သရီရဒုဂ္ဂန္ဓဟရဏတ္ထာယ–ကိုယ်၏ မကောင်းသော အနံ့ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏာဒီဟိ–နံ့သာမှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥစ္ဆာဒေန္တိ–ပွတ်တိုက်ပေးကြကုန်၏၊ ဇဝရုပ်–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဥစ္ဆာဒနံ– ပွတ်တိုက်ခြင်သည်၊ နဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ (ရဟန်းတို့အား မအပ်–ဟူလို)။

ပန–ကား၊ ပုညဝန္တေ–ဘုန်းကံရှိကုန်သော၊ ဒါရကေ–ကလေးတို့ကို၊ ဥဿုပေါင်တို့၌၊ နိပဇ္ဇာပေတ္တာ–အိပ်စေ၍၊ တေလေန–ဆီဖြင့်၊ မဏ္ဍေတ္တာ–သုတ်လိမ်း

ပလ္လင်္ကသ ဝါဠေ။ ။ သားရဲရုပ်ကို ဖျက်ရာ၌လည်း ခြေကို ထွင်းထားလျှင် အရုပ် မထင်ရှားအောင် ဖျက်ခြင်း, အရုပ်လုပ်ပြီးကို ဆောင်ယူ၍ တပ်ထားလျှင် ထိုအရုပ်ကို ဖွာခြင်းအားဖြင့် ဖျက်နိုင်ပါသည်၊ "ပလ္လင်၏ သားရဲရုပ်တို့ကို ဖျက်၍သုံးကောင်း၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပလ္လင်သည် ဥစ္ဆာသယနမဟုတ်, ခမ်းနားသော မဟာသယနတွင် ပါဝင် ကြောင်း သိရ၏။ ["အာသန္နီ ပလ္လင်္ကော ဥစ္ဆာသယနံ, သေသာ မဟာသယနံ"ဟူသော ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာ (၁၈၇)၌ ပလ္လင်္ကကို ဥစ္ဆာသယနဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

ဥစ္ဆာဒနံ။ ။ ဆာဒဓာတ်သည် ဖုံးခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဥကြောင့် ပွတ်တိုက်ခြင်းအနက်ကို ယူပါ။ [ဥစ္ဆာဒေန္တိတိ ဥဗ္ဗဋ္ဋေန္တိ–ဋီကာသစ်။] "မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဒါရကာနံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် အဏ္ဏဇ ဇလာဗုဇ သတ္တဝါတို့ကိုသာ ယူရ၏၊ ထိုကလေးတို့မှာ အမိဝမ်း၌ ကြာမြင့်စွာ နေခဲ့ရသောကြောင့် ထိုအနံ့သည် ၁၂ အရွယ်ရောက်မှ ပျောက်၏။

၍၊ ဟတ္ထပါဒဦရနာဘိအာဒီနံ–လက် ခြေ ပေါင် ချက် အစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏၊ သဏ္ဌာနသမ္ဘာဒနတ္ထံ–ပုံသဏ္ဌာန်တို့ကို ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပုံသဏ္ဌာန်တို့ကို ပြည့်စုံစေခြင်းအကျိုးငှာ) ပရိမဏ္ဍလန္တိ–ထက်ဝန်းကျင် ဆုပ်နယ်ပေးကြရကုန်၏၊ ဧဝရူပံ–သော၊ ပရိမဏ္ဍလံ–ထက်ဝန်းကျင် ဆုပ်နယ်ပေးခြင်းသည်၊ နေ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ နာပနန္တိ–ကား၊ တေသံယေဝ ဒါရကာနံ–ထို ဘုန်းကံရှိသော ကလေးတို့ကိုပင်၊ ဂန္ဓာဒီဟိ-နံ့သာရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (နာပနံဝိယ-ရေချိုးစေခြင်းကဲ့သို့၊ ဝါ-ရေချိုးပေးခြင်းကဲ့သို့)၊ နာပနံ-ရေချိုးပေခြင်းကိုလည်းကောင်း။

သမ္ဘာဟနန္တိ–ကား၊ မဟာမလ္လာနံဝိယ–လက်ဝှေ့သမားကြီးတို့၏ကဲ့သို့၊ ဟတ္ထပါဒေ–လက်ခြေတို့ကို၊ မုဂ္ဂရာဒီဟိ–ဆောက်ပုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝါ–လက်ရိုက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [ရှေးက လက်ရိုက်ကိုပင် ဆောက်ကို ပုတ်ခတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဆောက်ပုတ်"ဟု ခေါ်သည်။] ပဟရိတ္တာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ဗာဟာနံ ဝမုနံ–လက်ခြေတို့ကို တိုးပွားစေခြင်းကိုလည်းကောင်း။

အာဒါသန္တိ–ကား၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အာဒါသံ–ကြေးမုံကို၊ ဝါ–မှန်ကို၊ ပရိဟရိတုံ–ကိုယ်ဥစ္စာဟု သိမ်းပိုက်၍ ဆောင်ယူခြင်းငှာ၊ နေ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်။ [ရှေးက ကြေးကို လုပ်ထားသောကြောင့် "ကြေးမုံ"ဟု ခေါ်၏၊ ယခုခေတ် မှန်ပင်တည်း၊ မည်သည့် အာဒါသ မဆို ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်၍ မထားအပ်သောကြောင့် "ယံကိဉ္စိ"ဟု ဆိုသည်။]

သဏ္ဌာန ၊ပေ၊ ပရိမဏ္ဍလန္တိ။ ။ လက်, ခြေ, ပေါင်, ချက်, နှာခေါင်း, ဦးခေါင်းစသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်လှအောင် ဆုပ်နယ်ပေးရ, နှာခေါင်း ပိနေလျှင်, တိုနေလျှင် ဆွဲပေးရ, ဦးခေါင်းစောင်းနေလျှင်, နဖူးမောက်နေလျှင် နှောက်စေ့ထွက်နေလျှင် ပြုပြင်ပေးရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပရိမဏ္ဍန–ဆုပ်နယ်"ကို ဥပလက္ခဏာဟု မှတ်ပါ။

နာပနံ။ ။စာအုပ်တို့၌ "နာပနံ"ဟု ရှိ၏၊ ဥပမာနည်း "ဂန္ဓာဒီဟိ နာပနံ"ဟု ရှိသည်ကား ရေချိုးစေခြင်း–ရေချိုးပေးခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းပါ၏၊ ရဟန်းကိုယ်တိုင် ဂန္ဓ စသဲည်တို့ဖြင့် ရေချိုးရာ၌မူ "နာယနံ"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်၊ သို့သော် နိသယ၌ကား ပါဠိရှိအတိုင်းပင် ပေးထားပါသည်။ [သုတ်သင်ခြင်း ရေချိုးခြင်းအနက်ဟော နာဓာတ်သည် ဒိဝါဒိတည်း။]

သမ္ဘာဟနံ။ ။ သံ+ဗာဟနံ၊ ဗာဟာဓာတ်သည် ဝုဒ္ဓိအနက်ကို ဟောဏ်၊ "သံ–ကောင်းစွာ"အရ "မဟာမလ္လာနံ ဝိယ ဟတ္ထ ၊ပေ၊ ပဟရိတ္တာ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ဗာဟနံအတွက် "ဝမုနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗာဟနံ ဝမုနံ"ဟု ပါဠိရှိသင့်၏၊ ဗာဟနံ၌ ဗဟာဓာတ်+ကာရိတ်ကျေ, ယုပစ္စည်း၊ ကံကိုကား "ဟတ္ထပါဒေ"ကို "ဟတ္ထပါဒါနံ"ဟု ပြင်၍ လိုက်ပါစေ။ [စာအုပ်တို့၌ "ဗာဟုဝမုနံ"ဟု ရှိ၏၊ ဟတ္ထပါဒကို တိုးပွားအောင် ပုတ်ခတ်ရာ၌ လက်ရုံးကိုသာ ကြီးထွားစေသည် မဟုတ်ပါ, ပါဒတို့ကိုလည်း တိုးပွားစေရပါသည်၊ ဟတ္ထအရ လက်မောင်း လက်ရုံးလည်း ပါဝင်ပြီးဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဗာဟုဝမုနံ" ပါဠိကို စဉ်းစားပါ။]

အဌနန္တိ–ကား၊ အလက်ာရဌနမေဝ–တန်ဆာဖြစ်သော မျက်စဉ်းသာတည်း၊ မာလာတိ–ကား၊ ဗဟွမာလာဝါ–ဖွဲ့အပ် သီကုံးအပ်သော ပန်းသည်လည်းကောင်း၊ အဗဟွမာလာဝါ–မဖွဲ့အပ် မသီကုံးအပ်သော ပန်းသည်လည်းကောင်းတည်း၊ [မာလာသဒ္ဒါသည် လောကီကျမ်းဌ ပန်းကုံးကိုသာ ဟောသော်လည်း သာသနာတော်ဌ ကုံး–မကုံး အားလုံးကို ဟောနိုင်သည်။] ဝိလေပနန္တိ–ကား၊ ယဲ့ကိုဌ–အမှုတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ဆဝိရာဂကရဏံ–အရေအဆင်း၏ တပ်စွဲဖွယ်ကို ပြုတတ်သော နံ့သာပျောင်း အလှရည်စသည်တည်း။[စူဠသီလဌ ဤပုဒ်ကို ပြခဲ့ပြီ။]

မုခစုဏ္ဏံ မုခဝိလေပနန္တိ–ကား၊ မုခေ–မျက်နှာဌ၊ ကာဌပိဌကာဒီနံ–မည်းနက်သော အဖု အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ–မဲ့အစရှိသည်တို့ကို၊ ဟရဏတ္ထာယ–ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ၊ မတ္တိကကဏ္ဏံ–ဆေးဖြင့်ပြုစီရင်အပ်သော မြည်းမှန့်ကို၊ ဒေန္တိ–ပေးကြကုန်၏၊ (သုတ်လိမ်းကြကုန်၏)၊ တေန (မတ္တိကကဏ္ဏေန)–ကြောင့်၊ လောဟိတေ–မကောင်းသော သွေးသည်၊ စလိတေ–လှုပ်ရှားလသော်၊ (လှုပ်ရှားသောအားဖြင့် ကုန်ခန်းလသော်)၊ သာသပကဏ္ဏံ–မုံညင်းမှုန့်ကို၊ ဒေန္တိ–၏၊ တေန (သာသပကဏ္ဏေန)–သည်၊ ဒေါသေ–သွေးတည်းဟူသော အပြစ်ကို၊ ခါဒိတေ–ခဲစားအပ်ပြီးသော်၊ တိလကဏ္ဏံ–နှမ်းမှုန့်ညက်ကို၊ ဒေန္တိ၊ တေန (တိလကဏ္ဏေန)–ကြောင့်၊ လောဟိတေ–သွေးသည်၊ သန္ဓိသိနေ–ငြိမ်သက်စွာ တည်နေလသော်၊ ("ငြိမ်သက်စွာ တည်နေ"ဟူသည် မကောင်းသော သွေးများ ကုန်သွားခြင်းတည်း၊) ဟလိဒ္ဒိကဏ္ဏံ–နနွင်းမှုန့်ကို၊ ဒေန္တိ၊ တေန (ဟလိဒ္ဒိကဏ္ဏေန)–ကြောင့်၊

အဌနံ။ ။ အလက်ာရဌနမေဝဌ ဧဝဖြင့် ဆေးဖြစ်သော မျက်စဉ်းကိုကန့်၊ ထိုဆေးမျက်စဉ်းမှာ မဏ္ဍနအနုယောဂ မဟုတ်သောကြောင့် ဤနေရာဌ တားမြစ်ဖွယ် မလို၊ [ကုလားလူမျိုးတို့သည် လှအောင် မျက်ရေးကွင်းလေ့ရှိကြ၏၊ ထိုတန်ဆာမျက်စဉ်းသာ မအပ်။]

ကာဌပိဌကာဒီနံ စသည်။ ။ ကာဌပိဌကာဒီနန္တိ ကာဌဝဏ္ဏပိဌကာဒီနံ၊ မတ္တိကကဏ္ဏန္တိ သြသဟေတိ အဘိသခ်ံတံ ယောဂမတ္တိကာစုဏ္ဏံ (ဆေးတို့ဖြင့် ပြုစီမံအပ်သော ဆေးတို့ဖြင့် ဖော်စပ်အပ်သော မြည်းမှုန့်) ဒေန္တိ ဝိလိမ္ပေန္တိ၊ စလိတေတိ ဝိကာရာပဇ္ဇနဝသေန (ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) စလနံ ပတ္တေ၊ ကုပိတေတိ အတ္ထော၊ ဒေါသေတိ ကာဌပိဌကာဒီနံ ဟေတုဘူတေ လောဟိတဒေါသေ၊ ခါဒိတေတိ အာနယဝသေန (ဆောင်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ခါဒိတေ၊ သန္ဓိသိနေတိ တာဒိသေ ဒုဋ္ဌလောဟိတေ ပရိက္ခီဏေ၊ စုဏ္ဏေန္တိတိ ဝိလိမ္ပေန္တိ၊ တံ သဗ္ဗံတိ မတ္တိကာကဏ္ဏံ သာသပတိလဟလိဒ္ဒိကဏ္ဏ ဒါနသခ်ါတံ မုခစုဏ္ဏံ, မုခဝိလေပနဌ။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော် "မုခစုဏ္ဏ မုခဝိလေပနံ"ဟု ရှိသော်လည်း အဌကထာ အဖွင့်ဌ မုခစုဏ္ဏကေန စုဏ္ဏေန္တိ ကို နောက်ထား၍လည်းကောင်း, မတ္တိကာကဏ္ဏ စသည်ကို ရှေ့ထား၍လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းသည် အနက်အစဉ်ဖြစ်သော လုပ်ငန်းစဉ် ဝယ် လိမ်းကျံမှုက အလျင်ကျသောကြောင့် အနက်စဉ်အတိုင်း ဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဆဝိဝဏ္ဏော–အရေအဆင်းသည်၊ အာရဗ္ဘေ–တက်လသော်၊ (အရေးအဆင်းကောင်းလသော်)၊ မုစုဏ္ဏောနေ–မျက်နှာချေမှုန့်ဖြင့်၊ မုခံ–ကို၊ စုဏ္ဏေန္တိ–ပွတ်ချေကြကုန်၏၊ ဝါ–လိမ်းကျံကြကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသည်၊ (ဆေးမြည်းကမ္ဘာ့ကို လိမ်းကျံခြင်း, မုံညင်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, နှမ်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, နနွင်းမှုန့်ကို လိမ်းကျံခြင်း, မျက်နှာချေမှုန့်ဖြင့် ပွတ်ချေခြင်းသည်၊) နေ ဝဋ္ဋတိ။

ဟတ္ထဗန္ဓာဒီသု–ဟတ္ထဗန္ဓ အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ၉၀ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဟတ္ထေ–လက်၌၊ ဝိစိတ္တြသန်ကပါလာဒီနိ–ဆန်းကြယ်သော ခရသင်းခွက် အစရှိသည်တို့ကို၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဒီဟိ" ဟု ရှိ၏။] ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့၍၊ ဝိစရန္တိ–လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တံဝါ–ထို ခရသင်းခွက် အစရှိသော တန်ဆာသည်လည်းကောင်း၊ အညံ–အခြားသော၊ သဗ္ဗမ္ပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဟတ္ထာဘရဏံဝါ–လက်ဝတ်တန်ဆာသည်လည်းကောင်း၊ နေ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ အပရေ–တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သိခံ–ဦးစွန်းကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့၍၊ (တစ်နည်း) သိခံ ဗန္ဓိတ္တာ–ဆံထုံးထုံး၍၊ ဝိစရန္တိ–ကုန်၏၊ သုဝဏ္ဏစိရက မုတ္တာလတာဒီဟိစ–ရွှေဆံထိုးပုလဲသွယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း၊ တံ–ထို ဆံထုံးကို၊ ပရိကွ်ိပန္တိ–ရစ်ပတ်ကြကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော တန်ဆာဆင်မှုသည်၊ နေ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ အပရေ–တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ စတုဟတ္ထဒဏ္ဍံဝါ–၄ တောင်ရှိသော ဒုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အညံ–အခြားသော၊ အလက်ံတဒဏ္ဍကံဝါ–တန်ဆာဖြစ်သော ဒုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတ္တာ–ကိုင်၍၊ ဝိစရန္တိ–ကုန်၏၊ (ဒုတ်ကို တန်ဆာအဖြစ်ဖြင့် သုံးကြသည်)၊ တထာ–တူ၊ ဣတ္ထိပုရိသရူပါဒိဝိစိတ္တံ–မိန်းမရုပ်ယောကျ်ားရုပ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဆန်းကျယ်သော၊ သုပရိကွ်ိတ္တံ–ကောင်းစွာကာရံအပ်သော၊ ဝါမပသေ–လက်ဝဲနံပါး၌၊ သြလဂ္ဂိတံ–ဆွဲချိတ်အပ်သော၊ ဘေ,သဇ္ဇနာဠ္ဍကံ–ဆေးကျည်တောက်ကို၊ ဝါ–ဆေးဗူးကို၊ ဂဟေတ္တာ ဝိစရန္တိ၊ (တထာဖြင့် ဂဟေတ္တာ ဝိစရန္တိကို ညွှန်းသည်)၊ အပရေ–တို့သည်၊ ကဏ္ဏိကရတနပရိကွ်ိတ္တကောသံ–အထွဋ်ရတနာတို့ဖြင့် ကာရံအပ်သော အိမ်ရှိသော၊ အတိတိခိဏံ–အလွန်ထက်သော၊ အသိံ–သန်လျက်ကို၊ ဝါ–ဓားလွယ်ကို၊ (ဂဟေတ္တာ ဝိစရန္တိ)။

ပဋ္ဌဝဏ္ဏသုတ္တသိဗ္ဗိတံ–ငါးမျိုးသော အဆင်းရှိသော ချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ မကရဒဏ္ဍာဒိဝိစိတ္တံ–မကရ်းသွား အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဆတ္တံ–ထီးကို၊ (ဂဟေတ္တာ ဝိစရန္တိ)၊ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္တာ–ရွှေ ငွေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ မောရပိဉ္ဆာဒိပရိကွ်ိတ္တာ–ဥဒေါင်းမြီး အစရှိသည်တို့ဖြင့် ကာရံအပ်ကုန်သော၊ ဥပါဟနာ–ဖိနပ် (၂ဖက်) တို့ကို၊ ဂဟေတ္တာ ဝိစရန္တိ)၊ ကေစိ–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ရတနမတ္တာယာမံ–တစ်တောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အလျားရှိသော၊ စတုရဿလဝိတ္ထတံ–လက် ၄ သစ် အပြန့်ရှိသော၊

ကေသန္တပရိစ္ဆေဒံ–ဆံပင်၏ အဆုံးအပိုင်းခြားကို၊ ဒသေတ္တာ–ဖော်ပြ၍၊ မေဃ မုခေ–မိုးတိမ်ဝင်၌၊ ဝိဇ္ဇုလတံဝိယ–လျှပ်နွယ်ကဲ့သို့၊ နလာဋေ–နဖူး၌၊ ဥဏှီသပဋ္ဌံ–သင်းကျစ်ပြားကို၊ ဗန္ဓန္တိ–ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ စူဠမဏိ–မကိုင်ဋ္ဌ၏ အထွင်ဋ္ဌ၌ တပ်အပ်သော ကျောက်မျက်ရတနာကို၊ (ဥဿျောင်ဋ္ဌ တပ်အပ်သော ကျောက်မျက်ရတနာကို၊) ဓာရေန္တိ–ဆောင်ကြကုန်၏၊ [စူဠာယ–ဥဿျောင်၏+မဏိ–တည်း၊ စူဠမဏိ။] စာမရဝါလဗီဇနီ–စာမရီသားမြီးယပ်ကို၊ ဓာရေန္တိ–ဆောင်ကြကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ– ထို အလုံးစုံသည်၊ (အပရေ စတုဟတ္ထံ စသော အလုံးစုံသည်၊) နဝဋ္ဋတိ–မအပ်။

၁၇။ အနိယျာနိကတ္တာ–ဒုဋ္ဌတိဘဝ သံသရာမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သမ္မပ္ပလာပဝိရတိစေတနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဋ္ဌမောက္ခ မဂ္ဂါနံ–လူ့ပြည် နတ်ပြည်လမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းတို့၏၊ တိရစ္ဆာနဘူတာ–ဖီလာကန့်လန့်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ကထာ–စကားတည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ တိရစ္ဆာနကထာ–မည်၏။ [အနိယျာနိကတ္တာ၌ နိယျာနိကအတွက် ဋီကာ နောက်ဆုံးနည်းကိုသာ အနက်ပေးထားသည်၊ ရှေ့ ၃ နည်းအတွက် အနက်ပေးလိုမူ–"ဒုဋ္ဌတိဘဝ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သဋ္ဌမဋ္ဌ မောက္ခမဋ္ဌကို ထိုက်သော" စသည်ဖြင့် ဝစနတ္ထကို ကြည့်၍ပေးပါ။]

အနိယျာနိကတ္တာ။ ။ဒုဋ္ဌတိတော သံသာရတောစ နိယျာတိ ဧတေနာတိ နိယျာနံ၊ သဋ္ဌမဋ္ဌနှင့် မောက္ခမဋ္ဌ၏။ [နိ+ယာ+ယု။] သဋ္ဌမဋ္ဌ၌ သဋ္ဌအရ ဒုဋ္ဌတိမဟုတ်သော လူ့ပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို ယူပါ၊ "ထို သဋ္ဌသို့ရောက်ကြောင်းလမ်း"ဟူသည် ဒါန သီလ ဘာဝနာတည်း၊ ထိုတရားများသည် ဒုဋ္ဌတိ အပါယ် ၄ ပါးမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်၏၊ မောက္ခမဋ္ဌဟူသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာနှင့် မဂ်ဖိုလ်တရားများတည်း။ [ဝိဝဋ္ဋ နိဿိတဒါန စသည်တို့လည်း မောက္ခမဋ္ဌ၌ ပါဝင်နိုင်စရာ ရှိ၏။]

ဝစနတ္ထ။ ။ နိယျာနံ+အရဟတိ–နိယျာနကို+ထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤအရဟတိအနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိယျာနေ နိယုတ္တာ–နိယျာနဋ္ဌ+ယုဋ္ဌ၏၊ ဣတိဝါ–ဤနိယုတ္တအနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိယျာနံ ဖလဘူတံ ဧတိသာ အတ္ထိ–အကျိုးဖြစ်သော နိယျာနရှိ၏၊ ဣတိဝါ–ဤ အဿတ္ထိ အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိယျာနိကာ–မည်၏၊ (တစ်နည်း) ဝစီဒုစ္စရိတသံကိလေသတော–ဝစီဒုစရိုက် သံကိလေသတို့မှ+နိယျာတိ–ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ–ဤကတ္တုသာဓကဝစနတ်ကြောင့်၊ နိယျာနိကာ–မည်၏။ [ဤနည်း၌ "နိယျာနိယာ"ဟု ကတ္တားဟော အနိယပစ္စည်း၊ နိ၌ ရဿ, ယကို ကပြု။]

အရကောက်။ ။အရကောက်မှာ ပြခဲ့သော သဋ္ဌမဋ္ဌ မောက္ခမဋ္ဌတို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော (ထိုမဋ္ဌတို့၏ အကြောင်းရင်းတစ်မျိုးဖြစ်သော) သမ္မပ္ပလာပမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စေတနာနှင့် ဝိရတိစေတသိက်တည်း၊ ထို့နောက် "နိ+နိယျာနိကာ, အနိယျာနိကာ" ပြု၍ ထိုနိယျာနိက်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမ္မပ္ပလာပဒုစရိုက်ကို ရသည်။ [တပ္ပဋ္ဌိပက္ခတော အနိယျာနိကာ၊ သမ္မပ္ပလာပေါ–ဋီကာသစ်။]

တတ္ထ–ထို တိရစ္ဆာနကထာတို့တွင်၊ ရာဇာနံ–မင်းကို၊ အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ မဟာသမ္မတော–မဟာသမ္မတမင်းသည်၊ ဇဝံ မဟာနုဘာဝေါ–ဤသို့ ကြီးသော တန်ခိုးရှိ၏၊ မန္ဓာတာ–မန္ဓတ်စကြာမင်းသည်၊ ဇဝံ မဟာနုဘာဝေါ–၏၊ ဓမ္မာသောကော–ဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ ဇဝံ မဟာနုဘာဝေါ–၏၊ ဣတိ အာဒိနာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊ ကထာ–စကားသည်၊ ရာဇကထာ–မည်၏၊ စောရကထာဒီသု–စောရကထာ အစရှိသည်တို့၌၊ ဇသ (ဇ,သော)–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ တေသု–ထိုရာဇကထာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အသုကော–ဤမည်သော၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ အဘိရူပေါ–လွန်ကဲသော အဆင်းရှိ၏၊ ဝါ–အလွန် အဆင်းလှ၏၊ ဒဿနီယော–ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ ဣတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဂေဟသိတကထာဝ–အိမ်ခ၌တည်သူ လူတို့ကိုမှီသော စကားသည်သာ၊ တိရစ္ဆာနကထာ–တိရစ္ဆာနကထာသည်၊ ဝါ–သဂ္ဂမဂ္ဂ မောက္ခမဂ္ဂတို့၏ ဖီလာ ကန့်လန့်ဖြစ်သော စကားသည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ကား၊ ဇဝံ မဟာနုဘာဝေါ–

တိရစ္ဆာနကထာ။ ။ တိရိယံ–ဖီလာ (ကန့်လန့်)+အဋ္ဌတိ–သွားတတ်၏၊ ဝါ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ တိရစ္ဆနာ၊ တိရိယကို တိရပြု, အဋ္ဌကို ဆုပြု, ယုကို အနပြု။ [အဋ္ဌဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ ထောမနိမိတ် "တိရ်ယျက်"ဟု ရှိ၏၊ အကောက်အနက်, ပိတ်ဆို့ခြင်းအနက်, သားငှက် တိရစ္ဆာန်အနက်, အကောက်သွားသူ အနက်တို့၌ ဖြစ်၏၊ ဤ၌ကား "ဖီလာ, ကန့်လန့်, ပိတ်ဆို့တတ်" အနက်က သာ၍သင့်လျော်၏။] တိရစ္ဆာနာ+ဟုတ္တာ+ဘူတာ တိရစ္ဆာနဘူတာ၊ တိရစ္ဆာနဘူတာစ+သာ+ကထာစာတိ တိရစ္ဆာနကထာ။ [ရာဇကထာ စသည်တို့သည် သဂ္ဂမဂ္ဂ မောက္ခမဂ္ဂ၏ ဖီလာကန့်လန့်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာ–သမ္မပ္ပလာပ ဒုစရိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။]

ရာဇကထာ။ ။ ပဗန္ဓကပ္ပနာ ကထာ၊ (၁၁၃) အဘိဓာန်၊ "ပဗန္ဓကပ္ပနာ ထောကသစ္စာ ကဲထာ ဝိဒူ။ [ထောကသစ္စာ–နည်းသော အမှန်ရှိသော၊ ပဗန္ဓကပ္ပနာ–ကြံဆ၍ စီရင်အပ်သော အဖွဲ့ကို၊ ကထာ–ကထာဟူ၍၊ ဝိဒူ–သိကြကုန်၏၊–အဘိဓာန် နိဿယသစ်လာ, စိန္တာမဏိဋီကာ၊] ဤအဖွင့်များကို ထောက်၍ ရိုးရိုး အလျှာပသလျှာပ စကားပြောခြင်းမျိုး မဟုတ်သော, မင်းစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းအရာ တစ်မျိုးမျိုးကို ဖွဲ့ဆိုထားသော, ထိုသို့ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အမှန်နည်းပါး၍ သိုင်းဝိုင်းထားသော စကားအပိုတွေသာ များသော (ယခုခေတ် ကွက်စိပ်ဆရာ ဇာတ်သမားတို့ ပြောဆို ကပြအပ်သော) အကြောင်းအရာမျိုးကို ကထာခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့်ပင် "အနိယျာနိက"အရ သမ္မပ္ပလာပကို ဦးကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ ရာဇာနံ+အာရဗ္ဘ+ပဝတ္တာ+ကထာ ရာဇကထာ။

ဂေဟသိတ။ ။ဂေဟဖြင့် ထို ဂေဟ၌တည်သော မင်းစသူကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူ၍ "ဂေဟံ–အိမ်ခ၌တည်သူကို+သိတာ (နိဿိတာ)–မှီသောစကားတည်း၊ ဂေဟသိတာ၊ (အိမ်ခ၌နေသူ လူတို့ကိုမှီသော–ထို မင်းစသူတို့၏ အကြောင်းအရာဖြစ်သော) စကား။

သော၊ သောပိ–ထိုမင်းသော်မှလည်း။ ခယံ–ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဂတောနာမ–ရောက်ရသည်မည်သေး၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော ကထာသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ–စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အဖြစ်၌၊ တိဋ္ဌတိ–တည်၏၊ စောရေသု–သူခိုးတို့တွင်၊ ဝါ–သူပုန်း ဓားပြတို့တွင်၊ မူလဒေဝေါ–မူလဒေဝသူပုန်းကြီးသည်၊ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ–၏၊ မေဃမာလော–မေဃမာလသူပုန်းကြီးသည်၊ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ တေသံ–ထိုသူပုန်ကြီးတို့၏၊ ကမ္မံ–အလုပ်ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ အဟော သူရာ–သြော် ရဲရင့်ပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ–သို့၊ ဂေဟသိတကထာဝ–သည်သာ၊ တိရစ္ဆာနကထာ–မည်၏။

ယုဒ္ဓေပိ–စစ်တိုက်ရာ၌လည်း၊ ဘာရတယုဒ္ဓါဒီသု–ဘာရတညီနောင်တို့၏ စစ်တိုက်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ အသုကေန–ထိုမည်သော မင်းသည်၊ အသုကော–ထိုမည်သော မင်းကို၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း)၊ မာရိတော–သတ်အပ်ပြီ၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိဒ္ဓေါ–ထိုးဖောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ကာမသာဒဝသေန–ကိလေသာကာမဟူသော သာယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ကာမသခ်ါတ အသာဒဝသေန–ဋီကာ။] (ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊) ကထာဝ–သည်သာ၊ တိရစ္ဆာနကထာ–မည်၏၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဘာရတရာမယုဒ္ဓါဒီသု"ဟု ရှိ၏၊ "ရာမမင်း၏ ဒသဂိရိဘီလူးနှင့် စစ်တိုက်ခြင်း"ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ပန–အနွယ၊ တေပိ–ထိုမင်းတို့သော်မှလည်း၊ ခယံ–သို့၊ ဂတာနာမ–ရောက်ရကုန်တုံသေး၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သည်၊ (သမာနာ–ဖြစ်လသော်)၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ယုဒ္ဓ စသည်တို့၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ–ကမ္မဋ္ဌာန်းချည်းသာ၊ ဟောတိ–၏၊ (နောက်စာအုပ်တို့၌ "သဗ္ဗတ္ထ ကထာ"ဟု ကထာတစ်ခု ပါသေး၏)။

["သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ"ဟု ကထာအားလုံးကို ညွှန်ပြပြီးဖြစ်သော်လည်း အနေကထာ စသည်တို့၌ ဆိုဖွယ်ရှိသေးသောကြောင့် "အပိစ" စသည်ကို မိန့်သည်။] အပိစ–သည်သာ မကသေး၊ (တစ်နည်း) အပိစ–စိုးစဉ်း အနည်းငယ်

ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ။ ။"အနိစ္စတာ ပဋိသံယုတ္တတ္တာ–"သို့ကလောက် တန်ခိုးကြီးသော မင်းသော်မှ ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရသေး၏"ဟု အနိစ္စတာ (မမြဲသော သဘော) နှင့် စပ်ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ–(မင်းဟု ခေါ်အပ်သူ၏ ရပ်နာမ်ခန္ဓာသည် ဒုက္ခသစ္စာ, ထိုဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း တဏှာသည် သမุဒယသစ္စာ, ထိုရပ်နာမ်၏ ချုပ်ရာသည် နိရောဓသစ္စာ, ထိုနိရောဓသို့ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် မဂ္ဂသစ္စာ) ဤသို့ သစ္စာ ၄ ပါးကို သိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာန်း၏အဖြစ်၌"ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာကား အနိစ္စတာကို ရှုသော ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းသာတည်း။ [သောနာမည်၌ နာမသဒ္ဒါသည် ဂရဟာဓောတက, ခယံ ဂမနကို ရှုံ့ချသည်၊ ပိကို သမ္ဘာဝနာဟု ယူသင့်၏၊ "ထိုမျှ တန်ခိုးကြီးသူသော်မှ ကုန်ခန်းပျက်စီးရသေး၏၊ အခြားသူမှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ"ဟု ဆည်းပါ။]

ဆိုဖွယ်ရှိသေး၏၊ အနှာဒီသု–အနှ အစရှိသသည်တို့၌၊ (နှ ဝဋ္ဋတိ, ဝဋ္ဋတိတို့၌ စပ်၊) ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝဏ္ဏဝန္တော–အဆင်းရှိသော၊ ဂန္ဓဝန္တော–အနံ့ရှိသော၊ ရသဝန္တော–အရသာရှိသော၊ ဖဿဝန္တော–အတွေ့နှင့် ပြည့်စုံသော အစာကို၊ ခါဒိမှ–ခဲခဲ့ရကုန်ပြီ၊ ဘုဉ္ဇိမှ–စားခဲ့ရကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ကာမသာဒဝသေန–ဖြင့်၊ ကထေတုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ ပန–အနွယ၊ သာတ္ထက–အစီးအပွားနှင့် တကွ ဖြစ်သော ကထာကို၊ ကတွာ–၍၊ [သဟ အတ္ထေနာတိ သာတ္ထက၊ ဟိတပဋ္ဌ သံယုတ္တန္တိ အတ္ထော–ဋီကာ၊ အတ္ထသဒ္ဒါ ဟိတအနက်ဟော။] ပုဗ္ဗေ–ရှေးဦး၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝဏ္ဏာဒီသမ္ဘန္ဓ–အဆင်း အစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ အန္ဓ–အစာကို လည်းကောင်း၊ ပါန–အဖျော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထံ–အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သယနံ–အိပ်ရာနေရာကိုလည်းကောင်း၊ မာလံ–ပန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓံ–နံ့သာကိုလည်းကောင်း၊ သီလဝန္တာနံ–သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ အဒမှ–ပေးလှူခဲ့ရကုန်ပြီ၊ စေတိယေ–စေတီတော်၌၊ ပူဇံ–ပူဇော်ခြင်းကို၊ ကရိမှ–ပြုခဲ့ရကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ကထေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏။

ပန–ကား၊ ဥတိကထာဒီသု–အစရှိသည်တို့၌၊ (နှ ဝဋ္ဋတိ, ဝဋ္ဋတိတို့၌ စပ်၊) အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ဥတကာ–ဆွေမျိုးတို့သည်၊ သူရာ–ရဲရင့်ကုန်၏၊ သမတ္ထာ–စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ မယံ–တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိစိတ္တေဟိ–ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ ယာနေဟိ–ယာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဝိစရိမှ–လှည့်လည်ခဲ့ကြရကုန်ပြီ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ အဿာဒဝသေန–ဖြင့်၊ ဝတ္ထုံ–ငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–အနွယ၊ သာတ္ထက–ကို၊ ကတွာ–၍၊ နော–ငါတို့၏၊ တေပိ ဥတကာ–ထို ဆွေမျိုးတို့သော်မှလည်း၊ ခယံ–သို့၊ ဂတာ–ပြီ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ မယံ–တို့သည်၊ ဧဝရူပါ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဥပါဟနာ–ဖိနပ်တို့ကို၊ [ယာနကထာနှင့် စပ်၍ ဥပါဟနာကို ပြသည်။] သံဃဿ-အား၊ အဒမှ–ပြီ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ [ရှေးစာအုပ်၌ "ကထေတဗ္ဗံ–ပြောဆိုနိုင်၏" ဟု ရှိ၏။]

ဂါမကထာပိ–သည်လည်း၊ (နှ ဝဋ္ဋတိ, ဝဋ္ဋတိတို့၌ စပ်)၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ဂါမကထာဒီသုပိ" ဟု ရှိ၏ မကောင်း။] သုနိဝိဋ္ဌ ဒုန္နိဝိဋ္ဌ သုဘိက္ခ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒီ ဝသေနဝါ–ကောင်းစွာ တည်နေစအပ်, မကောင်းသဖြင့် တည်နေစေအပ်, သာယာ ဝပြောခြင်း, ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း, အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အသုကဂါမဝါသိနော–ထိုမည်သောရွာ၌ နေသူတို့သည်၊ သူရာ–ကုန်၏၊ သမတ္ထာ–ကုန်၏၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–သို့၊ အဿာဒဝသေန–

ဂါမကထာ။ ။သုဋ္ဌု+နိဝေသီယတ္ထ–ကောင်းစွာ တည်နေစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ သုနိဝိဋ္ဌော၊ ရွာတည်ပုံ အိမ်တွေ နေရာချထားပုံ ကောင်းသည်ကို "သုနိဝိဋ္ဌ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ မကောင်းသည်ကို "ဒုန္နိဝိဋ္ဌ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဂါမဖြင့် ဂါဝါသီ လူတို့ကိုလည်း အဘေဒေါပစာ, ဌာနူပစာအားဖြင့် ယူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ" ဟု ဆိုသည်။

ဖြင့်၊ (ဝတ္တုံ–ဌာ၊) နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–အနွယ၊ သာတ္ထက်–ကို၊ ကတ္ဝာ–၍၊ သဒ္ဓါ–သဒ္ဓါရှိကုန်၏၊ ပသန္နာ–ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုကုန်၏၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ခယဝယံ–ကုန်ခြင်း ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဂတာ–ပြီ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ ဝတ္တုံ–ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ နိဂမနဂရဇနပဒကထာဒီသုပိ–နိဂမကထာ နဂရကထာ ဇနပဒကထာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–ဤနည်းပင်တည်း။

ဣတ္ထိကထာပိ–သည်လည်း၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိနိ–အဆင်းပုံသဏ္ဌာန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ အသာဒဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝတ္တုံ)၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ သဒ္ဓါ–သဒ္ဓါရှိပါပေ၏၊ ပသန္နာ–ပါပေ၏၊ ခယဝယံ–သို့၊ ဂတာ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဧဝ မေဝ–သာ၊ (ဝတ္တုံ)၊ ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သူရကထာပိ–သည်လည်း၊ (နဝ ဝဋ္ဋတိ, ဝဋ္ဋတိ တို့၌ စပ်)၊ နန္ဒိမိတ္တောနာမ–နန္ဒိမိတ္တ မည်သော၊ ယောဓော–သူရဲကောင်းသည်၊ သူရော–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ အသာဒဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝတ္တုံ)၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ သဒ္ဓေါ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ခယံ–သို့၊ ဂတော–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဧဝ မေဝ–သာ၊ (ဝတ္တုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ။

ဝိသိခါကထာပိ–လမ်းဆုံ လမ်းမကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာသည်လည်း၊ (နဝ ဝဋ္ဋတိ, ဝဋ္ဋတိတို့၌ စပ်)၊ အသုကာ–ထိုမည်သော၊ ဝိသိခါ–လမ်းဆုံ လမ်းမကို၊ သုနိဝိဋ္ဌာ–ကောင်းစွာ တည်နေစေအပ်ပြီ၊ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ–မကောင်းသဖြင့် တည်နေစေအပ်ပြီ၊ သူရာ–ကုန်၏၊ သမတ္ထာ–ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အသာဒဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝတ္တုံ)၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ သဒ္ဓါ–သဒ္ဓါရှိပါပေကုန်၏၊ ပသန္နာ–ပါပေကုန်၏၊ ခယဝယံ–သို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဧဝမေဝ–သာ၊ (ဝတ္တုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာတိ–ကား၊ ဥဒကဋ္ဌာနကထာ–ရေ၏တည်ရာ ရေတွင်းရေကန်စသည်ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာတည်း၊ ဥဒကတိတ္ထကထာ–ရေဆိပ်ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သောကထာတည်း၊ ဣတိပိ–သို့လည်း၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဝါ–နည်း၊ ကုမ္ဘဒါသိကထာ–အိုးထိန်းသည်၏ ကျွန်မကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ် သော ကထာတည်း၊ သာပိ–ထိုကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာသည်လည်း၊ (နဝ ဝဋ္ဋတိ ဝဋ္ဋတိ တို့၌ စပ်)၊ ပါသာဒိကာ–စိတ်၏ကြည်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်၏၊ နစ္စိတုံ–

ဝိသိခါကထာ။ ။ဝိသိခါသဒ္ဒါသည် မြို့ရွာတို့၏ အတွင်း၌ လမ်းဆုံ လမ်းမကို ဟောစ်၏၊ [ဝိသိခါနာမ မဂ္ဂသန္ဓိဝေသော၊–ဋီကာသစ်။] ထိုလမ်းတို့ တည်နေပုံ (ထားပုံ) ကောင်းသည်ကို သုနိဝိဋ္ဌ, မကောင်းသည်ကို ဒုန္နိဝိဋ္ဌဟု ဆို၏၊ ဝိသိခါဖြင့် ထိုလမ်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ နေသူများကိုလည်း အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူနိုင်သောကြောင့် "သူရာ, သမတ္ထာ"ဟု ဆိုသည်။

ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ။ ။"ကုမ္ဘသ–ရေအိုး၏ +ဌာနံ–တည်ရာ"ဟူသည် ရေရှိသော (ရေတွင်း, ရေကန်, မြစ်, ချောင်း) အရပ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥဒကဋ္ဌာန (ရေရှိသော အရပ်) ဟု ဆိုသည်၊ ရေဆိပ်လည်း ထိုဥဒကဋ္ဌာန၌ ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒကတိတ္ထ

ကခြင်းငှာ၊ ဂါယိတုံ–သီဆိုခြင်းငှာ၊ ဆေကာ–ကျွမ်းကျင်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အသာဒဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝတ္တုံ)၊ နဲ ဝဋ္ဋတိ၊ သဒ္ဓါ–ရှိပါပေ၏၊ ပသန္နာ–ပါပေ၏၊ ဣတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေနေဝ–နည်းဖြင့်သာ၊ (ဝတ္တုံ)၊ ဝဋ္ဋတိ။

ပုဗ္ဗပေတကထာတိ–ကား၊ အတီတဉာတိကထာ–လွန်လေပြီးသော ဆွေမျိုးတို့ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာတည်း။ [ပုဗ္ဗေ+ပေတာ ကာလကံ်တာတိ ပုဗ္ဗပေတာ၊–ဋ္ဌီကာသစ်။] တတ္ထ–ထိုပုဗ္ဗပေတကထာ၌၊ ဝတ္ထုမာနဉာတိကထာ သဒိသော–ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဆွေမျိုးတို့ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာနှင့် တူသော၊ ဝိနိစ္ဆယော–အဆုံးအဖြတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ နာနတ္တကထာတိ–ကား၊ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဟိ–ရှေ့ကထာ နောက်ကထာတို့မှ၊ ဝိမုတ္တာ–လွတ်သော၊ အဝသေသာ–ကြွင်းသော၊ နာနာသဘာဝါ–အမျိုးမျိုးသော သဘောရှိသော၊ နိရတ္ထကကထာ–အစီးအပွား မရှိသော ကထာတည်း။ [နာနာသဘာဝါဖြင့် နာနတ္တ၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် သဘာဝအနက်ဟောဟု သိစေ၏။]

လောကက္ခာယိကာတိ–ကား၊ အယံ လောကော–ဤလောကကို၊ ကေန–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိမ္မိတော–ဖန်ဆင်းအပ်သနည်း၊ အသုကေနနာမ–ထိုမည်သော ဗြဟ္မာမင်းသည်၊ ဝါ–ထိုမည်သော ဗိသဏိုးနတ်မင်းသည်၊ နိမ္မိတော–ပြီ၊ ကာကော–ကျီးသည်၊ သေတော–ဖြူ၏၊ (ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊) အဋ္ဌိန်–အရိုးတို့၏၊ သေတတ္တာ–ဖြူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဗလကာ-ဗျိုင်းသည်၊ (ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဗကာ"ဟု ရှိ၏)၊ ရတ္တာ–နီ၏၊ (ကသ္မာ)၊ လောဟိတသ–သွေး၏၊ ရတ္တတ္တာ–နီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ

ကထာတိပိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို "ကုမ္ဘဏ္ဍာနကထာ–ရေအိုး၏တည်ရာ ရှေ့ရှိသောအရပ်ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာ"ဟု ပေးပါ၊ (တစ်နည်း) "ကုမ္ဘ+ကရဏဏ္ဍာနံ"ဟု ဆိုလို လျက် ကရဏပုဒ်ကျေ၊ အိုးလုပ်ရာအရပ်ဖြင့် ထိုအိုးလုပ်ရာ၌ အလုပ်–လုပ်ကြသော အိုးထိန်းသည်၏ ကျွန်မ (အလုပ်သူမ) များကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ကုမ္ဘဒါသိကထာ"စသည်ကို ဆိုသည်၊ ဤအလို "ကုမ္ဘဏ္ဍာနကထာ–အိုးလုပ်ရာဌာန၌ တည်သော အိုးထိန်းသည်၏ ကျွန်မကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကထာ"ဟု ပေးပါ။

လောကက္ခာယိကာ။ ။[လောက+အက္ခာယိကာ။] အက္ခာယတိ ဧတာယာတိ အက္ခာယိကာ၊ (အာ, ခါဓာတ်+ဏွ)၊ လောကဿ–လောကကို+အက္ခာယိကာ–ပြောဆိုကြောင်းကထာတည်း၊ လောကက္ခာယိကာ၊ လောကာယတဟု ခေါ်အပ်သော ဝိတဏ္ဍကျမ်းကိုမှီ၍ သတ္တလောက သြကာသလောက၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ (ဥပ္ပတ္တိ) ကိုလည်းကောင်း, တည်နေပုံ (ဌိတိ) ကိုလည်းကောင်း, လောက၏အဆောက်အဦ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ "ကေန နိမ္မိတော, အသုကေနနာမ နိမ္မိတော, ကာကော သေတော"စသော စကားတို့ကား ထိုပြောဆိုပုံကို ပြသော ပုံစံများတည်း။

ဒေမာဒိကာ–ဤသို့, အစရှိသော၊ လောကာယတ ဝိတက္ကာသလ္လာပကထာ–လောကာယတဝိတက္ကာကျမ်းလာ အချင်းချင်းပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း။

လောကာယတ။ ။လောကာ (ဗာလဇနာ) အာယတန်္တိ ဇတ္တု ဥဿဟန္တိ ဝါဒသာ ဒေနာတိ လောကာယတံ၊ ဇတ္တု–ဤကျမ်းဂန်၌၊ လောကာ–လူပြိန်း အများတို့သည်၊ ဝါဒသာဒေန–ထိုကျမ်း၌လာသော အယူဝါဒကို သာယာခြင်းကြောင့်၊ အာယတန်္တိ ဥဿဟန္တိ–အားထုတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ လောကာယတံ–လောကာယတကျမ်းမည်၏၊ (တစ်နည်း) လောကောဝါ ဟိတံ နု ယတတိ နု ဤဟတိ တေနာတိ လောကာယတံ–လူအပေါင်း၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုဟူသော စီးပွားကို အားမထုတ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် လောကာယတကျမ်းမည်၏၊ မှန်၏–ထိုကျမ်းကို သင်ယူသူတို့သည် လောကီ လောကုတ္တရာ စီးပွားဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို အားမထုတ်ကြတော့၊ ဤနည်း၌ "လောက+အယတ"ဟု ပုဒ်ခွဲ။

ဝိတက္ကာ။ ။ အညမညဝိရုဒ္ဓံ သဂ္ဂမောက္ခဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ကထံ တနောန္တိ ဇတ္ထာတိ ဝိတက္ကောပ၊ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်, (တစ်နည်း) သဂ္ဂမောက္ခတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော စကားကို ချဲ့ထွင်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ဝိတက္ကာသတ္ထာ–ဝိတက္ကာကျမ်း"ဟု ခေါ်၏။ [ဝိ, တနုဓာတ်+အပစ္စည်း၊ နကို ဏပြု၊ ဒုလာ။] (တစ်နည်း) ဝိရုဒ္ဓေန ဝါဒဒဏ္ဍေန တာဒ္ဒေန္တိ ဇတ္ထာတိ ဝိတက္ကောပ–ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒဒုတ်ဖြင့် အခြားဝါဒရှိသူတို့ကို ပုတ်ခတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဝိတက္ကာကျမ်း မည်၏။ [ဝိ, တဒ္ဓဓာတ်+အပစ္စည်း ဒ္ဓကို ဒုပြု, ဏ်လာ။] "ဝိတက္ကာသတ္ထံ ဝိညေယျံ, ယံ တံ လောကာယတံ ဣတိ" ဟု အဘိဓာန် (၁၁၂)၌ ဆိုသောကြောင့် လောကာယတကျမ်းနှင့် ဝိတက္ကာကျမ်းသည် တစ်မျိုးတည်းသာဟု မှတ်ပါ၊ ထိုကျမ်း၌ ဆန့်ကျင်ဘက် စကားတွေ ပါဝင်ပုံကိုလည်း "ကျီးသည် ဖြူ၏, ဗျိုင်းသည် နီ၏"စသော (ရိုးရာမဟုတ်ဘဲ, ကန့်လန့်လုပ်၍ ပြောပုံကို ပြသော) ပုံစံစကားဖြင့် သိပါ။

ထောမနီမိ။ ။ လောကေသု အာယတံ ဝိတ္ထိဏ္ဏံ, အနာယာသသာဓိတတ္တာ–ခက်ခက်ခဲခဲ စဉ်းစားနေစရာ အနက်အဓိပ္ပာယ် မပါဘဲ လွယ်ကူစွာ ပြီးစေအပ် (တတ်သိလွယ်) သောကြောင့် လူအများတို့၌ ကျယ်ပြန့်နေသော အယူဝါဒသည် လောကာယတမည်၏၊ ထို အယူဝါဒကို စာရ်ဝိဆရာသည် စတွင်၍ ယူအပ်သောကြောင့် စာရ်ဝါကဝါဒဟု ခေါ်သတတ်၊ ထိုအယူကို ပြသောကျမ်းသည် လောကာယတကျမ်းမည်၏၊ ထိုဝါဒများ၏ အညမညဝိရုဒ္ဓ (အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ပုံ)ကိုလည်းကောင်း, သဂ္ဂမောက္ခ သုဂတိလမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း အနည်းငယ်ထုတ်ပြအပ်သော ဤအယူများဖြင့် သိပါ။ [မြောင်းမြမြို့–ပဓောတာရုံကျောင်းတိုက်, ဆရာတော်အရှင်ဥဏိက၏ စာတမ်းမှ တစ်ချို့ကို ထုတ်ပြထားပါသည်။]

ပရလောက မရှိ။ ။သတ္တဝါဟူသမျှအတွက် ဤဘဝ (ဤလောက) သာ ရှိ၏၊ နောက်ဘဝ (နောက်လောက) မရှိ၊ မောက္ခ (လွတ်မြောက်ခြင်း) ဟူသည်...သို့မဟုတ် အပဝဂ္ဂ (နိဗ္ဗာန်) ဟူသည် သေခြင်းပင်တည်း။ သေလျှင် ပြီးတော့ ပြတ်တော့၏၊ နောက်ထပ်ဘဝမရှိရကား ယခုရရှိသော ဘဝ၌ ချမ်းသာနိုင်သမျှ ချမ်းသာအောင် နေပါ၊ ကြွေးယူ၍ သော်မှလည်း ထောပတ်ကို သောက်နေပါ၊ သေပြီး၍ ပြာဖြစ်သော ကိုယ်သည် နောက်ထပ်

သမုဒ္ဒကွာယိကာနာမ–မည်သည်၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ သမုဒ္ဒေါ–သမုဒ္ဒရာသည်၊ သာဂရော–သာဂရ မည်သနည်း၊ သာဂရဒေဝေန–သာဂရမည်သော နတ်သည်၊ ဝါ–သာဂရမင်းသည်၊ ခတော–တူးအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊

ပြန်မလာနိုင်ပါ၊....ဤဝါဒသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဝါဒပင်တည်း။

ရုပ်ဝါဒရှိသူများ။ ။ ဤလောကာယတဝါဒရှိသူများသည် "ရုပ်သာ အရှိ"ဟု ယူဆ၍ "စိတ်ဝိညာဉ် နာမ်ကို အရှိ"ဟု မယူဆကြ၊ ရုပ်တွင်လည်း ပထဝီ အာပေါ ဝါယော တေဇော (မြေ, ရေ, လေ, မီး,) ဤဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကိုသာ အရှိဟု ယူကြသည်၊ စားအပ်သော အစာထဲမှ အကြမ်းစားသည် ကျင်ကြီးဖြစ်၏, အလတ်စားသည် အသားဖြစ်၏, အနုဆုံးအပိုင်းသည် စိတ်ဖြစ်၏၊ သောက်အပ်သော အရေထဲမှ အကြမ်းသည် ကျင်ငယ်ဖြစ်၏, အလတ်စားသည် သွေးဖြစ်၏, အနုညံ့ဆုံးအပိုင်းသည် အသက် (ဇီဝ) ဖြစ်၏၊ အတ္တဟူသည် သီးခြားမဟုတ်၊ ထိုရုပ်မှ ဖြစ်လာသော စိတ်–အသက်ပင်တည်း။

ဝိညာဉ်နှင့် အသိဉာဏ်။ ။ထန်းလျက် စမုံစပါး စသည်ကို ရောနှောရ၍ စိမ်ထားရာမှ ရစ်မူးစေတတ်သော သတ္တိပေါ်လာသကဲ့သို့ ပြအပ်ခဲ့သော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါး (မဟာဘုတ် ၄ ပါး) တို့ ရောနှောပေါင်းစပ်ရာမှ "ဝိညာဉ်"ဟူသော သတ္တိပေါ်လာရသည်၊ အစိမ်းရောင်ရှိသော ကွမ်းရွက်, အဖြူဖြော့ရောင်ရှိသော ကွမ်းသီး, အဖြူရောင်ရှိသော ထုံး, ဤ ၃ မျိုး ပေါင်းစပ်ရာမှ အနီရောင် ကွမ်းသွေးဖြစ်ပေါ်လာရသကဲ့သို့ ထို့အတူ မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့ အချိုးအစားညီမျှအောင် ပေါင်းစပ်မိရာမှ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာရသည်၊ ဤသို့စသော များစွာသောဝါဒကို လောကာယတဝိတဏ္ဍာဝါဒဟု ခေါ်၏၊ ဤဝါဒများကို ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ ကျမ်းကျင်လျှင် အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းနိုင်ပါသည်။

သိတထားဖွယ်။ ။ဤလောကာယတဝိတဏ္ဍာဝါဒသည် ဘုရားပွင့်တော်မမူမီကပင် အိန္ဒိယ၌ရှိသော ဝါဒဖြစ်၏၊ ထိုဝါဒအရ "ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးသည်လည်းကောင်း, ငရဲ ပြိတ္တာ နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည် နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း မရှိ"ဟု ယူပြီးဖြစ်ရကား လောက၌ အကျိုးရှိမည်ဟုထင်လျှင် မိဘကိုပင် သတ်ရဲတော့လတ္တံ၊ ဤဝါဒနှင့် အလားတူဝါဒများသည် ဘုရားစသော ပညာရှိအများ ထွန်းကားလာလျှင် ငုတ်လျှိုးနေ၍ ပညာရှိဝါဒများ အားနည်းလာလေ ထိုဝါဒက အားရှိလေဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဘာသာရှိနေကြသေးသော ဘာသာ့ခေါင်းဆောင်တိုင်းပင် မိမိတို့ ဘာသာဝါဒအရ အစစ်အမှန် အလုပ်ကိုသာ လုပ်ထိုက်ကြပါသည်၊ မိမိတို့ဘာသာ၌ လာဘ်ပေါများမှု နာမည်ကျော်ကြားမှုကိုသာ ရှေးရှု၍ အခြေခံသီလကိုမျှ စင်ကြယ်အောင် မနေကြသောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဆွယ်အပွား ဒါနအတူ သီလအတူ ဘာဝနာအတူ စသော အတူအလုပ်များသည်ကား နောက်လာမည့် လူငယ်များကို ထိုရုပ်ဝါဒကို တွန်းပို့သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ [ဗုဒ္ဓအတွက် အစစ်အမှန် ဖြစ်တန်သမျှ ဖြစ်ဖို့ရာ အနာဂတ်သာသနာရေးကို ရေးခဲ့ပါပြီ။]

သမုဒ္ဒကွာယိကာ။ ။[သမုဒ္ဒကွာယိကာပုဒ်ပြီးပုံကို လောကကွာယိကာနည်းမိပါ။] သာဂရေန+ခတော သာဂရော၊ ခတ် အနက်၌ ဏာပစ္စည်း သက်၊ ဝိဓူတိ မုဒ္ဓါ ယဿာတိ သမုဒ္ဒေါ။ [ဋီကာသစ်၌ " မုဒ္ဓါ "ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ မုဒ္ဓသဒ္ဒါသည် ဦးခေါင်း,

သာဂရော–မည်၏၊ မေ–ငါသည်၊ ခတော–တူးအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ–လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–လက်ချောင်းချိုးခြင်းဖြင့်၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ (အချို့စာအုပ်၌ ဤပုဒ်မပါ၊) နိဝေဒိတတ္တာ–သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမုဒ္ဒေါ–မည်၏၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကာ–ဤသို့ အစရှိသော၊ နိရတ္ထကာ–အစီးအပွား မရှိသော၊ သမုဒ္ဒဂ္ဂါယနကထာ–သမုဒ္ဒရာကို ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း။

ဘဝေါ တိ–ကား၊ ဝုမှိ–တိုးပွားခြင်းတည်း၊ အဘဝေါ တိ–ကား၊ ဟာနိ–ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝေါ–တိုးပွားခြင်းဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အဘဝေါ–ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဖြစ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ယံ၀ါ တံ၀ါ–ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊ နိရတ္ထကကာရဏံ–အစီးအပွား မရှိသော အကြောင်းကို၊ ဝတ္တာ–ဆိုရ၏၊ ပဝတ္တိတကထာ–ဖြစ်စေအပ်သော စကားသည်၊ ဣတိဘဝါဘဝကထာ–မည်၏။

လူပြိန်း, လူပျင်း အနက်များကိုသာ ဟောအ်။] ("သဟ+မုဒ္ဒါယ ယော ဝတ္ထတိတိ သမုဒ္ဒေါ" ဟုလည်း ပြု)၊ "သလောမကော–အမွေးရှိသော လူ, သပက္ခကော–အတောင်ရှိသော ငှက်" ဟူရာ၌ကဲ့သို့ သဟ၏ ကာရိယဖြစ်သော သသည် ဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟောတည်း။

ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ။ ။ ထောမနိမိတ္တလာသော မုဒ္ဒသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် သင်္ကော်စနေ (လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်း, လက်ချောင်းချိုးခြင်း, လက်ချောင်းချိုး၍ ပြခြင်း) အနက်ကို ယူပါ။ [အဓိပ္ပာယ ဝိညာပကော ဟိ ဟတ္ထဝိကာရော ဟတ္ထမုဒ္ဒါ၊ ဟတ္ထသဒ္ဒေါ စေတ္ထ တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလိသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော ၊ပေ၊ တသ္မာ အဓိပ္ပာယ ဝိညာပကေန (ပြောသူ၏ အလိုကို သိစေတတ်သော) အင်္ဂုလိသင်္ကော်စနာဒိနာ (လက်ချောင်းတို့ကို တွန့်စေခြင်း, ချိုးခြင်းအစရှိသော) ဟတ္ထဝိကာရေန၊–ပဌမပါရာဇိက, သိက္ခာပုဒန်း, သာရတ္ထဒီပနီ။]

ဣတိ ဘဝါဘဝကထာ။ ။ ဘဝတိ ဝမှတိ–တိုးပွားတတ်၏၊ ဣတိ ဘဝေါ၊ ထိုတိုးပွားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည် အဘာဝမည်၏၊ ဣတိသဒ္ဒါကား မိမိ ဆိုလိုအပ်သော အကြောင်းတစ်ခုခုကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းကြောင့်+ဘဝါ ဘဝေါ–တိုးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဘဝါဘဝေါ၊ ဣတိ ဘဝါဘဝံ–ဤအကြောင်းကြောင့် တိုးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို+အာရဗ္ဘ+ပဝတ္တိတာ+ကထာ ဣတိ ဘဝါဘဝကထာ။

ဟတ္ထိသတိရဏာနကထာ။ ။(အမြဲမပြတ်ဖြစ်နေသောကြောင့်) သဿတကို ဘဝဟုလည်းကောင်း, (နောက်ထပ် မဖြစ်ဘဲ ပြတ်စဲသောကြောင့်) ဥစ္ဆေဒကို အဘာဝဟုလည်းကောင်း, (တစ်နည်း) ကာမသုခကို ဘဝဟုလည်းကောင်း, အတ္တကိလမထကို အဘာဝဟုလည်းကောင်း ယူ၍ ဘဝအရ ၃ မျိုး, အဘာဝအရ ၃ မျိုးအားဖြင့် ၆ မျိုးရှိရကား ပြအပ်ခဲ့သော ရာဇကထာ စသည်နှင့်တကွ တိရစ္ဆာနကထာ ၃၂ ပါးရှိ၏ဟု ယူကြ၏၊ (တစ်နည်း) ဘဝ အဘာဝအရ အဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ပြအပ်သော ၂ မျိုးသာ ယူ၍ ဣတိဝါ၌ ဣတိ

၁၈။ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာတိ–ကား၊ ဝိဂ္ဂဟကထာ–ဆန့်ကျင်ဘက် ယူကြောင်း စကားတည်း၊ သာရမ္ဘကထာ–ပြင်းစွာ နှိပ်စက်ကြောင်း စကားတည်း၊ တတ္ထ–ထို ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ၌၊ သဟိတံ မေတိ–ကား၊ မယုံ–ငါ၏၊ ဝစနံ–စကားသည်၊ သဟိတံ–ရှေ့နောက် ၂ ရပ်, ဆက်စပ်၏၊ ဝါ–ရှေ့နောက်နှစ်ဝ, တကွဖြစ်၏၊

သဒ္ဒါဖြင့် ယူအပ်သော အရည္ယကထာ, ပဗ္ဗတကထာ, နဒီကထာ, ဒီပကထာတို့နှင့်တကွ တိရစ္ဆာနကထာ ၃၂ ပါး ဖြစ်သည်ဟုလည်း ယူကြသည်။

ဣတိဝါ။ ။ဤမဇ္ဈိမသီလ၌ ဗီဇဂါမ ဘူတဂါမ သမာရမ္ဘာမှစ၍ "သေယျထိဒံ ၊ပေ၊ ဣတိဝါ"ဟု သီလတိုင်း၌ ပါ၏၊ ထို၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ပကာရတ္ထ (အတူအနက်) ကို ဟော၏၊ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်ကို ဟော၏၊ ဝိကပ်ဆိုသော်လည်း အဝုတ္ထဝိကပ္ပန (တိုက်ရိုက် မဆိုအပ်သော အနက်ကို စီရင်ခြင်းတည်း)၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဣတိဝါ–ဆိုအပ် ပြီးသော ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်တို့နှင့် အလားတူလည်းဖြစ်, တစ်ပါးတစ်ခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘ–ကို၊ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ နောက်နောက် သီလများ၌ ဤနည်းမှီး၍ ပေးပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ ပါဠိယံ ဟိ ဣတိဝါတိ ဇတ္ထ ဣတိသဒ္ဒေါ ပကာရတ္ထော၊ ဝါသဒ္ဒေါ ဝိကပ္ပနတ္ထော၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဧဝံ ပကာရံ (နိရတ္ထကကထံ) ဣတော အညံဝါ တာဒိသံ နိရတ္ထကကထံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တီတိ။

ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ။ ။ဝိရုဒ္ဓဿ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို+ဂဟဏံ ဝိဂ္ဂါဟော၊ ဝိဂ္ဂါဟော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဝိဂ္ဂါဟိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက် ယူခြင်းရှိသူတို့၊ ဝိဂ္ဂါဟိကာနံ+ကထာ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ၊ (တစ်နည်း) ဝိရုဒ္ဓံ+ဂဏှာတိ ဧတာယာတိ ဝိဂ္ဂါဟိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူကြောင်း၊ ဝိဂ္ဂါဟိကာစ+သာ+ကထာစာတိ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ–ဆန့်ကျင်ဘက် ယူကြောင်း စကား၊ ဤဝိဂ္ဂါဟိကကထာဟူသော ပါဠိကို အဋ္ဌကထာ၌ "ဝိဂ္ဂဟကထာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို ဝိဂ္ဂဟပုဒ်သည်ပင် ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဏိက ပစ္စည်း အနက်မရှိဟု ကြံပါ၊ "ထိုကထာဟူသည် တစ်ယောက်အပေါ် တစ်ယောက်က ချုပ်ချယ်စော်ကားကြောင်း စကားတည်း"ဟု သိစေလိုရှိ "သာရမ္ဘကထာ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သံ–ပြင်းစွာ+အာရမ္ဘ–ညှဉ်းဆဲကြောင်းဖြစ်သော (ချုပ်ချယ်စော်ကားကြောင်းဖြစ်သော)+ ကထာ။]

သဟိတံ။ ။"သဟိတန္တိ ယဒိတံ (ဆက်စပ်၏), ဧကီဘူတံဝါ (တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊) သဟိတံ မေ, အသဟိတံ တေတိ အာဒိသုဝိယ"ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ–အဋ္ဌကဝဂ္ဂ, (၁)သုတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ ယဒိတံဖြင့် သဟိတံဝယ် "သံ+ဓာတု, တပစ္စည်း၊ ဧကို ဟ, အာကို ဣ, သံ၌ နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၊ သန္ဓိပုဒ်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်ခြင်းအနက်ဟောဟု ပြု၏၊ ဧကီဘူတံဖြင့် "သဟ+ဣတံ"မှ သဟိတံဖြစ်သည်ဟု ပြု၏၊ ထိုသဒ္ဒတ္တ ၂ မျိုးလုံးပင် "ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်လည်းကောင်း, အကြောင်းအကျိုးသည်လည်းကောင်း ဆက်စပ်ပြေပြစ်၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယတ္ထကို ပြသောကြောင့် "သီလိဋ္ဌံ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၍ "ပုဗ္ဗာပရာဝိရုဒ္ဓံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

သီလိဋ္ဌ–ရှေ့နောက် ၂ ထွေ, ပြေပြစ်၏၊ အတ္ထယုတ္တံ–အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်၏၊ ကာရဏာယုတ္တံ–အကြောင်းနှင့် စပ်ယှဉ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အသဟိတံ ဘေတိ–ကား၊ တုယ္ဟံ–သင်၏၊ ဝစနံ–သည်၊ အသဟိတံ–ရှေ့နောက် ၂ ရပ်, မဆက်စပ်၊ ဝါ–ရှေ့နောက် နှစ်ဝ, တကွမဖြစ်၊ အသိလိဋ္ဌံ–ရှေ့နောက် နှစ်ထွေ မပြေပြစ်။

´အဓိစိဏ္ဏံ ဘေ ဝိပရာဝတ္တာနိ–ကား၊ ယံ–အကြင် အကြောင်းအရာကို၊ တုယ္ဟံ–၏၊ ဝါ–သည်၊ ဒီဃရတ္တာစိဏ္ဏာဝသေန–ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး လေ့ကျက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုပ္ပဂုဏံ–အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်၏၊ တံ–ထိုအကြောင်းအရာသည်၊ မယ္ဟံ–၏၊ ဧကဝစနေနေဝ–တစ်ခွန်းတည်းသော စကားကြောင့်ပင်၊ ဝိပရာဝတ္တံ–ပြောင်းပြန်, ပြန်လည်တော့၏၊ ပရိဝတ္တိတ္တာ–ပြောင်းပြန်လည်၍၊ ဌိတံ–တည်လေပြီ၊ ကိဉ္စိ–ဘာကိုမျှ၊ နံ ဇာနာသိ–မသိတော့၊ [ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ၊ နံ ဇိနာသိ–မသိနိုင်တော့၊] ဣတိ အတ္ထော။

အာရောပိတော ဘေ ဝါဒေါတိ–ကား၊ မယာ–သည်၊ တဝ–၏၊ ဝါဒေ–အယူဝါဒ၊ ဒေါသော–အပြစ်ကို၊ အာရောပိတော–တင်အပ်ပြီ၊ စရဝါဒပမောက္ခာယာတိ–ကား၊ ဒေါသမောစနတ္ထံ–ငါတင်အပ်ပြီးသော အပြစ်မှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ စရ ဝိစရ–ထိုထို ဤဤ လှည့်လည်ချေဦးလော့၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုဆရာ့အထံသို့၊ ဂန္ဓာ–သွား၍၊ သိက္ခ–သင်ချေဦးလော့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသိတိ–ကား၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ (နိဗ္ဗေဌေတုံ–ဖြေရှင်းခြင်းငှာ)၊ အထ ပဟောသိ–အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အုံ၊ [သစေကို "အထ"ဟု ဖွင့်သည်။] (ဧဝံ သတိ–သော်၊) ဣဒါနေဝ–ယခုချက်ချင်းပင်၊ နိဗ္ဗေဌေဟိ–ဖြေရှင်းလော၊ ဣတိ–ဤကား အနက်တည်း။

ဝိပရာဝတ္တံ။ ။ ဝိ+ပရိ+အာ+ဝတ္ဝ (ဝတ္တ) ဓာတ်ဖြင့် ဝိပရာဝတ္တံကို "ပရိဝတ္တိတ္တာ ဌိတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ နဂိုက "မရှိ"စသည်ဖြင့် ကြာမြင့်စွာ လေ့ကျက်အပ်ခဲ့သော အယူဝါဒသည် ငါ၏ စကားတစ်ခွန်းကြောင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သွား၏၊ "မရှိဟာ အရှိဖြစ်လာ၏၊ အရှိဟာ မရှိဖြစ်လာ၏" စသည်ဖြင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သွားသည်–ဟူလို။

နံ ကိဉ္စိ ဇိနာသိ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ဇာနာသိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "သပတ္တ ဂတော–ရန်သူ့ထံသို့ ရောက်သည် (ဟုတွာ)၊ အသမတ္ထော ယောဓောဝိယ (မစွမ်းနိုင်သော သူရဲကောင်းကဲ့သို့) နံ ကိဉ္စိ ဇိနာသိ (ဘယ်သူ့ကိုမျှ မနိုင်တော့သကဲ့သို့)၊ ကိန္တု သယမေဝ ပရာဇေသိတိ အဓိပ္ပာယော"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "ဇိနာသိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ စကားစစ်ထိုးရာ၌ "အသင်ရှုံးပြီ" ဟူလို။

ဝါဒေါ။ ။ ဝါဒေါနှင့် ဒေါသောသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝါဒေါကို "ဒေါသော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝဒ္ဓတေတိ ဝါဒေါ–ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်၊ (တစ်နည်း) ဝဒီယတေ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ–ပြောဆိုကြောင်းအပြစ်။ [စရနှင့် ဝိစရလည်း ပရိယာယ်ပင်၊ စရကို "ကျင့်လော"ဟု အနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့် "ဝိစရ"ဟု ဖွင့်သည်။]

၁၉။ ဒုတေယျကထာယံ–ဌ၊ ဣမ ဂစ္ဆာတိ–ကား၊ ဣတော–ဤအရပ်မှ၊ အသုကံနာမ ဌာနံ–ထိ မည်သော အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆ–သွားပါ၎ဲ့၊ ဝါ–သွားပေးပါလော၊ အမုတြ ဂစ္ဆာတိ–ကား၊ တတော–ထိ အရပ်မှ၊ အသုကံနာမ ဌာနံ–သို့၊ အာဂစ္ဆ–လာခဲ့ပါလော၊ ဣဒံ ဟရာတိ–ကား၊ ဣတော–ဤအရပ်မှ၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော ဝတ္ထုကို၊ ဟရ–ဆောင်ပါ၎ဲ့လော၊ အမုတြ ဣဒံ အာဟရာတိ–ကား၊ အသုကဌာနတော–ထိမည်သော အရပ်မှ၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော ဝတ္ထုကို၊ ဣဒ–ဤအရပ်သို့၊ အာဟရ–ဆောင်ခဲ့ပါလော၊ ပန–ဆက်၊ သခေ်ပတော–အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဣဒံ ဒုတေယျံနာမ–ဤတမန်သည်တို့၏အလုပ် မည်သည်၊ (နဝင္ဆတိ၏ သမညကတ္တား၊) ပဌ–ငါးဦးကုန်သော၊ သဟခမ္မိကေ–သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို၊ ထပေတွာ–ထား၍လည်းကောင်း၊ ရတနတ္တယသ–ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၏၊ ဥပကာရပဋိသံယုတ္တံ–လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သော အကြောင်းအရာနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဂိဟိသာသနံ–လူတို့၏နှုတ်မှာစကားကို၊ ထပေတွာစ–၍လည်းကောင်း၊ အညေသံ–သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးမှ တစ်ပါးသော လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ (အညံ–ရတနတ္တယဥပကာရ ပဋိသံယုတ္တ ဂိဟိသာသနမှ တစ်ပါးသော သဝဏ်စာလွှာ နှုတ်မှာစကားသည် ဝိသေသကတ္တား)၊ နဝင္ဆတိ–မအပ်။ ["အညေသံ အညံ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် "အညံ" ထည့်မှ စာသွားကောင်းသည်။]

ဒုတေယျကထာယံ။ ။ ဒုတသ–တမန်သည်၏၊ (စေခိုင်းအပ်သူကို "တမန်သည်" ဟု ခေါ်၏)၊ ကမ္မ–အလုပ်တည်း၊ ဒုတေယျံ၊ ("ဒုတသ+ဣဒံ ဒုတေယျံ"လည်း ပြု)၊ ဒုတေယျသ–တမန်သည်၏အလုပ်ကို+ကထာ–ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ ဒုတေယျကထာ။ ["ဣမ အမုတြာတိစ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ၊ တေနာဟ အသုကံနာမ ဌာနန္တိ= ဣမ အမုတြတို့ကို ဒုတိယာအနက်ဌ သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော ,သဒ္ဒါ"ဟု ဋီကာသစ် ဆိုရ၏ အသုကံနာမ ဌာနံကို သာဓကပြုလေ၏၊ မိမိကား ဣမကို "ဣတော"ဟုလည်းကောင်း, အမုတြကို "တတော"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်ဟု ယူဆ၍ "ပဌမိအနက်ဌ သတ္တမိ"ဟု ယူလိုပါသည်။]

သခေ်ပတော။ ။အကျယ်ကို ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ–ကုလဒူသနသိက္ခာပုဒ်ဌ ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "သခေ်ပတော"ဟု အချုပ်မျှကိုသာ ပြသည်၊ "ပဌသဟခမ္မိကေ"ကို အပါဒါန် ပြုသောအခါ "အညေသံ–သီတင်းသုံးဖော် ငါးဦးမှ တစ်ပါးသော လူဝတ်ကြောင်တို့၏"ဟု ပေးပါ၊ "ရတနတ္တယသ ဥပကာရ ပဋိသံယုတ္တဠ ဂိဟိသာသနံ"ကို အပါဒါန် ပြုသောအခါ "အညံ–ရတနတ္တယ ဥပကာရပဋိသံယုတ္တ ဂိဟိသာသနမှတစ်ပါးသော သဝဏ်စာလွှာ နှုတ်မှာစကားသည်"ဟု အပိုထည့်၍ ပေးပါ။

နိယာမ်။ ။ **အညေသေသာ, ပုဒ် ၂ ဖြာ၏, ရှေ့မှာမယုတ်, ဝဓွေတွာ ထပေတွာ ထုတ်မှ, ထိုပုဒ်၏ကံ, တစ်ဆံမသွေ. အညေသေသာ, ပုဒ် ၂ ဖြာ၏, အပါဒါန် ဖြစ်မြဲ။**

၂၀။ ကုဟကာတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ (ယေ–အကြောင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်)၊ တိဝိဓေန–သုံးပါးအပြား ရှိသော၊ ကုဟနဝတ္ထုနှာ–အံ့ဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်၊ လောကံ–လူအပေါင်းကို၊ ကုဟယန္တိ ဝိမှာပယန္တိ–အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်)၊ ကုဟကာ–ကုဟကတို့ မည်၏၊ (ယေ–တို့သည်)၊ လာဘသက္ကာရတ္ထိကာ–ရအပ်သော သံဃာပညလာဘ်, ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်ကို အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ လပန္တိ–မိမိကို ဖြစ်စေ, ဒါယကာတို့ကို ဖြစ်စေ မြှောက်ပင့်၍ ပြောဆိုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ မြှောက်ပင့်၍ ပြောဆိုတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–တို့သည်၊) လပကာ–တို့မည်၏၊ ဧတေသံ–ဤသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ နိမိတ္တံ–အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်းဟူသော၊ သီလံ–အလေ့သည်၊ (အံတ္ထိ)၊ ဣတိ–ထိုသို့ အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း အလေ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–တို့သည်)၊ နေမိတ္တိကာ–တို့ မည်၏၊ ဧတေသံ–တို့၏၊ နိပ္ပေသော–သူတစ်ပါးတို့၏ ဂုဏ်ကို ချေဖျက်ခြင်းဟူသော၊ သီလံ–

ကုဟကာ။ ။"ကုဟ–ဝိမှာပနေ, စု"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် ကုဟယန္တိကို "ဝိမှာပယန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိပုဗ္ဗ, စုရာဒိဓာတ်သည် အံ့သြခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ကာရိတ် ဏာပယပစ္စည်း။] "တိဝိဓ ကုဟနဝတ္ထု"ဟူသည် ပစ္စယပတိသေဝန (လာဘသက္ကာရများများ အလိုရှိသူတို့၏ ပဌမတော့ ခြိုးခြံသည့်အနေဖြင့် လူ့အပ်သော ပစ္စည်းများကို အလှူမခံဘဲ, နောက် အကောင်းအမွန်လှူသောအခါ သူတို့ကို ချီးမြှောက်သော အားဖြင့် အလှူခံရသည့်အနေဖြင့် ခံယူခြင်း)၊ သာမန္တဇပ္ပန (ယုတ်မာသော စိတ်ရှိသူ၏ မိမိကို သူတစ်ပါးတို့က အရိယာထင်အောင် အရိယာတို့နှင့်ဆိုင်သော အနီးအပါး စကားကို ပြောခြင်း)၊ ဣရိယာပထဲ သန္ဌိသိတ (မိမိကို အရိယာထင်အောင် ငြိမ်သက်စွာသွားခြင်း စသော ဣရိယာပုထ်ကို ပြုခြင်း) တည်း၊ ဤသို့ပြုခြင်းသည် လူတို့က တအံ့တသြ ချီးမွမ်းမှု၏တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကုဟနဝတ္ထု ဖြစ်၏။

လပကာ။ ။ အတ္တာနံဝါ ဒါယကံဝါ ဥက္ခိပိတ္မာ "ယထာ သော ကိဉ္စိ ဒဒါတိ ဧဝံ" ဥက္ကာစေတ္မာ (ဥက္ခိပနဝသေန ဒီပေတ္မာ) ကထေန္တိ–"ငါက မည်သည့်ဆရာတော် ဖြစ်တယ်" စသည်ဖြင့် မိမိကိုဖြစ်စေ, သူ့ဌေးကြီး, ကျောင်းဒကာကြီး စသည်ဖြင့် ခေါ်၍ ဒါယကာကိုဖြစ်စေ, တစ်စုံတစ်ခု လှူချင်လာအောင် မြှောက်ပင့်၍ ပြောတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို "လပကာ"ဟု ခေါ်၏။

နေမိတ္တိကာ။ ။ နိမိတ္တန္တိ ယံကိဉ္စိ ပရေသံ ပစ္စယဒါနသညာဇနကံ ကာယဝစီကမ္မံ–တစ်ပါးသော အလှူရှင်တို့၏ ပစ္စည်းလှူဖို့ရန် အမှတ်သညာကို ဖြစ်စေတတ်သော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုသည် နိမိတ္တမည်၏၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ ဤအမှတ်အသားကို "အရိပ်နိမိတ်"ဟု ခေါ်ကြသည်၊ နိမိတ္တဖြင့် နိမိတ္တကရဏတိုင်အောင် ယူ၍ အဌကထာအတိုင်း တသီလတဒ္ဓိတ် ပြုပါ။

အလေ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ထိုသို့ သူတစ်ပါးတို့၏ဂုဏ်ကို ချေဖျက်ခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–တို့သည်)၊ နိပ္ပေသိကာ–တို့မည်၏။

(ယေ–အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်)၊ လာဘေန–အနည်းငယ်သော လာဘ်ဖြင့်၊ လာဘံ–များစွာသော လာဘ်ကို၊ နိဓိဂိသန္တိ မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တိ–ရှာမှီးတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ အနည်းငယ်သော လာဘ်ဖြင့် များစွာသော လာဘ်ကို ရှာမှီးတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–တို့သည်)၊ လာဘေန လာဘံ နိဓိဂိသိတာရော–လာဘေန လာဘံ နိဓိဂိသိတာတို့မည်၏၊ ဧတံ–ဤ ကုဟကာ လပကာ နေမိတ္တိကာ နိပ္ပေသိကာ လာဘေန လာဘံ နိဓိဂိသိတာ ဟူသော အမည်သည်၊ ကုဟနာ–အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ လပနာ–မြှောက်ပင့်၍ ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ နေမိတ္တိကတာ–အရိပ်နိမိတ်ပြုလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပေသိကတာ–သူတစ်ပါး၏ဂုဏ်ကို ချေဖျက်လေ့ရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ လာဘေန–ဖြင့်၊ လာဘံ–ကို၊ နိဓိဂိသနတာ–ရှာမှီးခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧတာဟိ–ဤကုဟန လပန နေမိတ္တိကတာ နိပ္ပေသိကတာ လာဘေန လာဘံ နိဓိဂိသနတာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာနံ–ပြည့်စုံကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ–တို့၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီမည်သော ဤဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သခ်ေပေါ–အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရေန ပန–အကျယ်အားဖြင်ကား၊ ဧတာ ကုဟနာဒိကာ–ဤကုဟန အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ သီလနိဒ္ဒေသေ ယေဝ–သီလနိဒ္ဒေသ၌ပင်၊ (အစဆုံးနိဒ္ဒေသဖြစ်၍ လွယ်ကူစွာ ရှာနိုင်သောကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုထားသည်)၊ ပါဠိံစ–ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထံစ–ရှေး အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ အာဟရိတ္တာ–ဆောင်၍၊ ပကာသိတာ–ထင်ရှားပြအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ဧတ္ထာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ မဏ္ဍိမသီလံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတိ–၏။

နိပ္ပေသိကာ။ ။ နိပုဗ္ဗ+ပိသဓာတ်သည် ကြိတ်ချေခြင်း (အမှုန့်ပြုခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ နိပ္ပိသနံ နိပ္ပေသော၊ ချောက်ခြင်း, ငေါက်ခြင်း, သဒ္ဒါတရား မရှိတဲ့အကောင် စသည်ဖြင့် ပြောခြင်း, "အလှူ,ရှင်ကြီးကွ" စသည်ဖြင့် ပြောင်လှောင်ခြင်းအားဖြင့် မလှူဘဲ မနေနိုင်အောင် သူ့ဂုဏ်ကို ချေဖျက်လေ့ရှိသူကို "နိပ္ပေသိက"ဟု ခေါ်၏။

လာဘေန လာဘံ ၊ပေ၊ တာရော။ ။[နိပုဗ္ဗ–ဟရဓာတ်, သပစ္စည်း, ဟရဿဂီသေ သုတ်ဖြင့် စီရင်၍ "နိဓိဂိသ"ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် တုပစ္စည်းသက်။] ပဌမအိမ်၌ ရအပ်သော လာဘ်ကို ဒုတိယအိမ်၌ ပေး၊ ထို ဒုတိယအိမ်မှ (သူပေးထားသော လာဘ်ထက် သာလွန်သော) လာဘ်ကို ရပြန်၏၊ ထိုလာဘ်ကို တတိယအိမ်၌ ပေး၊ ဤနည်းအားဖြင့် အကောင်းဆုံးလာဘ် ရှာတတ်သူကို "လာဘေန လာဘံ နိဓိဂိသိတာ"ဟု ခေါ်သည်။

မဏ္ဍိမသီလအဖွင့် ပြီး၏။

မဟာသီလအဖွင့်

၂၁။ ဣတောဿ–ဤ မဇ္ဈိမသီလမှ၊ ပရံ–၌၊ မဟာသီလံ–မဟာသီလသည်၊ ဝါ–မဇ္ဈိမသီလထက် ကျယ်ဝန်းသော သီလသည်၊ ဟောတိ–၏၊ အဂ်န္တိ– ကား၊ ဟတ္ထပါဒါဒီသု–လက် ခြေ အစရှိသော အင်္ဂါတို့တွင်၊ ယေနကေနစိ–အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဧဝရူပေန–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ အဂ်ေန–အင်္ဂါနှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒီဃာယု–ရှည်သောအသက် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ယသဝါ–များသော အခြံအရံရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ပရိဝါရယသကို ရည်ရွယ်သည်)၊ ဝါ–များသော အကျော်အစောရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ကိတ္တိယသကို ရည်ရွယ်သည်)၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တံ–ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်သောကျမ်းသည်၊ အဂ်သတ္တံ–အင်္ဂါကျမ်းမည်၏။

နိမိတ္တာနိ–ကား၊ နိမိတ္တသတ္တံ–နိမိတ်ကျမ်းတည်း၊ (အရိပ်နိမိတ်တို့၏ အကျိုးအပြစ်ကို ဖော်ပြသော ကျမ်းတည်း၊) ကိရ–ချဲ့၊ ပဏ္ဍိတာ–ပဏ္ဍိတမင်းသည်၊ တိသော–၃ လုံးကုန်သော၊ မုတ္တာယော–ပုလဲတို့ကို၊ မုဋ္ဌယံ–လက်ဆုပ်၌၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍၊ နေမိတ္တိကံ–နိမိတ်ကျမ်းတတ် ဆရာကို၊ (နိမိတ်ကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သောကြောင့် ထိုဆရာကို "နိမိတ်ဖတ်ဆရာ" ဟု ခေါ်ကြသည်)၊ ပုစ္ဆိ–မေးပြီ၊ (ကိံ)၊ မေ–ငါ၏၊ ဟတ္ထေ–လက်၌၊ ကိံ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–သို့၊

အင်္ဂ။ ။အင်္ဂါနိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတ္တာ အင်္ဂသဟစရိတံ သတ္ထံ အင်္ဂန္တိ ဝုတ္တံ၊ လက် ခြေစသော အင်္ဂါတို့ကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော ကျမ်းဖြစ်သည့်အတွက် "အင်္ဂ" ဟု ခေါ်သည်။- ဋီကာ၊ အင်္ဂသဒ္ဒါသည် လက် ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါ (ခန္ဓာကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း)ကို ဟောရင်းတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား၊ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုအင်္ဂ၏ အကျိုးအပြစ်ကို ပြသော ကျမ်းကို သဟစရဏနည်းအားဖြင့် "အင်္ဂ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဥပစာအားဖြင့် ဌာနီအင်္ဂ၏ အမည်ကို ဌာနကျမ်း၌တင်စားသော ဌာနျုပစာ, အကြောင်းအနက်၏ အမည်ကို အကျိုး (ကျမ်း) ပေါ်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "အင်္ဂသတ္ထံ"ဟု ဆိုလိုလျက် "သတ္ထဟူသော နောက်ပုဒ်ချေထားသည်"ဟုလည်း တစ်နည်းပြသေး၏။ [နောက်၌လည်း နည်းတူ။]

နိမိတ္တံ။ ။နိမိနာတိ သဠာနာတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ–သိကြောင်းအမှတ်အသား၊ အိမ်မြှောင်သည် ယင်ကို ဖမ်းပြီးမှ လွတ်အပ်၏၊ လွတ်အပ်သည်ကို ပါဠိလို "မုတ္တာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို မုတ္တာသဒ္ဒါသည် ပုလဲဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဍာမင်းက "ငါ၏ လက်ထဲ၌ ဘာလဲ"ဟု မေးသောအခါ ပုလဲဟု သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော "လွတ်အပ်–မုတ္တာ"ကို ကြည့်၍ "မုတ္တာ"ဟု နေမိတ္တိကဆရာက ဖြေသည်၊ ဤသို့ အရိပ်အရောင် နိမိတ်များကိုပြသော ကျမ်းကိုလည်း သဟစရဏနည်းအားဖြင့် "နိမိတ္တကျမ်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကျမ်းကို တတ်သူကို "နိမိတ္တံ အဓီတေ"အရ "နေမိတ္တိက"ဟု ခေါ်သည်။ ["တောင်ဘက်=မြောက်ဘက် မထုရပြည် ၂ ပြည်တွင် ဒက္ခိဏာမထုရပြည်ကို အုပ်စိုးသော မင်းကို ပဏ္ဍာမင်း"ဟု ခေါ်သတတ်။]

(ပုစ္ဆိ)၊ သော–ထို နေမိတ္တိုက ဆရာသည်၊ ဣတောစိတောစ–ဤမှ ဤမှလည်း၊ ဝိလောကေသိ–စောင်းရှုကြည့်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တသ္မိံ သမယေ–စောင်းရှုကြည့်ရာ တိုအခါ၌၊ ဃရဂေါလိကာယ–အိမ်မြှောင်သည်၊ မက္ခိကာ–ယင်ကို၊ ဂဟေတွာ–ဖမ်းယူ၍၊ မုတ္တာ–လွှတ်အပ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဃရဂေါလိကာယ–မှ၊ ဝါ–သည်၊ မက္ခိကာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဂယှန္တိ–ဖမ်းယူအပ်စဉ်၊ မုတ္တာ–လွတ်သွားပြီ၊ သော–ထို နေမိတ္တိုကဆရာသည်၊ မုတ္တာတိ–မုတ္တာဟူ၍၊ ဝါ–ပုလဲဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ [မုတ္တာဟူသော နာမည်ချင်းတူသောကြောင့် သညာကို အရိပ်နိမိတ်ပြု၍ သံတော်ဦးတင်သည်။] ပုန–တစ်ဖန်၊ ကတိ–အဘယ်နှစ်လုံးတို့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပုဗ္ဗော–မေးအပ်သည်၊ (သမာနော–သော်)၊ ကုက္ကုဋ္ဌသ–ကြက်သည်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ ရဝန္တသ–တွန်စဉ်၊ ဝါ–တွန်သော၊ ကုက္ကုဋ္ဌသ–၏၊ သဒ္ဒံ–အသံကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ တိသော–၃ လုံးတို့ပါတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–ပြီ၊ [အရေအတွက် သင်္ချာချင်းတူသောကြောင့် သင်္ချာကို အရိပ်နိမိတ်ပြု၍ သံတော်ဦးတင်သည်။] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တံတံ–ထိုထို အရိပ်နိမိတ်ကို၊ အာဒိသိတ္တာ–ညွှန်ပြ၍၊ နိမိတ္တံ–နိမိတ်ကျမ်းကို၊ အနုယုတ္တာ–အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တိ–နေကြကုန်၏။

ဥပ္ပါတန္တိ–ကား၊ အသနိပါတာဒီနံ–မိုးကြိုးကျခြင်း အစရှိကုန်သော၊ (အချို့စာအုပ်များ၌ "ပါတ" မပါ၊ "အသနိအာဒီနံ–မိုးကြိုး အစရှိကုန်သော" ဟု ရှိ၏)၊ မဟန္တာနံ–ကြီးသော နိမိတ်တို့၏၊ ဥပ္ပတိတံ–ကျခြင်းတည်း၊ [ဥပ္ပတိတန္တိ ဥပ္ပတနံ–ဋီကာ။ တပစ္စည်း ဘောဟော။] ဟိ–မှန်၊ တံ–ထိုမိုးကြိုးစသည်တို့၏ ကျခြင်းကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဣဒံ–ဤမည်သော အကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–သည်ပုံသည်နည်း၊ ဘဝိဿတိ–တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဒိသန္တိ–ညွှန်ပြကုန်၏၊ သုပနန္တိ–ကား၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဗ္ဗဏှသမယေ–နံနက်စောစော အခါ၌၊ သုပိနံ–အိပ်မက်ကို၊ ပဿတိ–မြင်မက်၏၊

ဥပ္ပါတံ။ ။ ဥပ္ပတနံ–မိုးကြိုးစသော ကြီးကျယ်သော အရာဝတ္ထုတို့၏ ကျခြင်း၊ ဥပ္ပါတော–ခြင်း၊ ထို ဥပ္ပါတဟူသည် ပထဝီဓာတ်စသော မဟာဘုတ်တို့၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော နိမိတ်တစ်မျိုးတည်း၊ သုဘာသုဘဖလ–ကောင်း မကောင်းသော အကျိုးကို၊ ပကာသေန္တော–(ဤသို့ မိုးကြိုးလောင်မီးကျလျှင် မည်ကဲ့သို့ ကောင်းကျိုး–သို့မဟုတ် ဆိုးကျိုးဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်ရှားပြလျက်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဥပ္ပါဒေါ"ဟု ပြု၍ "ဥပ္ပါဒ"ဟုလည်း ရေးကြ၏၊ "မဟန္တာနံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကြီးကျယ်သော နိမိတ်ကို ဥပ္ပါတ–ဥပ္ပါဒ, ငယ်သော နိမိတ်ကို "နိမိတ္တ"ဟု ခွဲပါ။

သုပိနံ။ ။ အကြာင်သူသည် "ဝသဘနွားလားကို (သို့မဟုတ်, ဆင်ကို) စီးရ၏၊ ပြဿာဒ်ပေါ်သို့ တက်ရ၏, တောင်ပေါ်သို့ တက်ရ၏"ဟု အိပ်မက်–မက်၏၊ "ထိုသူ့မှာ ဤမည်သောအကျိုး ရတတ်၏"စသည်ကို ညွှန်ပြသောကျမ်းကို သုပိနကျမ်းဟု ခေါ်၏။

(တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏)၊ ဧဝံ ဝိပါကော-ဤသို့သော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ယော-သည်၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော အိပ်မက်ကို၊ ပဿတိ-၏၊ တသ-၏၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ သုပိနက်-သုပိနကျမ်းကို၊ ("သုပိနံ ယေဝ သုပိနက်" ဟု ပြု၊ ကပစ္စည်း သွတ္ထ)၊ အနုယုတ္တာ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရန္တိ၊ လက္ခဏန္တိ-ကား၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤလက္ခဏာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣမိနာ (လက္ခဏေန)-နှင့်၊ (သမန္နာဂတော-သည်၊) ဥပရာဇာ-အိမ်ရှေ့မင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒိက်-ဤသို့ အစရှိသည်ကို ပြသောကျမ်းတည်း။

မှုသိကစ္ဆိန္နန္တိ-ကား၊ ဥန္ဒုရက္ခာယိတ်-ကြွက်ခဲစားအပ်သော အဝတ်၏ အကျိုး အပြစ်ကို ပြသောကျမ်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေနာပိ-ထို ကြွက်သည်လည်း၊ အာဟာ တေ-ထုရိုက် ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော၊ ´ဝါ-အစာ ချေအပ်ပြီးသော၊ ဝတ္ထေ ဝါ-

---

[မြန်မာတို့က "အိပ်မက်တိတ်ထုံကျမ်း" ဟု ခေါ်ကြ၏၊ သို့သော် သွေးလေ ဖောက်ပြန်မှု ကြောင့်လည်း ထိုကဲ့သို့ မက်တတ်သေး၏၊ ထိုသို့ မက်ရာ၌ ဘာအကျိုးမျှ မရနိုင်၊ ပရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ (၁) သံဃာဒိသေသ် အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

လက္ခဏံ။ ။ ရှေ့၌ အင်္ဂါကြီးငယ်၏ ပြည့်စုံပုံ ယျက်စီးပုံကို ပြခြင်းမျှဖြင့် အင်္ဂကျမ်းကို ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ကား လက် ခြေ စသော အင်္ဂါတို့၌ ထင်ရှားသော (လုံ့သဏ္ဌာန်, ကြက်သရေရှိသော နွားငယ်သဏ္ဌာန်, ခွန်းသဏ္ဌာန်, ပြဿာဒ်သဏ္ဌာန်စသော) အမှတ် အသားကို ပြသောကျမ်းကို "လက္ခဏကျမ်း" ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ အင်္ဂကျမ်း လက္ခဏကျမ်းတို့ကို တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာဟု ခေါ်ထားသော်လည်း သုတ်ပါထေယျ-လက္ခဏသုတ်ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာတို့၌ကား အင်္ဂါကြီးငယ်နှင့် လက္ခဏာတို့ကိုပင် အံကြော်ငံ့အကျိုး စုံလင်စွာ ဟောပြ ဖွင့်ထားပေသည်၊ ထို့ကြောင့် မိစ္ဆာဇီဝနှင့် မစပ်ဘဲ သင်ယူပို့ချနိုင်လျှင် အပ်သည်သာဟု မှတ်ပါ။

မှုသိကစ္ဆိန္နံ။ ။မှုသိကနှင့် ဥန္ဒုရ, ဆိန္နနှင့် ခါယိတသည် ပရိယာယ်တည်း၊ မှုသိ ကေန+ဆိန္နံ မှုသိကစ္ဆိန္နံ၊ အဝတ်၌ မည်သည့်အပိုင်းကို နတ်စောင့်၏, မည်သည့်အပိုင်းကို ရက္ခိုသ်စောင့်၏, မည်သည့်အပိုင်းကို လူစောင့်၏၊ ဤသို့ ရှေးအမှတ်အသား ရှိဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ "ဣတော ပဋ္ဌာယာတိ ဒေဝ ရက္ခသ မနုဿာဒိဘေဒေန ဝိဝိဓတ္ထ ဘာဂေ ဣတောဝါ စတ္ထောဝါ သဏ္ဌိန္နေ ဣဒံနာမ ဘောဂါဒိ ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ကြွက်ကိုက်ခြင်း၏ အကျိုးအပြစ်ကို ပြသောကျမ်းသည် မှုသိကစ္ဆိန္နမည်၏။

တေနာပိ။ ။ တေနကို ဆိန္နေ၌ စပ်၊ အပိသည် ရှေ့မှုသိက (ဥန္ဒုရ) ကို ပြန်၍ရှင်းသော အပေက္ခာအနက် ရှိ၏၊ ဥပမာ-အက္ခရာပါဒယောဠ် အပိသည် ရှေ့သုတ်၌ဆိုအပ်ပြီးသော အက္ခရာကို ငဲ့သကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ တေနဖြင့် မှုသိကကို ပြန်၍စွဲခြင်းသည် "ဧဝရူပေန ဒါရုနာ" စသည်ဖြင့် ရှေ့စကားကို ပြန်၍ ညွှန်းခြင်းနှင့် အသွားတူ၏။ [ဆရာတို့ကား "တေနာပိ-တို့ မှုသိကစ္ဆိန္နကျမ်းဖြင့်လည်း" ဟု ပေးတော်မူကြ၏။]

အဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဟတေ–မထုရိုက် မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော၊ ဝါ–အစာ မချေအပ်သေးသော၊ ဝတ္ထေဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) အဟတေ–မထုရိုက် မဖွပ်လျှော်အပ်သေးသော၊ ဝါ–အစာ မချေအပ်သေးသော၊ ဝတ္ထေဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနုဟတေ–မထုရိုက် မဖွပ်လျှော်အပ်သေး မဟုတ်သော၊ ဝါ–အစာချေအပ်ပြီးသော၊ ဝတ္ထေဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဣတော–ဤအရပ်မှ၊ ပဠာယ–စၜ၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–သည်ပုံသည်နည်း၊ ဆိန္နေ–ကိုက်ဖြတ်အပ်သော်၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော အကျိုးအပြစ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ အာဒီသန္တိ–ညွှန်ပြကြကုန်၏။ [ထိုကျမ်းဆရာတို့က ဟောပြောကြ၏– ဟူလို။]

အဂ္ဂိဟောမန္တိ–ကား၊ ဧဝရူပေန–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒါရုနာ–ထင်းဖြင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဝါ–သည်ပုံသည်နည်း၊ ဟုတေ–ပူဇော်အပ်သော်၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ အဂ္ဂိဧဟန်–မီးပူဇော်ပုံကို ပြုသော ကျမ်းတည်း၊ ဒဗ္ဗီဟောမာဒီနိပိ–ဒဗ္ဗီဟောမ အစရှိသော ကျမ်းတို့သည်လည်း၊ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ– မီးပူဇော်ပုံကို ပြုသော ကျမ်းတို့ပင်တည်း။ ပန–ထိုသို့ပင်

အာဟတေ, အနာဟတေ။ ။"အာဟညိတ္ထ–ထုရိုက် ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီ၊ ဣတိ အဓိဟတံ"ဟု ပြုလျှင် အစာချေအပ်ပြီး ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ဟောင်း ရ၏၊ အာဟတမဟုတ်သော အနာဟတကား အဝတ်သစ်တည်း။ ထို့ကြောင့် "အာဟတေတိ ပုရာဏေ၊ အနာဟတေတိ နဝေ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ သို့သော် အခြားနေရာ၌ "အဟတ–မထုရိုက်အပ်, မဖွပ်လျှော်အပ် (အစာမချေအပ်) သေးသော အဝတ်သစ်၊ ဟတ–ထုရိုက် ဖွပ်လျှော်အပ် (အစာချေအပ်) ပြီးသော အဝတ်ဟောင်း"ဟု သုံးစွဲလေ့ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အဟတေတိ ပန ပါဠေ ဝုတ္တဝိပရိယယေန အတ္ထော"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

အဂ္ဂိဟောမံ။ ။ ဟုဓာတ်သည် "ဒါနာဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု"ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့် အညီ ပေးလှူခြင်း ပူဇော်ခြင်းစသော အနက်ကို ဟောတ်၏၊ မာန်ပစ္စည်း၊ ဟဝနံ–ပူဇော်ခြင်း၊ ဟောမော–ခြင်း၊ (ပုလ္လိန်)၊ ဤ၌ သတ္တံကို ငဲ့၍ နပုလ္လိန်ထားသည်၊ အဂ္ဂိဧဟန်ကို ကြည့်၍ "အဂ္ဂိသ–မီးကို+ဟောမော အဂ္ဂိဟောမော"ဟု ပြု။ ထို မီးပူဇော်ခြင်းကို "မည်သည့်ထင်းဖြင့် မည်သို့မည်ပုံ ပူဇော်လျှင် မည်သည့်အကျိုး ရသည်"ဟု ပြသောကျမ်းကို အဂ္ဂိဟောမဟု ခေါ်သည်။

ဒဗ္ဗီဟောမာဒီနိပိ။ ။ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ထုသ, ကဏ, တဏ္ဍုလ, သပ္ပိ, တေလ, မုခ, လောဟိတတို့ဖြင့် ပူဇော်ပုံကို ပြုသော ထုသဟောမ စသည်တို့ကို ယူပါ၊ ထို ဟောမကျမ်းများလည်း မီးပူဇော်ပုံကို ပြုသော အဂ္ဂိဟောမတို့ပင်တည်း၊ သို့သော် "ဤသို့သော ယောင်းမဖြင့် မီးပူဇော်လျှင် ဤသို့သော အကျိုးဖြစ်၏" စသော အကျိုးဖြစ်ပုံ အထူးကို ပြသောကြောင့် သီးခြားဆိုထားသည်၊ ထို သီးခြားဆိုအပ်သော ဟောမကျမ်းတို့မှ ကြွင်းသမျှကို ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် "အဂ္ဂိဟောမ"ဟုချည်း မှတ်ပါ။ [ဒဗ္ဗီဟောမာဒီနိ ဟောမသ ဥပကရဏာဒိ ဝိသေသေဟိ (ပူဇော်ခြင်း၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော ယောင်းမ စသော အထူးတို့ဖြင့်) ဖလဝိသေသဒဿနဝသေန ပဝတ္တာနိ၊ အဂ္ဂိဟောမံ ဝုတ္တာဝသေသ သာဓနဝသေန ပဝတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

ဌ ၈၈

မဟာသီလ **ဘာသာဋ္ဌိကာ** **၅၆၃**

ဒဗ္ဗီဟောမ အစရှိသည်တို့၏ အဂ္ဂိဟောမ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဧဝရူပါယ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒဗ္ဗီယာ–ယောင်းမဖြင့်၊ (ဟုတေ–ပူဇော်အပ်သော်၊) ဤဒီသေ ဟိ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍာဒီဟိ–ဆန်ကွဲအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဟုတေ–သော်၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ပဝတ္တိဝသေန–ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ ဝုတ္တာနိ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုကဏ္ဍဟောမ အစရှိသည်တို့၌၊ ကဏ္ဍောတိ–ကား၊ ကုဏ္ဍကော–ဆန်ကွဲတည်း၊ တဏ္ဍုလောတိ–ကား၊ သာလိအာဒိနဗ္ဗေဝ–သလေး အစရှိသည်တို့၏လည်းကောင်း၊ တိဏာဇာတိနဗ္ဗ–လမန်း အစရှိသော မြက်မျိုးတို့၏လည်းကောင်း၊ တဏ္ဍုလော–ဆန်တို့တည်း၊ ["သာမာကာဒိတိဏံ ကုဒြုသကော ၊ပေ၊ သင်္ဂဟံ ဂတော" ခုဒ္ဒသိက္ခာ (၈၄) အရ သာမာက (လမန်း) စသည်ကို "တိဏာဇာတိ"ဟု ယူပါ။] သပ္ပိတိ–ကား၊ ဂေါသပ္ပိ အာဒိကံ–နွားမှဖြစ်သော ထောပတ် အစရှိသော ထောပတ်တည်း၊ တေလန္တိ–ကား၊ တိလတေလာဒိကံ–နှမ်းဆီ အစရှိသော ဆီတည်း။ ["တိလတော ဇာတံ" ဟူသော ဝါကျအခိုက်၌ နှမ်းဆီကို ရသော်လည်း "တေလ"ဟု နိပ္ပန္နပြီးသောအခါ ဆီအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော သာမညဆီကို ရသောကြောင့် "တိလ"ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်။]

ပန–အထူးကား၊ သာသပါဒီနိ–မုံညင်းစေ့ အစရှိသည်တို့ကို၊ မုခေန–ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ အဂ္ဂိမှိ–မီး၌၊ ပက္ခိပန်–ထည့်ခြင်းသည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိဇ္ဇံ–ဂါထာမန္တန် အတတ်ကို၊ ပရိဇပ္ပိတွာ–စုတ်၍၊ ဝါ–မန်းမှုတ်၍၊ ဇုဟနံ–ပူဇော်ခြင်းသည်၊ မုခဟောမံ–မျည်၏၊ (ဋီကာသစ်အလို အနက်ပေးပုံကို အဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ၊) ဒက္ခိဏာကွဂဇဏ္ဍုလောဟိတာဒီဟိ–လက္ခ်ာညှပ်ရိုးသွေး လက္ခ်ာပုဆစ်ဒူးဝန်းသွေး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဇုဟနံ–ပူဇော်ခြင်းသည်၊ လောဟိတဟောမံ–မည်၏၊ အဂ်ီဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ အဂ်ီမေဝ–အဂ်ီကြီးငယ်ကိုသာ၊ ဒိသွာ–

မုခဟောမံ။ ။"မုခ–ပါးစပ်ဖြင့်+ဟောမ–ပူဇော်"ဟူရာ၌ ပါးစပ်ကို မီးထဲသို့ထည့်၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "အဘယ်နည်းဖြင့် ပူဇော်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "မုခေန ၊ပေ၊ ဟောမံ"ဟု မိန့်သည်၊ စာအုပ်တို့၌ ဝါသဒ္ဒါဖြင့် ၂ နည်းတွေ့ရ၏၊ ပဌမနည်းအလို မုံညင်းစေ့ စသည်ကို ပါးစပ်ဖြင့် ယူ၍ထည့်ခြင်းကို "မုခေန+ဟောမော"အရ မုခဟောမ မည်၏၊ ဒုတိယနည်းအလို ပါးစပ်ဖြင့် မန္တန်စုတ်၍ ပူဇော်ခြင်းကို မုခဟောမဟု ဆို၏။

ဋီကာသစ်။ ။ ဋီကာသစ်၌ကား "ပက္ခိပန်တိ ပက္ခိပနတ္ထံ၊ ပက္ခိပန ဝိဇ္ဇံတိပိ ပါဌော၊ ပက္ခိပနဟေတုဘူတံ ဝိဇ္ဇံတိ အတ္ထော"ဟု ရှိ၏၊ ဤအလို ၂ နည်းမဟုတ်, တစ်နည်းသာ၊ ဝါသဒ္ဒါလည်း မလိုပါ၊ "ပက္ခိပန်–ထည့်ခြင်းငှာ၊ (တစ်နည်း) ပက္ခိပနဝိဇ္ဇံ–ထည့်ကြောင်း မန္တန်အတတ်ကို၊ ဧပ္ပိတွာ–၍၊ ဇုဟနံ–သည်၊ မုဟောမံ–မည်၏"ဟု တစ်ဝါကျတည်း ဟော၊ ပါ။

ကြည့်၍၊ ဗျာကရဏာဝသေန–ပြောဟောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အင်္ဂ–အင်္ဂကျမ်းကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒေ–ဤနေရာ၌၊ အဂ္ဂိလဒ္ဓိ–လက်ချောင်းဖြစ်သော အရိုးကို၊ (တစ်နည်း) အင်္ဂလဒ္ဓိ–အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ဖြစ်ရာ တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ဝိဇ္ဇ–ကို၊ ပရိဇပ္ပိတွာ–၍၊ အယံ–ဤသူကား၊ ကုလပုတ္တော–အမျိုးကောင်းသားတည်း၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အယံ–ကား၊ နော ကုလပုတ္တော–အမျိုးကောင်းသား မဟုတ်၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ အယံ–ကား၊ သိရိသမ္ပန္နော–အသရေနှင့် ပြည့်စုံသူတည်း၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ အယံ–ကား၊ နော သိရိသမ္ပန္နော–အသရေနှင့် ပြည့်စုံသူမဟုတ်၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြဲ) ဣတိ အာဒိ ဗျာကရဏာဝသေန–ဤသို့ အစရှိသော ပြောဟောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ–အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို၊ ဝုတ္တာ–ပြီ။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဃရဝတ္ထု အာရာမဝတ္ထာဒီနံ–အိမ်၏တည်ရာ မြေ, သစ်သီးအာရာမ် ပန်းအာရာမ်တို့၏တည်ရာမြေ အစရှိသည်တို့၏၊ ဂုဏာဒေါသ သလ္လက္ခဏဝိဇ္ဇာ–ဂုဏ်အပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဝါ–အကျိုးအပြစ်ကို မှတ်သားကြောင်းအတတ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ မတ္တိကာဒီဝိသေသံ–မြေညက်အစရှိသော အထူးကို၊ ဒိသွာပိ–ကြည့်ပြီး၍လည်း၊ ဝါ–ကြည့်ပြီးသော်မှ

အင်္ဂုလဒ္ဓိ, အင်္ဂလဒ္ဓိ။ ။ ပါဠိ ၂ ထွေ ရှိ၏၊ ရှေ့နည်းအလို "အင်္ဂုလိဘူတံ အဒ္ဓိ အင်္ဂုလဒ္ဓိ၊ (တစ်နည်း) အင်္ဂုလိယာ–လက်ချောင်း၌+ဇာတံ–ဖြစ်သော+အဒ္ဓိ–အရိုးတည်း၊ အင်္ဂုလဒ္ဓိ"ဟု ပြု၊ "လက်ချောင်း၏ အရေမျှကို မကြည့်ဘဲ အရိုးအဆစ်တိုင်အောင် အထူးကြည့်၍ ဟောသည်"ဟူလို၊ နောက်နည်းအလို "လဒ္ဓိသဒ္ဒါသည် ဝါးပင်အနက်ကို ဟော၏၊ သက္ကတ၌ ယဒ္ဓိနှင့် အနက်တူ၏၊ ထိုဝါးပင်သည် အခက်တို့၏ထွက်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ထွက်ရာ ကိုယ်ခန္ဓာလည်း လဒ္ဓိနှင့်တူသောကြောင့် "လဒ္ဓိ" ခေါ်သည်ဟု ဋီကာသစ်ကြဲသည်၊ အင်္ဂါနံ+လဒ္ဓိ အင်္ဂလဒ္ဓိ။ [အင်္ဂလဒ္ဓိတိ သရီရံ–ဋီကာ။]

အင်္ဂဝိဇ္ဇာ။ ။ ဝိဒတိ ဇာနာယာတိ ဝိဇ္ဇာ–သိကြောင်းအတတ်၊ (ဝိဒဓာတ်, ဏျပစ္စည်း)၊ အင်္ဂဿ–ကို+ဝိဇ္ဇာ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ၊ "ရှေ့၌ အင်္ဂကျမ်းလည်း အင်္ဂါကိုကြည့်၍ သိကြောင်းအတတ်ပင် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် ထပ်၍ ဟောတော်မူသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ပုဗ္ဗေ ၊ပေ၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ဝုတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊ ရှေ့ အင်္ဂကျမ်းအတတ်သည် အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ကြည့်၍ ဟောသောအတတ်တည်း၊ ဤအတတ်ကား လက်ချောင်းရိုးကို ကြည့်၍ (အင်္ဂလဒ္ဓိ'ဟု ရှိသော ပါဠိအတွက်) တစ်ကိုယ်လုံးကို ကြည့်၍ ဂါထာမန္တန်ကို စုတ်ပြီးလျှင် ကုလပုတ္တ ဟုတ်, မဟုတ် စသည်ကို ဟောသောအတတ်တည်း၊ ဤအတတ်၌ မန္တန်စုတ်ခြင်း အပိုပါသေးသည်မှာ အင်္ဂကျမ်းမှ ထူးချားချက်တည်း။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ။ ။ဝသတိ ဇော်ဘာတိ ဝတ္ထု–ဟည်ရာမြေ၊ "ဝတ္ထု"အရ ဃရဝတ္ထု (အိမ်၏တည်ရာမြေ) အာရာမဝတ္ထု (သစ်သီးအာရာမ်–သစ်သီးခြံ, ပန်းအာရာမ်–ပန်းခြံတို့၏တည်ရာမြေ) ကို ယူပါ၊ ဝိဇ္ဇာ–အိမ်နေရာ ခြံနေရာတို့၏ အကျိုး အပြစ်ကို သိကြောင်း

လည်း၊ ဝိဇ္ဇံ-ကို၊ ပရိဇေပွိတွာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပထဝိယံ-မြေထဲ၌၊ တိဏရတနမတ္တော-အတောင်သုံးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (ပဒေသေ-အရပ်၌လည်းကောင်း၊) အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ အသီတိရတနမတ္တော-အတောင်ရှစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေစ-၌လည်းကောင်း၊ ဂုဏဒေါသံ-ဂုဏ်အပြစ်ကို၊ ဝါ-အကျိုးအပြစ်ကို၊ ပဿန္တိ-မြင်နိုင်ကြကုန်၏၊ ခတ္တဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ အဗ္ဗေယျမာသုရက္ခရာဇသတ္ထာဒိသတ္ထံ-အဗ္ဗေယျကျမ်း မာသုရက္ခကျမ်း ရာဇသတ်ကျမ်း အစရှိသော ကျမ်းတည်း။

သိဝဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ ဝါ-သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ သန္တိကရဏဝိဇ္ဇာ-ဘေးဥပါဒ် ငြိမ်းအေးမှုကို ပြုကြောင်းအတတ်တည်း၊ သိဂ်ါလ ရတဝိဇ္ဇာ - မြေခွေးမြည်သံ၏ အကျိုးအပြစ်ကို သိကြောင်းအတတ်တည်း၊

အတတ်။ [ရှေးက "အိမ်ရာမြေကြန်အတတ်"ဟု ခေါ်ကြ၏၊ မြေ၏ကြန်အင်လက္ခဏာကို သိသောအတတ်-ဟူလို။] ထိုအတတ်ကို ပြုသောကျမ်းလည်း ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာကျမ်းမည်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဒီသွာပိ"ဝယ် အပိသည် အဒိသွာကို ပေါင်းသော သမ္မိဿနတ္ထဟု ဆို၏၊ မိမိကား ကြည့်ရုံမျှဖြင့် ကိစ္စမပြီးသေးသောကြောင့် သမ္ဘာဝနာဧေတကဟု ထင်သည်၊ ကြည့်ပြီးသော်မှလည်း မန္တန်စုတ်ရသေး၏၊ မကြည့်ရလျှင်ကား ဆိုဖွယ်မလို-ဟူလို။]

ခတ္တဝိဇ္ဇာ။ ။ တနာဒိ ခဏာဓာတ်သည် သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ ခဏောတီတိ ခဏော၊ ခဏာဓာတ် ကွိပစ္စည်း၊ ခဏတော+တာယတီတိ ခတ္တော-သတ်ပုတ်ညှဉ်းဆဲခြင်းမှ စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် မင်းကို "ခတ္တ"ဟု ခေါ်၏၊ ခဏသဒ္ဒေ၊ ပပဒ တာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ခဏကို ခတ်ပြု၊ (ထောမနိဓိ ဝိဂြိဟ်)၊ ဤနည်းအရ "မင်းတို့၏ တတ်သင့် တတ်ထိုက်သော အတတ်ကို ပြုသောကျမ်းကို "ခတ္တဝိဇ္ဇာ"ဟု ခေါ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ရာဇသတ္ထာဒိ သတ္ထံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ရာဇူဟိ+ပရိဘုတ္တံ (သုံးစွဲအပ်သော)+သတ္ထံ ရာဇသတ္ထံ။ [အဇ္ဇိနော+သတ္ထံ အဗ္ဗေယျံ (အဇ္ဇိမည်သူ၏ကျမ်း)၊ မာသုရက္ခေန+ကတော ဂန္ထော မာသုရက္ခော (မာသုရက္ခဆရာ ပြုအပ်သောကျမ်း)၊ ထိုကျမ်းများလည်း ခတ္တဝိဇ္ဇာနှင့် ဆိုင်သော ကျမ်းများပင် ဖြစ်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ပဏ္ဏာသနိပါတ် မဟာဟေမိဇာတ်၌ "မိမိမှာ အကျိုးရှိလျှင် ကျေးဇူးရှင်ဟူ၍ မင့်ရ, အမိကိုသော်လည်း သတ်၍ မိမိအကျိုးကို ပြုရမည်"ဟူသော ခတ္တဝိဇ္ဇာအတတ် တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ ထိုအတတ်ကား ဤနေရာ၌ မသင့်။ ["ခတ္တဝိဇ္ဇာ"ဟု ရှိသည်မှာလည်း ပြခဲ့သော အဖွင့်များကို ထောက်၍ မသင့်။]

သိဝဝိဇ္ဇာ။ ။ သိဝသဒ္ဒါသည် ငြိမ်းအေးခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သန္တိကရဏဝိဇ္ဇာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) ဣတ္ထိလိန် သိဝါသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၆၁၅)၌ မြေခွေးအနက်ကို ဟောအ၏၊ သိဝါဖြင့် သိဝါ၏ မြည်သံကိုပါ (ကာရဏူ-ဌာနျပစာရအားဖြင့်) ယူပါ၊ သိဝါယ-မြေခွေးမြည်သံ၏+ဝိဇ္ဇာ-အကျိုးအပြစ်ကို သိကြောင်း အတတ်တည်း၊ သိဝဝိဇ္ဇာ။

ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ–ကုန်၏၊ ဘူတဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဘူတဝိဇ္ဇမန္တော–တစ္ဆေမြေဘုတ်တို့ကို မိမိအလိုသို့ပါအောင် ပြုကြောင်းဖြစ်သော အတတ်မန္တန်တည်း၊ ဘူရိဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဘူရိယရေ–မြေအိမ်၌၊ ဝါ–မြေတွင်းအိမ်၌၊ ဝသန္တေန–နေလျက်၊ ဝါ–နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမန္တော–သင်ယူထိုက်သော မန္တန်တည်း။

အဟိဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ သပ္ပဒဋ္ဌတိကိစ္ဆနဝိဇ္ဇာစေဝ–မြွေကိုက်အပ်သော အနာကို ဆေးကုကြောင်း အတတ်သည်လည်းကောင်း၊ သပ္ပါဝုါယနဝိဇ္ဇာစ–မြွေကိုခေါ်ကြောင်း အတတ်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဝိသဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ယာယ (ဝိဇ္ဇာယ)–အကြင်အတတ်ဖြင့်၊ ပုရာဏဝိသံ၀ါ–အဟောင်းဖြစ်သော အဆိပ်ကိုမူလည်း၊ ရက္ခန္တိ–စောင့်ရှောက်နိုင်ကုန်၏၊ နဝဝိသံ၀ါ–အသစ်ဖြစ်သော အဆိပ်ကိုမူလည်း၊ ကရောန္တိ–ပြုနိုင်ကုန်၏၊ (သာ ဝိဇ္ဇာ–ထိုအတတ်သည်၊ ဝိသဝိဇ္ဇာ–မည်၏၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ (ယာယ ဝိဇ္ဇာယ–ဖြင့်၊) ဝိသဝန္တမေဝ–အဆိပ်၏ အန်ခြင်းကိုပင်၊ (ကရောန္တိ–ကုန်၏၊ သာ ဝိဇ္ဇာ–သည်၊ ဝိသဝိဇ္ဇာ–မည်၏၊) [တစ်နည်း,

---

ဘူတဝိဇ္ဇာ။ ။ ဘူတ–တစ္ဆေမြေဘုတ်+ဝိဇ္ဇာ–မိမိအလိုအတိုင်း ပြုနိုင်သော (စေခိုင်းနိုင်သော) အတတ်၊ ထိုအတတ်ဟူသည် မန်းမှုတ်ရသော မန္တန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဘူတဝိဇ္ဇမန္တော"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဘူတဝသီကရဏမန္တော–မြေဘုတ်တို့ကို မိမိအလိုအတိုင်း ပြုနိုင်သော မန္တန်။] စာအုပ်တို့၌ "ဘူတဝေဇ္ဇမန္တော"ဟုလည်း ရှိ၏။

ဘူရိဝိဇ္ဇာ။ ။ ဘူရိယံ–မြေအိမ်၌ (မြေအတွင်းဝယ် ပြုအပ်သော အိမ်၌)+ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ–သော+ဝိဇ္ဇာ–ဂါထာမန္တန် အတတ်တည်း၊ ဘူရိဝိဇ္ဇာ။ ["သဿဗုဒ္ဓိ (ကောက်စပါးတို့ တိုးပွားအောင်) ကရဏဝိဇ္ဇာ"ဟု သာရသမာသကျမ်း၌ ဖွင့်သတတ်။]

အဟိဝိဇ္ဇာ။ ။ အဟိဖြင့် မြွေကိုက်နာတိုင်အောင် ယူပါ၊ အဟိသ–မြွေကိုက်နာကို+တိကိစ္ဆာ+ဝိဇ္ဇာ အဟိဝိဇ္ဇာ၊ (တစ်နည်း) အဟိသ–မြွေကို+အဝုါယနာ–ခေါ်ကြောင်းဖြစ်သော+ဝိဇ္ဇာ အဟိဝိဇ္ဇာ။

ဝိသဝိဇ္ဇာ။ ။"ပုရာဏဝိသံ ရက္ခန္တိ"ဖြင့် "ဝိသရက္ခဏဝိဇ္ဇာ–အဆိပ်ကို စောင့်ရှောက်ကြောင်း အတတ်"ဟု ပြ၏၊ ရက္ခဏပုဒ် ကျေ၊ "နဝဝိသံ ကရောန္တိ"ဖြင့် "ဝိသကရဏဝိဇ္ဇာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကရဏပုဒ် ကျေဟု ပြ၏၊ "ဝိသဝန္တမေဝ၀ါ" ၌လည်း "ယာယ ကရောန္တိ, သာ ဝိသဝိဇ္ဇာ"ဟု လှည့်၍ စပ်၊ ဝန္တ၌ ဝမုဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ပဏ္ဏမာဒီဟိ ဣသေစ သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ ဋီကာသစ်၌ ဘောဟော မာနပစ္စည်းကို အန္တပြုထားသည်ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။

မှုကွဲ။ ။"ဝိသတန္တြမေ ဝါတိပိ ပါဌော"ဟု ဋီကာသစ်၌ မှုကွဲပြ၏၊ ဧ၀ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် "ထိုမှုကွဲက သာ၍ကောင်းသည်"ဟု ထင်၏၊ "ဝိသဝိဇ္ဇာဟူသည် အခြားမဟုတ်, ဝိသတန္တြ–အဆိပ်တို့၏ အကြောင်းအရာကို ပြသော ကျမ်းပင်ဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ထိုကျမ်း၌ အဆိပ်ကာကွယ်ကြောင်းနည်း အဆိပ်ပြုကြောင်းနည်းများလည်း ပါဝင်နိုင်စရာ ရှိသည်။

ဝိသတန္တြမေဝ–အဆိပ်အကြောင်းကို ပြုသောကျမ်းသည်ပင်၊ ဝိသဝိဇ္ဇာ–မည်၏။] ဝိစ္ဆိကဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဝိစ္ဆိကဒဋ္ဌတိကိစ္ဆနဝိဇ္ဇာ–ကင်းကိုက်အပ်သော အနာကို ဆေးကုကြောင်း အတတ်တည်း၊ မူသိကဝိဇ္ဇာယပိ–မူသိကဝိဇ္ဇာဌ္ဌလည်း၊ ဧသေဝ နယော–တည်း၊ ("ကြွက်ကိုက်အပ်သော အနာကို ဆေးကုကြောင်း အတတ်" ဟူလို)၊ သကုဏဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ သပက္ခက အပက္ခက ဒွိပဒ စတုပ္ပဒါနံ–အတောင်ရှိသော သတ္တဝါ, အတောင်မရှိသော သတ္တဝါ, အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော သတ္တဝါ, အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ရုတဂတာဒိဝသေန–မြည်တွန်ပုံ သွားပုံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သကုဏညာဏံ–ငှက်တို့ကို သိကြောင်းအတတ်တည်း၊ ဝါယသဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ကာကရုတညာဏံ–ကျီးမြည်သံကို သိကြောင်း အတတ်တည်း၊ တံ–ထိုကျမ်းသည်၊ ဝိသုညေဝ–သကုဏဝိဇ္ဇာမှ သီးခြားသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သတ္ထံ–ကျမ်းတည်း၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ပက္ကဏ္ဏာနန္တိ–ကား၊ ပရိပါကဂတစိန္တာ–ရင့်ကျက်ပြီးသော အတတ်ကို သိကြောင်းအတတ်တည်း၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧတ္ထက်–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး၊ ဝါ–ဤမျှလောက်၊ ဧဝိဝိသတိ–အသက်ရှည်လတ္တံ၊ အယံ–သည်၊ ဧတ္ထက်–လုံး၊ (ဧဝိဝိသတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ အာဒိဒ္ဓညာဏံ–ညွှန်ပြကြောင်းဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထောနက်၊ သရပရိတ္တာဏန္တိ–ကား၊ သရရက္ခဏ်–မြားကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအား၊ ဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ အတ္ထနော–မိမိ၏၊ ဥပရိ–အပေါ်သို့၊ (သရော–မြားသည်)၊ နဿတိ–မလာ

သကုဏဝိဇ္ဇာ။ ။သပက္ခက (ကြောင်သောယင်–ယင်မမဲရိုင်းစသော အတောင်ရှိသော သတ္တဝါ) အပက္ခက (အိမ်မြှောင် အစရှိသော အတောင်မရှိသော သတ္တဝါ) လူနတ် ကြိုးကြာ (တစ်နည်း) စကောရ (ခါနီ) အစရှိသော ဒွိပဒသတ္တဝါ, ပုတ်သင် မြေခွေး အစရှိသော စတုပ္ပဒသတ္တဝါတို့၏+ရုတ–မြည်တွန် ပြောဆိုသံ+ဂတ–သွားပုံ သွားဟန် အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်+ကောင်း မကောင်းကို သိတတ်သော အတတ်တည်း၊ သကုဏကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပုံစံထုတ်ပြသည်၊ (တစ်နည်း) "သကုဏမိဂ" ဟု ဆိုလိုလျက် မိဂပုဒ် အကျေကြ့်ဟုလည်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။ [နောက်၌ "မိဂစက္ကာ" ဟု လာလတ္တံ့ဖြစ်သော ကြောင့် ဤနောက်နည်းကို စဉ်းစားပါ။]

ပက္ကဏ္ဏာနံ။ ။ ပက္ကကို "ပရိပါကဂတ" ဟုလည်းကောင်း, "ဈေ–စိန္တာယံ" နှင့်အညီ ဈာနံကို "စိန္တာ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ပစ္စိတ္ထ–ရင့်ကျက်ပြီ၊ ဣတိ ပက္ကံ၊ ဈာယတိ ဧတေနာတိ ဈာနံ၊ ပက္ကဿ–ကို+ဈာနံ ပက္ကဏ္ဏာနံ။ [အာဒိဒ္ဓညာဏ်ကို "အာဒိသိတဗ္ဗဿ+ဉာဏ်–ညွှန်ပြထိုက်သော အသက်ကို သိသောဉာဏ်" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ အာပုဗ္ဗ, ဒိသ ဓာတ်, တပစ္စည်းကို ကရဏသာဓကြ်ကြ၍ "ညွှန်ပြကြောင်းဉာဏ်" ဟု ဖွင့်သင့်မည်ထင်သည်၊ ဤအတတ်ကို ရှေးက "သက်ကြည့်ဗေဒင်" ဟု ခေါ်ကြ၏။]

နိုင်၊ ဧဝံ-ဤသို့, (မြားမလာနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ ကရဏာဝိဇ္ဇာ-ပြုကြောင်း အတတ်တည်း၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ-အလုံးစုံကို သိမ်းယူနိုင်သော၊ မိဂစက္ကန္တီ ဣဒံ-မိဂစက္ကံဟူသော ဤကျမ်းကို၊ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒါနံ-အလုံးစုံသော ငှက် အလုံးစုံသော ခြေ ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ရတ္တညာဏဝသေန-မြည်တွန်သော အသံကို သိကြောင်းဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

JJ။ မဏိလက္ခဏာဒီသု-မဏိလက္ခဏာ အရှိသော ကျမ်းတို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ မဏိ-ပတ္တမြား၊ ပသဏ္ဌော-ချီးမွမ်းထိုက်၏၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ (မဏိ-ကို)၊ အပသဏ္ဌော-မချီးမွမ်းထိုက်၊ သာမိနော-ဥစ္စာရှင်၏၊ အာရောဂျက္ခသရိယာဒီနံ-အနာရောဂါ မရှိသူ၏ အဖြစ် အစိုးရသူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဟေတု-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဟေတု-သည်)၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့, ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန-အဆင်းပုံသဏ္ဌာန် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဏိအာဒီနံ-ပတ္တမြား အစရှိသည်တို့၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်အသားကို ပြသောကျမ်းကို၊ အနုယုတ္တာ-အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တိ-နေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ပါဠိတော်၌ "အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ" မပါသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်နက်ဟု မှတ်ပါ။]

သရပရိတ္တာဏံ။ ။သရရက္ခဏန္တိ သရတော အတ္တာနံ, အတ္တတောဝါ သရဿ ရက္ခဏံ-မြားမှ မိမိကို စောင့်ရှောက်ကြောင်း အတတ်, (တစ်နည်း) မိမိမှ မြားကို စောင့်ရှောက်ကြောင်း အတတ်၊-ဋီကာသစ်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဥပရိ နဂ္ဂဏ္ဌန္တိ"ဟု ရှိ၏၊ "သရဿ ရက္ခဏံ"ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ "နဂ္ဂဏ္ဌတိ"ဟု ဧကဝုစ် ရှိသင့်သည်။

မိဂစက္ကံ။ ။သဗ္ဗသင်္ဂါဟကန္တိ ဣမိနာ မိဂသဒ္ဒဿ သဗ္ဗသကုဏစတုပ္ပဒေသု ပဝတ္တိ ဒဿေတိ၊ ဧကသေသနိဒ္ဒေသော ဝါ ဧသ-"သကုဏာစ မိဂါစ မိဂါ"ဟု ဧကသေသ်ပြု၊ မိဂသဒ္ဒါ သက်သက်ဆိုလျှင် စတုပ္ပဒသတ္တဝါတို့၌သာ ထင်ရှားသည်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ သကုဏစတုပ္ပဒါနံ ရုတဇာနသတ္ထဿ မိဂစက္ကသမညာ-ငှက်အားလုံး သားကောင်းအားလုံးတို့၏ မြည်တွန်သံကို သိသောကျမ်းအပေါ်၌ မိဂစက္ကအမည်ထင်ရှားသည်၊-ဋီကာသစ်။

မိဂဝါက္ကံ။ ။ဋီကာသစ်၌ မိဂစက္ကံပါ၌ကို အတည်ပြု၍ ဖွင့်ထားသော်လည်း မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော် (၁၄) တုဝဋ္ဋသုတ်၌ "မိဂဝါက္ကံ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌လည်း "မိဂဝါ(ကွန္တန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကနာမံ ၊ပေ၊ မိဂဝါက္ကံ အာဒီသန္တိတိ တေသံ သဒ္ဒံ သုတ္တာ ဗျာကရောန္တိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်၌ သဒ္ဒံသည် ဝါက္ကံ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝါက္ကံ၌ ဝစနတ်, ဣပစ္စည်း၊ "ပြောဆိုအပ်, မြည်တွန်အပ်သော အသံ"ဟု အနက်ထွက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "မိဂါနံ+ဝါက္ကံ မိဂဝါက္ကံ"ဟု ပြု၍ "မိဂဝါက္ကံ"သာ ပါဠိမှန် ဖြစ်သင့်ပါသည်။

တတ္ထ–ထို လက္ခဏာကျမ်းတို့တွင်၊ အာဝုဓန္တိ–ကား၊ အသိအာဒီနိ–သန့်လျက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ အဝသေသံ–ကြွင်းသော လက်နက်သည်၊ အာဝုဓံ–အာဝုဓမည်၏၊ ဣတ္ထိလက္ခဏာဒီနိပိ–ဣတ္ထိလက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို လည်း၊ ယမိ ကုလေ–အကြင် အမျိုး၌၊ တေ ဣတ္ထိ ပုရိသာဒယော–ထိုမိန်းမ ယောကျ်ား အစရှိသူတို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ကုမာရ ကုမာရိက ဒါသ ဒါသီတို့ကို ယူ၊) ဝသန္တိ–နေကြကုန်၏၊ တသ–ထို အမျိုး၏၊ ဝုဒ္ဓိဟာနိ ဝသေနေဝ–ကြီးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–သိထိုက်ကုန်၏၊ ပန–အထူးကား၊ အဇလက္ခဏာဒီသု–အဇလက္ခဏာ အစရှိသည်တို့၌၊ ဇဝရူပါနံ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ အဇာဒီနံ–ဆိတ်အစရှိသည်တို့၏၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော မေဏ္ဍ ကုက္ကုဋ္ဌ ဝဠဟကတို့ကို ယူ၊) မံသ–အသားကို၊ ခါဒိတဗ္ဗံ–ခဲစားထိုက်၏၊ ဇဝရူပါနံ–တို့၏၊ (မံသ–ကို၊) နု ခါဒိတဗ္ဗံ–မခဲစားထိုက်၊ ဣတိ အယံ ဝိသေသော–ဤ အထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏။ [ဆိတ်စသည်တို့၏ အတွက် အမျိုးကြီးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းနှင့် မဆိုင်သော ကြောင့် အသားကို စားထိုက် မစားထိုက်အားဖြင့် အထူးညွှန်ပြရသည်။]

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ဇတ္ထ–ဤ လက္ခဏာတို့တွင်၊ ဂေါဓယ–ဖွတ်ရုပ်၏၊ လက္ခဏော–၌၊ စိတ္တကမ္မပိဠန္ဓနာဒီသုပိ–ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီရုပ်, ပန်းပုရုပ်, လက်ဝတ်တန်ဆာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဇဝရူပါယ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဂေါဓယ–ဖွတ်ရုပ်သည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊ ဣဒံ နာမ–ဤမည်သော အကျိုးအပြစ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အယံ ဝိသေသော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဇတ္ထ–ဤ ဖွတ်ရုပ်၏ လက္ခဏာကို ပြရာ၌၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ–တစ်ဆင့်စကား ကြားဖူးသည်ကား၊ ဧကသ္မိံ–တစ်ခုသော၊ ဝိဟာရေ–ကျောင်းတိုက်၌၊ စိတ္တကမ္မေ–ဆန်းကြယ်စွာပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီရုပ်၌၊ ဝါ–ပန်းပုရုပ်၌၊ ဂေါဓံ–ဖွတ်ရုပ်ကို၊ အဂ္ဂိ–မီးကို၊ ဓမမာနံ–မှုတ်နေသည်ကို၊ (မီးတောက်အောင် မှုတ်နေသည်ကို၊) အက်သု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ (မီးမှုတ်နေသော ဖွတ်ရုပ်ပြုလုပ်ရာ အခါမှ စ၍၊) ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ မဟာ

အာဝုဓံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "ဒဏ္ဍလက္ခဏံ သတ္ထလက္ခဏံ အသိလက္ခဏံ ၊ပေ၊ အာဝုဓလက္ခဏံ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုတွင် "နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဒဏ္ဍနှင့် သတ္ထကို တစ်တွဲ တွဲ၍ အသိမှ အာဝုဓတိုင်အောင် တစ်တွဲ တွဲပါ၊ ထို့ကြောင့် ထပေတွာ အသိအာဒီနိ"ဟု ဆိုသည်၊ "ပါဠိတော်၌ အသိမှစ၍ တိုက်ရိုက်လာသော လက်နက်တို့ကို ချန်ထား၍ နာမည်သရုပ်မပါသော လက်နက်ဟူသမျှကို ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အာဝုဓ၌ သွင်းယူပါ"ဟူလို။

ဝိဝါဒေါ–ကြီးစွာသော ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဧကတော–ဖြစ်ပြီ၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ အာဂန္တုကဘိက္ခု–အာဂန္တုက ရဟန်းသည်၊ (ဂေါဓလက္ခဏကျမ်းကို တတ်သော အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊) တံ–ထိုမီးမှုတ်နေသော ဖွတ်ရုပ်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ မဂ္ဂေသိ–ချေဖျက်ပြီ၊ တတော–ထိုဖျက်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဌာယ–၍၊ ဝိဝါဒေါ–ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ မန္ဒီဘူတော–နုံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ–၏။ [ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝတ္ထု–တည်း၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်ပါ။]

ကဏ္ဏိကာလက္ခဏံ–ကို၊ ပိဋ္ဌန္ဓနကဏ္ဏိကာယပိ–ပန်ဆင်ကြောင်း နားတန်ဆာ၏လည်းကောင်း၊ ဂေဟကဏ္ဏိကာယပိ–အိမ်အထွဋ်၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန–အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။ [ကဏ္ဏိကာ ၂ ခုကို ဧကသေသ်ပြုထားသည်၊ (တစ်နည်း) သာမညနိဒ္ဒေသနည်းဟု ကြံ။] ကစ္ဆပလက္ခဏံ–သည်၊ ဂေါဓလက္ခဏသဒိသမေဝ–ဖွတ်ရုပ်၏လက္ခဏာနှင့် တူသည်သာ၊ မိဂလက္ခဏံ–ကို၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ–အလုံးစုံသော သားကောင်းအပေါင်းကို သိမ်းယူနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဗ္ဗစတုပ္ပဒါနံ–အလုံးစုံ အခြေ ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ လက္ခဏဝသေန–အမှတ်အသား၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

၂၃။ ရည့် နိယျာနံ ဘဝိဿတီတိ–ကား၊ အသုကဒိဝသေ–ထိုမည်သော နေ့၌၊ အသုကနက္ခတ္တေန–ထိုမည်သော နက္ခတ်ဖြင့်၊ အသုကဿနာမ ရညော–ထိုမည်သော မင်း၏၊ နိဂ္ဂမနံ–စစ်တိုက်ထွက်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ့်၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ရာဇုနံ–တို့၏၊ သင်္ဂါမဂမနံ–စစ်မြေပြင်သို့ ထွက်သွားခြင်းကို၊ (တစ်နည်း) ပဝါသဂမနံ–မိမိအရပ်မှ ကင်းကွာ၍နေရာ အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားခြင်းကို၊ ဗျာကရောတိ–ပြောဟောဏ်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ရည့် အနိယျာနံ အစရှိသော ဝါကျတို့၌၊ ဧသ (ဧသော)–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ ပန–အထူးကား၊ ကေဝလံ–ရည့် စသည် မဖက် သက်သက်၊ ဧတ္ထ–ဤ အနိယျာနံ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ အနိယျာနန္တိ–ကား၊ ဝိပ္ပဝုတ္ထာနံ–တိုင်းပြည်မှ ကင်းကွာ၍ နေကုန်သော မင်းတို့၏၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အာဂမနံ–ပြန်လာခြင်းတည်း၊ အဗ္ဘန္တရာနံ ၊ပေ၊ အပယာနန္တိ–ကား၊ အန္တောနဂရေ–မြို့တွင်း၌၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ ရာဇာ–သည်၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓံ–ဆန့်ကျင်ဘက်

အသုကဒိဝသေ ၊ပေ၊ နက္ခတ္တေန။ ။"ပါဋိပဒေါတု ဒုတိယာ–တတိယာဒီ တိထီဒ္ဓိသု" ဟူသော အဘိဓာန် (၇၂) နှင့်အညီ လဆန်း တစ်ရက်၊ ၂ ရက်၊ လဆုတ် တစ်ရက် ၂ ရက် စသော ရက်များကို "တိထိ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အသုကဒိဝသေတိ ဒုတိယာ တတိယာဒီ တိထိဝသေန ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ အဿယုဇ, ဘရဏီ, ကတ္တိကာ, ရောဟိဏီ စသော နက္ခတ်တို့တွင် မည်သည့်နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်၍ ထွက်လိမ့်မည်ဟု ဟော ခြင်းကို "အသုကနက္ခတ္တေန"ဟု ဆိုသည်။ [သင်္ဂါမဂမနံနေရာဝယ် "ပဝါသဂမနံ"ဟု မှတ်ရှိ၏၊ ပဝါသ–ကင်းရှိနေရာ အရပ်တစ်ပါးသို့+ဂမန–သွားခြင်း။]

ဖြစ်သော၊ ဗဟိဂုဏေနံ–ပြင်ပမင်းသို့၊ ဥပသက်မိသတိ–ချဉ်းကပ်လတ္တံ့၊ တတော–ထိုသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကြောင့်၊ တသ–ထိုပြင်ပမင်း၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ–ဆုတ်ခွာရခြင်းသည်၊ ဘဝိသတိ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ရညော–အတွင်းမင်း အပြင်မင်းတို့၏၊ ဥပယာနာပယာနံ–ချဉ်းကပ်ခြင်း ဆုတ်ခွာခြင်းကို၊ ဗျာကရောတိ–၏၊ ဒုတိယ ပဒေပိ–ဗာဟိရာနံ ရညော ဥပယာနံ ဘဝိသတိ, အဗ္ဘန္တရာနံ ရညော အပယာနံ ဘဝိသတိဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ ဧယပရာဧယော–အောင်ခြင်း ရှုံးခြင်းတို့သည်၊ ပါကဋာယေव–ထင်ရှားကုန်သည်သာ။ [အဗ္ဘန္တရာနံ ရညော ဧယော ဘဝိသတိ အစရှိသော ၂ ဝါကျတို့အရ ဧယ, ပရာဧယတို့ကား ထင်ရှားကုန်ပြီ–ဟူလို။]

၂၄။ စန္ဒဂ္ဂါဟာဒယော–စန္ဒဂ္ဂါဟ အစရှိသော ကျမ်းတို့ကို၊ အသုကဒိဝသေ–ထိုမည်သော နေ့၌၊ ရာဟု–ရာဟုသည်၊ စန္ဒံ–လကို၊ ဂဟေဿတိ–ဖမ်းယူလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော အကြောင်းအရာကို၊ ဗျာကရဏဝသေန–ပြောဟောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏၊ အပိစ–သည်ဘာမကသေး၊ နက္ခတ္တာဿ–နက္ခတ်၏၊ အဂ်ါရကာဒိဂဟသမာယောဂေါပိ–အင်္ဂါဂြိုဟ် အစရှိသော ဂြိုဟ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းသည်လည်း၊ နက္ခတ္တဂ္ဂါဟောယေဝ–နက္ခတ္တဂ္ဂါဟပင်တည်း၊ ဝါ–နက္ခတ်ကို ဖမ်းယူခြင်းပင်တည်း။

ရာဟု ဂဟေဿတီတိ။ ။"ရာဟု စန္ဒံ ဂဟေဿတိ"၌ ရာဟုကို "အသုရိန်နတ်မင်း" ဟု ဋီကာသစ် ဆိုး၏၊ သံယုတ္တနိကာယ် စန္ဒိမသုတ် သူရိယသုတ်တို့ကိုလည်း အထောက်ပြ၏၊ သို့သော် ရာဟု အသုရိန်က ဖမ်းရာ၌ တစ်ရံတစ်ခါသာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ လကြတ်မှ နေကြတ်မှကား ရာဟုဂ္ဂါဟကျမ်းနည်းဖြင့် မည်သည့်အချိန် ဖမ်းလိမ့်မည်ဟု တင်ကြို၍ တွက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ရာဟု"အရ ရာဟုဂြိုဟ်ကို ယူမှ သာ၍ သဘာဝကျမည်ထင်သည်၊ ဤသို့ ရာဟု ဖမ်းခြင်းကို "လငယုတ် ဖမ်းသည်"ဟု မြန်မာတို့ ခေါ်ကြသည်၊ "ဂဟေဿတီတိ"၌ ဣတိသည် အာဒျတ္ထတည်း၊ ထိုဣတိသဒ္ဒါဖြင့် သူရိယဂ္ဂါဟ နက္ခတ္တဂ္ဂါဟတို့ကို ယူပါ။

အပိစ ၊ပေ၊ ဂါဟောယေဝ။ ။နက္ခတ္တဂ္ဂါဟအတွက် ရာဟု ဖမ်းခြင်းသာ မက, အင်္ဂါရကစသော ဂြိုဟ်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲမိခြင်းလည်း နက္ခတ်ကို အခြားဂြိုဟ်က ဖမ်းခြင်းပင်တည်း။ [ဤစကားအရ "လကို ရာဟု ဖမ်း"ဟူရာ၌လည်း လနှင့် ရာဟုဂြိုဟ်တို့ ပေါင်းမိခြင်းပင်တည်း"ဟု ယူသင့်သည်။] အင်္ဂါရကာဒိ၌ အာဒိအရ အင်္ဂါဂြိုဟ် ရာဟုဂြိုဟ်မှ ကြွင်းသော ဂြိုဟ် ၇ လုံးကို ယူပါ၊ ထိုဂြိုဟ်များကား–တနင်္ဂနွေဂြိုဟ် (သူရ), တနလာဂြိုဟ် (စန္ဒ), ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ် (ဗုဓ), ကြာသပတေးဂြိုဟ် (ဗြိဟ), သောကြာဂြိုဟ် (သုက္က), စနေဂြိုဟ် (သနိ), ကိတ်ဂြိုဟ် (ကေတု)။ [အင်္ဂါဂြိုဟ် ရာဟုဂြိုဟ်နှင့် ပေါင်းလျှင် "သူရာဒီတု နဝဂ္ဂဟာ"ဟူသော အဘိဓာန် (၆၁) အရ ဂြိုဟ် ၉ လုံးဖြစ်၏၊ ဂြိုဟ် ၉ လုံး ပါဠိကို ဋီကာသစ်၌ တစ်မျိုးတွေ့ရသေး၏၊ ဤ၌ပါသော ပါဠိကား အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ လာသော ပါဠိတည်း။]

ဥက္ကာပါတောတိ–ကား၊ အာကာသတော–ကောင်းကင်မှ၊ ဥက္ကာနံ–မီးရှူးနှင့်တူသော အရောင်တို့၏၊ ပတန်–ကျခြင်းတည်း၊ [ပတနံ ပါတော၊ ဥက္ကာနံ+ပါတော ဥက္ကာပါတော။] ဒိသာဒ္ဓါဟောတိ–ကား၊ အဂ္ဂိသိခရုမသိခါဒီဟိ–မီးအလျှံ အခိုးအလျှံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အာကုလဘာဝေါ ဝိယ–နှောက်ယှက်ရှုပ်ထွေးသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒိသာကာ လုသိယံ–အရပ်မျက်နှာတို့၏ လှုပ်ချောက်ချားသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဒေဝဒုန္ဒုဘီ–ကား၊ သုက္ခဝလာဟကဂဠနံ–မိုးမရွာဘဲ ခြောက်သွေ့သော တိမ်တိုက်တို့၏ ထစ်ခြုံးခြင်းတည်း။

ဥဂ္ဂမနန္တိ–ကား၊ ဥဒယနံ–ပေါ်ထွက်ခြင်းတည်း၊ သြက္ကမနန္တိ–ကား၊ အတ္ထင်္ဂမနံ–ဝင်ခြင်းတည်း၊ သံကိလေသန္တိ–ကား၊ အဘိသုဒ္ဓတာ–မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝေါဒါနန္တိ–ကား၊ ဝိသုဒ္ဓတာ–စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊

ဥက္ကာပါတောဟု။ ။ သက္ကတဘာ "ဥလ္လာ"သည် ပါဠိ၌ "ဥက္ကာ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ဥသ–ဒါဟော"ဟူသော အနက်၌ ဥသဓာတ်နောင် ကပစ္စည်း၊ သ်ကို လ်ပြု၊ ပါဠိ၌ သကို ကပြု၊ ဥက္ကာနံ ပတနန္တိ ဥက္ကောဘာသာနံ ပတနံ၊ ဝါတသဃ်ဘေသု ဟိ ဝေဂေန အညမညံ သဃ်ဋ္ဌေန္တေသု (လေထုအချင်းချင်း တိုက်ခိုက်ကုန်လသော်) ဒီပကောဘာသောဝိယ သြဘာသော (မီးရောင်နှင့်တူသော အရောင်သည်) ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ အာကာသတော ပတတိ၊ တတ္ထ (ထိုကျလာသော အရောင်၌)၊ အယံ ဥက္ကာပါတ ဝေါဟာရော (ဤဥက္ကာကျခြင်းဟု အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သည်)၊–ဋီကာ။

ဒိသာကာလုသိယံ။ ။"ဒိသာသု ခေါဘနံ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ "ကလ–သဒ္ဒေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် ဥသပစ္စည်းဖြင့် "ကလတိ သဒ္ဒါယတိ–အသံပြုတတ်၏၊ ဣတိ ကလုသော (ရေလှိုင်း)၊ ရေလှိုင်း၏ လှုပ်ရှားခြင်း ချောက်ချားခြင်းကဲ့သို့ လှုပ်ချောက်ချားသော အရာဟူသမျှကိုလည်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ကလုသ"ဟု ခေါ်၏၊ "ကလုသာနံ+ဘာဝေါ ကာလုသိယံ"ဟု ပြု။ [ဤအလို "ဒိသာနံ+ခေါဘနံ"ဟု ဖွင့်သင့်၏၊ သဒ္ဒေဘော်လည်း မရှိရ၊ ထိုကဲ့သို့ ချောက်ချားလောက်အောင် မီးတောက်မီးခိုးတို့၏ မျှားစွာဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် "ဒိသာဒ္ဓါဟ–အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပူလောင်ခြင်း" မည်၏။]

ဒေဝဒုန္ဒုဘီ။ ။ အဘိဓာန်၌ "ဒုန္ဒုဘီ"ဟုချည်း ရှိ၏၊ ဥဘတိ ပူရတိ–ပြည့်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဘီ၊ ဒုန္ဒေန–ဒုန္ဒဟူသော အသံဖြင့် (ဒုန်းဒုန်း–ဗုန်းဗုန်းဟူသော အသံဖြင့်)၊ ဥဘီ–ပြည့်သော စည်ကြီးတည်း၊ ဒုန္ဒုဘီ၊ ဒေဝဿ–မိုးတိမ်၏+ဒုန္ဒုဘီ–စည်ကြီးမည်သံတည်း၊ ဒေဝဒုန္ဒုဘီ၊ မိုးမရွာဘဲ အခြောက်တိုက် ကောင်းကင်က မြည်သံကို ဆိုသည်၊ "တော်လဲသံ"ဟု ခေါ်ကြ၏။ [သုက္ခဝလာဟက ဂဠနန္တိ ဝုဋ္ဌိမန္တရေန ဝါယုဝေဂစလိတဿ ဝလာဟကဿ နဒနံ (မြည်သံ)၊–ဋီကာသစ်။]

သံကိလေသံ, ဝေါဒါနံ။ ။ အဇ္ဈာ (မိုးတိမ်) ရူမ (အခိုး) ရဇ (မြှုပ်) ရာဟု ဤ ၄ မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် မစင်ကြယ် မကြည်လင်ခြင်းကို သံကိလေသဟု ဆို၍ ကိုးအပြစ်တို့မှ ကင်းခြင်းကို ဝေါဒါနဟု ဆိုသည်။

ဒေါ် ဝိပါကောတိ–ကား၊ လောကဿ–သတ္တလောကဏ်၊ ဒေါ် ဝိဝေသုခဒုက္ခာ ဝဟော–ဤသို့ အပြားရှိသော သုခ ဒုက္ခကို ဆောင်နိုင်သော၊ (စန္ဒဂ္ဂါဟော ဘဝိဿတိ၌ စပ်)။ [စာအုပ်တို့၌ "ဝိဝိဓ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။]

၂၅။ သုဝုဋ္ဌိကာတိ–ကား၊ ဒေဝဿ–မိုး၏၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ ဓာရာနုပ္ပ ဝစ္ဆနံ–ရေအယဉ်ကို အစဉ်မပြတ် ပေးခြင်းတည်း၊ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာတိ–ကား၊ (ဓာရာယ–ရေအယဉ်ကို)၊ အဝဂ္ဂါဟော–မကောင်းသဖြင့် ယူခြင်းတည်း၊ ဝဿ ဝိဗန္ဓော–မိုးရွာခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [လုံးလုံးမရွာခြင်းနှင့် ရွာသင့်သောအခါ မရွာခြင်းကို "ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ"ဟု ဆိုသည်၊ လုံးလုံးမရွာခြင်းကို "နှ+ဝုဋ္ဌိ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိ"ဟု ပြု။ ရွာသင့်သောအခါ မရွာဘဲ မရွာသင့်သောအခါ ရွာခြင်းကို "ဒုဋ္ဌု+ဝုဋ္ဌိ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိ"ဟု ပြု။]

မုဒ္ဒါတိ–ကား၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါ–လက်ချောင်းတို့ကို ချိုး၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–လက်ချောင်းတို့ကို ချိုး၍ ရေတွက်ကြောင်း ဂဏန်းအတတ်တည်း၊ အစ္ဆိန္နက ဂဏနာ–ဧကအစ နဝကျအောင် အကြားခံ့ ပြတ်ခြင်းမရှိသော ရေတွက်ခြင်းကို၊

ဓာရာနုပ္ပဝစ္ဆနံ။ ။ ဝစ္ဆနံ၌ ဒါဓာတ်ကို ဝစ္ဆပြုဟု မောဂ္ဂလ္လာန် ခါဒိကဏ္ဍ (၁၇၃) နိဿယ၌ ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ အနုက္ကမေန+ပဗန္ဓံ (အစဉ်မပြတ်)+ဝစ္ဆနံ အနုပ္ပဝစ္ဆနံ၊ ဆယ်ရက်တစ်ကြိမ် ၁၅ ရက်တစ်ကြိမ်,စသော အစဉ်အားဖြင့်+မပြတ်+ရွာခြင်း၊ ဓာရာယ–ရေအယဉ်ကို+အနုပ္ပဝစ္ဆနံ ဓာရာနုပ္ပဝစ္ဆနံ၊ ဤသို့ရွာခြင်းကို "သုဝုဋ္ဌိကာ–မိုးကောင်းသည်"ဟု ဆိုသည်၊ ဝဿနံ–မိုးရွာခြင်း၊ ဝုဋ္ဌိ–ခြင်း၊ သမ္မာ+ဝုဋ္ဌိ သုဝုဋ္ဌိ–ကောင်းစွာ မိုးရွာခြင်း၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။

မုဒ္ဒါ။ ။ဟတ္ထမုဒ္ဒါ၌ ဟတ္ထသဒ္ဒါ၏ ဧကဒေသျှုပစာရအားဖြင့် လက်ချောင်းတို့ကို ယူရကြောင်းကိုလည်းကောင်း, မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ သင်္ကေတစနအနက်ရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း, "သမုဒ္ဒေါ" ပုဒ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဟတ္ထေန အဓိပ္ပေတဝိညာပနံ ဟတ္ထမုဒ္ဒါ–လက်ဖြင့် အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေခြင်းသည် ဟတ္ထမုဒ္ဒါမည်၏၊ တထာ–တိုအလို ရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေခြင်းအားဖြင့်၊ အဂ္ဂိသင်္ကေတစနေန–လက်ချောင်း တို့ကို တွန့်စေခြင်း (ချိုးခြင်း) အားဖြင့်၊ ဂဏနာ–ရေတွက်ခြင်း (ရေတွက်ကြောင်းအတတ်)၊– ဋီကာ၊ တစ်ဆိုလျှင် လက်တစ်ချောင်းချိုး, နှစ်ဆိုလျှင် လက်နှစ်ချောင်းချိုး, ဤသို့စသည်ဖြင့် လက်ချောင်းချိုး၍ ရေတွက်ကြောင်း အတတ်ကို "မုဒ္ဒါ (ဟတ္ထမုဒ္ဒါ)"ဟု ဆိုသည်။

အစ္ဆိန္နကဂဏနာ။ ။ ပါဒသိက မိလက္ခကာဒယောဝိယ (တောင်ခြေကို မှီ၍နေကြသော လူရိုင်းတို့သည် ၁ မှစ၍ ၉ တိုင်အောင် ရေတွက်ကြသကဲ့သို့) နဝန္တဝသေန ဂဏနာ အစ္ဆိန္နကဂဏနာ၊–ဋီကာ။ [နဝန္တာဒိဝိဓိနာ ပဝတ္တော ဂဏနဂန္ထော (၁ အစ ၉ အဆုံး တိုင်အောင် အစီအရင်ဖြင့်ဖြစ်သော ဂဏန်းကျမ်းကို) အန္တရာ ဆိန္နာဘာဝေန (အကြားခံ့ ပြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်) အစ္ဆိန္နကောတိ ဝုစ္စတိ၊–သာမညဖလသုတ် ဋီကာသစ်၊ ဤ ဋီကာကို ထောက်၍ "အစ္ဆိန္နက"ဟု ပါဠိမှန် ရှိစေ၊ နတ္ထိ+ဆိန္နံ ယဿာတိ အစ္ဆိန္နာ၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်း။]

ဝါ–ဧကအံ့စ နဝကျအောင် အကြားဌ် ပြတ်ခြင်းမရှိသော ဂဏန်းအတတ်ကို၊ ဂဏနာ–ဂဏနာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သခ်ါနန္တိ–ကား၊ သက်လနပတုပ္ပါဒနာဒိ ဝသေန–ပေါင်း၍ရေတွက်ခြင်း အသီးအခြားဖြစ်စေခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပိဏ္ဍဂဏနာ–အပေါင်းရေတွက်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–အပေါင်းရေတွက်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ ယသ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာ (ပိဏ္ဍဂဏနာ)–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပဂုဏာ–အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရက္ခမိ–သစ်ပင်ကိုသော်မှလည်း၊ (ပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ သစ်ပင်လောက် ရေတွက်စရာ မများသော အခြင်းအရာကို ဂရဟာပြုပါ၊) ဒိသွာ–ကြည့်၍၊ ဇဋ္ဌ–ဤသစ်ပင်ဌ်၊ ပဏ္ဏာနိ–အရွက်တို့သည်၊ ဇဋ္ဌကာနိ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနာတိ–သိ၏။

သခ်ါနံ။ ။ သံပိဏ္ဍေတွာ–ပေါင်း၍+ခါနံ–ရေတွက်ခြင်း၊ ဝါ–ရေတွက်ကြောင်း အတတ်၊ ထို့ကြောင့် "ပိဏ္ဍဂဏနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုပိဏ္ဍဂဏနာသည် သက်လနပတုပ္ပါဒန စသောအားဖြင့် များသောကြောင့် သက်လန စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုတွင် "သက်လန"ဟူသည် "သံ (သံပိဏ္ဍေတွာ)+ကလနံ သက်လနံ"နှင့်အညီ ပေါင်း၍ ရေတွက်ကြောင်း အတတ်တည်း။ ["ကလ–ဂဏနေ"–ဓာတ်ကျမ်း။] ပတုပ္ပါဒနကို "ပတိ+ဥပ္ပါဒန" ဟု ခွဲ၍ ပတိကို "ဝိသုံ"ဟု အနက်ယူ၍ "ဝိသုံ+ဥပ္ပါဒနံ–သီးခြားဖြစ်စေခြင်း"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို သီးခြားဖြစ်စေခြင်းဟူသည် အပေါင်းထဲမှ နှုတ်ခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍ "အပနယနံ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ "သဒုပ္ပါဒနံ"ဟုလည်း မူကွဲပြု၍ "သမ္ဘာ+ဥပ္ပါဒနန္တိ အတ္ထော"ဟု အနက်ဖွင့်၏။

မူကွဲ။ ။"သတုပ္ပါဒန–သဌ္ဌပ္ပါဒန"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ သဌ္ဌိ (သတိ) တို့အရ ရေတွက်ရာ၌ အသုံးပြုအပ်သော ဇယ်–ပေသီးစသော အရာဝတ္ထုကို ယူ၍ ထိုပေသီးစသော ဇယ်များကို ဖြစ်စေ၍ ရေတွက်ကြောင်းအတတ်ကို သဌ္ဌပ္ပါဒန ခေါ်သည်ဟု ကြံမိသည်။ [အာဒိဖြင့် ဝေါကလန, ဘာဂဟာရ တွက်နည်းတို့ကို ယူ။] ဋီကာသစ်ဌ်ကား "ဝေါကလနံ ဝိသုံ သမ္ဘဟကရဏံ (သီးခြားအပေါင်းပြုခြင်း)၊ ဝေါမိဿကန္တိ အတ္ထော၊ ဘာဂကရဏံ ဘာဂေါ၊ ဘုဇ္ဇနံ ဝိဘဇနံ ဟာရော"ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူ၏၊ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ပုံပြီးလျှင် စီတန်း၍ ရေတွက်ခြင်းကို "ဘာဂဟာရ"ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။

ဂဏန်းမှတ်ချက်။ ။ဤအခန်းဌ် မုဒ္ဒါစသော ဂဏန်းအတတ်များ ပါသောကြောင့် ဂဏန်းသင်္ချာအတတ်ကို တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာဟု ယူပြီးလျှင် မသင်ကောင်း မချကောင်းဟု ယူကြ၏၊ သို့သော် ပဌာန်းသင်္ချာဝါရဌ် သင်္ချာတွေကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာ မူလဋီကာဆရာတို့သည် ထိုသင်္ချာများကို တစ်ဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်တော်မူကြ၏၊ ရှေးဆရာတော်ကြီးများလည်း "နော ဧက နော"မှစ၍ ဗေဒင်တွက်နည်း သစ်တန်တွက်နည်းတိုင်အောင် သင်ပြတော်မူခဲ့ကြ၏။ [ယခုခေတ် "၉ တစ်လီ ၉"သည် ထိ နော ဧက နော၏ မြန်မာပြန်တည်း၊ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ၏ မှတ်ချက်ကို ဘိက္ခုနီ ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂ, တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ သိက္ခာပုဒ်ဌ် ရှုပါ။]

ကာဝေယျန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ ကဝိ–ကဝိတို့သည်၊ ဝါ–ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိတို့သည်၊ ဣမေ စတ္တာရော–ဤ ၄ မျိုးတို့တည်း၊ ကတမေ စတ္တာရော–အဘယ် ၄ မျိုးတို့နည်း၊ စိန္တာကဝိ–စိန္တာကဝိလည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြံစည်ခြင်းအားဖြင့် ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုတတ်သော ပညာရှိလည်းကောင်း၊ သုတကဝိ–သုတကဝိလည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြားအပ်သော အကြောင်းအရာဖြင့် ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုတတ်သော ပညာရှိလည်းကောင်း၊ အတ္ထကဝိ–အတ္ထကဝိလည်းကောင်း၊ ဝါ–အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုတတ်သော ပညာရှိလည်းကောင်း၊ ပဋိဘာနကဝိ–ပဋိဘာနကဝိလည်းကောင်း၊ ဝါ–ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုတတ်သော ပညာရှိလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတ္တာရော–၄ မျိုးတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဂ္ဂိတ္တရာဂမေ–အဂ္ဂိတ္တရနိကာယ်၌၊ (စတုက္ကဂိတ္တိရ်၊ ပဌမပံ, ဒုစ္စရိတဝဂ်, ကဝိသုတ်၊ ဝုတ္တာနံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊) စတုန္နံ–၄ မျိုးကုန်သော၊ ဣမေသံ ကဝီနံ–ဤကဝိတို့၏၊ (ကာဗျကရဏ်၌ စပ်)၊ အတ္ထနော–မိမိ၏၊ စိန္တာဝသေနဝါ–ကြံစည်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ကာဗျကရဏ်၌ စပ်)၊ ဝေဿန္တရောနာမ–ဝေဿန္တရာမည်သော၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိနိ–ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ သုတဝသေနဝါ–ကြားအပ်သော အကြောင်းရာ၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဣမသ–ဤပုဒ်၏၊ အယံ အတ္ထော–ဤအနက်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဧဝံ–သို့၊ တံ–ထိုအနက်ကို၊ ယောဧသောမိ–ယှဉ်စေအံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထဝသေနဝါ–အနက်၏အစွမ်းဖြင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းအရာကိုပင်၊ ဒိသ္မာ–မြင်ရ၍၊ တပ္ပဋိဘာဂံ–ထိုအကြောင်း

ကာဝေယျံ။ ။ကဝတိ ကထေတိ–ဖွဲ့ဆိုတတ်၏၊ ဣတိ ကဝိ (ကာဗျတို့ကို ဖွဲ့ဆိုတတ်သော စာဆိုတော်ပညာရှိ)၊ ကဝိနံ+ဣဒံ ကာဝေယျံ–ကဝိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ကာဗျ၊ ထို ကာဗျတို့ကို ပြုသောကျမ်းလည်း ကာဝေယျမည်၏။ [ကဝိနောင် ဣဒံအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်းဖြင့် "ကာဝေယျ"ဟုလည်းကောင်း, ဏပစ္စည်းဖြင့် "ကာဗျ"ဟုလည်းကောင်း ဖြစ်၏၊ ဏအနုဗန်ကြောင့် "ကာ"ဟု ဝုဒ္ဓိရှိရမည်၊ ဝုဒ္ဓိမပြုဘဲ "ကဗျ"ဟု မဖြစ်နိုင်၊ "ကဗျာ"ကား မြန်မာအခေါ်သာ၊ ထိုကာဗျဟူသည် ပျိုကဗျာ လက်ာ ဂါထာသာ မက, ချောမောစွာ ရေးသားအပ်သော စုဏ္ဏိယ စကားပြေ ဝတ္ထုကြောင်းများလည်း ကာဗျပင်တည်း။]

ကဝိ ၄ မျိုး။ ။စိန္တာယ–(ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကိုလည်းကောင်း, စကားအဆက်အသွယ် အနုသန္ဓေကို စသည်ကိုလည်းကောင်း)၊ ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းဟူသော စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့်+ကာရကော–ကာဗျကိုပြုတတ်သော+ကဝိ–ကဝိတည်း၊ စိန္တာကဝိ၊ သုတေန–ကြားအပ်သော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းဖြင့်+ကာရကော–+ကဝိ သုတကဝိ။ [ကြားအပ်သော ဇာတ်လမ်းကို အနုသန္ဓေဆက်၍ မကြားအပ်သော အကြောင်းအရာကိုပါ ထည့်လျက် ပြုတတ်သော ကဝိ။] အတ္ထေန–ကြားအပ်သော သဒ္ဒါ(စကား)၏ အနက်အားဖြင့်+ကာရကော ကဝိ အတ္ထကဝိ။ ["ဤသဒ္ဒါ၏အနက်သည် ဤသို့ဖြစ်သင့်၏, ဤသဒ္ဒါကို

အရာနှင့်တူသော၊ ကတ္တာဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သောအမှုကို၊ ကရိသာမိ–ပြုအံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဌာနုပ္ပတ္တိက ပဋိဘာနဝေနဝါ–တခဏာချင်းဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိဘာန်ဉာဏ်၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဓိဝိကတ္ထာယ–အသက်မွေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာဗျကရဏံ–ကဗျာပြုခြင်းတည်း၊ လောကာယတံ–လောကာယတကျမ်းကို၊ ဝုတ္တမေဝ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

၂၆။ အာဝါဟနံနာမ–အာဝါဟနမည်သည်၊ (တစ်နည်း) အာဝဟနံနာမ–မည်သည်၊ ဣမဿ ဒါရကဿ–ဤသတို့သားဖို့၊ အသုကကုလတော–ထိုမည်သော အမျိုးမှ၊ အသုကနက္ခတ္တေန–ထိုမည်သော နက္ခတ်ဖြင့်၊ ဒါရိကံ–သတို့သမီးကို၊ အာနေထ–ဆောင်ကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ အာဝါဟကရဏံ–သတို့သမီးဆောင်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–သတို့သမီးဆောင်မှုကို ပြုကြောင်း နေ့ကောင်း

ဤသို့ အနက်ယှဉ်စေမည်" စသည်ဖြင့် အနက်ဉာဏ်ပညာရှိသူကို အတ္ထကထာဟု ခေါ်သည်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ချုံးခြင်း ချဲ့ခြင်းအားဖြင့် ပြုတတ်သော ကဝိလည်း အတ္ထကဝိပင်တည်း။] ပဋိဘာနေန–(တစ်စုံတစ်ခုကို မြင်၍ ထိုနှင့်အတူ ပြုဖို့ရန်) တခဏာချင်း ရှေးရှေထင်လာသော ဉာဏ်ဖြင့်+ကာရကော–ဂါထာဗန္ဓ ပျို့ကဗျာကို ချက်ချင်းပြုစွမ်းနိုင်သော+ကဝိ ပဋိဘာနကဝိ။ [မိမိဝါသနာအလျောက် ကဗျာဖွဲ့ခြင်းကိုလည်း ကာဝေယျဟု ဆိုနိုင်၏၊ "ဓိဝိကတ္ထာယ"ဟု ဆိုခြင်းမှာ မိစ္ဆာဇီဝအရာဖြစ်၍ ဆိုခြင်းတည်း။]

ကာဝေယျ မှတ်ချက်။ ။ ကာဗျ (ကာဝေယျ) ကိုလည်း "တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ"ဟု ဤ၌ မိန့်တော်မူ၏၊ သို့သော် ရဟန်းတော်များ သုံးစွဲနေသော အလင်္ကာရကျမ်းသည် ကာဗျဒဿကျမ်း၏ အဆွယ်အပွား ကာဗျကျမ်းပင်တည်း၊ မဃဒေဝလင်္ကာကြီးများကို စီရင်တော်မူသော မန်လည်ဆရာတော် စသော ဆရာတော်တို့မှာ ကာဗျဝိဒူကြီးများ ဖြစ်တော်မူကြပါသည်၊ ဝင်္ဂီသသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဧရာ မရဏာနှင့်စပ်သော ဂါထာတို့ကိုပင် "ဂီတ"ဟု သုံးစွဲထား၏၊ ထို ဂီတမျိုး၌ကား အရှင်ဝင်္ဂီသ ရဟန္တာသည် ပဋိဘာနကဝိအစစ် ဖြစ်တော်မူပါပေသည်။

အာဝါဟနံ။ ။ ပရိဂ္ဂဟဘာဝေန ဒါရိကာယ ဂဏှာပနံ အာဝါဟနံ–သိမ်းပိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် သတို့သမီးကို ယူစေခြင်းသည် အာဝါဟနမည်၏၊–ဦးကား၊ ယူစေခြင်းနှင့် ဆောင်စေခြင်းသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဦးကာအလို အာပုဇ္ဇ ဝဟ, ကာရိတ်ကျေ, ယုပစ္စည်းဟု မှတ်ပါ၊ သို့သော် ဦးကာသစ်၌ "ဂဏှာပနံ" နေရာဝယ် "ဂဏှနံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို ကာရိတ်ပစ္စည်း မပါဘဲ "အာဝဟနံ"ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်၊ "အာဝဟနကရဏ"ဟု ဆိုလိုလျက် ကရဏပုဒ် အကျေကြ"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ "သတို့သမီး ဆောင်ယူမှုကို ပြုကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်း"ဟူလို၊ တစ်နည်း "ဟေတုဂဗ္ဘ–ဟိတ်အတွင်းဝင်သည်"ဟု ဖွင့်၏၊ "သတို့သမီးကို ဆောင်ယူကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်း"ဟူလို၊ "ဤအဖွင့်သာ "အာဝါဟကရဏံ"ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့် ညီ၏"ဟု ထင်သည်၊ ကာရိတ်ဝင်သော "အာဝါဟနံ"သည် ပါဠိမှန်ဖြစ်လျှင် "အာဝါဟကာရာပဏံ" ဟု ဖွင့်ရပေလိမ့်မည်။

ရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း၊ ဝိဝါဟနန္တိ-ကား၊ (တစ်နည်း) ဝိဝဟနန္တိ-ကား၊ ဣမံ ဒါရိကံ-ဤသတို့သမီးကို၊ အသုကဿနာမ ဒါရကဿ-ထိုမည်သော သတို့သားအား၊ အသုကနက္ခတ္တေန-ဖြင့်၊ ဒေထ-ပေးကြကုန်လော၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပေးလသော်၊ အဿာ-ထို သတို့သမီး၏၊ ဝုဏ္ဏိ-ကြီးပွားခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဝါဟကရဏံ-သမီးပေးမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ-သမီးပေးမှုကို ပြုကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း။

["သံဝရဏန္တိ သံဝရဏံနာမ" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "သံဝရဏန္တိ" ဟု ဖြစ်စေ, "သံဝရဏံနာမ" ဟု ဖြစ်စေ ရှိသင့်၏၊ အာဝါဟနံနာမ စသောပါဠိကို ထောက်လျှင် "သံဝရဏံနာမ"ပါဠိက ကောင်းသည်၊ သို့သော် စာရှိအတိုင်း အနက်ပေးရတော့မည်။] သံဝရဏန္တိ (ဧတ္ထ)-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ သံဝရဏံနာမ-သံဝရဏမည်သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ နက္ခတ္တံ-သည်၊ သုန္ဒရံ-ကောင်း၏၊ အဇ္ဇေဝ-ယနေ့ဥပင်၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-ပြန်၍ ပေါင်းကြကုန်သည်၊ ဟောထ-ဖြစ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ယနေ့ ညီညွတ်ကုန်လသော်၊ ဧဝါ-သင်တို့၏၊ ဝိယောဂေါ-ကွဲကွာခြင်းသည်၊ နဘဝိဿတိ-မဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ သမဂ္ဂကရဏံ-ညီညွတ်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ-ညီညွတ်မှုကို ပြုကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း၊ ဝိဝရဏံနာမ-မည်သည်၊ (တုမှေ-တို့သည်၊) ဝိယုဠှိတုကာမာ-ကွာခြင်းငှာ အလိုရှိကြကုန်သည်၊ သစေ အတ္ထာ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အဇ္ဇေဝ-ပင်၊ ဝိယုဠှထ-ကွာရှင်းကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ယနေ့ ကွာရှင်းလသော်၊ ဧဝါ-သင်တို့၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သံယောဂေါ-ပေါင်းသင်းရခြင်းသည်၊ နဘဝိဿတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိသံယောဂကရဏံ-ကွာရှင်းမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ-ကွာရှင်းမှုကို ပြုကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း။

ဝိဝါဟနံ။ ။ဤ၌လည်း ဋီကာဟောင်းဝယ် "ဒါပနံ ဝိဝါဟနံ"ဟု ရှိ၍, ဋီကာသစ်၌ "ဒါနံ ဝိဝဟနံ"ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်အလို ကရဏပုဒ် ကျေပုံ, ဟိတ်အတွင်း ဝင်ပုံမှာ အာဝဟနပုဒ် အတိုင်းတည်း။ [ဣန္ဒိယ၌ သတို့သမီးကို သတို့သားအိမ်သို့ ဆောင်ယူရန် ထုံးစံရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သတို့သမီးဆောင်ယူခြင်းကို အာဝဟန, သမီးရှင် မိဘတို့က နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေး၍ ပို့ပေးခြင်းကို ဝိဝဟနဟု မိန့်သည်။]

သံဝရဏံ။ ။ပါတိမောက္ခသံဝရ၌ သံပုဗ္ဗ ဝရဓာတ်သည် စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဤ၌လည်း သမီးခင်ပွန်း ကွဲနေပြီးနောက် ပြန်၍စောင့်ရှောက်ခြင်း ပြန်ပေါင်းခြင်းကို သံဝရဏ ခေါ်သည်ဟု ကြံပါ၊ သံဝရဏ-ပြန်၍ပေါင်းကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်း။

ဝိဝရဏံ။ ။ဝိ ဥပသာရကြောင့် မစောင့်ရှောက်တော့ဘဲ ကွာရှင်းခြင်းကို "ဝိဝရဏ" ဟု ခေါ်ပါ၊ ဝိဝရဏ-စောင့်ရှောက်လွတ်ကင်း ကွာရှင်းကြကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်း။

သံကိရဏန္တိ-ကား၊ ဥဒ္ဓာနံဝါ-လယ်ယာမှ ထွက်သော အခွန်အတုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နံ-သူတစ်ပါးတို့အား ပေးအပ်သော၊ ဣဏံ-ကြွေးမြည်ဖြစ်သော၊ ဓနံဝါ-ဥစ္စာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ သက်ဃုထ-စုရုံးကြကုန်လော။ [ဥဒ္ဓာနံနေရာဝယ် ရေးစာအုပ်များ၌ "ဥဒ္ဓါရံ"ဟု ရှိသည်၊ မကောင်း၊ နောက်၌ ဥဒ္ဓါရံ"ဟု လာလတ္တံ့။] ဟိ-အကျိုးကား၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ သက်ဆိုတံ-စုရုံးအပ်သော၊ တံ-ထို ဥစ္စာသည်၊ ထာဝရံ-ခိုင်မြဲသည်၊ (ကြာမြင့်စွာ တည်နိုင်သည်)၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဓနပိဏ္ဍာပနံ-ဥစ္စာကို စုပေါင်းစေခြင်းတည်း၊ ဝါ-ဥစ္စာကို စုပေါင်းစေကြောင်း နေ့ကောင်းရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း၊ ဝိကိရဏန္တိ-ကား၊ ပယောဂဥဒ္ဓါရာဒိဝသေန-အမြတ်ရဖို့ရန် ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာကို ယှဉ်စေခြင်း, အတိုးရဖို့ရန် အရင်းအနှီး ထုတ်ဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓနံ-ကို၊ ပယောဇိတုကာမာ-ယှဉ်စေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ သစေ အတ္ထာ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊ အဇ္ဇေဝ-ပင်၊ ပယောဇေထ-

---

သံကိရဏံ။ ။သံရှေးရှိသောကြောင့် ကိရဓာတ်သည် သံကဗုန (စုပေါင်းခြင်း) အနက်ကို ဟောစ်၊ သံကိရတိ ဧတေနာတိ သံကိရဏံ-ဥစ္စာကို စုပေါင်းကြောင်း နေ့ကောင်း ရက်သာ ရွေးပေးခြင်း၊ ထိုသို့ ရက်ရွေးပေးခြင်းသည် ဥစ္စာကို စုပေါင်းစေခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဓနပိဏ္ဍာပနံ"ဟု ကာရိတ် ဖွင့်သည်။ [**ကရဏသာဓ်, ရလတ်က, ဟေတုကတ္တာသာဓ် ရမြိမှတ်။**]

ဥဒ္ဓာနံဝါ ဣဏံဝါ။ ။"ဥဒ္ဓာနန္တိ ခေတ္တာဒိတော ဥပ္ပန္နံ အာယ်-လယ်စသည်မှ ထွက်သော အခွန်အတုတ်ကို"ဟုလည်းကောင်း "ဣဏန္တိ ဓနဝုဋ္ဌံ ပရသ ဒိန္နံ ပရိယုဒဿနံ-ဥစ္စာတိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ သူ့အား ပေးအပ်သောကြွေးကို"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဒိန္နံ ဓနံ ဣဏံနှင့် တွဲပါ။ ["ပရိယုဒဿန-ပရိ+ဥ+အဿနသဒ္ဒါသည် ထုတ်ပေးအပ် (ချေးငှားအပ်) သော ကြွေး (မြီ) အနက်ဟော"ဟု ထောမနိမိ ဆိုစ်၏။]

ဝိကိရဏံ။ ။သံကိရဏ (စုပေါင်းခြင်း)၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောကြောင့် ကြဲဖြန့်ခြင်း (အတိုးပေးခြင်း) ကို "ဝိကိရဏ"ဟု ခေါ်စ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓနပယောဇနပိဏ်-ဥစ္စာကို ယှဉ်စေခြင်း (အတိုးပေးခြင်း)"ဟု ဖွင့်သည်။

ပယောဂ, ဥဒ္ဓါရ။ ။ ဒေသန္တရေ ဒိဂုဏာတိဂုဏာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန ဘဏ္ဍာပ္ပယောဇနံ ပယောဂေါ-မိမိအရပ်မှ တစ်ပါးသောအရပ်၌ ၂ ဆ ၃ ဆ စသည် အမြတ်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာကို ယှဉ်စေခြင်း (ရောင်းခြင်း) သည် ပယောဂမည်၏၊ တတ္ထဝါ အညတ္ထဝါ ယထာကာလပရိစ္ဆေဒံ ဝမ်ိုဂ္ဂဟဏဝသေန ပယောဇနံ ဥဒ္ဓါရော-တို့ မိမိအရပ်၌ ဖြစ်စေ, အခြားအရပ်၌ ဖြစ်စေ, အတိုးယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ယှဉ်စေခြင်းသည် ဥဒ္ဓါရ (အရင်းကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း) မည်၏။ [ဋီကာတို့၌ ပယောဂ-ဥဒ္ဓါရအတွက် ဝဒန္တိဝါဒ ရှိသေး၏၊ အာဒီဖြင့် အပေါင်လက်ခံခြင်း စသည်ကို ယူပါ။]

အဇ္ဇေဝ ပယောဇေထ။ ။စာအုပ်တို့၌ "သစေ ၊ပေ၊ ပယောဇိတုကာမတ္တာ"ဟု ပရိကပ္ပဝါကျသာ ရှိ၍ တွဲဘက် နိဂ္ဂဟဝါကျ မပါ၊ "အဇ္ဇ ပယောဇိတံ ၊ပေ၊ ဟောတိ"သည်

ယှဉ်စေကြကုန်)၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ပယောဇိတ်–ယှဉ်စေအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ ဒိဂုဏာ စတုဂ္ဂုဏ်–၂ ဆတက် ၄ ဆတက်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဓနုပယောဇနပနံ–ဥစ္စာကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဥစ္စာကို ယှဉ်စေကြောင်း နေ့ကောင်း ရက်သာ ရွေးပေးခြင်းတည်း။

သုဘဂကရဏန္တိ–ကား၊ ပိယမနာပကရဏံဝါ–ချစ်ဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြုခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ချစ်ဖွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကို ပြုကြောင်းနည်းပေးခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ သဿီရိကကရဏံဝါ–အသရေရှိအောင် ပြုခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အသရေရှိအောင် ပြုကြောင်း နည်းပေးခြင်းသည်သော်လည်းကောင်းတည်း၊ ဒုဗ္ဘဂကရဏန္တိ–ကား၊ တမ္ပိပရိတ်–ထို၂ မျိုး၏ ပြောင်းပြန်တည်း၊ ("အပ္ပိယ အမနာပကရဏံဝါ နိဿီရိကကရဏံဝါ"–ဟူလို၊) ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏန္တိ–ကား၊ ဝိရုဒ္ဓဿ–တည်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ဝိလိနဿ–ကျေမွှသော၊ အဋ္ဌိတဿ–မတည်သော၊ မတဿ–သေသော၊ ဂဗ္ဘဿ–ကိုယ်ဝန်ကို၊ ကရဏံ–တည်အောင်ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–တည်အောင်ပြုကြောင်း ဆေးပေးခြင်းတည်း၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အဝိနာသာယ–မပျက်စီးစေခြင်းငှာ၊ ဘေသဇ္ဇဒါနံ–ဆေးပေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဂဗ္ဘော–ကိုယ်ဝန်သည်၊ ဝါတေန–လေလည်းကောင်း၊ ပါဏကေဟိ–ပိုးငယ်တို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မုနာစ–ကံလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တီဟိ–သုံးပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဝိနဿတိ–ပျက်စီးတတ်၏၊ တတ္ထ–ထို ၃ ပါးသော အကြောင်း

နိစ္စယဝါကျ မဟုတ်, ရေးစကား၏ အကျိုးကိုပြသော ဖလဝါကျသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဝရဏံ" အဖွင့်၌ "သစေ ဝိယုဇ္ဇိတုကာမတ္ထ, အဇ္ဇေဝ ဝိယုဇ္ဇထ"ကဲ့သို့ "ပယောဇိတုကာမတ္ထ, အဇ္ဇေဝ ပယောဇေထ"ဟု ရှိသင့်၏၊ "အဇ္ဇေဝ ပယောဇေထ" ဝါကျ ကျနေဟန်တူသည်။

သုဘဂကရဏံ။ ။ ဘဂသဒ္ဒါသည် "ယောနိ ကာမသိရိဿရေ" စသည်ဖြင့် အဘိဓာန် (၈၄၄)၌ အနက်များစွာကို ဟောတ်၏၊ ဤ၌ အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို သုဘဂ အတွက် ပြလိုရှိ "ပိယမနာပ, သဿီရိက"ဟု ဖွင့်သည်။ ["သောဘန်+ဘဂ် ယဿာတိ သုဘဂေါ"ဟု ပြု၊ ဋီကာသစ်၌ကား "သုဘဂဿ သုဘောနဝါ ဂမနံ ပဝတ္တနံ သုဘဂေါ"ဟု ပြုလေ၏။] ဒုဗ္ဘဂဖြစ်အောင် ပြုခြင်းမှာ ရန်သူတို့က ပြုခြင်းတည်း။

ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏံ။ ။ တည်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် မတည်ခြင်းကို ဝိရုဒ္ဓဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိလိနဿ အဋ္ဌိတဿတို့သည် ဝိရုဒ္ဓဿ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ကိုယ်ဝန်တည်ပြီးမှ ပိုး–လေ–ဂ်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးကြောင့် ကျေမွှပျက်စီးသွားသည်ကို "ဝိလိန အဋ္ဌိတ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မတည်သောကိုယ်ဝန်ကို တည်အောင်ပြုခြင်း (ဆေးပေးခြင်း) ကို ကရဏ (ပြုခြင်း) ဟု ဆိုသည်။ [ဝိရုဒ္ဓ, ဝိလိန, အဋ္ဌိတ, မတ, ဤ ၄ ပုဒ်ကို ပရိယာယ်ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "မတဂဗ္ဘဿ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ၊ "မတဿ ဂဗ္ဘဿ"ဟု နောက်ပြင်အတိုင်းသာ ကောင်းသည်။]

တို့တွင်၊ ဝါတေန–လေကြောင့်၊ (ဂဠေ–ကိုယ်ဝန်သည်၊) ဝိနသန္တေ–ပျက်စီးလသော်၊ နိဗ္ဗာပနီယံ–လေကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သော၊ သီတလံ–အေးသော၊ ဘေသဇ္ဇ–ဆေးကို၊ ဒေတိ–ပေးရ၏၊ ပါဏကေဟိ–ပိုးငယ်တို့ကြောင့်၊ (ဂဠေ–သည်၊) ဝိနသန္တေ–သော်၊ ပါဏကာနံ–ပိုးငယ်တို့ကို၊ ပဋိကမ္မံ–ကုစားမှုကို၊ ကရောတိ–ပြု၏။ [ဤအကြောင်း ၂ ပါးတို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်စီးရာ၌ ကံသည် ရှေ့သွားမဟုတ်, ထို ၂ ပါးဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ကံသည် နောက်လိုက်၍ အကျိုးပေးရသည်။] ပန–ကား၊ ကမ္မုနာ–ကံသက်သက်ကြောင့်၊ (ဂဠေ–သည်၊) ဝိနသန္တေ–သော်၊ ဗုဒ္ဓါပိ–ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ ပဋိဗာဟိတုံ–တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ နသက္ကောန္တိ–စွမ်းနိုင်တော်မမူကြကုန်။ [ဤကံကြောင့် အကျိုးပေရာ၌ကား ကံသည် ရှေ့သွားဖြစ်၏၊ ဝါတပါဏကတို့က နောက်လိုက်ဖြစ်စေ, မလိုက်သည်ဖြစ်စေ ကံက အကျိုးပေးမည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ကံကို သီးခြားခွဲ၍ ဆိုသည်။]

ဒိဝါနိဗဒ္ဓနန္တိ–ကား၊ မန္တေန–မန္တန်ဖြင့်၊ ဒိဝါယ–လျှာကို၊ ဗန္ဓကရဏံ–ဖွဲ့မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဖွဲ့မှုကိုပြုကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဟနုသံဟနနန္တိ–ကား၊ မုခဗန္ဓမန္တေန–ပါးစပ်ကို ဖွဲ့ကြောင်းမန္တန်ဖြင့်၊ (ဗန္ဓကရဏံ၌ စပ်)၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ ဟနုကံ–မေးကို၊ စာလေတုံ–လှုပ်စေခြင်းငှာ၊ နသက္ကောန္တိ–မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဧဝံ–ဤသို့ မေးကို လှုပ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗန္ဓကရဏံ–တည်း၊ ဟတ္ထာဘိဇပ္ပနန္တိ–ကား၊ ဟတ္ထာနံ–လက်နက်ကိုင်ထားသော လက်တို့ကို၊ ပရိဝတ္တနတ္ထံ–အခြားဘက်သို့ ပြန်လည်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ မန္တဇပ္ပနံ–မန္တန် စုတ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–မန္တန်ကို စုတ်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ တသ္မိံ မန္တေ–ထို မန္တန်ကို၊ သတ္တပဒန္တရေ–ခြေ ၇ လှမ်း၏

ဒိဝါနိဗဒ္ဓနံ။ ။ဒိဝါယ–ကို+နိဗဒ္ဓနံ–ဖွဲ့ခြင်း၊ ဝါ–ဖွဲ့ကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဒိဝါနိဗဒ္ဓနံ၊ ဖွဲ့အောင်ပြုကြောင်းအတတ်ကို ရစေလို၍ "နိဗဒ္ဓကရဏံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ["လျှာကို ဖွဲ့ခြင်း" ဟူသည် မလှုပ်နိုင်အောင် ပြုခြင်းတည်း၊ "လျှာစေးထည့်ခြင်း" ဟု ခေါ်ကြသည်။]

ဟနုသံဟနံ။ ။သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ မေးကို မလှုပ်အောင် ပြုထားခြင်းသည် မေးကို ညှဉ်းဆဲရာရောက်၏၊ ဟနုနော–မေးကို+သံဟနံ–မလှုပ်နိုင်အောင်ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ဝါ–ညှဉ်းဆဲကြောင်းအတတ်၊ "အာစေးထည့်ခြင်း" ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဟတ္ထာဘိဇပ္ပနံ။ ။ "ဟတ္ထ" အရ လက်နက်ကိုကိုင်၍ မြှောက်ထားအပ်သော လက်ကို ယူပါ၊ မိမိဘက်သို့ ပစ်ဖို့ရန် မြှောက်ထားအပ်သော လက်ကို အခြားဘက်၌ ပြန်လည်အောင် မန္တန်စုတ်ခြင်းအတတ်တည်း၊ ဟတ္ထာနံ+ပရိဝတ္တနတ္ထံ+အဘိဇပ္ပနံ–မန္တန်စုတ်ခြင်း၊ ဝါ–မန္တန်စုတ်ကြောင်းအတတ်။

အတွင်း၌၊ (မိမိကို ပုတ်ခတ်မည့် ရန်သူမှ ၇ လှမ်း၏အတွင်း၌)၊ ဌတွာ–ရပ်၍၊ ဧပ္ပိတော–စုတ်အပ်သော်၊ ဝါ–မန်းမှုတ်အပ်သော်၊ ဣတရော–အခြားသော ရန်သူသည်၊ ဟတ္ထေ–လက်နက်ကိုင်ထားသော လက်တို့ကို၊ ပရိဝေတ္တွာတွာ–ပြန်လည်စေ၍၊ ခိပတိကိရ–ပစ်ချရသတတ်။

ကဏ္ဏဧပ္ပနန္တိ–ကား။ ကဏ္ဏေဟိ–နာ၊ တို့ဖြင့်၊ သဒ္ဒံ–အသံကို၊ အဿဝနတ္ထာယ–မကြားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိဇ္ဈာယ–ဂါထာမန္တန်ကို၊ ဧပ္ပနံ–စုတ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–စုတ်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ [ကဏ္ဏေဟိ+အဿဝနတ္ထာယ+ဧပ္ပနံ ကဏ္ဏဧပ္ပနံ။] တံ–ထိုဂါထာမန္တန်ကို၊ ဧပ္ပိတွာ–စုတ်၍၊ ဝါ–မန်းမှုတ်၍၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနေ–တရားဆုံးဖြတ်ရာ အရပ်၌၊ ဝါ–တရားရုံး၌၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ (ဘဏိတုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ)၊ ဣစ္ဆတိ–အလိုရှိ၏၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ဘဏတိ–ပြောဆို၏၊ ပစ္စတ္ထိကော–တရားတွေ့ဘက် ရန်သူသည်၊ တံ–ထိုစကားကို၊ နဿုဏာတိ ကိရ–မကြားရသတတ်၊ တတော–ထိုသို့ မကြားရခြင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌဝစနံ–အတုံ့ဖြစ်သော စကားကို၊ သမ္ဘာဒေတုံ–ပြီးစီးစေခြင်းငှာ၊ နဿဏ္ဏောတိ–မစွမ်းနိုင်တော့။ [သမ္ဘာဒေတုံကို "ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ"ဟု ပေးရိုးရှိ၏၊ "ပြည့်စုံ"ဟု ဆိုလျှင် "မည်သည့်အရာနှင့်+ပြည့်စုံ"ဟုသဟာဒိယောဂဝန္တ ရှိရလိမ့်ဦးမည်၊ အခြားနေရာ၌ "နိဗ္ဗာဒေတုံ"ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသည်။]

အာဒါသပဋ္ဌန္တိ–ကား။ အာဒါသေ–ကြေးမုံ၌၊ ဝါ–မှန်၌၊ ဒေဝတံ–နတ်ကို၊ သြတာရေတွာ–သွင်းချ၍၊ ပဋ္ဌပုစ္ဆနံ–ပြဿနာကို မေးခြင်းတည်း၊ ဝါ–ပြဿနာကို မေးကြောင်း အတတ်တည်း။ [ဒေဝတံ သြတာရေတွာတိ ဧတ္ထ မန္တဧပ္ပနေန ဒေဝတာယ သြတာရဏံ–မန္တန်စုတ်သောအားဖြင့် နတ်ကို သွင်းချခြင်းတည်း၊–ဋီကာသစ်။] ကုမာရိကပဋ္ဌန္တိ–ကား။ ကုမာရိကာယ–သတို့သမီး၏၊ သရီရေ–ကိုယ်၌၊ ဒေဝတံ–ကို၊ သြတာရေတွာ–၍၊ ပဋ္ဌပုစ္ဆနံ–တည်း၊ ဒေဝပဋ္ဌန္တိ–ကား၊ ဒါသိယာ–နတ်ကျွန်မ၏၊ ဝါ–နတ်ကတော်၏၊ သရီရေ–၌၊ ဒေဝတံ–ကို၊ သြတာရေတွာ–၍၊ ပဋ္ဌပုစ္ဆနံ–တည်း၊ အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနန္တိ–ကား၊ ဇိဝိကတ္ထာယ–အသက်မွေးခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဒိစ္စပါရိစရိယာ–နေကို လုပ်ကျွေး ပူဇော်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–နေကို လုပ်ကျွေး ပူဇော်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ မဟာတုပဋ္ဌာနန္တိ–ကား၊ တထေဝ–ထို အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အကျိုးငှာပင်၊ မဟာဗြဟ္မပါရိစရိယာ–

အာဒိစ္စပါရိစရိယာ။ ။ ကရဝီရမာလာဟိ (နွယ်သာကီပန်း, တစ်နည်း–ရာသီပန်းတို့ဖြင့်) ပူဇော် ကတွာ သကလဒိဝသံ အာဒိစ္စာဘိမုခါဝဠာနေန (နေသွားရာဘက်သို့ ရှေးရှုတည်နေခြင်းအားဖြင့်) အာဒိစ္စသ ပရိစယနံ–ဋီကာ၊ "ဤသို့ ပူဇော်ပြီးမှ ရောင်းမှု ဝယ်မှုပြုခြင်းသည် အကျိုးပေး၏"ဟု အယူရှိသောကြောင့် အသက်မွေးမှုအတွက် ပူဇော်ကြသည်။

မဟာဗြဟ္မာကို လုပ်ကျွေး ပူဇော်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–မဟာဗြဟ္မာကို လုပ်ကျွေး ပူဇော်ကြောင်း အတတ်တည်း။ [မဟန္တသဒ္ဒါသည် ကြီးမြတ်သော ဗြဟ္မာမင်းကို ဟောဏ်၊ မဟတော–ကို+ဥပဒ္ဒာန်– မဟတုပဒ္ဒာန်၊ သဝိဘတ်၏ ကာရိယတော သဒ္ဒါမကျေသော အလုတ္တသမာသ်ဟု ကြံပါ။]

အဗ္ဘုဇ္ဇာလနန္တိ–ကား၊ မန္တေန–ဖြင့်၊ မုခတော–ခံတွင်းမှ၊ အဂ္ဂိဇာလာနိဟရဏံ–မီးအလျှံကို ထုတ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–မီးလျှံကို ထုတ်ကြောင်း အတတ်တည်း၊ သိရီဝုဿယနန္တိ–ကား၊ သိရိ–အို ကြက်သရေ၊ ဧဟိ–လာပါလော၊ မယှံ–အကျွန်ုပ်၏၊ သိရေ–ဦးခေါင်းခွံ၊ ပတိဋ္ဌာဟိ–တည်လှည့်ပါလော၊ (သိရေ နေရာ၌ "သရီရေ" ဟု ရှိ၏၊ ဧဝံ သိရေနကို ထောက်၍ မကောင်း)၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ သိရေန–ဦးခေါင်းဖြင့်၊ သိရိယာ–ကို၊ အဝုဿယနံ–ခေါ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–ခေါ်ကြောင်းအတတ်တည်း။ ["သိရီ အဝုဿယန" မှ အကို ချေ၍ "သိရိဝုဿယန" ဟု ဖြစ်သည်၊ သိရဝုဿယနံ" ဟု တချို့ရွတ်ကြ၏၊ "သိရေန+အဝုဿယနံ–မန္တန်စုတ်၍ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို ဦးခေါင်းဖြင့် ခေါ်ခြင်း" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ဆိုသည်။]

၂၇။ သန္တိကမ္မန္တိ–ကား၊ ဒေဝဒ္ဒာနံ–နတ်၏တည်ရာ နတ်ကွန်းသို့၊ ဝါ–နတ်စင်သို့၊ ဝါ–နတ်နန်းသို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ မေ–အကျွန်ုပ်အား၊ ဣဒံနာမ–ဤမည်သော အကျိုးသည်၊ သစေ သမိဇ္ဈတိ–အကယ်၍ ပြည့်စုံလတ္တံ့အုံ၊ (ဧဝံ သတိ–ဤသို့ ပြည့်စုံလတ္တံ့ဖြစ်လသော်၊) တုမှာကံ–အရှင်နတ်မင်းတို့အား၊ ဣမိနာစ ဣမိနာစ–ဤဝတ္ထု ဤဝတ္ထုဖြင့်လည်း၊ ဥပဟာရံ–ပူဇော်မှုကို၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဣမံနာမ ဥပဟာရံ–ဤမည်သော ပူဇော်မှုကို" ဟု ရှိ၏။] ကရိ ဿာမိ–ပြုပါအုံ၊ ဣတိ–သို့၊ သမိဒ္ဓိကာလေ–ပြည့်စုံရာအခါ၌၊ ဝါ–ပြည့်စုံရာအခါကျမှ၊ ကတ္တာဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သော၊ သန္တိပဋိသဝကမ္မံ–ပူဇော်မှုကို ဝန်ခံခြင်းအမှုတည်း၊ ပန–ကား၊ တသ္မိံ–ထိုတောင့်တအပ်သော အကျိုးသည်၊ သမိဒ္ဓေ–ပြည့်စုံ

အဗ္ဘုဇ္ဇာလနံ။ ။ အဘိ–အပြင်သို့ ရှေးရှု+ဥဇ္ဇာလနံ–ခံတွင်းမှထွက်၍ တောက်စေခြင်း၊ အဗ္ဘုဇ္ဇာလနံ၊ "အဂ္ဂိဇာလာနိဟရဏံ" ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်။ [စာအုပ်တို့၌ "အဗ္ဘုဇ္ဇလနံ" ဟု ကာရိတ်မပါသော ပါဋ္ဌကိုသာ တွေ့ရ၏၊ "ဇာလနံ" ဟု ကာရိတ်ပါမှ "ဇာလာနိဟရဏံ" နှင့် အဓိပ္ပာယ်ညီမျှသည်။]

သန္တိကမ္မံ။ ။ သန္တိတိ စေတ္ထ မန္တဇပေနေန ပူဇာကရဏံ–မန္တန်စုတ်၍ ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းသည် သန္တိမည်၏၊ "အကျိုးပြီးစီးသောအခါ ထိုသန္တိကို ပြုပါမည်" ဟု ပဋိညာဉ် ဝန်ခံမှုသည် သန္တိကမ္မမည်၏၊ သန္တိယာ–ပူဇော်မှုကို+ကမ္မံ–ပဋိညာဉ်ပြုခြင်း၊ သန္တိကမ္မံ။ [ပဋိသဝန် ပဋိသဝေါ (ဝန်ခံခြင်း)၊ ကရဏံ ကမ္မံ၊ ပဋိသဝေါ ဧဝ+ကမ္မံ ပဋိသဝကမ္မံ၊ သန္တိယာ+ပဋိသဝကမ္မံ သန္တိပဋိသဝကမ္မံ။]

လသော်၊ တသ–ထို ပူဇော်မှုကို၊ ကရဏံ–ပြုခြင်းသည်၊ ပဏိဓိကမ္မံနာမ–ပဏိဓိကမ္မမည်၏၊ ဝါ–ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းမည်၏။

ဘူရိကမ္မန္တိ–ကား၊ ဘူရိယရေ–မြေအိမ်၌၊ ဝသိတွာ–နေ၍၊ ဂဟိတမန္တသ–သင်ယူအပ်သော မန္တန်၏၊ ပယောဂကရဏံ–ရွတ်သွားပယောဂကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဥပစာဖြစ်သော အလုပ်ကို ပြုခြင်းတည်း။ [ပယောဂကရဏန္တိ ဥပစာရကမ္မကရဏံ၊–ဋီ, သစ်။] ဝဿကမ္မံ ဝေါဿကမ္မန္တိ ဧတ္ထ–ဝဿကမ္မံ ဝေါဿကမ္မံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝဿောတိ–ကား၊ ပုရိသော–ယောက်ျားတည်း၊ ဝေါဿောတိ–ကား၊ ပဏ္ဍကော–ပဏ္ဍုက်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ ပုရိသ၏ ဝဿမည်သည်၏ အဖြစ်, ပဏ္ဍုက်၏ ဝေါဿမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေါဿသ–ပဏ္ဍုက်ကို၊ ဝဿကရဏံ–ယောက်ျားပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ယောက်ျားပြုကြောင်း အတတ်သည်၊ ဝဿကမ္မံ–ဝဿကမ္မမည်၏၊ [ဆေးဖြင့် ယောက်ျားစိတ် ပေါ်လာအောင်သာ လုပ်နိုင်လိမ့်မည်၊ ယောက်ျားအင်္ဂါတတ် ပေါ်လာအောင်ကား မလုပ်နိုင်ရာ။] ဝဿသ–ယောက်ျားကို၊ ဝေါဿကရဏံ–ပဏ္ဍုက်ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ–ပဏ္ဍုက်ပြုကြောင်း အတတ်သည်၊ ဝေါဿကမ္မံနာမ–ဝေါဿကမ္မမည်၏၊ ပန–ဆက်၊ တံ–ထိုယောက်ျားကို ပဏ္ဍုက်ဖြစ်အောင် ပြုခြင်းကို၊ ကရောန္တော– ပြုသော ဆရာသည်၊ အစ္ဆိန္ဒိကဘာဝမတ္တံ–မိန်းမတို့၌ အလိုဆန္ဒမရှိသည်၏ အဖြစ်မျှသို့၊ ပါပေတိ–ရောက်စေနိုင်၏၊ လိင်္ဂ–အင်္ဂါတတ်တည်းဟူသော လိန်ကို၊ အန္တရဓာပေတုံ–ကွယ်ပျောက်စေခြင်းငှာ၊ နံ သဏ္ဌောတိ–မစွမ်းနိုင်။ [ဝေးစေ့ကို ထုတ်ပစ်လျှင်လည်း ယောက်ျားသည် ပဏ္ဍုက်ကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်၏။]

ပဏိဓိကမ္မံ။ ။တသာတိ သန္တိ ပဋ္ဌိသဝသ၊ ယော ပဏိဓိတိစ ဝုတ္တော၊–ဋီကာ၊ ပူဇော်ဖို့ရန် ဝန်ခံမှုကို "ပဏိဓိ"ဟုလည်း ဆိုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဏိဓိသ–ဝန်ခံအပ်ပြီးသော အမှုကို+ကမ္မံ–(ဝန်ခံသည့်အတိုင်း) ပြုခြင်းတည်း၊ ပဏိဓိကမ္မံ။

ဝဿ, ဝေါဿ။ ။ ဝဿ၌ "ဝိ+အသ"ဟု ခွဲ၍ "ပဏ္ဍကတော ဝိသေသေန အသတိ ဘဝတီတိ ဝသော–ပဏ္ဍုက်မှ ထူးသောအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ယောက်ျားသည် ဝဿမည်၏၊ အသဓာတ်နောင် ကတ္တားဟော ဏျပစ္စည်းဟု ကြံပါ၊ ဝေါဿ၌ "ဝိ+အဝ+အသ"ဟု ခွဲ၊ ပုရိသလိင်္ဂဝိရဟေန အဝအသတိ ဟိဋ္ဌတော ဟုတ္တာ ဘဝတီတိ ဝေါဿော–ပုရိသလိန်မှ ကင်းသည့်အတွက် ရှုတ်ချအပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သောကြောင့် ပဏ္ဍုက်သည် ဝေါဿမည်၏။

တစ်နည်း။ ။ ဝိသေသော ရာဂဿဝေါ ယဿာတိ ဝသော–ထူးသော ရာဂယိုစီးခြင်းရှိသောကြောင့် ယောက်ျားသည် ဝဿမည်၏၊ "ဝိ+အဝဿ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝကို သုတ်ကြီးဖြင့် ချေ၊ ဝိဂတော ရာဂဿဝေါ ယဿာတိ ဝေါဿောတိ နိရုတ္တိနယေန ပဒသိဒ္ဓိတိပိ ဝဒန္တိ–ကင်းသော ရာဂတည်းဟူသော ယိုစီးခြင်းရှိသောကြောင့် ပဏ္ဍုက်သည် ဝေါဿမည်၏၊ "ဝိ+အဿဝ" မှ ဝကို ချေ၊ ဝိ၏ ဣကို ဩပြု၍ "ဝေါဿော"ဟု ပြီးသည်၊–ဋီကာသစ်။

ဝတ္ထုကမ္မန္တိ–ကား၊ အကတဝတ္ထုသို့–ပြုအပ်ပြီးသော အိမ်မရှိသော အိမ်ရာ၌၊ ဂေဟပတိဌာပန်–အိမ်ကို တည်စေခြင်းတည်း၊ ဝါ–အိမ်ကို တည်စေကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဝတ္ထုပရိကမ္မန္တိ–ကား၊ ဣဒဉ္စ ဣဒဉ္စ–ဤမည် ဤမည်သော စားဖွယ် သောက်ဖွယ်ကိုလည်း၊ အာဟရထ–ဆောင်ခဲ့ကြကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တွာ–ပြော၍၊ ဝတ္ထုဗလိကမ္မကရဏံ–အိမ်ရာ၌ နတ်တို့အား ပူဇော်ပသမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ပြုကြောင်းအတတ်တည်း၊ အာစမနန္တိ–ကား၊ ဥဒကေန–ရေဖြင့်၊ မုခသုဒ္ဓိကရဏံ–မန္တန်စုတ်၍ မျက်နှာကို စင်ကြယ်အောင် ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ပြုကြောင်းအတတ်တည်း၊ နှာပနန္တိ–ကား အညေသံ–အခြားသူတို့ကို၊ နှာပနံ–ရေချိုးစေခြင်းတည်း၊ ဝါ–ရေချိုးပေးကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဧဟာနန္တိ–ကား၊ တေသံ–ထို အခြားသူတို့၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ အဂ္ဂိဧဟာနံ–မီးပူဇော်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–မီးပူဇော်ပေးကြောင်း အတတ်တည်း၊ ဝမနန္တိ–ကား၊ ယောဂံ–ဆေးတည်းဟူသော ပယောဂကို၊ ကတ္တွာ–၍၊ ဝမနကရဏံ–ပျို့အန်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝါ–ပျို့အန်မှုကိုပြုကြောင်း အတတ်တည်း၊ [ယောဂန္တိ ဘေသဇ္ဇပယောဂံ၊ ဝမနန္တိ ပစ္ဆာဒ္ဒနံ (ပျို့အန်ခြင်း)၊–ဋီကာ။] ဝိရေစနေပိ–ဝမ်းလျှောစေခြင်း၌လည်း၊ ဝါ–ဝမ်းလျှောစေကြောင်း အတတ်၌လည်း၊ ဒသေဝနယောပင်တည်း။ [ယောဂံ ကတ္တွာကို "ဒသေဝနယော"ဟု ဆိုသည်။]

ဥဒ္ဓံ ဝိရေစနန္တိ–ကား၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်သို့၊ ဒေါသာနံ–သလိပ် သည်းခြေစသော အပြစ်တို့ကို၊ နီဟရဏံ–ထုတ်ဆောင်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–ထုတ်ဆောင်ကြောင်း ဆေးပေးခြင်းတည်း။

ဝတ္ထုကမ္မံ။ ။ အကတဝတ္ထုသို့ကို ထောက်၍ မပြုအပ်သေးသော အိမ်ရှိသော (အိမ်မဆောက်ရသေးသော) အိမ်ရာကို ဝတ္ထုဟု ယူပါ၊ ဝတ္ထုသို့–အိမ်ရာ၌+ကမ္မံ–ဆောက်လုပ်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဝတ္ထုကမ္မံ–ခြင်း။ [နတ္ထိ+ကတံ ယတ္ထာတိ အကတံ၊ အကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော အိမ်မရှိသော+ဝတ္ထု–ကွက်လပ်ဖြစ်သော အိမ်နေရာတည်း။]

ဗလိကမ္မကရဏံ။ ။ယရဝတ္ထုသို့ ဗလိကမ္မသ ကရဏံ၊ တံ ပန ဥပဒ္ဒဝပဋိဘယနတ္ထံ ဝဇုနတ္ထံစ (ဘေးဥပါဒ် ကာကွယ်ခြင်းအကျိုး, အရာရာ တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ)၊ ကရောန္တိ။ [ယခုအခါ အိမ်မဆောက်မီ ထိုဗလိကမ္မအစား ပရိတ်ရွတ်ကြသည်။]

အာစမနံ။ ။ အာပုဗ္ဗ စမုဓာတ်သည် ဓောဝန (ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်း) အနက်ကို ဟောစ၏၊ ဤနေရာ၌ မန္တန်စုတ်၍ မိမိကိုလည်းကောင်း, သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း မျက်နှာစင်ကြယ်အောင် ပြုခြင်းကို ယူပါ၊ "ခံတွင်း စင်ကြယ်အောင် ပြုခြင်း"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏။ [မန္တဇပ္ပနေန အတ္ထနော အညေသဉ္စ မုခသုဒ္ဓိကရဏံ၊–ဋီကာသစ်။]

ဥဒ္ဓံ ဝိရေစနံ။ ။ဝိပုဗ္ဗ ရိစဓာတ်သည် ကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောစ၏၊ ကာရိတ်ကျေ, ယု၊ ဝိရေစီယတေ–သလိပ် သည်းခြေစသော အပြစ်တို့ကို ကင်းစေခြင်း၊ ဝိရေစနံ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်သို့ +ဝိရေစနံ–သလိပ် သည်းခြေစသော အပြစ်တို့ကို ကင်းစေခြင်း၊ ဝါ–

အဓောဝိရေစနန္တိ–ကား၊ အဓော–သို့၊ ဒေါသာနံ–စမြင်းစသော အပြစ်တို့ကို၊ နိဟရဏံ–တည်း။ သီသဝိရေစနန္တိ–ကား၊ သီရောဝိရေစနံ–ဦးခေါင်း၌ အပြစ်တို့ကို ထုတ်ခြင်းတည်း။ ဝါ–ဦးခေါင်း၌ အပြစ်ကင်းအောင် ဆေးပေးခြင်းတည်း။ [ဦးခေါင်း၌ ရှိသောအပြစ်တို့ကို ထွက်အောင် ဆေးပေးခြင်း။] ကဏ္ဏတေလန္တိ–ကား၊ ကဏ္ဏာနံ–ပြတ်သွားသော နားတို့ကို၊ ဗန္ဓနတ္ထံဝါ–ဖွဲ့ခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ (ဋီကာတို့၌ "ကဏ္ဏဗန္ဓနတ္ထံ"ဟု သမာသ်ရှိ၏။) ဝဏဟရဏတ္ထံဝါ–နား၌ဖြစ်သော အနာကို ပယ်ရှားခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဘေသဇ္ဇတေလ ပစနံ–ဆေးဖြစ်သောဆီကို ချက်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဆေးဖြစ်သောဆီကို ချက်ကြောင်း အတတ်တည်း။ [ကဏ္ဏဗန္ဓနတ္ထန္တိ ဆိန္နကဏ္ဏာနံ သဃ်ဋ္ဌနတ္ထံ (ဆက်စပ်ခြင်းအကျိုးငှာ) ဝဏဟရဏန္တိ အရုအပနယနတ္ထံ (နား၌ အနာကိုပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ)။]

နေတ္တာတပ္ပနန္တိ–ကား၊ အက္ခိတပ္ပနတေလံ–မျက်စိတို့၌ ပူလောင်သော အင်္ဂေါ့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော ဆီတည်း။ ဝါ–မျက်စိတို့၌ ပူလောင်သောအင်္ဂေါ့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော ဆီကိုပေးခြင်းတည်း၊ နတ္ထုကမ္မန္တိ–ကား၊ တေလေန–ဆီဖြင့်၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–ဆေးစပ်၍၊ နတ္ထုကရဏံ–နှာနှပ်မှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ အဠနန္တိ–ကား၊ ဒွေဝါ–၂ လွှာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိဝါ–၃ လွှာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌလာနိ–မျက်လွှာတို့ကို၊ နိဟရဏသမတ္ထံ–ထုတ်ပယ်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ခါရဠနံ–ငံသော မျက်စဉ်းတည်း၊ ဝါ–ငံသောမျက်စဉ်းကို

ကင်းစေကြောင်း အန်ဆေးပေးခြင်း၊ ဥဒ္ဓံဝိရေစနံ–ခြင်း။ [ဥဒ္ဓံဝိရေစနန္တိ ဝမနဘေဒမေဝ (အန်ခြင်းအထူးသာ)၊ ဥဒ္ဓံ ဒေါသာနံ နိဟရဏန္တိ ဝုတ္တတ္တာ၊–ဋီကာသစ်၊ အစာမကျေရင်ပြည့်နေ၍ အစာအန်အောင် ဆေးပေးခြင်းကို ဝမန, သလိပ်စသည်ကြောင့် ရင်ကြပ်နေ၍ သလိပ်စသည် အန်ထွက်လာအောင် ဆေးပေးခြင်းကို ဥဒ္ဓံဝိရေစန"ဟု ခွဲ။]

အဓောဝိရေစနံ။ - ။ ဝိရေစနဖြင့် ဝမ်းသက်စေခြင်း ဝမ်းသက်အောင် ဆေးပေးခြင်းကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤအဓောဝိရေစနဖြင့် ဝမ်းထဲ၌ရှိသော စာမြင်း (စမြင်း) စသော အပြစ်တို့ကို ထွက်လာအောင် ဝမ်းချုပ်ခြင်းကို ယူပါ။ [ဝိရေစနန္တိ ပကတိဝိရေစနမေဝ (ရိုးရိုးဝမ်းသက်စေခြင်း, ဝမ်းလျှောဆေး ပေးခြင်းသာတည်း)၊ အဓောဝိရေစနန္တိ သုဒ္ဓဝတ္ထိ (ဖန်ရည်မဖက် ရေသက်သက်ပါသော ဝမ်းချုကြိယာဖြစ်သော စည်ပေါင်း) ကသာဝဝတ္ထိ (ဖန်ရည်ဆပ်ပြာရည် စသည်ပါသော ဝမ်းချုကြိယာ စည်ပေါင်း) အာဒိဝဋ္ဋိ (ဆီ, ဆပ်ပြာရည်ကို ယူနိုင်သော အဝတ်အလိပ်) ကြိယာ–ပိုက်တတ်ထားသော ထိုစည်ပေါင်းကို နှိပ်ပေးမှုပြုခြင်း (အာဒိဝဋ္ဋိကို သွင်းပေးခြင်း)၊ အဓော ဒေါသာနံ နိဟရဏန္တိ ဝုတ္တတ္တာ၊–ဋီကာ၊ စာအုပ်တို့၌ "အာဒိဝတ္ထိ"ဟု ရှိသော်လည်း ဝိနည်း ဘေသဇ္ဇခန္ဓကဌ "အာဒါနဝဋ္ဋိကို ထောက်၍ "အာဒိဝဋ္ဋိ"ဟု ပြင်ပါ။]

အက္ခိတပ္ပနတေလံ။ ။ အက္ခိသု ဥသုမသ (အပူင်္ဂေါ့ကို) နိဟရဏတေလံ၊ ယေန အက္ခိမှိ အဋ္ဌိတော (မျက်ရေးကွင်းအပ်သော်) ဥဏ္ဏံ ဥသုမံ (ပူသောအင်္ဂေါ့သည်) နိက္ခမတိ၊–ဋီကာသစ်။

ပေးခြင်းတည်း၊ [ပဋ္ဌလာနိတိ အကွိပဋ္ဌလာနိ၊ ခါရဏ္ဍနန္တိ ခါရကံ အဋ္ဌနံ။] သစ္ဆဋ္ဌနန္တိ–ကား၊ နိဗ္ဗာပနိယံ–အပူကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သော၊ သီတလံ–အေးမြသော၊ ဘေသဇ္ဇဋ္ဌနံ–ဆေးမျက်စဉ်းတည်း၊ ဝါ–ဆေးမျက်စဉ်းကို ပေးခြင်းတည်း၊ [သီတမေဝ သစ္ဆံ, နိရုတ္တိနယေန (နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် သီတကို သစ္ဆပြု၊) တသ (ထိုအေးခြင်း၏) ကာရဏံ+အဋ္ဌနံ သစ္ဆဋ္ဌနံ၊ ,ဤအဖွင့်အတိုင်း "သစ္ဆဋ္ဌနံ"ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ စာအုပ်တို့၌ "ပစ္ဆဋ္ဌနံ"ဟု ရှိ၏၊ ဤအဖွင့်နှင့် မညီ။]

သာလာကိယန္တိ–ကား၊ သလာကဝေဒ္ဓကမ္မံ–ဝါးခြမ်းစိပ်၏ ထိုးခြင်းနှင့် တူသော မျက်စိရောဂါကို ဆေးကုမှုတည်း၊ သလ္လကတ္တိယန္တိ–ကား၊ သလ္လကတ္တ ဝေဒ္ဓကမ္မံ–စူးဝင်သော ငြောင့်ကို ဆွဲနုတ်ဖို့ရန် ဆေးကုမှုတည်း၊ ကောမာရဘစ္စ ဝေဒ္ဓကမ္မံ–သတို့သားကို မွေးမြူသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မွေးမြူခြင်းကြိယာကို ပြီးစေနိုင်သော ဆေးကုမှုကို၊ ဒါရကတိကိစ္စာ–ဒါရကတိကိစ္စာဟူ၍၊ ဝါ–သူငယ်နာ ဆေးပေးခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပ္ပဒါနန္တိ ဣမိနာ–မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပ္ပဒါနံဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ကာယတိကိစ္ဆကတံ–အထည်

သာလာကိယံ။ ။ သလာကသဒ်သတ္တာ သလာကသန်ဿိတသ အကွိရောဂသ ဝဒ္ဓကမ္မံ–ဝါးခြမ်းစိပ်မှဖြစ်သော . ငြောင့်ကဲ့သို့ မျက်စိ၌ မျက်တက်မျက်တက်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သလာကနှင့်တူသော မျက်စိရောဂါကို ဆေးကုမှုသည် သာလာကိယမည်၏၊ ဋီကာသစ်၊ သလာကာဝိယ သလာကာ၊ သလာကာယ+တိကိစ္ဆနံ သာလာကိယံ၊ (ဏိယ ပစ္စည်း)၊ နေတ္တာတပ္ပနာ စသော ဆေးများလည်း မျက်စိဆေးများပင်တည်း၊ ဤသာလာကိယ ကား ထိုဆေးတို့မှ ကြွင်းသမျှကို ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ယူရသော မျက်စိဆေးတည်း၊–ဋီကာ။

သလ္လကတ္တိယံ။ ။ ကတ္တာ၌ "ကတိ"ဓာတ်သည် ဆေဒနအနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤ၌ ဆွဲငင် ထုတ်ယူခြင်း အနက်ကို ယူပါ၊ သလ္လသ–စူးဝင်သောငြောင့်ကို+ကန္တနံ–ဆွဲငင်ထုတ်ယူခြင်းတည်း၊ သလ္လကတ္တံ–ခြင်း၊ သလ္လကတ္တာယ–ဌာ၊ ဝဒ္ဓကမ္မံ သလ္လကတ္တိယံ။

ကောမာရဘစ္စဝေဒ္ဓ ကမ္မံ။ ။ ကုမာရံ–ကို+ဘံရတိ–မွေးမြူတတ်၏၊ ဣတိ ကုမာရဘဋ္ဌော၊ ကုမာရဘဋ္ဌသ+ဘာဝေါ ကောမာရဘစ္စံ၊ ကောမာရဘစ္စသ–ကို၊ အဘိနိပ္ပါဒက်–ပြီးစေတတ်သော၊ ဝေဒ္ဓကမ္မံ ကောမာရဘစ္စဝေဒ္ဓကမ္မံ (သူငယ်နာဆေး ပေးခြင်း)။ [ကုမာရောယေဝ ကောမာရော၊ သွတ္ထေ၌ ဏပစ္စည်း၊ ဘဋ္ဌနံ ဘစ္စံ၊ ကောမာ ရသ+ဘစ္စံ ကောမာရဘစ္စံ၊ ကောမာရဘစ္စသ–သတို့သားကို မွေးမြူခြင်းကို+အဘိ နိပ္ပါဒက် ဝေဒ္ဓကမ္မံ ကောမာရဘစ္စဝေဒ္ဓကမ္မံ၊ ဤသို့လည်း ဋီကာသစ် ပြုသေး၏။]

မူလဘေသဇ္ဇာနံ။ ။ မူလာနိ (ပဓာနာနိ, ရောဂုပသမေ သမတ္ထာနိ)–ရောဂါကို ငြိမ်းစေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ မူလပဓာနဖြစ်ကုန်သော + ဘေသဇ္ဇာနိ မူလ ဘေသဇ္ဇာနိ–မူလဆေးတို့၊ (တစ်နည်း) မူလာနံ–အရင်းမူလဖြစ်သော ရောဂါတို့၏+

ကိုယ်ဖြစ်သော မူလဆေးတို့ဖြင့် ဆေးကုတတ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ ဒသေတိ–ပြု၏၊ သြသဓိနံ ပဋိမောက္ခောတိ–ကား၊ ခါရာဒီနိ–ဆပ်ပြာရည် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒတ္တာ–ပေးပြီး၍၊ တာဒနုရူပေ–ထို ငြိမ်းစေထိုက်သော အနာအားလျော်သော၊ ဝဏော–အနာသည်၊ ဂတေ–ဖြစ်လသော်၊ တေသံ–ထိုမူလဆေးတို့ကို၊ အပနယနံ–ဖယ်ရှားခြင်းတည်း။... ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ မဟာသီလံ–မဟာသီလသည်၊ နိဋ္ဌိတံ–သည်၊ ဟောတိ–၏။

ဘေသဇ္ဇာနိ မူလဘေသဇ္ဇာနိ၊ ရောဂါသည် မူလရောဂါ, မူလရောဂါမှ ဆက်သွယ်၍ ဖြစ်လာသော အနုဗန္ဓရောဂါဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ မူလရောဂါကို ဆေးကု၍ ပျောက်ကင်းလျှင် များသောအားဖြင့် အနုဗန္ဓရောဂါလည်း ပျောက်ကင်းတော့၏။ [အနုပ္ပါဒနံဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ "အနုပ္ပဒါနံ" ဟု ထင်သည်။]

ကာယတိကိစ္ဆကတံ။ ။ မူလကို ကာယ, ဘေသဇ္ဇာနုပ္ပဒါနကို တိကိစ္ဆကတံဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ကာယေဟိ–အထည်ကိုယ်ဖြစ်သော မူလဆေးတို့ဖြင့်+တိကိစ္ဆကဘာဝေါ–ဆေးကုသူ၏အဖြစ်သည်၊ ကာယတိကိစ္ဆကတာ–မည်၏၊ (တစ်နည်း) ကာယာနံ–အထည်ကိုယ်မူလဖြစ်သော ရောဂါတို့ကို+တိကိစ္ဆကဘာဝေါ–ကာယတိကိစ္ဆကတာ။ [စာအုပ်တို့၌ "တိကိစ္ဆတံ"ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာသစ်၌ "တိကိစ္ဆကဘာဝံ"ဟု ဖွင့်သော ကြောင့် "တိကိစ္ဆကတံ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ အချို့စာအုပ်များ၌ "တိကိစ္ဆနံ"ဟု ရှိ၏၊ အဓိပ္ပာယ် မှန်သော်လည်း ဋီကာနှင့် မညီ။]

တာဒနုရူပေ ဝဏော။ ။ "သြသဓိနံ ပဋိမောက္ခော–ဆေးတို့ကို ခွာခြင်း"ဟူသည် မူလဘေသဇ္ဇာနံ အနုပ္ပဒါနံ၏ အဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တာဒနုရူပေဝဏောကို "ဂူပသမိတသ မူလဗျာဓိနော အနုစ္ဆဝိကေ အရမိ"ဟုလည်းကောင်း, သြသဓိနံ၏အဖွင့်ဖြစ်သော တေသံကို "မူလဘေသဇ္ဇာနံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။ [ဂူပသမိတသ နေရာ၌ "ဂူပသမိတဗ္ဗသ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

မုတ်ချက်။ ။ "ကောမာရဘစ္စ ဝေဒေကမ္မ" စသော ဆေးကုမူတို့ကား ဝိသေသကုမူတို့တည်း၊ ထိုကုမူမှ ကြွင်းသမျှကို ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဤမူလဘေသဇ္ဇာနုပ္ပဒါန၌ သွင်းယူပါ၊ ထို့ပြင်–ပါဠိတော်၌ "မိဆ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေန္တိ"ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် အသက်မွေးမှုအတွက် ကုခြင်းကိုသာ တားမြစ်တော်မူလိုသည်၊ အသက်မွေးမှု မဟုတ်ဘဲ သီတင်းသုံးဖော်, မိဘစသူ, ကျောင်းရောက်ခိုက်ဖြစ်သော ခရီးသွား, အစိုးရ, စသူတို့ အတွက်ကား ဆေးကုကောင်းပါ၏၊ အကျယ်ကို တတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ၊ ဆေးအတတ်သင်မှုမှာ မိဆ္ဆာဇီဝ မရည်ရွယ်လျှင် ဆိုဖွယ်ပင် မရှိတော့၊ မိဆ္ဆာဇီဝ ရည်ရွယ်လျှင်ကား ပိဋကတ်သင်မှုသည်ပင် အလဂဒ္ဒူပမာဖြစ်၍ အပြစ်မကင်းနိုင်ပါ။
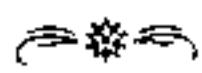
မဟာသီလအဖွင့် ပြီး၏။